بو كتاب بر مقدمه واوچ فن وبر خاتمه اوزره ترتيب اولنمشدر	مقدمة الكتاب هيئت اسلامى درت فصل ايله بيلديرر ٣	فصل اول اجمال ترتيب خلقت عالمى وعرش اعظمى التى نوع ايله بيلديرر ٣	نوع اول خلاق جهانك عالمده اولان بدايع صنايعن تفكره بادى اولان اياتى بيلديرر ٣
نوع ثانى اجمال ترتيب خلقت عالمى بيلديرر ٥	نوع ثالث كيفيت عرش اعظمى وحملهٔ محترمى بيلديرر ٦	نوع رابع عرش اعظمك حولنده اولان انهارى وملائكه يى بيلديرر ٦	نوع خامس كرسى يى ولوح وقلمى وسدره يى وطوبى وصورى بيلديرر ٨
نوع سادس ملائكهٔ سدره يى وديك عرشى وتسبيحلرينى بيلديرر ٨	فصل ثانى اوصاف جنانى وحور وغلمانى درت نوع ايله بيلديرر ٩	نوع اول اسما واوصاف جنانى وانده اولان انهار واشجار وبنيانى بيلديرر ٩	نوع ثانى نعيم جنانى وحور وغلمانى ودولت لقاء رحمانى بيلديرر ١٠
نوع ثالث خلاصهٔ نعيم جنانى واول دولته نائل اولانى بيلديرر ١١	نوع رابع لواى حمد واوصافنى وبيت معمورى واحوالنى بيلديرر ١١	فصل ثالث حجب وبحار وخزائنى وسموات وشمس وقمر ونجومى درت نوع ايله بيلديرر ١٢	نوع اول حجب ملائكه يى وبحار وسمواتى وملكلرينى واشكال وتسبيحاتنى بيلديرر ١٢
نوع ثانى شمس وقمر ونجومك درون دريا ده طلوع وغروبن بيلديرر ١٢	نوع ثالث ليل ونهارى وسجود شمسى وكسوف وخسوفى بيلديرر ١٣	نوع رابع بعض احوال كائنات وجو سمايى بيلديرر ١٤	فصل رابع بحار سبعه وجبال قاف وطبقات ارضين ونيرانى واشراط ساعت ومحشرى بيلديرر ١٥
نوع اول بحار سبعه يى وجبال قاف ثمانيه يى واجمال ارضين وجهنمى بيلديرر ١٥	نوع ثانى اراضين سبعه يى وطبقات جهنمى وهر برينك ساكنلرينى بيلديرر ١٦	نوع ثالث حضرت آدمك ظهورنى وجنته صعود وهبوطنى وحبيب اكرمى وبقاى شريعتى بيلديرر ١٧	نوع رابع اشراط ساعتى ونفخ صورى وزلزله يى وخراب سمواتى بيلديرر ١٩
نوع خامس نفخهٔ ثالثه يى وحشر اجسادى ودفتر وميزانى وصراط واعرافى بيلديرر ٢٠	فن اول ماهيت جواهر واعراضى وهيئت وتبدل عناصرى اوچ باب ايله بيلديرر ٢٤	باب اول ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت جواهر واعراضى درت فصل ايله بيلديرر ٢٤	فصل اول اثبات واجب الوجودى وجواهر واعراضى اوچ نوع ايله بيلديرر ٢٤

نوع اول حضرت واجب الوجودك اثباتنى برهان ايله بيلديرر ٢٤	نوع ثانى ممكن الوجود اولان اقسام جواهرى اجمالا بيلديرر ٢٤	نوع ثالث ممكن الوجود اولان اقسام تسعهٔ اعراضى اجمالا بيلديرر ٢٦	فصل ثانى ترتيب ظهور عقول ونفوس وافلاكى وتبدل اركانى وتولد مواليدى درت نوع ايله بيلديرر ٢٦
نوع اول ترتيب ظهور عقول ونفوس وافلاكى وعناصر اربعه دن صدور ايدن كيفياتى بيلديرر ٢٦	نوع ثانى عناصر اربعه نك مراتب وطبايعنى وبرى برينه انقلابنى بيلديرر ٢٧	نوع ثالث دلائل ستحاله عناصرى وتولد معدن ونبات وحيوان وانسانى وبينلرنده متوسطى بيلديرر ٢٧	نوع رابع مبدأ ومعاد ارواحى وكيفيت دور وجود اشباحى بيلديرر ٢٨
فصل ثالث علم حسابك اهم اولان قواعدنى اهون وجوه اوزره اون نوع ايله بيلديرر ٣٠	نوع اول عددك تعريفنى وصحيحنى وكسورنى ومنطقنى واصمنى وتامنى وناقصنى بيلديرر ٣٠	نوع ثانى اصول وفروع مراتب عددى وتعريفات جمعى وتفريقى وتضعيفى وضربى وتنصيفى وقسمتى بيلديرر ٣١	نوع ثالث جمعك طريق اهونن بيان ايدر ٣١
نوع رابع تفريق اعدادك طريق اهونن بيان ايدر ٣٢	نوع خامس تضعيف اعدادك طريق اهونن بيان ايدر ٣٢	نوع سادس تنصيف اعدادك طريق اهونن بيان ايدر ٣٢	نوع سابع انواع ضربك طريق اسهلن بيان ايدر ٣٣
نوع ثامن قسمت اعدادك طريق اهونن بيان ايدر ٣٤	نوع تاسع جذر وكسورى استخراجك طريق اهونن بيان ايدر ٣٥	نوع عاشر مجهولات عدديه يى استخراجك طريق اهونن بيان ايدر ٣٧	فصل رابع علم هندسه نك الزم اولان اشكالن درت نوع ايله بيلديرر ٣٨
نوع اول نقطه وخط وسطح وجسمك تعريفلرين وخط وسطحك اقسامن بيلديرر ٣٨	نوع ثانى مثلثات ومربعات وزوايايى ودائره ومركز ومحيطنى وقطر وقوسنى بيلديرر ٣٩	نوع ثالث اشكال مجسمه دن مكعبى واسطوانه يى ومخروطى وكره يى واجزاسنى بيلديرر ٤٠	نوع رابع اشكال مسطحه نك مساحه لرين ومجسمه نك مقدار وارتفاعلرن بيلديرر ٤١
باب ثانى اثبات كريت هيئت عالمى وتفصيل احوال افلاكى اون فصلله بيلديرر ٤٥	فصل اول كريت عالمى ودوائر عظامى وطبقات افلاك وعناصرى وفلك اعظمى التى نوع ايله بيلديرر ٤٥	نوع اول ادلهٔ كريت افلاك وعناصرى وكريته متعلق اولان مسائل عجيبه يى بيلديرر ٤٥	نوع ثانى كريت عالمى اثبات ايدن ادلهٔ عقليه يى بيان ايدر ٤٥

نوع ثالث قاعدهٔ استداره یه مبنی اولان مسائل عجیبه یی بیلدیرر ٤٦	نوع رابع کرهٔ عالم اوزرنده رسم اولنان دوائر عشرهٔ عظامی وصغاری بیلدیرر ٤٧	نوع خامس طبقات افلاک کلیه یی واثبات افلاک جزئیه یی وحرکتلرن بیلدیرر ٤٩	نوع سادس هیئت فلک اطلسی وحرکت ومیه سنی وسائر اوصافنی بیلدیرر ٥١
فصل ثانی هیئت فلک بروجی وطبایع مثلثات بروجی ومنازل قمری درت نوع ایله بیلدیرر ٥١	نوع اول فلک ثامنی بیلدیرر ٥١	نوع ثانی اشکال واسماء بروجی ومثلثات اربعه سنی بیلدیرر ٥٢	نوع ثالث منازل قمری واسما واشکالن وعرض اربعینده طلوع وغروبلرن اوقات ومواضعیله بیلدیرر ٥٤
نوع رابع فلک بروجی واندهاولان کواکب وثوابتک ابعاد واجرامن بیلدیرر ٥٨	فصل ثالث هیئت سماء سابعی واندهاولان کوکب زحلی الی نوع ایله بیلدیرر ٥٨	نوع اول کوکب زحلک فلک ممثلی هیئتن وحرکت طبیعیتن بیلدیرر ٥٨	نوع ثانی کوکب زحلک فلک خارج المرکزی هیئتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٥٩
نوع ثالث کوکب زحلک فلک تدویری وکیفیت حرکتن بیان ایدر ٥٩	نوع رابع کوکب زحلک استقامتن واقامتن وشمس ایله ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٠	نوع خامس کوکب زحلک اوج وحضیضینی زراس وذنب جوزهرلرن بیلدیرر ٦٠	نوع سادس کوکب زحلک طبیعت واوصافن ومسافهٔ بعدن ومساحهٔ جرمن بیلدیرر ٦١
فصل رابع هیئت سماء سادسی وآنده اولان مشتریک اوصافن بش نوع ایله بیلدیرر ٦١	نوع اول کوکب مشتریک فلک ممثلی هیئتن وکیفیت حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦١	نوع ثانی کوکب مشتریک فلک خارج المرکزی هیئتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٢	نوع ثالث کوکب مشتریک فلک تدویری هیئتن ومقدار حرکتن بیلدیرر ٦٢
نوع رابع کوکب مشتریک اقامت واستقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٢	نوع خامس کوکب مشتریک اوج وحضیضن وجوزهرن واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٦٣	فصل خامس هیئت سماء خامسی وآنده اولان مریخک اوصافن بش نوع ایله بیان ایدر ٦٤	نوع اول کوکب مریخک فلک ممثلی هیئتن وکیفیت حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٤
نوع ثانی کوکب مریخک فلک خارج المرکزی شکلن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٤	نوع ثالث کوکب مریخک فلک تدویری هیئتن ومقدار حرکتن بیلدیرر ٦٥	نوع رابع کوکب مریخک استقامت واقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٦٥	نوع خامس کوکب مریخک اوج وحضیضن وجوزهرن واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٦٦

فصل سادس هیئت سماء رابعی وآنده سلطان اولان شمسک اوصافن درت نوع ایله بیان ایدر ٦٦	نوع اول نیر اعظمک خواص مجملنی وفلک ممثلنی وحرکتنی بیلدیرر ٦٦	نوع ثانی شمس منیرک فلک خارج المرکزنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٦٧	نوع ثالث شمس منیرک اوج وحضیضنی اعتدال ونقطهلرن وبطؤوسرعتن بیلدیرر ٦٧
نوع رابع شمس منیرک طبیعت وصفاتن ومنافع وتأثیراتن وبعد وعظمتن بیلدیرر ٦٨	فصل سابع هیئت سماء ثالثی وانده اولان کوکب زهرهنک اوصافن بش نوع ایله بیان ایدر ٦٩	نوع اول زهرهٔ زهرانک فلک ممثلی هیئتن ومقدار حرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٩	نوع ثانی کوکب زهرهنک فلک خارج المرکزی شکلن وحرکت طبیعیه سن بیلدیرر ٦٩
نوع ثالث کوکب زهرهنک فلک تدویری هیئتن ومقدار وحرکتن بیلدیرر ٧٠	نوع ربع کوکب زهرهنک استقامت واقامتن وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن بیلدیرر ٧٠	نوع خامس کوکب زهرهنک اوج وحضیضن وجوزهر واوصافن وبعد وجرمن بیلدیرر ٧١	فصل ثامن هیئت سماء ثانی بی وانده اولان کوکب عطاردلک احوالن بش نوع ایله بیان ایدر ٧١
نوع اول کوکب عطاردلک فلک ممثلی هیئتن وکیفیتن وحرکت طبیعیه سن بیلدیر ٧١	نوع ثانی کوکب عطاردلک فلک مدیرئی وفلک حاملنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٢	نوع ثالث کوکب عطاردلک فلک تدویرنی هیئت ومقدار حرکتن بیلدیرر ٧٣	نوع رابع کوکب عطاردلک سرعت واستقامتن وشمس ایله اولان حالاتن بیلدیرر ٧٣
نوع خامس کوکب عطاردلک اوج وحضیضی وجوزهری مواضعن واوصافن بیلدیرر ٧٤	فصل تاسع هیئت سماء دنیایی وانده اولان قمرزمینی واحوال واوصافنی الی نوع ایله بیلدیرر ٧٤	نوع اول قمرلک فلک جوزهرنی وفلک مائلنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٤	نوع ثانی قمر پیکرلک فلک حاملنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر ٧٥
نوع ثالث کوکب قمرلک فلک تدویری هیئتن وکیفیت حرکتن بیلدیرر ٧٥	نوع رابع نیر اعظمه نسبتله نیر قمره عارض اولان احوالنی بیلدیرر ٧٦	نوع خامس نیر اعظمه نیر اصغرله اولان کسوفی وقمره کان خسوفی بیلدیرر ٧٧	نوع سادس نیر اصغرلک طبیعت واوصافن ومسافهٔ بعدن ومقدار جرمن بیلدیرر ٧٨
فصل عاشر نیر اصغرلک تأثیر واختیاراتن وسائر سیارات وافلاکلک احوالن بش نوع ایله بیلدیرر ٧٨	نوع اول کوکب قمرلک قدرت باریله مشاهده اولنان تأثیراتن بیلدیرر ٧٨	نوع ثانی کوکب قمرلک بروج اعتباریله اولان خواص واختیاراتن بیلدیرر ٧٩	نوع ثالث سبعهٔ سیاره نک تشبیهاتن وافاق اعتباریله تأثیرات ساعاتن بیلدیرر ٨١

نوع رابع افلاكك اعداد واصواتن وحركات مراكزله دوائر اعتباراتن بيان ايدر ٨٢

نوع خامس كواكب سبعهٔ سياره نك وكيفيات اربعه نك مبدأ تأثيراتن بيلديرر ٨٥

باب ثالث جهان كون وفساد اولان اركان اربعه نك ومواليد ثلثه نك احوالن اون فصلله بيلديرر ٩١

فصل اول ماهيت عنصر ناري وانك كيفيت واحوال واطوارن درت نوع ايله بيلديرر ٩١

نوع اول كرهٔ نارك بعض احوال واطوارن بيان وعيان ايدر ٩١

نوع ثاني عنصر نارك طبيعت وقابليتن ومسافهٔ بعدن وثخنن بيلديرر ٩١

نوع ثالث عنصر نارك عالمده موجود اولان انواعن بيان ايدر ٩١

نوع رابع نارك سراجه اتصالنه روحك بدنه اتصالنك مشابهتن بيلديرر ٩١

فصل ثاني ماهيت عنصر هوايي واوچ طبقه سندن ايكي طبقه سني وكائنات جوي درت نوع ايله بيلديرر ٩٢

نوع اول كرهٔ هوانك حيز وطبيعتن ومسافهٔ بعدن وثخنن وحركتن بيلديرر ٩٢

نوع ثاني كرهٔ هوانك طبقهٔ عليا سنده بولنان كائنات جوي بيلديرر ٩٢

نوع ثالث كرهٔ هوانك طبقهٔ وسطاسني وانده بولنان كائنات جوي بيلديرر ٩٣

نوع رابع كرهٔ هوانك ينه طبقهٔ وسطا سنده بولنان كائنات جوي بيلديرر ٩٣

فصل ثالث هوانك طبقهٔ سفلاسني وحركات واوصافني سكز نوعله بيلديرر ٩٤

نوع اول عنصر هوانك طبقهٔ سفلاسنك بعض احوالني بيلديرر ٩٤

نوع ثاني هوانك طبقهٔ سفلاسنده بولنان رياح مختلفه يي وجهاتني بيلديرر ٩٤

نوع ثالث بزي محيط اولان هوانك ابدان وارواحده اولان تأثيرات ومنافعن بيلديرر ٩٥

نوع رابع بزي محيط هوايه عارض بولنان تغيرات طبيعيه يي بيلديرر ٩٦

نوع خامس بزي محيط اولان هوايه عارض بولنان تغيرات غير طبيعيهٔ سماويه يي بيلديرر ٩٧

نوع سادس بزي احاطه ايدن هوايه عارض اولان تغيرات غير طبيعيهٔ ارضيه يي بيلديرر ٩٧

نوع سابع بزي احاطه ايدن هوايه عارض اولان ضد مجراي طبيعي بولنان تغيراتي بيلديرر ٩٨

نوع ثامن بزي احاطه قيلان هوانك بزه اولان تأثيراتن ورياح منافعن بيلديرر ٩٩

فصل رابع كرهٔ هوانك طبقهٔ سفلاسنده اولان كائنات جوي وايام وليالي وسنين وشهوري بش نوع ايله بيلديرر ٩٩

نوع اول قوس قزح وهاله يي وطمان وقراوي وژاله يي بيلديرر ١٠٠

نوع ثاني صبح وشفق وظلالك حقيقت احوالن بيلديرر ١٠١

نوع ثالث ليل ونهارك حداعتبارن وساعات مقدارن بيلديرر ١٠٢

نوع رابع سنهٔ شمسيهٔ حقيقه يي وشهور بروجيه يي واسماء شهور روميه يي بيلديرر ١٠٢

نوع خامس سنهٔ قمريهٔ دوريه يي وشهور هلاليه يي وغرر شهور روميه وعربيه يي بيلديرر ١٠٣

فصل خامس ماهيت عنصر مائي وانك جميع اوصاف واحوالني يدي نوعله بيلديرر ١٠٨

نوع اول ماهيت عنصر مائي وانك طبيعتني وبعض احوالني بيلديرر ١٠٨

نوع ثاني عنصر مانك اختلاف اوصاف واسماسني بيلديرر ١٠٨

نوع ثالث مياه بحارك انواع حركاتن واسباب وفوايدن بيلديرر ١١٠

نوع رابع بحر ايله برك بري برينه تحول وتبدل ايتمسني بيلديرر ١١٠

نوع خامس بحرك اهل بر وبحره اولان منافعن وكندي حيواناتن بيلديرر ١١٢

نوع سادس بحرك منافعندن اولان سفينه لرك سواحله سيرن بيلديرر ١١٢

نوع سابع طبقهٔ مائيه نك ثخنن وكرهٔ بحر وبري وسفينه ايله دوري بيلديرر ١١٣

فصل سادس ماهيت عنصر خاكي وانك كيفيت واحوالني واوصافني درت نوعله بيلديرر ١١٧

نوع اول ماهيت عنصر خاكي وانك فوائد وخواصني وجبالني بيلديرر ١١٧

نوع ثاني عنصر ترابك ايكي طبقه بولنديغني وكريتي شرعه تطبيق اولنديغني بيلديرر ١١٨

نوع ثالث ربع مسكوندن غيري بريكي دنياي معمورك نيجه بولنديغني بيلديرر ١١٩

نوع رابع اسباب تفجر عيوني ومادهٔ زلزلهٔ زميني حكيمانه بيلديرر ١٢٠

فصل سابع كرهٔ ارض اوزرنده فرض اولنان دوائري واقاليمه انقسامني التي نوعله بيلديرر ١٢١

نوع اول كرهٔ ارض اوزرنده تعيين وفرض اولنان دوائر واقطابي بيلديرر ١٢١

نوع ثاني كرهٔ زمينك دوائر اربعه ايله اقسام خمسه يه انقسامن بيلديرر ١٢٢

نوع ثالث ربع مسكونك اقاليم سبعهٔ حقيقيه يه تقسيم اولنديغني بيلديرر ١٢٢

نوع رابع اقاليم سبعه نك حدودنده بولنان ممالك معموره يي واهاليسني بيلديرر ١٢٣

نوع خامس اقاليم سبعه نك ماوراسي معمور بولنديغني واقاليم اعتبار اولنديغني بيلديرر ١٢٤

نوع سادس امزجهٔ مساكن وبلادي وانلرك اهاليسي طبايعن بيلديرر ١٢٥

فصل ثامن دوائر طول وعرض ايله ارضك انقسامن وغيري ارتسامن التي نوعله بيلديرر ١٣١

نوع اول دوائر طول وعرض ايله كرهٔ ارضك انقسامن وبلادك بري برينه نسبتلر بيلديرر ١٣١

نوع ثاني دائرهٔ هنديه ايله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن بيلديرر ١٣١

نوع ثالث قطب عالم قرينده اولان جدي ايله مسافهٔ درجهٔ ارضك قياسني بيلديرر ١٣٣

نوع رابع بر وبحري كيل وسير ايله اجزاي مسافاتن قياس ايتمه يي بيلديرر ١٣٤

نوع خامس ربع مسكونك مثلثات بروجه منسوب اولان بلاد وجهاتن بيلديرر ١٣٤

نوع سادس زمانك اون ايكي حيوانك اوصافي اوزرينه دورانن بيلديرر ١٣٦

فصل تاسع هيئت جديده نك شهرت بولديغن وطبايع فلكياتي طقوز نوعله بيلديرر ١٤٤

نوع اول بوهیئت جدیده نك مشهور اولوب اعتبار بولدیغن بیلدیرر ١٤٤	نوع ثانی هیئت جدیده نك قواعدی اسان ومضبوط اولدیغن بیلدیرر ١٤٤	نوع ثالث آفتابك حولنده ارضك کیفیت جولان ودورانن بیلدیرر ١٤٥	نوع رابع کرهٔ ارضك محوری دائرهٔ سنویه سنك محورعالمه موازی اولدیغن بیلدیرر ١٤٥
نوع خامس هیئت جدیده نك قواعدی رسوخ بولوب معتبر اولدیغن بیلدیرر ١٤٦	نوع سادس هیئت جدیده یه نسبتله خمسهٔ متحیره نك بطوء واقامتن بیلدیرر ١٤٧	نوع سابع بوهیئت جدیده اهلنه توجه ایدن اصوله واجوبه یی بیلدیرر ١٤٨	نوع ثامن بوهیئت جدیده اهلنه استناد قواعد طبیعیات ایله معارضاتی بیلدیرر ١٤٩
نوع تاسع بوهیئت جدیده یه کوره افلاکك طبایع واعداد نی بیلدیرر ١٥٠	فصل عاشر کیفیت تکون کائنات مرکباتی اعنی تامه یی یدی نوعله بیان ایدر ١٥٣	نوع اول طبیعیاتدن بولنان جمیع کائنات مرکباتك اصول وموادنی بیلدیرر ١٥٣	نوع ثانی موالید ثلاثه نك اولی اولان معدنیاتك احوالنی وبعض انواعنی بیلدیرر ١٥٣
نوع ثالث معدنیاتدن اجسام غلذاتك تکونات وطبایع واوصافن بیلدیرر ١٥٤	نوع رابع معدنیاتدن احجارلك تکونات وتلوناتن بیلدیرر ١٥٥	نوع خامس موالید ثلاثه نك ثانیسی اولان نباتاتك احوالنی بیلدیرر ١٥٥	نوع سادس موالید ثلاثه نك ثالثی اولان حیواناتك احوالنی بیلدیرر ١٥٦
نوع سابع جنس حیوانك اشرف انواعی بولنان افراد انسانك ماهیتن بیلدیرر ١٥٧	فن ثانی مرآت ابدان اولان علم تشریح وتشریح جسم وجانی بش باب ایله حکیمانه بیلدیرر ١٥٩	باب اول فوائد علم تشریح ابدانی ومبدأ ومعاد جسم وجانی وطبایع اعضایی اوچ فصلله بیلدیرر ١٥٩	فصل اول فوائد علم تشریح ابدانی وبعض احوال جسم وجانی الستی نوع ایله بیان ایدر ١٥٩
نوع اول فوائد علم تشریحی ومنافع فن تسریحی بیلدیرر ١٥٩	نوع ثانی بدن انسانده اولان بعض غرایب وصنایع یزدانی بیلدیرر ١٥٩	نوع ثالث مبدأ ومعاد بدن انسانی حکیمانه تفصیلا بیان ایدر ١٦٠	نوع رابع کیفیت نزول وصعود جسم وجانی وتغیر بدن وبقای روح روانی بیلدیرر ١٦١
نوع خامس کیفیت تغیر ابدانی وبقای روح روانی مثالیله بیان ایدر ١٦٢	نوع سادس بوجهان برزی والدهٔ مشفقه کبی تربیه ایلدیکن بیان ایدر ١٦٣	فصل ثانی کیفیت ترکب ابدانی وماهیت طبایع اعضایی بش نوع ایله بیان ایدر ١٦٣	نوع اول کیفیت ترکب ابدانی وماهیت استراج ارکانی بیان ایدر ١٦٣

نوع ثانی ماهیت طبایع اعضایی وبدن انسانی بیان ایدر ١٦٤	نوع ثالث کیفیت امزجهٔ اسنان انسانی علامتیله بیان ایدر ١٦٤	نوع رابع کیفیت تولد اخلاط اربعهٔ ابدان انسانی بیان ایدر ١٦٥	نوع خامس اسباب تولد اخلاط طبی وبخار اتدن حاصل اولان روح طبیعی یی بیلدیرر ١٦٥
فصل ثالث کیفیت وماهیت ومنافع اعضایی درت نوع ایله بیان ایدر ١٦٦	نوع اول کیفیت وماهیت اعضای انسانی بیان ایدر ١٦٦	نوع ثانی اسما وقوای اعضای انسانی بیان ایدر ١٦٧	نوع ثالث کیفیت تکون اعضای جنینی بیان ایدر ١٦٧
نوع رابع خواص وفوائد اعضای بدن انسانی بیان ایدر ١٦٨	باب ثانی کیفیت ترکب عظام بدن انسانی اوچ فصلله بیان ایدر ١٦٨	فصل اول کیفیت ترکب عظام رأسی واسما وخواصنی التی نوعله بیان ایدر ١٦٩	نوع اول اجمال فواید عظام اعضای بدن انسانی بیان ایدر ١٦٩
نوع ثانی کیفیت ترکب عظام قحف رأس انسانی بیان ایدر ١٦٩	نوع ثالث رأس انسانك قاعده وحیطانی ارلان عظام خمسه یی بیان ایدر ١٧٠	نوع رابع فك اعلانك کیفیت ترکب عظامن بیان ایدر ١٧٠	نوع خامس منافع انثی وترکب عظامنی وفك اسفلی بیان ایدر ١٧١
نوع سادس کیفیت اسنان انسانی واسما واشکالن بیان ایدر ١٧١	فصل ثانی کیفیت ترکب عظام صلبی وعظام عنقی واضلاع وترقوتی بش نوعله بیلدیرر ١٧٢	نوع اول کیفیت ترکب عظام صلب انسانی بیان ایدر ١٧٢	نوع ثانی عظام عنقی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٣
نوع ثالث فقار صدرك کیفیت ترکب نظامن بیان ایدر ١٧٤	نوع رابع عظام اضلاعی انواع نظامیله بیان ایدر ١٧٤	نوع خامس عظام ترقوتك نظام وانتظامن بیان وعیان ایدر ١٧٥	فصل ثالث کیفیت ترکب عظام یدینی ورجلینی واسما وخواصنی یدی نوعله بیان ایدر ١٧٥
نوع اول عظام عضدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٥	نوع ثانی عظام ساعدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٦	نوع ثالث عظام رسغ یدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٦	نوع رابع عظام اصابع یدینی نظام وانتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٧

نوع خامس عظام عانه ونخذینی انتظامیله بیان وعیان ایدر ١٧٨	نوع سادس عظام ساقیمنی ومفصل رکبتینی بیان ایدر ١٧٨	نوع سابع عظام قدمینی ونظام اصابعن بیان ایدر ١٧٩	باب ثالث کیفیت حرکات اعضایی وماهیت عضلات وا جزاسنی اوج فصلله بیلدیرر ١٨٠
فصل اول کیفیت تألف عضلاتی ورأس ورقبه ده اولان حرکاتی یدی نوعله بیان ایدر ١٨٠	نوع اول تألف عضلاتی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیان ایدر ١٨٠	نوع ثانی بعض عضلات وجهی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیان ایدر ١٨٠	نوع ثالث حرکات خدین وشفتین وارنبتینه وسیله اولان عضلاتی بیلدیرر ١٨١
نوع رابع فك اسفلك حرکتنی وفوائدنی وعضلاتنی بیلدیرر ١٨١	نوع خامس رأس ورقبه نك حرکات وعضلاتن بیان ایدر ١٨٢	نوع سادس محل صوت اولان حنجره نك غضاریف وعضلات وحرکاتن بیلدیرر ١٨٢	نوع سابع حلقومك وعظم لامینك عضلات وحرکاتن بیلدیرر ١٨٣
فصل ثانی کیفیت عضلات صدری وکتفین ویدین واصابعی وحرکاتنی التی نوعله بیلدیرر ١٨٤	نوع اول صدری قبض وبسط ایدن عضلاتی بیان ایدر ١٨٤	نوع ثانی مفصل کتفی عضدله تحریك ایدن عضلاتی بیلدیرر ١٨٤	نوع ثالث عضلات ساعدی وحرکاتنی بیان وعیان ایدر ١٨٥
نوع رابع عضلات رسغی وحرکاتنی تفصیل وبیان ایدر ١٨٦	نوع خامس عضلات اصابعی وحرکاتنی تفصیل وبیان ایدر ١٨٦	نوع سادس عضلات کفی وفوائدنی تفصیل وبیان ایدر ١٨٧	فصل ثالث کیفیت عضلات صلبی وبطنی ورجلین وحرکات ومنافعن یدی نوع ایله بیلدیرر ١٨٧
نوع اول عضلات صلبی وحرکات ومنافعنی بیان وعیان ایدر ١٨٧	نوع ثانی عضلات بطنی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ١٨٧	نوع ثالث عضلات انثییسنی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ١٨٨	نوع رابع عضلات نخذینی وحرکات ومنافعنی بیان ایدر ١٨٨
نوع خامس عضلات مفصل رکبه یی وحرکاتنی بیان ایدر ١٨٩	نوع سادس مفصل قدمی تحریك ایدن عضلاتی بیان ایدر ١٩٠	نوع سابع عضلات اصابع قدمی وحرکات ومنافعنی بیلدیرر ١٩٠	باب رابع کیفیت اعصاب وعروق وقوایی وقیافت اعضایی بش فصلله بیلدیرر ١٩١

فصل اول منابت ومنافع اعصاب ابدانی بش نوعله بیان ایدر ١٩١	نوع اول حکمت اشکال اعضا ورأس انسانی وفوائدنی بیان ایدر ١٩١	نوع ثانی دماغدن نشأت ایدن اعصاب مقلتینی بیان ایدر ١٩٢	نوع ثالث دماغدن نشأت ایدن اعصابك ازواج خمسهٔ باقیه سن بیلدیرر ١٩٢
نوع رابع فقرات رقبه نخاعندن نشأت ایدن اعصابی بیان ایدر ١٩٣	نوع خامس صدر وصلبك فقراتی نخاعندن نشأت ایدن اعصابی بیلدیرر ١٩٤	فصل ثانی منابت عروق ضاربه یی وفوائدنی بش نوعله بیان ایدر ١٩٥	نوع اول یورکدن نشأت ایدن شریان وریدی یی بیان ایدر ١٩٥
نوع ثانی یورکدن نشأت ایدن شریان کبیرك کتف ویدینه صعودنی بیلدیرر ١٩٥	نوع ثالث اعضاء رأسه صعود ایدن شرائینی بیان ایدر ١٩٥	نوع رابع یورکدن اسفله نزول ایدن قسم اعظم شریانی بیان ایدر ١٩٦	نوع خامس نخذین وساقین وقدمین سمتلرینه نزول ایدن شرائینی بیلدیرر ١٩٧
فصل ثالث منابت عروق ساکنه یی ومنافعنی التی نوعله بیان ایدر ١٩٧	نوع اول کبددن نشأت ایدن عرق بابك فروع منافعن بیلدیرر ١٩٧	نوع ثانی کبددن نشأت ایدن عرق اجوفك بعض فروع ومنافعن بیلدیرر ١٩٨	نوع ثالث کبددن نشأت ایدن عروق اجوفك صدر وکتفین ورقبه ورأسه صعودنی بیلدرر ١٩٩
نوع رابع کبددن نشأت ایدن عرق اجوفك ساعد ویدینه کان فروعنی بیلدیرر ٢٠٠	نوع خامس عرق اجوفك کبددن اسفل بدنه اینن قسم اعظمنك فروعنی بیلدیرر ٢٠١	نوع سادس عرق اجوفك قسم نازلندن نخذین اساؤلنه کیدن فروعنی ومنافعنی بیلدیرر ٢٠١	فصل رابع بدن انسانده انواع قوایی وسبد أ افعال اعضایی ونفوس اربعه یی التی نوعله بیلدیرر ٢٠٢
نوع اول بدن انسانده اولان انواع قوایی ومبادئ افعال اعضایی بیان وعیان ایدر ٢٠٢	نوع ثانی بدن انسانده اولان نفس طبیعیه ایله نفس نباتیه یی وخادملری بولنان قوایی بیلدیرر ٢٠٣	نوع ثالث بدن انسانده اولان نفس حیوانیه یی وحواس خمسهٔ ظاهره یی بیان ایدر ٢٠٤	نوع رابع نفس حیوانیه نك بدنده اولان خدامندن حواس خمسهٔ باطنه یی بیان ایدر ٢٠٤
نوع خامس نفس حیوانیه نك بدنده اولان خدامندن قوت غضبیه وقوت شهویه یی بیلدیرر ٢٠٦	نوع سادس بدن انسانده متصرف بولنان نفوس رابعهٔ انسانیه یی خدامیله بیلدیرر ٢٠٦	فصل خامس حکمت اشکال اعضایی واختلاف قیافاتن واحکام اختلاجاتی سکز نوعله بیان ایدر ٢٠٨	نوع اول حکمت اوضاع واشکال اعضای بیان ایدر ٢٠٨

نوع ثانی حکمت اشکال اعضاء سائرهٔ جسم انسانی ومنافعنی بیلدر ٢٠٩

نوع ثالث قیافت اعضای انسانه فراستله نظرلهٔ منافعنی بیلدیرر ٢١٠

نوع رابع قیافت اعضای رأس وعنق اقتضاسی اولان احکامیله بیلدیرر ٢١١

نوع خامس قیافت اعضاء باقیهٔ بدنی احکامیله بیلدیرر ٢١٢

نوع سادس علامات جمال نسوانی ودلائل رسوم حسن وانی بیان ایدر ٢١٣

نوع سابع قیافات اعضانك تعدیل دلائل اضداد ادنی ونفوس احکامنی بیلدیرر ٢١٤

نوع ثامن بدن انساندہ عروق ایچنده اولان اختلاج اعضایی احکامیله بیلدیرر ٢١٥

باب خامس ادمی عالمه تطبیق وانفسی افاقه توفیق وصحت بدنی وموتی درت فصلله بیلدیرر ٢١٦

فصل اول بدن انسانك ازمنه وامکنه یه مشابهتن سکز نوعله بیان ایدر ٢١٦

نوع اول عالم ادم ایچون خلق اولندیغن وجمیع اشیا مثاللهٔ ادمده بولندیغن بیلدیرر ٢١٦

نوع ثانی عالم انسانی عالم کبیره تطبیق وبعض اعضاسن ارضه توفیق ایتمهٔ نك طریقن بیلدیرر ٢١٧

نوع ثالث عالم انسانك عالم افلاکه مشابهتن بیلدیرر ٢١٧

نوع رابع بدن انسانك زمان ومکانه وشهرستانه وانده روحن سلطانه تشبیه وتمثیلاتن بیلدیرر ٢١٨

نوع خامس انسانك قلبنده بولنان اخلاق ذمیمه نك حیوانا ته مشابهتن ورؤیا تعبیراتن بیلدیرر ٢١٨

نوع سادس افاق وانفس برى برینه تطبیق اولندیغن وشکل عالم انسان عالم کبیرلهٔ عکسی قیلندیغن بیلدیرر ٢١٩

نوع سابع انسانك باطن وظاهری جهاتك باطن وظاهر ینه مطابق اولدیغن بیلدیرر ٢٢٠

نوع ثامن عالم انسانك عالم وجوهه ایله مشابهت ومشاکلتن بیان ایدر ٢٢١

فصل ثانی انسان کندی وجودندن خالقنك وجودن وکندی صفاتندن انك صفاتن التی نوعله بیلدیرر ٢٢٢

نوع اول انسان کندی وجودنده خالقنك وجودنی ادراکك طریقن بیلدیرر ٢٢٢

نوع ثانی صفات روح انسانك صفات ذات رحمانه مشابهتن ادراکك طریقن بیلدیرر ٢٢٣

نوع ثالث صورت انسانك کنه وماهیتن تفصیلا بیان ایدر ٢٢٤

نوع رابع قیافت اعضای باقیهٔ بدنی اقتضاسی اولان احکامیله بیلدیرر ٢٢٥

نوع خامس اعضای باطنه نك منافعنی بیلدیرر ٢٢٦

نوع سادس حالت مستفرغاتدن جماع وحمامك تعدیلاتن بیلدیرر ٢٢٦

نوع سابع کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك منافعن ایجاد هوزحطی ایله بیلدیرر ٢٢٨

نوع ثامن کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك اسما واحکامنی قرشتخذ ضظغ حروفیله بیلدیرر ٢٤٠

نوع تاسع کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك اسما واحکامنی قرشت ثخذ ضظغ حروفیله بیلدیرر ٢٤٢

نوع عاشر صحت وجوده عواید اولان اکل وشربك اداب وقواعدنی وبعض اطعمه نك فوائدن بیلدیرر ٢٤٤

نوع حادی عشر اداب دین مبین اوزره ثیابی تحسین ایتمهٔ نك رسم وآیین بیلدیرر ٢٤٥

فصل رابع موتك فضیلت وحقیقتن ونزع حالتن ونشوهٔ ثانیه ده کیفیتن یدی نوعله حکیمانه بیلدیرر ٢٤٦

نوع اول موتك فضائل وفوائدنی ایات واحادیث ایله بیان وعیان ایدر ٢٤٦

نوع ثانی موتك حقیقتنی بیلدیرر ٢٤٨

نوع ثالث موت انسانك کنه وماهیتن تفصیلا بیان ایدر ٢٤٩

فن ثالث مرأت القلوب اولوب تصحیح اعتقاد وایمانی وعرفان یزدانی پش باب ایله بیلدیرر ٢٥٧

نوع رابع اسباب ستهٔ ضروریه دن اوج سببك تعدیلاتن بیان ایدر ٢٣٣

نوع خامس اسباب ستهٔ ضروریه دن ثلاثهٔ باقیه نك تعدیلاتن بیلدیرر ٢٣٤

نوع سادس حالت محتده معتاد اولنان مستفرغاتدن جماع وحمامك تعدیلاتن بیلدیرر ٢٣٦

نوع سابع کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیه نك منافعن ایجاد هوزحطی ایله بیلدیرر ٢٣٨

فصل اول کتاب وسنته وتصحیح اعتقادی وصلوتی ادایی بش نوع ایله بیان ایدر ٢٥٧

باب اول کتاب وسنته اقتدایی وترك حب دنیایی وحقیقت دل وجانی درت فصلله بیلدیرر ٢٥٧

نوع اول دنیانك فانی ومرغوب ادانی اولدیغن ایات واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٢٦٩

فصل ثانی کنه وماهیت دنیایی واندن مذموم اولان اشیایی سکز نوعله بیلدیرر ٢٦٩

نوع ثانی دنیادا ویلا وجفا وآخرت عالم ذوق وصفا اولدیغن احادیث مصطفی ایله بیلدیرر ٢٧٠

نوع ثالث دنیانك کیفیتن واکاسیل ایدنك شقاوتن وانی ترك ایدنك سعادتن بیلدیرر ٢٧٢

نوع رابع اعتقاد قلبی تصحیح واصل سنت وجماعت مذهبنه تطبیقی بیلدیرر ٢٦٣

نوع خامس آداب فرائض طهاراتی وکیفیت اداء صلوتی امام اعظم مذهبی اوزره بیان ایدر ٢٦٦

نوع سادس مبدأ ومعاد روح انسانی یی حکیمانه بیان ایدر ٢٥٤

نوع سابع بعد الموت ارواحك اخلاقی اقتضاسنجه اولان احوالن بیلدیرر ٢٥٥

نوع اول انسان جهل وغفلتله حیوانه شامل ومعرفتله انسان کامل اولدیغن بیلدیرر ٢٥٧

نوع رابع دنیانك حد وحقیقتن واوج قسمه قسمتن وتعیین قسم اخرتن بیلدیرر ٢٧٤

نوع خامس مذموم اولان دنیاغدار وساحر اولدیغن واهل سعادت قناعتله سلامت بولدیغن بیلدیرر ٢٧٥

نوع سادس حب دنیا مانع حضور مولی اولدیغن واندن زهد ایله کوکل خلاص بولدیغن بیلدیرر ٢٧٧

نوع سابع دنیا واهل دنیا ونفس وهوامؤمنه اعدا ومانع طاعت خدا اولدیغن بیلدیرر ٢٧٨

نوع ثامن دنیادن واهللندن اعراض وابا ایتمه یی ونفسنی قویوب کوکللدن مولایه کتمه یی بیلدیرر ٢٨٠

فصل ثالث محل فیوض عرفان درون دل وجان انسان اولدیغن یدی نوعله بیان ایدر ٢٨٣

نوع اول موضع فیوض عرفان درون دل قلب انسان اولدیغن ایات بینات ایله بیلدیرر ٢٨٣

نوع ثانی محل عرفان قلب انسان اولدیغن وقلبلندن ایجری کیدن حضوری بولدیغن احادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٢٨٣

نوع ثالث محل معرفت یزدان درون دل انسان اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٢٨٥

نوع رابع محل معرفة الله اولان قلب انسانك کنه وماهیتن بیلدیرر ٢٨٦

نوع خامس مسکان عرفان اولان قلب انسانك احوال وخاصیتن بیان ایدر ٢٨٧

نوع سادس جوهر قلب انسان اولان عقل معادلك حد وحقیقتن بیان ایدر ٢٨٨

نوع سابع منشأ عقل انسان اولان عقل کاملك عظمت شانن وجلیه لطف واحسانن بیلدیرر ٢٨٩

فصل رابع معرفت حقیقت دل وجان شرط راه یزدان اولدیغن اون درت نوعله بیلدیرر ٢٩١

نوع اول قلب انسانك انقلابانی مقلب القلوبك تصرفاتیله اولدیغن بیلدیرر ٢٩١

نوع ثانی قلب انسانك حقیقت معناسن وسراستواسن بیلدیرر ٢٩٢

نوع ثالث قلب انسانك عظمت ووسعتن ومقلبنه قربیتی نسبتن بیان ایدر ٢٩٣

نوع رابع قلب انسانك فضل وکمالن وشرف حالن بیلدیرر ٢٩٤

نوع خامس قلب انسانك اطوار سبعه سی احوالن بیان وعیان ایدر ٢٩٥

نوع سادس قلب انسان نائل عرفان اولدقده تصرف قلوب بعده فارغ اولدیغن بیلدیرر ٢٩٥

نوع سابع قلب انسانك کندی عالمندن خواب وموت والهام ایله عزت ولذت جان بولدیغن بیلدیرر ٢٩٧

نوع ثامن قلب انسان کندی عالمن نسیان وتذکر قیلدیغن بیلدیرر ٢٩٧

نوع تاسع قلب انسان کندی عالمنه ریاضتله روان اولدیغك وعقل کلدن حکمت آلدیغن بیلدیرر ٢٩٨

نوع عاشر قلب انسان معرفت یزدان ایله عزت ولذت جان بولدیغن بیلدیرر ٢٩٩

نوع حادی عشر قلب انسانك کندی عالمنه توجهی جلدن الزم اولدیغن بیلدیرر ٣٠٠

نوع ثانی عشر روح انسان نیچه عالملردن سفر قیلوب بدنده کمالن بولدیغن بیلدیرر ٣٠١

نوع ثالث عشر روح انسانك عالم ابداندن نیچه نقصان وکمال بولدیغن بیلدیرر ٣٠٢

نوع رابع عشر روح انسانك تنزلاتی احوالن وترقیات وکمالن بیلدیرر ٣٠٣

باب ثانی ارکان طریق عرفانی فصول سته ایله تفصیل ایدر ٣٠٤

فصل اول ارکان ستهٔ راه عرفانك اولکی رکنی اولان تقلیل طعامك فوائد وخواصنی ستکز نوع ایله بیان ایدر ٣٠٤

نوع اول فضائل جوعی برایة کریمه ونیجه احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٠٤

نوع ثانی افات شبعی وکرامات جوعی بیان ایدر ٣٠٥

نوع ثالث رذائل شبعی وفضائل جوعی بیان ایدر ٣٠٦

نوع رابع تقلیل طعامك کیفیت ومقدارن وفوائد واسرارن بیلدیرر ٣٠٧

نوع خامس ملامات شبعی وکرامات جوعی بیان ایدر ٣٠٨

نوع سادس افات شبعی ومنافع جوعی وفوائد صومی بیان ایدر ٣٠٨

نوع سابع کثرت اکلك افات عشره سن وقلت اکلك کرامات واسبابن بیان ایدر ٣٠٩

نوع ثامن جوعك اقسامن وحال ومقامن بیان ایدر ٣١١

فصل ثانی ارکان ستهٔ راه عرفانك ایکنجی رکنی اولان تقلیل منامك منافعن اون نوعله بیلدیرر ٣١٢

نوع اول تقلیل منامی ایات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣١٢

نوع ثانی فضائل قیام لیلی احادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣١٢

نوع ثالث تقلیل منامی وکیجه قیامی ونوم کرامی وغفلت عوامی بیان ایدر ٣١٣

نوع رابع موجب تقلیل منام اولان قیام لیلك فوائدن بیان ایدر ٣١٣

نوع خامس تقلیل منام خصلت کرام اولدیغن بیان ایدر ٣١٤

نوع سادس نوم مذموم وکثرتی شوم اولدیغن بیان ایدر ٣١٤

نوع سابع تقلیل منام جلاء قلوب انام وکحل بصیرت کرام اولدیغن بیان ایدر ٣١٥

نوع ثامن نوم انسانك اسرار وفوائدن بیان ایدر ٣١٥

نوع تاسع حقیقت منام نه اولدیغن ونفوس عوام برزخده قالدیغن بیان ایدر ٣١٦

فصل ثالث ارکان ستهٔ راه عرفانك اوچنجی رکنی اولان تقلیل کلامك فوائدن التی نوعله بیلدیرر ٣١٨

نوع اول تقلیل کلامی ایات قرآنیه واحادیث نبویه ایله بیان ایدر ٣١٨

نوع ثانی تقلیل کلام موجب اجتناب اثام وموروث عز واحترام اولدیغن بیلدیرر ٣١٩

نوع ثالث حفظ لسانیده حفظ اعضا وحفظ اوقات وستر اسرار ارلدیغن بیلدیرر ٣٢٠

نوع رابع تقلیل مقال موروث عز واقبال ومنتج نیل کمال اولدیغن بیلدیرر ٣٢١

نوع خامس صمت لسان حفظ احوال دل وجان اولدیغن وطالب عرفان ترك جهان اولدیغن بیلدیرر ٣٢٢

نوع سادس صمتك اقسامی وحال ومقامی نه اولدیغن واهل عرفان احوال قلبی رموز ایله اشارت قیلدیغن بیلدیرر ٣٢٤

فصل رابع ارکان ستهٔ راه عرفانك دردنجی رکنی اولان عزلت انامك منافعن اون نوعله بیلدیرر ٣٢٥	نوع اول عزلت تامی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٢٥	نوع ثانی عزلت انام موجب عز واحترام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٢٦	نوع ثالث عزلت انام سبب قربیت رب الانام ومورث انس مدام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٦
نوع رابع عزلت انام شیمت کرام ولذت مدام وحضور تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٧	نوع خامس عزلت انام موجب طاعت رب الانام ومورث حضور تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٨	نوع سادس عزلت انام عادت کرام وموجب حضور تام ومورث نیل مرام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٨	نوع سابع عزلت انام موجب فکر تمام ومعین توجه تام اولدیغن بیلدیرر ٣٢٩
نوع ثامن عزلت ناس ایدن عارفلرایکی صنف اولدیغن بیلدیرر ٣٣٠	نوع تاسع عزلتك اقسام وحالن بیان وعیان ایدر ٣٣٢	نوع عاشر نهایت عزلت اولان خلوته دخولك شروط وارکان واصوللك بیلدیرر ٣٣٢	فصل خامس ارکان ستهٔ راه عرفانك بشنجی رکنی اولان ذکر مدامك فوائدن طقوزنوعله بیلدیرر ٣٣٥
نوع اول ذکر مدامی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٣٥	نوع ثانی ذکر مدام سبب انس رب الانام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٣٦	نوع ثالث ذکر مدامك فضائل وفوائدن بیان وعیان ایدر ٣٣٧	نوع رابع ذکر مدامك خواص وتاثیراتن بیان وعیان ایدر ٣٣٨
نوع خامس ذکر مدامك نتایج واستغراقاتن وحالات وکراماتن بیان ایدر ٣٤٠	نوع سادس ذکر مدامك مراتب ثلاثه سن بیان ایدر ٣٤١	نوع سابع ذکر اسمانك نهایاتی علاماتن بیان ایدر ٣٤٢	نوع ثامن ذکر مدامك اداب اشتغالن وتاثیرات واحوالن بیان ایدر ٣٤٣
نوع تاسع کلمهٔ توحیدلك فضائل وکراماتن وخواص تاثیراتن بیان ایدر ٣٤٥	فصل سادس ارکان ستهٔ راه عرفانك التنجی رکنی اولان فکر تمامك فوائدن بش نوعله بیان ایدر ٣٤٧	نوع اول فکر وفراستله قلبی حفظ وحراست ایتمکی بیلدیرر ٣٤٧	نوع ثانی قلبه کلن خواطرك منشأ واسامیسن وخیر وشر لرینك علاماتن بیلدیرر ٣٤٨
نوع ثالث اصل اصول اولان قلب انسانك الزم اولان حفظ وحراستن بیلدیرر ٣٤٩	نوع رابع حفظ بدندن حفظ قلب اهم والزم اولدیغن بیان ایدر ٣٥٠	نوع خامس قلبك اصول افاتنی واصناف علاجاتنی واسماء صفاتنی بیلدیرر ٣٥٢	باب ثالث اصول مقامات روح انسانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر ٣٥٤

فصل اول اصول راه عرفانك اولکی اصلی اولان توکلك فضائلن یدی نوعله بیلدیرر ٣٥٤	نوع اول فضائل توکلی آیات قرآنیه واحادیث نبویه ایله بیلدیرر ٣٥٤	نوع ثانی کمال توکلك تعریفات وکراماتن وتأثیرات وحالاتن بیان ایدر ٣٥٥	نوع ثالث حق تعالایه توکل رزق امر نده هم اهم والزم اولدیغن بیلدیرر ٣٥٧
نوع رابع توکل تامك حد وحقیقتن ووجوبی حکمتن بیان ایدر ٣٥٨	نوع خامس توکل تامك واهل کراماتك تأثیرات وتوکلن وبعض حکایاتن بیان ایدر ٣٥٩	نوع سادس کمال توکل رزق امر نده هم جمله یه اهم والزم اولدیغن بیان ایدر ٣٦١	نوع سابع توکل تامك تحصیل نظامن واهلنك راحت مدامن بیان ایدر ٣٦٢
فصل ثانی اصول اربعهٔ راه عرفانك ایکنجی اصلی اولان تفویضك فوائدن سکزنوعله بیان ایدر ٣٦٣	نوع اول فضائل تفویضی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣٦٣	نوع ثانی تفویض وتسلیمك تعریف وحقیقتن وتأثیر ومنفعتن بیان ایدر ٣٦٤	نوع ثالث تفویض وتسلیمك شروط وفوائدن بیان وعیان ایدر ٣٦٥
نوع رابع تفویض وتسلیم انسانه اهم ولزم امور اولدیغنك سبب وسرن بیلدیرر ٣٦٦	نوع خامس تفویض وتسلیم اکثر عظیم بلکه جنت نعیم اولدیغن بیان ایدر ٣٦٧	نوع سادس تفویض وتسلیمك تأثیرات وفوائدن بیان ایدر ٣٦٨	نوع سابع تفویض وتسلیم انسان ایچون جمیع امورنده جمله دن اهم والزم اولدیغن بیلدیرر ٣٦٩
نوع ثامن تفویض وتسلیمك کیفیت ونتایجن واسبابن وروایجن بیان ایدر ٣٧١	فصل ثالث اصول اربعهٔ راه عرفانك اوچنجیسی اولان صبرك فوائد وعوائدن التی نوعله بیلدیرر ٣٧١	نوع اول فضائل صبری آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیان ایدر ٣٧١	نوع ثانی صبر وتحملك حد وحقیقتن وحلاوت وکرامتن بیان ایدر ٣٧٢
نوع ثالث صبر وتحملك تأثیرات وفوائدن بیان ایدر ٣٧٣	نوع رابع صبر وتحملك اقسام ومنافعن وجزع وفزعك افاتن بیان ایدر ٣٧٤	نوع خامس صبر ایله شرکمال حاصل اولدیغن بیلدیرر ٣٧٥	نوع سادس صبر وتحملك تحصیلی طریقن نیجه تمثیللله بیان ایدر ٣٧٦
فصل رابع اصول اربعهٔ راه عرفانك دردنجیسی اولان رضایی التی نوعله بیلدیرر ٣٧٨	نوع اول فضائل رضایی آیات واحادیث ایله بیان ایدر ٣٧٨	نوع ثانی قضایه رضانك تعریف وحقیقتن بیان ایدر ٣٧٩	نوع ثالث قضایه رضانك فوائدن وعلامات واقسامن بیان ایدر ٣٨٠

نوع رابع قضایه رضانك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر ٣٨١	نوع خامس رضانك منافع وهنرلرن وسخطك انواع ضررلرن بیلدیرر ٣٨٢	نوع سادس خلاصهٔ خواص اصول اربعهٔ مذکوره یی بیلدیرر ٣٨٣	باب رابع مطلب اعلا اولان معرفت ومحبت مولایی فصول خمسه ایله بیلدیرر ٣٨٥
فصل اول معرفت نفس مفتاح معرفت رب اولدیغن طقوز نوعله بیلدیرر ٣٨٥	نوع اول فضائل معرفت مولایی ایات واحادیث ایله بیان ایدر ٣٨٦	نوع ثانی معرفت نفس موجب معرفة الله اولدیغن بیان ایدر ٣٨٦	نوع ثالث معرفت مولا مطلب اعلا اولدیغن بیان ایدر ٣٨٧
نوع رابع عارف ماسوایی اونودوب حضرت مولایی بولدیغن بیلدیرر ٣٨٨	نوع خامس عارف کندی وجودندن کچوب معروفله قالدیغن بیان ایدر ٣٨٩	نوع سادس عارفك خوف وحزندن امین اولدیغن بیلدیرر ٣٩٠	نوع سابع اهل زهد ایله اهل عرفانك فرق وتفاوتن بیلدیرر ٣٩٠
نوع ثامن اهل عرفانك علوشانن وکمال عرفانك بیان ایدر ٣٩١	نوع تاسع اهل عرفانك معروفی حضرت باری اولدیغن بیلدیرر ٣٩٢	فصل ثانی محبة الله مقصد اقصی اولدیغن یکرمی درت نوعله بیلدیرر ٣٩٥	نوع اول فضائل محبت مولایی ایات واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر ٣٩٥
نوع ثانی محبت مولانك فضائل وفوائدن احادیث شریفه ایله بیلدیرر ٣٩٦	نوع ثالث محبت مولانك حد وحقیقتن بیان وعیان ایدر ٣٩٦	نوع رابع محبت مولانك کنه وماهیتن وانواع خاصیتن ومنافع ومقاماتن بیلدیرر ٣٩٧	نوع خامس محبت مولانك بعض علامات وکراماتن بیان ایدر ٣٩٩
نوع سادس محبت مولانك کوکلده ظهور وجولانن بیلدیرر ٤٠٠	نوع سابع محبت مولانك تعریف وحقیقتن بیان وعیان ایدر ٤٠١	نوع ثامن محبت مولانك انواع واقسامن بیان وعیان ایدر ٤٠٢	نوع تاسع محبت مولانك القاب واسماسن بیان وعیان ایدر ٤٠٣
نوع عاشر محبت مولانك خواص وعجایبن بیان وعیان ایدر ٤٠٤	نوع حادی عشر محبت ذاتی بیان وعیان ایدر ٤٠٦	نوع ثانی عشر محبت صفاتی بیان وعیان ایدر ٤٠٧	نوع ثالث عشر محبت افعالی بیان وعیان ایدر ٤٠٧

نوع رابع عشر محبت اثاری بیان وعیان ایدر ٤٠٨	نوع خامس عشر محبتك اقسام اربعه سنك بری بریله تلازمن بیلدیرر ٤٠٩	نوع سادس عشر محبات اربعه نك اثار وثمراتن بیان وعیان ایدر ٤١٠	نوع سابع عشر محبت مولانك مرآت اعتباریله اقسام واسماسن بیلدیرر ٤١٢
نوع ثامن عشر شجرهٔ محبتك او راقی اولان شوق واشتیاقی بیان ایدر ٤١٣	نوع تاسع عشر شجرهٔ محبتك ثمره سی اولان عشق حقیقی یی بیلدیرر ٤١٥	نوع عشرون عشق حضرت مولی عقل بشردن اشرف واعلی اولدیغن بیلدیرر ٤١٦	نوع حادی وعشرون عشقك حالت وکرامتن وعاشقك ملامتن بیلدیرر ٤١٨
نوع ثانی وعشرون عشق مولانك خواص وشانن بیان ایدر ٤٢٠	نوع ثالث وعشرون عشق مولانك مجاز وحقیقتن بیلدیرر ٤٢٢	نوع رابع وعشرون عشق مولایه وصوللك طریقنك اصولن بیلدیرر ٤٢٤	فصل ثالث حکمت اولیا علم صدور اولدیغن درت نوعله بیلدیرر ٤٢٧
نوع اول حکمت اولیانك فضائل وفوائدن ایات واحادیث ایله بیلدیرر ٤٢٧	نوع ثانی حکمت اولیانك حد وعلامت وقیمتن بیان ایدر ٤٢٨	نوع ثالث حکمت اولیا علوم نافعه دن الذ وانفع اولدیغن بیلدیرر ٤٢٩	نوع رابع حکمت اولیا آنلرلك نطق پاکندن الذ واحلا اولدیغن بیلدیرر ٤٣١
فصل رابع اولیای کرامك فضائل وبرکاتن طقوز نوعله بیلدیرر ٤٣٣	نوع اول اولیای کرامك فضائل وبرکاتن ایات واحادیث ایله بیلدیرر ٤٣٣	نوع ثانی اولیای کرامك رسوم وعاداتن وقلوب ایله سیاحاتن بیلدیرر ٤٣٤	نوع ثالث اولیای کرامك حد وتعریفاتن ووجد وحالاتن بیلدیرر ٤٣٥
نوع رابع اولیای کرامك اوصاف وعلامتلرن وحضور وسلامتلرن بیلدیرر ٤٣٦	نوع خامس اولیای کرامك خارق عادتلرن وامن وراحتلرن بیلدیرر ٤٣٧	نوع سادس اولیای کرامك حرکات وسکناتن وبرکات وعباداتن بیلدیرر ٤٣٩	نوع سابع اولیای کرامك مراتب ومقاماتن بیلدیرر ٤٤٠
نوع ثامن اولیای کرامك غایت مشاهداتن بیان ایدر ٤٤١	نوع تاسع اولیای کرامك فنای صفاتن وبقای ذواتن بیان ایدر ٤٤٢	فصل خامس خواص اولیانك مختاری اولان طریق نقشبندی یی یدی نوعله بیلدیرر ٤٤٣	نوع اول طریق نقشبندینك ارکان وحقایقن بیلدیرر ٤٤٣

نوع ثانی نقشبندینك طرق ثلاثه سندن اولکی طریقن بیان ایدر ٤٤٤	نوع ثالث طریق نقشبندینك ایکنجی طریقن بیان ایدر ٤٤٥	نوع رابع طریق نقشبندینك اوچنجی طریقن بیان ایدر ٤٤٧	نوع خامس طریق نقشبندینك سالکی هرکماله مالك اولدیغن بیلدیرر ٤٤٨
نوع سادس طریق عرفاندہ مجادۂ هدایتدن ضلالته دوشنلری بیان ایدر ٤٥١	نوع سابع اهل تصوف اون ایکی فرقه اولدیغن بیان ایدر ٤٥٢	باب خامس حضرت ملك ملوکك درکاهنه سلوکی سکز فصلله بیلدیرر ٤٥٤	فصل اول احوال واطوار سیر وسلوکی سکز نوعله بیلدیرر ٤٥٤
نوع اول مبدأ ومعاد روح انسانی بیان ایدر ٤٥٤	نوع ثانی انسانك وجودنده بولنان شهوانیه ایله نفس ناطقه یی بیلدیرر ٤٥٥	نوع ثالث نفس ناطقه نك بدن انسانه اولان تعلقن بیان ایدر ٤٥٦	نوع رابع قلب ایله مقلب اره سنده اولان حجب نه اولدیغن بیلدیرر ٤٥٧
نوع خامس اجمال مقامات سبعهٔ نفس انسانی بیلدیرر ٤٥٩	نوع سادس تخلیه وتحلیه عین کمال اولدیغن وبی سلوکك اول کمال امر محال اولدیغن بیلدیرر ٤٦١	نوع سابع مقامات سبعه دن مقام اولده بولنان نفس اماره یی بیلدیرر ٤٦٣	نوع ثامن نفس اماره نك مقام اولدن خلاصی علاجن بیلدیرر ٤٦٤
فصل ثانی مقامات سبعه دن مقام ثانیده بولنان نفس لوامه یی طقوز نوعله بیلدیرر ٤٦٥	نوع اول نفس لوامه نك وجه تسمیه سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٦٥	نوع ثانی مقام ثانیده توقف ایدن ابرار ایله مقربینك فرقن بیلدیرر ٤٦٧	نوع ثالث نفس لوامه نك مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقیسنك علاجن بیلدیرر ٤٦٨
نوع رابع مقام ثانیده عبدی مولا سندن قاطع اولان موانعی بیلدیرر ٤٦٩	نوع خامس مقام ثانیده نفس لوامه نك عالم مثاله دخولن بیلدیرر ٤٧١	نوع سادس عالم مثاله اولان فهوانیه یی وعلامات تصفیه وتزکیه یی بیلدیرر ٤٧٢	نوع سابع تصفیهٔ قلبك وتزکیهٔ نفسك وجه احسنله طریق اهونن بیلدیرر ٤٧٣
نوع ثامن مقام ثانیده سالکده بولنان غضبك منشأنی وعلاجنی بیلدیرر ٤٧٤	نوع تاسع مقام ثانیده بولنان قطاعی دفع ایدن اموری بیلدیرر ٤٧٥	فصل ثالث مقامات سبعه دن مقام ثالثده بولنان نفس ملهمه یی اون نوعله بیلدیرر ٤٧٧	نوع اول نفس ملهمه نك وجه تسمیه سنی وصفات وترقیسنی بیلدیرر ٤٧٧

نوع ثانی مقام ثالثده بولنان سالکك مرشده تسلیم واراده سن بیلدیرر ٤٧٨	نوع ثالث مقام ثالثده سالکك اتباع شرعله رفتارن بیلدیرر ٤٧٩	نوع رابع شریعت باطن وسر حقیقت اولدیغن برمثالله بیلدیرر ٤٨٠	نوع خامس مقام ثالثه مخصوص اولان اسم ایله اشتغالی بیلدیرر ٤٨٢
نوع سادس مقام ثالثده نفس ملهمه نك حسن اوصافن بیلدیرر ٤٨٣	نوع سابع مقام ثالثده سالکه روحانیلرك خطا بن بیلدیرر ٤٨٤	نوع ثامن مقام ثالثده اولان سالکك عشق حالاتن بیلدیرر ٤٨٥	نوع تاسع مقام ثالثده سالکك انقباض وافتقارن بیلدیرر ٤٨٦
نوع عاشر مقام ثالثده بولنان سالکه اسم ثالثك تأثیرن بیلدیرر ٤٨٧	فصل رابع مقامات سبعه دن مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه یی درت نوعله بیلدیرر ٤٨٨	نوع اول نفس مطمئنه نك وجه تسمیه سنی وصفاتنی بیلدیرر ٤٨٨	نوع ثانی مقام رابعده بولنان کاملك کرامات میل واتفاقن بیلدیرر ٤٨٩
نوع ثالث مقام رابعده بولنان کاملك یغمبره محبتن بیلدیرر ٤٩٠	نوع رابع ترجیح سلوك ازکیایی وتطبیق طرق اولیایی بیلدیرر ٤٩١	فصل خامس مقامات سبعه دن مقام خامسده بولنان نفس راضیه یی اوچ نوعله بیلدیرر ٤٩١	نوع اول نفس راضیه نك وجه تسمیه سنی وصفاتنی بیلدیرر ٤٩١
نوع ثانی مقام خامسده بولنان کاملك احوالن بیان ایدر ٤٩٢	نوع ثالث علم الیقین وعین الیقین وحق الیقین اطوارن بیلدیرر ٤٩٣	فصل سادس مقامات سبعه دن مقام سادسده بولنان نفس مرضیه یی اوچ نوعله بیلدیرر ٤٩٤	نوع اول نفس مرضیه نك وجه تسمیه سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٩٤
نوع ثانی مقام سادسده بولنان کاملك احوالن بیان ایدر ٤٩٥	نوع ثالث طبیعت وظل ونفس رحانی بواوچی برجوهر اولدیغن بیلدیرر ٤٩٦	فصل سابع مقامات سبعه دن مقام سابعده بولنان نفس کامله یی سکز نوعله بیلدیرر ٤٩٧	نوع اول نفس کاملنك وجه تسمیه سنی وصفاتنی بیان ایدر ٤٩٧
نوع ثانی مرشد کاملك علامات وکرامات وعباداتن بیلدیرر ٤٩٨	نوع ثالث سالك قابلك متانت وعلامتلرن بیان ایدر ٤٩٩	نوع رابع سالك قابل حزن وقبض ایله منشرح اولدیغن بیلدیرر ٤٩٩	نوع خامس سالك مقام نفس امارده ایکن شیطان انی قطع ایلدیکن بیلدیرر ٥٠٠

نوع سادس سالك مقام نفس لوامه ده ايكن شيطان انى قطع ايلديكن بيلدير ٥٠١	نوع سابع سالك مقام نفس ملهمه ده ايكن شيطان انى اضلال ايلديكن بيلدير ٥٠٢	نوع ثامن سالك مقام نفس مطمئنه يه كلديكن وحصن مولايه داخل اولديغن بيلدير ٥٠٣	فصل ثامن حضرت غوث علوى شيخ اسمعيل تلوينك احوالن اون نوعله بيلدير ٥٠٤
نوع اول حضرت غوث علوينك نسب ومذهب ومشرب ولسانن بيلدير ٥٠٥	نوع ثانى حضرت غوث علوينك حكايت بأريه سن بيان ايدر ٥٠٦	نوع ثالث حضرت غوث علوينك شمائل وعباداتن بيلدير ٥٠٧	نوع رابع حضرت غوث علوينك عادات وشيابن بيلدير ٥٠٩
نوع خامس حضرت غوث علوينك مريدى عثمان افنديلرينك اوائل حالن بيلدير ٥١٣	نوع سادس حضرت غوث علوينك مريدى عثمان افندى مرشد ارز وسن قيلديغن بيلدير ٥١٤	نوع سابع حضرت غوث علوينك مريدى عثمان افنديلرينك انسكله ملاقاتن بيلدير ٥١٥	نوع ثامن حضرت غوث علوينك بعض كراماتن بيان ايدر ٥١٧
نوع تاسع حضرت غوث علوينك مريدى عثمان افنديلرينك وفاتن بيلدير ٥٢١	نوع عاشر حضرت غوث علوينك استقامتن وزمان رحلتن بيلدير ٥٢٦	خاتمة الكتاب كيفيت صحبت حبيب خالق وخلقى اداب واركانيله فصول اربعه ايله بيلدير ٥٢٨	فصل اول اجمال معاملات حبيب خدايى وحسن معاشره يى اوج نوعله بيلدير ٥٢٨
نوع اول مكارم اخلاق رسول امينى واصحاب كزينى وعلماى دينى بيلدير ٥٢٨	نوع ثانى جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى ايات بينات ايله بيلدير ٥٢٩	نوع ثالث جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى احاديث قدسيه ايله بيلدير ٥٣٠	فصل ثانى جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى درت نوعله بيلدير ٥٣١
نوع اول جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى احاديث شريفه ايله بيان ايدر ٥٣١	نوع ثانى جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله نك كيفيتين نيچه اثار ايله بيلدير ٥٣٢	نوع ثالث جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يه متعلق اولان كلام بكارى بيلدير ٥٣٤	نوع رابع تأهل وتزوجك ترهيب وافاتن وترغيب وفوائدن بيلدير ٥٣٦
فصل ثالث اداب واركان وصحبت خالق وخلقى اون اوچ نوعله بيلدير ٥٣٨	نوع اول عبدلك مولاسيله حضور وانسيتنك اداب واركانن بيلدير ٥٣٨	نوع ثانى عالمك طالبلرينه تعليم وتدريسنك اداب واركانن بيلدير ٥٣٩	نوع ثالث شاكردلك اوستاذندن تعلمنك اداب واركانن بيلدير ٥٣٩

نوع رابع ادملك والدين ايله صحبت والفتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٠	نوع خامس تجرد عالمنده اولان عارفلك تزوجنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٠	نوع سادس رجل كندى اهليله ملاعبه وجماعنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٠	نوع سابع اوقات جماع وانحادى واحوال واشكال اولادى بيلدير ٥٤١
نوع ثامن رجلك اهليله صحبت والفتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٢	نوع تاسع عورتك زوجله صحبت والفتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٣	نوع عاشر كشينك اولاديله صحبت والفتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٤	نوع حادى عشر سيدلك غلمان وجواريسيله صحبتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٤
نوع ثانى عشر اقربانك اقربا ايله صحبتلرينك اداب واركانن بيلدير ٥٤٥	نوع ثالث عشر كشينك جيرانيله صحبتنك اداب واركانن بيلدير ٥٤٦	فصل رابع اداب واركان وصحبت اخوان ومعارفى التى نوعله وبرخاتمه ايله بيلدير ٥٤٦	نوع اول اداب واركان وصحبت اخوان صفايى بيلدير ٥٤٦
نوع ثانى اداب واركان صحبت والفت معارف ناسى بيلدير ٥٤٨	نوع ثالث اداب واركان صحبت مجاهيل ناسى بيلدير ٥٤٩	نوع رابع علماى كرامك امور خارجيه لرى نظامن بيلدير ٥٥٠	نوع خامس اوليماى كرامك امور خارجيه لرى نظامن بيلدير ٥٥٣
نوع سادس افات ذنوب جميع اعضايى واسباب فقر وغنايى بيلدير ٥٥٤	خاتمة الخاتمه بالاده ترغيب اولنان طاعات ومعاملاتى انسانه اسان ايدن توحيدى بيلدير ٥٥٩		تم فهرست الكتاب بعون رب الارباب عدد الابواب والفصول والانواع ستمائة وستة بالاجماع وتر

كفتهٔ محمد ذكرى افندى

كوكل حق بلورسن وترى سودى وترى سوسنده
نوله وترايله فهرست اولسه ذكرى معرفت نامه

سون جانلرده مطلقدر مقيد اولمق تنده
اچلدى كنز عرفان مژده لر عشاقه هر فنده

قد وقف هذا الكتاب الحاج ابراهيم
المعروف بحافظ الكتب الثانى
بدار الكتب
لراغب
باشا

T. C.
KÜLTÜR ... RAĞIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
574

RAĞIP P.
Ka. N.
708

٧١٥

٧١٠

حمد بی حد * وشکر بی عد * وثنای مؤبد * بر واحد فرد واحد حضرتلرینه اولسونکه هرشان اکوانی علم ازلیسیله مقدر ومبین قیلوب اعیان جهانی فیض لم یزلیسیله مرتب ومعین قیلوب کلشن عالمی کل ادمله معطر ومزین قیلمشدر وجمله جهانی انسان ایچون وآنی کندی معرفتیچون وارایدوب حقایق اشیا ایله دقایق معنایی بالجمله آنده اجمال واظهار ایدوب روح انسانی جامع اسمنه صورت وحامل امانت ومحل اسرار ایتمشدر وهیئت عالمده اولان نیجه بیك حکمتنه علمایی واقف ایلیوب * کتاب جهانك هر بر حرفندن ایات معرفتن مطالعه ایدنلری عارف ایلیوب کوکل عالمنه دخول ایدن عبادنی کعبهٔ حضورنده عاکف ایلمشدر وافضل صلوات واکمل تحیات واحسن تسلیمات اول سید کائنات واشرف مخلوقات وخلاصهٔ موجودات پیغمبرمز علیه السلام حضرتلرینك اسم اعظم وعقل اول اولان روح اکملنه اولسونکه لولاك لولاك لما خلقت الافلاك خطابیله مستطاب اولمشدر * وخلقی ظلمات جهالتدن انوار هدایته اخراجیله کندی نفسن بیلان امتی معرفت حقی بولمشدر واول اصحابنه هم تحیات اولسونکه * اقوال وافعال وعقاید واخلاقك جمله سنده اکا تابع اولوب * نور ایمان وحضور عرفان ایله کوکللری طولمشدر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین * بو حقیر وفقیر حقیقی ابراهیم حقی اول عزیز وشریف مخدومی السید احمد نعیمی ایچون بو کتابی اکتتاب ایله اکا خطاب ایدرلرکه * اعزك الله فی الدارین اولا معلوم اولسونکه * حق تعالی ایکی عالمی بنی آدم ایچون * وآنلری انجق کندی معرفتیچون خلق ایلدیکن جمله یه طیورمشدر * نته کم لطف وکرمیله کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لیعرفونی * بیورمشدر * پس خلقت عالم وآدمدن مقصد اقصی ومطلب اعلی معرفت مولادر لکن بو دولت ابدیه وسعادت سرمدیه که جمله دن اولی در انجق معرفت نفسه مربوط اولوب معرفت نفس دخی معرفت بدنه منوط اولوب * معرفت بدن هم معرفت عالمه موقوف اولوب * معرفت عالم ایسه علوم حقیقیه ایله موصوف اولدیغیچون * بر مقدار علم هیئت وحکمتدن اخذ وجمع ایدوب * بر مقدار دخی علم تشریح ابدان وانفسدن التقاط وانتخاب ایدوب * بر مقدار هم علم قلوب وعرفاندن اقتباس والتماس ایدوب * لسان ترکی یه ترجمه ایله بو کتاب مستطابی فقط بر مقدمه واوچ فن وبر خاتمه اوزره تألیف وتصنیف ایلدمکه مقدمه سی معرفت هیئت اسلام واجمال احوال دوجهان

وفن

وفن اول معرفت هیئت عالم وتفصیل حکمت اشیا واعیان * وفن ثانی معرفت اشکال ترکب ابدان وماهیت نفس انسان * وفن ثالث معرفت کیفیت نیل عرفان وحقیقت حضور یزدان * وخاتمه سی معرفت آداب وارکان صحبت یاران واقارب وجیران اولمق اوزره ترتیب وتنظیم ایلدم تا کم (اولا) مقدمه دن آیات بینات ثابت اولان عجایب اطوار اکوانی اجمالا بیلوب * غرائب احوال دوجهانی تیقن قیلدقده * اعتماد کلی برله اعتقاد تام ایدوب جمله نك خالق وصانعن بیله سن * وعظمت وقدرتن تفکر وتذکر قیله سن * بعده فن اولدن بدایع صنایع خالقی عالم آفاق ایچنده تفصیلا سیر ایدوب * اسرار جهانه واقف اولدقده عالم قشر آدم وآدم لب عالم اولدیغن بیلوب جمله دن فارغ اوله سن * وکندی کندیکه کله سن * بعده فن ثانیدن عجائب قدرت صانعی کندی جسم وجانکده اجمالا کوروب عالم کبیرده هرنه وار ایسه جمله نك مثالنی کندی وجودکده بولدقده وجودك بر کوچك عالم اولدیغن بیلوب کندی نفسکه کله سن وعالم انفسده آیات بینات مولایی تماشا قیله سن وکندی روحکی اقلیم وجودك سلطانی بیلوب قدر وقیمتکه واقف اولوب * معرفت نفس مرتبه سن بوله سن وکندی عالمکده سلطان اوله سن * بعده فن ثالثدن حضرت مقلب القلوبك عجائب الهامات وغرائب تصرفاتن وقلوبه قرب ذات وصفاتن عالم اکبر اولان دلده علم الیقین بیلوب * ماسوادن ازاد اولوب جمله یی اونودوب هپ ایدوب ایلین متصرف بر آنی بولدقده عالم وحدته ایروب اول واحد فردك وحدانیتن بصیرتکله عین الیقین کوروب * معرفت الله دولتنه ایره سن * وسعادت قربنی حق الیقین بیلوب ابدا انکله قاله سن (اخرا) خاتمه دن عالم کثرتده اولان احکام مراتب وجودی بیلوب * حدودنی حفظ وصیانت قیلوب مخلوق خدایه رفق ومدارت ایله محبوب القلوب اولدقده سلامتله جمعیت خاطر بوله سن * وراحتله عزیز عالم اوله سن * چونکه بو کتاب شریفده نظام بو اسلوب لطیف اوزره تمام اولوب * نظر قبول ایله مطالعه ایدنلری حقیقت مولایه مطلع ایتمشدر * پس بوکا معرفتنامه نام اولوب تاریخ اختتامی بیك یوز تمشه یتمشدر

مقدمة الکتاب

آیات قرآنیه واحادیث نبویه) مفهومنجه اعتماد واعتقاد اولنه جق) امور دینیه ولوازم یقینیه دن اولان هیئت اسلام اوزره * ترتیب خلقت عرشی وکرسی وجنانی وسموات واراضین وبحار ونیرانی واشراط ساعت واحوال واهوال قیامت وخراب وفنای جهانی * وبقای عالم لقای رحمانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) اجمال ترتیب خلقت عالمی * وکیفیت عظمت عرش اعظمی * وحملهٔ عرشی * واول کروبیون محترمی وحولنده اولان انهار وملائکه وسائر اممی وتحتنده اولان کرسی وسدره ولوح وقلمی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) خلاق جهانك عالمده اولان بدایع صنایعن تفکر وتذکره هادی وبادی اولان ایات بیناتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی بر عالمی وجود ووحدانیتنه علامت ایدوب جمیع اشیاده اولوا الابصاره اظهار صنعتله حقایق حکمتن طیورمشدر وکندی معرفتنه عبادنی ترغیب ایچون کلام قدیمنده عظمتله بیورمشدر حدیث

* المکتوبة علی الترتیب الذی فی المصحف الشریف بسم الله الرحمن الرحیم * الحمد لله رب العالمین * الم تعلم ان الله له ملك السموات والارض وما لکم من دون الله من ولی ولا نصیر * الله لا اله الا هو الحی القیوم لا تأخذه سنة ولا نوم له ما فی السموات وما فی الارض من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه یعلم ما بین ایدیهم وما خلفهم ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء وسع کرسیه السموات والارض ولا یؤده حفظهما وهو العلی العظیم) ان الله لا یخفی علیه شیء فی الارض ولا فی السماء هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء لا اله الا هو العزیز الحکیم * ولله ما فی السموات والارض والی الله ترجع الامور * ان فی خلق السموات والارض واختلاف اللیل والنهار لایات لاولی الالباب الذین یذکرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم ویتفکرون فی خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب النار * ولله ما فی السموات وما فی الارض وکان الله بکل شیء محیطا * ولله ملك السموات والارض وما بینهما والیه المصیر لله ملك السموات والارض وما فیهن وهو علی کل شیء قدیر * وهو الله فی السموات وفی الارض یعلم سرکم وجهرکم ویعلم ما تکسبون * وله ما سکن فی اللیل والنهار وهو السمیع العلیم وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو ویعلم ما فی البر والبحر وما تسقط من ورقة الا یعلمها ولا حبة فی ظلمات الارض ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین * وله من فی السموات والارض کل له قانتون * وکذلك نری ابراهیم ملکوت السموات

والارض وليكون من الموقنين * انى وجهت وجهى للذى فطر السموات والارض حنيفا وما انا من المشركين
ذلكم الله ربكم لا اله الا هو خالق كل شئ فاعبدوه وهو على كل شئ وكيل * ان ربكم الله الذى خلق السموات
والارض فى ستة ايام ثم استوى على العرش يغشى الليل النهار يطلبه حثيثا والشمس والقمر والنجوم مسخرات
بامره الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمين * ان الله له ملك السموات والارض يحيى ويميت وما لكم من دون
الله من ولى ولا نصير * وما يعزب عن ربك من مثقال ذرة فى الارض ولا فى السماء ولا اصغر من ذلك ولا اكبر
الا فى كتاب مبين * قل انظروا ماذا فى السموات والارض * ان كل من فى السموات والارض الا آتى الرحمن عبدا
لقد احصاهم وعدهم عدا) لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا فسبحان الله رب العرش عما يصفون * الم تر الى ربك
كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكنا ثم جعلنا الشمس عليه دليلا ثم قبضناه الينا قبضا يسيرا * وترى الجبال
تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب صنع الله الذى اتقن كل شئ انه خبير بما تفعلون * الله الذى يرسل الرياح
فتثير سحابا فيبسطه فى السماء كيف يشاء ويجعله كسفا فترى الودق يخرج من خلاله فاذا اصاب به من يشاء من
عباده اذا هم يستبشرون * فانظر الى آثار رحمة الله كيف يحيى الارض بعد موتها ان ذلك لمحيى الموتى وهو على
كل شئ قدير * الم تر ان الله يولج الليل فى النهار ويولج النهار فى الليل وسخر الشمس والقمر كل يجرى لاجل مسمى
وان الله بما تعملون خبير * الله الذى خلق السموات والارض وما بينهما فى ستة ايام ثم استوى على العرش
ما لكم من دونه من ولى ولا شفيع افلا تتذكرون * الحمد لله الذى له ما فى السموات وما فى الارض وله الحمد
فى الاخرة وهو الحكيم الخبير * يعلم ما يلج فى الارض وما يخرج منها وما ينزل من السماء وما يعرج فيها وهو الرحيم
الغفور عالم الغيب لا يعزب عنه مثقال ذرة فى السموات ولا فى الارض ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب
مبين ان الله يمسك السموات والارض ان تزولا ولئن زالتا ان امسكهما من احد من بعده انه كان حليما غفورا *
وآية لهم الارض الميتة احييناها واخرجنا منها حبا فمنه يأكلون) وجعلنا فيها جنات من نخيل واعناب وفجرنا
فيها من العيون ليأكلوا من ثمره وما عملته ايديهم افلا يشكرون * سبحان الذى خلق الازواج كلها مما تنبت
الارض ومن انفسهم ومما لا يعلمون * وآية لهم الليل نسلخ منه النهار فاذا هم مظلمون * والشمس تجرى لمستقر
لها ذلك تقدير العزيز العليم * والقمر قدرناه منازل حتى عاد كالعرجون القديم لا الشمس ينبغى لها ان تدرك
القمر ولا الليل سابق النهار وكل فى فلك يسبحون * وآية لهم انا حملنا ذريتهم فى الفلك المشحون وخلقنا لهم من
مثله ما يركبون * اوليس الذى خلق السموات والارض بقادر على ان يخلق مثلهم بلى وهو الخلاق العليم انما
امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون فسبحان الذى بيده ملكوت كل شئ واليه ترجعون * رب السموات
والارض وما بينهما العزيز الغفار * وما قدروا الله حق قدره والارض جميعا قبضته يوم القيمة والسموات مطويات
بيمينه سبحانه وتعالى عما يشركون * ونفخ فى الصور فصعق من فى السموات ومن فى الارض الا من شاء الله
ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون * واشرقت الارض بنور ربها ووضع الكتاب وجيء بالنبيين والشهداء
وقضى بينهم بالحق وهم لا يظلمون * ووفيت كل نفس ما عملت وهو اعلم بما يفعلون * وسيق الذين كفروا
الى جهنم زمرا حتى اذا جاؤها فتحت ابوابها وقال لهم خزنتها الم يأتكم رسل منكم يتلون عليكم ايات ربكم
وينذرونكم لقاء يومكم هذا قالوا بلى ولكن حقت كلمة العذاب على الكافرين * قيل ادخلوا ابواب جهنم خالدين
فيها فبئس مثوى المتكبرين * وسيق الذين اتقوا ربهم الى الجنة زمرا حتى اذا جاؤها وفتحت ابوابها وقال لهم
خزنتها سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين * وقالوا الحمد لله الذى صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ من الجنة
حيث نشاء فنعم اجر العاملين * وترى الملائكة حافين من حول العرش يسبحون بحمد ربهم وقضى بينهم بالحق
وقيل الحمد لله رب العالمين * الله الذى جعل لكم الارض قرارا والسماء بناء وصوركم فاحسن صوركم ورزقكم
من الطيبات ذلكم الله ربكم فتبارك الله رب العالمين * الا انه بكل شئ محيط * فاطر السموات والاض جعل لكم
من انفسكم ازواجا ومن الانعام ازواجا يذرؤكم فيه ليس كمثله شئ وهو السميع البصير * وهو الذى فى السماء اله
وفى الارض اله وهو الحكيم العليم * وتبارك الذى له ملك السموات والارض وما بينهما وعنده علم الساعة واليه
ترجعون وما خلقنا السموات والارض وما بينهما لاعبين * ما خلقناهما الا بالحق ولكن اكثرهم لا يعلمون
فلله الحمد رب السموات ورب الارض رب العالمين وله الكبرياء فى السموات والارض وهو العزيز الحكيم *

وسخر لكم ما فى السموات وما فى الارض جميعا منه ان فى ذلك لآيات لقوم يتفكرون * ولله جنود السموات
والارض وكان الله عليما حكيما) ولله ملك السموات والارض يغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء وكان الله غفورا رحيما
يسئله من فى السموات والارض كل يوم هو فى شأن فبأى آلاء ربكما تكذبان كل من عليها فان ويبقى وجه ربك
ذو الجلال والاكرام * سبح لله ما فى السموات والارض وهو العزيز الحكيم) له ملك السموات والارض يحيى ويميت
وهو على كل شئ قدير * هو الاول والآخر والظاهر والباطن وهو بكل شئ عليم * هو الذى خلق السموات
والارض فى ستة ايام ثم استوى على العرش يعلم ما يلج فى الارض وما يخرج منها وما ينزل من السماء وما يعرج فيها
وهو معكم اينما كنتم والله بما تعملون بصير * له ملك السموات والارض والى الله ترجع الامور * يولج الليل
فى النهار ويولج النهار فى الليل وهو عليم بذات الصدور * الم تر ان الله يعلم ما فى السموات وما فى الارض ما يكون
من نجوى ثلثة الا هو رابعهم ولا خمسة الا هو سادسهم ولا ادنى من ذلك ولا اكثر الا هو معهم اينما كانوا
ثم ينبئهم بما عملوا يوم القيمة ان الله بكل شئ عليم * سبح لله ما فى السموات وما فى الارض وهو العزيز الحكيم *
يسبح لله ما فى السموات وما فى الارض له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير * خلق السموات والارض
بالحق وصوركم فاحسن صوركم واليه المصير * يعلم ما فى السموات والارض ويعلم ما تسرون وما تعلنون *
والله عليم بذات الصدور * الله الذى خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن لتعلموا ان الله
على كل شئ قدير وان الله قد احاط بكل شئ علما * تبارك الذى بيده الملك وهو على كل شئ قدير الذى خلق الموت
والحيوة ليبلوكم ايكم احسن عملا وهو العزيز الغفور الذى خلق سبع سموات طباقا ما ترى فى خلق الرحمن
من تفاوت فارجع البصر هل ترى من فطور * ولقد زينا السماء الدنيا بمصابيح وجعلناها رجوما للشياطين
واعتدنا لهم عذاب السعير * قل هو الذى ذرأكم فى الارض واليه تحشرون * الم تروا كيف خلق الله سبع سموات
طباقا وجعل القمر فيهن نورا وجعل الشمس سراجا والله انبتكم من الارض نباتا ثم يعيدكم فيها ويخرجكم
اخراجا والله جعل لكم الارض بساطا لتسلكوا منها سبلا فجاجا * نوع ثانى * اجمال ترتيب خلقت عالمى
بيلديرراى عزيز معلوم اولسونكه اهل تفسير واهل حديث اتفاق ايتمشلردركه اول ذات اقدس تعالى
وتقدس حضرتلرى مرتبهٔ احديتده بر كنز مخفى ايكن معروف اولمغى مراد ومحبت ايلمسيله عالم ارواحى
وعالم اجسامى خلق ايدوب كندى جمال رحمتن وكمال قدرتن وجلال وعظمتن ونوال ونعمتن وانواع صنعتن
واسرار حكمتن ظهوره كتورمك مراد ايلدكده جميع مخلوقاتندن اقدم كتم عدمدن بر جوهر اخضر انورى
وجوده كتورمشدر وبعض روايتده كندى نورندن بر لطيف وعظيم جوهر وار ايدوب آندن جميع كائناتى
تدريج وترتيب ايله اظهار ايتمشدر واكا جوهر اول ونور محمدى ولوح محفوظ وعقل كل وروح اضافى تسميه
ايدرلر كه جميع ارواح واجسامك مبدأ ومنشأى او جوهردر چونكه حق تعالى محبتيله او جوهره بر باقمشدر
هماندم اول جوهر حياسندن ارييوب صو مثلى آقمشدر وآنك زبدهٔ خالصى فوقنه چقمشدر پس اول زبده دن
ابتدا نفس كلى يراتمشدر بعده ارواح ملائكه يى بعده ارواح انبيايى بعده ارواح اوليايى بعده ارواح عارفينى
بعده ارواح عابدينى بعده ارواح مؤمنينى بعده ارواح كافرينى بعده ارواح جنى بعده ارواح شياطينى
بعده ارواح حيواناتى بعده ارواح نباتاتى بعده ارواح طبايعى خلق ايتمشدر * وارواح مذكوره
ايچون على مراتبهم مقامات معلومه تعيين ايدوب هر صنف كندى مقام معلومنه كتمشدر *
وهر روح كندى جنسنى بولوب جنود مجنده اولوب هر فرقه مقامنده قالمشدر * وعالم ملكوت بو اون
درت انواع ارواح ايله تمام اولمشدر وبو عالمك اعلى واصفى والطفنه عالم غيب وعالم لاهوت وعالم جبروت
اطلاق ايدرلر * واوسطنه عالم ارواح وعالم معانى وعالم امر تسميه ايدرلر * وادنى واكثف واجسامه اقربنه
عالم مجردات وعالم برزخ وعالم مثال ديرلر * وبونك اوزرينه ايكى بيك سنه مقدارى مدت مرور ايلدكده
حق تعالينك ارادت قديمه سى تعلق ايلمشديكم اظهار نام وشان ايچون عالم اجسامى خلق ايليه پس اول
جوهر اوله محبتيله بر دخى نظر قيلمشدر * وآنك يوزى صويى حياسندن حركته كلوب امواجى مرتفع اولمشدر
وزبد اعلاسندن عرش اعظم وجوده كلمشدر وآنك تحتنده اولان زبدلردن كرسى وجنت وجهنم وسموات سبعه
وعناصر اربعه وجوده كلوب صورت بولمشدر وعرش اعلادن اسفل سافلينه دك بو عالم صورت بو ترتيب اوزره

نظام بولوب اون بش انواع اجسام مذکوره ایله عالم ملکك وضعی تمام اولمشدر * وبو عالمك اعلاسنه عالم علوی
وعالم اجسام وعالم بقا وعالم آخرت دیرلر واوسطنه عالم متوسط وعالم اجرام اثیریه وعالم افلاك وعالم سموات
اطلاق ایدرلر وادناسنه عالم سفلی وعالم عناصر وعالم کون وفساد وعالم دنیا تسمیه ایدرلر پس
مفردات عالم ملکوت ایله مفردات عالم ملکك مجموعی اعنی انواع ارواح ایله اصناف اجسام بسیطه نك جمله سی
حروف هجانك امثالی یکرمی طقوز تمام اولمشدر وایکی عالمك مفردات مذکورهٔ معدوده سی ترکیبنده اوچ
قسم اجسام مرکبه وجوده کلمشدرکه معدن ونبات وحیوان اولمشدر نیجه کم ترکیب حروف هجادن
اسم وفعل وحرف وجوده کلمشدر واصول کلمات انسان اولمشدر کذلك مفردات دو عالمدن مرکبات ثلاثه ظهور
ایدوب آنلردن کتاب جهان بی حد وپایان معانی بولمشدر پس عین عبرتله عالمه نظر ایدن عارفلر هر نسنه ده
نیجه حکمت تماشا قلمشدر واهل الله صنع باری اسرارینه مطلع اولمشدر وحروف اشیادن لب معنایه واروب
حضور وانسی بولمشدر (رباعی) عالمکه تمام نسخهٔ حکمتدر * معناسنی فهم ایلینه جنتدر * محروم
شهود اولنلرك چشمنده * زندان بلا چاه غم ومحنتدر نوع ثالث کیفیت عرش اعظمی وحملهٔ محترمی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی جمله عالمی برانده
خلق ایتمکه قادر ایکن التی کونده خلق ایتمسی اعنی یوم احدده بدأ ایدوب مفردات عالمی یوم جمعه ده
تمام ایلمسی عبادینه هر امرده صبر وتأنی یی تعلیم وتفهیمدر * نته کم عظمتیله بیورمشدرکه
ولقد خلقنا السموات والارض وما بینهما فی ستة ایام وما مسنا من لغوب * وحق تعالی قدرتیله
زبد مذکوردن عرش اعظمی جوهر اخضردن خلق ایتمشدرکه آنك نور وعظمتی وصف وبیاندن خارج
بولنمشدر وعرش مجیدك اطرافی یاقوت احمر اولوب جمیع مخلوقاتك صفات وصورتلری آنده رسم ونقش
اولنمشدر وسمواتك فوقنده عرش رحمان قبلهٔ ملائکه قیلنمشدر نته کم یریوزنده کعبة الله اهل ارضك قبله سی
قیلنمشدر وعرش اعظمك یتمش بیك لسانی واردرکه هر بر لسانی بشقه بر لغتله حق تعالی یه تسبیح ایدر ذاکردر
وعرش اعظمك درت قائمه سی واردرکه هر بری تحت الثرایه واصلدر وعرش اعظم صو اوزرنده وصو ریح
اوزرنده ایکن حق تعالی درت عظیم ملائکه خلق ایتمشدرکه حالا حملهٔ عرش انلردر ویوم قیامتده درت عظیم
ملك هم خلق ایتسه کرکدر * وحملهٔ عرش رب الارباب اول کونده ثمانیه اولسه کرکدر وحملهٔ اربعه دن هر برینك
درت وجهی واردرکه بر روجهی آدم صورتنده وبر روجهی اسد وبر روجهی ثور صورتنده وبر روجهی
قرتال صورتنده تصویر اولنمشدر وهر بر وجه یریوزنده کندی نوعندن اولان مخلوقات ایچون رزاقندن
طالب ارزاق بولنمشدر وحملهٔ عرش دائما قیامده ساکن اولوب عرش اعظمی رقبه لری اوزرنده یوکلنمشلردرکه
ایاقلری یدی قات یردن هم اسفلده در وملائکهٔ مقربینك جمله سندن عند الله محترم حملهٔ عرش اعظمدر
وآنلرك برینك ادی اسرافیلدرکه عرشك بر ساقی آنك رقبه سی اوزرنده محکمدر وحق تعالینك
عندنده اول حملهٔ عرشدن دخی اعز واکرمدر وصاحب صور بودرکه قیامته دك لوح محفوظه ناظردر
ونفخ صور ایچون مستعد وحاضردر ولوح محفوظدن جبرائیل ومیکائیل وعزرائیل علیهم السلامك امور
واحوالك واعمالك آنلره اعلام واخبار والقا ایلمکده ماهردر وحملهٔ عرشدن هر برینك درت جناحی واردرکه
جوانب اربعه یه منتشر اولمشلردر وحملهٔ عرشك برینك نصفی ثلج ونصفی ناردرکه بری برینی منطفی ایتمیوب
یلدز بوجکی مثالی بری بریله امتزاج قیلمشلر وحملهٔ عرشك جثه لری اویله اعظمدرکه اذنلری شحمه سیله
عنقلری مابینی خفق طیر ایله یدی یوز ییللق مسافه بولنمشدر وحملهٔ عرشه کروبیون دخی اطلاق
اولنمشدر وحملهٔ عرشك کلماتی علی الدوام بو تسبیحات اولوب آنلره ورد لسان قیلنمشدر سبحان ذی الملك
والملکوت سبحان ذی العرش والعزة والعظمة والهیبة والقدرة والکبریاء والجبروت سبحان الملك المعبود
سبحان الملك الموجود سبحان الملك الحی الذی لا ینام ولا یموت سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح
* نوع رابع * عرش اعظمك حولنده اولان انهار عظامی وملائکهٔ کرامی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق برله دیمشلردرکه حق تعالی عرش اعظمك حولنده سکز نهر
عظیم خلق ایتمشدرکه دردی ثلجدن ابیض وابرددر ودردی عسلدن احلا واطیبدر وبو انهار ثمانیه

علی الدوام جریان ایله عرش اعظمی طواف ایدرلر وحق تعالی انده حرقائیل نامنده بر ملك خلق ایتمشدرکه جمیع
اشیانك اسرارنه یتمشدر اول ملك عظمت عرشی دخی مراد ایدوب حق تعالیدن دستور استیوب طواف
عرشه کتمشدر اوچ بیك سنه مقداری سکز بیك جناحیله پرواز ایتمشدر عاجز اولدقده حق تعالی اکا قوت ویروب
طیران ایله امر ایتمشدر اوچ بیك سنه مقداری دخی عرشك حولنده کتمشدر اکا ینه عجز کلدکده حق تعالی
قدرت ایله قوت ویروب اوچمغله امر ایتمشدر اوچ بیك ییل قدرینه کتمشدر بعده عاجز قالوب کورمشدرکه طقوز
بیك سنه ده انجق عرشك بر ساقندن بر ساقنه یتمشدر اول حیرتده ایکن اکا حقدن ندا کلمشدرکه یا حرقائیل
اکر قیامته دك پرواز ایلسك عرشمی تمامیله طواف ایده مزسن وانهار ثمانیه نك وراسنده عرش اعظمك حولنده
بیك حجاب نوردن وبیك حجاب ظلمتدن خلق اولنمشدر تا کیم شدت نور عرشدن حولنده اولان ملائکه محترق
اولمسونلر دیو انلره حائل بولنمشدر وحجب مذکوره نك وراسنده یتمش بیك صف ملائکه خلق اولنمشدر عرشه
مستولی اولان رحمانه علی الدوام تسبیح ایدرلر وطواف عرش ایچون حولنده کیدرلر وکونده ایکی نوبت حملهٔ
عرشه سلام ویررلر وبونلره ملائکهٔ صافون وحافون دیرلر وبونلرك وراسنده هم یتمش بیك صف ملائکه خلق
اولنمشدر وبونلر ابدا قیامده طوروب (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی
العظیم دیرلر) وبو جمله صفوفك وراسنده بر حیهٔ عظیمه واردرکه عرش اعظمی احاطه ایدوب رأسنی ذنبی
اوزرینه وضع ایتمشدر وآنك رأسی درهٔ بیضادن وجسمی ذهب اصفردن وکوزلری یاقوت احمردن خلق
اولنمشدر وآنك یوز بیك جناحی واردرکه هر بر ریشه سی عندنده بر ملك تسبیح ایدر بولنمشدر واول حیهٔ صفرانك
تسبیحی صداسندن جمیع ملائکه یی مهابت المشدر زیرا که اول جمله ملائکه نك تسبیحلری صداسنه غالب
کلمشدر وذهنن آچدقجه سموات وارضی بر لقمه ایتمسی ممکندر واکر اول حیهٔ عظیمه تسبیحنده تلطف ایله الهام
اولنمسه ایدی آنك صداسی مهابتندن جمیع مخلوقات هلاك اولورلردی وحق تعالی ملائکهٔ کرامی انوار مختلفة
الاطواردن خلق ایتمشدر پس عرش انوره اقرب اولان ملائکه نك انواری اشد واظهردر زیرا که ملائکهٔ عرشك
انوارینه ملائکهٔ سدره تحمل ایده مزلر وآنلرك شدة انوارینه ملائکهٔ سموات وارض تحمل ایده میوب محترق
اولورلر وجمیع ملائکه اوامر حق ایله عامل اولورلر وانلر انسان کبی حق تعالی یه عاصی اولمزلر غدالری تسبیح
اولوب اکل وشرب ونوم وجماع بیلمزلر واکثری انسان صورتنده اولوب اجنحهٔ طیوره مشابه بولنوب
اجسام لطیفه اولدقلرندن انواع صورتلرده تشکل ایدرلر وامر حق ایله خدمتنده برق خاطف کبی کیدرلر
وهر بری بر خدمتده اولوب کیمی عرش حولنده تسبیح وطواف ایدرلر وکیمی کرسیده وکیمی سدره ده وکیمی
جنتده وکیمی جهنمده وکیمی کوکده وکیمی یرده وکیمی قیامده وکیمی قعودده وکیمی رکوعده وکیمی سجودده
علی الدوام تسبیح ایدرلر وکیمی بنی آدم خدمتنده موکلدر لیل ونهار آنلری حفظ ایدوب یازه لر آنلره کراما کاتبین
وحفظه دیرلر وملائکه نك دخی کندیلردن پیغمبرلری واردرکه بری اسرافیل علیه السلامدر واول صاحب
صور مذکوردر وبری جبرائیل امین علیه السلامدرکه آنك التی یوز جناحی واردر وهر برینك یوز ریشه سی
واردرکه هر ریشه نك طولی مابین المشرق والمغربدر وجمیع اجنحه سی الوان انواردندر ومع هذا جثهٔ عظیمه سی
ابیض من الثلجدر وایاقلری تحت الارضدر واویله قوته مالکدرکه بر ریشه سیله جبالی قلع ودك ایلر واول
حق تعالیدن یریوزنده اولان انبیایه سلام وکلام کتورمکه موکلدر وشکل عظمتده اسرافیل علیه السلام
کبیدر وبری میکائیل علیه السلامدرکه اجنحه سی اعدادینی انجق حق تعالی بیلور واول بحر مسجورده
اولان ملائکه یه موکلدر زیرا که سموات وارض ملائکه ایله مملودر وهر بری انزال مطر کبی نیجه خدمتلره
مأموردر وقطرات امطارك هر برینی بر ملك انزال ایدر وقیامته دك بر دخی اکا نوبت کلمز وهر موضعه نزول ایدن
امطار میکائیل علیه السلامك رأی وتدبیریله در زیرا که بو امور اکا مفوضدر وجثهٔ عظمتده جبرائیل
علیه السلام کبیدر وبری دخی عزرائیل علیه السلامدر اول جان المغه موکلدر وجمله ارواحی قبض ایدن
اولدر وجمیع ارض آنك حضورنده بر سفره مثالیدر وملائکهٔ رحمت وملائکهٔ غضبدن نیجه یوز بیك
اتباعی واردر واول صورت وعظمتده وکثرت اجنحه ده میکائیل علیه السلام کبیدر پس حضرت اسرافیل
وجبرائیل ومیکائیل وعزرائیل علیهم السلامك دردی جمیع ملائکه نك رئیسی وپیغمبریدرکه سموات وارضده

اولان ملائکه‌نك جمله‌سی بونلرك امرینه مطیع ومنقاددرلر * نوع خامس * عرش اعظمك تحتنده اولان
کرسی ولوح وقلمی وسدرة المنتهایی وشجرهٔ طوبایی وصور اسرافیلی وبرزخ ارواحی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی عرش اعظمك نورندن
وآنك تحتنده یاقوت احمرلوننده ساق عرشه متصل درت قائمه اوزرنده برعظیم کرسی خلق ایتمشدرکه
قائمه‌لری تحت الثرایه ایرشمشدر وجمیع سموات وارضین وجبال قاف جوف کرسیده برصحراده
برحلقه مقداریدر نته‌کم کرسی عرش اعظمك تحتنده برصحراده برسفره مثالیدر امّا بونك امثالی تشبیهلردن
مراد تحدید مقادیر دکلدر بلکه بیان عظمتدر زیرا که انلرین مقدارلرینی انجق انلری خلق ایدن خلاق عالم بیلور
پس عرشدن مراد ملك السریردر وکرسیدن مراد علم الله‌در دیوب اعتقاد ایدنلر خطا ایتمشلردر وآیات واحادیثه
مخالف کتمشلردر وحق تعالی عرش اعظمك تحتنده وآنك نورندن بریشل زبرجدلوننده برعظیم لوح اخضر
خلق ایتمشدر واطرافنی یاقوت احمرلوننده یراتمشدر وزمردلوننده برقلم اخضر خلق ایتمشدرکه طولی یوز ییللق
مسافه کتمشدر وآنك دروننده مدادی نور ابیض چقاردی چونکه حق تعالی اکا یا قلم اکتب دیوندا قیلمشدر
پس اول مهابتدن قلم اضطرابه کلمشدر وصدای رعد کبی صدا ایله تسبیح ایدوب اجرای حق ایله لوح محفوظ اوزرنده
جاری اولمشدر ویوم قیامته دك هپ اولوب اوله جقلری کتابت قیلمشدر ولوح محفوظ کتابتله مملو اولمشدر وآندن
جری ماجری وجف القلم فحواسنجه قلم یابس اولوب قالمشدر وسعید اولان سعید وشقی اولان شقی اولمشدر لکن
حق تعالی هر روز وشب لوح محفوظه اوچیوز التمش کره نظر ایدوب هر نظرده برنسنه محو ایدوب یرینه برنسنه
اثبات ایدر ومراد ایلدیکن ایشلر نته‌کم (یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب) بیورمشدر وحق تعالی جمیع
امور عبادی انکچون لوح محفوظه کتابت قیلمشدر تاکم اهل سموات وارض آنی بیلسونلرکه جمیع احکام خلایق
علم سابق اوزره جاری واکا مطابقدر پس لوح وقلمی انکار ایدن منافقدر وحق تعالی عرش اعظمك
تحتنده وآنك نورندن کرسی مقابلنده جنانك فوقنده بیاض اینجو مثالی برفضایی خلق ایتمشدرکه سدرة المنتهی
ومنبت اصل شجرهٔ طوبادر ومقام جبرائیل امین وملائکهٔ مکرمین اودر وحق تعالی سدرة المنتهی‌ده
برشجرهٔ عظیمه خلق ایتمشدرکه اکا شجرهٔ طوبی دیرلر وآنك اصلی ذهب اصفردندر واغصان کثیره‌سی
مرجان احمردندر واوراقی زمرد اخضردندر وانواع اثماری شکردندر واغصان بی پایانی قصور جنانه متدلیدر
واثمار بیشمارندن اهل جنان مجتنی ومتسلیدر وسدرة المنتهی ایله عرش اعظم اراسنده یتمش بیك طبقه حجاب
خلق اولنمشدر تاکم سدره‌ده اولان ملائکه شدّت نور عرش ایله محترق اولمیه‌لر وحق تعالی عرش اعظمك
تحتنده وآنك نورندن ساق عرشه متصل مرجان احمرلوننده قرن وقوان شکلنده برعظیم وطویل واجوف نسنه
خلق ایتمشدرکه آنك جوفنده برزخ اول وبرزخ ثانی اعنی ابدان انسانه کلجك ارواحك وکلوب کتمش
ارواحك مکانی اولوب طبقات سموات وارضین اقراص خبز مثالی آنده دوزیلوب اول آنلره اتصالسز جمله‌یی
محیط اولمشدر وبو محیط اجوف اول صور اسرافیلدرکه آنك سطح باطنی قرص شمع انکبین کبی منقب اولوب
عالم برزخ اولده ابدانه تعلق ایده‌جك ارواح ایچون وبرزخ ثانیده ابداندن چیقوب حشره منتظر اولان
ارواح ایچون اول سطحك نقبه‌لری مسکن ومأوی اولمشدر وطیور ارواح اول نقبه‌لرده علی مراتبهم
الی یوم القیامة آشیان ومقام طوتوب هر بری کندی مقامنده اقامت قیلمشدر * نوع سادس * سدرة المنتهی
ده اولان ملائکه‌نك اوصاف واطوارینی ودیك العرش اولان طاوسك الوان واذکارنی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی سدرة المنتهی‌ده موکل
قیلدیغی ملکی برعظیم جثه‌ده وعجیب شکلده خلق ایتمشدرکه یتمش وجهی واردر وهر وجهنده یتمش
فمی واردر وهر فمنده یتمش لسانی واردر وهر لسانی بشقه برلغتله حق تعالی‌یه مدام تسبیح ایدرلر وحق تعالی
سدرهٔ مزبوره‌ده درت بیك صف ملائکه خلق ایتمشدر وهر صفك ملکلری عددی اون بیکه یتمشدر صف اولده
اولان ملائکه ابدا سجده‌یه واروب (سبحان الله) دیرلر وصف ثانیده بولنان ملائکه دائما قعود ایدوب (الحمد لله
دیرلر وصف ثالثده واقف اولان ملائکه مدام رکوعه واروب (لا اله الا الله) دیرلر وصف رابعده قلان ملائکه
علی الدوام قیامده طوروب (والله اکبر) دیرلر وحق تعالی سدرهٔ مذکوره‌ده زمرد اخضردن مناره شکلنده

برعظیم عمود خلق ایتمشدرکه سدره‌دن ارتفاعی یتمش بیك فرسخ مسافه‌در واول عمودك باشنده بیاض انجودن
برعظیم قبه خلق ایتمشدر واول قبه‌نك اوزرنده طیر طاوس شکلنده انواع جواهر الواننده برعجیب ملك خلق
ایتمشدرکه آنك بیك بشیوز جناحی واردر هر برجناحنده یوز بیك ریشه‌سی واردر وهر برریشه‌سی اوزرنده
اوچ سطر یشل خطله یازلمش سطر اوّلده (بسم الله الرحمن الرحیم) وسطر ثانیده (لا اله الا الله محمد رسول الله)
وسطر ثالثده (کل شیء هالك الا وجهه) یازلمشدر واکا دیك العرش دیرلرکه اول اجنحه‌سنی نشر ایلدکچه آنك
ریشه‌لرندن اهل جنان اوزرینه مطر نیسان کبی اذن حق ایله رحمت نزول ایدر واوقات صلوة خمسه اولدقده
اول دیك عرش اجنحه‌سنی بری برینه ضرب ایدوب فریاد ایله صیاح ایدر وهر برریشهٔ جناحندن بشقه برصدا
پیدا اولوب اغصان اشجار جنانی باد صبا کبی تحریك ایدر وآنك صیاحندن جنتده اولان حوری وغلمان مسرور
اولوب غرفه‌لردن باشلرین چیقروب بری برین تبشیر ایدرلرکه امت محمد صلی الله علیه وسلمك وقت صلاتی کلمشدر
امدی جمله‌سی عبادته مشغول اولمشدر وحق تعالی دیك عرشه ندا ایدرکه یا طیر نیچون بویله فریاد ایدرسن
اول ملك دیرکه الهی مؤمن قوللرك دنیاده سکا عبادته توجه ایلدکچه بن آنلر ایچون سندن رحمت طلب ایدرم
پس اکا خطاب عزت کلورکه یا طیر دنیاده بش وقت صلاتنی ادا ایدن عبادمه رحمت ایدوب نار جهنمدن
آزاد ونعیم جنان ایله بهرمند ودلشاد ایدرم پس بو خطاب ایله اول دیك العرش مستطاب اولمشدر (سبحان
من خلق الکائنات بقدرته وابدع الاکوان بحکمته واحاط بکل شیء علما واحصی کل شیء عددا * فصل ثانی
اسما واوصاف اعداد جنانی وآنده اولان انهار واشجار وبنیانی وانواع نعیم وحور وغلمانی درت نوع ایله بیان ایدر
نوع اول) اسما واوصاف جنانی وآنده اولان انهار جاریه واشجار مثمره وقصور عالیه والبسهٔ فاخره‌یی بیلدرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی قدرتیله عرش وکرسی تحتنده
وسموات سبعه‌نك فوقنده نور عرش ایله صودن سکز جنت خلق ایتمشدرکه بری برندن اعلادر وجمله‌نك
اعلاسی جنت عدندرکه موضع رؤیت مولادر امّا جنت اولینك اسمی دار الجلالدرکه بیاض انجودندر
وجنت ثانیه‌نك اسمی دار السلامدرکه یاقوت احمردندر وجنت ثالثه‌نك اسمی جنة المأوی درکه
زبرجد اخضردندر وجنت رابعه‌نك اسمی جنة الخلددرکه مرجان اصفردندر وجنت خامسه‌نك
اسمی جنة النعیمدرکه فضهٔ بیضادندر وجنت سادسه‌نك اسمی جنة الفردوسدرکه ذهب احمردندر
وجنت سابعه‌نك اسمی جنة القراردرکه مسك اذفردندر وجنت ثامنه‌نك اسمی جنة العدندرکه لؤلؤتردندر
وبو جنت عدن مثلا بر بلدهٔ سوره میاننده برجبل عالی اوزرنده اولان ایچ قلعه مثالی جمیع جنانك داخلی
واوسطنده اولمغله جمله‌سنه حواله ومشرف مکاندر ومنبع اکثر انهار جناتدر ومقام صدّیقین وحفاظ قرآندر
ومحل تجلیات ذات رحماندر وهر جنتك بر بابی واردرکه طولی وعرضی یوز ییللق یولدر وهر باب ایکی مصرعدرکه
یکپاره ذهب اصفردندر والوان وانواع جوهرله مرصعدر ونیچه بیك نقوش ایله مزیندر امّا جنت اولینك بابی
اوزرنده (لا اله الا الله محمد رسول الله) یازلمشدر وابواب سائره اوزرنده (انا لا اعذب من قال لا اله الا الله) یازلمشدر
وجنات مذکوره‌نك ترابی مسك وحجری جوهردر ونباتی الوان وازهار زعفران احمردر وبنالرینك برابنه‌سی
ذهب وبرابنه‌سی فضه وطینی عنبردر وقصوری لؤلؤتردر وکوشکلری یاقوت اصفردر وابواب قصورك بنالری جمله
مجوهردر وهر قصر اوکنده انهار اربعه جریان ایدرکه بری آب حیات وبری لبن خالص وبری شراب طهور وبری
عسل مصفادر واطراف انهاری اشجار اثمار ایله مالامال ومزین وموفادر واشجار جناتك اغصانی قوریمز
واوراقی دوکیلوب چوریمز واثماری هرکز دوکنمز ابدا مهیادر وبری برندن ایچری واعلا اولان جنان ثمانیه‌ده
نیچه انهار جاریه دخی واردر بری نهر رحمتدرکه جمیع جنانی دوران ایدر وصویی جمله‌دن اصفی وعسلدن احلادر
ولونی ثلجدن ابیضدر ورملی انجودن اعلادر وانهار جنانك بری دخی نهر کوثردرکه حق تعالی انی حبیب اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ویرمشدر نته‌کم اکا خطاب ایدوب (انا اعطیناك الکوثر) بیورمشدر واول
نهرك عرضی اوچیوز فرسخ مسافه‌در وآنك منبعی تحت العرش اولوب آندن سدره‌یه کلوب آندن جنت فردوسه
دوکیلوب اویله سرعتلی جریان ایدرکه کماندن اتلمش اوق کبی فردوس اعلایی وتحتنده اولان جنانی جریان ایله
دوران ایدر وآنك لونی لبندن ابیضدر وطعمی شکردن شرین ورایحه‌سی عنبردن اطیبدر وآندن برکره

نوش ایدن بردخی عطشان اولمز واصلا برعلت وبرمرض کورمز ولذتی ابدا دماغندن کتمز واولکی جنتك
بابی عندنده نهر کوثرك کنارنده الوان جواهردن کاسه لر واردرکه اعداد کواکبدن اکثردر پس بعد حشر الامم
وعبور صراط جهنم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم جنته دخولندن مقدم امتیله آندن
ایچسه لر کرکدر ونهر کوثرك جمیع اطرافنده لؤلؤ تردن ویاقوت احمردن صف اندر صف اشجار عالیه واردرکه
اغصان کثیره سی انواع صدالرله نغمات ایدرلر واغصان اوزرنده اجناس طیور انواع لغات ایله تسبیح ایدرلر
وانهار جنانك بری نهر کافوردر و بری نهر تسنیمدر وبری نهر سلسبیلدر وبری دخی نهر رحیق مختومدر وبو
انهار مذکوره دن ماعدا جنات عالیات ایچنده نیجه بیك انهار جاریه واردرکه اطرافنده نیجه یوز بیك اشجار
واثمار عالیه سی واردر واهل جنان ایچون نیجه سندس واستبرق کبی نیجه بیك الوان حلل عزیزه والبسهٔ فاخره
واردر ونیجه بیك انواع اطعمهٔ لذیذه واشربهٔ طاهره واردرکه حسابنی انجق حق تعالی بیلور اما جناتك عرضی
اعنی سکز سورندن هر ایکی سوری مابین مسافه سی ارض وسما عرضی قدر فرض اولنوب طول جنان
بی حد وپایان عد اولنمشدر واما جمیع درجات جنات التی بیك التی یوز التمش التی درجه بیلنمشدر آیات جمیع قرآن
اعدادنجه حساب قیلنمشدر وهر ایکی درجه سی مابینی بشیوز ییللق مسافه بولنمشدر چونکه اهل جنان
حفظ آیات قرآن اعدادنجه درجاته نائل اولمشدر پس حفاظ قرآن درجات جنانك اعلاسنی بولمشدر یعنی
جنت عدنك اوسطنه واصل اولمشدر * نوع ثانی * انواع نعیم جنانی وآنده اولان حور وغلمانی ولقای رحمانی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق اوزره بیان ایتمشلردرکه اهل جنان ایچون
مشتها اولنان نعمتلر فی الحال مهیا اولوب اوکلرینه کلور واشجار عالیه نك اثمار متدالیه سی اشارتله اللرینه
کلور وهر آنده انواع فواکه ایله متلذذ اولورلر وهر نه طعام وشراب استرلرسه حاضر بولورلر کسب وطبخه حاجت
یوقدر زیراکه جنتده زحمت وآتش اولمز واشجار جناتك اعظمی شجرهٔ طوبی درکه اصلی سدره ده وفروع واغصانی
جمیع قصور جنانه داخلدر نیجه کم دنیاده قرص شمس بالاده بولنوب ضیاسی جمیع بیوته داخل اولمشدر
کذلك اصلی طوبی بالای جنتده اولان سدره ده بولنوب اغصان بی شماری قصور جنانه نازل اولمشدر
واهل جنان آنك انواع فواکهیله متفکه اولوب هر دمده نیجه لذت بولمشلردر ومؤمنلر ایچون الوان فرش ایله
مزین قصور مذکوره ده ارائك اوزرنده عنبر صاچلی هلال قاشلی قاره کوزلی کونش یوزلی شیرین سوزلی شیوه لی
نازلی انجو دیشلی مرجان دوداقلی کل یکاقلی سرو بویلی کوزل خویلی کلدن تازه وطری پاکیزه حوری
قیزلری واردرکه اهل جنتك ازواج مطهره سیدر وهر بریسی یتمش قات حله کیمشدرکه مختلفة الالوان
وخفیفة الاوزاندر وهر حورینك ورای لحم طریسندن مخ ساقی نمایاندر وباشلرینه الوان انوار ایله منور تاجلر
قویوب انواع جواهرله مرصع تختلر اوزرنده اتکا ایدوب مؤمنلره منتظر اولمشلردر وقرشولرنده خدمت ایچون
نیجه بیك ولدان وغلمان صف اندر صف قیامده طورمشلردر وجنانه دخول ایدن مؤمنلر ابدا آنده قالورلر
هرکز چیقمزلر وسلام ایله شیرین تکلملر ایدوب ولغو ایله اصلا خاطر یقمزلر واهل جنت ایچون موت وهرم یوقدر
ولباسلری اسکیمز وکوکللری غنی وکوزلری طوقدر اکل وشرب ایدرلر لکن آیاق یولنه کتمزلر ییوب ایچدکاری
عرق لطیف اولوب کل صویی مثلی بدنلردن ترشح ایدر تبول ایتمزلر وآنده اولان حوریلر وعورتلر
حیضدن ونفاسدن وبدخویلردن بعید وپاك اولمشلردر واهل جنان هر آن وزمان امن وامان ایچنده تدبیر
وتدارکاردن فراغت وهموم وغمومدن راحت وامراض واسقامدن سلامت بولمشلردر وصحت وعافیتده
مؤبد وسرور وسعادتده مخلد قالمشلردر ومخصوص مؤمنلر ایچون ملائکهٔ رحمان هر برهفته
قدر زمانده برکره مجوهر سروج ایله مزین براقلر کتوروب حق تعالینك سلام ودعوتن تبلیغ وتبشیر ایدرلر
آنلر دخی سوار اولوب جنت عدنه عروج ایدوب کیدرلر وحق تعالینك مهمانخانه سنه واروب اکرام
وعزتلرین کوروب انواع نعمتلرین ییوب سلام وکلامن اشیدوب جمال باکمالن عین رأس ایله مشاهده ایدرلر
ودیداری لذتندن مست اولوب نعیم وجنانی اونودوب کیدرلر اندن اذن حق ایله ینه کندی مقاملرینه رجوع
ایدرلر وجمیع جنانك خازنی وحاکمی برمحبوب وعظیم ملکدرکه شکلی انسان واسمی رضواندر وجنات
ایچنده لیل ونهار اولمز وجمیع جنان بران ضیادن خالی قالمز زیراکه سقف سیمای جنان عرش رحماندر

هر آنده

هر آنده انوار عرش آنده رخشاندر * نوع ثالث * خلاصهٔ نعیم جنانی واول دولته نائل اولانی بیلدرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی حدیث قدسیده عظمتیله بیورمشدرکه یا ابن آدم سن دنیایه نیجه رغبت
والتفات ایدرسن که اول فانیدر ونعمتلری زائلدر وحیاتی منقطعدر تحقیق بنم عندمده بکا مطیع اولان
عبادم ایچون سکز جنت مهیا ایلمشمدر ابوابی دخی سکزدر وهر برجنتده زعفراندن یتمش بیك روضه واردر
وهر برروضه ده انجو ومرجاندن یتمش بیك بلده واردر وهر بربلده ایچنده یاقوت احمردن یتمش بیك قصر واردر
وهر برقصرده زبرجددن یتمش بیك دار واردر وهر بردارده ذهب اصفردن یتمش بیك بیت واردر وهر بربیت
ایچنده یاقوت اصفردن یتمش بیك سریر واردر وهر برسریر اوزرنده دیباج حریردن یتمش بیك فراش دوشنمشدر
وهر برفراش اوزرنده برحوری قیزی وهر برحورینك اوکنده ذهب اصفردن برسینی واردر وهر برسنیده
الوان جواهردن یتمش بیك طبق واردر وهر برطبقده بشقه برنوع طعام واردر وهر برقصر التنده درت نهر
جاری واردرکه بری صو وبری سود وبری خمر وبری عسل مصفادر وهر برنهر کنارنده یتمش بیك
شجر واردر وهر برشجره نك یتمش بیك انواع میوه سی ویتمش بیك الوان اوراقی واردر وهر برشجره اوزرنده
الوان طیوردن یتمش بیك نوع طیر واردر وهر برطیر یتمش بیك نوع صدا ایله بکا تسبیح ایدر وبنم مطیع اولان
عبادمه بونلردن ماعدا هر برساعتده یتمش بیك هدایا بخش ایدرمکه نه کوزلر کورمش ونه قولقلر
ایشتمش ونه کوکللره خطور ایتمشدر واهل جنتمك البسه لری یتمش قات حله درکه رقت ونزاکتلرندن بری برینه
حایل اولمیوب تحتنده اولان حله لرك الوانی شعشعه اوروب فوقنده اولان حله لرك الوانیله ممتزج اولوب ظهور ایدر
وآنلر جنانمدن نه چیقرلر ونه موت کوررلر ونه پیر اولورلر ونه غم یرلر ونه خوف وحزن چکرلر ونه بکا ایدرلر
ونه نماز قیلرلر ونه صائم اولورلر ونه مرض کوررلر ونه نفاس کوررلر ونه بول وغایط ایدرلر انجق کل صویی کبی عرقلر
دوکرلر پس کیمکه بنم رضامی وجنتمی استرسه دنیادن قلیل ایله قناعت ایدوب دنیانك فانی اولان عزت ولذتلرین
ترك ایتسون وحبیبمه اقتدا ایله محبت ایدوب یولنجه کتسون (بیت) نعیم خلد حلالست برکسی صائب) که دست
ولب بنعیم جهان نیالاید * نوع رابع * لوای حمدی وبیت معموری بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
بخش ایلدیکی لواء الحمد اسمیله مسما اولان سنجاق شریفدرکه روز محشرده امت محمد آنك تحتنده جمع اولوب
اول شفیع امت مقام محمود موعودینه ایروب لواء الحمد التنده بولنان امتنه شفاعت ایلسه کرکدر حالا اول
لواء الحمد اعلای جنتده برصحرای بی نهایتده جبل الحمد اوزرنده نصب اولنمش برعظیم علمدرکه طولی بیك ییللق
مسافه در وقصبه سی فضهٔ بیضادندر وزبرجد اخضردندر وسنامی یاقوت احمردندر وآنك اوچ زاویه سی
واردرکه هر ایکی زاویه بینی بشیوز ییللق مسافه در وآنك اوزرنده نوردن اوچ سطر یازی یازلمش وهر برسطرك
طولی بشیوز ییلق مسافه در سطر اول (بسم الله الرحمن الرحیم) وسطر ثانی (لا اله الا الله محمد رسول الله
(وسطر ثالث (الحمد لله رب العالمین) وبو لواء عظیمك تحتنده یتمش بیك لواء دخی واردر وهر برینك تحتنده
یتمش بیك صف ملائکه واردر وهر برصفده یتمش بیك ملائکه طورب حق تعالی یه تسبیح ایدرلر واما البیت
المعمور جنة الفردوسده یاقوت احمردن برقبهٔ عالیه ایدی حق تعالی حضرت آدم علیه السلامی جنتدن
یریوزینه انزال ایلدکده توبه سنی قبول ایلمشدی واکا اکرام ایچون بیت معموری جنت علیادن بو دنیایه
ایندیروب مکان کعبه یه وضع ایتمشدی تاکم حضرت آدم علیه السلام ایچون جنت یادکاری اولوب آنی طواف
وزیارت قیله وآنك ایکی قپوسی وار ایدی که بری مشرقه وبری مغربه کشاده ایدی وبیت معمورك درونده
نوردن اوچ قندیل وار ایدی که آنلرك ضیاسی نه مکانی روشن ایلمشدیسه اول اراضی حالا حرم کعبه اولمشدر
امر حق ایله سموات سبعه ده ساکن ملائکه نوبتله نزول ایدوب حضرت آدم علیه السلام ایله بیت معموری
طواف ایدرلردی وبیت معمور حضرت آدم علیه السلامدنصکره حضرت نوح علیه السلامك زماننه دکین
یریوزنده ایدی آندن قبل الطوفان سمای دنیایه رفع اولنمشدر الی یوم القیامه آنده قالوب بعده ینه جنتده اولان
مکاننه رفع اولنسه کرکدر وآنك یریوزنده اولان مکاننده حضرت ابراهیم علیه السلام امر حق ایله بیت شریفی
بنا ایتمشدر اکر بیت معمور سمادن سقوط ایلسه کعبه نك اوزرینه واقع اولور وایکیسنك آره سی مابین السماء

هرآنده انوارعرش آنده رخشاندر * نوع ثالث * خلاصهٔ نعیم جنانی واول دولته فائل اولانی بیلدرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی حدیث قدسیده عظمتیله بیورمشدرکه یاابن آدم سن دنیایه نیجه رغبت
والتفات ایدرسن که اول فانیدر ونعمتلری زائلدر وحیاتی منقطعدر تحقیق بنم عندمده بکامطیع اولان
عبادم ایچون سکزجنت مهیاایلمشمدر ابوابی دخی سکزدروهر برجنتده زعفراندن یتمش بیک روضه واردر
وهر برروضه ده انجوومرجاندن یتمش بیک بلده واردروهر بربلده ایچنده یاقوت احمردن یتمش بیک قصرواردر
وهر برقصرده زبرجددن یتمش بیک دار واردروهر بردارده ذهب اصفردن یتمش بیک بیت واردر وهر بربیت
ایچنده یاقوت اصفردن یتمش بیک سریرواردروهر بریرده دیباج حریردن یتمش بیک فراش دوشمشدر
وهر برفراش اوزرنده برحوری قیزی وهر برحوریدنک اوکنده ذهب اصفردن برسینی واردر وهر برسینیده
الوان جواهردن یتمش بیک طبق واردروهر برطبقده بشقابه برنوع طعام واردروهر برقصرالتنده درت نهر
جاری واردرکه بری صو وبری سود وبری خمر وبری عسل مصفادر وهر برنهرکنارنده یتمش بیک
شجر واردر وهر برشجره نک یتمش بیک انواع میوه سی ویتمش بیک الوان اوراق واردر وهر برشجره اوزرنده
الوان طیور دن یتمش بیک نوع طیرواردروهر برطیریتمش بیک نوع صدا ایله بکاتسبیح ایدروبنم مطیع اولان
عبادمه بونلردن ماعدا هر برساعتده یتمش بیک هدایابخش ایدر مکه نه کوزلر کورمش ونه قولقلر
ایشتمش ونه کوکلمزه خطورایتمشدر واهل جنتمك البسه لری یتمش قات حله درکه رقت ونزاکتلرندن بری برینه
حایل اولیوب تحتنده اولان حله لرك الوانی شعشعه اوروب فوقنده اولان حله لرك الوانیله ممتزج اولوب ظهورایدر
وآنلرجنانمدن نه چیقرلرونه موت کورورلر ونه پیر اولورلرونه غم یرلرونه خوف وحزن چکرلر ونه بکاایدرلر
ونه نمازقیلرلرونه صائم اولورلرونه مرض کورورلرونه نفاس کورورلرونه بول وغایط ایدرلرانجق کل صوبی کبی عرقلر
دوکرلرپس کیمکه بنم رضامی وجنتمی استرسه دنیادن قلیل ایله قناعت ایدوب دنیانك فانی اولان عزت ولذتلرین
ترك ایتسون وحبیبمه اقتدا ایله محبت ایدوب یولنجه کتسون (بیت) نعیم خلد حلالست برکسی صائب) که دست
ولب بنعیم جهان نیالاید * نوع رابع * لواء الحمدی ویت معموری بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل تفسیر واهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه حق تعالی حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
بخش ایلدیکی لواء الحمد اسمیله مسمااولان سنجاق شریفدرکه روزمحشرده امت محمدآنك تحتنده جمع اولوب
اول شفیع امت مقام محمود موعودینه ایروب لواء الحمد التنده بولنسان امتنه شفاعت ایلسنه کرکدرحالا اول
لواء الحمد اعلای جنتده برصحرای بی نهایتده جبل الحمد اوزرنده نصب اولنمش برعظیم علمدرکه طولی بیك ییلق
مسافه در وقصبه سی فضهٔ بیضادندر وزبرجداخضردندروسنامی یاقوت احمردندروآنك اوچ زاویه سی
واردرکه هرایکی زاویه بینی بشیوز ییلق مسافه دروآنك اوزرنده نوردن اوچ سطریازی یازلمش وهر برسطرلك
طولی بشیوز ییلق مسافه در سطر اول (بسم الله الرحمن الرحیم) وسطر ثانی (لااله الاالله محمدرسول الله
(وسطر ثالث (الحمدلله رب العالمین) وبولواء عظیمك تحتنده یتمش بیك لواء دخی واردر وهر برینك تحتنده
یتمش بیك صف ملائکه واردروهر برصفده یتمش بیك ملائکه طوبرب حق تعالی یه تسبیح ایدرلرواما البیت
المعمور جنة الفردوسده یاقوت احمردن برقبهٔ عالیه ایدی حق تعالی حضرت آدم علیه السلامی جنتدن
یریوزینه انزال ایلدکده توبه سنی قبول ایلمشدی واکا اکرام ایچون بیت معموری جنت علیادن بودنیایه
ایندیروب مکان کعبه یه وضع ایتمشدی تاکم حضرت آدم علیه السلام ایچون جنت یادکاری اولوب آنی طواف
وزیارت قیله رآنك ایکی قپوسی وارایدی که بری مشرقه وبری مغربه کشاده ایدی وبیت معمورلذدرونده
نوردن اوچ قندیل وارایدی که آنلرلئضیاسی نه مکانی روشن ایلمشدیسه اول اراضی حالاحرم کعبه اولمشدر
امرحق ایله سموات سبعه ده ساکن ملائکه نوبتله نزول ایدوب حضرت آدم علیه السلام ایله بیت معموری
طواف ایدرلدی وبیت معمورحضرت آدم علیه السلامدنصکره حضرت نوح علیه السلامك زمانته دکین
یریوزنده ایدی آندن قبل الطوفان سمای دنیایه رفع اولنمشدرالی یوم القیامه آنده قالوب بعده ینه جنتده اولان
مکانته رفع اولنسه کرکدروآنك یریوزنده اولان مکانتده حضرت ابراهیم علیه السلام امرحق ایله بیت شریفی
بنا ایتمشدراکربیت معمورسمادن سقوط ایاسه کعبه نك اوزرینه واقع اولورواکیسنك آره سی مابین السماء

نوش ایدن بردخی عطشتان اولمز واصلا برعلت وبرمرض کورمز ولذتی ابدا دماغندن کتمز واولکی جنتلك
بابی عندتده نهرکوثرلك کارنده الوان جواهردن کاسه لروواردرکه اعداد کواکبدن اکثردرپس بعدحشرالامم
وعبور صراط جهنم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم جنته دخولندن مقدم امتیله آندن
ایچسه لرکرکدرونهرکوثرلك جمیع اطرافنده لؤلؤ ترددن ویاقوت احمردن صف اندر صف اشجار عالیه واردرکه
اغصان کثیره سی انواع صدالرله نغمات ایدرلر واغصان اوزرنده اجناس طیور انواع لغات ایله تسبیح ایدرلر
وانهارجنانك بری نهرکافوردر و بری نهرتسنیمدر وبری نهرسلسبیلدر وبری دخی نهرحیق مختوم دروبو
انهارمذکوره دن ماعدا جنات عالیات ایچنده نیچه بیك انهارجاریه واردرکه اطرافنده نیچه یوز بیك اشجار
واثمارعالیه سی واردرواهل جنان ایچون نیچه سندس واستبرق کبی نیچه بیك الوان حلل عزیزه والبسهٔ فاخره
واردرونیچه بیك انواع اطعمهٔ لذیذه واشربهٔ طاهره واردرکه حسابنی انجق حق تعالی بیلور اما جنانك عرضی
اعنی سکزسورندن هرایکی سوری مابین مسافه سی ارض وسما عرضی قدر فرض اولنوب طول جنان
بی حدوپایان عدااولنمشدرواما جمیع درجات جنات التی بیك التی یوزالتمش التی درجه بیلنمشدرآیات جمیع قرآن
اعدادنجه حساب قیلنمشدروهرایکی درجه سی مابینی بشیوز ییلق مسافه بولنمشدرچونکه اهل جنان
حفظ آیات قرآن اعدادنجه درجاته نائل اولمشدر پس حفاظ قرآن درجات جنانك اعلاسنی بولمشدر یعنی
جنت عدنك اوسطنه واصل اولمشدر * نوع ثانی * انواع نعیم جنانی وآنده اولان حوروغلمانی ولقای رحمانی
بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیرواهل حدیث اتفاق اوزره بیان ایتمشلردرکه اهل جنان ایچون
مشتهااولنان نعمتلرفی الحال مهیااولوب اوکلرینه کاوراشجارعالیه نك اثمارمتدالیه سی اشارتله الرینه
کاوروهرآنده انواع فواکه ایله متلذذاولورلروهرنه طعام وشراب استرلرسه حاضر بولورلر کسب وطبخه حاجت
یوقدرزیراکه جنتده مزجت وآتش اولمز واشجارجنانك اعظمی شجرهٔ طوبیدرکه اصلی سدره ده وفروع واغصانی
جمیع قصور جنانه داخلدر نیچه کم دنیاده قرص شمس بالاده بولنوب ضیاسی جمیع بیوته داخل اولمشدر
کذلك اصلی طوبی بالای جنتده اولان سدره ده بولنوب اغصان بی شماری قصورجنانه نازل اولمشدر
واهل جنان آنك انواع فواکهیله متفکه اولوب هردمده نیچه لذت بولمشلردر ومؤمنلرایچون الوان فرش ایله
مزین قصورمذکوره ده اوراتلك اوزرنده عنبرصاچلی هلال قاشلی قاره کوزلی کونش یوزلی شیرین سوزلی شیوه لی
نازلی انجوو دیشلی مرجان دوداقلی کل یکاقلی سروبو یلی کوزل خویلی کلدن تازه وطری پاکیزه حوری
قیزلری واردرکه اهل جنتك ازواج مطهره سیدر وهر بریسی یتمش قات حله کیمشدرکه مختلفة الالوان
وخفیفة الاوزاندر وهر حوریدنك ورای لحم طریسندن مخ ساقی نمایاندروباشلرینه الوان انوار ایله منورتاجلر
قویوب انواع جواهرله مرصع تختلراوزرنده اتکاایدوب مؤمنلره منتظراولمشلردروقرشولرنده خدمت ایچون
نیچه بیك ولدان وغلمان صف اندر صف قیامده طورمشلردروجنانه دخول ایدن مؤمنلرابدا آنده قالورلر
هرکز بیقه مزلروسلام ایله شیرین تکاملرایدوب ولغو ایله اصلا خاطریقه مزلرواهل جنت ایچون موت وهرم یوقدر
ولباسلری اسکیمز وکوکلری غنی وکوزلری طوقدرا کل وشرب ایدرلرلکن آیاق یولنه کتمزلرپیوب ایچدکاری
عرق لطیف اولوب کل صوبی مشکلی بدنلردن ترشح ایدر تبوّل ایتمزلر وآنده اولان حوریلروغورتلر
حیضدن ونفاسدن وبدخویلردن بعیدوپاك اولمشلردر واهل جنان هرآن وزمان امن وامان ایچنده تدبیر
وتدارکاردن فراغت وهموم وغمومدن راحت وامراض واسقامدن سلامت بولمشلردروصحت وعافیتده
مؤبد وسرور وسعادتده مخلد قالمشلردر ومخصوص مؤمنلر ایچون ملائکهٔ رحمان هر برهفته
قدرزمانده برکره مجوهرسروج ایله مزین براقلرکتوروب حق تعالینك سلام ودعوتن تبلیغ وتبشیر ایدرلر
آنلردخی سوار اولوب جنت عدنه عروج ایدوب کیدرلر وحق تعالینك سهما نخانه سنه واروب اکرام
وعزتلرین کوروب انواع نعمتلرین یوب سلام وکلامن اشیدوب جمال باکمالن عین رأس ایله مشاهده ایدرلر
ودیدارندن لذتلرندن مست اولوب نعیم وجنانی اونودوب کیدرلراذن حق ایله ینه کندی مقاملرینه رجوع
ایدرلر وجمیع جنانك خازنی وحاکمی برمحبوب وعظیم ملکدرکه شکلی انسان واسمی رضواندر وجنات
ایچنده لیل ونهاراولمزوجمیع جنان برانضیادن خالی قالمززیراکه سقف سمای جنان عرش رحماندر

هرآنده

والارض حرم شریفدر وحالا رکن کعبه ده مقبول اولان تقبیل اولنان حجر اسعد بیت معموردن یادکار قالمشدر
اول یاقوت احمر ایکن طوفانده امر حق ایله حجر اسود اولمشدر وسماء دنیاده بیت معمورك عمارتی اودرکه هرکون
اکا یتمش بیك ملك دخول ایدوب انده نماز قیلرلر وآنلر برصف ملائکه درکه آنلره جن دخی دیرلر زیرا که ابلیس
آنلردندر وصنف مذکور برمرتبه وقور اوزره درکه آنلردن بیت معموره برکره دخول ایدن قیامته دکین
بردخی نوبت کلمز * فصل ثالث * جنت التنده اولان حجب ملائکه وبحار وخزائنی وسموات سبعه یی وهر سماده
اولان ملائکه یی ومسیر شمس وقمر ونجومی واحوال کائنات وجو سمایی درت نوع ایله بیان ایدر (نوع اول * جنات
عالیاتك تحتنده اولان انواع حجب ملائکه یی وبحار وخزائن حقی وکیفیت سموات سبعه یی وهر برنده ساکن
اولان ملائکهٔ کرامی وآنلرك اشکال وتسبیحاتنی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تفسیر واهل حدیث
اتفاق اوزره دیمشلردرکه حق تعالی جنات عالیاتك تحتنده ضیاء شمسدن یتمش بیك حجاب ایجاد ایتمشدر
وآنلرك تحتنده نور قمردن یتمش بیك حجاب اظهار ایتمشدر وآنلرك تحتنده ظلمتدن یتمش بیك حجاب خلق
ایتمشدر وحجب مذکوره انواع ملائکه دن عبارتدر وآنلرك تحتنده بحر مسجوردر وآنك تحتنده بحر رق
منشوردر وآنك تحتنده بحر رزق مقسومدر وآنك تحتنده بحر انعامدر وآنك تحتنده بحر قمقامدر
وآنك تحتنده بحر حیواندر وبحار مذکوره خزائن حقدن کنایتدر وبو ابحرك تحتنده سماء سابعه درکه
نور ازهردن وبر روایتده یاقوت احمردندر واسمی عریبادر وملائکهٔ کرام ایله مملودر وآنك ملائکهٔ محترملری
رجال صورتنده در وتسبیحلری دائما (سبحان الله وبحمده عدد خلقه وزنة عرشه ومداد کلماته) دیمکدر
وآنلر حق تعالیدن غیری کمسه یی بیلمزلر وبری برلرینه دخی باقمزلر خوف خدادن قیام اوزره طوروب
قیامته دك بکا ایدرلر وبونلره ملائکهٔ مقربین وروحانیین دیرلر وآنلرك رئیسلرینك اسمی رقیا یلدر سماء سابعه
حارسیدر وآنك تحتنده سماء سادسه درکه لؤلؤ تردندر واسمی رقعادر وآنلرك ملکلری غلمان صورتنده یوزلری
کلدن تازه در وجمله سی خوف حقدن رکوعه کتمشلردر (وسبحان رب کل شیء) تسبیحنی وردلسان ایتمشلردر
ورئیسلرینك ادی کمخائیلدرکه سماء سادسه نك حارسیدر وآنك تحتنده سماء خامسه درکه ذهب احمردندر واسمی
دنیقادر وآنك ملکلری حوریلر صورتنده در وآنلرك جمله سی خوف خدادن قعود ایدوب خضوع قیلمشدر
وتسبیحلری (سبحان الخالق النور وبحمده) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی سمحائیلدرکه سماء خامسه نك حارسیدر
وآنك تحتنده سماء رابعه درکه فضهٔ بیضادندر واسمی ارقلوندر وآنك ملکلری خیول صورتنده در وتسبیحلری
سبحان الملك القدوس ربنا ورب الملائکة والروح) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی کاکائیلدرکه سماء رابعه نك
حارسیدر وآنك تحتنده سماء ثالثه درکه یاقوت اصفردندر واسمی ماعوندر وآنك ملکلری قرتال صورتنده در
وتسبیحلری سبحان الملك الحی الذی لا یموت) کلمه سیدر ورئیسلرینك اسمی صفدائیلدرکه سماء ثالثه نك حارسیدر
وآنك تحتنده سماء ثانیدرکه یاقوت احمردندر واسمی قیدومدر وآنك ملکلری بالجمله جمل اعنی شتر صورتنده در
وتسبیحلری سبحان ذی العزة والجبروت) اولمشدر ورئیسلرینك اسمی میخائیلدرکه سماء ثانیه نك حارسیدر وآنك
تحتنده سماء اولدرکه زبرجد اخضردندر واسمی برقیعادر وآنك ملکلری بقر صورتنده در وتسبیحلری
سبحان ذی الملك والملکوت) اولمشدر وآنده موکل اولان رئیسلرینك اسمی اسماعیلدرکه سماء دنیانك حارسیدر
وبو برعظیم وجمیل ملکدرکه وکیل میکائیلدر وامطاری هر یره تقسیم ایدن اودرکه قطرات آنك حسابیله
نزول وسحاب آنك سوق ایلدیکی ولایته کیدر وسموات سبعه نك ذهب احمردن بلا حساب ابوابی واردرکه
مغلقه در ومفتاحلری الله اکبر اسمیدر وهر سمانك رئیسنك دستوریله ابوابنی بوابلر فتح ایدرلر وسموات
سبعدن هر برینك ثخن وسمکی بشیوز ییللق مسافه در وهر ایکی سمانك مابینی مسافه سی دخی بشیوز ییللق یولدر
وخفی اولمیه که بالاده اشارت اولندیغی اوزره سموات سبعه مقوله سی امور تحدید ایتمکدن مراد تعیین اعداد
دکلدر بلکه مبالغه دن کنایه در زیرا که قدرة الله بی نهایه در وسموات سبعه نك هیئت واشکالی روایات صحیحه
اوزره یدی خیمه امثالی اولوب حول ارضده بولنان سکز جبال قافك یدیسی اوزرنده قرار ایتمشلردر وجبل ثامن
درون سماء دنیاده ارضی محیط اولمشدر واطراف سموات اول جبال مذکورلر اوزره نهایت بولمشدر * نوع ثانی *
سموات سبعه نك تحتنده سماء دنیایه متصل اولان دریا درونده اولان شمس وقمر ونجومك طلوع وغروبنی وبعض

احوالنی

احوالنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه بعض اهل تفسیر وبعض اهل حدیث دیمشلردرکه حق تعالی
سماء دنیا تحتنده واکا متصل بر بحر ماء خلق ایتمشدرکه اودریا درون سمایی جمیع اطرافیله احاطه ایدوب
امواج مکفوفه سی هوا اوزرنده امر قدرت حق ایله قرار وسکونت بولمشدر وآنك برقطره سی هوایه دوشمز وشمس
وقمری وجمیع نجومی کندی عرشی نورندن خلق ایدوب ماء بحر مذکور ایچنده ماهیلر کبی سیاح ایلمشدر وجمله
کواکبدن شمسی اعظم وانور ایدوب بعده قمری کبیر ومنور ایتمشدر بعده امر حق ایله جبریل امین علیه السلام
جناحیله وجه قمری مسح ایدوب ضیاسنی محو ایتمشدر تاکم نوری منطمس اولوب کیجه کوندزدن فرق اوله وانکله
عدد سنین وشهورك حسابی معلوم اوله نته کم حق تعالی کلام قدیمنده بیورمشدر (فمحونا آیة اللیل وجعلنا
آیة النهار مبصرة) پس وجه قمرده خطوط امثالی مشاهده اولنان سواد آثار محو نوریدر وحق تعالی بحر مذکور
ایچنده شمس ایچون اوچیوز التمش عروه لی جوهر الماسدن بر عجله یعنی بر عربه خلق ایدوب شمسی اوزرینه وضع
ایدوب هر عروه یی اخذ ایچون بر ملك تعیین ایتمشدر تاکم شمسی عجله سیله اودریاده مشرقدن مغربه چکوب
کتوره لر وحق تعالی قمر ایچون دخی اوچیوز عروه لی یاقوت اصفردن بر عجله خلق ایدوب قمری آنك اوزرینه وضع
ایتمشدر وهر بر عروه یی قبض ایچون بر ملك تعیین ایتمشدر تاکم قمری عجله سیله اول بحر ایچنده مشرقدن مغربه
کتوره لر وینه قمر ایچون لاجوردی جوهردن التمش عروه لی بر غلاف خلق ایتمشدرکه اکا التمش ملك تعیین
ایلمشدر پس قمرك عجله سنه موکل اولان ملائکه آنی شمسدن یوما فیوما بعید ایلدکجه غلافنه تعیین اولنان
ملائکه دخی قمردن غلافنی شیئا فشیئا بعید ایدرلر تاکم قمر شمسه مقابل بولندقده غلافندن تمام چیقوب
بدر کامل کورینور بعده قمری شمسه ملکلر تدریج ایله قریب ایلدکجه غلافنی دخی اکا طرف آخردن
یوما فیوما قریب ایدوب قمر شمسه مقارن اولدقده غلافنی کلیتله اکا الباس ایدرلر بو منوال اوزره الی یوم القیامة
کیدرلر انکیچون قمر کاهی محاق اولوب کاهیجه هلال وکاهی نصف وکاهی تمام بدر اولور وسائر کواکب ونجومك
اکبرلرینه اونر ملك واصغرلرینه بر ملك تعیین اولنمشدر تاکم حکیم قدیرك تقدیری اوزره آنلری اودریاده
تحریك ایدوب اوقات معینه لرنده طلوع وغروب ایتدیره لر وجبل قافك وراسنده بحر مذکور ایچنده کواکب
ونجومك هر برینی ینه کندی مطلعنه کتوره لر ونجوم مرقومه نك شهبله استراق سمع ایدن شیاطینی رجم
وحرق ایده لر وحق تعالی قدرتیله شمس وقمر ایچون وجمیع کواکبدن انجق بش کواکب ایچون ارضك ایکی
طرفنده متعدد مطالع ومغارب خلق ایتمشدر انکیچون آنلره سبعهٔ سیاره دیرلرکه هرکون بشقه بر مشرقدن
طلوع ایدوب بشقه بر مغربه کیدرلر وحق تعالی شمس ایچون مخصوص مشرق طرفنده طین اسوددن غلیان
ایدن یوز سکسان ینابیعی مطالع ایدوب کذلك مغرب طرفنده سیاه بالچقدن چقان یوز سکسان عیونی مغارب
ایتمشدرکه نار شدید اوزرنده غلیان ایدن مراجل امثالی غلیان ایدرلر پس شمس عظیم باتقدیر عزیز علیم التی آی
مقداری هر یومی جدید بر مطلع جدید ایچنده طلوع ایدوب بر مغرب جدید ایچنده غروب ایدر والتی آی تمامنده
ینه مطالع ومغاربنه عودت ایدوب کیدر وسنه تمامنده مکاننه کلوب جولان ایتمسیله شمالدن جنوبه
وجنوبدن شماله متحرك بولنمشدر انکیچون شتا فصلنده طلوع وغروب شمس جنوب سمتنده واقع اولوب صیف
ایامنده شمال سمتنده طلوع وغروب ایدر تا قیامته دك بو منوال اوزره کیدر واکر بو شمس منیر او بحر مذکور
ایچنده مغمور اولمیوب هوایه کلسه ایدی او بزه قریب اولوب وجه ارضده موجود اولان مخلوق بالجمله محروق
اولوردی واکر حسن قمر باوجه پرنور مذکور ماء بحر مذکور ایله مستور اولمیوب عیانا مشاهده اولنسه ایدی
خلق جهان جمال ماه تابانه مفتون وحیران اولوب قمری معبود جان اتخاذ ایدرلردی دیو خبرده وارد اولمشدر
* نوع ثالث * لیل ونهاری وسجود شمسی وکسوف وخسوفی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل تفسیر واهل حدیثك اکثری دیمشلردرکه هرکون وقت غروب شمس اولدقده لیل ایچون تعیین اولنان
ملك جوهر اسود لیلی سمادن مشرق طرفنه آصوب تدریج ایله آفاقه ارسال ونشر ایلدکجه ملك نهار
دخی تدریج ایله جوهر ابیض نهاری سمایه رفع ایدر تاکم جوهر لیل آفاقی احاطه ایدوب لیل مظلم اولور
وشمس انور غروب ایلدکده اکا موکل اولان ملائکه آنی سمادن سمایه سرعتله رفع ایدوب ایکی ساعت
مقداری زمان ایچنده عرش اعظم التنه کتوررلر پس آنده شمس جهان رحمانه سجده ایدوب ملکلری دخی

انكله سجده يه كيدرلر وجبريل امين عليه السلام عرشك نورندن شمسه بركونلك حليهٔ نور حله سنى الباس
ايدرلر بعده ساعات ليل تمام اولدقده طلوع شمسدن ايكى ساعت مقدم نهار ايچون تعيين اولنان ملك
جوهر ابيض نهارى آسماندن مشرق طرفنه آصوب تدريج ايله آفاقه ارسال ايدوب نشر ايلدكجه ملك ليل
دخى تدريج ايله جوهر اسود ليلى سمايه رفع ايدر تاكم جوهر نهار آفاقى احاطه ايدوب جهان روشن اولور
وملائكهٔ شمس دخى آنى سمادن سمايه سرعتله انزال ايدوب ايكى ساعتده اول كونكى مطلعنه كتوررلر پس
شمس انور طلوع ايلدكده انكله برابر اوچيوز التمش متعين ملكارى تسبيح وتهليل ايدرك طلوع ايدوب اجنحه لرين
نشر ايدرلر وشمس منيرى اول نهارك ساعات ودقايقى مقدارنجه تحريك ايدوب مغربنه كتوروب كيدرلر
وشمس پرنور منوال مذكور اوزره مغربندن غروب ومطلعندن طلوع ايدر تا قيامت قريب اولنجه يه دكين بويله
كلوب كيدرلر اول زمان اوچكون مقدارى عرش التنده مكث ايدوب دردنجى كون مغربندن طلوع
ايتسه كركدر اول اشراط ساعتك اشهرى وعلامات قيامتك اكبريدركه اول علامتدنصكره توبه لر قبول اولمز
وكفر ومعاصيدن ندامت نفع قيلمز وحق تعالى كسوف وخسوف شمس وقمر ايچون اوقات معينه تقدير
ايتمشدركه وجه ارضده بولنان عبادى تغير شمس وقمرى كوروب متنبه اولوب كندويه توبه وتوجه ايده لر پس
وقت كسوف كلدكده شمس منير عجله سندن دوشوب سمايه طوغرى عمق بحره كيدر اكر بالكليه دوشرسه
شمسه كسوف تام واقع اولوب كواكبى ستر ايدن ضياسى قالميوب اكبرلرى ظاهر اولور واكر نصفى بحره دوشرسه
اول مقدارى منكسف اولور وكسوف حالنده ملائكهٔ شمس ايكى فرقه اولور برفرقه سى تسبيح ايدرك آنى
عجله سندن يكا چكرلر وبرفرقه سى دخى تسبيح ايدرك عجله يى شمسدن يكا قريب ايدرلر وبو اثناده ينه شمسى
مغرب سمتنه الوب كيدرلر تاكم ايكى اوچ ساعت مقدارى زمانده كالاول عجله سى اوزرينه وضع ايدرلر پس
شمس منيرى عالمه ضيا ويررك مغربنه يدرلر وخسوف وقتى كلدكده كذلك قمر جميل عجله سندن عمق بحره
يا تمام يا ناقص واقع وساقط اولوب وقوعى مقدارى خسوف حاصل اولور وآنك ملكارى دخى ايكى فرقه اولوب
منوال مذكور اوزره آنى عجله سنه وضع ايدرلر قمر منجلى اولوب شب تارى مهتاب ايليه رك آنى الوب مغربنه
كيدرلر وكسوف وخسوفك فائده لرى واردر برى بودركه شمس وقمرى معبود اتخاذ ايدنلرك بطلان قولى
ظاهر اولور زيرا كه متغير اولان نسنه معبود اوله مز وبرى دخى بودركه شمس وقمرك محاقيله كندى نورنده
استقلال بولدقده منكسف اولديغى وقمر دخى كمالن بولدقده منخسف اولديغى كماله ايرمك نقصانه قريب اولمغه
دلالت ايدر چونكه هر كماله ايرن زواله ملازمدر پس رخاده بولنان كمال اهلنه بلادن امين اولميوب حضرت حقه
توجه ايتمك لازمدر نته كم حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم (لان اكون فى بلاء انتظر الرخاء احب الى من
ان اكون فى رخاء احذر البلاء لان الله لا يرفع عبدا الا ويخفضه) بيورمشدر وكسوف وخسوفك برفائده لرى
دخى بودركه يوم قيامتده وجوه مبيض ومسود اولملرى خاطره كلوب عبد تدارك اوزره اولوب هردم
رضاى حقه ملازم اولور وكسوف وخسوف مشاهده ايدنلره توبه واستغفار وتوجه لازم اولور (نوع رابع) بعض
احوال كائنات وجو سمايى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تفسير واهل حديث ديمشلردركه حق تعالى
بحر نجوم مرقومك تحتنده اولان بحر هوانك اوسطنده بين السماء والارض بر بحر ماء هم خلق ايتمشدركه
اكا بحر مكفوف ديرلر وآنده ماهيلر كبى صد هزار انواع مخلوقات اوزوب كزرلر وبحر مزبورك صويله طوفان نوح
اولمشدر وقومى انكله هلاك بولمشدر وحق تعالى انزال مطر مراد ايلدكده سموات فوقنده اولان بحر ارزاقدن
اوقات معلومه ده ارزاق مقسومه يى سمايه انزال وبحر مكفوفه ايصال ايدوب آندن ريحه تحميل وسحابه
اشعار ايلر تاكم ارزاق ايله ممتزج اولان صويى غربال مثالى اله يوب قطرات امطار ايليه آندن هر قطره يى
امر حق ايله بر ملك انزال ايدوب كندى موضعنه وضع ايدر چونكه ملائكه نوردن خلق اولنمشدر انكچون
انزال مطر كبى امورده برى برينه ازدحام ويرميوب اشعهٔ انوار امثالى تداخل ايدرلر وسمادن ارضه بر قطره
نازل اولمز الا كه اول موزون ومكيلدر وبر وبحره نفعى كثيردر اكر اول رزق ايله ممتزج ايسه آندن قره ده نبات
حاصل اولوب درياده اصدافه واصل اولور پس ارزاق كندى بحرندن بحر امطاره وآندن غيومه وآنلردن
بر وبحره نازل اولور وحق تعالى جو سماده اعنى درون بحر هواده قاردن وطلودن نيچه يوز بيك جبال

خلق

خلق ايتمشدر وارضك برطرفنه ثلج وبرد ارسال ايده جك اولدقده آنلره مؤكل اولان ميكائيل عليه السلامه
امر ايدر اولدخى وكيلى اولان اسماعيل مذكوره امر ايدوب مراد ايلديكى يره استديكى قدر هر حبه سنى بر ملك
وضع ايدر نته كم حق تعالى (وننزل من السماء من جبال فيها من برد) بيورمشدر وحق تعالى جوهر اخضر
مرقومدن مائى خلق ايلدكده آنك بخارندن ريحى خلق ايتمشدر وبين السماء والارض اولان ريح اوچ قسمدر
بريسى ريح عقيمدركه عاد قومنه ارسال اولنمشدر وبريسى ريح سواددركه بحر نجومى وبحر امطارى وجبال ثلج
وبردى تحمل ايدوب جو سماده طوتمشدر وريح ثالث ريح اهل ارضدركه مشرق ومغرب وجنوب وشمال
جهتلرندن حركت ايدن هوادر اول سحاب وغيومى جمع وتفريق ايدوب مطر وثلج اينه جك يرلره الوب كيدر
پس هبوب رياح ميكائيل عليه السلامك تدبيرينه موقوف وتحريكنه مسخردركه اذنيله هبوب ايدوب اذنيله
منقطع اولور وحق تعالى بو هوايى ارواح مخلوقاتنه انفاس ايتمشدر وبو رياحى فرح وسرور وصلاح اشيا
وامور ايتمشدر زيرا كه ريح اولمسه هر شئ متعفن وفاسد اولوردى وجميع حيوانات بريه هلاك بولوردى
ورياحك امطارى وانباتى كبى فوائد چوقدر وتحسين وجوه وحفظ حيات وتنشيف اشيا كبى خواصنك
نهايتى يوقدر وحق تعالى سحاب وغيومى اجسام لطيفهٔ مجوفه خلق ايتمشدر وآنلرى ميكائيل عليه السلامك
اعوانى هواده جمع ايدوب ارضه قريب كتوردكده وجه سمايى ستر ايدوب غيم كثيف اولور وآنلر غيومى سمايه
رفع ايلدكده ارضدن بعيد اولوب صحو لطيف اولور وحق تعالى سوق سحاب ايچون رعد آدلى بر كوچك ملك
خلق ايدوب ميكائيل عليه السلامه آنى تابع قيلمشدر ودموردن برسوطى واردركه انكله سحاب وغيومى
ابل كبى سوق ايدر وشدت ضربيله سوطندن آتش چيقاركه اكا برق اطلاق ايدرلر واكر اول نارك شرارندن
يره دوشسه اكا صاعقه ديرلر واول صوت هائل اول اصغر ملائكه اولان رعدك صداسيدركه حمد حق ايله
تسبيح ايدر واول سحابى محلنه سوق ايدوب كيدر نته كم حق تعالى كلام قديمنده (ويسبح الرعد بحمده
والملائكة من خيفته) بيورمشدر وحديث شريفده وارد اولمشدركه هواده ظاهر اولان قوس اخضر واحمر
قوس قزح دكلدر زيرا كه قزح نام شيطاندر بلكه اول قوس اللهدركه علامت رحمت واظهار قدرت
وفال ميمنتدر وحق تعالى وجه ارضه مجاور اولان هوايى لطيف خلق ايتمشدر تاكم يريوزنده بولنان مخلوقات
آنى استنشاق ايله تنفس ايدوب حيات بولوب تعيش ايده لر وبو هوانك فوقنده طومان وآنك فوقنده بياض
غمام وآنك فوقنده سحاب ممطر وآنك فوقنده طيور طائر خلق ايتمشدركه نه بحر مكفوفده مأوالرى واردر
ونه وجه ارضده سكنالرى واردر آنلر انجق هوا يرلر وهوا ايچرلر وهواده اويورلر وهواده ازدواج ايدرلر وبيضه لرى
درون هوادن اسفله كلور تا روح بولوب فرخ اولوب جناحى تمام كلوب طائر اولنجيه دك سقوط ايدر بعده فوق
سمتنه طيران ايدوب اصلنه كيدر واول هوانك فوقنده جبال ثلج وبردى وآنك فوقنده بحر مكفوف مذكورى
وآنك فوقنده هواء لطيفى وآنك فوقنده بحر كواكبى خلق ايتمشدر وشمس وقمر ونجومك انوارى عظيم وشديد
اولوب آنلرله بزم بينمزده بولنان هواء لطيف وبحر صافى وثلج وسحاب قليل اولديغندن تماما حائل اولمز
واكر شمس ايله ارض اراسنده بو مذكورات اول قدرجه حائل اولمسه لر حرارت شمسه اصلا تحمل اولنمزدى

فصل رابع * كيفيت خلقت بحار سبعه يى وجبال قاف ثمانيه يى وارضين سبعه يى وهر طبقه سنك ساكنلرينى
وجهنمى وطبقات سبعه سنى وهر برينك اهلنى واشراط ساعتى واحوال قيامتى وفناى عالمى واهوال محشرى
بش نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) بحار سبعه يى وجبال وارضين وجهنمى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل تفسير واهل حديث اتفاق ايتمشلردركه حق تعالى سموات وارضينى خلق ايتمك مراد ايلدكده
ماء جواهر اخضر مذكوردن جنات وخزائن التنده قالان بقيه نك صافى ولطيفندن سموات سبعه يى خلق
ايدوب آندن قالان مكدر وكثيفنى برى برينه ضرب ايتمشدر پس آنك زبدى يوزينه چيقوب امواجى مرتفع
اولدقده اول زبد وامواجنى منجمد ايلمشدركه ارضين وجبال اولمشدر وجبال دخى اوتاد ارض اولمشدر بعده
حق تعالى جميع جبالك عروقنى محيط ارض اولان جبل قافه ربط ايلمشدر وبر عظيم ملكى زلزله يه مؤكل ايدوب
عروق وجبالى اكا مسخر ايتمشدر پس حق تعالى بر ارضك خلقنى معاصيدن منع وزجر ايتمك مراد ايلدكده اول
ملك امر حق ايله اول ارضك عرقنى تحريك ايدر تاكم آنك خلقى اول زلزله دن خوف ايله متنبه اولوب حق تعالى يه

متوجه ومطيع اوله‌لر بعده ابحر سبعه‌يى خلق ايتمشدركه اصغرى اطراف ارضى وراى جبل قافدن احاطه
قيلمشدر وآنك نامى بحر محيط اولمشدر وآنك وراسنده بحر ثانيدركه نامى قينسرر وآنك وراسنده بحر ثالثدركه
نامى اصمدر وآنك وراسنده بحر رابعدركه نامى مظلمدر وآنك وراسنده بحر خامسدركه نامى مرماسدر وآنك
وراسنده بحر سادسدركه نامى ساكتدر وآنك وراسنده بحر سابعدركه نامى باكيدر وآخر بحار سبعه اودر وبحار
مذكوره بر برينى محيط اولمشدر وهر بحرك عرضى بشيوز ييللق يولدر وحق تعالى بقيهٔ جوهر اخضردن هر ايكى
بحر اراسنده وبحر اول ايله اطراف ارض اراسنده وبحر سابعك وراسنده بر ريشل جبل قاف خلق ايتمشدركه
عددلرى سكزه يتمشدر وجبال مذكوره‌نك هر برينك عرضى بشيوز ييللق يولدر بعده حق تعالى قدرتيله
اول حيطان امثالى جبالك يديسى اوزرينه اطراف سموات سبعه‌يى قباب امثالى وضع ايتمشدر وجبل قاف
ثامن درون سماء دنياده درياء محيط ايله ارض اراسنده جمله‌دن مجرد وساده قالمشدر واول جبل اخضره درون
سمادن ضياء شمس وانوار قمر وكواكب اشراق ايدوب اشعه‌سى جبل قافدن هوايه منعكس اولديغندن هواى
بيرنكى بويله ازرق فام كوستروب عوام آنى رنك سما ظن ايدوب وحق تعالى بحار سبعه‌نك هر بريسنى حيتان
امثالى هزار انواع مخلوقات ايله مالامال اولمشدر وسماء سابعه‌نك جدارى اولان جبل قافك وراسنده بر حيهٔ عظيمه
خلق ايتمشدركه اول جبل اعظمى حلقه مثالى احاطه ايدوب رأسنى ذنبى اوزرينه قومشدر وقيامته دك حق
تعالى يه اعلى صوتيله تسبيح ايدر وبحار مذكوره اوسطنده ارضين سبعه بر سفينه كبى متحرك ومضطرب ايكن
حق تعالى بر عظيم ملك تعيين ايتمشدركه اطراف ارضينى قبض ايدوب بر منكبى اوزرنده ساكن قيلمشدر
بعده حق تعالى اول ملكك قدمى قرار ايتمك ايچون ياقوت اخضردن بر عظيم صخرهٔ مربعه خلق ايتمشدركه
آنك سطح اعلاسنده بيك وادى خلق ايدوب هر برينى بر بحر ايله وهر بحرى هزار انواع مخلوقات ايله طولدرمشدر
بعده حق تعالى اول صخره‌يى قرار ايتمك ايچون بر عظيم ثور احمر خلق ايتمشدركه آنك قرق بيك باشى وقرق
بيك بوينوزى وقرق بيك اياغى واردر وهر ايكى اياغى اراسى بر ييللق يولدر وصخرهٔ مذكوره‌يى قرون وظهرى
اوزرنده يوكلنمشدر وثور مذكورك آدى ليوناندر بعده حق تعالى آنك اياقلرى قرار ايتمك ايچون بر عظيم حوت
خلق ايتمشدركه بحار سبعه آنك فمنده بر قطره كبيدر بعده حق تعالى اول حوتك تحتنده بر بحر فراوان خلق
ايتمشدركه حوت عظيم اول بحر اعظمده سكون وقرار ايتمشدر بعده حق تعالى اول بحرك تحتنده يدى طبقه
جهنم خلق ايتمشدركه اول بحر اعظم متن جهنم اوزرنده ساكن اولمشدر بعده حق تعالى يدى جهنمك تحتنده
ريح عاصف خلق ايتمشدركه اول سعير وسقرانك اوزرنده مستقردر بعده حق تعالى اول ريحك تحتنده ظلمت
وآنك تحتنده حجاب خلق ايتمشدر وعلم خلايق او حجابه دك يتمشدر والله اعلم بملكه وبما فى ملكه * نوع ثانى *
تفصيل احوال ارضين سبعه‌يى وهر طبقه‌نك ساكنلرينى وطبقات سبعهٔ نيرانى وهر برينك سما واهاليلرينى
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تفسير واهل حديث اتفاق ايتمشلردركه حق تعالى قدرتيله
ارضينى برى برندن اسفل يدى طبقه خلق ايتمشدر وهر ارضك سمكنى وهر ايكى ارضك مابينى مسافه‌سنى
بشيوز ييللق يول ايدوب وهوا ايله مملو ايلمشدر اما اولكى طبقه‌نك نامى دمكادر وريح عقيم كبى هواسى
ناخوشدر وآنده بر نوع مخلوق واردركه بر شم ناميله مشهوردر وآنلره هم حساب وهم عذاب واردر وايكنجى
طبقه‌نك ادى جلده‌در آنده اهل نار ايچون عذابك انواعى مهيادر وقومنك نامى طمسدركه برى برينى يرلر
واوچنجى طبقه‌نك اسمى عرقه‌در آنده بغال امثالى عقربلر واردركه اذنابى رماح اشباهيدر وهر برينك ذنبنده
اوچيوز فقره واردركه سم قاتل ايله طولمشدر وآنك ساكنلرى بر طايفهٔ خسيسه‌دركه آنلره قبس ديرلر وآنلرك
طعامى تراب وشرابى شبنمدر ودردنجى طبقه‌نك آدى خربادر آنده جبال امثالى اژدرهالر واردركه اذنابى نخل
باسق كبيدر اكر برينك سمى بحر محيطه مختلط اولسه مخلوقات بحرك جمله‌سى هلاك اولورلردى وآنك
ساكنلرينه جلهام ديرلركه نه كوزلرى ونه آيقلرى واردر انجق ايكى قنادلرى واردركه اوچارلر وبشنجى طبقه‌نك
آدى ملثلدر وقومنك آدى محطاطدر وكثرتلرى حسابه كلمز بر برلرينى يرلر وآنده كبريتدن جبال امثالى احجار
واردركه كفارك رقابنه باغليوب جهنمه براقرلر والتنجى طبقه‌نك آدى سجيندر واهل نارك دفتر اعمالى آنده‌در
وساكنلرينه قطاطه ديرلر جمله‌سى طير شكلنده‌در لكن اللرى آدم الى كبى وآذانى بقرقولغى كبى واياقلرى

غنم

غنم اياغى كبيدر آنلر ملائكه امثالى اكل وشرب ونوم وجماع ايتمزلر دائما حق تعالى يه عبادت ايدرلر وبر روايتده
ارواح اهل نار الى يوم القيامه آنده حبس اولمشلردر ويدنجى طبقه‌نك آدى عجبادر وقومنك آدى جثومدر
جمله‌سى قصير القامه سياه حبش امثاليدر واللرى واياقلرى پنجهٔ سباع كبيدر يأجوج ومأجوجى آنلر هلاك
ايتسه‌لر كركدر وحالا ابليس لعين اتباعيله آنده ساكندر كنديسى بر تخت اوزرنده اوتورر اتباعى اطرافنده
صف اندر صف طوروب هر برى بويريوزنده بنى آدمى اضلالله ايتدكلرى فساد وفتنه‌لرى اكا عرض ايدرلر
پس آنلردن هر كيمك شر وفسادى اكثر واكبر ايسه ابليس آنى يانته الوب تلبيساتن تحسين ايدوب والتفاتيله
مقربلرندن عد ايلر حق تعالى امت محمدى آنلرك شرورندن حفظ ايلسون آمين وارض مذكورك اوسطنده
ظلمتدن بر حجاب واردر وبو ذكر اولنان طبقات سبعهٔ زمين اول ملك عظيمك منكبنده مستقردر وحق تعالى
ارضين سبعه تحتنده ذكر اولنان صخرهٔ خضرا وثور احمر وحوت عظيم وبحر اعظمدن اسفلده كندى خشمندن
يدى طبقهٔ جهنم خلق ايتمشدركه برى برندن اسفلدر وهر طبقه‌نك مابينى بشيوز ييللق مسافه‌در وجهنمك يدى
قپوسى واردركه هر برينك داخلنده آتشدن يتمش بيك جبل واردر وهر بر جبلده آتشدن يتمش بيك وادى
واردر وهر بر واديده آتشدن يتمش بيك قلعه واردر وهر بر قلعه‌ده آتشدن يتمش بيك بيت واردر وهر بر بيت ايچنده
قيود وصناديق وانكال ومقامع وسلاسل واغلال وكلاب وحيات وعقارب مسموم وحميم وغساق وزهر وزقوم
امثالى بيك دورلو عذاب واردر وآنده قاره يوزلو كوك كوزلو زبانى ملكلر واردركه جمله‌سى اصمدر وآنلرده مرحمت
خلق اولنمشدر واويله چوقدركه حسابى يوقدر وحق تعالى زبانيلره بر عظيم وهيبتلى ملك موكل ايتمشدركه
اكا مالك ديرلر يدى جهنمك حاكمى وبوابى اودر اما اولكى جهنمك آدينه جهنم ديرلر وسائرلرندن عذابى اخف
وادقدر وامت محمدك عاصيلرى ايچون محققدر وايكنجى طبقه‌نك آدى سعيردركه نصارى آنده اسيردر واوچنجى
طبقه‌نك آدى سقردركه يهود ايچون مقرر مقردر ودردنجى طبقه‌نك آدى جحيمدركه مرتد شياطين ايچون
آنك عذابى اليمدر وبشنجى طبقه‌نك آدى حطمه‌دركه بئر غيادر آنده يأجوج ومأجوج وكافرلرك يريدر والتنجى
طبقه‌نك آدى لظى دركه بت پرستلر وآتش پرستلر وساحرلر ايچون مهيادر ويدنجى طبقه كه درك اسفلدر آنك آدى
هاويه‌در واول ملاحده وزنادقه ومحيل وكذابين ومنافقلرى حاويه‌در وآنك نارى وحرارتى وعذاب وشدتى جمله‌يه
غالبه‌در ويدى جهنمك جميع دركاتى يدى بيك دركه‌دن زائده‌در (اللهم اجرنا من عذاب النار بعفوك يا مجير نوع ثالث)
شجرهٔ عالمك ثمره‌سى اولان حضرت آدمك روحى جمله‌دن اقدم ايكن جمله‌دنصكره ظهورنى وجنته صعودنى
وآندن هبوطنى وذريتيله ارضك عمارتنى وآنك نسلندن حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
ولادتنى وبقاى شريعت وسيادتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تفسير واهل حديث اتفاق ايله
ديمشلردركه حق تعالى عالم ارواحى خلق ايدوب ايكى بيك ييل قدر مدتدنصكره عالم اجسامى دخى ايجاد
ايليوب التى كونده عرش اعلادن ظلمت وحجابه وارنجيه دك جمله‌نك تماميله نظامن ويرمشدر بعده ملائكهٔ
كروبيونى ساق عرش اعظمده اسكان ايدوب ملائكهٔ حافون وصافون ايچون حول عرشى مكان ايلمشدر
وسائر ملائكهٔ كرامك مراتبنجه هر زمره‌سنه بر مقام معلوم احسان ايدوب بر صنفنى كرسيده وبر صنفنى
سدره‌ده وبر صنفنى لواء الحمد التنده وبر نيچه اصنافنى جنتده حور وغلمان ايله اسكان ايلمشدر وملائكهٔ كرامك
نيچه بيك اصنافيله سموات وارضين وابحر وجهنمى طولمشدر وانلرى ارضين وابحرده اولان مخلوقاتنه خدام
قيلمشدر وجهنمه طولان ملائكه زبانيلر اولمشدر وارواح مجرده جنود مجنده اولوب سموات وارضينى محيط اولان
صور اسرافيلك درونده هر زمره مرتبه‌سنجه مقامنى بولمشدر چونكه حق تعالى * يوم خلق السموات والارض
عالم اجسامك هر سمتنى عرش اعلادن حجاب اسفله وارنجيه دك ملائكه وارواح واشباح ومخلوقات ايله ممتلى
قيلمشدر پس بو دنيايى دخى اعنى يريوزنى هم انواع مخلوقندن خالى قوميوب اول وقتده بسيط زمينك مجموع
سهل وجبالنده طارى بتوروب وجميع وجه ارضى مالامال طولدردقده قدرتيله بر طير طاوس خلق ايدوب
دنيا طولوسنجه طارويى اكا رزق مقسوم ايتمشدر بعده طير مرقوم اول ارزن مقسومى مرور دهور ايله اكل ايدوب
اون وادئ ارزن قالدقده خوفندن كونده اون دانه‌سنى التقاط ايلردى چونكه بعد زمان بر وادى ارزن
قالمشدر پس اول طير كونده بر دانه ايله قانع اولمشدر تا كيم ارزن مقسوم نهايت بولدقده طير مرقومك اجلى

کلمشدر برکره فکر اولنسه که بو کهنه دنیانه زمانلردنبرو بو نظامی بولمشدر ونه لردن کیرو قالمشدر اولوا الالبابه
کمال مرتبه عبرتنما اولمشدر بعده حق تعالی حکمتیله بو یر یوزنده رنك ودود وحرارتسز ناردن جانی خلق
ایدوب مارج اسمیله دخی تسمیه ایتمشدرکه اول ابو الجندر واندن زوجه سنی خلق ایدوب مرجه نامیله آد
ویرمشدر وانلرك ازدواجندن طائفهٔ جن متولد اولوب نیجه یوز بیك قبیله وجوده کلمشدر وابلیس لعین انلردن
پیدا اولمشدر وطائفهٔ جن برمرتبه کثرت بولمشدرکه وجه ارضی ممتلی قیلمشدر انلرك صورت اصلیه لری بنی آدم
صورتیدر لکن امثال ملائکه اجسام لطیفه اولدقلرندن مراد ایتدکلری صورتلره تشکل ایدرلر وانلرك ذریتی
کثرتندن وجه ارضه صغمیوب ابلیس لعین اولادیله سمای دنیایه چیقوب انده ساکن اولمشدر وجمله جن لیل
ونهار الله تعالی یه عبادت ایدوب اصلا عاصی اولمزلردی پس یدی بیك سنه مرورندنصکره یر یوزنده قالنلری
انواع فساده وسفك دمایه باشلدیلر وترك طاعت ایدوب عصیان ایشلدیلر بعده حق تعالی هر یوز ییلده برکره
کندیلردن بر پیغمبر کوندردکجه انی هلاك ایدوب اون ایکی بیك سنه ده یوز یکرمی پیغمبر قتل ایتمشلردر بعده
حق تعالی انلره خشم ایدوب سمأ دنیاده ساکن اولان ابلیسی اولادیله یر یوزینه کوندروب انده اولان جنی بر یره
جمع ایتدکده سمادن بر آتش نازل اولوب جمله سنی احراق ایتمشدر وسمادن کوندردیکی ذریت ابلیسی جزائر ابحرده
اسکان ایدوب ابلیس اکا غایتده مطیع ومنقاد اولدیغندن انی سماء سابعه رفع ایتمشدر ومقبول درکاه
اولوب انی جنته ادخال ایتمشدر ویر یوزی خالی قالمسون ایچون سماء دنیادن ملائکهٔ کرام انزال ایدوب اسکان
ایتمشدر وانلرده حق تعالی یه عبادتله مشغول اولوب بیك ییل دخی بو منوال اوزره کتمشدرکه مارج ابو الجن
خلق اولناندن بر وعدد سنین یکرمی بیك ییله یتمشدر بعده حق تعالی بابای عالم ابو البشر اولان حضرت آدم
علیه السلامی خلق ایتمك مراد ایلدکده عزرائیل علیه السلامی کوندروب یر یوزنده اقالیم سبعه دن انواع تراب
المشدر بعده جبرائیل علیه السلامی ارسال ایدوب اول طین یابسی قرق کون تخمیر قیلمشدر بعده حق تعالی
انی احسن تقویم اوزره بطن وادئ نعمانده تصویر ایتمشدر وانك رأس شریفندن یکا کندی روحندن
اکا نفخ ایدوب یر یوزنده آنی مسجود ملائکه واولادنه پیغمبر ایتمشدر وجمیع ملائکه آکا سجده ایلدکده ابلیس
انا خیر دیوب سجده ایتمدیکیچون ملعون ومطرود اولمشدر والی یوم القیامه مهلت المشدر وذریات کثیره سیله
ذریت آدمه تسلطه فرصت بولمشدر واجسام بنی آدمك هر یرندن کیروب عروق ایچنده دم کبی جریان ایدوب
اغوا ایدرلر لکن هیچ کمسه یی جبر ایله عاصی وکافر ایده مزلر انجق طاعاتی مرو عسیر ومنهیاتی لذیذ ویسیر
کوسترمکله وسوسه ایدرلر حق تعالی جمله مزی انلرك شرورندن حفظ ایلسون آمین وحق تعالی آدم پیغمبر
علیه السلامی یر یوزنده خلق ایلدکدن قرق ییل صکره آنی سمواته رفع وجنت فردوسه ادخال ایدوب وحله لر
الباس وچوق نعمتلر احسان ایتمشدر واکا هر بر نعمتی ویردکجه بو نعمتله قانعمیسن دیوب آدم علیه السلامه
خطاب ایتمشدر اولدخی قانع دکلم یارب دیو جواب ایتمشدر تا کیم آدم علیه السلامه بر غفلت ویروب ضلع معوج
ایسرندن حضرت حوا انامزی خلق ایلدکده آدم کوزینی آچوب کورمشدرکه یاننده کندی مثلی بر محبوب
انسان اوتورمشدر پس انکله صحبت والفت ووصلت حاصل اولدقده حق تعالی ینه خطاب ایدوب بیورمشدرکه
یا آدم بو نعمتله نیجه سن اولدخی جواب ایتمشدرکه یارب نعمت بی حسابك بحرینه غرق اولمشمدر وبو نعمتکی
جمله دن اعظم بولمشمدر وبونکله قناعت قیلمشمدر چون حوا ایله سکونت بولوب الفتیله انسیت قیلوب اندن
کام المشمدر پس غیری اکرامه حاجت قالمیوب بو احسانك شکر وسروریله طولمشمدر بعده حق تعالی اکا یا آدم
حوا ایله جنتمده ساکن اولوب هر نعمتدن لذت الهسز انجق شجرهٔ حنطه یه قریب کلمیه سز واندن اکل ایدوب بکا
عاصی اولمیه سز دیوب تنبیه بیورمشدر ومنوال مذکور اوزره حضرت آدم حوا ایله بیك ییل قدر جنت صفالرین
سورمشدر بعده آدم اتامز حوا انامزك سوزینه تابع اولوب شجرهٔ حنطه دن الوب ایکیسی دخی اکل ایلدکده
حق تعالی انلری عریان جنتدن دنیایه ایندرمشدر پس حضرت آدم علیه السلام هندستانده بر عالی جبل
اوزرینه هبوط ایتمشدر وایکیوز ییل اوجبلده اغلیوب توبه یه مشغول اولدقده توبه سی قبوله یتمشدر وحوا
انامز دخی آدم اتامزی طلب ایدوب ایکیوز ییللق حسرتیله جبل عرفات اوزرنده ملاقی اولمق میسر اولمشدر
(نظم) ایکی جانبدن اول ایکی مشتاق * ایکسی بیله مبتلای فراق * بر برینه همان ایرشدیلر * اغلیوب

صرمشوب کورشدیلر) بعده شام شریفه کلوب بشیوز ییل انده قالوب هابل وقابل انده اولوب ینه هندستانه
کتمشلردر مدت عمرلری ایکی بیك سنه اولدقده حضرت آدم علیه السلام سراندیب اطه سنده واندن قرق ییل
صکره حضرت حوا جده ده وفات ایتمشلردر بعده ذریتلری وجه ارضی مسکون ومعمور ایتمشلردر وحضرت
آدم علیه السلامك نسلندن نیجه بیك کمسه لر نبوته ایرمشلردر پس حضرت آدمدن التی بیك سنه مرور ایتدکده
مکهٔ مکرمه ده حضرت اسماعیل اولادندن قریش قبیله سندن بنی هاشمدن صلب عبد اللهدن محمد المصطفی
صلی الله علیه وسلم حضرتلری دنیایه کلوب قرق سنه ولایت ذوقیله صفالر سورمشدر قرق بر یاشنده جمیع انس
وجنه پیغمبر اولوب اون اوچ سنه مکه ده کفره دن جفالر کورمشدر ومکه ده مغلوب ایکن مدینه یه هجرت
ایتمشدر واونجی سنه مکه یه غالب کلوب فتح ایدوب ینه مدینه یه کتمشدر واول سنه سن شریفی التمش اوچ ییله
یتمشدر واول سنه مدینه ده وفات ایتمشدر وبزم پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اولدرکه خاتم الانبیادر
واندنصکره پیغمبر کلمز وشرع شریفی قیامته دك باقیدرکه نسخ وتبدیل اولمز واحکامی تغیر بولمز چون
هجرت نبویه دن بو زمانه کلنجیه دك سنین قمریه ایله تاریخ نبویه بیك یوز یتمشه یتمشدر پس اخر دور اولوب دنیانك
عمری کچوب کتمشدر وقیامت قریب اولوب ادب وحیا وحب ووفا وصدق وصفا یتمش وباتمشدر زیرا که پیغمبر
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك خبر ویردیکی اشراط ساعتك نیجه سی ظهور ایتمشدر اللهم احفظنا
من فتنة آخر الزمان ولا تخرجنا من الدنیا الا مع الشهادة والایمان برحمتك یا ارحم الراحمین * نوع رابع *
اشراط ساعتی وعلامات قیامتی ونفخ صوری وزلزله وفتوری وهلاك مخلوقاتی وخراب سمواتی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه انجق اهل حدیث اتفاق ایتمشلردرکه اشراط ساعات وعلامات قیامت ایکی
نوعدر بری علامات خفیه وبری علامات جلیه در اما علامات خفیه انساندن عزت وحرمت ومحبت
وشفقت وادب وحیا وجود وسخا وعهد ووفا وصدق وصفا وصیانت رفقا ودیانت تقوی واجرای شریعت غرا
قالممق کبی وشهرلرده کثرت مساجد وقلت جماعت ورفعت ابنیه ورقت البسه وامارت نسا وصبیان وتشبه نسا
برجال ورجال به نسا واشتغال رجال برجال ونسا به نسا وقلت برکت اشیا وقطع ارحام وبیع احکام وتعظیم اشرار
وتحقیر ابرار وتولید امأ وسفك دماء وفسق وفجور وتزیین قبور امثالی اموردرکه بونلره اشراط ساعت
دخی دیرلر واما قیامتك علامت جلیه سی اوندر اولا خروج دجالدر بعده توالی خسوف قمر ثلاث لیالدر بعده
اوچ سنه علی التوالی قحط اقالیمدر بعده استیعاب دخان عظیمدر بعده عیسی علیه السلامك شام شریفك
منارهٔ بیضاسی اوزرینه اینوب دجالی قتل ایدوب شریعت محمدیه ایله عامل اولمسیدر بعده آل رسول اکرمدن
مهدی ظهور ایدوب قرق ییل عدالت اوزره کیدوب حضرت عیسی علیه السلامی بولمسیدر بعده
دابة الارضك وجوده کلمسیدر بعده یأجوج ومأجوجك سد اسکندردن خروج ایله اقالیمه استیلا ایتمسیدر بعده
حضرت عیسی علیه السلامك مکهٔ مکرمه یه کلوب اندن آخرته کتمسیدر بعده بیت شریفك هدم اولنمسیدر
بعده کونشك مغربدن طوغوب هم انده طولنمسیدر پس بو اشراط وعلامات مذکوره ظهورندنصکره
مسك وعنبر رایحه سی مثلی ریاح طیبهٔ بارده هبوب ایدوب مؤمنلرك ارواحی روح وریحانه خروج ایدوب بعده
قرأن کریمك احکامی یر یوزندن رفع اولوب خلقك جمله سی جهالتده قالوب یوز ییل دخی اویله کیدر
واهل تفسیر دخی اتفاق ایتمشلردرکه بو جمله دنصکره حق تعالی اسرافیل علیه السلامه نفخ صور ایله امر ایدر
پس اول دمده اول صورك نعره سی مهابتندن سموات سبعه ده اولان ملائکه وارضین سبعه ده اولان مخلوقاتك
جمله سی قیامت قوپدی صانوب یوزلری اوزره دوشوب بیهوش اولورلر وسموات وارضینه لرزه وزلزله دوشوب
یلدزلر دوکیلور وصاچلر وصقاللر اغروب حامله لر وضع حمل ایدوب ناسك جمله سی کندودن کیدوب سکران
مثالی قالورلر وبو نفخهٔ اولیدرکه اندن بو مهابتلری الورلر وقرق ییل دخی بو منوال اوزره کیدر بعده حق تعالی
ینه اسرافیل علیه السلامه نفخ صور ایله امر ایدر پس اولدخی نفخهٔ ثانیه ده صوری اویله قوی نفخ ایدرکه
شدتندن جمیع جبال اولدمده مندك ویرلرندن منفك اولوب هوایه چیقوب عهن منفوش امثالی غمام اولورلر
وسموات سبعه پاره پاره اولوب یر یوزینه صو کبی اریوب دوکیلورلر ومیاه ابحر قوبقوری اولوب شمس وقمرك
ضیاسی کیدوب قاب قاره اولورلر وجهانی ظلمت قاپلیوب عرش اعلادن اسفل سافلینه بلکه حجاب زیرینه دك

هرنه قدر مخلوقات وملائكه وار ايسه بالجمله هلاك اولوب فنا بولورلر الا كه ملائكهٔ مقربيندن سكز ملك قالورلر
وانلر جبرائيل وميكائيل ورضوان وعزرائيلدر ودردى حملهٔ عرشدركه بريسى اسرافيلدر بعده امر حق ايله
عزرائيل عليه السلام اول ملائكهٔ سبعه نك دخى ارواحنى قبض ايدر بعده كندى روحنى قبض ايدر ايكن
برصيحه ايدركه صداى نعره سى سمواتى كچوب ارضينه كيدر پس هرجان موتى ذوق ايله فانى اولور ايكى عالمده
بركمسنه قالميوب انجق ذوالجلال والاكرام اولان الله تعالى قالور وبو عالم خراب وخالى وتنها ويران مثالى قرق
ييل دخى حالى اوزره قالور وحق تعالى عظمتيله (لمن الملك اليوم) ديوب سؤال ايدر كنديدن غيرى
كمسه اولمديغندن ينه كنديسى (لله الواحد القهار) ديوب كندوسنه جواب ايدر * نوع خامس *
نفخهٔ ثالثه يى واحياى موتايى وحشر اجسادى ودفتر اعمالى وحساب وميزانى وصراط واعرافى اجمالا بيلديرر
اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تفسير واهل حديث اتفاق ايتمشلردركه حق تعالى بو يريوزنى برريح شديد ايله
مستوى ايدوب صحراى دمشقك برابرى حيزنده محشر يرينى يوز بيك بو يريوزى قدر واسع ايدر بعده عرش التنده
ذكر اولنان بحر حيواندن قرق كون على التوالى منىٔ رجال مثالى بو دنيايه مطر نزول ايدر وجميع وجه ارض
دريا كبى طولدقده طبقهٔ طينيه ده تراب اولان جميع ابدان انسان وحيوان اول مطرى جذب ايدوب جمله
اجزاسى بريره كلوب هرجسد اولكى هيئتنده اولوب يريوزنده بقله مثالى بتر وهر بدن كندى كمالنه يتر بعده حق
تعالى اول ملائكهٔ ثمانيه يى احيا ايدوب اسرافيل عليه السلامه ينه صورى نفخ ايله ديو امر ايدر پس اول دخى
نفخهٔ ثالثه يى اويله رفق ولطف ايله نفخ ايدركه صورك درونده ساكن اولان ارواح اول دمده آفاقه منتشر اولوب
هرجان كندى قفسن بولور نيجه كه غنم كثيره ايچنده هرحمل كندى اناسنى بيلور كذلك هرجان كندى جسمنى
بيلوب وبولوب انكله قالور ومخلوقاتك اولين واخرين وملائكه وحور عين وانس وجن وشياطين وحيتان بحار
وحيوانات ارضين وحشرات اجمعين برآن ساعتده تماما روح بولورلر ومحشر يرينه جميع اطرافدن جمع
اولورلر وانبيا واوليا وعلما وصلحايه جنتدن حله لر وبراقلر كلوب كيوب وبنوب ظل عرشه كيدوب منبرلر
وكرسيلر اوزرنده راحت وسلامتله جالس اولورلر وكيروقلان مخلوقاتك جمله سى جايع وظمأن وباشلرى اچق
وعريان وحافى وپياده وافتان وخيزان ميدان عرصاته كلوب مكان محشرده حشر اولورلر وصقلشوب آياق
اوزرنده طوررلر وسمت رأسلرينه كونش برميل مقدارى قريب اولوب حرارتدن چوق عرق دوكرلر كيمى كعبنه
وكيمى ركبه سنه دك وكيمى صدرنه وكيمى حلقنه دك عرق ايچنده قالورلر ونيچه لرى عرق بحرنده غرق اولورلر
وجهنمى يرلر التندن حول محشره يتمش بيك صف زبانيلر كتوررلر ومحشر خلقنى حلقه كبى محيط اولورلر
واهل محشر اللى بيك ييل قدر انتظار حساب ايله اول حالده مكدر قالورلر ودنياده كراما كاتبين يازديغى دفتر اعمالى
محشرده اصحابنه ويررلر مؤمنلره ومطيعلره يميننده وكافرلره وفاسقلره شمالندن اعطا ايدرلر وحق تعالى جميع
مخلوقاتنه انده واسطه سز كلام سويلر وبرآن ساعتده جمله نك حسابك كوروب كيمنه خطاب وكيمنه عتاب
ايلر وحق مظلومى ظالمدن الوب ظالمك حسناتى وار ايسه اكا ويرر يوغ ايسه سيئات مظلومى ظالمه تحمل ايدر
وبعد الحساب حيوانلرى تراب ايدر وكافرلر حيواناته غبطه ايدوب كاشكى بزده تراب اوليدق ديرلر ومحشر
يرنده ايكى عمود اوزرنده برميزان عظيم نصب اولنوركه هر برعمودك طولى بشيوز ييللق يولدر وهر كفه سى
بسيط زمين قدر بولدر وميزان مرقوم ايله روز محشرده حسنات وسيئاتى وزن ايدرلر حسناتى ثقيل اولنلر جنته
وسيئاتى ثقيل اولنلر جهنمه كيدرلر مكر كيم حق تعالى كرميله عبدنى عفو ايليه ويا انبيادن ويا اوليادن ويا علمادن
ويا صلحادن شفاعت ايرشه اكر ايمانله وفات ايلمش ايسه زيرا كه دنيادن ايمانسز كيدنلره جنت ومغفرت
وشفاعت اولمز وهركز جهنمدن خلاص بولمز واكر ايمانله كيدوب سيئه سى اغر كلوب مغفرت ويا شفاعت
ايرشمدى ايسه اول سيئه سى قدر جهنمده يانوب اندن جنته كيدر وذره قدر ايمانله كيدن البته جهنمدن چيقوب
حضور ايدر وصراط كوپريسى قيلدن اينجه وقليجدن كسكيندر وطولى اوچ بيك ييللق يولدركه بيك ييل
يوقش وبيك ييل دوز وبيك ييل انيش يولدر اول متن جهنم اوزرينه نصب اولنوب اهل محشرك جمله سى آنك
اوزرندن كچوب كيدرلر كيمى برق خاطف كبى وكيمى اوق كبى وكيمى سكردر فرس كبى كچرلر وكيمى سيئاتنى
يوكلنمش يورر وكيمى جهنمه دوشوب محترق اولور وجهنم ايسه فرياد ايدركه اى مؤمن تيز عبور ايله كه تحقيقا سنك

نورك بنم نارمى منطفى ايتمشدر پس مؤمنلر سلامتله صراطى كچرلر وحوض كوثردن ايچرلر وانده غسل ايدوب
عيوب ونقصانلرينى تكميل ايدرلر وجنته داخل اولوب هركس مرتبه سنجه مقامنى بولور وابد الاباد آنده
ذوق صفا ايله قالور زيرا كه اهل جنت كاه انواع نعمتلردن لذت الورلر وكاه لقاء مولا ايله مست وحيران اولورلر
وكوزلر كورميوب وقولقلر ايشتميوب خاطرلره كلمين دولتلر بولورلر وجنتله جهنمك اره سنده قلعه ديوارى
مثالى برج وباروسى بيشمار برسور عظيم واردركه ارتفاعى بشيوز ييللق مسافه در وطولى بى نهايه وبناسى
الوان جواهرله شفافه در واكا اعراف تسميه ايدرلركه مرفوع القلم اولان مجانين واطفال مشركين انك اوزرنده
قالورلر جنت سمتنه باقوب اهلنى متنعم كوردكده آرزو ايله محزون اولورلر وجهنم سمتنه باقوب اهلنى معذب
كوردكجه كندى سلامتلريله مسرور وشاكر اولورلر واهل اعراف برروايتده ابدا انده قرار ايدوب كاهى حزن
وكاهى سرور ايله قالورلر (اللهم ياستار اجرنا من النار) وادخلنا الجنة مع الابرار) وارزقنا لقائك فى دار البقاء والقرار
بحرمة حبيبك المختار آمين يا غفار (تنبيه) وخفى اولميه كه بو ارايه كلنجيه دكين كتابت اولنان سطورك جمله سى
امور دينيه دن اولمغله بو مذكوراتك كليسنى يقين اوزره تصديق واعتماد ايله اعتقاد ايتمك جمله مزه اهم والزمدر
زيرا كه بونلر امور دينيه دن اصول معظمه در وبو امور مذكوره يى براهين عقله قياس ايتمك غير جائزدر زيرا كه
عقل بشر بونلرى ادراك ايتمكدن قاصر وعاجزدر انجق بزم مطلب اعلامز اولان مولايه وصول ايچون عظمت
وقدرتنى تفكر وتذكره اشارت وبشارت اولان ايات قرآنيه واحاديث نبويه مصداقنجه هيئت عالمى بو مقدارجه
بيان ايله بونده اكتفا اولنمشدر لكن فحول علمادن وكبار اوليادن اولان سيد المحققين وسند المدققين مولانا
السيد الشريف عليه رحمة اللطيف حضرتلرى وعلم الهيئة نعم العون على معرفة الصانع لمن يتفكر فى خلق
السموات والارض بيورديغيچون وجامع جميع فنون ومالك ملك درون اولان منبع فيض لايزالى امام محمد غزالى
عليه رحمة الوالى المتعالى حضرتلرى من لم يعرف الهيئة والتشريح فهو عنين فى معرفة الله بيوروب
قرينهٔ تشريح ايله هيئت حكمايى طيورديغيچون برمقدار علم هيئت عالمدن وبرمقدار فن تشريح بدن آدمدن
دخى تحرير وبيان اولنمق مناسب كورلمشدر تا كيم مطالعه سيله حرمان عنيتدن عدول ايدوب زندان جهالتدن
خروج ايده سن ومحفل علم وحكمته دخول ايدوب زمرهٔ فحول رجاله ولوج ايده سن ولب حكمته حلول ايدوب
ذروهٔ تحقيقه عروج ايده سن وحقايق اشيايه واقف اولوب دقايق معنايى عارف اوله سن واسرار جهانه مطلع
اولوب احوال عالمى كماهى بيله سن وكمال معرفت نفسه ايروب اندن معرفة الله دولتنى بوله سن اللهم يا واجب
الوجود ويا واهب الخير والجود افض علينا انوار رحمتك ويسر لنا الوصول الى كمال معرفتك سبحانك اللهم لا علم
لنا الا ما علمتنا ولا فهم لنا الا ما فهمتنا ولا معرفة لنا الا ما الهمتنا انك انت العليم الحكيم والجواد الكريم والرؤف
الرحيم امين يا معين برحمتك يا ارحم الراحمين

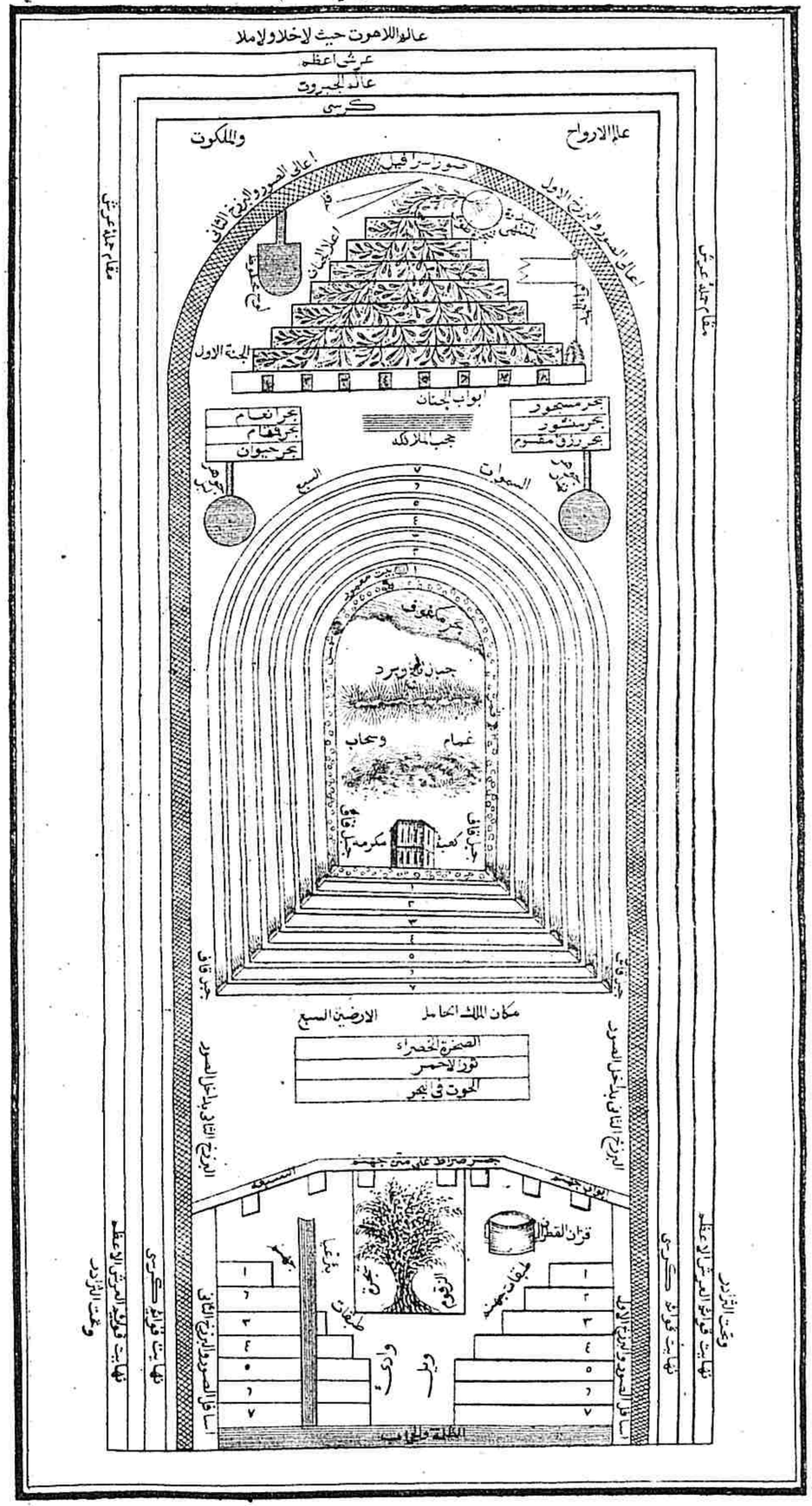
عالم اللاهوت حیث لاخلا ولاملا
عرش اعظم
عالم الجبروت
کرسی
والملکوت
عالم الارواح
صور اسرافیل
اعالی الصور والبرزخ الثانی
اعالی الصور والبرزخ الاول
مقام جملہ عرشی
ابواب الجنان
الجنة الاول
بحر مسجور
بحر نور
بحر رزق مقسوم
بحر انعام
بحر قطام
بحر حیوان
حجب الملائکہ
السبوات
السبع
جبل قاف
بحر مکفوف
جبل زمرد
غمام
وسحاب
مکان الملک الحامل
الارضین السبع
الصخرة الخضراء
ثور الاحمر
الحوت فی البحر
الصراط علی متن جہنم
قران القطران
ملبقات جہنم
بئر غیا
وادی
الظلمة والجوائب
وتحت البرزخ
نہایت قوائم العرش الاعظم
نہایت قوائم الکرسی
نہایت البرزخ الاول
ساحل الصور والبرزخ الثانی
نہایت البرزخ الثانی

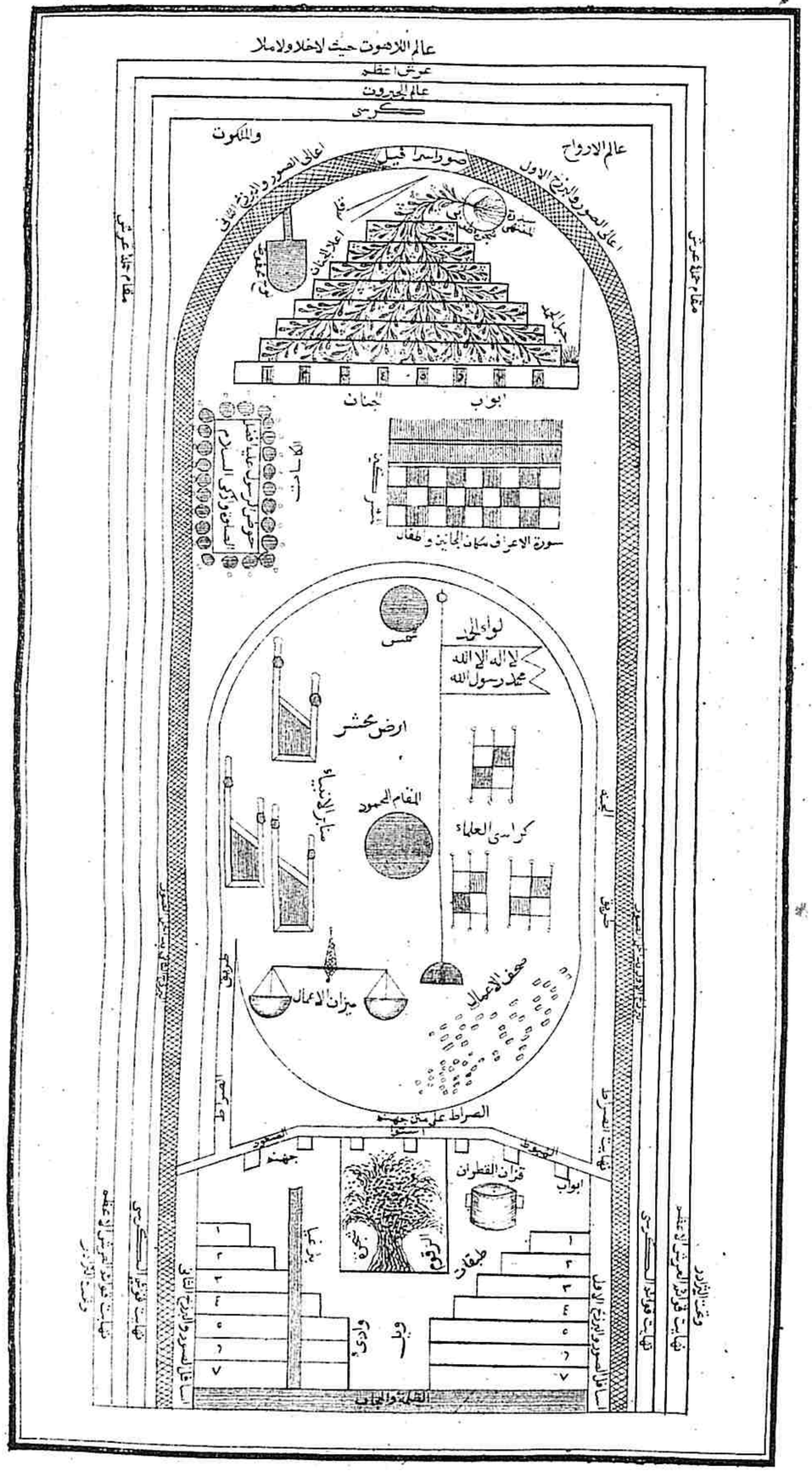
عالم اللاهوت حیث لاخلا ولاملا
عرش اعظم
عالم الجبروت
کرسی
والملکوت
عالم الارواح
صور اسرافیل
اعالی الصور والبرزخ الاول
اعالی الصور والبرزخ الثانی
مقام جملہ عرشی
ابواب الجنان
سورة الاعراف مکان المجانین واطفال
لواء الحمد
لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ
شمس
ارض محشر
المقام المحمود
کراسی العلماء
میزان الاعمال
صحف الاعمال
الصراط علی متن جہنم
قران القطران
ملبقات جہنم
بئر غیا
وادی
الظلمة والجوائب
وتحت البرزخ
نہایت قوائم العرش الاعظم
نہایت قوائم الکرسی
نہایت البرزخ الاول
ساحل الصور والبرزخ الثانی
نہایت البرزخ الثانی

الفن الاول

وجوهله مرأت كائنات اولوب ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت وماهيت جواهر واعراض جهانى واحوال واشكال اشيا واعيانى وحكمت وهيئت عالم اجرام واركانى وكون وفساد عناصر ومركبات وحيوانى حكيمانه اوچ باب ايله عيان وبيان ايدر (باب اول) ترتيب خلقت اكوانى وكيفيت وماهيت جواهر واعراض جهانى حكماء اسلام برهان عقلله بولدقلرى اوزره فصول اربعه ايله تفصيل ايدر (فصل اول) واجب الوجودى اثبات ايدوب ممكن الوجود اولان جواهر واعراضى اجمالا اوچ نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) واجب الوجود حضرتلرينى برهان عقلله اثبات ايدوب انك اشيايه قريب اولوب انلره ملابس اولمديغن حكمانك بولدقلرينى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه جناب واجب الوجودك ماسواسى اولان موجوداته اسم عالم اطلاق اولنور جمله دن ذات پاكى مطلق بولنمشدر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده بيورمشدر * الله نور السموات والارض مثل نوره كمشكوة فيها مصباح المصباح فى زجاجة الزجاجة كانها كوكب درى يوقد من شجرة مباركة زيتونة لا شرقية ولا غربية يكاد زيتها يضئ ولو لم تمسسه نار نور على نور يهدى الله لنوره من يشاء ويضرب الله الامثال للناس والله بكل شئ عليم * وكيفيت اعيان وماهيت اشيا فكر امعان ايله تتبع وملاحظه اولنسه واحوال موجودات واطوار كائنات عين بصيرتله نظر ومطالعه قيلنسه جميع اجزاى عالم صنع باريله حادث اولديغنه برهان عقل سليم دلالت وشهادت ايلمك امر محققدر نته كيم حق تعالى بيورمشدر * وهو الذى خلق السموات والارض بالحق وصوركم فاحسن صوركم واليه المصير * واول واجب الوجودك جوديله ممكن الوجود وجوده كلمش آنكله قائمدر وهر نسنه فانى واول باقى ودائمدر نته كيم كندى كتابنده بيورمشدر * كل شئ هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون) واول قادر حكيمك آثار قدرت وحكمتى عالم آفاق وانفسده چشم اهل بصيرته آفتاب جهانتابدن زياده تاباندر نته كيم قرآن كريمنده بيورمشدر (سنريهم آياتنا فى الآفاق وفى انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق اولم يكف بربك انه على كل شئ شهيد) واول بارئ صانعك اسرار ايجاد وصنعنى عالم ظاهر وباطنده شهود اهل عرفانه روز روشندن روشن وعياندر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده بيورمشدر * وفى الارض ايات للموقنين وفى انفسكم افلا تبصرون * وذرات هوا وجبال واحجار وقطرات امطار وانهار وبحار بلكه اجزاى افلاك دوار وكواكب سيار وعناصر ومواليد وهر نه كيم وار جمله سى هر بار ليل ونهار اول واحد ودود غفار حضرتلرينه ثنا كار اولوب انك وحدانيتن اظهار واشعار ايچون هر برى بر لساندر نته كيم حق تعالى نظم كريمنده بيورمشدر (تسبح له السموات السبع والارض ومن فيهن وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم انه كان حليما غفورا) بلكه ذرات جهان اوشمس تابانك ظل وجودندن بهره مند جاندر وجمله سى شهود نور جماليچون اهل بصيرته مرايای صافى ورخشاندر نته كيم فرقان مبيننده بيورمشدر * ولله المشرق والمغرب فاينما تولوا فثم وجه الله ان الله واسع عليم) وجميع حكماى اسلامك واكثر علماى دينك رأى اصابت قرينلرى بويله دركه اول برشى كه وجودى لازمدر اكا واجب الوجود ديرلر وهر نه كيم عدمى لازمدر اكا ممتنع الوجود اطلاق ايدرلر وهر نسنه كيم نه وجودى لازم اولور ونه عدمى لزوم بولور اكا ممكن الوجود تسميه ايدرلر پس هر شئ كه موجوددر يا واجب الوجوددر ويا ممكن الوجوددر زيرا كه اول موجود اول جهتدنكه موجوددر كندى وجودندن غيرى يه محتاجدر يا محتاج دكلدر اكر غيرى يه محتاج دكل ايسه اول واجب الوجوددركه بارى تعاليدر واكر محتاج ايسه اول ممكن الوجوددركه عالمدر واول نسنه كه موجود دكلدر شريك باريدركه معدومدر زيرا كه حكما ديمشلردركه ممكن دكلدركه موجود معدوم اوله بلكه موجود هميشه موجوددر ومعدوم هميشه معدومدر لكن ممكندركه موجود برمرتبه دن برمرتبه يه وبرحالتدن برحالته انتقال وتبدل ايليه مفردات مركبات اولوب مركبات مفردات اولديغى كبى پس عوام ناس بو تبديلاتى سير ايتدكده ظن ايدرلركه معدوم موجود اولور ويا موجود معدوم اولور (پس) امدى واجب الوجودك اثباتى ظاهر اولمشدر بو برهان ايله كيم ممكناته موجود ديرلر حال بوكيم وجود ممكنات غيريدن اولور والبته اول واجبه منتهى اولور زيرا كه واجب الوجود اولمدقچه ممكن الوجود هم اولمز يعنى ابتدا محتاج اليه موجود كركدركه فلان نسنه يه فلان نسنه محتاجدر ديمك صحيح اوله پس برهان مذكور ايله واجب الوجود حضرتلرى ثابت وعيان اولمشدر * نوع ثانى *

ممكن

ممكن الوجود اولان اقسام خمسهٔ جواهرى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه ممكن الوجود اولان نسنه اكر بقاى وجودنده متغير اولان اولمز ايسه اكا جوهر ديرلر واكر متغير اولور ايسه اكا عرض ديرلر زيراكه وجود بشقه در وبقاى وجود بشقه در نته كيم كوررسنكه ايكى شخص وجودده مشتركدر ديرلر لكن برينك بقاسى تا يوز ييله دك قالور وبرينك بقاسى اون ييلدن زياده قالمز پس بقاى وجود وجودك غيرسيدر عينى اولمز وجميع ممكنات يا جوهردر ويا عرضدر زيراكه برنسنه برنسنه يه يا مختص اولوب اكا سارى اولور يا اولمز اكر مختص وسارى اولورسه اول سارى حال واول مسرى فيه محل تسميه اولنور واكر برى برينه محتاج اولورلرسه اول محله هيولى واول حاله صورت جسميه يا صورت نوعيه ديرلر واكر افتقار برطرفدن اولوب آنجق حال محله محتاج اولورسه اول محله موضوع واول حاله عرض ديرلر پس عرض موضوعده موجود اولان نسنه در الوان كبى واكر حال ومحل اولميوب ايكيسندن مركب اولورسه اكا جسم طبيعى ديرلر واكر حال ومحل مركب اولميوب اجسامه تدبير وتصرفيله متعلق اولورسه اكا نفس انسانيه ويا نفس فلكيه ديرلر واكر اجسامه تدبير وتصرفيله دخى تعلق ايتمز ايسه اكا عقل ديرلركه لسان اهل شرع ايله ملكدر پس جواهر بش قسمدركه برى هيولى وبرى صورت جسميه وبرى جسم طبيعيدر بو اوچى جوهر مقارندر وايكيسى دخى جوهر مفارقدركه برى نفس وبرى عقلدر اما اكر عقل آنكله ذات واجبك آره سنده واسطه اولمديسه اكا عقل اول ديرلر وعقل كل دخى ديرلر واكر عقلك تحتنده عقل آخر اولمديسه اكا عقل عاشر وعقل فعال دخى ديرلر واكر عقلك ايكى جهتنده عقول اولديسه اكا عقل متوسط ديرلر وعقولك اشرفى والطفى عقل كلدر واكا قريب اولان عقولدر واما نفس اكر اجسام بسيطه ده متصرف اولديسه اكا نفس فلكى ونفس عنصرى ديرلر واكر نفس اجسام مركبه ده متصرف اولوب اول اجسامه نشو ونما ويرمديسه اول اجسامه معادن ديرلر سيم وزر ولعل وحجر كبى واكر نفس جسم مركبه نشو ونما ويرديسه لكن حس وحركت ويرمديسه اول جسمه نبات ديرلر سبزه زار وازهار واشجار واثمار كبى واكر نفس جسم مركبه هم نشو ونما وهم حس وحركت بخش ايدوب نطق ويرمديسه اكا حيوان غير ناطق ديرلر انعام وخيول ووحوش وطيور كبى واكر نطق دخى بخش ايدرسه اكا انسان ديرلركه زبدهٔ وجود وخلاصهٔ هر موجود اودر وثمرهٔ شجرهٔ جهان وتتمهٔ دوران اودر پس بو برنفس هر مرتبه ده بشقه بر اسم ايله تسميه اولنور اما جماداتده اكا نفس طبيعى ديرلر ونباتاتده اكا نفس نباتى ديرلر وحيواناتده اكا نفس حيوانى ديرلر وانسانده اكا نفس انسانى ونفس ناطقه ديرلر وبو مرتبه ده جمله يه تماميله تسلط ايدوب كماليله متصرف اولور واما جسم طبيعى برجوهردركه آنك ذاتنده مقادير اجسام يعنى طول وعرض وعمق زواياى قائمه اوزره تقاطع ايتمك شرطيله فرض اولنمق ممكن اوله وجسم ايسه يا بسيط اولور ويا مركب اولور وجسم بسيط اولدركه آنك اجزاسيله طبيعتى متشابه اولور يعنى صور وطبايع مختلفه اولان اجسامه منقسم اولميوب آنك طبيعتى براوله كه اول طبيعتدن صادر اولان شى نهج واحد اوزره صادر اوله وجسم بسيط ايسه يا علويدر ويا سفليدر وعلوى دخى يا منيردر ويا منير دكلدر اكر منير ايسه كواكبدر واكر منير دكل ايسه افلاكدركه آنلره اجرام اثيريه وعالم علوى دخى ديرلر وجسم بسيط سفلى عناصر اربعه دركه آنلره اركان اربعه دخى ديرلر وآنلر نار وهواء وماء وترابدر وبو دردينه وبونلرك ضمننده بولنان اجسام مركباته عالم سفلى وعالم كون وفساد هم ديرلر واما جسم مركب اولدركه آنك اجزاسيله طبيعتى متشابه اولميوب صور وطبايعى مختلف اولان اجسامه منقسم اولوب عناصر اربعه دن تركب ايتمش اوله * معادن ونباتات وحيوانات كبى وبونلره مواليد ثلاثه ديرلركه آبائى اثيريات وامهاتى عناصردر وجسم مركب دخى ايكى قسمدركه برى تام وبرى غير تامدر اما مركب تام اولدركه برزمان متعديه ده كندى تركيبنك صورتنى حفظ ايليه مواليد ثلاثه كبى واما مركب غير تام بونك خلافى اولوب كندى تركيبنك صورتنى حافظ اولمز دخان وسحاب وشهب كبى وسائر كائنات جو كبى چون جسم بسيطك جمله سى كندى طبيعتيله خالى قالسه لر آنلرك شكلى كره يه مشابهدر يعنى برمدور طوب نسنه هيئتنده در پس جميع افلاك ونجوم وعناصر كريه الاشكالدر وذكر اولنان اقسام خمسهٔ جواهركه عقل ونفس وهيولى وصورت وجسمدر بونلرك مجموعنى بو رباعيمز جامعدر وبونلرله ايكى عالم قائم ودائمدر (رباعى) بيل اول كائناتى عقل وجاندر * پس حس اولنان نه فلك كرداندر * پس نار وهواء وآب وخاك اركاندر * معدنله نبات

وحیوان وانساندر *نوع ثالث* ممکن الوجوداولان اقسام تسعهٔ اعراضی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه موضوعده موجوداولان اعراض طقوز قسمدر کم وکیف این
ومتی واضافت وملك ووضع وفعل وانفعالدر اما کم اول نسنه درکه ذاتنده مساواتی وعدم مساواتی
قبول ایده بو یامنفصلدرکه نقطه وعدددر ویاذاتی قرارایدن متصلدرکه خط وسطح وجسم تعلیمیدر
یعنی نخندرویاذاتی قرارایتمین متصلدرکه زماندرواما کیف اشیاده برهیئتدرکه ذاتنه قسمت ونسبت اقتضا
ایتمیوب کیفیات محسوسه وراسخه یه منقسم اولور حلاوت عسل وملوحت ماء بحرکبی وغیرراسخه یه
منقسم اولوب حمرت خجل وصفرت وجل کبی وکیفیات نفسانیه دن یکامنقسم اولور ابتدای خلقتده علم
وکتابت کبی وکیفیات استعدادیه دن یکامنقسم اولورصلابت ولین کبی وکیاتله مختص اولان کیفیتدن یکا
منقسم اولور مثلثه ومربعه کبی سطحدن وفردیه وزوجیه کبی عدددن واما این برحالتدرکه اشیایه مکانده
بولنمغی سببیله حاصل اولور واما متی برحالتدرکه اشیایه زمانده بولندقلریچون حاصل اولورواما اضافت
برحالتدرکه نسبتده مکررد رابوت ونبوت کبی واما ملك برحالتدرکه اشیایه حاصل اولور انلری برنسنه احاطه
ایدوب انتقالدن مستقل اولمق سببیله اول حالت بولنور انسانك معمم ومقمص اولدیغی کبی واما وضع برهیئتدرکه
اشیایه حاصل اولورنسنه اجزاسنك بعضسنی بعضیسنه نسبتی سببیله وامورخارجیه یه نسبتلری سببیله
اول هیئت بولنور قیام وقعود کبی واما فعل برحالتدرکه اشیانك تأثیراتی سببیله آنلره اول حالت حاصل اولور
قاطع کبی مادامکه قطع ایدرواما انفعال برحالتدرکه اشیایه حاصل اولورانلرغیریدن متأثره اولملریله اول حالت
بولنور متسخن کبی مادامکه تسخن ایدرچونکه جواهر خمسهٔ مذکوره یی برجوهرعدایدوب اعراض
تسعهٔ مرقومه یه ضم ایتمشلردر پس مجموعنه مقولات عشره دیمشلردراما جوهرکندی ذاتیله قائم وثابتدر
وعرض ایسه جوهرایله قائم وآنی ناعتدروجمله عالم جمیع اجزاسیله مقولات عشره دن مرکب جسم واحددر
وجمله سی لسان حالله جناب واجبك وحدت وجودینه ناطق وشاهددر ومقولات عشره یی بو بیتمز
جامعدروهب بوکا عایددر *جوهری بیل کم وکیف اندن اضافتله متی) وضع واین وملك ویفعل ینفعلدرای فتی
فصل ثانی ترتیب ظهورعقول ونفوس وافلاکی وعناصراربعه دن صدورایدن کیفیات اربعه یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت
دیمشلردرکه حق تعالی جمیع اشیادن اقدم عقل کلی ایجادوموجودایتمشدروبوکاعقل اول وجوهراول
دخی دیرلرپس حق تعالی بوعقله اوچ معرفت بخش ایتمشدرکه بری معرفت حقدروبری نفسدروبری معرفت
احتیاجدرکه مولاسنه محتاج اولدیغن بلمشدروبواوچ معرفتك هربرندن بشقه برنسنه وجوده کلمشدر
زیراکه واحددن واحدصدورایده کلمشدراما معرفت حقدن برعقل دخی پیدااولمشدرکه اکاعقل ثانی دیرلر
واما معرفت نفسدن برنفس دخی موجوداولمشدرکه اکانفس کل دیرلرواما معرفت احتیاجدن برجسم
ظاهراولمشدرکه اکافلك اعظم وفلك اطلس وفلك الافلاك ومحدد جهات وجسم کل دخی دیرلر وبوفلکك
عقلی عقل ثانیدرونفسی نفس کلدرواما عقل ثانیدن دخی بواوچ معرفت ظهور ایتمشدرکه معرفت حقدن
برعقل ثالث ومعرفت نفسدن برنفس ثانی ومعرفت احتیاجدن برفلك ثانی صادراولمشدروبوکافلك البروج
وفلك الثوابت دخی دیرلر وبوفلکك عقلی عقل ثالثدر ونفسی نفس ثانیدرواما عقل ثالثدن هم بواوچ معرفت
وجوده کلوب بنه بو ترتیب اوزره بشقه برعقل وبشقه برنفس وبشقه برجسم ظاهراولمشدر تاطقوز
مرتبه یه دلك بوعقل اولدن طقوزعقل وطقوزنفس وطقوزفلك صادراولمشدرکه بوطقوزعقل عقول افلاکدر
وبو طقوز نفس نفوس افلاکدر پس افلاك تسعه دن هربرفلکك برعقلی وبرنفسی وبرجسمی واردر
اما فلك اعظم جمله دن اعلاوجمله یی محیط برجسم بسیط وانك جوفنده فلك بروجدرکه جمیع کواکب ثوابت
آنده دروآنك دروننده فلك زحلدرکه آنده زحلدن غیری کوکب یوقدروآنك ایچنده فلك مشتریدرکه بواکا
مخصوصدروآنك آلتنده فلك مریخدرکه آنده براود روانك تحتنده فلك شمسدرکه آنده براوسلطاندروآنك

زیرنده

زیرنده فلك زهره درکه آنده براودروآنك جوفنده فلك عطاردرکه اول فلکده بواول کوکبدروانك دروننده
فلك قمردرکه اندهقردن غیری برنسنه یوقدرواکاسماء دنیا تسمیه ایدرلر وانك عقلنه عقل عاشر وعقل فعال
وعقل فیاض اطلاق ایدرلر وانك نفسنه واهب الصوروطبیعت مطلقه دیرلروبونلرین امتزاجندن فلك وقرلك
تحتنده عناصر اربعه که نارهوا وآب وخاکدر ترتیب مذکور اوزره حاصل اولمشدر وعناصرده
کیفیات اربعه که حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستدروجود بولمشدروامتزاج عناصردن دخی موالید ثلاثه که
معدن ونبات وحیواندروجوده کلمشدروجنس حیوانك اشرف انواعی انسان اولمشدروظهورکائنات انسانده
نهایت بولمشدرودائرهٔ وجود آنکله تمام اولمشدروثمرهٔ شجرهٔ جهان اولدیغچون جمله دنصکره وجوده کلمشدر
پس خلاصهٔ دوران انسان اولمشدر (نوع ثانی) عناصر اربعه نك مراتب وطبایعی وبری برینه تبدل وانقلابی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق ایتمشلردرکه فلك قمرلك تحتنده کرهٔ ناردر
وانك تحتنده کرهٔ هوادروانك تحتنده کرهٔ مادروآنك زیرنده کرهٔ خاکدرکه جمله دن اسفل ومادن اثقلدر
واما حیزنارهوانك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه نارد خانیله فوق سمتنه کیدوب مشاهده اولندیغی کبی
اصلنه میل ورجوع ایدر واما حیزهوامانك فوقنده اولدیغنه دلیل اولدرکه اکر برانبان منفوخی
قعرحوضه کتورسه لر مانك تحتنده قرارایتمیوب فوقنه چیقار واما حیزآب ترابك فوقنده اولدیغنه دلیل
اولدرکه اکر برحجری ویابرمدری فوق الماء وضع ایتسه لر وجه ماده قرارایتمیوب اصلنه میل ایله حیزنه نزول
ایدرکه حیزتراب تحت الماءدرواسفل جمیع اشیادر وبوحیزلرنده قرارایدن عناصر اربعه برینه تدریج ایله
تبدیل اولورلر نته کیم نارمرور ایام ایله صورت ناریه سنی ترك ایدوب صورت هوائیه یه کیروب نارهوایه
منقلب اولور وهوادخی تدریج ایله هوائیه صورتنی ترك ایدوب مائیه صورتنه کیروب هواماء اولورومادخی
تدریج ایله ترابیه صورتنی طوتوب ماء تراب اولور وتراب دخی ناریه صورتنه کیروب تراب ناراولورلر بوطریقله
وعکسیله عناصر اربعه برصورتدن برصورتنه منقلب اولور تاینه کندی صورتنه انتقال ایده لروبوتبدیل
صورت عناصره استحاله دیرلر چونکه طبیعت نار یابس وحاردر وطبیعت هوا حارورطبدر وطبیعت ماء
رطب وباردر وطبیعت خاك بارد ویابسدر وهم اشتباه یوقدرکه نارهوایله حرارتده مشترکدر وهواماء ایله
رطوبتده مشترکدر وماء خاك ایله برودتده مشترکدر وخاك آتشله یبوستده مشترکدر پس یبوست نار
رطوبت هوایه تبدیل اولسه نارحارورطب اولورهوایه منقلب اولور وحرارت هوابرودت مایه تبدیل اولسه
هوارطب وباردا ولوب مایه منقلب اولورورطوبت ماء یبوست خاکه تبدیل اولسه ماء باردویابس اولوب خاکه
منقلب اولورو برودت خاك حرارت ناره تبدیل اولسه خاك یابس وحاراولوب ناره منقلب اولور یعنی نارهوا اولور
وهوا آب اولوروآب تراب اولور وتراب ناراولورکه بواستحاله یه طریق مبدأ دیرلر واولیه اولورکه عناصر اربعه
استحالهٔ مذکوره یی عکسی اوزره قبول ایدوب یبوست خاك رطوبت آبه مبدل اولوب خاك آب اولورو برودت
آب حرارت هوایه تبدل ایدوب آب هوا اولورورطوبت هوا یبوست ناره تحول ایدوب هوا آتش اولورو حرارت نار
برودت خاکه مبدل اولوب اتش خاك اولور وبواستحاله یه طریق معاددیرلر *نوع ثالث* دلائل استحالهٔ
عناصر اربعه یی وتولد معدن ونبات وحیوان وانسانی وبونلرك بینده متوسط اولنی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه دلائل استحالهٔ عناصر ظاهردراما آتشك هوایه منقلب
اولدیغنه دلیل روشن بودرکه شمعه لریاندقده علولری علوسمتنه میل ایله کیدوب هوایه منقلب اولورلر
اکر اتش هوایه منقلب اولمسیدی هرشمعه نك علوی برخط متصل روشن اولوب کرهٔ هوانك میانننده خطوط
امثالی فوقه کیدوب کرهٔ ناره متصل اولورلردی لکن چونکه بوشعله لرك یبوستی هوانك رطوبتنه نسبتله قلیلدر
انکیچون اول آنده یبوست نار رطوبت هوایه تبدل ایدوب اول شعله لر هوا اولورلر اما هوانك مایه منقلب
اولدیغنه دلیل بودرکه بهاروکوزفصلی صباح وقتنده نباتات اوزرنده اولان رطوبتکه اکاشبنم وچیسه دیرلر
اول هوادرکه سحروقتی باردا ولوب مایه منقلب اولمشدر زیراکه حرارت هوابرودت مایه مبدل اولسه هواماء
اولورواما آبك خاکه منقلب اولدیغنه دلیل بودرکه قطرات امطار نازل اولدقده ابتدا قطره لرکه خاکه واصل اولور
اول قطره لر خاك اولوب نابدید اولور تکیم مشاهده اولنور زیراکه اول قطرات رطوبتی خاکك

یبوستنه نسبتله قلیل ومغلوب اولوب فی الحال رطوبت قطرات یبوست خاکه تبدل ایدوب آب خاك اولور بعده
قطره لر کثرت بولوب رطوبت غالب اولدقده خاك اولمیوب طین اولور واما خاکك آتش اولدیغنه دلیل واضح بودرکه
نبات واشجار اجزای عناصردن مرکب اولوب جزء خاك انلرده زیاده بولنمش ایکن حطب نار ایله یاندقده
اجزاسی ناره منقلب اولوب حصهٔ خاکدن اقل رمادی قالور وبعض مواضعده بدل حطب حجر یاقرلر وآنك
رمادی اقل قالور پس حق تعالینك امر وتأثیریله افلاك ونجوم دوران وحرکت ایلیوب عناصر اربعه یی استحالهٔ
مذکوره اوزره بری برینه مزج وتخمیر ایتمشلردر تا کیم ازدواج وامتزاج عناصردن ابتدا معدنیات حاصل اولوب
آندن نباتات پیدا اولوب آندن حیوانات وجوده کلمشدر وحیوان کمالنی بولدقده انسان ظاهر اولمشدر
وبو اجسام مرکباتك مراتب اربعهٔ مذکوره سی میاننده متوسط مرکبات هم واردر اما معدنیات ایله
نباتات آراسنده متوسط مرجاندر زیرا که صلابتده حجر کبیدر ونبات کبی ذره بذره قعر دریادن بتوب وجه مادن
یوقاری کلوب یابس اولدقده برك اولور واما نباتات ایله حیوانات آراسنده متوسط نخل خرمادر زیرا که اول نبات
ایکن حیوان کبی مذکرینه مقارن اولمدقچه نتیجه سی خرما اولمز وباشنی قطع ایتسه لر هلاك اولوب قوریوب برك
وباری قالمز واما حیوانات ایله انسان اره سنده متوسطلرك اظهری میموندر زیرا که جمله اعضاسی شعر وذنبدن
ماعدا بیرونی ودرونی انسانه مشابهدر وبو متوسطلرك وجودنده حکمت بودرکه هر بری کندی مرتبه سی
اسفلندن نهایتی اعلاسنه واصل اولوب مراتب موجودات اول تسلسل برله مرتب اوله ومرتبهٔ انسانیه ده
نهایت بوله پس تتمهٔ دور زمان وزبدهٔ اجزای جهان وجود انساندر واباء سبعهٔ علویه نك وامهات اربعهٔ
سفلیه نك ومواليد ثلاثهٔ مرکبه نك خلاصهٔ نتایجی بدن انساندر بلکه علت غائیهٔ هر دو جهان
انجق حضرت انساندر وبو افلاك وعناصر ومواليدانك قشری وظرفی وقابیدر واول جمله سنك مخی ومغزی
ولب لبابیدر وجمیع اشیا خادم انساندر واول مخدوم مکرمدر وعزیز وشریف ومحترمدر زیرا که اول جمله دن
احسن واعلمدر * نوع رابع * مبدأ ومعاد ارواحی وکیفیت دور وجود اشباهی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه فیض عام اولان وجود ساری ایچون عقل کلدن عقول تسعه یه وانلردن
نفوس تسعه یه وانلردن افلاك تسعه یه وآنلردن طبایع اربعه یه وآنلردن عناصر اربعه یه تا خاکه کلنجیه دك
مجموعی طریق مبدأدر وخاکدن معدنه وآندن نباته وآندن حیوانه وآندن انسانه وآندن انسان کامله کلنجیه دك
بونلرك جمله سی طریق معاددر پس نور الهی وفیض نامتناهی مرتبهٔ احدیتدن عقول اوزره وآنلردن نفوس
اوزره وآنلردن افلاك اوزره وآنلردن طبایع اوزره وآنلردن عناصر وخاك اوزره نازل وفایض اولورکه بو کا مبدأ
وقوس نزول دخی دیرلر وبعده خاکدن معدنه وآندن نباته وآندن حیوانه وآندن انسانه وآندن انسان کامله
صعود ورجوع ایدوب انسان کاملدن حضرت حقه واصل اولور بو همان اول نور الهیدرکه ابتدا او مقامدن کلوب
بو مقاماتی کچوب ینه کندی مقامنه کیدوب دوره سنی تمام ایدر کل شیء یرجع الی اصله فحواسنجه او نور
اصلنه کیدر واولکه منه بدأ الامر والیه یعود بیورمشدر بو وجود سارینك امری دوری اولدیغن طیورمشدر
وبو رجوعه معاد وقوس عروج دخی دیرلر پس محبت اصلیه حکمیله وحقایق کونیه توجهاتیله ساری اولان
وجود عام اطوار ومظاهرك هر برینه واصل اولدقچه اول طورك صبغیله منصبغ واول مظهرك خصایصیله
متصف اولور وبو سریان اول وجود عامك تنزلاتندن عبارتدر اما اول وجودکه دنیاده کامل اولسه کرکدر آنك
سیری عقول ونفوس وافلاك عناصردن خاکه کلنجیه دك سرعتله اولوب تنزلاتنده عوق اولمز وخاکدن معدن
ونبات وحیوان وانسان کامله کلنجیه دك مراتب صعودنده سرعتله کلور برنده متعوق اولوب قالمز واما
اول وجودکه آنك کماله ایرمکه لیاقتی اولمز آنك سیری مراتب نزول وعروجنده عوق اولوب کمالنی بولمز اول
مراتب نزولنده کاه صورت نارده وکاه صورت هواده وکاه صورت ماءده وکاه صورت خاکده نیجه عوایق
برله عوق اولور ومراتب عروجنده هم کاه صورت معدنده وکاه صورت نباتده وکاه صورت حیوانده
صورت انسانه کلوب کماله ایرنجیه دکین کونا کون علایقیله حبس اولوب قالور مثلا اول وجود ساری عالم نباته
دخول ایدرکن بعض افات عارض اولوب نبات اوله مز یا خود نبات اولور لکن کمالنه ایرمزدن مقدم فاسد اولوب
نبت آخره محتاج اولور وکاه اولورکه اعتدالدن بعید اولان نباته رد اولنوب اکل حیوانه لایق اولمز وکاه اولورکه

اکل حیوانه قابل اولور لکن قبل الاکل زائل اولور وبو طریق ایله نیجه ییللر متعوق اولور وکاه اولورکه بر حیوان
قابل اکل انسان اولمش ایکن قبل التناول اول حیوان فاسد اولور وحیوانی انسان مرتبه سنه نقل ایتدرمکدن
مانع اولور وکاه اولورکه انسان مرتبه سنه نقل ایدر لکن کمال مرتبه سنه واصل اوله مز وعقل کلی بوله مز دنیایه
حیوان کلور نادان کیدر وکاه اولورکه مراتب عروجی طی ایدوب خاکدن اشجاره کلوب سرعتله فواکه
صورتنه کیروب غذای انسان اولوب نطفه شکلنی بولوب انسان صورتنه کلور وعاقل وعارف اولور لکن عقل اوله
واصل اوله مز وکمالنی بوله مز وکاه اولورکه سرعتله حنطه وشعیر وارز وارزن شکلنه کیروب مأکول انسان اولوب
منی صورتن بولوب رحم مادره طولوب علقه ومضغه اولوب شکل انسانه کلوب عاقل وکامل وعارف اولور
وعقل اوله واصل اولور وعروجی تمام حاصل اولور وبو وجود شریفك ابتدای عروجی معدنیات اولمشدرکه آنلرك
ابتداسی طین لزجدر بعده آندن مراتب احجاره ترقی قیلمشدر وآندن مراتب جوهر متقطره یه واصل اولمشدرکه
حدید وصفر ورصاص وفضه وذهب کبی معدنیاتدر وبعده لعل ویاقوت وزمرد کبی جواهرك مراتبنه
صعود ایتمشدرکه تا مرجانه واروب آندن اثار نباتیه دن نشو ونما بولوب اول مرتبه دن دخی عروج ایدوب تخمسز
بتن نباتات مرتبه سنه کتمشدر بعده تخم ایله بتن نباتات مرتبه سنه وآندن صورت اشجاره واروب تا نخل خرمایه
یتمشدر ومرتبهٔ خرمادن مراتب حیواناته عروج ایدوب نیجه سنین اول مراتبده معمر اولمشدر تا فعل وصورتده
انسانه مشابه اولان نسناس ومیمون مرتبه سن بولمشدر واول مرتبه دن دخی عروج ایدوب صورت انسانه
کلمشدر پس اول انسان که مراتب کمالك صورت وسیرتنده ترقی ایدوب انسان کامل مرتبه سنه کیدوب
اخلاق الهیه ایله طولمشدر اول کمال معرفته ایروب عقل کله واصل اولمشدر وبو مرتبه ده اول دائرهٔ وجود جمع
اولوب نهایت بولمشدر زیرا که امر وجود عام دوری بولنمشدر وبو وجود ساری بر دائره شکلنده رسم اولنمشدر
وآنك ابتداسی عقل اول وانتهاسی انسان کامل قیلنمشدر پس دائرهٔ وجودك اخری اولنه کلوب انسان کاملده
متصل اولوب تمام بیلنمشدر اما فیض ربانی جمیع موجوداته برابر واصلدر ومجموع موجودات اول سمته متوجه
وناظردر وهر کس قابلیتی قدر فیض فیاضه نائلدر چونکه وجود ساری اولان فیض ربانی مظاهر متنوعه ده
ظهور ایدوب مراتب کثیره یه مقترن اولمشدر پس هر مظهر وصورتك صبغیله بویانوب مقتضاسنجه پرتو صالمشدر
وبر وجود ایکن صور مختلفه ایله ظهوره کلمشدر وهر نسنه نك بر اسمی واردرکه اول اسم اکا رب اولمشدر
وهر کیمکه کندی رب مقتدی تربیه سنده قالمشدر اول کمسه حقی اونودوب خود پرست اولمشدر وجمیع اوقاتنده
عالم خلقیله جنك وجدال ایدوب کندویی انکار واعتراض اتشنه صالمشدر وتدبیر امور ایله
بحر غمومه طالمشدر وکیمکه کندی ربیسی تربیه سندن چقیوب رب الارباب دائره سنه داخل اولمشدر اعنی
سجن طبیعتندن فضای روحه کلمشدر اول کیمسه صنم نفسن کسر ایدوب صمد پرست اولمشدر وجمیع اوقاتنده
جمله خلق ایله صلح وصلاح قیلوب تفویض امور ایله هر غمدن آزاد اولوب سعادت ابدیه بولمشدر زیرا که
انسان کامل اولوب عقل کله واصل اولمشدر ودوره سنی تمام ایدوب هر مرادی حاصل اولمشدر وبو دائرهٔ
وجودی بر حکیم الهی رمز ایدوب قوس عروجنی ابیات خمسه ایله غمز ایدوب عیان قیلمشدر (مثنوی)

از جمادی مردم ونامی شدم — وز نما مردم بحیوان بر زدم
مردم از حیوانی وآدم شدم — پس چه ترسم کی ز مردم کم شدم
حملهٔ دیکر بمیرم از بشر — تا برارم از ملائك پر وسر
وز ملك هم بایدم جستن زجو — کل شیء هالك الا وجهه
بار دیکر از ملك قربان شوم — آنچه اندر وهم ناید آن شوم

وبر انسان کامل کندی حالنی بیان ایله بو معنایی عیان ایتمشدر (قطعه)

دور ایدوب کلدم جهانه یینه بر دوران اوله — بن کیدم بو تن سرایی ییقلوب ویران اوله
بحر جان طغیان ایدوب جسمم کمیسن داغیده — یرلر التنده بو جسمم خاك ایله یکسان اوله
درت یانمدن نار وباد وآب وخاك ایدوب هجوم — بنلکم انلر الوب بو وار لغم تالان اوله
داغیلوب ترکیبم اوتوز ایکی حرف اوله تمام — نقطهٔ روحم قونك کوهرینه کان اوله

بو وجودم طاتنی فالقوب اتیله بو کار کبی	شش جهاتم آچیلوب برحدی یوق میدان اوله
جمله افکار وحواسم حشر اولوب اول عرصه ده	فالقه لرهپ بیکیدن صانکم بهارستان اوله
یوم تبلی دراوکون هر معنی برصورت کیوب	هم کیمی سبزه کیمی حیوان کیمی انسان اوله
قبرمه یاران کاوب فکر ایده لر احوالمی	هر بری بیلمکده حالم واله وحیران اوله
هر کیم استر بونیازی دردمندی اولزمان	سوزلرینی اوقوسنکم سرینه مهمان اوله

وعکندرکه واجب الوجود ایله ممکن الوجودی بر دائره فرض ایده سن که انی برخط مستقیم ایکی برابره تقسیم ایدر واکا خط موهوم وقطر دائره دیرلر پس بوخط ایله بر دائره ایکی قوس شکلنده کورینور چونکه بوهستی موهومدن عبارت اولان خط موهوم رجوع وقتنده اصله وصل ایله میانه دن رفع اولنور پس شکل دائرهٔ وجود کما هو برکورینور وقاب قوسین اوادنی سری آنده بیلنور امدی مذهب حکما اوزره دوران وجودی بومقدار بیان ایله بوفصل ختم اولنوب علم هیئته واسطه ومقدمه اولان حساب وهندسه دن برفصل یازلمق مناسب کورلمشدر (وصورت دائره تین بونلردر)

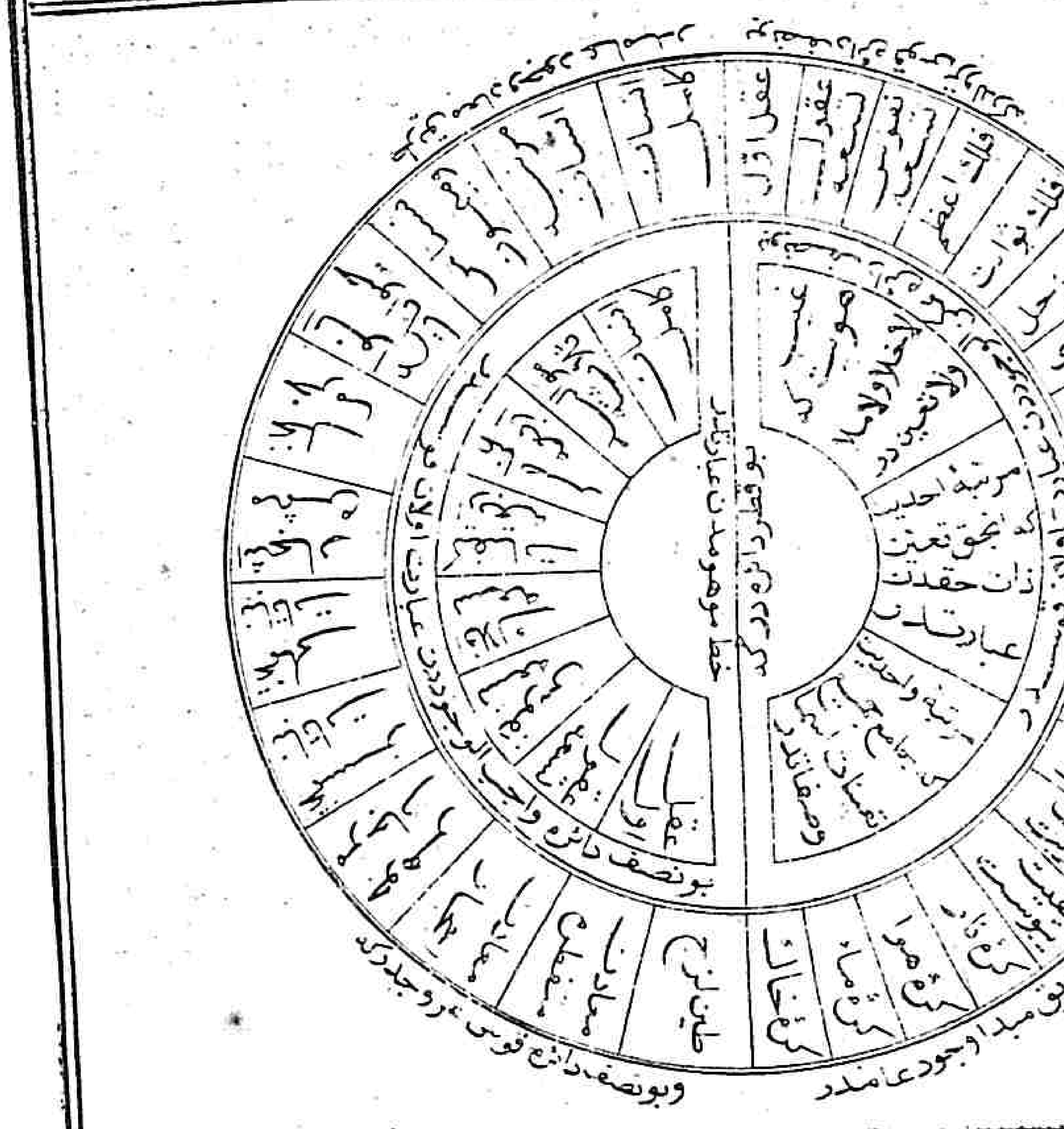

فصل ثالث ✻ ماده ده وذهنده حاصل اولان اشیانك اعدادنی بیان ایدن علم حسابك اهم والزم اولان قواعدنی اهون وجوه اوزره اون نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) عددك تعریفنی وصحیحنی وکسور تسعه سنی ومنطقنی واصمنی وتامنی وزائدنی وناقصنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه علم حساب ایله معلومات مخصوصه دن مجهولات عددیه ظاهر اولور وعدد برکمیتدرکه واحده وآندن تألف ایدنه اطلاق اولنور اما عدد اکر مطلق ایسه یعنی عدد آخره مضاف دکل ایسه اکا عدد صحیح دیرلر واکر واحد فرض اولنان عدده مضاف اولدیسه اکا کسر دیرلر نصف کبی واول واحد فرض اولنانه مخرج نصف دیرلر اثنین کبی اما کسور تسعه نصف وثلث وربع وخمس وسدس وسبع وثمن وتسع وعشردر واما مخرج نصف اثنین ومخرج ثلث ثلاثه ومخرج ربع اربعه ومخرج خمس خمسه ومخرج سدس سته ومخرج سبع سبعة ومخرج ثمن ثمانیه ومخرج تسع تسعه

ومخرج عشر عشره درواکر عدد صحیح مطلقك کسوری تسعهٔ مذکوره دن برکسری وارایسه یاخود جذری وارایسه اکا منطق دیرلر والا عدد اصم دیرلر اما اربعه نك جذری اثنین وتسعه نك جذری ثلاثه در واما اصم احد عشر کبی اولورکه نه کسری ونه جذری واردر واکر عدد منطق کندی کسورندن اولان اجزاسیله مساوی اولورسه اکا عدد تام دیرلر سته کبی زیرا که سته نك نصفی ثلاثه وثلثی اثنین وسدسی واحددرکه مجموعی تمام سته در واکر عدد منطق کندی اجزاسندن ناقص اولورسه اکا عدد زائد دیرلر اثنی عشر کبی زیرا که آنك نصفی سته وثلثی اربعه وربعی ثلثه وسدسی اثنیندرکه مجموعی اون بشدر اثنی عشردن زائد اولدیغیچون اکا عدد زائد دیرلر واکر عدد منطق کندی اجزاسندن زائد اولورسه اکا عدد ناقص دیرلر ثمانیه کبی زیرا که آنك نصفی اربعه وربعی اثنین وثمنی واحددرکه مجموعی سبعه در انکیچون مخرج اولان ثمانیه یه عدد ناقص دیرلر ✻ نوع ثانی ✻ اصول وفروع مراتب عددی وتعریفات جمعی وتفریقی وتضعیفی وتنصیفی وضربی وتقسیمی وتربیعی وتجذیری ونتیجهٔ ضربی وثمرهٔ قسمتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه اصول مراتب عدد اوچدر احاد عشرات مأتدر وفروع مشهورهٔ عدد التیدرکه مجموعی طقوز مرتبه یه بالغ اولمشدر ابتدا جانب یمیننده مرتبهٔ آحاددرکه ارقام هندیه ایله رسم اولنور وآنك یاننده رقم ثانی مرتبهٔ عشراتدر وآنك یسارنده رقم ثالث مرتبهٔ مأتدر وآنك شمالنده رقم رابع مرتبهٔ آحاد الوفدر وآنك شمالنده رقم خامس مرتبهٔ عشرات الوفدر وآنك شمالنده رقم سادس مرتبهٔ مأت الوفدر وآنك صول طرفنده رقم سابع مرتبهٔ احاد الوف الوفدر وآنك صول یاننده رقم ثامن مرتبهٔ عشرات الوف الوفدر وآنك صولنده رسم اولنان رقم تاسع مرتبهٔ مأت الوف الوفدر ومراتب تسعه بوترتیب اوزره مرسوم ومعروفدر

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
مرتبهٔ احاد	مرتبهٔ عشرات	مرتبهٔ مأت	احاد الوف	عشرات الوف	مأت الوف	احاد الوف الوف	عشرات الوف الوف	مأت الوف الوف

اما اجمال تعریفات برعددی عدد آخر اوزرینه زیاده ایتمکه جمع دیرلر اوچ ایله بشك مجموعی سکز اولدیغی کبی وبر عدددن عدد آخری نقصان ایتمکه تفریق دیرلر بشدن ایکی نقصان اولسه اوچ قالدیغی کبی وبرعددی برکره تکرار ایتمکه تضعیف دیرلر واحدك تکراری اثنین اولدیغی کبی وبرعددی عدد آخرك آحادی اعدادنجه تکرار ایتمکه ضرب دیرلر اوچی بشه ضرب ایتمکدن بش کره اوچ اون بش اولدیغی کبی وبرعددی ایکی برابره تقسیم ایتمکه تنصیف دیرلر دردك نصفی ایکی وبشك نصفی ایکی بچق اولدیغی کبی وبرعددی عدد آخرك احادی اعدادنجه بولمکه قسمت دیرلر اوچی ایکی یه تقسیمدن خارج قسمت برونصف واوچه تقسیمدن خارج قسمت بر والتی یه تقسیمدن خارج قسمت نصف اولدیغی کبی وبرعددی کندی نفسنه ضرب ایتمکه تربیع دیرلر وحاصل ضربه تجذیر دیرلر ومضروب اصله اول تجذیرك جذری دیرلر ثلاثه نك تربیعندن تسعه حاصل اولوب اول تجذیرك جذری ثلاثه اولدیغی کبی واما نتیجهٔ ضرب برعدد تحصیل ایتمکدرکه ایکی مضروبدن برینك اکا نسبتی واحدك مضروب آخره نسبتی کبیدر مثلا دردی بشه یابشی درده ضرب ایتمکدن یکرمی عدد تحصیل اولندقده درت عدد یکرمی عددك خمسیدر واحد خمسه نك خمسی اولدیغی کبی وبش عدد یکرمی عددك ربعیدر واحد اربعه نك ربعی اولدیغی کبی واما قسمت ضربك عکسیدر زیرا که ثمرهٔ قسمت برعدد طلب ایتمکدرکه آنك واحده نسبتی مقسومك مقسوم علیه نسبتی کبیدر زیرا اثنی عشر درده تقسیم اولندقده مطلوب اولان عدد اوچ عدددرکه اول واحدك اوچ مثلیدر اثنی عشر دردك اوچ مثلی اولدیغی کبی ✻ نوع ثالث ✻ جمعك طریق اهونن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه جمعك طریق اهونی بودرکه ایکی یازیاده اولان اعدادی جمع ایتمك مراد ایلدکده آحادلرك بری برینك تحتنده وعشراتلرك کذلك ومأتلرك کذلك بری برینك تحتنده وبرابرنده رسم ایدوب نهایتنده برخط چکرسن که اکا خط جمع اطلاق ایدزلر بعده جانب یمیننددن بدأ ایدوب هر مرتبه ده بولنان عددی کندی تحتنده اولان اعداد اوزرینه زیاده ایلیوب هر برمرتبه تمام اولدقچه نظر ایدرسن اکر مجموعی عشره دن اقل ایسه انی اول خط جمع التنده واول مرتبه نك برابرنده رسم ایدرسن واکر مجموع مرقوم عشره یه بالغ ایسه اکا بدل مکاننده برصفر رسم ایدوب اول عشره یی واحد عد ایدرسن

وجانب يسارنده اولان مرتبهٔ ثانيه‌ده بولنان عدد اوزرينه زياده ايدرسن واكر اول مجموع عشره‌دن زائد اولورسه اول زائدى اول مرتبه‌نك برابرنده اول خط جمع التنده رسم ايدوب ينه عشره‌يى واحد اعتباريله مرتبهٔ ثانيه‌يه نقل ايدرسن وهر عشره ايچون بر عدد حفظ ايدوب يسارنده بولنان مرتبه‌نك عددينه ضم ايدرسن زيراكه هر مرتبهٔ يمنانك عشره‌سى يسارنده اولان مرتبه‌نك واحديدر واكر مرتبهٔ يسراده عدد يوغ ايسه عدد محفوظى اول خط جمع التنده عدد سز مرتبه‌نك سابقى جنبنده بعينه رسم ايدرسن وهر مرتبه‌نك كه برابرنده يعنى تحتنده عدد بولنمز اول مرتبه‌يى يعنى اول عددى عينيله خط جمع التنده سطر جمعه نقل ايدرسن بو صورتده (يعنى قره جمله واكر عدد اوچدن يادرتدن زياده اولورسه هر درت عددى بر خط التنده جمع ايدوب خط جمعك فوقنده قلان ارقامه اعتبار ايتميوب سطر جمعى كندى تحتنده بولنان اعداده ضم ايدرسن تا عددلر نهايت بولنجيه دك منوال مذكور اوزره كيدرسن وهر عددك اسمنى اعنى هر قيمتك متاعى نامنى جانب شمالنده كندى مقابلنده اثبات ايدرسن وبو اثباتك قانونى بودركه جمع اولنه جق اعدادك اشياسى اسماسنى بر قرطاس طويلك جانب يسارنه برى برينك تحتنه تحرير ايلدكجه هر بر اسمك عددنى ارقام هنديه ايله آنك يميننده كندى برابرنده احاد وعشرات ومأت مراتبنده بولنان ارقامنى كندى مرتبه‌لرنده رسم ايدرسن وعدد بولنميان مرتبه‌يه صفر وضع ايدوب اتمام عمل ايچون طرز مرقوم اوزره كيدرسن (صورتى بودر پس بو قرطاسه ديللى دفتر وبو ارقامه قره جمله ديرلر وهر عددك ميزانى طقوز طقوز طرحدنصكره آندن قلان عدددر اما جمعك امتحانى ايكى عدد يا زياده مجموعك ميزانلرن جمع ايدوب مجتمعك دخى ميزانن اخذ واكا تطبيق ايله اولور اكر ايكى ميزان موافق كلورسه عمل جمع صحيحدر والا خطادر واكر مجموعك ميزانى اولمديسه مجتمعك دخى ميزانى اولمق لازمدر تا كم صحيح اولمش اوله *نوع رابع تفريقك طريق اهونن بيلديرر (اى عزيز معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه تفريقك طريق اهونى بودركه ايكى متحاذى اولان عددى جمعده وضع اولنان كبى وضع ايدوب يميننده بدأ ايدرسن وهر صورتى كندى محاذيسندن نقصان ايدوب باقيسنى خط عرضى تحتنه وضع ايدرسن واكر برنسنه قالمديسه صفر وضع ايدرسن واكر نقصان اولنه جق صورتك محاذيسنده منقوص منه‌دن بولنان مرتبه‌دن صورت منقوصى نقصان ايدوب باقيسنى تحت الخط رسم ايدرسن واكر اول نقصان ايتمك ممكن اولميان مرتبه‌نك عشراتى مرتبه‌سى عدددن خالى اولديسه مرتبهٔ مأتندن واحد اخذ ايدرسن كه اول واحد آنك عشراتنه نسبتله عشره‌در پس اول خالى اولان عشرات مرتبه‌سنه اول واحد اولان عشره‌دن تسعه رقمنى وضع ايدوب واحد باقى برله منوال مذكور اوزره عمل ايدرسن ومأت مرتبه‌سنده هم بو عملى اتمام ايله بو شكلده كيدرسن اما امتحان تفريق منقوص منه ميزانندن منقوصك ميزانن نقصان ايتمكله اولور ممكن ايسه والا يعنى اكر منقوصك ميزانى اكثر ويا مساوى اولورسه منقوص منه ميزانى اوزرينه طقوز عدد زياده ايدوب بعده ميزان منقوصى آندن نقصان ايدرسن پس اول باقى قلانه نظر ايدرسن اكر اول خط عرضى تحتنده مثبت اولان عدد باقينك ميزاننه مطابق كلديسه عمل تفريق صحيحدر والا خطادر وآنى اعاده ايتمك روادر *نوع خامس* تضعيفك طريق اهونن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه حقيقتده تضعيف ايكى مثلى جمع ايتمكدر لكن مثلك رسمى لازم دكلدر بلكه هر مرتبه‌يى كندى مثلنه جمع ايدرسن كانه حذاسنده‌در وصورتى بودر اما امتحان تضعيف مضعفك ميزاننى تضعيف ايدوب حاصلك ميزانن اخذ وتطبيق ايدرسن اكر موافق كلديسه عمل تضعيف صحيحدر والا خطا اولمشدر (نوع سادس) تنصيفك طريق اهونن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه تنصيفك طريق اهونى بودركه اعدادى منوال مرقوم اوزره رسم ايدوب خط عرضى مد ايدرسن ويسارندن بدأ ايدوب هر مرتبه‌نك نصفنى كندى برابرنده اول خط عرضى

٠٠٣٧٣	
٢ ٠٢٣١٨	
٢ ٧٣٥١٤	
٧٦٢٠٥	ميزانى

٠٠ ص	
٠٣٢	مصحف شريف
٠٦٥٤	تفسير معالم
٠٧١٠	تفسير قاضى
٠٨٩١	تفسير كبير
٢٢٨٧	جمعا يكون
٠٩٢١	جامع بخارى
٠٥٦٧	لغت قاموس
٣٧٧٥	٤/٤ ميزان

يالكز اوچ بيك يديوز يتمش بش غروش

٢٧٠٧٥٣	
٠٢٩٨٧٢	
٢٤٠٨٨١	
٥/٥ ميزان	

تحتنه وضع ايدرسن زوج ايسه نصف صحيحنى رسم ايدرسن فرد ايسه اول كسر ايچون بش عدد حفظ ايدوب آنى مرتبهٔ سابقه‌سنده بولنان عددك نصفى اوزرينه زياده ايدرسن آنده واحددن غيرى عدد وار ايسه اول خمسهٔ محفوظه‌يى مرتبهٔ سابقه‌سى تحتنه رسم ايدرسن آنده واحد ويا صفر وار ايسه اول واحد ايچون ينه بش عدد حفظ ايدرسن ومنوال مذكور اوزره مراتبك نهايتنه كيدرسن پس مراتب تمام اولدقده كسر قالورسه اول خط عرضى يميننده بشقه الف صورتده رسم ايدرسن بو شكل اوزره اما امتحان تنصيف ميزان نصفى تضعيف وميزان منصف مجتمعى اخذ ايله اولور اكر نصفك ضعف وميزانى منصف مجتمعك ميزانيله مطابق كلديسه عمل تنصيف صحيح اولمشدر والا خطا اولمشدر *نوع سابع* انواع ضربك طريق اسهلن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حساب ديمشلردركه ضرب اوچ نوعدر اولكى عدد مفردى عدد مفرده ضرب ايتمكدر وايكنجى نوعى عدد مفردى عدد مركبه ضرب ايتمكدر واوچنجى نوعى عدد مركبى عدد مركبه ضرب ايتمكدر اما اولكى نوعى اوچ قسمدر واولكى قسمى آحادى آحاده ضرب ايتمكدر وبو شكل ميزانى متكفلدر وايكنجى قسمى آحادى عشرات ومأت والوفه ضرب ايتمكدر وبو ايكى قسم اخيرى ضرب ايتمكده طريق اسهل بودركه بو ايكى قسمده بولنان آحادك غيرسنى احاددن اولان سمته رد ايدرسن وآحادى آحاده ضرب ايدوب حاصلى حفظ ايدرسن بعده ايكى مضروبك مرتبه‌لرك جمع ايدوب اول محفوظى مرتبهٔ اخيره‌نك سابقى جنسندن بسط اعتبار ايدرسن اما قسم ثانيده مثلا درت عددى اللى عدده ويا اوچ عددى درتيوز عدده ضرب ايتمك مراد ايلدكده اولكى صورتده يكرمى يى عشرات اعتبار ايدرسن زيراكه مراتب اوچدركه ثانيه‌سى مأت مرتبه‌سيدر واما قسم ثالثده مثلا اوتوز عددى قرق عدده ويا قرق عددى بشيوز عدده ضرب ايتمك اقتضا ايلسه اولكى صورتده اون ايكى يى مأت اعتبار ايدرسن زيراكه مراتب درتدركه اوچنجيسى مأت مرتبه‌سيدر وايكنجى صورتده يكرمى يى الوف اعتبار وبسط ايدرسن زيراكه مراتب بشدركه دردنجيسى الوف مرتبه‌سيدر اما نوع ثانيده ونوع ثالثده عدد مركب مفرداتنه حل اولنسه اولكى نوعه رجوع ايدر پس مفرداتى بر برينه ضرب ايدوب ايكى حاصلى جمع ايدرسن اوچيوز يكرمى درت اولور وايكنجى صورتده يكرمى يى هر برينه بشقه ضرب ايدوب ايكى حاصلى جمع ايدرسن بيك ايكيوز سكسانه بالغ اولور واما نوع ثالثده مثلا اون دردى يكرمى بشه ضرب ايتمك مراد ايلدكده بو صورتده ابتدا دردى بشه آندن يكرمى يه ضرب ايدوب بعده اونى بشه آندن يكرمى يه ضرب ايدرسن پس حواصلى جمع ايدرسن اوچيوز اللى اولور قاعده اكر ايكى مضروبك برينى بر كره يا زياده تضعيف ايدوب مضروب آخرى دخى آنك عددى قدر تنصيف ايدرسن تضعيف وتنصيفدنصكره هر نه مقدار عدده بالغ اولورلر ايسه برى برينه ضرب ايدرسن اوضربك حاصلى جواب اولور مثلا يكرمى بشى اون التى يه ضرب ايتمك اقتضا ايلدكده اولى ايكى كره تضعيف وثانى يى ايكى دفعه تنصيف ايدرسن درت عددى يوز عدده ضرب ايتمكه راجع اولوب درتيوز اولور وبو قاعده بر تبصرهٔ ظاهره‌دركه بونى بيلن حسابنى تيز بيلور واكر مراتب عدد چوق اولوب عمل صعب اولورسه قلم ايله سهل اولور وقتا كه مفردى مركبه ضرب ايتمك مراد ايدرسن ايكيسنى دخى طرز معهود اوزره رسم ايدرسن بعده مفردى اولكى مرتبه‌ده بولنان كندى صورتنه ضرب ايدوب حاصل ضربك احادينى تحتنه رسم ايدرسن وعشرات ايچون اعدادنجه آحاد حفظ ايدوب مابعدنده عدد وار ايسه آنك حاصل ضربى اوزرينه زياده ايدرسن واكر مابعدنده صفر وار ايسه اول عدد عشراتى صفرك تحتنه وضع ايدرسن واكر عشرات حاصل اولوب آحادى بولنمديسه تحتنه صفر وضع ايدرسن وهر عشره ايچون واحد حفظ ايدوب منوال مرقوم اوزره اتمام عمل ايدرسن واكر مفردى صفره ضرب ايدرسن اول صفرك تحتنه عدد مضروبى قوميوب ينه صفر

٥/١	٨٧٣٠٣١٣
٢	٤٣٦٥١٥٦
ميزان	٧ ٧

مضروب								
							٢	فيه
٢						٣	٤	٢
٣					٤	٩	٦	٣
٤				٥	١٦	١٢	٨	٤
٥			٦	٢٥	٢٠	١٥	١٠	٥
٦		٧	٣٦	٣٠	٢٤	١٨	١٢	٦
٧	٨	٤٩	٤٢	٣٥	٢٨	٢١	١٤	٧
٨	٦٤	٥٦	٤٨	٤٠	٣٢	٢٤	١٦	٨
٩	٧٢	٦٣	٥٤	٤٥	٣٦	٢٧	١٨	٩

وضع ایدرسن واکر مفرد ایله اصفار اولورسه آنلری یمین سطر خارجده رسم ایدرسن مثلا بش که عدد مفرددر التمش اوچ بیك قرق اوچ عدد مرکبه ضرب اولنسه صورت عمل بویله بوشکل اوزره رسم اولنور واکر مضروبی اللی عدد اولورسه سطر حاصلده مقدم بر صفر وضع ایدرسن واکر مضروبی بشیوز عدد اولورسه ایکی صفر زیاده ایدرسن بوشکلده فیه میزاننه ضرب ایله اولور پس حاصلك میزانی خارجك بولمشدر والا خطا اولمشدر (لطیفه) اکر ایام شهری کیم

٦٣٠٤٣
٥
٣١٥٢١٥
میزان ٨٨

اما امتحان مضروبك میزاننی مضروب میزاننه مطابق کلدیسه عمل ضرب صحت غالبا اوتوزدر عدت شهوره ضرب ایدرسن وحاصل اولان اوچیوز التمشی ایام اسبوعه ضرب ایدرسن مخرج کسور تسعه حاصل اولورکه ایکی بیك بشیوز یکرمیدر نته کیم حضرت علی کرم الله وجهه یه مخرج کسوردن سؤال اولندقده (اضرب ایام اسبوعك فی ایام سنتك) جواب ایتمشدر واکر حرف عین اولان مخارج کسوری بری برینه ضرب ایدرسن ینه استخراج مخرج کسور تسعه طریقنه کیدرسن زیرا که عین صاحبی اربعه وسبعه وتسعه وعشره در واکر ابتدا اربعه یی سبعه یه بعده اوحاصلی تسعه یه بعده حاصل ثانی یی عشره یه ضرب ایدرسن ایکی بیك بشیوز یکرمی حاصل اولورکه مخرج کسور تسعه در *نوع ثامن* قسمتك طریق اهونن بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه قسمتك طریق اهونی بودرکه اویله بر عدد طلب ایدرسنکه آنی مقسوم علیهه ضرب ایلسك آنك حاصلی مقسوم ایله مساوی اوله ویا مقسوم علیهدن اقل وناقص کله پس اکر اکا مساوی اولورسه اول مطلوب مفروض خارج قسمتدر واکر اول حاصل مقسومدن ناقص کلدیسه ومقسوم علیهدن اقل اولدیسه اول اقلی مقسوم علیهه نسبت ایدرسن پس اول نسبتك حاصلی عدد مرقوم ایله خارج قسمتدر مثلا اون اوچی درده تقسیم ایتمك مراد ایتدکده عدد مطلوب اوچ اولورکه آنی مقسوم علیه اولان درده ضرب ایدرسن آنك حاصلی مقسومدن ناقص اولور واول نقصان اول مقسوم علیهدن اقل کلور زیرا که اول حاصل اون ایکیدر واول مقسومدن بر عدد ناقصدر واول مقسوم علیهدن اقلدر پس اول اقل اولان بر عددی مقسوم علیه اولان درده ربعیتله نسبت ایدرسن خارج قسمت اوچ وبر ربع اولور واکر مقسوم اون درت اولورسه خارج قسمتی اوچ ونصف اولور اما عدد مطلوبك حاصل ضربی مقسوم ایله مساوی اولدیغنه مثال اون ایکی یی درده تقسیم کبیدر وبو صورتده مطلوب مضروب اوچ عددر واما اعداد کثیره قسمتیچون جمهور اهل حساب آره سنده مقبول ومشهور اولان صورت شکل بیوت اربعه درکه اولا مقسومی وضع مرقوم اوزره رسم ایدوب آنك تحتنده ابتدای مراتبدن بدأ ایله بر خط عرضی چکرسن نهایت مراتبه واصل اولدقده فوق سمتنه انحراف ایله اکوب آندن ینه یساره بر مقدارجه مد ایدرسن بعده مقسوم علیهی اول خط منحرفك تحتنده مقسومك یسارنده رسم ایدرسن بعده مقسوم علیهی تضعیف ایدوب ضعفنی تحتنه وضع ایدرسن آندن اول مضعفی تضعیف ایدوب ضعفنی ینه تحتنه رسم ایدرسن بعده مضعف ثانی یی دخی تضعیف ایدوب ضعفنی تحتنه قید ایدرسن پس بوکا بیوت اربعه دیرلرکه بیت اولی مقسوم علیهدر وثانیسی آنك ضعفیدر وثالثی ضعفك ضعفیدر وبیت رابعی آنك ضعفیدر بعده یساردن آخر مقسومدن بدأ ایدوب صورت مرتبهٔ اخیره یه نظر ایدرسن آندن بیوت اربعه نك ممکن اولان اکثرنی اول مرتبه دن نقصان ایدرسن اکر برنسنه قالورسه آنك فوقنه وضع ایدوب اول مرتبه یی محو ایدرسن وآنك حذاسنده تحت الخط اول نقصان اولنان بیتك عین عددنی رسم ایدرسن واکر مرتبهٔ اخیره دن نقصان ایتمك ممکن دکل ایسه آنك یمیننده اولان مرتبه یی اکا ضم ایدوب منوال مرقوم اوزره عمل ایدرسن واکر بر مرتبه ضمیله نقصان ایتمك ممکن اولمدیسه براخر مرتبه دخی ضم ایدرسن وبو ضم اوزره کیدرسن تا اول مراتبدن بیوت اربعه نك بر بیتنی نقصان ایتمك ممکن اولنجیه دك وعدد بیتی اول مراتبك صاغنده اولان اولکی مرتبه نك تحتنه وضع ایدرسن تا مراتب مقسومك اولنه واصل اولنجیه دك اتمام عمل ایدرسن واکر مقسومدن برنسنه قالدیسه که آندن مقسوم علیهی نقصان ایتمك ممکن اولمز پس اول نسنه کسردرکه آنك مخرجی مقسوم علیهدر واکر تحت الخط مراتب مقسومه دن برینك حذاسنده اعداد بیوتك برنسنه سی واقع اولمدیسه آنده بر صفر وضع ایدرسن بعده تحت الخط رسم اولنان اعدادی جمع ایدرسنکه خارج قسمت اودر مثلا طقوز بیك یدییوز سکسان طقوز عددی اون درده تقسیم

٦٣٠٤٣
٥
٣١٥٢١٥٠٠
میزان ٨٨

ایلدکده

ایلدکده خارج قسمت التیوز طقسان طقوز اولوب اوچ عدد قالور واول باقی بر کسردرکه آنك مخرجی اون درتدر وصورت عمل بویله در شکل بیوت اربعه اما امتحان قسمت خارج قسمتك میزاننی مقسوم علیه میزاننه ضرب ایدوب کسر باقی وار ایسه آنك دخی میزانك حاصل اوزره زیاده ایتمکله اولور پس میزان مجتمع میزان مقسوم ایله موافق اولدیسه عمل قسمت صحت بولمشدر والا سهو وخطا اولمشدر انی اعاده لازم کلمشدر *نوع تاسع* عددك جذرنی وکسورنی حساب واستخراجك طریق اهونن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه اکر عدد مطلوب قلیل ومنطق اولورسه آنك جذرنی استخراج آسان اولور مثلا دردك جذری ایکیدر وطقوزك جذری اوچدر واون التی نك جذری درتدر ویکرمی بشك جذری بشدر واوتوز التینك جذری التیدر وقرق طقوزك جذری یدیدر والتمش دردك جذری سکزدر وسکسان برك جذری طقوزدر ویوزك جذری اوندر وبونلرك جمله سی عدد منطقدرکه جذرلری صحیحدر واکر عدد مطلوب اصم اولسه جذری صحیح اولمسه انك جذرنی استخراجده طریق اهون بودرکه اول عدد اصمك منطق مجذورات تحتانیه سندن اکا اقرب اولان عدد منطق مجذوری آندن اسقاط ایدوب عدد باقی یی اول مسقط منطقك واحدیله منضم اولان جذر مضعفنه نسبت ایدرسن پس حاصل نسبتله جذر مسقط معا تقریبا اول عدد اصمك جذریدر مثلا خمسه نك جذری مراد اولنسه آنك تحتنده اقرب مجذوراتی اولان دردی آندن اسقاط ایدرسن برقالور وآنی دردك جذر مضعفنه خارجدن بر عدد زیاده ایدوب اکا خمس ایله نسبت ایدرسن پس خمسه نك جذری ایکی وخمس اولور والتینك اقرب مجذوراتی درتدر آنی اسقاط ایدرسن ایکی قالور آنی اربعه نك جذر مضعفنه بر زیاده ایدوب اکا ایکی خمس ایله نسبت ایدرسن پس سته نك جذری ایکی وخمساندر وبو قیاس اوزره سبعه نك جذری ایکی واوچ خمسدر وثمانیه نك جذری ایکی ودرت خمسدر زیرا که بو اعداد اصملره اقرب مجذورات تحتانیهٔ اربعه در اما عشره نك جذری مراد اولنسه آنك اقرب مجذوراتی که تسعه در آندن اسقاط ایدرسن برقالور آنی تسعه نك جذر مضعفنه بر زیاده ایدوب اکا سبع ایله نسبت ایدرسن پس عشره نك جذری اوچ وبر سبعدر وبر سبع زیاده ایله اون بشك جذری اوچ والتی سبع اولوب اون التیده یدی سبع بر صحیح اولمغله جذری تمام درت اولوب منطق اولور وسائر اعداد وجذور بونلره قیاس ایله ظهور ایدوب معلوم اولور اما حساب کسور هر ایکی عددکه غیر واحددر اکر ایکیسی برابر ایسه متماثلدر والا اکر اقلی اکثرنی افنا ایدرسه متداخلدر والا اکر ایکیسی بشقه بر عدد ثالث افنا ایدرسه ایکیسی متوافقدر واول کسرکه عدد ثالث آنك مخرجیدر اول کسر ایکی عددك وفقیدر واکر ایکی عددی بر عدد ثالث که غیر واحددر عد وافنا ایتمدیسه ایکیسی متباینددر اما متماثل ظاهردر واما باقیلرك اکثرینی اقلنه تقسیم ایدرسن اکر برنسنه قالمدیسه اول ایکی عدد متداخلدر واکر قالدیسه مقسوم علیهی اول مقسومدن قالان عدده تقسیم ایدرسن تا برنسنه قالمینجیه دکین کیدرسن پس اول ایکی عدد متوافقدر وصکره که مقسوم علیه ایکیسنی بیله عد ایتمشدر واکر واحد قالورسه اول ایکی عدد متباینددر اما کسر یا منطقدرکه اول کسور تسعهٔ مذکوره ده ویا اصمدرکه اکا جزء اطلاق اولنمشدر وبو ایکیسندن هر بری یا مفرددرکه ثلث کبی واون بردن بر جزء کبی ویا مکرردرکه ایکی ثلث کبی واون بردن ایکی جزء کبی ویا مضافدرکه نصف سدس کبی واون اوچدن بر جزءك اون برندن بر جزء کبی ویا معطوفدرکه نصف وثلث کبی واون بردن بر جزء واون اوچدن بر جزء کبی قچن کسری رسم ایدرسن اکر انکله صحیح اولدیسه آنی کسرك فوقنده وکسری آنك تحتنده ومخرجنك فوقنده رسم ایدرسن واکر کسر ایله صحیح اولمدیسه انك یرینه صفر وضع ایدرسن وکسر معطوفده واو عاطفه یازارسن واصم مضافده لفظ من تحریر ایدرسن پس واحد وثلثانی بویله رسم ایدرسن $\frac{1}{2}$ وواحد وثلثنی بویله $\frac{1}{2}$ وواحد سز ثلثی بویله $\frac{1}{3}$ ونصف خمسهٔ اسداسی بویله $\frac{1}{2}$ وخمسان وثلاثة ارباعی بویله $\frac{2}{5}$ و$\frac{3}{4}$ اون اوچدن بر جزؤك اون برندن بر جزؤی بویله $\frac{1}{11}$ من $\frac{1}{13}$ واما مخرج کسرکه اکا مقام وامام دخی دیرلر اول اقل عدددرکه آندن

١١	میزان	٦
١٢١	کسر	
٢٣٢٣	مقسوم علیه	
٤١٦٧		
٩٧٨٩		

١	٠١٤	
٢	٠٦٨	٠٤٨٨
٤	٠٥٦	٢١١
٨	١١٢	٦٩٩
	جمع خارج	١٤٠

اعداد بیوت اربعه

کسر ثابت اولور پس کسر مفردلك مخرجی ظاهردر وکسر مکررلك دخی مخرجی بعینه اودر
مثلا بر ربعك مخرجی اربعه در وایکی ربعك واوچ ربعك دخی مخارجی ینه اربعه در وکسر مضافلك مخرج
مفرداتی مخرجلرینك بری برینه مضروبیدرکه اول مخارج متباینه اولسون یامتوافقه ویامتداخله اولسون
مثلا خمس سدسك مخرجی اونوزدر وسدس ثمنك مخرجی قرق سکزدر وربع ثمنك مخرجی اونوزایکیدر وکسر
معطوفدن ایکی مخرج اعتبار ایدرسن اکر متباین بولنه یلرسه بری برینه ضرب ایدرسن ویامتوافق بولنه یلرایسه
بریلك وفقنی آخره ضرب ایدرسن ویامتداخل بولنه یلرسه اکثر یله اکتفا ایدرسن بعده حاصل ضربی مخرج
کسر ثالثله اعتبار ایدوب منوال مرقوم اوزره عمل ایدرسن تا کسور معطوفه نهایت بولنجیه دکین کیدرسن
هرنه حاصل اولدیسه اول کسورلك مخرجی اودرکه تحصیل ایدرسن پس مخرج کسور تسعه یی تحصیل ایتمکده
اثنینی ثلثیه یه ضرب ایدرسن که متباینلر وحاصل اولان ستهیی نصف اربعه یه ضرب ایدرسن که انکله
متوافقلر ورلر وحاصل اولان اون ایکی یی خمسه یه ضرب ایدرسنکه متباینلر ورلر وسته ایسه حاصل اولان
التمشه داخلدر پس حاصل ایله اکتفا ایدوب آتی سبعه یه ضرب ایدرسنکه انکله متباینلر ورلر وحاصل اولان درت
یوز یکرمی ثمانیه نك ربعنه ضرب ایدرسنکه انکله متوافقلر ورلر وحاصل اولان سکز یوز قرق ثلث تسعه یه ضرب
ایدرسنکه ثلث ایله متوافقلر ورلر وعشره ایسه حاصله داخلدرکه ایکی ییك بشیوز یکرمی یه بالغ اولمشدر بونکله
اکتفا ایدرسنکه تمامی بولنمشدر واما تجنیس اودرکه عدد صحیحی متعین اولان کسرلك جنسندن کسور ایدرسن
وبونك طریقی بودرکه اکر عدد صحیح ایله کسر اولدیسه اول صحیح قاچ عدد ایسه اول کسرلك مخرجنه ضرب
ایدرسن وحاصل ضرب اوزرینه صورت کسری زیاده ایدرسن نیه بالغ اولدیسه اول صحیحك اول کسر ایله
مجنسی اودر پس اثنین وربعك مجنسی طقوزدر وسته ایله اوچ خمسك مجنسی اونوز اوچدر ودرت ایله ثلث سبعك
مجنسی سکسان بشدر واما رفع اولدرکه کسوری صحاح ایدرسن وبونك طریقی بودرکه اکر ایله کسر اولسه که
آنك عددی کندی مخرجندن اکثر کلسه اول عددی کندی مخرجنه تقسیم ایدرسن خارج قسمتدن نه حاصل
اولورسه صحیح اولور وقاچ قالورسه اول مخرجلك کسریدرکه قالور پس اون بش ربعك مرفوعی اوچ صحیح
واوچ ربع اولور واما جمع وتضعیف کسوراودرکه سنکله کسور اولسه آنلری جمع ویاتضعیف ایتمکده مخرج
مشترکدن اخذ ایدرسن وعددلرین مخرج مشترکه تقسیم ایدرسن اکرانلرن عددی اول مخرجدن زائد ایسه
خارج قسمت صحاحدر وقلانی اول مخرجدن کسر درواکر عدد کسور مخرج مشترکدن ناقص اولدیسه
آنی اول مخرجه نسبت ایدرسن واکر عدد کسور مخرج مشترکله برابر کلدیسه اول حاصل واحددر پس نصف
وثلث وربع واحد ونصف سدس درو سدس وثلث نصف درو نصف وثلث وسدس واحددر واوچ خمسك ضعفی
واحد وخمسدر واما تنصیف کسوراودرکه اکر کسور زوج ایسه تنصیف ایدرسن یافرد ایسه مخرجی تضعیف
ایدوب کسری اکا نسبت ایدرسن که ظاهردر واما تفریق کسوراودرکه ایکی کسری مخرج مشترکدن
اخذ ایدوب برینی اخردن نقصان ایدرسن ونه قالدیسه اول مخرجه نسبت ایدرسن پس اکر ربعی ثلثدن
نقصان ایدرسن نصف سدس قالور زیرا که مخرج مشترکاری اون ایکیدرکه ربعی اوچدر وثلثی دورتدر
اوچی دورتدن نقصان ایلدکده برقالورکه اول اثنی عشرلك نصف سدسیدر واما ضرب کسور اودرکه
اکر کسرایکی طرفلك برنده یاصحیح ایله ویاانسز بولنه یلدیسه اول مجنسی یاصورت کسر صحیحه ضرب ایدوب حاصلی
اول کسرلك مخرجنه تقسیم ایدرسن اکر عددی مخرجندن زائد ویابرابر ایسه والا آنی مخرجنه نسبت ایدرسن
پس ایکی صحیح ایله اوچ خمس درت صحیحه ضرب اولنسه اللی ایکی حاصل اولورکه مخرج کسر اولان خمسه یه
تقسیم ایدرسن خارج قسمت اون صحیح وایکی خمس اولور ویااوچ ربعی سبعه یه ضرب ایدرسن یکرمی برحاصل
اولورکه آنی مخرج کسر اولان اربعه یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت بش صحیح وبر ربع اولور واکر کسر
ایکی طرفده اولدیسه وعدد صحیح ایکیسیله یابریله بولنه یلدیسه یابولنمدیسه مجنسی مجنسه ضرب ایدرسن یامجنسی
صورت کسره ویاصورتی صورته ضرب ایدرسنکه اول حاصل اولدر بعده مخرجی مخرجه ضرب ایدرسنکه
اول حاصل ثانیدر پس حاصل اولی حاصل ثانی یه تقسیم ایدرسن ثانیدن زائد ایسه یاانکا نسبت ایدرسن ناقص
بولنه یلدیسه هرنه خارج اولدیسه مطلوب اودر پس اکر ایکی ونصفی اوچ وثلثه ضرب ایدرسن سکز وثلث

حاصل اولور واکر ایکی وربعی بش وسدسه ضرب ایدرسن واحد ویدی ثمن حاصل اولور واکر اوچ ربعی بش سبعه
ضرب ایدرسن نصف وربع سبع حاصل اولور واما قسمت کسور سکز صنفدر زیرا که مقسوم یاصحیحدر ویاکسردر
ویامختلطدر ومقسوم علیه دخی یاصحیحدر ویاکسردر ویامختلطدر پس اوچی اوچه ضرب ایدرسن طقوز حاصل
اولور آندن صحیحی تقسیمی اسقاط ایدرسن قسمت کسور سکز صنف قالور وعمل قسمت بودرکه اکر مقسوم
ایله ومقسوم علیه ایله کسر اولور سه ایکیسینی بیله مخرج مشترکه ضرب ایدرسن یااکر بیله کسر اولدیسه مقسومی
ومقسوم علیهی اول مخرج موجوده ضرب ایدرسن بعده حاصل مقسومی حاصل مقسوم علیهه تقسیم ایدرسن
زائد ایسه ومقسوم علیهك حاصلنه نسبت ایدرسن ناقص بولنه یلدیسه پس خمسه یی وربعی اوچه تقسیمدن
خارج اولان واحد واوچ ربعدر وعکسنه دن خارج اولان درت سبعدر وایکی سدسی برسدسه تقسیمدن
خارج اولان ایکیدر وامثلهٔ باقیه یی بونلره قیاس ایله معلوم اولدیغندن بومقدار ایله اکتفا قیلنمشدر * نوع عاشر
مجهولات عددیه یی استخراجك طریقی اهونی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حساب دیمشلردرکه
استخراج مجهولات عددیه ایچون وضع اولنان قاعدهٔ اربعهٔ متناسبه برکلی ومضبوط ومحفوظ ومبارك
بریابدرکه نفعی عظیم وخطاسی عدیم وعین صواب ولب لباب وزبدهٔ حساب در زیرا که عامهٔ مسائل مجهوله
بواربعهٔ متناسبه ایله استخراجی آسان اولور اما اربعهٔ متناسبه اول اعداد اربعه درکه عدد اولك نسبتی ثانی یه
عدد ثالثك رابعه نسبتی کبیدر وبوتناسبدن ایکی طرفلك مسطحی ایکی وسطلك مسطحنه مساوی اولق لازم
کلور پس اکر ایکی طرفلك بری مجهول اولور سه ایکی وسطلك مسطحی طرف معلوم اوزره تقسیم ایدرسن که خارج
قسمت اول طرف مجهولدر واکر ایکی وسطلك بری مجهول ایسه ایکی طرفلك مسطحی وسط معلوم اوزره تقسیم
ایدرسن که خارج قسمت اول وسط مجهولدر مثلا اربعهٔ متناسبه من اثنین واربعه وثلاثه وسته اولسه تحقیق
اثنینك اربعه یه نسبتی ثلاثه نك سته یه نسبتی کبیدر واثنینی سته یه ضرب ایتمك ثلاثه یی اربعه یه ضرب ایتمك
کبیدر پس بواربعه نك بری مجهول اولسه ثلاثهٔ باقیه دن استخراج اولنور اکر مثال مزده عدد مجهول احدی
الطرفین اولان اثنین ایسه وسطین اولان ثلاثه یی اربعه یه ضرب ایدرسن وحاصل ضرب اولان اون ایکی یی طرفی
معلوم اولان سته یه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت مجهول مطلوب اولان ایکیدر واکر احدی الطرفین اولان
سته مجهول ایسه حاصل مذکوری طرف معلوم اولان اثنینه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت اول مطلوب
اولان سته درواکر احدی الوسطین اولان اربعه مجهول ایسه طرفین اولان اثنینی سته یه ضرب ایدوب حاصل
اولان اون ایکی یی وسط معلوم اولان اوچه تقسیم ایدرسن که خارج قسمت اول مطلوب اولان اربعه درواکر
احدی الوسطین اولان ثلاثه مجهول ایسه حاصل مرقومی وسط معلوم اولان اربعه یه تقسیم ایدرسن که خارج
قسمت اول مطلوب اولان ثلاثه درو بوطریق مزبور اربعهٔ متناسبه نك ضرب طریقیدر اما قسمت طریقی
بویله درکه ایکی وسطلك بری مجهول اولسه ایکی طرفلك بریی وسط معلومه تقسیم ایدوب خارج قسمتی طرف
آخره ضرب ایدرسن که وسط مطلوب حاصل اولور واکر ایکی طرفلك بری مجهول اولسه ایکی وسطلك بریني طرف
معلومه تقسیم ایدوب خارج قسمتی وسط آخره ضرب ایدرسن که طرف مجهول معلوم اولور مثلا اثنینك ثلاثه یه
نسبتی سته نك تسعه یه نسبتی کبیدر پس اکر احدی الوسطین اولان سته مجهول اولسه احدی الطرفین اولان
تسعه یی وسط معلوم اولان ثلثه یه تقسیم ایدوب خارج قسمتی طرف آخر اولان اثنینه ضرب ایدرسن مطلوب
اولان سته حاصل اولور واکر احدی الطرفین اولان تسعه مجهول اولسه احدی الوسطین اولان سته یی طرف
معلوم اولان اثنینه تقسیم ایدوب خارج قسمتی وسط آخر اولان ثلاثه یه ضرب ایدرسن مطلوب اولان تسعه
حاصل اولور واکر اثنین مجهول اولسه ثلاثه یی تسعه یه تقسیمه بدل نسبت ایدرسن زیرا مقسوم مقسوم علیهدن
اقلدر پس خارج اولان ثلثی سته یه ضرب ایدرسن مطلوب اولان اثنین حاصل اولور واکر ثلاثه مجهول اولسه
تسعه یی سته یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت اولان واحد ونصفی اثنینه ضرب ایدرسن مطلوب اولان ثلثه
حاصل اولور وغفلت اولنمیه که سؤال یازیاده ویانقصانه ویامعاملاته ویاجمعه ویاضربه متعلق اولورا ما زیاده یه
متعلق اولان سؤالك مثالی اکر دینلسه قنق عددی درکه اوزرینه ربعی زیاده اولنسه اوچ اولور پس بوسؤالك طریق
استخراجی بویله درکه مخرج کسرکه بوصورتده اربعه در اخذ ایدوب مأخذ تسمیه ایدرسن وآنده سؤال حسبیله

تصرف ایدرسن یعنی سؤالده زیاده دینلمش ایسه زیاده ایدرسن ونقصان دینلمش ایسه نقصان ایدرسن نیه بالغ
اولدیسه اول مبلغه واسطه اطلاق ایدرسن پس اوچ معلوم حاصل اولورکه بری مأخذه بری واسطه وبری
سائلك ویردیکی معلومدر چون اول اولان مأخذك ثانی اولان واسطه یه نسبتی ثالث اولان مجهولك رابع اولان
معلومه نسبتی کبیدر پس مأخذی معلومه ضرب ایدوب حاصلی واسطه یه تقسیم ایدرسن خارج قسمت اول
مجهولدرکه مثالمزده ایکی صحیح وایکی خمسدر واما نقصانه متعلق اولان سؤالك مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه
آندن ثلثی نقصان اولنسه آلتی اولور پس بو سؤالی بولمقده بیلدیکك کبی عمل ایلسك اوچ معلوم حاصل اولور بری
مأخذ اولان ثلاثه در وبری واسطه اولان اثنین در وبری معلوم اولان سته در ومأخذ اولك واسطهٔ ثانیه یه نسبتی
مجهول ثالثك معلوم رابعه نسبتی کبیدر پس اون سکز اولان حاصلی اثنین اولان واسطه یه تقسیم ایدرسن خارج
قسمت اول مجهول اولان تسعه اولور واما معاملاته متعلق اولان سؤالك مثالی اکر دینلسه بش رطلك بهاسی
اوچ درهم اولسه ایکی رطلك ثمنی قاچ درهمدر چونکه بش رطل مسعردر اوچ درهم سعردر وایکی رطل مثمندر
ومسئول عنه ثمندر ومسعرك سعره نسبتی مثمنك ثمنه نسبتی کبیدر پس مجهولمز اربعه درکه ایکی وسطك
مسطحی اولان نسنه یی اولکی خمسه یه تقسیم ایدرسن معلوم اولور واکر ایکی رطلك ثمنی قاچدر سؤالنه بدل
ایکی درهمه قاچ رطل کلور دینلسه ایکی طرفك مسطحی اولان عشره یی ثانی اولان اوچه تقسیم ایدرسن اول
مجهول معلوم اولور زیرا که سؤالك آخری غیری جنسنه ضرب اولنوب حاصلی کندی جنسنه تقسیم اولنور
واما جمعه متعلق اولان سؤالك مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه ثلثی ربعیله جمع اولنسه اول صحیح اولور بونك
کبی سؤاللرده عمل بویله درکه مخرج مشترکی اخذ ایدوب اکا مأخذ دیوب حسب سؤال اوزره متصرف
اولورسن پس اوچ معلوم حاصل اولورکه بری مأخذ وبری واسطه وبری سائلك ویردیکی معلومدر چونکه مأخذ
اولك واسطهٔ ثانیه یه نسبتی مجهول ثالثك معلوم رابعه نسبتی کبیدر پس اون ایکی اولان مأخذی عشره اولان
معلومه ضرب ایدوب یوز یکرمی اولان حاصلی واسطه اولان سبعه یه اعنی اون ایکینك ربع وثلثی مجموعنه تقسیم
ایدرسك خارج قسمت اون یدی وبر سبع اولورکه مجهول مطلوبمز حاصل اولور واما ضربه متعلق اولان سؤالك
مثالی اکر دینلسه قنغی عدددرکه ربعی سدسنه ضرب اولنسه اول عدد ایکی مثلثه عودت ایدر پس مأخذ اولك
واسطهٔ ثانیه یه نسبتی مجهول ثالثك مثلین عدد اولان معلوم رابعه نسبتی کبیدر اثنی عشر اولان مأخذی مثلین
اولان معلومه ضرب ایدوب حاصل اولان ایکیوز سکسان سکزی سته اولان واسطه یه اعنی اثنی عشرك
سدسیله ربعی مضروبنه تقسیم ایدرسن خارج قسمت قرق سکز اولورکه اول مجهول مطلوبدر واما متناسبة
الفروع قاعده سیله استخراج مجهولاتك طریقی بودرکه اوچ اعداد متناسبه اولسه که اولك ثانی یه نسبتی ثانینك
ثالثه نسبتی کبی اولور پس اکر ایکی طرفك بری مجهول اولسه وسطك مربعنی طرف معلومه تقسیم ایدرسن
طرف مجهول حاصل اولور واکر وسط مجهول اولسه احد طرفینی آخره ضرب ایدوب حاصل ضربك جذرنی اخذ
ایدرسن وسط مجهول حاصل اولور مثلا ایکی عددك خمسه یه نسبتی خمسه نك قنغی عدده نسبتی کبیدر دینلسه
خمسه نك مربعنی اثنینه تقسیم ایدرسن پس خارج قسمت اولان اثنی عشر ونصف اول عدد مطلوبدر یاخود
اربعه نك قنغی عدده نسبتی اول عددك تسعه یه نسبتی کبیدر دینلسه ایکی طرفك مسطحی اولان اوتوز التینك
جذرنی اخذ ایدرسن پس اول ستهٔ مأخوذه اول مجهول مطلوبدر امدی معین معرفة الله اولان علم هیئتك
تحصیلنی تسهیل ایدن خلاصهٔ حسابدن بو مقدارجه بیان ایله اکتفا اولنوب مقدمهٔ هیئت اولان هندسه یه
نوبت کلمشدر * فصل رابع * مقادیر ابعاد واجرام عالمی بیان ایدن فن هندسه نك علم هیئت ایچون اهم والزم
اولان اشکالنی اسهل وجوه اوزره درت نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) نقطه وخط وسطح وجسمك تعریفلرین
وخط وسطحك اقسامی توصیفلرین اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هندسه دیمشلردرکه اقسام
اعراضدن هر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب هیچ بر جهتله قسمت قبول ایتمسه اکا نقطه دیرلرکه حقیقتده
وضع صاحبی اولوب جزؤی اولمیان نسنه در وبو نسنه خطك ایکی جانبنده منتهی اولدیغی غایتدر واقسام
اعراضدن بر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب انجق بر جهتله قسمت پذیر اولسه اکا خط دیرلرکه نقطه یه
منتهی اولان طول بلا عرض وبلا عمقدر واقسام اعراضدن هر نسنه که قابل اشارت حسیه اولوب ایکی جهتله

قسمت

قسمت پذیر اولسه یعنی طولا وعرضا قسمت قبول ایدوب عمقا قبول ایتمسه اکا سطح دیرلرکه اول نسنه فقط
طول ایله عرض اولوب خطله منتهیدر واقسام اعراضدن هر نسنه که جهات ثلاثه یه نظرله قسمت پذیر اولسه
یعنی طولا وعرضا وعمقا قابل قسمت اولسه اکا جسم دیرلرکه علم ریاضیده بحث اولنان جسم تعلیمیدر وخط
دخی مستقیم ایله منحنی یه تقسیم اولنور اما خط مستقیم اولدرکه امتدادی مسافه سی اوزره فرض اولنان جمیع
نقاطی بری برینه متحاذی اوله یعنی بعض اجزاسی یوکسك وبعضسی الچق اولمیوب بر طرفی شعاع بصره مقابل
اولدقده طرف آخریله وسطنك وطرف آخرینك رؤیتنه بر مانع اولمیه واما خط منحنی بونك خلافی اولوب
مسافهٔ امتدادی اجزاسی اعوجاج اوزره اولوب بر طرفی شعاع بصره مقابل اولدقده طرف آخریله وسطنك
رویتنه اجزای اعوجاج مانع اوله وخطوط مستقیمه دخی یا متوازیه در ویا غیر متوازیه در اما خطوط متوازیه
خط مستویده واقع ایکی یا زیاده خطوطدرکه بری برلرندن بعدلری بالجمله اجزالری مساوی اولوب ایکی جانبلرندن
استقامت اوزره الی غیر النهایه اخراج اولنسه لر بری برلرینه ملاقاتلری میسر اولمز واما خطوط غیر متوازیه
بو خطوط مذکوره نك خلافیدر (وسطح) دخی یا مستویدر ویا غیر مستویدر اما سطح مستوی اولدرکه غایاتیله
ما بیننده اولان مسافهٔ امتدادی اجزاسی بالجمله متحاذی اوله یعنی طولا وعرضا بر غایتندن او بر غایتنه
وارنجیه دك اول سطح اوزرنده فرض اولنان خطوط اجزاسی بری برینه مقابل ومتحاذی اوله واما سطح
غیر مستوی بونك خلافیدر وسطوح غیر مستویه نك بعضسنه مستدیر دیرلر کرهٔ مصمته نك سطح محدبی کبی
وکرهٔ مجوفه نك سطح محدبی وسطح مقعری کبی ونصفلرینه نصف مستدیر محدب ونصف مستدیر مقعر دیرلر
وسطوح مستویه نك متوازیلری وغیر متوازیلری خطوط مستقیمه نك متوازیلرینه وغیر متوازیلرینه
قیاس ایله معلوم اولور * نوع ثانی * اقسام مثلثاتی وانواع مربعات وکثیر الاضلاع اولان اشکالی واقسام
زوایایی ودائره ومرکز ومحیطنی وقطر ووتر وقوس وسهم وجیبنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل هندسه دیمشلردرکه هر سطح که آنی بر خط ویا زیاده احاطه ایلر اکا شکل مسطح دیرلر پس اکر سطحی اوچ
خط محیط اولورسه اول مثلث اولور وبو دخی اوچ قسمدر بریسنه متساوی الاضلاع دیرلرکه اوچ بیله ضلعی برابردر
وبرینه متساوی الساقین اطلاق ایدرلرکه انجق ایکی ضلعی برابردر وبرینه مختلف الاضلاع تسمیه ایدرلرکه
اضلاعنك اوچی دخی بری برلرینه مخالفدر واکر سطحی درت خط محیط اولورسه ذو الاربعه دیرلر واکر بش
خط محیط اولورسه ذو الخمسه دیرلر بو منوال اوزره عشره یه وارنجیه دك ذو العشره دیرلر واکر متساوی الاضلاع
اولورسه مربع ومخمس ومسدس ومسبع ومثمن ومتسع ومعشر دیرلر اما بیان اولنان مثلث وذو الاربعه
بو دخی بو طرز ایله تقسیم اولنورکه اول مثلثده زوایهٔ قائمه بولندقده اکا قائم الزاویه دیرلر ومنفرجه بولندیغی
تقدیرده اکا منفرج الزاویه تسمیه ایدرلر وقائمه ومنفرجه بولنمدیغی مثلث حاد الزوایا اولور وکذلك اضلاع
اربعه سی اولان شکلك درت بیله ضلعی برابر اولوب درت بیله زاویه سی قائمه اولدقده اکا مربع دیرلر وزاویه لری
قائمه اولوب اضلاعی برابر اولمینه مستطیل دیرلر وبونك عکسنه که اضلاعی متساویه اولوب زوایاسی دخی قائمه
اولمینه شکل معین دیرلر واضلاعی متساوی اولمیوب زوایاسی دخی قائمه اولمسه لکن اضلاع وزوایاسندن
هر ایکی مقابلی برابر اولسه اکا شبه معین دیرلر وبونلرك ماعداسنه منحرف تعبیر ایدرلر درت ضلعدن زیاده سی
اولان اشکاله کثیر الاضلاع دخی دیرلر واما زاویه ایکی خط ایله محاط بر سطحدرکه ایکی خطك ملتقاسی
بر نقطه عندنده اولورکه اول ایکی خط متحد اولمیه وزاویه ایکی قسم اولوب برینه زاویهٔ مسطحه دیرلرکه
بر نقطه ده اتحادسز اتصال ایدن ایکی خطك بیننده واقع منحدبی در وبرینه زاویهٔ مجسمه دیرلرکه بر سطحك
ویا زیاده نك احاطه سندن بر جسمده ظهور ایدر مثلا زاویهٔ رأس مخروطی وزوایای خانه کبی وزاویهٔ مسطحه دخی
اوچ قسمدر برینه زاویهٔ قائمه دیرلرکه بر خط مستقیمك اوزرینه کندی مثلی بر خط قائم اولوب ایکی جانبندن
حادث اولان ایکی برابر زاویه لرك بریدر وقائم اولان خط مستقیمه عمود اطلاق ایدرلر وبر قسمنه زاویهٔ حاده تعبیر
ایدرلرکه قائمه دن اصغردر وبر قسمنه دخی زاویهٔ منفرجه دیرلرکه قائمه دن اکبردر وبو ایکی قسمك خطلری
مستقیم اولمق لازم دکلدر واما شکل بر امتداددرکه آنی حد واحد یا حدود احاطه ایدر وحد ایسه نهایتدر
واما دائره بر شکل مسطحدرکه بر خط منحنی بر سطح مستوی یی بر وجهله محیط اولورکه درون سطحده بر نقطه

فرض اولنسه اول نقطه دن محیطه چکلن خطوطك جمله سی برابر کلور پس اول محاط اولان سطحه دائره دیرلر
واحاطه ایدن خط منحنی یه محیط دائره وخط مستدیر دخی دیرلر واول نقطه ئ مفروضه یه مرکز دائره تسمیه ایدرلر
واول خطوط مستقیمه نك هر برینه نصف قطر دیرلر ومرکزه مروراید وب ایکی جهتدن محیطه منتهی اولان
خط مستقیم که ذکر اولنسان نصفلردن هرایکیسنك تمامیدر اکا قطر دائره دیرلر وبو خط قطر اول دائره یی ایکی
برابر قطعه یه تنصیف ایدوب قطرلرك تمامیله محیطك بر رنصفی دائره نك بر رنصفنی محیط اولور ودائره یی ایکی پاره
ایدوب مرکزه مروراینجه خط مستقیمه وتر دیرلر که دائره یی ایکی برابره تنصیف ایتیوب بری اکبر وبری اصغر اولمق
اوزره ایکی قسمه تقسیم ایدر وبو ایکی قسمك هر بری وتر ایله محیطك بر پاره سیله محاط اولمشدر وبو ایکی قسمك
هر برینه قطعه تسمیه ایدرلر ومحیطك هر پاره سنه قوس اطلاق ایدرلر ونصف وتره جیب مستوی دیرلر ونصف
وتردن چیقوب نصف قوسه واصل اولان عموده سهم وجیب معکوس دخی دیرلر ونصف قطر دائره یه جیب
مطلق اطلاق ایدرلر غفلت اولنمیه * نوع ثالث * اشکال مجسمه دن شکل مکعبی وشکل اسطوانه یی وشکل
مخروطی وشکل کره یی ومرکز ومحیطی ومنطقه وقطبی ومحور وحرکتی ودوائر ومداراتی وسرعت وبطوء
حرکتی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هندسه دیمشلردرکه هر جسم که آنی برسطح ویازیاده
احاطه ایدر اکا شکل مجسم دیرلر اکر برجسمی التی سطح مربع متساوی محیط اولورسه اکا مکعب دیرلر واکر
ایکی دائره ئ متوازیه ئ متساویه محیطلری بینی وصل ایدن سطح مستقیم ایله برجسمی احاطه ایدرلرسه اول جسمه
اسطوانه دیرلر که اول ایکی دائره آنك قاعده لریدر ومرکزلرینی وصل ایدن خط اول اسطوانه نك سهمیدر که
اکر بو سهم اول قاعده لر اوزره عمود اولورسه اول اسطوانه قائمه در والا اسطوانه مائله در واکر بر دائره محیطندن
برسطح صنو بری علی سبیل التضایق برنقطه یه مرتفع اولوب برجسمی احاطه ایدرسه اکا شکل مخروط دیرلر که
اول دائره نك قاعده سیدر ومرکزندن اول نقطه یه صعود ایدن خط اول مخروطك سهمیدر واکر اول سهم اول
قاعده اوزره عمود اولورسه اول مخروط قائمه در والا مخروط مایلدر وبو شکل مجسم اول وجهله اولورسه که
آنك وسطنده برنقطه فرض اولنوب اول نقطه دن اوجسمك سطحنه چکلن خطوطك جمله سی برابر کاسه اول
شکله کره واول سطحه محیط کره وسطح مستدیر دیرلر واول نقطه یه مرکز کره واول خطوطه انصاف اقطار کره
دیرلر وبو سطح مستوی برکره یی ایکی پاره ایلدکده بر دائره ظهور ایدر اکر اول سطح مرکز کره یه مرور ایدرسه
اول دائره یه عظیمه وماعداسنه صغیره تسمیه ایدرلر ومحیط کره ده هر نقطه که فرض اولنور بر دورنی تمام ایتدکده
بر دائره رسم ایدر الا که ایکی نقطه ئ متقابله که آناره قطب کره وقطب حرکت دخی دیرلر آنلرسا کنلر ولور وبر قطر که
ایکی قطبك مابینی وصل ایدر اکا محور دیرلر ودوائر مذکوره دن اول دائره که آنك قطبی عینیله قطب کره در
ومرکزی عینیله مرکز کره در اکا منطقه ئ کره دیرلر واول دائره منصف مابین القطبین اولمغله اکا موازات ایدن
جمیع دوائرلرك اعظمیدر واول دوائر بری برندن اصغردرکه آناره مدارات نقاط مفروضه دیرلر وایکی طرفده
واقع اولوب منطقه یه نسبتله بعدلری برابر اولان هرایکی دائره برابر در وکره نك ایکی قطبی مدارات
مذکوره نك دخی قطبلریدر پس شبهه یوقدرکه برکره کندی مکانتده حرکت وضعیه ایله مرکزی اوزره دور ایلسه
آنك منطقه اوزرنده بولنان حرکتی سریع اولوب منطقه یه موازات ایدن دوائر صغار اوزرنده بولنان حرکتی
منطقه ده بولنان حرکتنه قیاس ایله بطئ در وقطبلرینه اقرب اولان حرکتی منطقه سنه اقرب اولان حرکتندن
ابطأ در وکره نك کایسی کندی مکانتده ملازم اولوب حرکتی بومنوال اوزره ایکن حرکات اجزاسنك
سرعت وبطوءده بغایت متفاوت اولمسی امر محققدر وبو نفس الامره مطابق اولان تفاوت امری افلاك
وحرکاتنده هم ثابت وجاریدر وحرکت فلك یا بسیطه در ویا مختلفه در اما بسیطه اولان حرکتی که اکا حرکت
متشابهه دیرلر اولدرکه فلکنك سطحنده یا تخیله هر نقطه ئ مفروضه که اول حرکتله حرکت ایلسه
اول فلکنك محیطنده ازمنه ئ متساویه ده قسی متساویه قطع ایلیه واول فلکنك مرکز دائره سنده
ازمنه ئ متساویه ده زوایای متساویه احداث ایلیه مثلا فلك تاسع که فلك اعظمدر مرکز عالم حولنده شرقدن
غربه حرکتیله برکون برکیجه یه قریب مدتده بر دوره سنی تمام ایدر پس فلك مرقوم سطحنده فرض اولنان
نقطه اول حرکتله ازمنه ئ متساویه ده قسی متساویه قطع ایدر ومرکز عالم حولنده ازمنه ئ متساویه ده زوایای

متساویه احداث ایدر یعنی فلك مرقومك محیطنده منطقه مثالی فرض اولنان دائره اوچیوز التمش متساوی
درجه یه تقسیم اولنوب منطقه ئ مرقومه اوزرنده فرض اولنسان نقطه ئ فلك مرقومه حرکت مرقومه ایله
حرکت ایلدکچه هر برساعت نجومیده اون بش درجه مسافه قطع ایدوب اولکی ساعتده قطع ایلدیکی اون بش
درجه قوسه ایکنجی ساعتده قطع ایلدیکی اون بش درجه قوسی مساویدر وبو منوال اوزره حرکتله مرکز عالم
حولنده اولکی ساعتده احداث ایلدیکی زاویه ایکنجی ساعتده احداث ایلدیکی زاویه یه مساویدر وساعات
باقیه دخی بو کا قیاس ایله معلوم اولور وبو حرکته مرکز حولنده متشابه دیرلر واکر بویله اولمسه متشابه دیمزلر
واما حرکت مختلفه اولدرکه بونك خلافی اوله ویا حرکت فلك یا مفرده در ویا مرکبه در اما حرکت مفرده اولدرکه
برفلکدن صدور ایلیه واما حرکت مرکبه اولدرکه برفلکك زیاده سندن صدور ایده وهر حرکت بسیطه
مفرده در لکن هر مفرده بسیطه دکلدر وهر حرکت مختلفه مرکبه در لکن هر مرکبه مختلفه دکلدر * نوع رابع *
اشکال مسطحه نك مساحه لرین واشکال مجسمه نك مقدارلرین واشیاء مرتفعه نك ارتفاعلرین بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هندسه دیمشلردرکه مقدار سطح آنك مساحه سیدر یعنی برشکلك
مساحه سی علمی آنك سطحنك مقداریني بیلمکدر پس قائم الزاویه اولان شکل مثلثك مساحه سی قائمه سن
احاطه ایدن ایکی ضلعك برینی ضلع آخرك نصفنه ضرب ایله حاصل اولور واما منفرج الزاویه اولان مثلثك
مساحه سی منفرجه سندن وترینه مخرج اولان عمودی وتری نصفنه ضرب ایله یاعکسیله حاصل اولور واما حاد
الزوایا اولان مثلثك مساحه سی قنق زاویه سندن اولورسه وترینه مخرج اولان عمودی وتری نصفنه ضرب ایله
یاعکسیله حاصل اولور واما متساوی الاضلاع اولان مثلثك مساحه سی برضلعنك مربعی ربعنك مربعینی ایدا
اوچ عدده ضربلك جذریله حاصل اولور واما شکل مربعك مساحه سی برضلعنی کندی نفسنه ضرب ایله
حاصل اولور واما شکل مستطیلك مساحه سی اضلاعنك برینی کندی مجاورینه ضرب ایله حاصل اولور
واما شکل معینك مساحه سی ایکی قطرندن برینك نصفنی او برقطرینك کایسنه ضرب ایله حاصل اولور
واما شبه معینك مساحه سی کذلك برقطرینك نصفنی او برقطرینك کایسنه ضرب ایله حاصل اولور واما مسدس
ومثمن وزیاده زوج الاضلاع اولان اشکالك مساحه لری نصف قطرلرن نصف مجموعی ضلعلرینه ضرب ایله
حاصل اولور وجمیع زوج الاضلاع اولان اشکالك قطرلری ایکی متقابل اولان ضلعلرینك منصفلرندن
وصل اولنور واما دائره نك مساحه سی محیطنه برخیط تطبیق ایدوب آنك نصفنی نصف قطرینه ضرب ایله
حاصل اولور واکر قطر دائره اوچه وسبعه ضرب اولنسه محیطی حاصل اولوب خیطه حاجت قالمزواکر محیط دائره
اوچه وسبعه تقسیم اولنسه قطری خارج اولور زیراکه هر دائره نك محیطی قطرینك اوچ وسبع مثلیدر انکیچون
بر دائره نك قطری یکرمی ایکی یه ضرب اولنوب حاصل ضرب یدی یه تقسیم اولنسه خارج قسمت اول دائره نك
محیطی اولور واکر بر دائره نك محیطی یدی یه ضرب اولنوب حاصل ضرب یکرمی ایکی یه تقسیم اولنسه
خارج قسمت اول دائره نك قطری اولور واما شکل مکعبك مساحه سی شکل مربع مرقومك مساحه سندن
معلوم اولور واما شکل اسطوانه ئ قائمه نك سطحی مساحه سی سهمنی محیطنه یعنی برقاعده سی محیطنه
ضرب ایله حاصل اولور واما شکل مخروط قائمك مساحه سی رأسیله قاعده سی محیطنی وصل ایدن عمودی
نصف محیطنه ضرب ایله حاصل اولور واما قاعده لری مساحه سی دائره ئ مذکوره حکمنده در واما شکل کره نك
مساحه سی قطرنی دائره ئ عظیمه سی محیطنه ضرب ایله حاصل اولور واما جسم کره نك جمیع مقداری نصف
قطرنی سطحی مثلثنه ضرب ایله ظاهر اولور یا خود قطری مکعبندن سبعینی ونصف سبعینی القا ایدوب باقیدن
دخی کذلك وتسعین القا ایله جمله مقداری حاصل اولور وبو نلره قیاس ایله مقادیر ابعاد واجرام افلاك ونجوم
ظاهر ومعلوم اولور واما ارتفاع مرتفعات نه مقدار اولدیغن بیلمك طریق اهونی بودرکه برارض مستویه ده
اولان مرتفع نسنه نك مسقط حجرینه واصل اولمق ممکن ایسه اول ارض مستویه ده قامتکدن الطول برمح
نصب ایدوب آندن اولقدر تباعد ایدرسن که شعاع بصرلك اورمح بصرلك رأسندن مروراید وب اول مرتفعك
رأسنه واره بعده موقفکدن اول مرتفعك مسقط حجری اولان اصلنه وارنجیه دکین اقدام ایله یا سائر اشیا ایله
کیل ایدوب اول مجتمعی اورمحك قامتك اوزرینه اولان فضلنه ضرب ایدرسن بعده اول حاصلی موقفکله

اول مرتفعك اصل رمحك مابينه تقسيم ايدوب خارج قسمته قامتكى ضم ايدرسن نه مقداره بالغ اولدينسه
اول مرتفعك ارتفاعى اودر وطريق آخرى بودركه اول مرتفعك قربنده اول ارض مستويه اوزرنده برآينه
وضع ايدوب آندن تباعد ايدرسن اولقدركيدرسن كه اول آينه ده رأس مرتفعى سيرايدرسن بعده آينه ايله
اصل مرتفعك مابينى قامتكه ضرب ايدرسن وحاصلى ضرب بى موقف كله آينه نك مابينه تقسيم ايدرسن پس
خارج قسمت اول مرتفعك ارتفاعيدر زيراكه قامتك موقف كله آينه نك مابينه نسبتى اول مرتفعك آينه ايله
كندى اصلى مابينه اولان نسبتى كبيدر پس مجهول احد الوسطين درچونكم اربعهٔ متناسبه دن ارتفاع قامت
اولدر وآينه ايله موقفك مابينى ثانيدر وارتفاع مرتفع ثالثدر وآينه ايله مرتفعك اصلى رابعدر پس
مجهول ثالثدر وقتاكه مسطح طرفينى وسط معلومه تقسيم ايدرسن خارج قسمتله اول مجهول معلوم اولور
وبرطريق دخى بودركه برعصا نصب ايدوب ظلنك كندويه نسبتن بولورسن پس اول وقت ظل مرتفعدن
مقدار ارتفاعن بولورسن وشمس افقدن قرقبش درجه مرتفع اولدقده هرنسنه نك ظلى كندى قدر اولور
امدى فن هندسه دن بومقدار جه يازلدقده قوله تعالى (اولم ينظروا فى ملكوت السموات والارض) رمزى
فن هيئت عالمدن دخى برمقدار جه يازمغه باعث وبادى اولمشدر تاكم مطالب اعلى اولان معرفت مولايه معين اوله

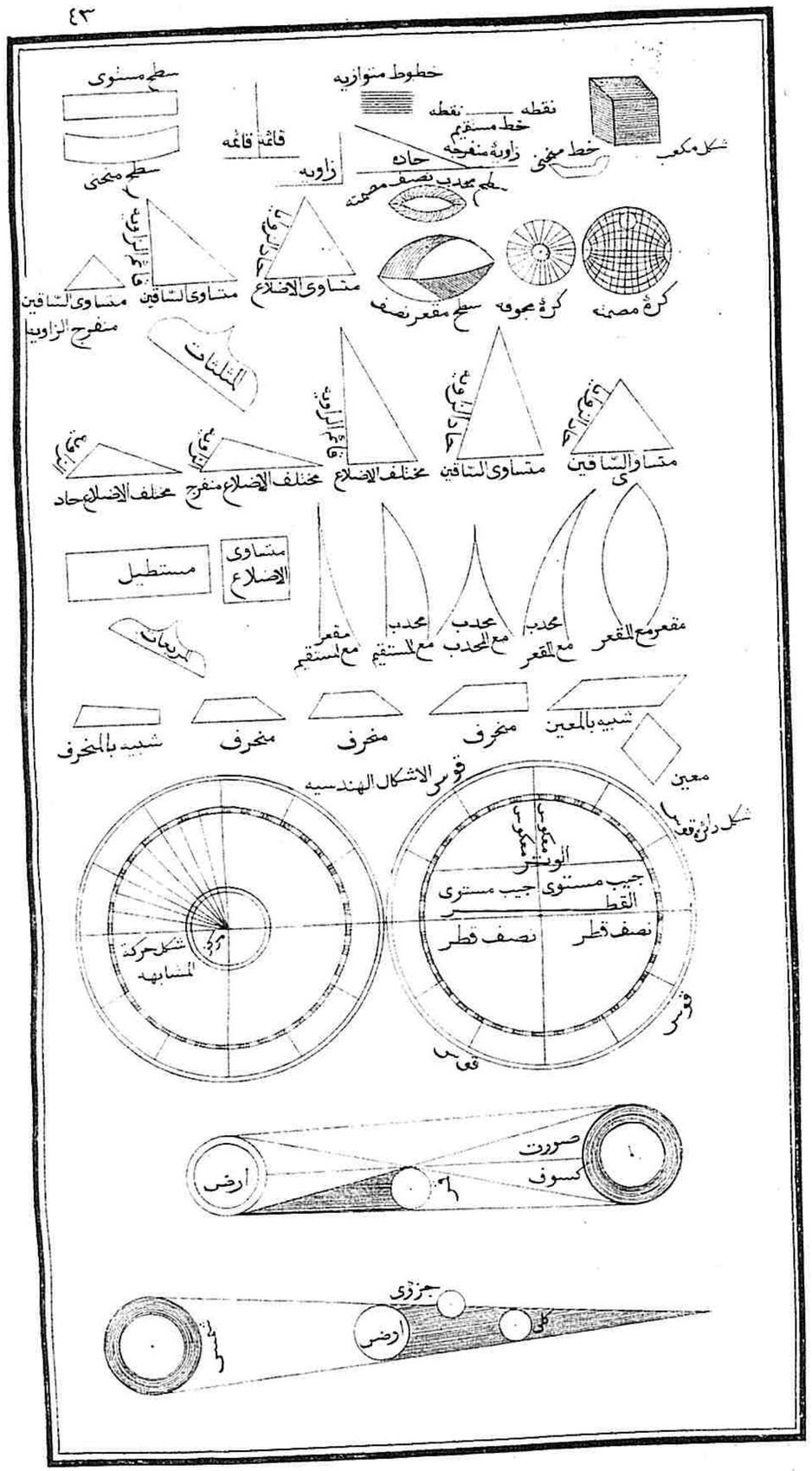

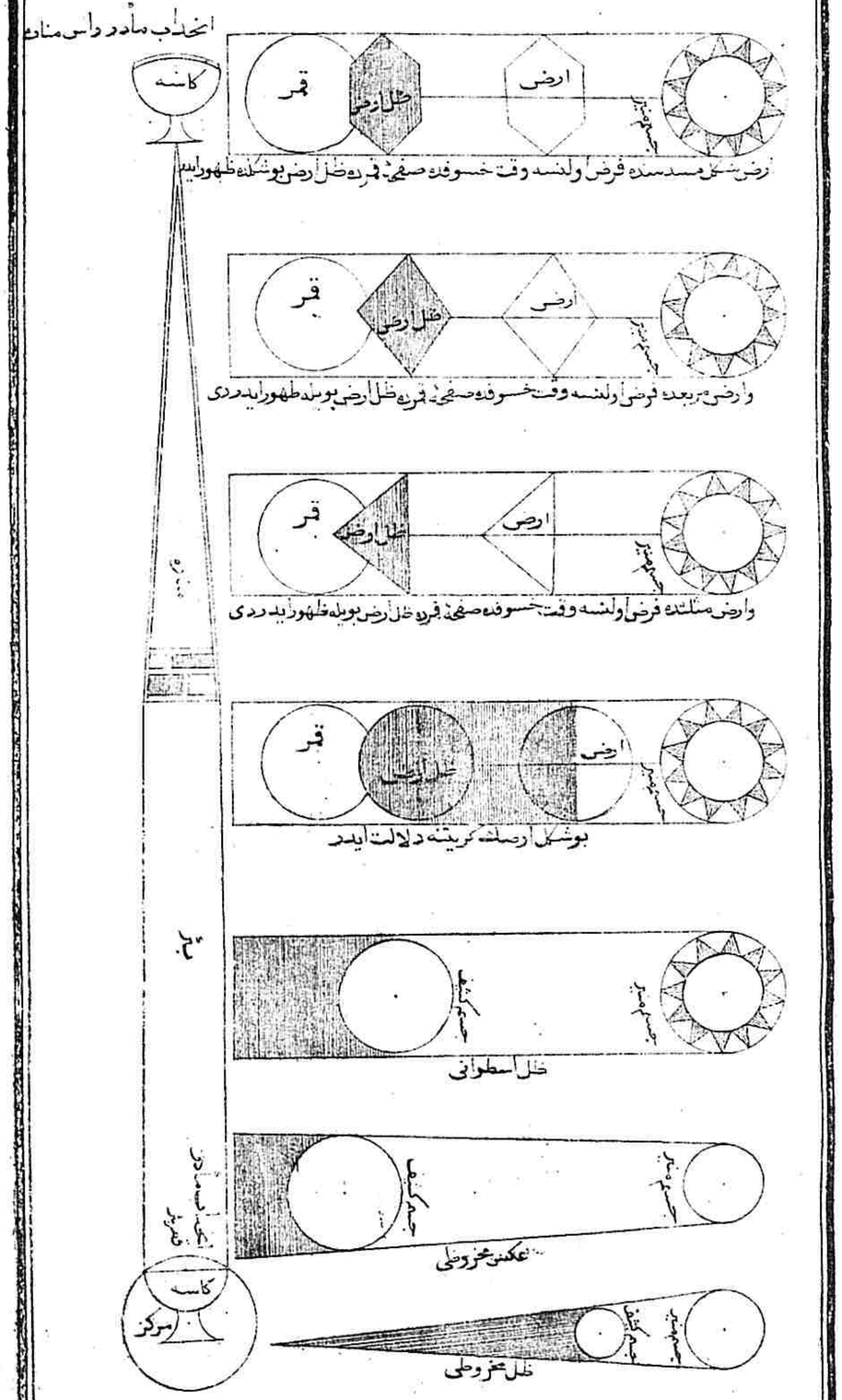

باب ثانی

اثبات کریت هیئت عالمی وتفصیل کیفیت احوال افلاك ونجومی حکیمانه فصول عشره ایله تفصیل ایدر

فصل اول * کریت هیئت عالم اجسامی وکرهٔ عالم اوزرنده رسم اولنان دوائر عظامی وترتیب طبقات افلاك وارکانی وشکل وهیئت فلك اعظمی التی نوع ایله بیان ایدر * نوع اول * تسلیم کریت افلاك وعناصری وکریته متعلق اولان مسائل عجائبی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه اثبات کریت افلاك وعناصر ایچون سوق اولنان ادله دن قطع نظر فن هیئتده لازمدرکه عالم اجسامك استدارهسی وارضك کری اولسی مسلم اوله زیراکه بوفنك قواعدی جمله اول اصل اوزره مبنیدر غیری حاله مجال یوقدر وبورأی فلسفی شرع شریفه مخالف ظن اولنورسه دفع خلجان وحصول اطمینان ایچون منبع فیض لایزالی امام محمد غزالی علیه رحمة المتعالی حضرتلرینك تهافت فلاسفه نام کتابنده یازدیغی عربی عبارت عینیله بو محلده ترجمهٔ ترکی قیلنمشدر واول امام همام حضرتلری بیورمشدرکه معلوم اولسونکه حکما ایله فرق انام بینده اولان خلاف اوچ قسمدرکه برقسمده نزاع مجرد لفظه راجع اولور مثلا آنلرعالمك صانعنه جوهر دیوب جوهری موضعده دکلدر یعنی مکاندن منزه موجود قائم بالذات ایله تفسیر ایلدکاری کبی وقسم ثانی مذهبلری اصول دینده براصله معارضه ایتمین اموردر پس آنلرایله اندهٔ نزاع ایتمك انبیا تصدیقی ضرورتندن دکلدر یعنی اول اموری تصدیق آنلری تکذیب وعکس اقتضا ایتمز مثلا خسوف قمرکرهٔ ارض نجرم شمس ایله جرم قمر میانده توسط ایلمکله قمرك نوری زوالندن عبارتدر زیراکه قمر نورینی کونشدن اخذ ایدر ارض ایسه کره در وسماجله جانبدن زمینی احاطه ایلمشدر قچن قمر ظل ارضده واقع اولسه نور شمس آندن منقطع اولور دیدکاری کبی ودخی معنای کسوف شمس ارضدن شمسه نظر ایدن شخص ایله جرم شمسك مابینده جرم قمرك وقوعی وحائل اولمسیدر وبوحال شمس ایله قمرك رأس وذنب عقده لرنده دقیقهٔ واحده اوزرنده اجتماعی وقتنده اولور دیدکاری کبی وبونك کبی کلاملرینی دخی نزاع لفظی قسمی کبی ابطال ایله مقید اولمزکه ابطالی ممکن ولازم دکلدر پس اول کسه که بومقوله اموری ابطاله مناظره یی لوازم دینیه دن ظن ایدر اول کسه تضعیف وتوهین وجنایة علی الدین ایتمش اولورزیراکه اموری مذکوره نك وقوعنه براهین هندسیه وحسابیه دلالت ایدر برکسه که اکا مطلع اولوب تحقیقنه قادر اولور وسبیندن ووقتندن ومقدارندن ومدت بقاسندن خبر ویرر اکا دینلسه که بوشرع شریفه مخالفدر اول یقین اوزره استدلال ایلدیکی امر ده شبهه ایتمز بلکه شرع شریفده استشکال ایدرکه یقینه مخالف شرع نیجه اولور دیو توجیهه باشلار پس شرع شریفه یولیله طعن ایدنلرك ضررندن یوسز نصرت ایدنلرك ضرری اکثردر نته کم عدو عاقل صدیق جاهلدن اولی دردیمشلربوندن عسکره امام همام حضرتلری خسوف وکسوف حدیثنی نقل ایدوب دیمشلردرکه اکر دینلورسه که حدیث شریفك آخرنده بیورلدیغی اوزره خسوف تجلی الهی سبیله خضوع عدر بوزیاده نك نقلی صحیح دکلدر صحیح اولدیغی تقدیرجه دخی امور قطعیه ده مکابره دن تأویلی اهوندر چوق ظواهر ادله وضوحده بوحدیث منتهی اولمیان امور قطعیه مقابلنده تأویل اولنمشدر فکیف که نقلی صحیح اولمیه وملاحده یی اثنای بحثده مسرور ایدن امور لئ اعظمی ناصر شرع شریف بونك امثالنی شرعه مخالفدر دیو تصریح ایتمیدر زیراکه من بعد شرع شریفی ابطال طریق امر سهل اولور وامور مذکوره یه تسلیم لازم اولق انکیچوندرکه حکما ایله بحث عالمك حدوث وقدمنده درحدوث عالم ثابت اولدقده کروی اولسون بسیط اولسون وطبقات افلاك وعناصری بولدقلری کبی اون اوچ طبقه اولسون اقل اولسون اکثر اولسون دین مبینه ضرر ویرمز عالم هر نیجه اولورسه اولسون مقصود آنك فعل باری ایله وجوده کلدیکیدر (وقسم ثالث) اولدرکه آنده نزاع ایتمك اصول دینده براصله متعلق اوله حدوث عالم وصفات صانع وحشر اجساد کبی بوماده لرده آنلرله بحث الزامی برله بحث وکلاملرینی ابطال ایتمك لازمدر مثلا آنلردیرلرکه عالم قدیمدر زیرا که مستند الی القدیمدر وهر قدیمه مستند اولان قدیمدر پس عالم قدیمدر وبز بوکلاملری ابطال ایدرب دیرزکه عالم حادثدر زیراکه متغیردر وهر متغیر حادثدر پس عالم حادثدر دیمشدر اول امام همام رحمة الله علیه حضرتلرینك بوکلامی بو محلده یازلمشدر تاکم اهل ورع بارد امور آتیه یی شرع شریفه مخالفدر دیو ردایتمکله مردود اولور قبیلندن ظن ایتمیه لروانکار یولنه کتمیه لر * نوع ثانی * کریت عالمی اثبات ایدن ادلهٔ عقلیه یی بیلدیرر (ای عزیز

معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه جمیع امور عالم بری برینه مربوطدر ونفس عالم بری برینی محیط وبری
برینه مماس کره لردرکه برایکنه صاله جق مکان خالی اولمیوب اجرام علویه واجسام سفلیه ایله طولمشدر وعالمك
هیئت طبیعیه سی شکل مستدیر اوزره اولمقدر واقتضاء طبیعتنه راجع نیجه ادله ایله بو دعوی اثبات اولنمشدر
جمله دن بری عالمك هرنه طرفنه نظر اولنسه شکل محدب کورینور وهر قطعه برقوس اولدیغی قانون فکر ونظر
وتجربهٔ عقل بشر ایله بیلنور وشکل مستدیر اوسع اشکال اولدیغندن ماعدا ارض وسماده مشاهده اولنان
احوال شکل مستدیردن غیریده اولمق محالدر وطوب زمینی مسطح ظن ایدوب بسیط اولمق فکرین ایدنلر
مغلوب وهم وخیالدر پس بر وبحر وجبال ووهاد اختلاف اشکالله مجموعی برکره اولوب ظل ارض ایله
قمر منخسف اولدیغی وحین خسوفده ظل ارض وجه قمرده مدور بولندیغی وروی زمینده سیاحلرك حرکتیله
مواضع طول وعرض اختلاف بولدیغی جمله دلائل استداره در وکواکب ثوابته قطب عالم حولنده
دوائر متوازیه اوزره دونوب قطبه قریب اولان موضعده مدار اصغر اوزره ابدی الظهور اولمسی ودائرهٔ افقه
مماس کورینن ثابته دن منقطه یه وارنجه یه دکین بحسب البعد زمان خفانك تزایدی تا برحده وارنجیه دکین که
زمان ظهور وخفا برابر اوله بعده زمان خفا تدریج ایله زائد اولوب زمان ظهور کذلك نقصان بوله حتی اوبر قطب
قربنده ابدی الخفا اوله وطلوع ایدن کوکبك افقدن نصف نهاره کلنجیه دك تدریج ایله مرتفع اولوب
اجزاسنك شیئا فشیئا طلوع ایتمسی وینه منوال مذکور اوزره غروبه کتمسی وکوکبك مقداری دوره سنده
مساوی اولوب طلوع وغروب عندنده بخار ارض ایله متغیر وعظیم کورنمسی ودائما وجه ارضدن سمانك نصفی
یا نصفنه قریبی کورنمسی وکوکبك اهل مشرق اوزرینه اهل مغربدن مقدم طلوعی ومقدم غروبی وخسوف
وکسوفك ساعتیله ظهوری وشمال طرفنه کیدنلره قطب وکواکب شمالیه نك ازدیاد ارتفاعی وکواکب
جنوبیه نك ازدیاد انحطاطی وجنوب طرفنه کیدنلره قطب وکواکب جنوبیه نك ازدیاد ارتفاعی وکواکب
شمالیه نك ازدیاد انحطاطی وانحداب ماء بحر اهل سفینه دن ستر ایلدیکی سواحل وجبالك توجه ایدنلره ابتدا
اعالیسی کورینوب قریب اولدقجه اسافیلی دخی کورنمسی وکواکبك مدت ظهورنده زمان ارتفاع وانحطاطی
مساوی اولمسی وآفتابك معدل نهار اوزرنده ایکن زمان ظهور وخفاسی مساوی اولدقده طلوع
وغروب ایدیجك ظلی خط مستقیم اوزره نقطهٔ مغرب ومشرقه مقابل وایکی ظلی بری برینه مطابق
اولمسی بالجمله استدارهٔ ارض وسمایه دلائلدر اما وقت خسوفده صفحهٔ قمرده دائره شکلنده ظاهر اولان
کرهٔ زمینك ظلی اولدیغی ارضك کریتنه دلیل ظاهردر زیرا که اکر ارض کره شکلنده اولمیوب یا مثلث ویا مربع
ویا مسدس شکلنده اولسه تقریب انخساف ایله صفحهٔ قمرده ظاهر اولان ظل ارض دخی دائره شکلنده ظهور
ایتمیوب یا مثلث ویا مربع ویا مسدس شکلنده کورنمك اقتضا ایدردی حالا کیم بو جمله خلاف واقعدر وینه
حوادث فلکیه امکنهٔ متعدده ده ارصاد اولنوب جانب شرقده وقت سحرده واقع اولان خسوف وعند الطلوع
ظاهر اولان کسوف اهل غربه کورنمز وجانب غربده عند الغروب حاصل اولان کسوف وعشا وقتنده واقع
اولان خسوف اهل شرقه کورنمز ووسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف تحت الارض مقابله ده
ساکن اولنلره کورنمز وتحت الارض وسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف فوق الارض مقابله ده
ساکن اولنلره کورنمز فعلی هذا فوق الارض وسط سماده واقع اولان خسوف وکسوف اهل غربه اهل شرقدن
مقدم کورینور مثلا اهل غربه یا سحر ویا ضحی وقتی کورینور واهل شرقه یا عصر ویا عشا وقتی کورینور
پس شرقیلرك طلوع وغروبی غربیلرك طلوع وغروبندن مقدم اولدیغی خسوف وکسوف ایله بیلنور نته کم
طول بلدان هم خسوف وکسوف ایله بولنور حالا که بو احوال کره نك غیریسنده اولمق احتمالی یوقدر وبو جمله دن
قطع نظر هند شرقی اطلاق اولنان هندستانه وهند غربی تسمیه قیلنان یکی دنیایه بحر محیط ایله سفر ایدنلره
شرقا وغربا کشت وکذار امکانی ظاهر اولوب مغربدن کیدوب تحت الارض بحر مرقوم ایله طولشوب
مشرقدن کلان سفینه لر احوال ارضك استداره سی دعواسن اثبات ایدوب جمیع ادله نك خاتمه سی اولوب
منازعه بابن سد ایتمشدر * نوع ثالث * قاعدهٔ استداره یه مبنی اولان مسائل عجیبه یی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه استداره قاعده سنه مبنی بو فن هیئتك مسائل غریبه سی واردرکه

هم سؤال وهم استغراب اولنور اما مسئلهٔ اولی یوم واحدك اوچ شخصه نسبتله مغایر اولمسیدر مثلا بر موضعدن
اوچ شخصك بری شرقه وبری غربه کیدوب وبری مکاننده مقیم اولسه واول کیدنلر خط مستقیم اوزره حرکت
متساویه ایله سیر ایدوب شرقه کیدن غربدن وغربه کیدن شرقدن کلوب یوم واحدده اول شخص مقیمك عندنده
جمع اولسه لر اول یوم واحد اول شخص واقفه نسبت جمعه اولسه غربه کیدنه نسبت خمیس وشرقه کیدنه نسبت
سبت اولسه پس بونك سری بودرکه مثلا غربینك ایام سیری یدی کون اولسه مسیر شمسه موافق کتمسیله
اول ساکنك وقت غروبندن بونك وقت غروبی دور فلکك سبعی قدر مؤخر اولور وبو تفاوتدن یدی کونده
برکون کیجه سیله نقصان حاصل اولوب مکاننه کلدیکی یوم اکا نسبت خمیس دوشر کذلك شرقینك سیری
مسیر شمسه مخالف اولمغله غربینك عکسی اول واقفدن سبع دورانك غروبی مقدم اولوب یدی کونده اجزای
تقدم اجتماعندن برکون برکیجه حاصل اولوب یوم مزبور اکا نسبت سبت دوشر واما مسئلهٔ ثانیه بودرکه
وجه ارضده بر بئر عمیق واوزرنده بر مرتفع مناره اولسه اول بئرك قعرنده بر کاسه یی صو طولدیروب اول صویی
رأس مناره ده اول کاسه یه قوسه لر المیوب زیاده کلور زیرا که دائره مرکزدن بعید اولدقجه انحداب قوسی قلیل
اولور واجزای عناصر ایسه هرنه حیزده بولنورسه کرهٔ عالمدن برقطعه در پس فم کاسه ده واقع اولان دائره نك
قوسی قعر بئرده مرکز ارضه قریب اولوب منحنی اولور ورأس مناره ده اکا نسبت مستقیم اولمغه قریب اولمغله
برمقدار فضله لازم کلور (واما مسئلهٔ ثالثه) بودرکه برغایت مرتفع مناره شرفه سنده ایکی موضعدن برر حجر
القا اولنسه مابین مسقط حجرین مسافه ده شرفه ده اولان موضعلرندن کمتر اولور مثلا شرفه نك برکنارندن
برکنارنه اون ذراع اولسه مابین المسقطین اون ذراعدن اقل کلور کذلك ایکی دیوارك سقف واساسی محللرندن
بعدی مساوی دکلدر زیرا که ایکی شاقولك مبدأ ومنتهاسی برابر اولمز کتدکجه تقاربلری مرکز ارضده ملاقاته
منتهی اولسه کرکدر وینه قاعدهٔ استداره یه مبنی مسائل شرعیه سؤال اولنور اما اولکی مسئله زید انکلیز
کمیلریله ارض تسعینه واردقده التی آی کوندر والتی ای کیجه اولمغله مدت مذکوره ده بش وقت نمازی
وصوم رمضانی نه وجهله ادا ایدر واما ایکنجی مسئله زید عمرو ایله اشراط ساعتدن اولان طلوع الشمس من المغرب
مسئله سنده مباحثه ایدوب زید بو مسئله یی علم هیئت قواعدینه تطبیق ممکندر دیسه عمرو انکار ایتسه زید
تقی الدین راصد قولنجه منطقة البروج میل کلیدن کچوب تدریج ایله مدت مدیده مرورنده افق استوایه منطبق
اولوب سیارات سائره نك منطقه لری آنك کبی منطبق اولمغله محل غروبدن طلوع ایتمش اولور نته کم حالا عرض سته
وستینده شمس محل غروبندن طلوع ایدر دیوب وجه توفیقی بویله بیان ایلسه عمرو انکارنده مصر اولوب بو وجهله
توفیق ممکن دکلدر دیسه واکر ممکن اولورسه عورتم مطلقه اولسون دیسه طلاق واقع اولورمی واما اوچنجی
مسئله زید مکه شهرندن غیری یرده برمکان واردرکه اول مکانده جهات اربعه قبله درکه اول بیت شریفك
سمت قدمیدر دیسه عمرو انکار ونفی ایدوب ونفی اثباته عتق رقبه تعلق ایلسه لر قنقیسنك واقع اولور بو اوچ سؤالك
جوابنه تعرض اولنمدی * نوع رابع * افلاك وارض امورنی ضبط ایچون کرهٔ عالم اوزرنده وضع ورسم اولنان
دوائر عشرهٔ عظامی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت افلاك وارض امورنی ضبط وبری برینه
ربط ایچون کرهٔ عالم اوزرنده نیجه دوائر مختلفه یی اقطابیله اثبات ایتمشلردر ودوائر مشهوره یی ایکی قسم
اعتبار ایدوب برقسمنی دوائر عظام وبرقسمنی دوائر صغار عد ایتمشلردر اما دائرهٔ عظیمه اولدرکه بالاده بیان
اولندیغی کبی کرهٔ عالمی تنصیف ایدوب مرکزی شبهه سز مرکز عالم اوله واما دائرهٔ صغیره اولدرکه کرهٔ عالمی
تنصیف ایتمز هرچند کندی کره سنه نسبتله عظیمه ایسه ده اکا صغیره دیرلر مناطق تداویر کبی اما دوائر عظام
اوندرکه دائرهٔ معدل النهار ودائرهٔ منطقة البروج ودائرهٔ مادة بالاقطاب الاربعه ودائرهٔ افق ودائرهٔ نصف النهار
ودائرهٔ ارتفاع ودائرهٔ اول سموت ودائرهٔ میل ودائرهٔ عرض ودائرهٔ وسط سماء الرؤیه در وبو دوائر مذکورهٔ
مشهوره نك بعضسی کرهٔ عالم اوزرنده منفصل ومتحرك وضع اولنمشدر وبعضسی متصل وثابت رسم اولنمشدر
اما منفصل ومتحرك اولان دوائر عظام التی دائره در بری دائرهٔ افقدر وبری دائرهٔ نصف النهاردر وبری دائرهٔ
ارتفاعدر وبری دائرهٔ اول السموتدر وبری دائرهٔ میلدر وبری دائرهٔ عرضدر واما متصل وثابت اولان
دوائر بوستهٔ مذکوره نك غیریسی اولان دوائر عظام ودوائر صغاردر اما دوائر عظام عشره دن دائرهٔ اولی

معدل النهار در وفلك مستقيم دخى ديرلر وبو كا انكچون معدل ديرلر كه شمس بو كا امسامت اولدقده
عرض تسعيندن ماعدا جميع نواحيده ليل ونهار تقريبا معتدل يعنى مساوى اولور وبو معدلك سطحنده كرهٔ زمين
اوزرنده مرتسم اولان دائره يه خط استوا ديرلر زيرا كه فلك انده استوا اوزره دولاب كبى دونر يعنى معدل النهار
عالمى قاطع فرض اولندقده خط استوا سطح ارض اوزرنده آندن حادث اولان دائره فلك محيطيدر ومعدل
نهاره موازى اولان دوائر مدارات يوميه ديرلر وبونلردن دوائر صغار موهومه در كه فلك اعظمده فرض اولنان
هر نقطه دن فلك مرقومك دوريله آنك اوزرنده ايكى قطبى اولان قطب عالم ايله منطقه سى اولان معدلك آراسنده
مرتسم اولورلر وبو دوائر حركت يوميه ايله رسم اولندقلرندن بونلره مدارات يوميه ديرلر واما دائرهٔ ثانيه منطقة
البروج در وفلك البروج دخى ديرلر وبروج اثنى عشر بونك اوزرنده اعتبارا اولندىغندن بو كا دائرة البروج دخى ديرلر
وبو كا موازى اولان دوائره مدارات عرض ديرلر زيرا كه مركز كوكب آنلرك برينك سطحنده بولنسه دائرهٔ بروجدن
شماله ياجنوبه مائل اولمش اولورپس اول كوكبك عرضى اول دائره ايله دائرة البروج آراسنده اولان مسافه در
وبو دوائر دخى مدارات يوميه كبى صغار موهومه در چونكه فلك البروجك ايكى قطبى كبى دائرة البروجك
ايكى قطبيدر عالمك ايكى قطبى اولان معدل نهارك قطبلرندن بشقه درپس لازم در كه معدل نهار ايله دائرهٔ بروج
محيط عالم اوزرنده ايكى نقطهٔ متقابله عندنده تقاطع ايده لر كه اول نقطه لرك اراسنده هر برندن نصف دائره
منحصر اوله زيرا كه دائرهٔ بروج معدل كبى عظيمه در واول نقطه نك برى كه فلك البروج معدلدن شماله ميلنى آندن
باشلرا كا نقطهٔ اعتدال ربيعى ديرلر زيرا كه شمس اكا كلدكده اكثر معموره ده فصل ربيع حاصل اولور ومقابلنه
نقطهٔ اعتدال خريف ديرلر وبونه لازم در كه دائرهٔ بروجك معدل نهاردن غايت بعدى نصفلرى منتصفنده
ايكى نقطه عندنده اوله كه برى قطب شمالى سمتنده در واكا نقطهٔ انقلاب صيفى ديرلر واوبرى قطب جنوبى
سمتنده در واكا نقطهٔ انقلاب شتوى ديرلر پس بو ايكى تقاطع وايكى بعد ايله دائرهٔ بروجك درت نقطه سى متعين
اولمشدر كه آنلرله درت ربعه منقسم اولور بعده بودرت ربعدن ايكى ربعى متلاصقك هر برى اوزرنده ايكى نقطه
فرض اولنمشدر كه آنلرله اول ربعلر اوچر متساويه قسملره منقسم بولنمشدر بعده التى دائرهٔ عظيمه توهم قيلنمشدر كه
جمله سى ايكى نقطهٔ متقابله ده يعنى ايكى قطب بروج اوزرنده تقاطع ايتمشلردر واما دائرهٔ ثالثه اقطاب اربعه دن
مرور ايدن دائره در كه دوائر سته مذكوره نك برينه ونونك كرهٔ عالم اوزرنده ايكى قطبى ايكى نقطهٔ اعتدالدن مرور قيلمشدر
بالاقطاب الاربعة ديرلر ودوائر ستهٔ موهومه نك برى اول دائره در كه ايكى نقطهٔ اعتدالدن مرور قيلمشدر وقطبلرى
ايكى نقطهٔ انقلاب اولمشدر ودوائر سته دن قلان درت دائره اول ايكى ربع اوزرنده فرض اولنان درت نقطه دن
واول دردلرك مقابلنده بولنان درت آخر نقطه دن مرور ايتمشلردر ونونلرك قطبلرى دائرهٔ بروج اوزرنده فرض اولنان
نقطه لردر پس فلك ثامن بو دوائر سته ايله اون ايكى قسم اولمشدر وهر برقسمنى ايكى نصف دائره احاطه قيلمشدر
وهر قسمده منطقه بروجده بولنان قوس بروج اسميله شهرت بولمشدر انكچون فلك ثامنك اسمى فلك البروج
اولمشدر وبو دوائر سته عالمى قاطع فرض اولنسه فلك اعظم وافلاك ممثله نك جمله سى اون ايكى برجه منقسم اولور
واما دائرهٔ رابعه دائرهٔ افقدر وبو برده دائرهٔ عظيمهٔ متحركه در كه فلكك كورينن نصفندن كورنمين نصفنى فصل ايتمشدر
وبو كا نسبتله طلوع وغروب كواكب متعين ومعلوم اولمشدر وبونك ايكى قطبى سمت رأس وقدم بولنان ايكى
نقطه در وبو دائرهٔ افق معدل نهارى ايكى نقطه ده تصيف ايتمشدر كه برينه نقطهٔ مشرق ومطلع اعتدال ديرلر
وبرينه نقطهٔ مغرب ومغرب اعتدال اطلاق ايدرلر وبو ايكى نقطه مابينى وصل ايدن خط مستقيمه خط مشرق
ومغرب وخط اعتدال ديرلر وبو دائرهٔ افق دائرهٔ بروج ايله تقاطع ايلديكى ايكى نقطه يه طالع وغارب ديرلر ونقطهٔ
مشرق ايله دائرهٔ بروج يامركز كوكب آراسنده دائرهٔ افقدن واقع اولان قوس اقصره سعة المشرق ديرلر ونقطهٔ
مغرب ايله آنلرك آراسنده بولنان قوس اقصره سعة المغرب ديرلر وبو دائرهٔ افقه متوازى اولان دوائر صغاره
مقنطرات ديرلر ودائرهٔ افقك فوقنده بولنانلره مقنطرات ارتفاع اطلاق ايدرلر وتحتنده بولنانلره مقنطرات
انحطاط ديرلر واما دائرهٔ خامسه دائرهٔ نصف نهاردر وبو دخى بر دائرهٔ عظيمهٔ متحركه در كه ايكى قطب عالمدن
ونقطهٔ سمت رأس وقدمدن مرور ايتمشدر وبونك ايكى قطبى نقطهٔ مشرق ونقطهٔ مغربدر وبو دائرهٔ نصف نهار

دائرهٔ افقى ايكى نقطه ده تنصيف ايتمشدر كه برى نقطهٔ جنوب وبرى نقطهٔ شمالدر وبو ايكى نقطه نك مابينى
وصل ايدن خطه خط نصف النهار وخط الزوال وخط الجنوب والشمال ديرلر وبو مذكور اتك جمله سى عرض
تسعينك غير يسنده در (واما دائرهٔ سادسه دائرهٔ ارتفاعدر وبو كا دائرهٔ سمتيه دخى ديرلر وبو بر دائرهٔ عظيمهٔ
متحركه در كه سمت رأس وقدمدن مرور ايدوب اول خطلك رأسندن عبورا يتمشدر كه اول خط مركز عالمدن كاوب
مركز شمسدن يا كوكبدن كچوب سطح فلك اعلايه چيقمشدر وبو دائرهٔ ارتفاع اول دائرهٔ افقى زوايای قائمه اوزره
ايكى نقطه ايله تقاطع ايتمشدر كه اول نقطه لرثابت اولميوب دائرهٔ افق اوزرنده انتقال شمس وكوكب جسيله
منتقل اولورلر وهر برينه نقطهٔ سمت اطلاق ايدرلر وبو نقطه لرله نقطهٔ مشرق ونقطهٔ مغرب ارالرنده دائرهٔ افقده
بولنان قوسه قوس سمت ديرلر وبو ايكى نقطهٔ سمت ايله نقطهٔ جنوب ونقطهٔ شمال ارالرنده بولنان قوسه تمام
سمت اطلاق ايدرلر وبو دائرهٔ ارتفاع دائرهٔ نصف نهاره بركون بركيجه ده ايكى دفعه منطبق اولور (واما دائرهٔ سابعه
دائرهٔ اول السموت در وبو بر دائرهٔ عظيمهٔ متحركه در كه نقطهٔ سمت رأس وقدمدن ونقطهٔ مشرق ومغربدن مرور
ايدوب وبونك قطبلرى نقطهٔ جنوب وشمالدر وبو دائرهٔ اول السموت اول دائرهٔ نصف نهار ايله نقطهٔ سمت رأس
وقدمده زوايای قائمه اوزره تقاطع ايتمشدر وكرهٔ عالم بو دائره ايله ودائرهٔ نصف نهار ايله ودائرهٔ افق ايله سكزه برابر
قسم اولمشدر كه دردى فوق الارض ودردى تحت الافق بولنمشدر وبو دائره يه انكچون اول السموت ديرلر كه دائرهٔ
ارتفاع بونك اوزرينه منطبق اولدقده آنك قوسى سمتى وتمام سمتى قالمز ودائرهٔ اول السموته مماس اولان مدار
يومى يه مدار بلمد ديرلر كه اهلنك سمت رأس مداريدر (واما دائرهٔ ثامنه) دائرهٔ ميلدر بو دخى بر دائرهٔ عظيمهٔ
متحركه در كه معدل النهارك ايكى قطبندن مرورا يتمشدر ومعدل نهاردن بعد كوكب وميل منطقة البروج
بونكله بيلنمشدر وبو كا ميل اول دينلمشدر) واما دائرهٔ تاسعه) دائرهٔ عرضدر بو دخى بر دائرهٔ عظيمهٔ متحركه در كه
فلك بروجك ايكى قطبندن مرور ايدوب اول خطلك رأسندن عبورا يتمشدر كه اول خط مركز عالمدن كاوب مركز
كوكبدن كچوب سطح فلك بروجه خروج ايتمشدر وبو دائرهٔ عرض ايله عرض كوكب بيلنمشدر ومعدل نهاردن
فلك بروجك ميل ثانيسى بونكله بولنمشدر (واما دائرهٔ عاشره) دائرهٔ وسط سماء رؤيتدر وبو دائرهٔ منطقة البروجك
ودائرهٔ افقلك اقطابندن مرورا يتمشدر وبونك ايكى قطبى طالع وغارب نقطه لريدر ودائرهٔ افق ايله قطب منطقة
البروج اراسنده ياعكسيله بو دائره ده واقع اولان قوس اقصر عرض اقليم رؤيتدر وبو اراده بو دوائر عظامى
بيان ايله اكتفا اولنوب دوائر باقيه يى محللرى كلدكچه يازلمق خوش كلمشدر * نوع خامس * هيئت طبقات
افلاك كليه يى واثبات حركات افلاك جزئيه يى وكيفيت حركت دوريه يوميه يى وتحديد جهات وماهيت اجرام
علويه يى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردر كه اول مبدع بدايع مصنوعات
جناب حكيم خلاق كائنات جل جلاله حضرتلرينك مراد وصنعيله جميع اجرام افلاك واجسام عناصر
تاخالك اوراق كلم مثالى بريناك دروننده حال كرات عديده اولوب على الترتيب كبراسى صغراسنى محيط ومحدق
وجميع جهتلردن مماس ومطبق جمله سى كرهٔ واحده شكلنه كيروب عالم جسمانى قدرت وحكمت ربانى برله
بونظام بديع الانتظام حكمت ارتسام اوزره طرح وتأسيس اولنمشدر بلكه بوهيكل غريب التركيب وعجيب
الترتيبك شكل وهيئتى جميع حكماى اسلامك واكثر علماى دينك رأى اصابت قرينلرى اوزره بويله اخذ وقبول
اولنمشدر كه عالم اجسام برى برينى محيط كرات وعناصر اوزرنده افلاك بصل مثالى طبقات اولوب مجموعى
برطوب شكلنه كيرمشدر واجرام اثيريه يعنى افلاك كليه طقوزه منحصر اولوب جميع اجرام عاليات وعناصر
سفليات اتك حاق وسطنده برجزؤ متوهم واردركه اول مركز عالم وزيرپاى اعمدر وبو طقوز عدد سموات اتك اكبر واعظمى
فلك اطلسدر كه محدد جهات جهان ومعين اوقات زمان اودروفلك مرقوم افلاك سائره يى قبضهٔ حكومتنه
الوب يكرمى درت ساعتده بركره جميع كواكب نيرات وثابتات وسيارات ايله شرقدن غربه دورايدرپس دائما
طلوع وغروب كه ليل ونهار وروز روشن وشب تارده واقع اولور جمله سى آنك حركتنه منوط ومربوطدر
وبو افلاك تسعه نك فلك اخيرى فلك قدردركه كائنات جوّ سمايى وعالم كون وفسادى واشيايى جمله جهتلردن
احاطه ايتمشدر وكرات عناصر اربعه بو فلك قدرك دروننده مراتبنجه قرار وثبات بولمشلردر وعلى كل حال جانب
محيط جهت فوق وجانب مركز جهت تحت اولوب بسيط ارض وماده قائم وسائر اولان اشخاص لك رأسلرى

فلك قمر سمتنه وقدملری مرکز عالم جهتنه واقع اولدیغی امر مقرردر وبو افلاك تسعه ومافیها صاف ومضئ
وشفاف اولوب کمال صفوتلرندن بونلره کاه بللوری وکاه جمدی وکاه آبی اطلاق ایتمشلردر اکرچه کلیات وجزؤیات
افلاك وعناصر خلالنده فضله ویا خلا اولمدیغنده حکمانك جمله سی اتفاق اوزره کتمشلردر لکن ماورای فلك
اعظمده بحثی متواتر اولان خلایی حکماء قدما ماده دن مجرد بر بعد موجود دیمکله ومتکلمون بعد موهوم ایله
تعبیر وتفسیر ایتمشلردر چونکه افلاك کلیه تعیینی احوال سموات ضبطنه وفا ایتمیوب اهل هیئت سبعهٔ
سیاره یه عارض اولان اموری مشاهده ایلدیلر یعنی کواکب مرقومه ده کاه استقامت وکاه اقامت وکاه بطؤ
وکاه سرعت وکاه رجعت کوروب کاه آفتاب کبی میل کلیدن عبارت اولان ایکی انقلاب نقطه لری بیننه سیری
تخصیص ایتدکلرینی وکاه سیارات سائره کبی انقلاب نقطه لرینی شمال وجنوبه عظیم تجاوز ایله کتدکلرینی
وکاه ضیالری ازدیاد وکاه نقصان بولوب بویله حالات ایله کاه ارضه قریب وکاه بعید اولدقلرینی واحوال خسوف
وکسوف دخی مطرد اولمیوب کاه کلی وکاه جزؤی اولدقلرینی کوروب ملاحظه ایلدیلر والحاصل وقتا که آنلر
سمواتك بو مذکورات امثالی امور مختلفه سن نظرده معاینه ایلدیلر پس علل واسبابنی شرح وبیان وتقویمده
وتعدیل وتسویه وتنظیمده افلاك کلیه نك درونلرنده یعنی متحد المرکز اولان ایکی سطح متوازی بیننده واقع
ثخنلرنده ارضه شامل وغیر شامل مرکزلری وقطبلری متحد ومختلف وغلظتده ورقتده متساوی
وغیری متساوی نیجه نیجه افلاك جزؤیه فرض ایتمکه محتاج اولوب بونلری اعضای ابدانه تشبیه ایدوب
افلاك ثانیه وتداویر اعتبار ایتمشلردر امدی (بر اول بدیع السموات والارض) اولان صانع حکیم حضرتلرینك
دقایق صنعتن وحقایق حکمتن تفکر وتذکر له معرفتی طالبلرینه تخیل اجزای افلاك آسان اولوب اول
معقولات بو محسوسات امثالی عیان وصفحهٔ بیان اوزره مجسم نشان اولمق ایچون افلاك کلیه نك اشکال
وصورتلرن بو محلده رسم وتصویر ایتمشزدر بعده قشور افلاکدن لب لباب خاکه دخول ایدوب آندن
کندیکه کلوب ربکی بولمق ایچون ترتیب سمواتی بیان وکتابتده اعلادن اسفله تنزل طریقن طوتمشزدر وصورت
افلاك کلیه بودر

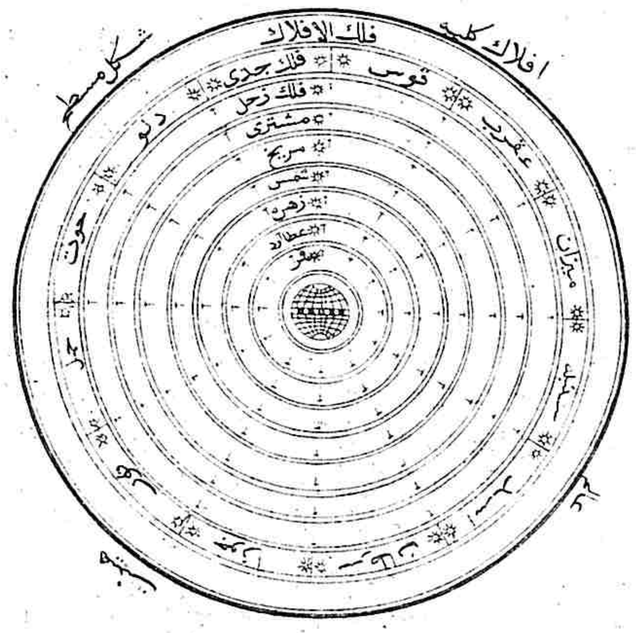

نوع سادس هیئت فلك اطلسی وسرعت حرکت یومیه سنی وجمیع افلاك وعناصره اولان تحکم وتسلطنی
ووسعت فضاسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه فلك اعلی که فلك قمره نسبتله
فلك تاسعدر بالاده بیان اولندیغی اوزره نیجه نام وشان ایله شهرتیاب اولمشدر ومرکزی مرکز عالم وقطبی قطب عالم
اولوب ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری ونجوم وکواکبدن معرا اولمغله فلك اطلس تسمیه
اولنمشدر وجمیع اجرام واجسامی محیط اولمغله عالم جسمانی کندیده نهایت بولوب فوق حقیقی ومحدد جهات
اولمشدر وماورای سماواتده خلا وملا امتناعی فرض اولنمغله بونك سطح محدبی بر نسنه یه تماسدن بریدر
وبللور کبی جسم بسیط صافیدر وجمیع نقوشدن عاریدر لکن سطح مقعری کندی جوفنده اولان فلك ثوابتك
سطح محدبنه مماسدر وبو فلك اعظمك تحتنده افلاك جزؤیه فرض اولنمغه احتیاج اولمیوب انجق دوائر عظامدن
معدل النهار دائره سی بونك محیطنده ایکی قطبی منتصفنده دائرهٔ میل فرض اولنمشدر وفلك مرقوم بو کونه
وسعت وعظمتیله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه حرکت وضعیهٔ سریعه سیله درونده اولان
افلاکی بالجمله وکرهٔ ناری وکرهٔ هوادن بر مقداری دوندروب یکرمی درت ساعت مستویه ده بر دوره سنی
تمام ایدر وهر فلکك بر مکانی وحیزی واردرکه آندن هرکز انتقال ایتمز لکن کندی مکاننده
جمیع اجزاسیله حرکت وضعیه برله متحرکدرکه طرفة العین قدر ساکن اولمز وفلك اعظمك
منطقه سی حرکتی بغایت سریعدر نته کم برهان هندسیه ایله ثابتدرکه فرس حدود رکض شدید حالنده
ایکی آیاغك قالدیروب قوینجیه دك فلك اعظم اوچ بیك فرسخ مسافه حرکت ایدر سبحان الصانع الحکیم)
بونه سرعت غریبه درونه قوت عجیبه درکه بر لحظه ده قطر کرهٔ زمیندن زیاده مسافهٔ شمسی فلکیله الوب کیدر
وبو سرعته اول حدیث شریف شهادت ایدرکه حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم جبریل امین علیه السلامه
زوال وقتنده سؤال ایتمشدرکه (یا اخی جبریل هل زالت الشمس جبریل امین جواب ایتمشدرکه لا نعم پس
حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم سؤال ایتمشدرکه لا دنصکره نعم نیچون دیدك جبریل امین جواب ایتمشدرکه
سن سؤال ایلدکده هنوز شمس زائل اولمشدی بن لا دینجیه دك شمس بشیوز فرسخ مسیره یی قطع ایدوب
نصف نهاردن زائل اولمشدی انکیچون نعم دیدم وحق تعالی بونی نص ایله بیورمشدرکه (والشمس تجری
لمستقر لها ذلك تقدیر العزیز العلیم) نفی ایله قراءت ایدنلرك روایتی اوزره در وآنلر ابن عباس وابن مسعود
وعکرمه وعطا حضرتلریدر رضی الله عنهم اکرچه اهل حساب واهل هندسه افلاك ونجومك ابعاد واجرامنك
اثخان ومساحه لرن حساب وقیاس ایله تفصیل وتطویل اوزره بیان وعیان ایتمشلردر لکن فلك اعظمك
عظمتی مقدارینی بیلمکده ووسعتی مساحه سن تحصیل قیلمقده ومرکز عالمدن بعد سطح محدبنی حساب
وقیاسدن عجز وقصورلرینه اعتراف واقرار ایدوب آنی انجق خلق ایدن خلاق بیلور دیمشلردر اما افلاك سائره یی
وکواکب ثوابت وسیاره یی اهل حساب وهندسه آلات رصدیه ایله کیل وتقدیر ایتدکلری اوزره بونده بر مقدار
اشارتله بیان ایتمك مناسب کورلمشدر تا کم بزم مقصد اقصامز اولان معرفت مولایه وسیله بولنان اطوار
صنعتلرین تفکر واسرار حکمتلرین تذکر وآثار قدرت وعظمتن تدبر وتماشا ایدن اولو الالبابه آسان اولوب جمله یی
کندی وجودلرنده موجود کوروب عارف نفس اوله لر آندن معرفت ربه یول بوله لر اکرچه افلاك ونجومی کیل
وتقدیر حکمت ریاضیه دن بی بهره اولان کمسه لره بعید ومحال کورینور لکن نفس الامرده محقق وثابت
علوم یقینیه قواعدینه مبنی احکام عقلیه در واما ماهیت اجرام علویه حکما وقدما عندنده جمیع افلاك ونجوم
اجسام بسیطه درکه نه ثقیله درونه خفیفه ونه حاره درونه بارده درونه رطبه درونه یابسه درونه خرق قبول ایدر
ونه التیام قبول ایدر بغایت لطیف وصافیدرلر نته کم حق تعالی بیورمشدر (لخلق السموات والارض اکبر من
خلق الناس ولکن اکثر الناس لا یعلمون فسبحان الله العظیم ذی القدرة والجلال وسبحان من اوجد العالم وابدعه
علی غیر مثال وقدر حرکات الافلاك وتعاقب الایام واللیالی (ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا عذاب
النار واجعلنا من المتفکرین فی خلق السموات والارض واختلاف اللیل والنهار *فصل ثانی* هیئت سماء
ذات البروجی واشکال واسماء بروجی وطبایع مثلثات بروجی وثوابتدن منازل قمره خروجی ومعرفت ابعاد
واجرامی درت نوع ایله بیلدیرر (نوع اول) فلك ثامنی بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه

افلاك وعناصرك اون اوچ طبقه‌سی بری برینی محیط اولوب بری برینه برمرتبه مماس ومطابق اولمشدركه
افلاك وعناصرده ذره قدر خالی قالمیوب لبالب طولمشدر وجمله‌سی باشكه دونوب وجودكه ظروف
وقشور اولمشدر پس خارج اولان ظرفك بالاده بیان اولنان فلك اعظمدر وآنك داخلنده بولنان قشرك
فلك ثامندركه فلك بروج وفلك ثوابت نامیله مشهوردر وفلك اعظمك جوفنده قرار وثبات ایله مذكوردر
ومركزی مركز عالم اولوب قطبی قطب عالمدن برجانبه یكرمی اوچ ونصف درجه میل قیلوب ایكی سطح متوازی
برله محاط برجرم كریدر وسطح محدبی فوقنده اولان فلك اعظمك سطح مقعرینه مماس ایله طولمشدر
وسطح مقعری جوفنده اولان فلك زحلك سطح محدبنه مماس اولمشدر وكواكب وثوابت بی حساب ایله مرصع
ومزیندر وتصاویر متخیلهٔ بروج اثنی عشرله منقش وملوندر ومحرك الكل اولان فلك الافلاك ایله مركز عالم
حولنده شرقدن غربه حركت ایدوب مرافقتیله یكرمی درت ساعت مستویه‌ده بردوره‌سنی تمام ایلدیكندن
غیری كندی حركت ذاتیه‌سیله قطب عالمدن غیری اولان قطبی اوزره ومعدلدن غیری ایكی جانبه قطبی مقداری
مائل اولان منطقه‌سی اوزره غربدن شرقه بطئ دور ایدر وآهسته حركتیله تحتنده مركوز اولان ثوابتی بالجمله
اول جانبه الوب كیدر ویتمش سنهٔ شمسیه‌ده كندی منطقه‌سی اجزاسندن انجق بردرجه قطع ایدر پس ایكی بیك
ویوز سنه‌ده بربرجی كیدر ویكرمی بش بیك ایكیوز سنه‌ده بردوره‌سنی تمام ایدر وحكما كلامنده بومدت مرقومه
تمامنده بروبحرك تبدلندن جمیع امور عالم باتقدیر حكیم اعلم سراپا تجدد ایلر دیمشلردر وبوفلكك دخی تحتنده
افلاك جزئیه فرضنه حاجت قالمیوب انجق دوائر عظامدن برمنطقة البروج دائره‌سی فلك مرقومك محیطنده
بین القطبین فرض اولنوب اشكال بروج اثنی عشر بومنطقه‌نك نفسنده تعیین اولنمشدر والتی دائرهٔ عظیمهٔ
مذكوره دخی بوفلكك ایكی قطبی اوزرنده متقاطع فرض اولنوب فلك مرقوم بودوائر سته ایله یطیخ مضلع
شكلنده اون ایكی قسم اولوب هربر قسمنه براسم ایله برج اطلاق اولنوب مثلا برج حمل دینلمشدر * نوع ثانی *
كواكب مرصوده ایله بولنان اشكال واسماء بروجی ومثلثات اربعه‌سنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه
اهل هیئت دیمشلردركه بروج اثنی عشرك هربرنده مثلا شكل یطیخك هربر قصی وسطنده یعنی فلك ثامنك
اون ایكی حصه‌سندن هربرینك منتصفنده كواكب مرصوده‌نك مجموعهٔ هیئتی برشكله مشابه مشاهده
اولنوب اول بروجك اسماسنه وجه تسمیه قیلنمشدر مثلا برج حمل فلك ثامنك ساحه‌سنده برحصه‌دركه
آنك منتصفنده رصد اولنان كواكب بررخط ایله بری برینه وصل اولنسه آندن شكل حمل كورینور وبروج
باقیه بوكا قیاس اولنور وبوفلكك تماما مسافهٔ قضاسنده مركوز اولان كرات كواكبدن حكمای قدمانك
رصدلری مقتضاسنجه بیك یكرمی ایكی كواكب منیری محتوی ذی روحه وغیری‌یه مشابه قرق سكز صورت
تخیل اولنمشدركه اوچیوز قرق التی كواكب مرصوده‌یی اشتماللهاون ایكی صورتنی مشهور ومعلوم اولان بروج
اثنی عشر اسمیله تسمیه ایتمشلردر وصور مرقومه‌نك یكرمی بری منطقه‌نك جانب شمالنده واقع اولوب آنلرده
اوچیوز التمش التی كواكب ضبط اولنمشدر وقرق سكز صورتك باقیسی اون بش صورت منطقه‌نك جانب
جنوبنده واقع اولوب كواكب مرصوده‌دن اوچیوز اون التی كوكب دخی بونلرك ساحه‌سنده تعیین اولنوب
ذكر اولنان بیك یكرمی ایكی كوكب تمامیله متعین اولمشدر (تذییل) معلوم اوله كه مصنف مرحومك ذكر
ایلدیكی اوزره كواكب ایكی قسمه منقسم اولوب برقسمنه ثابته ودیكرینه سیاره تسمیه اولنور برفرقه‌سنه
ثابته تسمیه اولندیغنك سببی بربرلرینه اولان بعدك مقداری دائما مساوی اولوب زیاده ونقصان اولمدقلرینه
مبنیدر وآنلر بوبحثده ذكر اولنان فلك ثوابتدر واو برفرقه‌سنه سیاره تسمیه اولندیغنك سببی
كواكب مذكوره بشقه بشقه سیر وحركت ایتدكجه بربرلرینه كاه بعید وكاه قریب اولدقلرینه
مبنیدر وآنلر سبعهٔ سیاره‌دركه هربری برفلكده مركوزدر واشبو كواكب سیاره بعضا برمحلده اجتماع
واقتران ایدوب كاه دائرهٔ افقك بربرینه مقابل درجاتنده قرشو یقرشو واقع اولورلر كواكب ثابته‌نك مقداری
حكمای متاخرین قولنجه فقط بیك یوز اون ایكی عدد كواكب اولوب اجسام منیره اولدقلری میرهندر
وبربرلرندن تمییز اولنمق وهربرینه برراسم وضع ایلمك متعذر الامكان اولمغله حذاق فن هیئت مجموعنی التمش
فرقه‌یه تفریق وهربرفرقه‌سنی برشكل اوزره تنسیق ایلمكی بالاتفاق استصواب ایدوب وهربرشكله متقدمین

تذییلدن تمت تذییله قدر بعض نسخه‌ده بولندیغندن موافقك كلامنه الحاق اولندی

بیننده

بیننده كسب شهرت ایتمش كمسنه‌لرك اسامیسندن وبعض حیوانات وادوات وآلات اسملرندن برر اسم وضع
وتخصیص ایلمشلركه رسم اولنان كرهٔ افلاك شكلنده منظور ومشهود اولور ذكر اولنان سكسان شكلك هربری
برقاچ كواكبدن برجمعیت موهومه اولوب آنلرك اون ایكیسی منطقة البروجده واقع اولوب كواكب
معدوده‌دن اوچیوز قرق التی كوكبی محتویدر اسملری بونلردر حمل ١ ثور ٢ جوزا ٣ سرطان ٤ اسد ٥ سنبله
٦ میزان ٧ عقرب ٨ قوس ٩ جدی ١٠ دلو ١١ حوت ١٢ اما منطقهٔ بروجك جانب شمالیسنده اوچیوز
التمش كوكب رصد اولنوب یكرمی برصورته تطبیق ایتمشلردر اسامیسی بونلردر دب اصغر ١ دب اكبر ٢ تنین
٣ قیقاوس ٤ عوا ٥ جاثی ٦ سلبك ٧ طائر ٨ ذات الكرسی ٩ برساوش ١٠ ممسك ١١ حوا ١٢ حیة الحوا ١٣
سهم ١٤ عقاب ١٥ نسر ١٦ دلفین ١٧ فرس اول ١٨ فرس ثانی ١٩ مرآت مسلسله ٢٠ مثلث شمالی ٢١
اما منطقه‌نك جانبهٔ جنوبیسنده موجود بولنان درتیوز التی كوكبی یكرمی یدی صورته تشبیه ایدوب اسملری
بونلردر قیطس ١ جبار ٢ نهر ٣ ارنب ٤ كلب اكبر ٥ كلب اصغر ٦ سفینه ٧ شجاع ٨ باطیه ٩ غراب ١٠
قیطورس ١١ سبع ١٢ مجمره ١٣ اكلیل ١٤ حوت جنوبی ١٥ عنقا ١٦ غرنوق ١٧ غلام هندی ١٨
طاوس ١٩ نخل ٢٠ مثلث جنوبی ٢١ كلب بحری ٢٢ ذبابه ٢٣ حوت ذوالجناح ٢٤ اژدرها ٢٥ غراب
٢٦ حمامهٔ نوح ٢٧ بوسیاق اوزره مجموع التمش عدد اولوب وبوصورتلرده بیك یوز اون ایكی كوكب اكرچه
رصد وحساب اولنمش اولوب لكن عدد مذكوره یالكز ای العین مشاهده اولنان كواكبك مقداری اولمق
اقتضا ایدر فرضا نطاق كهكشان صیق وخرده كواكب كثیره‌دن برجمعیت اولمق حسبیله عددینك تعیینی
محال قبیلندن اولوب كواكبك ارضه بعد ومسافه‌لرینك درجه‌سی جهتیله می كوچك وبعضی دخی بیوك
كورینور هنوز احوال مجهوله‌دندر والله اعلم بالصواب تم التذییل اما منطقة البروجده واقع اولان صور
كواكب مشهوره‌نك اسماسی بونلردر (حمل) ثور (جوزا) بوكا توأمان دخی دیرلر (سرطان (اسد (سنبله) بوكا عذرا
دخی دیرلر (میزان (عقرب) قوس) بوكا رامی دخی دیرلر (جدی (دلو (حوت) بوكا سمكتان دخی دیرلر وبروج
مذكوره‌نك التیسی دائرهٔ معدل النهارك شمالنده واقع اولمغله بونلره بروج شمالیه دیرلر والتیسی دخی معدلك
جنوبنده بولندیغیچون آنلره بروج جنوبیه دیرلر اما بروج شمالیه حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله‌در واما بروج
جنوبیه میزان عقرب قوس جدی دلو حوتدر وبروج مرقومه‌نك دردینه منقلبه ودردینه ثابته ودردینه
متجسده دیرلر واما بروج منقلبه حمل وسرطان ومیزان وجدیدر بونلره آنكچون منقلبه اطلاق اولنمشدركه بونلرده
زمان برفصلدن برفصله منقلب اولور اما حملده حلول شمس ایله زمان شتادن نهاره منقلب اولور واما سرطانده
حصول شمس ایله زمان بهاردن صیفه منقلب اولور واما میزانده دخول شمس ایله زمان صیفدن خریفه
منقلب اولور واما جدیده وصول شمس ایله زمان خریفدن شتایه منقلب اولور وابتدای حمله اعتدال ربیعی
وابتدای سرطانه انقلاب صیفی وابتدای میزانه اعتدال خریفی وابتدای جدیه انقلاب شتوی دیرلر
واما بروج ثابته (ثور (واسد) وعقرب (ودلو) در وبونلره آنكچون ثابته دیرلركه نه منقلبه كبی انقلابده قالورلر ونه
متجسده كبی ایكی حالتده ممتزج اولورلر واما بروج متجسده جوزا وسنبله وقوس وحوتدر وبونلره اول سببدن
متجسده تسمیه اولنمشدركه شمس منیر بوبروجك برابرنده ایكن هربرنده زمان كندی حالتیله آخر حالت بیننده
ممتزجدر اما جوزاده زمان ربیعده ایكن صیفه اقبال ایدوب ممتزج اولور واما سنبله‌ده زمان صیفده ایكن خریف
ایله ممتزج اولور واما قوسده زمان خریفده ایكن شتا ایله ممتزج اولور واما حوتده زمان شتاده ایكن ربیع ایله ممتزج

احوال بروج	ربیع	صیف	خریف	شتا
منقلبه	حمل	سرطان	میزان	جدی
ثابته	ثور	اسد	عقرب	دلو
متجسده	جوزا	سنبله	قوس	حوت

اولور اما حكمای متأخرون عندنده بروج اثنی عشرله سبعهٔ
سیاره عناصر اربعه امثالی طبایع مختلفه اوزره‌درلركه
هراوچ برجی برطبیعتده بولوب مثلثات بروج اطلاق
ایتمشلردر اما حمل (واسد) وقوسه) مثلثهٔ ناریه دیرلركه
هربرینك طبیعتی حرارت ویبوستدر واما ثور وسنبله
وجدیه مثلثهٔ ترابیه دیرلركه هربرینك طبیعتی برودت ویبوستدر واما (جوزا (ومیزان) ودلو) مثلثهٔ هوائیه‌دركه
هربرینك طبیعتی حرارت ورطوبتدر واما (سرطان (وعقرب (وحوت) مثلثهٔ مائیه‌دركه بونلرك هربرینك

طبیعتی رطوبت وبرودتدر پس توالیٔ بروج اوزره برج ناری وبرج خاکی و برج هوایی و برج آبی دیرلر
اون ایکی برجی بو منوال اوزره عد ایدرلر وبو بردخی بروج اثنی عشرلٔ بعضسن مذکر و بعضسن مؤنث طبیعتنده
بولوب بعضلرلٔ نهاره وبعضلرلٔ لیله نسبت ایتمشلردر که التی برج مذکر والتیسی مؤنثدر اما مذکر اولان
بروج حمل وجوزا واسد وميزان وقوس ودلو در که بروج مفرده در واما بروج مؤنثه ثور وسرطان وسنبله وعقرب
وجدی وحوتدر که بونلر بروج مزدوجه در پس برج حملدن بدأ ایدوب توالیٔ بروج اوزره برمذکر و برمؤنث
عد ایدرلر اون ایکی برجلك تمامنه دکین کیدرلر پس مثلث ناری ومثلث هوایی جمله بروج مذکر واقع اولوب مثلث
خاکی ومثلث آبی جمله مؤنث بولنوب مذکر نهاری ومؤنث لیلی اولمشدر

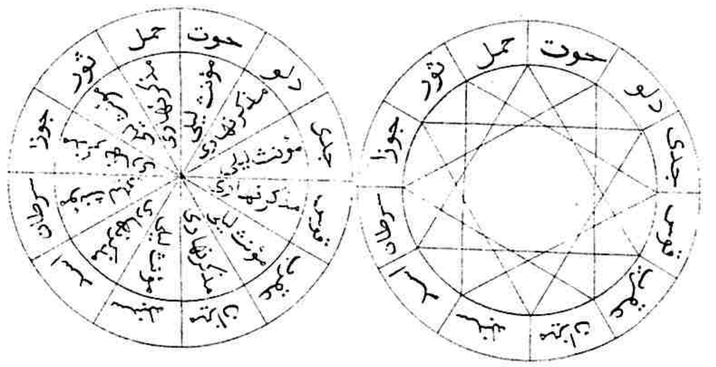

نوع ثالث کواکب ثوابتدن اولان منازل قمری اسماء واشکالیله وفلك بروجده اولان مکانلریله وعرض
اربعینده طلوع وغروبلرن اوقات ومواضعیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی کلام قدیمنده
(والقمر قدرناه منازل) بیوردیغی منازل قمریکرمی سکزدر که بو فلك بروجده ثابت اولان کواکب مرصوده دن
منطقة البروجك قریبنده بولنوب قمری کندی فلکی منطقه سنده حرکت ذاتیهٔ غربیه سیله نصف برج حمله
شمس ایله محاق اولدقده هر کیجه برکوکب برابرینه کلدکچه اول کوکب برمنزل اعتبار اولنمشدر وقمر حرکت
سریعه سیله اون ایکی برجی یکرمی سکز کونده قطع ودور ایدوب ینه مکانته رجوع ایلدیکندن یکرمی سکز منزل
بولنمشدر واولکی منزل شرطین وآخری رشا تسمیه اولنمشدر وهر ایکی منزل مابینی اون ایکی درجه واللی ایکی
دقیقه اولمغله اون ایکی برجلك هر بری یکرمی سکز منزلدن ایکی منزل وثلث منزلی تقریبا حاوی بولنمشدر
والتی سنه مقدم نظم اولنان منظومه مزبونده تحریر قیلنمشدر

الله آدیله بشلرز خبری	قیلدی تقدیر شمس ایله قمری
شمس وماه ایلدکچه خوش حرکات	بعده حق دیرای اهل خطاب
نظم قیلدم کتاب معتبری	دیدم اسمن منازل قمری
بیلك یوز التمش بش ایدی سال ای جان	چرخ ثامن که اون ایکی بولنور
اون ایکی برجی اون ایکی آی اولور	اوج بهار اولور اوج دخی یای اولور
چار فصل اون ایکی آی اولمشدر	اول آذار ایکنجی نیساندر
خامس اولدی تموز وسادسی آب	اولدی ایلول سابعی بحساب
قیش دوکانون ویك شباط ای زین	کلدی کون بروج اوائلنه
اون ایکی برجه بونلر اسمادر	برحمل ایکی ثور وجوزادر
	سرطان واسدله سنبله در

برج میزان وعقربی بیله در	قوس ایله جدی ودلو وحوت آکیلور
چونکه شش برج اولوزپایی کچمش	بیل بیل ایامن اوچیوز التمش وبش
آنده درجله ثابتات نجوم	دور شرقی سریع سیراندر
اون ایکی برج یکرمی درت ساعت	ایچره بردوری ختم ایدر راحت
ساعت اون بش دره جه در عادت	چرخ چارمده کون مصنعدر
اول فلك دور ایدر کونش سیری	آنده یوق نجم شمسدن غیری
اوچیوز التمش بشنده بیری کوکن	سیر ایدر شمس کونده بردرجه
چون تحوّل ایدر هرآی برینه	بیل تمامنده هم کلور یرینه
عرضی فرق جزؤاولان مکانده اولا	اول جدیه کاسه کون رخشان
ساعت شب اوکیجه اون بش اولور	کوندزین ساعتی طقوزی بولور
اوچ کون اوچ کیجه برقراره قالور	بعده کون بکون کون اطول اولور
نقل ایدنده کون اول حمله	کیجه کوندز برابرینه کله
اون ایکی ساعت اوله بی نقصان	کون بتاندن طوغانه دلك کیجه هم
هم ینه کون بکون کون اطول اولور	سرطان اولن کونش که بولور
اول شبلك ساعتی طقوزی بولور	پس کونوز شبدن التی ساعت الور
(بعده کون بکون شب اطول اولور	تا که میزانك اوائنه کلور
روز وشب هم برابر اولورا وکون	چون حمل اولیله بوبردر
پس ینه کون بکون شب اطول اولور	تا کونش جدیك اولینه کلور
عرض میده بوطوری قائمدر	چرخ چارمده شمس هر نیچه در
چرخ اولده درقمر مرآت	اول مصیقل کثیفدر بالذات
شمس ایله نور ماه قائمدر	جرم مه مظلم ومدوردر
جانبی چون کونله ارضك اره سیدر	ارضه طوغری محاق قاره سیدر
نوری یاندن بزه خیال کورینور)	کون بکون آی کونشدن اولوب ایراق
چارده منزلن مه ایلسه سیر	شمس ومه بینه قریب اوله بیر
کورینوب نوری بدرکامل اولور	چونکه مرأت شمسدر بوقمر
شمسه اولدقچه مقترب هم آی	آزار آزآ رکورینه نوریمز جای
بزه طوغری دونر طونوق یانی	آیده بریول بودور دائمدر
اون ایکی برجی کون کسر بریل	قطع ایدرمه برآیده جله یی بیل
کونده اون اوچ درجه یر اولشور	شمس ایله چون محاق بولور
کونده اون ایکی جزؤاوشمس کچر	اون ایکی برج بیست هشت اولچر
هر برینلك نشانی یلدز اولور	هرنشانلك براسمی رسمی وار
شرطین وبطین وپروین شاع	دیران هقعه هنعه ایله ذراع
صرفه عوّاسمالٔ وپس غفره	هم زبانا وبعده اکلیل
بلده ذابح بلع سعود احیا	پس مقدم مؤخر اولدی رشا
بیلمك استرسن ایله شب نظری	کوزله هم آفتاب تابانی
اول کون اولدقده شمس افقده عیان	نقطهٔ مشرق اولدر ایله نشان
نقطهٔ مغرب اول یری بیل خوب	ایکی یاندن دو نقطه اوسطی ال
قیل بودرت نقطه اوسطن تخمین	هشت نقطه افقدن ایت تعیین
پس طلوع وغروبی آندن صای	قرق درج عرضده منازل تا

	بیل باشی اول حمل صایلور
	چرخ ثامنده در بوقسم رسوم
	هب طلوع وغروب او دوراندر
	چون دونر نصف برج بر ساعت
	اوسطنده زمین مر صعدر
	غربدن شرقه کون کیدر هرکون
	آیده بربرجی قطع ایدر بیلجه
	روزوشب خط استوا ده سوا
	زمهریر ابتداسیدر اوزمان
	پس کیجه کوندن التی ساعت آلور
	تا حمل اولینه بوشمس بولور
	کون طوغاندن بتانه دلك اوزمان
	اون ایکی ساعت اوله اولیه کم
	ساعتی روزاوکونده اون بش اولور
	اوچ کون اوچ کیجه اول قراره قالور
	کاسه میزانك ابتداسنه کون
	شرق وغرب ایکیسنه بریر در
	بیلدیه بریول بودوری دائمدر
	هم قمر بو فلکده اوبلجه در
	جرم شمسك ضیاسی دائمدر
	اول کونشدن یکا منوردر
	ایرتسی کیجه چون هلال کورینور
	ارضه طوغری یوزی اولور براق*
	شمس ایله ماه خوش مقابل اولور
	ظلمت لیلی نور محض ایدر
	چون بولورهم او شمس تابانی
	بومحاق وبویدری قائمدر
	غربدن شرقه هم قمر طوالشور
	ایرتسی کیجه آی مقدم اولور
	پس منازل یکرمی سکز اولور
	صای مرتب بریله بیل ای یار
	نشره وطرفه جبهه وزبره
	قلب وشوله نعایمی خوش بیل
	کولك یوزنده منازل قمری
	چون بولورابتدای میزانی
	هم ایدنده اوکون افقده غروب
	قیل نشان نقطهٔ جنوب وشمال
	افقی فرض ایت اوچیوز التمش پای
	اول افقدن بورسمه طوغه بتا

چون یارم ساعت اول شب ایده مرور
هم یکرمنجی جزؤ خلالندن
بر ذراع ایکیسی اراسنی صای
بر کوچك یلدز اسمی با طخدر
نقطهٔ مشرقك شمالنه باق
برج ثورك اوننده بولدی قرار) چون
نقطهٔ مشرقك شمالندن
ثورك ایکرمی دردی منصبدر
نقطه‌دن اون سکز درجه شمال
برج جوزاده جایی سکزدر (درت
نقطهٔ مشرقك شمالی همین
برج جوزاده بیستمده عیان
نقطهٔ مشرقك شمالنه باق
سرطان جزؤ خامسنده منیر
نقطهٔ مشرقك شمالنه کیت
غربی شعرای شامیدر بلقب
(اولسه ساعت یدی اوشب کامل
هم یکرمی بشنجی جزؤنی ال
اسمی شعرای یمانیدر بیل
کورینور طرفه تاسع ایله نظر
ایکی یلدز بری اسددندر
عاشر ماه جبهه ایده ظهور
برمعوج خط اوزره درت کوکب
هم اسددن بری یکرمی سکز
نقطهٔ مشرقك شمالنه وار
سنبله اون بشی اکا مسکن
صرفه بر نجمی اول قدرك
سنبله آخریدر اکا مکان
چون منازلدن اون اوچینه همان
مغربه باق اوشب هم ایله نشان
نقطهٔ مغربه نظر خوش قیل
رسمیدر بیست و پنجم میزان) تاکیم
نقطهٔ مغربك شمالنی ال
بریدر جزؤ اول عقرب
چار منزل علی التوالی اول
شانزدهم زبانا ایده غروب
ایکی یلدز مقابل و براق
برج عقرب اونیدر اکا مکان
نقطهٔ مغربك جنوبنه باق

ابتدای منازل ایده ظهور
شرطین ایکی نجم عالیدر
بیست وهشت حملدر آنلره جای
شرطیندن مؤخر اوله براه
نقطه‌دن طوغه قرق درجه ایراق
ایکی ساعت اول شب ایده عبور
هر اوتوز درجه کمالندن
اول شب اوچ ساعت ور بعده همان
برق اورر نجم خامسی فی الحال
بچق ساعت اول شب ایتمه هجوع
جزؤ ثامنده شکل نقطهٔ شین
بش بچق ساعت اول شب ایتسه مرور
نقطه دن اون سکز درجه ایراق
بکله بش ساعت اول شب ایله نکاه
نقطه‌دن قرق درجه تخمین ایت
اولدر اول شمالی بر یلدز
کورینور نثره هشتم منزل
خرده انجمدن ابر پاره‌سیدر
هم اسد اولنده‌در حاصل) چون
نقطهٔ مشرقك شمالندن
اسدك اون بشنده روشندر) هشت
نقطهٔ مشرقك شمالنی ال
اول جنوبی عظیم وروشن هب
(اولسه ساعت طقوز بچق اوسحر
قیل یکرمی بشنجی جزؤده قرار
چون طوغار کون انکله بیله طوغا
اون ایکنجی منازل قمرك
(اولدی عوا بش انجم روشن
مشرقندن اوشب بیلندی مکان
چونکه برساعت اول شب ایده کذر
بتار آنده سماك اعزلی بیل
اوچ ساعت اول شب ایده دخول
هم یکرمی سکز درجه ده قال
هم بر اسمی سماك رامحدر
اون بشنجیدن اول ایده نزول) بش
نقطهٔ مغربك جنوبنه وار
ایکیسنك اراسی بر مزراق
چون ایکی ساعت اوله اول شب تار
نقطه دن هم اوتوز درجه ایراق

نقطهٔ مشرقك شمالندن
بر جنوبی بری شمالیدر
اول جنوبی یاننده راسخدر
هم بطین اول ایکنجی منزل ماه
اوچ کوچك نجمدر مثلث وار
اولکر اوچنجی منزل ایده ظهور
خوشه شکلنده التی کوکبدر
طوغه دردنجی منزل دبران
دال شکلنده پنج یلدزدر
منزل خامس ایده هقعه طلوع
رأس جبارادی سه نجم نهان
هنعه التنجی منزل ایده ظهور
ایکی یلدز شمال و غربی کبیر
کوره‌سن تاذراع هفتم ماه
ایکی روشن ستاره در بعقب
سرطاندن یریدر اون سکز
نقطهٔ مشرقك شمالنه کل
چار نجم مربع اره سیدر
سکز ساعت اول شب ایتسه کذر
هم اوتوزنجی جزؤ کمالندن
ونیم ساعت اول شب ایتسه مرور
تا یکرمی بشنجی جزؤنه کل
اولدی قلب الاسد بیوك یلدز
زبره‌در اون برنجی طوغه مکر
قوشه یلدز جنوبیدر روشن
نقطه‌دن صرفه قرق شمال عوا
خرده انجم محیط اولدی نشان
طوتدی میزانك اون بشنده وطن
باقیسن مغرب ایله بیل او زمان
منزل چارد هم افقده کیدر
اسمیدر فخذ سنبله ای جان
پانزد هم غفره انجق ایده نزول
بر مقوس خط اوزره اوچ کوکب
اوسطی رمح وکندی جارحدر
ربع ساعت اولسه اول شب خوب
آندن اون طقوزنجی جزؤده بتار
هم بر اسمیده پلهٔ میزان
اولدم اکلیل اون یدنجی بتار
بر واربی خط اوزره اوچ کوکب

روشنی اولدی جبهة العقرب
(بکله ساعت ایکی بچق اوله تا
اوتوز اوچنجی جزؤ غربنی بول
(قلب عقربله بیله شویله واروب
نقطه‌دن قرق طقوز درجه ایراق
بکله درت ساعت اول کیجه اوتوروب
اوتوز اوچنجی جزؤدر اکا یول
دخی بش ساعت اول شب اویومه تا
تا یکرمی سکز درجه یه کل
هم برادی قلاده درای جان
باته بیست دوم آدی ذابح
ایکی یلدز شمالیدر اعظم
اول دلو اوچینه اولدی مکان
نقطهٔ مغربك جنوبی نیچه
برکوچك یلدز آره لقده غریب
کرطقوز ساعت اول شب ایتسه کذر
جزؤ ثامن افقده‌در اکا یول
اون بچق ساعت اول شب ایله نظر
چار کوکب اوچی مثلث اولوب
شرقه باق هم اواخشام ایت توفیق
طوغه‌لر شمس باتمدن اقدم
نقطهٔ مشرقك شمالندن
اصلی برنجمدر جنوبی همان
(نقطهٔ مشرقك شمالنه کیت
فرعی اصلندن اقدم ایده ظهور
(شرقه) باق بول اوشب محل عشا
شرقدن طوغمش اوله اول راحت
ایکی یلدز که شرقی وغربی
هم حمل اون بشنده‌در حالا
منزل اولی اولور شرطین
بو منازلدن ایده جمله کذر
چون یکرمی طقوز بچق کون اولور
کون حساب اولنور او برای اوتوز
اولدیغك کیجه شمسه بیل درجه
بیل نه مقداری کیچدی شمس آندن
پس هر اون بش کیجه‌ده برساعت
سیر ایدوب شرقه کیچ غروبه کیدر
چون کیچر شمس اول اول حمله
مغربیله بلنمك اولور هب

عقرب اولدی براسمی هم ای یار
هژده هم قلب عقرب آنده بتا
برمقوس خط اوزره اوچ کوکب
نهده هم منزل اولدر آیده غروب
قوشه یلدزدر ایکیسی براق
بیستمدر نعایم ایده غروب
چار نجمی صغار و چاری کبار
کیم یکرمی برنجی بلده بتا
قطعهٔ چرخدر که ساده اولور
اوسط جدی برجن ایتدی مکان
نقطهٔ مغربك جنوبنی آل
برکوچك نجم انکله ادی غنم
هفت نیم ساعت اول شب اولمه ملول
نقطه‌دن صای یکرمی اوچ درجه
اول کوچك یلدز اول شماله یقین
بیست وچارم سعود اودمده کیدر
برمقوس خط اوزره اوچ یلدز
اخبیه بیست و پنجم اینه سحر
رابعی سعد وهم ردیف اکا نام
ارتفاعیله هر برن تحقیق
بر بچق ساعت اخشامه وار ایکن
بیست و پنجم جزؤ کمالندن
ایکیسنك اراسی بر مزراق
هم اوتوز بردرجه تخمین ایت
ایکی یلدز که بعدی بر مزراق
طوغمش ایکرمی سکزنجی رشا
نقطهٔ مشرقك شمالندن
صف انجمله‌در سفینه کبی
نصف برج حملده اولسه محاق
هم بو ترتیب ایله رشایه دکین
اول یکرمی سکز کونیله کیجه
شمس ایله هم قمر محاقی بولور
(بعده هر نه شب قیلنسه مراد
کیم نه برجك قاچنده‌در او کیجه
کیجه بر برجی ایکی ساعت اودم
ایلر و ثابتات ایدر سرعت
هر نه کیجسه بوکا قیاس اولنور
امر برعکس اولور قولایلی کله
مغربندن بیان اولان الان

برج عقربده جای بیست چهار
نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
سادس برج قوس اکا مطلب
نقطهٔ مغربك جنوبنه باق
بولدی قوسك یکرمیسنده طوراق
نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
طوتدیلر جدی اوائلنده قرار
نقطهٔ مغربك جنوبنی ال
انجم اطرافنه قلاده اولور
(کریدی ساعت اولسه شب رایح
آندن اون سکزنجی جزؤده قال
ذابح آنی ایدر کبی قربان
بیست وسوم بلعدر ایده نزول
ایکی روشن ستاره درکه قریب
دلوك اون دردیدر مکانی همین
نقطهٔ مغربك جنوبنی بول
دلو برجنده جای اون سکز
نقطهٔ مغربه قریب و جنوب
خامس برج حوتی قیلدی مقام
کیم مقدم دخی مؤخر هم
ایکیسی بیله طوغمش اوله معا
طوغه فرع مقدم آنده عیان
حوتدن پانزده هم اوفرعه طوراق
آنده طوغمش اوله مؤخر ثور
فرعی حوت آخرنده خوش براق
قالمش ایکن غروبه برساعت
هم اوتوزنجی جزؤ کمالندن
شکل اهلیلجیدر اول کویا
مه کونشدن بو رسمه اوله ایراق
(چون) یکرمی سکز کون ایچره قمر
هم کچر شمس کونده بر درجه
اول سببدن برای یکرمی طقوز
بو منازل تمام اولور تعداد
قیل حساب ابتدای میزاندن
هب منازل طوغوب باتر اقدم
کیم کونش هر کون ایکی قرصی قدر
بو حساب اوزره جمله‌سی بولنور
مشرقندن عیان اولان کوکب
مشرقندن بیلنملی او زمان

نیره‌دن طوغسه قارشوسنده بتار اون ایکی برجی بوندن ایت تخمین

(چون منازل بلندی با التعیین کیم نه کوکب نه برجی قیلدی مکان

قتده باتسه مقا بلنده طوغار تا که سیار وثابت اوله عیان خوش بیلندی کواکب ای حقی سیرایت افلاکی فکرقیل حقی

نوع رابع فلك بروجك وآنده اولان کواکب ثوابتك ابعاد واجرامنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب ابعاد واجرام وافلاك وتجومی قوانین یقینیه ایله مساحه وحساب ایدرلر اتحاد ایله متفق اولمشلردر وسطح فلك اعظمك مسافهٔ بعدنی که فلك بروجك سطح محدبنك بعدیدر مرکزعالمدن تقریبا اوتوزاوچ بیك کره بیك وبشیوز یکرمی بش بیك وسکز یوزسکسان برفرسخ بولمشلردر وهر برفرسخی اوچ میل وهر برمیلی اوچ بیك ذراع وهر برذراعی اوتوزایکی اصبعك عرضی قدرفرض وتقدیر قیلمشلردروهر براصبعی التی شعیره عرضی قدروهر برشعیره‌یی کاهل فرسدن التی قیل مقداری اعتبار ایدوب حساب مساحهٔ عالم اجسامی بیلمشلردروبو فلك بروجك سطح مقعرینك مرکزینه کوردن مسافهٔ بعدنی تقریبا اوتوزاوچ کره بیك وبشیوزاون بیك درتیوزاللی فرسخ وفلك مرقومك ثخنی تقریبا اون بش بیك ودرتیوز اوتوز برفرسخ بولمشلردر وکواکب ثوابتی التی قسم متفاوت بولوب قدراول وقدر ثانی وقدر ثالث وقدررابع وقدرخامس وقدرسادس برله تسمیه قیلمشلردروقدراولك اقطاریني فلك بروجك ثخننه مطابق ومساوی اون بش بیك درتیوزاوتوز برفرسخ بولوب مقادیراجرام کواکبی جرم کرهٔ زمینه قیاس ونسبتله بیان وعیان قیلمشلردراما قدراولك اجرامنی تقریبا التی بچق جرم ارض قدرکیل وفرض ایدوب قدر ثانی اجرامك بش بچق جرم ارض مقداری وقدر ثالث اجرامك درت بچق جرم زمین قدروقدررابع اجرامن اوچ بچق کرهٔ ارض کبی وقدرخامس اجرامن ایکی بچق کرهٔ زمین امثالی وقدرسادس اجرامن بربچق طوب زمین مقداری بولمشلردر وبراهین هندسه ایله اثبات ایدوب حسابن المشلردر وجمیع کواکب ثوابت وسیاره‌یی کندی مواضعنده حرکت وضعیه ایله مرکزلری حوالنده متحرك ودوارکوروب لاساکن فی الافلاك مضمونینه مطلع اولمشلردر

(فسبحان الصانع الحکیم القادرالقدیم جلت عظمته وعلت قدرته عن ادراك عقول الفحول *فصل ثالث*

هیئت سماءسابعی وآنده اولان زحلی التی نوع ایله بیلدیرر (نوع اول) کوکب زحلك فلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کواکب سبعهٔ سیاره‌نك سمواتی جمله سندن فلك زحلدرکه فلك قردن عدّ اولنجه فلك سابعدر وفلك شمسك فوقنده بولنوب افلاك علویه عنوانیله شهرتیاب اولان افلاك ثلثه‌نك اعلاسی واعظمیدر وکوکب زحل کیوان لقبیله ملقب اولوب اهل نجوم اکا نحس اکبر وهندو یکر دیمشلردروبو فلکده آندن غیری کوکب بوقدرکه بوفلکك حاکمی مجردزحلدر اما مشتریٔ سعادت کستره سعدا کبرومریخ احمر جلاد منظره نحس اصغردیمشلردرواما سعد اصغر اولان بانوی عذرا زهرهٔ زهر او ممتزج اولان دبیرسماعطارد خوب سیما فلکی شمسك تحتنده قرار ایتمزیله سفلیین اسمیله تسمیه اولنوب ثلثهٔ علویه وسفلیین دینلوب جمله سنه نام دیکرایله خمسهٔ متحیره دیمشلردرکذلك شمس منیره نیراعظم وقمر خوب منظره نیراصغردینلوب بوجمله‌نك زمره‌سی سبعهٔ سیاره نامیله مشهوراولمشدروارباب فن هیئت کوکب زحل ایچون اوچ عدد فلك اثبات ایدوب فلك اولی که فلك کایددرمرکزده ومحوورده وقطبلرده ومنطقه‌ده وحرکتده فلك بروجه مشابه اولدیغیچون بوکا فلك ممثل دیمشلردروایکنجیسی فلك خارج المرکزدرکه ممثلك تحتنده متوازی السطحین واقع اولوب مرکزتدویری متحمل اولدیغندن بوکا فلك حامل دیمشلردرواوچنجی فلکی فلك تدویردرکه کوکب زحل آنك برطرفنده مرکوزاولوب فلك تدویرکندی مرکزی اوزره حرکت وضعیه سیله دور ایلدیکچه زحلی تحریك ایدوب معا تدویر ایلدیکیچون بوکا فلك تدویر دیمشلردراما فلك ممثل که فلك کایددر ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدروسطح اعلاسی فوقنده اولان فلك ثوابتك سطح مقعرینه وسطح ادناسی تحتنده اولان فلك مشترینك سطح محدبنه مماسدروبوفلکك فوقنده وتحتنده بولنان افلاك سائرهٔ کایه‌کبی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیه سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکزعالم حوالنده شرقدن غربه حرکت قسریه ایله حرکت ایدروثانیا کندی حرکت ذاتیه سیله مرکزعالم حوالنده فلك ثامنك حرکتی قدرغربدن شرقه

آهسته

آهسته کیدرفلاجرم فلك مرقومك تحتنده اولان کرات افلاك دخی بالعرض حرکت شرقیه ایله متصف اولوب وبالذات حرکت غربیه ایله متصف اولمشلردربیانی کاه جکدر (نوع ثانی) کوکب زحلك فلك خارج المرکزی هیئتن بیلدیرر (ای عزیز) معلواولسونکه اهل هیئت عندنده کواکب سبعهٔ سیاره‌یه عارض اولان امور مختلفه‌نك تنظیم وتسویه‌سی افلاك کلیه‌نك ثخون ودرونلرنده مختلف الاطوار والادوار افلاك ثانیه وجزویه اثباتنی اقتضا ایتمکله کوکب زحلك نظام حالیچون فلك ممثلك جرمی داخلنده یعنی ایکی سطح متوازی برله محاط اولان ثخنی درونده حامل نامیله فلك ثانی تقدیرایتمشلردر وبوتعیین اولنان فلك ثانی ارضه شامل ومرکزی مرکزعالمدن کندی قطری اجزاسیله التی بچق درجه بعدایله جهت اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدر وبوکره‌نك سطح محدبی فلك اولك سطح محدبی ایله برنقطه ده تماس ایتمشلردرکه اول نقطه اوج اسمیله مسمادر واول نقطه مرکزعالمه نسبتله ابعد نقاطدر وکوکب زحل اول نقطه‌یه کلدکده مرکزارضدن بغایت بعید وعالی اولمشدرکذلك بوفلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه برنقطهٔ مشترکه ده مماسدرکه اول نقطه‌یه حضیض اطلاق ایدرلر وبونقطه مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاطدروکوکب مرقوم بوفلك حاملك حرکتیله بونقطه‌یه کلدکده مرکزارضه غایتله تقرب وتسفل ایتمش اولور پس بوتحریك تقدیرنجه اول فلك اولدن بوحاملك نامیله مشهور اولان فلك ثانی افرازاولنوب بوصورتله افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره کبیروقالوزکه بری فلك ثانی یی حاوی وبری فلك ثانیله محویدروکرهٔ حاویه‌نك رقتی جانب اوجه وغلظتی جانب حضیضه درکرهٔ محویه‌نك رقتی وغلظتی بوحاویه‌نك خلافنه درو بوایکی یله کره‌نك فلك ممثلی تسمیه‌سنه مدخللری اولدیغندن برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی تسمیه ایتمشلردر وهرفلکك برحرکت مخصوصه ایله دخی حرکتی مقرراولوب کندویه مخصوص محوروقطبلراوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتمك امر محقق اولمغله فلك حامل زحل فلك بروجك تحتنده فلك ممثلی تحتنده حرکت ذاتیه سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب کواکبی معا تحریك ایدر پس کوکب زحل آنکله کیدوب اون ایکی برجلك هربرنده ایکی بچق سنه اقامت ایدوب یکرمی طقوزسنه بش ای التی کونده بردوره سنی تمامیله تکمیل ایدرفلك مرقوم ارضدن ابعد دائره‌سی واسع اولمغله حرکت کوکب زحل تحتنده بولنان سیارات سائره‌دن اثقل کورینور سبحان الخالق المصور (نوع ثالث) کوکب زحلك فلك تدویرینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بنه تنظیم احوال کواکب ایچون مقدار مذکور ایله اکتفا ایتیوب التجق شمسده خارج المرکز اولان فلك ثانی برله اکتفا ایتمشلردرلکن سیارهٔ سائره‌ده ارضه غیرشامل افلاك صغار اثبات ایدوب افلاك تداویر تسمیه ایتمشلردرپس فلك تدویرفلك ممثل زحلده ارضه غیرشامل برکوچك فلکدرکه کوکبك کندوسنی حامل وخارج المرکز اولان فلك ثانی مذکورلك منطقه‌سندن مرکوزوبرحیثیتله مفرقدرکه تدویرلك قطری حاملك ایکی سطحنده برابرجه مماسدروفلك تدویر سطح واحدایله محاط برجرم مصمت کریدرکه فلك مائلك جرمی ثخننده کندی مکانده حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه یعنی توالی برج اوزره دوران ایدوب برطرفنده ایکی قطبی منصفندده مرکوزومغرق اولان کوکب زحلی تدویرایدر وبوفلك تدویرکندی مرکزی حوالنده حرکت غربیه سیله برکون برکیجه ده کندی منطقه سنك اوچیوزالتمش درجه سندن بردرجه‌یه قریب حرکتیله بوکوکبی وسط شمسه مطابق تحریك ایدرکه سنه‌ده برکره دوره‌سن تمام ایدر وبوکا حرکت اختلاف کوکب دیرلر وکوکب زحل دخی سطح واحدایله محاط برجرم کری ومصمت ومضیٔ ومنیردروفلك تدویری جرمنده برحیثیتله مفرقدرکه سطح کوکب منطقهٔ تدویره برنقطهٔ مشترکه ده مماس اولمشدر یعنی جرم کوکب تمامه جرم تدویرده واقع اولوب ایکی قطبی منصفنده سطحی سطحنه تماس ایتمشدروحاملك برجانبنده حرکت وضعیهٔ تدویرکبی علی التوالی کوکب زحل دخی کندی مرکزی حوالنده دوارا ولدیغن ارباب رصدلك اکثری کورمشلردرچون فلك زحلك اجمال حالی تحریر وترتیب اجزاسی تقریروشکل وهیئتی بومقدارجه بیان وتصویراولنمشدرپس بوکا قیاس ایله بونك جوفنده اولان فلك مشترینك وآنك داخلنده اولان فلك مریخك وفلك شمسك داخلنده بولنان فلك زهره‌نك اشکال واحوالی من کل الوجوه بوفلك زحله مشابهتلرندن بالجمله بیلنمشدرلکن حرکات افلاك ثلثهٔ مذکوره مختلف وصفات کواکبی مغایروابعاد واجرامری متفاوت اولمغله هربرینك هیأت ومقادیرحرکاتن

وكواكب وصفاتن وابعاد واجرام كراتن بر فصل ايله تفصيل وخواص مخصوصه لرين بيان ايتمك لازمدر (نوع رابع)
كوكب زحلك استقامت واقامتك وبطؤ وسرعتن ورجوع وحيرتن وشمس ايله اولان ارتباط واحتراقك بيلديرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعهٔ سياره دن شمس وقمرك غير يسنه يعنى ثلثهٔ علويه ايله
سفليينه انكچون خمسهٔ متحيره دينلمشدركه بونلره كاه سرعت وكاه استقامت وكاه بطؤ وكاه اقامت وكاه رجوع
وينه اقامت آندن بطؤ وبعده استقامت وسرعت عارض وطارى اولور وبو احوالك بيانى بودركه
كوكب تدويرى اعلاسنده اولدقده كندى مركزى حركتى تدويرك مركزى حركتنه توالى بروج اوزره موافقت
ايدوب كوكب سريع الحركه كورينور وكوكب جانب تدويره برمقدار ميل ايتدكده مستقيم الحركه اولور
واسفله نزولى توسط ايلدكده كندى مركزى نزولده اولديغيچون حركتى كورنمز اولوب كوكب بطئ الحركه
كورينور وكوكب اسفل تدويره قريب اولدقده كندى مركزينك خلاف توالى حركتى تدويرى مركزينك
حركت حاملى برله على التوالى حركتنه برابر اولوب ايكى حركت برى برينه مقابل ومعارض اولديغيچون
كوكب مقيم كورينور وكوكب اسفل تدويره نزول ايتدكده كندى مركزى حركتى تدويرك مركزى حركتندن
زياده اولديغندن كوكب راجع كورينور ورجعت كوكب تمام اولوب ايكى حركت ينه مساوى كلدكده
ثانيا مقيم كورينور وبعد الاقامه صعود حالنده كندى حركتى ينه كورنمز اولوب كوكب ينه بطئ الحركه
كورينور وبعد البطؤ ينه مستقيم اولور حال بوكيم كوكب كندى تدويرنده حركت مستقيمه ايله دوره سن
اختلافسز تمام ايدر زيرا كه حركات افلاك ونجوم كندى كره لرى منطقه سنه نسبتله ابدا بسيط ومتشابهدر
وكوكبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول ومؤخرينه مقام ثانى ديرلر اما زحلك مدت رجوعى درت آى
واستقامتى سكز آى ويكرمى كوندر وشمس منيره قياس ايله خمسهٔ متحيره يه ارتباطات واحتراقات هم عارض
اولمشدر اما كوكب زحلك دائما تدويرينك دورهٔ وسطيسندن كندى مركزى بعدى مركز شمسك فلك بروجندن
اولان موضع وسطيسندن مركز تدويرك موضع وسطيسى بعدى كبيدر پس كوكب زحل تدويرينك ذروهٔ
وسطيسنده بولنديغى حالده ابدا مقارنهٔ وسطيه ايله شمسه مقارن اولور زيرا كه مركز شمس مركز تدويردن بعيد
اولدقچه تدويرك ذروهٔ وسطيسندن مركز كوكب دخى بعد شمس مقدارى بعيد اولور تا شمس منير مركز تدويره
مقابل اولنجيه دكين كوكب دخى حضيض تدويره نزول ايدر پس كوكب زحلك شمس ايله قران واحتراقى
مدار تدويرينك ذروه سنده بولنديغى حالده مصادف اولور وشمس ايله مقابل اولمسى تدوير حضيضنده بولنديغى
حالده اولور وكوكب مشترى ومريخك دخى ارتباطلرى بونك كبى بولنور وهر برى كندى فصلنده تفصيل
اولنور وكوكب زحلك هر ايكى احتراقى ميانده اولان مدتى برسنه واون اوچ كوندر زيرا كه هر اوچيوز يتمش
سكز كونده بر كره فلك بروجده مكان شمسه كلوب انكله كورنميوب مقارن اولمش اعتباريله قران واحتراق
دينلمشدر وكوكب زحلك فلك حاملنك منطقة البروجدن جانب جنوب وشماله ايكيشر بچق درجه ميلى
موجود ايكن فلك تدويرينك دخى ذروهٔ مرئيسى وحضيض مرئيسى فلك مائلندن كاه جنوبه وكاه شماله
درت بچق درجه قدر مائل اولديغندن بو كوكبك سيرنده اختلاف عرضى بولنوب متحير كبى كورينوب انكله
تسميه اولنمشدر * نوع خامس * كوكب زحلك اوج وحضيضنى ورأس وذنب جوزهرلرينى بيلديرر (اى عزيز
معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعهٔ سياره دن هر كوكبك براوجى واردركه اول اكا بالغ اولدقده
كندى فلكندن ارضدن بغايت مرتفع وبعيد اولمش اولور واوجك مقابلى اولان موضعه حضيض ديرلر كه
كوكب اكا كلدكده ارضه قريب اولمغله كندى فلكنده بغايت اسفله نزول ايتمش اولور پس كوكب اوجنده
اولدقچه قوت بولوب حضيضه كلدكده ضعيف اولور واول فلكينك نصف اولنده اولدقچه حضيضه هابط
اولوب نصف ثانيده اوجه صاعد اولور واوجلرله حضيضلر مابينلرى مسافه سى متعيندر وهركز متغير اولمز زيرا كه
فلك بروجدن مواضع اوجات بيلنسه آنلرك مقابلى مواضع حضيضات اعتبار اولنور وعكسيله دخى بولنور
ورأسلر مواضعى بيلندكده ذنبلر مواضعى دخى بيلنور وعكسيله هم تعيين اولنور زيرا كه اوجات مقابلى حضيضات
اولديغى كبى جوزهرات مقابلى نوبهرات بولنور اما جوزهر اول موضعدركه آنده افلاك سياره ايله فلك بروج
تقاطع ايتمشدر وايكى موضعلرنده ايكى تقاطع نقطه لرى حادث اولمشدركه برى برينه مقابل كلمشدر پس اول

ايكى نقطه نك برينه رأس وجوزهر ديرلر وبو اول نقطه دركه آندن كوكب مفارقت ايلدكده آنك عرضى
شمالى اولور واول نقطه نك مقابلى اولان نقطه يه ذنب ونوبهر ديرلر وبو اول نقطه دركه آندن كوكب تجاوز ايلدكده
آنك عرضى جنوبى اولور وبونده عرضدن مراد طريقت شمسدن كوكبك شمالى وجنوبى بولنان بعديدر اما اوج
زحل ايكى جوزهرى نقطه لرى منتصفنده يعنى فلك مائلنك منطقة البروجندن جانب شماله غايت ميلندن
على التوالى اللى درجه متأخردر چونكه اوج قمردن ماعدا اوجات وجوزهرات سيارات فلك ثوابتك
حركت بطيئه سنه موافق ومطابق متحركدرلر پس تاريخ اسكندر رومينك بيك بشيوز اون يدى سنه سنده
اوج زحل برج قوسك طقوز بچق درجه سنده اولوب حضيضى دخى مقابل قوس اولان برج جوزانك كذلك
طقوز بچق درجه سنده متعين اولمشدى ورأس جوزهرى برج سرطانك اون طقوز بچق درجه سنده اولوب
ذنب نوبهرى دخى مقابل سرطان اولان برج جديك كذلك اون طقوز بچق درجه سنده متبين اولمشدى لكن
چونكه حالا تاريخ رومى ماه آذر ابتداسنده ايكى بيك التمش طقوز سنه يه ابتدا ايتمشدر وتاريخ هجرت هم بيك يوز
يتمشه يتمشدر پس اكثر اهل نجوم اتفاقى اوزره اوجات وجوزهراتك هر يتمش سنهٔ شمسيه ده بر درجه حركتلرى
حسابيله غثيز تاريخندن بو تاريخه كلنجيه دكين هر برى تقريبا سكز درجه حركت ايتمشدر وحالا اوج زحل
برج قوسك اون يدى بچق درجه سنه وحضيضى جوزانك اول عدد درجه سنه كتمشدر ونقطهٔ رأسى
برج سرطانك يكرمى يدى بچق درجه سنه ونقطهٔ ذنبى جدينك كذلك اول مقدار درجه سنه يتمشدر پس
بو منوال مذكوره قياس ايله هر تاريخده مواضع اوجات وجوزهرات بيلنور * نوع سادس * كوكب زحلك
طبيعت واوصافنى ومسافهٔ بعدنى ومساحهٔ جرمنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل نجوم ديمشلردركه
بو كوكب زحلك طبيعتى افراط ايله بارد ويابسدر ومذكر نهارى بولنوب نحس اكبر بيلنمشدر وبو كا نظر مورث غم
وكدردر نته كيم زهرهٔ زهرايه نظر موجب سرور وصفا بولنمشدر وبو كوكبه حمق وجهل وجبن وبخل وحقد وكذب
ولوم وغم وكسل وغباوت وضرر اسناد ونسبت قيلنمشدر وبو كوكب ارحامه واقع اولان نطفه لره طالع اولسه
بونك طبيعتى واوصافى اول نطفه لره اذن بارى برله سرايت ايدوب اول جبليتله ولادتدنصكره آنلرده بو اوصافك
ظهورى تجربه اولنمشدر وبو كوكب حاكم ليلهٔ اربعا ويوم سبت بولنمشدر واوليلله بو نهارك اولكى ساعتلرى
بو كا نسبت قيلنمشدر واصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاقلريله سطح محدب فلك زحلك مركز عالمدن
مسافهٔ بعدى تقريبا اوتوز اوچ بيك كره بيك وبشيوز اون بيك ودرتيوز اللى فرسخ بولنمشدر وسطح مقعر فلك
مذكورك مركز مزبوردن مسافهٔ بعدى تقريبا يكرمى ايكى بيك كره بيك وطقوز يوز طقسان ايكى بيك ودرتيوز
سكسان يدى فرسخ كيل اولنمشدر وبو فلك كلينك ثخنى اون بيك كره بيك وبشيوز اون يدى بيك وطقوز يوز
التمش اوچ فرسخ تقدير وتخمين قيلنمشدر وكوكب زحلك جرمى كرهٔ ارض مقدارى بولنديغى براهين هندسيه
وحسابيه ايله اثبات اولنمشدر اما بزم بو افلاك ونجوم احوالنى اجمال مرقوم اوزره ايراديمزدن مراديمز بو كار
خانهٔ عبرتده كار وبار الهى يى سيرانله عجايب صنعنه حيران اولوب صانعن بيلمكدر وجمله دن اكا توجه قيلمقدر
وبز بو كتابده كتابت ايلديكمز اجرام كواكبدن مراد اجرام حقيقيدركه مساحه وكيل حسبيله نفس امرده
مقادير اجسامدر زيجلرده قران واحتراق ومحاق اوقاتن تعيين ايچون كوكبك بعد وقربى حيثيتيله ورؤيت
حسبيله اصابع فرض اولنان اجرام اعتبارى دكلدر بلكه نفس الامرى بياندر * فصل رابع * هيئت سماء
سادسى وآنده حاكم اولان كوكب مشترينك اوصافن بش نوع ايله بيان ايدر * نوع اول * كوكب مشترينك
فلك ممثلنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه سبعهٔ سياره نك سماواتى زمره سندن
فلك مشتريدركه فلك قمره نسبتله فلك سادسدر وفلك شمسك فوقنده بولنوب افلاك علويه ناميله شهرتياب اولان
افلاك ثلاثه نك اوسطى اولوب كوكب مشترئ سعادت مظهر فقط آنده حاكم بولنمشدر وطبيعتى عدالتندن
سعد اكبر تسميه اولنمشدر وارباب فن هيئت كوكب مشترى ايچون دخى اوچ عدد فلك اثبات ايدوب نظامن
ويرمشلردركه فلك اولى مركزده ومنطقده وقطبلرده وحركتده فلك بروجه مشابه وممثلدر وفلك ثانيسى خارج
المركزدركه ينه فلك ممثلك ثخننده متوازى السطحين واقع اولوب مركز تدويرى حاملدر وفلك ثالثى فلك تدويردركه
كوكب مشترى آنك برطرفنده مركوز اولوب اول كندى مركزى اوزرنده حركت ايلدكچه بو كوكب دخى آنكله

دوار در اما کوکب مشتریٹ فلک ممثلی که فلک کلید راول ایکی سطح متوازی بر له محاط برجرم کریدر وسطح
اعلاسی کندی فوقنده اولان فلک زحلٹ سطح مقعریٹه وسطح اسفلی التنده اولان فلک مریخٹ سطح محدبٹه
تماس ایتمشدر وبو فلک ممثل کندی فوقنده وتحتنده بولنان افلاک سائره کبی اولا فلک اعظمٹ حرکتنه تابع اولوب
حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه قسر ایله حرکت ایدر وثانیا کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم
حولنده فلک ثامنٹ حرکتی قدر غربدن شرقه آهسته کیدر کانه فلک ثامنٹ تحریکیله حرکت ایدر پس اوج
وحضیض ورأس وذنب بونکله یتمش یلده بردرجه کیدر * نوع ثانی * کوکب مشتریٹ فلک خارج المرکزنی
شکل وحرکتیله یلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که بوکوکب مشتریٹ نظام حالی
ایچون فلکٹ ممثلینٹ ثخنی درونده حامل نامیله تعیین اولنان فلک ثانیدر که ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن
کندی قطری اجزاسیله بش یحق درجه بعد ایله جهت اوجنه خارج ومائل ایکی سطحی متوازی بر له محاط برجرم
کریدر وبو کره نک سطح محدبی فلک اولٹ سطح محدبٹه برنقطه ده تماس ایتمشدر که اول نقطه یه اوج دیرلر واول نقطه
مرکز عالمه قیاس ایله ابعد نقاط اولمغله کوکب مشتری اول نقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی اولور
کذلک بو فلک ثانینٹ سطح مقعری فلک اولٹ سطح مقعرینه برنقطهٔ مشترکه ده تماسدر که اول نقطه یه حضیض
اطلاق ایدرلر زیرا که مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاط اودر وکوکب مرقوم بو فلک حاملٹ حرکتیله اول نقطه یه نزول
ایتدکده مرکز ارضه غایتله تقرب وتسفل ایتمش اولور پس بو تعیین اوزره فلک اولدن فلک ثانی افرازاولنوب شکل
مزبوره افراغ اولندقده فلک اولدن بالضروره مختلف الثخن ایکی کره قالورکه بری فلک ثانی بی حاوی وبری فلک
ثانی برله محوریدر وکرهٔ حاویه نک رقتی جانب اوجه وغلظتی جانب حضیضه درو کرهٔ محویه نک رقتی وغلظتی
کرهٔ حاویه نک خلافنه در وبو ایکی کره نک اتمام فلکده مدخلاری تمام اولمغله برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی
دیرلر وهر فلکٹ برمخصوص حرکتی متعین اولوب کندویه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی
تمام ایتملٹ محقق اولمغله فلک مائل مشتری فلک ممثل زحلٹ زیرنده کندی فلک ممثلی ثخننده حرکت وضعیهٔ
ذاتیه سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب کوکبی معا تحریک ایدر پس بو کوکب انکله هر برجده برسنه مکث ایدرلٹ
اون ایکی سنه ده بردوره سن تمام ایدر فلک مرقوم کندی زیرنده اولان افلاکه نسبتله ارضدن ابعد ودائره سی اوسع
اولدیغندن حرکت کوکبی مشتری تحتنده بولنان سیارات سائره حرکاتدن اثقل کوریندور (نوع ثالث) کوکب
مشتریٹ فلک تدویرینی هیئت وحرکتیله یلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بو کوکب مشتریٹ
دخی تنظیم احوالنه تعیین مقدار مذکور ایله اکتفا ایتیوب ارضه شامل اولمیان برکوچک فلک هم اثبات ایدوب
اکا فلک تدویر دیمشلردر پس فلک تدویر فلک ممثل مشتریده ارضه غیرشامل برکوچک فلکدر که بوکوکبٹ
کندیسی حامل وخارج المرکز اولان فلک ثانی بی مائل منطقه سنه داخل وبرحینیتله مغرقدر که قطر وتدویر
سطحین حامله مماسدر وفلک تدویر سطح واحد ایله محاط برجرم مصمت کریدر وکندی مکاننده فلک مائلٹ جرمنده
حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه علی التوالی دوران ایدوب برطرفنده مرکوز اولان کوکب مذکوری معا تدویر
وبو فلک مذکورلٹ کندی مرکزی حولنده اولان حرکت غریبهٔ مزبوره سیله بو فلک بوکوکبی برکون وبرکیجه ده
کندی منطقه سنک اوچیوز التمش درجه سندن تقریبا بردرجه قدر مسافه الوب کیدر یعنی سیر وسط شمس
مقداری تحریل ایدر که سنه ده بردوره سنی تمام ایدر وبو حرکته حرکت اختلاف کوکب وحرکت خاصهٔ کوکب
دیرلر وبو کوکب مشتری دخی سطح واحد برله محاط برجرم کری ومصمت ومنیردر وفلک تدویری جرمنده
برحینیتله مغرقدر که سطح کوکب تدویرلٹ ایکی قطبی منتصفنده برطرفده واقع منطقه سی عندنده برنقطهٔ
مشترکه ده سطح تدویره تماس ایتمشدر یعنی کوکب تمامیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه مماس
اولمشدر وحاملٹ برجانبنده فلک تدویرلٹ وجه مشروح اوزره حرکت وضعیه سی مثلی بو کوکبٹ دخی تدویری
جانبنده علی التوالی کندی مرکزی اوزرنده حرکت دوریه سنی اکثر ارباب ارصاد مشاهده ایدوب لاساکن
فی الافلاک دیمشلردر * نوع رابع * کوکب مشتریٹ سرعت واستقامتن وبطؤ اقامتن ورجوع وحیرتن
وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقن یلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که کوکب
مشتری یه هم کاه سرعت وکاه استقامت وکاه بطؤ وکاه اقامت وکاه رجوع وکاه بواحوالی اعادت عارض وطاری

اولور وبواحوالٹ بیانی بودرکه بوکوکب تدویری اعلاسنده بولندقده کندی مرکزی حرکتی فلک تدویرلٹ
مرکزی حرکتنه توالیٔ بروج اوزره موافقت ومرافقت ایله سیله کوکب سریع الحرکة کوریندور وچون
کوکب اسفل تدویره برمقدار میل ایدوب مستقیم الحرکة اولور وکوکب اسفل تدویره نزولی توسط ایلسه
بطیٔ الحرکة کوریندور زیرا که کوکبٹ کندی مرکزی نزوله واولدیغندن حرکتی کورنمز اولور وکوکب اسفل
تدویره قریب اولدقده کندی مرکزینٹ خلاف توالیٔ حرکتی تدویری مرکزینٹ حاملی حرکتیله علی التوالی
اولان حرکتنه مساوی اولوب ایکی حرکت بری برینه مقابل کلوب معارض اولدیغیچون کوکب مقیم کوریندور
وکوکب اسفل تدویرده بولندقده کندی مرکزی حرکتی مرکز تدویرن حرکتندن زیاده اولوب کوکب راجع
کوریندور ورجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکت بنه مساوی اولدقده ثانیا مقیم کوریندور وبعد الاقامه بنه بطیٔ
کوریندور زیرا که کوکبٹ کندی مرکزی مساعد اولمغله حرکتی کورنمز اولوب انچق مرکز تدویر حرکتی کوریندور
وبعد البطؤ بنه مستقیم وسریع کوریندور حال بوکیم کوکب کندی تدویرنده برسیاق اوزره دوربنی اختلافسز
تمام ایدر زیرا که حرکات افلاک ونجوم کندی کره لری منطقه سنه قیاس ایله متشابه ومستقیم دروکوکبٹ
رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول ومؤخر بنه مقام ثانی دیرلر اما مشتریٹ مدت رجوعی درت آی واستقامتی
سکز آی وطقوز کوندر وبو کوکبٹ فلک مائلی جنوب وشماله منطقة البروجدن بر بحق درجه میلی وار ایکن
فلک تدویرینٹ دخی ذروهٔ مرئیسی وحضیض مرئیسی فلک مائلدن کاه جانب جنوبه وکاه جانب شماله مائل
اولوب ایکی بحق درجه اختلاف عرضی بولمغله سیرنده متحیر کبی کوریندوب انکله تسمیه اولنمشدر وبو کوکب
مشتری به آفتاب عالمتابه نسبتله عارض اولان ارتباط واحتراقٹ بیانی بودرکه بوکوکبٹ زحل کبی دائما
تدویرینٹ ذروهٔ وسطیسندن کندی جرمنٹ مرکزی بعدی مرکز آفتابٹ فلک بروجده اولان موضع وسطیسندن
مرکز تدویرلٹ موضع وسطیسی بعدی کبیدر پس کوکب مشتری تدویرینٹ ذروهٔ وسطیسنده بولندیغی حالده
ابدا شمس ایله مقارن اولور زیرا که مرکز شمس مرکز تدویردن تباعدا یلدکچه تدویرلٹ ذروهٔ وسطیسندن مرکز
کوکب دخی بعد شمس مقداری بعیدا اولور تا شمس مرکز تدویره مقابل اولدقده کوکب دخی حضیض تدویره
نزول ایتمش اولور پس بوکوکبٹ شمس منیر ایله قران واحتراقی ابدا تدویرینٹ ذروهٔ وسطیسنده بولندیغی حالده واقع اولور
وشمس ایله مقابله سی تدویری حضیضنده ایکن حاصل اولور وبوکوکبٹ ایکی احتراقی بینندهٔ اولان مدت برسنه
واوتوز اوچ کوندر * نوع خامس * کوکب مشتریٹ اوج وحضیضی ورأس وذنب وعقده لرینی وطبیعت
واوصافنی ومسافهٔ بعدنی ومقدار جرمنی یلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که کوکب
مشتریٹ اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفندن یعنی فلک مائلٹ منطقة البروجدن جانب شماله غایت
میلندن لاعلی التوالی یکرمی درجه متقدمدر پس اوج مشتری عقدهٔ رأسندن یتمش درجه متأخردر وزحل
ایله مشتریدن غیری کواکب متحیره نک اوجلری عقدهٔ رأسلرندن طقسان درجه متأخر منتصف شمالیده واقعدر
چونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلک ثوابته مطابق حرکت ایدرلر پس اوج مشتریٹ
فلک بروجدن مکان تاریخ رومینٹ غنیز سنه سنده برج سنبله نک اون طقوز بحق درجه سنده مستعین اولمشدی
وحضیضی دخی مقابلده برج حوتٹ کذلک اون طقوز بحق درجه سنده وصول بولمشدی ورأس جوزهری
برج سرطانٹ طقوز بحق درجه سنه کلمشدی وذنب نوبهری برج جدیٹ کذلک طقوز بحق درجه سنده
قالمشدی وحالا تاریخ رومی ایکی بیک التمش طقوز سنه یه ایروب تاریخ هجرت هم بیک یوز یتمش ساله یتمشدر
پس غنیز تاریخندن بو تاریخه کانجیه دلک هر یتمش سنه یی بردرجه یه توزیع ایله اوجات وجوزهراتٹ هر بری
تقریبا سکزدرجه مسافه کتمشدر ومنوال مذکور اوزره حساب ایتمکله هر تاریخده مواضع اوجات
وجوزهراتی متعین ایدر واما کوکب مشتریٹ طبیعت واوصاف حمیده سنده اهل نجوم اتفاق ایدوب
دیمشلردر که مشتریٹ طبیعتی اعتدال اوزره حار ورطب اولوب مذکر نهاری اولمغله سعد اکبر نامیله تسمیه
اولنمشدر وبو کوکبٹ اوصافی جهد دین وعلم وحلم وحیا وسخا وتواضع وکرم وعقل وعفاف وطلاقت وفصاحت
بولنمشدر پس بو کوکب ارحامه واقع اولان نطفه لره حین وقوعنده طالع دوشسه امر حق ایله بونٹ طبیعتی
سلیمه سی واوصاف حمیده سی آنلره سرایتله خلق وخوی اولوب طالعلری مشتری حکم اولنور * السعید

من سعد فی بطن امه * مضمونجه آنلر اول سعادتله دنیایه کلوب هر بری بر کونه سعید مادرزاد بولنور و بو کوکب
حاکم لیلهٔ اثنین و یوم خمیس بولنمشدر و اول شبك بعد الغروب و بو روزك بعد الطلوع بر زمان ساعتلری بو کوکبه
نسبت قیلنمشدر و اما کوکب مشترینك و فلك ممثلك مسافهٔ بعدلرنده و مقدار ثخن و جرملرنده اصحاب ارصاد
و ارباب هندسه و حساب اتفاق ایدوب دیمشلردر که سطح محدب فلك ممثل مشترینك مرکز عالمدن مسافهٔ
بعدی تقریبا یکرمی ایکی بیك کره بیك و طقوز یوز طقسان ایکی بیك و درت یوز سکسان یدی فرسخ کیل اولنمشدر
و سطح مقعر فلك مزبورك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا اون درت بیك کره بیك و یدی یوز یتمش بر بیك
و طقوز یوز قرق درت فرسخ حساب قیلنمشدر و بو فلك ممثل کلینك ثخننی تقریبا سکز بیك کره بیك و ایکی یوز یکرمی
بیك و بشیوز قرق اوچ فرسخ بولنمشدر و کوکب مشترینك جرمی تقریبا نصف جرم ارض قدر بولنوب جمله سی
براهین ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم * فصل خامس * هیئت سماء خامسی و آنده حاکم اولان کوکب مریخك
اوصافن بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) کوکب مریخك فلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل هیئت دیمشلردر که سبعهٔ سیاره نك سمواتی زمره سندن معدود فلك مریخدر که فلك قمره نسبتله
فلك خامسدر و فلك خورشیدك فوقنده بولنوب افلاك علویه نامیله مشهور اولان افلاك ثلثه نك اسفلی
و ارضه اقربی اولوب کوکب مریخ احمر فقط آنده حاکم بولنوب نحس اصغر تسمیه اولنمشدر و اصحاب فن
هیئت کوکب مریخ ایچون دخی اوچ عدد فلك اثبات ایدوب نظامن ویرمشلردر که اول فلك اولی مرکزده
و منطقه ده و قطبلرده و حرکتده فلك بروجه مشابه و ممثلدر و فلك ثانیسی خارج المرکزدر که ینه فلك اولك ثخننده
متوازی السطحین واقع اولوب مرکز تدویری حاملدر و فلك ثالثی فلك تدویردر که کوکب مریخ انك بر طرفنده
مرکوز اولوب تدویر کندی مرکزی اوزرنده حرکت وضعیه ایله حرکت ایلدکجه مریخی دخی معا تدویر ایدر
اما کوکب مریخك فلك ممثلی که فلك کلیدر ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری الشکلدر و سطح اعلاسی
فوقنده بولنان فلك مشترینك سطح مقعرینه و سطح اسفلی تحتنده اولان فلك خورشیدك سطح محدبنه مماسدر
و بو فلك ممثل کندی فوقنده و تحتنده اولان افلاك سائرهٔ متعدده کبی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیهٔ سریعه سنه
تابع اولوب اول حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه جبر ایله حرکت ایدر و ثانیا کندی
حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده فلك ثامنك حرکت بطیه سی قدر غربدن شرقه آهسته کیدر کانه
فلك ثامنك تحریکیله حرکت ایدر پس اوج و حضیض و جوزهر نقطه لری بو حرکتله هر یتمش سنه ده انجق
بر درجه قدر کندی منطقه سندن قطع ایدر (نوع ثانی * کوکب مریخك فلك خارج المرکزنی هیئت و حرکتیله
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که بو کوکب مریخك نظام حالی ایچون فلك ممثلینك
ثخنی داخلنده حامل نامیله تعیین اولنان فلك ثانیدر که ارضه شامل و مرکزی مرکز عالمدن کندی قطری
اجزاسیله اون ایکی درجه مسافه ایله جهت اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدر و بو کره نك
سطح محدبی فلك اولك سطح محدبی ایله بر نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدر که اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر
و اول نقطه مرکز عالمه قیاس ایله ابعد نقاط اولدیغندن کوکب مریخ حرکت حاملیله اول نقطه یه کلدکده
مرکز ارضدن بغایت بعید و عالی اولور کذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه بر نقطهٔ
مشترکه ده مماسدر که اول نقطه یه حضیض دیرلر زیرا که مرکز عالمه نسبتله اقرب نقاط اولوب کوکب مرقوم بو فلك
حاملی حرکتیله اول نقطه یه نزول ایتدکده مرکز ارضه بغایت متقرب و متسفل اولمش اولور پس وجه مشروح
اوزره فلك اولدن فلك ثانی افراز اولنوب صورت مذکوره یه افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن
ایکی کره حادث اولور که بری فلك ثانی یی حاوی و بری فلك ثانی برله محویدر و کرهٔ حاویه نك رقتی جانب اوجه
و غلظتی جانب حضیضه اولور و کرهٔ محویه نك رقت و غلظتی کرهٔ حاویه نك خلافنه کلور و بو ایکی کره نك اتمام فلکده
مدخللری تمام اولمغله برینه متمم حاوی و برینه متمم محوی دیرلر و هر بر فلکك بر مخصوص حرکتی متعین اولوب
کندویه مخصوص محور و قطبلر اوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتمك امر محقق اولمغله فلك مائل مریخ دخی
فلك کلئی مشتری زیرنده کندی فلك ممثلی ثخننده کندی مرکزی حولنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن
شرقه حرکت ایدوب کوکب مریخی معا تحریك ایدر پس کوکب مرقوم استقامتنده بر برجده قرق کون

مقداری مکث ایدوب رجوعی حالنده بر برجده یدی ای قدر مقیم اولوب تقریبا ایکی سنه ده بر دوره سنی تمام
ایدر و فلك مرقوم کندی زیرنده بولنان افلاکه نسبتله ارضدن ابعد و دائره سی اوسع اولدیغیچون حرکت
کوکب مریخ تحتنده اولان سیارات سائره حرکاتندن اثقل و ابطأ کورینور * نوع ثالث * کوکب مریخك
فلك تدویرینی شکل و حرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بو کوکب مریخك دخی
تنظیم احوالنه تعیین مقدار مذکور ایله اکتفا ایتمیوب ارضه شامل اولمیان بر کوچك فلك هم اثبات ایدوب اکا
فلك تدویر دیمشلردر پس فلك تدویر فلك ممثل مریخده ارضه غیر شامل و کندی فلك حاملنه نسبتله بر کوچك
فلکدر که فلك ممثل شمسدن اعظم و اوسعدر و کوکبك کندوسنی حامل و انکله مرصعدر و خارج المرکز اولان
فلك ثانی مائلنك منطقه سنده مرکوز و بر حیثیتله مغرقدر که قطر تدویر سطحین حامله مماسدر و فلك تدویر سطح
واحد ایله محاط بر جرم مصمت کریدر و کندی مکاننده فلك مائلك جرمنده حرکت وضعیه ایله غربدن شرقه
علی التوالی دوران ایدوب بر جانبنده مرکوز اولان کوکب مذکوری معا تدویر ایدر و بو فلك مذکور کندی
مرکزی حولنده حرکت غربیهٔ مذکوره سیله کوکب مزبوری بر کون و بر کیجه ده کندی منطقه سنك اوچیوز
التمش درجه سندن تقریبا بر درجه قدر مسافه الوب کیدر یعنی سیر وسط شمس مقداری تحریك ایدوب
سنه ده بر دوره سنی تمام ایدر و بو حرکته حرکت اختلاف کوکب و حرکت خاصهٔ کوکب دیرلر و بو کوکب مریخ
دخی سطح واحد برله محاط بر جرم کری و مصمت و منیردر و کندی فلك تدویری جرمنده بر حیثیتله مغرقدر که
سطح کوکب بو تدویرك ایکی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده بر طرفده واقع بر نقطهٔ مشترکه ده سطح
تدویره مماسدر یعنی کوکب تماسیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه تماس ایتمشدر و حاملك بر طرفنده
فلك تدویرك بیان اولنان حرکتی کبی بو کوکبك دخی فلك تدویری جانبنده کندی مرکزی حولنده علی التوالی
حرکت وضعیهٔ دوریه سنی اصحاب ارصاد جدیده رأی العین مشاهده ایدوب تحقیقنه ایرمشلردر * نوع رابع *
کوکب مریخك سرعت و استقامتن و بطؤ و اقامتن و رجوع و حیرتن و شمس ایله اولان ارتباط و احتراقن بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردر که کوکب مریخه دخی کاه سرعت و کاه استقامت و کاه بطؤ
و کاه اقامت و کاه رجوع و کاه سیرنده حیرت عارض و طاری اولور و بو احوالك بیانی بودر که بو کوکب فلك
تدویری اعلاسنده بولندقده کندی مرکزی حرکتی فلك تدویرینك مرکزی حرکتنه توالی بروج اوزره موافقت
و مرافقت ایتمسیله کوکب سریع الحرکه کورینور و چون کوکب جانب تدویره بر مقدار میل ایدر اودمده
مستقیم الحرکه کورینور و کوکب اسفل تدویره نزولده توسط ایسه بطئ الحرکه کورینور زیرا که کوکبك
کندی مرکزی نزولده اولدیغندن حرکتی کورنمز اولوب بر حرکت مرکز تدویر کورینور و کوکب اسفل تدویره
قریب اولدقده کندی مرکزینك خلافی توالی حرکتی تدویری و مرکزینك حاملی حرکتیله علی التوالی اولان
حرکتنه مساوی کلوب ایکی حرکت بری برینه مقابل و معارض اولمغله کوکب مقیم کورینور و کوکب اسفل
تدویره نزول ایتدکده کندی مرکزی حرکتی مرکز تدویرك حرکتندن زیاده اولوب کوکب راجع کورینور
و رجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکت ینه مساوی اولدقده ثانیا مقیم کورینور و بعد الاقامه ینه بطئ
کورینور زیرا که کوکبك کندی مرکزی اوج تدویره صاعد اولمغله حرکتی کورنمز اولوب انجق مرکز تدویرك
حرکتی کورینور و بعد البطؤ ینه مستقیم و سریع اولور حال بو کیم کوکب کندی تدویرنده دورینی
بر سیاق اوزره اختلافسز تمام ایدر زیرا که حرکات افلاك و نجوم کندی کره لری منطقه سنه نسبتله
متشابه و بسیط و مستقیمدر و کوکبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقام اول و مؤخرینه مقام ثانی دیرلر
و اما مریخك مدت رجوعی ایکی آی و اون یدی کوندر و مدت استقامتی یکرمی اوچ آی و اوچ کوندر
و بو کوکبك فلك مائلی منطقة البروجدن جنوب و شماله بر درجه مائل ایکن فلك تدویرینك دخی ذروهٔ مرئیسی
و حضیض مرئیسی فلك مائلندن کاه جانب جنوبه و کاه جانب شماله مائل اولوب تقریبا ایکی بچق درجه
اختلاف عرضی دخی بولنوب سیرنده متحیر کبی کورینوب انکله تسمیه اولنمشدر و آفتاب عالمتابه نسبتله
بو کوکب مریخه عارض اولان ارتباط و احتراقك بیانی بودر که بو کوکبك زحل و مشتری کبی ابدا تدویرینك
ذروهٔ وسطیسندن کندی جرمنك مرکز بعدی مرکز آفتابك فلك بروجده اولان موضعی وسطیسندن

مرکز تدویرلك موضع وسطیسی بعدی کیبدر پس کوکب مریخ آنلرکی تدویرنك ذروهٔ وسطیسنده بولندیغی حالده ابدا شمسه مقارنهٔ وسطیه ایله مقارن اولورزیرا که مرکز شمس مرکز تدویردن بعید اولدیغچه مرکز کوکب دخی تدویرلك ذروهٔ وسطیسندن بعد شمس مقداری بعید اولور تا شمس مرکز تدویره مقابل اولنجیه دلك کوکب دخی حضیض تدویره نزول ایدر پس کوکب مریخك آفتاب عالمتاب ایله قران واحتراقی ابدا تدویرینك ذوره سنده بولندیغی حالده واقع اولور وشمس ایله مقابلهسی تدویری حضیضنده اولدیغی حینده حاصل اولور وبو کوکب مریخ شمس ایله حین مقارنه ده ارالرنده بولنان مسافه حین مقابله ده بولنان مسافه دن ابعد واکثر مشاهده اولنمشدر زیرا که حین مقارنه ده شمس ایله مریخ آره سنده واقع اولان تدویرینك قطری حین مقابله ده واقع اولان قطر ممثل شمسدن اعظم واطول بولنمشدر فسبحان الصانع الحکیم القادر القیوم الذی جعل تدویر المریخ اعظم من فلك الشمس وجعل الشمس انور واکبر من جمیع النجوم * وبو کوکب مریخك ایکی احتراقی میانده بولنان مدت ایکی سنه وقرق طقوز کون حساب اولنمشدر (نوع خامس) کوکب مریخك اوج وحضیضی ورأس وذنب عقده لرینی وطبیعت واوصافنی ومسافهٔ بعدنی ومقدار جرمنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب مریخك اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفنده یعنی فلك مائلنك منطقة البروجدن جانب شمالده غایت میلنده واقع اولمشدرکه عقدهٔ رأسدن طقسان درجه متأخر درچونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلك بروجك حرکتنه موافق حرکت ایدرلر واوج مریخك فلك بروجدن مکانی تاریخ رومینك غشیز سنه سنده برج اسدك اون برنجی درجه سنده وحضیضی مکان برج دلوك کذلك اون برنجی درجه سنده متعین ایدی ونقطهٔ رأسی مکانی برج ثورك اون برنجی درجه سنده ونقطهٔ ذنبی مکانی برج عقربك کذلك اون برنجی درجه سنده متعین ایدی وحالا که تاریخ رومینك سنینی ایکی بیك التمش طقوزه کتمشدر وتاریخ هجرتك سالی بیك یوز تمشه تمشدر پس اوج وحضیض ورأس وذنب منوال مذکور اوزره هر یتمش سنهٔ شمسیه ده بردرجه حرکتلریله تقریبا سکزدرجه کتمشلردر واما کوکب مریخك طبیعت واوصافنده اهل نجوم اتفاق اوزره دیمشلردرکه مریخك طبیعتی افراط ایله حاروبابس ومذکرولیلی بولنوب نحس اصغر تسمیه اولنمشدر وبو کوکبك اوصافی نشاط وشجاعت وحدت وسفاهت وقوت وخیانت وغضب ووقاحت وعناد وریاست بولنمشدر پس بو کوکب ارحامه واقع اولان نطفه لره حین وقوعده طالع دوشسه یونك بو اوصاف ذمیمه سی آنلره مراد حق ایله ساری اولدیغی تحقیق اولنوب تجربه قیلنمشدر وبو کوکب حاکم ایله سبت ویوم ثالثا بولنمشدر واولیله نك وبو یومك اولکی ساعتلری بو کا نسبت اولنمشدر واما کوکب مریخك وفلك ممثلینك مسافهٔ بعدلرنده ومقدار جرملرنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ایلهدیمشلردرکه فلك ممثل مریخك سطح محدبنك مرکزی عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا اون درت بیك کره بیك ویدی یوز یتمش بر بیك وطقوز یوز قرق درت فرسخ کیل اولنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرینك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکی بیك کره بیك ویکرمی طقوز بیك وایکیوز التی فرسخ حساب قیلنمشدر وبو فلك ممثلك ثخنی تقریبا اون ایکی بیك کره بیك ویدیوز قرق ایکی بیك ویدیوز اوتوز سکز فرسخ بولنمشدر وکوکب مریخك جرمی تقریبا ربع جرم ارض قدر بولنوب براهین ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم اما بزم بو ایرادمزدن مرادمز کتاب جهانی شرح وبیان ایله صنایع صانعی دقایق وحقایقیله تفکر وتذکر ایدن اولرالابصاره عیان ایتمکدر تا کیم شرح مفصل عالمدن متن مختصر وجودن بیلوب معرفت نفسی تحصیل قیلوب آندن معرفت حقه واصل اولهلر

(فصل سادس هیئت سماء رابعی وآنده سلطان اعظم اولان آفتاب عالمتابك احکام واحوالن درت نوع ایله عیان وبیان ایدر

(نوع اول) نیر اعظمك خواص مجملنی وفلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه فلك مریخك زیرنده فلك قمره نسبتله فلك رابعدرکه آنده انجق برشمس بولنمغله فلك شمس نامیله مشهور اولمشدر پس بو سلطان محتشم ونیر اعظم اولان آفتاب عالمتاب جمله کواکبك اشهری وانوری وعندالاکثر اکبری اولوب لیالی وایام وشهور واعوام بونك حرکتیله نظام بولمشدر ونیچه امور عظام بونك احکامیله وجوده کلمشدر وسبعهٔ سیاره نك سلك منظومی خلالنده کویاکه نوردن برفانوس زیر وبالایه ضیا بخش اولمق ایچون مقام وسط کندویه آرامکاه اولمشدر وفلکی دخی سیارات سائره افلاکندن ابسط اولوب ممثل وخارج المرکز نامنده ایکی

فلك

فلك اثباتیله باجمله احوالی نظام بولمشدر پس علی الاطلاق فلك شمسك مرکزی مرکز عالم یعنی فلك اعظم وارضه شامل ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدرکه سطح محدبی فوقنده اولان فلك مریخك سطح مقعرینه وسطح مقعری تحتنده اولان فلك زهره نك سطح محدبنه مماسدر وبو فلك دخی افلاك علویه نك ممثلاتی کبی مرکزده ومنطقه ده وقطبلرده وحرکتده فلك بروجه مشابه وممثلدر انکیچون ممثل تسمیه اولنمشدر وبو ممثل شمس کندی فوقنده وتحتنده اولان ممثلات سیارات سائره مثالی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیهٔ سریعه سنه تابع اولوب اول حرکت اولی ایله مجبورا مرکز عالم حولنده شرقدن غربه حرکت ایدروثانیا کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده فلك بروجك حرکت بطیئه سی قدر غربدن شرقه آهسته کیدرکانه فلك بروجك تحریکیله حرکت ایدر پس اوج وحضیض وجوزهری عقده لری بو حرکتله هر یتمش سنه ده بردرجه کیدر * نوع ثانی * شمس منیرلك فلك خارج المرکزنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه ارباب رصد حرکت شمسده کاه بطؤ وکاه سرعت معاینه ایدوب جرم شمسی کاه بیولك وکاه کوچك مشاهده ایتمکلری مرکز ارضدن کاه دور وکاه نزدیك اولمق اقتضا ایدوب سبب اختلاف شمس بونی عدا ایتمکله بو عقدهٔ مشکلی حل ایچون شمسك فلك ممثلی تحتنده خارج المرکز برفلك اثبات ایتمشلردر وبو فلك ثانی اول فلك اولك تحتنده ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله ایکی بچق درجه بعد ایله جانب اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدر وبو کرهٔ سطح محدبی فلك اولك سطح محدبیله برنقطهٔ مشترکه ده مماسدرکه اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر وبو فلکده مرکز عالمدن ابعد نقاط بودرکه شمس منیر حرکت حاملیله بونقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی اولمش اولور کذلك بو فلك ثانینك سطح مقعری فلك اولك سطح مقعرینه برنقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدرکه اول نقطه یه حضیض دیرلر وبو فلکده مرکز عالمه اقرب نقاط بودرکه آفتاب عالمتاب حاملی حرکتیله بونقطه یه مصادفت ایلدکده مرکز ارضه غایتله تقرب وتنزل ایتمش اولور پس وجه محرر اوزره فلك ممثلك جرمنده بو فلك خارج المرکز فرازاولنوب بو صورتله افراغ اولندقده بالضروره ایکی کره قالورکه ایکیسینك دخی سطحلری متوازی اولمیوب بعض جزئی اغلظ وبعضسی ارق اولور وبو ایکی کره نك بری فلك ثانی یی حاوی وبری فلك ثانی برله محو یدروکرهٔ حاویه نك رقتی جانب اوجه وغلظتی جانب حضیضه اولور کرهٔ محو یه نك رقت وغلظتی کرهٔ حاویه نك خلافنه کلور وایکیسی فلك ثانی یه انضمامله فلك اول تمام اولوب فلك واحد حکمنده داخل اولدیغندن برینه متمم حاوی وبرینه متمم محوی دیرلر اما شمس منیرلك کندیسی انجق سطح واحد برله محاط برجرم کریدرکه مصمت ومضیدر وفلك خارج المرکز اولان جرمنده ایکی قطبی منتصفنده مرکوز وبرحیثیتله مغرقدرکه کرهٔ شمسك قطری خارج المرکز اولان فلك ثانینك ثخنته مساوی اولوب محیط شمس خارج المرکزلك محیطلری برله ایکی نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشلردر وشمسك فلك ممثلی ثخنتده فلك خارج المرکزی کندویه مخصوص بشقه مرکز ومحور وقطبلر اوزرنده یعنی فلك بروجك محوریته وقطبلرینه موازی محور وقطبلرله منطقه سنه مساوت منطقه اوزرنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه حرکت ایدوب شمس هر بر برجده تقریبا اوتوز کون مکث ایدوب اوچیوز التمش بش وبر ربع کونده بردوره سن تمام ایدر ومنطقة البروجك سطحندن جنوب وشمالله هرکز میل ایتیوب کندی منطقه سنده مرکوز اولان کرهٔ شمسی دائما منطقة البروجك سطحنده استقامت اوزره برقرار تحریك ایدوب معا کوتور وجمیع کرات افلاك ونجوم ساکن اولمیوب جمله سی حرکت وضعیه دن خالی قالمیوب هر بری کندی مرکزی حولنده بشقه بردور ایله دوار اولغله کرهٔ شمس دخی کندی مکانده مرکزی حولنده توالی بروج اوزره دوار اولمشدر

* نوع ثالث * شمس منیرلك اوج وحضیضی ونقطهٔ اعتدالین اولان جوزهرلرینی وبطؤ وسرعتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه آفتاب تابانك اوجنك فلك بروجدن مکانی تاریخ رومینك غشیز سنه سنده برج جوزانك یکرمی بدنجی درجه سنده متبین اولمشدی وحضیضنك مکانی برج قوسك کذلك یکرمی بدنجی درجه سنده متعین اولمشدر چونکه حالا تاریخ رومی ایکی بیك التمش طقوزی بولمشدر وتاریخ هجرت بیك یوز تمش سنه اولمشدر پس بالاده بیان اولنان منوال اوزره اوج وحضیضنك هر بری تقریبا سکزدرجه حرکت قیلمشدر اوج شمس برج سرطانك دردنجی درجه سنه وحضیضی برج جدیك کذلك

دردنجی درجه سنه کلمشدر چونکه شمس منیرلك خارج المرکزی منطقه سی منطقة البروجك سطحنده بولنمشدر
انکیچون بونك جوزهری عقده لری انجق منطقة البروج ایله معدل النهارلك ایکی تقاطع نقطه سی
عد اولنمشدر که بری اول برج حملدر و بری اول برج میزاندر پس شمس منیر ابتدای حمله کلدکده رأس
جوزهر ینه کلمش اولور و ابتدای میزانده بولنمقده ذنب ونو بهر نقطه سنده اولمش اولور اما سیارات سائره نك
جوزهر نقطه لری افلاك حاملریله منطقة البروجك تقاطعلرندن حاصل اولان ایکی نقطهٔ متقابله بولنمشدر
ومنطقه دن افلاك حواملك شماله مائل اولدقلری نقطه عقدهٔ رأس وجنوبه مائل اولدقلری نقطه عقدهٔ ذنب
تسمیه قیلنمشدر نته کیم بالاده تفصیل اوزره بیانمشدر پس بوعلتدن حرکت شمسك ابدا اختلاف عرضیسی
بولنمیوب سیارات سائره حرکاتنده اختلافات عرضیه مشاهده اولنمشدر لکن حرکت شمسك انجق اختلاف
طولیسی بولنمشدر یعنی بروج شمالیه که حمل وثور وجوزا وسرطان واسد وسنبله در بو بروج سته ده حرکت شمس
بطیئ کورنمشدر و بروج جنوبیه که میزان وعقرب وقوس وجدی ودلو وحوتدر بو بروج سته ده حرکت شمس
سریع بولنمشدر پس حرکات افلاك بالجمله متشابه ومطرد ایکن شمسك حرکتنده اختلاف مرقومك علتی
بودرکه اوج شمس وجه مشروح اوزره حالا فلك بروجدن برج سرطانك اوائلنده وحضیضی دخی برج جدیك
اوائلنده بولنغله شمسك بروج جنوبیه یی قطعی مدتلرندن بروج شمالیه یی قطعنده بر هفته قدر زیاده عوق اولور
وآنك بیانی بودرکه چون مرکز شمس اویله بر دائره نك محیطی اوزرنده متحرك ودوارد رکه اول دائره نك مرکزی
مرکز عالمدن خارجدر پس بو فلك البروجك برنصفنده اول خارج المرکزلك نصفندن زیاده بولنمشدر و بو اول
نصفدر که اوج شمس آنده حساب اولنمشدر و فلك البروجك نصف آخرنده اول خارج المرکزلك نصفندن اقل
قالمشدر و بو اول نصفدر که حضیض شمس اکا کلمشدر چونکه شمس حرکتیله فلك بروجك نصفنی قطع ایده مز
تاکندی دائره سندن انده بولنان نصفنی قطع ایتدیکچه پس لازم کاور که فلك البروجك برنصفنی
شمس منیرلك قطعی زمانی ایکنجی نصفنی قطع زمانتله مخالف اوله لاجرم فلك بروجك حضیض اولان
نصفندن اوج اولان نصفنده حرکت شمس ابطأ کورینورز یراکه اوج نصفنی قطعی زمانی حضیض نصفنی
قطعی زماندن سکز کون اطول بولنور حال بوکیم حرکت شمس خارج المرکزی دائره سنده مختلف ارلیوب
دوردائم متشابهدر * ذلك تقدیر العزیز العلیم فسبحان الصانع الحکیم جل شانه * نوع رابع * شمس منیرلك
طبیعت وصفاتن ومنافع وتأثیراتن وبعد وعظمتلك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل نجوم
دیمشلردرکه نیراعظمك طبیعتی اعتدال اوزره حار ویابس اولوب مذکر ونهاری بولنمشدر وسعد اوسط نامیله
تسمیه اولنمشدر و بونك صفاتی قوت وشدت وقهر واستطالت وغضب ورغبت وحس ورقت وحیا وعفت
بولنمشدر و بالاده بیان اولندیغی اوزره بونك بو صفاتی کندی طالع دوشدیکی نطفه لرده عیانا مشاهده قیلنمشدر
وشمس منیر حاکم یوم احد ولیلهٔ خمیس بولنمشدر واول یومك و بولیلهنك اولکی ساعتلری بوکا نسبت اولنمشدر
وتقدیر حکیم قدیرایله اجرام اثیریه نك اجسام سفلیه ده انواع تأثیراتی کثیر اولوب هر کوکب نیچه خاصیتله
تأثیرایتمکله اول صانع عالم بونیراعظمه هم کندی قدرتیله نیچه خاصیتلر ویرمشدرکه شمسك تأثیراتی اجرام
علویه ده واجسام سفلیه ده کندوسندن اظهر در وسیارات سائره دن اکثر در اما علویاتده جمیع کواکبی اخفا
ایدر وضوء نورو فراغطا ایدر و اما سفلیاتده دریاره اشراق ایدوب انعکاس شعاعیله بحاردن بخارلر چیقوب طبقهٔ
زمهریریه ده سحاب امطار اولوب وارضه حیات ویروب نبات وازهار واشجار واثمار اولور وثلوج وامطاردن
عیون وانهار اولور ونبات وحیواناته حیات بخش ایدرلك جبال واودیه دن سوبسوسیار اولور وشمس ایله
معادن تکون ایدوب نباتات بتوب حرارتیله منطبخ اولورلر وفواکه کمالاتن بولورلر وطلوع شمس ایله حیوان
وانسان قوت بولوب حرارت وضیاسیله منتفع اولورلر وغروب شمس ایله جلهسی مضطر ومتحیر اولوب
اصوات اشتالی مکانلرنده اویورقالورلر وشمس ایله اقلیم اولك اهالیسی جلهسیاه اولوب شدت حرارتیله فحول
وجماع اولورلر وسمت رأسلرینه شمس قریب اولدیغندن جثه لری خفیف وعقللری ضعیف اولوب خوپلری
ضیق ومشر بلری تیز وحدید اولور وطبیعتلری سباع اشتالی تندوشدید اولور ممالك سودان وحبش اهالیسی
اشتالی عنید اولور واما اقلیم سابع اهالیسنك سمت رأسلرندن شمس منیر بعید اولوب حرارتی ضعیف

وتأثیر

وتأثیری قلیل اولدیغندن جلهسی ابیض ویااصفر اولور وخلق وطبیعتده هر بری بقروغنم کبی ابله وابتر
اولور ممالك صقالیه ورؤس امثالی خلق وخلقتده بی رونق وفراولور وشمس منیرلك تأثیر کثیرندن بری بودرکه
اوج شمس بروج شمالیه ده اولدیغنه اراضیٔ شمالیه معمور اولوب جنوبیه سی بحرایله مغمور اولور واوج شمس
بروج جنوبیه یه عبور ایتدکده اول اراضی منکشف ومعمور اولوب بو اراضی ماء بحرایله مستور ومغمور
اولور پس بالاده بیان اولنان حرکت اوج ایله یکرمی بش بیل ایکیوز سنهٔ شمسیده برکره بر وبحره تمام تبدیل
وتحویل اولوب عالم حکیمانه نظام جدید بولور بلکه تأثیر شمس ایله ایام ولیال وحرارت وضلال ونوروضیا
وصیف وشتا وثلوج وامطار ومعادن واحجار ونبات واشجار وجوده کلوب امتزاج طبایع وارکان
وعیش حیوان وانسان وحساب ازمان ودهور وعدد سنین وشهور ونیچه بیك نفع ونعیم باتقدیر عزیز علیم
بالجمله آفتاب عالمتابك حرارت وحرکت وضیاسنه منوط ومربوط وموقوف اولمشدر واما شمس منیرلك عظمتی
مقدارنده وفلك ممثلنك بعد مسافه سنده ارباب ارصاد واهل حساب وهندسه اتفاق اوزره دیمشلردرکه
فلك ممثل خورشیدلك سطح محدبینك مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکیبیلك کره بیلك ویکرمی طقوزبیلك
وایکیوزالتی فرسخ کیل اولنمشدر وفلك مزبورلك سطح مقعرینك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا بیلك کره
بیلك وسکزیوزاللی بیلك ویوزاللی درت فرسخ حساب قیلنمشدر و بو فلك ممثلك ثخنی تقریبا یوزیتمش طقوزبیلك
واللی ایکی فرسخ بولنمشدر وجرم کرهٔ شمس تقریبا یوزالتمش التی جرم کرهٔ ارض مقداری بولنوب جله سی براهین
هندسیه ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم اما بزم بومقدار ایراد مزدن مقصود ومرادمز بونیراعظمی
بوعظمتله کونده برکره اطرافزده دوران ایدیرب باشمزه دوندرن قادر قیوم حضرتلرینك قدرت وعظمتن
بیان ایلمکدر تا کیم اولوالالبابه رب الاربابك بدایع صنایعن تفکر وتذکر آسان اولوب صنعتندن
صانعی بولوب جله دن اکا رجوع ایدوب انکله قاله لر * فصل سابع * هیئت سماء ثانی واندہ حکم ایدن
کوکب زهرهنك احوالن بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) زهرهٔ زهرانك فلك ممثلنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه سبعهٔ سیارهنك سمواتی جلهسندن معدود فلك زهره درکه فلك قمره
نسبتله فلك ثالثدر وفلك خورشیدلك التنده اولوب سفلین نامیله معروف اولان ایکی فلکك اعلاسی وفلك
شمسه اقرب بولنمشدر وزهرهٔ زهرا فقط اندہ حاکم اولوب سعد اصغر اسمیله تسمیه اولنمشدر واصحاب فن هیئت
ثلاثهٔ علویهٔ مزبوره کبی کوکب زهره ایچون دخی اوج عدد فلك اثبات ایدوب نظامن ویرمشلردرکه فلك اولی
مرکزده ومنطقه ده وقطبلرده وحرکتده فلك بروجه مشابه وممثلدر وفلك ثانیسی خارج المرکزدرکه ینه
فلك اولك ثخننده متوازی السطحین واقع اولوب مرکز تدویری حاملدر وفلك ثانی فلك تدویردرکه کوکب زهره
انك برطرفنده مرکوزاولوب فلك تدویرکندی مرکزی اوزرنده حرکت وضعیه سیله دوران ایلدکجه زهره یی
دخی معاتدویراید راما کوکب زهرهنك فلك ممثلی که فلك کایدر ومرکزمحورده ومنطقه وقطبلرده وحرکتده
فلك بروجه موافق وممثلات سائره کبی مطابقدر وایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کری الشکلدر
وسطح اعلاسی فوقنده اولان فلك خورشیدلك سطح مقعرینه وسطح مقعری التنده بولنان فلك عطاردلك
سطح محدبنه مماسدر و بو فلك ممثل کندی فوقنده وتحتنده اولان افلاك متعدده کبی اولا فلك اعظمك
حرکت ذاتیهٔ یومیه سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه حرکت ایدر وثانیا
فلك بروجك حرکت بطیئه سی قدر کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده غربدن شرقه آهسته کیدرکانه
فلك بروجك تحریکیله حرکت ایدر پس اوج وحضیض وجوز هر نقطه لری بوحرکتله هر یتمش سنه ده
بردرجه قدر یرقطع ایدر (نوع ثانی) کوکب زهرهنك فلك خارج المرکزینی هیئت وحرکتیله بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه بو کوکب زهرهنك نظام حالیچون فلك ممثلك ثخنی درونده
حامل نامیله تعیین اولنان فلك ثانیدرکه ارضه شامل ومرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله ایکی درجه
مسافه ایله جهت اوجنه خارج ایکی سطح متوازی برله محاط برجرم کریدر و بو کره نك سطح محدبی فلك اولك
سطح محدبیله برنقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدرکه اول نقطه یه اوج اطلاق ایدرلر واول نقطه مرکز عالمه قیاس
ایله ابعد نقاط اولدیغندن کوکب زهره حاملی حرکتیله اول نقطه یه کلدکده مرکز ارضدن بغایت بعید وعالی

اولمش اولور كذلك بوفلك ثانينك سطح مقعرى فلك اولك سطح مقعرينه برنقطهٔ مشتركه ده مماسدركه اول
نطقه يه حضيض ديرلر زيرا كه اول نقطه مركز عالمه نسبتله اقرب نقاط اولوب كوكب مرقوم فلك حاملى
حركتيله اول نقطه يه نزول ايتدكده مركز ارضه بغايت قريب ومتسفل اولمش اولور پس وجه مشروح اوزره فلك
اولدن فلك ثانى افرازاولنوب صورت مذكوره يه افراغ اولندقده فلك اولدن بالضروره مختلف الثخن ايكى كره
حادث اولورکه برى فلك ثانى يى حاوى وبرى فلك ثانى برله محويدر وكرهٔ حاويه نك رقتى جانب اوجه وغلظتى
جانب حضيضه اولور وكرهٔ محويه نك رقت وغلظتى كرهٔ حاويه نك خلافنه كاور وبوايكى كره نك اتمام فلكده
مدخللرى تمام اولديغندن برينه متمم محوى ديرلر وهر فلكك برمخصوص حركتى متعين اولوب
كندويه مخصوص محور وقطبلر اوزرنده دوران ايدوب دورنى تمام ايتمك امر محقق اولمغله فلك مائل زهره
دخى فلك كلئ شمس التنده كندى فلك ممثلى ثخنده كندى مركزى حوالنده حركت وضعيهٔ ذاتيه سيله غربدن
شرقه شمس منيرك خارج المركزى حركتنه موافق ومطابق حركت ايدوب كوكب زهره يى معا تحريك ايدر پس
زهرهٔ زهرا هر برجده يكرمى درت كون كيدروبعض برجده تردد ايلسه انده درت آى اقامت ايدوب سنه ده بر
دوره سن شمس ايله برابر تمام ايدر وبوكوكبك مركز تدويرى مركز شمسدن ابدا مفارقت ايلميوب سمت
شمس ايله برابر سير وحركت ايلديكى جهتدن بوكوكبك شمسدن بعد ينك اكثر مسافه سى تقريبا نصف قطر
تدويرى قدردركه بعد اوسطنده سدس دور فلكك ثلثانيدر يعنى تدويرينك بعدين وسطين اوسطينده ايكن
شمسدن بعدى قرق درجه در (نوع ثالث) كوكب زهرنك ده فلك تدويرينى شكل وحركتيله بيلديرر (اى عزيز
معلوم اولسونكه اهل هيئت بوكوكب زهره نك دخى تنظيم احوالنه ثلاثهٔ علويه كبى تعيين مقدار
مذكور ايله اكتفا ايتميوب ارضه غير شامل بركوچك فلك دخى اثبات ايدوب اكا فلك تدويرديمشلردر پس فلك
تدويرفلك ممثل زهره ده ارضه غير شامل بركوچك فلكدركه بوكوكبك كندوسنى حاملدر وارضه شامل خارج
المركز اولان فلك مائل ماثلينك منطقه سنده مركوز وبوحيثيتله مغرقدركه قطر تدويرسطحين حامله مماس
ومساويدر وفلك تدويرسطح واحد برله محاط برجرم مصمت كريدر وفلك مائلك مركزى حوالنده حركت وضعيه ايله غربدن شرقه توالىء يروج اوزره دوران ايدوب برجانبنده مركوزاولان كوكب
مذكورى معا تدويرايله آلوب كيدر وبوفلك تدويركندى مركزى حوالنده حركت غربيهٔ مذكوره سيله
كوكب مزبورى بركون بركيجه ده كندى منطقه سنك اوچيوز التمش درجه سندن نصف درجه دن
زياده جه تدويرو تحريك ايدوب تقريبا اون طقوز بچق آيده بردوره سنى تمام ايدر وبوحركته حركت اختلاف
كوكب وحركت خاصهٔ كوكب ديرلر وكوكب زهره دخى سطح واحد برله محاط برجرم كرى ومصمت ومنيردر
وفلك تدويرى جرمنده برحيثيتله مغرقدركه سطح كوكب بوتدويرلرايكى قطبى منتصفنده منطقه سى عندنده
برطرفده واقع برنقطهٔ مشتركه ده سطح تدويره مماسدر يعنى كوكب تماميله جرم تدويرده واقع اولوب سطحى
سطحنه تماس ايتمشدر وحاملك برطرفنده فلك تدويرلرك بيان اولنان حركتى كبى كوكب زهره نك دخى تدويرى
جانبنده وكندى مركزى حوالنده توالىء يروج اوزره حركت وضعيهٔ دوريه سنى اصحاب ارصاد جديده رأى العين
مشاهده ايتمشلردر (نوع رابع) كوكب زهره نك سرعت واستقامتن وبطؤواقامتن ورجوع وحيرتن
وشمس ايله اولان ارتباط واحتراقاتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه كوكب
زهره يه دخى كاه سرعت وكاه استقامت وكاه بطؤوكاه اقامت وكاه رجوع وكاه سيرنده حيرت عارض وطارى
اولور وبواحوالك بيانى بودركه بوكوكب فلك تدويرى اعلاسنده بولندقده كندى مركزى حركتى فلك
تدويرنك مركزى حركتنه توالىء يروج اوزره موافقت ومرافقت ايتميله كوكب سريع الحركه كورينور
وچون كوكب ذروهٔ تدويردن جانبه برمقدار ميل ايدراول زمان مستقيم الحركه كورينور وكوكب اسفل تدويره
نزولده متوسط ايكن بطئ الحركه كورينور زيرا كه كوكبك كندى مركزى نزولده اولديغندن حركتى كورينمز
اولوب انجق حركت مركز تدويرى كورينور وكوكب اسفل تدويره قريب اولدقده كندى مركزينك خلاف
توالىء حركت تدويرى مركزينك حاملى حركتيله على التوالى اولان حركتنه مساوى كاوب ايكى حركت برى برينه
مقابل ومعارض اولمغله كوكب مقيم كورينور وكوكب اسفل تدويره نزول ايتدكده كندى مركزى حركتى مركز

تدويرينك حركتندن زياده اولوب كوكب راجع كورينور ورجعت كوكب تمام اولوب ايكى حركتينه مساوى
اولدقده كوكب ثانيا مقيم كورينور وبعد الاقامه يه بطئ كورينور زيراكه كوكبك كندى مركزى اوج تدويره
صاعد اولمغله حركتى كورنمز اولوب انجق مركزتدويرلك حركتى كورينور وبعد البطوئيه مستقيم وسريع كورينور
حال بوكيم كوكب كندى تدويرنده دورنى برسياق اوزره اختلاف سز تمام ايدر زيرا كه حركات افلاك ونجوم
كندى كره لرى منطقه سنه نسبتله متشابه وبسيط ومستقيمدر وكوكبك رجعتندن مقدم اقامتنه مقدم اول
ومؤخرينه مقام ثانى ديرلر واما كوكب زهره نك مدت رجوعى برآى واونبر كوندر ومدت استقامتى سكز بچق
آيدروبوكوكبك فلك حاملى منطقة البروجدن جنوب وشماله ربع درجه قدر مائل ايكن تدويرينك دخى ذروهٔ
مرئيه سى وحضيض مرئيسى فلك مائلندن كاه جانب شماله وكاه جانب جنوبه مائل اولوب تقريبا ايكى بچق
درجه اختلاف عرضى دخى بولنمشدر پس بواحوالله بوكوكب سيرنده متحير مشالى كورينوب آنكله تسميه
اولنمشدرونيز اعظمه نسبتله بوكوكب زهره يه عارض اولان ارتباط واحتراقى بويله بيان ايتمشلردركه بوكوكبك
حركت حاملى ابدا حركت خارج المركز شمس ايله مساوى اولمغله مركز تدويرى دخى ابدا مركز شمسه مسامت
بولنمشدر پس بوزهرهٔ زهرا قرص شمسك حوالنده تدويرى حركتيله دوران ايلدكجه نصف قطر تدويرى قدراندن
بعد ايله انى طواف ايدوب بعدين اوسطينه كلدكده كاه صباح وكاه مساده مشاله مشالى برق اوروب كاه شمس
ايله محترق اولوب سيارات سائره كبى قرص شمسدن جدا وشميوب هر بردوره سنده ايكى كره شمس ايله مقارن
اولور وبركره دخى نصف رجوعنده يعنى تدويرينك ذروهٔ مرئيه سنده بولندقده ابدا قران واحتراقى واقع اولوب
وبركره دخى نصف رجوعنده يعنى تدويرينك حضيض مرئيسنده اولدقده ابدا شمس ايله قران واحتراقى بولنور
وايكى احتراقى ميانده اولان مدت تقريبا طقوزآى ويكرمى كوندر والله اعلم بحقيقته (نوع خامس) كوكب
زهره نك اوج وحضيضى ورأس وذنب عقده لرينى وطبيعت واوصافنى ومسافهٔ بعدنى ومقدار جرمنى بيلديرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه كوكب زهره نك اوجى ايكى جوزهرى نقطه لرى منتصفنده
يعنى فلك مايلينك منطقة البروجدن وجانب شماله غايت ميلنده واقع اولمشدركه عقدهٔ رأسدن طقسان
درجه متأخردر چونكه اوجات وجوزهرات بالاده بيان اولندينى اوزره فلك بروجك حركتنه مطابق اولان
حركات ممثلات ايله حركت ايدرلر واوج زهره نك فلك بروجدن مكافى تاريخ رومينك غشيز سنه سنده اوج
خورشيد كبى برج جوزانك يكرمى بدنجى درجه سنده وحضيضى برج قوسك كذلك يكرمى بدنجى
درجه سنده متعين ايدى ونقطهٔ رأسى مكافى برج حوتك يكرمى بدنجى درجه سنده ونقطهٔ ذنبى برج
سنبله نك كذلك يكرمى بدنجى درجه سنده متبين ايدى وحالا تاريخ رومى ايكى بيك التمش طقوزه كاوب
تاريخ هجرت دخى بيك يوز يتمشه يتمشدر پس بواوج وحضيض وبورأس وذنب نقطه لرى اوجات وجوزهرات
مزبوره كبى حركت ايدوب تقريبا سكزدرجه تقدم ايتمشلردر واما زهرهٔ زهرانك طبيعت واوصافنده
اهل نجوم اتفاق ايدوب ديمشلردركه كوكب زهره نك طبيعتى معتدل باردورطب اولوب مؤنث وليلى بولنمغله
سعد اصغر تسميه اولنمشدر وبوكوكبه نظرلك قلبه سرور ويرمسى تجربه قيلنمشدر وبوكوكبك اوصافى اين
وتحبب ورقت وتخنث وفرح وتمنى ولعب وتغنى وجماع وتهنى وحسن خلقى بولنمشدر وبوكوكب طالع دوشدبكى
نطفه لرده اوصاف مذكوره سى عيانا مشاهده اولنمشدر وبوكوكب حاكم ليلهٔ ثلثاويوم جمعه بولنمشدر
پس اوليله نك وبويومك اولكى ساعتلرى بوكا نسبت قيلنمشدر واما كوكب زهره نك وفلك ممثلينك مسافهٔ
بعد لرنده ومقدار ثخن وجرملرنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ايله ديمشلردركه فلك ممثل
زهره نك سطح محدبنك مركز عالمدن مسافهٔ بعدى تقريبا بيك كره بيك وسكز يوز اللى بيك ويوز اللى درت فرسخ
كيل اولنمشدر وفلك مزبورلك سطح مقعرينك مركز مذكوردن مسافهٔ بعدى تقريبا ايكيوز يتمش التى بيك
واتيوز اللى ايكى فرسخ حساب قيلنمشدر وفلك مرقومك ثخنى تقريبا بيك كره بيك وبشيوز يتمش اوچ بيك
وبشيوز ايكى فرسخ بولنمشدر وكوكب زهره نك جرمى تقريبا جرم ارضك اون التى جزؤندن برجزؤى قدر
بولنوب براهين ايله اثبات اولنمشدر والله اعلم بحقيقة الامر والحال سبحان الصانع الحكيم القدير المتعال
(فصل ثامن) هيئت سماء ثانى يى واندهٔ حاكم اولان كوكب عطاردلك احوالنى بش نوع ايله بيان ايدر (نوع اول

کوکب عطاردلک فلک ممثلی وهیئت وحرکتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه
سبعهٔ سیاره سموات‌دن معدود فلک عطارددرکه فلک قمره نسبتله فلک ثانیدر وفلک زهره نک التنده اولوب
سفلیین نامیله مشهوراولان ایکی فلکلک ادناسی وفلک قمره اقربی بولنمشدر وکوکب عطارد فقط انده حاکم
اولوب ممتزج اسمیله معروف اولمشدر وفلک مرقومک وضع وهیأتی اجزاجهتیله افلاک سائره یه نوعا مخالف
بولنمغله ارباب فن هیئت کوکب عطارد ایچون ارضه شامل اوچ عدد یوله فلک وارضه غیرشامل برکوچلک
فلک اثبات ایدوب رؤیت حسیله احوال مختلفه سنی بوافلاکلرک اربعه تعیینیله ضبط ایدوب نظامن ویرمشلردر
اما فلک اولی فلک کلیدرکه مرکزده ومحوردره ومنطقه‌ده وقطبلرده وحرکتده فلک بروجه موافق وممثلدر وبوفلک
ممثلات سائره کبی ارضه شامل ومرکزی مرکزعالم وایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کریدرکه سطح اعلاسی
فوقنده اولان فلک زهره نک سطح اسفلنه وسطح اسفلی تحتنده اولان فلک قمرلک سطح اعلاسنه مماسدر وبوفلک
ممثل کندی فوقنده وتحتنده بولنان افلاکلک متعدده کبی اولا فلک اعظملک حرکت سریعهٔ یومیه سنه تابع اولوب
حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه مجبورا حرکت ایدر وثانیا فلک بروجلک حرکت بطیه سی قدر
کندی حرکت ذاتیه سیله مرکزعالم حولندن غربدن شرقه آهسته کیدرکانه فلک بروجلک تحریکیله حرکت ایدر
پس اوج وحضیض وجوزهرنقطه لری بوحرکتله منوال مذکوراوزره هر تمش سنهٔ شمسیه ده بردرجه
مسافه قطع ایدر بوعطاردلک بیان اولنه جق فلک مدیرنده بولنان اوج ثانیسندن غیری وقرلک بیان اولنه جق
اوجندن وممثلندن وجوزهرندن غیری زیرا که بودوری آثاره مخالف بولنوب شرقدن غربه حرکت ایدرلر
(نوع ثانی) کوکب عطارد لک خارج المرکزاولان فلک مدیرنی وفلک حاملی هیئت وحرکتلریله بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه فلک مدیرعطارد فلک ممثلیله محوی برفلکدرکه خارج المرکزاولان ایکی
فلکنک اولیدر وایکینجی فلکی حاویدروافلاکلرک اربعهٔ عطاردن ثانیدروبوفلک مدیرحاوی اولدیغی خارج المرکز
ثانینک مرکزنی شرقدن غربه تحریکله اداره ایدیکیچون بوکامدیرلرلر وطرزمشروح اوزره خارجة المراکز
اولان افلاک سائره ممثلاتی تخلفنده متمکن اولدقلری کبی بوفلک مدیردخی ممثلنک تحتنی داخلنده مکان
طوتمشدر ومدیرلک سطح محدبی ممثلک سطح محدبنه اوج اول نامیله مشهوراولان نقطهٔ مشترکه ده مماسدر
ومدیرلک سطح مقعری ممثلک سطح مقعرینه حضیض اول اسمیله معروف اولان نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدر
وفلک مدیرلک مرکزی مرکزعالمدن کندی قطری اجزاسیله التی درجه قدراوجی ممتنه خارجدر پس وجه مقرر
اوزره فلک ممثلدن فلک مدیرافرازاولندقده ممثلات سائره یی متمم اولان ایکشرکره شکلنده بعینه بوممثلدن دخی
حادث اولمشدر بعدهذا ایکی خارج المرکزلک ثانیسی بوکوکب عطاردلک فلک ثالثیدرکه محوی فلک مدیر وحامل
مرکزتدویردر وفلک مدیر فلک ممثلنک تحتنده بولنه دیغی هیئت مذکوره اوزره بوفلک حامل دخی فلک مدیرلک
تحتنی درونده تمکن ایتمشدر وحاملک سطح محدبی مدیرلک سطح محدبنه اوج ثانی نامیله معروف برنقطه‌ده
یتمشدر وحاملک سطح مقعری مدیرلک سطح مقعرینه حضیض ثانی تعبیراولنور برنقطه‌ده مماسدر ومرکز
حامل مرکزمدیردن اوج درجه ومرکزعالمدن طقوزدرجه مقداری جانب اوجنه خارجدر پس طورمعهود
اوزره فلک مدیردن فلک حامل افراغ اولندقده فلک مدیردن شکل مذکوراوزره ایکی کره قالورکه انی
متممدرفعلی هذافلک عطارد بوترتیب وتجربه ایله بوشکل وهیئته افراغ اولندقده فلک عطاردده اوجین
وحضیضین بولنورکه بریسی ممثلدن جزؤ کبی اولدقلرندن اوج ممثلی وحضیضی ممثلی شان ونامیله شهرت
بولمشلردروبریسی دخی مدیردن جزؤ کبی اولدقلری جهتدن اوج مدیری وحضیض مدیری اسمیله تسمیه
اولنمشلردراوج واوج وحضیض ممثلی به اوج اول وحضیض اول دخی دیرلر واوج وحضیض مدیری به اوج ثانی
وحضیض ثانی دخی دیرلروهرفلکلک برمخصوص حرکتی متعین اولوب کندی به مخصوص مرکزومحور ومنطقه
وقطبلراوزرنده دوران ایدوب دورنی تمام ایتملک امر محقق اولدیغیچون فلک مدیرعطارد هم فلک زهره زیرنده
کندی ممثلی تحتنده وکندی مرکزی حولنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله شرقدن غربه خلاف توالی اوزره اوج
ثانی عطاردی معا اداره ایله وسط شمس مقداری حرکت ایدوب سنهٔ شمسیه ده بردوره سنی تمام ایدر وفلک حامل
عطارد دخی فلک مدیرلک تحتنی داخلنده افلاک حواصل سائره کبی کندی مرکزی حولنده حرکت وضعیهٔ

ذاتیه سیله غربدن شرقه توالیء بروج اوزره مرکزتدویرعطاردی معا اداره ایله ضعف وسط شمس قدر حرکت
ایدوب حرکتنک نصفی حرکت خلاف توالی عمدیره معارض ومقابل اولدقده نصف باقیسی وسط شمسه
برابر کاوب عطارد هر بر برجده اون یدی کون سکث ایدوب بعض برجده تردد ایلسه ایکی آی مقیم اولوب
سنه ده بردوره سنی شمس ایله معا تمام ایدر پس مرکز تدویرعطاردم مرکز تدویرزهره کبی ابدا مرکزجرم شمسه
مطابق کاوب هرکز بخلاف ایتمز انکیچون بوکوکب عطاردهم نصف قطر تدویرندن اکثرقرص شمسدن ایراغه
کتمز ونصف قطری بعداوسطنده یکرمی درجه دن زیاده بعده یتمز والله اعلم (نوع ثالث) کوکب عطاردلک فلک
تدویرینک شکل وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت بوکوکب عطاردلک دخی تنظیم
احوالنه متحیرهٔ سائره کبی تعیین مقدارمذکورایله اکتفا ایتمیوب ارضه غیرشامل برکوچلک فلک دخی اثبات
ایدوب اکا فلک تدویر دیمشلردر پس فلک تدویرفلک ممثل عطاردده ارضه غیرشامل برکوچلک فلکدرکه
عطاردلک افلاکلک اربعه سندن فلک رابعدر وجرم کوکبی حاملدر وخارج المرکزاولان فلک ثالث حاملک
منطقه سنده یعنی ایکی قطبی میانده برطرزایله مرکوزدرکه قطرتدویری ثخن حامله مساوی اولوب سطح
تدویر سطحین حامله زیروبالاده برر نقطه ده مماسدر وفلک تدویرسطح واحد برله محاط برجرم مصمت کریدر
وفلک حاملک جرمنده کندی مرکزی حولنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه توالیء بروج اوزره
دوران ایدوب برجانبنده مرکوز اولان عطاردی معه تدویر ایدر وفلک مذکور کوکب مزبوری برکون
برکیجه ده کندی منطقه سنک اوچیوزاتمش درجه سندن اوچ درجه وزیاده جه مسافه الوب کیدر تقریبا
درت آیده بردوره سنی تمام ایدر وبوحرکته حرکت اختلاف وحرکت خاصه دخی دیرلر وکوکب عطارد دخی
سطح واحد برله محاط برجرم کری ومصمت ومنیردر وفلک تدویری جرمنده برحیثیتله مغروزدرکه سطح
کوکب تدویرلک ایکی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده برطرفنده واقع اولوب برنقطهٔ مشترکه ده سطح
تدویره تماس ایتمشدر یعنی جرم کوکب تمامیله جرم تدویره داخل بولنمشدر وفلک حاملک برجانبنده تدویرلک
شرح اولنان دورانی کبی کوکب عطاردلک دخی تدویری جانبنده کندی مرکزی حولنده توالیء بروج
اوزره علی الدوام حرکت وضعیهٔ دوریه سنی معاینه ایله اصحاب ارصاد نصف نهارده بولنان کسوف
وقتنده مشاهده ایتمشلردر (نوع رابع) کوکب عطاردلک سرعت واستقامتن وبطؤواقامتن ورجوع وحیرتن
وشمس ایله اولان ارتباط واحتراقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه بوکوکب
عطارده هم کاه سرعت وکاه استقامت وکاه بطؤوکاه اقامت وکاه رجوع وکاه سیرنده حیرت عارض وطاری
اولور وبواحوالک بیانی بودرکه بوکوکب تدویری اعلا سنده بولنمدقده کندی مرکزی حرکتی فلک
تدویرینک مرکزی حرکتنه توالیء بروج اوزره موافقت ومرافقت ایتمسیله کوکب سریع الحرکه کورینور
وچون کوکب جانب تدویره برمقدارمیل ایتمه مستقیم الحرکه اولور وکوکب اسفل تدویره نزدیک متوسط
ایکن بطیئ الحرکه کورینور زیرا که کوکبلک کندی مرکزی نزدیک اولغله حرکتی کورنمز اولوب انجق حرکت
مرکزی تدویرکورینور وکوکب اسفل تدویره قریب اولدقده کندی مرکزینک خلاف توالیء حرکتی تدویری
مرکزینک حاملی حرکتیله علی التوالی اولان حرکتنه مساوی کاوب ایکی حرکت بری برینه معارض ومقابل
اولغله کوکب مقیم کورینور وکوکب اسفل تدویره نزول ایتدکده کندی مرکزی حرکتی مرکزتدویرلک حرکتندن
زیاده اولوب کوکب راجع کورینور ورجعت کوکب تمام اولوب ایکی حرکتینه مساوی کلدکده کوکب
ثانیا مقیم کورینور وبعد الاقامه ینه بطیئ کورینور زیرا که کوکبلک کندی مرکزی اوج تدویره مساعد
اولغله حرکتی کورنمز اولوب انجق مرکزتدویرلک حرکتی کورینور وبعد البطؤینه مستقیم وبعده سریع اولور
حال بوکیم کوکب کندی تدویرنده دورنی برسیاق اوزره اختلافسز تمام ایدر زیراکه حرکات
افلاک ومافیها کندی کره لری منطقه سنه نسبتله بسیط ومتشابه ومستقیمدر وکوکبلک رجعتندن مقدم
اقامتنه مقام اول ومؤخرینه مقام ثانی دیرلر واما بوکوکب عطاردلک مدت رجوعی یکرمی برکوندر ومدت
استقامتی اوچ آی وبش کوندر وبوکوکبلک فلک حاملی منطقة البروجدن شماله وجنوبه اوچ ربع درجه
مائل ایکن تدویرینک دخی ذروهٔ مرئیسی وحضیض مرئیسی فلک مائلندن کاه شماله وکاه جنوبه مائل

اولوب تقریبا التی درجه اختلاف عرضی دخی بولنمشدر وبو احوال مذکوره ایله بو کوکب دخی سیرنده متحیر کبی کورینوب متحیر تسمیه اولنمشدر وشمسه نسبتله بو کوکب عطارده عارض اولان ارتباط واحتراقن بیانی بودرکه بو کوکبك حرکت حاملی ابدا حرکت خارج المرکز شمس ایله مساوی اولدیغندن مرکز تدویری دخی ابدا مرکز شمسه مسامت بولنمشدر پس بو کوکب عطارد قرص شمسك حولنده تدویر حرکتیله دوران ایلدکجه نصف قطر تدویری مقداری شمسدن بعد ایله انی طواف ایدوب بعدین اوسطینه کلدکده کاه صباح وکاه مساده مشعله مثالی برق اوروب کاه شمس ایله محترق اولور زهرهٔ زهرا کبی قرص شمسه ملازم اولوب هر بر دوره سنده ایکی کره شمس ایله مقارن اولور بر کره نصف سرعتنده یعنی تدویرینك ذروهٔ مرئیه سنده بولندقده ابدا قران واحتراقی واقع اولور وبر کره دخی نصف رجوعنده یعنی تدویرینك حضیض مرئیسنده اولدقده ابدا شمس ایله قران واحتراقی بولنور وایکی احتراقی میاننده اولان مدت ایکی آیدر (نوع خامس) کوکب عطاردك اولکی اوج وحضیضنك وجوزهری عقدلرینك فلك بروجدن مواضعنی وکندی طبیعت واوصافنی وفلکنك مسافهٔ بعدنی وکندینك مقدار جرمنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه کوکب عطاردك اوجی ایکی جوزهری نقطه لری منتصفنده یعنی فلك مائلنك منطقة البروجدن جانب شماله غایت میلنده واقع اولمشدرکه عقدهٔ رأسدن طقسان درجه متاخردر چونکه اوجات وجوزهرات بالاده بیان اولندیغی اوزره فلك بروجك حرکتنه موافق اولان حرکات ممثلات ایله حرکت ایدرلر واوج اول عطاردك فلك بروجدن مکانی تاریخ رومینك غثیز سنه سنده برج میزانك یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی وحضیضی برج حملك کذلك یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی ونقطهٔ رأس وجوزهری تاریخ مذکورده برج جدینك یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی ونقطهٔ ذنب ونوبهری برج سرطانك کذلك یکرمی التی بچق درجه سنده ایدی پس بو اوج وحضیض وبو رأس وذنب دخی بالاده کرارا بیان اولنان منوال اوزره حالا تقریبا سکز درجه مسافه حرکت ایتمشلردر زیرا که تاریخ رومی حالا ایکی بیك التمش طقوزدر وتاریخ هجرت بیك یوز یتمشه یتمشدر واما کوکب عطاردك طبیعت واوصافنده اهل نجوم اتفاق ایدوب دیمشلردرکه کوکب عطاردك طبیعتی منفرد بولندیغی حالده اعتدال اوزره بارد ویابس اولوب مذکر ونهاری بولنمشدر وممتزج اولدیغی کوکبك طبیعتیله ممتزج اولدیغندن ممتزج ومنافق نامیله تسمیه اولنمشدر وبو کوکبك اوصافی ادب وکیاست وفهم وفراست وذهن ودرایت ونطق وبلاغت ونقش وکتابت وحساب واصابت وذکا ودقت ورفق ورقت وهنر وصنعت وحیله وخیانت بولنمشدر وبو کوکب طالع دوشدیکی نطفه لرده بو اوصاف مذکوره سی معاینه اولنمشدر وبو کوکب حاکم لیلهٔ احد ویوم اربعه بولنمشدر پس اولیله نك وبو یومك اولکی ساعتلری بوکا نسبت قیلنمشدر واما کوکب عطاردك مقدار جرمنده وفلك ممثلك مسافهٔ بعدنده اصحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق ایله دیمشلردرکه فلك ممثل عطاردك سطح محدبنك مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا ایکیوز یتمش التی بیك والتیوز اللی ایکی فرسخ حساب قیلنمشدر وفلك مزبورك سطح مقعرینك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا سکسان یدی بیك وبشیوز یکرمی درت فرسخ کیل اولنمشدر وفلك مرقومك ثخنی تقریبا یوز سکسان طقوز بیك والتیوز یکرمی سکز فرسخ کیل اولنمشدر وجرم کرهٔ عطارد جرم کرهٔ زمینك تقریبا اوتوز ایکی جزؤندن بر جزؤ مقداری بولنوب براهین ایله جمله سی اثبات اولنوب ابعاد واجرام فننده یقینا بلنمشدر زهی قاضی الحاجات کیم عطاردی کاتب اسمانی قیلمشدر فسبحان الصانع الحکیم الخالق الباری القدیم الفاطر القادر القویم جل شأنه (فصل تاسع) هیئت سماء دنیایی وانده حاکم اولان قمر زیبایی واحوال واوصافنی واکا متعلق اولان اشیایی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) قمرك جوزهرنی وفلك مائلنی هیئت وحرکتلریله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه سبعهٔ سیاره نك سمواتی جمله سندن محسوب فلك قمردرکه مرکز عالمه نسبتله افلاك تسعه نك قلك اولیدر وفلك عطاردك زیرنده تمکن ایدوب کواکب سیاره دن سیری اسرع اولان قمر خوب منظره فقط انده حاکم بولنوب نیر اصغر اسمیله نامدار اولمشدر وفلك قمرك فلك کلیسی اجزای مختلفه یه تجزی برله شکل وهیئتی سیارهٔ سائره افلاکنه نوعا مغایردر پس فلك کلیٔ قمر درت عدد فلکه مشتملدر اوچی ارضه شامل بیوك فلکدر وبری ارضه غیر شامل کوچك فلکدر وافلاك ثلثهٔ شامله دن ایکی اولکی فلکلرك

مرکزلری مرکز عالمدر واوچنجیسی خارج المرکزدرکه مرکز تدویری حاملدر ودردنجیسی فلك تدویردرکه جرم قمری حاملدر پس اول کرهٔ عالم ایله متحد المرکز اولان ایکی فلك اولکیسی ایکی سطح متوازی برله محاط وفلك ثانی یی محیط بر جسم کریدر ومحیطنده جوزهر نامنده نقطهٔ رأس وذنب بولنمغله کندیسی جوزهر نامیله شهر ثیاب اولمشدر ومرکز ومحورده ومنطقه وقطبلرده وحرکتده فلك بروجه مشابهتندن ممثل نامنی دخی بولمشدر وفلك مرقومك سطح محدبی فوقنده اولان فلك عطاردن سطح مقعرینه وسطح مقعری کندی افلاکندن فلك ثانینك سطح محدبنه تماس قیلمشدر وبو فلك جوزهر کندی فوقنده وجوفنده بولنان افلاك متعدده کبی اولا فلك اعظمك حرکت ذاتیهٔ یومیه سنه تابع اولوب حرکت اولی ایله مرکز عالم حولنده شرقدن غربه مجبورا حرکت ایدر وثانیا فلك بروجك حرکتنه مغایر ومخالف کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده خلاف توالی اوزره کندی فلکلریله شرقدن غربه کیدر بر کون بر کیجه ده اوچ دقیقه دن زیاده جه حرکت ایدر وبوکا حرکت رأس وذنب دیرلر وکرهٔ عالم ایله متحد المرکز اولان ایکی فلکك ایکنجیسی فلك اولك جوفنده یعنی زیرنده ایکی سطح متوازی برله محاط بر جرم کری الشکلدر اکرچه مرکزی مرکز عالمدر لکن منطقه سی منطقة البروجه مسامت اولان فلك ممثلی منطقه سندن جانب شماله وجنوبه بش درجه مائل اولدیغندن فلك مائل نامیله شهرت بولمشدر وبو فلك مائل فلك جوزهرك سطح مقعری زیرنده قرار ایدوب سطح محدبی انك سطح مقعرینه وسطح مقعری عناصر اربعه نك اعلاسی اولان کرهٔ نارك سطح محدبنه مماسدر وفلك مائل قمر دخی حرکت اولی وثانیهٔ قسریه سندن غیری کندی حرکت ذاتیه سیله مرکز عالم حولنده خلاف توالی اوزره شرقدن غربه ثخنی درونده بولنان فلکلر ایله معدل نهاردن ومنطقة البروجدن وقطبلرندن میل مذکوری قدر مائل بشقه منطقه وقطب اوزرنده بر کون بر کیجه ده اون بر درجه دن زیاده جه حرکت ایدر وبوکا حرکت اوج قمر دیرلر * نوع ثانی * قمر پری پیکرك فلك حاملنی هیئت وحرکتیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه قمرك فلك ثالثی فلك حاملدرکه رسم معهود اوزره خارجة المراکز اولان افلاك سیارهٔ سائره ممثلاتی ثخنلرنده جایکیر اولدقلری مثالی بو فلك حاملی دخی فلك مائلنك ثخنی داخلنده بر طرز ایله متمکندرکه سطح محدبی حامل سطح محدب مائله اوج اسمیله مسمی اولان بر نقطهٔ مشترکه ده مماس اولمشدر وسطح مقعری حامل سطح مقعر مائله حضیض نامیله ملقب اولان بر نقطهٔ مشترکه ده تماس ایتمشدر وفلك مرقومك مرکزی مرکز عالمدن کندی قطری اجزاسیله اون درجه وبر ربع جانب اوجنه خارجدر پس منوال مذکور اوزره فلك مائلدن فلك حامل افراز اولندقده مائلندن ایکی معهود کره قالورکه متمم فلك مائل دیرلر وبو فلك حامل حرکات ثلاثهٔ قسریه سندن غیری فلك مائلی ثخننده کندی مرکزی حولنده مائلی منطقه سنه مسامت منطقه ده ومحورینه موازی محور اوزرنده حرکت وضعیهٔ ذاتیه سیله غربدن شرقه توالیٔ بروج اوزره بر کون بر کیجه ده یکرمی درت درجه دن زیاده جه مرکز تدویر قمری معا تحریکیله دوران ایدر چونکه بو فلك حاملك بو توالی اوزره اولان حرکت غربیه سنك اون بر درجه سندن زیاده جه سنه فلك جوزهرك وفلك مائلك خلاف توالی اولان حرکت غربیه لری مقابل کلوب معارض اولوب کیر وکتورر پس حامل قمرك توالی اوزره تقریبا اون اوچ درجه حرکت یومیه سی قالور وسریع السیر اولان قمرك فلکی اصغر افلاك شامله اولمغله بروج اثنی عشردن هر برنده تقریبا ایکی کون وثلث کون قدر مکث ایدوب یکرمی سکز کونده فلك بروجی قطع ایدوب بر دوره سن تمام ایدر ویکرمی طقوز بچق کونده بر کره شمسه ایرشوب انکله محاق اولور اول جهتدن شهور قمریه نك بری یکرمی طقوز کون وبری اوتوز کون رؤیت حسبیله حساب اولنور واعتدالینه قریب اولان غروب ایله اهالیٔ اقالیم شمالیه یه وفصول اربعه ده اولان غروب ایله اهالیٔ اقالیم جنوبیه یه یعنی خط استوایه قریب اولنلره هلال آسان کورینور زیرا که مدارات یومیه بو شمالیه ده مائله در واول جنوبیه ده قائمه یه قریبدر پس قمر غروب شمس عقبنجه نزول ایتمیوب افقدن عالی اولور (نوع ثالث) قمرك فلك تدویرنی شکل وحرکتیله بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت دیمشلردرکه قمرك فلك رابعی آنك فلك تدویریدرکه ارضه غیر شامل بر کوچك فلکدر وقمرك کندوسنی حاملدر وفلك خارج المرکزك منطقه سنده مرکوز وبر حیثیتله مغرقدرکه قطر تدویری سطحین حامله مماس

ومساویدر وفلك تدویر سطح واحد برله محاط برجرم مصمت كریدر وفلك حاملك جرمنده كندی مركزی حوانده
خلاف توالی اوزره حركت وضعیه ایله شرقدن غربه دوران ایدوب برجانبنده مركوز اولان قری معاتدویر ایله
الوب كیدر پس تدویر قرتداویر خمسهٔ متحیرینك خلافنه حركت ایدر وبو فلك تدویر كندی مركزی حوانده
حركت شرقیهٔ مذكوره سیله جرم قری برگون برگیجه ده كندی منطقه سنك اوچیوز التمش درجه سندن اون
اوچ درجه قدر قری تحریك ایدوب یكرمی سكز كونده حاملی كبی بردوره سنی تمام ایدر وبو كا حركت اختلاف
وحركت خاصه دیرلر وكوكب قردخی سطح واحد برله محاط برجرم كری الشكلدر وكندیسی مصمت ومظلم
وازرق ومصیقلدر وخمسهٔ متحیره كبی رسم سابق اوزره فلك تدویری جرمنده بوقر برحیثیتله مغرقدر كه
سطح قر تدویرینك ایكی قطبی منتصفنده منطقه سی عندنده برجانبده واقع برنقطهٔ مشتركده سطح تدویره
مماسدر یعنی جرم قرتمامیله جرم تدویرده واقع اولوب سطحی سطحنه تماس ایتمشدر وفلك حاملك برطرفنده
فلك تدویرلرك بیان اولنان حركتی كبی كرهٔ قرلرك دخی تدویری طرفنده كندی مركزی حوانده خلاف توالیء برووج
اوزره حركت وضعیه سنی ودوران شرقیه سنی اصحاب ارصاد رأی العین مشاهده ایتمشلردر لاساكن
فی الافلاك دیوب كتمشلردر وبو تدویرلرك محیطی اوزرنده بوقرلرك مركزی حركتی حاملك محیطی اوزرنده تدویرلرك
مركزی حركتندن اقل اولدیغندن ابدا كوكب قرنه راجع بولنور ونه مقیم كورینور انجق ذروهٔ مرئیه سنده
بطیءالسیر مشاهده اولنور وكوكب قرلرك فلك حاملی منطقه سنی فلك مائلی منطقه سنه مسامت اولوب
فلك تدویری ذروه سی دخی فلك حاملی منطقه سنه ملازم بولندیغی جهتدن یانی سبقت ایدن فلك مائل قرلرك
منطقة البروجدن شمال وجنوبه اولان بشر درجه میلندن غیری كوكب قرلرك عرضی بولنمز وسیارهٔ سائره كبی
اختلاف عرضی اولمززیرا كه قرلرك مائلی وحاملی وتدویری وسطح واحده بری برینه مسامت ومطابق بولنوب
بری برندن هركز منحرف ومائل اولمزبوفلاك اربعهٔ مذكوره ایله احوال قرنظام بولمشدر (نوع رابع) نیراعظمه
نسبتله نیر اصغر اولان قره عارض اولان احوالی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردر كه
شمسه نسبتله قره عارض وطاری اولان احوالك بریسی محاق در اعنی بزه توجه ایدن وجهی شمسدن اوزرینه
واقع اولان نوردن خالی اولمسیدر یوخسه شمس ایله قرلرك میانده ارضك حائل اولمسیله محاق اولمز زیرا كه نیرین
آرهسنده حیلولت ارض خسوفدر محاق دكلدر وقرلرك برحالی دخی ازدیاددر اعنی قرلرك شمسدن تباعدی سببیله
نورمزبور وجهه مذكوردن زیاده كورنمسیدر وبرحالی دخی تربیع اولدر اعنی قرلرك بزه مواجهه اولان وجهنك
نصفی قبل الكمال نور شمس ایله منوراولمسیدر وبرحالی دخی كمالدر اعنی نورمذكورلرك ازدیادی تمام اولمقدر
وبرحالی دخی نقصاندر اعنی قرلرك شمسه بعدالكمال تقاربی حسبیله نور مرقومك وجهه مزبوردن ناقص
اولمسیدر وبرحالی دخی تربیع ثانیدر اعنی قرلرك بزه مواجهه اولان وجهنك نصفی بعدالكمال منور قالمسیدر
وقرلرك برحالی دخی شمسی كسوف ایتمسیدر اعنی شمس منیرلرك بزه مواجهه اولان وجهنی كلیسنی یابعضیسنی
قرلرك بزدن ستر ایتمسیدر وقرلرك برحالی دخی كندی منخسف اولمسیدر اعنی شمس ایله قرلرك میانده ارضك
حائل اولمسیله قرلرك كلیسی یابعضیسی كندی یه واقع اولان نور شمسدن خالی قالمسیدر وقرلرك بوأحوال
مذكوره سنك بیانی بودركه چونكه جرم قركندی نفسنده ازرق لاجوردی نه كونه سیاهه مائل وآیینهٔ
بولاكبی مظلم وكثیف وسطحی مصیقل برمدور طوب شكلنده نسنه درك غیریدن الدینی نوری مقابلنه
عكس ایتمكله قابلدر پس كرهٔ قرنور وضیاسن انجق شمس منیردن مستفیداولوب اكا مواجهه اولان نصفنك
اكثری ابداضیا بولمشدر اكر آرالرنده حیلولت ارض مانع اولمزسه بوحال اولمشدر وكرهٔ شمس كرهٔ قردن
اعظم اولدیغندن قرلرك نصفندن اكثرینه ضیاویروب نصفندن اقلی مظلم قالمشدر وظل ارض شكل مخروط
اولوب فلك زهره نك سطح مقعرینه نهایت بولمشدر وظلك رأسی مخروطی منطقة البروجه مسامت اولمق
لازمدر زیرا كه مركز شمس منطقهٔ خارج المركزینه ابد سطح منطقة البروجه ملازمدر پس عندالاجتماع اعنی
شمس ایله قرفلك بروجدن برموضعده بولنسه لر قر برله شمس آرهسنده واقع اولوب نصف مظلمی بزه مواجهه
كاوروقرلرك نصف منوریدن بزه برنسنه كورنمز اولور پس محاق بودر وچونكه قر سیر سریعیله شمسی اون ایكی
درجه قدر كیچوب اندن بعید اولور وقرلرك نصف منوری برمقدار بزه میل ایدر وانك بزه برجانبی كورینور پس

هلال بودر وبو محاقدن برگون صكره اولور زیرا كه قر برگون برگیجه ده اون اوچ درجه قدر بیان اولندیغی
اوزره حركت ایدر وشمس هم اول مدت ایچنده بردرجه قدر حركت ایدر پس قر شمسدن هرگون اون ایكی درجه
قدر تباعد ایدر بعدالهلال قر شمسدن یوما فیوما اون ایكشر درجه بعید اولدیغه قرلرك شمسه قریب اولان
طرف غربیسندن یكا نصف منوریتك بزه میلی زیاده اولور پس ازدیاد بودر وبعده قر شمسدن تباعد ایتدیكجه
ضیاسی هرگیجه بزه نسبتله زیاده اولوب ربع دور اولان اوچ برج قدر اندن بعید اولدیغه قرلرك نصف وجه
منوری كورینور پس تربیع اول بودر بعده شمسدن تباعدله بروج سته قدر قطع ایلدكده قر شمسه مقابل
اولمغله بزه ایكیسنك میانلرنده بولنورز نصف منوری تمامیله بزه توجه ایدوب قر بدر منیر اولور پس
كمال بودر بعده قر مقابلدن منحرف اولدقده فلكك نصف اخرندن یوما فیوما شمسه قریتی حسبیله نصف
مظلمی جانب غربیسندن یكا شیئا فشیئا بزه میل ایدر اومقداری نصف منوری جانب شرقیسندن شمسدن
یكا كیدر وبزه نسبتله ظلمتی زاید ونوری ناقص اولور پس نقصان بودر وبعده قر شمسه تقرب ایتدیكجه ظلمتی
هرگیجه زیاده جه اولوب ایكیسنك آرهسنده ربع دور فلك قالدقده قرلرك تكرار بزه نصف وجه منوری
كورینور پس تربیع ثانی بودر بعده قر شمسه یوما فیوما قریب اولدیغه ظلمتی شیئا فشیئا زیاده اولوب نوری
نقصان بولور تاكیم اجتماع شمس ایله ثانیا محاق اولور وقر بوأحواله بومنوال اوزره سیر منازل وقطع بروج
ایدوب كاه شمسه مقابل وكاه مقارن اولمسیله تقریبا هریكرمی طقوز بچق كونده برگره نیراعظمله محترق
ومحاق اولور (ذلك تقدیر العزیز العلیم) فسبحان الصانع الحكیم والقادر القدیم (نوع خامس) نیراعظمه نیر
اصغرله طاری اولان كسوفی ونیراصغره حیلولت ارض ایله حاصل اولان خسوفی وقرله اوجی میانده توسط
شمسی وحركت اوج وحضیض وجوزهر قری بلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونكه اهل هیئت دیمشلردر كه
بوكرهٔ قر كندی نفسنده كثیف ومظلم اولدیغندر كه شمس ایله اجتماعی وقتنده فلك مائلندن حاصل اولان
رأس وذنب عقده لری عندنده منطقهٔ بروجدن طریق شمسه مصادف اولسه جرم قر برله شمس آرهسنده
حائل اولوب ضیا سنك كلیسنی یابعضیسنی بزدن ستر ایدر پس كسوف شمس بودر وانك وجهنده اول وقت
ظهور ایدن سواد جرم قرلرك لونیدر كه حین كسوفده سواد شمس مغرب جهتندن بدأ ایدر زیرا كه حركت
غربیهٔ قر حركت غربیهٔ شمسدن وجه مشروح اوزره زیاده اسرع اولندیغندن قر مغربدن كاوب شمسه
ایریشوب حائل اولور بعده انی بكدیكجه سیری سرعتندن شمس منیرینه مغرب جهتندن انجلایه باشلر وبوحالت
كسوف حیلولت قردن حادث اولدیغندر كه كسوف شمس ابدا قرلرك محاقی حالنه مخصوص اولوب سائر
احواللرده اصلا بولنمشدر واما خسوف قرلرك بیانی بودر كه اكر كرهٔ قر اراستقبالی وقتنده ذكر اولنان
رأس وذنب عقده لری عندنده منطقهٔ بروجدن ایكی جزؤ مقابل عندنده یعنی محاذاتده شمس ایله مقابل
اولسه كرهٔ زمین ایكیسنك میانده حائل اولوب قرلرك شمسه مواجهه اولان وجهنه ظل ارض واقع اولور وضیای
شمس قرلرك كلیسنه یاظل ارض واقع اولدیغی مقدارینه واصل اولمیوب ظلمات اصلیه سی اوزره قالور پس
خسوف قر بودر وقرلرك انخساف وانجلاسی ابتدا مشرق طرفندن ظهور ایدر زیرا كه شمسك حركت شرقیه
سیله حركت ایدن ظل مخروط ارضك جانب غربیسنه كرهٔ قر حركت غربیه سیله مغرب طرفندن واصل
اولوب قرلرك اولا طرف شرقیسی ظله داخل اولوب ابتدا اول طرف منخسف اولور كذلك اولا قرلرك طرف
شرقیسی ظلدن عبور وخروج ایدوب ینه ابتدا اول طرف انجلا بولور وبوحالت خسوف حیلولت ارضدن حاصل
اولدیغندر كه خسوف قر ابدا بدر وكمالی حالنه مخصوص اولوب سائر احواللرده هرگز اكا خسوف عارض
اولمشدر وینه شمسه قیاس ایله قره عارض اولان احوالك بریسی بودر كه شمس حركت وسطیه سیله حركت
ایلدیكجه قرلرك اوجیله مركز تدویری میانده ابدا توسط ایلر زیرا كه قرلرك مركز تدویری كندی اوجنده ایكن
مركز شمس ایله فلك بروجدن برنقطه عندنده مقارن اولسه لر بعده اول نقطه دن قرلرك فلك جوزهریله فلك
مائلینك خلاف توالی اوزره حركتلریله اوج قر شرقدن غربه ومركز تدویر اول نقطه دن توالی بروج اوزره غربدن
شرقه حركت ایدرلر شمس دخی علی التوالی غربدن شرقه حركت ایدر تقدیر ازلی برله اول ایكی حركت اوج قر ایله
غربه وحركت حامل مركز تدویر قر ایله شرقه اولوب برطرز وطور اوزره حركت ایدرلر كه ابدا شمس منیر ایكیسی

میانشده متوسط بولنور وبوتوسطدن لازم کاورکه مرکز تدویر قمر شمس ایله ایکی تربیع اوقاتنده کندی
حضیضنده بولنه واستقبال واجتماع اوقاتنده قمر کندی اوجنده بولنه پس مرکز تدویر قمر هر بردور
وسطیسنده ایکی دفعه اوجنه صعود ایدوب ایکی کره حضیضنه نزول ایدر (ذلك تقدیر العزیز العلیم) زهی
صانع حکیم جل جلاله العظیم وعم نواله الکریم) اما قمرك اوج وحضیضی مائلیله ورأس وذنب عقدلری
ممثلیله متحرك اولدقلری علتدن اوجات وجوزهرات سائره کبی فلك بروجدن مواضعی متعین دکلدر بلکه
حرکت مائل وممثل ایله سیار ودواردر (نوع سادس) نیر اصغرلك طبیعت وصفاتن ومقدار جرمن وبعد فلکن
بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل نجوم اتفاق اوزره دیمشلردرکه بوکوکب قمرك طبیعتی اعتدال
اوزره بارد ورطب اولوب مؤنث لیلی بولنمشدر وسعد متوسط نامیله تسمیه اولنمشدر وبو قمرك اوصافی ضعف
وعجز وعی وجهل ومهانت وعجله وتمیمه واخبار ودلائل وحرکت وصوت بولنمشدر وقمر طالع بولندیغی نطفه لرده
اوصاف مذکوره سی مشاهده اولنمشدر وقمر حاکم یوم اثنین ولیله جمعه بولنمشدر پس اول یومك وبو لیله نك
اولکی ساعتلری بوکا نسبت قیلنمشدر واما کوکب قمرك جرمی مقدار ارنده وممثل مائلنك مسافهٔ بعدلرنده اصحاب
ارصاد وارباب حساب واهل هندسه اتفاق اوزره دیمشلردرکه فلك جوزهر قمرك یعنی ممثلك سطح محدبنك
مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا سکسان یدی بیك وبشیوز یکرمی درت فرسخ کیل اولنمشدر وفلك مزبورك
سطح مقعرینك مرکزی مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا سکسان ایکی بیك وبشیوز قرق التی فرسخ حساب
قیلنمشدر وبو فلك جوزهرك تخمینی تقریبا درت بیك وطقوز یوز بتمش سکز فرسخ بولنمشدر وفلك مائل قمرك
سطح محدبنك مرکز عالمدن مسافهٔ بعدی تقریبا سکسان ایکی بیك وبشیوز قرق التی فرسخ کیل اولنمشدر
وفلك مزبورك سطح مقعرینك مرکز مذکوردن مسافهٔ بعدی تقریبا قرق اوچ بیك ویوز طقسان سکز
فرسخ حساب قیلنمشدر اکر بو مسافهٔ محسوبه دن نصف قطر ارض طرح اولنسه که اول بیك ایکیوز
یتمش ایکی فرسخدر پس روی زمینك هر طرفندن فلك قمره وارنجیه دکین مابین الارض والسماء تحقیقا
قرق بر بیك وطقوز یوز یکرمی التی فرسخ قالورکه تقریبا اوتوز ایکی نصف قطر ارض مقداری مسافهٔ علیادر
وبو مسافه درکه عالم کون وفساد وجهان حدوث وتغیرات اثیادر ومکان عناصر ومواليد ومحل کائنات
جو سمادر وعالم صورت وشهادت وموضع ضیق وعنا ودار دنیادر وفلك مائل قمرك تخمینی تقریبا اوتوز طقوز
بیك واوچیوز قرق سکز فرسخ بولنمشدر واما جرم کرهٔ قمر جرم کرهٔ زمینك تقریبا قرق ایکی جزؤندن بر جزؤی
مقداری بولنوب بیان اولنان افلاك ونجومك ابعاد واجرامی اربعهٔ متناسبه ایله اصحاب ارصاده عیان
اولوب نیچه دلایل حسابیه وبراهین هندسیه وتجاریب عقلیه ایله بالجمله اثبات اولنمشدر واهلنه بیلنمشدر
پس بالاده بیان اولنان هیئت اسلامده ابعاد واجرام سموات وارضینی بشریوز بیللق بول ایله تعریفدن مراد
تعیین عدد دکلدرکه مقادیر کیل اعتبار اولنه بلکه عظمتلرنده مبالغه دن کنایه در زیراکه قدرت باری
بینهایه در (والله اعلم بمافی ملکه (فصل عاشر) نیر اصغرلك یعنی کوکب قمرك قدرت باریله تأثیراتن وبروج
اعتباریله اختیاراتن وسبعهٔ سیاره نك تأثیرات ساعاتن وافلاکن اعداد واصوات ونغماتن وحرکات مراکزله
دوائر مرسومه اعتباراتن واثرياتن ومبدأ تأثیراتن بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) کوکب قمرك قدرت
باریله تأثیراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت اتفاق اوزره دیمشلردرکه تقدیر عزیز قدیر ایله
اجرام علویه نك علی مراتبهم اجسام سفلیه ده انواع تأثیراتی اولمغله اغلب تأثیراتی شمس آتك حرارتیله
بولندیغی کبی قمرلك دخی اکثر تأثیراتی رطوبتیله بولنمشدر فعلی هذا خلاق عالم بوکوکب قمره کندی
قدرتیله نیچه خاصه لر بخش ایتمشدرکه جله دن بری چون قمر افق بحردن طلوع ایدرماء بحر انکله مد اولوب
ساحلنه اقبال ایدر وقمر نصف نهار بحره کلدکده مد بحر نهایت بولور پس قمر نصف نهاردن منحط اولدقجه
ماء بحر سواحلنده جزر اولوب چکیلور تا قمر افق بحردن نزول ایدنجیه دکین چون قمر افقدن اینر جزر هم نهایت
بولور پس بو منوال اوزره جزر ومد اولور وخواص قمر دندرکه قمرلك ازدیادی زمانده یعنی آیك نصف اولندن کثرت
سخونت ورطوبتدن عروق دمله ممتلی اولوب ابدان حیوان وانسان قوت بولور اما کمال قمردن صکره یعنی ایك
نصف ثانیسنده غلبهٔ برودت ویبوستدن اخلاط اربعه غوربدنده بولنمغله دم عروق ازقالوب نشو ونما اقل

اولور وابدان حیوان وانسان ضعف بولور وخواص قمر دندرکه آیك نصف اولنده مریض اولنلرك ابدانی قوتلی
بولنوب اغلبنك مرضی دفع اولور وایك نصف ثانیسنده مریض اولنلرك ابدانی ضعیف اولوب امراضی قوت
بولور وخواص قمر دندرکه نور قمرلك ازدیادی ایامنده ذوی الارواحك مغز سرلری زیاده اولوب نقصانی ایامنده
مغز رؤس دخی نقصان بولور وخواص قمر دندرکه ماهتابده انسان قمره قارشو اوپوسه یاچوق اوتورسه بدنه
رخاوت وکسل کلوب صداع وزکام حاصل اولور وخواص قمر دندرکه ماهتابده لحوم حیوان قالسه زمان
قلیل ایچنده طعم ورایحه سی متغیر اولور وخواص قمر دندرکه نور قمرلك ازدیادی ایامنده بحار وانهار ایچنده
سمك سمین اولوب وجه مایه صعود ایدر ونقصانی ایامنده سمك ضعیف اولوب قعر مایه کیدر وخواص قمر دندرکه
آیك نصف اولنده حشرات ارض انك یوزینه کلوب کثرت بولور وسباع اکل اجساده زیاده حریص اولور
وآیك نصف ثانیسنده حشرات وسباع اموری برعکس اولور وخواص قمر دندرکه آیك نصف اولنده غرس
اولنان اشجار زیاده نشو ونما بولور ونصف ثانیسنده غرس اولنان ضعیف اولور یاقورر وخواص قمر دندرکه
آیك نصف اولنده جمیع فواکه ورياحين واعشاب ونباتات اکثر نشو ونما بولوب الوانی زیاده اولور وخواص
قمر دندرکه آیك نصف اولنده قامش وکتان ونباتات یابس اوزرینه نور قمر واقع اولسه زیاده چوریوب پاره لنور
ونصف ثانیده قلیل اولور وخواص قمر دندرکه کرهٔ مصیقل قرآینه مثالی کرهٔ ماوارضدن مقابل ومواجه
بولندیغی بحر وبرلك جزائر وسواحلن وسفن واموا جن وجبال ووهادلك وقری وبلادلك جمیع اشکال والوانیله
واشخاص واحوالیله بزه عکس ایدوب کوستر واصحاب ارصاد اول اینه ده وجه ارضی تماما سیر ایدرلر
لکن اول مرآت صافی بزدن بغایت بعید اولدیغندن اشکال اشیا تشخیص اولنیوب انك وجهی
بوعکوس ایله مغبر اولوب مکدر کورینورکه اکا کاف قمر دیرلر وسیارهٔ سائره نك صفات مذکوره سنك
ساعات مخصوصه سنده اشباح وارواحه تاثیرات خفیه سی بیان اولنان تاثیرات نیرینه اعنی خواص شمس وقمره
قیاس اولنمشدر حال بوکیم عالمك جمیع اجزاسنده مؤثر حقیقی انجق حق تعالی بلنمشدر وبو افلاك ونجوم
وطبایع طولاب والات وخیالات امثالی بولنمشدر پس بو احوالی تفکر وتذکر معرفت مولایه هادی
وبادی اولق ایچون وجله بی انسانده بولق ایچون افلاك ونجوم احوالی بو معرفتنامه ده بو مقدارجه
بیان ایله کتابت قلنمشدر (نظم) حمد اول اللهه که یکتادر اول * دخی دانا وتوانادر اول * اکا مخصوص
ومسلمدرهم * موبمو جله امور عالم * متصرف اودر اشیایه تمام * نه خواص ارده هرکزنه عوام (نوع ثانی)
کوکب قمرلك بروج اعتباریله اولان خواص واختیاراتن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل نجوم قمر
مرقوملك هر برج ایله بشقه برتاثیرنی تجربه ایلدکلرین تقویم ایله تحریر ایتمشلردر پس اول تقویمی بوندن
اقدم لسان ترکیده نظم ایتمش ایکن اول منظومه مزی بو مقامده یازمق مناسب کورلمشدر * نظم *

بسمك اللهم یا امن الخطر	ابتدأنا باختیارات القمر
اول رسول وال وصحبینه مدام	(بعده دیر حقی بلکل ای بکم
چار عنصر اوزره نه چرخ کرات	قابله مش بری برین صق طبقات
مرکز ارض اولمش اثقال جذوب	اول وسطدر مرکز عالم همان
(چرخ) اعظم کیم محیط جمله در	جام اطلسدر دیمه انجمله در
کوندہ بردور ایتمده پرشوقدر	کیم یکرمی درت ساعتده مدام
هم ایچنده اولان افلاکی یله	دوندررکنده یله شرقی غرب ایله
قطب عالم اوزره دورندن اولوب	(چرخ) ثامنده اون ایکی برج یل
هب ثوابته اول اولمش محتشم	قطب عالمدن جدا قطب اوزره هم
اواسه یتمش یل کیدر بردرجه	غربدن شرقه زحل دخی کیدر
مشتری هم غربدن شرقه کیدر	اون ایکی یلده همان بردور ایدر
بر یل اون برآیده بردوره کیدر	(چرخ) ثامن قطبی طوغروسنده تام
حمدلله چوق صلات وچوق سلام	
اهل هیئت قوایدر بو دیدیکم	
پس بصل مثلی اولور مجموعی طوب	
هرجهتدن اثقل اول نقطه نهان	
هرجهتدن اول محدد فوقدر	
شرقدن غربه ایدر دورن تمام	
کیجه کوندز هر طلوع وهر غروب	
منطقه ده هر برین یی سهم قیل	
غربدن شرقه دونر آهسته جه	
اون ایکی برجی اوتوز یل قطع ایدر	
غربدن مریخ هم دوران ایدر	
شمس هم چرخیله دور ایلر مدام	

غربدن شرقه کونش دخی کیدر
غربدن شرقه عطاردهم کیدر
غربدن شرقه دخی آی دور ایدر
صان قاون اون ایکی دیلم بولنور
چون حمل نورایله جوزادر بهار
هم شتادر برج جدی ودلو وحوت
بو بروجه ایتمدین تحویل کون
یای حزیران وتموز طباخ حار
بل هر آیده قنغی برجه کون کیدر
اولمش ایامی اوتوز برکون نهار
اول برجی حمل نوروزا ولور
اولمش ایامی اوتوز کون ای شجیع
(ماه مایس اخر فصل بهار
برج جوزاده اوتوز برکون کیدر
اون برنده شمس هم تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز برکون تمام
بیل آغستوس آخر صیف اول زمان
سنبله برجن اوتوز برکون کچر
اون ایکنجی کون کونش تحویل ایدر
اول کیجه یه هم برابردر اوکون
اون ایکنجی کون کونش تحویل ایدر
اول اوتوز کوندر تمام اول ماهری
ماه) کانون اول فصل شتا
اربعینک اولی اول کون اولور
اوسطی) کانون ثانیدر قیشک
هم اوتوز کونده اوبرجی قطع ایدر)
سال رابع درت ربع برکون اولور
هم اوتوز کونده اوبرجی سیر ایدر
ابتدای) سال شمسی مارت بیل
هر بری برایه مخصوص اولدی ظرف
زادر ایلول ود وتشرین با وها
هزابج هوزاجد هوایله عد
بیل یوز التمش التیدر تاریخ سال
هم بو ترتیب اوزره دائم دور ایدر
کیم اوتوز اوچ بیل اوتوز اوچ مارت اولور)
حرفنی جمع ایت بازار حرفیله هین
ایکی هفته دن نه کون غایت بولور
غرهٔ شهر قمردر هم هلال
بارجب شعبان دال هارمضان

ییلده براون ایکی برجی قطع ایدر
جمله نک تحتنده دردور قمر
دوره سن یکرمی سکز کون کیدر
هر قسم بر برج ادیله اصل اولور
فصل یای سرطان اسد سنبله دار)
اون ایکی برج اون ایکی آید رمدام
اون کون اقدم روم ایک باشله بتون
هم خریف ایلول وتشرینین تام
هر ایک قاچنده کون تحویل ایدر
اون برنجی کون کونش تحویل ایدر
پس برابر اول شبه اول روز اولور
عاشرنده شمس هم تحویل ایدر
بیل اوتوز بردر اکالیل ونهار
(بل حزیران اول صیف ای پسر)
سرطان برجن اوتوز برکون کچر
اون ایکنجی کونی کون تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز برکون همان
(ماه) ایلول اول فصل خریف
برج میزان ایچره اوتوز کون کیدر
ماه) تشرین اول اوسط در کوزه
برج عقربدن اوتوز کونده کچر
اون برنده شمس هم تحویل ایدر
هم اوتوز برکون انی بیل ای فتا
کون دونر اوز نمایی شیدن الور)
هم اوتوز برکوندر انی صایشک
بل قیشک صوکی شباطی کوچک آی
پس شباط ایکرمی طقوزی بولور
چون حمل برجنده کون فیروزا ولور
هم شهور رومی استخراج قیل
مارت ها ابریل الف جیم مایس ال
هم دوکانون زاجیم اشباط واوشها
کیم بو ایکرمی سکز حرفک کیری
مارتده دربازار اجد لفظنده دال
اولسه آذرله محرم براو ییل
سال محرمله اوتوز دردی بولور
ابتدا هفته درر یوم احد
غره سی اول این اول کوندن اولور
زا محرم باصفر جیم هادراد
زایی شوال قعده الف جیم حجه دان

ییلده برهم چرخ زهره دور ایدر
سرعت اوزره کندی چرخیله دونر
(چرخ) ثامن اون ایکی قسم اولنور
کون هر اوجنده ایکن بر فصل اولور
فصل کوز میزان وعقرب قوس طوت
روم آیک اوتز کون اقدم بیل تمام
بیل بهار آذار ونیسان وایار
قیش دوکانون وشباط اولمش تمام
(ماه) اذار اول فصل بهار
هم حمل برجنده اوتوز کون کیدر
(ماه) نیسان اوسط فصل ربیع
برج ثور ایچره اوتوز برکون کیدر
اون برنجی کون کونش تحویل ایدر
هم اوتوز کون اون اوچنده کون دونر
(ماه) تموز اوسط صیف ای همام
هم اسد برجن اوتوز برکون کسر
اون ایکیسنده کونش تحویل ایدر
اولمش ایامی اوتوز کون ای ظریف
برج میزان اولینه کلسه کون
ایرمش ایامی اوتوز برکوندوزه
(بیل کوزین تشرین ثانی آخری
برج قوس ایچنده اوتوز کون کیدر
اون برنده برج جدیه کون کلور
برج جدی ایچره کون اوتوز کون قالور
عاشرنده برج دلوه کون کیدر
اوچ ییل ایکرمی سکز کون ربع صای
تاسعنده برج حوته کون کیدر
ییل تمام اولوب ینه نوروز اولور
لفظ ابجد هوز اولمش هفت حرف
واو حزیران همزه تموز اب دال
حفظ) ایت ابجد وزاید هوز بجد
حرف بازار اوله هر بیلده بری
ارته سی سال اول بازار هایه کیدر
سال تداخل ایده برسال طرح قیل
(کر دیلرسن) شهر رومک غره سین
باشله اول مجموعی بوندن ایله عد
(چون) محرمدر عربده رأس سال
دور بیعه واو الفدر دوجماد
هشت حرف اولدی اهج زد بود همان

هر بریدر برسنه حاکم اولان)
ایرته سی ییل حاکم سالدر الف
حرفنی حاکمله جمع ایت غره بول
ابتدا شمسک مکانک بوله سن
آی کیدر اون اوچ درجه اولزمان
پس شهور رومدن بیل شمسه جای
ماهه نه برجک قاچیدر سیرکاه
یا آیک کچمش شبن تضعیف قیل)
قنقی برج اولمش دخی بیل شمسه جای
چون حمل برجنده خوش بولنسه ای
قیل تجارت هم بنا خیر وصلاح
سرطانده خوشدر ارسال خبر
زرع وتعمیر حجامت یخشیدر
کلسه مه میزانه قیل بیع وشرا
عزلت وصمت وفراغ واعتکاف
کلسه برج جدیه قیل صید وشکار
وضع بنیاد دخول بلده خوب
بیک یوز التمش التی تاریخنده تام
حقه هر حالده توکل قیل همان

بیک یوز التمش التی یه چون کلدی سال
دور دائمدر هیچ اولمز مختلف
غرهٔ شهر هلالی هم تمام
تا بروج ماهی آندن بیله سن
ای کونی هر کون اون ایکی درجه)
قاچ کیجه کچمش هلال اول ماهی
انده ایکن مه نه ایشدر اختیار
بش عدد هم ضم ایدوب قاچ اولدی بیل
شمسدن باشله بشر هر برجه وبر
هر ایشی بدأ ایتمکی سن یخشی صای
کلسه مه جوزایه قطع ایله ثیاب
شرب مسهل یخشیدر نقل وسفر
سنبله برجنده اولسه کی جدید
ایله صحت دکله الحان ایچ دوا
قیل حجامت کلسه برج قوسه آی
حفر آبار وزراعت ایله کار
حوته کلسه ایله دریاده سفر
بولدی یوز بیت ایچره تقویم اختتام
عالم اجسامی چون بولدک خیال

حاکم سال اول محرم اولدی دال
(بیلمک) استرسن هلال نه کوندر اول
ایکی هفته کونلرنده بول مدام
بر درجه کون کیدر هر کون همان
چون کیچر بویله حساب ایت هر کیجه
صای) تا که معلوم اوله اندن جای ماه
کیم ایک هر برجده بر حکمی وار
اول عدد قاچ کره بش اولدیسه صای
باشدن ازی صایمه برج ماهه ایر
(کلسه برج ثوره تزویج ونکاح
علم اوقی هم ال عقار وال دواب
مه اسدده عرض حاجت یخشیدر
صحبت نسوان مناسب ال عبید
برج عقربده کرک طهر وعفاف
لبس واستحمام وحلقی یخشی صای
کلسه برج دلوه مه خوشدر رکوب
عهد وشرکتدر تجارت معتبر
حقی ایتدک اختیاراتی بیان
عالم ارواحه کل خوش بونده قال

نوع ثالث

سبعهٔ سیاره نک بری برینه نسبتله تشبیهاتن ووجه ارضده آفاق اعتباریله تأثیرات ساعاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عبرت وخبرت دیمشلردرکه بو عالم نه کونه عجیب اختراع وایجاددر وبو افلاک نه غریب صنعت وحکمتدر وبو جهانی تنظیم نه نهایتسز قدرت وعظمتدر فسبحان الصانع الحکیم وبو افلاک ونجومی بو هیئت وترتیب اوزره خلق ایدن باری تعالی یه نیجه یوز بیک کره حمد وثنالر اولسونکه بزلره لطف وعنایت ایدوب آفتاب عالمتابی سیارهٔ سائره وسطنده وضع ایتمشدرکه روی زمینه اعتدال اوزره حیاتبخش ایتمشدر اکر شمس منیر بو تأثیر ایله فلک قمرده اولسه ایدی شدت حرارتدن روی زمین محترق اولوردی واکر فلک بروجده اولسه ایدی شدت برودتله طبایع فاسد اولوردی پس کواکب سبعهٔ سیاره میاننده سلطان جهان وسیارهٔ سائره اکا جنود واعوان اولمشدرکه قمر وزیر وعطارد کاتب وزهره سازنده ومریخ سرعسکر ومشتری قاضی وزحل خزینه دار امثالی کلمشدر واما مجره که اکا بویرده صمان اوغریسی وکعبه یولی دیرلر وعرب سرج السماء وام النجوم وعجم کهکشان دیرلر بونک حقیقتی فلک بروجده بیان اولنان قدر سادسک حد اصغرلرندن کواکب ثابتدرکه بربرینه قریب اولدقلرندن بری برینی طمس ایدوب سحاب ابیض کبی کورنمشدر لکن مجرهٔ مذکوره نک کیجه اولنده برباشی جنوبده وبرباشی شمالده بولنوب نصف لیلده راس جنوبیسی غربه وشمالیسی شرقه واروب اخر لیلده رأس غربیسی شمالی وشرقیسی جنوبی اولوب بزه نسبتله رحوی دور ایتمه سنک حقیقتنده عقول فحول متحیر قالمشدرکه اکرچه بیاننده قیل وقال اولمشدر والله اعلم بحقایق مافی ملکه واما کواکب سبعهٔ سیاره نک روی زمینده بحسب الآفاق ساعت بساعت نوبتله اولان تأثیرات ساعاتن بو تاریخدن اقدم تعبیر وبیان ایلدیکمز منظومهٔ ترکیه بو مقامه مناسب کوریلوب یازلمشدر (نظم)

خدایه شکر کیم خلق ایتدی بونجه انجم وافلاک
وبعد حقی دیر علم فلک سرن عیان ایتدم
صلوة اول دوستنه اولسونکه شاننده دیمش لولاک
اوتوز بیت ایچره نحس وسعد ساعاتی بیان ایتدم

ایکی عالمده بر بیلدم موثر ذات مولایی
اکر) بیلمك دیلرسن اولدیغك ساعت نه ساعتدر
یدی کیجه یدی کون کون باتوب طوغدیغی آن ایچره
که هر کون هفته دن هر کیجه بر سیاره تکدر کم
همان حفظ ایت یدی لفظی یدی کون بیل یدی کوکب
اوائل حرف ایچدهوز اولمش هفته ایامی
شب بازار عطاردایرتسی شب مشتری طالب
خمیس اخشامی شمس وجمعه اخشامنده مه شاملی
بازار شمس ارتسی مه صالی مریخ اربعایه تیر
یدی) لفظ ایچره شب هم روز اوائل ساعتندن ال
زحلدن مشتری مریخ شمس وزهره یه خوش بیت
بر وساعت حکومتله اولور سیاره لر قائم
کیجه کوندز یکرمی درت اولور ساعت که شایندر
زمانی ساعتك مقداری ارتارا کسیلور بیله
نهارلك قوسنی هم ایلك اون ایکی یه قسمت قیل
شب وروز طول وقصریله قیاس ایت ساعتی بویله
کیجن) ساعاتی بوظلدن یا ربع اوکرن یا اصطرلاب
زمانی ساعتی بر بریدی سیاره یه ویرکل
(زحلدر) نحس اکبر ساعتی هم آغر اولور مش
مبارك مشتریدر سعد اکبر ساعتن خوش بیل
جهان مریخه محکوم اولدیغی ساعت هیچ ایش ایتمه
مبارك شمس حکمنده طلب قیل جمله یارانی
چوزهره سعد اصغردر اوساعت اجتماع ایله
عطارد ممتزجدر اولزمان یازنسخه هم مکتوب
قوسعد اولدی بوکوکده اوساعتده سفر خوشدر
یدی) سیاره احکامی بوترتیب اوزره قانوندر
قونحسی قوسعدی قوشری قوخیری
قواوج مولودی درت امی یدی آیانی نه طاقی

زلی ربط ایلش اسبابه ادنایی هم اعلایی
نه کوکب حکم ایدر اول دم نحوست یاسعادتدر
یدی سیاره دن بول قنچی حاکمدر زمان ایچره
اوشب اول روزك اول ساعتنده هم اودر حاکم
اوش پیر جمیخ دلدهسی وره زحلدر هب
حروف ثانی یه شب ثالثه کون حاکمی نامی
شب مه شنبه یه زهره زحل چارشنبه شب غالب
شب سبت اولدی مریخ اول حروف ثانیه کامل
خمیسه مشتری جمعه یه زهره سبته کیوان میر
بوقاریدن یدی سیاره یی ترتیب ایله صای کل
عطارد له قردن کیچ بوترتیب اوزره هم دورایت
کیجه دراون ایکی ساعت کونوزهم اون ایکی دائم
دکلدر مستوی بونده مراد انچق زمانیدر
عددله مختلف اولمز شب وروز طول وقصر ایله
بوساعاتك بری دائم اکا نصف سدسدر بیل
طلوع وهم غروبك کیچمشك بول خوش حساب ایله
غیمده یاچمه ساعاتی بوساعاتدن زمانی یاب
نه کوکب اولدیغك وقتده کاورسه حاکم آنی بیل
مکانی چرخ سابعدر بنایاپ باشلمه هیچ ایش
نقل بیع وشراترویج ایدوب هرشغله اول مائل
چون اولدر نحس اصغر پس قان الدرکیمسیه کتمه
مکانی چرخ رابعدر زیارت ایله سلطانی
مفرح صحبت ایت خوش سوزکوزل صوت استماع ایله
کتاب اوقی اوقوت نقش ایت حساب ایتمك اولور مرغوب
تجارت شرکت وارسال مکتوب وخبر خوشدر
کل ای حق بیل اول حقی که جمله حکم آنکدر
هب ایدوب ایلین حقدر برانی بیل اونوت غیری
قوشی هالك وفانی هو الحی هو الباقی

(نوع رابع) افلاکك اعداد واصوات ونغماتن وحرکات مراکزله دوائرمی سومه‌ئ اعتباراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق ارزره دیمشلردرکه عدد افلاك تحریر اولندیغی اوزره یکرمی درتدرکه فلك اعظم وفلك ثوابت وثلثه‌ئ علویه‌نك اوچر فلکلری وشمسك ایکی فلکی وزهره‌نك اوچ فلکی وعطارد لك وقمرلك دردر فلکلریدر وبویکرمی درت فلك وجمله مشروح اوزره بری بریني محیط وبری بریننه مماس بولنوب حرکتلری مختلف اولمغله هر بر فلك بشقه بر پرده دن صدا ویروب نغمات جانفزالرله تسبیح وتهلیل ایدوب علی الدوام کرمیت عشق یزدان ایله رقص ودوران ایدرلر وافلاکك بویله حالاتنی اصحاب ارصادالات وریاضات ایله استماع وتماشا ایدوب نیچه اسرارینه اطلاع ووقوف تحصیل ایتمشلردر وافلاکك اصوات ونغماتن پرده لریله ضبط ایدوب اصول وفروع مقامات اعتباریله بری بریننه حکیمانه مزج ایدوب ارواح ایچون نیچه بیك کونه معجون ولذتلی شربتلر یاپمشلردر وهر بر مقام جانفزایی نیچه درده دواونیچه مریضه شفا ونیچه طبعه صفا ونیچه قلبه جلا ونیچه روحه غذا بولمشلردر وبو علمه طب روحانی وهندسه‌ئ روحانی وقوت روحانی وفن موسیقی دخی

تسمیه قیلمشلردر (نظم) موسیقی حکمتنه دائر فندر * بلنه بلمینه روشندر * نیچه اسراری وارادراك ایده جك
یرکاور سینه لری چاك ایده جك * اعتبارات وتقاسیم وفصول * امتیازات مقامات واصول * پرده وپیشرو
وصوت وعمل * کارونقش وشعب وقول وغزل * هر بری حکمت ایله مملودر * جان ریاضن صوار ربر صودر
نغمهٔ یابس وحارو بارد * چشمهٔ محض حکمدن وارد * هر بری برمرضه نافعدر * ضدنی هر بریسی دافعدر
زیر وبالاسی هوادر اما * دائراولورمی هوا سزدنیا * حکمتی جانده روان مضمردر * اکلز لطفنی اول کیم کردر
بویلجه ذوقن ایدراهل رشاد * ایلسون ذوقنی الله زیاد * ویرر انسانه حیات تازه * نغمهٔ بلبل خوش آوازه
کوش قیل نغمه سنی مرغانك * اقتضا ایلرایسه انسانك * نغمهٔ شوخ خوش آهنك بشر * خواه ناخواه ایدر
انسانه اثر * نغمه برمنطق روحاندر * نغمه نك لذتی وجداندر * جانفزادر نفس انسانی * دلزدادر نغم روحانی
کرحقیقتله اولورسن سامع * اولمزاوقات حیاتن ضایع * واما دوائرمی سومه نك بیانی بودرکه افلاك سیاره نك
تخلرنده نقطه لردوریله رسم اولنان دوائردن بریسی اول دائره درکه مرکز شمسك حرکتندن فلك خارج
المرکزلك محیطی اوزرنده مرتسم درومرکز تدویرلك حرکاتندن افلاك حوامللك محیطلری اوزرنده رسم اولنان
دوائردر * ومراکز کواکبلك حرکاتندن افلاك تداویرلك محیطلری اوزرنده رسم اولنان دوائردر وبودوائر
مذکوره قنچی فلکده مرتسم ایسه اول فلکن اسمیله تسمیه اولنمشدر مثلا مرکز شمسك حرکتندن فلك
خارج المرکزی اوزرنده رسم اولنان دائره یه فلك خارج المرکز دینلور * وسائرلری بوکا قیاس اولنور وافلاك حامله
نامیله ملقب اولان دوائرخمسه وفلك مائل ثمرلك منطقه سی بوالتی دائره عالمی قاطع فرض اولنسه لر افلاك
ممثلهنك وفلك بروجلك وفلك اعظمك سطوحنده حادث اولان دوائر فلك بروجدن مائل اولدقلریچون انلره
افلاك مائله دیرلر وبودوائر مرتسمه اولدیغی افلاك مرقومه بالاده بیان اولندیغی اوزره قطب عالمدن وقطب
البروجدن غیری اقطاب اوزرنده حرکت ایلدکلرندن بودوائرمی سومه دخی فلك بروجدن مائلدرلر پس
سطوح ممثلات اوزرنده حادث اولان افلاك مائله که دوائرمی تسمه در افلاك ممثله ایله تسمیه اولنان دوائرله ایکی
نقطهٔ متقابله اوزرنده تقاطع ایدرلرکه بالاده بیان اولنان جوزهرلردر وصور افلاك ودوائرمذکوره
بونلردر

صورت کل فلك من الثلاثة العلوية

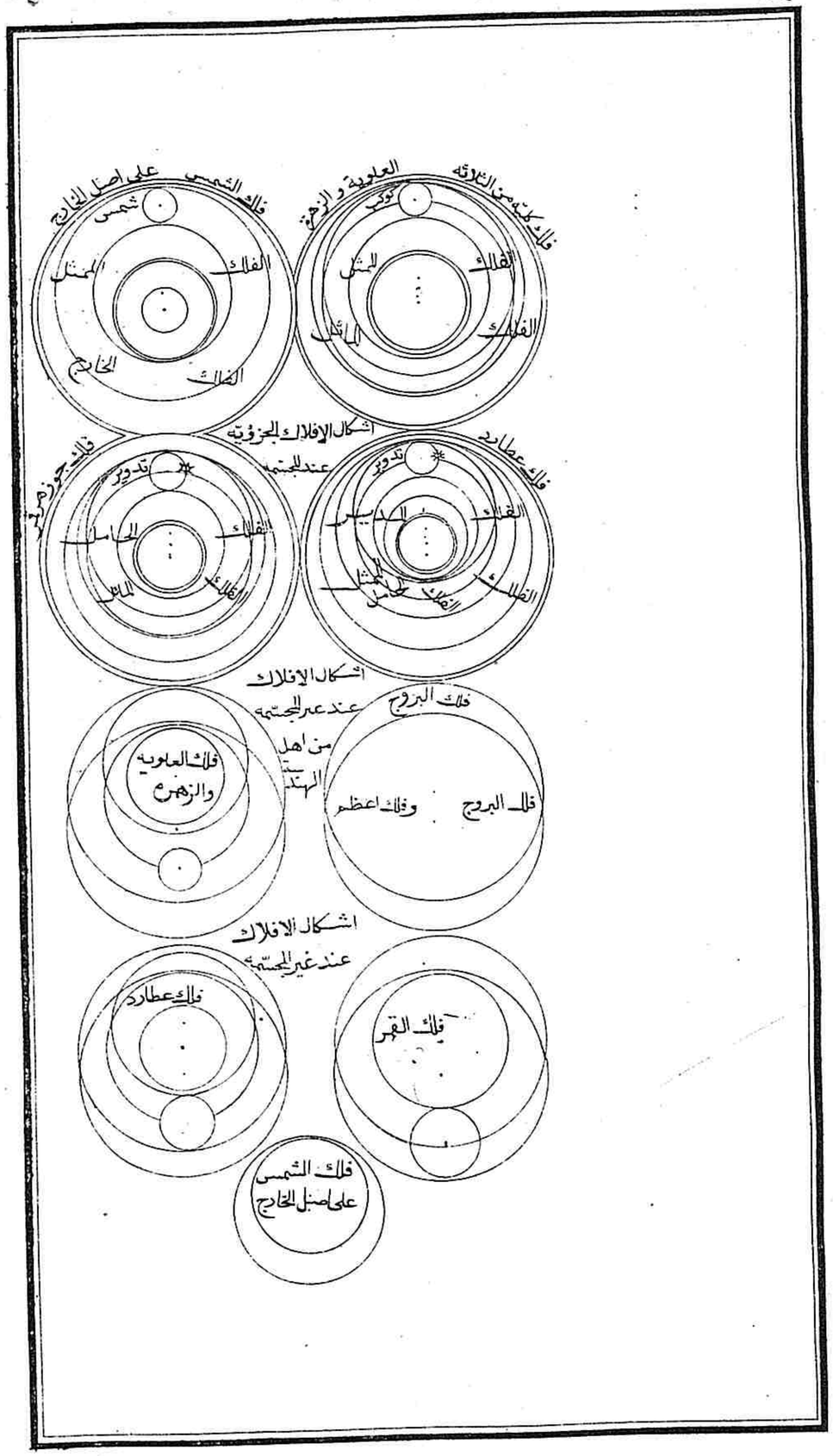

نوع خامس) كواكب سبعهٔ سياره نك وكيفيات اربعه نك مبدأ تاثيراتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه متكلمون ديمشلردركه اول منجملر واول طبيعيلركه معرفت خالق باريدن محروم وعارى اولمشلردر انلر جميع امورى نجوم وطبايعه اسناد ايدوب ضلالتده قالمشلردر بونلرك مثالى اول ايكى قرنجه دركه بر كاغد اوزرنده يوررکن برنقش ظاهر اولور پس قرنجه نك برى شاد اولوب ديركه حقيقت افعاله مطلع اولدم كه قلمدن وجوده كلور ايمش بو قرنجه درجهٔ اخيره ده اولان طبيعى مثاليدركه جميع تصرفاتى حرارته وبرودته ورطوبته ويبوسته حواله ايتمشدر وقرنجه نك اوبرى دخى دقتله نظر ايدوب كوررکه حركات قلم كندوسندن دكلدر بلكه ارادت اصابعله حاصلدر پس خرم اولوب اولكى قرنجه يه ديركه سن غلط ايتمشسن وحقيقت حالى ادراكدن ايراق كتمشسن زيرا كه صدور افعال قلمدن دكلدر بلكه جميع تصرفات اصابعدندر وقلم ايسه ميان اصابعده مجبور ومسخردر وبو قرنجه اول منجم مثاليدركه جميع تصرفات امورى كواكبه اسناد ايتمشدر بيلمزكه كندى دخى بيلميوب خطايه كتمشدر زيرا كه كواكب ملائكه نك يدنده مجبور ومضطردر وملائكه حق تعالينك امرينه مطيع ومسخردر وجمله سى انك ارادت وقدرتيله ساكن ومتحركدر اما اوبيچاره طبيعى كه تصرفى طبايعه اسناد ايلمشدر اول سوزى كرچك سويلمشدر زيرا كه طبايعك تصرفده مدخلى واردر اكر مدخلى اولمسه ايدى علم طب باطل اولوب علاج امراض متروك وعاطل اولوردى حال بوكيم علم ابدان مشروعدركه انكله مأذونز پس اول طبيعينك خطاسى انجق بودركه نظر ضعيف ايدوب خرلنك مثالى اول منزلده ياتمشدر انى بيلمشدركه طبايع دخى حق تعالينك يدقدرتنده در وتصرفلرى انك تاثيريله در واما اوبيچاره منجم ديمشدركه شمس بر كوكبدركه عالمده حرارت انكله در وضيا انكله در اكر شمس اولمسه ايدى نبات وحيوان بولنمزدى وليل ونهار فرق اولنمزدى وقمر بر كوكبدركه لذات اثمار انكله در ونور شب تار انكله در اكر قمر اولمسه ايدى رياحين واثمارده روايح طيبه والوان غريبه ولذات عجيبه بولنمزدى وهفته وماه وسال فرق اولنمزدى وشمس كرم وخشكدر وقمر سرد وتردر پس كواكب بو كيفيات ايله عالمده متصرفدر ومنجم بو سوزلرنده صادقدر انجق انده كاذبدركه جميع امورى نجومه اسناد ايتمشدر ونجوم ايسه اذن حق ايله بو تصرفاته يتمشدر انى ادراك ايتمشدركه جميع اشياده متصرف ومؤثر انجق حق تعاليدر وبو منجمله طبيعينك اختلافلرى اول ايكى اعمايه بكزركه برى فيلك خرطومن وبرى اياغن طوتمشدر برى ديركه فيل براولوق كبى نسنه در اوبرى ديركه فيل بر ديرك كبى نسنه در هر برى كندى تشبث ايلديكى عضوك وصفنده صادقدر لكن فيلك برعضوينه تمام فيل بودر ديدكلرينده خطا ايتمشلردر پس نجوم وطبايعك تاثير وتصرفده مدخللرى واردر لكن تاثير وتصرف انلره منحصر ومخصوص دكلدر بلكه نجوم وطبايع اول حكيم صانعك الات امثالى خداميدر مثلا بر پادشاه برعظيم سراى بنا ايدوب انده كندى وزيرى ايچون برخاص كوشك مهيا ايلسه واول كوشكك اطرافنده برحولى پيدا ايدوب انده اون ايكى حجره بنا ايلسه وهر بر حجره ده برنائب نصب ايلسه تا كيم وزير اعظم ايچريدن هرنه بيوررسه انك امرين طشره يه تبليغ ايده لر واول حجره لرك ابوابى اوزرنده يدى سوار نقيبلر يعنى بكلر تعيين ايلسه تا كيم خدمتده مقيم اوله لر وپادشاهدن وزيره واندن نائبلره وانلردن بو نقيبلره وارد اولان اوامر واحكامى طشرده اجرا قيله لر وطشرده هم درت پياده ضابط وضع ايلسه تا كيم اللرنده كمندلر طوتوب پاشاهك امريله بعض ناسى بند ايدوب دركاهنه كتوره لر وبعضيسن دخى دركاهدن رد ايدوب سوره لر امدى بو مثالمزده پادشاهدن مراد رب العالمين حضرتلريدر وسراى عظيم عرش اعظمدر ووزير اعظم عقل اولدر وكوشك خاصه كرسيدركه مقام وزير اعظمدر وحولى فلك ثامندركه اون ايكى برجنده اون ايكى ملك واردر وسوار نقيبلر سبعهٔ سياره دركه انلر ليل ونهار اول بروجك ابوابن طولاشوب خدمت ايدرلر وپياده ضابطلر عناصر اربعه دركه كندى وطنلرندن حركت ايتمزلر وحرارت وبرودت ورطوبت ويبوست درت كمند امثاليدركه آتش وباد وآب وخاكك اللرنده در پس بر كمسنه نك حالى متغير اولسه وغم واندوه استيلاسيله متحير قالسه ودنيادن اعراض ايدوب ال چكمك زمانى كلسه انك حقنده طبيب ديركه بو كا سودا مرضى غالب اولمشدر ومال خليا علتن بولمشدر بو كا شربت افتيمون ايله معالجه لازمدر وطبيعى دخى ديركه بونك مرضى طبيعتنه يبوست غالب اولديغندندركه دماغى اوزره مستولى اولمشدر ويبوست طبعنه سبب هواى شتادر

تا بهار اولوب رطوبت هواسی غالب اولمدقچه بوکا علاج اولمز ومنجم هم دیرکه بوکا سودا عارض اولمشدر وسودا
ایسه عطارد له مریخ اره لرنده مشاکلهٔ مذمومه حصولندن ظهور ایدر تا عطارد مقارنهٔ سعدین ایله تثلیثه
ایرشمدکچه بونك حالی صلاحه کلمز حال بوکیم بونلرك جمله سی بوسوزلرنده صادقدر زیرا که هر برینك عقلی
ایردیکی قدر سویلمشدر نیلسونلرکه عقل جزئی اصلنه ایرمشلردر اما حقیقتده انك اصلی بودرکه قچن برکسه یه
سعادت اقبال ایدوب حق تعالی اکا هدایت ایتمك مراد ایلسه اول کسه یه ایکی قوتلی نقیب حواله ایدرکه
عطارد له مریخدر انلردخی عناصرله پیاده اولان ضابطلره امر ایدرلرکه یبوست کمندنی اول کسه نك بوینه
طاقوب یبوستی باشنه ودماغنه حواله ایده لر وانی دنیالذتلرندن ابا ایتدیروب حزن وغم تازیانه سیله سوق ایدوب
زمام ارادتله قرب حضرت حقه ییده لر وبو حقیقتی بو وجهله ادراك نه علم طب ایله ونه حکمت طبیعیله ونه
احکام نجوم ایله حاصل اولور بلکه علم نبوتله ظاهر اولورکه جمله یی محیط اولان پادشاه بی زوال لایزالی بیلمش اوله
زیرا که حق تعالی کندی محبت ایلدیکی عبادنی کاه محنت وبلا ایله وکاه مرض وسودا ایله جناب عزتنه
دعوت ایدرکه ای بنم قوللرم سز بلا ومحنت صاندیغکز اول بنم لطف ومحبتم کمندیدرکه عندمده محترم اولان
عبادمی انکله کندی رضا وجنتمه وحضور عزتمه دعوت وجذب ایدرم نتکیم خبرده ان البلاء مؤکل
بالانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل وارد اولمشدر چونکه هیئت حکمادن افلاك ونجوم احوالنی بو مقدارجه
بیان ایله وسیلهٔ عرفان اولان تفکر وتذکر بدایع وصنایع خلاق جهان آسان اولوب مطلب اعلامز اولان
معرفت مولا حصول بولمشدر پس برمقدار دخی عناصر ومواليد احوالن بیان ایدوب جهان کون وفساد
اسرارنی هم اعیانی رموزیله عیان ایتمك مناسب کورلمشدر تا کیم مطالعه ایدن اولوالالبابه عبرتنما اولوب سرور
حضور ایله کوکللری طولوب ورد لسانلری تسبیح مولا اوله سبحان ذی الملك والملکوت سبحان ذی العرش
والعزة والعظمة والهیبة والقدرة والکبریاء والجبروت سبحان الملك المعبود سبحان الملك الموجود سبحان الملك
الحی الذی لاینام ولایموت سبوح قدوس ربنا ورب الملائکة والروح جل جلاله وعم نواله

صورت

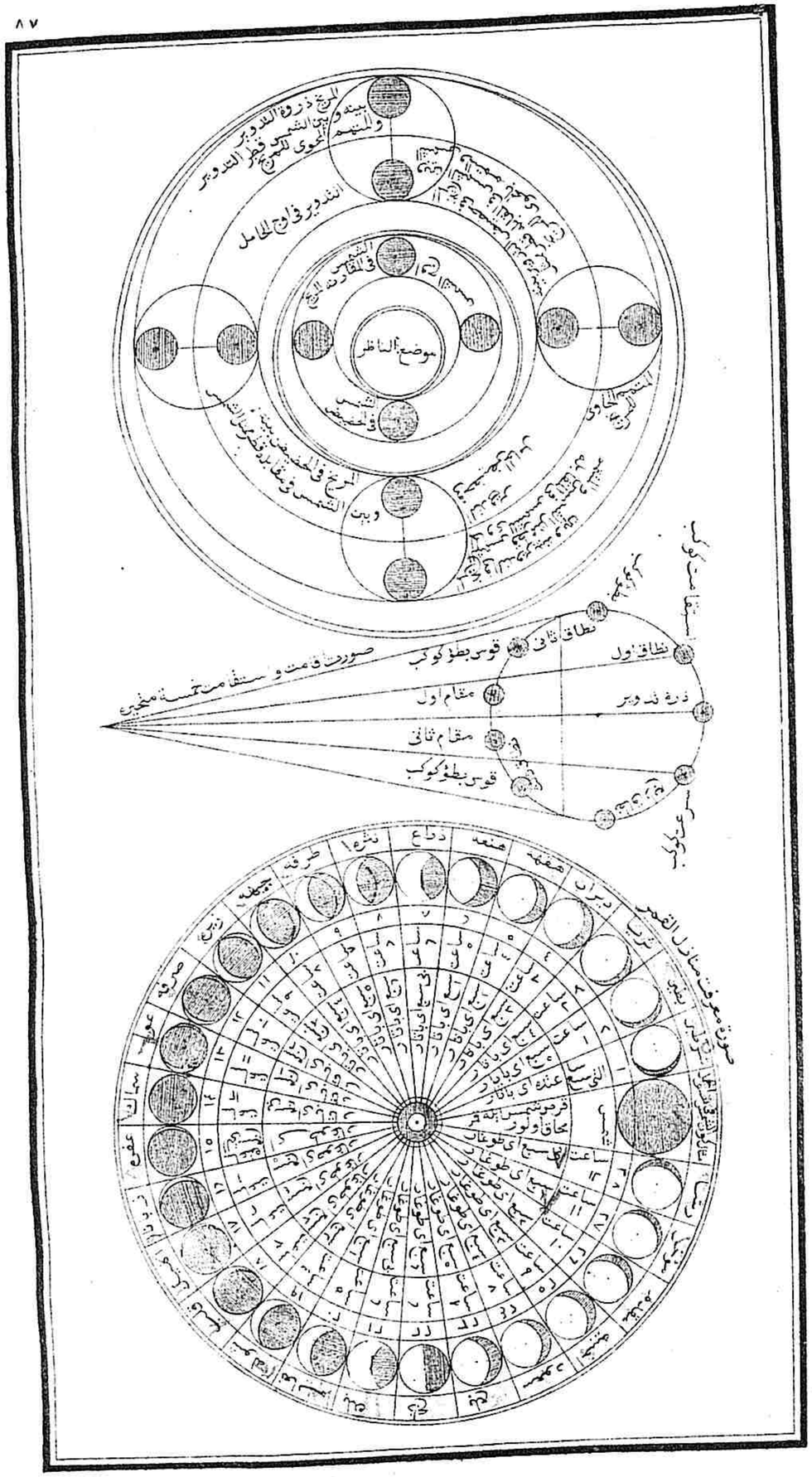

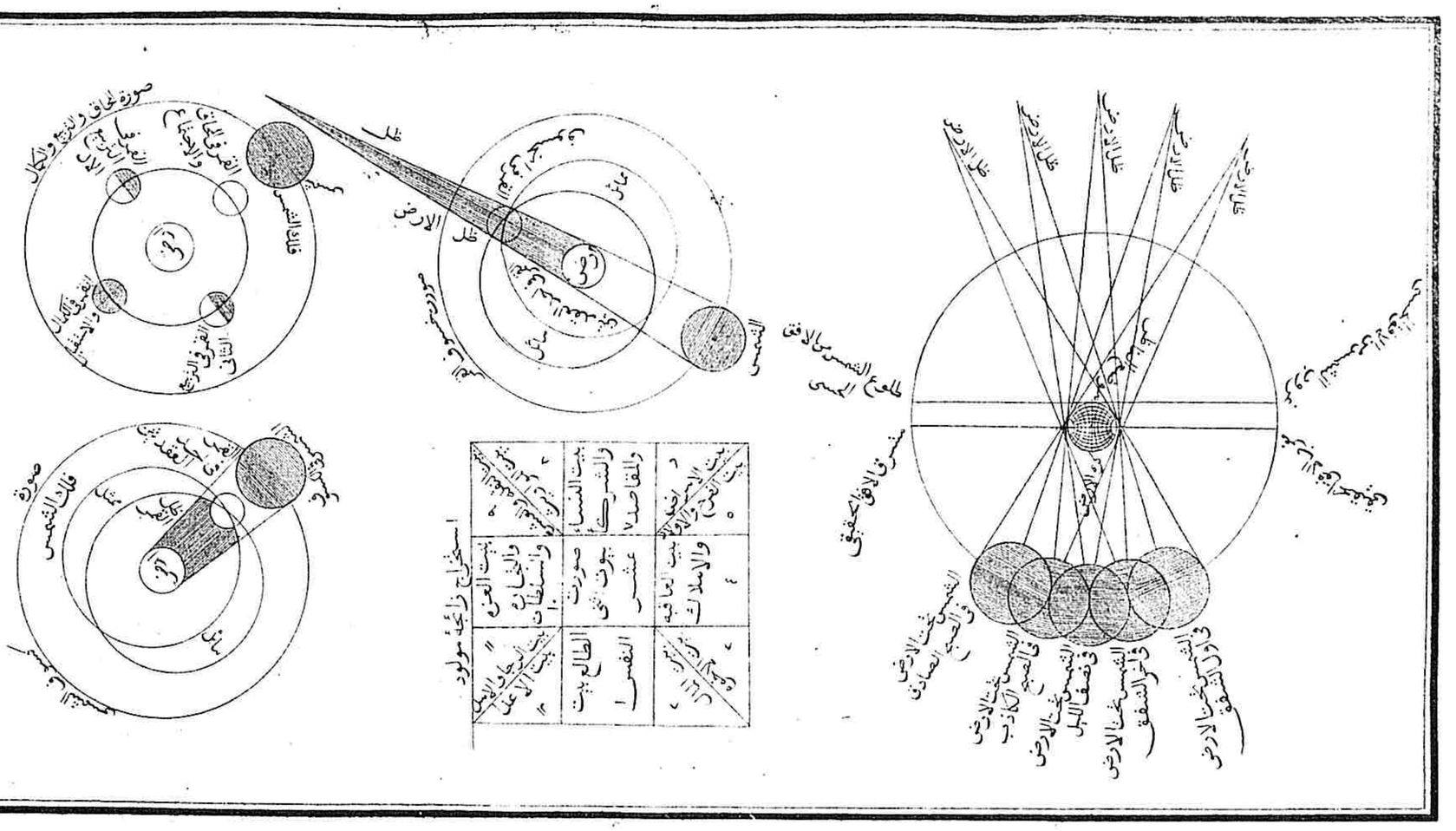

استخراج زائچهٔ مولود

بيت العمر والخيانة والسلطان ١٠	بيت النساء والشريك والمفاصلة ٧	بيت الاصدقاء والامال ١١
بيت الجاه والاب ٩	الطالع بيت النفس ١	صورت بيوت على عشر
بيت العاقبة والاملاك ٤	بيت الاخ والاخت ٣	بيت الاعداء والحزن ٦

جدول معرفة مكان القمر من البروج اثنى عشر

عدد ايام ماه												
٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨
كانون ثاني	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي
شباط	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو
آذار	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت
نيسان	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل
ايار	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور
حزيران	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا
تموز	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان
اغسطوس	سنبله	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد
ايلول	ميزان	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله
تشرين اوّل	عقرب	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان
تشرين ثاني	قوس	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب
كانون اوّل	جدي	دلو	حوت	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبله	ميزان	عقرب	قوس

جدول الاختيارات على كون القمر فى البروج

حادثات الزمان												
برق صاعقه	زلزلهٔ آب	باران	برف	باران	برف	باران	برف	باران	برف	باران	برف	باران
آکرفتن آفتاب	بیماری	آشوب	عزل	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی
کرفتن ماهتاب	قتنه	آشوب	عزل	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی	سرما	سلامتی
تیرکی آفتاب	قتنه	ازدحام	سلامتی	ازدحام	باران	ازدحام	باران	ازدحام	باران	ازدحام	باران	ازدحام
تیرکی ماهتاب	خیرخیر	سرما	باد	سلامتی	باران	ازدحام	کرانی	ازدحام	کرانی	ازدحام	کرانی	ازدحام
خرمن بستر آفتاب	عزوجاه	سلامتی	سرما	سلامتی	شادی	ازدحام	شادی	ازدحام	شادی	ازدحام	شادی	ازدحام
خرمن بستر ماهتاب	زدی	ایمنی	ازدحام	ایمنی	صلح	جنك	صلح	جنك	صلح	جنك	صلح	جنك
آمد باد های سخت	کرانی	ایمنی	ازدحام	ایمنی	صلح	جنك	صلح	جنك	صلح	جنك	صلح	جنك
قوس قزح	قتنه	قتنه	سلامتی	ایمنی	آفت	مرك	آفت	مرك	آفت	مرك	آفت	مرك
سرخی درهوا	ملخ	ملخ	باران	باران	سلامتی	ایمنی	سلامتی	ایمنی	سلامتی	ایمنی	سلامتی	ایمنی
زلزلهٔ زمین	اندکی میوه	ملخ	باران	باران	ازدحام	ازدحام	ازدحام	ازدحام	ازدحام	ازدحام	ازدحام	ازدحام
برخاستن غبار	خرمی	خرمی	باران	باران	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر
امدبرف وتکرك	درد	درد	باران	باران	عزکسب	عزکسب	عزکسب	عزکسب	عزکسب	عزکسب	عزکسب	عزکسب
باران رعد	اندکی میوه	اندکی میوه	باران	باران	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر	خیرخیر
پیداشتن ذوذوابه	قتنه	کرانی	باران	باران	ایمنی	ایمنی	آوارکی	ایمنی	آوارکی	ایمنی	آوارکی	ایمنی

باب ثالث

جهان کون وفساد اولان اجسام سفلیه نك ماهیت وکیفیتین اعنی ارکان اربعه نك اوضاع واطوارلرنه ومواليد ثلثه نك اوصاف واحوالك وتأثيرات اثريات ايله ارلان تبدلات اشكالين وسال تركبان احكاسيله اولان تغيرات كيفياتن وهيئت جديده نك بعض مقالاتن فصول عشره ايله حكيمانه تفصيل ايدر * فصل اول * ماهيت عنصر ناری وانك كيفيت احوال واطواريني درت نوع ايله بيان ايدر * نوع اول * كرهٔ نارلرنك بعض احوالين بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه اجسام بسيطه كه نار وهوا وماء وارض دربو دردندن مواليد ثلثه اولان اجسام مركبات متولد ومتركب اولوب بنه درده منحل اولمغله بونلره عناصر ديرلر وبو دردلرك اجتماعندن وبری برينه انقلاب وامتزاجيندن مركباته كون وفساد عارض اولديغيچون بونلره اركان ديرلر پس بو عناصر واركان اربعه فلك قمرلرنك جوفنده يعنی سطح مقعری زيرنده بالاده بيان اولنان ترتيب اوزره بری برينك دروننده هر بری كندی حيزنده قرار ايتمشدر وجمله سنك الطف واعلاسی عنصر نار دركه ايكی سطح متوازی يرله محاط برجسم بسيط وجوهر كريد روسطح محدبی فلك قمرلرنك سطح مقعرينه وسطح مقعری كرهٔ هوانك سطح محدبنه مماس ايدر پس كرهٔ نارلرنك حيزی فلك قمرلرنك تحتنده وكرهٔ هوانك فوقنده دروكندوسی علوئ مطلق ولطيف وخالص وسائر عناصر مثالی بی رنك وبی لون وجمله يه غالب برعنصر دركه انی بصر ادراك ايده مزوشعاع شمس ازيكاسی حرارتيله ارض ومادن هرنه قدر ادخنهٔ عنيفه وابخرهٔ غليظه صعود ايدوب اكا واصل اولورسه جمله سن ياقوب نار خالص ايدرا كركرهٔ نار بزم عندمزده اولان آتش كبی ملون ومضی اولمه ايدی عالم افلاك نيچون سيار يتمكدن ابصارمزی منع ايدردی وبو عنصرلرنك طبيعتی كندی مكانتده سكون وقرار ايكن فلك قمرلرنك حركت يوميه سنه تبعيتله انی تسخيم ايدوب مركز عالم حولنده شرقدن غربه كيدروجميع اجزاسی برابر جه برقرار اوزره ابد الاقسری دورايدر * نوع ثانی * عنصر نارلرنك طبيعت وقابليتن وبعد وجرمن بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه عنصر نارلرنك طبيعت نوعيه سی حار ويابس اولوب علوئ مطلق بولنديغندن سائر عناصره مخالفدر وخرق والتيامی قبول قيلمغله كون وفساد اولمغه ومحتمل صورتلر بولمغه قابل دكلدر نته كيم بالاده بيان اولنديغی اوزره كندی حيزندن نزول ايدن اجزاسی اخواتنه تبدل ايدوب منقلب اولمسی ظاهر دروا صحاب ارصاد وارباب هندسه وحساب اتفاق اوزره ديمشلردركه كرهٔ نارلرنك سطح محدبنك وجه ارضدن مسافهٔ بعدی تقريبا قرق بريك وطقوزيوز يكرمی التی فرسخ كيل اولنمشدر وكرهٔ مرقومه نك سطح مقعرينك ينه وجه ارضدن مسافهٔ بعدی تقريبا اون بش بيك ويكرمی التی فرسخ بولنمشدر وكرهٔ مرقومه نك ثخن وعمقی تقريبا يكرمی التی بيك وطقوزيوز فرسخ قياس قيلنمشدر وبرهان ايله بيلنمشدر * نوع ثالث * نارلرنك انواعنی بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه جنس نارنيچه انواعدر اولا بو عنصر نار دركه جميع انواع نيراندن بونك تأثيری قوتليدر وحرارتی شدتليدر چونكه حق تعالی كلام قديمنده * الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن * بيورمشدر پس جمهور حكما عناصر سفليه يی بو آيت كريمه نك مضمومنه تطبيق ايچون عنصر هوايی اوچ طبقه وعنصر ارضی ايكی طبقه فرض ايله جمله سن يدی طبقه اعتبار ايدوب كرهٔ نارلری طبقهٔ اولی عد ايتمشلردر وثانيا حديد وحجر ده وشجر اخضر ده نهان ومضمر اولان نار دركه حديد شديدی وصخرهٔ صمايی ايدوب تراب ايدر ونبات واشجاری ياقوب رماد ايدر پس بو اجرام ثلثهٔ كثيفهٔ باردهٔ مظلمه دن بو برجسم لطيف حار نورانی يی اخراج ايتمك حكمت اعجب وصنعت اغربدر وثالثا نار صاعقه دركه اجسام لطيفه دن كيچوب اجرام كثيفه يی احراق ايدر ورابعا نار حرمين درواول بلا رعد ولا برق ولا غيم كيجه ايله كوكدن سطوع ايدردی وانك ضياسنده بنوطی اوچ كونلك مسافه دن دوه لرين كوررديكی اكا قريب اولنلری ياقوب كوندرلری دخان كورينوب كيجه لری نار اولوردی پس اسماعيل عليه السلام اولادندن خالد بن سنان بر بئر عميق حفر ايتديروب اول نارلری اكا القا ايتمشدی وبرزمان خلق انی سيران ايدردی بعده اول نار اول بئر ايچنده غائب اولدی وخامسا نار شهاب قبسدركه خلق انی انقضاض كواكب زعم ايدر حال بوكيم اول ارضدن هوايه چيقوب اكا برودت تأثيرا يتيوب طبقهٔ ناره بالغ اولان دخاندروسادسا نار جهنمدر * نوع رابع * نارلرنك سراجه اتصالنه روحك بدنه اتصالنك وجوه ايله مشابهتن بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه روح

حیوانینك بدنده بورکه تعلق واتصالی بعینه نارلك فتیله‌ٔ شمعه یه اولان تعلق واتصالی کبیدر نته کیم بوتعلقك
ابطالی برنفخه ایله آسان اولدیغی کبی کذلك تعلق نفسك ابطالی برطعنه ایله آسان اولور وشمعه نك دهنی انده
نهایت بولدقده نار اندن جدا ومنطفی اولدیغی کبی کذلك بدن رطوبت غریزیه سی تمامنده نفس اندن جدا
دوشر وهر یرده که نار تنفس ایدوب منطفی اولمزآنده انسان دخی تنفس ایده بیلوب اولمز ونار منطفی اولان
مکانده انسان دخی هلاك اولوب تنفس ایده بیلمز پس بوعلتدن ارباب معادن وحفایر برمغاره یه داخل اولمق
مرادایلسه لر ابتدا براز ون عصانك وآسنه برشمعه یاقوب درون غاره ادخال ایدرلر اکر اول شمعه منطفی
اولمدیسه انلردخی تقدم ایدوب ایچری کیدرلروا کرشعلهٔ شمعه منطفی اولدیسه همان دونوب فرار ایدرلرونکیم
شمعه نك دهنی فتیله سنده نهایت بولدقده ایکی اوچ دفعه شعله سی حرکتله ضیاویروب اندن منطفی اولورکذلك
انسانك موتی عندنده قوتی زیاده اولورکه اول حالته صحت موت دیرلر بعده روحی بدندن مفارقت ایلر *فصل
ثانی* ماهیت عنصر هوایی وانك کیفیت واحوالنی وطبقات ثلثه سندن طبقهٔ علیاسنی وطبقهٔ وسطاسنی
واول ایکی طبقه ده تکون ایدن کائنات جوی درت نوع ایله بیان وعیان ایدر *نوع اول* کرهٔ هوانن حیزنی
وطبیعتنی وبعد وجرمنی وحرکتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره
دیمشلردرکه عناصر اربعهٔ مرقومه نك ایکنجیسی عنصر هوادرکه ایکی سطح متوازی برله محاط برجوهر
بسیط وجسم کریدر وسطح محدبی مستوی اولوب کرهٔ نارلك سطح مقعرینه تماس ایتمشدر وسطح مقعری زیرنده
اولان بحر ایله ارضلك سطحینه تماس اولدیغیچون تضاریس امواج وجبال حسبیله سطح هوادخی مضرسدر
پس کرهٔ هوانك حیزطبیعیسی کرهٔ نارلك تحتنده وکرهٔ مائك فوقنده درو کندی حیزنده طبیعیله ساکندر وحرکات
قسریهٔ مختلفه ایله متحرکدر ساکن اولدیغچه حرکت ایلرکاریح دیرلر وبو عنصر هوا لطیف
وشفاف وبی رنکدر وطبیعت نوعیه سی حار ورطب ومضاف علوی اولمغله اخواتنه مخالف در وکون وفساد ایله
صورتلرینه قابلدر زیراکه هوا کندی حیزنده ایکن بیله اخواتنه تبدل ایدوب منقلب اولور واصحاب ارصاد
وارباب حساب وهندسه اتفاق اوزره دیمشلردرکه مجموع کرهٔ هوانك مسافهٔ ثخن وعمقی تقریبا اون بش بیك
ویکرمی التی فرسخ بولنوب اوچ طبقه اعتبار اولنمشدر اما طبقهٔ علیاسی مجاور نار اولمغله اول دخی حار اولوب
انکله حرکت فلك قمره تبعیت قیلوب شرقدن غربه انی تشییع ایله دوران ایدر وبو طبقه نك فوق طرفی نارهٔ قریب
اولدیغندن شدید الحرارة وسریع الحرکتدر وسمت اسفلی نار دن بعید اولدیغچه حرارتی قلیل اولوب کندی
طبیعتی اولان کیفیتده قالمشدر وحرکت دوریه سی دخی تدریج ایله بطی اولوب طرف اسفلی ساکن اولمشدر
وبو طبقه نك ثخن وعمقی اون بیك فرسخ بولنوب طبقهٔ ناره نسبتله طبقهٔ ثانیه عدا اولنمشدر واسفلدن مرتفع
اولان ادخنه بوندہ متفرق ومتلاشی اولدیغیچون بوکا طبقهٔ دخانیه تسمیه ایتمشلردر وبونك نیچه اسرار ینه
یتمشلردر *نوع ثانی* کرهٔ هوانك طبقهٔ علیاسنده مشاهده اولنان کائنات جوی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه عنصر هوانن طبقهٔ علیاسنك فوق طرفنده
کواکب ذوالاذناب وانواع شهاب تکون ایدر اما اصل شهاب اول ماده سی لطیف اولان دخاندرکه انعکاس شعاع
شمس ایله ارضدن هوایه چقوب طبقهٔ زمهریره دن برودت کسب ایتمکدن مقدم کیچوپ طبقهٔ دخانیه دن
کرهٔ ناره واصل اولورا کربود خانك طرف اسفلی ارضدن منقطع ایسه رأس فتیلهٔ پنبه نك لهب شعله یه وصول
والتهابی کبی اول دخان لطیف دخی مشتعل اولوب ناره منقلب اولور وسرعتله محترق اولدیغندن منطفی کبی
کورینور چونکه شعلهٔ نار ابتدا اول دخانك فوق طرفنده دوشوب نهایت بولنجیه دکین مشتعل اولور پس اول
شعله اول دخانك طرف اخرینه وارد یعنی حالده اول سمته ممتد اولوب فشنك مثالی متحرك کورینور که شهاب
دیدکاری بودر واول دخانده اولان اجزاء ارضیه منحل اولوب عنصر نار کبی خالص نار بی رنك اولدقده کورینمز
اولور واکر طبقهٔ نار ده بالغ اولان دخان کثیف وغلیظ ایسه اکثار واصل اولدقده غلظتی مقداری برمدت قالور
ونیچه ایام وشهور منطفی اولیوب مادهٔ دخانك مقتضاسی اولان لون ایله ظاهر اولور یا اوریلی صاریاطوب
مدحرج ویا کوکب ذوذنب ویارمح قصیر ویا عمود مخروط اشکالنده ویا خود حیوان صورتنده کورینور واکر
مادهٔ دخانیه سی کثیر ایسه ابتدا ناره واصل اولدقده اندن اویله عظیم شعله ظهور ایدرکه درون هوا وروی زمین

ضیا النور کهنیازلك بونلردرومشهوردرکه حضرت عیسی علیه السلام دن چوق صکره سماده قطب شمالی سمتنده
برنار مشتعل ومضطرب ظهور ایدوب برسنه تمام قالمشدی وانك ظلمتی وجه ارضی برمرتبه احاطه ایتمشدی کیم
نهارلك طقوز ساعتنده نصکره کسنه برنسنه کوره مزایمش وجوسمادن رمادامثالی اجزا نزولندن اونارلك
تحتنده ناس طوره مزایمش نعوذ بالله من غضب الله واکر طبقهٔ ناره واصل اولان دخان کثیف وغلیظ اولوب
طرف اسفلی ارضه متصل بولندیسه مثلا منطفی اولان شمعه نك دخانیله فوقنده بولنان شمعه نك شعله سی نزول
ایدوب اول شمعهٔ منطفی یه شعله ویردیکی کبی عنصر نار دخی اول دخاندن مشتعل اولوب انکله ارضه نازل
اولورکه اکا حریق دیرلر چونکه جمیع کائنات جوسما عناصر اربعه دن مزاجسز حاصل اولور پس انکچون
یومذکورات اول عناصردن مزاج ایله ترکب ایدن موالید ثلاثه کبی برزمان ثابت اولمیوب همان اول اندہ
فساده واروب محو اولورلر یا صورتك حفظندن عاجز قالوب صورت اخرایه کیررلر وکیفیت اخرایه ایررلر
(نوع ثالث) کرهٔ هوانك طبقهٔ وسطاسنك جرمی مقدارین واوصاف واطوارین واندہ تکون ایدن بعض کائنات
جوسمایی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت دیمشلردرکه کرهٔ هوانك طبقهٔ
وسطاسی طبقهٔ ناره نسبتله طبقهٔ ثالثه درواول کندی حیزنده ساکنه درو بوطبقه نك ثخنی وعمقی تقریبا بش بیك
اون فرسخ مسافه در وبوطبقه یه عنصر نارلك حرارت اثری نزول ایتمیوب شمس منیرلك وجه ارضدن منعکس
اولان شعاعی حرارتنك اثری دخی بوکا صعود ایتمدیکندن بوهوا بخرهٔ مائیه ایله ممتزج اولوب انلردن بغایت
کیفیت برودت کسب ایتمشدر انکچون طبقهٔ زمهریریه نامیله شهرته یتمشدر وبوطبقه منشأ سحاب وسطر وثلج
وبرد یعنی طولو ورعد وبرق وصاعقه اولمشدر وبوجمله بونده تکون ایدوب صکره طبقهٔ سفلایه تنزل ایلمشدر
وبومذکورات اکثر اسبابی اجزاء صغار مائیه درکه شعاع شمسك عکسی حرارتیله تلطف ایدوب اجزاء هوائیه ایله
بری برندن فرق وامتیازاولمغزحیثیتله بری برینه مختلط وممتزج اولوب سمایه صعود ایدوب بخار اولان اجزانك
تکاثفیدرپس چونکه نیراعظم بحروارض اوزرینه اشراق ایدرواول شعاع انعکاسندن حاصل اولان حرارتیله
صویك اجزاء لطیفه سن چیقاروب اجزای هوایه مزج ایله بخار ایدوب ارضلك هم اجزاء لطیفه سن اخراج
ایدوب اجزاء هوا ایله دخان ایلدکده حرارت مرقومه سیله بخار مذکوری ودخان مزبوری کرهٔ هوانك طبقهٔ
علیاسنه جذب ایدرکن اثناء طریقده زمهریریه طبقه سنه رفع ایدرچونکه بخار ودخان اول طبقه یه کیدر
پس هوا بوایکیسله مندفع اولوب جهتلره حرکت ایدروجهت فوقدن بردزمهریریه وجهت تحتدن مادهٔ بخار
ودخان بری برینه متداخل اولوب اول غوغالرمیانندہ واسطهٔ بردایله تکاثف ایدراکر برد شدتلی دکاسه اول
بخار مجتمع اولوب اندن سحاب حاصل اولور وسحاب هرنه قدر فوق سمتنه صعود ایدرسه اول قدر اجزاء بخاریه
بری برینه منضم واجزاء دخانیه هوایه منقلب اولوب حرکتیله ریح اولور واجزاء بخاریه صویه منقلب اولدقده
بری بریله التیام بولوب تکاثفدن حاصل اولان ثقلت ایچون مطر اولوب اسفله تقاطر ایتمکه باشلر واکر بخار
مرقومك صعودی کیچه ایله اولوب برودت هوا شدت وقوت بولوب اجزاء سحابه قبل الاجتماع واصل اولدیسه
سحاب ثلج اولوب رفق ایله نزول ایدر واکر برد بغایت شدید اولسه واجزاء سحابی بعد الاجتماع بواسه همان برد
اولوب ضرب ایله دوشمکه باشلرواکر بخار صاعدلك حرارتی برودت هوایه نسبتله قلیل اولدیغی علتدن طبقهٔ
زمهریریهٔ باردیه یه وصول بولمدیسه اکر کثیر ایسه یا سحاب مطر اولورویا غمام ابیض اولورکه بهار ایامنده بیاض
وتازه قطن مندوف امثالی بری برینك اوزرنده طاغلرکبی جمع اولوب اندن صور عجیبه واشکال غریبه صورت
بولوب لطافتندن ادنی حرارتیله هوایه منقلب اولورواکر حرارتی قلیل اولان بخار صاعدلك کندیسی دخی قلیل
ایسه انك احوالی کندی محلی اولان طبقهٔ سافله ده بیان اولنسه کرکدر واویله اولورکه بعض وقتده برد شدید ایله
هوا منقبض اولوب طبقهٔ زمهریریه ده سحاب تکون ایدرکه اندن مطر وثلج وبرد حاصل اولور *نوع رابع* کرهٔ
هوانك بینه طبقهٔ وسطاسنده تکون ایدن کائنات جوی یعنی رعد وبرق وصاعقه بی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه رعد وبرق وصاعقه نك اسبابی بودرکه چوق
حرارت اشراق شمس ایله تلطف ایدن اجزاء صغار ارضیه واجزاء صغار ناریه بری برینه مخالط ومتحلل اولور
اکاد خان دیرلر پس بودخان اول بیان اولنان بخار ایله مختلط اولوب بیله جه برابر صعود ایدوب طبقهٔ باردهٔ یه

بالغ اولدقده اول بخاردن سحاب منعقد اولوب اول دخان اول سحابك دروننده محتبس اولسه پس حرارتی
باقی اولان دخان علوه صعودی قصد ایلدکده ویا حرارتی زائل اولان دخان اسفله نزولی مراد ایلدکده اول ادخنه
صعود و نزوله اول سحابی اویله عنف ایله خرق و مزق ایدر لرکه اندن بویله صوت هائل صادر اولور پس رعد اودر
وچونکه موجب حرارت اولان حرکت عنفیه ایله مادهٔ دهنیه دن اول دخان مشتعل اولسه اکر لطیف اولوب
سرعتله منطفی اولورسه اکا برق دیرلر واکر غلیظ اولوب ارضه واصل اولدقچه منطفی اولمزسه اکا صاعقه دیرلر
واویله اولورکه بوصاعقه تلطف ایدوب اجسام متخلله دن کچوب اجسام مندمجه یی حرق ایدر مثلا کیسه
ایچنده ذهب وفضه یی ایردوب کیسه یی یاخز مکر دروننده اریمش دراهمك حرارتی یاقه وبعض کره اولورکه
صاعقه بغایت کثیف اولوب هرنیه اصابت ایلسه انی یقار وجبل عظیمه واقع اولوب انی مندلئ ایدر امارعد
وبرق ایکیسی برابر معا حادث اولورلکن رعد ایشدیلمزدن مقدم برق کورینور زیرا که بورؤیت بصر له ظهور ایدر
واول سمع اذ له حس اولنور وسمع ایسه صوتك صماخه وصولنه موقوف در ووصول ایسه شموخ وتموج هوایه
مربوط در پس ذهاب شعاع بصر وصول صوت وخبردن اسرع در نته کیم قصاره نظر ایدر سنکه ثوبی حجره
ضرب ایدر بعد زمان صوتی صماخکه ایرر واما فصل شتاده بخار دخانی قلیل اولدیغندن رعد وبرق وصاعقه
نادر اولورانکچون بلاد بارده سمتنده ثلج نزول ایلدکده اصلا رعد وبرق وصاعقه حادث اولمز زیرا که ثلج نزول ایدن
سحاب ایله قطعا بخار دخانی بولنمز وشدت بردایله بخار دخانی منطفی اولوب دخنی اثری قالمز ومطر کثیر
اولدقده اجزای غمام کثیف اولدیغندن رعد وبرق وصاعقه دخنی کثرت بولور وسحاب متکاثف اولمغله ماء
مطر انده محتبس اولمشدر انکچون اندن مطر شدته نزول ایدر نتکیم برموضعده محبوس اولان صواندن
یول بولسه قتی قوتلی اقار قسبحان الصانع الحکیم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره * فصل ثالث * کرهٔ هوانن
طبقهٔ سفلاسنی وطبیعت واوصافنی وحرکات واسماسنی وسائر احوالنی سکز نوع ایله بیان ایدر * نوع اول *
عنصر هوانك طبقهٔ سفلاسنك بعض احوالنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت
اتفاق اوزره دیمشلردرکه عنصر هوانك طبقهٔ سفلاسی طبقهٔ ناره نسبتله دردنجی طبقه در وبو طبقه نك هواسی
حرکات مختلفه ایله متحرک دروبونك ثخنی وعمقی تقریبا اون التی فرسخدن زیاده مسافه در وبو طبقهٔ سفلا برهواء
کثیفدرکه ارض ومایه مجاور اولوب اندره واقع اولان شعاع شمس وکواکبك عکوسی حرارتیله کسب اعتدال
ایدوب بوکا ابخره دن عارض اولان برودت صرف ایله قالمشدر وقوس قزح وهاله وطومان وقرانی وژاله
وصبح وشفق وشب وروز ورياح جواله بالجمله بوطبقه ده تکون ایدرلر بوطبقه حرارت مذکوره ایله معتدل
اولمسه ایدی ارض ومادن کسب ایتدیکی برودتی فوقنده اولان طبقهٔ زمهریریه دن زیاده شدید اولوردی نتکیم
قطب التنده سمت رأسدن شمس منیر بعید اولمغله هوا ویله برمرتبه ده بارد اولورکه دریا منجمد اولوب ثلجدن خالی
قره برقالمز وشدت بردایله نبات وحیوان هلاك اولوب انده عمارت ممکن اولمز پس کرهٔ هوا اوچ طبقه یه منقسم
اولوب طبقهٔ علیاسی مجاور نار اولمغله غایت حاردر وطبقهٔ وسطاسی اسفلدن صعود ایدن ابخرهٔ مائیه ایله
مجاور اولدیغندن افراط ایله باردر وطبقهٔ سفلاسی مجاور ارض ومادر لکن انعکاس اشعه ایله طبیعتی
معتدلدر انکچون بوطبقه یه کرة النسیم دیرلر وابخره وادخنه ایله ممتزج اولدیغندن بوکا کرة البخار والدخان
دیرلر وبو طبقه نك هواسی کثیف اولمغله ضیای شمس انجق بونده ظاهر در وظل ارض انجق بونده سائر ودائر در
انکچون بوکا کرة اللیل والنهار دینلمشدر وبوکره نك لونیدرکه سما ازرق کورنمشدر زیرا که جهور حکما عندنده
بوطبقه نك فوقنده بولیل ونهار اولمز وشمس ونجومك ضیا وانواری اندکرهٔ قرلئ جرم کثیفندن غیری اجرام
لطیفه ده انعکاس ایله ظهور بولمز لکن نهار افلاکلئ برنورپاك درکه نه شرقیدرونه غربیدر ایس هنالك صباح
ولامساء (یهدی الله لنوره من یشاء) وبو طبقه نك یریوزندن ارتفاعی بیان اولنان ثخنی مقدار یدرکه اون التی
فرسخدن زیاده جه در * نوع ثانی * کرهٔ هوانن طبقهٔ سفلاسنده حادث اولان رياح مختلفه یی وجهات جهانی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه حدوث رياح مختلفه قعر بحر عنصر هوانك
جهاتدن حرکت وتموجی ایله اولورنته کیم وجه بحر عنصر مائك تموجی برجزئی برجزئنی جهتلره تدافع ایله وجود
بولور وعنصر هوا ایله عنصر ماء بحران ساکنان ایکن حرکات اجزاء هوا خفیف اولمشدر وحرکات اجزاء ماء ثقلت

بولمشدر اما حدوث رياح حك برسببی بودرکه شمسلك تأثیرندن یا غیریدن حاصل اولان ادخنه یردن صعود ایدوب
طبقهٔ بارده یه وصول بولدقده اکر آنلرلئ حرارتی منکسر اولدیسه قصد نزول ایله حرکت ایدوب اندهٔ بحر هوادخی
تموج ایدر پس ریح اولور واکر حرارتلری اوزره قالدیلر ایسه کرهٔ ناره صعود ایدر لر ونار ایسه اول ادخنه نك مادهٔ
ارضیه سن یاقوب قالان مادهٔ هوائیه سن حرکت دوریهٔ مذکوره سیله سمت اسفله ردایدر پس اول حرکت
نزولیه ایله هوا تموج ایدوب ریح اولور وبرسببی دخی بودرکه طبقهٔ زمهریریه ده سحاب ثقیل اولوب جهت فوقدن
سمت اسفله مندفع اولدقده حرکت نزولیه سیله ثخونت بولوب هوایه منقلب اولوب کندی ریح متحرلئ اولور
واندفاع مذکور ایله هوا تموج ایدوب ریح اولور وبرسببی دخی بودرکه سحابلر لئ بری برینه تراکم وتزاحمندن هوا ینه
مندفع اولوب تموج ایدر پس ریح هبوب ایدر یا خود سحابلر قوامده اختلاف ایدوب کثیفی رقیقنی دفع ایتدکده
سحاب رقیق برجانبدن سیر ایدوب تموج هوادن ریح ظهور ایدر وبرسببی دخی بودرکه هوا تخلخلیله برجهتدن
منبسط اولوب اکا جسم اخر منضم اولمزسزلئ مقداری زیاده بولغله مجاوری اولان هوایی دفع ایدر واول مجاور
مدفوع کندی مجاورنی دفع ایدر وهلم جرا بحر هوا تموج ایله کیدر اول مدافعت شیئا فشیئا ضعیف اولوب تباعد
ایلدکچه حرکت هوا قلت بولور تا که ساکن اولور مثلا برماءرا کدلئ وسطنه برحجر القا اولندقده نه شکل تموج
ایدرسه هوای ساکن دخی بعینه اویلجه تموج ایدر وبرسببی دخی بودرکه هوا تکاثفیله برجهتده جمع اولدقده
تموج هوا حاصل اولور زیرا که خلا ممتنع اولدیغندن جسم هوا مجتمع اولوب کوچلدکچه مجاوری آنك جهتنه
بالضروره حرکت ایدوب ریح پیدا اولور وبرسببی هم بودرکه یردن صعود ایدن ادخنه نك بعضیسی طبقهٔ بارده یه
بالغ اولمزدن مقدم هوایه منحل اولوب برجانبدن برجانبه حرکتیله رياح اولور اما رياح مسمومهٔ محرقه نك سببی اول
مادهٔ شهبلك بقایاسیله مختلط اولوب کندی نفسنده محترق اولان هوانك حرکتلریدر یا خود هوای خالص اراضئ
حاره یه مرورندن کیفیت سمیه ایله متکیف اولوب ریح سام اولور وامار یح زوابع قاصرغه دیدکلری یلدرکه
برین بوزین سوبوروب دوران ایله کندوکندویه صاریلوب عمود کبی کورینوب سمایه مرتفع اولورواول یله دخی
ام زوبعه دیرلر پس بونك اکثر اسبابی اولدرکه طبقهٔ زمهریریه دن نزول ایدن رياح سحاب ایله مصادف اولوب
سحاب هم رياح مختلفه ایله دوران ایتمکده ایکن اول ریح نازل دخی دورانه باشلیوب اول هیئتله ارضه نازل
اولور پس خاروخاشاکی بلسکه غبار وخاکی دوندروب اندامیله بردائره کورینورو کاه اولورکه جهات مختلفه دن
حادث اولان رياح مختلفة الهبوب فجأتله بری برینه تصادف ایدوب بری بریني هبوبدن منع ایله اجزاء ارضیه یی
مدافعه ایدرلر پس اول اجزا اول ریاحلئ میانده صیقلوب بوکیلوب منارهٔ کبی مرتفع اولور کویا که اعضاسی
وارکبی کندویه ملتف اولورکورینور وکاه اولورکه دریاده سفینه یه تصادف ایدوب دوندورر وکاه اولورکه
بوام زوبعه وسطنده برقطعه سحاب واقع اولوب انی هواده دوران ایتدیررکن اول تنین عظیم شکلنده کورینور
واما اصول جهان جهات اشخاصه نسبتله التی جهتدرکه شخصلك فوق وتحت وقدام وخلف ویمین
ویساریدر لکن اهل هیئت جهانك جهات اربعه سندن کونش طلوع ایلدیکی سمته مشرق وغروب ایتدیکی
سمته مغرب تسمیه ایتمشلردر ومشرقه متوجه اولان شخصلك یمینی سمتنه جنوب ویساری سمتنه فتح شین ایله
شمال اطلاق ایتمشلردر وبونلرلئ اره لرنده درت سمتلك اره لرنده درت سمت دخی وضع وترتیب ایتمشلردرکه شمال ایله
مشرق اره سنه مشرق صیفی ومشرق ایله جنوب اره سنه مشرق شتوی وجنوب ایله مغرب اره سنه مغرب
شتوی ومغرب ایله شمال اره سنه مغرب صیفی تسمیه ایتمشلردر پس جهانك بوجهات ثمانیه سنه رياح ثمانیه
نسبت وتعیین ایدوب مشرق ومغرب وجنوب وشمال جهتلرندن حرکت ایدن رياح اربعه یی اصول رياح اعتبار
اولنمشدر وبونلرلئ اره لرنده هبوب ایدن رياحی فروع رياح اعتبار ایله دریالرده سفینه لرله هر سمته کتمشلردر ومراد
اولنان سوا حله ایتمشلردر پس امدی مرسل رياح اولان قادر قیومك قدرت وعظمتن برکره تفکر وتذکر
بیوره سن که بزه ارسال ایلدیکی بوریاحك اجرای سفن ثقیله ونشر غیوم کثیره کبی نیچه فوائد عظیمه سی
واردرکه بیکده بری انجق بیلنمشدر زیرا که * لولا الریح لانتن کل شئ * دینلمشدر چونکه هوانك حرکاتی جهاتیله
بومقدار جه بیان اولندی پس برمقدار دخی فوائد وخواصن بیان ایده لم تا کیم هر برتنفسده ایکی نعمت
اولدیغی جله یه عیان اولوب هرکس کندویی غریق بحر نعمت بیلوب شاکر منعم اوله لر * نوع ثالث * بزی محیط

اولان هوانك ابدان وارواحزه اولان تأثيرات ومنافعن بيلدير در (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت
ديمشلردركه تأثير حق ايله برى محيط اولان هوانك ابدانمزه تأثيرى غايتله ظاهردر وبوهوا ابدان وارواحزلك
عنصرى اولديغيله بيله بو برمددركه ارواحزه واصل اولوب فاعل معدل كبى موجب صحتمز وسبب عافيتمز
اولمشدر پس هوادن ارواحزده حاصل اولان تعديل ايكى فائده متعلقدركه برى ترويح وبرتقيه دراما ترويح
روحلك مزاج حرارتى تجبيله مشتد اولدقجه اكاريه دن وعروق روحه متصل اولان نبض مسامندن استنشاق
افاده ايتمكدر زيراكه برى احاطه ايدن هوانك مزاج غريزيه روحزه قياس ايله بغايت باردر پس صدمهٔ هوا روحه
واصل اولوب قارشدقده سبب حياتمز اولان تأثير نفسلك قبولى استعدادندن روحى منع ايدن سوء مزاجه مؤدى
اولان آتشه روحلك تبدلندن حفظ ايدوب جوهر رطب بخاريسى محو اولمدن انى منع ايدر وراما تنقيه بوبدنك
خلط فاضلى كبى اولان روحلك بخار دخانيسندن قوهٔ مميزه نك انفعاسمزاولان هوايه چقدقجه تسليم ايلديكيدر
پس تعديل استنشاق نفس عندنده هوانك روح اوزرينه ورود يله اولوروتنقيهٔ رد نفس عندنده هوانك جاندن
صدوريله اولور زيراكه تعديل ايچون استنشاق اولنان هوا ابتدا اورودنده لازمدركه بالفعل بارد اوله پس
درونتده طول مكث ايله تسخين ايدوب كيفيت روحه استحاله ايلسه فائده سى باطل اولوب اندن روح استغنا
قيلوب هواى جديده محتاج اولوركه ريه نك درونته داخل اولوب اولكى هوانك قائم مقامى اوله پس بالضروره
انى اخراج ايتمك لازمدر تاكيم عقبنجه كله جك هوايه سكان خالى قاله واول هواى خارج ايله معاً فضول جوهر
روح اندن مندفع اوله ودخى مادامكه هوا معتدل وصافى اولوب مزاج روحه منافى اولان جوهر غريب اكا
مختلط اولمشدر اول هوانك فعلى بومنوال مذكوراوزره ابدان وارواحه ترويح وتنقيه ايله صحت وعافيت
ويروب حفظ وصيانت ايلمكدر وا كرهوامتغيراولديسه انك فعلى ابدان وارواخه ضرر ويرمكدر حقيقتده ضار
ونافع خداى صانع ايكن ابدان وارواحى اسباب وهوايه ربط ايتمشدر * نوع رابع * برى محيط اولان هوايه
عارض اولان تغيرات طبيعيه يى بيلدير در (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه برى محيط اولان
هوايه تغير طبيعى وتغير غير طبيعى وضد مجراى طبيعى اولان تغير عارض اولور اما تغيرات طبيعيه تغيرات
فصوليه درزيراكه بوهوا فصول سنه دن هر برفصلده بشقه برمزاجه مستحيل اولور اما مزاج ربيعى معتدلدر
ومزاج صيف حاردر ومزاج خريف اعتداله قريبدر ومزاج شتا باردر دراكرچه اهل طب عندنده بوفصول
اربعهٔ مزاجيه نك ايام وازمنه سى اقاليم وبلاد حسبيله مختلف اولور لكن اهل نجوم اعتباريله اختلافلرى
معتبر دكلدر زيراكه انلرك عندنده فصول اربعه نيراعظمك حركت غربيه سيله نقطهٔ اعتدال ربيعدن ابتدا
ايدوب فلك بروجك اربعاعنده انتقالاتى زمانيدر يعنى شمس برج حمل وثور وجوزاده ايكن فصل ربيعدر و برج
سرطان واسد وسنبله ده ايكن فصل صيفدر وبرج ميزان وعقرب وقوسده ايكن فصل خريفدر وبرج جدى
ودلو وحوته ايكن فصل شتادر اما امزجهٔ فصول اربعه نك برى برينه مخالفلرى نيراعظمك سمت رأسمزه قريب
ورأسمزدن بعيداولسى حسبيله درپس فصل صيفك حار اولسى كونشك سمت رأسمزه قريب اولوب شعاعى
قوت بولديغندندر زيراكه فصل صيفده شعاعك انعكاسى بحسب البلاد زوايای منفرجه وقائمه اوزره اوليوب
زوايای حاده اوزره اولور وياخود ينه نافذ اولديغى خطوط ايچنده ايرلزى اوزره رجوع ايدر پس شعاع كثيف
اولوب حرارتى ايكى قات اولديغيچون برى محيط اولان هوايى بغايت حارايدروبونك سبب اصليسى بودركه
شعاع شمسك مسقط نك بعضيسى اسطوانه ومخروطدن بولنان مسقط سهم منزله سنده اولوركويا كه شعاع
شمس انك مركزندن چيقوب مقابلنده بولنان نسنه نك درونته نافذ اولور ومسقط شعاعك بعضيسى بسيط ايله
محيط وياخود قريب محيط منزله سنده درحال بوكيم شعاعك قوتى تأثيرى سهمى عندنده درزيراكه اكا تأثير
هرجهتده توجه ايدر واما اطرافه قريب اولان مواضعه تأثيرى ضعيف اولورچونكه برعرض شمالى بلاد نده
ساكن اولورز پس فصل صيفده مسقط شعاع شمسك ياسهمنده وياسهمنه قريب موضعده بولنورزوفصل
شتاده يا محيطده وياخود محيطه قريب برده بولنورزانكچون فصل صيفده قرص شمس اوجنه صعود ايدوب ارضدن
بعيد اولديغيله بيله بلاد مزه ضياسى انورو تأثير حرارتى اكثردر وفصل شتاده جرم شمس حضيضنه اينوب
ارضه قريب اولسيله بيله بلاد مزده ضياسى ضعيف اولوب مزاج هوا بارد قالورزيراكه فصل صيفده قرص شمس

برزم سمت رأسجزه غايتله قريب اولور وفصل شتاده بغايت بعيد اولور واما فصل ربيع وفصل خريف سهم مزبور
ومحيط مرقوم اره سنده بولنان مسافه نك وسطنده حاصل اولدقلريچون حرارت وبرودتده معتدل بولنمشلردر
تكميم بالاده بيان اولنمشدر (نوع خامس) برى محيط اولان هوايه عارض اولان تغيرات غير طبيعيهٔ سماويه يى
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه برى احاطه ايدن هوايه عارض اولان تغيرات غير
طبيعيه نك بعضيسى امور سماويه وبعضيسى امور ارضيه حسبيله عارض اولور اما امور سماويه حسبيله اولان
تغيرات هوا وتأثيرات كواكبله عارض اولان تغيرات امثاليدر زيراكه كاهى شعاعلى كوكبلر برحيزده جمع اولوب
شمس ايله دخى اجتماعلرى وقتى كاندكده سمت رأسى وياقريب بولندقلرى بلادى احاطه ايدن هوايى افراط ايله
تسخين ايدرلر وكاه سمت رأسدن وافر بعيد اولوب تسخين هوايى نقصان ايدرلر وتسخين هواده مسامته نك
تأثيرندن دوام مسامته نك ودوام مقاربه نك تأثيرلرى اكثردر واما امور ارضيه حسبيله اولان تغيرات هوانك
بعضيسى عروض بلادسبيله وبعضيسى زمين بلادلك ارتفاع وانخفاضى سبيله وبعضيسى جبال سبيله
وبعضيسى بحار سبيله وبعضيسى رياح سبيله وبعضيسى تراب سبيله حاصل اولور اما عروض بلاد سبيله
اولان تغيرات هواظاهردر زيراكه هربلده كه جانب شماله مدار رأس سرطانه وجانب جنوبه مدار رأس
جديه مقارندر اول بلادلك صيفى خط استوا اسمنده اولان بلادلك صيفندن وجنوب وشماله مائل اولان بلادن
صيفندن بغايت اسخندر پس معدل النهارلك دائره سى تحتنده بولنان بقعه نك هواسنك مزاجى اعتداله اقربدر
زيراكه مسخن سماوى انده برسيدركه نيراعظمك سمت رأسه كلسيدر حال بوكيم بومسامته وحدهاچوق تأثير
ايتمز بلكه مسامته نك مداومتى چوق تأثيرايدر وبوعلتدن نصف نهاروقتنده اولان شدت حرارت شمس قبل
العصر ازدياد بولورو بونكچوندركه شمس رأس سرطاندن ميل ايدوب مادونته متصرف اولسه تسخينى اشد
اولورا ول ميلك ممثلنده بولندىغندنكه هنوز رأس سرطانه بالغ اولمشدى مثلا شمس رأس جوزاده ايكن هوايه
ايلديكى تأثيردن رأس اسده كلدكده زياده تأثيرايدر زيراكه رأس اسده ايكن مسامته نك مداومتى بولنورحال
بوكيم خط استوايه مطابق اولان بقعه ده شمس برقاچ ايام مسامت رأس اولوب سرعتله تباعد ايدر زيراكه
نقطهٔ اعتدالين قريبنده اولان تزايد اجزاى ميل نقطهٔ انقلابين عندنده بولنان تزايد ميلدن چوق بيوكدر بلكه
نقطهٔ انقلابين عندنده اولان تزايدلك حركتى اوج درت ايام محسوس اولمز لاجرم شمس انده برمدت برمتقارب
حيزده قالوب تسخين هواده دقت ايلر پس بوندن معلوم اولديكه اول بلده لركه عروضى ميل كلى يه قريب
وقريبندر انلرك اسخن بلادروى زمينندر وانلرد نصكره اسخن بلادانلرك قطبلرندن يكا اولان جانبلرنده ومعدلدن
يكا اولان جانبلرنده اون بشردرجه يه دكين عروضى بولنان بلادلردر وبين الانقلابين بولنركبيدر
* نوع سادس * برى احاطه ايدن هوايه عارض اولان تغيرات غير طبيعيهٔ ارضيه يى اعنى زمين بلادلك ارتفاع
وانخفاضى سبيله وجبال وبحار ورياح وتراب حسبيله هوايه عارض اولان تغيراتى بيلديرر (اى عزيز)
معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه اما بلادلك مرتفع ومنخفض يرده بولنمسيله تغيرات هوا محققدر
پس مرتفع مكانده بولنان بلادلك هواسى ابدا بردا ولور ومنخفض يرده وضع اولنان بلادلك هواسى ابدا اسخن
اولور زيراكه بوشعاع شمس ارضدن انعكاسيله كسب ايلديكى حرارتك اشد واغلظى ارضه اقرب اولان
طرفى بولنمغله برى محيط اولان كرهٔ نسيمك اسخنى ارضه مجاور اولان سمتيدر وارضدن بعيد اولدقجه طبقهٔ
بارده يه قريب اولوب مجاوره سيله بارد اولور واكر منخفض مكان بروادئ عميق اولورسه شعاع حارى
حبس ايدوب هواسى اسخن واكثف اولور واما جبال سبيله بولنان تغيرات هواظاهردر زيراكه اول جبل كه
بلادلك مكانى ومستقرى بولنمشدر واول بلادلك هواسى انقيا بيان اولنان قسمدن عدا اولنمشدر واول جبل كه
بلادلك مجاورى بولنمشدر اول بلدى محيط اولان هوادە انك تأثيرى ايكى جهتله تجربه اولنمشدر تأثيرينك
برى شعاع شمس بلداوزرينه ردوحصرويا بلدى شعاعدن منع وستر ايتمك جهتندندر وايكنجى تأثيرى ريحى
بلداوزرينه هبوبدن منع ومدافعت ويا هبوبنه سوق ومعاونت جهتندندر اما اولكيسى جبل بلادلك
شمالى قربنده اولق كبيدر پس شمس منير كندى مدار اندن اول جبل اوزرينه اشراق ايدوب شعاعى اول بلاده
منعكس اولوب هرچند عرض بلد چوق اولورسه ده انى احاطه ايدن هوايى تسخين ايدروا كر جبل بلادلك

مغربی جهتنده بولنوب مشرقی جهتی منکشف بولنورسه تأثیری شمس انده یه تمامیله تسخین هوادر واکر
جبل بلدلك مشرقنده بولنوب مغربی کشاده اولورسه نیم تسخین ایدر زیرا که بوجبل اوزرینه شمس بعد الزوال
اشراق ایتدکده ساعت بساعت کتدکچه بوجبل شرقیدن بعید اولوب کیفیت شعاع نقصان بولوب
تسخین هوا تمام اولمز لکن جبل غربیدن یکا شمس کلدکچه هر ساعت قریب اولوب هوای بلدی تمامیله تسخین
ایدروا کر جبل بلدلك جنوبی قربنده اولورسه هوای بلدی هیچ تسخین ایده مز واما جبلك جهت ثانیه سندن
اولان تأثیری بلدا وزرندن ریح بارد شمالی هبوبن جبلك منع ایتمیله دریا بادحار جنوبی هبوبن بلدا وزرندن
رفع ایتمیله دریا خود بلدا یکی جبل عظیم اوسطنك مرتفع مکانتده موضوع اولوب وجهی ریحه منکشف
اولمسیله در پس انده ریحك هبوبی صحرا ده بولنان بلدا وزرینه هبوبندن اشد واکثر اولور زیرا که ریحك
شاننده ندر که برضیق مسلکه منجذب اولسه اول انجذاب انده مستمر اولوب ماء جاری کبی سکونت بولمز پس
جهت جبالدن اعدل بلدا اول بلدلك هواسیدر که مشرق وشمالی سمتی منکشف اولوب مغرب وجنوبی سمتی
مستور اوله واما بحار سبیله جوارنده اولان جمله بلادلك هواسی رطوبتلی اولور پس اکر بحر بلدلك جهت شمالی
قربنده اولورسه وجه ماء اوزرنده باد شمالی هبوب ایدوب اول بلدلك هواسنه زیاده برودت بخش ایدر زیرا که
طبیعت ماء ریح شمالی مثالی بارد در واکر بحر بلدلك سمت جنوبی قربنده اولورسه اول بلدلك هواسنه زیاده غلظت
ویرر خصوصا شمالنده جبل قائم اولوب منفذ ریحه مانع اولورسه انك هواسی بغایت غلیظ وکثیف اولورواکر
بحر بلدلك مشرقی ناحیه سنده اولورسه انك هواسنه رطوبت کثیره ویرر زیرا که نیر اعظم تحلیل متزاید ایله
اول بلدلك اوزرینه الحاح ایدرلك قریب اولورواکر بحر بلدلك مغربنده اولورسه انك هواسنه رطوبت ویرمسی
قلیل اولور زیرا که شمس اول بلده یی الحاح اتدن تباعدایلر وبو معنایه موافق ریاح شمالیه وبعده شرقیه وبعده
غربیه درکه مضر اولان ریاح جنوبیه در واما ریاح سبیله بولنان تغیرات هوا بحر بدرکه ریاح شمالیه بارد وبابسدر
اما برودتی جبال بارده دن مرور ایدوب بزه کلدیکندندر واما یبوستی شعاع شمس اول جانبده ضعیف اولوب
انده تحلل بخار بحار قلیل اولدیغندندر ورياح شرقیه حرارت وبرودتده معتدلدر لکن جبال وبراریدن عبور
ایتدیکندن برمقدار یابسدر ورياح غربیه دخی معتدلدر لکن دریالردن کچوب کلدیکندن برمقدار رطوبتلیدر ورياح
جنوبیه بلدلك اکثرنده حار ورطبدر اما حرارتی قرب شمس ایله متسخن اولان جهتدن بزله کلدیکندندر
واما رطوبتی اندندرکه بحار جنوبیه حرارت شمس ایله متعفن اولوب شمس حرارتی قوتیله اول بحاردن بخارلر
چیقاروب اول ریاحه قارشدیررانکیچون ریاح جنوبیه جسمه رخاوت ویرر اما سام یعنی هلاك یللری بالاده
بیان اولندیغی اوزره یا غایت ایله حار اولان صحرالردن کیچوب کلن ریاحدر یا خود طبقهٔ دخانیه ده نار امثالی
مهیب علامتلر اظهار ایدن ادخنه نك بقیهٔ ثقیله لری نزول ایدوب مختلط اولدیغی ریاحدر که هرنه جهتدن
حرکت ایلسلر تصادف ایتدکاری ابدانی ساعتنده یاقوب سیم سیاه ایدوب هلاك ایدرلر پس احکام مذکوره یی
دخی سام یللری تبدیل وتحویل ایدرلر وجمیع ریاح شدیده نك مبدأ موادی کرچه ریاح ضعیفه کبی اسفلدندر
لکن مبدأ حرکاتی وهبوبی وعصوفی جهت فوقدندر واما تراب سبیله اولان تغیر هواکه اندن احکام بلاد مختلف
اولور اول اختلافك علتی بودرکه بلادلك بعضیسی طینیدر وبعضیسی صخریدر وبعضیسی رملیدر وبعضیسی
حمالیدر وبعضیسی معدنیدر پس بونلرلك جملهسی مائی تغییر ایتدکاری کبی هوایی دخی تبدیل وتغییر ایدرلر
وتأثیر حق ایله تصرفات ایدرلر زیرا که جمیع ذرات کائنات انسکله وجوده کاوب کیدرلر وهرنه ایدرلرسه انك
ارادت وقدرتیله ایدرلر * زهی قادر قیوم جل جلاله * نوع سابع * بزی احاطه ایدن هوایه عارض اولان ضد
مجرای طبیعی بولنان تغیراتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه مجرای طبیعی یه
مضاد اولان تغیرات ردیهٔ هوائیه یا جوهر هواده اولان استحاله دندرویا کیفیات هواده بولنان استحاله
وتبدلدندر اما هوانك جوهر نده اولان استحاله جوهر هوارداء ته مستحیل اولمقدر اویله دکل که هوانك برکیفیتی
مشتد اولمقده یا نقصان بولمقده افراط ایتمیله ردی اولمش اوله بلکه هوانك جوهری بالذات ردی اولسه اول
وبادرکه هوایه عارض اولان تعفندروا کاطاعون دخی دیرلر وبو تعفن لون وریحی وطعمی متغیر اولان صویك
تعفنی کبیدر ویزم بوهوادن مرادمز اول بسیط مجرد اولان هوادکلدر بلکه بزی احاطه ایدن کرة البخار

والدخان

والدخان درکه بسیط مجرد دکلدر زیرا که اجسام بسائط مجرده نك هیچ بری تعفن ایتمز انجق کیفیتنده یا جوهرنده
بسیط اخره مستحیل وتبدیل اولور بالاده بیان اولنان استحالات عناصر کبی اما بزم هوادن مراد مز درون
هواده متفرق اولوب اجزای هوای حقیقیدن واجزاء مائیهٔ بخاریه دن وبخار ودخان ایله صعود ایدن اجزاء ارضیه
وناریه دن ممتزج اولمش بر جسمدرکه بوکا هوا تسمیه مز ماء بحره صو تسمیه مز کبیدر زیرا که ماء بحر دخی صافی صو
دکلدر بلکه ارضدن ومادن وهوادن وناردن ممتزج بولنمشدر لکن انده صوغالب اولدیغندن صو تسمیه اولنمشدر
پس بوهوای ممتزج بعض کره تعفن ایدوب جوهری ردائته مستحیل اولور تکیم چکالی واسع دره لرلك صویی
تعفن ایدوب جوهری انلره مستحیل اولوب طاش کسلور کذلك هوای مذکور تعفن ایدوب وباکسلور وعفونت
هوانك اغلظی وعروض وبانك اکثری اوا خریف وخریفده اولور واما هوانك کیفیتنده بولنان استحاله سی
حرارتده یا برودتده تحمل اولنمیان کیفیته خروج ایدوب زرع ونسلی فساده ویروب هلاك ایتمیدر پس هوا
تغیرات مذکوره نك بریسله متغیر اولسه اندن اذن حق ایله ابدانمزه امراض عارضه اولورز یرکه هوا متعفن
اولدقده تأثیر حق ایله درون ابدانمزده اولان اخلاط اربعه یه دخی تأثیر ایدروابتدا اورکده اولان خلطه عفونت
ایرشدیرر * نوع ثامن * بزی احاطه قیلان هوانك ابدان واروا حمزه اولان انواع تأثیرات وفوائدن وهبوب ایدن
ریاحك اصناف تغیرات ومنافعن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه اکر هوا افراط ایله
متسخن اولسه مفاصل ابدانه رخاوت ویروب رطوباتی تحلیل وعطش افراط وقوای اسقاط ایدروآلات طبیعت
اولان حرارت غریزیه یی تحلیل ایدوب هضمی تبدیل ایدر واخلاط دمویه یی تحلیل ومرهی سائر اخلاط
اوزرینه تغلیب ایله لونی اصفرایدر پس بوهوای حاره ابدان صحیحه یه موافق دکلدر لکن نازله بارده اصحابنه
وبعض مفلوجلره موافق ومنافعدر واما هوای بارد مفرط حرارت غریزیه یی حصر ومواد سیلاندن منع
ایدوب نازله یی تحریك ایدروعصبه ضعف ویروب ریه وقصبه سنه یعنی عرقنه ضرر شدید ایدروا کر برودت هوا
معتدل اولورسه هضمه وجمیع قوای باطنیه وجمیع آثار وآلات شهوتیه قوت واستحکام ویروب ابدان صحیحه یه
موافق کاور وسامی سدایدوب حشو عظامی عصر ایدروا ما هوای رطب اکثر امزجهٔ ابدانه موافق کاوب
جلدی لین ولونی جمیل وخلقی هین ایدوب مسامی تنقیه ایلر لکن عفونته مهیا ایلروا ما هوای یابس بیان
اولنان هوای رطبك تأثیراتنده ضد کاملدر پس ارواح ریاح ریح شمالیدرکه بدنه قوت ویروب متانت بخش
ایدروسیلانات ظاهریه یی منع ومسام بدنی سدایدروهضمی قوی وباطنی استوار وبولی ادرار ایدروهوای غربی
متعفن اولسه بوریح انی اصلاح ایدروا کر ریح جنوبی ریح شمالی اوزرینه تقدم ایدوب عقبنجه ریح شمالی هبوب
ایلسه جنوبیدن اساله وشمالیدن عصر درون حدوث ایدوب خارجدن یکا انفتاحه مؤدی اولور اول علتدن
اوحینده باشدن سیلان مواد کثیر اولوب عامل صدر ومثانه ورحم حدوث بولوب عسر بول وسعال واوجاع
مفاصل واقشعرار جلد عارض اولوروا ما ریح جنوبی قوت بدنی رخوایدوب مسامی فتح ایدر واخلاطی خارج
سمتنه تحریك ایدوب حواسه ثقلت ویروب قروحی افساد ایدروامراضی ازدیاد ایدوب صداعی تهییج ایدر ونومی
جلب ایدوب حمایی ایراث ایدروا ما ریاح شرقیه اکر آخر لیل واول نهارده هبوب ایدرسه شمس ایله معتدل اولان
هوای لطیفدرکه رطوبتی قلیل ویبوستی معتدلدر وبوریاحك هبوبی اول وقتلرا کثر اولمغله بوکا ریح صبا ونسیم
سحری دیرلر پس اول باد صبا ابدانه صفا ونومه لذت ومریضه شفا بخش ایدروا کرنهارا خرنده ولیل اولنده هبوب
ایدرسه بونك تأثیری انك خلافیدر وبلد شرقینك هواسی بلد غربینك هواسندن لطیف وصافیدر واما ریاح
غربیه اکر آخر نهار واول لیلده هبوب ایدرسه هوای کثیفدرکه بخار بحاردروا کر وقت سحرهبوب ایدرسه شمس
ایله معتدل اولمیان هوادرکه اکثف واغلظدر وبوریح غربی هرنه وقت هبوب ایدرسه بونك تأثیری مخالف
منافع باد صبادرکه بوکا ریح دبور دیرلر وحدیث شریفده نصرت بالصبا واهلکت عاد بالدبور وارد اولمشدر وبونده
بیان منافع هوادن بومقدار ایله غنا کلمشدر زیرا که اهل بصیرت بوندن عبرت المشدر * سبحان مرسل الریاح
ومروح الارواح ومفرح الاشباح * ومسبب الاسباب * ورب الارباب * تعالی الله سبحانه وتعالی جل شانه
وعم نواله ولا اله غیره (فصل رابع) کرهٔ هوانك طبقهٔ سفلاسنده ظهور ایدن بقیهٔ کائنات جوی اعنی قوس
قزح وهاله یی وطومان وقراغی وژاله یی وصبح وشفق وظلالی وساعات لیل ونهاری وسنین وشهور دهوری

بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) قوس قزح وهاله یی وطومان وقراغی وژاله یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه ابه قوشاغی دیدکاری قوس قزح مطردن یا بخاردن حادث اولان اجزاء مائیهٔ رشیهٔ صغیرهٔ مستدیرهٔ صافیهٔ شافه ده شمس منیرك ضیاسی ارتسامندن ظهور ایدر وبونك بیانی بودرکه اجزاء مذکوره خلاف شمس اولان جهتده اویله بروضع اوزره بولنمق لازمدرکه اجزاء مزبوره نك هر برنده شعاع بصر شمسه منعکس اوله وبو انعکاس اولزمان اولورکه اول اجزانك ماوراسنده سحاب مظلم کبی کثیف نسنه بولنوب آیینه مثال اولور وشمس دخی افقه قریب اولوب حرارتی قلیل اولور وناظر ظهرنی شمسه ویروب اول اجزایه متوجه اوله یعنی قرص شمس ایله اول اجزانك اره سنده اوله تا کیم شعاع بصری اول اجزادن شمسه منعکس اوله پس اول ناظره اول اجزانك هر برندن انجق ضوء شمس کورینور شکلی کورنمز زیرا که مجربدرکه شعاع بصردن منعکس اولان مصیقل نسنه بغایت کوچك اولدقده مقابلنده بولنان ضیالی نسنه نك انجق ضوئنی ولوننی کوسترر شکلنی وهیئتنی کوسترمز پس اول اجزاء مائیه نصف دائره دن اقلی برقوس مستضی شکلنده اولور وبو قوس ارتفاع شمس حسبیله نقصان بولور وانحطاط شمس قدر زیاده اولور زیرا که شمس اول دائره نك مرکزی مکاننده اولمغله افقدن مرتفع اولدقچه مقابلی اولان دائره سنك فوق الافق نصفندن اقلی قالور وشمس افقه نزول ایدوب قریب اولدقچه اول دائرهٔ ناقصه نك قوسی افقه مماس اولان ایکی طرفندن ازدیاد بولورکه اول طرفین اجزاسندن شعاع بصر شمسه منعکس اولمغه باشلر وحضرت شیخ ابن سینا شفاسنده یازمشدرکه طوس ایله ماورداره سنده برجبل عالی اوزرنده ایدم وسما منکشف ایدی وصحرا ایله مابینمزده وسط جبلده سحاب وار ایدی وهوا رطب ایدی وشمس نصف نهارده ایدی بن اول سحاب مظلمه نظر ایدوب قوس قزح الواننده بردائرهٔ تامه کوردم وبن اول جبلدن تنزل ایلدکچه اول دائره تصغر ایلردی تا کیم بن سحابه واصل اولدقده اولدخی مضمحل اولدی وبو قوس قزحك اختلافی الوانی ضوء شمس الوان مختلفهٔ غماملر ایله اختلاطندندر زیرا که ناحیهٔ علیاسی شمسه قریب اولدیغندن اشراقی غالب اولوب احمر زعفرانی کورینور وناحیهٔ سفلاسی شمسدن بعید اولدیغیچون اشراقی مغلوب اولوب احمر خمری کورینور وایکی لونن مابینی ایکسندن ترکب ایدن اخضر چمنی کورینور وایالت وانده قلعهٔ خیزانده فصل خریف زماننده قمریدر کامل ایکن انده افقه متصل بیان اولنان الوانده قوس قزح ظاهر ونمایان اولمشدر صورتی بودر

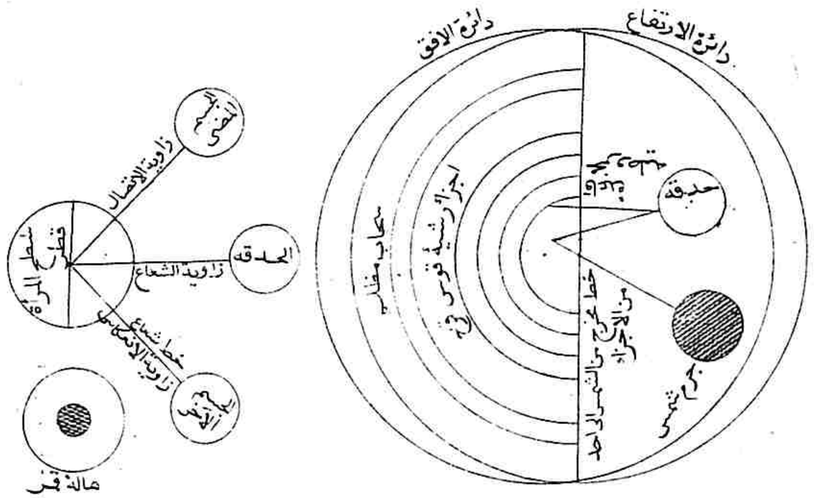

واما

واما هاله اول دخی اجزاء رشیهٔ صغیرهٔ مستدیرهٔ شفافه ده قمرك نوری ارتسامندن حوالنده خرمن مثالی حادث اولان دائرهٔ مستدیرهٔ بیضادر وبونك بیانی بودرکه ناظرله نیرك اره سنده اجزاء مذکوره اویله بروضع اوزره بولنملیدرکه انلرك هر برنده شعاع بصر اول نیره منعکس اوله پس ناظر اول اجزایه نظر ایلدکده هر برنده ضوء نیری کورر لکن اول اجزا بغایت صغار اولدیغیچون نیرك شکل وهیئتك کوره مز ومجموعی دائرهٔ تامه یا ناقصه شکلنده اولورکه هاله اودر وهوانك رطوبتندن حادث اولدیغندندرکه نزول مطره دلالت ایدر واکر صفت مزبوره اوزره ایکی سحاب اتفاق ایله بری برینك تحتنده بولنسه اول زمان ایکی هاله حدوث ایدر وتحتانیه سی بزه اقرب اولدیغندن اعظم کورینور واکر سحاب مذکور ایکیدن زیاده اولورسه هاله دخی اول عدد اولور ونیر قمرك یدی هاله سی مشاهده اولنمشدر واما ظفاره که ضم ظا ایله هالهٔ شمسدر اول نادر بولنور زیرا که شمس افقدن بعید اولدقچه تأثیر حرارتی شدید اولدیغندن اجزای موصوفه کبی سحاب رقیقی حل ایدوب هوایه دوندورر وحضرت شیخ مرحوم شفای مرقومنده یازمشدرکه نیر اعظمك حوالنده قوس قزح الواننده هالهٔ تامه وهاله ناقصه مشاهده ایتمشمدر وبو مؤلف حقیر بو کتابی تحریردن برسنه مقدم پاسین صحراسنده اخر فصل ربیعده وقت زوالده هالهٔ تامهٔ شمسی یاران صفا ایله تعجب ایدرك مشاهده ایلرکن بزمله معا یوز قرق ایکی یاشنده برپیر فانی بولنوب اولدخی بو هاله یی استغراب ایدوب بن بو یاشه کلدم چوق عجایب کورمشدم عمرم ایچنده کونش خرمن ایلدیکن کورممشدم شمدی بونی دخی سیر ایتدم دیمشدر واما طومانك وقراغینك وچیسه نك علت مادیه لری اول بخار صاعد معهوددرکه هم کندیسی قلیل وهم حرارتی ضعیف اولمغله طبقهٔ بارده یه بالغ اولمیوب کندی طبقهٔ سفلاسنده قالوب ارضه نزول ایتمکه باشلر اکر اول اثناده آکا برد اصابت ایتمدیسه رؤس جبالی احاطه ایدوب روی زمینه منتشر اولوب دخان کبی ماوراسنی ستر ایدرکه طومان اودر وحرارت قلیله ایله هوایه منقلب اولور کیدر واکر اول بخار ضعیفه اثنای نزولنده برد اصابت ایلدیسه پس اول تقدیرجه اکر اول بخار نازل واول برد شدید ایله منجمد اولورسه اوفق وبراق اولوب ذرات امثالی نزول ایدرکه قراغی دیدکاری اودر واکر او بخار او برد ایله منجمد اولمزسه صویه منقلب اولوب نبات اوراقی اوزرینه نزول ایدوب لؤلؤ امثالی قطرات اولورکه ژاله وشبنم وچیسه دیدکاری اودر وحقیقت حال بودر وبیان اولنان کائنات جوك جمله سی اجسام مرکبات اعدادندن بولنمشدر لکن عناصردن مزاجسز ترکیب اولنمشدر انکیچون بویله سریع الزوال والانتقال بولنمشدر فسبحان الصانع الحکیم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره * نوع ثانی * صبح وشفق وظلالك حقیقت احوالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق اوزره دیمشلردرکه صبح وشفقك ظهوری کرهٔ هوانك بو طبقهٔ سفلاسنه مخصوصدر وبونك بیانی بودرکه جرم شمس طوب زمینده مقدار مذکور اوزره اعظم اولدیغندن ابدا ارضك نصفندن اکثری نهار مضا واقلی لیل مظلم وظلی شکل مخروط اولوب فلك زهره ده نهایت بولمشدر ورأس مخروطی بالاده بیان اولندیغی اوزره ابدا منطقة البروجه مسامت اولمشدر وبو ظل مخروطك تحت الافق اولمسنك مدتی نهاردر وفوق الافق بولنمسنك زمانی لیلدر پس نیر اعظم زیر زمینده ایکن افق شرقیدن یکا قریب اولدقچه میل ظل مخروط فوق الارض افق غربی سمتنه قریب اولور تا کیم ظل مخروطی محیط اولان شعاعك طرف مشرق سمتنده کورینور پس ابتدا اول شعاعك طرف قریبی که افق شرقیدن وافر مرتفعدر اول سمت ابیض کورینور انکله افقك مابینی مظلم قالور زیرا که موضع ناظردن ومحل بیاضدن ومکان افقدن حاصل اولان مثلثك ناظرله بیاض اره سنده شعاع بصردن اولان ضلعی سطح ظلده فرض اولنوب شمس ایله ارضه تماس ایدن خط شعاع اوزرنده قائم اولدیغندن ناظرله افق اره سنده بولنان ضلعدن اقصر واقرب اولوب شعاع شمس اندن مقدمجه کورینور بعده شمس افقه برمقدار قریب اولدقچه اول بیاض مذکور منتشر اولمغه باشلر لکن ضیاسی قلیل اولدیغیچون ضعیف کورینور پس عوام ناس اول بیاضی افقدن زائل توهم ایدوب اول ظن ایله اکا صبح کاذب دیرلر حال بو کیم بیاض مذکور حقیقتده زائل دکل زائد اولمقده در بعده شمس افقه زیاده جه قریب اولدقده وبیاض مذکورك افق مزبور اوزره انتشاری عریض اولدقده ضیاسی قوت بولدیغندن زائل کورنمز پس اکا صبح صادق دیرلر بعده شمس افقه بغایت قریب اولدقده بیاض مذکور اطراف واکنافه منتشر اولوب مطلع شمس احمر کورینور بعده قرص شمس افقدن طلوع ایدوب

ابتدای نهار اولور پس احوال صبح بودرکه حقیقتی اوزره بیان وعیان اولنمشدر اما احوال شفق بیان اولنان احوال صبحك ترتیبنك عکسی اوزره در زیرا که قرص شمس افقدن غروب ایدوب اخر نهار اولدقده نصکره مغرب شمس احمر اولور بعده بیاض عریض کورینور بعده بیاض زائل ظن اولنوب بعده بیاض مرتفع ومستطیل اولور وتجربه ایله تحقیق اولنمشدرکه افقدن شمسك اون سکزدرجه انحطاطی صبح کاذبك ابتداسی وشفقك انتهاسیدر پس فرق سکز بچق درجه عرضنده شمس منیرلك منقلب صیفیه یه کلدکده شفقك آخری صبح کاذبه متصل اولوب وقت عشا قالماززیرا که شمس پرنور منقلب مذکورده ایکن عرض مزبورلك افقدن اون سکزدرجه دن زیاده منحط اولمز واما ظلال ایکی قسمه منقسم اولنمشدرکه برینه ظل اول تسمیه ایتمشلردر وظل معکوس وظل منکوس دخی دیرلرواول ظل سطح افقك موازاتنده منصوب اولان مقیاسك ظلیدر مثلا جداره غرز اولنان وتدلك ظلی کبیدر وبری ظل ثانیدرکه ظل مستوی وظل مبسوط دخی دیرلرواول ظل سطح افق اوزرینه عمودا قائم اولان مقیاسدن کورینن ظلدر مثلا ارض مستویده غرز اولنان عصانك ظلی کبیدر فسبحان فالق الاصباح وخالق ظلال الاشباح * نوع ثالث * لیل ونهارلك حدی اعتبارلك وساعات مقدارلك بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل حساب عندنده برکون کیجه سیله شمس منیرلك دائرهٔ نصف نهاردن مفارقت ایدوب حرکت کلی ایله ینه اکا عودت ایلدیکی زمانیدر وعندالعامه لیل ونهار غروب شمسدن ینه غروبنه دکیندر اما برکون وبرکیجه نك ابتداسنی شمس منیرلك منطقة البروجك هربر نقطه سنی مغارقتندن فرض ایتمك ممکندر لکن اهل نجوم دائرهٔ نصف نهاردن ابتدا ایتمکی اصطلاح ایتمشلردر زیرا که فلك بروجدن بررقوس اولان اختلاف مطالع ومغارب آفاق حسبیله مساکنده چوق واقع اولور اما دائرهٔ نصف نهار حسبیله اختلاف قوس فلك بروج هرعرضده مساویدر زیرا که دائرهٔ نصف نهار جمیع مساکنده خط استوا آفاقنك بریسی اولدیغیچون انك افقی مقامنده قائم اولور وبرکون برکیجه نك زمانی حرکت کلیك بردورهسی اوزرینه شمس منیرلك اول مدتده فلك بروجدن حرکت غریبه سیله سیر ایتدیکی مطالع مقداری زائد اولور ونهارلك زمانی اهل حساب عندنده طلوع شمسدن غروبنه وارنجیه دکدر واهل شرع قتنده نهار شرعی طلوع فجر ثانیدن غروب شمسه دکدر پس لیلك زمانی ایکی مذهبه نسبتله خفی دکلدر اما اهل حساب کندی لیل ونهارلك هربرینی ساعات معتدله یه وساعات زمانیه یه تقسیم ایتمشلردر اما ساعات معتدله نك مقدارلری ابتدا متساوی اولدیغندن بونلره ساعات مستویه دخی دیرلر وبو ساعات معتدله نك هربری حرکت کلیك اون بش درجه دورا ایتمسنك مقداریدر واما ساعات زمانیه نك مقدارلری ایام ولیالینك مقدارلری اختلافیله مختلف اولدیغندن بونلره ساعات معوجه دخی دیرلر پس بو ساعات زمانیه نهارلك یا لیلك ابدا اون ایکی جزؤندن برجزؤیدر زیرا که نهارلیلدن اطول اولورسه ساعات نهار ساعات لیلدن اطول اولور واکر نهار لیلدن اقصر اولورسه ساعاتی دخی ساعات لیدن اقصر اولور پس بوندن معلوم اولدیکه طول وقصر نهار ایله اعدادساعات معتدله مختلف اولور وازمان واجزاسی مختلف اولمز زیرا که اجزاسی دائما اون بش درجه در وطول وقصر نهار حسبیله ازمان ساعات زمانیه مختلف اولور واعدادی مختلف اولمز که دائما اون ایکیدر واهل حساب احکام نجومده ساعات زمانیه اعتبار ایدوب سائر حساب ایچون ساعات معتدله اختیار ایتمشلردر وساعات مستویه ایله ساعات معوجه نك اعدادواجزالری لیل ونهار استواسنده مستوی اولور سبحان مقلب اللیل والنهار والساعات والازمان * نوع رابع * سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه یی وشهور بروجیه ونجومیه یی واسماءشهور رومیه یی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل نجوم اتفاق ایله دیمشلردرکه سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه نك مدتی فلك بروجك برنقطهٔ مفروضه سندن قرص شمس کندی حرکت خاصهٔ غریبه سیله مفارقت ایدوب تاینه اول نقطه یه عودت ایدیجه دلك مرورایدن زماندر واما اهل نجوم سنهٔ شمسیه نك ابتداسنی آفتاب عالمتابك رأس برج حمله حلولندن بدأ ایلمشلردرواون ایکی برجك هربرینه حلولنی اوائل شهور اعتبار ایدوب وهر برجی عبور ینی برشهر عدا ایتمشلردربو سنهٔ شمسیه نك عدد ایامی اوچیوز التمش بش یوم وربع یومدر وبو مقامده یومدن مراد برکون برکیجه سیله دربو شهور بروجیهٔ نجومیه نك عدد ایامی حساب ابجد ایله بو بیتك الفاظیدر (بیت) لاولالب لاولالاشش مهست * لل کط وکط لل شهور کوتهست

کرچه

کرچه سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه وشهور بروجیهٔ حسابیه بودرلکن اسکندرابن فیلقوس رومی سنهٔ شمسیهٔ حقیقیه نك اوائل شهوریی اهل نجومك فرض ایلدیکی اوائل پروجدن اونرکون اقدم اعتبار ایدوب ابتدای سنه یی افتابك رأس حمله حلولندن اون کون مقدم بدأ ایتمشدروهر برشهری براسم ایله تخصیص ایدوب شهور رومیه نامیله شهرت ویرمشدروبرسنه یی فصول اربعه یه تقسیم ایدوب هر برفصل ایچون اوچ شهر تعیین ایله نهایتنه ایرمشدر اما شهور فصل ربیع اذارونیسان وایاردروشهور فصل صیف حزیران وتموزوآب دروشهور فصل خریف ایلول وتشرین اوّل وتشرین ثانیدروشهور فصل شتا کانون اول وکانون ثانی وشباط دروحالا دیارعزده مشهور روز نامه لرده مسطوربوشهور درکه عددایامی بویتدن معلومدر (لاوکی لادر بهاروکی ولالافصل یای) کی ولاکی درخریف ولاولاکیح درشتا) سبحان مکون الاکوان ومقلب الدهوروالازمان ومکور السنین والشهور والساعات والاوان ومدورالافلاك والنجوم والارکان جل شانه (نوع خامس) سنهٔ قبطیهٔ دوریه یی وشهور هلالیهٔ شرعیه یی واسماءشهور عربیه یی وغرهٔ شهور عربیه یی ورومیه یی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل حساب اتفاق اوزره دیمشلردرکه سنهٔ قبطیه اون ایکی شهر قبطیه دروهربر شهر قبطی قرلك شمسدن فرض اولنان وضعندن کندی حرکت غریبهٔ سریعه سیله مفارقتندن تاینه اول وضعنه عودت ایدیجه دلك مرورایدن زماندر وقرلك شمسدن فرض اولنان اوضاعنك ظاهری هلالدرواسور شرعیه ده متعین اولان رؤیت هلالدر وعندالعرب غره شهر هلالدر لکن رؤیت هلال اختلاف مساکن ایله مختلف الاحوالدر انکچون اهل حساب ابتدای شهر قبطی شمس ایله قرلك اجتماع ومحاقندن اعتبار ایتمشلردر وبوشهرلك زمانی ایکی اجتماع ارهسیدروعدد ایامی یکرمی طقوزبچق کوندروبوسنهٔ قبطیه نك زمانی اوچیوز اللی درت یومدر وخمس یوم وسدس یومدرکه سنهٔ شمسیه دن اون کون ویکرمی بچق ساعت نقصاندر وبوسنهٔ قبطیهٔ شرعیه نك ابتداسی غرهٔ شهر محرمدر وبوسنهٔ قبطیهٔ عربیه اول سنهٔ شمسیهٔ رومیه دن مقدار مذکور نقصان اولمغله بریلده تقریبا اونبرکون تقدم ایدر مثلا برسنه ماه اذارله شهر محرمك ابتدالری یوم واحد اولسه وبوایکی شهر بری برینه مطابق کلسه وتاریخ هجرتك بیك یوزاللی درت سالی کبی عید نوروز سلطانیله عید عاشورا برکونده تصادف قیلسه لاجرم سنهٔ اتیه ده هلال محرم ماه اذاردن اونبرکون قدرمقدم کورینور پس بهرسنه منوال مذکوراوزره تقدم ایتمسیله اوتوزاوچ سنه ده بردوره سی تمام اولوب ینه غرهٔ محرم ابتدای آذاری بولور لکن برسنه قبطیه اول سنین شمسیه ایچنده تداخل ایدوب قالور زیرا که اوتوز دردنجی محرمدرکه اوتوزاوچنجی آذارله مطابق کاور چونکه بوشهر قبطیه اول فصول اربعه یی منوال مذکور اوزره دورایدوب برفصلده قرار بولمزلرانکچون بونلر برفصله منسوب اولمزلرپس هرایکی شهری برزوج اعتباریله برینی یکرمی طقوز کون وبرینی اوتوز کون عدایدوب ابتدای سنه یی شهر محرمدن عدایتمشلردراما شهور قبطیهٔ عربیه نك اسملری ابتدا شهر محرم برماه محترمدرکه اونبنجی کونی عید عاشوردر وانك رفیقی صفرالخیرایله سیمادروبعده ربیع الاول برشهر معظمدرکه اون ایکنجی کیجه سی مولد حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمدر وآنك سمیسی ربیع الاخر محترمدروبعده جمادی الاولی برماه زیبادرکه همنامی جمادی الاخرادر وبعده رجب اصم برشهر مرغوبدرکه اولکی جمعه کیجه سی لیلهٔ رغائبدر وانك مقارنی شعبان برشهر خیراتدرکه اون بشنجی کیجه سی لیلهٔ براتدر وبعده رمضان شریف برمبارك شهردرکه یکرمی یدنجی کیجه سی لیلهٔ قدردر وانك ملازمی شوال سعیددرکه ابتدای یوم عیددروبعده شهر ذی القعده درکه انك رفیقی ذی الحجه درواونبنجی کونی حاجیلر بیرامیدروبوشهر سنه ختامیدرواما غرر شهور عربیه وشهور رومیه نك استخراجن ایکیشر بیت ایله ادا ایدن غره نامه مزخاتمهٔ فصل اولمق مناسب کورلمشدروبوهوالردن هوسمزیورلمشدر (نظم)

حقه حمد وحبیبنه سلام ایت ( ) هرایده روزوشب ساعت بساعت

جودرت بیت ایکی غره مجملیدر	حروفن شهر حاکم بللیدر
ایکی هفته انکله کتملیسن	اوبجموعی نه کونده کیم بولورسن
قاچنده شهر رومك غره در بیل	بروج ایامنه اندن نظر قیل

شهور حاکمن جمع ایتملیسن
اوشهرلك غره سن اول کون بولورسن
بول انده رومیدن هم شهر شرعی

بروجی اصلی بیل هر شهری فرعی
ایکنجی بیتی سکز کلمه درال
شهور رومیدر انکله معلوم
شهور رومه اذار برله بدأ ایت
اویکشنبه حروفن اولدی جامع
اهیج زد بوداوسکز حرف اولور کیم
بو شهرك حاکمی واودر رقم شش
چون التمش التی اولور سال هجرت
اهیج زد بودك اولمش دوری دائم
بو سالك اشهری ایلر تحول
بو هجرت سالنی برطرح ایت اولدم

مقدم بیت اون ایکی کلمه درتام
حروفن شهر شرعه حاکم سال
اون ایکی کلمه در بیت اون ایکی ای
محرمدن شهور شرعی صای کیت
چو یکرمی سکز حرف اولدی هر ییل
شهور شرعه هر ییل بری حاکم
بو سال ایچره چون اذار غره بولدی
ایکی حاکم ایکی دال اولور البت
ولیکن حاکم روم احرفی چون
اوتوز اوچ ییلده بر ییلدر تداخل
چو غره نامه لر نظم ایتدی حقی
شهور دهر ایله بیل صنع حقی

حروفیدر شهور شرعه ارقام
او چنجی بیتدر ترتیب منظوم
اوائل حرفی شهر ارقامیدر صای
شهور رومه تابع بیت رابع
شهوری رومه حاکمدر بری بیل
چو هجرت سالی بیك یوز التمش وبش
اجد جیمیده رومه حاکم اولدی
بو ترتیب اوزره حاکملر کیدر کیم
بو سال هجریله دور ایتدیکچون
مطابق کلسه اذرله محرم

بیت اول

بیت ثانی

اولورسه ده همان جسمك زیانك
دوکانی بوله کور ویران دکانك

ایام هفته

بیت ثالث

بیت رابع

ایجد وز ابد هوز بجد هز
٤٣٢١ ٧٦ ٤٢١ ٧٦٥ ٤٣٢ ٧٥

ایج هوز اجد هو حاکم سال
٤٣٢١ ٧٦٥ ٤٣١ ٦٥

حروف کبیسه	حروف یکشنبه	التاریخ الاول: تاریخ هجرت	سال	مدخل اوز	التاریخ الثانی: تاریخ هجرت	سال	مدخل اوز	التاریخ الثالث: تاریخ هجرت	سال	مدخل اوز	التاریخ الرابع: تاریخ هجرت	سال	مدخل اوز
د	ه	١١٦١	١٧	ز	١١٩٠	٧	ا	١٢١٨	١٦	ز	١٢٤٧	٦	ز
	و	١١٦٢	١٨		١١٩١	٨		١٢١٩	١٧		١٢٤٨	٧	
	ز	١١٦٣	١٩	ر	١١٩٢	٩	ص	١٢٢٠ ١٢٢١	٨		١٢٤٩	٨	ذ
	ا	١١٦٤	١		١١٩٣	١٠		١٢٢٢	١٩	م	١٢٥٠	٩	
ب	ج	١١٦٥	٢		١١٩٤	١١	ر	١٢٢٣	١		١٢٥١	١٠	
	د	١١٦٦	٣	ج	١١٩٥	١٢		١٢٢٤	٢		١٢٥٢	١١	ذ
	ه	١١٦٧	٤		١١٩٦	١٣		١٢٢٥	٣	ص	١٢٥٣	١٢	
	و	١١٦٨	٥		١١٩٧	١٤	ر	١٢٢٦	٤		١٢٥٤ ١٢٥٥	١٣	
ز	ا	١١٦٩	٦	ح	١١٩٨	١٥		١٢٢٧	٥		١٢٥٦	١٤	م
	ب	١١٧٠	٧		١١٩٩	١٦		١٢٢٨	٦	ر	١٢٥٧	١٥	
	ج	١١٧١	٨	ب	١٢٠٠	١٧	ج	١٢٢٩	٧		١٢٥٨	١٦	
	د	١١٧٢	٩		١٢٠١	١٨		١٢٣٠	٨	ر	١٢٥٩	١٧	ص
ه	و	١١٧٣	١٠		١٢٠٢	١٩		١٢٣١	٩		١٢٦٠	١٨	
	ز	١١٧٤	١١	ش	١٢٠٣	١	ج	١٢٣٢	١٠		١٢٦١	١٩	ز
	ا	١١٧٥	١٢		١٢٠٤	٢		١٢٣٣	١١	ج	١٢٦٢	١	
	ب	١١٧٦	١٣		١٢٠٥	٣		١٢٣٤	١٢		١٢٦٣	٢	
ج	د	١١٧٧	١٤	ن	١٢٠٦	٤	ب	١٢٣٥	١٣		١٢٦٤	٣	ر
	ه	١١٧٨	١٥		١٢٠٧	٥		١٢٣٦	١٤	ح	١٢٦٥	٤	
	و	١١٧٩	١٦	ل	١٢٠٨	٦	ش	١٢٣٧	١٥		١٢٦٦	٥	
	ز	١١٨٠	١٧		١٢٠٩	٧		١٢٣٨	١٦	ب	١٢٦٧	٦	ح
ا	ب	١١٨١	١٨		١٢١٠	٨	ن	١٢٣٩	١٧		١٢٦٨	٧	
	ج	١١٨٢	١٩		١٢١١	٩		١٢٤٠	١٧		١٢٦٩	٨	
	د	١١٨٣	١	ر	١٢١٢	١٠		١٢٤١	١٩	ش	١٢٧٠	٩	ج
	ه	١١٨٤	٢		١٢١٣	١١		١٢٤٢	١		١٢٧١	١٠	
	ز	١١٨٥	٣		١٢١٤	١٢	ل	١٢٤٣	٢		١٢٧٢	١١	ر
	ا	١١٨٦	٤	ذ	١٢١٥	١٣		١٢٤٤	٣	ن	١٢٧٣	١٢	
	ب	١١٨٧ ١١٨٨	٥		١٢١٦	١٤	ز	١٢٤٥	٤		١٢٧٤	١٣	
	ج	١١٨٩	٦		١٢١٧	١٥		١٢٤٦	٥		١٢٧٥	١٤	ش

جدول سال شهور	٣١ مارت	٣٠ نیسان	٣١ مایس	٣٠ حزیران	٣١ تموز	٣١ اغستوس	٣٠ ایلول	٣١ تشرین اول	٣٠ تشرین ثانی	٣١ کانون اول	٣١ کانون ثانی	شباط
سال ١	١٧	١٩	١٤	١٣	١٢	١٤	١٥	٩	٨	٧	٦	٤
سال ٢	٦	٤	٣	٢	١ ح ٣١	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٣
سال ٣	٢٥	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٢
سال ٤	١٤	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	١
سال ٥	٣	١ ح ٣٠	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢٠
سال ٦	٢٢	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	٩
سال ٧	١١	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١ ح ٣١	٣٠	٢٨
سال ٨	٣٠	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٧
سال ٩	١٩	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٦
سال ١٠	٨	٦	٥	٤	٣	٢	١ ح ٣٠	٢٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٥
سال ١١	٢٧	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٤
سال ١٢	١٦	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٣
سال ١٣	٥	٣	٢	١ ح ٣٠	٣٠	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢١
سال ١٤	٢٤	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١١
سال ١٥	١٢	١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١ ح ٣١	[illegible]
سال ١٦	١ ح ٣١	٢٩	٢٨	٢٧	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٨
سال ١٧	٢٠	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١	١٠	٩	٧
سال ١٨	٩	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١ ح ٣١	٣٠	٢٩	٢٨	٢٦
سال ١٩	٢٨	٢٦	٢٥	٢٤	٢٣	٢٢	٢١	٢٠	١٩	١٨	١٧	١٥

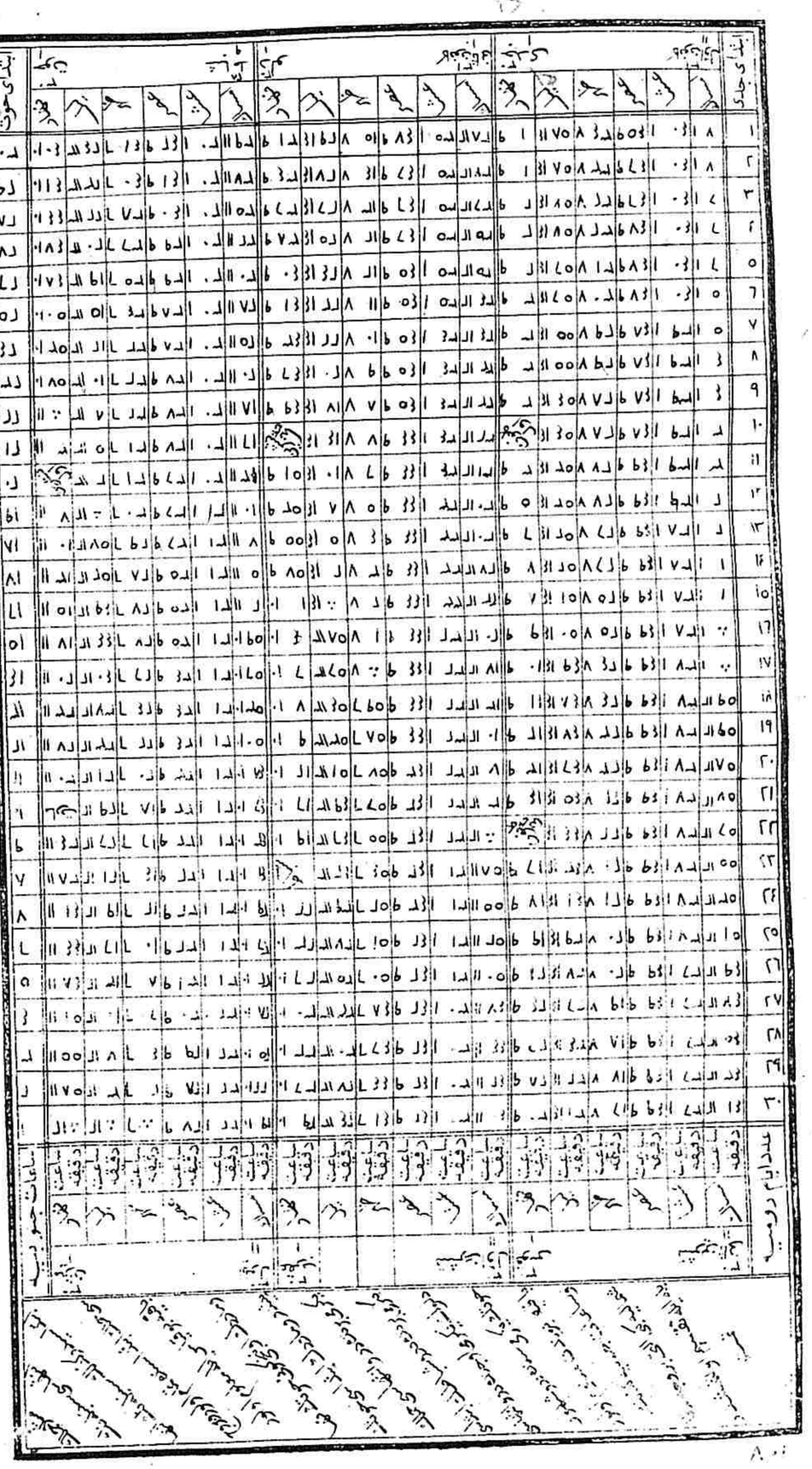

[illegible]

حمل ٣٠ — مارت ٣١ (١١) — ثور ٣١ — نيسان ٣٠ (١١) — جوزا ٣١ — مايس ٣١

ايام شهر حمل	حمل نهار	حمل ليل	حمل ظهر	حمل عصر	حمل عشا	حمل امساك	ثور نهار	ثور ليل	ثور ظهر	ثور عصر	ثور عشا	ثور امساك	جوزا نهار	جوزا ليل	جوزا ظهر	جوزا عصر	جوزا عشا	جوزا امساك	ايام شهر رومى
١	١٢ ٠	١٢ ٠	٦ ٠	٩ ٢٦	١ ٣٢	١٠ ١٣	١٣ ٢٥	١٠ ٣٦	٥ ١٨	٩ ١٥	١ ٣٩	٨ ٤٣	[illegible]	[illegible]	٤ ٤٥	[illegible]	١ ٥٤	٧ ١٥	[illegible]
٢	١٢ ٣	١١ ٥٨	٥ ٥٨	٩ ٢٥	١ ٣٣	١٠ ١٠	١٣ ٢٧	١٠ ٣٣	٥ ١٧	٩ ١٤	١ ٣٩	٨ ٤٠	١٤ ٣٣	٩ ٢٧	٤ ٤٤	٨ ٤١	١ ٥٤	٧ ١٤	[illegible]
٣	١٢ ٧	١١ ٥٥	٥ ٥٦	٩ ٢٤	١ ٣١	١٠ ٧	١٣ ٣٠	١٠ ٣٠	٥ ١٦	٩ ١٣	١ ٣٩	٨ ٣٧	١٤ ٣٥	٩ ٢٥	٤ ٤٣	٨ ٤١	١ ٥٥	٧ ١٣	[illegible]
٤	١٢ ١١	١١ ٥٣	٥ ٥٤	٩ ٢٣	١ ٣٢	١٠ ٤	١٣ ٣٣	١٠ ٢٧	٥ ١٥	٩ ١٢	١ ٣٩	٨ ٣٥	١٤ ٣٧	٩ ٢٣	٤ ٤٢	٨ ٤١	١ ٥٥	[illegible]	[illegible]
٥	١٢ ١٣	١١ ٥٠	٥ ٥٢	٩ ٢٢	١ ٣٣	١٠ ١	١٣ ٣٦	١٠ ٢٤	٥ ١٤	٩ ١١	١ ٤٠	٨ ٣٣	١٤ ٣٩	٩ ٢١	٤ ٤١	٨ ٤٠	١ ٥٦	٧ ٨	[illegible]
٦	١٢ ١٦	١١ ٤٨	٥ ٥٠	٩ ٢١	١ ٣٣	٩ ٥٨	١٣ ٣٩	١٠ ٢١	٥ ١٣	[illegible]	١ ٤٠	٨ ٣٠	١٤ ٤١	٩ ٢٠	٤ ٤٠	٨ ٤٠	١ ٥٦	٧ ٦	[illegible]
٧	١٢ ١٨	١١ ٤٥	٥ ٤٩	٩ ٢٠	١ ٣٣	٩ ٥٥	١٣ ٤٠	١٠ ١٨	٥ ١٢	٨ ٥٩	١ ٤٠	٨ ٢٧	١٤ ٤٢	٩ ١٩	٤ ٣٩	٨ ٤٠	١ ٥٧	٧ ٤	[illegible]
٨	١٢ ٢٠	١١ ٤٢	٥ ٤٧	٩ ٢٠	١ ٣٣	٩ ٥٣	١٣ ٤٣	١٠ ١٥	٥ ١١	٨ ٥٨	١ ٤١	٨ ٢٤	١٤ ٤٣	٩ ١٨	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٧	٧ ٢	[illegible]
٩	١٢ ٢٢	١١ ٤٠	٥ ٤٥	٩ ١٩	١ ٣٤	٩ ٥٠	١٣ ٤٧	١٠ ١٣	٥ ١٠	٨ ٥٧	١ ٤١	٨ ٢١	١٤ ٤٤	٩ ١٧	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٨	٧ ٠	[illegible]
١٠	١٢ ٢٤	١١ ٣٨	٥ ٤٣	٩ ١٨	١ ٣٤	٩ ٤٧	١٣ ٤٩	١٠ ١١	٥ ٩	٨ ٥٦	١ ٤١	٨ ١٨	١٤ ٤٥	٩ ١٦	٤ ٣٨	٨ ٣٩	١ ٥٨	٦ ٥٨	[illegible]
١١	ايلول	١١ ٣٥	٥ ٤٢	٩ ١٨	١ ٣٤	٩ ٤٣	آب	١٠ ٩	٥ ٨	٨ ٥٥	١ ٤١	٨ ١٥	تموز	٩ ١٥	٤ ٣٧	٨ ٣٨	١ ٥٩	٦ ٥٦	[illegible]
١٢	١٢ ٢٩	١١ ٣٢	٥ ٤١	٩ ١٧	١ ٣٤	٩ ٤٠	١٣ ٥١	١٠ ٧	٥ ٧	٨ ٥٤	١ ٤٢	٨ ١٢	١٤ ٤٦	٩ ١٢	٤ ٣٧	٨ ٣٨	١ ٥٩	٦ ٥٥	[illegible]
١٣	١٢ ٣٢	١١ ٣٠	٥ ٤٠	٩ ١٧	١ ٣٤	٩ ٣٨	١٣ ٥٣	١٠ ٥	٥ ٦	٨ ٥٣	١ ٤٢	٨ ٩	١٤ ٤٧	٩ ١٣	٤ ٣٦	٨ ٣٨	٢ ٠	٦ ٥٣	[illegible]
١٤	١٢ ٣٥	١١ ٢٧	٥ ٣٨	٩ ١٦	١ ٣٤	٩ ٣٥	١٣ ٥٥	١٠ ٣	٥ ٥	٨ ٥٢	١ ٤٢	٨ ٦	١٤ ٤٨	٩ ١٢	٤ ٣٦	٨ ٣٧	٢ ٠	٦ ٥١	[illegible]
١٥	١٢ ٣٨	١١ ٢٣	٥ ٣٧	٩ ١٦	١ ٣٤	٩ ٣٢	١٣ ٥٨	١٠ ١	٥ ٤	٨ ٥٢	١ ٤٢	٨ ٤	١٤ ٤٩	٩ ١١	٤ ٣٦	٨ ٣٧	٢ ١	٦ ٥٠	[illegible]
١٦	١٢ ٤٠	١١ ٢٠	٥ ٣٦	٩ ١٥	١ ٣٥	٩ ٣٠	[illegible]	٩ ٥٨	٥ ٣	٨ ٥١	١ ٤٢	٨ ١	١٤ ٥٠	٩ ١٠	٤ ٣٥	٨ ٣٧	٢ ١	٦ ٤٩	[illegible]
١٧	١٢ ٤٤	١١ ١٧	٥ ٣٤	٩ ١٥	١ ٣٥	٩ ٢٧	١٤ ٢	٩ ٥٥	٥ ٢	٨ ٥٠	١ ٤٢	٧ ٥٧	١٤ ٥١	٩ ٩	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٢	٦ ٤٨	[illegible]
١٨	١٢ ٤٨	١١ ١٤	٥ ٣٣	٩ ١٤	١ ٣٥	٩ ٢٣	١٤ ٥	٩ ٥١	٥ ١	٨ ٥٠	١ ٤٣	٧ ٥٤	١٤ ٥٢	٩ ٨	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٢	٦ ٤٧	[illegible]
١٩	١٢ ٥٠	١١ ١١	٥ ٣١	٩ ١٤	١ ٣٥	٩ ٢٠	١٤ ٨	٩ ٥٠	٤ ٥٩	٨ ٤٩	١ ٤٣	٧ ٥١	١٤ ٥٣	٩ ٨	٤ ٣٥	٨ ٣٦	٢ ٣	٦ ٤٦	[illegible]
٢٠	١٢ ٥٣	١١ ١٠	٥ ٣٠	٩ ١٣	١ ٣٥	٩ ١٧	١٤ ١٠	٩ ٤٧	٤ ٥٨	٨ ٤٨	١ ٤٣	٧ ٤٨	١٤ ٥٤	٩ ٧	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٥	[illegible]
٢١	١٢ ٥٤	١١ ٧	٥ ٢٩	٩ ١٣	١ ٣٥	٩ ١٣	١٤ ١٣	٩ ٤٤	٤ ٥٧	٨ ٤٧	١ ٤٣	٧ ٤٥	١٤ ٥٥	٩ ٧	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٤	[illegible]
٢٢	نيسان	١١ ٩	٥ ٢٨	٩ ١٢	١ ٣٥	٩ ١١	مايس	٩ ٤٠	٤ ٥٦	٨ ٤٧	١ ٤٣	٧ ٤٢	حزيران	٩ ٦	٤ ٣٤	٨ ٣٥	٢ ٣	٦ ٤٣	[illegible]
٢٣	١٢ ٥٧	١١ ٥	٥ ٢٨	٩ ١٢	١ ٣٥	٩ ٧	[illegible]	٩ ٣٨	٤ ٥٥	٨ ٤٦	١ ٤٤	٧ ٣٩	١٤ ٥٥	٩ ٦	٤ ٣٤	٨ ٣٤	٢ ٣	٦ ٤٢	[illegible]
٢٤	١٣ ٠	١١ ١	٥ ٢٧	٩ ١١	١ ٣٦	٩ ٦	١٤ ١٧	٩ ٣٥	٤ ٥٤	٨ ٤٦	١ ٤٤	٧ ٣٦	١٤ ٥٦	٩ ٦	٤ ٣٣	٨ ٣٤	٢ ٤	٦ ٤١	[illegible]
٢٥	١٣ ٣	١٠ ٥٧	٥ ٢٦	٩ ١١	١ ٣٧	٩ ٣	١٤ ١٨	٩ ٣٣	٤ ٥٣	٨ ٤٥	١ ٤٤	٧ ٣٣	١٤ ٥٦	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٤	٢ ٤	٦ ٤٠	[illegible]
٢٦	١٣ ٤	١٠ ٥٢	٥ ٢٥	٩ ١٠	١ ٣٦	٩ ٠	١٤ ٢٠	٩ ٣١	٤ ٥٢	٨ ٤٥	١ ٤٤	٧ ٣٠	١٤ ٥٧	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٩	[illegible]
٢٧	١٣ ٨	١٠ ٤٧	٥ ٢٤	٩ ١٠	١ ٣٦	٨ ٥٧	١٤ ٢٣	٩ ٢٩	٤ ٥١	٨ ٤٤	١ ٤٤	٧ ٢٧	١٤ ٥٧	٩ ٥	٤ ٣٣	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٩	[illegible]
٢٨	١٣ ١٠	١٠ ٤٣	٥ ٢٣	٩ ٩	١ ٣٦	٨ ٥٤	١٤ ٢٤	٩ ٢٦	٤ ٥٠	٨ ٤٤	١ ٤٥	٧ ٢٥	١٤ ٥٨	٩ ٤	٤ ٣٢	٨ ٣٣	٢ ٤	٦ ٣٨	[illegible]
٢٩	١٣ ١٢	١٠ ٣٧	٥ ٢٢	٩ ٩	١ ٣٧	٨ ٥٠	١٤ ٢٦	٩ ٢٣	٤ ٤٩	٨ ٤٣	١ ٤٥	٧ ٢٣	١٤ ٥٨	٩ ٤	٤ ٣٢	٨ ٣٢	٢ ٤	٦ ٣٨	[illegible]
٣٠	١٣ ١٧	١٠ ٣٥	٥ ٢١	٩ ٨	١ ٣٧	٨ ٤٧	١٤ ٢٨	٩ ٢١	٤ ٤٨	٨ ٤٣	١ ٤٥	٧ ٢٠	١٤ ٥٨	٩ ٣	٤ ٣٢	٨ ٣٢	٢ ٤	٦ ٣٧	[illegible]
٣١	١٣ ٢١	١٠ ٣٤	٥ ٢٠	٩ ٧	١ ٣٧	٨ ٤٤	١٤ ٣٠	٩ ١٨	٤ ٤٧	٨ ٤٢	١ ٤٥	٧ ١٩	١٤ ٥٩	٩ ٢	٤ ٣١	٨ ٣١	٢ ٤	٦ ٣٧	[illegible]
ايام شهر سنبله	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	ايام شهر رومى

سنبله ٣١ (١) — اغستوس (١٣) — اسد ٣١ (١) — تموز (٣١) — سرطان ٣١ (١) — حزيران ٣٠ (١٢)

[illegible]

ميزان ٣٠ — ايلول (١١) — عقرب ٣٠ — تشرين اول ٣١ (١١) — قوس ٣٠ — تشرين ثانى ٣٠ (١١)

ايام شهر ميزان	ميزان نهار	ميزان ليل	ميزان ظهر	ميزان عصر	ميزان عشا	ميزان امساك	عقرب نهار	عقرب ليل	عقرب ظهر	عقرب عصر	عقرب عشا	عقرب امساك	قوس نهار	قوس ليل	قوس ظهر	قوس عصر	قوس عشا	قوس امساك	ايام شهر رومى
١	١٢ ٠	١٢ ٠	٦ ٠	٩ ٢٧	١ ٣٢	١٠ ١٩	١٠ ١٩	١٣ ٢٤	٦ ٤١	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٤	٩ ٣٠	١٤ ٣١	٧ ١٦	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤١	[illegible]
٢	١١ ٥٨	١٢ ٣	٦ ١	٩ ٢٨	١ ٣٢	١٠ ٢٢	١٠ ٣٦	١٣ ٢٧	٦ ٤٤	٩ ٤٣	١ ٣٠	١١ ٤٢	٩ ٢٨	١٤ ٣٢	٧ ١٧	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٣	[illegible]
٣	١١ ٥٥	١٢ ٧	٦ ٤	٩ ٢٩	١ ٣٢	١٠ ٢٥	١٠ ٣٣	١٣ ٣٠	٦ ٤٦	٩ ٤٣	١ ٣٠	١١ ٤٤	٩ ٢٦	١٤ ٣٤	٧ ١٨	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٥	[illegible]
٤	١١ ٥١	١٢ ١٠	٦ ٦	٩ ٣٠	١ ٣٢	١٠ ٢٨	١٠ ٣٠	١٣ ٣٣	٦ ٤٨	٩ ٤٣	١ ٣٠	١١ ٤٧	٩ ٢٤	١٤ ٣٦	٧ ١٩	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٧	[illegible]
٥	١١ ٤٨	١٢ ١٣	٦ ٨	٩ ٣١	١ ٣١	١٠ ٣٢	١٠ ٢٦	١٣ ٣٥	٦ ٥٠	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٠	٩ ٢٣	١٤ ٣٧	٧ ٢٠	٩ ٤٩	١ ٣٦	١٢ ٤٩	[illegible]
٦	١١ ٤٤	١٢ ١٦	٦ ١٠	٩ ٣٢	١ ٣١	١٠ ٣٥	١٠ ٢٣	١٣ ٣٧	٦ ٥١	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٢	٩ ١٩	١٤ ٣٩	٧ ٢٠	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥١	[illegible]
٧	١١ ٤١	١٢ ١٩	٦ ١٢	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٣٩	١٠ ٢٢	١٣ ٣٩	٦ ٥٢	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٥	٩ ١٧	١٤ ٤١	٧ ٢١	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٣	[illegible]
٨	١١ ٣٨	١٢ ٢١	٦ ١٤	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤١	شباط	١٣ ٤٢	٦ ٥٤	٩ ٤٣	١ ٣١	١١ ٥٨	٩ ١٦	١٤ ٤٣	٧ ٢٢	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٥	[illegible]
٩	١١ ٣٤	١٢ ٢٦	٦ ١٧	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٣	١٠ ١٩	١٣ ٤٦	٦ ٥٥	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٠	كانون ثانى	١٤ ٤٤	٧ ٢٢	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٦	[illegible]
١٠	مارت	١٢ ٢٩	٦ ١٨	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٦	١٠ ١٦	١٣ ٤٩	٦ ٥٦	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٣	٩ ١٤	١٤ ٤٥	٧ ٢١	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٧	[illegible]
١١	١١ ٣٠	١٢ ٣١	٦ ٢٠	٩ ٣٣	١ ٣١	١٠ ٤٨	١٠ ١٢	١٣ ٥١	٦ ٥٧	٩ ٤٣	١ ٣٢	١٢ ٧	٩ ١٣	١٤ ٤٦	٧ ٢٣	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٨	[illegible]
١٢	١١ ٢٧	١٢ ٣٣	٦ ٢٢	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٠	١٠ ٩	١٣ ٥٣	٦ ٥٨	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٠	٩ ١٢	١٤ ٤٧	٧ ٢٣	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٩	[illegible]
١٣	١١ ٢٣	١٢ ٣٧	٦ ٢٤	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٣	١٠ ٧	١٣ ٥٤	٦ ٥٩	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٣	٩ ١١	١٤ ٤٨	٧ ٢٤	٩ ٤٩	١ ٣٧	١٢ ٥٩	[illegible]
١٤	١١ ٢٠	١٢ ٤٠	٦ ٢٦	٩ ٣٤	١ ٣١	١٠ ٥٦	١٠ ٦	١٣ ٥٦	٧ ٠	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ١٧	٩ ١٠	١٤ ٤٩	٧ ٢٤	٩ ٤٩	١ ٣٧	١ ٠	[illegible]
١٥	١١ ١٧	١٢ ٤٤	٦ ٢٧	٩ ٣٥	١ ٣١	١٠ ٥٩	١٠ ٤	١٣ ٥٨	٧ ١	٩ ٤٤	١ ٣٢	١٢ ٢٠	٩ ٩	١٤ ٥٠	٧ ٢٥	٩ ٤٩	١ ٣٨	١ ٠	[illegible]
١٦	١١ ١٥	١٢ ٤٩	٦ ٢٧	٩ ٣٥	١ ٣١	١١ ٢	١٠ ١	١٤ ٠	٧ ٢	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٢٣	٩ ٨	١٤ ٥١	٧ ٢٥	٩ ٤٩	١ ٣٨	١ ١	[illegible]
١٧	١١ ١٣	١٢ ٥٢	٦ ٢٨	٩ ٣٥	١ ٣١	١١ ٥	٩ ٥٧	١٤ ٢	٧ ٣	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٢٧	٩ ٧	١٤ ٥٢	٧ ٢٦	٩ ٤٩	١ ٣٨	١ ١	[illegible]
١٨	١١ ١٠	١٢ ٥٧	٦ ٢٩	٩ ٣٦	١ ٣١	١١ ٧	٩ ٥٥	١٤ ٥	٧ ٤	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٣٠	٩ ٦	١٤ ٥٣	٧ ٢٦	٩ ٤٩	١ ٣٨	١ ٢	[illegible]
١٩	١١ ٧	١٣ ٠	٦ ٣٠	٩ ٣٦	١ ٣١	١١ ١٠	٩ ٥٣	١٤ ٨	٧ ٥	٩ ٤٤	١ ٣٣	١٢ ٣٠	٩ ٥	١٤ ٥٣	٧ ٢٧	٩ ٤٩	١ ٣٩	١ ٢	[illegible]
٢٠	تشرين اول	١٣ ٣	٦ ٣١	٩ ٣٦	١ ٣٠	١١ ١٣	٩ ٥١	١٤ ١٠	٧ ٦	٩ ٤٤	١ ٣٤	١٢ ٣١	٩ ٣	١٤ ٥٣	٧ ٢٧	٩ ٤٩	١ ٣٩	١ ٣	[illegible]
٢١	١١ ٣	١٣ ٥	٦ ٣١	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ١٦	تشرين ثانى	١٤ ١٤	٧ ٧	٩ ٤٤	١ ٣٤	١٢ ٣٢	كانون اول	١٤ ٥٤	٧ ٢٨	٩ ٤٨	١ ٣٩	١ ٣	[illegible]
٢٢	١١ ٠	١٣ ٨	٦ ٣٢	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ١٨	٩ ٤٩	١٤ ١٧	٧ ٨	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٣	٩ ٣	١٤ ٥٤	٧ ٢٨	٩ ٤٨	١ ٣٩	١ ٤	[illegible]
٢٣	١٠ ٥٧	١٣ ١٠	٦ ٣٢	٩ ٣٧	١ ٣٠	١١ ٢٠	٩ ٤٦	١٤ ٢٠	٧ ٩	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٣	٩ ٣	١٤ ٥٥	٧ ٢٩	٩ ٤٨	١ ٣٩	١ ٤	[illegible]
٢٤	١٠ ٥٣	١٣ ١٢	٦ ٣٣	٩ ٣٨	١ ٣٠	١١ ٢٥	٩ ٤٣	١٤ ٢٢	٧ ١٠	٩ ٤٥	١ ٣٤	١٢ ٣٤	٩ ٣	١٤ ٥٥	٧ ٢٩	٩ ٤٨	١ ٣٩	١ ٥	[illegible]
٢٥	١٠ ٥٠	١٣ ١٥	٦ ٣٤	٩ ٣٨	١ ٣٠	١١ ٢٨	٩ ٤١	١٤ ٢٣	٧ ١١	٩ ٤٥	١ ٣٥	١٢ ٣٤	٩ ٣	١٤ ٥٦	٧ ٣٠	٩ ٤٧	١ ٤٠	١ ٥	[illegible]
٢٦	١٠ ٤٨	١٣ ١٩	٦ ٣٥	٩ ٣٩	١ ٣٠	١١ ٣٠	٩ ٤٠	١٤ ٢٤	٧ ١٢	٩ ٤٥	١ ٣٥	١٢ ٣٥	٩ ٢	١٤ ٥٦	٧ ٣١	٩ ٤٧	١ ٤٠	١ ٦	[illegible]
٢٧	١٠ ٤٧	١٣ ٢٠	٦ ٣٦	٩ ٣٩	١ ٣٠	١١ ٣٣	٩ ٣٨	١٤ ٢٥	٧ ١٢	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٥	٩ ٢	١٤ ٥٧	٧ ٣٢	٩ ٤٧	١ ٤٠	١ ٦	[illegible]
٢٨	١٠ ٤٤	١٣ ٢٢	٦ ٣٨	٩ ٤٠	١ ٣٠	١١ ٣٥	٩ ٣٦	١٤ ٢٦	٧ ١٣	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٦	٩ ٢	١٤ ٥٧	٧ ٣٢	٩ ٤٦	١ ٤٠	١ ٧	[illegible]
٢٩	١٠ ٤١	١٣ ٢٣	٦ ٤٠	٩ ٤١	١ ٣٠	١١ ٣٧	٩ ٣٤	١٤ ٢٧	٧ ١٤	٩ ٤٦	١ ٣٥	١٢ ٣٧	٩ ١	١٤ ٥٨	٧ ٣٣	٩ ٤٦	١ ٤٠	١ ٧	[illegible]
٣٠	١٠ ٤٠	١٣ ٢٤	٦ ٤١	٩ ٤٢	١ ٣٠	١١ ٣٩	٩ ٣١	١٤ ٢٩	٧ ١٥	٩ ٤٧	١ ٣٥	١٢ ٣٨	٩ ١	١٤ ٥٨	٧ ٣٤	٩ ٤٥	١ ٤٠	١ ٧	[illegible]
ايام شهر حوت	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	نهار	ليل	ظهر	عصر	عشا	امساك	ايام شهر رومى

حوت ٣٠ (١) — شباط ٢٨ (٩) — دلو ٣٠ (١) — كانون ثانى ٣١ (١٠) — جدى ٣٠ (١) — كانون اول ٣١ (١١)

فصل خامس) ماهیت عنصر مائی وانك كیفیت احوالنی واختلاف اوصاف واسماسنی وبخارایكن بخار
وسحاب وثلوج وامطار وعیون وانهار وینه بخار اولمسنی وحركات مختلفه ایله حركت بولمسنی وبحرایله برك
بری برینه تبدل وتحول قیلمسنی وبرون ودورتنده بولنان اهل بر وبحر اندن انواع منافع بولمسنی واندهٔ اولان
حیوانات وجوده كلمسنی وطبقهٔ مائیه نك ثخنی عداولنان عمق بحاری كیل ایله بیلمسنی وبحارایله سفینه لر
جاری اولمسنی وبحارایله سفینه لرخلقی هر سمته واروب هر مراد الماسنی وبحر محیط ایله یكی دنیا بولنوب كرهٔ
ارض ومادور اولنوب مغربه كیدن سفینه لرلك مشرق سمتنه كلمسنی یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول
ماهیت عنصر مائی وانك طبیعت واطوارنی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت واهل هیئت
اتفاق اوزره دیمشلردركه عناصر اربعه نك ثالثی عنصر مادركه اول برجوهر بسیط وبیرنك وشفاف وجسم
كریدر وطبیعت نوعیه سی رطب وبارد وهوایه نسبتله كثیف بولنوب ثقیله مضاف اولمغله اخواتنه مخالفدر
وكون وفسادایله صورتلر بولمغه قابلدر وكندی حیزندن چیقدقده اخواتنه استحاله ایله متبدلدر وحیزنده
ایكن بیله عناصره منقلبدر وكندی طبیعتیله حیزنده ساكن ایكن نیچه حركات مختلفهٔ قسریه ایله متحركدر
وبوكرهٔ مانك سطح محدبی تموجیله مضرس اولوب فوقنده بولنان كرهٔ هوانك سطح مقعر متحركنه تماس ایتمشدر
وسطح مقعری قعرنده اولان ارضك سطح مضرسنه تماس اولدیغندن اول وهله دوجبالك تضاریسی حسبیله
سطح ماءدخی مضرسدر وبوكرهٔ مانك حیز طبیعیسی تحت الهوا وفوق التراب اولوب وكرهٔ ارضی جمیع جهتدن
ستر ایدوب جوفنه الوب صحیح الاستدارهٔ اولمق مقتضای طبیعتی ایكن ستر اتیموب ارضك بعض یرلری
مكشوف قالدیغنك حكمتنده بعض اهل هیئت عنایت حقه تشبث ایدوب حیوانات بریه نك خصوصا
انسان نوعنك خلقنه وروی زمینده هوادن تنفس ایله بقای نسل وتعیشنه ارادت علیهٔ الهیه تعلق ایتمشدركه
ظاهرده برسببی معلوم دكل دیمشلردر واكثری دخی تسلیم اولوب دیمشلردركه بوعالم اسبابده هرشئ طریق
اسباب ایله وجوده كلمك عادت الهیه درپس ماء بحر كرهٔ زمینی كاتیله ستر اتمدیكنك سببی بودركه آفتاب عالمتابك
فلك خارج المركزی حسبیله اوج وحضیضی اولمغله وحالا حضیضی برج جنوبیه دن جدی اوائلنده بولمغله
شمس منیر كندی سیریله سنه ده بركره حضیضنه نزول ایتدكچه مركز ارضه قریب اولوب حرارتی زیاده تأثیر ایدر
چونكه آفتاب عالمتاب اول برج جنوبیه ده حضیضنده اولدقچه ارضه قریب اولوب برج شمالیه ده اوجنده
بولندقچه ارضدن بعید كتمشدر پس حضیضنه كلدكچه حرارتی شدتی بوعنصر مائی تسخین ایدوب حركته
كتوروب ارضك اول سمتنه جذب ایتمشدر زیرا كه ماء قلیل برمرجل كبیرك بركناره غلیان ایلسه البته اول
صواطراف مرجلدن اول محله واروب سائر اطرافی صودن خالی قالوب منكشف اولور كذلك ماه بحر جنوب
سمتنده شمسك شدت حرارتدن حركت واضطرابه كاوب میاه بحار اقطار سائره دن اول جانبه منجذب اولوب
ارضك شمال سمتنده منكشف یرلر قالمش دیمشلردر لكن عند التحقیق سبب حرارت وبرودت مجرد قرب وبعد
شمس دكلدر بلكه مقابلهٔ شعاع شمس هم شدت حرارته وانحراف شعاعی ضعف حرارته سبب در تته كیم بالاده بیان
اولنمشدر زیرا كه مقابل اولان مزایای محرقه ایله ثابت اولدیغی اوزره انعكاس مضاعف بولنمشدر وبرایله بحر
ایكیسی بركره اولدقدن صكره مرور دهورایله هبوب ریاح وجریان سیول اراضئ سكشوفه یه تأثیر ایدوب وهاد
واغوار وتلال وجبال حادث اولمشدر وماء بحر حركت ایلدكچه مواضع هاویه صوبنه نزول وخلال وتلال
وجباله حلول ایدوب اراضئ سكشوفه ده جا بجا دریا قالمشدر پس خصوص حضیض انكشاف ارضه سبب
كلی بلمیوب اكثری بلنمشدر زیرا كه یكی دنیانك نصف مكشوفی حضیض اتمشدر والله اعلم (نوع ثانی)
عنصر مائك اختلاف اوصاف واسماسنی ومیاه بحار ایكن بخار وسحاب وثلوج وامطار وینابیع وآبار وانهار
اولمسنی وانكله نبات وحیوان وانسان بلكه جمیع معادن واعیان حیات بولمسنی وینه میاه بحار اولوب اصلنه
رجعت قیلمسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل هیئت واهل حكمت اتفاق ایله دیمشلردركه عنصر
خاكی احاطه ایدن عنصر ماكه اول بحر محیطدر واول بحر واحد ایكن اما كن مختلفه یه نسبتله بحار مختلفه یه
تقسیم اولنمشدر وجهانك جهات اربعه سنه نسبتله درت قسم بولنمشدر پس محیط شرقی ومحیط غربی ومحیط
جنوبی ومحیط شمالی تسمیه اولنمشدر وبونلرلك هر بری كندی سواحلنه متصل اولان ممالك وبلدانه اضافتله

نسبت

نسبت قلنمشدر نته كیم محیط جنوبی یه بحر محیط چین وبحر محیط هندوبحر محیط عجم وبحر محیط فارس وبحر
محیط عمان وبحر محیط عرب وبحر محیط حبش وبحر محیط سودان دینلمشدر وبوعنصر ما طبقهٔ ناره نسبتله
طبقهٔ خامسه عداولنمشدر وشعاع شمسك حرارتیله ماء بحرلك اجزاء لطیفه سی هوایه صعود ایلدیكندن اجزاء
ناریه واجزاء هوائیه واجزاء ارضیه ایله مختلط اولان اجزاء كثیفه سی قالوب طعمی بویله مر ومالح بولنمشدر وبالاده
بیان اولندیغی اوزره بومیاد بحاردن واسطهٔ شمس ایله درون هواده بخار وسحاب وثلوج وامطار اولوب
ارضه نزول ایلدكده تدریجا ایله ینابیع وانهار اولوب واندن معادن واحجار ونباتات واشجار بهره مند اولوب
جمیع حیوان وانسان حیات جان بولور وجمله یه حیات ویردكدن صكره قالان زیاده سی انهار عظام اولوب
ثانیا بحاره دوكیلور (فسبحان من جعل من الماء كل شئ حیا) وماء بحر بردخی مجاور هوا اولدقده ینه
لطافت وحلاوت بولوب ماء عذب وفرات اولور وماء بحر منوال مذكور اوزره مثال طولاب ابدا دورایدوب
بحاردن كیدن بخاره بدل انلره انهار كاور انكیون بخارصاعد ایله بحاره نقصان كلمز ودخول انهار ایله
زائد اولمز اگرچه ماء بحر مر وكثیف ایكن مجاورت هوایله حلاوت ولطافت بولور لكن حرارت شمس ایله
محترق اولان اجزاء ارضیه مقارنتیله الوان وطعوم وكیفیات اكتساب ایدوب شور وحار اولور واما ماء زمزم
جمیع امراضه دوادر وماء عذبك فوایدی چوقدر لكن دفع ظمأدن اعظمی یوقدر وعنصر مانك دخی اخواتی
كبی لونی اولمیوب مختلط اولدیغی نسنه یه منقلب اولوب انك طبیعتی اولور مثلا مانك مختلط اولدیغی نسنه
خل ایسه اول هم خل اولور واگر عسل ایسه اولدخی عسل اولور وماء مطلق ایكن جمیع الوانی وطعومی قبول
ایدر وجمله ادناس واوساخی محوایدوب اقر كیدر وحكماء یونانیلر بحر محیطه اوقیانوس دیرلر ومحیط مرقوم
بیاض بیضه مثالی كندی درونده صفرهٔ بیضه كبی مدور اولان عنصر ارضلك اكثرینی لابس ومحیط اولمشدر
وكرهٔ خاكك اندن جا بجا ظهور قیلمشدر وظاهر اولان یرلر ربع مسكون ویكی دنیا وصدهزار جزائر معموره
نیچه نام ونشان ایله شهرت بولمشدر وبو ربع مسكونده اولان بحار صغار اول بحر محیطك بقیه لرندن جا بجا
بر غدیر امثالی قالمشدر واول بحار صغارلك اكبری بحر خزر در كه بحر محیطه متصل دكلدر وبو بحر جنوبدن
شماله طولانیدر مدور دكلدر وجهت شمالنده بلاد خزر واولونغای وتركستاندر وجهت مشرقنده بلاد خوارزم
وطبرستان وجرجاندر وجهت جنوبنده جبال جام وبلاد كیلاندر وجهت مغربنده شیروان وطاغستان
واژدرهاندر وبو بحرلك جزائری چوقدر لكن هیچ برنده عمارت یوقدر زیرا كه صعب المسالك وسریع المهالك در
غایت عمقی یوزقولاج كلمز وجزری ومدی اولمز وبو بحرلك دوری تقریبا اوچ بیك میل مسافه كیل اولمشدر
وطولی تقریبا سكز یوز اللی میل قیاس قیلمشدر وعرضی تجربه ایله مشرقدن مغربه التیوز میل بولنمشدر
واما) قلزم برشهرلك اسمیدركه ساحل بحرده بولنمشدر واول بحر اول شهره نسبت قیلمشدر وبحر محیطه
متصل اولدیغندن جزرومد وهیجانی بحر محیطه مشابه بولنمشدر وفرعون عسكریله انده غرق اولمشدر وبحر
قلزم ایله بلاد یمن میانده برجبل طویل حائل بولنمشدر وانك طولی وعرضی بحر خزر مقداری قیاس اولنمشدر
وجزائر كثیره سی معمور ومسكون بولنمشدركه سهل المسالك ونادر المهالك تجربه قیلمشدر وطولی جنوبدن
شماله وعمقی ایكیوز قولاجدن زیاده بولنمشدر واكا متصل اولان بحر محیط زنجبك وبحر محیط حبشك را كبلری
قطب جنوبی یی كوروب قطب شمالی یی كورمزلر زیرا كه خط استوادن جنوب سمتنده بولنورلر (واما
بحر روم كه اق دكزدر اول بحر محیط غربیدن چیقمشدر ومشرقه طوغری كاوب ارض دمشقه دكین
اتمشدر وبو بحرلك طولی غربدن شرقه تقریبا التی ایلق بولدر وعرضی جنوبدن شماله مطرد دكل بعض یرلری
طار وبعضی یرلری بولدر مغرب سمتنك عرضی تقریبا یدی یوز میلدر واوسطی ایكی بیك میلدن زیاده ومشرق
سمتی بیك میلدن زیاده مكیلدر وبو بحرلك جهت شمالنده ممالك اندلیس ویونان وفرنك وروم ایلی وانا طولیدر
وجهت مشرقنده ایالت حلب وشام واراضئ قدس شریفدر وجهت جنوبنده ممالك مصر وبرقه وطونس
وجزائر ومغربدر وجهت مغربنده مملكت سبته وبحر محیط غربیدر وبو دریاده چوق اطه لر واردركه مسكون
ومعمور در وقرأنده مسطور اولان مجمع البحرین احوالی بو دریاده بولندیغی مشهوردر وبو بحر سفید
كبیر الممالك وسهل المسالك ومسكون السواحل ومعمور الجزائر وكثیر المنافع بر بحر مفیدركه

حجر مغناطیس وشجر مرجان انجق انده حاصلدر وبرکون برکیجه ده مدوجزری دوردہ واصلدر وغایت عمیق
اولان قعری یوزقولاجدن زیاده دکلدر (واما بحر اسود که قره دکزدر اول استانبوله درت بش ساعت مسافه
بربوغازایچندن کلوب اول بلدهٔ طیبه اوکونده مجمع البحرینه دوکیلوراندن بحر رومه داخل اولور وبحر روم
ایسه مرقوم سبته بوغازندن محیط غربی یه واصل اولور وقره دکز بوغازینك جانب شرقیسنده برجبل عالی
اوزرنده اولان مرقد طویل یوشع نبینك قبریدر دیرلر وبو بحر اسود شرقدن غربه طولانی بیضه شکلنده
بحر حززدن اوسع واعمق بردریادر که جهت شمالنده بلاداق کیرمان وکفه وازاق واوبازار ومشرقنده فاش
وکرجستان قلعه لری وریزه درو جنوبنده ایالت طرابزون وکرمسن وسینوب وارکلیدر ومغربنده استانبول وقره
خرمن ونهر طونه در وبو دریانك وسطنده اطه لری یوقدر وغایت عمیق اولان یرلری اوچیوز قولاجدن
چوقدر وشرقدن غربه کیدن کشتیلره سهل المسلك درو غربدن شرقه کان سفینه لری کثیر المهلك درو بو بحرلك
دوری تقریبا بش بیك میلدر طولی تقریبا بیك بش یوز میلدر وعرضی جنوبدن شماله یعنی سینوبدن کفه یه
تقریبا دیوز میلدر ومسافهٔ طولی شرقدن غربه قرق بش کونلك یولدر سبحان خالق البحار (نوع ثالث)
بحارلك انواع حرکاتن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق ایله دیمشلردر که
عنصرمز اولان بحارلك حرکات مختلفه سی واردر اما حرکت اولی سمت اسفله حرکتیدر وبو عنصرمز عنصر
ثقیل خاکه مضاف اولدیغی جهتدن مقتضای طبیعتی ارضك کبی جانب مرکزه حرکتدر وبو حرکت اولی حرکت
سفلیهٔ طبیعیه در واما حرکت ثانیه تحریك ارياح ایله اولان تموج حرکتیدر واما حرکت ثالثه شرقدن غربه
حرکتیدر جمله بحر یلرقتنده مجرب وثابتدر که بحر محیطلك شرقدن غربه جریانی واردر مثلا اق دکزلك سبته
بوغازندن بحر محیط ایله غربه طوغری یکی دنیایه برپچق آیده وارر لرودرت بش آیده انجق شرقه طوغری کاور لر
وبو رتقال طائفه سی بحر محیط ایله یکی دنیادن کیجوب تحت الارض هنده کیدوب کاور کن بحر
محیطلك حرکت شرقیه سن سیرا یتمشلردر وبو حرکت آق دکزده هم تجربه اولنمشدر وبو حرکتلك سببی فلك اعظملك
حرکت یومیه سندن بلنمشدر زیرا که بحر محیطه مخفیجه تاثیرایدوب فلکلرکبی انی دخی دوندورر بولنمشدر واما
حرکت رابعه شمال جهتندن جنوب سمتنه حرکتیدر بو حرکت دخی بحریلر تجربه سیله اثبات اولنمشدر
وبو حرکتلك سببی شمال سمتنده خاکلك برمقدار ارتفاعی بلنمشدر واول سمتلرده نیچه انهار عظام واردر که
انلردخی جریان بحاره امداد ایدر بولنمشدر نته کیم نهر تن آزاق بحرینه ونهر طونه وسائر انهار قره دکزه دوکیلوب
امداد ایدر واول طرف کونشدن بعید وبردی شدید اولدیغندن انده میاه کثیره تکون ایدوب جنوب سمتنه
اقر کیدر واما حرکت خامسه حرکت رحویه سیدر بو حرکت آق دکزده اولور وبو حرکتلك سببی حرکت
شرقیه درکه برونلره وکورفزلره مصادف اولوب کیروکاور پس اول سواحلده حرکت رحویه وجود بولور
واما حرکت سادسه مدوجزر حرکتیدر بو حرکتله میاه بحار تردد اوزره سواحله کاوب التی ساعت قدر مکث
ایدوب ینه کیروکیدر وبونك علت فاعلیه سنده حکما اختلاف ایتمشلردر اکثری دیمشلردرکه بوعالم شهادتك
کلیتی عناصر اربعه دن مرکب عقل وروح ایله قائم ونفس واحد ایله متحرك وساکن برحیواندرکه برحرکتی
دخی مدوجزردر وبعضلری دیمشلردرکه مدوجزر بحر محیط ایچنده اولان حیواناتن واطرافنده اولان ارواحك
تنفسندن اولور وبعضلری دیمشلردرکه مدوجزر حرکت شمسدن حاصل اولان ریاحك حرکتندن وجوده کاور
وبعضلری مدوجزری تاثیر قمره اسنادا یتمشلردر نته کیم بالاده بیانی کچمشدر والحاصل هرشیده وهرایشده نیچه
حکمتلر وفائده لر اولدیغنه بو عنصرمزلك حرکتی مدامی دخی بی معنی اولمیوب ضمنده نیچه فوائد واردر اولا بحر
حرکتیله متعفن اولمز زیرا که حرکتیله عفونت کیدر قالمز مثلا برکسه جهت شمسه اعتدال اوزره یوریوب
کلسه بوامری تجربه ایله تحقیق ایدر شبهه سی قالمز زیرا که شمسه مقابل واقف وجالس اولان قدر حرارتدن
متاثر اولمز ثانیا مد وجزر ایله ماء بحر تنقیه بولور زیرا که ماءرا کدا اکثر ملوث وفاسد اولور حال بوکیم بحر متحرکده
قاذورات اکثمیوب اطرافنه چیقوب صویی صافی قالور ثالثا بو مد وجزرلك سفینه لره کلی امدادی واردر زیرا که
بعض اسکله لرواردرکه مدسزانلره مقارنت ودخول ممکن اولمز وجزرزمانتده سفینه لر سهولتله چقار عوق
اولوب قالمز (نوع رابع) بحر ایله یرلك بری برینه تحول وتبدل ایتمسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل

حکمت

حکمت واهل هیئت دیمشلردرکه بحر ایله یر تبادل ایدرلر زیرا که مرور ازمان ایله صولردن خاکدہ نیچه وجهله
تغیرات عظیمه حاصل اولور اولا خاکك بعض یرلری شوره ویابس اولمش ایکن بحردن اکا اعتدال کلور وبالعکس
اولور بو جهتدن خالق حیوان وانسانه مشابهدرکه کاه جوان وکاه پیرناتوان اولور وثانیا بعض اراضی مکشوف
ایکن بحر ایله مستور اولور وکاه دریا التنه مستور اولان یرلر اچلوب معمور اولور زیرا که حرکت بحر اجرام
فلکیه قوتندن صادر اولمغله وکاه فورتنه وطوفانی تحریك ایدن انظار کواکب حرکت بحره موافق کلمکله
دریا حددن زیاده طغیان ایدروسواحلنی چوب کیدرکاه براولکه یی باصوب اورتروکندویه مخصوص ایدر وکاه
برغیری کاندن چکیلوب ارضی کشف ایدرکویا که بنی آدمه ودوس اطه لری کبی اول ارضی بخش ایدر وثالثا
قره یه متصل اولان بعض یرلر مرور ایام ایله جزیره اولمشدر قبریس کبی قره دن منقطع اولمشدر وبالعکس نیچه
غیری جزائر بیولك قره یه اتصال ایله ایالتلره ملحق اولمشدر ورابعا کویا که دریا ویردیکی یرلره مکافات ایچون بعض
شهرلری وجزیره لری الوب آزاق دکزی اطرافنده اولان بیرامثلی نیچه بلادی باصوب قعرینه صالمشدر
وبو جهتدن دیرلرکه سابقا سبته بوغازندن بری اولان آق دکزلك مکانی قره ایکن اراضئ یونان ایدی بعده مرور
ازمان ایله محیط غربی طغیان ایدوب اول بوغازی اچوب اول اراضیدن کچوب حالا اولدیغی یرلره کلمشدر
واطلاس دکزی کاندن اسفلده بربیولك جزیره وار ایکن برتاریخده ینه محیط غربی طغیان ایدوب بکاره باصوب
المشدر انکچون عمق بحاری کشف ایدنلر اول طرفی تجربه ایدرایکن قعرینی بالجمله واوتلی بولمشدر پس
بودلالات ایدرکه اول مکان صکره دن بحر ایله باصلمشدر (امام فخری رازی رحمة الله علیه دیمشدرکه اشبه
بودرکه ربع معمور سوالف دهورده ماء بحر ایله معمور ومستور اولوب وانك بورآیی محققدرکه اکثر احجار کسر
اولنمسه اجزاء حیوانات مائیه ظهور ایدر زیرا که تحت مادن بارز اولان طین لزجدرکه تاب آفتاب ایله تحجر
ایتمشدر ومسعودی مروج نام کتابنده یازمشدرکه میاه بحار مرور اوار ایله متحرك وسیال وسیار دراکن
وسعت فضا سندن وبطوء حرکاتندن انتقالاتی حس اولنمیوب مساکن قدیمه سنده ساکن ظن اولنمشدر نته کیم
حضرت خالد بن الولید رضی الله عنه صدیق اکبر رضی الله عنه حضرتلرینك خلافتنده حیره فتحنه وارمشدر
ونجفه ایره مشدر واهل حیره دن عبد المسیح نام برپیرکوروب اندن اخبار عجیبه صوره مشدر واخبار
عجیبه سندن بری بودرکه بن یتمشدمکه بحر فارس محل نزولکه حلول ایدوب امواج یم تحت قدمکده تلاطم
ایدردی وسفینه لر متاع سندوهند ایله بوموضعه کاوب کیدردی ومسعودی دیمشدرکه حالا بحر ایله حیره نك
اره سی نیچه مرحله دروتجفه وارنلر مزبورلك صدقنی بیلمشدر وعریش مصر ایله جزیرهٔ قبریس اره سنده بریول
وارایدیکه اهل عریش قره دن قبریسه کیدرلردی وسبته بوغازندن احجار ایله مبنی طولی اون ایکی میل
مسافه برمتین کوپری وارایدیکه اندن اهل اندلس جانب غربه واهل مغرب جانب اندلسه کیچر کیدرلردی
وماء بحر روم اول جسرلك تحتنده اقوب بحر محیطه دوکاوردی بعده مرور ایام ایله ماء بحر اول جسری ستر
ایدوب اطرافنی بیله بصمشدر حالا اول بحرلك صفا وسکونی وقتنده جسر مزبور عیان کورینور دیرلر
وبومذکورات امثالی صدهزار آثار واردرکه میاه بحارلك غریدن شرقه حرکات وانتقالاتنه دلالات ایدر ومولك
هندلك اقدمی برهمن اعظمدرکه اصول حکمتی اول بیلوب سویلمشدر واجرام علویه نك اجسام سفلیه ده اولان
تاثیراتن بیانیله مبدأ اولی اثبات ایلمشدر وهند وسندنام کتابنده علوم حکمتن اصول وفروعن یازوب
دیمشدرکه اوج شمس هر برجده ایکی بیلك یوزسنه سیرایدوب یکرمی بش بیلك ایکیوزسنهٔ شمسیه ده
بردوره سن تمام ایدر وقتا که اوج شمس برج شمالیدن برج جنوبیه به انتقال ایدر عمارت ارض دخی
سمت شمالدن جانب جنوبه تحول ایدر زیرا که بوارض معمور بحر ایله مغمور اولوب حالا بحر ایله مغمور
اولان یرلر مسکون ومعمور اولور وزعم ایتمشدرکه اوج شمسلك هر دوره سنده برکره اهل عالم فنا یه واروب مجددا
وجوده کاور ومسعودی دیمشدرکه پس حضیض شمسلك میاه بحری جذب ایتمسی بوقاعده اوزره میباشدر
چونکه اوج وحضیض مرقومك انتقال ایتمسی تدریجدر عامرلك غامر اولمسی وعالم آخرلك وجوده
کلمسی دخی دفعی دکل تدریجیدر پس مادامکه حضیض شمس برج جنوبیه دهدر جانب جنوب سمت
شمالدن زیاده حار اولوب اول حرارت بورطوبتی اول جانبه جذب ایدوب عنصر آب دخی اول سمته کیدر

وابدا عمارات ارض انتقال اوج شمس ایله فرض اولنوب بروج جنوبیه یه حلولنده عمارت دخی اولطرفه
تحول ایدر بو اموری یازمقدن مرادمز اعتقاد ایچون دکلدر بلکه اول صانع حکیمك عجایب صنعتلرین
وغرایب حکمتلرین عارف اولان جمله یی کندی وجودنده بولوب معرفت نفسه نائل اولمغله معرفت حقه
واصل اولوب هر مرادی کندی کوکلنده حاصل اولمق ایچوندر (نوع خامس) بحرك واهل بر وبحره اولان منافع
وفوائدك وکندی درونده بولنان حیواناتن بعض اوصاف زوائدین بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل حکمت دیمشلردرکه جمله دریالرك صویی آجیدر لکن بحر محیطك سواحل شمالیه سنده وسواحل
جنوبیه سنده اولان صولری ایچلمك مرتبه سنده طاتلیدر وآنك سببی بودرکه اول ایکی سمتك جبالندن انهار
عظیمه وسیول کثیره جریان ایدوب اول سواحلدن اول ایکی بحره دوکیلور واو ایکی ناحیه نك سمت رأسلرندن
شمس منیر بعید اولدیغندن تأثیری قلیل وحرارتی ضعیف اولمشدر واول بحرینك اجزاء لطیفهٔ مائیه سی هوایه
منجذب اولمیوب صولری لطافتی اوزره قالمشدر پس بحرین مزبورین ایله سفینه لر کتوردیکی حمل اجی دریالرده
کتوردیکی حملك نصفی قدر انجق کلور زیرا که ماء مرك جوهری کثیف اولدیغندن تحمل سفینهٔ ثقیله ایچون
قوت بولور اما ماء عذبك جوهری لطیف اولدیغیچون سفینهٔ ثقیله یه تحملی اولمیوب غرق اولور وماء عذب
ایچنده سباحت ماء مر ایچنده سباحتدن آسان کلور زیرا که اجزاء کثیفه یی شق ایتمکدن اجزاء لطیفه یی خرق
ایله حرکت اسهل واتمدر انکیچون امواج بحر شیرین امواج بحر تلخدن اعظمدرکه کاهی قباروب سحابه چیقار
کاهی چکیلوب قعرینه اینر ومیاه بحارك مر اولمسنده فوائد چوقدر اظهری بودرکه کندی کثافت بولوب
سلامتله سفینه لر سواحله کیدوب کله لر ورایحه سی لطیف اولوب درون وبروننده بولنان مخلوقات آنك
عفونتندن هلاك اولمیوب سلامت قاله لر زیرا که ماء راکد عذب اولسه طول مکث ایله تعفن ایدوب رایحه سی
مهلك اولور حق تعالی عنایتیله بحاری دخی انسانه مسخر ایتمشدرکه انك درونده انواع احجار ولؤلؤ ومرجان
ومغناطیس وعنبری ونیچه منافع وسنکری وانواع لحم طری استخراج اولور وروی زمینده اولان مخلوقاتك
انواعندن زیاده هم درون دریاده مخلوقات بولنور لکن عنصر مادن عنصر هوا لطیف اولدیغندن هوا ایله تربیه
اولنان حیوانات بریه ماء ایله تربیه اولنان حیوانات بحریه دن الطف واظرفدر واحسن واشرفدر وحیوانات
بحریه کثرت انواعیله ایکی قسم اولمشدر بر قسمنك ریه سی اولمز بالق انواعی کبی استنشاق هوایه احتیاجی قالمز
زیرا که طبیعتی صو اوزرینه خلق اولنمشدر وبو قسم بی تنفس بولندیغی کبی صوت وصداسز بولنمشدر زیرا که
تنفس هوا وصوت وصدا آق جکرده بولنان ریه ایله حاصل اولور پس ریه سی اولمیان حیوانك نه تنفسی اولور
ونه صوتی کلور وبو قسمنك ریه اولمغله هم تنفس ایلر وهم صوت وصدا ویروب قوربغه کبی سویلر وبالق انواعندن
بر نوع بالق اولورکه جثه ده جسم انسان مثالی نصف مؤخری چتالدر وطبیعتی مخلوقات بحر ایله جنك
وقتالدر اکرچه جثه ده اوج ادم قدر بلنمشدر لکن حیوانات بحرك جمله سنه غالب بولنمشدر اول تمساح نامیله
تسمیه قیلنمشدر وحیوانات بحرك اعظمی حوتدرکه بیوك سفینه دن اعظم کورنمشدر حق تعالی حکمتیله
مخلوقات بحرك مخلوقات برکبی بعضسنی آکل وبعضسنی مأکول ایدوب مأکولك نسلنی کثیر خلق ایتمشدر
تا کیم منقرض اولمیوب بقا بولسون وقعر دریاده ساکن صدف نامنده بر حیوان واردرکه اوسط بهارك
اواسطنده وجه دریایه چیقوب اغزنی آچوب مطر نیساندن بش اون قطره الوب ینه دریایه طالوب اوقطره لر
لؤلؤ تر اولور سبحان الخالق الباری (نوع سادس) بحرك منافعندن اولان سفینه لرك اطراف وسواحله
سیر وسفرك بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه عنایت حق ایله منافع بحردندرکه
دریا یوزنده سفینه لر هر سمتك موافق روزکار ایله مراد اولنان جهتلره سرعتله سیر ایدوب نیچه بیك جمال
وبغالك ونیچه بیك زحمت ومشقتله نیچه ایام وشهور ایچنده نیچه قری وبلاده کوتوردیکی نیچه بیك قنطار
احمال ثقیله یی سهولتله تحمل ایدوب زمان قلیل ایچنده نیچه بیك سواحل بعیده یه نقل ایدوب کوتوررلر
اما آق دکزده وقره دکزده سفینه لرله سفر ایدن اهل اسلامدن رئیس کمیجیلر سیر سفینه لر ایچون اوتوز ایکی روزکار
تعبیر وتقسیم ایدوب جمله یی اون عدد اسمیله بیان ایتمشلردر ابتدا جهت شماله ییلدز وجنوبه قبله وشرقه کون
طوغوسی وغربه باطی وشمال ایله شرق اراسنه پویراز وشرق ایله جنوب اراسنه کششلمه وجنوب ایله غرب

اراسنه لودوس وغرب ایله شمال اره سنه قره یل دیمشلردر بعده بونلرك هر ایکیسی اراسنه اورته وهر بریله
اورته اراسنه کرته یعنی ربع اصطلاح ایتمشلردر وکرته لری هر برینه اضافتله تعیین ایدوب مثلا ییلدزك پویرازدن
یکا کرته سنی دیوب اوتوز ایکی روزکاری بیلوب جمله سنی پوصله ایله بولوب اصلنه یتمشلردر وهر روزکار ایله بر سمته
کتمشلردر واما بحر محیط جنوبیده سیر سفینه لرله سفر ایدن اهل چین وماچین واهل هند وسند واهل فارس
وعرب ملاحلری مزبور اوتوز ایکی روزکاری تقریب جهتیله اون بش مطلع وایکی قطب جمله یی اون یدی اسم ایله
ومطالعك مقابلنی مغیب ایله تسمیه ایتمشلردر وبو اون یدی اسم ثوابتدن اون یدی کوکبك اسمیدرکه
انلری اصطلاح ایدوب اون بشنك مطالع ومغاربنه وقطبین مقابلنه کتمشلردر ونقطهٔ شمالدن بدأ ایدوب
جانب شرقیدن نقطهٔ جنوبدن ترتیب ایله اعتبار ایتمشلردر ابتدا قطب جاهدرکه معرب کاهدر واول قطب
شمالی قربنده بولنان کوکبدرکه اهل هیئت اکا اسم تصغیر ایله جدی دیرلر واول سمتك روزکاری اصل اعتبار
اولنمشدر بعده مطلع فرقدان ومطلع نعش ومطلع ناقه ومطلع عیوق اعظم ومطلع نسر واقع ومطلع سماك
رامح ومطلع ثریا ومطلع نسر طائردر واول نقطه مشرق جهتنده اولدیغندن اکا مطلع اصلی دخی دیرلر بعده
مطلع جوزا ومطلع تیر یمانی ومطلع اکلیل ومطلع قلب عقرب ومطلع فارسین ومطلع سهیل ومطلع سلبار
وقطب جنوبی که اکا قطب سهیل دخی دیرلر وبو سمتك روزکاری دخی اصلدر ونصف غربی ینه ذکر اولنان
کواکبك مغیبی ایله تسمیه اولنمشدر پس قطب سهیلدن صکره مغیب سلبار ومغیب سهیل ومغیب فارسین
ومغیب عقرب ومغیب اکلیل ومغیب تیر ومغیب جوزا ومغیب طائر که مغیب اصلیدر ومغیب ثریا ومغیب
سماك ومغیب واقع ومغیب عیوق ومغیب ناقه ومغیب نعش ومغیب فرقداندرکه بونلرله اوتوز ایکی جهتدن
هبوب ایدن ریاحی پوصله ده بولوب هر بریله مقابلی سمتنه سیر وسفر ایتمشلردر واما پوصله بر مدور مقوادرکه
انده اوتوز ایکی روزکار یازیلوب درون حقه یه وضع اولنمشدر واول تقسیماتك برنده نقطهٔ شماله سیاه ایله
اشارت قلنمشدر واول حقه یه بیت ابره دینلمشدر ورأس ابرهٔ شمال مقناطیس ایله سقی اولنمشدر ومرکز حقه ده
قائم اولان میلك رأسنه وسط ابره وضع اولنوب فم حقه شیشه ایله سد اولنمشدر تا کیم درون حقه یه روزکار
یول بولمیه وابره نك حرکت وقرارینه مانع اولمیه پس بو حقهٔ مرقومه نك نقطهٔ شمالی خارتینك نقطهٔ شمالنه
مطابق وضع اولنسه ابره سی نقطهٔ شمالدن اونبر درجه غربی قرار ایتمکله حقه ایله خارتینك نقطهٔ شمالی
ابره دن اونبر درجه شرقی بولنسه بونکله اهل سفینه یه جمله جهتلر عیان وهر روزکار بیان اولوب نه طرفدن
کلوب نه سمته کیده جکلری هب ظاهر ونمایان اولور زیرا که پوصله ابره سی نقطهٔ شمالدن جانب غربه اونبر
درجه منحرف قرار بولور وبحریون اکثر ایام ولیالیده رؤس جبالی بیله مشاهده ایده مزلر پس انلره نسبتله
شمس وکواکب دریادن طلوع ایدوب ینه دریاده غروب ایدر سبحان من سخر لنا البحار نظم کشتی سایری صان
وقف شتاب) بادباندن قنادا چمش مرغاب) خوف طورسون ندر اول ذوق وصفا) کاوله سن طائر روی دریا
اتکا ایلیه سن بالینه) باقه سن آیینهٔ سمینه) اوله سن بارهٔ بادیله وزان) ایده سن خیلی سواحل سیران) اولوب
اسودهٔ بردوش هوا) کزه سن عالمی بی منت پا (نوع سابع) طبقهٔ مائیه نك ثخنی بولنان عمق بحاری ومسافات
بحر محیطی وکرهٔ بر وبحری سفینه ایله سیر ودوری بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت عمق بحاری
ومسافات روی دریایی کرات ومرات ایله تفتیش وامتحان ایدوب اتفاق اوزره دیمشلردرکه طبقهٔ مائیه نك ثخنی
بولنان عمق بحاری کرار ومرار ایله تفتیش وتجربه اولنمشدر اما اعماق بحار اربعهٔ مذکوره بالاده بلنمشدر واما محیط
غربینك عمقی خارج سبته واسپانیا وپورتقال ناحیه لرنده قعر دریاده درتیوز قولاج اسقاندیل ایله ایرمشلردر
وجرمانیا وپورتقال ناحیه لرنده بحر محیطك عمقنی اکثر یرلرنده التمش ذراع انجق کورمشلردر وغایت عمیق اولان
یرلرینی یوز ذراعدن ناقص بولمشلردر لکن شمال ناحیه لرنده بحر محیطك عمقنی درتیوز قولاجدن زیاده المشلردر
واما بحر محیط جنوبینك عمقی سودان وجبال قمر وحبش وعرب وعمان سمتلرنده التی بیك قولاجه یقین درین
بولنمشدر وعجم وهند وچین ناحیه لرنده بحر محیطك عمقی بش بیك قولاج مقداری بلنمشدر واما بحر محیط
شرقینك عمقی چین وتبوکه وخطا وتاتارستان ناحیه لرنده بعض یرلری بش یوز قولاجدن زیاده وبعض یرلری
التیوز قولاجدن زیادجه بولنمشدر واما بحر شیرین شمالینك عمقی بعض یرلرنده اوچیوز قولاج وبعض یرلرنده

درتیوز قولاج امتحان اولنمشدر ویکی دنیا اطرافنده بحر محیطك عمقی تفتیش وتجربه اولندقده شمالی ناحیه لری
درت بش یبك قولاج قدر بولنمشدر وجنوبی سمتلری الی یدی یبك قولاجدن زیاده کیل اولنمشدر واما بحر
محیطك تحت الارض اولان اواسطنده بغایت عمیق اولان یرلری سکزیبك قولاجدن ناقص کیل اولنوب تیقن
ایله بلنمشدرکه نهایت عمق بحار مقدار ارتفاع اعظم جبال ارض ایکی بچق فرسخ مسافه بولنمشدر نته کیم بحر
محیط ایچنده اولان جبال عالیه نك رؤسی کورنمشدر وانلره جزائر واطه لر دینلمشدر واما بحر محیطك مسافاتی
معتدل روز کارایله شرقدن غربه برکون برکیجه ده یوزمیل قدر مسافه سیر سفینه بولنورکه بوکا بر مجری دینلور
واون کونده برمیل وبرآیده اوچ یبك میل مقداری مسافهٔ بحر قطع اولنور پس بومنوال اوزره سکز آیده کرهٔ
زمینی تماما دور ایتمك تمکاتدن بلنور زیراکه بحر ایله ارض بیضه مثالی کرهٔ واحده حکمنده فرض اولنوب براهین
هندسیه ایله منطقهٔ کرهٔ زمین یکرمی درت بیك میل مسافه قیاس اولنورکه سکزیبك فرسخ مسافه بولنور
نته کیم تاریخ هجرتك طقوزیوز یکرمی یدی سنه سنده موغلیان نامنده برقپودان یوزاون کسه اوب ایکی
سفینه ایله خارج سبته یه کلمشدر وساحل محیط غربیده سو یلیا لیمانندن چیقوب مسقط شمسی کوزه دوب
برموافق روز کارایله اوتوز سکز کون سیر ایدوب تمام درت بیك میل بحر محیطك ساحلندن بعید اولوب برجزیره
بولمشدر بعده غرب وجنوب آراسنه اوتوز اوچ کون کیدوب یکی دنیانك جنوبی قرنشده عورت بورنی نام
جزیره ده نیچه کون راحت ایدوب اندن نه غرب وجنوبه طوغری اوتوز کون دخی کیدوب یکی دنیانك جانب
جنوبنه ایتمشدر وبرای قدر آنده راحت ایتمشدر بعده یکی دنیانك جانب جنوبی تماما قرق کون ایچنده مرور
وعبور ایدوب نهایتنده بنه قره یه چیقوب نیچه ایام انده راحت وحضور ایتمشدر واندن تمام التمش کون غرب
وشمال اراسنه کتمشدر انده برجزیرهٔ خالیه کوروب اکا چیقوب نیچه کون راحت ایتمشدر بعده کالاول مسقط
شمسی کوزه دوب طوغری جانب غربه وبراعتبار ایله جانب شرقه کتمشدر وبرزه نسبتله تحت الارض مغربدن
مشرقه کچوب جزائر هنده یه تمشدر وتحت الارض اثنای سیرنده بی حساب اطه لره اوغرایوب هر برنده نیچه الوان
احجار وانواع اجزاور یاحین وبی حد قرنفیل وزنجبیل ودارچین الوب جنوب هنده کاوب هندستانه جان اتمشدر
واندن بحر هندایله عجم وعرب وحبش ناحیه لری جنوبندن نه بحر محیط ایله مرور ایدوب جبال قمر وسودان
جنوبندن کیدوب ممالك مغرب وبلاد سبته نك مغربی سمتندن عبور ایتمشدر وسبته بوغازی مقابلنه کلدکده
امتعه سفینه سی دریایه باتمشدر وکندی سفینه سی یتمش کسه ایله سلامته یتمشدر پس طقوزیوز اوتوز سنه سنده
ینه سو یلیا قربنده سانلوقه لیمانته کاوب کندی مکانته قرار ایتمشدر وجمیع مدت سفری اوچ
سنه دن اون درت کون ناقص اولمشدر وبومدت ایچنده اللی بیك میل مسافهٔ بحری سیر وسفر قیلمشدر
چونکه موغلیان قپودانك سفینه سی خط مستقیم اوزره سیر ایتمیوب کاه جنوبه وکاه شماله صاللمشدر انکچون
اول قپودان سکز آیلق مسافهٔ بحری اون التی بچق ایده انچق سیر ایدوب کرهٔ زمینی دور ایله عالمزه کام آلمشدر
ومدت مرقومه نك ایام باقیه سن اثنای سفرده بلاد وجزایرده بیع وشرا ایله کچیروب قالمشدر چونکه تحت
الارض سیر وسفر ایدنلرك ابتداسی قپودان مرقوم اولمشدر انکچون یریوزنده بونامله شهرت بولمشدر واسپانیا
قرالی اندن حظ ایدوب یانته المشدر واول سفینه یه برعالی ترسانه بنا ایدوب انی قیرمزی چوقه ایله ستر ایتمشدر
وکرهٔ زمینی سیر ایله تماما دور ایدوب دور آمدن برو اولمش برایش ایتمشدر دیو اول ناحیه ده اولنلر اول سفینه یی
زیارته کتمشدر وبیان احوال بحار بونکله نهایته یتمشدر واحوال مرقومه یی بودوائر مرسومه عیان ایتمشدر

شکل

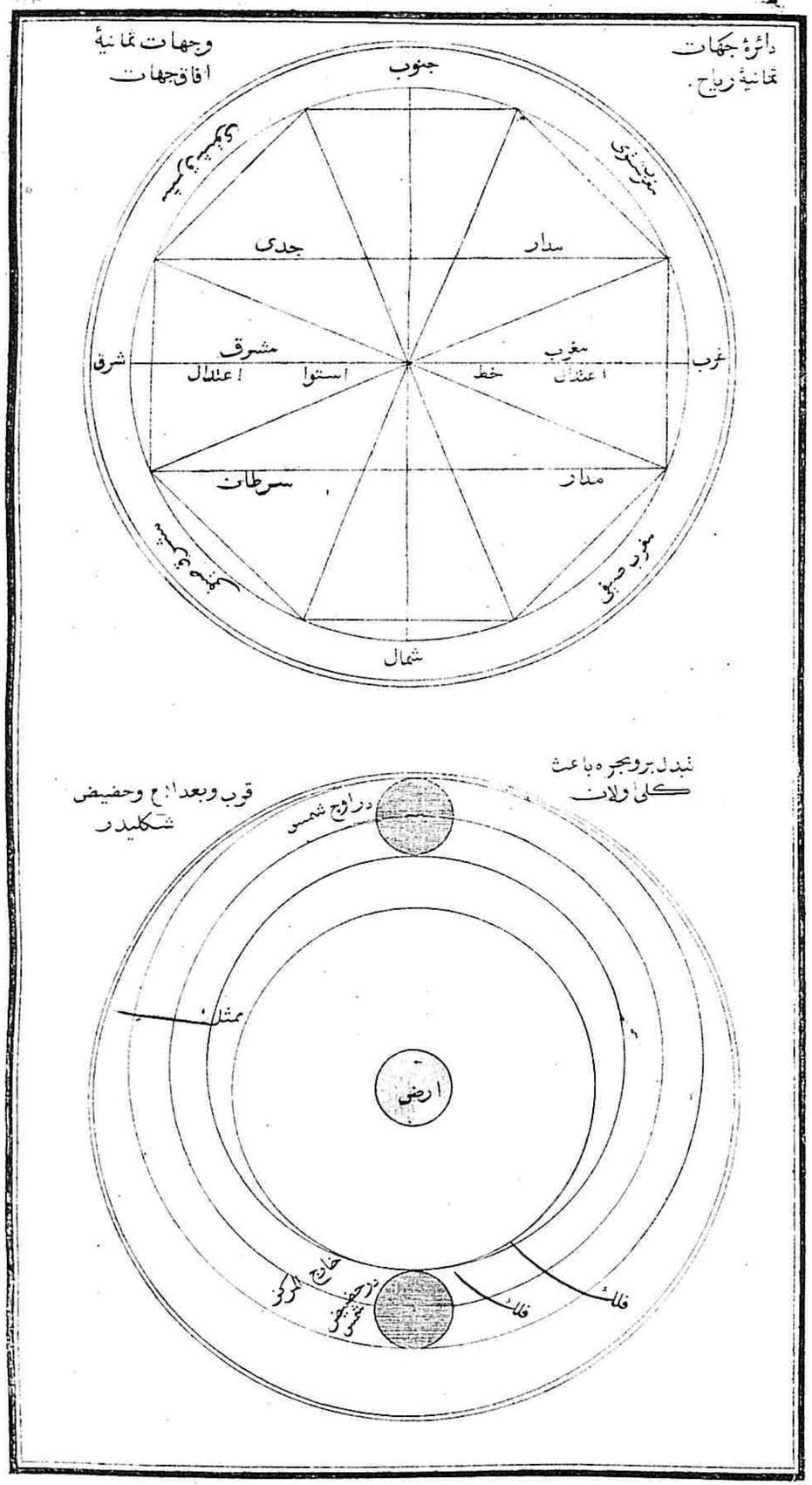

فصل سادس) ماهیت عنصر خاکی وانك فوائد وخواصنی وکیفیت واحوالنی وسکون وقرارنی وحفظ
اجزاسنی ووهاد وجبالنی وکرهٔ ارضك ایکی طبقه یه انقسامنی ویکی دینانك ظهوریله ارتسامنی وتفجر عیونی
وزلزله زمینی درت نوع ایله حکیمانه عیان وبیان ایدر (نوع اول) ماهیت عنصر خاکی وانك فوائد وخواصنی
وکیفیت واحوالنی وهیئت ووهاد وجبالنی وسکون وقرارنی وجذب اجزاسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل حکمت واهل هیئت اتفاق ایله دیمشلردرکه عناصر اربعه نك رابعی ولب لبابی عنصر ترابدرکه
اول برجوهر بسیط وکثیفدر وطبیعت نوعیه سی باردویابس اولمغله سائر عناصره مخالفدر وثقیل مطلق
بولندیغندن حیز طبیعیسی تحت العناصر اولوب کندی اجزاسنی جذب وحفظ ایله حیزنده سکون وقرار
ایتمشدر وبو عنصر خاکی سطح واحد برله محاط برجسم کریدرکه اول کره نك مرکزی مرکز عالم ووزیر پای جمیع امهدر
وسطحی وهاد وجبالله مضرس اولوب فوقنده بولنان کرهٔ مانك وهوانك سطح مقعرلرینه تماس ایتمشدر وافلاك
وعناصر کرهٔ زمینك اطرافنده متحرك اولوب دوران فلك اول سرعت حرکتیله بو عنصری هرجهتدن وسطه
دفع ایدوب ساکن طوتمشدر نته کیم برشیشه ایچنه برحجر وضع اولنوب اول شیشه سرعت وقوتله اداره
قیلنسه اول حجرانك وسطنده حرکت ایلیوب ساکن اولور کذلك ارض اوسط فلکده ساکن اولوب برقرار
اوزره قرارایتمشدر اکرچه بعضلری دیمشدرکه بوکرهٔ ارض شمس حولنده هم حرکت وضعیه ایله وهم حرکت
اینیه ایله دائما متحرك بولنمشدر وافلاك ونجوم ایسه ابداساکنه وثابته اولوب انجق دوران ارض ایله متحرك
ودائرظن اولنمشدر نته کیم راکب سفینهٔ سائره اولان کسه یه ساحل بحر متحرك وسائر کورنمشدر وبونك
برمقدارجه تفصیلی فصل تاسعده هیئت جدیده نامیله بیان اولنه جقدرلکن بورأی ضعیف جمهوره مخالف
بولنمشدر چونکه بوکتابده احوال عالمی بیاندن مرادمز انجق معرفت صانع جهاندر نفس امرده جهان دکلدر
پس عالم نه هیئتده اولورسه اولسون ونه جهتله حرکت قیلورسه قیلسون جمله سی اول بدیع السموات والارض
حضرتلرینك کمال قدرت وعظمتنه دالدر وبزاره لازم اولان انجق بونظر عبرتله کسب کمالدر وبو عنصر ارض
اخوانی کبی کون وفسادایله انواع صورتلربولمغه قابلدر زیرا که کندی حیزنده ایکن بیله سائر عناصره تبدل
ایدوب ومنقلب اولور وبو عنصر ارضك برودت ویبوستی معا بولنمغی علت غلظت وتمسك اولمغله ظهری
حیوانانه مقر وملجاء وبطنی معادن ونباتانه مبدأ ومنشأ بولنمشدر وکری الشکل اولدیغی نیچه دلائل
وبراهین ایله اثبات اولنمشدر وجمیع روی زمینده ایکی بحق فرسخدن زیاده مرتفع جبل اولمدیغی یقینا بیلنمشدر
چونکه ارتفاع اعظم جبالك قطر ارضه نسبتی سبع عرض شعیره نك بر ذراعه نسبتی کبیدر پس بو جبال جمیع
ارضك کره اولمسنه مانع دکلدر مثلا برمدور تفاح اوزرنده حبات ارزن غرس اولنسه وانصاف حبات اندن
طشره بولنسه اول تفاحك مدوراکنه انلرضرورمدیکی کبی تضاریس جبال دخی ارضك کریتنه ضرر ویرمز
لکن کرهٔ زمین زیاده عظیم اولدیغندن مسطح کورینور انکچون علم حکمتدن بی بهره اولانلرك عقلی کوزی
کوردیکی یردن تجاوز ایتمیوب اولدیغی مکانی دوزکورمکله مجموع ارضی سطح مستوی ظن ایتمشدر حال
بوکیم واقعه مطابق دکلدر وکرهٔ ارضك وسطنده برنقطهٔ موهومه واردرکه مرکز عالم وتحت حقیقی اودر
وجمیع جهتلردن اجسام ثقیله اکامیل ایدوب موانع مرتفع اولدقجه واروب انی بولور وهرجهتدن ارضك
سمایه بعدی مساوی اولدیغی حالده اجرام ثقیله بربرینی تدافع سبیله یامرکزك جذبی طریقیله بو عنصر ارض
وسط عناصرده قرارایتمشدر پس انسان سطح ارضك هرنه موضعنده قائم اولورسه انك رأسی ابداسمت سمایه
کاوب قدمی سمت مرکزه طوغری اولوروا کانصف سماظاهرکورینور زیرا که انك افقی دائره سنك مرکزی
کندی قدمی تحتنده بولنورو ارضك قنتی طرفنه نه مقدارحرکت ایلسه اکاسمانك اول مقداری اولطرفدن
ظاهراولور وطرف اخرندن اول مقدارظاهره بدل سمایه خفا کاور پس یکرمی ایکی فرسخ مسافه که تقریبا
ارضك بردرجه سیدر هراول قدرحرکت ایجون سمانك دخی بردرجه سنی ظاهراولوب مقابلنده بردرجه سی
خفا بولور زیرا که بردرجهٔ ارض کندی منطقه سنك اوچیوزالتمش جزؤندن برجزؤ اولدیغی کبی سمانك دخی
بردرجه سی اویله در پس ارضك بردرجه سی مقابل وبرابرنده بولنان سمانك بردرجه سنه مطابق ومساوی
عداولنمشدر اکرچه دائرهٔ ارضك قوسندن دائرهٔ سمانك قوسی اطول بولنمشدر لیکن بوقیاس ایله جمله درجات

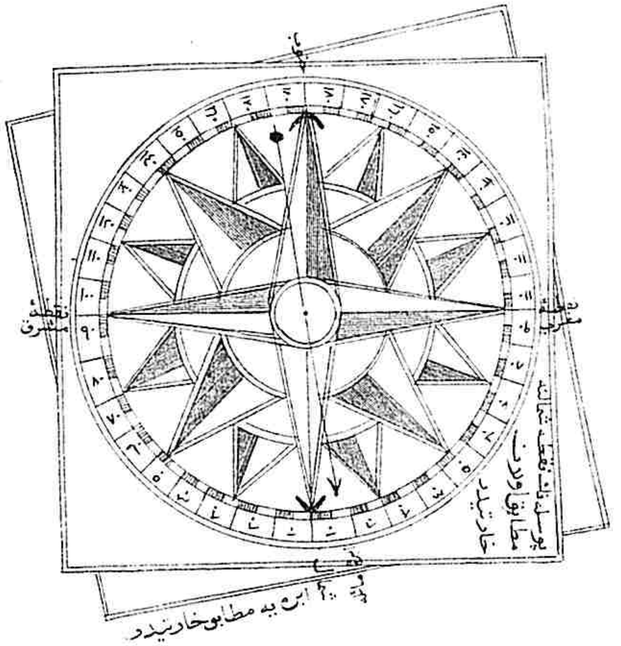

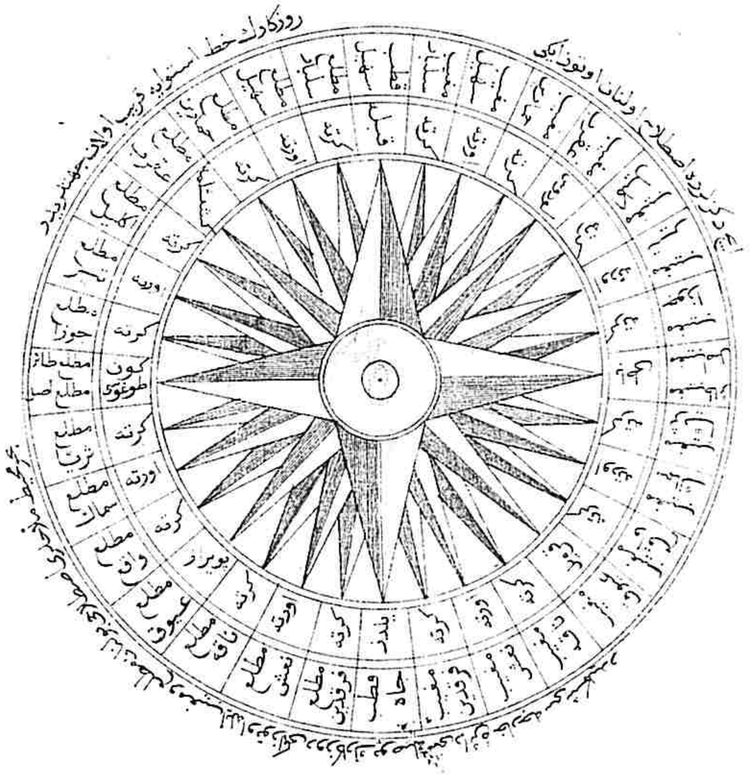

مناطق افلاك وارتفاع وانحطاط كواكب بيلنمشدر (نوع ثانى) عنصر ترابك ايكى طبقه بولنديغنى وبعض آراء
فلاسفه بعض آيات كريمه يه وبعض احاديث شريفه يه من وجه تطبيق اولنديغنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل حكمت واهل كلام ديمشلردركه بو عنصر ارض بر كره ايكن ايكى طبقه يه تقسيم اولنمشدر
اما اولكى طبقه سى طبقهٔ طينيه دركه جميع معدنيات ونباتات وحيوانات وينابيع وزلازل وبخارات انك ناحيهٔ
علياسنده تكون ايدوب وجوده كلمشدر وبو تراب عنصر بى رنك ايكن انلرله مختلط اولديغندن نيجه الوان
مختلفه ايله ملون اولمشدر وبو طبقه نك ثخن وعمقنى هندستان حكماسى بال مومليرى ياقوب انواع فنون ايله
متعدد يرلرده آبار عميقه حفر ايتمكله تفتيش وامتحان قيلمشلردر ونيجه صحراده يدى بيك قولاجدن زياده
ودريا قربنده اون بش بيك بشيوز قولاج كه تقريبا بش فرسخ مسافه در اول مقدار قعر زمينى حفر ايتدكده
طبقهٔ طينيه نهايتن بولمشلردر وتراب خالص وبى رنك ويابس عنصره واصل اولمشلردر حالا اول قويلرك دردى
هندستانك نهايتى اولان كنكدر صحراسنده در وبئر شداد شام شريفده عيون التون سمتنده زيدانى
صحراسنده دركه اكا بئر هاويه ديرلر واول سمتك خلقى انى تماشا ايتمك ايچون كيدرلر وياغلى خرقه لردن دوه قدر
بيوك دمتلر باغليوب نار ايله شعله لنديروب اول بئره انى طرح ايدرلر پس اول مشعله يى سير ايدوب كوررلركه
درون بئره نزول ايلدكجه كوچك كورينوب تايلدز قدر اولور ديرلر وعلم مناظره ده ثابتدركه ليل مظلمده بر جبلده
جمل بيوكلكنده يانان آتش بش فرسخ مسافه دن بر كوكب مقدارى كورينور پس بو قياس ايله مسافهٔ طبقهٔ
طينيه بيلنور وبو طبقهٔ مختلفهٔ طينيه طبقهٔ ناره نسبتله التنجى طبقه عد اولنور واما عنصر ترابك طبقهٔ
ثانيه سى خالص ترابدركه مركزى محيط اولان عنصر اصليدر واول تمام بارد ويابسدر وبى رنكدركه ملون دكلدر
زيراكه عناصر اصليه نك لونى اولمز نته كيم لون مألون انادر وبو طبقهٔ خالصه نك عمقى مركزه وارنجيه دك بيك
ايكيوز التمش يدى فرسخ مسافه حساب اولنمشدر زيراكه منقطهٔ كرهٔ زمين سكز بيك فرسخ مسافه اولديغندن
محيطدن مركزه وارنجيه دك نصف قطرى بيك ايكيوز يتمش ايكى فرسخ مسافه بولنمشدر پس نصف قطر
ارضدن بش فرسخ طبقهٔ طينيه نك حصهٔ عمقى افراز اولندقده عمق طبقهٔ خالصه عدد باقى بيلنمشدر پس فلك
قمرك جوفنده طبقهٔ ناريه وانك داخلنده طبقهٔ دخانيه وانك باطننده طبقهٔ زمهريريه وانك دروننده طبقهٔ
بخاريه وانك ايچنده طبقهٔ مائيه وانك جوفنده طبقهٔ طينيه وانك باطننده طبقهٔ خالصه دركه طبقهٔ سابعه در
وبويدى طبقه برى برينى محيط اولمشدر وبو طبقات سبعه (ومن الارض مثلهن كلام قديمنك فحواسنه مطابق
كلمشدر اما ابن عباس رضى الله تعالى عنهما حضرتلرندن نقل اولنان قصه ثور وحوت ثبوت بولديغى تقديرده
برج ثور وبرج حوت ايله توجيه اولنوب اكا موافق اولمشدر زيراكه اصحاب كرامك امور مذكوره دن بو مقوله
تعبيراتى غالبا صدر اسلامده امور دين مبين هنوز استحكام بولمدن آراء فلاسفه يه خلق مشغول اولوب دين
اسلام قواعدنى ضبط وروايتدن قالمسونلر ديو امور دينيه دن اولميان سؤاللره (كلموا الناس على قدر عقولهم
مضمونجه حكيمانه جوابلر ويرمشلردر لاجرم انبياء عظامك واصحاب كرامك مصالحى خلقه امور دينيه
تعليمى اولوب حقايق اشيا بيانى انلرك وظيفهٔ شانى اولمديغندن اختلاف تشكلات قمردن سؤال اولندقلرنده
قل هى مواقيت للناس والحج) بيورلمشدر تا كيم خلق انلردن سؤال ايده جكلرى ندر بيلسونلر وامور دينيه دن
اولميان احوالى انلردن سؤال ايتمسونلر نته كيم نخل خرمايى القاح وتأبير قصه سنده پيغمبريمز صلى الله عليه وسلم
انتم اعلم بامور دنياكم) بيورمشدر وكرهٔ زمينك قطبينى عرض تسعيندركه بالاده بيان اولنديغى اوزره التى اى
كيجه والتى اى كوندزدر پس ظلمت خضر واسكندر قطب شمالده اولان التى اى كيجه دن عبارتدر والا دائما محل
ظلمات اهل فن قتنده ثابت دكلدر واما سد يأجوج ومأجوج اقليم سابعك مشرقى سمتنده تاتارستان قديمك
شمالنده بر محلده در وبعض كتب قديمه ده مسافهٔ ارض بشيوز ييللق يول وارض ايله سمانك اراسى بشيوز ييللق
يول يازيلوب سمواتده بو مفهوماتى مشتمل حديث شريف دخى روايت اولنمشدر ليكن مراد انجق مقتضاى
معناى كثرتدر تعيين مقدار وعدد دكلدر زيراكه خمسين وسبعين وخمسمائة وسبعمائة والف وخمسين الف وسبعين
الف ومائة الف عدادى بالجمله مقام كثرتده استعمال اولنمشدر نتكيم (ان تستغفر لهم سبعين مرة) نظم كريمنده
تعيين عدد مراد اولنميوب كثرتدن كنايه بولنمشدر پس بونك كبى تأويلات ايله اكثر آراى حكما شرع شريفه

توفيق وتطبيق اولنمشدر (نوع ثالث) ربع مسكون مشهوردن غيرى بر يكى دنياى معمور بولنديغنى بيلديرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئتدن نصير طوسى واندن مقدم كلن اهل حكمت بالجمله ديمشلردركه دائرهٔ
معدل ايله دائرهٔ افق تقاطعندن كرهٔ ارضده حاصل اولان درت قسمك ايكى قسمى شماليسندن برى معموردركه
ربع مسكوندر وارباع باقيه نك احوالى مجهول ومستوردر يا مسكون ومعمور ويا بحر محيط ايله مغموردر
ليكن حكماء متأخرون بحر محيطه سير وسفر ايله ارباع باقيه نك جميع احوالن كشف واثبات ايتمشلردركه حكماء
قدمانك معلومى اولميان يرلر بولنوب معمورى بر ربعه حصر ايتمكه مجال قالمشدر زيراكه تاريخ ميلادك
بيك درتيوز طقسان ايكى سالنده كه تاريخ هجرتك طقوز يوز اوچنجى سنه سى ايدى اندلس مملكتندن علم
رياضيده ماهر بر مهندس قورسانكه نامنه قولون ديرلردى اول همتلى كشتيبان تفتيش احوال بحر محيط
ايچون ايچ دكزديش دكزه دوكلديكى سبته بوغازى خارجنده اسپانيا ايلماندن اوچ سفينه ده يوز يكرمى آدم ايله
يلكنلر اچوب جانب غربه طوغرى صالمشدر وهميشه مدار سرطاندن يكرمى درجه شمالى المشدر يعنى
قرق اوچ درجه عرضى مدارنده كيدردى زيراكه ايكى جانبدن حرارت وبرودت التنه دوشمكدن حذر ايدردى
متصل ربع واصطرلاب ايله مسقط شمسى كوزدوب بو اسلوب اوزره اوتوز اوچ كون سير ايتمشدر واول مدت
ايچنده بحر محيطك ساحلندن تمام اوچ بيك سكز يوز ميل مسافه قطع ايله كتمشدر ونيجه دفعه اتباعى
ندامتيله رجوعه قصد ايتمشدر وسفينه لرده بولنانلر اكا نيجه كره عتاب ايدوب بزى كرداب بلايه اوغراتدك
وجمله مزى بو بحر بى پايان ايچنده كمنام ايتدك ديوب قولون هنرمندى قتله هجوم ايتدكلرنده انلره جواب
ايتمشدركه سيزك خلاصكز انجق علم بحرى بيلور والات فلكيه قوللنور آدم ايله اولور اما اكر بنى قتل ايدرسكز
جمله كز دريا ده قالوب هلاك اولوب كيدرسز ديو كاه وعده وكاه وعيد ايله انلرى تسكين ايدردى نجات بولمقدن
ناامید اولوب بو حيرتده قالمش ايكن ناكاه بر جزيرهٔ خاليه كورنمشدركه انهار جاريه واشجار عاليه سى وار ايدى
پس جانلرى بر مقدار راحت بولوب قولونه تسليم اولمشلردى والتى كون ينه مسقط شمسه طوغرى كيدوب التى
جزيرهٔ خاليه بولمشلردى وجمله سندن بيوك اولان جزيره يه اسپانيول تسميه قيلمشلردى اندن كچوب سكز يوز ميل
دخى قره يل اوزره كتمشلردى پس انده بر ساحله يتمشلردى ونيجه ايام اول ساحلك طرفنده شمال وجنوب
سمتلرينه سير ايتمشلردى انك جزيره اولمديغن بيلمشلردى وانده بر قوم بولمشلردى كه بونلرك سيرينه كلوب جمع
اولوب ساحله يتمشلر وبونلر ساحله قريب اولدقده انلرك جمله سى فرار ايتمشلر ابتدا سفينه لرى حوت ظن ايدوب
تماشايه كلمشلر بعده بنى آدم اولدقلرين بيلمشلر وخوف ايدوب قاچمقله طپان المشلر زيراكه انلر سفينه وصندل
بيلمزلر ايمش پس بونلر سفينه لردن چيقوب انلره يتشوب بر عورت طوتمشلر اكا چوق هديه لر ويروب رعايت
ايتمشلر لسانن بلمدكلرندن قومنى كتورمكى اشارتله تفهيم ايتمشلر پس اول عورت واروب قومنى سفينه لر
يانته كوندروب انلر دخى سيم وزر وفواكه ونان ايله وانواع طيور واصناف حيوان ايله كلوب اسكله يانته يتمشلر
ونيجه ايام وشهور انده مراد اوزره بيع وشرا لر ايدوب اكا هند غربى ديوب انده قرق آدم قويوب ينه مشرقه
طوغرى سلامتله كلوب كتمشلر واسپانيا حاكمنه يكى دنيا تحفه لرن هديه ايتمشلر بعده ايكنجى واوچنجى سنه لرده
واروب كلدكجه يكى دنيا اهلنك لسان وعادتن تمام بيلمشلردر وطريقن بشبيك وايكيوز ميل مسافه بحر بولمشلردر
ليكن بحر محيطك حركت شرقيهٔ مذكوره سندن اللى كونده كيدوب انجق بش ايده كلمشلردر بعده دردنجى
سنه ده قولون ذوفنون بولديغى يكى دنيايه وصول بولدقده انك قاسق نام حاكمى قولون حكيمى سفينه دن چقمغه
قوميوب منع ايلدكده قولونك اكا مقابله ايتمكه قدرتى اولمديغندن حكيمانه حيله سمتنه سلوك ايدوب
ديمشدركه سز بزه جفا ايلدكز انكچون ربكز سزه غضب ايتمشدر وعلامتى اودركه يارين ضوء شمسى السه كركدر
مكر ايرتسى كونى بزه نسبتله تحت الارض كسوف امرى مقرر اولوب قولون خبيرانى زيج وتقويم ايله بيلمشدر
پس بو سوزدن انلر وهمه دوشوب صباحه منتظر اولمشلردر بونك خبر ويرديكى ساعتده كسوف شمس واقع
اولمغله بالجمله كلى خوفه ذاهب اولوب قولونه هديه لرله كلمشلردر وصلح ايدوب اكا منقاد اولوب هر وجهله اطاعت
قيلمشلردر وجمله سى عباد اصنام ايكن اكثر ممالكى اهاليسى دونوب قولون كشيشه تبعيت ايدوب ملت
نصارادن اولمشلردر وقولون اتباعيله يكى دنياده قالوب يكرمى سنه ده اكثر ممالكن ضبط ايدوب المشلردر ونصف

شمالیسی اهالیسی ابیض واسمر ونصف جنوبی ساکنلرینی حبش واسود وقامتلرینی اون درت قارشدن زیاده
عموما اوزون بویلی بولمشلردر ویکی دنیانك بغایت چوق انهار جاریه سی واشجار مثمرسی وجبال عالیه سی ووهاد
عمیقه سی واردر وانك انواع وحوشی والوان طیوری بیحد وبی حساب اولور وانك قرا وبلادینك نهایاتنی
وبوادی ووهادینك غایاتنی خلق ایدن خلاقی بیلور واول ممالك بی پایان وسعت وفسحتده ربع مسکونه معادل
وکثرت عمارتده یدی اقلیمه معادل وممائل بر عالم جدید الوجداندرکه اطوار غریبه سی واحوال عجیبه سی حضرت
خلاقك آثار صنعتن تحقیق وایات قدرتن تصدیق ایتمشدر ومساحهٔ سماحتنك کمال وسعتنی افاده وایشیدن
اهل عبرتك یقیننی زیاده ایتمشدر مع هذا کتب اقدمین وزبر اولین انك خبرندن تهی اولوب دور آدمدن بری
کورلمش وایشدلمش دکل ایکن وابتدای عالمدن اول تاریخه کلنجه دکین کیدلمش دکل ایکن باتقدیر حی مجید اول
هند جدید ظاهر وبدید اولوب یکی دنیا نامیله شهرت بولمشدر پس بحر محیط ارضك اکثرینی ستر واحاطه ایلمش
ایکن ربع مسکون ویکی دنیاده ونیجه بیوك اطه لرده نیجه بیك جبال واحجار واودیه وانهار وفلوات وچمنزار
وانواع اشجار وبدایع صنایع پروردکار هزاران هزار اول قدر واردرکه تفصیلنی انجق اول جلیل جبار ومقلب
اللیل والنهار ومکون السموات والارض والبحار بیلورکه کلام قدیمنده (وما تسقط من ورقة الا یعلمها)
دیو بیورمشدر (نوع رابع) اسباب تفجر عیونی ومادهٔ زلزلهٔ زمینی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل حکمت دیمشلردرکه تفجر عیونك وزلزلهٔ زمینك سببلری بودرکه درون ارضده تکون ایدن بخارانده
محتبس اولدقده برجهته میل ایدوب آنده تبرد ایله میاهه منقلب اولور اکر قلیل ایسه اجزاء بخاریه ایله مختلط
اولوب قالورکه قوییلر صویی بودر واکر کثیر ایسه درون ارضه صغمیوب رفق ایله ملایم یرلری شق ایدوب
چیقارکه عیون متفجره بودر وعیون وینابیعك هر برسببی دخی بودرکه ثلوج وامطاردن درون جباله ترشح ایله
سیلان ایدن صولردر زیراکه ثلوج وامطارك کثرتی ایله عیون وینابیع ازدیاد بولوب انلرك قلتیله بونلر دخی ناقص
اولمشدر پس یریوزنده جریان ایدوب مادهٔ حیات نبات وحیوان وانسان اولان میاه عذب وفرات ایچون حق
تعالی جبال ارضی خزائن قیلمشدر زیراکه میاه ثلوج وامطاری جبالك جوفنده مغارات واحجار ایچنده
وزیر زمینده جمع وحفظ ایتمشدر بعده شقوق ضیقه دن شیئا فشیئا اخراج ایدوب اندن عبادینه کفایت قدر
عیون انهار اقتمشدر تاکیم شتاء اتیه ده ثلوج وامطاری ینه قلل جباله انزال وامطار ایدوب میاهندن اول
مغارات واحجاری اقان عیون وانهاره بدل بردخی ممتلی ایدنجیه دکین اول احجار اسافلنده اولان منافذ ضیقه دن
تدریج ایله ترشح ایدن میاه عیون وانهار نبات وحیوان وانسانه یتمشدر وزیاده سی اودیه ده سیللر اولوب فریاد
ایله دریالره کتمشدر پس اول خالق متعالی یریوزنده اولان مخلوقاتیچون بو جبالی ثلوج وامطار الوب عیون
وانهار ویرمکده طولاب امثالی ایتمشدر وبو طولابلرك دوری دائمدرکه الی یوم القیامة قائمدر اما درون ارضده
یا بخاردن تکون ایدن یا امطاردن مجتمع اولان صولر یرلرینه صغمیوب اراضیٔ لینه دن سهل وهین خروج
ایلدکده اکر مجاور احجار ایسه یا مسافر خاك پاك ایسه اول ماء بارد وعذب وفرات اولور واکر شورق
یرلردن کلورسه اول صو ملح اجاج اولور واکر اراضیٔ کبریتیه دن ومعدنیه دن چیقارسه اول ماء حار اولور
زیراکه فصل شتاده برودت هوا غالب اولمغله حرارت شمس باطن ارضه فرار ایدرکه ایکی ضد برمکانده
جمع اولمز انکیچون درون ارض ایام شتاده حار اولوب اراضیٔ کبریتیه ومعادن حاره کثرت وقلتلرینه کوره
اول حرارتی جذب ایدوب دائما حفظ ایتمشلردر پس اول علتدندرکه معدنلر جوارنده قاینیان
ایلیجه صولرك طعملری ورایحه لری وحرارتلری وخاصیتلری والوانی بری برینه مغایر اولوب مقارنلری
احکامن اخذ ایتمشلردر واکر بو صویه برودت هوا اصابت ایدرسه جامد اولوب جیوه اولور یا زفت
ویا نفت ویا شب ویا طوز ویا بوره اولور واصفهان ایله شیراز اراسنده برصو چیقارکه عجایب صنایع
باریدندر صغرجق صویی نامیله مشهوردر قچن برارضه چکرکه مستولی اولوب محصولاتن اکل ایلسه
برکسه واروب اول صودن برقمقمه الوب وراسنه التفات ایتمیوب اول قمقمه یی یره قومیوب اول ارضه
کوتورسه اول صویه حسابسز طیرز رزور تابع اولوب اول جرادی قتل ایتدیکن تواترله نقل ایدرلر واما درون
ارضده تکون ایدوب محتبس اولان بخار اویله برمرتبه غلیظ اولسه که مجاری ارضدن نفوذ ایدوب چیقمق

ممکن اولمسه یاخود ارض کثیف وصلب اولوب خروج بخاره مانع اولسه وبخار ایسه درون ارضده مجتمع
اولوب خروجه طالب وحیزنه راغب اولسه اول بخار حیزنه خروج ایچون ارضی عنف ایله شق وخرق ودفع
ایلدکده اول مکان حرکت ایلرکه زلزلهٔ زمین اودر ودرون ارضده تکون ایدن ادخنه وریاحك احکامی بخارات
زمینك بیان اولنان احکامی کبیدر کاه اولورکه مواد مرقومه بغایت قوتلی اولوب ارضی اویله عنف ایله شق
ایدرکه اندن برعظیم صوت هولناك پیدا اولور وکاه اولورکه طبیعت دهن اوزره ممتزج اولان بخار ودخانك
اشتعالنی اقتضا ایدن حرکت شدیده لریله ارضدن آتش ظاهر اولور واکر برمعدنده ظهور ایدرسه انی تمام
احراق ایدنجیه دك ایام وشهور وسنین ایله منقطع اولمز دیمشلر (والله اعلم بالصواب فانه هو مسبب الاسباب
(فصل سابع) کرهٔ ارض اوزرنده تعیین وفرض اولنان دوائر واقطابی وروی زمینك اقسام خمسه یه
انقسامنی اقتضا ایدر اسبابی وربع مسکونك اقالیم سبعهٔ حقیقیه یه تقسیم اولندیغنی واقالیم سبعه یی
تحدید ایله هر برنده نیجه ممالك وجبال وانهار عظام ونه شکل اناس وانام بولندیغنی واقالیم سبعه نك ماوراسی
احوالنی وعرض تسعینه دك کشف وامتحان قیلندیغنی واقالیم سبعه نك هر برنده کندی اطول نهاری
استعلام واطول نهاردن بلادك سمتنی واستخراج اولندیغنی واقالیم سبعه ده امزجهٔ بلاد ومساکن
مختلفه بولندیغنی التی نوع ایله حکیمانه بیان ایدر (نوع اول) کرهٔ ارض اوزرنده تعیین وفرض اولنان دوائر
واقطابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت امور افلاکی ضبط ایچون کرهٔ عالم اوزرنده اثبات
ایتدکاری دوائر واقطابدن سکز دائره وایکی قطب کرهٔ ارض اوزرنده هم تعیین وفرض ایتمشلردر تاکیم انلرله
امور ارض دخی مضبوط اوله اما ایکی قطبك بریسی قطب شمالیدر وبونك مقابلی قطب جنوبیدر واما سکز
دائره نك دردی عظیمه ودردی صغیره در ودوائر عظامك اولکیسی دائرهٔ استوادر وایکنجیسی دائرهٔ
بروجدر واوچنجیسی دائرهٔ افقدر ودردنجیسی دائرهٔ نصف نهاردر نته کیم بالاده بیان اولنمشدر ودوائر صغارك
ایکیسی انقلاب مدارلریدر وایکیسی قطب البروج مدارلریدر وبو سکز دائره نك بشی متوازیه درکه هر ایکیسی
اراسنده بولنان بعد متساویدر واوچنجی منحرفه درکه بری بریله تقاطع ایدرلر وبونلرك ایکیسی یعنی دائرهٔ افقله
دائرهٔ نصف نهار کرهٔ ارض اوزرنده هم رسم اولنمیوب منفصل ومتحرك وضع اولنمشدر باقیلری کره اوزرنده
مرسوم وثابتدر اما دائرهٔ استوا کرهٔ ارض اوزرنده برعظیمه درکه منطقهٔ فلك اعظم اولان دائرهٔ معدل النهار
سطحنده واقع اولوب سنه ده ایکی دفعه شمس کندی حرکت غربیه سیله اوزرینه کلدکده اکثر معموره ده لیل
ونهار وانده حرکت فلك مساوی ومستقیم اولمغله بوکا خط استوا دیرلر واول ایکی وقت شمسك ایکی نقطهٔ
اعتداله کلدیکی زماندرکه بری ابتدای برج حملدر وبری ابتدای برج میزاندر وبو خط استوا کندی یه متوازی
اولان دوائر عظیمه سیدر وارضك ایکی قطبندن بعدی برابر اولوب کرهٔ ارضی جنوبی وشمالی ایکی برابر
قسمه تقسیم ایتمشدر ودوائر بروج ایله ایکی محلده تقاطع ایتمشدرکه اول تقاطع محللری اعتدال نقطه لری
مقامنده در واما دائرهٔ بروج کرهٔ ارض اوزرنده رسم اولنمشدر ومعدل نهار ایله تقاطع ایدوب ایکی انقلاب
نقطه لرینه دك اچیلوب بر رجانبه میل ایتمشدر واول میله میل کلی دیرلرکه یکرمی اوچ بچق درجه قدر
جنوب وشماله کتمشدر وبو دائره نك قطبلری دخی قطب عالمدن عدد مرقوم قدر بر رجانبه دوشمشدر
وبو دائره اون ایکی قسمه تقسیم اولنمشدر وهر برینه بالاده بیان اولنان بر راسم ایله برج دینلمشدر والتی برجی
دائرهٔ استوادن شمالده والتیسی جنوبده بولنمشدر وهر برج اوتوز درجه یه وهر درجه التمش دقیقه یه قسمت
قیلنمشدر پس بو دائره اوچیوز التمش درجه بولنوب احوال کرهٔ ارض انکله بیلنمشدر واما دائرهٔ افق برعظیمهٔ
متحرکه درکه عالمك کورینور قسمنی کورنمز قسمندن فصل وتحدید ایدوب کرهٔ زمینك فوقانی وتحتانیسی
بونکله بیلنمشدر وبو دائرهٔ افق نیجه قسم بولنمشدر بری افق حقیقیدرکه کره یی تنصیف ایدر عظیمه در وبری
افق حسیدرکه انکله امکنهٔ مختلفه ساکنلرینك رؤیتی حسبیله مختلف اولور صغیره در وبری افق مستقیمدرکه
خط استوایه مخصوص عظیمه در وانده طلوع وغروب استقامت اوزره دولاب آسا بولنمشدر انکیچون اکا
افق مستقیم دینلمشدر وبری افق مائلدرکه مستقیم وعظیمك غیریسی بیلنمشدر یعنی جمیع آفاق مائله ایکی قطب
عالمدن برجانبه مائل بولنمشدر پس فلك وارضك هر جهتنده اولان هر جزؤنده افق اعتبار اولنمشدر وطلوع

وغروب انلرك اكثرندن استقامت اوزره اولميوب حمايلى بولنمشدر وعرض تسعينده كه اول محل قطب ارضدر
دور افلاك انده رحوى بيلنمشدر زيرا كه دائرهٔ افقك ايكى قطبنك برى سمت رأس وبرى سمت قدم بولنمشدر پس
عرض تسعينده افق ايله معدل برى برينه مطابق اولوب اقطابى متحد عد اولنمشدر وافق حسى قطرينك
مسافه سى وجه ارضده يكرمى ايكى بيك بشيوز خطوه دن زياده دكلدر دينلمشدر واما دائرهٔ نصف نهار
برعظيمهٔ متحركه دركه ايكى قطب عالمدن ومتعين اولان سمت رأسدن مرور ايدوب دائرهٔ معدل له ودائره استوا
ايله تقاطع قيلمشدر وافلاك وارضى تنصيف ايدوب برنصفى شرقى وبرنصفى غربى واقع اولمشدر ونصف ليل
ونهار بونكله معلوم اولوب تعين بولمشدر ودائرهٔ معدل واستوا اجزاسندن هر برجزئه برنصف نهار اعتبارى
ممكن اولمشدر واما دوائر اربعهٔ صغيره كه دائرهٔ استوايه متوازيه درلر انلرك ايكيسى مدار قطب البروجدر
وبرى انقلاب صيفيدركه مدار اول سرطاندر وبرى دائرهٔ انقلاب شتويدركه مدار اول جديدر پس بو دوائر
ثمانيه ايله امور ارضك جمله سى مضبوط اولمشدر * فسبحان الصانع الحكيم * نوع ثانى * كرهٔ زمينك دوائر
اربعه ايله اقسام خمسه يه منقسم اولديغنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه ايكى
قطب وايكى انقلاب مدارلرى اولان درت دائرهٔ صغيره جميع كرهٔ ارضى بش قسم ايتمشدركه هر برقسمى ايكى
دائرهٔ صغيره ما بيننده يا بر دائره وسطنده واقع اولان مسافه در پس بو اقسام خمسه نك برى ايكى انقلاب اراسنده
مدار شمس التنده اولمغله بوكا منطقهٔ محترقه تسميه قيلنمشدر شدت حرارتندن قدماقتنده غير مسكون ظن
اولنمشدر وبو ايكى انقلاب اراسى قرق يدى درجه مسافه دركه خط استوا بونك وسطنده بولنمشدر وايكى قسمنه
منطقهٔ بارده ديلنمشدر زيرا كه بونلر مسير شمسدن بعيد اولمغله شدت برودتدن حكماء قدما عندنده غير مسكون
ظن اولنمشدر وبو ايكى قسم ايكى قطب بروجك مدارى وسطنده بولنان ايكى مدور مسافه دركه هر برينك
عرضى قطب ارضه وارنجيه دك يكرمى اوچ بچق درجه بولنمشدر وبو ايكى قسم دخى كندى قطبلرى اسميله
تسميه اولنمشدر وايكى قسم باقى منطقهٔ معتدله بيلنمشدر وبونلر حرارت وبرودتده معتدل اولمغله بونلر مسكون
اولوب عمارت قيلنمشدر اما قسم شماليسى مدار انقلاب سرطان ومدار قطب بروج شماليله تحديد اولنمشدر
واما قسم جنوبيسى مدار انقلاب جديدن مدار قطب بروج جنوبى يه وارنجيه دك اولان مسافه بولنمشدر
وهر برينك عرضى مسافه سى قرق اوچ درجه كيل اولنمشدر وبو مناطق خمسه نك ساكنلرى ظل ووضعى جهتيله
برى برندن فرق اولنمشدر اما ظل جهتندن منطقهٔ بارده ساكنلرينه رحوى تسميه قيلنمشدر زيرا كه انلرك ظلى
آسياب آسا سطح افقده سير ودور ايدر بولنمشدر ومنطقهٔ معتدله اهاليسنه حمائلى دينلمشدر زيرا كه بونلرك ظلى
حمائل كبى نصف نهار اولدقده برجانبه واقع بولنمشدر ومنطقهٔ حاره ساكنلرينه ذات الظلين اطلاق اولنمشدر
زيرا كه خط استواده بولنانلرك ظلى نصف نهارده كاه جنوبه وكاه شماله دوشر كورنمشدر وشمس منيره سنه ده
ايكى دفعه ايكى اعتدالده بولندقده سمت رأسلرينه كلوب نصف نهارده ظلى منعدم بيلنمشدر وانلردن شمسك
غايت بعدى انقلابنه وارديغى حالده بولنمشدر وانقلابين التنده بولنانلرك سمت رأسلرينه شمس منير سنه ده بركره
كلوب نصف نهارده ظللرى منعدم بولنمشدر وانقلابين اهاليسنك سمت رأسلرينه قريب اولان قطب عالم ابدى
الظهور كورنمشدر ومقابلى اولان قطب عالم ابدى الخفا بولنمشدر وانلرك ظللرى بر بولنمشدر واما وضع جهتندن
جمله سى اوچ قسمه تقسيم اولنمشدر برقسمى خط استوا ساكنلريدركه مغربدن مشرقه ابتداى طولدن
انتهاسنه دك برمدارده وبرعرضده دوزيلوب انده قالنلردر وقسم ثانى خط استوادن ايكى طرفه برابر بعيد اولان
عرضلرده دوزيلوب نظام بولنلردر وقسم ثالث خط استوايه ايكى طرفدن برابر عرضلرده برى سمت رأس وبرى
سمت قدمده ساكن اولنلردر والله اعلم * نوع ثالث * ربع مسكونك اقاليم سبعهٔ حقيقيه يه تقسيم اولنديغنى
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ربع مسكونى اختلاف ليل ونهار اعتباريله برنيچه قسم ايدوب
هر برينه براقليم تسميه ايتمشلردر وكرهٔ زمينك نصف شماليسن بيان ايدوب اكا قياس ايله نصف جنوبى سمتنه
كتمشلردر وجميع كرهٔ ارضى التمش اقليمه تقسيم ايتمكه يتمشلردر فعلى هذا اقاليم حقيقى تقسيمنى كاه اطول ايام ايله
وكاه عدد شهور ايله تعيين ايتمشلردر چونكه خط استوا نسبت التنده ساكن اولنلره ليل ونهار مدام اون ايكشر
ساعتدر بعده بلد قطب شمالى يا قطب جنوبى سمتنه خط استوادن بعيد اولدقجه اختلاف ليل ونهار

اكا كوره ازدياد بولور پس بو دائرهٔ استوايه موازى دوائر عرض اعتبار وفرض ايدوب هر ايكى دائره ما بيننه
براقليم اطلاق ايتمشلردر اول شرطله كه انده اطول نهار وخط استوا سمتنده بولنان متصلندن نصف ساعت
زياده اوله وبو تقسيم ايله مواضع وطبايع بلاد واختلاف ليل ونهار اجمالا متعين ومعلوم اولمشدر زيرا كه
برعرضده بولنان بلاد امور مذكوره ده مشترك اولوب مساوى كلمشدر اما اقليم اولده اوچ دائره فرض
اولنمشدركه برى مبدأ وبرى وسط وبرى نهايت اقليمدر واقاليم باقيه نك هر برنده ايكيشر دائره فرض
اولنمشدركه برى وسط وبرى نهايت اقليمدر زيرا كه هر اقليم سابقك نهايتى دائره سى مسبوقنك ابتداسنى تعيين
ايتمشدر وحكماء قدما اقاليمى يدى اقليمه حصر ايدوب عرض خمسيندن زياده اقليم اعتبار ايتمشلردر لكن
متأخرون اقليم سابعك ماوراسنده اولان يرلرى معمور ومسكون بولوب التمش التى بچق عرضنه دك يعنى مدار
قطب بروجه وارنجيه دك اطول نهاريسنه نصف ساعت ازدياديله تقسيم ويكرمى درت اقليم ايدوب اندن اطول
نهار برر شهر ازدياديله عرض تسعين ناحيه سنه وصول بولنجيه دك تقسيم وبالجمله اوتوز اقليم اعتبار وتعيين
ايتمشلردر اما خط استوا ناحيه لرينك اكثرى دريا اولمغله جمهور قتنده ابتداى اقليم اول اون ايكى بچق درجه
عرضنده فرض اولنمشدر واول محلك اطول نهارى دخى تقريبا اون ايكى بچق ساعت بولنمشدر واطول نهار بر ربع
ساعت زياده اولديغى محل بو اقليمك وسطيدر واطول نهار اوچ ساعت اولديغى مكان اقليم اولك نهايتى وثانينك
ابتداسيدر پس هر اقليمده اطول نهار بو منوال اوزره نصف ساعت تفاوت شرطيله يكرمى دردنجى اقليمده اطول
نهار يكرمى درت ساعته بالغ اولمشدركه مدار قطب بروج شماليدر لكن اقاليم مزبوره برى برندن اصغردر
زيرا كه اقليم اولك عرضى وطولى مسافه سندن اقليم ثانينك عرضى وطولى مسافه سى انقص واقصر اولوب
جميع اقاليم بو ترتيب اوزره برى برندن اضيق واقل بولنمشدر اما عرض اقاليم خط استوادن بدأ اولنوب عرض
تسعينده تمام اولمشدر واما اطول اقاليم بحر محيط غربيده اولان جزاير خالداتدن ابتدا قلنوب محيط شرقيده
نهايت بولمشدر * نوع رابع * اقاليم سبعهٔ مشهوره نك حدودنده بولنان ممالك معموره يى وهر برنده اولان جبال
عاليه يى وانهار عظام جاريه يى واهاليسى الوانى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت ديمشلردركه
ربع مسكونى اقاليم سبعه يه تقسيم ايدن حكماء قدما هر براقليمى نيچه ممالك معمورهٔ مشهوره ايله تحديد وتعيين
ايتمشلردر ونيچه براهين ايله تجربه وامتحان ايدوب تحقيقنه يتمشلردر زيرا كه اوتوز وقرق سنه ظرفنده نيچه لر
بو ربع مسكونى سياحتله باشدن باشه كتمشلردر اما اقليم اولك مسافه سى محيط غربيدن ومملكت بربردن
ومملكت نوبردن ومملكت حبشدن ومملكت حضرموتدن ومملكت سبادن وجنوب مملكت يمندن وجنوب
مملكت سند وهند وچيندن كچوب محيط شرقينك بعض جزايرينه اوغرار بلنمشدر وبو اقليمده يكرمى جبل عالى
واوتوز نهر عظيم تماشا وسير اولنمشدر وبونك اهلى جمله سياه بولنمشدر واما اقليم ثانينك مسافه سى جميع بلاد مغرب
وشمال بلاد سودان وشمال جزيرهٔ عرب وبلاد يمن ومكهٔ مكرمه ومدينهٔ منوره وطائف وقطيف وبحرين
وهرمز وممالك هند وسند وماچين وچين اواسطنده بولنان بلادى كچوب محيط مشرقى جزائرينك اواسطنه
واصل بولنمشدر وبو اقليمده يكرمى يدى جبل عالى ويكرمى يدى نهر عظيم سير وتماشا قيلنمشدر واهلى بالجمله سياهه
مائل اسمر مشاهده اولنمشدر واما اقليم ثالثك مسافه سى محيط غربيدن كلوب شمال بلاد مغربدن ومملكت
مصردن كچوب قدس شريف ودمشق وكوفه وبغداد وبصره وشيراز واصفهان وجميع مملكت فارس ومملكت
مكران وشمال مملكت هند وسند وماچين وچيندن عبور ايدوب محيط شرقى جزائرلرينه وصول بولور بلنمشدر
وبو اقليمده اوتوز اوچ جبل عالى تماشا ويكرمى نهر عظيم سير اولنمشدر واهلى بغداى بكزلى اسمر بولنمشدر
واما اقليم رابعك مسافه سى مجمع بحر سفيد وبحر محيط اولان سبته بوغازندن ومملكت اندليسك ومملكت اسپانيا
وغاليانك ومملكت فرنكستانك وروم ايلينك جنوبى جانبلرندن مرور ايدوب بحر سفيدك واناطولينك نصف
جنوبيلرندن عبور ايدوب طرابلوس وانطاكيه واسكندرون وحلب وارزنجان وديار بكر وموصلدن وتبريز
واردبيلدن وقزوين وطوس وشمال جبال فارس ومملكت لاهور وكشمير وخراساندن وجنوب خطاى وختن
مملكتلرندن وهند وچين شمالندن كچوب محيط شرقيده بولنان جزيره لره واصل اولور بلنمشدر وبو اقليمده يكرمى
بش جبل عالى ويكرمى ايكى نهر عظيم سير وتماشا قيلنمشدر واهلى جمله بياضه قريب اسمر مشاهده اولنمشدر واما

اقليم خامسك مسافه سی محيط غربيدن واسپانيا شمالندن وممالك افرنج اواسطندن واق دكزك نصف شماليسندن
كچوب اكثر بلاد اناطولی وسيواس وارضروم وشيروان وبحر خزرك نصف جنوبنده اولان كيلان وجام امثالی
بلادی كچوب ماورای نهر جيحونده بولنان مملكت خوارزم ومملكت سمرقند وبخارا ومملكت بدخشان وجنوب
مملكت تركستان وجنوب مملكت تاتارستان وجنوب دشت كبير وجنوب مملكت تبت وشمال سدچين وجنوب
مملكت تبوكه واواسط مملكت خطای وختندن مرور ايدوب محيط شرقی يه اوغرار بيلنمشدر وبو اقليمده اوتوز اوچ
جبل عالی واون بش نهر عظيم سير وعد اولنمشدر واهلی جمله بياض بولنمشدر واعدل اقاليم اقليم رابع بيلنمشدر
بعده انك ايكی جانبنده مجاوری بولنان اقليم ثالث واقليم خامس اكا مضاف اولنمشدر زيرا كه بو اقاليم ثلاثه نك
آب وهواسی لطافتندن اكثر اهاليسی قوای ظاهره وباطنه ده وحسن وجمالده وهنر وكمالده اعتدال اوزره
بولنمشدر واما اقليم سادسك مسافه سی محيط غربيدن وممالك فرنك شمالندن ووندك مملكتندن وروم ايلی
ممالكی شمالنده بولنان بلادندن واستانبولدن وقره دكزك جنوب وشمالنده اولان بلاد وممالكندن وازاقدن
كچوب ممالك كرجستانه وكنجه وتفليس وروانه وكوكجه دريادن شمال شيروانه ودربند قلعه سندن ممالك
طاغستان واژدرهانه اوغرايوب بحر خزرك نصف شماليسندن مرور ايدوب ماورای نهر سيحونده اولان
قره قلپاق واوزبك وچغتای وكاشغر واولونغای وتركستان مملكتلرندن وتاتارستان ودشت كبيرك نصف
شماليلرندن وخطای وختن مملكتلرينك شمالندن كچوب محيط شرقيده بولنان جزايره واصل اولور بولنمشدر
وبو اقليمده اون بر جبل عالی وقرق نهر عظيم عد وتماشا قيلنمشدر وبونك اهلی صارويه مائل بياض مشاهده
اولنمشدر وبو اقليمك بردی شديد ايكن ينه اعتدال اوزره بيلنمشدر واما اقليم سابعك مسافه سی ساحل محيط
غربيدن مملكت پورتقال ومملكت انكليزدن كچوب مملكت قپچاق وبلاد صقاليه دن ومملكت بولغاردن
ومملكت روسدن وشمال بلاد خزردن مرور ايدوب شمال ممالك دشت كبيردن وشمال ممالك تاتارستان
قديمدن وسد اسكندردن عبور ايدوب محيط شرقيده بولنان جزايره اوغرار بلنمشدر وبو اقليمده اون بر جبل عالی
وقرق نهر عظيم تماشا وسير اولنمشدر واهلی قزيله مائل بياض بولنمشدر وبو اقليم سابعك نهايتی عرض خمسين
تعيين اولنمشدر واطول نهارانده تمام اون التی ساعت بولنمشدر وحكمای قدما رأيی اوزره بولنان اقاليم سبعهٔ
مشهوره بونلردر كه بيان اولنمشدر اما متأخرينك رأيی اوزره تقسيم اولنان يكرمی دورت اقليمك حدودی تعيينی
كله جك جدولده اولان ارقامه حواله قيلنمشدر * نوع خامس * اقاليم سبعه نك ماوراسی معمور بولنديغنی
وعرض تسعينه دكين كشف ايله اقاليم اعتبار اولنديغنی واقاليم سبعه نك هر برنده اطول نهاری بيلنديكنی
واطول نهاردن هر بر اقليمده مكان بلاد استخراج اولنديغنی بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اكرچه
متقدمين اهل هيئت اقاليم سبعه نك ماوراسنه التفات واعتبار ايتميوب اقاليم سبعه يه حصر وقصر ايتمشلردر
لكن متأخرين اهل هيئت اقاليم سبعهٔ مذكوره تقسيم اولنديغی منوال اوزره اطول نهاريسنه نصف ساعت
ازدياد بولدقچه بر اقليم اعتبار ايدوب خط استوادن اطول نهار يكرمی درت ساعت اولديغی محله دكين كه اول مدار
قطب بروجدر يكرمی درت اقليم اختيار ايتمشلردر ليكن اندن قطب ارضه يعنی قطب عالم التنه وارنجيه دك
قاعدهٔ تفاوت نصف ساعت اجزاسی ممكن اولديغندن اطول نهار بر شهر ازدياد بولدقچه بر اقليم اعتباريله
ايكی قطب اره سنی دخی التی اقليمه تقسيم ايدوب عرض تسعينه دك بالجمله اوتوز اقليم اعتبار وتعيين ايتمشلردر
واقاليم سبعه نك ماوراسنی تفتيش وامتحان ايله مدار قطب التنه دكين كتمشلردر واول سمتلری مسكون بولوب
سكاننی صورتده انسان وسيرتده حيوان امثالی مهمل وناقص ونادان مشاهده ايتمشلردر ومدار قطب التنده
بر قومه يتمشلردر كه جمله سی ايت اغزلی وايت خويلی بربريله ايتلك ايدرلر وايت كبی تعيش ايدوب ايت ديرلكنده
اولورلر وشدت شتادن اون آی مدتنده ايت حالی چكوب يرلره كيررلر انلرنه ديانت بيلورلر ونه صيانت ونه مذهب
اكارلر ونه مشرب ونه صنعتلر ايدرلر ونه زينت ونه عبادت بيلورلر ونه عادت ونه لطافت ونه نظافت بيلورلر ونه
عفت صورتلری مقتضاسنجه معامله ايدرلر واول محلده بر جبل عظيم بولنمشدر كه ايكی بچق فرسخ ارتفاعی
النمشدر وانك جوفنده معدن ذهب محترق اولوب ذروهٔ قله سندن آتش بی دود هوايه صعود ايدر كورنمشدر
وجبل مرقومك اطرافندن قتی چوق عيون حاره تفجر ايدوب انهار عظيمه اولمشدر ومنجمد اولان بحر محيط

شمالی

شمالی يه دوكيلوب ماء بحر اول شديد الحرارة بولنان انهار ايله منحل اولوب اعتدال بولمشدر وبحرك اول سواحلی
منجمد اولميوب حيتان بحر اول سمته كلوب طولمشدر واول ناحيه نك سكانی اول سمكی صيد واكل ايدوب بلاد
بعيده اهلنه صاتوب انكله جلود حيوانات الوب لبس ايدرلر واول محله علی الدوام ثلج نازل اولمغله اون آی مدتنده
انهار حارهٔ مذكوره ايله معتدل اولان كرمابه لرده قالورلر وايكی آی مقداری صيف اولور كه كرمابه لردن طشره يه
كلورلر واول ناحيه سكاننه كرهٔ عالمك نصف جنوبيسی تحت الافق ابدی الخفا قالوب ونصف شماليسی فوق
الافق ابدی الظهور اولوب حركت افلاك ونجوم انده رحوی بولنمغله اول محلدن عرض تسعينه وارنجيه دكين
اطول نهار هفته وماه تفاوتيله التی ايه بالغ اولور زيرا كه شمس اول بيان اولنان حركت غربيه سيله ابتدای حمله
كلدكده عرض تسعين جنوبيده بر درجه قدر يريوزندن غروب ايدوب عرض تسعين شماليده مظلم اولان
بر درجه قدر ارضه طلوع ايدوب التی آيده بروج شماليه يی قطع ايدنجيه دك قطب جنوبيده بر كيجه وقطب
شماليده بر كون اولور چونكه شمس ابتدای ميزانه واصل وبروج جنوبيه ده حاصل اولور ارضك قطب شماليسندن
غروب ايدوب ينه جنوبيسنده طلوع ايدر والتی آيده اول بروجی قطع ايدنجيه دك شمال سمتنده ارضك
بر درجه سی ينه ظلمت شبده قالوب اول ناحيه ده بولنان دريا منجمد اولور وجنوب سمتنك دخی احوالی شماله
قياس ايله بيلنور پس شمالك نهاری زمانی جنوبك شب تاريدر وشمالك ليلی زمانی جنوبك نهاريدر * سبحان
مقلب الليل والنهار * اكر بر اقليمده اطول نهار استخراج اولنمق لازم كلورسه اول قاچنجی اقليم ايسه انك عدد
نصفنی اون ايكی بچق ساعت اوزرينه ضم ايله حاصل اولور مثلا اقليم خامسده بولنان ارضروم رفعت لزومده
نصف عدد اقليم اولان ايكی بچق عدد اون ايكی بچق اوزرينه زياده اولنسه اون بش اولور پس متعين اولور كه اقليم
خامسده اطول نهار اون بش ساعت اولور وبو قياس اوزره اطول نهاردن بلدك قاچنجی اقليمك نه سمتنده واقع
اولديغی معلوم اولور مثلا بلد مرقومك اطول نهاری اون بش ساعت واون ايكی دقيقه در پس عدد مرقومك اون
ايكی بچغی طرح اولنوب قالان ايكی بچق ايله اون ايكی دقيقه تضعيف اولنسه حاصل اولان خمسه دن عدد اقليم
يكرمی درت دقيقه دن مكان بلد ظاهر اولور يعنی معلوم اولور كه بلد مزبور اقليم خامسك نصف ثانيسنك
اواخری سمتنده بولنمشدر زيرا كه هر بر اقليمك مسافهٔ عرضی نصف ساعت تفاوتدر كه اوتوز دقيقه در ونصف
اقليم ربع ساعتدر كه اون بش دقيقه در پس اون بش دقيقه بولنان بلد وسط اقليمده واون بشدن نقصان بولنان
بلد نصف اولده وبلده مزكبی اون بشدن زياده بولنان بلد نصف ثانيده واقع اولمشدر واكر اون ايكی بچق طرح
اولنوب قالان ايكی بچق تربيع اولنسه دوائر متوازيه نك عددی حاصل اولور زيرا كه بش اقليمك اون دائره سی
اولور وباقيلری بوكا قياس ايله بولنور پس خط استوادن عرض تسعين شماله وارنجيه دك اقاليمك احوالی
نه اطوار ايله بيلنديسه عند المتأخرين سمت جنوب احوالی دخی بعينه اومنوال اوزره بيلنور يعنی انده هم
اوتوز اقليم تقسيم اولنور زيرا كه يكی دنيانك نصفی خط استوادن جنوب سمتنده واقع اولمشدر مثلا ربع
مسكونك خط استوادن جانب جنوبنده اقليم اوله جبال قمردن مرور ايدوب منبع نيل مباركدن عبور
ايدر واقليم ثانی انقلاب شتوی التندن كچوب قورنتش بورننه اوغرار زيرا كه متأخرون اول طرفده اوتوز اوچ
درجه عرضنده نيچه مملكتلری بولمشلردر واهاليسی جمله عابد اصنام اولمشلردر پس جميع اقاليمك عدادی ودوائر
متوازيه لری واطول نهارلری وعرضلری ومسافه لری بو جمله نك اعدادی بلنمك مراد اولنورسه جدولندن
معلوم اولور والله اعلم بما فی ملكه * نوع سادس * امزجهٔ مساكن وبلادی بيلديرر (ای عزيز) معلوم
اولسونكه اهل حكمت ديمشلردر كه آب وهوا اراضئ مختلفه ايله مجاور وممتزج اولديغندن اختلاف مساكن
حسبيله مختلف اولمشدر وقدرت باری ايله انواع تأثيراتندن مزاج ارض ايله متحد بولنوب آب وهوا خاكه
تبعيت قيلمشدر وهر ارضك مزاجی بشقه بر طرز اولديغيچون هر بلد كندی اهلنی كندی مزاجی مقتضاسنجه
تربيت ايلمشدر اما مساكن حاره نك مزاجی كندی اهلنی اسود وشعری قويرجق وهضمی ضعيف وتحليلی قوی
وكثير ورطوبتی قليل وقلوبی توجيل وابدانی تليين وانحطاط وهرمی تعجيل ايتمشدر بلاد حبش كبی زيرا كه انلرك
ساكنلرينك عمری انجق اوتوز سنه يه كتمشدر پك نادر اولور اولكه ياشی قرق ييله يتمشدر واما مساكن بارده نك
مزاجی كندی اهلنه شجاعت وقوت بخش ايدوب هضمی آسان وراحت قيلمشدر پس بو مساكن بارده رطب

دخی اولدیسه کندی اهلنی ملحم ومجسم وسمین وعریض ایدوب عموما بدنلری طراوت ونزاکت بولوب ابیض وبراق اولمشدر صیفلری معتدل اولوب شتالری برودتی شدت بولمشدر واما مساکن رطبه نك مزاجی کندی اهلنی کوزل یوزلی ونرم سوزلی ایدوب انلره استرخا ومعتدل صیف وشتا ویروب حمی وباسور واسهال وقروحلرین کثیرا تمشدر واما مساکن یابسه نك مزاجی کندی اهلنك جلود وامزجه ودماغلرین یابس ایدوب صیفلرن حار وشتالرنك بارد ایلمشدر واما مساکن عالیه نك مزاجی کندی ساکنلرینه صحت وقوت ویروب اکثرن حسن خلق ایله مسرور وعلم وکمال ایله معمور وحسن وجمال الله منور وطول بقا ایله معمر ایتمشدر واما مساکن غائره نك مزاجی کندی محبوسلرینه رمد وکدا ایجنده ماءرا کد غیر بارد ویروب انلری هواسیله محموم وکثافتیله مغموم وادراکلرن قلیل ومزاجلرن علیل ایتمشدر واما مساکن حجریه منکشفه نك مزاجی کندی مجاورلرینك بدنلرین قوی وشعرلرین کثیر وقامتلرین قصیر ایدوب اکثرلرنك ذکی ورشید وصیفلرنك حار وشدید ایتمشدر وانلرده یبوست و-هر غالب اولمغله حرب وضربه طالب اولمشلردر واما مساکن جبلیه ثلجیه نك مزاجی بلاد باردهٔ سائره کبی کندی اهلنی تربیت ایدوب ثلجی باقی اولدیغنه ریاح طیبه سیله انلری مطیب ایتمشدر واما مساکن بحریه نك مزاجی کندی اهلنه حرو برودتی معتدل ایدوب رطوبتنی یبوستی اوزرینه غالب ایتمشدر واما مساکن شمالیه نك مزاجی بلاد بارده وفصول بارده احکامنده اولوب کندی اهلنده امراض عصری کثیر وباطنلرنده اجتماع اخلاطی قلیل ایتمشدر واول بلادلرنك ساکنلرینك هضمری قوی وعمری طویل اولمشدر زیرا که انلرنك اکثری یوز ییلدن زیاده عمر وبقا بولمشدر وانلرده قلت تحلیل وکثرت امتلای عروق اولمغله طمرلری منفجر اولوب رعافی کثیر اولمشدر وقروحلری قلیل اولوب تیز شفا بولمشدر وبدنلری قوی وقانلری صافی ویورکلری حرارتلی اولدیغندن اکثری اوصاف سباع ایله طولمشدر واما مساکن جنوبیه نك مزاجی بلاد حاره وفصول حاره احکامنده اولوب اکثر میاهی مروملح بولنمشدر واهلنك رؤسی مواد رطب ایله ممتلی وحواسی علیل واعضالری سست واشتهالری قلیل ومعده وشهوتلری ضعیف مشاهده اولنمشدر وقروحلری عسر تله شفا بولور وعورتلری امراض ایله احمالن ضایع ایدوب ولدلری قلیل وحیضلری کثیر اولور وجمله سنه صرع وانواع حمی اصابت ایدوب رمد رطب ایله دم باسور استیلا ایتمشدر حتی اوتوزیاشنی تجاوز ایدن مفلوج اولوب کتمشدر واما مساکن شرقیه که مشرق کشاده اولان بلادلرنك مزاجی صحیح وخوش بولنمشدر زیرا که آفتاب عالمتاب اول بلادلرنه اهالیسی اوزرینه طلوع ایدوب هوالرن معتدل وصافی قیلمشدر واما مساکن غربیه که شرقیه نك عکسی اولمشدر اول بلادلرنك مزاجی رطب وغلیظ قالمشدر زیرا که بلاد غربیه اهالیسی اوزرینه شمس اول نهارده شعله صالمز تا مرتفع اولوب اطرافی تسخین ایتمدکجه اوزرلرینه کلمز پس انلرنك برودت لیلی عقبنجه شمس اوزرلرینه بغتاء تله طلوع ایدوب اول آن ایچنده حرارتیله مستولی اولدیغندن اوخلقك خلقی بلغمله طولمشدر خصوصا فصل خریفده صوتلری کسلوب بوغنق اولمشدر پس بیان اولنان مساکن ممدوحه نك برین اختیار ایدوب توطن مراد ایلیان اهل سیاحته لازمدر که ابتدا اول ارضك مزاجنی وارتفاع وانخفاضده وانکشاف واستتارده ارلان خواصنی اول بلدلرك مجاوری بولنان جبال ومعادن وبحارلرنك امزجه وجهاتنی بیلوب اندن اهل بلدلرك مرض وصحتده وهضم وشهوتنده وحسن وصورتنده وخلق وسیرتنده ومشرب وعادتنده ومذهب وعقیدتنده حکم اغلبیتله احوالن تجربه قیلسون بعده بنالرینك خارجی واسع وداخلی عالیمیدر وابواب روزنه لری سمت مشرقه کشاده یاطرف شماله نهاده صیدریلسون زیرا که شروط بنادندر که برون خانه واسع ودرونی عالی وابواب وروزنلری یا مشرقه یاشماله مفتوح ومتوالی اوله تا کیم بادصبا ونسیم شمال اول خانه یه طوله وانکله بیت معمور اولوب اهل بیت اندن دمبدم حیات جان بوله وکوکلری خوش اولوب بدنلری صحت وعافیتده قاله پس امور بنادهاهم والزم اودرکه نسیم سحری وباد شمالی درون خانه یه داخل وشعاع شمس ارضنه واصل وهواسنك صلاحی شمس مشرق ایله حاصل اوله حقا که نظیف ولطیف وجاری وبارد وعذب انهاری هبوبیله زائر ومروریله مجاور اولان نسیم اسحار ایله ندیم وبار اولوب اشتیاق ایله استنشاق ایتمك جانه صفا وجسمه شفا وقلبه جلادر واشکال دوائر موعوده بونلردرکه بوفصلك نهایتنده جمع ورسم اولنمق مناسب کورلمشدر

اشکال صورت

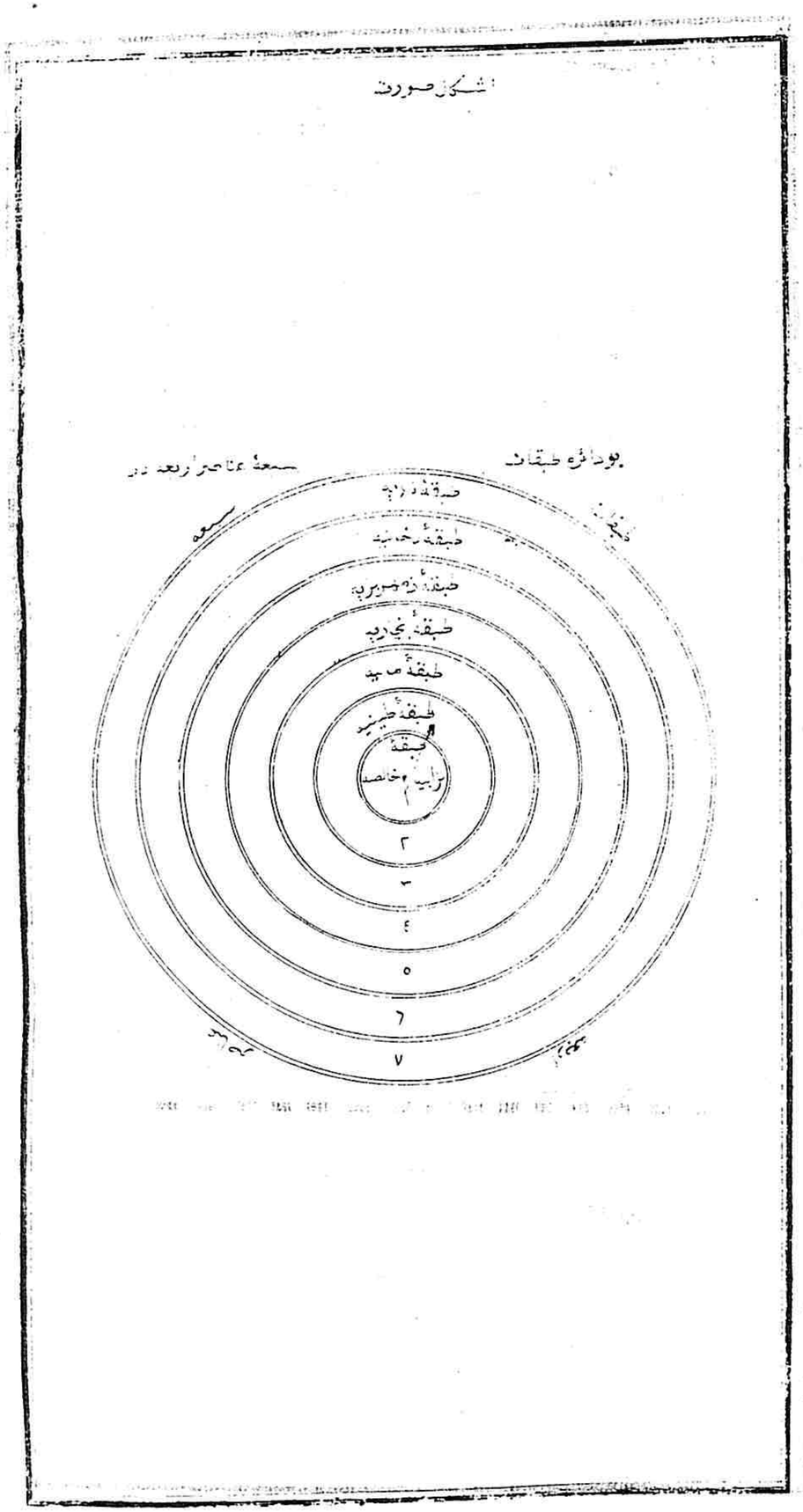

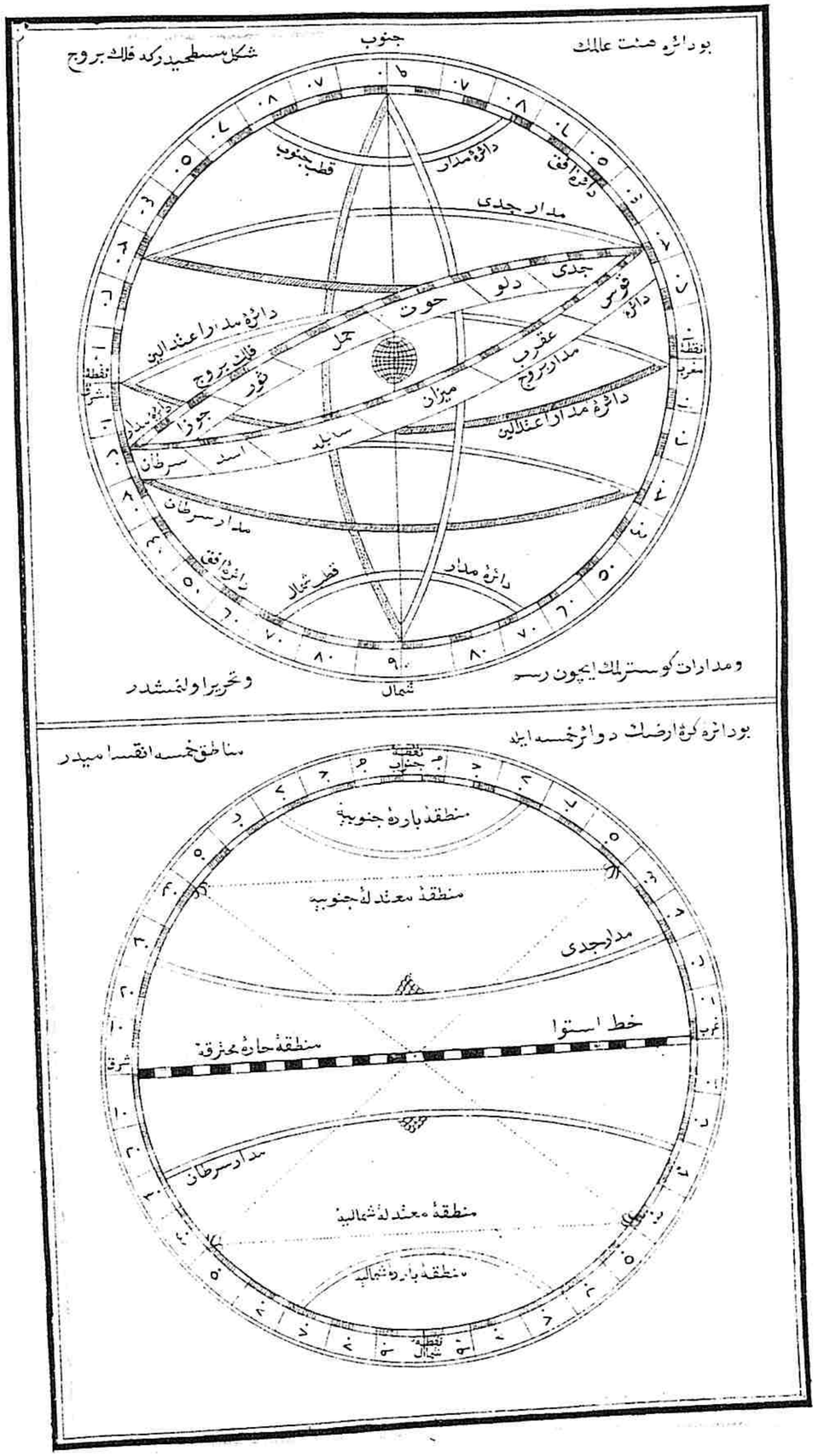
بو دائره هیئت عالمك
شكل مسطحیدركه فلك بروج
ومدارات كوسترلمك ایچون رسم
وتحریر اولنمشدر
بو دائره كرهٔ ارضك دوائر خمسه ایله
مناطق خمسه انقسامیدر

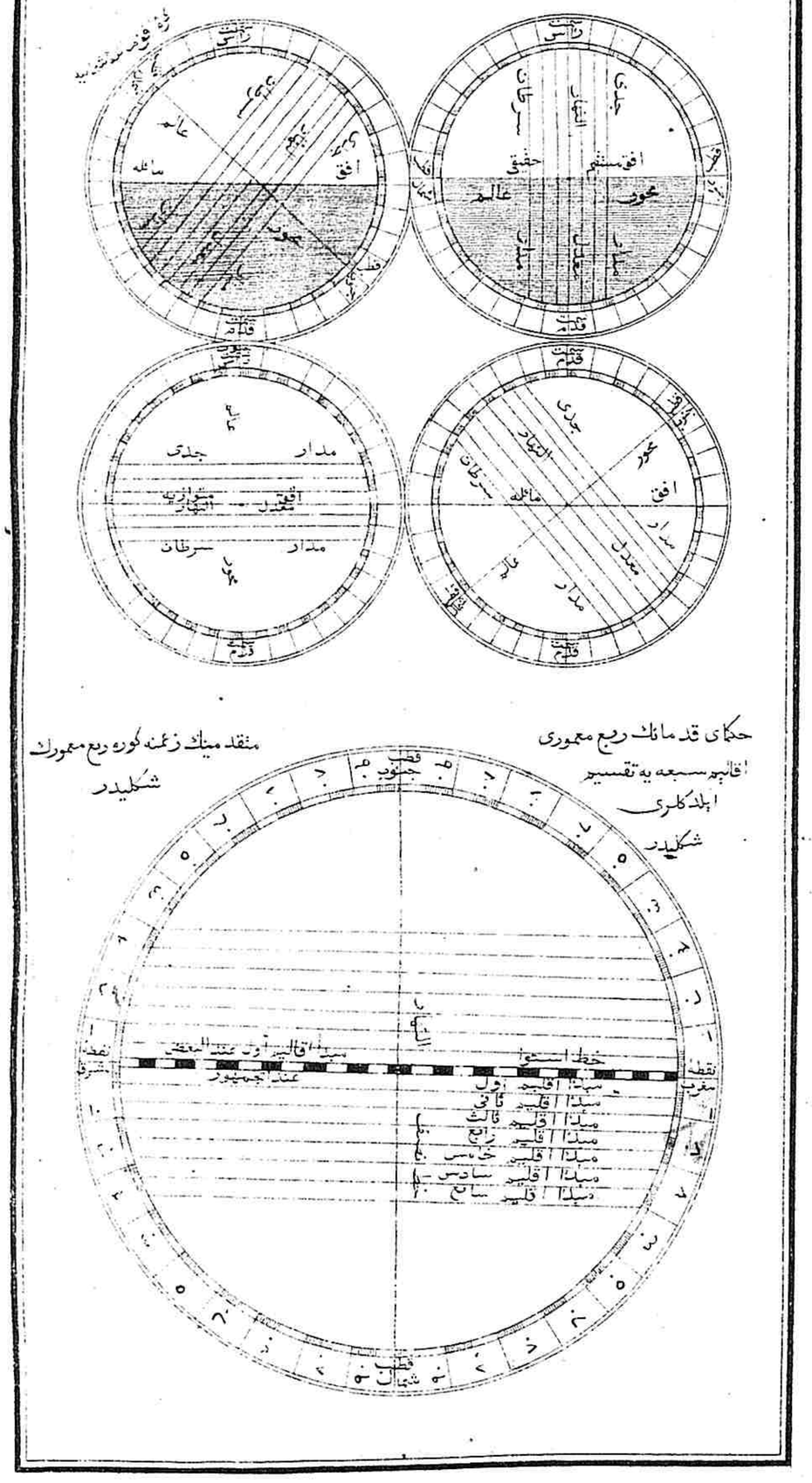
حكمای قدمانك ربع معموری
اقالیم سبعه یه تقسیم
ایلدكلری
شكلیدر
متقدمینك زعمنه كوره ربع معمورك
شكلیدر

* فصل ثامن * دوائر طول وعرض ایله کرهٔ ارضك شطرنج ایباتی مثالی انقسامن وتعیین طول وعرض ایله وجه ارضده بولنان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلرینك وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله نسبتلرین ودائرهٔ هندیه ایله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن وقطب عالمك سمتنده بولنان کوکب جدیك ارتفاع وانحطاطیله درجات ارضك مسافه‌سی مقدارین وانك معرفتیله کرهٔ زمینك دائرهٔ قطر ومساحه‌سی استعلامن وبر وبحری کیل وسیر ایله اجزای مسافاتن وربع مسکونك مثلثات بروج ایله سبعهٔ سیاره یه منسوب اولان بلاد وجهاتن وزمانك اون ایکی حیوان اوزرینه دورانتدن یوزنده اولان تأثیراتن التی نوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر (نوع اول) دوائر طول وعرض ایله کرهٔ ارضك شطرنج ایباتی کبی انقسامن وتعیین طول وعرض ایله وجه ارضده اولان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلرین وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله نسبتلرین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل هندسه کرهٔ ارض اوزرنده اون سکز دائرهٔ نصف نهار وخط استوادن شمال وجنوبه سکزدائرهٔ عرض رسم وفرض ایدوب منوال مذکور اوزره هر دائره یی اوچیوز التمش درجه یه تقسیم ایتمشلردر پس دوائر نصف نهار ایله درجات طول وخط استوایه متوازی اولان دوائر عرض ایله درجات عرض متعین اولوب هر ایکی دائره مابینی حساب شطرنجی وضرب ایله اون ردرجه مسافه متعین اولمشدر وابتدای عرض اقلیم وعرض بلد خط استوادن ایکی جانبه اختیار واعتبار اولنمشدر بری عرض شمالی وبری عرض جنوبی بولنمشدر وابتدای طول اقلیم وطول بلد اعتبار اولنان محیط غریبده جزائر خالدات دائرهٔ نصف نهار ایله دائرهٔ معدل نهارلك نقطهٔ تقاطعندن بلد مفروضك دائرهٔ نصف نهار ایله دائرهٔ معدل نهارلك نقطهٔ تقاطعی میانده معدلدن واقع اولان قوس اول بلدلك طولی بیلنمشدر وعرض بلد نقطهٔ سمت رأس بلد ایله معدل اراسنده اول بلدلك نصف نهاری دائره سنده واقع اولان قوسه اطلاق اولنمشدر وبو عرض بلد کرهٔ جنوب وکرهٔ شمال سمتنده اولان قطب عالمك ارتفاعنه وخلاف سمتی قطبنك انحطاطنه مساوی بولنمشدر وبو تعیین طول وعرض ایله وجه ارضده واقع اولان بلاد ومواضعك امکنه وجهتلری وبری برلرینه بعد وقرب وجهتله اولان نسبتلری تقریبا بلنمشدر اما ایکی بلدبری برینك نه سمتنده بولندقلری ظاهر درمثلا بلده طیبه مزارضرومك جزائر خالداتدن طولی یتمش یدی درجه وخط استوادن عرضی تقریبا قرق درجه دردیلوب مصرلك طولی التمش اوچ درجه وعرضی اوتوز درجه دردیلدکده مصرارضرومك غرب وجنوبی جهتنده وارضروم مصر قاهره‌نك شرق وشمالی سمتنده بولندیغی بلنور زیرا که طول مصرارضرومدن ناقص اولدیغندن غربی وعرضی ناقص اولدیغندن جنوبی واقع اولمق لازم که اورو طول ارضروم اندن زیاده بولندیغندن شرقی وعرضی دخی زائد اولدیغندن شمالی بولنمق لازم کلور واما ایکی بلد آره سنده بولنان مسافه نه قدر بعد اولدیغی بلنمك مراد اولنسه قاعده‌سی بودرکه ابتدا انظر اولنور اکر ایکی بلدلك عرضی موافق وطولی مغایر ایسه تفاوت مابین الطولین بعد مابین البلدین اولور ارضروم ایله توقادکبی واکر ایکی بلدلك طولی موافق وعرضی مغایر بولندیسه بوصورتده هم تفاوت مابین العرضین بعد مابین اولنور ارضروم ایله موصل کبی واکر ایکی بلدهم طوله وهم عرضده مختلف اولدیلرسه بوصورتده بعد مابین برمثلث قائم الزاویه نك وتری اولورکه اول زاویه نك برضلعی بلد مسکونك دائرهٔ نصف نهارندن برقوسدر وبرضلعی بلد مطلوبك دائرهٔ عرضندن برقوسدر وانك وتری بولنان ضلع ایکی بلدلك سمت رأس نقطه لرندن مرور ایدن دائره دن ایکی بلد آره سنده واقع اولان قوسدر چونکه بو اضلاع ثلاثه دن ایکی ضلعك مقداری معلوم درکه اول طول وعرض تفاوتلریدر پس بو ایکی ضلع معلوم ایله وتراولان ضلع مجهولك مقداریتی بیلمکده طریق اهون بودرکه ایکی ضلع معلومك مربعاتی جمع ومجموعك جذرنی اخذ ایده رز که ضلع مجهولك مقداریدر وبعد مابین البلدین اودر مثلا ارضروم رفعت لزوم مصر قاهره ده تفاوت مابین الطولین اون درت درجه وتفاوت مابین العرضین اون درجه بولنمشدر واون درت ایله اونك مجموعی مربعی ایکیوز طقسان التی حساب اولنمشدر عدد محصولك جذری تقریبا اون یدی بولنمشدر پس ارضروم ایله مصرلك مابینی مسافه‌سی اون یدی درجه اولدیغی محقق بلنمشدر وباقی صورتلر بو کا قیاس ایله بیلنور وبونکله سمت قبله دخی بولنور تنکیم اول بوفصلده تفصیل اولنور وجملدنك دائره لری فصل آخرنده کلور * نوع ثانی * دائرهٔ هندیه ایله خط زوال وخط اعتدال وسمت قبله استخراجن بیلدیرر (ای عزیز معلوم

جدول اقالیم علی رأی المتأخرین

عدد اقالیم	عدد دوائر	طول نهار اقالیم		عرض اقالیم		مسافات اقالیم	
		ساعت	دقیقه	درجه	دقیقه	درجه	دقیقه
.	..	۱۲	..	..	..	.	..
..	..	۱۲	..	..	..	.	..
۱	۱	۱۲	۱۵	٤	۱۸	۸	۳٤
	۲	۱۲	۳۰	۸	۳٤		
	۳	۱۲	٤٥	۱۲	٤۳		
۲	٤	۱۳	۰۰	۱٦	٤۳	۷	۵۰
	٥	۱۳	۱٥	۲۰	۳۳		
۳	٦	۱٤	۳۰	۲۳	۱۰	۷	۳
	۷	۱٤	٤٥	۲۷	۳٦		
٤	۸	۱٤	۰۰	۳۰	٤۷	٦	۹
	۹	۱٤	۱٥	۳۳	٤٥		
٥	۱۰	۱٥	۳۰	۳٦	۳۰	٥	۱۷
	۱۱	۱٥	٤٥	۳۹	٥۳		
٦	۱۲	۱٥	۰۰	٤۱	۳۳	٤	۳۸
	۱۳	۱٥	۱٥	٤۳	۳٦		
۷	۱٤	۱٦	۳۰	٤٥	۲۹	۳	٤۸
	۱٥	۱٦	٤٥	٤۷	۲۰		
۸	۱٦	۱٦	۰۰	٥۰	۱	۳	۱۱
	۱۷	۱٦	۱٥	٥۲	۳۳		
۹	۱۸	۱۷	۳۰	٥۲	٤۸	۲	۳٤
	۱۹	۱۷	٤٥	٥۳	۱۷		
۱۰	۲۰	۱۷	۰۰	٥٤	۲۹	۲	۱۷
	۲۱	۱۷	۱٥	٥٥	۳٤		
۱۱	۲۲	۱۷	۳۰	٥٦	۳۷	۲	.
	۲۳	۱۷	٤٥	٥۷	۳٤		
۱۲	۲٤	۱۷	۰۰	٥۸	۲۹	۱	٤
	۲٥	۱۷	۱٥	٥۹	۱٤		
۱۳	۲٦	۱۹	۳۰	٥۹	۵۹	۱	۲۹
	۲۷	۱۹	٤٥	٦۰	٤۰		
۱٤	۲۸	۱۹	۰۰	٦۱	۱۸	۱	۱۳
	۲۹	۱۹	۱٥	٦۱	٥۳		
۱٥	۳۰	۲۰	۳۰	٦۲	۲٥	۱	۱
	۳۱	۲۰	٤٥	٦۲	٥٤		
۱٦	۳۲	۲۰	۰۰	٦۳	۲۲	۰	۵۲
	۳۳	۲۰	۱٥	٦۳	٤٦		
۱۷	۳٤	۲۱	۳۰	٦٤	۷	۰	٤٤
	۳٥	۲۱	٤٥	٦٤	۳۰		
۱۸	۳٦	۲۱	۰۰	٦٥	٤۹	۰	۳٦
	۳۷	۲۱	۱٥	٦٥	٦۰		
۱۹	۳۸	۲۲	۳۰	٦٥	۲۱	۰	۲۹
	۳۹	۲۲	٤٥	٦٥	۳٤		
۲۰	٤۰	۲۲	۰۰	٦٦	٤۷	۰	۲۲
	٤۱	۲۲	۱٥	٦٦	٥۷		
۲۱	٤۲	۲۳	۳۰	٦٦	۷	۰	۱۷
	٤۳	۲۳	٤٥	٦٦	۱٤		
۲۲	٤٤	۲۳	۰۰	٦٦	۲۰	۰	۱۱
	٤٥	۲۳	۱٥	٦٦	۲٥۰		
۲۳	٤٦	۲۳	۳۰	٦٦	۳۸	۰	٥
	٤۷	۲۳	٤٥	٦٦	۵۰		
۲٤	٤۸	۲۳	۰۰	٦٦	۳۱	۰	۰
	٤۹	۲٤	۰۰	٦٦	۳۱		
دقیقه							
۱٥							
۳۰							
۲۰							
۲۰							
۱							
۱							

عدد ماه	درجه
۱	۳۸۷
۲	۲۹
۳	۷۳
٤	۷۸
٥	۸٤
٦	۹۰

اولسونکه اهل هیئت واهل هندسه حکمای هند ایجادی بولنان دائرهٔ هندیه دن خط زوال اولان خط نصف
نهاری وخط اعتدال اولان خط مشرق ومغربی وجهت مکه اولان سمت قبله یی استخراج ایتمشلردر اما خط زوال
وخط اعتدالی استخراجك برطریقی بودرکه ابتدا ارضی اویله مستوی ایدرسنکه وسطنه صودوکلسه جهات
اربعه سنه برابر جریان ایدر بعده انده نه بعد ایله اولورسه بردائره رسم ایدوب مرکزنده برمقیاس قائم نصب
ایدرسنکه دائره نك ربع قطری قدر اوله وانك قائم اولدیغنی شاقول میزانله یا محیط دائره نك اوچ موضعندن
مابین رأس مقیاس برابر اولمغله بولورسن وقبل الزوال منتظر ومراقب اولورسن تا کیم رأس ظل مقیاس اول
دائره یه دخولی عندنده مغرب سمتندن محیطه واصل اولدیغی نقطه یی نشان ایدوب بعد الزوال انك دائره دن
خروجی وقتنده مشرق طرفندن محیطه واصل اولدیغی نقطه یی علامتله بیلورسن پس اول ایکی نقطه مابیننده
محیط دائره نك شمالی بولنان قوسی تنصیف ایدوب اول منتصفندن برخط مستقیم اخراج ایدرسن ومرکزه
اوغرادوب محیطه دکین کیدرسنکه خط نصف نهار اودر وظل مقیاس اندن زائل اولدقده ابتدای وقت ظهر
اولور وبو خط اول دائره یی ایکی نصف ایدر پس انلرك منتصفلرندن برخط مستقیم اخراج ایدرسنکه اول خط
نصف نهاری مرکز عندنده زوایای قائمه اوزره قطع ایدر پس خط مشرق ومغرب اودر وبو عمل اطول ایامده
اصح اولور زیرا که مدخل ظل ایله مخرجنده اصلا تفاوت اولمز وطریق اخری بودرکه شمس منیر ایکی نقطهٔ
اعتدالك برنده ایکن بو استخراج مراد اولنسه همان طلوع شمسك یا غروبنك ظلی استقامتی اوزره نقطهٔ افق
برابرندن چقوب دائرهٔ هندیه نك مرکزینه اوغرایوب محیطنه واصل اولان خط بعینه خط مشرق ومغربدرکه
انکله مرکز عندنده زوایای قائمه اوزرینه تقاطع ایدن خط اول خط نصف نهاردرکه خط زوالدر واما سمت قبله
بیلنمك ایچون دائرهٔ هندیهٔ مرسومه نك محیطنی اوچیوز التمش قسمه تقسیم ایدرسنکه هر بر ربعی طقسان قسم
اولور وانی افق بلد مسکون فرض ایدوب سمت قبله انك قنغی نقطه سی اولدیغن بولورسن که اکا توجه ایدن
کعبه یه توجه ایتمش اولور پس اول نقطهٔ مطلوبهٔ مذکوره یی بیلنمك طریقی بودرکه ابتدا مکهٔ مکرمه نك طولی
محیط غربیده مقدم معمور وحالا بحر ایله مغمور اولان جزائر خالداتدن یتمش یدی درجه اولدیغن بیلورسن
وعرض خط استوادن یکرمی ایکی درجه اولدیغن بولورسن بعده بلد مسکونك طول وعرضنی جزائر مزبوره دن
وخط مذکوردن آلورسن اکر طول بلد طول مکه ایله مساوی کلوب عرض بلد عرض مکه دن زیاده اولورسه
اول بلدك سمت قبله سی خط نصف نهارنك افقی محیطنه واصل اولدیغی نقطهٔ جنوبدرکه انده مصلی نقطهٔ
جنوبه توجه ایلسه طوغری قبله یه توجه ایتمش اولور بلده مزارضروم کبی زیرا که بلده مز مکهٔ مکرمه نك نقطهٔ
شمالنده واقع اولمشدر واکر طول بلد طول مکه ایله موافق اولوب عرض بلد عرض مکه دن نقصان اولورسه
اول بلدك سمت قبله سی نصف نهارنك محیط افقه ملاقی اولدیغی نقطهٔ شمالدر مکهٔ مکرمه نك نقطهٔ جنوبنده
واقع اولان بلاد یمن کبی واکر عرضی بلد عرض مکه ایله برابر کلوب طول بلد طول مکه دن زیاده اولورسه
اول بلدك سمت قبله سی خط مشرق ومغربك محیط افقه متصل اولدیغی نقطهٔ مغربدر واکر عرض بلد عرض
مکه ایله مساوی اولوب طول بلد طول مکه دن ناقص کلورسه اول بلدك سمت قبله سی خط مشرق ومغربك
محیط افقه ملاقی اولدیغی نقطهٔ مشرقدر وبو ایکی صورت اخیرده معرفت سمت قبله نك برطریقی دخی بودرکه
شمس برج جوزانك سکزنجی درجه سنده یا برج سرطانك یکرمی اوچنجی درجه سنده بولندیغی کونده طول
مکه ایله طول بلد اره سنده اولان تفاوتك هر اون بش درجه مسافه سیچون برساعت وهر بر درجه مسافه سی
ایچون درت دقیقه اخذ ایدوب مترصد اولورسن اکر طول بلد طول مکه دن زیاده ایسه شمس اول کونده
نصف نهاری ساعات ودقایق مأخوذه مقداری عبور ایلدکده ظل مقیاس اول حینده سمت قبله خطنده
واقع اولمش بیلنور وقبلهٔ بلد جهت ظلك خلافنه طوغری بولنور بلاد عمان کبی واکر طول بلد طول مکه دن
نقصان ایسه شمسك اول کونده نصف نهاره کلمسنه ساعات ودقایق مأخوذه قدر قالدقده ظل مقیاس اول
ساعتده سمت قبله خطنده واقع اولور وقبله ینه جهت ظلك خلافنه کلور بلاد سودان کبی زیرا که شمس
اول ایکی درجهٔ مذکوره ده بولندیغی کون سمت رأس اهل مکه یه کلور بولنمشدر واکر طول وعرض بلد طول
وعرض مکه دن زیاده بولنورسه محیط دائرهٔ هندیه نك نقطهٔ جنوبندن بدأ ایدوب ایکی طولك بیننده بولنان

فضل قدر نقطهٔ مغرب سمتنه طوغری عد ایدرسن ونقطهٔ شمالندن هم غربه ینه اول قدر صایوب ایکی
نهایتك مابیننی برخط مستقیم ایله وصل ایدرسن زیرا که مرکز دائره اولان بلد مفروضمزدن مکهٔ مکرمه غربی
بولنمشدر ودائره نك نقطهٔ مغربندن ایکی عرضك بیننده بولنان فضل مقداری نقطهٔ جنوبه طوغری ونقطهٔ
مشرقندن کذلك عد ایدوب ایکی نهایت مابیننی ینه خط مستقیم ایله وصل ایدرسن زیرا که بلد مفروضمزدن
مکهٔ مکرمه جنوبی واقع اولمشدر وبو ایکی خط لامحاله بری بریله تقاطع ایدرلر پس مرکز دائره دن برخط اخراج
ایدوب اول نقطهٔ تقاطعه اوغرادوب محیطنه واصل ایدرسن که سمت قبله او خطك محیطه متصل اولدیغی
نقطه در وانکله نقطهٔ جنوبك مابیننده محیط افقدن بولنان قوس بلد مفروضك انحراف قبله سی قوسیدرکه
انده مصلی نقطهٔ جنوبدن مغربه اول قوس مقداری منحرف اولمق لازمدر تا کیم قبله یه توجه ایتمش اوله پس
بو صورتده سمت قبله جنوب وغرب اره سیدر بلاد عجم کبی واکر طول وعرض بلد طول وعرض مکه دن ناقص
بولنورسه منوال مذکور اوزره نقطهٔ جنوب وشمالدن مشرق سمتنه فضل طولی کیل ایدوب نقطهٔ مشرق
ومغربدن شمال سمتنه فضل عرضی صایوب خطلرله وصل ایدوب عملی تمام ایلدکده بو صورتك سمت قبله سی
شمال وشرق آره سی اولور بلاد حبش کبی واکر طول بلد طول مکه دن ناقص وعرض بلد عرض مکه دن زائد
بولنورسه نقطهٔ جنوب وشمالدن مشرقه فضل طولی ونقطهٔ مشرق ومغربدن جنوبه فضل عرضی عد وخطلرله
وصل واتمام عمل اولنسه بو صورتده سمت قبله جنوب وشرق آره سی اولور بلاد روم کبی واکر طول بلد طول
مکه دن زائد وعرض بلد عرض مکه دن ناقص بولنوب نقطهٔ جنوب وشمالدن مغربه فضل طولی ونقطهٔ
مشرق ومغربدن شماله فضل عرضی عد وخطلرله وصل وعمل تکمیل اولنسه بو صورتده سمت قبله شمال وغرب
اره سی اولور اما طول وعرض بعض بلدان بو فصل اخرنده عیان اولور * نوع ثالث * قطب عالم قربنده بولنان
جدی تسمیه اولنان ثابته نك ارتفاع وانحطاطیله درجات ارضك مسافهٔ بعدی مقدارك وانکله کرهٔ زمینك دائره
وقطر ومساحه سی قیاسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت واهل هندسه قیاسی اوزره مسافهٔ
منطقهٔ کرهٔ زمین که مجموع بر وبحردر تقریبا یکرمی درت بیك میل اولدیغی مقرردر پس مسافهٔ قطری اکا قیاس
ایله یدی بیك التیوز اوتوز التی میل بولنمشدر ونصف قطری اوچ بیك سکز یوز اون سکز میل بلنمشدر ومسافهٔ
مساحهٔ جمیع سطح کرهٔ زمین تقریبا یکرمی بش بیك کره بیك واوچیوز التمش اوچ بیك والتی یوز اوتوز التی فرسخ
حساب اولنمشدر وسلم سماده بو قیاس اوزره ابعاد واجرام علویه دخی تعیین قیلنمشدر ونصف قطر ارض مقیاس
وذراع اولمق اوزره مرکز عالمدن فلك قمرك سطح مقعری بعدی بالاده بیان اولندیغی اوزره تقریبا اوتوز ایکی نصف
قطر ارض قدر اولدیغی اربعهٔ متناسبه قاعده سیله دخی ضبط اولنمشدر چونکه افلاك وارض اوزرنده اثبات
وفرض اولنان دوائرك جمله سی اوچیوز التمش درجه یه وهر بر درجه التمش دقیقه یه قسمت قیلنمشدر پس کرهٔ
ارضك بر درجه مسافه سی قاچ میل یر اولور انی تعیین ایچون ارباب هندسه نیجه صحراده قیاس ومساحه ایدوب
بر درجه یری التمش التی میل وثلثان میل بولمشلردر وبو قیاسی اول طریقله قیلمشلردرکه برصحرای هموار
بی پایانك بر یرنده برعلامت نصب ایدوب کیجه لین انده کوکب جدی که اکا ثابته ودمور قازق دیرلر انك ارتفاعك
ربع واصطرلاب ایله المشلردر پس اول مکاندن ایکی طائفه خط مستقیم اوزره حرکت ایدوب برطائفه نقطهٔ
جنوبه طوغری کیدوب بری نقطهٔ شماله طوغری کلمشلردر کیجه اولدقچه اول ایکی طائفه کوکب مرقومك
ارتفاعن الوب کوندز اولدقچه استقامتله راهی اولمشلردر کواکب ثابته نك محل علامتده اولدقلری ارتفاعندن
جنوبیلره بر درجه نقصان وشمالیلره بر درجه زیاده اولمغله تفاوت ایلدیکی ایکی محلده ساکن اولمشلردر وهر برنده
برر علامت نصب ایدوب ایکی طرفدن اوچ علامت مابیننی کیل ایدوب ایکی مسافه یی بس برابر التمش التی میل
وثلثان میل یر بولمشلردر بعده اول ایکی طائفه اول ایکی محل تفاوتدن ینه شمال وجنوبه استقامت اوزره کیدوب
اول علامات اره سنك امیال مذکوره سی عددنجه مسافه کیل ایدوب نهایتنده قالمشلردر وکیجه اولدقده ایکی
طائفه بیله کوکب مرقومك ارتفاعن المشلردر ینه تماما برر درجه صعود ونزول ایله تفاوتنی بولمشلردر پس التمش
التی وثلثان میلی اوچیوز التمشه ضرب ایله تمام دائره یه واندن قطره واندن نصف قطره واندن شبهه سز جمیع
مسافهٔ کره یه واقف اولمشلردر وبو قیاسی وجه مشروح اوزره نیجه ملوك امتحان ایدوب مطابق بولمشلردر

نوع رابع) بر و بحری کیل و سیر ایله اجزاء مسافاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت و اهل هندسه
اتفاق ایله دیمشلردرکه بو عنصر ارض و مامن حیث المجموع کرهٔ واحده یعنی برمدور طوب شکلنده اولوب انك
طولا و عرضا یعنی کرك غربدن شرقه و کرك جنوبدن شماله وسطنده قوشاق مثالی فرض اولنان دائره اوچیوز
التمش بر درجه یه تقسیم اولنمشدر و ارباب هندسه مسافه سی اوزره یریوزی دوبدوز جبال و ادویه سز فرضیله
ارضك بر درجه سی یکرمی ایکی فرسخدن زیاده جه بولنمشدر و هر فرسخ اوچ میل و هر میل اوچ بیك ذراع
و هر ذراع اوتوز ایکی اصبع و هر اصبع التی اربه بطن ظهره ملاصق تقدیر اولنمشدر پس بو تقدیرجه کیل معهود
اوزره ارضك بر درجه سی التمش التی میل و ثلثان میل بلنمشدر و حساب ذراع ایله بر فرسخ یرطقوز بیك ذراع
بولنمشدر و ارضك بر درجه سی پیاده سیر ایله اوچ مرحله قیلنمشدر و بر مرحله یدی بچق فرسخ مسافه تعیین
اولنمشدر و بر فرسخ بر مشی اقدام ایله بر ساعتده قطع اولندیغی تجربه قیلنمشدر پس بر کونده قطع اولنان مسافه
یکرمی ایکی بچق میل بولنمشدر و ارضك بر درجه سی مسافه سی تمام یوز بیك آدیم و هر بر ادیم درت قدم
و هر قدم اون التیشر پرمق حساب اولنمشدر و بحر محیطك کنارلرنده و کور فزلرنده و قره ده اولان کوچك
دکزلرده بولنان سفینه لرك معتدل سیر ایله بر کونده التمش میلدن زیاده مسافه بحر قطع اولنوب اهل دریاقتنده
بر مجری تعبیریله بر درجه ارض فرض و تقدیر اولنمشدر اما حرکت کاربان و سیر عسکر کبی معتدل سیر ایله
بر درجهٔ ارض اوچ مرحله یه قسمت اولنمشدر مثلا ارضروم برکت لزومدن بر کونده نردبان قریه سنه حرکت
ایتمك کبی اعتبار اولنمشدر و اکر سیر و حرکت بوندن سریع اولورسه اکا سیر متوسط دیرلرکه بر درجهٔ ارض انکله
ایکی مرحله بولنمشدر مثلا سواد مجردك بلد مرقومدن بر کونده اشقاله یه سیری کبی قیاس اولنمشدر و اکر سیر
حرکت بوندن دخی اسرع اولورسه بر درجهٔ ارض انکله بر مرحله اولوب مثلا بلد مزبوردن بر کونده تقریبا
قره قولاغه وارمق کبی تخمین اولنمشدر پس قسم اولده ثلث درجه و قسم ثانیده نصف درجه و قسم ثالثده
تمام بر درجه بر کونده قطع اولنور بولنمشدر و الحاصل طوب زمینك بر درجه مسافه سی حساب مذکور
اوزره یوز بیك ادیمدر ارتق دکلدر و ایکیوز بیك ذراعدن زیاده دکلدر زیرا که بر ذراع ایکی قدمدرکه یاریم ادیمدر
پس قاعدهٔ مرقومه یه صرف ذهن ایدن * ارباب البابه تراب و مادن عبارت اولان طوب زمینی هموار بی جبال
لو و بحار فرض اعتبار ایله دائرا مادار خط مستقیم اوزره سیر ایدن دوارا تمام دوراندن نه مقدار زمانه محتاج
اولدیغی ظاهر و نمایان اولمشدر * مثلا * بلد طیبه مزارضروم رفعت لزوم بو امر موهوم اولان ذهاب و قدوم
ایچون مبدأ معلوم و نشان مرسوم فرض اولنوب طوب زمینی طولا سیر و دورایتمك نیتیله بر کمسه بلد
مرقومدن حرکت و غربه عزیمتله توقاتدن و اناطولیدن و استانبولدن و روم ایلندن و فرنکستاندن مرور و یکی
دنیادن عبور ایدوب سیر شمسه تابع اوله راق چین و ماچینه واصل اولور فعلی هذا اندن هندوسند و ترکستاندن
و سمرقند و بخارا و توراندن مرور ایله نصف جنوب بحر شیرواندن عبور ایله ایالت کنجه و رواندن ینه بلد
ارضرومه واصل اولور و بو مرادی حاصل اولور پس بو کمسه بزه نسبت غربدن کیدوب شرقدن کلمش اولور کذلك
طوب زمینی عرضا سیر و دورایتمك مراد ایدن کمسه بلده مزارضرومدن چیقوب شماله عزیمتله قره دکزك
ساحل شرقیسندن فاش و اباز اوازاقدن و مسقو دیارندن و کشف جدید اولان نوه زمله یرلرندن مرور و شمس منیر
برج شمالیه ده ایکن قطب شمالی التندن عبور ایله بزه نسبت طبان طبانه و تحت الارض سیر ایده رك شمس منیر
بروج جنوبیه یه واردقده قطب جنوبی یه واصل اولور (فعلی هذا) اندن بحر محیط ایله عبور و حبش مملکتندن
و یمندن و مکهٔ مکرمه دن و مدینهٔ منوره دن و بادیه دن مرور ایدوب موصلدن ینه بلدهٔ طیبه مزارضرومه واصل
اولور بو مرادهم حاصل اولور پس بو کیمسه شمالدن کیدوب جنوبدن کلمش اولور بو تقدیرجه طوب زمینی طولا
و عرضا بو طرز ایله سیر و دورایتمك ضابطهٔ مذکوره مقتضاسی اوزره مشی معتدل برله اولورسه تماما دوری
بیك سکسان قوناق اولور و مشی سوار مجردك مسیری کبی سریع اولورسه یدی یوز یکرمی قوناق اولور و اولاق
کبی سرعتلی منزل ایله سیر اولنورسه اوچیوز التمش کونده تماما طوب زمین بر مقتضای علم هیئت و فن هندسه
خط مستقیم اوزره دائرا مادار سیر و دور اولنمق ممکندر دیمشلردر * والله اعلم بحقیقة الحال * نوع خامس * ربع
مسکونك مثلثات بروج ایله سبعهٔ سیاره یه منسوب اولان بلاد و جهاتن و اهالیسی اطوار و صفاتن بیلدیرر

(ای

(ای عزیز) معلوم اولسونکه حکمای اسلام بو عالم و کون و فساد ایچنده جاری اولان احوال و آثار حقیقتده
تأثیر فاعل مختار ایله اولدیغن اثبات ایدوب دیمشلردرکه اجرام اثیریه و اوضاع فلکیه عالم عناصرده امر حق ایله
تأثیر ایدر حال بو کیم مؤثر حقیقی انجق رب الاربابدر و افلاك و نجوم امثالی الات اسبابدر و بو عناصر
و موالیدن افلاك و نجومه ارتباط و انتسابی واردرکه اقالیم سبعهٔ حقیقیه ترتیب مذکور اوزره سبعهٔ سیاره یه
منسوب اولدیغندن غیری ممالك و بلدانك هر بریله اون ایکی برج اره سنده علاقه و ارتباط اثبات اولنمشدر
و بو علاقه بلادك مثلثات بروجه نسبتی بولنمشدر و مثلثات بروج بالاده کندی فصلنده تفصیل اولنوب درت
مثلث بولنمشدر اما اولکی مثلث بروج مذکره و ناریه و شمالیه درجهتلرده شمالله دبور اره سی بوکا نسبت
اولنمشدر بو بروج مذکوره بیوت شمس و مشتری و مریخ اولمغله بو مثلثك مدبری کوندز شمس و کیجه مشتریدر
و ایکنجی مثلث بروج مؤنثه و ترابیه و جنوبیه درجهتلردن جنوب ایله صبا مابینی بوکا منسوب بولنمشدر و بونلر
بیوت زهره و زحل و عطارد اولمغله بو مثلث مدبری کوندز زهره و کیجه عطارددر و اوچنجی مثلث بروج مذکره
و هوائیه و شرقیه در شمالله صبا میانی بوکا نسبت قیلنمشدر و بونلر بیوت زحل و عطارد اولمغله بو مثلثك مدبری
کوندز زحل و کیجه عطارددر و دردنجی مثلث بروج مؤنثه و مائیه و غربیه در و جنوب ایله دبور اره سی بوکا نسبت
اولنمشدر و بونلر بیوت زهره و قمر اولمغله بو مثلثك مدبری کوندز زهره و کیجه قمردر کذلك ربع مسکون دخی
مثلثات بروجه مشاکل درت قسم اعتبار اولنوب هر بر قسم بر مثلثه نسبت قیلنمشدر اما قسم اول اوروپا
نامیله تسمیه اولنان غرب و شمال اره سی اولمغله اولکی مثلثه منسوب بولنمشدر و بونده ساکن اولان طوائف
و امم اولکی مثلثده اولان ریاست سببیله امورك اکثرنده جری و سرکش کورنمشدر و اغلبی استعمال سلاح
و سمت سیاسته مائل و تعب و مشقته متحمل لطیف و نظیف بولنمشدر چونکه کیجه مشتری و مریخ تدبیرده
مشترکدر و مثلثك اجزاء متقدمه سی مذکره و اجزاء متأخره سی مؤنثدر بو قوم اکثریا عورتلری امرنده تغافل اوزره
اولوب غیور اولمزلر و نسواندن زیاده غلمانه محبت ایدوب کناه بیلمزلر خصوصا انکلیز و نمچه برج حمله و کوکب
مریخه مشاکلدر انکچون سکانی وحشی و متهور اولوب اخلاقی سباع اخلاقنه مماثلدر و بلاد روما و بلاد
فرنسا و اول اطه لر برج اسده و شمسه نسبت اولنمشدر اول علتدن اکثر خلقی اهل ریاست بولنمشدر و بلاد اسپانیا
و بلاد پورتقال قوس ایله مشتری یه منسوبدر انکچون اهالیسی عموما خلوق و نظیف و محبوبدر
و بونلردن صکره وسط مسکونه قریب اولان روم ایلی و استانبول اطرافی و کرید و قبریس و اسیای صغری سواحلی
یعنی اناطولی و اق دکز ایله قره دکز نهایتلری مابینی کرچه مثلث اولك حدودنه داخلدر لکن ایکنجی مثلثه
مشاکلدر پس بونلرك تدبیرنده زهره و عطارد مشترك اولمغله ساکنلرینك اکثری اصحاب سیاست
و ارباب ریاست و اهل فهم و فراست و مائل علم و دراست اولوب بری برینه قریب و صحیح المزاج و لطیف صورت
و سیرتده معتدل بولنمشدر و مدبری زهره اولمغله موسیقی یی سوب اندن لذت الورلر و عاشق مشرب و غریب دوست
اولورلر خاصه استانبول برج جدی ایله کوکب زحله مشاکلدر انکچون کباری ملك و ریاسته نائلدر و اما قسم
ثانی اسیا نامیله تسمیه اولنمشدر و اول شرق و جنوب اره سی اولمغله انك بلادی ایکنجی مثلثه نسبت قیلنمشدر
چونکه بو مثلثك مدبری کوندز زهره و زحلدر ساکنلری بو کوکبلره عظیم اعتبار ایدر بولنمشدر مشاکلهٔ
کوکب زهره مقتضاسنجه بونلرده سماع و رقص و حرکت و جماع و نسوانه حرص و محبت غالب اولوب لباس
و بساطلرنده نقش و زینته طالب و بدنلری تدبیرنده رفاهیت و شهوته راغب اولمشلردر و ذکوره میل ایتمیوب
نسایه مشابهت اوزره اولوب عظیم التفات و رغبت قیلمشلردر و مزاج و طبیعتلرنده غلبهٔ حرارت بولمشلردر
لیکن تدبیرده زحلك اشتراکی اقتضا ایدرکه نفسلری مؤثر و قوی و یورکاری شجیع و شدید و همتلری عالی اوله
و بو قسمك بو مثلثه مشاکلهٔ کلیه سی حکمی بودر لیکن اجزاسنك دخی علی الانفراد نسبتلری احکامی بو طرز
ایله درکه بلاد عجم برج ثور و کوکب زهریه منسوب اولدیغیچون اکثر خلقی منقش لباس کیوب منقش بیوتلرنده
منقش بساطلر بسط ایتمشلردر حتی قمیصلری دخی ساده دکلدر و فرات ایله دجله مابینی و بغداد اطرافی سنبله
و عطارده منسوب اولمغله خلقنده اصحاب رصد و اهل علم چوقدر و هند و سند جدی و زحله مشاکل اولمغله اکثر
خلقی بدکوی و بدروی و بدخوی و چرك الود و کنود و عنود اولورلر و وسط مسکون اولان ممالك قدس و شام و حجاز

ویمن وجمیع جزیرة العرب اولکی مثلثه مشاکل قیلنمشدر پس بونلرلک مدبری مشتری ومریخ وعطارد بولنمشدر انکچون اکثر خلقی اصحاب تغلب وارباب تجارت اولمشدر ومکر وحیله وجبن وتکاسل وتهاون انلرلک شانته کلمشدر وعربستانلک معمور یرلری قوس ایله مشتری یه منسوب اولمغله اول دیارلرلک اکثری رخص ورخا اوزره در واما قسم ثالث سقمونیا تسمیه اولنان شرق وشمال سمتی بولنمشدر وبو قسم اوچنجی مثلثه نسبت قیلنمشدر کورجستان وطاغستان وماورای نهر اعنی توران وترکستان وممالک خطا وختن وتاتارستان بو قسمده بلنمشدر وبونلک مدبری زحل ومشتری وعطارد اولمغله اکثر خلقی حلیم وسلیم وپرحکمت وفطنت واهل طهارت وعفت مشاهده اولنمشدر خاصة بلاد اذربیجان جوزا وعطارده منسوب اولمغله اکثر خلقی حرکت ومضرت وخیانت اوزره بولنمشدر وماورای نهر سمتلری دلو وزحله منسوب اولمغله اکثر خلقی وحشی وغدار بیلنمشدر واما قسم رابع افریقا تسمیه اولنان غرب وجنوب اره سیدر وبو قسم دردنجی مثلثه منسوب اولنمشدر بونلک بلادی اولان ارض مصر وممالک سودان ومغرب کندی مثالی بولنمشدر چونکه بو مثلثلک تدبیرنده کوندز مریخ وزهره مشترکدر خلقنلک ملوکی امورلرینه عورتلری مداخله دن خالی دکادر رجال ونسا اکثر امورده اختلاط اوزره اولوب برعورتی برقاچ کیسه تزوج ایدوب انلری زی نساده کزرلر واکثری کاهن ورمال اولوب آزرلر خاصه سواحل بحر روم سرطان وقمره منسوب اولمغله اکثر خلقی اهل تجارت بولنمشدر ودیارلری خصب ورخا اوزره اولدیغی بیلنمشدر واقصای مغرب سمتلری عقرب ومریخه منسوب اولمغله خلقنلک خلقی اوصاف سباعه مشابه اولوب اکثر خصومت ایدوب بری برینی قتلدن تحاشی ایتمزلر وممالک صعید وحبش تدبیرنده زحل ومشتری وعطارد مشترلک اولمغله اول دیارلرلک خلقی عادات مختلفه اوزره اولوب موتالرینه تعظیم ایدرلر وخارجدن کان حکامه تابع وتسلیم اولورلر ونسوانه عظیم رغبت ایدوب جماعه غایت حریص ومشغول اولورلر وبونلر نفوس ضعیفه اصحابی جبان وذلیل قومدر وخاصة بلاد مصر واسکندریه جوزا وعطارده منسوب اولمغله اکثر خلقی فهم وادراکلرینه اصحابی اولوب اسرار مکتومه استخراجنه وعلوم غریبه تعلمنه بغایت مائل بولنمشدر وممالک حبش اواسطی دلو وزحله منسوب اولمغله خلقی اکل سمکه مائل دروعیش وعشرتلری بهایم کبیدر سبحان الله ذهی مسبب الاسباب جل شانه * نوع سادس * زمانک اون ایکی حیوان اوزرینه دوران ایدوب بیلده برینک خلقیله متصف اولوب اهل جهانه بویله امر حق ایله سریان بولوب تجربه وامتحان ایله احکام تأثیراتن اثبات ایتمشلردر واهالئی ترکستان عموما اکا اعتبار ایدوب احکامیله کتمشلردر انکچون احکام زمانی سال ترکستان اسمیله تسمیه ایتمشلردر پس احکام زمانی بیان ایدن منظومه مزبونده تحریر اولنمق مناسب کورلمشدر (نظم)

الله ادی خوش ایشلر اولیدر	هردم الله دیین کشی ولیدر	حمدلله دخی صلوة وسلام
فکر کونین وانله بدوام	بعد اسم اله وحمد وصلات	سال ترک اولدی سکسان اوچ ایبات
حقی دیرسال ترکی نظم ایتدم	نسبت حکم رمزینه یتدم	جمله احکامی سالی ترکانی
حکما مذهبنجه بیل انی	حکما قولن اعتقاد ایده م	همدة کلی یلان دیوب کیده م
اکثر احواله واقف اولمشلر	عقلی ایله تجربه ایله بولمشلر	سال ترکانکه دوری دائمدر
اون ایکی جانور له قائمدر	بیلده برجانور خویله روان	متصل اوله جمله خلق زمان
قاره در پس بقرله قپلاندر	صکره طوشان سمکله بیلاندر	اندن آندر غنمله میموندر
مرغدن سکله خولئ اول اویوندر)	بیک یوز التمش بش اولدی چونکه بویبل	ایکی بیک التمش اوچده رومی بیل
ماه آذارده اولدی التمش وچار	اوتوز اوج بیلده برتداخلی وار	اولسه آذارله برمحرم هم
سال هجرئ برینی طرح ایت اودم	بیلمک استرسن اولدیغن سالی	نسبتی قنغی جانور حالی
باق بوتاریخ هجریتده اوسال	واقع اولان سنین رومیدن ال	اول اوچ سالی طرح قیل به نشاط
صکره اون ایکیشر ایدوب اسقاط	قاچ سنه قالسه قاره دن باشله	ابر سنه هر برینه باغشله

قنق حیوانده اخر اواسه همان	اول بیلانجا کیدر اول حیوان	بیلدر اوج فصل واولی دردآی
دردای اورته سی دردآی آخری صای)	سال شمسیله در چونسبت حال	ابتدای حملدر اول سال
بواسه برکیمسه طوغدیغی سالی	بیلنور طبع وخوی واحوالی	چون کاورسال فاره خوشلق اوله
اوسط ساله چوق یاغشلق اوله	آخر ساله قتنه لر اویانر	جنلک اولور نیچه لردمه بویانر
قیشیدرهم درازوهم سرما	فاره لر غله یی ایدر یغما	طوغسه مولود فی اوائل سال
زیرلک اولور زیاده خوب خصال	اول بیلان اوسطنده طوغسه ولد	دیدیلر اول یلا تجیدر خوبی بد
اخر ساله طوغسه بدکردار	اولور اول حسود وهم مکار	چون بقرسالی کاسه بیماری
چوغ اولورهم صداعدن زاری	فتنه لردن ملولک اولور غمناک	چارپانوغنه ایریشه هلاک
قیشی مشتد اولوردنی کوتاه	میوه لرهم صوغوقدن اوله تباه	اول ساله طوغسه قیزیا اوغول
غیریلر ایشنه اولور مشغول	اوسطنده طوغان اولور پرنور	زیرلک وخوبروی وهم مسرور
آخر ساله طوغسه پیوسته	کوکلی غملی اولورتنی خسته	چونکه قپلان بیلی کاورتعب
خلقه دوشر عداوت ایله غضب	ناسه چوق نقض عهد اولور پیشه	پس دوشر جله خوف وتشویشه
اختلاف ملولک اولور اوزمان	ایصران جانور چوغ اولور اول آن	زلزله اوله بعض صحرا ده
کشتی یه آفت ایره دریاده	قیشی قیمسه زیاده صاوغ اوله	کوزه لرنهرلر صویی چوغ اوله
اول بیلانک اولنده طوغان اوشاق	عالی همتلیدر یوزی یومشاق	اوسطنده طوغرسه کامل اولور
آخرنده جبان وکاهل اولور	چونکه طوشان بیلی اولور وسعت	چوغ اولور میوه لرله هر نعمت
صلح ایله طوله هب زمین وزمان	خلق صحتله بوله امن وامان	خوش قیشی معتدل بهاری بهار
یازی یازچارفصلی خوب ونکار	اول ساله طوغسه مالی اولور	بدخوی اولور ولی وفالی اولور
اوسطنده طوغان اولور یخشی	آخری کثر اوله هم وحشی	چونکه ماهی بیلی کاور بسیار
اوله حرب ایله فتنه لر بیدار	کندم وجو چوغ اوله هم ارزان	کیم کثیر اوله برف ایله باران
قیشی غایت دراز اولور هم سرد	کیم زیان ایلیه اغجلره برد	اول بیلانک اولی طوغان ناچار
احق وبند کهر اولور بدکار	اوسطنده طوغان حلیم اوله نرم	آخری بدخوی اوله هم بی شرم
چون کاورنو بتیله سال بیلان	هر طعامک بهاسی اوله کران	قیشی غایتله نرم وقیصه اولور
قط اولوب هرکوکده غصه اولور	اول سال طوغان اولور خاموش	بیلکلی سوزلری هم ایشلری خوش
اوسطی طوغان اوله بداطوار	آخری بدشکل اولور بدکار	چون کاورسال اسب باشر وشور
ایلیه جنک وحرب وفتنه ظهور	صیفی خوش زرع وغله چوغ اوله پاک	چارپایه ایریشه رنج وهلاک
قیشی نرم ودراز اولور غایت	ایریشه میوه جنسنه آفت	اول سال طوغان چکر زحمت
هم اولور پرمحبت وحکمت	اوسطی یخشی ایشلیدر خوشخوی	آخری غملی بد خوی وبدکوی
چونکه سال غنم کاور غمناک	کشتیلر بحرایچنده بوله هلاک	حرب اولور سرعت ایله صلحی بولور
خیرواحسانه سعی ایدن چوغ اولور	قیشی نرم ودراز اولور واقع	اولی سال طوغان اولور نافع
اوسطنده طوغاندر آسوده	اخر اولور پاید وفرسوده	چونکه میمون بیلی کاور خیرسز
چوغ اولور یان کسیجی هم پیرسز	اول سنه خلقه چوق ستملر اولور	خسته لک اشتر ایله اسبی بولور
قیشی غایت قصیر وصاوغ اوله	عنب آزدیشله بیجیلر چوغ اوله	اول سال طوغان اولور بدروی
لیک خندان وشاد اولور خوشخوی	اوسطنده طوغارسه اولور حسود	آخرنده طوغان اولور بی سود
سال مرغ اولسه خسته لک یوغ اوله	غله ارزان ومیوه لر چوغ اوله	قیشی نرم ودراز اولور غایت
حامله ز نلره ایرز آفت	اول سال طوغانده حسن وجمال	اولور از قسمتی فقیر الحال
اوسطی موذی خلق اکادشمان	آخریدر سخی سور مهمان	چونکه ایت سالی کاسه غله ونان
هم عزیزاوله هم بهاسی کران	چوغ اولور موت وقتل انسانی	همده دزد ومحیل وشیطانی
قیش خفیف اوله میوه لرهم اوجوز	قیشده امن وامان اولور شب وروز	اول سالده طوغسه قیزیا اوغول

اوله بد کوی وهم حریص وا کول	اوسطنده طوغان ایدر غوغا	آخر نده قناعت ایده وفا
چون کاور سال خولی اولور خسته	امیر واعیان شهر پیوسته	پادشاهلر ارا لرینه خلاف
واقع اولوب چوغ اوله جنك ومصاف	چوغ اولور حنطه وشعیر قلیل	آفت ایلر طرویه هم تجمیل
خلق یردن یره قونه وکوچه	هم رعایا مشوش اوله قاچه	چوغ اولورانده دزد وطراران
اوله قیش نرم هم درازاوزمان	اول سالده طوغسه برفرزند	اولوراول تیز کوی وخویش پسند
اوسطنده طوغارسه کاذب اولور*	آخر نده خلیم وراغب اولور	هم اولور سال فاره دور زمان
خوش بوترتیب ایله ایدر دوران	خلق فهم ایلد کسه ای حق	ماسوایی یوغ اکله بول حقی

ای عزیز معلوم اولسونکه بو مقامده فن هیئت قدیمه یی بو مقدار بیان ایله اکتفا قیلنوب طول وعرض بلدان ودوائر مرسومه سی تسطیح کره مقتضاسی اوزره تصویر اولنمشدر طول بلد محیط غربیده جزایر خالداتدن بالاختلاف وعرض بلد خط استوادن بالاتفاق اعتبار اولنوب ترتیب وتنظیم اولنمشدر

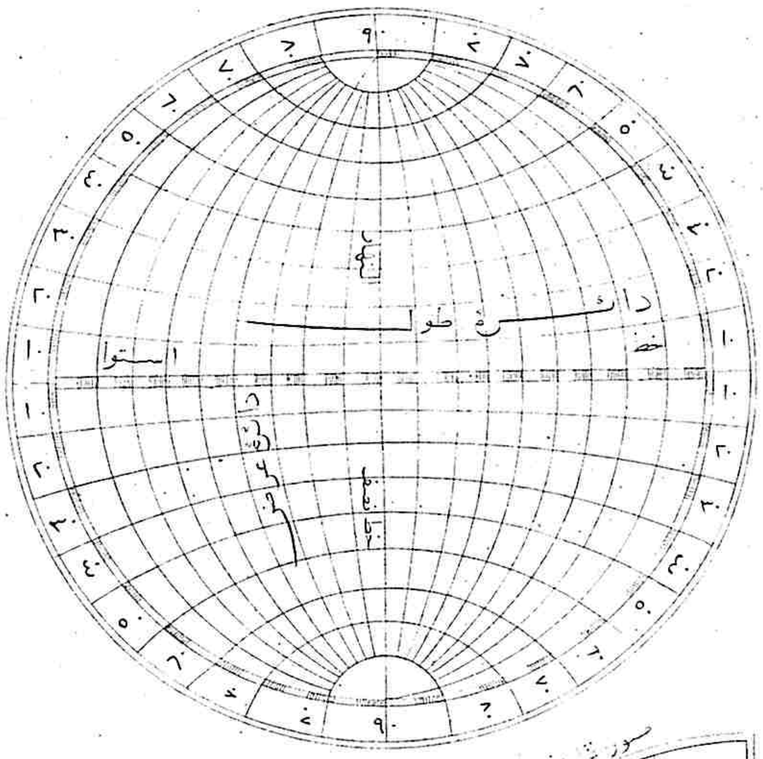

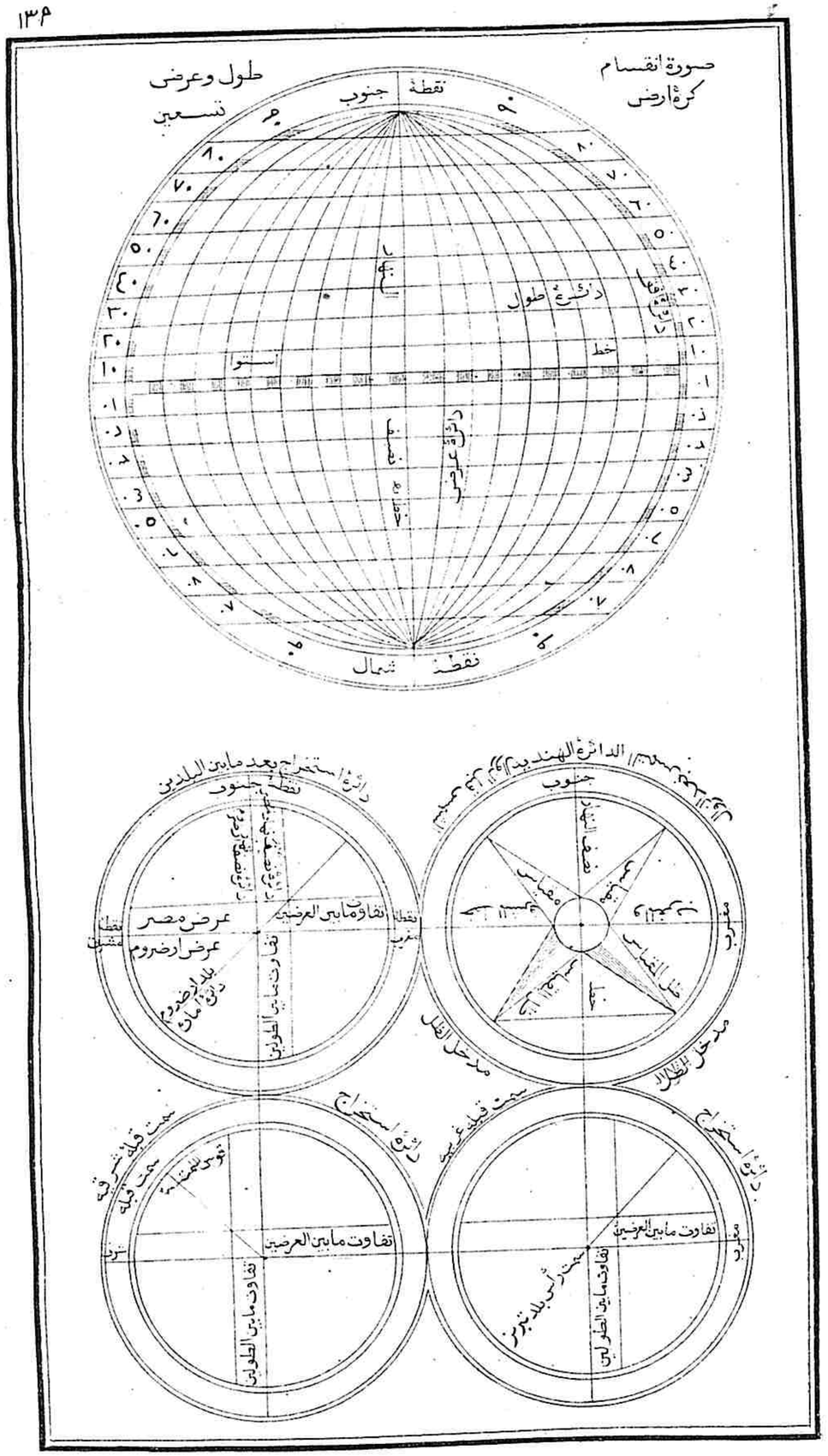

جدول اطول البلاد المشهوره وعروضها مع ممالكها معلوم اولسونکه طول بلد محيط غريبدن جزاير خالداتدن خط استوايه دائر

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
مغرب	سوس اقصى	ب د ل	ل ه ٥
	فاس طنجه	ع ٥	ل ه ٥
اندلس	طرابلس مغرب	م ه ٥	ل ه ٥
	قرطبه	ل ح لو	ل ه ٥
	دار ملك عزناطه	ن ز ل	ل ز ل
	اشبليه	م ه ٥	ل ر ه
سودان مصر	دار الملك حبش	ش ه م	ط ل
	دار قله	ك م	ب د ل
	سكندريه	ساحل	ل ح
	مصر قاهره	س ح ك	ل ك
	دمياط	س ح ل	لا ك ح
يمن	قلزم	س د ه	ل ط ل
	دار ملك يمن	ع ر ه	ب د ل
حجاز	عمان	ق د ه	ب د ك
	مكه مكرمه	ع ى ى	ك ا م
بحرين	مدينه منوره	ع ه ك	ك د ه
	طائف	ع ز ل	ك ا ك
	يمامه	ق ل	ح ٥ ه
	لحسا	ش ز ل	ك د ه
	قطيف بحرين	ع د ه	ك ه ٥
شام	قدس شريف	س و د	لا ن
	عسقلان	س و ل	س ع
	رمله	س و ن	ل ك
	طبريه	س ح ٥	ل ب ه
	صيدا	س ح ل	ل ب م
	طرابلس شام	س ط م	ل د ه
	دمشق	ع ٥	ل ح ب ه
	بعلبك	ع ل ه	ل ح ب ه
	حمص	س ح ل	ل ا ه
	حما	ع س ه	ل د ن

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
روم	حلب شهبا	ع ى	ل ه ن
	انطاكيه	ع ا ك و	ل ه ل
	طرسوس	س ح م	ل و م ب
	ملطيه	ع ا ٥	ل ر ٥
	قسطنطينيه	ق ط ن	م ا ل
	ارزنجان	ع و ٥	ل ح ٥
	ارزن الروم	ع ز ٥	ل ط ٥
	سيواس	ع ا م	ل ط ٥
جزيره	جزيره ابن عمر	ف ح ٥	ل و م
	رقه	ف ح ٥	ل و م
	ماردين	ع ي ه	ل و ٥
	نصيبين	ع د ٥	ل ه م ه
	سنجار	ع و ٥	ل و ٥
موصل	موصل	ع ر ٥	ل د ل
	امد دياربكر	ع ح م	ل ح ٥
ارمنيه	ملازجرد	ع د ٥	ل ح م
	اخلاط	ع ط ن	ل ح م ه
	ارجيش	ق ٥	ل ط ٥
	وان	ف ح ل	ل ٥
	آنى	ق ٥	ل م ا ن
آذربيجان	خوى	ق ه ٥	ل ز م
	رومیه	ق د ن	ل ر ٥
	سرند	ق و ٥	ل ر ك
	نخجوان	ف ح ه	ل ع ه
	مراغه	ف ح ٥	ل ه ٥
	تبريز	ف ح ٥	ل ح ٥
	اردبيل	ف ح ل	ل ح ل
شروان	قفلیس	ف ح ٥	ل ح ٥
	شماخى	ف ر ل	م ن
	باب الابواب	ق ط ٥	م ر ٥

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
روسى	دار ملك خزر	ق ه ك	س و ل
	دار ملك روسى	ف ر ٥	ف ح ٥
بلغار	سقسين	ق و ل	ف ح ٥
	بلغار	ص ٥	م ط ل
	مانين روس	س م ه	م ه ٥
	سرمس راى	ص ا ٥	س د ٥
	كوفه مولود امام اعظم	ع ط ل	لا ل
عراق	مدائن	ق ٥	ل ح ٥
	بغداد	ف ٥	ل ح ك
	واسط	ق ا ل	ل ك
	بصره	ق د ٥	ل ل ٥
	عبادان	ق د ل	ل ل ٥
خوزستان	شاپور	ق و ه	ل ل ٥
	كازرون	ق ر ٥	ل ط ه
	فيروزاباد	ق ر ل	ل ح ى
	شيراز	ف ح ل	ل ط ل و
عراق	يزد	ق ط ٥	ل ك ٥
	حلوان	ق ط ٥	ل د ٥
	سهروند	ف ح ك	ل و ٥
	تهاوند	ف ح ه	ل و ٥
	همدان	ف ح ل	ل و ٥
	كرخ	ق د ه	ل د ٥
	قزوين	ه ٥	ل ر ٥
	صفهان	ق و ٥	ل ح ل
	كاشان	ق و ٥	ل د ٥
	رى	ق ر ن	ل ط ل
طبرستان	جيلان	ق ه ك	ل ر ٥
	سارويه	ف ح ٥	ل ر ٥
جرجان	استراباد	ق ط ل	ل و ن
	جرجان	ص ٥	ل و ٥

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
خراسان	بسطام	ع ٥	ل ح ب
	نيشابور	ع م ه	ل ح م ه
	طوس	ع م ه	ل د ٥
	زوزن	س ل	ل ه ٥
	هرات	ق ط ل	ل و ى
	سرخس	ص د ل	ل و ك ا
	فاراب	ص د ٥	ل ر ٥
	بلخ	ص ح ل	ل ه ك
خوارزم	بدخشان	ص د ٥	ل د ل
	خوارزم	ص ح ٥	ل ر ٥
ماوراء النهر	كان حسمكانى	ق ا ٥	ل ر ٥
	بخارا	ق ا ٥	ل و ل
	سمرقند	ق د ك	ل ر ى
	نصف	ص د ل	م ب ر
	طراز	ص ه ٥	م ا ل و
	خجند	ص د ل	ل ط ل
كاشغر	كاشغر	ف و ل	م د ٥
تركستان	ختن	ق ر ٥	م ب ٥
	ختا	ق ى ٥	ص و ٥
	خان بالغ	ق ش ٥	م و ٥
كرمان	هرمسون	ص ٥	ك ٥ ٥
مكران	نرشير	ص د ل	ك ط ن
	مكران دار ملك	ص ح ٥	ك و ل ه
سند	منصوره سند	ق ه ٥	ك ر م
هندستان	سومنات	ق و ٥	ن و ٥
	مولتان	ق ر ه	ك ط م
	قندهار	ق ر م	ل ح ٥
	فتوح	ق ه ن	ك و ل ه
	سرنديب	ف ل ٥	ى ٥
تبت	تبت	ق ى ٥	م ٥
كشمير	كشمير	ف ح ٥	ل ه ٥
لاهور	لاهور	ف ح ٥	ل ح ٥

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
اناطولى	آق سراى	س ح ٥	ل ح ٥
	قره حصار	ع د ٥	ل ط ٥
	قيصريه	ع د ٥	ل ط ٥
	اق شهر	س ط ٥	ل ط م ه
	اماسيه	ع ٥	م ٥
	صامسون	س ط ٥	م ع
	توقات	ع ا ٥	ل ط ٥
	قسطمونى	س ه ٥	م ع
	سينوب	س ط ل	م ك ه
	طرابزون	س و ٥	ل ا ٥
	بروسه	ل د ٥	م ا ٥
	بولى	س ح ٥	م ا ٥
	ديورك	س ط ٥	ل ط م
	كليولى	س ن ه	م ا ٥
	سلانك	ل د ل	م ن
	اوسكوب	ل د ٥	م ب ٥
	صوفيه	ن ه ل	م ه ٥
	سمندره	س ٥ ه	ح ل
	بلغراد	ع ٥ ه	م د ٥
اناطولى	ازنيق	س ا ٥	م ا ٥
	مغنيسا	ع ٥ ه	ل ح ٥
	تيره	ل ح ٥	ل ر ل
روم ايلى	جزيرة مدللى	ن ه ٥	ل ط ل
	جزيرة دردوس	ل د ل	ل و ٥
	جزيرة صاقز	ن ه ل	ل ح ٥
	ادرنه	م ز ل	م ب ٥
	سلورى	ب ط ل	م ا ح
	يانبولى	ع ٥ ه	م ب ٥
	انابولى	م ر ٥	م ا ٥
	نيش	ن و ل	م ه ٥
	سلستره	س ل ر	م د ٥
	الاجه حصار	م ر ٥	ح ٥

اقاليم	اسماء البلدان	الطول	العرض
قريم	آق كرمان	ص ٥	لو ٥
	كفه	صونه	ح ٥
	ازاق	س ٥	ح ٥
قرمسات	وندیك	ل ح ل	م ه ٥
	روم پاپا	ل ه ل	م ب ٥
	جنويز	ك ط ٥	ح ٥
	بودين	ر ل	م ر ك
	پيچ	ف ٥	ح ٥
اناطولى	قبرس	ل ط ح	ل ه ٥
	قونيه	س ٥	ل ح ٥
بورتقال	پورتقال	ل ه ٥	ن ٥
	مدينة ياجوج	ح ك ه	م ه م
بورتقال	جزيرة تونى	ل ٥	ح ٥
	ربيد	ع د ل	لو ٥
	كربای روس	ص و ٥	ح ٥
	قزل الما	ص ٥	ل ح ٥
	سرجان	ص ٥	ل ٥
	تيرماشير	م د ٥	لا ٥
	مرخ	م ك ط	
	كبهره	ص ٥	ك ط ٥
	بيضا	ف ح ٥	ل ٥
	مهرويات	ف و ٥	ل ٥
عراق عجم	تستر	ف ر ٥	لا ٥
	رطيب	ق د ٥	له ٥
قهستان	سلطانيه	ف و ٥	ل ط ٥
	ابهره	ق د ٥	لر
شروان	جام	ص لو ٥	
	طبس	ص ح ٥	ل ح ٥
ارمنيه	روان	ف ر ٥	ل ط ٥
	باكو	ق ٥	م ا ٥
	بدليس	ف	لر
	تمت البلدان		

بونصف كرهٔ ارض ومادن عبارت اولوب
قطب جنوبيدن خط استوايه كلنجيه دك
بولنان سطح كره نك
شكل وهيئتى
وبرارى

وبحاردن مشتمل اولديغى مسافه
وسعتى قطب جنوبيدن
تخيل اولنمق ايچون
بو دائره

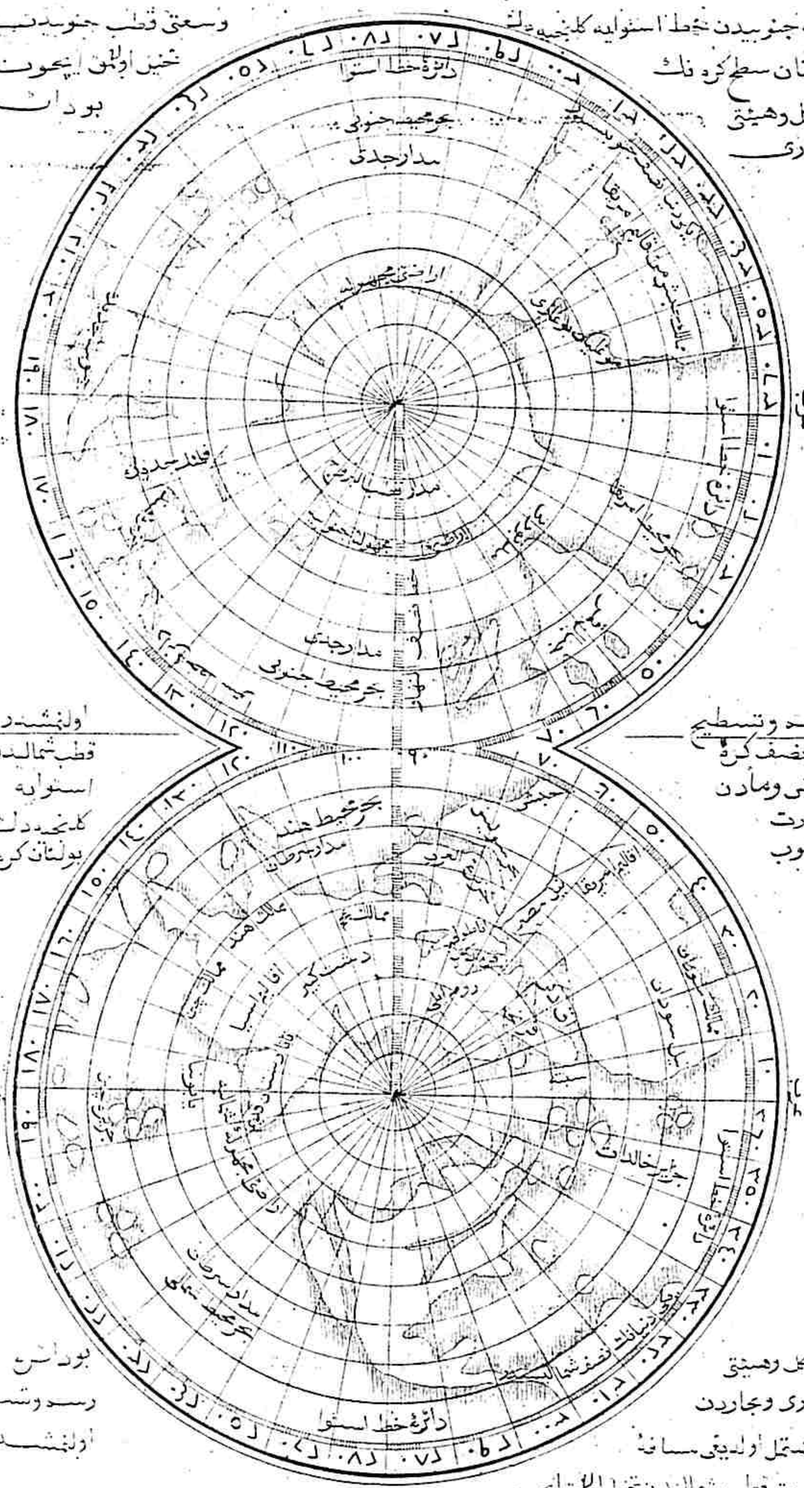

رسم وتسطيح
وبونصف كرهٔ
ارض ومادن
عبارت
اولوب

اولنمشدر
قطب شماليدن خط
استوايه
كلنجيه دك
بولنان كره نك

شكل وهيئتى
وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه
وسعتى قطب شماليدن تخيل اولنمق ايچون

بو دائره
رسم وتسطيح
اولنمشدر

بونصف كرهٔ ارض ومادن عبارت اولوب
هند غربى وافريقا تعيين اولنان يكى دنيا
نك

شكل وهيئتى وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه وسعتى
معلوم اولمق ايچون

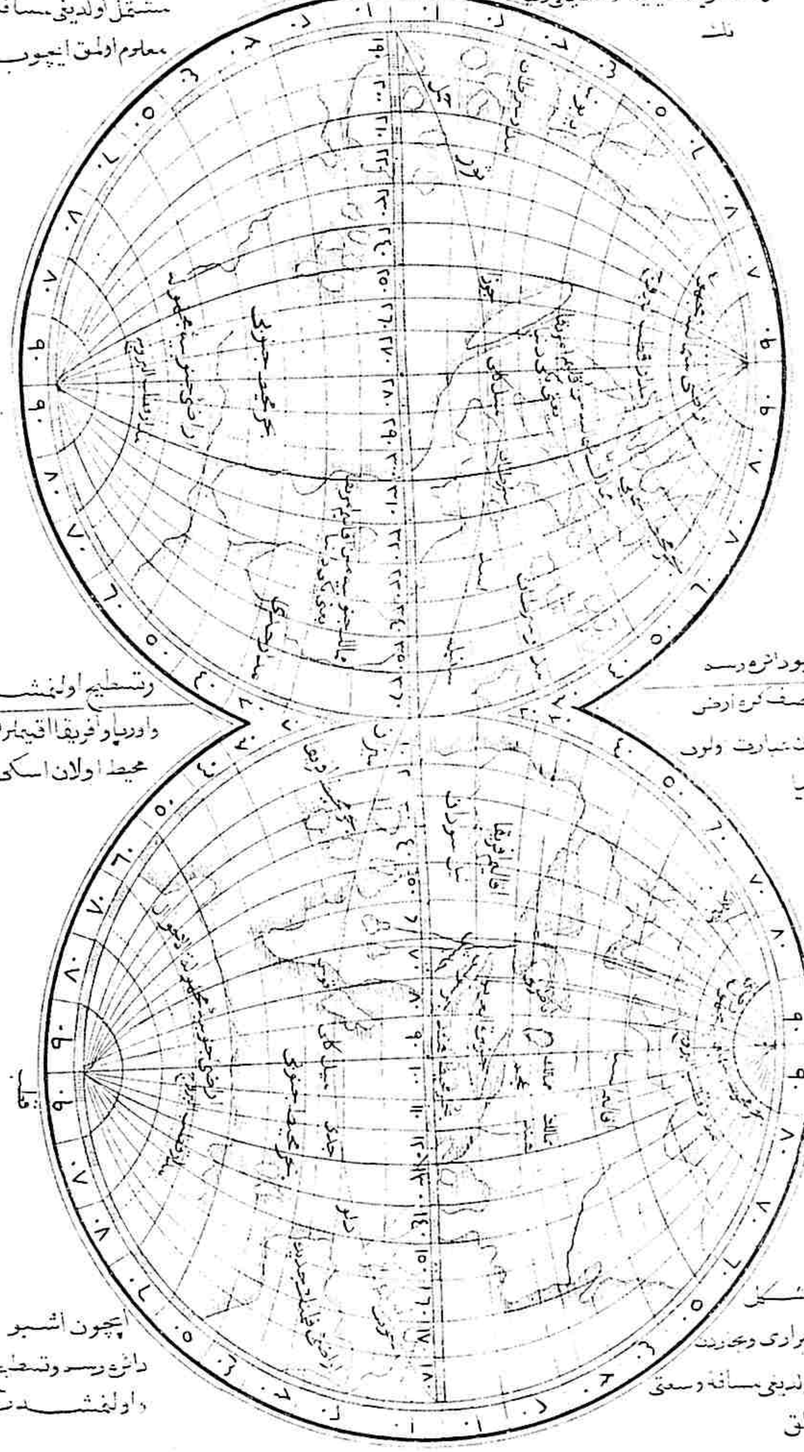

اشبو دائره رسم
وبونصف كرهٔ ارض
ومادن عبارت اولوب
آسيا

وتسطيح اولنمشدر
واوروپا وافريقا اقليملرنى
محيط اولان اسكى

دنيانك شكل
وهيئتى وبرارى وبحاردن
مشتمل اولديغى مسافه وسعتى
معلوم اولمق

ايچون اشبو
دائره رسم وتسطيح
اولنمشدر

(فصل تاسع) هیئت جدیده نك شهرت بولدیغن وقواعدی سهل ومختصر اولدیغن وارضك دورانیله حرکت
قیلدیغن ومحور ارضك محور عالمه موازی وقطب قطبنه محاذی اولدیغن واهل هیئت جدیده بونی اثبات
قیلدیغن وکواکب سیاره نك بوهیئته نسبتله اقامت ورجعت واستقامت بولدیغن وبوهیئت جدیده یه
اعتراض لرصادر اولوب جمله یه یوسعتدن جواب اولدیغن وطبایع فلکیاتده اهل هیئت اختلاف قیلدیغن طقوز
نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) بوهیئت جدیده نك مشهور اولوب اعتبار بولدیغن بلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه علم حکمت اربابی وفن هیئت اصحابی اولان حکمای پیشین وپسین دقت آیین کرات اجرام اثیریه
واجسام عنصریه دن مؤلف وملفف اولان کرهٔ عالمك کنه وماهیتن وشکل وهیئتك وترتیب اوضاع واطوارن
وکیفیات حرکات وسکاتن وسائر احوال نهانن کشف وبیان ایلدکلرنده ایکی مذهبه ذاهب اولوب جمهور حکمای
رأی رزین اصابتقرینلری اوزره برین اختیار ایدوب اندهٔ قرارا یتملریله هیئت قدیمه نامیله شهرت بولمشدر وبو
مذهب مختار اول هیئت قدیمه درکه معرفت نفس وتفکر صنع باری ایچون بو معرفتنامه ده بوارایه کلنجیه دك
تحریر وبیان اولنمشدر اما مذهب ثانی یه میل ورغبت ایدن فرقهٔ حکمار أیلرینه کوره ناردن عبارت اولان آفتاب
عالمتابی جمله عناصرلرك اکملی وجمیع اجرام واجسامك مرکزی اولمق اوزره تاحاق وسط عالمده محاق وساکن
وضع ایدوب طوب زمینی شمسك حولنده سیاره دن بری کبی متحرك ودوار وسموائی برحال اوزره ساکن وبرقرار
فرض واعتبار ایتمشلردر بعده بین الانام بورایلرینه نظام وسداد واستحکام ویرمك ایچون سعی واهتمام ایتدکجه
ساده دل اولان عوام انلره طعن وتشنیع طاشلرین اوررلردی زیرا کما انلر عوامك عقل وادراکنه مخالف ورؤیت
ابصارینه مغایر اولان حرکت ارضه قائل اولورلردی پس اجناس ناسدن انواع برودت وبغض وخشونت
بولورلردی لیکن بوجمله ایله بیله زمان قدیمدن متاخرین ایامنه کلنجیه دکین سلك سنین وازمنه ده منسلك اولان
قرونك جمله سنده حرکت ارضك قائلی منقطع ومنعدم اولمیوب افلاطون خمنشین دخی اواخر عمرنده حرکت
ارضه قائل وبورایه ذاهب اولمشدر فعلی هذا تطاول ادوار ومرور وردهور واعصار ایله امور ارصاد متوالی اولوب
احوال فلکیات ضبطنه تقیداولنوب متأخرینك زمانتده قوانین وآلات وارصاده زیاده اهتمام وتجاریب
ایدوب ومشاهدات والتزام ایله ضبط احوال افلاك نظام بولورا ولدیغجه یومذهب ثانی برمرتبه رواج بولمشدرکه
اکثر متأخرینك مقبول ومرغوبی اولوب هیئت جدیده نامیله شائع ومشهور اولمشدر حتی بورأیه ذاهب
اولنلرهیئت عالمه تقلید ایله وسط بیوت وصوامعده چراغ ونار ایقاد واشتعال ایدرلرایمش انچق غفلت
اولنسونکه احوال مرقومه یه اعتماد واعتقاد ایتمك امور دینیه ولوازم یقینیه دن دکلدر زیرا که
طوب عالم هرنه شکل وهیئتده اولورسه اولسون واجرام واجسامك ترکیبی هرنه کیفیتده بولنورسه بولنسون
وبو چرخ فلك هرنه تقریب ایله دونرسه دونسون همان عالمك حدوثنی انکاره مجال اولمدیغنه وبوهیاکل
بدیع الاشکال برصانع متعال جناب ذوالجلالك صنع پرکمالی بولندیغنه دن غیری خیال امر محال
اولدیغنه اعتماد واعتقاد ایتمك لوازم دینیه وامور یقینیه دندروحکمانك بوجهانی وجوه ایله سیرانی صانع
جهاتك عجایب صنعتلندروبو عالمده نه ظن ایله نظر اولنسه اول جهتله دورانی خلاق عالمك کمال قدرتلندر
(نوع ثانی) هیئت جدیده نك قواعدی آسان ومضبوط اولدیغن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل هیئت جدیده دیمشلردرکه ابتدا شمس منیر برکوکب ثابت بولنمشدرکه مرکز عالمده وسط اوزره اولمق محاط
وساکن وضع اولنمشدر بعده شمسه قریب اولوب جرم شمسی حاوی بولنان دائرهٔ عطاردلك دائره سیدرکه انده
کوکب عطارد شمسك حولنده سیرودور ایدوب اوج آیده تمام دائره سنی قطع ایدرکورنمشدر بعده دائرهٔ
عطاردی احاطه ایدن دائرهٔ زهره نك دائره سیدرکه زهرهٔ زهرا دائرهٔ مرقومه سنی سکز آیده تمام قطع ایدر
بولنمشدر بعده دائرهٔ زهره یی محیط اولوب بردائرهٔ واسعه اثبات اولنمشدر وکرهٔ ارض عنصرما وهوا ایله محاط اولوب
انلرله معا کوکب مثالی اول دائرهٔ واسعه یی برسنه تمامنده طی ایدربیلنمشدر وبنه دائرهٔ عظیمهٔ مرقومه
اوزرنده جرم ارضك حولنده دائرهٔ قمر تعیین اولنمشدر وقمر دخی ارضی کندیسنه مرکز ایدینوب حولنده سیر
ودوراید وب برایده تمام کندی دائره سنی قطع ایدر بولنمشدر بعده دائرهٔ مریخ دائرهٔ عظیمهٔ ارضی محیط اولوب
کوکب مریخ ایکی سنه یه قریب زمانده کندی دائره سنده بردوره سنی تمام ایدر بولنمشدر بعده دائرهٔ مریخی

احاطه ایدن دائرهٔ مشتریدرکه کوکب مشتری اول دائرهٔ مخصوصه سنی اون ایکی سنه ده قطع ایدر مشاهده
قیلنمشدر بعده دائرهٔ مشتری یی محیط اولان دائرهٔ زحلدرکه اول کوکب اول دائره سنی اوتوز سنه ده قطع
ایدر حساب اولنمشدر وبوکواکبدن غیری دائرهٔ عظیمهٔ ارضده ذکر اولندیغی وجه اوزره قمر ارضی
مرکز ایدینوب حولنده سیرودوران ایلدیکی مثالی درت کوکب مشتری یی وبش کوکب زحلی مرکز ایدینوب
دردی مشتری اطرافنده وبشی زحل حولنده جولان ودوران ایدرکورنمشدر وبوکواکب تسعه متأخرین
زمانتده رصد اولنمشدر واسماء جدیده ایله بونلره غیر جکلر تسمیه اولنمشدر وبوجمله دنصکره دوائر
مرقومه نك جمله سنی محیط اولان فلك ثوابت سماء ذات البروجدن بیلنمشدر وتلك ثخن واسع الفضاسی
لایعد ولا یحصی کواکب ثوابتله مزین بولنمشدر وثوابت مرقومه دن هربری عظیم الجرم برشمس
مانندی اولوب مرکز عالمده موضوع ومحاط آفتاب عالمتابك بیان اولنان طور وطرزی اوزره ثوابتدن
هربرینك جرمی حولنده نیچه کواکب سیاره جولان ودوران اوزره اولدقلری رصد اوزره بیلنمشدر
وبومذهبه کوره هیئت عالمی تخیل ایچون وضع اولنان اشکال ودوائر بوفصلك ختامنه تأخیر اولنمشدر
(نوع ثالث) آفتابك حولنده ارضك کیفیت جولان ودورانن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت
جدیده دیمشلردرکه اولا کرهٔ ارض کندی دائرهٔ عظیمه سی اوزرنده حرکتیله غربدن شرقه حرکت ایدوب دائرهٔ
بروجی بهر یوم ترتیب اوزره قطع ایده رك حرج ایله کیدوب سنه تمامنده اول دائره عظیمه سنی تماما برکره
دورایدر بلنمشدر وثانیا ارض اول حرکت سنویه سندن ماعدا اینه غربدن شرقه کندی محوری اوزرنده
حرکت وضعیه ایله دورایدوب بهر یوم یکرمی درت ساعتده بردوره سنی تمام ایدر حساب اولنمشدر ولیل ونهارلك
تبدلی راست ارضك بوحرکت یومیه سندن بولنمشدر فعلی هذا ارض حرکت یومیه سیله غربدن شرقه حرکت
ایلدیکندن بزه نسبت شمس وجمله کواکب حرکت یومیه ایله شرقدن غربه حرکت ایدرکورنمشدر وارضك
بوایکی حرکتنك مثالی بودرکه برکرهٔ مجسمهٔ صحیحة الاستداره برصحرای مستوی السطحده القا اولنوب
مدحرج فرض اولنسه اول کرهٔ مدحرجه اول صحرای مستوینك طولامیدانی تماما طی ایدیجیه دلك کندی
محوری اوزره حرکت وضعیه سیله دورایدوب طولا ثمدن خالی اولدیغی کبی کرهٔ ارض دخی کندی دائرهٔ
عظیمه سنده غربدن شرقه حرکت وسیر ایله فلك بروجلك میدانی تماما یله قطع ایدیجیه دلك کندی مرکزی حولنده
کندی محوری اوزره دونوب مدام طولا نور بولنمشدر چونکه ارض شمس ایله فلك بروج اره سنده واقع
بیلنمشدر پس ارض بروجلك برینه محاذات ایلسه لاجرم اول وقتده شمس اول بروجلك مقابلی اولان برجه
کاورکورنمشدر مثلا ارض حمل ایله شمس اره سنده بولنوب محاذات حلده ایکن البته شمس انك مقابلی
اولان میزانده بولنمشدر کذلك ارض سرطانده اولدقده یعنی محاذات سرطانه کلدکده البته اول حینده شمس
مقابلی سرطان اولان جدی برجنده مشاهده اولنمشدر والحاصل ارض بروج شمالیه نك برینه محاذات
ایدراولدقجه البته اول اثناده شمس دخی بروج شمالیه نك مقابلی بولنان بروج جنوبیه نك برنده کورنمشدر
وعکسی دخی بوکا قیاس ایله بیلنمشدر وشمسك بروج شمالیه ده سکز طقوز کون قدر زیاده زمان اکا نمسی ارضك
بروج جنوبیه ده اول قدر زمان عوق اولمسندن بولنمشدر زیرا که ارض بروج جنوبیه محاذاتندن حرکت
ایدرکن دائرهٔ سنویه سنی برمقدار توسیع ایتمکله دائره سنك نصف جنوبیسنده زیاده جه مکث ایتمك لازم
کاورکورنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال (نوع رابع) کرهٔ ارضك محوری دائرهٔ سنویه سنك اوزرنده معدل نهارلك
محوریه موازی وقطبلری قطبلریه محاذی اولدیغن وانکله ساعات لیل ونهار مختلف اولوب فصول اربعه نك
تغیر بولدیغن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت جدیده دیمشلردرکه کرهٔ ارضك محوری
دائرهٔ سنویه سنك اوزرنده کندی نفسنه ومعدل نهارلك یعنی عالمك محوریه موازی وقطبلری قطبلریه
محاذی وضع اولنمشدر ومنطقهٔ ارض اولان خط استوا دائرهٔ سنویه سیله معدل نهارلك سطحندن جنوب
وشمالده بولنمشدر لیکن اکر محور ارض دائره سی محوری کبی دائرهٔ بروجلك محوریه موازی بولنسه ایدی دائما
هر برده لیل ونهار برابر اولوب اصلا بروقتده وهیچ برمکانده فصول اربعه نك تبدل وتعاقبی اولمزدی پس ارضك
دائره سنك محوری عالمك محوریه موازی اولمیوب دائرهٔ محورلك بروجی کبی یکرمی اوچ درجه تباعد

ایلر بولنمشدر وسطح معدله بروجهله میل ایدر بلنمشدرکه انکله التمش التی بچق درجه زاویه‌سنی احداث ایدر
بولنمشدر چونکه ارض محور عالمه فرض اولنان موازاتنی دائما حفظ ایده رك هر آنده فلك بروجك
برمحسوس ومخصوص اولان طرفنه متوجه اوله‌رق متحول کورنمشدر پس البته ارض اول حرکت
سنویه‌سیله اطراف شمسی دور ایدر اولدقچه تعاکس فصول ازمنهٔ معینه‌ده رجعت وعودت ایدوب تجربه
قیلنمشدر وبونك شکل مسطحنده تخیل قیلنوب اویله فرض اولنمشدرکه فلك ثوابت (ب ج د ی) دائره‌سی
اولوب ارضك دائرهٔ سنویه‌سی (و ك ا ه) دائره‌سی اولوب انك تاحاق وسطنده شمس وضع اولنمشدر پس مثلا
فصل صیف اولدقده یعنی ارض جدی برجنه محاذی اولوب شمس انك مقابلی اولان برج سرطانده کورندکده
ارض نقطه‌سنده وضع اولنوب ارضك محوری اولان (س م) خطی محور عالمه موازی قیلنمشدر ویکرمی
اوچ بچق درجه دائرهٔ بروجك محورندن تباعد ایدوب ارضك دائرهٔ سنویه‌سنك سطحنه التمش التی بچق درجه
سنده‌که (و ك ه) زاویه‌سی عندنده میل ایدر بولنمشدر پس بو صورتده شعاع شمس ارضه عمود اولمق اوزره واصل
اولور کورنمشدر لکن مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع سطح ارضه دائرهٔ معدل ارضیده وصول
بولمیوب بلکه مدار سرطانده یکرمی اوچ بچق درجه دائرهٔ معدل نهاردن قطب شمالی سمتنه طوغری بعید
اولمق اوزره واصل اولور بیلنمشدر وبو علتدن آفتاب عالمتاب ارضك نصف شمالیسنی بتمامه تنویر ایدوب بروج
شمالیه‌ده کورینور اولدقچه قطب جنوبی طرفنده بردرجه قدر ارضی ترك ایدر بولنمشدر بعده ارض ابتدای
فصل خزانده (ا) نقطه‌سنه انتقال ایلدکده محور ارض اولان (س م) خطی کندی نفسنه ومحور عالمه
موازات اوزره فرض اولنمشدر وبو حینده ارض اول حمله محاذی بولنوب شمس انك مقابلی اولان میزانده
کورنمکله مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع که محور عالمه عمود اولور بولنمشدر اول سطح ارضه دائرهٔ
معدلك ابتدای برج میزان اعتبار اولنان نقطه‌سندن واصل اولور مشاهده اولنمشدر وایکی بیله قطبك
طرفلرنده اولان ارضه مساوات اوزره منبسط اولور بلنمشدر بعده ابتدای فصل شتا ایرشوب ارض (ه) نقطه‌سنه
کلدیکی حینده هم (س م) محورینك موازاتی کما کان حالی اوزره قالوب شعاع شمس مدار جدی ارضیده عمودا
سطح ارضه واصل اولمغله کرهٔ ارضك نصف جنوبیسنی بتمامه تنویر ایدوب قطب شمالی جانبنده بردرجه ارضی
ترك ایدر مشاهده اولنمشدر بعده ابتدای فصل بهارده ارض حرکت سنویه‌سیله و نقطه‌سنه واردقده یعنی ابتدای
میزانه واصل اولدقده شمس اول وقتده حملده کورنمشدر پس مرکز شمسدن مرکز ارضه خروج ایدن شعاع سطح
ارضه معدل نهارك ابتدای حملده واقع اولان نقطه‌سنه واصل اولور بولنمشدر وبو صورتده ینه ایکی بیله قطبك
طرفلرینه مساوات اوزره نورپاش اولور بیلنمشدر لیکن بو تقدیرجه ارضك منور سمتی شمسه متوجه بولنمغله
بزلره ظاهر اولمز زیرا که برخارج شکل مرسومده بولنمشلردر پس هیئت جدیده‌یه کوره لیل ونهارك تعاقب
وامتدادی وفصول اربعه‌نك تبدل واختلافی وایکی قطب التنده عرض تسعینك لیل ونهاری بو طریق ایله
بیلنمشدر والله اعلم (نوع خامس) هیئت جدیده‌نك قواعدی رسوخ بولوب معتبر اولدیغن بیلدیرر * ای عزیز
معلوم اولسونکه اهل هیئت جدیده دیمشلردرکه ارضك دائره سنویه‌سنه محاذی بولنان فلك ثوابتك مثلا (ب ج
نقطه‌سنه یاخود (د ی) قطعه‌سی بزه غایت بعید اولدیغندن برنقطه قدر کورنمشدر پس بوندن البته لازم
کلورکه محور ارض کندی دائرهٔ سنویه‌سنك هر قنغی نقطه‌سنده بولنورسه فلك ثوابتك دائما بعینه برنقطه‌سنه
متوجه اولمش کورینه وارتفاع قطب ارضی دائما بعینه برجانبه وفوق رأسمزده اولان بعینه برکوکبه
وبرمقداره نظر ایله ظاهر اولمش بولنه کرچه ارض فی الحقیقة فلك بروجده یعنی کندی دائرهٔ سنویه‌سنده
بولنان حرکت سنویه‌سیله کاه اوکوکبه کاه بوکوکبه وکاه جنوبه وکاه شماله زیاده قریب اولورسه‌ده حال
بوکیم بزدن پك بعید اولان فلك ثوابته نسبتله ارضك دائرهٔ سنویه‌سی انجق برنقطه قدر کلمشدر پس ارضك فلك
ثوابتندن بعد وقربی فرق اولنمز اولمشدر وقوت وقدرت الهیه‌ده نهایت تعیین ایتمکله جسارت ایدنلرین
عندنده امر مزبور زیاده‌سیله بعید وغریب ایسه‌ده امعان نظر برله ملاحظه اولنسه فی نفس الامر مستبعد
دکلدر وبو هیئت جدیده‌نك اقتضاسی اولان حرکت ارضی استبعاد ایدوب قبول ایتمینلره فکر وملاحظه
لازمدرکه هیئت قدیمه‌نك دخی بوندن زیاده نیجه اموری استبعاد اولنور بلنمشدر جمله‌دن بری محرك اولك

یعنی فلك اعظمك کمال وسعت وعظمتیله اول عجیب وغریب سرعتیدرکه انکله بهر یوم شرقدن غربه اولان
دورنی تکمیل ایدر بلنمشدر وبری دخی فلك اعظمك یکرمی درت ساعت مدتده کندی دروننده محاط اولان
افلاکك حرکتلری وحرکتلرنده بولنان سرعتلریدرکه هر بری فلك اعظمه مخالفت ایده‌رك کندی طبیعتلری
مقتضاسنجه غربدن شرقه حرکت ایلرکن ینه فلك اعظمه تبعیتله بهر یوم شرقدن غربه برکره حرکت
دوریه‌لرین تمام ایدرلر دینلمشدر حال بوکیم برتفنك قورشونی سیرنده بولنان سرعتدن اول حرکت یومیه ایله
محرك اولك منطقه‌سنده اولان سرعت اوچیوز بیك قات زیاده وشدید اولمق لازمدرکه تا کیم مدت مزبوره‌ده
بردوره‌سن تکمیل ایتمك ممکن اوله پس اول جرمی کبیر اولوب سطح محدبنك شکلی هنوز معلوم اولمیان فلك
اعظمك ودروننده بولنان افلاك عظامك کندیلرینه نسبتله برحبه وبرنقطه قدر اولان ارضك حولنده
دوران وطیران ایتملرندن بو شکل کری اولوب حرکته زیاده مستعد اولان جرم صغیر ارضك شمس عظیم اطرافنی
سنه‌ده برکره دور ایتمسی قتی چوق مرتبه آسان ولایق اولوب حقیقت حاله مطابق ونفس امره موافق کلوب
عقل سلیمه یقین اولمشدر وکرهٔ ارض اول دائرهٔ سنویه‌سنده حرکت ایدر اولدقچه محوری موازات مذکوره‌سنی
حفظ ایدر دینلدیکی اویله دیمك دکلدر محور ارض اصلا بروقتده وهیچ برجهتله وضعنی تبدیل ایتمیه
زیرا که محور ارض بردخی بغایت بطی اولان حرکتله برکونه متصف اولورکه یکرمی بش بیك وسکز
یوز اون التی سنه شمسیه‌ده فلك بروجك حولنده بردائره رسم ایدر بولنمشدر وارضك بو حرکتندن لازم
کلورکه دائرهٔ منطقهٔ بروج ایله دائرهٔ معدل نهارك محل تقاطعلری که نقطهٔ مساوات لیل ونهار بولنمشدر اول
ایکی نقطهٔ خلاف توالی بروج اوزره یعنی شرقدن غربه انتقال ایدرلر وبو حرکته انکیچون تقدم مساوات لیل
ونهار اطلاق اولنمشدر پس کواکب ثوابتك توالی بروج اوزره یعنی غربدن شرقه اولان حرکتلرینك ظاهر اولمسی
و نقطهٔ مساوات لیل ونهاردن شرقه طوغری بولنان بعدلرینك ازدیاد بولمسی ارضك بو حرکتندن نشئت
ایدر بلنمشدر وارضك بو حرکتی نسق واحد اوزره اولمیوب مشوش بولنمشدر زیرا که ثوابتك توالی بروج اوزره
بولنان حرکتلری کاه یوز سنه‌ده بردرجه وکاه یتمش سنه‌ده بردرجه وکاه التمش التی سنه‌ده بردرجه مقداری
معاینه قیلنمشدر پس محور ارض شمالدن جنوبه وجنوبدن شماله یالکز یکرمی درت دقیقه مقداری حرکت
ایدر بولنمشدر اویله که محور ارضك طرفی بو مقوله بوکاف وصارمشق حرکتله بربوکاف وصارمشق دائره احداث ایدر
تخیل وفرض اولنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال * نوع سادس * هیئت جدیده‌یه نسبتله خمسهٔ متحیرهٔ سیاره‌نك
کیفیت بطؤ واقامتن وماهیت رجعت واستقامتن بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل هیئت جدیده
دیمشلردرکه کواکب سیاره‌دن خمسهٔ متحیره‌ده بولنان بطؤ واقامت ورجوع واستقامت بو رأی جدیده کوره
فلك تدویره محتاج اولمیوب سهولتله بیلنمشدر زیرا که خمسهٔ متحیره‌نك اقامت ورجعت کبی احوال مختلفه‌سی
انجق بزم ارض متحرکه‌ده بولنوب کواکب مذکوره‌یه ناظر اولدیغمزدن انلر بزه کاه بطؤ ایله وکاه اقامت ایله
وکاه رجعت ایله متصف کورنمشدر والا فرضا مرکز عالم اولان شمس اوزرنده بولنمش اولیدق ابصارمزه بو مقوله
خیالات اصلا کورنمز اولوردی زیرا که انلرك حرکات ودورانی متشابه ویکسان بولنمشدر نته کیم مقدمجه بیان
اولنمشدرکه عطارد ایله زهره شمسك حولنده اولان دائره‌لرینی ارضدن مقدم قطع ایدرلر وارض دخی حول
شمسده بولنان دائرهٔ سنویه‌سنی کواکب ثلاثهٔ باقیه‌دن یعنی مریخ ومشتری وزحلدن مقدم طی ایدر
وبو علتدندرکه عطارد ایله زهره کاهجه شمس ارض آره‌سنده وارض ینه شمس ایله کواکب ثلاثه میاننده واقع
اولورلر اما ثلاثهٔ علویه‌نك بیاننده فرض ایده‌رزکه شکل مسطحنده شمس الف نقطه‌سنده اولسون وارضك
دائرهٔ سنویه‌سی ب ه ع ج ت ل دائره‌سی اولسون مثلا دائرهٔ مریخ دخی ط د ق ر ی ب دائره‌سی
اولسونکه مریخ بو دائره‌نك برقوسنی قطع ایدنجیه دك ارض کندی دائره‌سنده اولان دورنی تمام ایدر وبعده
فلك ثوابت م ف ك ن دائره‌سی اولسون پس امدی دیرزکه ارض ل نقطه‌سنده ومریخ ط نقطه‌سنده
بولندقلری وقتده کوکب مریخ دائرهٔ ثوابتدن م نقطه‌سنده کورینور بعده ارض ل نقطه‌سندن ب
نقطه‌سنه وکوکب دخی ط نقطه‌سندن د نقطه‌سنه انتقال ایتسونلر اویله که ارض کوکب ایله شمس آره‌سندن
قریب اولمق اوزره انتقال ایدر وبو وقتده کوکب دائرهٔ ثوابتدن لا نقطه‌سنده معاینه اولنور پس بو صورتده

بروجك ترتيبنه كوره اولان حركتنك م نقطه سندن لا نقطه سنه تجيل ايتمسي مشاهده اولنوب سرعت
واستقامت دينلور بعده چونكم ارض ب نقطه سندن ه نقطه سنه وكوكب د نقط سندن (ق)
نقطه سنه واررو حينده ينه لا نقطه سنده محسوس اولوب بطؤ واقامت اولى حاصل اولور بعده ارض ع
نقطه سنه وكوكب ر نقطه سنه وارد قلرنده اول وقت ينه كوكب ف نقطه سنده بولنور پس ترتيب بروجك
خلافنه رجعت ايتمش كورينور البته بوصورتده اولان حالنه رجعت تسميه اولنور بعده ارض ج نقطه سنه
وكوكب ى نقطه سنه واصل اولد قلرنده بو حينده ينه كوكب ف نقطه سنده مبصر اولوب اقامت ثانيه
وبطؤ ثانى حاصل اولور بعده ارضك ت نقطه سنه وكوكب دخى ب نقطه سنه انتقال ايلد كارنده كوكب
ن نقطه سنده كورينور ترتيب بروج اوزره حركت ايدر بولنور كه استقامت وسرعت دينلور فعلى هذا مشترى
وزحلك استقامت واقامت ورجعتلرى يعنى اقبال وسكون وادبارلرى بومنوال اوزره بلنور واما سفليين كه
عطارد له زهره در بو ايكسى شمسه ارضدن زياده قريب اولغله كندى دائره لرينى ارضدن اسرع قطع
ايلد كارندن ارض ايله شمس اره سنده توسط ايدوب كاه سرعت واستقامت وكاه بطؤ واقامت وكاهيجه دخى
رجعت ايدر كورينور لرامدى فرض ايده رز كه ارض كندى دائره سنده اولان ت ب ج د ى ف قوسنى
قطع ايدنجيه دلك مثلا عطارد كندى ل ل م ن ط دائره سنى تماميله طى ايدر پس ديرز كه ارض ت
نقطه سنده وكوكب عطارد ل نقطه سنده اولنجه البته عطارد دائرهٔ ثوابتدن ه نقطه سنده كورينور
بعده ارض ب نقطه سنه وكوكب ل نقطه سنه وارد قده بووقتده كوكب دائرهٔ ثوابتدن ب نقطه سنده
غايان اولور پس بوصورتده توالى بروج اوزره كورينن حركت عاجله سنه سرعت واستقامت دينلور چونكه ارض
ج نقطه سنه وكوكب م نقطه سنه واصل اولد قلرنده ينه كوكب ب نقطه سنده كورينور البته بوحالده
بطؤ واقامت اولى حاصل اولور بعده ارض د نقطه سنه وكوكب ن نقطه سنه وارد قلرنده بو حينده كوكب
دائرهٔ ثوابتدن ق نقطه سنده مشاهده اولنور البته بووقتده ترتيب بروجك خلافنجه رجعت ايدر كورينور
پس بوصورتده بولنان حالته رجعت تسميه اولنور بعده ارض ى نقطه سنه وكوكب ط نقطه سنه واصل
اولنجق كوكب ينه ق نقطه سنده محسوس اولوب اقامت ثانيه بطؤ ايله حاصل اولور بعده ارض ف نقطه سنه
وكوكب ينه ل نقطه سنه ايرشنجه بوحالده كوكبك كندى سى دائرهٔ ثوابتدن ع نقطه سنده كورينور
چونكه بواشناده ينه توالى بروج اوزره حركت ايدر بولنور پس بوحاله استقامت وسرعت دينلور وبو تفصيل
كه عطارد حقنده تصوير اولنمشدر زهره حقنده بعينه هم جارى بلنمشدر انجق فرقى بودركه بو تبدلات انده
بطيجه بولنمشدر زيرا كه زهره عطارددن زياده زمانده كندى دائره سن طى ايدر كورنمشدر نته كيم بالاده بيان
اولنمشدر وبو فصلده تحرير اولنان تفصيل وتقرير بوهيئت جديده يه بلكه پك قديمه يه نمونه اولمغه كفايت
ايتمكله امدى بومذهبه توجه ايدن اسوله واجوبه تحريرينه مباشرت قيلنمشدر (نوع سابع) بوهيئت جديده
اهلنه توجه ايدن اسوله واجوبه بى بلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل هيئت جديده يه استناد اصول
دين ورصد وهيئته متعلق اولان قوانين ايله ابتدا بويله اعتراض اولنمشدر كه بورأى جديد تعبير اولنان
تخيلات كتب سماويه نك قتى چوق منطوقاتنه مخالفدر وهرشى كه حالى وشانى بويله اوله اصلا بروجهله
كندينسنه رغبت والتفات اولنمغه حقيق وشايسته دكلدر امدى بورأى جديد تعبير بولنان تخيلاته دخى اصلا
بروجهله رغبت والتفات اولنمق لايق وسزاد كلدر جوابنى دخى كبراده ترديد ايده رك بويله ويرمشلردر كه نفس
الامر اولمق اوزره رغبت والتفات اولنمغه حقيق وشايسته دكلدر دينلورسه هرنه قدر كه مسلم اولورسه ده قطعا
فائده سى يوقدر وفرضى اولديغنى اعتبار يله ده اصلا رغبت والتفاته لايق وسزا دكلدر دينلورسه ممنوعدر
وصغراده هم تكلم ايده رك بومنوال اوزره جواب ايتمشلردر كه ارض بوهيئت جديده يه كوره دخى حد ذاتنده
حركت ايله متصف اولديوب حقيقتده متحرك اولان كندينسى يعنى ارضى احاطه ايلين اول مادهٔ لينه دن اولان
كردايد رزيرا كه ارض اول كردابى اولان مادهٔ لينه نك اجزاء معينه سى مياننده دائما محاط اولوب همان داخل
سفينه اولان كيمسنه نك سفينه ايچنده ساكن اولديغى كبى ارض دخى ذكر اولنان مادهٔ لينه نك اجزاء معينه سى
ايچنده دائما ساكن اولورو بردخى بوطرز ايله جواب ويرلمشدر كه امور دينيه وخلقيه يه متعلق اولمدقلرى تقديرده

مجرد رؤيتمزه كوره قتى چوق احكام كتب سماويه ده ايراد اولنمشدر ازجمله تورات ده قره بيوك سراج تسميه
اولنديغى واردر مع هذا كه واقعه نظر ايدر اولديغمز ده قمر كواكب سائره دن اصغر اولديغنه دن غيرى نورنى
دخى شمسدن اخذ ايدر بولنمشدر وبردخى ارض دائما ساكندر حكمى كه مجلدات تورات ده شرح اولنمشدر
مقصود اولان معنا ايله حق وكرچكدر زيرا كه بوسوزلك اول محلده ابتدائى بويله در كه تكوينك برى كيدر
وبرى كاور بويله اولنجه تمام كلام بودركه ارض دائما ساكندر پس قرينهٔ سباق وسياق ايله ارض دائما
ساكندر ديمك ارض دائما بعينه باقى قالوب من حيث المجموع تبدل وانقلابدن مبرا درهرنه قدر كه بعضا
كندينسندن فى الجمله كون وفساد واقع اولورسه ده ديمكدر وكتب سائره نك منطوقى بومعنايه ارجاع اولنمشدر
زيرا كه ارض مجموع اعتباريله اصلا نه طاغيلور ونه پركونه فسادى قبول ايدر ديوجواب ايتمشلردر
وبوندنصكره قوانين رصد وهيئته استناد وتشبث ايله بومذهب اهلنه اعتراضات اولنمشدر كه اكر
ارض مركز عالمدن بعيد اولوب كندى دائرهٔ سنويه سنده حركت ايدر اوا سه ايدى مثلا قطب شمالينك
ارتفاعى هرزمان براسلوب اوزره قالمزدى وسمت رأسمزده بولنان كواكب دائما ظاهر اولمزدى وهروقتده
فلك ثوابتك برنصف معينى بزه مقابل كلمزدى واوج ايله حضيض دخى بومنوال اوزره تعين بولمزدى
وبولنلرك جوابلرى دخى بويله اولمشدركه ارض منوال محرر اوزره حركت ايتديكى تقديرجه ينه قطب
شمالينك ارتفاعى هرزمان براسلوب اوزره اولوب وسمت رأسمزده بولنان كوكب دائما ظاهر اولورو كرهٔ فلكك
برمعين نصفى يعنى بروج ستهٔ معينه سى تماميله هروقتده بزه مقابل كلوب منظورمز اولور شوقدر
واردركه دائما ارضك برمعين قطعه سنده ثبات واقامتمز شرط ولازم كلورچونكه مقدما ديديكمز كبى فلك
ثوابت بزدن اولقدر بعيد در كه اكا نسبتله ارضك دائرهٔ عظيمهٔ سنويه سى برنقطه قدر كورينور وچونكه
محور ارض محور عالم ايله دائما موازى تده بولنور پس احكام ثلاثهٔ مذكوره يه دائما ارضك برمعين قطعه سنده
اثبات واقامتده اولمزلرنكچون شرط اولنمشدر كه قطب شمالينك دائما نجم واحد اوزره اولان ارتفاعى بزم
رؤيتمزه كوره بولنمشدر وارضك دائما برمعين موضعنده اولديغمز زمانده برقرار ه كورنمشدر يعنى شرط
مذكور بزم ايچون بولنان افق معينى وفوق رأسمزده اولان نقطهٔ معينه يى غائب وتبديل ايلديكمز وقتده
بولنمشدر زيرا كه مثلا شمالدن جنوبه طوغرى ويا جنوبدن شماله طوغرى كرهٔ ارض اوزرنده حركت
ايدوب مكان معينمزى وسمت رأسمزده بولنان نقطهٔ معينه يى تبديل ايلديكمز زمانده البته بزه فلكك برپشقه
قطعه سى ظاهر اولورکه مقدما انى بزا صلا كورده مزدلذا كابدل مقدما كورر اولديغمز قطعه سى بزه بالكليه
مختفى اولورو قطب مذكورلك ارتفاعى وسمت رأسمزده اولان كواكب دخى متبدل اولورواما اوج ايله حضيضك
تعينلرى لزوميله اولان معارضه يه بويله مقابل اولنمشدركه وجه مذكور اوزره ارض اول دائرهٔ سنويه سنده
بروج جنوبيه محاذاتنده حركتده ايكن دخى شمسدن بعيد اولمق وضعنى بولغه اوج حاصل اولورو بروج شماليه
محاذاتنده حركتده ايكن ينه شمسه قريب اولمق وضعنه كلدكده حضيضى پيدا اولورو بوهيئتك اوج وحضيضى
احكامى بعينه احكام هيئت قديمه كبيدر انجق فرقى بودركه انده بعد وقرب حركت شمسدن وبورايه كورر حركت
ارضدن بولنمشدر وانده متبدل اوج وحضيض حركت فلك بروجدن وبوندنه حركت بطئيهٔ ارضدن بيلنمشدر
وبوندنصكره بواجوبه نك مناسبى بولنان مقدمه يه اعتراض اولنمشدركه فلك ثوابتك بزدن تا اول مقدارى
مسافهٔ بعيدى كه انكله دائرهٔ عظيمهٔ سنويهٔ ارض برنقطه قدر كورينه اينا نلميه جق مرتبه ده مستبعد
بولنمشدر وبواعتراضه بويله جواب اولنمشدركه چونكه استبعاد مذكور ايله عدم تصديق برمحكم سنده
مستند دكلدر ومع هذا صغراى مذكوره ايله مقصود اصليز بولنان احوال افلاكك نظامى اثبات اولنمشدر پس
بومقوله فنونده بونك كبى استبعاد اولنه جق امور قتى چوق بولنمشدر انكيچون ضرر وير مزديناشدر والله اعلم
بالصواب (نوع ثامن) بوهيئت جديده اهلنه استناد قواعد طبيعيات ايله اولان معارضات واجوبه لرين بيلدرر
(اى عزيز) معلوم اولسونكه بوهيئت اهلنه قواعد طبيعياته دخى استناد ايله بوسياق اوزره اعتراضات
اولنمشدركه اسفل امكنه مركز عالمدر واسفل امكنه ده ينه اثقل اجسام اولان ارض ساكن اولق انسب
والزمدر وبوندن غيرى اكر ارض متحرك اولسه ايدى البته حس اولنوردى وابنيه واشجارلك دخى باشلرى

اشاغه کلوب ییقلورلردی واجسام ثقیله یوقاریدن اسفله عمودا نزول ایده‌مز اولورلردی زیرا که استقامتله
واره‌جق اولدقلری نقطه‌لر سطح ارض ایله معا حرکتده اولورلردی وقوشلر هواده اوچار ایکن چونکه ارض
انلرك لانه‌لرین آلوب معا کوتورر پس انلر لانه‌لرین بردخی نه وجهله بوله بیلورلردی و بوندن غیری جانب غربه
طوغری اتلوب مدحرج اولان طوب نسنه‌نك حرکتی طرف شرقه طوغری مدحرج اولدیغی زمانده بولنان
حرکتندن پك چوق بطی اولورلردی والبته غرب سمتنه اتیلان اوق شرق جانبنه اتیلان اوقدن پك چوق زیاده
منزل الوردی زیرا که اوق غربه کیدرکن غربدن شرقه کلن ارضك سطحی انی استقبال ایتمکله اول اوقك سطح
ارضدن طی ایتدکی مسافه قتی چوق اولورکه انك شرقه کتمسنده بو سرعت اولمزدی پس بو اعتراضاتك
فردا فردا جوابلری بویله ویرلمشدرکه ارض اسفل امکنه میدر دکلمیدر هنوز مثبت ومبین دکلدر اما ادله
اثباتی مذموم ومردوددر وبوندن ماعدا طبیعت ارضه نظر اولندقده سائر کواکبدن اثقل اولمسی دخی
هنوز معلوم دکلدر بلکه اسفل واعلا اولملری بزه قیاس ایله بولنمشدر کرچه احجار عظیمه واجسام
ثقیله ارضدن مفارقت ایتدکاری حینده ینه ارضه عودت ورجوع ایدرلرسه‌ده لکن کرهٔ ارض همان
برجسم ثقیل کبی کندی محلندن حرکت ایلمز اولمق لازم کلمز وینه جواب اولنمشدرکه بز ارض ایله بله اول مادهٔ
لینهٔ مذکوره ایچنده محاط اولوب صوکوتورندیسی مثالی ارض ایله معا حرکت ایدر اولدیغمزدن حرکت
ارضی حس ایده‌میز وابنیه واشجارك منهدم ومنقطع اولمدقلری دخی بوندن معلوم اولور بلکه بو دلیلدن بونلرك
قیام وثباتی لازم کلور وارض ساکن اولسون یاخود مادهٔ لینه ایله متحرك اولسون جسم ثقیلك یوقارودن
اشاغی طوغری عمودا نزولنه برمانعی یوقدر چونکه ثقیلك نزولی حرکتندن غیری مادهٔ لینهٔ مذکوره‌نك
حرکتندن دخی حصه‌مند اولمسی محققدر وبو عینیله اول طاش کبیدرکه سفینه‌نك سرنی سرندن دیبنه
طوغری القا اولنمشدر زیرا که بو مقوله طاشك یوقارودن اشاغه آتلدیغی حالده سرنك دیبنه دوشمسی
تجربه ایله بیلنمشدر سفینه ساکن اولسون یاجاری اولسون وبوکا دخی بعینه سبب طاشك نزولندن
غیر سفینه‌نك حرکتندن دخی حصه‌دار اولمسیدر بلکه بو خصوصده طوغریسی بودرکه نه جسم ثقیلك
ونه حجر مذکورك نزول دینلن حرکتی قطعا مستقیم دکلدر بلکه برخط مقوس رسم ایده‌رك حاصل اولور کرچه
بزم رؤیتمزه کوره که درون سفینه‌ده یوز عمود تخیل اولنورسه‌ده وبو بعینه بوکا بکزرکه برکیمسه برسفینه‌نك
کورته‌سندن سرنی دیبنه برطاش اتدقده طوغری حرکتله نزول ایتدیکنی معاینه ایدر لیکن خارج سفینه‌دن
یعنی کنار دریادن نظر ایدنلره اول طاشده ایکی حرکت محسوس اولورکه بریله عمودا نزول ایدر وبریله دخی حرکت
سفینه‌یه متابعت ایدر اویله که اول ایکی حرکتیله براکری خط رسم ایلدیکن مشاهده ایدرلر بویله اولنجه همان
بحرده حرکت مادن ماهیلر حصه‌مند اولدقلری کبی قوشلر دخی حرکت هوادن حصه‌دار اولملریله لانه‌لرندن
مباعدت ومفارقتلری لازم کلمز وشرقه طوغری اتیلان کرهٔ مدحرجه‌نك حرکتی اسرع اولمز وغربه طوغری
اتیلان اوقك مسافهٔ منزلی شرقه اتیلاندن زیاده بولنمز (نوع تاسع) بو هیئت جدیده‌یه کوره افلاکك طبایع
واعدادنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت طبایع فلکیاتده یعنی مادهٔ افلاکده اختلاف
ایدوب هیئت قدیمه‌یه راغب اولنلر بالاده بیان اولندیغی اوزره مادهٔ اجرام اثیریه اجسام مصمته یعنی حجم
وصلابت وصفوت وشفت اوزره اولوب افلاکده تنمو وتذبل وتکاثف وتخلخل وخرق والتیام اولمیوب حرکاتنده
تشدد وتضعف ورجوع وتوقف وحیزلرندن خروج وتخلف ایتمزلر ایمش دیمشلردر وبو هیئت جدیده‌یه قائل
ومائل اولانلر سماواتك موادندن حجم وصلابتی سلب ایدوب طبایع افلاك مایعه ولینه‌در وخرق والتیام قبول
ایدر اجرامدر دیمشلردر وبو مذهب جدیده کوره عدد سموات اوچه منحصر بولنمشدر اولکی سما جمیع سیارات
وعناصردن عبارت اولان هیئت مذکوره‌در وایکنجی سما بزه ظاهر اولوب مشاهده ایلدیکمز فلك ثوابتدر
واوچنجی سما فلك ثوابتك ثخنی مسافه‌سی هرنه قدر واسع ایسه‌ده ماوراسنده فلك مزبوری محیط برفلك عظیم
الشان وبی حد وبی پایان اولمسی تحقیق ویقین اولنوب اهل سعادت ایچون ارامکاه تعیین قیلنمشدر وبو هیئت
جدیده‌نك هیئت قدیمه‌یه مطابق جمیع قواعد واحکامی استحکام بولوب بش یوز یلدن بوانه کلنجه‌یه دك مقبول
متأخرین بولنمشدر اما بزم مرادمز ومقصودمز اولان معرفت صانعه وسیله بولنان عالم انسانه آیینه وضع

اولنان

اولنان عالم کبیری بو جهله بو جهتدن دخی سیران ایچون بو مقدارجه تحریر وبیان ایله اکتفا قیلنوب
سعادتنامه‌مزدن دخی بدایع وصنایع تفکر وتذکره هادی وبادی اولمق ایچون اون التی رباعی تحریریله
بو فصل ختم اولنوب اشکال موعوده رسم اولنمق (رباعیات) مناسب کورلمشدر

خلق ایلدك ای خدا بو عبرتکاهی
افلاك وعناصر وبو شمس وماهی

قرأنده دیدك فثم وجه اللهی
الهی ارنا الاشیاء کماهی

افلاك وعناصر ومواليد ای دل
اجسام وطبایع وصور در هب بیل

چون عالمه در حکیم صنعی شامل
پس هیئت عالمی تفکر خوش قیل

افلاك ایله دور ایدر کواکب هر آن
تاثیر ایدوب امتزاج ایدر بو ارکان

درت طبع مخالف اولسه ممزوج ای جان
معدن له نبات اولور وحیوان انسان

حقی بو جهانی بیل کتاب حکمت
افلاك وعناصری حروف وقدرت

ترکیب ومواليد وکلام عزت
فهم ایت کلمات ربی ال چوق عبرت

بولان کلمات ربیدن معنایی
هیچ اولمز اوحرف کبیر وقورغوغایی

طوبی اکا کیم اوفهم ایدر اشیایی
نه کوروب ایشتسه یاد ایدر مولایی

حقی دیله کل قیلمه هوس دنیایه
امواجی قویوب کندیکی صال دریایه

باق بو کلمات رب اولان اشیایه
خوش بو کلماتی اکله طال معنایه

بربحرنه اکسیلور نه ارتار اصلا
امواجی کلور کیدر او بحره وصلا

عالم که او موجلر کبیدر مثلا
قالمز ایکی ان ایچنده باقی فصلا

حقی حق ایچون ویر اهلنه دنیایی
ادنایی اونوت سورسن اول اعلایی

امواج ایله بوش یورلمه بول دریایی
یوغ اکله بو ماسوایی بیل مولایی

حقی انی ایسته بیل جهانی فانی
بول موت ارا دیده حیات جانی

موتوا قبل ان تموتوا انی طانی
دنیاسنی ترك ایتمدن سن ایله انی

اه صومله باغلسم دهانی هانی
عقل اوقوسه نسخهٔ جهانی هانی

دیل بیلسه اومعنی نهانی هانی
جان بولسه اوجانی جانی هانی هانی

آه صمتله باغلسم دهانی هانی
دل سویلسه دیکلسم نهانی هانی

جان کورسه اومعنیء جهانی هانی
عشقیله بولیدم انی هانی هانی

بربیلدم ایکی جهانی مغرور اولدم
احکام مراتبن قویوب دور اولدم

چون حالله وحدت وجودی بولدم
پس حفظ مراتبیله مسرور اولدم

هب وارلغی بربلنجه شادان اولدم
احکام مراتبنده نادان اولدم

چون بیلدیکمی کوربده حیران اولدم
هر مرتبه‌ده مطیع فرمان اولدم

توحید وجوده چونکه همراه اولدم
احکام مراتبنده کمراه اولدم

چون ذوق شهوده ایردم آکاه اولدم
هر مرتبه سنده خوش مع الله اولدم

ظنمنجه یقین وصدقله صدیقم
توحید وجود ایله طولو تحقیقم

هر مرتبه‌ده چون وجود ایدر حکم دکر
پس حفظ مراتب ایتسم زندیقم

بیل وحدت عالمی که عرض حقدر
اول شه که غیوردر بوسز مغلقدر

اسرار جهانی سویلیان احمقدر
حفظ ایدنی حفظ ایدن شه مطلقدر

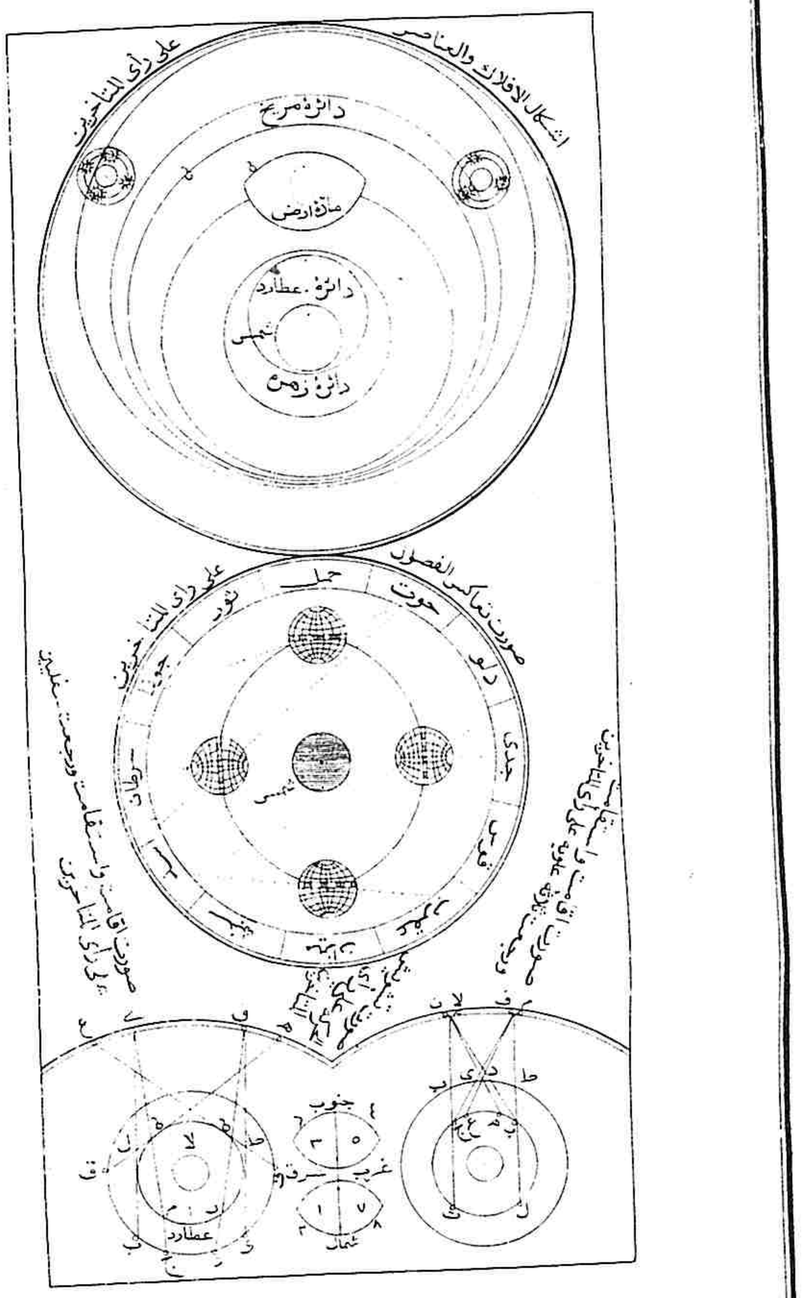

فصل عاشر كيفيت تكون كائنات مركباتى يعنى اجسام مركبات تامه اولان موالید ثلاثه یی كه معدن ونبات وحیواندر جمله سنى یدى نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) طبیعیاتدن بولنان جمیع كائنات مركباتك اصول وموادنى ومركبات تامه نك اجناس وانواعنى اجمالا بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دیمشلردركه عالم كون وفساد ایچنده حادث اولان كائنات جوسماء وموالید ثلاثه باجمله اباء علویه نك امهات سفلیه ده بولنان تاثیراتى نتیجه سیدر یعنى درون فلكده وجوده كان اجسام مركباتك تامه سى وغیر تامه سى باجمله كواكب سبعهٔ سیاره نك عناصر اربعه ده اولان تأثیراتدن حاصلدر وسبعهٔ سیاره ایسه لیل ونهار امر حقه مطیع ومسخردر وجمله سى انك حول وقوتیله متحرك ومؤثردر نته كیم نظم كریمنده بیورمشدر (والشمس والقمر والنجوم مسخرات بامره الا له الخلق والامر تبارك الله رب العالمین (بیت) چون یدى اردن مذام حامله درچارزن * طفل موالیدهم طوغمه ده دردمبدم * ودخى عناصر اربعه كه نار وباد وآب وخاكدر بودردنك برى بریله امتزاج وازدواجندن حاصل اولان اجسام مركبهٔ تامه نك یعنى موالید ثلاثهٔ مرقومه نك اولكیسى جنس معدندركه انواع احجاردخى اندندر وایكنجیسى جنس نباتدركه انواع اشجاردهم اندندر واوچنجیسى جنس حیواندركه بونوع انسان دخى اندندر وعناصر اربعه ابتدا ادخنه وبخارات وعصاراته استحاله وتبدل ایدر اما ادخنه لطائف ارضدركه تسخین شمس ایله هوایه صعود ایدوب انكله مختلط اولور واما بخارات لطائف میاه بحار وانهاردركه ینه تسخین شمس ایله هوایه چیقوب انكله ممتزج اولور وبخار ودخاندن مركبات غیر تامه تكون ایدركه بالاده بیان اولنان كائنات جوسمادر واما عصارات میاه ثلوج وامطاردركه باطن ارضه منجذب اولدقده اندهٔ اجزاء ارضیه ایله مختلط اولمسیله غلیظ اولور بعده عمق ارضه سرایت ایدن حرارت شمس اول عصارات غلیظه یی محرا طیخ ایدوب مادهٔ معدن ونبات حیوان ایدر وبو اوچ مولود انجق برى برینه ترتیب عجیب ایله متصل اولوب نظام لطیف ایله صورت بولمشدر (تعالى صانعها عما یقول الظالمون) پس بو كائناتك ابتداى مراتبى تراب كثیفدر وانتهاسى نفس طاهره دركه غایت لطیفدر زیرا كه معادنك اولى تراب ومایه واخرى نباته متصلدر ونباتك اولى معدنه واخرى حیوانه متصلدر وحیوانك اولى نباته واخرى انسانه متصلدر ونفوس انسانیه نك اولى حیوانه وآخرى نفوس ملكیهٔ طاهره یه متصلدر وكمالى انده حاصلدر (نظم)

بو كائنات جهان هب تبدل ایلر امید — سمادن ارضه دلك وذره لره تا خورشید
جهان كون وفسادایچره جمله رغبتله — كمالنى طلب ایلر مریدن جاوید
كمال خاك نبات وكمالى حیواندر — كمال حیوان انساندر اولدر اصل نوید
كمال آدم اولور هم وصال عشق جمیل — كه اولدر اصل مرادات وغایت هر امید
چو بحر موج اولوراندن بخار وغیم ومطر — مطر كه سیل اولوراصلان بولور قریب وبعید
چو عشق سیر ایدر اشیایى دور ایدر دائم — هر انده كون وفسادا ولدى بشقه خلق جدید
او كیم جهانى بو حكمتله سیر ایدر حقى — اول اهل دلدر او واسع دل اولدى عرش مجید

(نوع ثانى) موالید ثلاثه نك اولى اولان معدنیاتك احوالنى تفصیلا وانواعنى اجمالا بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دیمشلردركه موالید ثلاثه نك ابتداسى بولنان معدنیاتك جمله سى درون ارضده محتبس اولان ابخره وادخنه دن تولد ایدن اجسامدركه كم وكیفده مختلف بولنان انواع اختلاطات اوزره مختلط اولمشدر اكر تركیبى قوى اولوب چكوچ قبول ایدرسه اجسام سبعهٔ مشهوره دركه ذهب وفضه ونحاس ورصاص وحدید واسرب وتوجدر واكر تركیبى قوى بولنوب چكوچ قبول ایتمزسه انواع احجاردركه الماس ولعل ویاقوت وزمرد وزبرجد وسیلان وپیروزه كبیدر واكر بخار دخان اوزره غالب كاورسه یشم ومرمر وبلور وزیبق وسائر شفاف اولان جواهر تولد ایدر واكر دخان بخار اوزره غالب اولورسه ملح وزجاج وكبریت ونشادر وشب كبى احجار تولد ایدر وبعض احجار رطوبتله مخیل اولور اجسام ملحیه كبى وبعضسى نار ایله مخیل اولور زجاج وكبریت كبیى واكر تركیبى لین ایسه جیوه اولور واصول جمیع معادن بر مقدار ارض ایچنده تكون وتمكن ایلدكده اندن فروعى مرور دهور ایله قعر زمینه دخول ونزول ایدوب كتمكده درتكیم اصول جمیع نبات

واشجار تحت الارض تكون وتمكن ايلدكده اندن فروع واغصانى مرور ازمان ايله هوايه صعودا يتمكده در
اما اجسام سبعهٔ مذكوره نك تولدى انجق جيوه ايله كبريتك كم وكيفده اختلاف واختلاطلرندن حاصل
اولور واما جيوه نك تولدى اول اجزاء مائيه دندركه اجزاء لطيفهٔ ارضه مختلط اولوب حرارت شديده يه مقارن
اولمشدر واما كبريت حرارت شديده يه مصاحب اولان اجزاء مائيه وارضيه دن تولد ايتمشدركه حرارتدن
دهن كبى اولمشدر واما اجسام صلبهٔ شفافه نك تولدى اول طاتلى صولردندركه معادنده حجارهٔ صلبه ايچنده
نيچه بيك ييل طول مكث ايله صفا بولوب معدنى حرارتدن محجرا يتمشدر واما اجسام غيرشفافه نك تولدى
اول طين لزج ايله صويك امتزاجندندركه حرارت شمس اكا نيچه بيك سنه تاثيرا يتمشدر واما رطوبتله منحل
اولان اجسامك تولدى ارضك اجزاء يابسهٔ محترقه سنه مانك اختلاط شديدندن حاصل اولور واما اجسام
دهنيه نك تولدى باطن ارضده تمكن ايدن رطوبتلردندركه حرارت معدن ايله تلطف وتخلل ايدوب بقعه لرترابنه
مختلط اولدقده حرارت مذكوره انى محراطيخ ايتمكله دهن كبى غليظ اولمشدر پس التون معدنى جبال
ايچنده وملايم طاشلى وقوملى يرلرده تولد ايدروفضه واخوانى باطن جباله تراب اين ايله مختلط اولان احجار
ايچنده تكون ايدرلر وكبريتلر معدنى ارانئ نديه ورطوبات دهنيه وتراب لينهٔ دهحادث اولور وملحلر معدنى
ارانئ سخنهٔ ده وبقاع مالحه ده منعقد اولور وجص معدنى ارانئ لينهٔ سخنهٔ ده ظاهر اولورواسفيداج
معدنى جص ايله مختلط اولان قوملى يرلرده منعقد اولور وزاجلر وشبلر معدنى قيراج وسرت يرلرده وجوده
كلورو بوقياس اوزره هرمعدن بربقعه يه مخصوص بولنمشدركه انك تولدى اول بقعه نك خاصيتندن بلنمشدر
وجميع معادن كثرت افراد ايله بيله اوچ نوعه منحصر قيلنمشدر برنوعى غلذات وبرنوعى اشجار وبرنوعى
اجسام دهنيه بولنمشدر (نوع ثالث) معدنيا تدن اجسام غلذاتك تكونات وطبايع واوصافن بلدرر (اى
عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه انواع ثلاثهٔ معادندن اولكى نوعى بوانسان غلذاتدركه
اجسام سبعهٔ مشهورهٔ مذكوره درانلرك جملهسى انجق كبريت ايله زيبقدن تكون ايدرلر اكر كبريت وزيبق صافى
اولوب برى برينه تماما مختلط اولديلر ايسه وارض رطوبت مائى جذب ايدركبى كبريت اول زيبقك رطوبتن
شرب ايلديسه واول كبريتك قوت صباغتى اولوب زيبق ايله مقدارده مناسبت بولديسه ومعدنى حرارتيله نيچه
بيك ييل محراطيخ اولديسه اول منعقد اولوب ذهب اصفر اولورواكر كبريت وزيبق صافى اولوب ناتمام اختلاط
قيلديسه ومقدارلرى مناسب كلوب زمان طويلده محراطيخ اولديسه وكبريت ابيض اولوب رطوبتدن قالديسه
اول منعقد اولوب فضهٔ بيضا اولورواكر منطيخ اولمزدن مقدم اكا برداصابت ايدرسه منعقد اولوب توتيا اولورواكر
زيبق صافى وكبريت ردى اولوب محترق اولديسه نحاس تولد ايدرواكر صومادهسى غالب اولوب حرارت مفرطه يه
مصادف اولديسه حديد اولور واكر كبريت ردى محترق اولديسه رصاص متولد اولور واكر كبريت وزيبق
ايكيسى دخى ردى اولورسه اسرب حاصل اولورپس غلذات مذكوره يه عارض اولان اختلاف انواع كبريت
ايله زيبقك يا كيفيتلرندن وياكيفيتلرندن حاصل اولديغى تجربه ايله بيلنمشدر اما سلطان غلذات بولنان ذهبك
طبيعتى حار ولين ولطيفدر ونار ايله محترق اولمز اجزاء مائيه سى اجزاء ترابيه سنه شدت اختلاطندن تفريقنه
نار بيله قادر اولمز وتراب ايچنده بيك ييل قالسه چوريمز وپاسلنمز ولونى اصفر وبراقدر وطبعى حلو ورايحه سى
خوشدر وجسمى پاكدر وسخى اولمزووزنى ثقيلدر وكندى جليدر وقدرى جليلدرپس حرارت طبعى وصفرت
لونى ناريلرى اولديغندندر ولينتى دهنى غالب بولنديغندندر وبراق اولديغى صوبى صافى قالديغندندر وحلاوت
طعمى وطيب رايحه سى كبريت صافى اولديغندندر ولطافت ونظافتى زيبق صافى وپالك اولديغندندر وثقلت
وزنى خاكى اولديغندندر وجمال وقدرى نفس طبيعى اكا پرتو صالديغندندر وبوذهب اصفر برنقدروراندر
وسرمايهٔ دوجهاندر واعزاثمان اشيادر واشرف نعم خدادر زيرا كه ذهب اصفر دين ودنيانك قوامى در وخلق
عالمك نظامى در وهراقليمده رواج بولمشدر وهركس اكا محتاج اولمشدر ورجال دنيايه قوت وعزتدر ونساى زيبايه
زينت ولذتدر تكيم دينمشدر رباعى اى زرتوى انكه جامع الذاتى * محبوب جهانيان بهراوقاتى * بى شبهه
خدانهٔ وليكن بخدا * ستار عيوب وقاضئ حاجاتى * واما فضهٔ بيضا اول زرمحبوب قلوبه اقرب غلذات
بولنمشدركه معدنده ماده سى اولان كبريت ابيض اولمبوب اجزاء اختلاطى ناتمام قالمسه اول ذهب اصفر

اولوردى پس بوفضه نار دائم ايله محترق اولور وتراب ايچنده طول زمان ايله چورر وبياض نسنه يى سيم سياه ايدر
زيرا كه وسخى اول مقارنته كيدروا كا زيبق مقارن اولديسه چكوچ قبول ايتيوب متكسر اولور وكبريت
اصابت ايلدكده فضهٔ بيضا ايكن سيم سياه اولور واما نحاس فضه يه قريبدر فرقى همان حمرتى لونى
وكثرت وسخى وبيس طبيعتى وخبث طعم ورايحه سيدرانك حمرتى لونى افراط حرارت كبريتيه دندر وكثرت
وسخى ايله بيس طبيعتى غلظت مائيه سندندر پس انى تبييض وتليين ايتمكه قادر اولان كيمسه هرحاجتنه ظفر
بولمشدر واما حديدلك سوادى افراط حرارتدن بلنمشدر وغلذات سائره دن زياده مائى بولنمشدر واما رصاص
ابيض فضه جنسندندر لكن بطن مادرده جنينه آفت ايريشوب ضايع اولديغى كبى بطن ارضده فضه يه
اوج آفت ايرشدكده رصاصه منقلب اولور وافات ثلاثه ماء متغير ورايحهٔ خبيثه ورخاوتدر واما اسرب
رصاصلك ردى صنفيدر وتولدى وفسادى انك كبيدر واما توجلك طبيعتى جمله سندن ابردوايبسدورايحه سى
دخى اخبثدرپس تفكر صنع بارى ايچون بيان احوال غلذات بومقدار بسدر (نوع رابع) معدنيا تدن اجسام
احجارلك تكون وتلوناتن اجمالا بلديررر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه جميع احجار
شفافه مياه امطاردن درون ارضده محتبس اولان رطوبتلردن تكون وتولد ايدرلر واحجار غيرشفافه تأثير
حرارت شمس ايله اولان امتزاج ماء وطين لزجدن تكون ايدرلر اما احجار شفافه نك تكونات وتلوناتى مياه
امطار وزرطوبات زمين واحجار معادن ومغارات ايچنده محتبس اولوب معادن ايله مختلط اولميوب نيچه بيك ييل
انده قالمغله زياده صفا وصقالات وغلظت كسب ايدوب انلردن اويله احجار صلبه منعقد اولوركه ماء ونار ايله متأثر
ومتكسر اولمز ولمزر ومعتبر جواهر اولوب برده قالمزر واختلاف الوانى انوار سياره ايله وجود بولمشلردركه هركوكب
جواهرلك نيچه انواعنه دلالت ايدوب شعاعنى اول جبال اوزرينه صالوب اول معادنه بويله مستولى اولمشدر
زيرا كه سواد زحلك وخضرت مشتريتك وحمرت مريخك وصفرت شمسك وزرقت زهرهنك وتلون عطاردلك
وبياض قمرلك شعاعى تاثيرندن كلمشدر وانواع جواهر خواص جواهر بويله قياس چوق بولنمشدر وجمله نك سلطانى
وقيمتده كرانى جوهر الماسدركه جميع معدنياتدن اشد واصلب واقوى معاينه قيلنمشدر وجمله جواهردن
اعز واعلا واصفى خلق اولنمشدر وجمله يه غالب ومؤثر ايكن فقط قورشون ايله مغلوب ومؤثر اولمسى غيرت حقدن
بيلنمشدر وا كا يقين جوهر زمردركه اكا نظر ايدنك كوزى نوروكوكلى سرور بولور وشعاعندن يلان كور
اولوب حاملندن دور اولور وجوهر زمردلك منافع وخواصى قياس چوقدر لكن بومحلده قصر اولنمشدر واما
احجار غيرشفافه نك تولدى وجه مشروح اوزره مرور زمان ايله حرارت شمسك تاثيراتدن ممتزج اولان ماء
وطين لزجدندركه اول طين محجر ايدوب قالمشدر نته كيم نارلك تاثيرندن سد پرلنيوغورت اولمشدر وتكون احجار
اختلاف بقاع ايله مختلف اولور اكر بقاع ترابيه وطين حاره دن بولنديسه حجر مطلق منعقد اولورواكر
بقاع سخنه ده اولورسه اندن ملح وبوراق وشبلر تولد ايدرواكر قيراج يرلرده بولنديسه اول طين لزجدن احمر
واصفر واخضر زاجلر تكون ايدرلر پس هرموضعك برپشقه خاصيتى واردركه انلرى خلق ايدن خلاق عالم
بلور وكاه اولوركه حجر صوده منعقد اولور وانك سببى اول صويك يا اول موضعك خاصيتندندر وكاه اولوركه
هوايه صعود ايدن اجزاء دخانيه نك حرارتى اصابت پردايله منطفئ اولوب هوادده حجر منعقد اولوب هبوط
ايدركه طاش ياغدى ديرلر وكاه اولوركه صاعقه ايله حجر ياحديد ويانحاس واقع اولور امدى انواع ثلاثهٔ
معادنك نوع ثانيسى اولان احجار بومقدارجه بيان اوزرينه اقتصار اولنمشدر اما نوع ثالثى بولنان اجسام
دهنيه بونلره قياس ايله بالكليه طى اولنمشدر زيرا كه اصناف معادن اعتدال مزاج عناصردن بعيد
اولمغله بغايت كثير بولنمشدر وجنس نبات اعتدال مزاجه اندن قريب اولديغندن انواعى اندن قليل بولنمشدر
وجنس حيوان اعتدال مزاجه نباتاتدن اقرب اولديغيچون انواعى دخى اندن اقل اولوب اون سكز يلك نوع
بولنوب هرنوعى برعالم تسميه قيلنمشدر وبرنوعى دخى عالم انسان بلنمشدر وبونوع انسان كمال اعتدال مزاج
اوزره بولنديغندن افرادى جملهدن اقل اولوب اعز ونادر بولنمشدر پس تفكر صنع خالق ايچون احوال معادنى
بومقدار بيان ايله اكتفا قيلنمشدر زيرا كه قدرت بارى بلانهايه بلنمشدر * نوع خامس * مواليد ثلاثه نك
ثانيسى اولان نبات احوالنى اجمالا بيلديررر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه مواليد

ثلاثه نك ايكنجيسى نباتدر وانك برشعور سز قوتى واردر يعنى جنس نباتك برطبيعتى واردركه اندن حركات
مختلفه وآلات مختلفه واسطه سيله حركات مختلفه صادر اولور واول قوته نفس نباتيه ديرلركه اول جسم
طبيعينك انجق تولد وتزائد وتغذى جهتندن كمال اوليدر ونفس نباتيه نك قوت غاديه سى واردركه شخصك
بقاسى انكله حاصلدر وبو اول قوتدركه صوكبى اولان جسم اخرى كندى بولندينى جسمك مزاج وقوام ولون
وجوهرى مشاكله تبديل ايدوب حرارت غريزيه ايله جسمندن تحلل ايدن نقصانه بدل اكا اول مشاكلى
ملاصق ايدروانك قوت ناميه سى يعنى منميه سى واردركه شخصك كمالى انكله حاصلدر وبو اول قوتدركه اولدينى
جسمى طول وعرض وعمق اقطارندن زياده ايدر تا اول جسم اقتضاى طبيعتنجه نشوى كماله بالغ اولنجيه دك
كيدروانك قوت مولده سى واردركه بقاى نوعى انكله حاصلدر وبو اول قوتدركه كندى جسمندن برجزؤ اولوب
كندى مثلى وجودى بولمق ايچون مبدأ ومادە ايدروا كا تخم نبات اطلاق اولنور چونكه قوت غاديه غذايى جذب
ايدر بعده مسك ايدر وبعده هضم ايدر بعده فضله سنى دفع ايدر پس انك درت خادمى واردركه برى قوت جاذبه
وبرى قوت ماسكه وبرى قوت هاضمه وبرى قوت دافعه در اما قوت ناميه نبات كمال نشوئى بولدقده اول
فعلندن توقف ايدروا اما قوت غاديه عاجز اولنجيه دلك عملنده باقيدر عاجز اولدقده نباته موت ايريشوب بابس اولور
وجميع انواع نباتات ارضك برمقدار عمقنده تكون وتمكن ايلدكده تدريج ايله هوايه صعود ايدر اما جميع انواع
واصناف نباتك حد وحسابنى انجق آنلرلك خالقى بيلور واما اطبايه لازم اولان بعض اجزا ادويه خواصيله كتب
طبيه مسطور اولوب عامه يه لازم اولان سبزه وات وفواكه جميع اوصافيله السنۀ ناسده مشهور اولديغندن
جنس نباتك انواع واصنافنك اسماوخواصنى تعداد ايله تطويل اولنميوب توحيد خالقنه ومعرفت صانعنه
باعث اولمق ايچون كنه وماهيتينى بومقدارجه بيان ايله اكتفا قيلنمشدر نتكيم انواع نباته عبرتله نظر ايچون
دينلمشدر * بيت * هر گياهى كه درزمين روىد * وحده لا شريك له گويد * بيت * برلك درختان سبز در نظر هوشيار
هر ورقى دفتريست معرفت كردگار * نوع سادس * مواليد ثلاثه نك ثانئ اولان حيواناتك احوالنى اجمالا
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دعشلرد ركه مواليد ثلاثه نك اوچنجيسى جنس حيواندركه
اوڭختص نفس حيوانيه درواول نفس غيريدن ممتاز اولان جسم طبيعينك كمال اوليدر وحركت ارادىه ايله
متحركدر وبو نفس حيوانيه ايچون مخصوص اولان اثرلردن همان ايكى قوتى واردركه برى قوت مدركه وبرى
قوت محركه درا ما قوت مدركه سى باطنا هر بدنده اولور ويا باطننده اولور اما ظاهر بدنده اولان بش قوتدركه سمع
وبصر وشم وذوق ولمسدر اما سمع برقوتدركه صماخك سطحى مقعرنده مفروش اولان عصبه ده وضع اولنمشدر
وعصبۀ مذكوره ده طبل كبى هوا محتبس بولنمشدر اكر شدتلى قرعدن ويا قوتلى قلعدن حاصل اولان صوتلك
كيفيتيله متكيف اولان هوا تموج ايتمكله قريب اولورسه اول عصبيه يه واصل اولوب انى قرع ايتدكده انده
مودع اولان قوت سامعه اول صوتى ادراك ايدروا ما قوت باصره برقوتدركه دماغك مقدمنده بتوب برى برينه
تقاربيله تلاقى وتقاطع ايدوب اندن تباعدله عينين شحمه لرينه واصل اولان ايكى مجوف عصبه نك مزبور
ملتقاسنده وضع اولنمشدروا كا مجمع النورين دنمكله برلرواما شم برقوتدركه مقدم دماغدن نابت اولان عمه
حلمه لرى كبى ايكى زائده ايچره مودوع درواما ذوق برقوتدركه جرم لسان اوزرينه مفروش اولان عصبه ايچنده
موضوع عدروانك ادراكى اول رطوبت لعابيه نك توسطيله دركه اكا ذى الطعم دن اجزاء لطيفه مختلطا اولوب اندن
جرم لسانه غرق اولدقده كيفيت ذى الطعمى حس ايدروا ما لمس برقوتدركه جسم حيوانك اكثرينه مخالط
اولان عصبه لرده وضع اولنمشدروا ما باطن حيواندە اولان قوتلردنمكله بشدركه حس مشترك وخيال وواهمه
وحافظه ومتصرفه درا ما حس مشترك برقوتدركه دماغده اولان تجاويف ثلاثه نك اولكى تجويفى مقدمنه
مرتبدر وحواس ظاهرۀ مذكوره ده منطبق اولان صورتلرك جمله سنى حس مشترك قبول ايدوب قواى باطنۀ
باقيه يه توزيع ايدروا ما خيال برقوتدركه دماغك اولكى تجويفنك مؤخرنده موضوع در وجميع صور محسوساتى
حس مشتركدن الوب صورمذكوره نك غيبتلرنده ذكره جملهيى حفظ ونقش وتصوير وتمثيل ايدروبو خيال
خزانۀ حس مشتركدر واما واهمه برقوتدركه دماغده اولان تجويف اوسطك مؤخرنده موضوع در
وبو قوت محسوساتده موجود اولوب حواس ظاهره ايله ادراك اولنميان معانئ جزئيه يى ادراك ايدر نتكيم شاتك

قوت واهمه سى حكم ايدركه ذئب مهروب عنه در وولدى معطوف عليه در واما حافظه برقوتدركه دماغدن
تجويف آخرلرنده مقدمنده موضوع در وقوت وهميه نك معانئ جزئيۀ غير محسوسه دن ادراك ايلدكارن حفظ
ايدروبو حافظه خزانۀ واهمه در واما متصرفه برقوتدركه دماغدن تجويف اوسطك مقدمنده موضوع در وبو
قوتك حال وشانى خيال وحافظه ده اولان صورومعانينك بعضسنه بعضسنه تركيب ايدوب بعضسن بعضسندن
فصل ايتمكدر اكر برقوت متصرفه يى عقل كندى مدركاتده استعمال ايدرسه بوكا متفكره ديرلر واكر بونى
قوت واهمه كندى محسوساتده استعمال ايدرسه بوكا متخيله ديرلر واما نفس حيوانيه نك قوت محركه سى
ايكى قسمدركه برى قوت باعثه وبرى قوت فاعله در اما باعثه كه شوقيه دخى ديرلر اول برقوتدركه چڭن خياله
برصورت مطلوبه يا منفوره مرتسم اولسه قوت فاعله يى تحريك اعضايه سوق ايدر اكر باعثه فاعله يى حصول
لذات ايچون اولان اشياء متخيلۀ نافعه يى ويا ضاره يى طلب ايده جك تحريكه سوق ايدرسه اكا قوت شهوانيه ديرلر
واكر باعثه فاعله يى طلب غلبه ايچون تخيل اولنان اشياء مضره يى ويا مفيده يى دفع ايده جك تحريكه سوق
ايدرسه اكا قوت غضبيه ديرلر واما فاعله برقوتدركه اعضاده عصب ورباط ولحم وعشادن تركب ايدن عضله لرى
قبض وبسط ايله تحريك اعضا ايچون مهيا ايدر (فسبحان الصانع الحكيم جل جلاله وعم نواله ولا اله غيره) (نوع سابع
جنس حيوانك اشرف انواعى واحسن اصنافى بولنان افراد انسانك ماهيتين اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل حكمت دعشلرد ركه جنس حيوانك احسن انواعى بونوع انساندركه اشرف موجودات ونتيجۀ
كائنات ونفس ناطقه يه مختص ومرآت اودر اما نفس ناطقه برجوهردركه كندى حد ذاتنده ماده دن مجرد در
ليكن افعالنده ماديه مقارندر واموركليه يى وجزئيات مجرده يى ادراك ايدوب افعال فكريه ايلك جهتندن
واسطه والتى اولان جسم طبيعينك كمال اوليدر وبو نفس ناطقه نك برقوت عاقله سى واردركه انكله امور
تصوريه وتصديقيه يى ادراك ايدروبو قوته عقل نظرى وقوت نظريه ديرلر ونفس ناطقه نك برقوت عامله سى
دخى واردركه انكله بدن انسانى افعال جزئيه دن يكا كندويه مخصوص اولان راى واعتقاد اقتضاسى اوزره
تحريك ايدروبو نفس ناطقه نك قوت عاقله سى اعتباريله درت مرتبه سى واردر اما اولكى مرتبه سى جميع
معقولاتدن خالى اولوب طفل مستعد كتابت اولديغى كبى معقولاتن جمله سنه مستعد اولمسيدر وبو مرتبه ده
اكا عقل هيولانى ديرلر واما ايكنجى مرتبه سى اكا معقولات بديهيه حاصل اولوب بديهياتدن فكر ايله نظرياته
انتقاليدروبونده اكا عقل بالملكه ديرلر وبو عقل اوايله لطيف اولسه كه اكا جميع نظريات حدث ايله حاصل اولوب
فكره حاجتى قالمسه بوكا قوت قدسيه ديرلر واما اوچنجى مرتبه سى اكا معقولات نظريه مطالعه سز حاصل اولوب
عندنده برحيثيتله مخزونه اولمقدركه مراد ايلديكده كسب جديده احتياجسز جمله سن حاضر ايتميسيدر وبونده
نفسه عقل بالفعل ديرلر واما درديمجى مرتبه سى معقولات مكتسبه يى مطالعه ايتميسيدر وبو مرتبه ده نفس
ناطقه يه عقل مطلق ديرلر واما حيوانك جميع انواع واصناف وطبايع واشكالن واوصاف واحوالن انجق انلرى
خلق ايدن باريتعالى حضرتلرى بيلور وبعض كتبده مسطور والسنه ده مشهور اولان بودركه جنس حيوان
اون سكز يلك نوعدركه هر نوعى برشقه عالمدر پس مجموعى اون سكز يلك عالم اولور وبو اون سكز يلك عالمى
ايجاد وخلق ايدوب حد وحسابه كليان اصناف وافرادنى دمبدم محى ومربى ومميت اولان حى وقيوملك
قدرت وعظمتين تفكر وتذكر وهادى وبادى اولنلرك احوال عالم كبيرى ودرونده بولنان عالملرى بومقداريان
ايلدا كتفا اولنوب حقايق اسرارنا متناهى كانى وصنايع بدايع يزدانى بولنان عالم جسمانى علمنده بحر بى پايان
حكمت ربانيه بولندن زياده توغل اولنميوب مرآت كائنات اولان فن اول بو محلده ختم اولنمشدر زيرا كه قشور
وظروف آدم بولنان افلاك وعناصر عالمندن كيلوب طفيل وتوابع وخدام انسان اولان معدنيات ونبات
وحيواندن كيلوب اعيان جهانك اب لبابى وسلطان بى نشانك دركاه وبابى اولان جسم وجان انسانك
تشريح وتسريحى قلنه عزم ودخول اولنمشدر چونكه مطلب اعلى ومقصد اقصى حضور حضرت مولا
برلنمشدر پس خلاق عالمدن غفلت ايدوب احوال عالم ايله مشغول اولمق همان حضورهما يونده بولنان قول
سلطاندن يوزدوندروب نقوش سراى سيران ايله قالمق مثالى بيلنمشدر نته كيم بوابيات ايله اكا اشارت
قيلنمشدر * بيت * خانه نك لازم اولان صاحبيدر * بيلمين خانه سنك طالبيدر * تاكى بو جهان هيئتنه اولمى

حیران * افلاك دل وجانه كل ایت عالمی سیران * نظم *

نظر ایله بو دور افلاكه — دائره اولدی نقطهٔ خاكه
دائره ایچره عالم امكان — عالم ایچره بهایم وانسان
اولدی انسان ایچنده عرش عظیم — كعبة الله یعنی قلب سلیم
قلب ایچنده محبت سبحان — احسن الخالقین وعالیشان
انك ایله وجوده كلدی جهان — بحر ایله صانكه موج بیپایان
قطره دن آدمی قیلور پیدا — آنی بحر علوم ایدر محضا

نظم

قنده در جهلیله ظلمت نفس شبعا نكده در — قنده در علم ایله حكمت بیل انی جانكده در
ظاهرا احكام افلاكات اگر محكومیسن — باطنا آی كون فلكلر جمله فرمانكده در
صورتا بوخرمن عالمده سن بردانه سن — معنی بوزنده نه كیم وار جمله خرمانكده در
صیقل اور مرآت قلبه طشره یه باقا غی قو — سن سكا باق جمله عالم خلقی دیوانكده در
وجه حقه آینه سن سن اوزكی برخوش كوزت — من عرف سرنده كه معدن سنك كانكده در

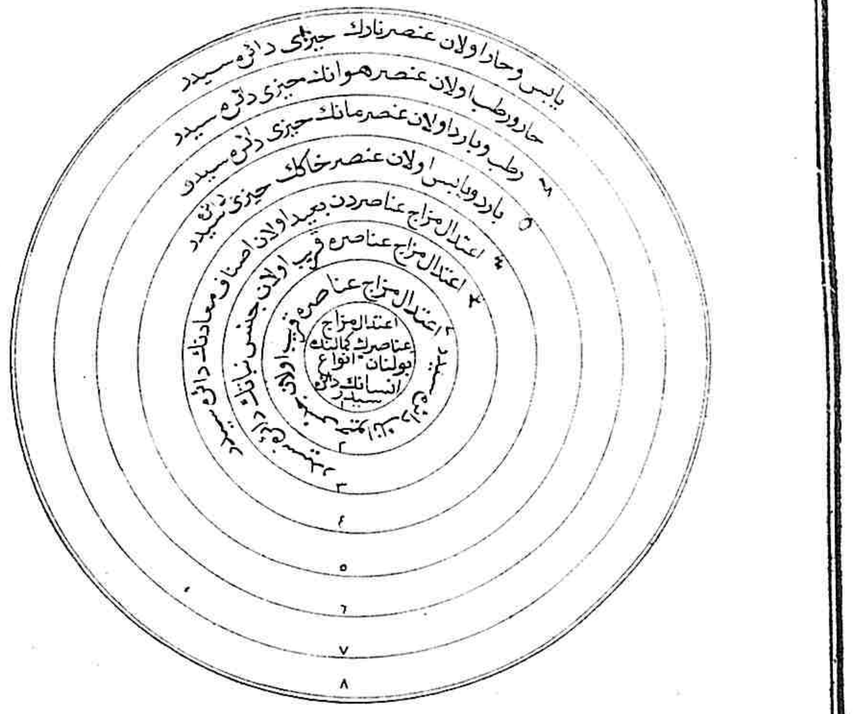

فن

فن ثانی

مرآت ابدان اولان علم تشریح وتشریح جسم وجانی وقوا وحواس نفس نبات وحیوانی وبدنه تعلق روح انسانی وبعض احوال روح روانی ابواب خمسه ایله حكیمانه عیان وبیان ایدر باب اول فوائد علم تشریح ابدانی ومبدأ ومعاد جسم وجانی وطبایع اعضا وتولد اخلاط وتركب جسم انسانی واقسام اسما وخواص اعضای هویدا وپنهانی فصول ثلاثه ایله تفصیل ایدر فصل اول فوائد علم تشریح ابدانی وبدنده بعض تصرفات روح حیوانی ومبدأ ومعاد بدن انسانی وكیفیت نزول وعروج جسم وجانی وتغیر بدن وبقای روح روانی ومادر كبی اولان تربیهٔ جهانی التی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) فوائد علم تشریحی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت علم تركیب ابدانه فن تشریح وتسریح اطلاق ایتمشلردر واطوار واسرار ابدان وارواحه یتمشلردر وامام همام شافعی رحمة الله علیه حضرتلری العلم علمان علم الابدان ثم علم الادیان بیورمشدر وعلم ابدان اهم علوم والزم فنون اولدیغن طیور مشدر پس تشریح ابدان برعزیز ولدنیذ علمدر كه نتیجهٔ حكمت محققین وسرمایهٔ اطبای مدققین وتنعم نفوس اهل یقین ووسیلهٔ حصول دنیا ودین ومعرفت مولایه واسطه ومعیندر زیرا كه علم تشریحی بیلمین خشین طب وحكمتدن ذاهل ومعرفت نفسدن غافل ومعرفت حقه واصلتدن عنیندر حال بوكیم اكثر ناس انی بیلمكده غبیندر واگر تحصیل ایدن اولورسه ده طبده ماهر اولمق ایچون مائل اولور والا معرفة الله ایچون انی تحصیل ایدن متانت بولوب معرفت نفسه واندن معرفت حقه نائل اولور پس اگر علم تشریحی مطالعه ایدوب عجایب قدرت صانعی اندن مشاهده ایدرسن سكا اوج دورلی فائده حاصل اولور اونكی فائده بودركه بو یله برمصنع ترتیبی سیرایدوب بیلورسن كه بونك كبی جمیع اشیانك امثالنی جامع اولان مختصر بنایی وشكل زیبایی اكمل نظام واحسن تقویم وانتظام اوزره خلق ایدن خلاق ذوالجلاله تصور عجزوقصور امر محالدر پس اندن صانع حكیمك كمال قدرتن علم الیقین بیلورسن وایكنجی فائده بودركه بونجه این مفید ومدرك ومزین ترتیبی ایجاد ایدن بدیع بی كالده كمال علم اولمق نه احتمالدر پس اندن اول خالق وبارینك علیم وحكیم اولدیغن عین الیقین مطالعه ایدرسن واوچنجی فائده بودركه حق تعالینك سكا اولان انواع الطاف وعنایتلرین وكمال مرحمت وشفقتلرین ادراك ایدوب اندن ربك سنی دمبدم تربیه قیلدیغن حق الیقین مشاهده ایدرسن زیرا كه باری تعالی تركیب ابدانده حكمتلردن وفائده لردن وزینتلردن برقصور وقوم یوب جمله سن تكمیل ایتمشدر * ورب العالمین حضرتلرینك بو الطاف وكرملری همان انسانه مخصوص دكلدر بلكه اون سكز بیك عالمه شاملدر حتی خیول وستور ووحوش وطیور وذباب وزنبور ومار ومورلك حیات وبقاسنه وزینت ومعاشنه سبب مدار اولان احوال واطوارنده هیچ برقصور وقوم یوب جمله یی كمال اوزره تصویر وتعدیل ایتمشدر تكیم امام غزالی علیه رحمة المتعالی (لیس فی الامكان ابدع مما كان بیورمشدر) پس علم تشریح ابدان مفتاح معرفت نفس انساندر ومعرفت نفس مفتاح معرفت یزدان در اما معرفت نفس معرفت حقه نسبتله كونشدن ذره ودریادن قطره در واما بدن برمركبدر كه نفس انسان اكا سوار مشلیدر ومعرفة الله مقصد اصلیدر پس بركسه كندی بدن ونفسن ادراك ایتمزسزین معرفت رب العالمین دعواسن ایلسه اول كسه اویله برمغلسه بكزر كه كندی مأكولی ومشروبی اولمیوب فقراء بلدی عموما ضیافته دعوت ایدر وهر كسه لازمدر كه ابتدا كندی نفسن بیلمكه صكره رییس بیلمكه توجه قیله تا كیم محبته نائل ومحبوبه واصل ومرادی حاصل اوله زیرا كه معرفت نفس معرفت حقی مقتضی اولدیغی كبی معرفت حق دخی محبتنی مقتضیدر مثلا برخط ملیحی یا برشعر فصیحی كوروب قراءت ایدرسن وكاتب وقائلن بیلوب اكا محبت قیلوب لقاسنی درون دلدن ارزو ایدرسن اولدخی سكا دوست اولوب محبت وموافقت ایلر * اللهم ارزقنا معرفة انفسنا ومعرفتك ومحبتك یا ودود یا الله یا رحمن یا رحیم * نوع ثانی * بدن انساندهٔ اولان بعض غرایب صنایع یزدانی وامر حق ایله بعض تصرفات نفس حیوانی وخواص بعض اعضای ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل حكمت دیمشلردر كه انسانك ركن اعظمی قلبی وركن اصغری قالبیدر كه قلبك قشریدر ونته كیم بدن انسان لب جهاندر كذلك قلب انسان لب ابداندر پس لب لباب اولان كوكل بیت رحماندر وعلم جهانك علم ابدانه اعانه سی اولدیغی كبی علم ابدان دخی علم قلوبه معین ورهنمادر زیرا كه خلقت بدنده اولقدر عجائب صنعتلر وغرایب حكمتلر والوان زینتلر

وانواع خدمتلر واردركه حد وحصره كلمز بى شماردر وظاهر وباطنده اولان اعضانك هر برنده نيجه فوائد
مقرردركه خلقك اكثرى انلردن بى خبردر مثلا بدن انسانده نيجه يوز عدد عظام ونيجه يوز عدد اعصاب ونيجه
يوز عدد عروق ونيجه يوز عدد حركات اختياريه وضع وترتيب قيلنمشدركه هر برى بر بشقه هيئتده وبر بشقه
صفتده وبر بشقه خدمتده وبر بشقه حركتده بولنمشدر وهر برى بر مصلحت ايچون خلق اولنمشدر وقريبا مطلع
اولورسن كه جمله سى اجمال اوزره قلمه النمشدر اما اكثر ناس بونلردن ذاهل وكيفيتلرندن غافل بولنمشدر وناس انجق
بونى بيلوركه كوز بقمق وال طوتمق ايچون خلق اولنمشدر ليكن كوزكه اون طبقه دندر واول طبقه لرندندر
وفائده لرى ندر بيلمزلر واكر اول طبقه لرك برينه خلل كلسه كوز كورمكدن قالور واول خللندن كلور ونيچون
كوز كورمز اولور بلمزلر والده قاچ عظم وقاچ عصب وقاچ عرق اولديغن وهر برى نه هيئتده نظام بولديغن
ونه طرز ايله حركت قيلديغن بيلمزلر ودرون بدنده اولان اعضاى روحك اشكال وطبايعى نيجه در وهر برينك
قوت وخدمتى ندر وقواى نفسك هر برينك صنعت ومنفعتى ندر بيلمزلر مثلا باطنده يورك ومعده وكبد وطحال
ومراره وريه وكليه كبى اعضا وقوت جاذبه وماسكه وهاضمه ومميزه ودافعه ومصوره ومنميه ومولده كبى قوا بونلرك
جمله سى بدنده خادم تعيين اولنمشدر وهر برى كندى خدمتنده قائم وهر ان مداوم بولنمشدر زيرا كه منبع حيات
اولان يورك دمبدم اعضاء مذكوره يه انواع حرارت وقوت ويرمكده در بعده معده ده اولان قوت جاذبه اطعمهٔ
مختلفه يى معده يه جذب ايدوب قوت ماسكه حفظ ايدوب قوت هاضمه طبخ ايتمكده در بعده قوت مميزه غداى
مطبوخك كثيفنى لطيفندن جدا ايدوب قوت دافعه اول كثيفى معده دن معايه دفع ايتمكده در اندن معده ده
قالان لطيفى كبد كه جكردر كندويه چكوب جكرده اولان قوت مصوره انى قان لوننده صبغ ايتمكده در وانك
اوزرنده ظاهر اولان سياه كف كه اكا سودا ديرلر انى طحال چكوب كندويه تبديل ايتمكده در وانده قالان كف
اصفر كه اكا صفرا ديرلر انى مراره كه اود در كندويه چكوب تبديل ايتمكده در وانده اولان بلغمى دخى ريه جذب
ايدوب نفسله طريق حلقه دفع ايتمكده در بعده بونلردن خالص اولان دم كبد ايچنده مائله مختلط قالوب
قوام بولمديغندن اندن اول مايى كليه كه بوكركدر كندويه جذب وتبديل ايتمكده در وكليه ده قالان كثيفى بول
اولوب طريق مثانه يه كتمكده در بعده اول جكرده قالوب قوامه كلندن دم صافى طرق عروق ايله جميع اعضايه
وصول بولمقده در وقوت منميه اندن اعضايه نشو ونما ويروب لحم وشحمه قوت وقدرت حاصل اولمقده در بعده
عروق ايچنده قالان دمدن قوت مولدهٔ رجالده منى ونساده هم منى وهم لبن توليد ايدوب منى كليتين وانثيينه
طولمقده در ولبن عروق ثديينه كلمكده در پس اكر طحاله برعلت ايريشوب دم مزبوردن سوداى مذكورى
تفريق ودور ايلمسه اول سودا ايله مختلط قالان دم اعضاى بدنه متفرق اولوب اندن حما وجذام وجنون امثالى
سوداوى مرضلر حاصل اولور واكر مراره يه برعلت ايريشوب صفراى مرقومى دمدن جدا ايتمسه اول دمدن
استسقا كبى صفراوى مرضلر پيدا اولور وبونك امثالى بدنده اولان اعضا وقوانك هر برى كندى خدمتنده
مقيم اولور واكر بونلرك برى نقصان اولسه يا خدمتندن قالسه امراض مختلفه حصوليله بدن هلاك اولوب نفس
انسان انده تصرفندن قالور * سبحان الصانع الحكيم * سبحان الخالق البارئ المصور * جل جلاله وعم نواله
ولا اله غيره (نوع ثالث) مبدأ ومعاد بدن انسانى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه
مبدأ ومعاد ابدان خاكدركه ارضدر نته كيم حق تعالى كلام قديمنده * منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها
نخرجكم تارة اخرى * بيورمشدر زيراكه بالاده بيان اولديغى اوزره اشعهٔ كواكبك تأثيراتيله عناصر اربعه جمع
اولوب امتزاجى برمقدار اعتدال بولدقده خاك كندى صورتن ترك ايدوب نبات صورتنه كلور بعده اول نبات
يا نان ويا علف حيوان اولور پس نان وحيوان غداى انسان اولدقده قواى مزبوره منوال مذكور اوزره
خدمتلرنده بولنوب جاذبه كه اشتهادر غدايى جذب وماسكه حفظ ايدوب هاضمه طبخ ايدر ومميزه كثيفى لطيفندن
جدا ايدوب دافعه كثيفى طريق معادن اخراج ايدوب كيدر وبو احوال مرقومه حرارت غريزيه نك قوت
وضعفى حسبيله ايكى ساعتده ويا اوچ ويا درت ساعتده معده ده حاصل اولوركه اكا هضم اول ديرلر بعده اول
لطيفى كبد كندويه جذب ايدوب قواى مزبوره معده ده اولان افعال مذكوره سن بردخى انده ايشلرلر پس
انده كثيف اولان درت قسم اولوركه برقسمى طحاله كيدوب سودا اولور وبرقسمى مراره يه واروب صفرا اولور

وبرقسمى كليتينه اينوب انده بول اولوب مثانه يى بولور وبرقسمى ريه سمتنه كلوب سينه ده بلغم اولور وبو احوال
دخى قوت وضعفه كوره ايكى اوچ درت ساعتده كبدده حاصل اولوركه بوكا هضم ثانى ديرلر پس انده قلان لطيف
دم خالص اولوب عروق رأس واعضايه جريان ايدوب كيدر وقواى مزبوره افعال مذكوره سن بردخى عروق
ايچنده مدت مرقومه تمام ايدرلركه بوكا هضم ثالث ديرلر وبو هضمك كثيفى منافذدن چيقوب وسخ اذن ورمد
عين ومخاط انف وشعر واظفار وعرق حمام ووسخ اعضا اولور واكر بونلردن زياده اول كثيفدن برنسنه قالورسه
نازله واورام وقروح وجروح امثالى امراض اولور بعده عروق ايچنده قالان دم لطيفك هر جزئى برعضوه منقسم
اولوب قوهٔ مصوره اول اجزايى بولنديغى اعضا رنكيله تصوير ايلديكى حالده اول قوتلر اول ايشلرى اول مدتده
اول عروق ايچنده بردخى ايدرلركه بوكا هضم رابع ديرلر وبو هضمك كثيفى بدندن تحلل برله نقصان اولان
اعضايى بدل ما يتحلل طولديروب تكميل ايدر بلكه زياده لحم وشحم اولوب اوجسمى جميل وسمين ايدر وقالان
زبدهٔ لطيفى قوت مولده صلب رجاله جذب ايدوب انده منى ايدر وصدر نسايه جذب ايدوب انده هم منى وهم
مرضعه ده لبن هنى ايدر بعده اول خلاصهٔ غدا اولان منى كه نطفه در بروقت معينده واسطهٔ جماع ايله نطفهٔ زنله
جمع اولور ورحمه واقع اولور وانده قرق كونه دك نطفه صورتن ترك ايدوب علقه صورتنه كلور يعنى اويوشمش قان
اولور وبرقرق كون دخى مرورنده يعنى سكسان كون عبورنده اول علقه مضغه اولور يعنى مضغ اولنمش لحم
صورتن بولور واوچنجى قرق تمامنده يعنى يوز يكرمى كون ختامنده اول مضغه ايچنده عظام واعصاب وعروق
واعضا ولحم وشحم وشعر وظفر وجوده كلور پس دردنجى اى تمام اولدقده جميع اعضاى جنين كمالن بولوب انده
روح حيوانى متصرف اولوب طريق نافه دن غذاسى قان اولور چونكه نطفه رحمده قرار بولور اولكى آيده زحلك
تربيه سنده اولور وايكنجى ايده مشترينك تربيه سنه كلور واوچنجى آيده مريخك ودردنجى ايده شمسك وبشنجى
زهره نك والتنجى ايده عطاردك ويدنجيده قمرك تربيه سنى بولور پس اكر يدى ايلق تولد ايدرسه اول ولد معمر اولور
واكر سكز ايلق تولد ايدرسه بقا بولمز اولور زيرا كه سكزنجى ايده تربيهٔ زحله كلور وزحل بارد ويابس اولمغله طبيعتى
موت اولور واكر طقوز ايلق متولد اولورسه مشترينك تربيه سنده اولمغله بقا بولور زيرا كه مشترى رطب وحاردركه
طبيعتى حيات اولور وطريق مبدأ مرقومى حق تعالى بيان ايدوب بيورمشدر * ولقد خلقنا الانسان من سلالة
من طين ثم جعلناه نطفة فى قرار مكين ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فكسونا
العظام لحما ثم انشأناه خلقا اخر فتبارك الله احسن الخالقين پس بو تفصيلك زبده سى بويله اولمشدركه اصل ومادهٔ
بدن انسان برخاكدركه اول خاك ابتدا نباته كلوب يا نان ويا علف حيوان اولمشدر بعده اول نان وحيوان غداى
انسان اولوب اندن رجال ونساده منى صورتن بولمشدر وبعده رحم مادرده نطفه وعلقه ومضغه اولوب عظام
واعصاب وعروق ولحم وشحم ايله طولمشدر بعده يا انثى ويا ذكر اولدقده روح بولوب تولد ايدوب ظهوره كلمشدر
بعده يا معمر اولوب كمالن بولمشدر ويا عقله بالغ اولميوب طفل ايكن اولمشدر حال بوكيم حركات افلاك واشعهٔ
كواكب ايله عنصر خاكك بيك جزؤندن انجق برجزؤى نبات اولور ونباتك بيك جزؤندن برجزؤى انجق نان
وحيوان اولور وحيوانك بيكده برى انجق غداى انسان اولور وغدانك بيك جزؤندن برقطره منى حاصل
اولور وبيك قطره منيدن انجق برقطره سى رحمه واقع اولور وارحامه دوشن نطفه لردن بيكده برى متولد اولور
وبونجه متولد اولنك بيكده برى معمر اولور وبونجه بقا بولنك بيكده برى مقام عقله بالغ اولور ونيجه بيك عاقلك
انجق برى مؤمن اولور ونيجه بيك مؤمنك انجق برى عالم اولور ونيجه بيك عالمك انجق برى محقق اولور ونيجه بيك
محققك انجق برى عارف بالله اولور ونيجه بيك عارفك انجق برى واصل كامل اولور پس حركات افلاك وامتزاج
عناصردن وظهور مواليد وجميع كائنات ظواهردن مراد ومقصودمز انجق انسان كاملك وجود شريفى
بولنمشدر وانسان كاملك ماعداسى بالجمله اكا طفيل وخدام وتوابع قيلنمشدر نته كيم * اكمل بنى آدم حبيب اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك شاننده لولاك لولاك لما خلقت الافلاك دينلمشدر وبو معنا بو بيت ايله
بيلنمشدر * بيت * در هر هزار سال ببرج دلى رسد * از آسمان عشق بدينسان ستارهٔ * چونكه مبدأ بدن انسان
بو بيان ايله عيان اولمشدر * پس كل شئ يرجع الى اصله * حكمنجه معاد بدن دخى بوندن ظاهر ونمايان اولمشدر
نوع رابع * كيفيت نزول وصعود جسم وجانى ومنازل بدنى قطع ايله رجوع وروح انسانى وتغير بدن وبقاى روح

روانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه اگر برکسه مرادایلسه که اول کندی معاد
موعودنی تحقیق ایده ومنازل معادنی قطع ایدوب اصلنه کیده اول همان بونی بلسونکه پیرلکدن مقدم کهل
اولمش ایدی واندن مقدم جوان اولمش ایدی وجوانلقدن مقدم طفل اولمش ایدی وطفولیتدن مقدم رحم
مادرده جنین اولمش ایدی واندن مقدم مضغه اولمش ایدی واندن مقدم علقه اولمش ایدی واندن مقدم رحمده
نطفهٔ مجتمعه اولمش ایدی واندن مقدم صلب پدرده وسینهٔ مادرده منی اولمش ایدی واندن مقدم عروق
ایچنده دم اولمش ایدی واندن مقدم غدای پدر ومادر اولمش ایدی واندن مقدم حیوانی اولمش ایدی واندن
مقدم نباتی اولمش ایدی واندن مقدم اجزای عناصر ایله ممتزج خاک ایدی وخاکدن مقدم جسم
مطلق ایدی واندن مقدم طبیعت کلیه ایدی واندن مقدم جوهر مجرد ایدی پس اول کسه که حال ایله بو مقامه
یتمشدر اول طرق اجسام وارواحی تمامیله قطع ایدوب کتمشدر وحجب ظلمانی ونورانی یی بالجمله رفع ایتمشدر
وکندی نفسنی اکلیوب بلمشدر ومولاسنی طانمش وبولمشدر ومبدأ ومعادنی بیلوب قندن کلوب کتدیکنه
مطلع اولوب عارف وواصل اولمشدر وبو معراج روحانیله هر مشکلی حل اولوب هر مرادی حاصل اولمشدر
وبو تعبیردن ظاهر اولان بودرکه اگرچه روح انسانی افعالیله بدنه مقارندر لکن ذاتیله بدندن بشقه در
واکا مباینندر زیراکه روح برجوهر مجرددرکه برحال اوزره باقیدر وبدن ایسه هر اندهٔ متغیر وفنایندر وروح
اول جهتدن غیریدندرکه اول منازل بدنی جمله سیر وکیل ایدوب بری برندن فرق وتمیز ایتمشدر وطریق مبدأ
ومعادی تفکر ایله طی ایدوب تذکر ایله نهایتنه کتمشدر وتحقیق ویقین ایله کرکی کبی حقیقت احواله ایتمشدر پس
برکسه که برنسنه یی کیل وتقدیر ایده بیلمشدر اول کسه اول نسنه نك عینی اولمیوب غیری اولمشدر وروح
جسمك غیری اولدیغنه کتب حکمتده ادله چوقدر بو مقامده تطویله حاجت یوقدر لیکن بو مقامه مناسب
دلیل بودرکه روح انجق اول روحدرکه بوبدن بش یاشنده ایدی اما بدن اودکادر زیراکه بدن بونجه اشکاله کیروب
نیچه صفتلر بولمشدر وطول وعرض وعمقده حرکتله کبیر اولمشدر یا مقدم جوان ایدی شمدی پیر اولمشدر
ویاسمین ایدی ضعیف اولمشدر ویا لطیف ایدی کثیف اولمشدر پس حقیقتده پیر اولان بدن جوان اولان بدنك
غیریدندر وجوان اولان بدن دخی طفل اولان بدنك غیریدیدر اگرچه بدنه بونجه تبدل وتغیر کلور لکن روح
انسان بنه اولکی حالتنده قالور وموت طبیعی وقتنده مفارقت ایلدیکی بدندرکه انی قبرده ومحشرده بولور
وانکله یاجمعنده متألم اولور ویا جنتده متنعم اولوب قالور * نوع خامس * کیفیت تغیر ابدانی وبقای روح روانی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه روح انسان متغیر اولمیوب بدنی متغیر
اولدیغنك علتی بودرکه روح روان عالم علویدن کلمشدر وعالم علویده کون وفساد اولمدیغندن انك جزئی بولنان
روح دخی برقرار اوزره قالمشدر وبو اجزای بدن بو عالم سفلیدن التمشدر حال بوکیم عالم سفلی کون وفساده محل
قیلنمشدر چونکه بدن عناصر اربعه دن خلق اولنمشدر پس انسانك بو ترکیبی بو عالم کون وفسادك بر جزئی
بولنمشدر واجزا ایسه دائما کله راجع اولوب کل دخی جزؤنه مائل وفائض بیلنمشدر اما جزؤلك کله رجوعنك
دلیلی بودرکه انسان پیر اولوب جان عالمنه راجع اولور * انا لله وانا الیه راجعون * ایت کریمه سی حکمنی بولور
واما کلك جزؤه میل وفیضنك دلیلی بودرکه دائما فیض فضل الهی واسطهٔ عقل کل ایله عالم ملکه نازلدر
نته کیم الحمد لله رب العالمین * ایت کریمه سی بوکا شاهد عادلدر پس کل جزؤه مائل وفائض اولدیغی کبی جزؤدخی
کله راجع ومائلدر وجزؤلك کله رجوعنك بردلیلی دخی بودرکه انسان جائع وظمآن اولور زیراکه اجزاء بدنك
کل طرفنه رجوعی هر آن اولور پس اندن بدنه ضعف ونقصان کلور واکل وشربه مباشرتله بدن ایجون بدل ما
یتحلل اولور یعنی طرف عناصره کیدن اجزای بدنك یرینه غدادن بدنه کلوب بنه بدن اندن قوت بولور چونکه
غدای بدن بنه اصلی بولنان عناصردن حاصل اولان نبات وحیواندر پس حقیقتده ابدانمزلك بش سنه للك
اجزاسی یا بالجمله تحلل ایدوب دمبدم تدریج ایله ابدانمزدن طشره چیقوب کله کتمشدر مثلا اللی بش یاشمزده
ایکن ابدانمزده اولان اجزا اللی یاشمزده اولان اجزانك غیریدیدرکه بدل ما یتحلل غدادن کلوب بنه تدریج ایله
ابدانمزه اجزا اولوب کله کیدن اجزانك یرینه طولوب اشکالنده تشکل ایتمشدر لیکن بو احواله واقف اولمیانلر
بدنی روح روان کبی برحال اوزره ثابت قالور ظن ایتمشدر وبونك مثالی بویله درکه برکسه بر صحراده برخیمه نصب

ایلسه که انك اوتادواطنابی جمله سیاه اولسه واول هفته ده بردفعه واروب بروتد سیاهك چیقاروب یرینه بروتد
ابیض دق ایلسه وبرطنب سیاهك اچوب یرینه برطنب ابیض شد ایلسه وبو منوال اوزره برسنه تمامنه دك
اول سیاه اوتادواطنابك جمله سن قلع وحل ایدوب یرلرینه بشقه بیاض اوتادواطناب دق وشد ایلسه پس
بو تبدیلاته مطلع اولمیانلره اول خیمه بنه سنهٔ ماضیه ده نصب اولندیغی حالی اوزره منصوب وجمله اجزاسیله
ثابت کورنمشدر حال بوکیم انك جمیع اوتادواطنابی تبدیل وتغییر اولنمشدر زیراکه بو بیاض اوتادواطناب اول
سیاه اوتادواطنابك غیریسی بولنمشدر فکذلك بدن انسان دخی اناف اناشیئا فشیئا ظاهر او باطنا تحلل ایدوب
بدل ما یتحلل غدادن جمع اولمغله هربش سنه ده برکره تمامامتبدل اولوب تغیر بولور بیلنمشدر پس جزؤلك
کله کلك جزؤه میلی بوادله ایله اثبات اولنمشدر والله اعلم بالحقیقه * نوع سادس * بوجهان برزی والدهٔ مشفقه
کبی تربیه ایلدیکن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه بو عالم بزم شفقتلی والده مزدر
نته کیم والده طفلنی تربیت ایلر واول غدالری کیم طفل تناول ایده مزوالده سی انلری اکل ایدرکه انلردن لبن حاصل
اولوب طفلنه غدا والمغه لایق اوله وثدیدن طریقندن طفلنه لاحق اولوب انکله تربیت بوله کذلك بو عالم دخی بزم
مادر مشفقه مزدرکه دو پستان مثابه سنده بولنان نبات وحیوان طریقندن لایقمز اولان غدالریمزی بزه ایصال
ایدوب الوان فواکه لذیذه وانواع اطعمهٔ نفیسه ایله برزی تربیت ایلر فاما بو مادرکه عالم بیلنمشدر غیری مادرلرك
عکسی بولنمشدر زیراکه جمله والده لرظاهرلرینه متوجه اولمشدر وعالم ایسه کندی باطننه توجه قیلمشدر تاکیم
بزه ناظر اولوب تربیه مزده حاضر اوله پس حقیقتده هنوز حالا بزکندی والده مزلك باطننده ساکنلرزکه السعید
من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه * حدیث شریفنی بعضلر بویله تأویل ایتمشلردر وبو معنی بوایت
کریمه یه موافقدرکه حق تعالی من کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا بیورمشدر وبو معنایی
برکامل بریت ایله طیوره مشدر (بیت) کیمکه بوندهٔ عارف حق اولمدی * تا ابد بیکانه قالدی بولمدی * وبو معنی
خوش ظاهردرکه مادرزاد اولان اعمایه اصلا علاج اولمز پس ایکی جهان سعادتنی همان بوحالده تحصیل
ایتمك ممکندرکه هنوز بطن مادرده یاعنی بوعالمده یزوبونده اعمی اولمق بودرکه انسان کندویی بلمیه
وکورمیه وکندی حقیقتنه ایرمیه یه زیراکه کندویی بیلمین طفل صابیلور ومولاسنی دخی بیلمش وبولمش
اولور پس اول کسه ایکی عالمده اعمی قالور انکچون انبیا واولیا وعلما کلمشلردرکه خلقی خالقه دعوت قیله لر
وخلق جهان نور قرآن وعلم توحید وعرفان وعبادت رحمان ایله نابینالق علتندن خلاص بوله لر ومعرفت
نفس واسطه سیله اشنای خدا وخاص الخاص اولمغه لر وابدا انکله قاله لر * اللهم یا حی یا قیوم یا بدیع السموات
والارض یا مالك الملك یا ذا الجلال والاکرام * نسئلك بعزتك ان تحیی قلوبنا وابصارنا بنور معرفتك یا الله
* فصل ثانی * کیفیت ترکب ابدانی وماهیت طبایع اعضای پیدا وپنهانی وحقیقت امزجهٔ انسان انسانی
وتولد اخلاط اربعهٔ ارکانی واخلاطك اسباب واحوال وفوائدنی وانلردن متولد اولنی بش نوع ایله تفصیلا
بیان ایدر نوع اول کیفیت ترکب ابدانی بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
ارکان اربعه که اجسام بسیطه در بدن انسان وسائر حیوانك اجزاء اولیه سیدر زیراکه اجسام مرکباتك انواع
مختلفه سی امتزاج ارکان ایله حادث اولور وارکان ایسه درتدرکه ایکیسی خفیف وایکیسی ثقیلدر اما خفیف
نار ایله هوادر واما ثقیل آب ایله خاکدر چونکه عنصر نار جوهر هوائیه سنك سرایتیله عناصر سائره ده
جریان ایدوب ممتزج اولوب حرارتیله ایکی عنصر بارد ثقیلك برودتلرك کسرایدرانلر عنصر یتلرك ترك ایدوب
مزاجیه مرتبه سنه کیدرلر پس ایکی عنصر ثقیل تکون وسکون اعضایه مادهٔ متین اولور وایکی عنصر
خفیف حیات وحرکات اعضایه بادی ومعین اولور اما قوای اولیهٔ ارکانکه کیفیات اربعه درانلر حرارت
وبرودت ورطوبت ویبوستدر بودردی امهات عناصردرکه ارکان مذکوره ده موجوددر وبو کیفیات
عنصریه صور طبیعیه اوزرینه زائددرزیراکه انلر تسخن وتبرد کبی کیفیتلردن مستحیل ومتبدلدر حال بوکیم
صور طبیعیه هر بری کندی ذاتیله باقیدر اگر کیفیات اربعه نفس صور طبیعیه اولسه ایدی انلردخی
تبدیل اولوب ثابت قالمزدی پس اگر اجسام بسیطه اولان ارکان اربعه تصغر ایدوب جمع اولسه لر واجسام
مرکبهٔ تامه اولان مواالید ثلاثه ده ممازج اولوب کیفیات متضاده لریله بری برینه تأثیر قیاسه لر واول

بسائطك هر بری اوبرینك كیفیت شدتنی كسر ایلسه اول كیفیات متضاده میاننده هر برندن جمله سنده
بر كیفیت متوسطه متشابهه ومتساویه حاصل اولوركه اكا مزاج دیرلر وموالید ثلاثه یعنی معدن ونبات
وحیوان جمله انكله وجوده كلورلر لیكن اجسام مركبات غیر تامه اولان سحاب وشهاب امثالی كائنات جو
مذكوره عناصردن مزاجسز حاصل اولورلر انكچون سرعتله فنا بولورلر * نوع ثانی * ماهیت طبایع اعضای
ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه اول خالق وباری ومصور حضرتلری عالمده
هر نسه یی مناسب وموافق یرلی یرنده كوزل ومعتدل خلق ایتمشدر وهر حیوانه صالح ولایق وهر عضوینك
حالنه موافق اولان مزاجی ویرمشدر وجمیع اجزای عالمده اولان امزجه نك الیق واعدلنی بدن انسانه كرم
قیلوب هر بر عضونه اصلح وانسب اولان مزاجی بخش ایتمشدر وبعض اجزاسی زیاده حار وبعضك زیاده بارد
وبعضك زیاده رطب وبعضك زیاده یابس ایتمشدر اما بدنده زیاده حار اولان اول روحدركه بخار لطیفدر
بعده یوركدركه منشأ روحدر بعده دمدركه یوركه متصلدر بعده كبددركه اویوشمش دم كبیدر ودم اندن
متولددر بعده خالص اولان لحمدر بعده عضلدركه لحم ایله مختلط اولان عصبدر بعده طحالدركه انده دم
واردر بعده كلیه دركه دمی قلیلدر بعده عروق متحركه دركه مجاور روح اولان دمك ظروفیدر بعده عروق
ساكنه دركه مطلق دمك ظروفیدر بعده جلد كفدر واما بدنده غایت بارد اولان بلغمدر بعده شعردر بعده
عظمدر بعده غضروفدركه كمرتكدر وبعده رباطدر بعده وتردر بعده غشادر بعده عصبدر بعده نخاعدر بعده
دماغدر بعده شحمدر بعده سمیندر بعده جلددر واما بدنده غایت رطب اولان بلغمدر بعده دمدر بعده سمیندر
بعده شحمدر بعده دماغدر بعده نخاعدر بعده لحم ثدی وانثییندر بعده ریه دركه مكان تنفسدر بعده كبددر
بعده طحالدر بعده كلیتیندر بعده عضلدر بعده جلددر واما بدنده غایت یابس اولان شعردركه بخار
دخانیدندر بعده عظمدركه اصلب اعضادر بعده غضروفدر بعده رباطدر بعده وتردر بعده غشادر بعده
اورده در بعده شرائین در بعده عصب حركتدر بعده یوركدر بعده عصب جسددر بعده جلددر * نوع ثالث *
كیفیت امزجهٔ اسنان انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه امزجهٔ اسنان
مختلفه اولمغله انسانك اسنانی فی الجمله درتدر اولا بری سن نمودركه سن حداثت هم دیرلر وبونك مدتی
انسانك اوتوز یاشنه دكدر بعده سن وقوفدر بوكا سن شباب دخی دیرلر وبونك مدتی انسانك قرق یاشنه دكدر
بعده سن انحطاط خفیفدركه سن كهولت هم دیرلر وبونك مدتی انسانك التمش یاشنه دكدر بعده سن
انحطاط جلیدركه بوكا سن شیخوخت دخی دیرلر وبونك مدتی آخر عمره وارنجیه دكدر لیكن سن حداثت هم
ایكی قسمدر بری سن صباوتدركه اون بش یاشنه دكدر بعده سن فتوتدركه سن حداثتك نهایتنه دكدر
پس صبیانك مزاجی معتدلدر وفتیانك مزاجی حار ورطبدر وشبانك مزاجی حار وحدتلیدر وسن وقوفك
مدتندنصكره حرارت غریزیه نك ماده سی اولان رطوبت غریزیه یی بزی محیط اولان هوا جذب ونشف ایتمكله
حرارت نقصان بولمغه باشلر زیرا كه فصل سابقده بیان اولندیغی اوزره جمیع اجزا وقوای جسمانیه
متناهیه در وبدل ما یتحلل ایچون علی السواء بر منوال اوزره دائمة الایراددر لیكن تحلل علی السوادن یوما
فیوما زیاده اولمغله ایراد مصرفه یعنی رطوبت بدل ما یتحلله برابر كلمز پس ایراد ومصرف بدنده نقصان وتراجع
اوزره اولدقده رطوبت مزبوره فنا بولوب حرارت مذكوره منطفی اولوركه موت طبیعی بودر پس هر بر شخصك
مزاج اولی حسبنجه حفظ رطوبتی متضمن اولان قوتی نه مقدار ایسه انك اجلی مقدر طبیعیسی اودر اكر
خارجدن بر قضایه اوغره مزسه اودركه اودر زیرا كه قدرت باری ایله اجرام علویه نك اجسام سفلیه ده انواع
تأثیراتی دائما متعاقب ومتوالی اولدیغندن جمیع خلقك اشكال واحوالی واخلاق واطواری هنوز ارحام
امهات ایچنده نطفه ایكن مصادف اولان بخت وطالعلری تأثیراتندن ظهور ایتمشدركه رحم مادره نطفه
واقع اولدیغی ساعتده پدر ومادرك طالعلری نه ایشده ایسه وهر برینك كوكبی نه بیته ناظر ایسه اكر سعد
واكر نحس اول نطفه نك ذاتنه تأثیریله نقشبند اولور مثلا سعادت وشقاوت وفهم وحماقت وبخل وسخاوت
وخوف وشجاعت وحب وعداوت وحرص وقناعت وهمت ودنائت وفقر وغنا وراحت وعنا وعمر وفنا وجمال
وكمال وكلال وملال هر نه وضع اوزره ایسه اول نطفه نك نطفهٔ ذاتنه طالع اولور زیرا كه اول نطفه جسم جنینك

لوح محفوظیدر ولوح محفوظ بو عالمك مظهریدر پس هر كیمكه سعید اولمشدر اول سعادتن بطن مادرده بولمشدر
وهر كیمكه شقی كلمشدر اولدخی شقاوتن اناسی بطنندن المشدر نته كیم حبیب اكرم * صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری * السعید من سعد فی بطن امه والشقی من شقی فی بطن امه * بیورمشدر وهر كسك طالع مرقومنك
تأثیرنی رمز ایله طیورمشدر چونكه خلقك جمیع اشكال واوصاف وامزجه سی اوضاع فلكیه مقتضاسنجه
ارحامده مختلف بولنمشدر پس اجل مسمالری دخی مزاجلری حسبیله انده مختلف تقدیر اولنمشدر والحاصل
ابدان صبیان وفتیان اعتدال اوزره حار ورطب مشاهده قیلنمشدر وابدان شبان حدتلی حار بلنمشدر وابدان
كهول ومشایخ روح بخار ودم حاردن وجه مشروح اوزره بعید العهد اولدقلریچون بارد ویابس بولنمشدر
واما اناثك مزاجی ذكوردن ابرد وارطب اولدیغی تجربه قیلنمشدر * سبحان الخالق البارئ المصور المحیی الممیت
الحی القیوم جل جلاله وعم نواله ولا اله غیره * نوع رابع * كیفیت تولد اخلاط اربعهٔ ابدانی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه بدنك رطوبات اولاسی اولان اخلاط اربعه اجسام
رطبهٔ سیاله دركه غدا ابتدا اكا استحاله ایدوب انلردن اجزاء بدن مغتذی اولور اما رطوبات خلطیهٔ محموده درت
جنسدركه افضلی دم جنسیدر بعده بلغم جنسیدر بعده صفرا جنسیدر بعده سودا جنسیدر وبو اخلاطك
هر بری طبیعی وغیر طبیعیدر اما دم طبیعی حار ورطبدر ولونی احمر وطعمی حلودر ومنفعتی لحم وشحم وغدای
اعضا اولمقدر وغیر طبیعیسی بارد ولونی مكدردر وطعمی مر اولوب نفعی اولمز واما بلغم طبیعی بارد متوسطدر
ولونی بیاض بیضه كبیدر وطعمی حلودر ومنفعتی یا دم ویا قائم مقام دم اولوب غدای اعضا اولمقدر وغیر
طبیعیسی یابس المزاج ومتغیر اللون ومر الطعم در واول یا مالح ویا حامض اولور واما صفرای طبیعی حار واحمره
مائل ولزجدر ومنفعتی دمه مختلط ومعین اولوب اجزای بدن اولمقدر وغیر طبیعیسی جنكاریدر وجوهر سم
محرقدر واما سودای طبیعی دم طبیعینك قعرنده قالان دردیدر وطعمی حلاوته میالدر ومحلی طحالدر
ومنفعتی تحریك جوع وشهوتدر وغیر طبیعیسنه مرهٔ سودا دیرلر واما كیفیت تولد اخلاط اربعه بویله دركه
ابتدا غدانك مضغ ایله بیله هضم اولمسی واردركه سطح فم سطح معده ایله متحد ومتصلدر پس انده هم قوت
هاضمه حاصلدر زیرا كه مضغ اولنمش نسنه نك اولكی طعم ورایحه سی زائلدر بعده غدای ممضوغ ومشروب
معده یه واردقده فم معده سد اولنوب تماما انده هضم اولنور لیكن مجرد حرارت معده ایله دكلدر بلكه جانب
یمیندن كبدك ویساردن طحالك وانده اولان شرایین واورده نك وقابل حرارت اولان شحمك ومعده نك
فوقنده ورای حجابدن یوركك بو جمله نك حرارتلریله تمام اولوب ایكی اوچ ساعتده هضم اول حاصل اولور
ومعده ده هر یسه صویی كبی جوهر سیال اولور بعده انك كثیفی معده دن معایه وخروجه یول بولور ولطیفی
معده یه متصل اولان عروق یولندن كبده متصل اولان اینجه قیللر كبی عروق ایله سوزیلوب كبده منجذب اولور
پس كبد كلیتیله اول جوهر لطیفك كلیتنه ملاقی اولوب سونكر كبی ممتلی اولور وانده هم مدت مرقومه قدر
زمانده منطبخ اولور وهم هضم ثانی حاصل اولور واول منطبخ لون احمر صبغ اولنوب انك یوزنده قایمق كبی نسنه
ودیبنده درد كبی نسنه حاصل اولور اكر افراط ایله منطبخ اولورسه بر محترق نسنه حادث اولور واكر قلیل
منطبخ اولورسه بطیخ هندی مثالی بر نسنه پیدا اولور اما اول قایمق صفرادر واما اول درد سودادر وبو ایكیسی
طبیعیدر واما محترقك لطیفی صفرای ردیه در وكثیفی سودای ردیه در وبو ایكیسی غیر طبیعیدر واما بطیخ
هندی بلغم طبیعیدر وبو جمله دن متصفی وخالص اولان نسنه دمدر لیكن صویی غالبدركه كبددن منفصل
اولمزدن مقدم صویی كلیه لره نزول ایدن عروق ایله منجذب اولوب كلیه لر كندیلره غدا اوله جق دسومتنی
ودمویتنی آلوب باقیسی مثانه یه سوزیلوب احلیله یول بولور واما قوام بولمش دم خالص كبد فوقنده طلوع
ایدن عرق عظیمه منجذب اولوب اندن متشعب اولان اورده یه سلوك ایدر بعده جداول اورده یه بعده سواقی
جداوله بعده ر واضع سواقی یه بعده عروق لیفیهٔ شعریه یه سلوك ایدوب انلردن تقدیر عزیز حكیم ایله اعضایه
ترشح ایدوب غدا اولور * سبحان الصانع الحكیم جلت عظمته وعم نواله ولا اله غیره * نوع خامس * اسباب
تولد اخلاطی وطبایع وفوائدنی واسباب حركاتنی وبخاراتندن تولد ایدن روح طبیعی یی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه دم طبیعینك سبب فاعلیسی حرارت معتدله در وسبب

مادیسی اغدیه واشربهٔ معتدله در وسبب تامی تغدیهٔ بدندر واما صفرای طبیعینك سبب فاعلیسی حرارت
معتدله در وسبب مادیسی غدای حاراطیف حلود مدر وسبب صوریسی افراط نضجدر وسبب تامی اختلاط
دم وتغدیهٔ بدندر وصفرای محترقه نك سبب فاعلیسی کبدلك حرارت مفرطه سیدر واما سودای طبیعینك سبب
فاعلیسی حرارت معتدله در وسبب مادیسی رطوبتی قلیل اولان غدای حارشدید غلیظدر وسبب صوریسی
یاسیلان ویاتحلل ایتمین درد در وسبب تامی دمی شدید وقوی ایدوب غدای بدن اولمقدر وسودای محترقه نك
سبب فاعلیسی اعتدالدن متجاوز حرارتدر واما بلغمك سبب فاعلیسی حرارت مقصره در وسبب مادیسی
غدای غلیظ باردرطب لزجدر وسبب صوریسی قصور نضجدر وسبب تامی اختلاط دم وتغدیهٔ بدندر پس
اسباب تولد اخلاط حرارت وبرودتدر زیراکه حرارت معتدله دن دم وحرارت مفرطه دن صفرای محترقه وغایت
مفرطه دن سودای محترقه وبرودتدن بلغم تولد ایتمشدر ودم ایله عروقده جاری اولان اخلاطك عروق ایچنده
دخی ایکی اوچ ساعت مدتده هضم ثالثی واردر واعضایه توزیع اولندقده هر عضوده کندی نصیبینك مدت
مرقومه ده هم هضم رابعی واردر اما عروق ایچنده اولان هضم ثالثك واعضاده اولان هضم رابعك فضله لری
فصل سابقده بیان ارلندیغی اوزره مخ صماخ وماء عین ومخاط انف اولوب شعر وظفر صورتن بولوب اعضای
بدندن تحلل ایدن عرق واوساخ واورام وقروح منقعره ایله مندفع اولور واخلاط مذکوره نك اسباب تولدی
اولدیغی کبی اسباب حرکتی هم واردر زیراکه حرکت بدن واشیای حاره دمی وصفرایی تحریك ایدر وبعض کره
سودایی دخی تحریك ایدر لکن سکون بلغمه قوت ویرر وتوهم نفایس دخی اخلاط اربعه یی محرکدر ونته کیم
کثافت اخلاط اربعه دن برجوهر کثیف تولد ایدرکه عضودر یاعضولك برجزئیدر کذلك لطافت بخارات
اخلاط مذکوره دن برمزاج حسبیله برجوهر لطیف تولد ایدرکه روح طبیعیدر وروح حیوانی یی قبول
استعدادنی بولمش مزاج اوزره ابتدا بوروح تولد ایدوب بعده جمله اعضایه قوای نفسانی یی وغیری یی قبول
استعدادنی ویرن بودر پس قوای نفسانیه وحیوانیه اعضای بدن انسانده حاصل اولمزالاکه بوروح طبیعی
واسطه سیله اولورواکر برعضو بدن قوای نفسانیه وحیوانیه دن معطل اولوب روح طبیعیدن معطل اولمسه
اول عضو هنوز حیاتده درزیراکه اویوشمش ویامفلوج اولان عضو حس وحرکت قوتن فاقد ایکن یینه حیاتی
واجددرا کرمیت اولسه متعفن وفاسد اولوردی پس عضو مفلوجده انی حفظ ایدن برقوت واردرکه بوروح
طبیعیدر * سبحان الخالق الباری المصور جل شانه * فصل ثالث) کیفیت وماهیت ومنافع اعضای وامسما
وقواسنی وتولد وخواصنی درت نوع ایله تفصیلا بیان وعیان ایدر * نوع اول * کیفیت وماهیت اعضای بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه ارکان اربعه نك اولکی مزاجندن تولد ایدن اجسام
اخلاط بدن اولدیغی کبی اخلاط اربعه نك دخی اولکی مزاجندن تولد ایدن اجسام اعضای بدن اولمشدر
وبعض اعضا سفرد وبعضسی مرکب صورت بولمشدر اما عضو سفرد اودرکه قنتی جزؤ محسوسنی اخذ ایلسك
حد واسمده اول جزؤ کلیسنه مشارلك اولور عظم ولحم وعصب کبی بونلره اعضای متشابهة الاجزا دیرلر واما
عضو مرکب اودرکه قنتی جزؤنی اخذ ایلسك نه حدده ونه اسمده کلیسنه مشارلك اولیه وجه ویدورجل کبی
زیراکه وجهك برجزئی وجه دکلدر ویونلره اعضای آلیه دیرلرزیراکه اتمام حرکات وافعالده الات نفس اولمشلردر
اما متشابهة الاجزا اولان اعضانك ابتدای عظمدرکه پرلك خلق اولنمشدر زیراکه عظم اساس بدن وعماد
حرکات اعضا بولنمشدر بعده غضروفدرکه ملایمدر منعطف اولورواول عظمدن الین وسائر اعضادن اصلب
قیلنمشدر وبونك منفعتی اعضالینه یه عظمك اتصالی بونکله کوچك اولمقدر تاکیم ملایم ایله پرکك
واسطه سی اولوب ضرب وسقوط اوقاتنده پرکدن ملایم متأذی اولمیه بوعده اعصابدرکه دماغدن یاتخاعدن
بتمش انعطافده ملایم وانفصالده پرلك وبیاض اجسامدر وحس وحرکت ایچون اولان اعضا بالجمله اعصاب ایله
تمامدر بوعده اوتاردرکه اطراف عضلدن بتمش واعصابه مشابه اجسامدر واعضای متحرکه یه متصل تامدرکاه
عضله نك اجتماع ورجوعیله اوتاردخی منجذب اولوب اعضای متحرکه یی جذب ایدروکاه عضله نك انبساطیله
وکندی وضعنه عودتیله اوتارمذکوره رخاوت بولوب اعضایی حالی اوزره منبسط ایدربعده رباطاتدرکه
عظمدن بتمش واعصابه مشابه اجسامدر وبونلرلك عضله لره ممتداولنلرینه مطلق رباط دیرلرومفاصل عظامی

وسائر

وسائر اعضایی وصل ایدنلره رباط عقب دیرلرورابط مذکوره نك جمله سنك حسی بوقدر تاکیم کندیلره لازم
کلان کثرت حرکت وحملك ایله متأذی اولمیه لرومنفعت رباطات اعضایی ربط ایلمکدر بعده شریاناتدرکه
یورکدن نشئت ایلمشلردر وممتدومجوفدرلرکه طوللری اعصابه وجوهرلری روابطه مشابهدر وبونلرلك اولیه
حرکات منبسطه ومنقبضه لری واردرکه سکونات ایله منفصلدر وبونلر جان طمرلریدر ومنفعتلری بودرکه
بونلر یورکدن بخار دخانی یی نفض ایله اکا راحت ویروب روحی اعضای بدنه توزیع ایچون خلق اولنمشدر بعده
اورده درکه کبددن بتمشلردروشریاناته مشابه اجسامدر وبالجمله ساکندر وبونلرقان طمرلریدر ومنفعتلری
بودرکه بونلرکبددن دمی اعضای بدنه توزیع ایچون خلق اولنمشدر بعده اغشیه درکه مستعرض ورقیق النخندر
ومحسوس اولمیان لطیف عصبانیدن نسج اولنمش اجسامدر وسائر اجسامك سطوحن غشی ایدرلر ونیچه
منافعی محتویلردرکه بری جمیع اعضای هیئت واشکالی اوزره حفظ ایدرلر وبری دخی کندی لیفنه متصل اولان
عصب ورباط واسطه سیله اعضایی بری برینه تعلیق وربط ایدرلرکلیه لری سلبه ربط ایلمکدر کبی وبرمنفعتی
دخی ریه وکبد وطحال وکلیتین امثالی حسی اولمیان اعضانك جواهرنده بواغشیه کندیلره ملاقی اولانی
بالذات حساس اولوب اجسام ملفوفه لرینه ملاقی اولانی بالعرض حساس اولمله بعده لحمدرکه اعضاء
مذکوره نك بدنده اولان خلل واوضاعی آره لرینك حشو وسندوقو تلریدر واما اعضاء آلیه بونلردن
ترکب ایدن اعضادرکه انشاء الله تعالی بوندن صکره انلردخی بیان اولنور * نوع ثانی * اسماء وقوای اعضایی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنده اولان اعضادن هر بر عضولك کندی
نفسنده برقوت غریزیه سی واردرکه اول عضولك تغدیه سی امری انحقق اول قوتله اولورواول قوت غدایی
جذب وامسالك وتشبیه والصاق ایدوب اندن فضله یی دفع ایتمکده درو جمله اعضادن قوتلی دماغ وکبددر
زیراکه بوایکیسی یورکدن قوت حیاتی وحرارت غریزیه یی وروحی قبول ایدوب دماغ مبدأ جمیع حواس اولوب
کبد مبدأ تغدیهٔ جمیع اعضای بدن اولمشدر یورکدن غیری زیراکه یورلك درون سینه ده ثدی شمالك تحتنده
کبد نوعندن انك لوتنده قنجأن شکلنده برعضو شریف واطیفدرکه انك جهت اسفلنده سطح مقعری وسطنده
قرة العین مثالی برنقطهٔ سوداواردرکه الطف اعضادر واسمی سویدادر ومنبع روح وجمیع قوادر ومحل تعانق
روح حیوانی ونفس انسانی ومهبط الهام ربانی ونظرکاه خدادر وجمیع اعضایه حیات وحرکات وادراکات
وغدا ویروب تربیه ایدندر وجمله قواواعضانك خدام ورعایاسیدرکه اول امیریدندر پس بعض اعضای بدن
رئیسه در وبعضسی خادمهٔ رئیسه در وبعضسی نه رئیسه درونه خادمه دراما اعضای رئیسه اول اعضادرکه
بدنده اولان قوای اولینك مبدألریدر وبقای شخص یابقای نوع انلره مضطر ومحتاجدر اما بقای شخص
حسبیله اولان اعضاء رئیسه اوچدر بری یورکدرکه مبدأ قوت حیاتدر وبری دماغدرکه مبدأ قوت حس
وحرکتدر وبری دخی کبددرکه مبدأ قوت تغدیه در واما بقای نوع حسبیله اولان اعضای رئیسه ینه
بوثلاثهٔ مذکوره در وبقای نوعه مخصوص اولان رابع اثنیندرکه انلرنسلی حفظ ایدن منی یی تولید ایچون
محتاج الیهدر وتمام هیئتی وذکوری وانائی اولان مزاجی افاده ایدرلر واما اعضای خادمه نك بعضسنه
خدمت مهیئه وبعضسنه خدمت مؤیده مخصوصدر وخدمت مهیئه فعل رئیسدن مقدم وخدمت مؤیده
فعل رئیسدن مؤخردر اما یورکك خادم مهیئی ریه کبددر وخادم مؤیدیسی شرایین کبددر واما دماغك خادم
مهیئی کبددر وسائر اعضای روح واعضای غدا کبددر وخادم مؤیدیسی عصبلر کبددر واما کبدلك خادم مهیئی
معده کبددر وخادم مؤیدیسی اورده کبددر واما اثنینك خادم مهیئی انلردن مقدم منی یی تولید ایدن اعضا کبددر
وخادم مؤیدلری رجالده احلیلدر وانکله اثنین آره سنده اولان عروقدر ونساده محبله منی مندفع اولان عروقدر
ومحبلدرکه منفعت منی اندهٔ تمام اولوب جنین تکون ایده جك مکاندر سبحان الخالق الباری (نوع ثالث) کیفیت
تکون اعضای جنینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اجزائی متشابه اولان
اعضای بدنك جمله سی ایکی منیدن تکون ایدرلحم وشحمدن غیری زیراکه بوایکیسی دمدن تکون ایدرپس
لحم وشحمدن ماعدا اعضای متشابهة الاجزاء پنرقور سقدن منعقد اولدیغی کبی منی یدردن منعقد اولور
واعضای مذکوره جبن لبندن تکون ایلدیکی کبی منی مادردن تکون ایدرتته کیم قورسغلك ولبنلك هر بری

کندیلردن حاصل اولان جبنك جمیع جوهرندن بر جزؤدر کذلك ایکی منینك هر بریسی رحمده اولان جنینك
جمله جوهرندن بر جزؤدر بعده حامله نك دم حیضی رحمده تکون ایدن جنینك سره سی یولندن غذاسی
اولوب آنکله نشو ونما بولور وحشوندن منعقد اولوب اولکی اعضاسی ارا سنده اولان خالی یرلری طولدیروب لحم
وشحم اولور وفضلهٔ دم وقت نفاسه دك قالوب اندن طبیعت مادرانی دفع ایدر وبعد التولد ولدلکیدی تولد
ایلدیکی دم غدا طریق نافه دن الدیغی دملك مقامنه کیدوب مسدنی سدایدوب اول دمدن تولد ایدن لحم وشحم
بو دمدن تولد ایتمکه باشلر اما لحم دملك متینندن تولد ایدوب حرارت ویبوسته له منعقد اولور واما شحم دملك صولی
ویاغلیسندن تولد ایدوب منعقد اولور انکیچون حرارته مخیل اولور وایکی منیدن تکون ایدن اعضانك بریسی
بدندن منفصل اولسه بردخی اول عضوا تصال حقیقیله منجبر اولمز وبر جزئی نقصان بولسه انك عوضی برتسنه
بتمز عظم کبی الا کسن صباوتده صبینك سنی بترودمدن تولد ایدن عضوا تلامندن نصکره بنه تمام بتوب مثلنه
متصل اولور لحم کبی * فتبارك الله احسن الخالقین (نوع رابع) خواص وفوائد اعضاء بدنی بیلدیرر (ای عزیز
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه حساس ومتحرك اولان جمیع اعضانك مبدأ حس وحرکتی کاه
برعصب اولور وکاه متفرق اولوب هر قوتك مبدأی بر بشقه عصب اولور وغشایه ملفوف اولان جمله احشانك
منبت غشائی صدر وبطنك ایکی مستبطن بولنان غشالرك بریسندندر اما صدرده اولان حجاب وریه واورده
وشریانات کبی اعضانك منبت اغشیه لری اضلاع غشاء مستبطنندن اولمشدر واما جوفده اولان اعضا
وعروقك منبت اغشیه لری عضل بطنك صفاق مستبطنندندر واما جمیع اعضای لحمیه یالیفیه درعضلده
اولان لحم کبی ویانده لیف اولمز کبد کبی وحرکات بدن ایسه انجق لیف ایله اولور کرلك ارادیه اولسون وکرلك
طبیعیه اولسون اما حرکت ارادیه لیف عضل ایله اولور واما حرکت طبیعیه حرکت رحم وعروق کبی وحرکت
ارادیه ایله طبیعیه دن ترکب ایدن حرکت مرکبه بو ایکی حرکت وضع طول وعرض وتوریه بدن برهیئته
مخصوص لیف اولور پس جذب ایچون لیف متطاول ودفع ایچون لیف متعارض وامساك ایچون لیف
مؤدب مخصوص صدر واعضادن اورده مثالی برطبقه لی اولان عضولك اوچ قسم لیفی بری برینه منتسجدر وایکی
طبقه لی اولان عضولك طبقهٔ خارجه سنده لیف متعارض در وطبقهٔ داخله سنده لیف مؤدب در ودا خله نك سطح
باطننده لیف متطاول در انجق برطرز اوزره خلق اولنمشدر کہ لیف جذب ایله لیف دفع معاجع اولیوب بلکه
لیف جذب ایله لیف امساك جمع اولسونلر الا کہ امعانك امساکه شدت احتیاجی بوقدر
همان جذب ودفعه محتاج در واما کندی جوهرندن غریب اولان اجسامی احاطه ایدن اعضای عصبانیه نك
بعضسی برطبقه لی وبعضسی ایکی طبقه لی بولنمشدر وایکی طبقه لی خلق اولنمرنده نیچه فائده لر واردر
اما اولکی فائده درونلرنده اولان اجسامك حرکاتی قوتیله منشق اولمغدن تحفظدر شرایین کبی واما فائدهٔ ثانیه
بودرکه درونلرنده بولنان اجسام مخزونه تحلل وخروجدن ایکی قات محفوظ اولور ثریانده اولان روح ودم کبی
واما فائدهٔ ثالثه بودرکه دفع وجذبده اول عضو قوتلی حرکته محتاج اولدقده الت دفع برطبقه سنده والت
جذب برطبقه سنده بشقه بولنسونلر معده وامعا کبی واما فائدهٔ رابعه بودرکه اول عضولك طبقهٔ باطنهٔ
عصبیه سی حفظ ایچون وطبقهٔ خارجیهٔ لحمیه سی هضم ایچون مخصوص اولسون زیرا کهاضم مهضومه
ملاقا تسز قوتیله واصل اولمق ممکندر واما بعض اعضانك مزاجی دمه قریب اولوب دم اکا غذا اولمق ایچون
استحالات کثیره ده متصرف اولمغه محتاج اولمز لحم کبی انکیچون لحمه واصل اولان غذا برمدت قالوب صکره
غذای لحم اولمق ایچون انده تجاویف وبطون بوقدر همان غذا لحمه ملاقی اولدیغی ساعتده اکا مستحیل اولور
واما بعض اعضا مدن بعید المزاج اولوب دم اکا مستحیل اولمقده استحالات کثیره یه محتاج اولور عظم کبی
انکیچون غذاسی انده برمدت قاله جق یا برتجویف واردر عظم ساق وساعد کبی ویا تجاویف متفرقه
واردر عظم فك اسفل کبی وبویله اولان اعضا وقتنده غذادن فوق الحاجه اخذ وجذب ایدر تا کیم تدریج ایله
کندی نفسنه تبدیل اینه واما قوتلی اعضا کندی ضعیف اولان جیرانه دفع ایدر یورك ایطینه
ودماغ خلف اذنینه وکبد ارنبینه دفع ایتدکاری کبی سبحان الخالق البارئ المصور وسبحان الصانع
الحکیم عز شانه ودام سلطانه * باب ثانی * کیفیت ترکب عظام بدن انسانی واسما وخواصی فصول

ثلاثه ایله تفصیل ایدر * فصل اول * کیفیت ترکب عظام رأسی واسماء وخواصنی التی نوع ایله تفصیلا
بیان ایدر * نوع اول * اجمالا فوائد عظام اعضای ابدانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح
دیمشلردرکه بعض عظامك بدنه قیاسی اساس وتمالك بنایه قیاسیدر فقار صلب کبی زیراکه عظم فقار
اساس بدندرکه جمله اعضا انك اوزرینه بنا اولنوب اعتماد ایدندر نته کیم جمیع اجزاء سفینه ابتدا نصب
اولنان خشبه اوزرینه بنا قیلنوب کذلك اعضای بدنك جمله سی عظم صلب اوزرنده نظام بولوب تکمیل
اولنور وبعض عظامك بدنه قیاسی وقایهٔ مجن مثالی بولنور عظم یافوخ کبی وبعض عظامك بدنه قیاسی
صدمانی دافع سلاح قیاسی بولنور فقار صلب اوزرنده شول امثالی اولان عظام کبی وبعضیسی مفاصل
بینده حشو بولنور سلامیات اره سنده بولنان عظام سمسمائیه کبی وبعضیسی علاقه یه محتاج اولان
اجسامه متعلقدر عضل حنجره واسانك وغیرینك لامه مشابه اولان عظمی کبی وعظامك جمله سی جمیع
بدنك دعایم وقوایم ووقایه وحمایه سیدر واجرامی صلب واجواف اولان تجویفی وسطنده قیلنمشدر وحشونده
مجتمع اولان مخ انك غذاسی بولنمشدر وتجویفك وسعتی فائده سی اخف اولمقدر وتجویفك وحدتی فائده سی
صلابت جرمی خالی اوزره قلمقدر وصلابتك فائده سی حرکات عنیفه عندنده منکسر اولمقدر ودرونده محتك
فائده سی وجه مشروح اوزره غذاسی اولوب دائما عظمه رطوبت ویرمکدر تا کیم تجویف حرکتیله رخاوت
بولوب متفتت اولمیه وعظمك وثاقته احتیاجی کثیر اولدقده انك تجویفی قلیل بولنمشدر نته کیم عظام ساقین
اویله خلق اولنمشدر واعضای بدن انلره تحمیل اولنمشدر وعظمك خفتنه حاجت کثیر اولدقده تجویفی کثیر
بولنمشدر نته کیم عظام مشاعیه اویله قیلنمشدر هم امر غدای مذکور ایچون وهم هوا ایله مستنشق اولان
رایحه کبی اشیا اول عظامه نافذ اولق ایچون وهم فضول دماغ انلردن مندفع اولق ایچون بویله خلق اولنمشدر
وعظام بدنك جمله سی متجاوره ومتلاقیه وضع اولنمشدر واره لرنده اولان مسافهٔ یسیره منافع غضاریف
ایچون خلق اولنان لواحق غضروفیه ایله ممتلی قیلنمشدر ومنافع مذکوره اقتضا ایتمین محللرده ایکی عظم
ارا سنده لاحقه سز منفصل خلق اولنمشدر فك اسفل کبی بولنمشدر ومجاورت عظام نیچه انواع بیلنمشدر
بعضسی تجاور ومفصل سلسدرکه ایکی عظمك بری تحرك ایتمز سزین عظم آخر حرکت ایلر مشاهده قیلنمشدر
وساعد ایله مفصل رسغ مثالی بولنمشدر وبعضسی تجاور مفصل عسردرکه ایکی عظمك بریسنك حرکتی عظم
آخرسز عسیر وقلیل المقدار معاینه اولنمشدر مفاصل مشط امثالی بولنمشدر وبعضسی تجاور مفصل موثقدرکه
ایکی عظمك بریسنك حرکتی عظم آخرك حرکتنه موقوفدر مفاصل عظام قسر کبی معروفدر وبعضسی تجاور
مفصل مرکوزدرکه ایکی عظمك بریسنك زیاده سی اولوب عظم آخرك نقره سنه دخول قیلور تحرك اولمز منبتلرنده
اولان اسنان کبی وضعی تغیر بولمز وبعضسی تجاور مفصل مدروزدرکه عظمینك ایکیسنك بیله منشار کبی
تضاریس واسنانی اولوب بری برینه صفایح نحاس کبی تداخل ایدر عظم خف کبی * سبحان الخالق البارئ
المصور وسبحان الصانع الحکیم البدیع المقدر جلت عظمته وکلمت قدرته * نوع ثانی * کیفیت ترکب عظام خف
رأس انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه جمله عظم خفنك منفعتی دماغی
آفتلردن حفظ ایچون جنهٔ ساتره اولمقدر وعظام خفنك متعدد اولمسنك نیچه منافعی واردر اولکی منفعتی
بودرکه خفنك برجزؤنه کسر وعفونت مثالی آفات ایرشدکده انك کلیسنه عموم اوزره عارض اولمیه زیراکه اکر بر
عظم اولسه ایدی جمله سنه آفت کمال لازم کلوردی وایکنجی منفعتی بودرکه ذکر اولنه حق معنی مقتضاسنجه
صلابت ولینده وتخلخل وتکاثفده ورقت وغلظتده عظم واحدلك اختلاف اجزاسی بولنمیه واوچنجی منفعتی
بودرکه دماغی ابخرهٔ غلیظه دن تنقیه ایلیه زیراکه اکر بر عظم غلیظ اولسه ایدی اندن ابخره نفوذ ایده میوب
دماغی تعفن ایله فساده ویرردی ودردنجی منفعتی بودرکه درون رأسه دخول ایدن عروق وشرایینه طریق
ومنفذ اولمق بو عظم خفنك شکل طبیعیسی ایکی منفعت ایچون مدور اولمقدر اما اولکی منفعتی بودرکه شکل
مستدیرلك مساحه سی غیری احاطه ده مساوی اولان اشکال مستقیمة الخطوطدن اعظم بولنمشدر وایکنجی
منفعتی بودرکه شکل مستدیر زاویه لی اشکال قدر طوقنه جق نسنه لردن منفعل اولمیوب سلامت قالور
بیلنمشدر بو عظم خف استدارهٔ سیله طولانی قیلنمشدر زیراکه سنابت اعضاء دماغیه طولا وضع اولنمشدر

وبوعظمك قدام وخلف سمتلرينه چيقان معوج طرفلرى ايكى جانبدن نزول ايدن عصبلرى حفظ ايچوندر
وبوشكلك اوچ حقيقى دروزى يعنى يولرى واردر وايكى كاذب درزى واردر اما دروز ثلاثهٔ حقيقيدن برى
قوسيدركه جبهه ايله مشترکدر بوشكلده [ ] بوكا اكليلى دخى ديرلر وبرى درز سهميدركه مستقيم
اولوب طول رأسى متصف بولنمشدر بوشكلده [١] وبودرزا كليلى يه متصل اولديغندن بوكا سقودى
دخى ديرلر بودرز ثالث خلف رأس ايله قاعدهٔ رأس اراسنده مشترکدر واول برزاويهٔ قائمه شكلنده دركه
زاويه سى نقطه سنه طرف درز سهمى متصلدر بوشكلده [٨] وبولام يونانه مشابه اولديغندن بوكا درز
لامى ديرلر واما ايكى درز كاذب دروز سهمينك موازاتيله ايكى طرفدن طول رأس ايله نزول ايدوب عظم رأسه
تمامى ايله داخل اولمدقلرندن بونلره قشرين دخى ديرلر وبونلرثلاثهٔ حقيقيه ايله متصل اولدقلرندن بوشكلده اولور
نوع ثالث * رأس انسانك قاعده وحيطانى مشابه سنده اولان عظام خمسه يى بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه رأس انسانك عظام مذكوره سندن غيرى بش عظمى دخى واردركه
دردى جدران اطرافى وبرى قاعده مثلى بولنمشدر وبو چاردپوارقيهٔ يافوخدن يعنى عظم ناصيه دن اصلب خلق
اولنمشدر زيرا كه صدمات وسقطات انلره زياده تصادف ايدر بيلنمشدر وبخار متخلل دماغه ثقلت ويرميوب
عظمدن نفوذ ايتمك ايچون خفت ويافوخ اويله متخلل قيلنمشدر اما جداردقدم عظم جبهه دركه طرف اعلادن
حدى اول درزا كليلىدر وطرف اسفلى طرف اكليلىدن ممتداولوب حاجب عندنده عين فوقندن مرورايدوب
آخرى اكليلينك طرف ثانى سنه متصل اولان درزدر واما يمين ويسارده اولان ايكى جدار اون ايكى عظمدركه
اذنين انلرده درو حاسهٔ سمعى حفظ ايچون صلب اولملريله انلره حجرتين ديرلر واول حجرتين ثقبه لرينك اوزرنده
صدف شكلنده ايكى مضلع ومدور غضروف خلق اولنمشدر تاكيم انلرده مجاور اصوات اولان هواجمع اولوب
ثقبه لردن سامعه يه وصول بولسون وبونلره قولاق ديرلر واول حجرتين دن هر برينك فوق طرفندن حدى
درز قشرىدر وطرف اسفلدن حدى بردرزدركه درزلامينك طرفندن كلوب مرورايدوب اكليلىده نهايت
بولنمشدر وقدام سمتندن حدلرى اكليلينك بررجزئى وخلف سمتندن لامينك بررجزئيدر واما جدار مؤخرك
حدودى فوقدن درزلامى واسفلدن رأس ايله وتدى بيننده مشترك اولان درزدركه درزلامينك ايكى طرفى
بينى وصل ايدر واما دماغك قاعده سى اول عظمدركه عظام مذكوره يى حاملدر واكا وتدى ديرلر وصلب خلق
اولنمشنده ايكى منفعت واردر برى صلابت حمل معين اولمقدر وبرى صلب اولمغله عفونت فضولى قبول
ايتمكدر زيراكه بو عظم فضول تحتنده موضوع اولوب دائما اكا منصب اولمشدر پس پرك اولمق لازم كلمشدر
وايكى صدغ كه يعنى شخاغك ايكى يانتده ايكى پرك عظم واردركه صدغه مرورايدن اعصابى ستر ايلمشلردر وايكى
عظم مذكورك ايكى صدغ طولنده وضلعلرى مؤربدر يعنى قيه قاجدر وانلره زوج ديرلر * سبحان الصانع
نوع رابع * فك اعلانك كيفيت تركب عظامن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه
عظم فك اعلانك حدى فوق طرفندن كندى ايله جبهه ميانتده مشترك درزدركه تحت حاجبدن مرورايدوب
صدغدن صدغه وصول بولمشدر وتحت سمتندن حدى منابت اسنان اولمشدر وايكى جانبدن حدلرى ورای
ضرامسده اولان عظم وتديله كندى بيننده مشترك بردرزدركه اذن سمتندن كلمشدر وطرف آخرى اولان منتهاسى
حدى بردرزدركه بونكله حنكى يعنى چكه يى طولا قطع ايدن درزلامابينى فرقا يتمشدر پس عظم فك اعلا
بوحدوده يتمشدر واما فك اعلانك داخلى حدودنده اولان درزلرندن بريسى حنكى طولا قطع ايتمشدر وبرى
حاجبين آره سندن شقتين اره سى برابرينه نزول ايدوب كتمشدر وبرى بودرزك مبدأ ندن كلوب يمينه ميل ايده رك
اسنان انياب ايله رباعيه مابينى برابرينه يتمشدر وبرى دخى بونك كبى يساره ميل ايدوب كتمشدر پس اوسط
وطرفين اولان دروز ثلاثه بيننده ومنابت مذكوره برابرى بيننده ايكى عظم مثلث محدود اولمشدر ليكن
بومثلثلرك قاعده لرى منبت اسنان اولميوب بلكه اندن مقدمجه منخرينك قاعده سى قرينده ايكى مثلثى بردرز
قطع قيلمشدر زيراكه دروز ثلاثه بودرز قاطعى تجاوز ايدوب مواضع مذكوره يه وصول بولمشدر وبو ايكى مثلثدن
غيرى ايكى عظم دخى حاصل اولمشدركه انلرى قاعدهٔ مثلثين مذكورين ايله منابت اسنان ودرزين طرفيندن
ايكى قسم احاطه قيلنمشدر ودرز اوسطندن نزول ايدن قسم بو ايكى عظمى بربرندن فصل ايدوب درز فاصل

عندنده

عندنده هر برايكيشر زاويهٔ قائمه لرى اولمشدر ونابين عندنده برزاويهٔ حاده لرى ومنخرين عندنده بر زاويهٔ
منفرجه لرى صورت بولمشدر وبنه فك اعلانك دروزندن بريسى درز مشترك اعلادن نزول ايدوب عين سمتنه
كلوب نقريه بالغ اولدقده اوچ شعبه يه منقسم اولان درزدركه برشعبه سى جبهه ايله مشترك اولان درزك
تحتنده ونقرهٔ عينك فوقنده مرورايدوب حاجبه متصل اولمشدر وبرشعبه سى نقره يه دخول ايتيوب كذلك
متصل اولوب شعبهٔ ثالثه نقره يه داخل اولدقدن صكره كذلك اتصال قيلمشدر وشعبهٔ اولانك افرازيله يكى عظم
اول عظم ثانيدن اعظم وعظم ثانى عظم ثالثدن اعظم صورت بولمشدر * سبحان الصانع المصور جل شانه *
نوع خامس * منافع انفك وتركب عظامنى وفك اسفلى بيلديرر (اى عزيز معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه
انفك نيچه منافع ظاهره سى واردر برى بودركه شامل اولديغى تجويف ايله استنشاقه معين اولورو برى بودركه
انده هواى كثير منحصر اولوب دماغه نفوذ ايتمدن مقدم معتدل اولور زيراكه هواى مستنشقك برمقدارى
دماغه نفوذ ايدوب اكثرى درون ريه يه ممتلى اولورو برى بودركه الت شنك اماميده بره وضعدده تشمه صالح
اولان هوايى جمع ايدر تاكيم ادراك اوفق واكثراوله وبرى بودركه تقطيع حروف وتسهيل اخراجنه معين اولور
تاكيم برمقدارايله تقطيع حروف محاول اولان موضعده هوانى جمله سى مزدحم اوليه وبرى بودركه باشدن
مندفع اولان فضولى حفظ ايدوب ابصاردن ستر ايدر وبرى بودركه فضولك يعنى مخاطك نفضنه نفخ ايله
اعانت ايدر اما عظام انفك تركيبى ايكى مثلث كبى ايكى عظمدندركه برزاويه لرى فوق طرفنده ملتقى اولور
وايكى قاعده برزاويه عندنده تماس ايدوب ايكى زاويه ايله مفارقت ايدرلر وبوايكى عظمك هربرى عظام
وجهك شرحنده ذكر اولنان درزين طرفينك برينه ركوب ايتمشدر وايكيسنك طرف سافللرنده ايكى
ملاييم غضروف بتمشدر ومابينلرنده درزوسطانينك طولى اوزرنده برغضروف اولوركه جزؤعاليسى جزؤ
سافلنلدن اصلب اولوب كندى باجمله طرفين غضروفلرندن اصلب بتمشدر وبووسطانى غضروفك
منفعتى بودركه فضلات رأس ايچون سبيلين بدن مشابه سنده اولان انفى منخرين ايتمشدر تاكيم دماغدن
فضلات نازله انفه نزول ايتدكده اكثر حالده ايكى منخرك برينه ميل ايدوب دماغده بولنان روحه راحت ويرن
هوايى استنشاق طريقن بالكليه سدايتميه وايكى طرفده اولان غضروفلرك منافعى اوچدر برى اطراف عظامده
واقع اولان غضاريف ايله مشترك منفعت مذكوره دروبرى زياده استنشاقه يا نفخه محتاج اولدقده منفرج
ومتوسع اولمقدر وبرى دخى نفخ عندنده اهتزاز وارتعادايله نفض بخاره معين اولمقدر وانفك ايكى عظمى
خفيف ودقيق خلق اولنمشدر زيراكه بونده وثاقتدن ايسه خفته احتياجى اكثر بولنمشدر اما اسفلك صورت
عظامى ظاهر النظامدر زيراكه فك اسفل ايكى عظمدن مركبدركه انلرك بينى ذقن اتنده بره فصل موثق جمع
ايتمشدر وايكى آخر طرفلرى ايكى مرتفع ومعوج عظم عندنده مرتفع اولوب زوايه له تركب ايدوب رباط ايله
برى برينك اوزرينه واقع اولمشدر واما فك اسفلك حركتيله انفتاح فم ومضغ لقم كبى منافع كثيره سى عيان
اولمغله مستغنى عن البيان بولنمشدر * نوع سادس * كيفيت تركب اسنان انسانى واسماواشكال ونظامن
بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه اسنان انسان انسان اثنان وثلاثون اولمشدر وبعض
انسانك اطراف اسنانندن نواجدار بعه منعدم اولوب ثمانيه وعشرون اولمشدر اما اوسط اسنانندن ايكى ثنايا
وايكى رباعيهٔ فوقانيه وامثالى تحتانيه قطع ايچون نظام بولمشدر وايكى ناب اعلادن ومقابللرى ايكى ناب اسفلدن
كسر ايچون استحكام بولمشدر وبونلرك وراسنده ايكى جانبدن فوقانى وتحتانى ايكيشر دخى طحن ايچون خلق
اولنمشدر وانلرك وراسنده هريانندن ايكيشر اضراس مضغ ايچون قيلنمشدر ونواجدار بعه اتمام ايچون بولنمشدر
پس ثنايانك اربعه ورباعيات اربعه وانياب اربعه وارحاء ثمانيه واضراس ثمانيه ونواجدار بعه بوجمله سى اوتوز
ايكى ديش اولمشدر واكثرنده نواجدار بعه بعدالبلوغ وقبل الوقوف ظهور قيلنمشدر انكچون بونلرك اسمى
اسنان حلم اولمشدر واما اسنانك اصول ورؤس محددلرى واردركه فكينده اولان عظام حامله سى نقبه لرنده
مركوزدر وهرنقبه نك حافه سى اوزرنده برلحم مستديرى بتمشدركه انك اوزرنده بركوچك عظم بتمشدركه سنى
احاطه ايدوب روابط قويه ايله شدايتمشدر وماسواى اضراس اولان اسنانك هرابرينك برر أسى واردر اما فك
اسفلده اولان اضراس مذكوره دن هربرينك يا ايكى يا اوچ رأسى معاينه قيلنمشدر ونواجدينك رؤسى

اوچربولنمشدر واما فلك اعلاده مركوز اولان اضراس ايچون يا اوچريادر دررؤس خلق اولنمشدر خصوصا
ناجديلك رؤسى دردربيلنمشدر اما سبب كثرت راس اضراس عظمت اجرام وكثرت اعمالدر واما حكمت
ازدياد رؤس عليا اول اضراسك سرنكون معلق اولوب ثقللريله رؤسلك خلاف جهتلرينه ميللريدر واسنان
سفلى ايسه ثقلى ركزينه متضاد ومخالف دكلدر وبدنده اولان عظملك هيچ بريلك حسى اولمزليكن عظام
اسنان قوت دماغ ايله بى حس قالمز زيراكه عظام اسنان حاروباردلك وحلووحامضلك وسائر اضدادلك
كيفيتى فرقنى بولورسائر عظام بولمز * سبحان الخالق البارى المصور سبحان الصانع الحكيم جل شانه
فصل ثانى) كيفيت تركب عظام صلبى وعظام عنقى وفقارصدرى وعظام اضلاعى وعظام ترقوتى بش نوع ايله
بيان ايدر (نوع اول) كيفيت تركب عظام صلب انسانى بيلدررر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح
دمشلردركه عظام صلب نيچه منافع ايچون خلق اولنمشدر برمنفعتى بودركه بقاى حيواندمحتاج اليه اولان
تخاعه مسلك بولنمشدر زيراكه اكرجميع اعصابك منابتى دماغ اولسه ايدى رأس انسان بوهيئتدن زياده اعظم
اولمق اقتضا ايدردى وبدنه برحمل ثقيل اولوردى واعصاب اقصاى اعضايه وصول بولمقده مسافات بعيده يه
محتاج اولوب آفات وانقطاعه معترض اولمقدن ماعدا اعضاى ثقيله يى مبادىلرينه جذب ايتمكده قوتلرى
قليل اولوردى پس خالق بارئ مصورعزشانه حضرتلرى حكمت وعنايتيله دماغدن برجزء اولان تخاعى اسفل
بدنه عين مادن كاريزمثالى اجرا ايدوب صلبى اكامسلك محفوظ ايلمشدر تاكيم صلب اطرافنده قسمت اعصاب
توزيع اولنمق انسب اولوب احسن بولنه وصلبك برمنفعتى بودركه قدامنده موضوع اولان اعضاى شريفه نك
جنة حافظه سى بولنمشدر انكچون عقده لرى وشوكه لرى واردركه انلر سناسن اسميله تسميه قيلنمشدروبرمنفعتى
دخى بودركه عظام بدنك خلقتنه اساس وتمل بولنمشدر نته كيم خشبهٔ وسطانىٔ سفينه كبى اولديغى بالاده
بيلنمشدر انكچون عظام صلب غايت متين ومحكم خلق اولنمشدر وبرمنفعتى هم بودركه قيام انسان ايچون
وحركاتنه امكان ايچون مستقل قوام بولنمشدر انكچون عظام صلبك نظامى فقره لرله نظم اولنمشدر جمله سى
عظم واحدياعظام عظيمه اولميوب حسن انتظامى احسن تقويم اوزره قيلنمشدروفقرات آراسنده بولنان مفاصل
نه رخودركه قوامى ضعف بوله ونه شديددركه مانع انعطاف اوله بلكه بويله بين بين خلق اولنمشدر وصلبك
فقره سى برعظميدركه وسطنده نخاع نفوذايده جك ثقبه سى واردروبعض فقره نك يمين ويسارنده ثقبه نك
ايكى جانبندن درت زوايدى بيلنمشدركه بعضنه شاخصه الى فوق وبعضنه شاخصه الى اسفل دينلمشدر
وبعض فقره نك التى زوائدى اولوب دردى برجانبنده وايكيسى برجانبنده بولنمشدروبعض فقره نك سكززوائدى
مشاهده قيلنمشدروزوائدمذكوره نك منافعنك برى بودركه بونلرله مفصله منسوب اتصال ايله فقره لرمابينى
منتظم اولوب برينك زوائدى رؤسى برينك نقره لرينه متداخل اولوب متانت بولمشدر وبوفقرات صلبك زوائد
مذكوره سندن غيرى بشقه زوائدى واردركه انلرك منافعى مصادمدن وقايه وحفظ ايدوب مقاومتلريله جنبه
اولمقدروبوزوائدصلب وعريض عظام بولنمشدركه فقره لرك طولى اوزره وضع اولنمشدر وبونلرك خلفلنده
يكاموضوعنه شولك وسناسن دينلمشدر ويمين ويساردموضوع اولنلرينه اجنحه ديرلر وبونلر طول بدنده
اولان عصب وعروق وعضله لرى حفظ ايدرلر واضلاعه مجاور اولان اجنحه نك برمنفعتى دخى بودركه
اضلاعك رؤس محدبه سى بونلره مركوزاولوب نقره لريله مرتبط اولورلر زيراكه هرجناحك ايكى نقره سى
وهرضلعك ايكى محدب زائده سى واردر وبوفقره لرك ثقب متوسطه لرندن ماعدا نيچه ثقبه لرى واردركه
انلردن عصبلرخروج ايدوب طمرلر دخول ايدر وبوثقبه لر انكچون فقره لرك ايكى جانبندن خلق اولنوب
خلفنده بولنمشدر زيراكه انده خارج وداخل اولان عروقى مصادمدن وقايه اقتضا ايتمزواما عروق
واعصاب مذكوره اكرصلبك قدامنده خلق اولنسه ايدى بدنك ثقل طبيعيسيله وحركت ارادىه سهيله ميلى
اولان مواضعده واقع اولمغله ضعيف اولوب ربط ايده مزلردى وبووقايه ايچون اولان زوائدلك اوزرينه عصب
ورطوبات جارى اولوب سلس واملس ايتمشدركه عماس اولديغى لحم متأذى اولمسون وزوائد مفصليه نك
دخى شانى بودر وانلربرى برينى تعقيب ايله محكم طوتوب جميع جهتلردن ربط ايدرلر لكن قدامدن اولان
تعقيب غايت محكمه در وخلفدن اولان سلسدر زيراكه طرف قدامه انحنا طرف خلفه انعطافدن زياده

اقتضا

اقتضا ايدر پس فقرات صلب تعقيب وارتباطلريله بويله محكم اولدقلرندن عظم واحد كبى ثبات
وسكون ايچون خلق اولنمشدر وانحنا وانعطافى قبول ايتملريله بويله ساس ورخواولدقلرندن عظام كثيره
كبى حركت وانحنا ايچون وضع اولنمشدر سبحان الصانع الحكيم جل جلاله (نوع ثانى) عظام عنقى
بيلدررر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح دمشلردركه عظام عنق همان قصبهٔ ريه ايچون وقصبهٔ ريه
نيچه منافع ايچون خلق اولنمشدركه بيان اولنسه كركدر اما فقرات عنقيه نك وفقرات صلبيه نك عاليه سى
تخته سنده اولان فقره اوزرينه محمول اولمغله هربرفقره كندى حاملندن اصغر واخف خلق اولنمشدر تاكيم حركات
اعضا نظام حكمت اوزره بولنمشدر وفقرهٔ عجزكه فقارصلبك اسفل ونهايتيدر اول جمله سندن اعظم واصلب
خلق اولنمشدر ورحم مادرده عظامك نظامندن مقدم بولنمشدر وقبرايچنده جمله سندن مؤخرچوريوب تراب
اولور بلنمشدر وتخاعك اعلاسى اعلاى كار يزكبى اكثرواغلظ اولديغيچون فقار عنقك ثقبه لرى اوسع
قيلنمشدر زيراكه مقاسم عصبدن اعلايه مخصوص اولان اسفله مخصوص اولندن اكثردر پس عنقك
فقره لرى صغيروثقبه لرى واسع اولمسى رقت اجرامن اقتضا ايتمكله جمله دن اصلب واوثق وسناسنلرى صغار
واجنحه لرى كبار وايكيشرباشلى خلق اولنمشدر وبوفقره لرلك حركت احتياجى ثباته احتياجندن زياده اولمغله
مفاصل خرزاتى ماتحتى مفاصلنه قياس ايله ساس ورخو قيلنمشدروبومفاصلك شدت وثاقتنه احتياج قليل
اولديغيچون ماتحت العنق كبى سمت فوق واسفله شاخص اولان زوائد مفصليه كبير وعريض اولميوب
كوچك بولنمشدر وخرز عنقك عددى يدى اولمسى طولى معتدل اولق ايچوندر وبوخرزاتك اولكيسندن
ماعداهر بريلك منوال مذكوراوزره اون برر زوائدى واردركه بررسنه وايكيشرشعبه ايكيشرجناح وسمت
فوق شاخص اولان دوردر زوايد مفصليه واسفله شاخص دوردر زوايد مفصليه در ومخرج عصبك دائرهٔ
ثقبه سى هرايكى فقره بينده نصفيت اوزره تقسيم اولنمشدر اما خرزهٔ اولى ايله خرزهٔ ثانيه نك نيچه خواصى
واردركه خرزات سائره ده بولنمز زيراكه راسلك يمين ويساره اولان حركتى كندى ايله فقرهٔ اولى بينده بولنان
مفصل ايله متفق وملتئم اولمشدر وراسلك قدام وخلفه اولان حركتى كندوسيله فقرهٔ ثانيه بينده بولنان
مفصل ايله وجود بولمشدر اما مفصل اول فقرهٔ اولينك شاخصيتى اوزرنده ثابت اولمشدر وبوفقره نك جانب
فوقنده ايكى نقره سى واردركه انلره عظم رأسلك ايكى زائده سى طرفلرى دخول قيلمشدروقتاكه بوايكى زائده نك
برسى فقره سندن مرتفع اولوب اوبرى نقره سنه تمامييله غرق اولسه رأس اندن يكاميل ايدوب اول سمته
اكيلور واما مفصل ثانى فقرهٔ ثانيده بولنمشدر وبوفقره نك جانب متقدمنده برزائدهٔ طويله خلق اولنمشدركه
فقرهٔ اولينك قدام تخاعنده اولان ثقبه سندن نفوذايدوب عظم رأسده بولنان فقره سنه وصول بولورروقتاكه
زائدهٔ مذكوره فقرهٔ مزبوره نك ثقبه سندن كچوب فقرهٔ مرقومه يه دخول ايتسه رأس قدام سمتنه ميل ايدوب
منحنى اولور واكرزائدهٔ معهوده نقره سندن خروج ايدرسه رأس مستوى طوررواكرزائدهٔ ثقبه سندن دخى
چيقرسه رأس خلف سمتنه منعطف اولور وفقرهٔ ثانيه نك خلفنده دخى برزائدهٔ قصيره واردركه انچق فقرهٔ
اولينده اولان نقره سى دروننده حركت ايدوب انى تجاوز ايتمز واما خرزهٔ اولينك خاصه سيدركه سنسنه سى
اولمز واولديغنك منفعتى بودركه ثقيل اولميوب حواليده وضع اولنان اعصاب وعضلات كثيره يه زحمت ويرمز
وفقرهٔ مرقومه عظم رأسده مدفون كبى اولديغيچون اجنحه دن دخى عاريدرزيراكه مبدأ اعصابه قريب
اولوب برلرى ضيق اولديغندن اجنحه بولنديغى حكمت بارىدر وبوفقره نك خواصندندركه اعصاب اندن
طلوع ايدرلر سائر فقره لركبى ايكى جانبندن وثقبهٔ مشتركه دن طلوع ايتمزلر انچق جانب خلفنك فوق طرفندن
ايكى ثقبه دن جله سى ليف كبى اينجه اولدقلرى حالده خارج اولورلر وممتد اولدقجه تدريجا ايله ثخين ومحللرينه
كوره غليظ اولوب متانت بولورلر واما فقرهٔ ثانيه نك زائدهٔ قصيره سى اعلاى خلفندن بولنوب انده مخرج
عصب ثقبه لرى ممكن اولديغندن بونك ثقبه لرى سنسنه سنك ايكى جانبلرندن قيلنمشدروبوثانيه نك زائده لرى
رباطات قويه ايله فقرهٔ اولى يه ربط اولنمشدر ومفصل رأس فقرهٔ اولى ايله سلس بولنمشدر وفقرهٔ ثانيه ايله سائر
فقره لرمفاصلندن اسلس قيلنمشدر زيراكه بوايكى مفصل ايله اولان حركات رأسه احتياج اشدواكثر بولنمشدر
وبالجمله صنعت بارى بيلنمشدر سبحان الخالق البارىء المصور الحكيم جل جلاله وعم نواله ولا اله غيره

(نوع ثالث) فقارصدری بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه فقارصدر اول عظامدرکه عظام اضلاعه متصل اولوب اعضای نفسی جامع ومحافظدر وبونلراون ایکی فقره درکه اون برینك سناسن واجنحه سی واردر وبرینك جناحی یوقدر وسنسنه لری متساوی دکلدر زیراکه بونلردن یورك مثالی اشرف اعضایه اقرب اولوب متصل اولان اعظم واقوادر واجنحهٔ فقار صدر غیریدن اصلب اولوب اضلاع انلره وصول بولمز وصدرلئیدی فوقانی فقره لرینك سناسنلری کبیر واجنحه لری غلیظ اولوب متانت بولمشدر تاکیم امیر اعضا اولان یورکی کمال تعظیم ایله حفظ ومراعات ایده لرچونکه بوفقراتك اجسامی سناسن واجنحه سنه ذاهب اولمشدر پس بونلرك زوایده مفصلیه لری قصیروعریض صورت بولمشدروفقرهٔ عاشره نك مافوقنده بولنان فقره لرك سمت فوقه شاخص اولان زوایده مفصله لرنده التقسام نقره لری واردر وسمت اسفله شاخص اولان زوائدلك حدبه لری اول نقره لره دخول ایدوب سناسنلری اسفله منحدب اولمشدر واما عاشرهٔ نك سنسنه سی قبه کبی منتصبدر وزوائد مفصلیه سنك ایکی جانبنده اولان نقره لری لقمه سز بولنمشدر زیراکه فوق تحتدن معالقمه لنمشدر وعاشرهٔ نك ماتحتنك لقمه لری فوق سمتنه ونقره لری اسفل سمتنه مائل اولوب سناسنلری فوق سمتنه منحدب بیلنمشدر واون ایکنجی فقره نك اجنحه سی اولمززیراکه اندیه اضلاع وارایکن انلره حاجت قالمز واما جناب معدهٔ نك طرفی بواون ایکنجی فقره یه متصلدر واما بوخرزه نك مافوقی صغار الجرم اولغله استحکامله یچون زوایده مفصلیه کثرتله مستغنی بولنمشدر وخرزصدر خرزعنقدن اعظم اولدیغیچون ثقبهٔ مشترکه لری ایکی خرزه بینندیه برابر منقسم اولمیوب تدریجاً ایله عالیه ده زیاده وسافله ده ناقص اولوب ثقبهٔ عصب تمامیله خرزهٔ عاشره ده بولنمشدر واما صدرلرباقی خرزه لری وایکی اویلق اره سی اولان قطنك جمله خرزه لری بوثقبهٔ مذکوره یی تمامیله متضمن اولدیغیچون انلرك املریله خروج اعصاب ایچون بوخرزه لرك یمین ویسارنده بررثقبه خلق اولنمشدروقطن فقره لرینك اوزرنده سناسن واجنحهٔ عریضه لری واردر وزوائد مفصلیه سافله لری واجنحهٔ حافظه یه مشابه عریضدرلر وعظام فقرات قطن بش عظم اولمشدروقطن عجزایله معا صلبك کاسنه قاعده کبی اولوب اول دعامه وحامل عظم عانه ومنبت اعصاب رجلین اولمشدر وعظام عجز اوچدرکه انلرجمله فقره لردن اصلب ومفاصلی اوثق واجنحه سی عرض بولنمشدرواعصاب ایچون قدام وخلف سمتلرنده مخصوص ثقبه لرواردرکه مفصل ورلئ انلره مانع ومزاحم اولمیه وبوعظام عجزیسان اولنان عظام قطنه مشابهدرواما عظام عصعص اوچ فقرهٔ غضروفیه دن مؤلفدرکه زوایدی یوقدرکوچك اولدقلرندن فقرات رقبه کبی اعصابی مشترك ثقبه لرندن بتمشدر واما فقرهٔ ثالثه نك طرفندن برعصب خروج ایتمشدر پس بویاندن عیان اولمشدرکه صلبك جمله سی برسنسه کبیدرفضل واشکال ایسه شکل مستدیردرزیراکه افات مصادمی قبول ایتمکدن ابعد اشکال شکل مستدیردرانکیچون فقارصلبك عالیه سنك رؤس اسفله وسافله سنك رؤس اعلایه منعطف اولوب فقرهٔ متوسطه اولان عاشره سی عندنده بالجمله جمع اولمشدروبوفقرهٔ عاشره طول صلب حسبیله متوسطهٔ سناسن اولوب ایکی جهتك برینه منعطف اولمشدر تاکیم ایکی طرفدن هربرنده بولنان فقارتسعه بوعاشره نك اوزرینه جمع اولوب نظام بوله لرپس فقارعنق ایله فقارصلبه مجموعی یکرمی التی خرزه بولنمشدر سبحان الصانع الحکیم (نوع رابع) عظام اضلاعی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظام اضلاع محیط اولدقلری الات نفسی والات غدانك عالیلرینی حفظ ایتمك ایچون خلق اولنمشدرپس بونلرثقیل اولمق ایچون وجزء بینه ایرن آفت کلیسنه ایرمك ایچون وغدا ونفخدن احتشامتلی اولوب مکان اوسعه محتاج اولدقده اچلمق آسان اولمق ایچون وافعال تنفسه تعیین اولنان عضل صدر تخلل ایتمك ایچون متعدد اضلاع اولوب جمله سی عظم واحد اولمشدر وبوعظام صدر رئیس اعضا اولان یورکی وانك معیتنده بولنان اعضایی احاطه ایتمشلردرزیراکه اول اعضای شریفه یه آفات عارضه نك تاثیری امر عظیم اولدیغندن انلری اشد احتیاط ایله حفظ ایتمك لازمدر پس انکچون اضلاع سبعهٔ فوقانیه کندی درونلرنده اولان اعضای نفسانیه اوزرنده قوس عندنده ملتقی اولوب عضو رئیسی هرجهتدن وقایه ایله جمیع جوانبدن احاطه ایتمشلردر واما اعضایی غدایه مجاوراولان اضلاع تحتانیه خلف سمتندن جنبهٔ محرزه کبی کبد وطحال وسائراعضایی حفظ ایچوندرکه بری برینه متصل اولمیوب تدریجاً ایله منقطع اولمشدر پس اعلاسنك اطراف

بارزه سی مابینی اقرب واسفلنك ابعدی بولنمشدر تاکیم مکان معده واسع اولوب اغدیه ونفخدن ممتلی اولدقده متعسر ومتأذی اولمسون اما سبعهٔ فوقانیه اضلاع صدر اسمیله تسمیه اولنمشدر وبونلر هرجانبدن یدیشر ضلعدرکه ایکی اوسطلری اکبر واطول واطرافی اقصر قیلنمشدر زیراکه بوشکل هرجهتدن اعضای نفسی اشمل بولنمشدر وبواضلاع انحدابلری اوزره ابتدا اسفله میل ایدوب اندن فوقه رجوع ایدرلر عظام قسه متصل اولمشلردرکه مشتمل اولدقلری مکان اوسع بولنسون تنه کیم اضلاع مزبوره نك هربرندن ایکی زائده فقرات صلبك هربرجناحنده اولان ایکی نقرهٔ عمیقه یه دخول ایدوب مفصل مضاعف حاصل اولمشدر کذلك بواضلاع سبعه نك عظام قس ایله بولنان ترکیباتی بعینه فقرات صلب ایله اولان ترکیبات کبی صورت بولمشدر واما اضلاع خمسهٔ متقاصرهٔ باقیه عظام خلف واضلاع زوردر وروسی غضاریف ایله محفوظ ومصادمدن دوردر وانکسارسزدن امین واین وصلابت بینندهٔ متوسط جسم غضروف ایله اعضای لینه یه ملاقی ومغمور درواما قس عظام سبعه دن مؤلف بولنمشدروانك عظم واحد اولدیغی ینه خفت ایچون بیلنمشدر وکندی غضاریف لینه ایله موصول ومفاصلی محکم خلق اولنمشدر تاکیم اعضای نفس انبساطنده ملایمتله مساعده لری بولنسون وبوعظامك عددی کندیلره ملتصق اولان اضلاعك عددینجه یدی بولنمشدر واسفل قسه برعظم عریض غضروفی متصل اولمشدرکه انك طرف اسفلی مدورکبی اولوب خنجره مشابه اولمغله عظم خنجری نامیله شهرت بولمشدر وانك منافعی فم معده یی حفظ ایدوب قس ایله اعضای لینه بینندهٔ توسط ایدوب پرلئ ایله ملایم بینتی اتصال ایتمکده مناسبت وبرمکدرسبحان الخالق البارئ المصورجل شانه (نوع خامس) عظام ترقوتی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظم ترقوت قس اعلاسنك ایکی جانبندن هربرینك اوزرینه موضوع برعظمدرکه انك تقعیرندن خلق عندنده برفرجهٔ خالیه قالمشدر تاکیم اندن دماغه صعود ایدن عروق ونزول ایدن اعصاب نافذ اولوب یول بولمشدر وبوعظم جانب وحشی یه میل ایدوب کتف طرفنه متصل اولمشدروکتف بوعظم ایله مرتبط اولوب ایکسی معاعظم عضدله ارتباط بولمشدر اما عظم کتف نیچه منفعت ایچون وجوده کلمشدر برمنفعتی بودرکه عضد ایله یداندن معلق اولوب صدره ملتصق اولسون وایکی یدلك بری برینه حرکتی آسان اولوب سلاستدن قالمسون وبرمنفعتی بودرکه کتف اضلاعدن بعید اولوب ساعدینك جهات حرکاتی واسع قالوب مانع اولمسون وبرمنفعتی بودرکه صدره محصورارلان اعضای شریفه یه جنبهٔ حریره اولوب فقرات صلبك سناسن واجنحه سی مقامنده طوروب صدره آفات ایرمسون وبوعظم کتف جانب وحشیدن یکاد قیق وجانب انسیدن یکاغلیظ ارلمشدر وطرف وحشیسی اوزرنده برنقرهٔ غیرغائره واردرکه عضدلك طرف مدوری اکادخول قیلمشدروبونك ایکی زائده سی واردرکه بریسی فوق وخلف سمتنه منعطف اولمشدر واول منقار الغراب نامنی بولمشدر وانکله کتف ترقوته مرتبط اولمشدر واول زائده درکه راس عضدی فوق سمتنه مخلع اولمقدن منع قیلمشدر وایکنجی زائده سی اسفل وقدام سمتنه کلمشدر ینه رأس عضدی انخلاعدن مانع اولمشدر پس جهت انسیه دن یکا تباعد ایلدکچه عریض اولوب اشتمال وافیسی کثرت بولمشدر وبوزائده نك ظاهری اوزرنده مثلث مثالی برزائده واردرکه انك قاعده سی جانب وحشیدن یکاوزاویهٔ حاده سی انسیدن یکا کلمشدر تاکیم ظهرلك مسطح اولسنه خلال کلمك ایچون فقار صلبك سناسنی منزله سنده وقایه اولمشدر وبوزائده یه متصل اولان غضروف مستدیر الطرفله عرض کتف نهایت بولمشدر وبوغضروفك علت اتصالی غضاریف سائره کبی معلوم اولمشدر (فصل ثالث) کیفیت ترکب عظام یدینی وعظام رجلینی واسماوخواصنی بیدی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) عظام عضدینی بلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عظم عضد مستدیرشکل اوزره صورت بولمشدرتاکیم آفات قبولندن ابعد اولمشدر وطرف اعلاسی محدب اولوب نقرهٔ کتفه مفصل رخوایله دخول قیلمشدروبومفصله رخاوتندن خلع کثیرعارض اولمشدروبورخاوتده منفعت ایکی امردرکه بری حاجتدروبری امان وسلامتدر * اما حاجت جمیع جهتلرده سلاست حرکتدر واما امان ثابتدر زیراکه عضد هرچند هرجهتدن یکاحرکات شتایه متمکن اولمغه محتاجدرلکن اول حرکات اندکثیرودائم دکلدرتاکیم رباطلرینك انهتاك تخلعندن خوف اولنه بلکه عضدا کثراحوالده ساکن ویدلك سائر

مفاصلی متحرك بولنمشدر انكچون اول مفاصل عضددن زیاده محكم خلق اولنمشدر ومفصل عضدی درت رابطه ضم ایتمشدر بری مستعرض غشائیدر كه اول مفصل سائر مفاصل كبی محیط اولمشدر وایكیسی آخرندن نزول ایتمشدر برینك طرفی عریض اولوب طرف عضدی شامل اولمشدر وبری اعظم واصلب اولوب رابطهٔ رابعه ایله زائدهٔ منقاریه دن نازل اولمشدر وشكللری عریض اولوب عضدی تماس قیلمشلردر وعظم عضدانسیدن یكامقعر اولوب وحشیدن یكامحدب قیلنمشدر تاكیم اوزرنده مجموع ومرتب اولان عضلات واعصاب وعروق مستور اولوب دراغوش ایلدیكی نسنه كوچك وآسان دراغوش اولسون وایكی یدبری برینك اوزرینه راحت وصول بولسون واما عضدلك طرف اسفلنك اوزرنده ایكی متلاصق زائده ترتیب ایتمشدر كه باطن سمتنده اولان اطول وادق بولنوب برنسنه ایله مفصلی اولمیوب انجق عصب وعروقی حفظ ایچون خلق اولنمشدر وظاهر سمتنده اولان زائده ایله وزند اعلادهٔ اولان نقره ایله ونقره ده اولان لقمه ایله مفصل مرفق تمام اولمشدر وایكیسی بینلرنده برحزی واردر كه انك ایكی طرفنده ایكی نقره واردر ونقرهٔ فوقانی قدام وتحتانی خلف سمتنده واقع اولمشدر اما نقرهٔ انسیهٔ فوقانیه تك مانعی یوقدر مستویدر واما نقرهٔ وحشیهٔ ثانیه اكبردر وانسیه تك نقره سنه قریب اولان موضعی مستوی اولمیوب نقره سی دخی مدور بولنمیوب همان جدار كبی مستقیم خلق اولنمشدر تاكیم انده زائدهٔ ساعد جانب وحشیدن یكا حركت ایدوب اكا واصل اولدقده واقف اولسون وبوایكی نقره یه عتبتین اطلاق ایتمشلردر وبومفاصل بوهیئت اوزره نظام طوتمشلردر (نوع ثانی) عظام ساعد دینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه ساعد طولا ایكی عظمدن مؤلفدر كه انلره زندین دیرلر وبونلرلك بهامه قریب اولان فوقانیسی ادق اولوب اكا زند اعلا دینلمشدر وخنصره قریب اولان تحتانیسی حامل اولدیغندن اغلظ قیلنمشدر واكا زند اسفل تسمیه اولنمشدر اما زند اعلانك منفعتی انكله حركت ساعده معوج ومؤرب اولمقدر واما زند اسفلك منفعتی انكله ساعد انقباض وانبساطدن یكا حركت قیلمقدر بوایكی زندلك هربرینك وسطی دقیق ولطیف خلق اولنمشدر تاكیم عضلات غلیظه انلری استیعاب ایله ثقلت ویرن غلظتلرندن مستغنی اوله لر اما اطرافی لحم وعضلدن عاری وروابط ایله متواری اولدقلریچون ومفاصل حركتیله مصادم عنیفه بولدقلریچون غلیظ ومتین قیلنمشدر وزند اعلا معوج اولوب اعوجاجی انسیه سمتندن باشلنوب التوابرله وحشی سمتنه منحرف بولنمشدر وبونك منفعتی زند اعلا حركت معوجه یه مستعد اولق بیلنمشدر وزند اسفل انبساط وانقباض ایچون استقامت انسب اولمغله مستقیم خلق اولنمشدر واما مفصل مرفق عضد ایله زند اعلا وزند اسفلك مفاصلندن مؤلفدر وزند اعلانك طرفنده برنقرهٔ صغیره واردر كه عضدلك وحشی طرفنده اولان لقمه اندیه مرتبطدر كه اول نقرده بولقمه نك دورایله حركت معوجه حاصل اولمشدر واما زند اسفلك ایكی زائده سی واردر كه بینلرنده شكل سینه مشابه برحزی بولنمشدر وانك تقعیرندهٔ اولان سطحی محدب قیلنمشدر تاكیم عضدلك مقعر طرفنده اولان حزه داخل اولوب مفصل مرفق اندن متركب اوله وقتا كه حزه داخل حزمقعر اوزرنده خلف وتحت جهتلرینه حركت ایلسه ید منبسط اولور چقن لقمه یی حبس ایدن نقره دن حزجداری اعراض ایتسه یدی زیاده انبساطدن حبس ومنع ایدوب عضد ایله ساعد استقامته قریب واقف اولورلر وچقن ایكی حز مذكور برینك اوزرنده قدام وفوق سمتلرینه تحرك ایلسه ید منقبض اولوب ساعدی عضده جانب قدام وانسیده تماس اولور وایكی زائده نك اسفل طرفلری شئ واحد كبی مجتمع اولوب اندن برنقرهٔ واسعهٔ مشتركه حادث اولور كه اكثری زائدهٔ سفلی ده بولنمشدر وبونقره دن فضله قالان آفتلردن بعید اولق ایچون محدب واملس خلق اولنمشدر وزند اسفلك نقره سی خلقنده طولا برزائده وارد ركه منفعتی وقایه وحفظ ایتمكدر (سبحان الصانع الحكیم جلت عظمته (نوع ثالث) عظام رسغ یدینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه رسغ ید عظام كثیره دن مؤلف بولنمشدر تاكیم جزؤینه ایرشن آفت كلیسنه ایرشمسون وكف یدی قبض ایتدكده اول عظام ایله مدور وجمله اوزرنده كفك چقورا ولسیله سیالاتك ضبطی ممكن اولسون وبو عظامك مفاصلی بری برینه ربط اولنمشدر تاكیم طاغلمسون وكفك اخذ ایلدیكی نسنه لرده ضبطی ضعیف اولمسون حتی جلد كف سلخ اولنسه عظام مذكوره نك جمله سی متصل واحد كوریسنور واتصال مزبوره ایله بوعظامی بری برینه روابط كثیره محكم شد

وربط

وربط ایدوب وبرمقدار مطاوعت ویرمشدر تاكیم تقعیر باطن كفه مؤدی اولان انقباض موجود اولسون وعظام رسغ سبعه وعظم زائد واحد خلق اولنمشدر واما سبعهٔ اصلیه ایكی صف قیلنمشدر برصفی ساعددن یكادر كه اجرام عظامی رقیق وعددی اوج بولنمشدر وصف ثانینك عظامی مشط اصابعدن یكا بولندقلریچون عریض اولوب اعدادی درت بلنمشدر پس اول عظام ثلثه درج اولنوب ساعده قریب اولان اطرافی دقیق وغایتله متصل بولنمشدر وصف اخره قریب اولان اطرافی عریض واتصالاتی قلیل قیلنمشدر واما عظم ثامن رسغك ایكی صفنی تقویم ایچون دكل بلكه كفه قریب اولان برعصبی حفظ ایچون بلنمشدر وصف ثلاثی عظامنك رؤسی اجتماعندن انك رأس واحدی حاصل اولوب ایكی زند اوجلرندن حاصل اولان نقرهٔ واسعهٔ مذكوره یه داخل اولوب اندن مفصل انقباض وانبساط اولمشدر وزند اسفلده بیان اولنان زائده عظام رسغه مقارن اولان عظمك نقره سنه داخل اولوب انكله مفصل انبساح والتواصورت بولمشدر اما عظام مشط كف درت اولوب درت اصبعه مقابل كلمشدر وبوعظام مشط رسغه مقارن اولان طرفده بری برینه متقارب اولمشدر تاكیم ملتصق كبی اولان عظام مذكوره رسغه اتصالاتی كوچك اولسون واصابع جهتندن یكا برمقدار جه منفرج اولمشدر تاكیم عظام منفرجهٔ متغایره یه كوزل متصل اولسون وباطن طرفندن مقعر اولمشدر تاكیم وسعت وانضمامه اعانت قیلسون ومفصل رسغ ایله مشط كف عظام رسغ اطرافنده اولان نقره لره غضاریفی لابس اولان عظام مشط دن لقمه لر دخوایله موالف خلق اولنمشدر سبحان الصانع الحكیم (نوع رابع) عظام اصابع یدینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردر كه اصابع یداشیایی قبض ایتمكده الات اعانتدر واصابعك لحمی عظامدن خالی خلق اولنمدی اكرچه حركات مختلفه لری سلوك وسهل حركاتی كبی ممكن ایدی لكن افعال اصابع مرتعش ید كبی ضعیف اولمیوب متین وقوی اولق ایچون عظام ایله ممتلی خلق اولنمشدر وبواصابع بررعظمدن خلق اولنمیوب متعدد عظام ایله بولنمشدر تاكیم افعالی متعسر اولسون وعظام ثلثه دن خلق اولنمشدر زیرا كه اوچدن زیاده اولسه اشیاء ثقیله یی ضبط ایتمكدن عاجز قالوردی واوچدن ناقص اولسه حركات اصابع ناقص اولوردی وعظام اصابعك رؤسی رقیق وقاعده لری عریض وعظام تحتانیه فوقانیه دن تدریجا اوزره اعظم خلق اولنمشدر تاكیم حامل ومحمول آره سنده مناسبت كوچك اولسون وبوعظام مدور قیلنمشدر تاكیم آفتلردن محفوظ قالسونلر وبی تجویف وبی مخ صلابت اوزره خلق اولنمشدر تاكیم حركات وجروقبض ایتمكده ثبات ومتانتلری محكم وقوتلی اولسون وظاهرلری محدب وباطنلری مقعر بولنمشدر تاكیم قبض ودلك آسان اولسون واطراف خارجه سی دخی ابهام وخنصر كبی اصبع اولیان جانبلر محدب قیلنمشدر تاكیم عندالانضمام آفتلردن محفوظ اولان شكل مستدیره مشابه اولسون وباطنلرنده لحم قلیل اولمشدر تاكیم انلری حفظ وستر ایدوب قبض ایله تماس اولنان نسنه لرلك تحتنده مائل اولسون وطرف خارجلری بی لحم قالمشدر تاكیم ثقیل اولمیوب خفت بولسون واطراف اصابع اظفار اولمشدر تاكیم رؤسی اسلحهٔ مؤثره مكانن طوتسون ولحوم انامل كثرت بولمشدر تاكیم بری برینه منضم اولدقده متلاصق مثلی بولنسون ووسطانك مفاصلی الطول اولوب اندن بنصرلك اندن سبابه نك اندن خنصرلك مفاصلی اقصر اولمشدر تاكیم قبض عندنده اطراف اصابع برابر اولوب درون كفده مكشوف برقالمیوب منتظم اولسون ومقبوض مستدیر اوزرنده راحت كف واصابع مقعر اولوب هرجهتدن اكا تماس قیلسون اما ابهام اصابع اربعه دن اقصر واغلظ خلق اولنمشدر تاكیم جمله سنه مقاومتده معادل كلسون اكر ابهام كندی موضعی غیر یسنده وضع اولنسه ایدی منافعی قالمیوب موانعی پیدا اولوردی زیرا كه اكر ابهام باطن راحتده اولسه ایدی درون راحتله اولان افعالك اكثری منعدم اولوردی واكر خنصر جانبنده وضع اولنسه ایدی ایكی ید معاقبض ایلدیكی نسنه ده بری برینه مقابل وموافق كلمزدی وبری برینه معاونت ایده بیلمزدی واكر ظهر ید اوزرنده اولسه ایدی زیاده بعید اولوب منفعتی قالمزدی وابهام مشطه ربط اولنمدی تاكیم كندی ایله اصابع اربعه بینده مسافه ضیق اولمیه پس وقتا كه اصابع اربعه برجهتدن برنسنه یه شامل اولوب ابهام هم انلره مقاومت ایلسه یدلك برعظیم نسنه یی اخذوقبض ایتمسی ممكن اولور وبروجهله ابهام كفك قبض ایلدیكی نسنه نك اعضاسی مثالیدر كه انی ستر ایدوب وجمیع سلامیات اصابع مترطب ولزج قیلنوب بری برینه تداخل ایدن ومترطب ولزج اولان حروف

ونقره له متصل خلق اولنمشدر تاکیم انکله رطوبتلری دائم اولوب انلره حرکاتدن بیوست کلسون ومفاصلنی
روابط قویه شامل اولوب اغشیهٔ عضروفیه ایله متلاقی خلق اولنمشدر تاکیم محکم اولسونلر زیاده استحکام
ایچون مفاصلنده بولنان فرجه لری عظام صغار ایله ممتلی قیلنوب متانت ویرلمشدر وبونلره سمسمانیه دیرلر
واما اظفاریدرت منفعت ایچون خلق اولنمشدر اواسکی منفعتی برانسنه یی شدوربط ایلدکده اصابعه سند
اولمقدر وایکنجیسی انلرله اوفاق نسنه لری التقاط ایتمکه قدرت بولمقدر واوچنجیسی انلرله حک وتنظیف آسان
اولمقدر ودردنجیسی بعض اوقات اقتضا ایلدکده اسلحه امثالی انلرله اعدادن انتقام المقدر واطراف اظفار
مستدیر قیلنمشدر تاکیم آفات مصادمدن محفوظ اولسونلر وعظام اینه دن خلق اولنمشدر تاکیم پرلک نسنه لر
ملاقاتی عندنده ملایمتله میل ایدوب سلامتله منعطف اولسونلر مقاومتله منشق ومنکسر اولمیوب صحیح
قالسونلر ومحل حک ومحو اولان اطرافده بولنمشلردر انکچون نشو ونما بولوب طویل اولور بیلنمشلردر تاکیم
مصادمه محو اولدقچه ینه تمام اولسونلر وطویل اولدقچه قلم ایتمکله قرارین بولسونلر (سبحان الخالق الباری
المصور (نوع خامس) عظام عانه ونخذینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنده
اولان عظاملک بری دخی عظم عانه در واول بحجز عندنده صاغلی رصوالی ایکی عظمدندرکه وسط عانه ده مفصل
متین ایله بری برینه متصل اولمشدر وبونلر جمله عظام فوقانیهٔ مذکوره نلک اساسی مثالی قیلنمشدر وجمله عظام
تحتانیه نلک حامل وناقلی بولنمشدر وبو ایکی عظملک هر بری درت جزوه تقسیم اولنمشدر اما جانب وحشیدن یکا
اولان جزؤلری عظم خاصره وحرقفه تسمیه اولنمشدر واما قدامدن یکا اولان جزؤلرینه عظم عانه اطلاق اولنمشدر
واما خلفدن یکا اولان جزولرینه عظم ورک دینلمشدر واما اسفل انسیدن یکا اولان جزولرینه حق الفخذ
دینلمشدر زیراکه بونلرده فخذین عظملرینلک رأس محدبلری دخول ایده جلک تقعیرلر بولنمشدر وبو عظمین اوزرنده
آلات منی ورحم ومقعد ومثانه کبی اعضای لطیفه وضع اولنمشدر واما جلینلک منفعتی ایکی نسنه در بری نظام
اوزره قیامدرکه قدمین ایله ثبات وقائمده روبری صعود ونزول واستواحالاتنده انتقالاتدرکه فخذین وساقین ایله
حادث وحاصلدر زیراکه اگر قدمه برآفت ایرسه نظام قیام عسیر اولور وانتقال آسان ویسیر اولورواگر عضل فخذ
وساقه برآفت ایرشسه اول وقتده نظام قیام آسان اولوب انتقال عسیر اولور اما عظام رجلک اولکیسی عظم
فخذیندرکه بدنده اولان عظاملک اعظمیدر زیراکه بو عظمین مافوقنده اولنی حامل ومانحتنده اولنی ناقلدر
وبو ایکی عظملک فوق طرفلری قبه کبی محدب اولوب حق الورکده اولان تقعیره داخل بولنمشدر وبو عظمین
جانب قدام ووحشیدن یکا محدب وجانب خلف وانسیدن یکا مقعر ومقطع قیلنمشدر تاکیم عضلات
عظیمه یی واعصاب وعروق کثیره یی کوچلک حفظ ایدوب جمله سندن برمستقیم نسنه حاصل اولوب انکله
هیئت جلوس احسن اولسون واگر حق الورلر برابر نده استقامت اوزره وضع اولنسه ایدی ایکی اویلق مابینی
بی تناسب واسع اولوب مابعق اولوردی وبو ایکی عظملک طرف اسفلنده مفصل رکبتین ایچون هر برینلک
ایکی زائده سی واردر ومفصل رکبه دن مقدم عظام ساقی بیان ایده رز تاکیم اندن مفصل رکبه عیان اوله
(نوع سادس) عظام ساقینی ومفصلا رکبتینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
ساعد کبی ساق دخی ایکی عظمدن مؤلف خلق اولنمشدر بری اکبر واطول وانسبدرکه اکا قصبهٔ کبری
دینلمشدر وبری اصغر واقصر وحشیدرکه طرف عالیسی عظم نخذه ملاقی اولمیوب اکا قصبهٔ صغری تسمیه
قیلنمشدر ونخذ کبی عظم ساقلک جهت وحشیدن یکا انحدابی بولنمشدر وقصبهٔ صغری طرف اسفل عندنده
جهت انسیدن یکا منحدب خلق اولنمشدر تاکیم انلرله ساقلک عضلاتی واعصابی منتظم اولسون وحقیقتده
ساق اول قصبهٔ کبرادرکه عظم نخذدن اقصر بولنمشدر تاکیم حرکت ایچون خفیف اولسون وبو ساقه
برمعتدل مقدار ویرلمشدرکه نه مافوقنی تحملدن عاجز اولور ونه حرکتدن عسرت بولور وبونکله بیله قصبهٔ
صغری ایله دخی اکا قوت واستحکام ویرلمشدر وقصبهٔ صغرانلک بو استحکامندن غیری قصبهٔ کبری ایله
مابینلرنده اولان اعصاب وعروق سار وحافظ بولنمشدر ومفصل قدمده قصبهٔ کبرایه مشارکتله انقباض
وانبساطنه قوت ویرملک ایچون خلق اولنمشدر اما مفصل رکبه عظم نخذلک طرف اسفلنده اولان ایکی زائله نلک
عظم ساقلک طرف اعلاسنده بولنان ایکی نقره یه دخول ایله حاصل اولمشدر وبونلر بر ربط ملفوف ایله

مربوط

مربوط اولوب ایکی جانبدن ایکی رباط متین ایله محکم شد اولنمشدر وایکیسنلک مقدملری عظم رضفه ده
متمکن بولنمشدر ورضفه کسر ایله برمدور عظمدرکه اکا عین الرکبه دینلمشدر وبونلک منفعتی دیزاوزرنده
جلوس عندنده مفصل رکبه انحلاعندن بو عظم ایله تحفظ ایدوب امنیت بولمقدر ونثقل بدنی متحمل اولان
مفصله حرکتیله قوت ویروب اکا عماد اولمقدر ربو عظملک مکانی بو مفصلک قدامنده بولنمشدر زیراکه بو مفصله
عنف ایله انحنا واضطراب اکثر اوقاتده قدام سمتندن بکا لاحق اولور بیلنمشدر اما جانب خلفدن یکا عنف ایله
انحدابی اولمیوب جانب یمین ویساره انحنامی قلیل بولنمشدر پس فجأتله قیام وقعود اوقاتنده مفصل
رکبه یه قدام سمتندن زور وزحمت کلمکله احتیاط قیلنمشدر سبحان الله العظیم وبحمده سبحان الله (نوع سابع)
عظام قدمینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه قدم قیامده ثبات ایچون آلت
خلق اولنمشدر وشکلی قدام سمتنه طویل بولنمشدر تاکیم اوزرینه اعتماد وانتصاب قیامه معین اولسون
وجانب انسیدن یکا بلی انحدا قیلنمشدر تاکیم قیام حالنده طرف قدام نظیرهٔ قدم اولوب مشی حالنده دفع
ایده جلک قدملک نظیره سی اوزرینه اعتمادا یتمکله نظام رفتار اعتدال بولسون وشولک اولان موضعه قدم
بصدیغی تأنی اوزره اولوب شولک اشد تله باتسون وسلم کبی مدور نسنه له رکف قدم آسان ومحکم شامل
اولوب برسمته قاپوب کتسون وقدملک عظام کثیره دن مؤلف بولندیغندن نیچه فوائد بیلنمشدر بری بودرکه
قدم بصدیغی نسنه یی عندالاقتضا محکم قبض ایدوب ثابت اولمغه قادر بولنمشدر زیراکه قدم بصدیغی نسنه یی
کف ید مقبوضنی آخذ اولدیغی کبی آخذ وقابض بیلنمشدر وفوائد سائره سی کثیرة العظام اولان اعضانلک فوائد
مذکوره سیله مشترک بولنمشدر وبرقدملک عظامی یکرمی التی عدد اولنمشدر بری عظم کعبدرکه انکله مفصل
ساق اتمام قیلنمشدر وبری عظم عقبدرکه عمدهٔ ثبات قیام انکله بولنمشدر وبری عظم زورقیدرکه وسط قدم انکله
یردن مرتفع اولوب نظیره سی دخی انکله یره کلور ورسغ قدملک درت عظمی واردرکه انلرله قدم مشطه متصل
اولور وبری عظم نردیدرکه شکل مسدس قیلنمشدر واول قدملک وحشی جانبندن یکا وضع اولنمشدر تاکیم ارض
اوزرنده اول جانبلک ثباتی کوچلک بولنسون وبش عظم دخی مشط ایچون خلق اولنمشدر اما کعب قدم انسان
سائر حیوانات کعوبندن زیاده مکعب قیلنمشدر وحرکت قدمده نافع اولان عظاملک انفعی کعب بولنمشدر
تته کیم ثبات قدمده نافع اولان عظاملک الزمی عقب بیلنمشدر وکعب اول بیان اولنان ایکی قصبه نلک
مدور طرفلری میاتده وضع اولنمشدرکه انی جانب فوقندن وقفاسندن ووحشی سندن وانسی سندن احاطه
واستیعاب ایتمشلردر وانلک ایکی طرفی عظم عقبده ایکی نقره یه کتمشلردر وبو کعب ساق ایله عقب آره سنده
برواسطه درکه انکله بری برینه کوچلک اتصال بولنمشدر واول ایکیسی بینده مفصل متین اولمشدر واما کعب
اورطه ده بولنوب قدامندن زورقی ارتباط مفصلیه ایله اکا مربوط اولمشدر واما زورقی خلف سمتندن عظم عقبه
وقدام طرفندن عظام رسغلک اوجنه وجانب وحشیدن یکا عظم ساقه اتصال بولنمشدر واما عقب کعبلک تحتنده
وضع اولنوب کندی صلب وطرف خلفی مدور خلق اولنمشدر تاکیم آفانه مقاومت ایدوب عنف ایله
اصابت ایدن نسنه لری برسمته آتسون وطرف تحتی مستوی قیلنمشدر تاکیم مستوی بصمه سی آسان اولوب
بصدیغی نسنه اوزرنده راحتله قرار ایتسون ومقداری کبیر اولمشدر تاکیم جمیع بدنی تحمل ایتمکه قدرتی
یتسون وشکلی مثلث طولانی اولوب تدریج ایله دقت بولوب وسط قدمده وحشی سمتنه واصل اولدقده
نهایت بولمشدر تاکیم تقعیر قدم خلفدن وسطه طوغری تدریج ایله کتسون واما رسغ قدم رسغ کفه
مخالف بولنمشدر زیراکه رسغ قدملک عظامی برصف وکفلک ایکی صف بیلنمشدر وبو رسغلک عدد عظامی اندن
اقل قیلنمشدر زیراکه قبض وحرکته احتیاج کفده اکثر بولنمشدر وقدمدن مقصود اولان ثبات واستحکام
بیلنمشدر وکثرت عظام ومفاصل مضر ثبات واستحکام اولدیغی کبی عده لری دخی مضر ثبات واستحکام
اولدیغندن قدم انسان بو هیئتده خلق اولنمشدر واما مشط قدم عظام خمسه دن ترکیب اولنمشدر تاکیم
هر برینه اصابع خمسه دن بری متصل اولوب برصفده منظوم اولسونلر واصابع قدم اصابع کفدن اقصر
قیلنمشدر زیراکه قدمده مطلوب اولان متانت وکفده قبض ایتملک بولنمشدر واما ابهام ایکی بیولک سلامیدن
وانلک ماعداسی اصابعلک جمله سی اوچر سلامیدن خلق اولنمشدر تاکیم حرکات مشی نظامن بولوب انسان

رفتارنده خرامان اولسون پس دعائم بناء بدن انسان اولان عظام مذکوره سمسمانیلرله بیله جمعا یکونی تمام
اوچیوز عدد عظمه نهایت بولمشدر وترتیب مذکور اوزره بولنان ترکیب عجیبلری اولوالالبابه غیرتنما
اولمشدر واشکال غریبه سنده بدایع صنایع خالقی تفکر وتذکر ایدن عقول فحوله حیرت کاملشدر واهل حیرت
بو مصنع بنادن چوق عبرت آلوب نیچه عزت ولذت بولمشدر سبحان الخالق الباریٔ المصور یوب تعجبده
قالمشدر سبحان الصانع الحکیم جلت عظمته وکملت قدرته

باب ثالث

کیفیت حرکات اعضایی وماهیت عضلات واجزایی ومتانت وخواصنی فصول ثلثه ایله تفصیل ایدر (فصل
اول کیفیت تألف عضلات وانلرله راس ورقبه ده بولنان حرکاتی یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول
تألف عضلاتی وانلرله حاصل اولان حرکاتی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
بدن انسانده موجود اولان درت یوز یکرمی عدد حرکات ارادیه واختیاریه نک تمام وکمالی واسطهٔ اعصاب ایله
یورکدن دماغه واندن اعضایه واصل اولان قوتله حاصل اولوب اعضای متحرکه نک اصولی بولنان عظام
صلب ایله اعصاب لینهٔ لطیفه نک اتصالی مناسب اولدیغندن باری تعالی عنایتیله تلطف ایدوب عظام
اعضادن اعصابه مشابه رباطات انبات واعصاب ایله شیٔ واحد کبی جمع وتشبیک ایتمشدر ورباطات ایله
اعصابدن ترکب ایدن اجرام رأس ودماغ ونخاعک جملری تحملنجه نشئت ایلدیکی محلده دقیق بولنوب
خصوصا اعصابه منقسم ومتشعب اولدقده هر برعظمک حصه سی بغایت دقیق وضعیف اولوب منبت
اصلدن تباعد ایلدکچه فسادی ظاهر اولدیغچون باری تعالی حکمتیله تدبیر ایدوب عصبله رباطدن
ترکب ایدن اجرام مذکوره یی تنفیش ایله غلیظ ایدوب خلالنی لحم ایله طولدروب غشا ایله پرده چکوب
عصب جوهرندن اولان عمودی وسطنده حفظ ایلمشدر پس بونک جمله سی عصبدن وعقبدن ولیفدن ولحم
حشودن وپردهٔ غشادن مؤلف برعضو اولمشدرکه اکا عضله دیرلر وبو عضله مجتمع اولمغله قصیر اولدقده
اندن جانب عضوه عبور ایدن وتری جذب ایدر اول حالده اول عضو بوریشوب منجذب اولورو بونه بو عضله
کندی انبساط ایله طویل اولدقده اول وتر مرتخی اولور اول وقتده اول عضو آچلوب تباعد ایلر وجمله حرکات
ارادیه بو کیفیتله حاصل اولوب انواع مختلفه ایله محلنه کوره صورت بولور سبحان الخالق العضلات وباری
الحرکات جل جلاله وعم نواله ولا الله غیره (نوع ثانی) بعض عضلات وجهی وانلرله حاصل اولان حرکاتی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه عضلات وجه آنده اولان اعضای متحرکه نک حرکاتی
عدد نجه بولنمشدر ووجهک اعضای متحرکه سی جبهه ومقلتاندر وخدان وارنبتاندر وفک
اسفل وشفتاندر اما حرکت جبهه بردقیق وعریض ومحجوب عضله ایله حصول بولمشدر وبو عضله جبهه نک
جلدی تحتنده منبسط اولوب اکا برمرتبه مختلط اولمشدرکه قوام جلد جبهه دن جزؤ اولوب اندن تجردی
ممتنع بولنمشدر وجلد جبهه عضلدن متحرکلرک اولان عضوه یی وترملاقی اولمشدر وبو عضله نک مجتمع اولمسیله
حاجبین مرتفع اولوب ارتخاسیله تنزل ایدوب انماض عینه دخی اعانت قیلمشدر واما مقله که درون دیده درانی
تحریک ایدن التی عضله دردی عینک جوانب اربعه سنده درکه هر بری مقله یی کندی جهتنه تحریک
ایتمشدر وایکیسی عینک ورایه سنده یعنی قیقاجنده وضع اولمشدر وانلرله مقله نک استداره اوزره اولان حرکتی
بولنمشدر ووراى مقله ده برعضله واردرکه بیان اولنجق عصبهٔ مجوفه یه عماد اولوب اکا کندی اغشیه لریله
متانت ویرمشدر وانی تحدیب عندنده ارتخادن منع ایله ضبط ایتمشدر واما عینک فقط جفن فوقانیسی حرکتیله
غرض تمام اولوب تغمیض تحدیقی کمال بولدیغندن جفن تحتانیسی حرکتنه حاجت قالمامشدر وعنایت
حق ایسه ممکن اولدقچه تقلیل آلاته صرف اولنمشدر زیرا که تکثیر آلاتده آفات کثیره بولنمشدر وجفن فوقانی
ساکن اولوب تحتانی متحرکلرک اولق ممکن ایدی لکن عنایت حکیم افعالی مبادیسنه تقریبا مصروفدر وجفن
فوقانی منبت اعصابه اقرب اولمغله عصبا کاز وصول بولدقده انعطاف وانقلابه محتاج اولدیغی معروفدر
وجفن فوقانی ایچون انفتاح عین عندنده حرکت ارتفاع وانغماض ایچون فتنده حرکت انحدار اقتضا ایدوب
انغماض ایسه جانب اسفله جاذب اولان عضلات محتاج اولمغله عینک ایکی جانبندن ایکی عضله خلق اولنمشدرکه

جفن مرقومی سمت اسفله جذب ایدر بولنمشدر وانفتاح جفن ایچون وسطنه برعضله اینوب وترینک طرفی
جفنک طرفنه منبسط اولمشدرکه اول منقبض ومجتمع اولدقده انفتاح عین حاصل اولورانکچون برعضله خلق
اولنوب طوغری نزول ایدوب جفنک ایکی پرده سی اره سنده غضروف مثالی برجرم عریض اولوب منبت
اهداب التنده منبسط اولمشدر وجفن حفظ مقله ایچون واهداب انی غباردن صیانت ایچون خلق اولنمشدر پس
جمیع اجزای بدن نیچه حکمتلر وفائده لرایچون خلق اولنمشدر سبحان الخالق الباری (نوع ثالث) حرکات
خدین وشفتین وارنبتینه وسیله اولان عضلاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
خدک ایکی حرکتی واردرکه بری حرکت فک اسفله تابعدر وبری شرکت شفه ایله عضو آخرلک حرکتنه تابع اولان
کندی حرکتیدرانکچون خدیله اول عضولک مشترلک برعضله لری واردرکه اول عضله هر بروجنه ده عریض
بولنوب بواسم ایله بلنمشدر وبوایکی حرکتلک ایکی عضله سنک هر بری درت جزؤدن مرکب بولنمشدر زیرا که
هر برینه درت موضعدن لیف کلمشدر برجزؤی ترقوتدن نشئت ایدوب نهایتلری طرفین شفتینه سمت
اسفلدن متصل اولوب فمی وراب واسفله جذب ایتمشدر وجزؤ ثانی ایکی جانبده قس وترقوتدن نشئت ایدوب
لیفلری ورایه کتمشدر یمیندن نشئت ایدن شمالدن نشئت ایدنله تقاطع ایدوب عبورایتمشدر پس یمیندن
کلان لیف شفه نک طرف شمالی اسفلنه وشمالدن کلان لیف انک طرف یمینی اعلاسنه یتمشدر وبوایکی لیفلک
اجتماع وانضمامیله فم ضیق اولوب شفتین قدام سمتنه کلورکیسه نک خیطی کندی فمی جمع ایلدیکی هیئتده
اولور وجزؤ ثالث کتفده اولان احزم عندنده نشئت ایدوب اول عضله نک متصل اولدیغی موضعدن فوقنه
متصل اولمشدر وشفه یی ایکی جانبه مساوی واماله ایله مائل قیلمشدر وجزو رابع سناسن رقبه دن کلوب اذنین
برابرندن کچوب اجزای خده وصول بولمشدر وخط انکله اوله ظاهر حرکته کلمشدر اول حرکته شفه دخی تابع
اولمشدر اما شفه نک عضلاتنک بری خدایله مشترلک اولان عضله درکه بیان اولنمشدر وشفه یه مخصوص عضلات
درت بولنمشدر ایکیسی وجنتین فوقندن کلوب شفه نک ایکی طرفنه متصل اولمشدر وایکی عضله دخی
اسفلدن کلوب شفه یه وصول بولمشدر وتحریک شفه ده فقط بودردی کفایت قیلمشدر زیرا که بو عضلاتک
هر بری منفرد حرکت ایلدکده شفه یی کندی سمتنه تحریک ایدروایکیسی ایکی طرفدن معا حرکت ایلسه لر
شفه ایکی جانبه منبسط اولوب کیدر ودردی معا حرکته کلسه لر حرکات شفه جهات اربعه یه تمام اولوب
قصوری قالمزو بونلردن غیری انک حرکتی اولمزو مشترلک اولان عضلاتک اطرافی جرم شفه یه برمرتبه ممتزجدرکه
انک جوهری اولان لحمدن فرق اولنمز واما اطراف انبه که برون قنادیدرکه ایکیسنه ایکی کوچک محکم
عضلتک اتصالی عاریدروکوچک اولدقلرینه کثیرالحرکات اولان خدوشفه نک عضلاتی مکاتنک لزوم وسعتی
بادیدر ومحکم اولدقلری انلرده عظم اولمدیغندن تدارکلک قیلمشدر وبوایکی عضله نک موردی وجنتین سمتنده
بولنمشدر زیرا که وجنتین لیفنه مختلط اولوب انبه یی اول سمته محرکلک بیلمشدر وجمله سی حکمت باریله وضع
اولنمشدر (نوع رابع) فک اسفلک حرکتنی وفوائدینی وعضلاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل
تشریح دیمشلردرکه فک اعلی حرکت ایلیوب فک اسفل حرکته مخصوص اولدیغنده نیچه منافع واردربری
بودرکه اخفی تحریک انسب واهوندر وبری بودرکه حرکتله زحمت چکن اعضای شریفه یی مشتمل اولدیغی
تحریک اسلم واحسندر وبری بودرکه فک اعلی ساکن اولدیغندن مفصلیله مفصل رأس متین ومحکمدر اما
حرکاته مخصوص اولان فک اسفلک اوچ حرکتی واردرکه بری فتح فم حرکتیدر وبری اطباق حرکتیدر وبری
مضغ وسحق حرکتیدر اما حرکت فاتحه فک اسفله اینیررواما حرکت مطبقه فکی سمت فوقه رفع ایدر واما
حرکت ساحقه فکی ایکی جانبه میل ایله تدویر ایدر پس اطباق ایچون ایکی عضله خلق اولنمشدرکه فوق
سمتندن نزول ایدوب فکی فوقه جذب ایدرلر وفک انسان خفیف اولوب حیوان کبی قطع وقلع عنیفه محتاج
اولمدیغندن بوایکی عضله نک مقداری اصغر خلق اولنمشدر وبغایت لین اولان جرم دماغ که مبدأ لری قیلمشدر
اکا قریب اولدقلریچون بونلردخی لین بولنمشدر زیرا که بو عضله لرله دماغ اراسنده انچق برعظم خلق اولنمشدر
ودماغدن منشأ لری عندنده ایکی عظم زوج ایچنده اول خالق باری بونلری دفن ایدوب پرده دن کچورمشدر
تا کیم بو عظم مقداری مبدأ لرندن تباعدله جوهرلری برمقدار صلابت بولسون وبوایکی عضله دن هر برینک

برروتر عظیمی واردرکه فك اسفلك كناریني مشتملدر ومجتمع اولدقجه اول فكی رفع ایدوب فك اعلایه ضم ایدرلر
وبو ایكی عضله یه ایكی عضله دخی معین اولمشدرکه انلر داخل فمدن كلوب فك اسفلده غاره نزول قیلمشدر وداخل
فمدن كلن عضله لردر نابت اولان اوتارك متانتلریچون وسطلرندن نشئت ایتمشدر واما فتح فم وانزال فك
عضله لرینك لیفلری خلف اذنده اولان ابریه زائده لرندن اینوب جمع اولوب عضلهٔ واحده اولمشدر اندن زیاده
وثاقت ایچون برقصیر خالص وتر اولوب فك ذقنه منعطف اوله جق موضعه ملاقی اولوب انضمام قیلدقده
حنكی خلف سمتنه جذب ایدوب اسفله نازل اولمشدر چونكه بو فكك ثقل طبیعیسی تنزلنه اعانت قیلمشدر پس
اكا ایكی عضله كفایت ایدوب معین آخره احتیاجی قالمشدر واما مضغ وسحق ایچون ایكی عضله خلق
اولنمشدر كه هرجانبده برر مثلث عضله بولنمشدر قچن زاویه لرینك حاده سی اولان طرفی وجنه یه دخول ایلسه
ایكی ساقی ممتد اولوب بری فك اسفله نزول وبری ناحیهٔ زوجه صعود ایدر وقاعده سی مابینلرده استقامت اوزره
اتصال بولوب هر برزاویه كندی موضعنه كیدر تا كیم عضلهٔ مثلثهٔ مذكوره نك اجتماعندن جهات مختلفه سی
حادث اولوب مضغ وسحق انكله حاصل اولسون سبحان الله (نوع خامس) رأس ورقبه نك حركات وعضلاتنی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه رأس ایچون حركات مخصوصه واردر وعنقك
خرزات خمسه سیله دخی مشترك حركاتی واردركه میل رأسه میل رقبه منضم اولور وبو ایكی نوع حركت كه
مخصوص ومشتركدر وهر بری یا قدام سمتنه منتكس ویا خلف طرفنه منعطفدر ویا جانب یمینه منحنی ویا جهت
یساره مائلدر وكاه بو ایكی نوع حركت بیننده حركت التفات متولد اولوركه استداره هیئتن بولور اما رأسك
منتكس ومخصوص اولان حركتنك ایكی عضله سی واردركه رأسك ایكی ناحیه سندن كلمشدر زیرا كه لیفلریله
فوقده خلف اذندن واسفلده عظام قسدن تشبث ایدوب متصل واحد كبی اولوب رأسه صعود ایتمشدر پس
اكر بری فقط حركت ایلسه رأسی اول شقه مائل منتكس ایدر واكر ایكیسی برابر حركت ایلسه لر رأس اعتدال
اوزره قدام سمتنه منتكس اولور واما رأس ایله رقبه یی معا قدام سمتنه منتكس ایدن عضله لر برزوجدركه
مری تحتنده وضع اولنمشدر وفقرهٔ اولی یه وثانیه یه واصل اولوب انلرله ملتحم بولنمشدر پس اكر مری یه قریب
اولان جزؤلری مجتمع اولدیسه فقط راس منتكس اولور واكر فقره لره ملتحم اولان جزؤلری دخی مجتمع اولدیسه
رقبه هم قدام سمتنه مائل اولور واما فقط راسی خلف طرفنه منعطف ایدن عضلات درت زوجدركه بیان
اولنان برزوج عضله نك تحتنده ستر اولنمشدر وبو زوجلرك منبتی مفصلك فوقنده بولنمشدر برزوجی فقرهٔ
اولینك ایكی جناحنه كلمشدر وبرزوجی فقرهٔ ثانیه نك سنسنه سنه متصل اولمشدر وبونك خاصیتی میل رأسی
انعطاف عندنده مستقیم ایدوب حالت طبیعیه سنه كتورمكدر ومبدأ زوج رابع انلرك فوقی اولوب زوج ثالثك
تحتنده ورابنه جانب وحشیدن یكا كچوب اولكی فقره نك جناحنه ملازمت قیلمشدر وایكی اولكی زوج رأسی
ایكی جانبه میلسز خلف طرفنه دوندررلر وزوج ثالث رأسی استقامت اوزره طوتار وزوج رابع رأسی وراب اوزره
خلف طرفنه دوندرر واما رأسی عنق ایله معا خلف سمتنه عطف ایدن عضلات درت زوجدركه اوچ زوجی
دردنجینك تحتنده مستور اولوب اول انلری احاطه قیلمشدر وبو زوج رابعك هر فردی برمثلثدركه قاعده سی
دماغك عظم مؤخری اولمشدر انده اولان رقبه یه نزول قیلمشدر وبونك تحتنده منبسط اولان اوچ زوجك
بریسی فقار عنقك ایكی جانبیله اسفله نزول ایتمشدر وبرزوجی بغایت اجنحه یه میل ایله كتمشدر وبرزوجی دخی
فقارك ایكی جانبیله اطراف جناحك مابیننی توسط ایتمشدر واما رأسی ایكی جانبه میل ایتدیرن عضلات ایكی
زوجدركه مفصل رأسه ملازمت ایتمشدر وبرزوجك مواضعی قدامدركه انك برفردی رأس ایله فقرهٔ ثانیه نك
مابیننی جانب یمیندن وبرفردی جانب یساردن وصل ایتمشدر وزوج ثانینك موضعی خلفدركه انك برفردی
رأس ایله فقرهٔ اولینك مابیننی جانب یمیندن وبرفردی جانب یساردن جمع ایتمشدر پس بو درت فردك قنقیسی
مجتمع اولوب قصیر اولورسه رأس آنك جهتنه ورب اوزره میل ایدر وبونلرك قنقی ایكیسی برطرفده معا مجتمع
اولوب قصیر اولورسه رأس انلرك جهتنه استقامت اوزره میل ایدر واكر بونلرك دردی برابر حركت ایدرسه رأس
منتصب اولوب استقامت اوزره ساكن اولور وبو عضلات اربعه سائر عضلاتك اصغریدر لكن موضعلری قریب
ونظاملری سائر عضلاتك التنده منتظم اولدیغندن عضلات عظیمه نك تداركن كورمشلردر (نوع سادس)

محل صورت اولان حنجره نك غضاریف وعضلات وحركاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح
دیمشلردركه حنجره بر عضو غضروفدركه صورت ایچون الت حلق اولنمشدر وبو حنجره اوچ غضروفدن مؤلفدر
بری اول غضروفدركه قدام حلق وتحت ذقنده محسوس ومملوسدر انك باطنی مقعر وظاهری محدب اولدیغندن
اكا درقی وترسی دیرلر وغضروف ثانی آنك وراسنده قرب عنقده وضع اولنوب عنقه ربط اولنمشدر وغضروف
ثالث اول ثانی اوزرنده طاس كبی مكبوب اولوب ثانی یه اتصال ایدوب درقی یه اتصالسز ملاقی اولمشدر
وغضروف مكبوب ایله متصل اولدیغی ثانی بیننده ایكی نقره لی برمفصل واردركه غضروف ثانیدن ایكی زائده
اول ایكی نقره یه داخل اولوب حنجره نك توسیع وتضییقنجه بری برندن تباعد وبری برینه تقارب ایدرلر
وغضروف ثانینك غضروف درقی اوزرینه انكباب وملازمتیله واندن تباعدیله حنجره نك انغلاق وانفتاحی
بولنور وقدام حنجره ده برمثلث عظم واردركه لام یونان شكلنده اولدیغیچون اكا عظم لامی دینلمشدر نته كیم
عظام ایله بیان اولنمشدر وبو عظمك منفعتی بودركه حنجره یه سند اولوب انك لیف عضلاتی بوندن نشئت ایتمشدر
پس غضروف درقی یه غضروف ثانی یی ضم ایچون وغضروف ثالثی ایكیسنه تطبیق ایچون وثالثی ایكیسندن
تبعید ایله حنجره یی فتح ایچون نیجه عضلات اقتضا ایتمشدر اما حنجره یی فتح ایدن عضله لر برزوجدركه
عظم لامیدن نشئت ایدوب غضروف درقینك مقدمنه كلوب اوزرینه منبسط وملتصق اولمشدر وقتا كه تشنج
ایله مجتمع اولوب غضروف مكبوبی قدام وفوق سمتنه ابراز ایلسه حنجره انفتاح ایله متسع اولور وبرزوج عضله
حلقی اسفله جذب ایدن عضله لرله مشتركدر وبونلرك منشألری درقیدن یكا اولان باطن عظم قسدندر وایكی
زوج عضله سی دخی واردركه برزوجی ایكی عضله در وانلر غضروف مكبوبه كلوب خلفندن اكا متصل اولمشدر
وقتا كه تشنج برله مجتمع اولسه غضروف مكبوبی رفع ایدوب سمت خلفه جذب ایلسه انضمام درقیدن بعید
اولوب حنجره واسع اولور وزوج ثانینك ایكی عضله سی غضروف مكبوبك ایكی طرفنه كلوب منبسط
اولمشدر وقتا كه تشنج ایتسه لر مكبوبی درقیدن عرضنه مد ایدوب انبساط حنجره یه معین اولور واما حنجره یی
ضیق ایدن عضلاتك برزوجی عظم لامیدن كلوب غضروف درقی یه متصل اولور بعده عریض اولوب غضروف
ثانی یه صاریلوب انك وراسنده ایكی فردك ایكی طرفی متحد اولمشدر پس وقتا كه تشنج ایتسه لر حنجره ضیق
اولور ودرت عضله سی دخی غضروف درقیله غضروف ثانینك ایكی طرفی مابیننی وصل ایتمشدر پس بونلر
تشنج ایلدكجه حنجره نك سمت اسفلی ضیق اولور واما حنجره یی منطبق ایدن برزوج عضله دركه غضروف
درقینك اصلندن نشئت ایدوب داخلندن كیدوب غضروف ثانینك اصلنه مكبوب اولوب ثالثك اطرافنه
یمین ویسارندن متصل اولمشدر وقتا كه مرتفع اولسه لر مفصلی ربط ایدوب حنجره ئی اویله اطباق ایدرلركه
حبس نفس ایتمكده عضلات صدر وحجابه مقاومت ایدرلر وبو ایكی عضله اصغر ومحكم خلق اولنمشدر
تا كیم درون حنجره ده ازدحامسز قوتله انی منطبق ایدوب نفسی حصر ایلسونلر وبو ایكی عضله نك
انحرافی قلیل اولوب استقامت اوزره صعود ایتمشدر وغضروف درقیله غضروف ثانینك مابینلرك جمعه
كتمشدر وایكی عضله هم غضروف مكبوبك تحتنده مذكور كوچك عضله لره اعانت ایچون وضع اولنمشدر
وبونلرده نیجه صنعت بولنمشدر سبحان الله (نوع سابع) حلقومك وعظم لامینك ورقبه نك عضلات وحركاتن
بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل تشریح دیمشلردركه حلقوم برجمله در وانك ایكی زوج عضله سی
واردركه انی اسفله جذب ایدر برزوجی حنجره ده ذكر اولنان در وزوج آخری عظم قسدن نشئت ایدوب
فوق سمتنه چیقوب عظم لامی یه واندن حلقومه متصل اولوب انی اسفله جذب ایدرلر واما حلقك عضله لری
درون حلقده موضوع ایكی لحم نغنغه دركه انك ایكی عضله سی انلر بولنمشدر وانلر ابتلاعه معین اولمق ایچون
خلق اولنمشدر واما عظم لامینك هم مخصوص وهم عضله آخرله مشترك عضلاتی واردر اما مخصوص اولان
عضلاتی اوچ زوجدركه برزوجی ذقنك ایكی جانبندن كلوب بو عظم اوزرنده اولان خط مستقیمه متصل اولوب
عظمی جانب ذقنه جذب ایتمشدر وبرزوجی تحت ذقندن نشئت ایدوب لسان التندن كچوب بو عظمك طرف
اعلاسنه یتمشدر بو دخی بو عظمك ذقن سمتنه جذب ایتمشدر وبرزوجی اذنین عندنده اولان سهم زائده لردن
نشئت ایدوب بو عظمك اوزرنده بولنان خط مستقیمك طرف اسفلنه متصل اولوب انی اسفله جذب ایتمشدر

واما عظم لامینك مشترك اولان عضلاتی قریبا بیان اولنور واما لسانی تحریك ایدن طقوز عضله درکه ایکیسی
زائده لردن نشئت ایدوب عریض اولوب لسانك ایکی جانبنه اتصال قیلمشلردر وایکیسی عظم لامینك
اعلاسندن نشئت ایدوب مطول اولوب وسط لسانه متصل اولمشلردر وایکیسی عظم لامینك ضلع
منخفضندن نشئت ایدوب عریض وطویل عضلات آره سندن لسانه کچوب انی ورب اوزره تحریك ایدر
وایکیسی دخی لسانی منبسط ایدر بولنمشدر وانلرك موضعلری مذکورلرك تحتنده اولوب لیفلری لسان
التنده عرضنه بسط اولنمشدر پس بوایکی عضله عظم فك اسفلك جمله سنه متصل قیلنمشدر وبری لسان ایله
عظم لامی بینی وصل وبری برینه جذب ایدر بیلنمشدر اما فقط رقبه یی تحریك ایدن ایکی زوج عضله درکه برزوجی
یمینده وبر زوجی یسارده در پس هر قنقیسی منفرد تشیخ ایدوب مجتمع اولورسه رقبه انك جهتنه وارووب اوزره
منجذب اولور وقنق ایکیسی بیله برجهتدن تشیخ ایدرسه رقبه اول جهته استقامت اوزره مائل اولورواکر
دردی معا برابر تشیخ ایلسه لر رقبه میلسز انتصاب اوزره قصیر اولورواکر دردی بیله حالی اوزره قالورسه رقبه
دخی حالی اوزره منتصب اولور پس برکره تفکر اولونسونکه انسانك فقط رأس رقبه سنده خالق بارینك نیچه
بدایع صنایعی بولنمشدر (فتبارك الله احسن الخالقین) (فصل ثانی) کیفیت عضلات صدری وکتفین ویدینی
واصابعی وحرکاتنی الی نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) صدری قبض وبسط ایدن عضلاتی بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه صدری تحریك ایدن عضلاتك بعضسی انی انجق بسط ایدر قبض
ایتمز وصدرلك بوعضلاتندر اعضای نفس ایله اعضای غدا بینده حائل اولان حجابك بیان اولانه حق
عضلاتی وبرزوج عضله دخی عظم ترقوت التنده وضع اولنمشدرکه منشأ کتف رأسنه ممتد اولان ذکر
اولنه حق جزودن بولنمشدر وصدرلك اولکی ضلعنه یمین ویساردن متصل اولوب اول ضلعی جذب ایچون
قیلنمشدر وبرزوج عضله سنك ایکی قات فردینك ایکی جزوندن اعلالری رقبه یه متصل اولوب انی تحریك ایتمشدر
واسفللری صدری تحریکه تمشدر وصدرلك بشنجی والتنجی ضلعنه متصل اولان وصف اولنه حق برعضله یه
مختلط اولوب کتمشدر وبرزوج عضله سی دخی کتفدن برمقعر موضعدن تمشدرکه فقرهٔ اولیدن کتفه نزول
ایدن برزوج عضله یه تمشدر وایکیسی برعضله کبی اولوب اضلاع خلفه کتمشدر ودرنجی زوج عضله سی رقبه نك
یدنجی فقره سندن وصدرلك اولکی وایکنجی فقره سندن نشئت ایلیوب اضلاع قسه متصل اولمشدرکه صدری
بسط ایدن عضلات بونلردر واما صدری قبض ایدن عضلاتك بری بالعرض حجاب قابضدن وبالذات قبض ایدن
عضله لردن برزوج عضله درکه اضلاع فوقانیه نك اصولی تحتنده ممتد اولوب صدری شد وجمع ایتمشدر
وبرزوجی دخی بواضلاعك اطرافی عندنده ترقوت ایله حنجری بینینده قسه ملاصق اولوب عضلات مستقیمهٔ
بطنه مختلط اولمشدر وایکی زوج عضله دخی بوزوج مذکوره اعانت قیلمشدر واما صدری هم قبض وهم
بسط ایدن عضلات انلردرکه اضلاع اره لرك جمع ایتمشلردر پس هرضلع آره سنده درت عضله واردرکه لیفلرینك
بعضسی اضلاعك ظاهر ینه وبعضسی باطننه ورب اوزره اتصال ایتمشدر وایکی عضله ترقوتدن طرف
کتفه کلوب اولکی ضلعه یمین ویساردن متصل اولمشدر وانی فوق سمتنه رفع ایدوب انبساط صدره اعانت
قیلمشدر پس عضلات صدرلك جمله سی طقسانه بالغ اولمشدر واما کتفی تحریك ایدن یدی زوج عضله درکه
ایکی زوجی مؤخر رأسدن کلوب برزوجی اعلای کتفه ترقوته وارنجیه دلك تمشدر وناحیهٔ رأسه میلیله کتفی
رفع ایتمشدر وزوج آخری دخی اصل کتفه متصل اولوب انی حذاء رأسه رفع ایتمشدر وبرزوج عضله دخی
فقرهٔ اولیدن کلوب کتف اعلاسنه متصل اولوب انی رقبه یه قریب ایتمك ایچون تمشدر وزوج رابع عظم
لامیدن نشئت ایدوب بنه اعلای کتفه کیدوب انی رفع ایتمشدر وایکی زوج عضله فقرات صدر وعنقده اولان
سنسنه لردن نشئت ایدوب کتفی خلف واسفله تحریك ایده کتمشدر وزوج سابع قطندن نشئت ایدوب مجرد
کتفی اسفل وقدامه جذب ایدر لر وکتفی عضدایله معا فوق سمتنه رفع ایدر لر وانبساط صدره دخی اعانت ایدر لر
لاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم (نوع ثانی) مفصل کتفی عضدله تحریك ایدن عضلاتی بلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه مفصل کتفی تحریك ایدن عضدلك عضلاتیدرکه انلرك اوجی
صدردن کلوب عضدی اسفله جذب ایدر لر وبواوچ عضله نك بری ثدی التنده نشئت ایدوب عضده قریب اولان

فقره نك مقدمی عندنده عضدلك مقدمنه متصل اولوب کتفی اسفله کتورمك ایله عضدی صدره قریب ایدر
وعضلات ثلاثهٔ مذکوره نك بری دخی اعلای قسدن نشئت ایدوب رأس عضدلك جانب انسی سنده منطبق
اولوب عضدی رفع ایتمسیله صدره قریب ایدر وعضله عظیمهٔ ثالثه جمیع قسدن نشئت ایدوب عضدلك مقدمی
اسفلنه متصل اولمشدر اکر جزؤ فوقانیسی لیفیله عمل ایدرسه عضدی رفع ایده رلك صدره کتورر واکر جزو
تحتانیسی لیفیله عمل ایدرسه عضدی منحط ایدرلك صدره کتورر واکر ایکی جزوایله برابر عمل ایدرسه عضدی
استقامت اوزره صدره کتورر وعضدلك ایکی عضله سنی خاصره دن نشئت ایدوب عضله عظیمهٔ مذکوره نك
اتصالندن زیاده متصل اولوب بریوکی عظم خاصره دن واضلاع خلفدن کلوب عضدی اضلاع مذکوره سمتنه
استقامت اوزره جذب ایدر وایکنجی دقیق جلدك خاصره دن وسطه مائل کلوب ثدی سمتندن جهت فوقه صعود
ایدن عضله نك وترینه متصل اولوب خلف سمتنه میل قیلوب غرق اولمشدر واولکی عضله یه اعانت قیلمشدر
بوعضدلك بش عضله سی دخی واردرکه جمله سی عظم کتفدن نشئت ایتمشدر وبونلرك بری کتفك ضلع فوقانی سیله
حجابی طولدیروب رأسی عضددن جانب وحشی سنك جزوفوقانی سنه عبور ایدوب کتمشدر وبونلردن
وایکیسنك منشأی کتفك ضلع اعلاسی اولمشدر وبری بیوکدرکه لیفی اجزاء تحتانی حاجبه کوندروب
حاجب ایله ضلع اسفلك مابینی طولدرمشدر وراس عضده جانب وحشیسی تهایتنده متصل اولوب عضدی
وحشیدن یکامیل ایله بعید قیلمشدر وثانیسی بواولکی یه متصل اولوب بونکله بونك فعلنی ایده کلمشدر لکن
ایکنجی عضله اعلای کتفه تعلق ایدوب ظاهر عضده وراب اوزره متصل اولوب انی وحشیدن یکامائل قیلمشدر
ودردنجی عضله عظم کتفك موضع مقعرنی طولدیروب وتری رأس عضدلك جانب انسی سنسندن دخول ایدن
عضله نك اجزاسنه متصل اولوب عضدی خلفدن یکامنعطف ایتمشدر وبشنجی عضله نك منشأی کتفك ضلع
اسفلنك طرف اسفلندندر ووتری خاصره نك اعلاسندن صعود ایدن بیوك عضله نك اتصالی فوقنده عضده
متصل اولمشدر وبوعضله نك فعلی رأس عضدلك اعلاسنی فوق سمتنه جذب ایتمکدر وعضدلك ایکی باشلی
برعضله سی دخی واردرکه انك فعلی ترقوت اسفلندن وعنقدن کلوب عضدی احاطه ایتمکدر وبونك برباشی
عضده داخلدر ودا خله وراب اوزره مائلدر ورأس آخری ظاهرندن اسفل کتفدن حاصلدر وبرمقدار وارب
اوزره خارجه مائلدر پس اکر ایکی جزوایله عمل ایدرسه عضدی استقامت اوزره رفع ایدر وعضدلك ایکی کوچك
عضله سی دخی واردرکه بری ثدی فوقندن کلوروبری مفصل کتفده مندفوندر لاحول ولاقوة الا بالله العظیم
(نوع ثالث) عضلات ساعدی وحرکاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه ساعدی
تحریك ایدن عضلاتك بعضسی بسط وبعضسی قبض ایدروبونلر عضد اوزرنده وضع اولنمشدر وبونلرك بعضسی
عضدی وجهی اوزره مکبوب ایدروبعضسی نشر وبسط ایدروبو عضله لر عضد اوزرنده دکلدرلرلکن بسط
ایدنلر برزوج عضله درکه ایکی فردلرینی داخله میل ایله ساعدی بسط ایدر زیراکه فرض مذکور عضدلك
مقدمی تحتنده وکتفك ضلع اسفلندن نشئت ایدوب مرفقه اجزاء داخله سی عندنده متصل اولمشدروفرد ثانی
خارجه میل ایدرساعدی بسط ایدرزیراکه بوفرد عضدلك قفاسندن کلوب مرفقدن خارج ایلان اجزایه متصل
اولور وبوایکی فرد بوایکی فعلده جمع اولدقده ساعدی استقامت اوزره بسط ایدرلر واما قبض ایدنلر برزوج
عضله درکه ایکی فردنك کبیری ساعدی داخله میل ایله قبض ایدر زیراکه بوفرد کتفك زائد اسفلندن ورأس
منقار مذکوردن نشئت ایلیوب باطن عضده میل ایدوب وترمقدم زند اعلایه متصل اولمشدر وایکنجی
فردی ساعدی خارجه میل ایله قبض ایدر زیراکه بوفردلرمنشأی ظاهر عضدلك خلفندندرووبو برعضله درکه
ایکی لحمی رأسی واردر بری خلف عضددن وبری قدامندن مرورایدوب خارجه میل ایله قبض ایدن زند
اسفلك مقدمی اسفلنه وداخلنه میل ایله قبض ایدنك اعلاسنه متصل اولمشدر تاکیم محکم جذب ایده لروبوایکی
عضله بوایکی فعلنده جمع اولدقده ساعدی استقامت اوزره جمع ایدرلروبوایکی عضله باسطه نك باطننده برعضله
واردرکه عظم عضدی احاطه ایدوب قبض ایدروامامساعدی وجهی اوزره مکبوب ایدن عضله لر برزوجدرکه
خارجدن وضع اولنمشدر وایکی فردنك بریسی رأس عضدلك انسی طرفنك اعلاسندن نشئت ایدوب زند اعلایه
متصل اولوب مفصل رسغ اولمشدر وفرد ثانی اندن اقصر ولیفی اعرض وطرفی عصابی اولوب ذات زند

اسفلدن نشئت مفصل رسغ عندنده رأس زند اعلايه متصل اولمشدر واما ساعدی ظاهر اوزره بسط ايدن
عضله لرك برزوجدر كه ايكی فردنك برى ايكی زندك خارجنده وضع اولنوب زند اعلايه وترسز اتصال قيلمشدر
وفرد ثانيسنك منشأی رأس عضدك ظاهرندن يكاجز وفوقانی سنددن ممتد اولان عظم رقيقدن اولوب ساعددن
مرور ايله نفوذ ايتمشدر تا مفصل رسغه قريب اولنجيه دكين كتمشدر پس طرف زند اعلادن جزء باطنه كلوب
غشائی وتر برله بوفرده اتصال ايتمشدر تعالى الله (نوع رابع) عضلات رسغی وحركتنی بيلديرر (ای عزيز)
معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه مفصل رسغی تحريك ايدن عضله لرك بعضسی باسط وبعضسی
قابض وبعضسی ظهری اوزره باسط وبعضسی وجهی اوزره مكبدر اما رسغی بسط ايدن عضلاتك بعضسی
برى برينه متصل اولوب برى زند اسفلك وسطندن نشئت ايدوب وترى ابهامه متصل اولوب انكله سبابه دن بعيد
اولور وبرى دخی زند اعلادن نشئت ايليوب وترى عظام رسغدن ابهامك حذاسنه وضع اولنان اولكی عظمه
متصل اولمشدر وبو ايكسی بيله حركت ايلدكده رسغی كب قليل ايله بسط ايدرلر واكر فقط عضله ثانيه
حركت ايلسه رسغی ظهری اوزره بطح ايدرلر واكر فقط عضد حركت ايلسه هم رسغی منطبح ايدر وهم ابهامی
سبابه دن بعيد ايدر وبر عضله رأس عضدك اسافلندن نشئت ايدوب زند اعلانك جانب وحشی سنددن يكا
القا اولنوب ايكی باشلی بروتريني كوندروب برباشی سبابه ايله وسطی قدامنده وضع اولنان مشطك وسطنه
متصل اولوب اوبرباشی رسغ عندنده زند اعلا اوزرينه اتكا ايدوب رسغی كب ايله بسط ايتمشدر واما رسغی
قبض ايدن عضله لرك برزوجی ساعدك جانب وحشيسی اوزرنده دركه انك فرد اسفلی عضدك رامی داخلندن
نشئت ايليوب قدام خنصرده اولان مشطه متصل اولمشدر وفرد اعلامی انك فوقنده نشئت ايدوب بينه مشط
مرقومه اتصال قيلمشدر وانكله برعضله سی اجزاء سفليه عضددن نشئت ايدوب بيان اولنان ايكی عضله نك
موضعلرن توسط قيلمشدر وبونك ايكی رأسی وارد ركه برى برينه صليب كبی منعطف اولوب سبابه ايله وسطی
بينندهاولان موضعه متصل اولمشدر بو ايكيسی معا حركت ايلدكده رسغی قبض ايدرلر پس بيان اولنان
عضلات باسطه وقابضه بالذات رسغی بطح وكب دخی ايدرلر واكر قدام خنصرده بولنان مشطه متصل اولان
عضله منفرد حركت ايدرسه كفی برمقدار ظهری اوزره دوندرر واكر ابهامك بيان اولنمه جق عضله سی
بوعضله يه اعانت ايدرسه كفی تمام دونده رروا كر قدام ابهامده رسغه متصل اولان عضله منفرد ومتحرك اولسه
كفی برمقدار وجهی اوزره منطبق ايدر واكر خنصرلك بيان اولنه جق عضله سی بوكا معين اولورسه كفی تمامیله
منطبق اولور (نوع خامس) عضلات اصابعی وحركاتنی بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح
ديمشلردركه اصابع يدی تحريك ايدن عضلاتك بعضسی عظام كفده حاصل درو بعضسی عظام ساعده متصلدر
اكر بالجمله كفده اولسه لردی كثرت لحم ايله كف كبير اولوب خفيف اولمزدی واندە بولطافت قالمزدی چونكه
عضلات رسغ اصابعدن بعيد اولمشدر پس انكچون اوتاری مدور ومتين وطويل اولوب هر طرفدن كلان
اغشيه ايله استحكام بولمشدر واعضای متحركه يه اتصالللر يچون ليفلری عريض ومحيط قيلمشدر واصابعی فتح
ايدوب اسفله تحريك ايدن عضلاتك جمله سی عظم ساعد اوزره وضع اولنمشدر پس اصابعی اسفله تحريك ايله فتح
ايدن عضلاتك برى ظاهر ساعدك وسطنده وضع اولنمشدر كه عضدك رأس اسفلنك جزؤ ظاهرندن نشئت
ايليوب واوتاردن اصابع اربعه يه كوندروب انلری اسفله تحريك ايله فتح وبسط ايتمشدر وبو عضلات فاتحه نك
اوچی دخی برجانبده برى برينه متصل اولوب برى عضدك رأس وحشيسنك ايكی زائده سی مابينده جزء
متوسطندن نشئت ايدوب خنصرله بنصره ايكی وتر كوندرمشدر وبو ضاعف اولان عضله لرك ايكنجيسی عظم
عضدك ايكی زائده سی اسفلندن وزند اسفلك طرفندن نشئت ايدوب وسطی ايله سبابه يه ايكی وتر كوندرمشدر
واوچنجيسی زند اعلانك اعلاسندن نشئت ايدوب ابهامه بروتر كورندرمشدر وبو عضله عندنده برعضله دخی
واردر كه عضلات رسغده بيان اولنمشدر وانك منشأی وسط زند اسفلدر كه انك وترى سبابه دن ابهامی بعيد
ايتمشدر واما اصابعی ضم وقبض ايدن عضلاتك بعضيسی عظم ساعد اوزرنده وبعضسی كف ايچنده
وضع اولنمشدر اما ساعد اوزرنده اولنلر اوچ عضله در كه ساعدك وسطنده برى برينك فوقنده ترتيب اوزره
وضع اولنمشدر واشرفلری اسفلده مدفون اولوب زند اسفلك عظمنه متصل اولان عضله بولنمشدر وبونك

فعلى اشرف اولدیغندن موضعی دخی محفوظ اولنمشدر وبو عضله تحتانيه عضدك رأس وحشيسی وسطندن
نشئت ايدوب اندن وترى عريض اولوب اوتار خمسه يه منقسم اولدقده هر برى براصبعه داخل اولوب اصابع
اربعه نك اولكی وايكنجی واوچنجی مفاصلن قبض ايتمشدر وابهامك وترى ايكنجی واوچنجی مفصلن قبض ايتمشدر
وعضله ثانيه بونك فوقنده بولندن اصغر اولوب عظم عضدك رأسی داخلندن نشئت ايدوب زند اسفله اتصال
قليل بولمشدر وزند اعلانك فوقانی سطحی كه جانب وحشيله جانب انسينك حد مشتركيدر انك اوزرندن كچوب
ابهام سمتنه وصول بولدقده داخله ميل ايدوب اوتارنی اصابع اربعه نك مفاصلنه كوندرمشدر تاكيم
انلری قبض ايتسونلر واما اوچنجی عضله قبض ايچون دكلدر ليكن وتريله درون كفه دخول ايدوب راحتده
عريض ومنبسط اولمشدر تاكيم راحت كفه حس لمس بخش ايدوب نبت شعردن مانع اولوب اخذ وبطشده
قوت ومتانت ويره لاحول ولاقوة الا بالله العلى العظيم (نوع سادس) عضلات كفی وفوائدنی بيلديرر (ای عزيز)
معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه عضلات ساعددن ابهام قبضنده برعضله يه اقتصار ايدوب اصابع
اربعه ايكيشر عضله ايله منقبض اولمزنده حكمت بودركه دوردينك اشرف افعالی قبضدر وابهامك ايسه
الزوم اعمالی انفتاح وسبابه دن تباعددر واما كفك كندنده اولان عضلات اون سكز بولنمشدركه برى برينك
اوزرنده ايكی صف قلنوب ترتيب ايله نظم اولنمشدر واول صف اسفل داخل كفده وبوصف اعلی ظاهر كفده
قيلنمشدر اما صف اسفلده منتظم اولان يدی عضله دركه بشی اصابعی فوق سمتنه جذب ايله مائل ايدنلردر
وابهامك عضله سی اعظام رسغ اولندن ناشيدر والتنجی عضله سی قصير وعريض بولنوب اينی مؤرب قيلمشدركه
رأسی وسطی حذاسنده مشط كفه وصل اولنمشدر وتری ابهامه متصل اولوب الی اسفله كوندرمشدر ويدنجی
عضله سی خنصر عندنده اولان مشطك عظمندن نشئت ايدوب خنصری اسفله ايندرمشدر وبو عضلات
سبعه مذكوره دن هيچ برى قبض اصابع ايچون دكلدر بلكه بشی رفع وايكيسی خفض ايچوندر واما صف
اعلاده منتظم اولان اونبر عضله دركه سكزندن هر ايكيسی اصابع اربعه مفاصلندن اولكی مفصللرينه
برى برينك فوقنده متصلدر تاكيم اولكی مفاصلی محكم قبض ايده لر واما اوچی ابهامه مخصوصدركه برى
اولكی مفصلنی وايكيسی بيله ايكنجی مفصلنی قبض ايده لر پس ابهام ايله خنصره اوچر عضله خافض تعيين
اولنوب ثلاثة باقيه نك هر برينه ايكيشر عضله خافض وبرامشدر وهر اصبعك قابضی درت ورافعی بر عضله
خلق اولنمشدر (سبحان من هو الخالق (فصل ثالث) كيفيت عضلات صلب وبطنی وعضلات انثيين ورجلين
واصابعنی وحركات ومنافعنی بدی نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) عضلات صلبی بيلديرر (ای عزيز) معلوم
اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه صلبی تحريك ايدن عضلاتك بعضسی انی قدام سمتنه وبعضسی خلف سمتنه
منحنی ومنعطف ايدروصلبك غير حركاتی دخی بوايكی حركاتدن حاصل اولور اما صلبی قدام سمتنه منحنی ايدن
عضلات ايكی زوجدر برزوجی سمت فوقده وضع اولنمشدر واول رأس رقبه يی تحريك ايدن عضله لردن بيلنمشدر
وبوزوج مرينك ايكی جانبندن مرور ايدوب طرف اسفلی صدرلك فوقانی فقره لرندن باش فقره يه متصل اولوب
طرف اعلاسی رقبه ورأسه كلمشدر وبو تحتنده برزوج عضله وضع اولنمشدركه انلره متبين دينلمشدر وبونك
ايكيسی دخی صدرلك اونبنجی واونبرنجی فقره لرندن نشئت ايدوب اسفله نازل اولوب صلبی قدام سمتنه زياده منحنی
ايدروا ما صلبی خلف سمتنه مائل ومنعطف ايدن ايكی عضله دركه انلره عضلتين صلب اطلاق ايدرلر وهر برى
يكرمی اوچ عضله دن مؤلفدر زيرا كه بوايكی عضله نك هر برينه فقرة اوليدن غيری هر برفقره دن برر عضله
كلمشدركه ليف مؤربدر پس بو عضله لر باجمله اعتدال اوزره ممتد اولسه لر صلبی استقامت اوزره نصب ايدرلر
واكر افراط ايله ممتد اولسه لر صلبی خلف سمتنه مائل ومنعطف ايدرلر واكر فقط برجانبده اولان عضله لر حركت
ايدوب ممتد اولسه لر صلب اولزمانده جانب آخره ميل وانحنا ايدروبو عضلات مذكوره متوسطة
سائره سنه كفايت ايتمشلردر زيرا كه صلبك هر سمتنه ميل وانحنا سنده قدام وخلف حركتلرينه تبعيتی
بولنمشدر سبحان الصانع الحكيم * نوع ثانی * عضلات بطنی بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح
ديمشلردركه عضلات بطن سكز عضله دركه نيچه منافعده مشتركدر برمنفعتی احشاده بولنان فضله يولی
ورحمده اولان جنينی عصر وحفظه اعانتدر وبر منفعتی دخی حجابه عماد اولوب وقوت ويروب ريح وقبض ايله ممتلی

اولدقده معین اولمقدر وبر منفعتی دخی معده یی وامعایی حرارتلریله تسخین ایتمکدر پس اول عضلات ثمانیه دن
برزوج عضلهٔ مستقیمه غضروف حنجری عندندن استقامتله نزول ایدوب لیفی عانه یه وارنجیه دك طولا ممتد
اولوب اطرافن عانه اوزرینه بسط ایتمشدر وزوج مرقومك جوهری ابتداسندن انتهاسنه دك لحمیدر وایکی
عضله دخی بطن اوزرنده ممدود اولان غشانك فوقندن نشئت ایدوب اول عضلتین ممدودتین ایله عرضا زوایای
قائمه اوزره تقاطع ایدوب اسفله کتمشدر وایکی زوج عضله سی دخی بو عضلات مذکوره نك وربی اوزره قائم
اولوب هر بری بر طرفده عین ویسارده بولنمشدر وهر زوجی ایکی عضله درکه شرسوفدن عانه یه دك وخاصره دن
غضروف حنجری یه دك صلیب آسا تقاطع ایدوب ایکی فردك ایکی طرفی یمین وشمالدن عانه عندنده ملاقی اولوب
ایکی فرد آخرك ایکی طرفی دخی حنجره عندنده ملاقی اولمشلردر وبو ایکیسی هر جانبدن ایکی عضلهٔ عریضه نك
اجزاء لحمیه لری اوزرینه وضع اولنمشدر وبو ایکی زوج عضله نك دخی جوهرلری تا عضلهٔ مستقیمه یه اغشیه کبی
اوتار عریضه ایله تماس ایدنجیه دك لحمیدر وبو ایکی زوج عضله ایکی عضلهٔ عریضه اوزرینه وضع اولنان ایکی
عضلهٔ طولیه اوزرینه وضع اولنمشدر بو دخی صنع باری بیلنمشدر سبحان الصانع الحکیم (نوع ثالث) عضلات
انثیینی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه رجال ایچون عضلات خصیتین اربعه
بولنمشدر وانلری حفظ ورفع ایتمك ایچون خلق اولنمشدر تا کیم مستطیل متدلی اولمیوب ارتخا ایله اسفله
نزول قیلمیوب مصادمدن بیضه لری محفوظ اولسون پس انك هر بر فردیچون برزوج عضله تعیین اولنمشدر
واول بیضه لر صلب اولوب طبیعتلری حار بولندیغیچون دخاننده وجه رجالده لحیه بتمشدر زیرا که
بیضه سی اولمینك ویا حار اولمینك لحیه سی اولمز وبیضه لر قطع اولنسه لحیه سی وارایسه دوکیلور قالمز اما
نسوان ایچون انلره برزوج عضله کفایت ایدر زیرا که انلرك خصیتینی رجال کبی خارجده معلق دکل داخلده
ملتصقدر پس هر بر خصیه ایچون بر فرد عضله تعیین اولنمشدر واما فم رحم اوزرنده بر عضله واردرکه انك
لیفی بغایت عریض اولوب رحمی وفمنی جمله احاطه ایتمشدر وبو عضله نك بر منفعتی وقت حیضه دك فم رحمی
محکم قبض ایدوب دم رحمی انده حبس ایتمکدر وزمان حیض اولدقده رخاوت بولمقدر تا کیم دم مجتمعدن
رحم خالی وطاهر اولسون وبر منفعتی دخی حین جماعده مرتخی اولمقدر تا کیم فم رحم اچلوب نطفه یی جذب
ایدوب درونه السون بعده فم رحمی ینه محکم باغلیوب جنینی حفظ ایتمکدر تا کیم ولادت زمانی کلسون
بعده بغایت مرتخی ومنتشر اولمقدر تا کیم ولادت ممکن اولسون واما مثانه فمی اوزرنده بر عضله واردرکه
انك دخی لیفی عریض اولوب مثانه یی وفمنی احاطه قیلمشدر وبو عضله نك منفعتی تبول وقتنه دك بولی حبس
ایتمکدر قچن بولی دوکمك مراد اولنسه بو عضله قبضدن رخاوته کیدوب عضلات بطن دخی مثانه یی عصر
ایدوب قوت دافعه نك اعانه سیله بول اندن چیقار اقار واما ذکری تحریك ایدن عضلات ایکی زوجدرکه برزوجی
عظم عانه دن یتوب ذکرك ایکی یاننده مرور ایتمشدر وقتا که بونلر مرتخی اولورلر مجرای بول اچلوب وسعت بولور
پس اندن بول ومنی سهولتله جاری اولور وبر زوجی ینه عظم عانه دن نشئت ایدوب اصل ذکرده ورب ایله متصل
اولمشدر پس بونك ایکی فردی برابر ممتد اولدیسه الت استقامتله منتشر اولور واکر یورکدن ریح شهوت کلوب
ذکرده اولان عروقه طولدیسه الت قوامه کلور واکر شدتله ممتلی اولدیسه الت کبیر وصلب اولوب عانه طرفنه
مائل اولور واکر امتداد مذکور زوج مزبورك بر فردینه عارض اولدیسه الت جهت اخره میلیله انتشار بولور
واما عضلات مقعددرتدرکه بری انك منفذی اطرافنی ملازمدر ولحمنه بغایت اختلاطی لازمدر وبو عضله
عروهٔ کیسه مثالی اطراف مقعدی جمع وضم ایله سدوشد ایتمشدر ومنفذنده قالان بقیه فضله یی عصر
ونقص ایله کنس وطرد ایتمشدر وانده بر عضله دخی وضع اولنمشدرکه عضلهٔ مذکوره نك فوقنده یعنی درون
مقعدده اولوب طرف رجالده اصل ذکره اتصال قیلوب نساده اطراف بضعی محیط اولمشدر وبو ایکی عضله نك
فوقنده برزوج عضله مؤرب واردرکه لحم مقعدی رفع ایدوب داخله جذب ایچون قیلنمشدر وبونك ارتخاسیله
مقعد خارجه چیقار بولنمشدر وبو مذکوراتك جمله سی اول مصور حکیمك ایجادی بلنمشدر سبحان الصانع
الحکیم (نوع رابع) عضلات فخذینی وحرکاتنی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه
فخذی تحریك ایدن عضلاتك اعظمی انك مفصلنی بسط وفتح ایدن عضله لردر بعده انی ضم وقبض ایدن

عضله لردر زیرا که اشرف افعال فخذ انبساط وانقباضدر وبسط ایله قیام حاصل اولدیغندن بسط قبضدن
افضلدر بعده عضلات قعود عظیمدر بعده فخذینی بری برینه مقارن ایدن عضله لر عظیمدر بعده فخذ خلف سمتنه
مائل ایدن عضله لر عظیمدر اما مفصل فخذی بسط ایدن عضلاتك اعظمی بدنده اولان عضلاتك جمله سندن
اعظمدر وبو بر عضله درکه عظم ورك وعانه یی احاطه ایدوب فخذك خلف وداخل سمتلرینه ملتفت اولوب
رکبه یه دك وصول بولمشدر وبونك لیفلرینك مبدألری مختلف اولدیغندن انواع افعالی دخی مختلف اولمشدر
زیرا که بعض لیفنك مبدأی اسفل عظم عانه دن اولوب فخذ جانب انسی یه مائل ایدرك بسط ایتمشدر وبعض
لیفنك منشأی بونك بر مقدار فوقندن اولوب فخذی انجق فوق سمتنه رفع ایتمشدر وبعض لیفنك منشأی بونك
جوف فوقندن اولوب فخذی جانب انسی یه اماله ایله رفع ایتمشدر وبعض لیفنك منشأی عظم ورکدن اولوب
فخذی استقامتله بسط ایتمشدر وبر عضله سی مفصل ورکی قدامدن یکا مشتمل اولوب فخذی ینه استقامت
اوزره بسط ایتمشدر وبر عضله سی مفصل ورکی خلفدن یکا مشتمل اولمشدرکه اوچ عریض وتری وایکی طرف
واردر اما بو اوتار ثلثه نك منشألری خاصره دن وورکدن وعصعصدندرکه اول مقعد عندنده اولان عظمدر
وبو اوتار ثلثه دن ایکیسی لحمیدر وبریسی غشائیدر واما ایکی طرفی رأس فخذن جزؤ مؤخرینه متصلدر پس
بو عضله اکر بر طرفیله جذب ایدرسه فخذی کندی یه میل ایله بسط ایدر واکر ایکی طرفیله جذب ایدرسه
فخذی استقامت اوزره بسط ایدر وبو عضله سنك منشأی عظم خاصره نك جمیع ظاهرندن اولوب زائدهٔ
کبرانك سمت اعلاسنه متصل اولوب بر مقدار سمت قدامه ممتد اولدقده فخذی جانب انسی یه اماله ایله بسط ایدر
وبونك امثالی عضلات ابتدا زائدهٔ صغرانك اسفلنه متصل اولوب اندن نزول ایدوب اولکی عضله نك فعلنی
ایدرلر وبو عضله نك فرقی بودرکه بونك بسطی قلیل واماله سی کثیر ومنشأی عظم خاصره نك اسفلی ظاهرندندر
وبر عضله سی دخی اسفل عظم ورکدن سمت خلفه مائل نشئت ایدوب فخذی اول سمته میل قلیل ایله وجانب
انسی یه میل کثیر ایله بسط ایدر واما مفصل فخذی قبض ایدن عضلاتك بری فخذی انسی جانبنه میل قلیل
ایله قبض ایدر وبو بر عضلهٔ مستقیمه درکه عظم خاصره دن نشئت ایدوب اندن اینوب ایکی وترینك بری
عظم متنك اخرینه وبری زائدهٔ صغرایه متصل اولمشدر وبر عضله سی عظم عانه دن نشئت ایدوب زائدهٔ
صغرانك اسفلنه اتصال قیلمشدر وبر عضله دخی بو عضلهٔ ثانیه نك جانبنه ورب اوزره ممتد اولوب زائدهٔ
کبرادن بر جزو کبی اولمشدر وعضلهٔ رابعه سی عظم خاصره دن منتصب اولان قائم نسنه دن نشئت ایدوب
فخذی قبض ایله ساقی دخی جذب ایتمشدر واما فخذی داخل سمتنه مائل ایدن عضلاتك بعضیسی بسط
وقبض بحثنده بیان اولنمشدر وبو نوع تحریکك بر مخصوص عضله سی واردرکه عظم عانه دن نشئت ایدوب
غایتله مستطیل اولوب تا رکبه یه بالغ اولمشدر واما فخذی خارج سمتنه اماله ایدن ایکی عضلهٔ مخصوصه درکه
منشألری عظم عریضدندر واما فخذی خلف سمتنه اماله ایدن ینه ایکی عضله درکه بری عظم عانه نك جانب
وحشی سندن وبری جانب انسی سندن نشئت ایدوب بری برینه التقا ایله مؤرب اولوب زائدهٔ کبرانك مؤخری
قربنده اولان موضع مقعرده ملتحم اولمشلردر قنقیسی منفرد جذب ایدرسه فخذ بسط قلیل ایله انك جانبنه
ملتوی اولوب میل ایدر واکر ایکیسی معا جذب ایدرلرسه فخذ استقامتله خلف سمتنه مائل اولور
وبو مذکوراتی عبرتله تفکر ایدن باری تعالینك عجایب صنعنی بولور سبحان الدائم الباقی (نوع خامس) عضلات
مفصل رکبه یی وحرکاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه مفصل رکبه یی تحریك
ایدن عضلاتك اوچی قدام فخذده وضع اولنمشدر وبونلر فخذده بولنان عضلاتك اکبری وانفسی بولنمشدر وافعالی
بسط ایتمك بیلنمشدر وبو عضلات ثلثه نك بری ایکی قات کبی کورنمشدر وبونك ایکی طرفی واردرکه بری زائدهٔ
کبرادن وبری مقدم فخذدن نشئت قیلمشدر وبو ایکی طرفك بری لحمی اولوب وتر اولمدن مقدم عظم عین رکبه یه
متصل اولمشدر وطرف اخری غشائی اولوب فخذك انسی طرفنده نهایت بولمشدر واما ایکی عضلهٔ باقیه نك
بریسی فخذی قبض ایدن عضلات ایله بیان اولنمشدرکه عظم خاصره دن اولان حاجزدن نشئت ایلدیکی بلنمشدر
وایکنجیسی زائدهٔ وحشیدن نشئت ایدوب عظم عین رکبه یی احاطه ایله تحتنده اولان اجزایه متانت ویرمك
ایچون کتمشدر واندن عظم ساقه یتوب رکبه یی بسط ایله ساقی ممتد ایتمشدر وبر عضلهٔ باسطه سی ملتقای عظم

عانه دن نشئت ایدوب نخذلك انسی جانبندن ورب اوزره نزول ایدوب کتمشدر وعظم ساقك اعلاسندن اولان
جزء مغرقه یتمشدر وساقی انسی جانبنه اماله ایله بسط ویرعضله اخری عظم ورکدن یتمشدر وجانب وحشیدن
ورب اوزره نزول ایدوب عضله مذکوره نك مقابلنه یتمشدر واندن عبور ایدوب موضع مغرقه کتمشدر وساقی
وحشی جانبنه اماله ایله بسط ایتمشدر واکربو ایکیسی بیله برابر بسط ایتسه لر انبساط ساق استقامت اوزره اولور
واما ساقی منقبض ایدن عضلاتك بری بردقیق وطویل عضله درکه عظم خاصره دن وعظم عانه دن یتمشدر
وعضله باسطهٔ داخله نك منشأنه وخاصره وسطنده بولنان حاجزه یقین کتمشدر واندن رکبه نك ایکی طرفنه
ورب اوزره دخول ایدوب اندن نه ظهوره کلمشدر وموضع مغرق رکبه ده نهایت بولوب اکاملتصق اولمشدر
وبونکله ساق فوق سمتنه منجذب اولوب قدمی ارتبه سمتنه اماله قیلمشدر واوج عضله سی دخی واردرکه بری
انسی وبری وحشی وبری وسطی بولنمشدر ووحشی ایله وسط ساقی وحشی سمتنه اماله ایله قابض قیلنمشدر
واما انسی ساقی انسی جانبنه اماله ایله قبض ایدربیلنمشدر اما انسنك منشأی قاعدهٔ عظم ورکدن اولوب
تورب ایله وراء نخذه مروراید وب تاجانب انسی ده ساقه اولان موضع مغرقه واروب اکاملتصل اولمشدر
وآنك لونی اخضره مائل کلمشدر واما وحشی ایله وسطینك منشأ لری بنه قاعدهٔ عظم ورکدن اولوب
اندن یتمشدر لکن بونك ایکیسی جزؤ مغرقه اتصاله جانب وحشیدن یکا میل ایتمشدر ومفصل رکبه ده
برعضله مدفونه واردرکه وسطینك اعانه سنه یتمشدر پس بوصنایعی سیرایدن حیرتنه کتمشدر وکندویه کاوب
عجایب حکمت سیرایتمشدر ومعرفت بدنله معرفت نفسه یتمشدر (نوع سادس) مفصل قدمی تحریك ایدن
عضلاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه مفصل قدمی تحریك ایدن عضلاتك
بعضسی قدمی فوق سمتنه رفع ایدروبعضسی اسفله رفع ایدراما قدمی رفع ایدنلرده برعضله عظیمه واردرکه
قصبهٔ انسیه قدامنده وضع اولنوب رأس قصبه نك جزؤ وحشی سمتدن نشئت ایدوب جهت ابهامه
مروراید ساق اوزره مائل کتمشدروابهامك اصلنه قریب موضعه متصل اولوب قدمی رفع ایتمشدروبرعضله
ینه رأس وحشیدن نشئت ایدوب اندن بروتر یتمشدرکه اصل خنصره قریب موضعه متصل اولوب قدمی
رفع ایتمشدر خصوصا عضلهٔ اولی بوکا مطابق اولدقده ایکیسی معا قدمی استقامتله رفع ایتمشدر
واما قدمی اسفله خافض اولان عضلاتك بری زوجی رأس نخذدن نشئت ایدوب بعده متحد اولوب باطن مؤخر
ساقه میل قیلوب لحمی اولمشدر وانلردن بروتر عظیم نشئت ایدوب عظم عقبه اتصال قیلمشدرکه وتر العقب
نامیله شهرت بولمشدر پس وترمزبور عقب مذکوری وحشی جانبنه مؤرب جاذب اولمشدر تاکیم قدم ارض
اوزرنده ثابت اولسون وبوکا برعضله اعانت قیلمشدرکه لونی بادنجانی اولمشدر ورأس وحشیدن نشأت
ایلیوب بی ارسال وترلحمی اولدیغی حالده کندی نزول ایدوب خلف عقبه عضلهٔ اولینك التصاقی فوقنده
ملتصق اولمشدر اکربو ایکی عضله یه وباوترلرینه برآفت عارض اولسه قدم کوتروم اولور وبرعضله دخی
رأس قصبهٔ انسیه دن نشأت ایدوب اسفله کیدوب ایکی وترمنشعب اولمشدرکه بری قدام ابهامدن اسفل
رسغه اتصال قیلمشدر پس بووترله قدم منخفض ومنقبض اولمشدر ووتر ثانی وتر اولی تجاوز ایدوب ابهامك
اولکی مفصلنه کیدوب انی جانب انسی یه مؤرب بسط ایتمشدر ونخذلك وحشی رأسندن برعضله نشئت
ایدوب بوایکی عضله نك برینه یتمشدر بعده باطن ساقی تجاوز ایتدکده ینه آیرلوب جدا کتمشدر ووتری اسفل
قدمه عبور ایدوب قدمك راحتی باطنته منبسط اولان عضله مشابی بودخی قدمك تحتنه تمامیله منبسط
اولوب احاطه ایتمشدر تاکیم راحت کفده بولنان منافع راحت قدمده هم بولنسون وبوصنعتلرده نیچه حکمتلر
بیلنسون وقدرت باریدن نیچه عبرتلر آلنسون (سبحان الصانع الحکیم دینلسون وهرعیب ونقصاندن
تنزیه وتقدیس اولنسون وعظمت شانته خضوع ایله خشوع قیلنسون (نوع سابع * عضلات اصابع قدمی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اصابع قدمی تحریك ایدن عضلاتدن اکثری
عضلات قابضه درواناری بری قصب وحشی رأسندن نشئت ایدوب انك اوزرنده امتدادا نزول ایله کتمشدر
وبروتر ارسال ایتمشدرکه ایکی وتره منقسم اولوب وسطی ایله بنصری قبض ایتمشدر وبرعضله دخی بوندن
اصغر اولوب خلف ساقدن کاوب ظهری قدمه بروتر ارسال ایتمشدرکه ینه ایکی وتره منقسم اولوب سبابه ایله

خنصری قبضه کتمشدر بعده بوایکی قسمك هر برندن برر وتره منشعب اولوب اوبرندن منشعب اولان وتره
اتصال قیلوب ایکسی بروتر اولدقده ابهامه کاوب انی قبض ایتمشدر واوچنجی عضله که ذکری سبقت ایتمشدر
اول قبضهٔ انسیه نك طرف وحشی سندن یتمشدر وایکی قصبه نك اره سندن اسفله نزول ایتمشدر وبرجزؤنی
قدمی قبض ایچون کوندرمشدر واوبرجزونی ابهامی قبض ایچون وتحریك ایچون انك اولکی کعبنه ایندرمشدر
وبونلر عظم ساق اوزرینه وضع اولنوب اصابعی قبض وتحریك ایچون قیلنمشدر اما کف قدمده وضع اولنان
عضله لردن اون عضله اصابع خمسه یه کاوب هربرینه یمین ویسارندن متصل بولنمشدر پس اکرایکیسی بیله برابر
حرکت ایدرلرسه اصبعی استقامتله قبض ایدرلر واکربری منفرد حرکت ایدرسه کندی جانبنه اماله ایله قبض
ایدرودرت عضله رسغ اوزرنده وضع اولنوب هربری براصبعه متصل اولوب انی قبض ایتمشدر وایکی عضله دخی
ابهام ایله خنصره مخصوص اولوب انلری قبض ایتمکه یتمشدر وقدمی قبض ایدن عضلاتك کثرتنده حکمت
بودرکه اصابعه بالجمله استحکام وقوت ویرمشدر تاکیم حالت نهوض وقیامده ثقل بدنه متانتلریله مقاومت
ایده لروحالت مشیده خوش رفتار ایله نظام اوزره کیده لر واصابع قدمك عضلاتندن بش عضله قدمك فوقنده
وضع اولنمشدر تاکیم اصابعی جانب وحشی یه اماله ایده لر وبش عضله دخی تحت قدمده وضع اولنوب هربری
شق انسیدن کندویه قریب اولان اصبعه کیدوب انی جانب انسی یه اماله ایتمشدر پس بدن انسانده بولنان
درت یوز یکرمی عدد حرکات ارادیه واختیاریه نك تمام وکاملنه واسطه اولان عضلاتك جمله سی بیان اولندیغی
اوزره تمام بش یوز اوتوز عدد عضله یه بالغ اولمشدر (سبحان الخالق الباری المصور) بونه صنعتدرکه
بوترتیب عجیب اوزره بویله نظام بولمشدر حقا که بونی تفکر ایدن عاقل قتی چوق عبرت المشدر وبوصنعتدن
صانعن بیلمشدر اللهم اجعلنا ممن یتفکر فی افعالك ویری اجزاء وجوده من آلائك فیشکرلك علی نعمائك
ویذکرلك باسمائك ویعرفك بصفاتك ویرضی بقضائك ویطلب رضائك فی جمیع احواله سبحان الله وبحمده
سبحان الله العظیم

باب رابع

کیفیت اعصاب وشرائن جانی وعروق وقوای ابدانی وقیافتله معرفت اخلاق واطوار جنانی واختلاف
اشکال اعضا حسبیله اولان اوصاف انسانی واختلاج اعضایه متعلق اولنی فصول خمسه ایله حکیمانه
تفصیل ایدر (فصل اول) منابت ومنافع اعصابی بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) حکمت اوضاع
واشکال اعصابی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه بدنده اولان عصبلرك
بعضسنك منفعتی بالذات وبعضسنك بالعرضدر اما منفعت ذاتیسی بودرکه واسطهٔ اعصاب ایله دماغ
اعضای سائره یه حس وحرکت بخش ایتمشدر واما منفعت عرضیسی بودرکه لحمی شدید وبدنی قوی ایتمشدر
واعصابك مبدأ اصولی دماغ ومنتهای فروعی جلد بشره در ودماغ ایکی جهتله مبدأ اعصاب اولمشدر زیراکه
دماغ اعصابك بعضسنه بالذات مبدأ بولنمشدر وبعضسنه کندو سندن فقار صلبه جریان ایدن نخاع
مذکورك واسطه سیله مبدأ بیلنمشدر اما نفس دماغدن نشئت ایدن عصبلردن انجق اعضاء رأس
ووجه واحشاء باطن حس وحرکت بولمشلردر واما اعضاء سائره اعصاب نخاعدن حس وحرکت
المشلردرحقا که اول جلیل الشان وعمیم الاحسان اولان حنان ومنان حضرتلری لطف وعنایت ایدوب
دماغدن احشایه نزول ایدن اعصاب حرکاتی حفظ وحمایتده احتیاط بلیغ ایتمشدر زیراکه مبدأ لرندن بعید
اولدقلریچون زیاده متانت اقتضا ایتمکله اوج موضعده غضروف ایله عصب میانتده متوسط قوامی اولان
اجرام ایله تغشیه ایتمشدرکه موضع اول حنجره وموضع ثانی اصول اضلاع وموضع ثالث اسفل صدردر
اما دماغدن اعصاب سائره سندن اول عصب که اتك منفعتی اعضایه حس ویرمکدر اما مبدأ اندن بولنان
تاثیر قابض قوتلی اولمق ایچون اول عصب عضو مقصوده اقرب طرفدن نافذ ومتصل قیلنمشدر وبو اعصاب
حسیه زیاده ملایم اولدقچه قوت حسی زیاده ادا ایدر اولوب محتاج متانت اولدقلریچون بونلر اعصاب
حرکت کبی صلب ومتین اولیوب لطیف ولین بولنمشدر ومقدم دماغ مؤخر ندن این وزیاده حساس
اولدیغندن اعصاب حسیه مقدمندن واعصاب حرکت مؤخرندن خلق اولنمشدر وخالق باری مصوره

حضرتلرینك بو افعالندن چوق عبرت النمشدر (نوع ثانی) دماغدن نشئت ایدن اعصاب مقلتینی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه نفس دماغدن نشئت ایدن اعصابك جمله سی یدی زوج عصب بیلنمشدر اما اولکی زوج مبدأی الت شم اولان حلمهٔ ثدیه مشابه ایکی زائده قربنده دماغك بطن مقدمی غورندندرکه اول برکوچك مجوفدر وبو زوجك یسارندن نشئت ایدن فردی یمیننه ویمیننده نشئت ایدن فردی یسارنه کلوب بری برینه ملاقی اولوب صلیب آسا تقاطع ایتمشدر بعده منعطف اولوب یمیننده نشئت ایدن عین یمنایه وشمالدن کلان عین یساره کتمشدر وزجاجیه تسمیه اولنان رطوبتی احاطه ایتمك ایچون فملری وسعتلی یتمشدر وبو تقاطعك منافعی اوچدر بری بودرکه ایکی عینك برینه جاری اولان روح اوبرینه دخی جریان ایتسون وبرینه آفت ایردکده اوبری انك یرینی طوتسون انکیچون عین واحد منغمض اولدقده عین مفتوحك رؤیتی قوت بولور زیرا که عین منغمضك نوری اکا جاری اولور وایکنجی منفعتی بودرکه ایکی عینك مؤدیسی برابر اولوب ایکیسنك رویتی درون تقاطعده رویت واحده اولسون تا کیم کورینن برنسنه حد مشترکده برتمثل قیلسون انکیچون احول کمسنه برنسنه یی ایکی کورر زیرا که انك برکوزی فوق سمتنه وبرکوزی اسفل سمتنه زائل اولوب عین ایله مجرانك تقاطعه طوغری نفوذی باطل اولمشدر وقدام حد مشترکده انکسار عصبدن برحد اخر وجود بولمشدر واوچنجی منفعتی بودرکه ایکی عصب مرقوم بری برینه عماد اولوب بری برینه استناد ایله قوت بولسون وبو تقریب ایله منشألری عینه قریب اولسون واما اعصاب دماغك زوج ثانیسی بیان اولنان زوج اولك منشأی خلفندن جانب وحشیدن نشئت ایدوب عینی محیط اولان نقره نك ثقبه سندن چیقوب عضلات مقله یه منقسم اولمشدر وبو زوج عصب غایتله غلظت بولمشدر تا کیم انك غلظتی مبدأنه قربتندن لازم کلن لینتنه مقاومت قیلسون وانکله قوت بولوب تحریکه قادر اولسون واما مقله نك طبقات عشره سی تفصیلی طویل اولوب بو اجمال مذکور دخی کمال قدرت مولایه دلیل اولمغله بیان اعضاده تطویل حاجت قالمشدر (سبحان من هو الخالق البارئ المصور القدیر لیس کمثله شئ وهو السمیع البصیر نعم المولی ونعم النصیر غفرانك ربنا والیك المصیر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم (نوع ثالث) دماغدن نشئت ایدن اعصابك ازواج خمسهٔ باقیه سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اعصاب دماغدن زوج ثالث حد مشترکله دماغك مقدمی ومؤخری وقاعده سی مابیننده نشئت ایدوب ابتدا زوج رابعه برمقدار اختلاط ایدوب اندن ایریلوب درت شعبه یه منقسم قیلنمشدر اولکی شعبه سی بیان اولنه جق عرق سباتی مدخلندن چیقوب رقبه دن نزول ایدوب حجاب معده یی کچوب انك تحتنده بولنان احشاده توزیع اولنمشدر وشعبهٔ ثانیه سی ثقبهٔ عظم وجنه دن چیقوب جدا اولدقده بیان اولنه جق زوج خامسدن منفصل اولان عصبه اتصال بولمشدر وشعبهٔ ثالثه نك مقصدی قدام وجهده وضع اولنان اعصاب اولوب زوج ثانی چقدیغی ثقبه دن اشرف اعصاب اولان زوج اولك منفذ مجوفندن کچمیوب ازدحام ایله انك تجویفنی منطبق ایتمشدر پس بو شعبه اول ثقبه دن منفصل اولدقده اوچ قسمه منقسم اولمشدر اولکی قسمی ماق عینه میل ایدوب وجنتین وماقین وجفنین وحاجبین وجبهه عضله لرینه اتصال بولمشدر وایکنجی قسمی ذنب عین عندنده اولان ثقبه لردن درون انفه کچوب انفك طبقهٔ باطنه سنده مستغرق اولمشدر واوچنجی قسمی کبیر اولوب عظم وجنه ده مهیا اولان تجویفه نزول ایدوب ایکی فرع اولمشدر برفرعی تجویف باطن فمه دخول ایدوب اسنان فوقانیه یه وانلرك اصولنده اولان لثه یه انقسام ایله وصول بولمشدر وفرع آخری آنده اولان وجنه نك وارنبه نك وشفه نك جلدی کبی ظاهر اعضایه متفرق اولمشدر وبونلر زوج ثالثك اوچنجی شعبه سنك اوچ قسمیدر اما انك دردنجی شعبه سی فك اعلی ثقبه سندن لسانه کچوب طبقهٔ ظاهره سنده متفرق اولوب لسان اندن حاسهٔ ذوقی بولمشدر وانك زیاده سی اسنان تحتانیه میاننده واصولنده بولنان لحومنه وشفهٔ تحتانیه نك درونته متفرق اولمشدر ولسانه کلان شعبه عصب مقله دن دقیق اولدیغندن بو آندن اصلب اولمشدر وبونك صلابتی انك غلظتنه برابر اولوب معادل کلمشدر واما زوج رابعك منشأی زوج ثالثك خلفندن قاعدهٔ دماغه مائل اولمشدر وزوج ثالثله برمقدار اختلاط ایدوب بعده اندن مفارقتله حنکه عبور ایتدکده بوندن حنك حس

بولمشدر

بولمشدر وبو زوج رابع اول زوج ثالثدن اصغر واصلب اولمشدر واما زوج خامسك هر برفردی برزوج اولوب دماغك ایکی جانبندن نشئتله وجود بولمشدر وبونك هر برزوجنك قسم اولی غشاء مستبطن صماخه اعتماد ایدوب انك درونده جمله سی متفرق اولمشدر وصماخه حس سمع اندن کلمشدر واما قسم ثانی اولکیدن اصغر اولوب عظم حنجریده اعمی تسمیه اولنان ثقبه دن نفوذ قیلمشدر وظاهر اولدقده عصب زوج ثالثه مختلط اولمشدر وایکیسنك اکثری عضلهٔ وجنه سمتنه کلمشدر وباقیلری عضلات صدغه واروب متفرق اولمشدر واما زوج سادس مؤخر دماغدن زوج خامسه متصل نشئت ایدوب منتهای درزلامیده اولان ثقبه دن چیقوب اوچ قسمه منقسم اولمشدر برقسمی زوج سابعك تحریکنه اعانت ایچون عضلات حلقه واصل لسانه کلمشدر وقسم ثانی عضلات کتفه متفرق اولمشدر وقسم ثالث ایکیسندن اعظم بولنوب عرق سباتی صعود ایده جك موضعده اکا ارتباط قیلنمشدر واندن احشایه نزول ایدرکن حنجره برابرینه کلدکده اندن شعبه لر متفرق اولمشدر وحنجره یی غضاریفیله رفع ایدن اطرافی فوقنده اولان عضلاته اتصال قیلمشدر وحنجره دن عبور ایلدکده اندن ینه شعبه لر چقوب حنجره نك غضروف ثالثنی اطباق وفتح ایدن اطراف اسفله منکوس اولان عضلاته کلمشدر انکیچون اهل طلب عندنده بونك اسمی عصب راجع اولمشدر وبو عصب نخاعدن چقمیوب دماغدن اینوب کلمشدر تا کیم مستقیم اولوب جذبنده استحکام بولسون وبو عصب زوج خامسدن وزوج سابعدن اولمیوب زوج سادسدن اولمشدر زیرا که بونك ماقبلی لین ومابعدی معوج اولمغله بونك کبی صلابت واستقامتله نزول ایتمزلرکه متانت بولوب صعود ورجوعه قابل اوله لر وبو شعب راجعه یی مبدألرندن تبعیدك حکمتی کسب صلابت وقوتدر واعصاب راجعه نك اقواسی حنجره یی اطباق عضلاته متفرق اولان عصبدر بعده بو عصبك زیاده سی اندن نزول ایدوب شعبه لری حجاب وصدرك اغشیه وعضلاتنه کیدوب انده یورك وریه واورده وشرایینه متفرق اولمشدر وباقیسی حجابه کچوب بیان اولنان زوج ثالثدن نزول ایدن شعبه یه مشارکتله احشا غشالرینه متفرق اولوب عظم عریضده نهایت بولمشدر واما زوج سابعك منشأی دماغ ایله نخاعك مشترکلرندن اولوب اکثری لسانی تحریك ایدن عضلاته کلمشدر واندن متشعب اولوب عظم درقیله عظم لامینك مشترك اولان عضلاتنه واروب متفرق اولمشدر واقلی بونلره مجاور اولان اعصابه متفرق اولمشدر وبو ترتیب غریب وترکیب عجیب اول خالق بارینك قدرت وحکمتیله نظام بولمشدر (نوع رابع) فقرات رقبهٔ نخاعدن نشئت ایدن اعصابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه نخاع رقبه دن نشئت ایدوب فقره لرندن سلوك ایدن اعصابك جمله سی سکز زوج عصب بیلنمشدر اما اولکی زوج فقرهٔ اولینك ایکی ثقبه سندن چیقوب مجرد عضلات رأس ایله متفرق اولمشدر وبو زوج دقیق وصغیر قیلنمشدر تا کیم مخرجی ضیق اولسون وعظم فقره متانتی اوزره قالسون واما زوج ثانینك مخرجی فقرهٔ اولی ایله ثانیه نك میاننده بیان اولنان مشترك بولنان ثقبه لردن بولنمشدر وبو زوجك اکثرندن اعضاء راس حس لمسی بولمشدرکه قفانك فوقنه مؤرب صعود ایدوب قدام راسه منعطف اولمشدر واذنینك طشره طبقه لرنده تمکن ایدوب بیان اولنان زوج صغیرك تقصیرینی تدارك قیلمشدر وبونك باقیسی خلف عنقده اولان عضله لره وعضلهٔ عریضه یه کلمشدر وانلر انکله حرکت بولمشدر واما زوج ثالثك مخرجی فقرهٔ ثانیه ایله ثالثه بیننده مشترك اولان ثقبه لردندرکه هر برفردی ایکی فرعه منقسم اولوب برفرعی انده بولنان عضلاته متفرق اولمشدر خصوصا راسی رقبه ایله تقلیب ایدن عضله لره بو فردك شعبه لری کلمشدر وانده اولان فقره لرك شوکه لرینه صعود ایدوب انلرك اصولنه ملتصق اولمشدر اندن انلرك رؤسنه چقوب اول سنسنه لردن نشئت ایدن رباطات غشائیله مختلط اولمشدر واندن کچوب اذنین اطرافنه منعطف اولمشدر وابدان بهایمده تحریك اذنین ایچون ایکی قولغه منتهی اولمشدر وایکنجی فرعی قدام سمتنه منعطف اولوب عضلهٔ عریضه کلمشدر وصعوده باشلدقده اکا عروق وعضله لر ملتفت اولمشدر وانلرله متانت واستحکام بولمشدر وبو فرع ثانی بهایمده عضلات صدغین واذنینه اختلاط قیلمشدر واما زوج رابعك مخرجی فقرهٔ ثالثه ایله رابعه میاننده مشترك اولان ثقبه لردن اولمشدر وذکر اولنان فوقنده بولنان زوج ثالث کبی برجزؤی مقدمه وبرجزؤی مؤخره منقسم اولوب جزء مقدمی اصغر اولمغله زوج خامسه مختلط اولمشدر وجزء مؤخری

سمت خلفه رجوع ايدوب اول عضلاته كيدوب سنسنه لره وصول بولمشدر ورأس ايله رقبه ميانتده مشترك اولان عضلاته شعبه لركوندروب اندن صلبه اينوب نهايت بولمشدر واما زوج خامسك مخرجي فقرهٔ رابعه ايله خامسه بيننده مشترك اولان ثقبه لردن اولمشدر بنه مافون كبي ايكي فرع اولوب فرع مقدمي اصغر اولغله عضلات خديه كلمشدر وراسي قدام سمتنه منحني ايدن عضلاته وراس رقبه ايله مشترك اولان عضلاته متفرق اولمشدر وفرع مؤخري ايكي شعبه اولوب برشعبه سي فرع مقدم ايله شعبهٔ ثانيه ميانتده توسط قيلمشدر وكتفك مواضع فوقانيه سنه كاوب التنجي ويدنجي زوجك بر رمقدارينه مختلط اولمشدر وايكنجي شعبه دخي التنجي ويدنجي زوجك شعبه لرينه مختلط اولوب وسط حجابه عبور قيلمشدر واما زوج سادس وسابعك مخرجلري بيان اولنان ثقبه لرك ترتيبي اوزره تحتنده بولنان ثقبه لردن اولمشدر واما زوج ثامنك مخرجي فقرات رقبه نك اجزاسيله فقرات صلبك اوليسي بيننده مشترك اولان ثقبه لردن اولمشدر وبواوج زوجك شعبه لري بري برينه مختلط اولمشدر والتنجي زوجك اكثري مسطح كتفه كلمشدر واقلي دردنجي وبشنجي زوجك قليللريله حجابه نزول قيلمشدر ويدنجي زوجك اكثري كاوب اقلي بشنجي زوجك قليللريله رأس وعنق وصلبك عضله لرينه واندن حجابه وصول بولمشدر وسكزنجي زوجك اقلي كتفه كاوب اكثري عضله وساعده متفرق اولمشدر واما حجاب اعصاب مذكوره دن بهره مند اولديغندن حكمت بودركه حجابه وارد اولان فوقندن نزول ايتمكله انقسامي آسان اولمشدر وحجابك فعلي كريم اولمغله اعصابي متعدد مباديدن كلمشدر تاكيم بومبدأ ينه اصابت ايدن آفتله فعلي باطل اولسون سبحان من هوالخالق البارىء المصور جل شانه (نوع خامس) صدر وصلبك فقراتي نخاعندن نشئت ايدن اعصابي بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه فقار صدرك نخاعندن نشئت ايدن اعصابك جمله سي اون ايكي زوج عصب خلق اولنمشدر اما زوج اولك مخرجي فقار صدردن فقرهٔ اولى ايله ثانيه ميانتده مشترك اولان ثقبه لردن بولنمشدر وايكي جزؤه قسمت قيلنمشدر وجزؤ اعظمي عضلات صلب واضلاعه تفريق اولنمشدر وجزؤ اصغري ايكي اولكي ضلعه ممتد اولوب اعصاب عنقك زوج ثامني رفاقتيله معايدين سمتلرينه كاوب ساعدين وكفينه وصول بولمشدر واما زوج ثانينك مخرجي بيان اولنان مشترك ثقبه لر اولوب ايكي جزؤه منقسم اولمشدر برجزؤي ظاهر عضده توجه ايدوب اكاحس لمسي بخش ايتمشدر وبرجزؤي دخي ازواج باقيه ايله جمع اولوب مفصل كتفي وصلبي تحريك ايدن عضله لره كتمشدر واما فقار صلبدن نشئت ايدن اعصابك كتفه كليمان شعبه لري عضلات صلبه وعضلات اضلاعه كلمشدر واما فقار اضلاعدن نشئت ايدن اعصاب ايتجق اضلاع اره سنده بولنان عضلاته وعضلات بطنه وصول بولمشدر وبوعصبلرك شعبه لريله معا عروق ضاربه وساكنه جاري اولوب بيان اولنان مخارج اعصابدن بالجمله داخل اولمشدر واما اعصاب قطن اعصاب بطن وصلب ايله مشترك بولنمشدر زيراكه اعصاب قطن ايكي جزوه تقسيم اولنمشدر وانك برجزوي اوچ زوج قيلنمشدركه عضلات انلر بيلنمشدر وجزو آخري ايكي زوج بولنمشدركه عضلات بطن انلر قيلنمشدر واما اولكي جزوينه دماغدن نزول ايدوب عصب مختلط اولمشدر وايكنجي جزوي كه بطندن كان ايكي زوج عضله اولمشدر انلر ساقين سمتنه عظيم شعبه لر كوندروب اولكي جزونك ايكنجي زوجندن انلره شعبه لر كلمشدر وبرشعبه دخي اعصاب بجزلك اولكيسندن كاوب جمله سي بري برينه مختلط اولمشدر وبعضيلري ورکده قالوب بعضيلري ساقين اسافلنه تنزل قيلمشدر اما خلف بدنده ونخذين ايچنده عروق وعضلات كثيره اولمغله طرف عظم عانه دن نشئت ايدن عضلاتك خلف بدندن ودرون نخذيندن رجلين سمتنه طريقي اولديغندن عضلات رجلين ايچون مخصوص عصبدن برجزء درون خصيتينه نزول ايدن مجرايه واروب ادخال اولنمشدر تاكيم عضلات عانه يه توجه ايدوب اندن عضلات ركبتينه اينوب كتسون واما عجز كه ديدرانك عضلاتي التي زوج اولديغي بجيدر وانك برزوجي قطينه عضله سنه مختلط اولمشدر وباقيسي بش زوج عصب وعجز عندنده نشئت ايدن برفرد عصب بولنرلر جمله سي مقعد وذكر ومثانه ورحم عضلاتنه وغشاء بطنه وعظم عانه نك اجزاء انسيهٔ داخله سنه وعظم عجزدن كلان عضلاته بوجمله يه متفرق اولمشدر وبوفصلده بيان اولنان اعصابك عددي مقدم تفصيل اولنان عضلاتك عددي مقداري تماما بشيوز اوتوز عصبده نهايت بولمشدر چون بيان اولنان دقايق صنعت ايدان اول صانع حكيمك كمال قدرتنه

دلالات ايدوب نوع انسانه اولان نوال ونعمتنه اجزاى اعضاى بدن دمبدم شهادت قيلمشدر پس بوصورتده جمع اولان صنعتلرى سيرايدن آكاه صانعن بيلمشدر وكندويى غريق بحر عنايت بولمشدر ومولاسنه جان ودلدن محبت قيلمشدر وهرحالده اكامتوجه اولمشدر (فصل ثانى) منابت عروق ضاربه يى وفوائدنى تفصيلا بش نوع ايله بيان ايدر (نوع اول) بوركدن نشئت ايدن شريان وريدى يى بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه بدنده اولان عروق ضوارب كه انلره شرائين ديرلر حركت ايدن جان طمرلر ايدر وبونلرك برندن ماعدا جمله سى متجرك بولنمشدر ومستبطن اولنلرى صيانت ايچون جلدن اصلب خلق اولنمشدر زيرا كه بونلر جوهر روحك حركت مقصودهٔ قويه سى ضربنه ملاقى بولنمشدر اما منبت شرائين بوركك ايكى تجويفندن تجويف يسارى قيلنمشدر زيراكه تجويف يمينى كبده قريب اولديغندن غدايى جذب وهضم ايله مشتغل بيلنمشدر واما شريان وريدىكه شرائينك جمله سندن اقدم واصغر اولمشدر ويوركك تجويف يسارندن نشئت ايدوب آق جكرده محل ومقسم تنفس اولان ريه دروننه كلمشدر وبوشريان غداى ريه اولان دمى بوركدن اكاايصال قيلمشدر زيرا ريه غداسن بوركدن المشدر وبوشريانك منبتى بوركك اجزاء رقيقه سندن وعروق وريدى يه نفوذايده جك موضعدن اولمشدر وبوشريان شرائين سائره نك خلافنجه برطبقه دن وجوده كلمشدر تاكيم انبساط وانقباض ايچون الين واسلس اولسون وريه جوهرينه ملايم بخاره منسوب اولان دم لطيف بوركدن درون ريه يه ترشح ايلدكده اندن اول ترشح سهولت بولسون وبيان اولنه جق وريد اجوفك درونده دم جارينك زياده طبخنه محتاج اولديغى كبى بونده احتياج اوليه خصوصا بونك مكانى بوركه قريب اولمشدر وبوكا محراطيخ ايدن قوت حاره سهولتله وصول بولمشدر وبوشريان وريدينك ايكى غشاسى وارد ركه خارج مدخلندن داخلنه تعوذ قيلمشدر وبونك متانته احتياجى اولمديغندن ايكى غشا ايله اكتفا قيلمشدر تاكيم بخارد خانينك ومحراطيخ اولنمش قانك ريه سمتنه اندفاعى آسان اولسون واما بيان اولنه جق وريد اجوف كرچه ريه نك مجاوريدر لكن صلب قريبنده ريه مؤخرى سمتندن كلمشدر ومقدمندن متشعب اولدقده اجزاوشعبه لرى درون ريه يه نفوذ بولمشدر وبونلردخى باري تعالى حضرتلرينك قدرتنه دلالات ايدوب كمال عنايتنه شهادت قيلمشدر سبحان الله (نوع ثانى) بوركدن نشئت ايدن شريان كبيرك وجودنى وشعبه لريله كتف ويدينه صعودنى بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه شريان كبير بوركك تجويف يسارندن نشئت ايدوب ايكى شعبه اولمشدر واما شعبهٔ كبيره سى بوركك اطرافنى طواف ودور ايدوب اقلى بورك اجزاسيله اختلاط قيلمشدر واما شعبهٔ صغيره سى دخى بوركك خلفندن عبور ايدوب اقلى تجويف ايمنه متفرق اولمشدر وبوايكى شعبه نك اكثرلرى بنه ايكى قسم اولمشدركه قسم اصغرى اعلايه صعود وقسم اعظمى اسفله نزول قيلمشدر ونزول ايدن قسمك مقدارى صعود ايدن قسمدن اعظم اولديغنده حكمت بواولمشدركه نزول ايدن قسم بوركدن اسفلده وضع اولنان اعضاء كبيره وكثيره يى حرارتيله تربيه ايدوب نشوونما ويررا اولمشدر ويوركك فوقنده بولنان اعضاى شريفه صغيرة المقدار وقليلة العدد اولديغندن انلرى تربيه ايدن قسم ساعد اصغر قيلنمشدر وبوشريان كبيرك مخرجي اوزرنده اغشيهٔ ثلثهٔ صلبه واردركه بوركك داخلندن انكله برابر خارجه چيقوب اكااستحكام ويره كلمشدر وبوايكى قسم مزبورك قسم صاعدى بوركك فوقنده بنه ايكى قسم اولمشدر وبونك قسم اكبرى موضع قلاده يه چيقوب اندن جانب يمينه مؤرب دونوب انده اولان لحم رخوه ايرشدكده بودخى اوچ قسم اولمشدر وبونك ايكى قسمى سباتين اولوب بيان اولنه جق شاه طمرلره معارقبه نك يمين ويسارندن رأسه چيقوب انقسامنده انلره موافقت قيلمشدر واوچنجي قسمى قسى يه وايكى اولكى ضلعلره وفقرات رقبه نك ستهٔ فوقانيه سنه وترقوته متفرقه اولوب فوق كتفه بالغ اولمشدر واندن اعضاء يدينه نزول ايدوب انلرده متفرق اولوب نهايت بولمشدر وقسم صاعدك قسم اصغرى ابط يسارلك سمتنه چقوب همان قسم اكبرلك قسم ثالثى كبى متفرق اولمشدر پس واسطهٔ شرائين ايله اعضاى بدن حيات جان بولمشدر زهى خالق بارى كه تركيب ايدانك ترتيب ونظامن انواع اعضا ايله قيلمشدر وهرعضوه جان طمرلرندن حيات وقان طمرلرندن غدا بخش ايتمشدر (نوع ثالث) اعضاء رأسه صعود ايدن شرائينى بيلدير ر* (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه شريان كبيرك قسم صاعدنك سباتين تسميه اولنان ايكى شريانى

رقبه یه منتهی اولدقده هر بری ایکی قسم اولمشدر که بری مقدم وبری مؤخرنامن المشدر اما قسم مقدم دخی ایکی
قسم اولمشدر که بری مستبطن اولوب لسانه کلمشدر وباقیسی فك اسفلك عضلات باطنه سنه متفرق اولمشدر
وبر قسمی مستظهر اولوب عضلات اذنین وعذارینه کلمشدر وشعب کثیره سیله قفاء رأسه چقوب یمیندن کلان
شعبه لرلك اطرافی یساردن کلان شعبه لرلك اطرافیله فرق راس اوسطنده بالجمله متلاقی اولمشدر واما قسم
مؤخری دخی ایکی قسم اولمشدر که بری اصغر وبری اکبر اسمنی بولمشدر اما قسم اصغرلك اکثری سمت خلفه
ارتقا ایدوب مفصل رأسی احاطه ایدن عضلاته متفرق اولمشدر وباقیسی قاعدهٔ مؤخر دماغه متوجه اولوب
درزلامی عندنده اولان ثقبهٔ کثیره دن دخول قیلمشدر واما قسم اکبر استقامت اوزره چیقوب قدام ثقبهٔ
کبیره ده اولان ثقبهٔ حنجریدن شبکه یه داخل اولمشدر واندہ طبقات اوزره طبقات اولان عروق ملتصقه یه
شبکه مثالی منتسج اولدقده قدام وخلف ویمین ویساره متفرق اولوب شبکه دن منتشر اولمشدر وشبکهٔ
مذکوره دن برزوج شریان اولکی مثالی مجتمع اولوب غشائیدن دماغه نفوذ ایدوب اول غشاء رقیق ایچنده
اجزاء دماغه متفرق اولمشدر بعده بطون جرم دماغه وارنجیه دلك بونك صعود ایدن شعبه لرینك ضیق
ومجتمع اولان فلری فرق رأسدن نزول ایدن عروق وریدیه شعبه لرینك واسع ومنعطف اولان فلرینه
داخل ومنطبق اولمشدر زیرا که عروق وریدیه عروق ضاربه یه ساقی کلمشدر ومنصب اولان دمك
ظروفنك احسن اوضاعی مکبوب الاطراف اولمشدر واما عروق روح انجق روحی افاده قیلمشدر حال بوکیم
روح لطیف ومتحرك وساعد اولمدیغندن ظرفی مکبوب الطرف اولمغه محتاج دکلدر بلکه روحك ظرفی
مکبوب الطرف اولسه انك مقارن اولدیغی دمك افراط استفراغنه واندن روحك عسر حرکتنه مؤدی
اولوردی زیرا که حرکت روح سمت فوقه اسهل کلمشدر ودماغه لازم اولان تسخین کبی فوائدن روحدن دماغه
صعود ایدوب انده متفرق اولمدیچون روحده بولنان حرکت ولطافت کفایت قیلمشدر انکیچون شبکهٔ
مرقومه دماغ التنده بسط اولنوب ابتدادم شریانی انده تردد ایدوب روح ایله مجرا منطبخ اولوب مزاج
دماغی یه تشبه قیلمشدر بعده عظم ایله غشاء صلب اره سنده تدریج ایله کلمشدر ودماغه دخول ایدوب انده
بولنان اعضا وحواسه متفرق اولمشدر وبو ترتیبی وترکیبی تفکر وتذکر ایدن اهل خبرت بولندن نیچه عبرت
آلمشدر وبو صنعتك صانعی هر نسنه یه قادر بولمشدر وبو صورتدن مصورلك کندویه اولان عنایت وصیانتن
بیلمشدر ومولاسنه کمال محبتله توجه قیلوب انسی حضورنده انکله قالمشدر (نوع رابع) بورکدن اسفله نزول
ایدن قسم اعظم شریانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که بورکدن عضلات بدنه
توزیع اولنان شریانك بیان اولنان قسم اعظمی ابتدا بورکدن استقامت اوزره نازل اولوب فقرهٔ خامسه یه اتکا
قیلمشدر زیرا که انك موضعی بورکك باشی مقابلنده اولمشدر وفقرهٔ مذکوره دن اسفله منحرف اولوب فقار صلب
اوزرنده نزول ایدوب عظم عجزه وصول بولمشدر وبو قسم اعظم نزول ایدرکن بورکن تجویف ایمنده
متفرق اولان شریان صدرلك برابرینه کلدکده برکوچك شعبه کوندرمشدر که ریه نك صدردن اولان
طرفنه متفرق اولوب قصبهٔ ریه نك اطرافنه دخی وصول بولمشدر بعده بو قسم نازل صدرلك برابرنده اولان
فقره لره کلدکجه هر برینه برر شعبه ارسال قیلمشدر که نخاع واضلاع ارالرینه متفرق بولمشدر بعده صدری
تجاوز یلدکده اندن ایکی شریان تفرع ایدوب یمین ویساردن حجابه کیدوب انك اجزاسنه منقسم اولمشدر بعده
بو قسم نازلدن برشریان ممتد اولمشدر که اندن اوج شعبه تفرع قیلمشدر که برشعبه کبده وبری طحاله وبری
دخی مقعده وصول بولمشدر وشعبهٔ کبداندن کچوب مثانه یه دخی کلمشدر بعده بو قسم نازلدن برشریان
ممتد اولمشدر که حول امعاده اولان جداول دقیقه یی بولمشدر بعده بو قسم نازلدن اوج شریان منفصل
اولمشدر که اصغری مخصوص کلیهٔ یسرایه کلمشدر واول بوندن حیات بولمشدر واول کلیه نك لیفلرینه والی محیط
اولنلره متفرق اولمشدر واول ایکی اکبری کلیتین درونته دخول قیلمشدر انلردن کلیتین ماءدم کبی کبدی
وجه مشروح اوزره جاذب اولمشدر زیرا که درون کبده هضم ثانیدن قواسه کلین دمك ماء لطیفی کلیتینه
طولوب اندن غدالردن الدقده انلرده قالان ماء کثیف مثانه یه کلمشدر وکلیتیندن دخی ایکی شریان منفصل
اولوب رجال ونساده درون انثیینه ایتمشدر وکلیهٔ یمنادن منفصل اولان بیضهٔ یمنایی بولمشدر وکلیهٔ یسرادن

نزول ایدن بیضهٔ یسرایه کلمشدر بعده بو قسم نازلدن شرائین متعدده متفرع اولوب معاء مستقیمك حولنده
بولنان جداول عروقه متقسم اولمشدر وشعبه لری فقره لرثقبه لرندن نخاعه دخول ایدوب انده جمله سی
متفرق اولمشدر بعده بو قسم نازلدن اوج شریان ممتد اولوب ایکیسی خاصره یه وبریسی انثیین جلدینه واروب
انده متفرق اولمشدر بعده اصل نازلدن برکوچك زوج شریان تفرع قیلوب رجال ونساده قبله کلمشدر واندہ
اولان عروقه مختلط اولمشدر بعده اصل نازله که قسم اعظمدر اول فقرات صلبك اخرینه منتهی اولدقده بیان
اولنه جق عروق ایله بیله ایکی قسم اولمشدر برقسمی یمینه وبرقسمی یساره کیدوب هر بری برعظم عجزی
احاطه ایدوب اندن ایکی نخذه تنزل قیلمشدر وهر برندن عجز تحتنده برر شعبه منفصل اولوب بری مثانه یه وبری
سره یه وصول بولمشدر وسره عندنده بری برینه ملاقی اولوب ایکیسندن فروع کثیره تشعب قیلمشدر
بعضیسی عظم عانه اوزرنده وضع اولنان عضلاته متفرق اولمشدر وبعضیسنك اطرافی طریق مثانه دن رجالده
استقامت اوزره الته کلمشدر ونساده اطراف قبله کلوب داخلنه منعطف اولوب ینه انده ملتصق اولمشدر
واندن برکوچك زوج قالمشدر که رحمه کلوب داخل اولمشدر سبحان من تحیر فی بدایع صنایعه
عقول الفحول سبحان من صور الانسان فی احسن صورة بلاقصور فنهم اناث ومنهم ذکور وسبحان
من هو المنزه عن العجز والنسیان والفتور (نوع خامس) نخذین وساقین وقدمین سمتلرینه نزول ایدن شرائینی
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که رجلین سمتنه تنزل ایدن قسمین ومرقومین دن
هر بری ایکیشر شعبهٔ عظیمه اولمشدر برشعبه سی وحشیه وبرشعبه سی انسیه نامیله شهرت بولمشدر ونخذده
وضع اولنان عضلاته شعبه لرکوندرمشدر بعده ساقینه نزول ایدرکن انده اولان عضلاته دخی شعبه لر
ایندرمشدر بعده قدمه نزول ایدوب قدام سمتنده ابهام ایله سبابه مابینته شعبهٔ عظیمه سیله میل قیلمشدر
وقلان شعبه لری اجزاء قدمك اکثرنده مستبطن اولمشدر وبیان اولنه جق شعب وریدیه نك تحتنده مرور
ایدوب سائر اصابعه کلمشدر اما بیان اولنان شرائین که جان طمرلریدر بونلرلك بعضی ضارب وریدیه نك
شعبه لری کبی وفقرهٔ خامسه یه نفوذ ایدن ضاربك شعبه لری کبی وقلاده موضعنه صعود ایدن شریانك
شعبه لری کبی وابطه میل ایدن شریانك شعبه لری کبی وشبکه ده متفرق اولان سبابتین ومشیمه کبی وحجابه
کلان شریانن شعبه لری کبی وبرشعبه ایله کتفه نفوذ ایدن شریان کبی ومعده یه وکبده وطحاله وامعایه نزول
ایدن شرائین کبی وبطن طرفندن عظم عجزه منفرد نزول ایدن شریان کبی اعضاء باطنه ده اولان شرائین عروقه
مرافقت ایتمیوب منفرد قالمشدر واما قلان اعضاء ظاهره ده اولان شرائین بالجمله مصادمدن محفوظ اولمق
ایچون عروق التنده مستور قالوب عروق وریدیه اول شرائینه جنه کبی حافظ اولمشدر واما اورده تسمیه اولنان
عروق که قان طمرلریدر وبو شرائین اولان جان طمرلری بونلر بری برلرینه ایکی منفعت ایچون مقارن اولمشدر
بریسی بودر که اورده اغشیهٔ مجلله ایله مربوط اولوب انلره تماس اولان اعضا ایکیسندن قان وجان
استفاده ایدرلر وایکنجی منفعتی بودر که شرائین ایله اورده بری برلرندن جان وقان کسب ایدرلر پس بدن انسانده
وضع وترتیب اولنان جان طمرلری بونلردر که بیانی قلمه کلمشدر وجمله سی تمام ایکیوز عدد شریانه بالغ
اولمشدر سبحان من خلق الانسان فی احسن تقویم لاحول ولاقوة ولاقدرة لنا الا بالله العلی العظیم یارب
العالمین اجعلنا من العالمین والعاملین (فصل ثالث) منابت عروق ساکنه یی ومنافعنی التی نوع ایله تفصیلا
بیان ایدر (نوع اول) کبددن نشئت ایدن عرق بابك فروع ومنافعن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه
اهل تشریح دیمشلردر که عروق ساکنه بالجمله کبددن نشئت قیلمشدر وکبددن ابتدا ایکی عرق وجوده
کلمشدر که بری کبدلك جانب مقعرندن وجود بولمشدر وانك اکثر منافعی غدایی معده دن کبده جذب ایتمك
اولمشدر وبو عرق اطبا بینده باب اسمیله شهرت بولمشدر وعرق ثانی کبدلك جانب محدبندن ظهوره کلمشدر
وانك اکثر منافعی بودر که غدایی کبددن اعضایه ایصال وقسمت قیلمشدر وبو عرق اجوف نامنی المشدر
اما باب اولان عرقك تجویف کبده مفرق اولان طرف ابتدابش قسمه تمشدر واطرافی محدب کبده یه تدکده
تشعب ایتمشدر وبر شعبه سی مراره یه کتمشدر وبونك شعبه لری شجرلك تحت الارض اولان اصولی امثالی
درون کبده متفرق یتمشدر واما بابك تقعیر کبده متصل اولان طرفی اندن منفصل اولدقده سکز قسم

اولمشدر کہ ایکی قسمی کوچك والتی قسمی بیولہ صورت بولمشدر اما ایکی کوچك قسمك بری اثنی عشر تسمیه
اولنان معائك کندوسنه اتصال قیلمشدر واندن غدایی جذب ایده کلمشدر وبوندن دخی شعبه لر منقسم اولوب
قره اس تسمیه اولنان جرمه متفرق اولمشدر وقسم ثانی اسافل معده یه نزول ایدوب معده نك فم تحتانیسی
اولان بواب عندنده متفرق اولمشدر کہ اندن جذب غدا قیلمشدر واما اقسام ستهٔ باقیه نك بری جانب مسطح
معده یه کلمشدر کہ ظاهر معده غداسن اندن المشدر زیرا کہ باطن معده ملاقات غدا ایله متغدی اولمشدر
واما اقسام سته نك ایکنجیسی طحاله وصول بولمشدر کہ طحال اندن تغدی قیلمشدر وطحاله وصولاندن
مقدم اندن شعبه لر منفصل اولوب قره اس جرمنه کلمشدر کہ اکا غداویرمشدر وطحاله اتصالیله یله اندن
برشعبه رجوع ایدوب معده نك جانب شمالنده منقسم اولمشدر کہ اول جانب اندن غداسن بولمشدر وطحاله
نفوذایدن شعبه طحالی توسط ایلدکده ایکی جزؤه منقسم اولمشدر کہ برجزؤی صعودوبری نزول قیلمشدر
وصعود ایدن جزؤایکی جزوه منقسم اولوب برجزؤندن طحالك جزؤفوقانی سنده یعنی نصفنده شعبه لرمتفرق
اولمشدر کہ اول نصفه انلردن غدا کلمشدر وجزؤ ثانیسی ظاهره کلوب معده نك محدب نهایتنه ایروب اندہ ایکی
جزواولوب بری معده نك جانب یساری ظاهرینه متفرق اولمشدر کہ اول جانب غداسن اندن المشدر وبرجزوی
فم معده یه مفرق اولمشدر کہ فضل حامض سودایی اکادفع قیلمشدر وفضولدن چقوب فم معده یی تردید
وتحریکه تمشدر وشهوت واشتهایی ایقاظ وتهییج ایتمشدر واما طحالی متوسط اولان شعبه دن نزول ایدن
جزؤدخی ایکی جزء اولمشدر برینك شعبه لری طحالك نصف اسفلنه متفرق اولمشدر کہ اول نصف اندن تغدی
قیلمشدر وجزؤ ثانیسی شحمدن ظهور ایدوب اندہ متفرق اولمشدر کہ اندن شحمه غدا کلمشدر واما اقسام سته نك
اوچنجیسی جانب شماله واروب معاء مستقیمك حولنده اولان عروقك جداول دقیقه سنه متفرق اولمشدر کہ
غدانك اسفلده بولنان حاصلندن غداسن المشدر واما اقسام سته نك دوردنجیسی شعرامثالی اینجه شعبه لره
منقسم اولوب بعضیسی محدب معده نك جانب یمینی ظاهرنده طحال جهتندن شمال معده یه کلان جزوه
مقابل اولدیغی حالده متفرق اولمشدر وبعضسی یمین شحمه توجه ایدوب عرق طحالك شعبه لرندن ویسار
معده دن یمینه کلان جزءه مقابل اولدیغی حالده متفرق اولمشدر واما اقسام ستهٔ نك بشنجیسی امعاء قولون
حولنده اولان جداول دقیقه یه متفرق اولمشدر کہ غدایی اندن اخذایده کلمشدر واما التنجی قسمك اکثری صائم
حولنده وبعضسی اعوره متصل اولان اینجه لیفلر حولنده متفرق اولمشدر کہ غدایی انلردن المشدر سبحان
الله وسبحان من هو الخلاق الرزاق جلت عظمته وکملت قدرته (نوع ثانی) کبددن نشئت ایدن عرق اجوفك
بعض فروع ومتافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر کہ عرق اجوفك اصلی ابتدا
کبد ایچنده شعرامثالی متفرق اولمشدر کہ بنه شعرامثالی متشعب اولان عرق بابك شعبه لرندن غدایی
جذب ایده کلمشدر واما عرق اجوفك شعبه لری کبدك ظهری محدبندن جوفنده وارد اولمشدر واما عرق بابك
شعبه لری تقعیر کبددن جوفنه ورود قیلمشدر پس بو اجوفك ساقی ظهر محدب کبد عندنده طلوع ایدوب
ایکی قسم اولمشدر کہ بری اعظم وبری اصغر وجود بولمشدر وقسم اصغری صعود وقسم اعظمی هبوط
قیلمشدر اما قسم اصغری صاعد درون جابه کلوب اکا ایکی عرق اعطا ایدوب اندہ متفرق اولمشدر کہ اکا
غدایی کرم قیلمشدر بعده قسم صاعد یورکان غلافنه برابر کلوب اکا شعب کثیره ارسال قیلمشدر واندہ شعر
امثالی متفرق اولمشدر وغلافه غدا ایدن کلمشدر بعده قسم صاعد ایکی قسم اولمشدر کہ بری اعظم وبری
اصغر صورت بولمشدر اما قسم اعظم یورکه کلوب انك اذن یمناسی عندنده داخلنه دخول قیلمشدر وبوعرق
یورکك عروقنك اعظمی اولدیغنده حکمت بو اولمشدر کہ سائر عروق استنشاق نسیمی تعمیم ایدوب بوعرق
اعظم غدا ایچون قالمشدر وغدا ایسه نسیمدن اغلظ اولدیغندن منفذی اوسع وظرفی اکبر اولمغه محتاج
اولمشدر وبوعرق اعظم یورکه داخل اولدقده اکا غشیهٔ ثلاثه اعطا قیلمشدر کہ منفعتلری خارجدن درونه
کلمشدر وبو اغشیهٔ ثلاثه اغشیهٔ سائره دن اصلب اولمشدر تا کیم یورکك تمددی عندنده انلردن غدایی جذب
ایدوب منبسط اولدقده عودت ایلمسون واما قسم اصغر بودرکه برابر جیقدقده اکا اوچ قسم عرق ارسال
ایتمشدر کہ بری یورکدن ریه سمتنه کتمشدر ومنبت شرائین عندنده یورکك یسارینه قریب موضعده بتمشدر

وتجویف

وتجویف ایمنده ریه سمتنه منعطف اولوب اکا یتمشدر وبو عرق مرقوم شرائین امثالی ایکی غشالی بتمشدر
انکیچون اطبا بو کا وریدشریانی تسمیه ایتمشدر وبونك منفعتی بو اولمشدر کہ بوندن ترشح ایدن دم بغایت رقت
بولمشدر وریه جوهرینه مشاکل کلمشدر زیرا کہ بودم رقیقی یورکدن قریب العهد اولدیغندن بونده طبخ
اولمیوب شریان وریدی یه منصب اولدقده اندہ محراطبخ اولنمشدر اما اقسام ثالثه نك ایکنجیسی یورك حوالنده
ملتف اولوب درونده متفرق اولمشدر کہ یورکه غدا اندن کلمشدر واما اوچنجی قسمی مخصوص انساندن جانب
یساره میل ایدوب فقرات صدردن فقرهٔ خامسه یه کیدوب اکا اتکا ایدوب اضلاع ثمانیهٔ تحتانیه یه وانلره
قریب اولان اضلاعه منقسم اولمشدر واما قسم صاعد یورك ناحیه سنی کچدکده اندن صدری تنصیف ایدن
اغشیه نك وغلافك اعالیلرینه وتوئه تسمیه اولنان لحم رخوه شعرامثالی شعبه لرله متفرق اولمشدر بعده
قسم صاعد ترقوت برابرینه کلدکده اندن ایکی شعبه منقسم اولمشدر وبری برندن تباعد ایدرك ناحیهٔ ترقوته
کلمشدر وهر برشعبه ایکی شعبه اولمشدر وهر جانبدن بری طرف قسی اوزرنده یمین ویساردن نزول قیلمشدر
تا کیم حنجری یه منتهی اولمشدر بعده قسم صاعد اوچ شعبه یه منقسم اولمشدر وایکی شعبه سی اضلاع
اراسنده بولنان عضلاته متفرق اولوب فلری اندہ متفرق اولان شرائینك فلرینه ملاقات ایله مطابق کلمشدر
وبو ایکی شعبه دن عروق کثیره صدردن خارج اولان عضلاته بروز قیلمشدر وحنجری یی تکمیل ایلدکده بربلولهٔ
عروق دخی کتفی تعمیر ایدوب اندہ متراکم اولان عضلاته متفرق اولمشدر وبو ایکی شعبه دن بربلولهٔ عروق دخی
عضلات مستقیمه نك تحتنه نزول قیلمشدر وشعبه لری انلره متفرق اولمشدر ونهایتلری بیان اولنه حق ورید
بجزیدن صعود ایدن عضلات وشرائینه اتصال بولمشدر وقسم صاعدك اوچنجی شعبه سی موضع کتفینه
غدا ویره کلمشدر سبحان الخالق الباری المصور بونه خلقتدر ونه صنعتدر ونه صورتدر ونه حکمتدر کہ
دقایق حقایقنده عقول فحول متحیر قالمشدر سبحانه وتعالی (نوع ثالث) کبددن نشئت ایدن عرق اجوفك
صدر وکتفین وفکینه وعنق وأس وصدغینه صعود ایدن فروعنی بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل تشریح دیمشلردر کہ صدر وکتفین عضلاتنه متفرق اولان ایکی شعبه نك باقیسی برزوج شعبه درکه
هر برفردی بشر شعبه اولمشدر اما هر فردك بر رشعبه سی صدرده متفرق اولمشدر کہ اضلاع اربعهٔ فوقانیه سنه
انلردن غدا کلمشدر وایکنجی شعبه لری موضع کتفینه متفرق اولمشدر کہ اول ایکی موضعده اولان عضلات
انلردن غدا لرك المشدر واوچنجی شعبه لری ایکی طرفدن عنقده مغرق اولان عضلاته متفرق اولمشدر کہ اول
عضلات انلردن غدا بولمشدر ودردنجی شعبه لری عنقك فقرات ستهٔ فوقانیه سی ثقبه لرینه منقسم اولمشدر
وایکی طرفدن انلره دخول ایدوب رأسه عبور قیلمشدر واندہ اولان عضلاته بولنردن غدا کلمشدر وبشنجی
شعبه لری جلهدن اعظم اولوب ایکی جانبدن ابطینه کلوب هر بری درت فرع اولمشدر واما هر شعبه نك برر فرعی
قس اوزرنده مفصل کتفی تحریك ایدن عضلاته متفرق اولمشدر وایکنجی فرعلری لحم رخوه وعروق ضوارب
ابطینه متفرق اولمشدر واوچنجی فرعلری صدر اوزرنده مرور ایدوب طرف مراقه هبوط قیلمشدر ودردنجی
فرعلری عظیمدر کہ هر بری اوچ جزؤه منقسم اولوب ایکیشر جزؤلری تقعیر کتفینه کلمشدر واندہ اولان
عضلات کبیره وصغیره یه وابطینده اولان عضلات کبیره یه متفرق اولمشدر وجزؤ ثالثلری عظیم اولوب
هر بری ایکیشر شعبه اولمشدر وصدر اوزرنده مرور ایدوب ناحیهٔ یدینه کیدوب انلردہ اولان عضلاته متفرق
اولمشدر واهل طب انلره ابطی تسمیه قیلمشدر واما قسم صاعدك اوچنجی شعبه سی عنقه صعود ایدرکن
ایکی قسم اولمشدر کہ بری وداج ظاهر وبری وداج باطن صورتن بولمشدر اما وداج ظاهر ترقوته صعود
ایلدکده ایکی قسم اولمشدر بری اندن منفصل اولدقده قدام سمتنه صعود ایله کلمشدر وایکنجی قسمی ابتدا قدام
سمتنه نزول الله کلوب اندن صعود ایدوب ظاهر ترقوته وصول بولمشدر اندن صعود ایدوب ظاهر عنقه کیدوب
اولکی قسمه واصل ومختلط اولمشدر پس ایکی قسمدن وداج معروف حصوله کلمشدر کہ شاه طمرنامن المشدر
وبو قسم ثانی قسم اوله مختلط اولمه دن مقدم بوندن ایکی جزء منفصل اولمشدر کہ برجزوی عرضا کیدوب
موضع غائره ده ایکی ترقوتك ملتقاسی عندنده ایکیسی یه متحد اولمشدر وجزء ثانی ظاهر عنقده مؤرب
اولوب بعده ایکی فردندن منفرد قالمشدر وبو ایکی زوج عروقدن شعب عنکبوتی متفرع اولوب کتف اوزرنده

ممتداولدقلرندن هربری عرق کتنی نامیله شهرت بولمشدرکه قیفال دخی بوندن اولمشدر وبوعرق کتفینك
ایکی جانبندن ایکی عرق فوق کتفه دلنبوکا ملازمت قیلمشدر لکن بری انده حبس اولوب متفرق اولمشدر
وبری فوق کتفی تجاوزایدوب رأس عضده کیدوب انده متفرق اولمشدر واما عرق کتفی ایکیسنی دخی تجاوز
ایدوب نهایت بدینه کتمشدر واماوداج ظاهرك ایکی فردی اختلاط ندنصکره ایکی قسم اولمشدر بری
مستبطن اولوب شعب صغیره یی تفریع قیلمشدر وفك اعلاده متفرق اولمشدر وانلردن شعب کبیره متفرع
اولمشدر وفك اسفلده متفرق اولمشدر وبوایکی صنف شعبه لردن نیچه اجزاء عروق اطراف اسانه کلمشدر وقسم
ثانی ظاهر اولوب اذنین ورأسه قریب اولان مواضعه متفرق اولمشدر واماوداج باطن مری یه ملازمت ایدوب
انکله طوغری فوق سمتنه کیدوب شعبه لر کوندرمشدرکه وداج ظاهردن کان شعبه لرله مختلط اولمشدر
وجمله سی مری یه وحنجری یه وعضلات مغرقه یه منقسم اولوب اخری نهایت درزلامی یه کلمشدر بعده اندن
نیچه شعبه لر تفرع قیلمشدرکه فقرهٔ اولی وثانیه دن خروج ایدن اعصابه متفرق اولمشدر واندن برشعر کبی عرق
رأس ورقبه مفصلنه کلمشدر واندن فروع حاصل اولوب حقفك غشاء مجللنه واصل اولمشدر وحقفك ایکی جمنك
ملتقاسنه چقوب انده حقفك درونه مغرق اولمشدر وفروع مذکوره یی ارسالدنصکره قالان عروق منتهایی
درزلامیده جوف حقفه دخول قیلمشدر واندن غشائین دماغه شعبه لر متفرق اولمشدر واول غشالرغداسن
بوشعبه لردن المشدر واغشیهٔ صلبه یی حولنده بولنان اجزا ایله بوشعبه لر ربط ایدوب اندن بروز قیلمشدر
وبونلردن حقفك حجاب مجللنه غدا کلمشدر بعده غشاء رقیقدن دماغه نزول ایدوب عروق ضواربك تفرقی کبی
انده متفرق اولمشدر وجمله ضواربی محکم ربط ایدوب واسع موضعده استقبال قیلمشدرکه فلرینه دم
منصب اولوب انلرده مجتمع ومنطبخ اولسون بعده ایکی طاق اره سنه متفرق اولمشدرکه اول معصره نامنی المشدر
واندە متشعب اولان مجرالردن دمی جذب ایدوب اندن بطن اوسطدن ایکی مقدمکی بطنه ممتداولوب اول
موضعه صعودایدن عروق ضواربه ملاقی اولمشدر وغشاءمعروف شبکهٔ مشیمیه ایله تشبیح بولمشدر وبونلرك
جمله سی باری تعالینك کمال قدرتنه دلالت قیلمشدر سبحان من هو الخالق البارئ المصور جل
شانه وعم نواله (نوع رابع) کیدن نشئت ایدن عرق اجوفك ساعدویدینه کلان فروعنی ومنافعنی بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه قیفالك اصلی عرق کتفدر واندن متفرع اولان شعبه لرك
ابتداسی قیفالدرکه اول عضده محاذی اولدقده اندن عضدك اجزاء ظاهره سنه وجلدینه متفرق اولان
شعبه لردر بعده مرفقك مفصلنه قریب اولمسیله اوج قسم اولمشدرکه بری حبل الزراعدر وبوقسم زند
اعلانك ظاهری اوزرنده ممتداولمشدر واندن جانب وحشی یه وزند اسفلك ظهری محدبنه میل ایدوب جانب
وحشیٔ رسغك اسفل اجزاسنه متفرق اولمشدر وایکنجی قسمی ساعدلك ظاهرنده معطف مرفقه توجه ایدوب
ابطیدن برشعبه یه اتصاله کیدوب ایکیسندن عرق اکحل وجود بولمشدر واوچنجی قسمی تعمق ایدوب ینه
ابطیدن برشعبه یه اتصال قیلمشدر واما ابطینك اولکی شعبه لری درون عضده تعمق ایدوب انده اولان
عضلاته متفرق اولوب فنا بولمشدر الاکه برشعبه سی عظم ساعده بالغ اولمشدر وبوابطی مفصل مرفقه یقین
کلدەکده ایکی قسم اولمشدر برقسمی تعمق ایدوب قیفالدن تعمق ایدن شعبه یه برمقدار اتصال قیلوب
بعده منفصل اولمشدر پس بومنفصلك بری جانب انسی یه نزول ایدوب خنصر وبنصرك کلیسنه ونصف
وسطی یه بالغ اولمشدر ومفصل ثانی صعودایدوب یدك عظامه تماس ایدن اجزاء خارجه سنه منقسم اولمشدر
وابطینك ایکنجی قسمی ساعدایچنده درت فرع اولمشدرکه برفرعی ساعدك اسافلنده رسغه وارنجیه دلك متفرق
اولمشدر وفرع ثانیسی فرع اولك فوقنده انك کبی متفرق اولمشدر وفرع ثالثی ساعدك وسطنده کذلك
رسغه دلك تشعب قیلمشدر وفرع رابعی جمله سندن اعظم کلوب اعلی واظهر اولوب انك برفرعی قیفالك
برشعبه سنه اتصال قیلوب ایکیسندن اکحل حاصل اولمشدر وباقیسی عرق باسلیقدرکه بردخی مغرق ومتعمق
اولمشدر واکحل جانب انسیدن نشئت ایدوب زند اعلایه چقوب اندن جانب وحشی یه کیدوب لام یونانی
شکلنده ایکی فرع اولمشدر فرع اعلاسی زند اعلانك طرفنه اینوب رسغه توجه قیلمشدر وایبهامك خلفنده
وانکله سبابه میاننده وسبابه نك کسندە متفرق اولمشدر وفرع اسفلی زند اسفلك طرفنه اینوب اوج فرع

اولمشدرکه برفرعی سبابه ایله وسطانك میانته کلوب فرع اعلادن سبابه یه کلان عرقك برشعبه سنه اتصال
قیلوب انکله عرق واحد اولمشدر وایکنجی فرعی که اسلمدر اول وسط ایله بنصر میاننده متفرق اولمشدر واوچنجی
فرعی بنصر ایله خنصره توجه قیلمشدر وبونلرك جمله سی مفاصل اصابعه منقسم اولمشدر وبونلردن اصابع
یدین انافانا قدرت باریله نشوونما بولمشدر سبحان الصانع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم
(نوع خامس) عرق اجوفك کبدن اسفل بدنه شابط اولان قسم اعظمنك فروعنی ومنافعنی بیلدیرر (ای
عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه اجوفك نزول ایدن جزئی که قسم اعظمیدر اول کبدن طلوع
ایلدکده صلبه اتکا ایتمزدن مقدم اندن برعرق عظیم منفصل اولوب شعب شعریه یه تفرع قیلمشدر وکلیهٔ یمنانك
لیفلرینه وصول بولوب انده واکا قریب اولان اجزاده متفرق اولمشدر وجمله یه غدایی کرم قیلمشدر بعده بوقسم
نازلدن برعرق عظیم انفصال قیلوب ینه شعرا مثالی عروقه متفرع اولمشدر وکلیهٔ یسرایه کلوب انك لیفلرن
بولوب انلرده وجوارنده اولان اجسامده متفرق اولمشدر وجمله سنه بوفروع ایله غدا کلمشدر بعده بوقسم نازلدن
ایکی عرق عظیم متفرق اولمشدرکه انلره طالعین اسمی مناسب کلمشدر وبونلرتغدیه ایچون درون کلیتینه دخول
قیلمشدر زیراکه بیان اولنان شریانلر مثالی بوطالعین دخی کلیتین غدالرینی جاذب اولمشدرکه مائیه دم کبد
انلره غدا کلمشدر وبوطالعینك یسارندن برعرق انفصال بولوب رجال ونساده بیضهٔ یسرایه تنزل قیلمشدر
وبرعرق دخی یمینندن تشعب قیلوب بیضهٔ یمنایه بالغ اولمشدر وکلیتیندن درون انتیینه یمنادن یمنایه ویسرادن
یسرایه کلان عرقین صلب جهتنه منعطف وشکلری مستدیر اولدیغندن کلیتیندن انلرده بیضه لره جریان
ایدن دم خالص محرا سنطبخ اولوب دم احرایکن منی ابیض اولمشدر وایکی عرق دخی صلبدن ایکی بیضه یه
وصول بولمشدر وبوعروق مذکوره بالجمله ذکرده وقبلده وعنق رحمده غائب اولمشدر بعده بوقسم
نازل صلبه اعتمادایدوب نزول ایدرکن هربرفقره عندنده اندن ینه شعبه لر منفصل اولمشدرکه بعضلراول
فقره لره دخول ایدوب نخاعه منتهی اولمشدر وبعضلری عندنده وضع اولان عضلاته متفرق اولمشدر
وبعضلری ایکی خاصره یه کلوب عضلات بطنده نهایت بولمشدر پس بوقسم نازل احوال مذکوره سیله
اخرفقرات صلبیه واصل اولدقده انده ایکی قسمه منقسم اولمشدرکه برقسمی نخذیمینه وبری نخذ یساره
یول بولمشدر وبوقسمین نخذینه نزول ایتمزدن مقدم هربرندن اون طبقه عروق انفصال قیلمشدر اولکی
طبقه لری ایکی متنی یه کلمشدر وایکنجی طبقه لری شعر امثالی تشعب ایدوب صفاقك اجزاسی اسافلنه
متفرق اولمشدر واوچنجی طبقه لری عظام عجزاوزرنده اولان عضلاته متفرق اولمشدر ودردنجی طبقه لری
عضلات مقعده وظاهر عجزه منقسم اولمشدر وبشنجی طبقه لری نساده عنق رحمه توجه ایدوب بعضی
انده واکا متصل اولان اجزاده متفرق اولمشدر وباقیسی مثانه سمتنه کلوب ایکی قسم اولمشدر بری
مثانه ده متفرق اولوب بری عنق مثانه یه کلمشدر وبوطبقهٔ خامسه رجالده کثرت بولمشدرکه هم مثانه یی
احاطه قیلوب هم ذکر اولمشدر والتنجی طبقه لری عظم عانه اوزرنده وضع اولنان عضله لره توجه قیلوب انده
متفرق اولمشدر ویدنجی طبقه لری بطن اوزرنده استقامت بدنه ذاهب اولان عضلاته صعود قیلمشدر
وبوعروق اول عروقك اطرافنه اتصال بولمشدر وصدردن انلر مراق بطنه نازل اولمشدر وبوعروقك اصلندن
نساده درت عرق نشئت قیلوب جوانب اربعه دن رحمه کلمشدر وانلردن سکز عرق ثدیین سمتنه صعود
قیلمشدرکه بوعروق ایله رحم ثدیه شریك اولمشدر وسکزنجی طبقه لری رجالده ذکره ونساده بضعه کاوب
انلرده متفرق اولمشدر وطقوزنجی طبقه لری باطن نخذلك عضلاتنه اینوب انلرده متفرق اولمشدر واونجی
طبقه لری سمت جالیدن ایکی خاصره یه چقوب بدین طرفندن نزول ایدن عروقك اطرافنه وصول بولمشدر
وجمله سندن برجزء عظیم حاصل اولوب عضلات الیتینه نزول ایدوب انده منقسم اولمشدرکه یکرمی طبقه یه
نهایت بولمشدر وبوعروقك بوتوزیع وتفریقاتندن اهل خبرت نیچه عبرت المشدر (سبحان الله الواحد
القهار الذی اجری الدم فی العروق کالانهار) (نوع سادس) عرق اجوفك قسم نازلندن نخذین اسافلنه
کیدن فروعنی ومنافعنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردرکه قسمین مرقومینك
طبقات مذکوره سندن باقیسی درون نخذینه نزول ایدوب هربرقسم برنخذ ایچنده اون بشر شعبه اولمشدرکه

برى مقدم نخذ اوزرنده وضع اولنان عضلاته انقسامه كلمشدر وبرى مؤخر نخذه اولان عضلاته متفرق
اولمشدر وبرى جانب انسى عضلاته تشعب قيلمشدر وبرى جانب وحشى عضلاتنى بولمشدر ودردى عمق
نخذه مغرق اولمشدر وايكيسى عضلات اسافل نخذه نزول قيلمشدر وايكيسى عضلات مفصل ركبه يه بالغ
اولمشدر وشعب ثلاثه باقيه نك وحشيه سى قصبهٔ صغرانك اوزرنده مفصل كعبه دك ممتد اولمشدر وشعبهٔ
وسطاسى منتهاى ركبه دن باطن ساقك عضلاتنده شعبه لر ترك ايدرك نزول قيلمشدر اندن ايكى شعبه
قالدقده برى اجزاء ساقك داخلنده غائب اولمشدر وبرى ايكى قصبه ميانده ممتد اولوب مقدم قدمه نزولنده
وحشيهٔ مرقومه نك برشعبه سنه مختلط اولمشدر وشعبهٔ ثالثهٔ انسيه سى مغرق ساقه ميل ايدوب قصبهٔ
كبرانك محدبى طرفندن كعبك صوبنه كيدوب قدمك انسى جانبنه كلمشدر وبيان اولنان شعب ثلاثه انده
درت شعبه يه منقسم اولمشدر ايكيسى وحشيدركه قصبهٔ صغرانك سمتندن قدمه دخول قيلمشدر وايكيسى
انسيدركه ايكى وحشينك برينه انسينك انسيسى وصلت بولمشدر وقدمك فوقنه چيقوب اعاليسنده متفرق
اولمشدر وثانيسنه قسم انسينك شعبهٔ وحشيه سى اتصال قيلوب اجزاء سفليهٔ قدمده متفرق اولوب نهايت
بولمشدر پس جميع بدن انسانده بولنان عروق دم بولندركه بيانه كلمشدر وجمله سى تمام اوچيوز التمش عروق
وريده بالغ اولمشدر وحضرت مصور حكيمك احسن تقويم اوزره خلق ايلديكى بدن انسانده اولان بدايع
صنايعن تفكر وتذكره هادى وباعث اولق ايچون اندە بولنان اعضاء متشابهة الاجزايى بومقدارجه
تشريح وتسريح ايله اكتفا اولنمشدر وبوندن صكره بعض امور حواس وقوايى وحكمت اختلاف اشكال
اعضايى دخى ايكى فصل ايله تصريح وتوضيح ايتمكه مباشرت قيلنمشدر وبدنده اولان دقايق صنايع بلانهايه دن
بيان اعضاء متشابهة الاجزايه اقتصار اولنمشدر زيرا كه بدنده خلق اولنان جميع اعضاء مختلفة الاجزانك تفصيل
احوالنى اهل حكمت علم ابدانه نيچه يوز كتب مدونه ايله انچق بيان وعيان ايتمشلردر (فتبارك الله احسن
الخالقين) (فصل رابع) بدن انسانده بولنان اجناس وانواع قوايى ومبدأ افعال اعضايى ونفوس اربعهٔ
احيايى وحواس وقواكبى خادملرى اولان اشيايى التى نوع ايله بيان وعيان ايدر (نوع اول) بدن انسانده اولان
اجناس وانواع قوايى ومبادىء افعال اعضايى اجمالا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح
ديمشلردركه قوى ايله افعال برى برندن مفهوم اولمشدر زيرا كه هر برقوتك مبدأى برفعل اولوب هر برفعل
انچق برقوتدن صادر اولمشدر پس افعال امثالى قوادنخى ايكى جنس اولمشدركه برى قواى طبيعيه وبرى
قواى نفسانيه بولنمشدر وبوقوادن هر بريسيچون برعضو رئيسى واردركه اول عضو اول قوتك معدنى اولوب
افعالى اول عضودن وجوده كلمشدر اما جنس طبيعى كه نفس نباتى اولمشدر اول ايكى نوعه شمول قيلمشدر
برنوعنك غايتى اول بدنى تدبير ايله حفظ ايتمكدر وبونوع امر غداده متصرفدركه بدنك بقاسى نهايتنه دلك اكا
غداويرمشدر ونشوى نهايتنه دلك اكا نامويرمشدر وبونوعك مسكنى وفعلنك مصدرى كبد بولنمشدر وايكنجى
نوعنك غايتى بدنك اول نوعنى حفظ ايتمك بيلنمشدر وبونوع امر تناسلده متصرفدركه امشاج بدندن منى
جوهرينى فصل ايدوب اندن امر حق ايله انك مثلى تصويراولنمشدر وبونوعك مسكنى وفعلنك مصدرى
انثيين بولنمشدر واما جنس نفسانى كه اكا نفس حيوانيه دينلمشدر اول ايكى نوعه مشتمل بيلنمشدر وانك برنوعى
قوت مدركه وبرنوعى قوت محركه بولنمشدر اما قوت مدركه ايكى قسمدركه برينه ظاهر وبرينه باطن دينلمشدر
اما ظاهر بدنده مدرك اولان بش قوتدركه قوت سمع وقوت بصر وقوت شم وقوت ذوق وقوت لمسدر واما باطن
بدنده ادراك ايدن دخى بش قوتدركه قوت حس مشترك وقوت خيال وقوت فكر وقوت وهم وقوت
حفظدر وبونوع مدركه نك مسكنى وفعلنك مصدرى دماغ بولنمشدر واما قوت محركه برنوعدركه مبادىء
حركاتى حسبنجه اقسامه تقسيم اولنمشدر زيرا كه هر برعضله بربشقه طبيعتده خلق اولنمشدر وبرنوعى محركهٔ
عروق واوتاربدنى تشنيج ايله قبض وارخا ايله بسط ايدن قوادركه بونلرله مفاصل منبسط اولوب اعضا حركت
قيلمشدر وبوقوانك مواضع ومنافذى عضلاته متصل اولان اعصاب اولمشدر وبوقوت محركه نك برقسمى
قوت غضب وبرقسمى قوت شهوت قيلنمشدر اما غضب نفس حيوانيه يه عارض اولان انقباض بيلنمشدر
واما شهوت اكا عارض اولان انبساط بولنمشدر وغضبله شهوتك مسكنلرى ومصدر حركتلرى پورك قيلنمشدر

وحقيقتده

وحقيقتده جميع قوانك مبادىسنك مبدأى پورك بولنمشدر لكن مبادىء مذكوره قواى موصوفه نك مظاهر
افعالى بولندىغندن هر برى مبدأ تسميه اولنمشدر نته كيم مبدأ حواس دماغ ايكن ينه هر برحاسه ايچون
برعضو مفرد تعيين اولنمشدر زيرا كه اول حاسه نك فعلى مخصوص اول عضودن ظهوره كلمشدر اما بعض
افاعيل مفرده مضم غدا كبى قوت واحده ايله تمام اولمشدر وبعضيسى اشتهاء طعام كبى ايكى قوتله كمالن
بولمشدر زيرا كه بواشتها برقوت جاذبه ايله برده فم معده ده وضع اولنان قوت حساسه ايله تمام اولمشدر اما قوت
جاذبه بى ليف متطاول رطوبتيله تحريك ايدروا ما قوت حساسه بوانفعالله اشتهايى منبه اولان سودايى لدغ
ايدرزيرا كه حساسه يه برافت عارض اولسه جوع واشتها باطل اولوب كيدرسبحان مسبب الاسباب وسبحان
رب الارباب (نوع ثانى) بدن انسانده اولان نفس طبيعيه ونفس نباتيه يى وانلرك خادملرى بولنان قوايى
تفصيلا بيلدرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه بطن مادردن عالم شهادته كان طفل درت
جان ايله زنده اولديغى حالده متولد اولمشدر واول ارواح اربعه نك برينسى نفس طبيعيه وبرى نفس نباتيه وبرى
نفس حيوانيه وبرى نفس انسانيه بيلنمشدر اما نفس طبيعيه برقوتدن عبارتدركه اجزاء جسمى حفظ ايدوب
برى برندن متفرق ومتلاشى اولمقدن مانع بولنمشدر وجميع بدن بونفسك موضعى قيلنمشدر وبونك ايكى خادمى
واردركه برينه خفت وبرينه ثقل اطلاق اولنمشدر اما خفت اول قوتدركه سمت محيطه مائل بولنمشدر واما
ثقل انك عكسيدركه سمت مركزه مائل بيلنمشدر واما نفس نباتيه برقوتدن عبارتدركه جسمى طول وعرض
وعمقده ممتد ايدوب مقدارينى كبير قيلمشدر وبونفسك موضعى كبد اولمشدر ونفس طبيعيهٔ مرقومه ايكى
خادميله بيلدبونفس نباتيه نك خدمتن قيلمشدر ونفس نباتيه بونلردن غير مخصوص كندى ايچون طقوز
خادم دخى بولمشدركه برى قوت جاذبه وبرى قوت ماسكه وبرى قوت هاضمه وبرى قوت ممزه وبرى قوت
دافعه وبرى قوت مولده وبرى قوت مصوره وبرى قوت غاديه وبرى قوت نامية اولمشدر اما جاذبه برقوتدركه
غداى نافعى طرف ظاهردن باطن جسمه جذب ايدر ديمشلر وبوقوت بوفعلى كندى موضعى اولان فم فوقانئ
معده نك ليف مستطيلى ايله ايشلر واما ماسكه برقوتدركه غدايى باطنده حفظ ايدر وبوقوت بوفعلى كندى
موضعى بولنان فم تحتانئ معده نك ليف مستعرض مؤربيله ايدر واما هاضمه برقوتدركه جاذبه نك جذب
وماسكه نك حفظ ايلديكى غداى نافعى احاله ايدر وبرقوامه كتوررکه مولده نك بيان اولنه حق فعليچون
مهيا ايدر وباقيسى اخلاط اولوب غداى اعضا اولوركيدر وبوهيئته هضم اطلاق ايتمشلر وبوقوت بوطبخ
ومزجى كندى مواضعى اولان معده وكبد وعروق ايچنده انلرك حرارتيله ايشلر واما ممزه برقوتدركه غدا
طبخ اولدقده كثيفنى لطيفندن جدا ايدروبوقوت بوفعلى كندى موضعى اولان سطح باطن معده ايله ايدر
واما دافعه برقوتدركه غدادن اعتدايه لايق اولميان فضله يى وبامقدار كفايتدن زياده قالان فضله يى سبيلين دن
يا اكا معتاد اولان منافذدن اخراج ايدر نته كيم شجردن صمغى اخراج ايدر ويا اول زياده اولان فضله يى اعضاى
شريفه دن اعضاى خسيسه يه وصلبه دن رخوه يه دفع ايدروبوقوت بوافعالى معده التنده موضعى اولان
ليف عريض عاصرلك برودتدن اجتماعيله ايدر واما مولده برقوتدركه الطف غدايى جمع ايدرتا كيم اندن اول
جسملك مثلى حاصل اوله نته كيم اول مجموعه نباتلرده تخم وحيوانلرده نطفه دينلمشدر وبوقوت ايكى نوعدركه
برنوعى ذكور وانا ئده منيى توليد ايدر وبرنوعى درون رحمه كان نطفه ده اولان قوايى برى برندن فصل ايدوب
هر عضوه مخصوص برمزاج حاصل اولنجيه دلك مزج ايدر وبوقوت بوافعالى كندى مواضعى اولان عرق
بدنده ايشلر واما مصوره برقوتدركه قدرت حق ايله جميع اعضانك تشكلات واختلاط ومقادير واوضاع
وتجاويف وثقبه لرى نهايانته متعلق اولان جميع امورى كوروب حفظ نوع ايچون غداده متصرف اولوب
انى جسمه همرنك ايدر وبوقوت بوافعالى كندى مواضعى اولان شرائين ايچنده ايدر واما غاديه برقوتدركه
غداى ممتدينك مشابهتنه احاله ايدوب بدنتدن بدل مايتحللى اعطا ايدروبوقوت بوافعالى كندى مواضعى
اولان جميع اعضاده ايدر واما ناميه برقوتدركه اقطار جسمى تناسب طبيعيسى اوزره زياده ايدروكبيراولمسنده
امداد ايدركه جسمه دخول ايدن غدا ايله نشوونما بولورو بوقوت بوافعالى كندى مواضعى اولان جميع بدنده
ايشلر پس بوايكى نفس مذكوره خدام مزبوره سيله بيان اولنه حق نفس حيوانيه نك خدامى اولمشدر وتسخير

حکیم قدیر ایله جمله سی اول نفسه انقیاد ایله اطاعت قیلمشدر و نفس حیوانیه دخی نفس ناطقه نك مرکوب
و مطیه سی اولمشدر سبحان من سخر لنا هذا و ما کنا له مقرنین و انا الی ربنا لمنقلبون (نوع ثالث) بدن انسانده
اولان نفس حیوانیه بی وانك بدنده اولان خدامندن حواس خمسهٔ ظاهره بی تفصیلا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که نفس حیوانیه برقوتدن عبارتدر که اول جمیع بدنه سرایت قیلمشدر و بدن
انك اختیاریله متحرك اولوب حسیله اشیایی بیلمشدر و بو نفس حیوانیه نك بالاده بیان اولنان خدامندن
ماعدا اون ایکی خادمی دخی واردر که اونی حواس عشره درو بری غضب و بری شهوتدر و حواس عشره دن
بشی ظاهر بدنده در که مواضعی اذن و عین و انف و فم و جمیع بشره درو بشی باطنده در که انلرك مواضعی تجاویف
دماغدر و انلر حس مشترك و خیال و وهم و فکر و حفظدر بو جمله حواس عشره دن هر برینك برمخصوص شغلی
واردر که انك کاری اول خدمتدر اما حواس خمسهٔ ظاهره نك بری قوت سامعه و بری قوت باصره و بری قوت
شامه و بری قوت ذائقه و بری قوت لامسه در اما قوت سامعه نك شغلی بودر که اصوات و حروفی استماع ایدوب
بری برندن فرق و تمیز ایدروانجق بونك واسطه سیله کلام ایشیدیلوب فهم و انتقال اولنورو بو ادراکدایسه بوقوته
مخصوصدر که قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بو سامعه نك موضعی اذن ایچنده صماخ اولمشدر که اول
برنخود قابی قدر ظرف ایچنده بخار لطیف طولمشدر و اما قوت باصره نك شغلی بودر که اشکال والوانی کوروب
ادراك ایدر که ابیض و اسودی و طویل و قصیری و کبیر و صغیری و قریب و بعیدی و ملیح و قبیحی و نور و ظلمتی
بری برندن فرق و تمیز قیلمشدر و بو ادراکدایسه بوقوتنك مخصوص شانتنه کلمشدر که قوای سائره بو کاردن
عاجز قالمشدر و بوقوتنك موضعی قرة العین اولمشدر و اما قوهٔ شامه نك شغلی بو اولمشدر که روایح طیبه بی و قبیحه بی
ادراك ایدوب بری برندن فرق و تمیز قیلمشدر و بو ادراکی مخصوص بوقوت المشدر که قوای سائره بو کاردن عاجز
قالمشدر و بوقوتنك موضعی دماغدن مقدم منده حلمهٔ ثدی مثلی ایکی پاره لحم کلمشدر و اما قوت ذائقه نك شغلی طعم
اشیایی ذوق ایتمك اولمشدر پس مری حلودن و حامضی مالحدن فرق و تمیز ایتمك و انواع اطعمه و فواکهك طعم
ولذتلری ادراك ایتمك بوقوته مخصوص اولمشدر و بو ادراکدایسه انجق بوقوتنك شانتنه کلمشدر که قوای سائره بو ذوق
ولذتدن عاجز و قاصر قالمشدر و بوقوتنك موضعی درون حلق ایله فوق اللسان مبسوط اولان عضله اولمشدر
و اما قوت لامسه نك شغلی بودر که لینی خشیندن و حاری باردن و رطبی یابسدن و خفیفی ثقیلدن تشخیص
و تمیز قیلمشدر و بو ادراکدایسه انجق بوقوته و جوده کلمشدر که قوای سائره بو کارده بی بهره قالمشدر و بوقوتنك
موضعی جمیع ظاهر بدن اولمشدر لکن راحت کف و اصابعده زیاده ظهور ایدوب رأس وسطاده کمال بولمشدر
و بو وضع و ترتیب اول خالق و بارینك کمال قدرتنی و نوال نعمتنی بیان و عیان قیلمشدر و اهل خبرت بو صنعتدن
نیچه عبرت المشدر (سبحان الصانع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم و جعل لنا السمع والابصار
والافئدة للتکریم ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) (نوع رابع) نفس حیوانیه نك بدن انسانده اولان خدام
مرقومه سندن حواس خمسهٔ باطنه بی تفصیلا بیلدیرر) ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل تشریح دیمشلردر که
تجاویف ثلثهٔ دماغده اولان حواس خمسهٔ باطنه نك بری قوت حس مشترك و بری قوت خیال و بری قوت
متفکره و بری قوت واهمه و بری قوت حافظه در اما قوت حس مشترك اولکی خادمدر و بو کا ایکی معنی
جهتندن حس مشترك دینلمشدر اما اولکی معنی بودر که ایکی دیده نك ادراکنا یلدیکی برنسنه نك صورتنی
حس مشترکده برینه مشاهده قیلمشدر زیرا که برکسه نك دیده سیله حس مشترکی میانتده برخلل واقع
اولسه اول کسه احوال اولوب برنسنه بی ایکی کورمشدر و اما ایکنجی معناسی بودر که حس مشترك حواس
ظاهره نك اخرنده و حواس باطنه نك اولنده متوسط اولدیغندن حواس ظاهره الیه ادراکنا اولنان اشیا مقدم
بوحس مشترکه کاوب اول انهار بودر یاده مجتمع اولدقده اندن حواس باطنه یه وصول بولمشدر و قلبه خطور
ایدن افکار ابتدا دماغه چیقوب انده اولان حواسی کچوب بوحس مشترکه کاوب اول عیون و ینابیع اکا
طولدقده اندن حواس ظاهره یه واصل اولمشدر پس انکچون بوقوته حس مشترك دینلمشدر و بونك شغلی تحریر
اولنان ترجمانلق بولنمشدر و بوقوتنك شانی برترجمانلق بیلنمشدر که قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بوقوتنك
موضعی و مبدأ فعلی بیان اولندیغی اوزره تجاویف ثلثه دن تجویف اولنك جزؤ مقدمی اولمشدر و اما ایکنجیسی

قوت خیالدر و بونك کاری وصنعتی بودر که حواس ظاهره دن برنسنه ادراکنا اولنسه مثلا برکسه یی کورمش
بولنسه اول کسه حاضر بولنسه بوقوت خیال انی غائب ایکن مشاهده ایده بلور یاخود برکسه برشهری سیر
ایدوب اندن برغیری یره کتمش اولسه اول شهری مرادایلدیکچه غائب ایکن مشاهده ایده بلور چون کار خیال
تخیل برله ادراکنا معانیدر پس حقیقتده خیالی کاتب مثالیدر که معانی بی صورتدن بعیدا یتمك انك حالیدر یعنی
مادامکه برکلام تلفظله صورت بولمدیکچه معناسی حاصل اولمز و برکسه یه وصول بولمز لکن کاتب بی صورت
صوت ولفظ اولان معنایی غیری یه ایصال ایده بلور کذلك خیال صورتی حاضر اولیان اشیایی غیری حواسه
کوستره بلور و بو ادراکنا معانی بوقوته مخصوص اولمشدر که قوای سائره بو کاردن عاجز قالمشدر و بوقوت
خیالك موضعی و مبدأ فعلی حس مشترکدن خلفنده اکا متصل اولان تجویف اولك جزؤ مؤخری اولمشدر
واما اوچنجیسی قوت متفکره در اکر بو کا قوت ناطقهٔ انسانیه اقبال ایدوب کندی منفعتنده استعمال ایدرسه
اول حینده بوقوته متفکره و مفکره و متصرفه و ذاکره دیرلر و اکر قوت واهمهٔ حیوانیه بونی استعمال
ایدوب انك فعلی ایچون بونهوض ایدرسه اول حالده بوقوته متخیله دیرلر و بوقوت متفکره نك کاری بودر که
حواس ظاهره و باطنه دن قوت حافظه ده هرنه تحریر اولنمش ایسه بو اول اشکالی کوروب قراءت ایدر
و بوقوته اولکی و ایکنجی قوتلرك فرقی بودر که صور محسوسه دن انلره کانلری انجق بری قبول و جمع ایدوب
بری اول مجموعی حفظ ایدر لکن بوقوت ثالثه اول قوت ثانیه ده اولان صورتلره متصرف اولدقدن
ماعدا اول صورتلره موافق و مخالف اولان محالاتی دخی حاضر ایده بلور انکچون بوقوت متفکره قوت
واهمه یه آلت کبی کلمشدر و بو ادراکنا انجق بوکا مخصوص اولمشدر که قوای سائره بو صنعتدن عاجز قالمشدر
و بو متفکره نك موضعی و مبدأ فعلی دماغك تجویف اوسطنك جزؤی مقدمی اولمشدر و اما درنجیسی قوت
واهمه در و بونك شغلی وصنعتی اودر که کوردکی و کورمدیکی نسنه لری وصدقی و کذبی نفسه کوسترر
و عالم شهادتده صورتی اولان و اولمیان معنالری ادراکنا ایدر بولنمشدر و بوقوت واهمه مثلا عالمده یوزبیك
کنش بوقهم ایده بلور حال بوکیم عالمده نوعی فردینه منحصر اولان شمس بردن زیاده دکلدر و یاخود زیبقدن
بیك دریا توهم ایدر حال بوکیم بری دخی بولنمز و یاخود ذهب و فضه دن و انواع جواهردن هزاران هزار تلال
و جبال توهم ایده بلور حال بوکیم عالمده بری دخی اولمز و حیوان غیر ناطقك عقلی انجق بوقوت واهمه در که
بونکله ولدغنم برسوری بیك مادری امثالی غنم ایچنده کندی مادرینی بلور و بولور و صداقت راعیله
عداوت ذئبی بوقوتله حس ایدوب بلور پس بوقوت واهمه حیوانات سائره دن انسانه مخصوص اولان قوت
عقل مقامنده اولور زیرا که جمل محسوس اولمیوب معقول اولان صداقت و عداوت واهمه نك حکمیله بلور
و انسان دخی بوقوتنك بعض احکامنه تابع اولوب حیوانلق ایدر زیرا که قوت واهمه قوت مخیله یی استعمال
ایدوب واقع حاله مغایر و حقیقت امره مخالف نیچه مذاهبه کیدرو نیچه اکاکاذب خیال ایجاد ایدر که حکم
عاقله محال و عاطل در و حکم نقله ضلال و باطل در انکچون قوت واهمه یه شیطان بدن تسمیه ایتمشلردر
زیرا که جمیع قوای بدن عقل انسانك تحت حکمنده امریله کتمشلردر الاکه واهمه انسانه مطیع و مسخر
دکلدر نیچه کیم جمیع ملائکهٔ رحمان حضرت آدمه سجودا یتمشلردر الاکه ابلیس اکا سجود ایدردکلدر و حبیب
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری حدیث شریفنده هر مولود که رحم مادردن دنیایه کلور انکله
شیطانی برابر متولد اولور بیوردیغی قوت واهمه دن کنایه در دیمشلر زیرا که قوت واهمه یلان سویلمکدن
واشیایی مخالف کوسترو ب مکر ایلمکدن هرکز خالی اولمز و انك تسلطی اولدقده عقلك حکمی قالمز
و نعوذ بالله من غلبة الوهم علی الفهم و بوقوتنك موضعی جمیع دماغدر لکن مبدأ فعلی تجویف اوسطك
آخری اولمشدر و اما بشنجیسی قوت حافظه در و بو قوت لوحه مشابه بولنمشدر و لوح محفوظ عالم انسان بلنمشدر
زیرا که حواس ظاهره و باطنه دن بوکا هرنه شکل صورت کلورسه انك نقشی یعینه اولدیغی کبی بولوح اوزرنده
ثابت اولوب کورنمشدر مثلا ایکی کسه بری برینی برکره کورمش اولسه بعده بردخی کورسه لر البته
بری برین طانیوب بیلورلر زیرا که مقدم کورشدکده ایکیسنکده صورتی قوت حافظه لرنده رسم و نقش اولمشدی
پس اول اولکی نقش که حافظه لرده یازلمشدی بو ایکنجی کرده یازیلان نقشه تطبیق اولندقده ایکی نقش

مطابق كلوب برابر اولورلر اندن بيلورلركه بوندن مقدم بردخى كورشمشلردر وبو قوت حافظه صور محسوسه دن
وغير محسوسه دن قوت واهمه يه كان معنالرك خزانه سى بولنمشدر نتكيم صور محسوسه حس مشتركه كان
معنالرك خزانه سى خيال بلنمشدر وبو حفظ انجق بو قوته مخصوصدركه قواى سائره بو كاردن مأيوسدر
بو حافظه نك موضعى ومبدأ فعلى بطون ثلثهٔ دماغدن بطن مؤخرك جزؤ مقدميدر پس حقيقتده بو قوت
حافظه برلوح مكتوب مثاليدر وقوت متفكره انى قراءت ايدن عالم كبيدر وقوت خيال كاتب مثاليدر وقوت
واهمه شيطان كبيدر وحس مشترك بردريا مثاليدركه انهار ظاهره وينابيع باطنه نك هم مجمعى وهم مقسمى
بولنمشدر نته كيم آنفا بيان اولنمشدر وشهر بدنك سلطانى روح انسانى ونفوس وقوالرى انك اعوانى بيلنمشدر
(بيت) تنك شهر اولدى جانك پادشاهى * كوكل عرش ودماغك تختكاهى * خيالك كاتب وحفظك چو
دفتر * علوم فكر اودفترده مصور * عسس عقل وبهيمى نفس بيداد * چو شيطان واهمه عشق اولدى جلاد
(نوع خامس) نفس حيوانيه نك بدن انسانده بولنان خدام مزبوره سنده منشأ اخلاق اولان قوت غضبيه يى
وقوت شهوتيه يى تفصيلا بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل تشريح ديمشلردركه هر بر حركت كه
اول دفع مضرت ايچون ويا غيره غلبه ايچون نفس حيوانيه دن يوركده حصول بولمشدر اول حركتك اسمى
قوت غضبيه اولمشدر وبو غضب اول دفع وغلبه يى كندويه شغل وپيشه قيلمشدر وبونك موضعى ومبدأ فعلى
يورك اولمشدر وغضبك اعتدالى شجاعتدركه انكله اقدام اولنه جق اموره اقدام اولنمشدر واو خلق ممدوح
اولوب شرع ومرؤتده مقبول بولنمشدر وغضبك افراطى تهوردركه انكله اقدام اولنميه جق اموره اقدام
اولنمشدر واو خلق مذموم بيلنمشدر وغضبك تفريطى جبندركه انكله مباشرت اولنه جق اموردن امتناع
اولنمشدر وبو بد خلق انك كبى مذموم بولنمشدر وهر بر حركت كه اول جذب منفعت ايچون ويا طلب لذت ايچون
نفس حيوانيه دن يوركده بولنمشدر اول حركته قوت شهوانيه تسميه قيلنمشدر وبو شهوتك شغلى وصنعتى اول
جذب وطلب بيلنمشدر وبونك دخى موضعى ومصدر فعلى يورك فعلى بولنمشدر وبو شهوتك اعتدالى عفتدركه
انكله شرع ومرؤته موافق اولان مشتهياته مباشرت اولنمشدر وبو خوش خلق حسن بيلنمشدر وشهوتك
افراطى شرهدركه انكله شرع ومرؤته مطابق كلمين مشتهياته مباشرت اولنمشدر واو خلق مذموم بولنمشدر
وشهوتك تفريطى خموددركه انكله استيفاسى لازم اولان مشتهياتى ادادن تقصير اولنمشدر وبو بد خلق
انك كبى مذموم بيلنمشدر پس اكر قوت غضبيه وقوت شهوانيه بيان اولنه جق نفس انسانيه نك تحت
حكمنه كلوب عبد مملوك آسا هر حالده هر امرينه مطيع ومنقاد اولديلرسه ايكيسى دخى اعتدال بولوب ايكى
خلق حسن حاصل اولوركه برى شجاعت وبرى عفتدر وغضب وشهوته غالب ومالك اولان نفس انسانيه حر
وكاملدر واكر امر برعكس اولوب غضب وشهوت نفس انسانيه نك اوزرينه غالب كلوب آنى حكملرى تحتنه
آلوب عبد مملوك كبى استخدام قيلديلرسه اول زمان غضب وشهوت اعتدالدن قالوب ايكيسندن اخلاق اربعهٔ
مذمومه وجوده كلوركه انلر تهور وجبن وشره وخمود اولور ونيجه اخلاق ذميمه بو اخلاق اربعه دن متولد اولوب
كثرت بولور وغضب وشهوته مغلوب اولان نفس انسانيه اسير وناقصدركه كندويى بيلمز جاهلدر ومولاسندن
دخى غافلدر * اللهم لا تكلنا الى انفسنا طرفة عين ولا اقل من ذلك وكن لنا ولا تكن علينا وارزقنا حضورك
فبارك * چون نفس بهيمى قولى يزقيل بزى آزاد * قول ايله سكا قيل غضب وشهوته مالك * نوع سادس *
بدن انسانده متصرف بولنان نفوس اربعه نك خاتمه سى اولان نفس انسانيه يى خداميله حكيمانه بيلديرر
اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل حكمت ديمشلردركه نفس انسانيهٔ ناطقه كه روح انسانى وامر ربانيدر اول
بر جوهردركه كندى ذاتنده هر ماده دن مجرد ايكن تعشق ايله تعلق ايلديكى بدنك امورينى تدبير ايچون نفس
حيوانيه نك موضعى اولان يوركك وسطنده بولنان نقطهٔ سوداء سويداده نفس حيوانيه ايله مقارن ومعانق
اولمشدر وانك واسطه سيله جميع اجزاء بدنده متصرف اولمغه تمكن بولمشدر زيراكه جسم خاك غايت كثيف
وروح پاك غايت لطيف ونفس حيوانيه بين الخسيس والشريف اولديغندن ايكيسنك اراسنده متوسط
اولمشدر وبونكله بدن كثيفه مائل اولان روح لطيف كسب مناسبت قيلمشدر ونفس حيوانيه ايله تعانقندن
بو روح علوينك اسمى كوكل اولمشدر وبو روح شريفك برسمتنى كثافت نفس حيوانيه مظلم قيلمشدر انكچون

مرآت جمال ونظركاه ذو الجلال اولمشدر وبو مرتبه اعتبار وعز وشرف بولمشدر لكن بو مرأت اوصاف بهيميه
ايله معتبر اولمشدر وغلاف انانيتده محجوب قالمشدر انكچون بو روح كندويى بيلمز ومولايى بولمز اولمشدر وكندى
عالمندن اعراض قيلمشدر ونفس حيوانيه نك تحت حكمنه كلمشدر واندن فرق اولمز اولمشدركه كندى خادمنك
خدمتنده اسير اولوب قالمشدر حال بوكيم نفوس ثلثهٔ مذكوره جميع خادملريله بيله بو نفس انسانيه سلطانيچون
بدن مملكتنه خدام ورعايا كلمشدر وبو سلطانك بونجه خدامندن ماعدا اوچ مخصوص خدامى دخى واردركه
برى نطق وبرى عقل نظرى وبرى عقل عمليدر اما نطق بر قوت ادراكدركه انكله دقايق معانى برى برندن فرق
وتمييز قيلنمشدر وبو نطقك اعتدالى حكمتدركه انكله صواب وخطادن فرق ودرك اولنمشدر ونطقك افراطى
جربزه دركه انكله اطلاعى ممكن اولميان معانينك ادراكى آرزو قيلنمشدر ونطقك تفريطى بلادتدركه انكله خير
شردن فرق اولنمز ايكيسى مساوى بيلنمشدر پس نطقك حال وشانى ادراك معانيدر واما عقل نظرينك كار
وصنعتى نظام وامورى تصور ايتمكدر مثلا بنا اولنه جق عماراتى ابتدا بو عقل نظرى تصور ايدركه قاچ بيت وقاچ
روزنه سى اولمق لازمدر جمله يى مناسبتيله تصور ايدركه بونك كارى بودر واما عقل عملينك شغل وپيشه سى
بودركه نطقك ادراكنى وعقل نظرينك تصورنى قوتدن فعله كتوروب عمل ايتمشدر پس بو يريوزنده اولان جميع
بلاد وقراده بولنان بنالر وغنالر وصنعتلر وزينتلر ولسانلر ولغتلر ومأكولات وملبوسات وكتب وعلوم ونقوش
ورسوم وبساتين وكروم وعادات خصوص وعموم كه عالمده واردر جمله سى قوت نطقدن وعقل نظريدن بالقوه
وجود بولمشدر وعقل عملينك انلره اطاعتندن بالفعل وجوده كلمشدر نته كيم بو عالم خلق او عالم امردن ظهور
بولمشدر كذلك اشياء مرقومه عقل نظريدن وقوت نطقدن عقل عملى واسطه سيله وجوده كلوب بو نظامى
بولمشدر زيراكه عقل عملى ايسه عقل نظريله نطقك خادمى اولمشدر وبو اوچى دخى نفس انسانيه نك خدامى
بيلنمشدر وجمله سى اكا منقاد ومطيع بولنمشدر پس بو مخدوم مكرم اولان نفس انسانيه نك بدنده بولنان خدامى
تماما يكرمى سكز قوتدركه بيان اولنمشدر وبو نفس انسانيه ظل عقل اولدركه اول عقل حضرت واجب
الوجودك نورندن وجود بولمشدر ودخى بو عقل كل روح اضافى وعشق الهى نامن المشدر پس موت اراديله
بو نفسندن فنا بولان اول روح ايله زنده اولمشدر وهر نه كيم عالمده واردر كندى وجودنده بولمشدر وكوكل
يوزندن حجاب انانيت قالقوب نفسنى وربيسنى بيلمشدر وروحى بدر كامل كبى شمس بى زواله مقابل كلمشدر
وكوكلى نور وحضور وسرور ايله طولمشدر بو رسوم جهاندن وبو جسم وجاندن كچوب عالم قلبه كوچوب وطن
اصليسنه رجوع قيلمشدر وقاندن كلوب كتديكن بيلوب مرادنى الوب اولمزدن اول اولوب حيات ابدى بولوب
دشمندن خلاص اولوب دوستيله قالمشدر مثلا بدن انسان بر جدار مثاليدركه انك برسمتى عالم غيب مجردات
وسمت آخرى عالم شهادتدر واول جدارك تجديد وعمارتى اكل وشرب ونوم ايله يوما فيوما عادتدر وانك ثخنى
درونده بيك قدر شقوق خاليه وزواياى فارغه سى واردركه تجاويف عظام وعروقه اشارتدر واول ديوارك
غيب سمتنده بر آينه وضع اولنمشدركه اول كوكلدن عبارتدر وانك بللور وجهى غيبه متوجه دركه اول حال
روح انسانيدر وبللورك ظهرى ديوار ايچنده ظلمانيدركه اكا غضب وشهوت مثال سليمانيدر وظهر مرأت
اول سراج وهاجك مكانيدركه مثال روح حيوانيدر وانك بقاسى فتيله ودهنى التقاسى زمانيدركه انلر حرارت
ورطوبت غريزيهٔ جانيدر واول سراجك نورى حواس وقوادركه شقوق وزواياى ديوار انكله پرضيادر واول
حيات جميع اعضادر واول جدارك شهادت سمتنده بش روزنه سى مفتوحدركه انلر حواس خمسهٔ ظاهرهٔ
روحدر واول مرآتك وجهنه غبار طولمشدركه اخلاق ذميمه دن اكا كدورت كلمشدر وكندى غلافنده مستور
اولمشدركه انانيتده محجوب ومتحير قالمشدر پس انكچون غضب وشهوتنه مغلوب وانانيتنده محجوب اولان
كوكل كندى نفسنى جاهلدر ومولاسندن غافلدر وكندويى جدار وسراج اكلديغى خيال باطلدر واول انجق
بش روزنه دن ظاهر ديواره مائلدر واحوال ظاهر ايسه نوم نائم وظل زائلدر چونكه اول مرأتك غلافى
كندوسيله عالم غيب اراسنده حائلدر پس اول عالمدن بالكليه اعراض ايله ذاهلدر وخلقى سمتنه منقلب وحواس
خمسه روزنه لرندن عالم شهادته كمال التفات ايله متوجه ومائلدر زيراكه اول كوكل بو فرعى اصل وبو فرقتى
وصل وبو مكدرى صافى وبو غدارى وافى وبو غربتى وطن وبو مزبله يى مسكن وبو ادبارى اقبال وبو نقصانى

کمال وبونقمتی نعمت وبوسجنی جنت ظن ایدوب بودار غرور ایله مغرور اولمشدر ونفس حیوانیه نك اسیری اولوب اخلاق ذمیمه سیله طولمشدر وانسان صورتنده حیوان اولوب ایکی عالمده اعمی قالمشدر وحجاب انانیتله ظلمت جهالتده سرکردان اولمشدر وذکر حقدن اعراض ایدوب وساوس نفسانیه ایله بلاسن بولمشدر ونعمت جمعیتندن محروم اولوب عذاب تفرقه یه دوشوب قالمشدر پس حضور حقدن دور اولوب افکار ماسوایه طالمشدر وتضییع اوقات عمر ایدوب کندویی اعلادن ادنایه صالمشدر زیرا که حضور مولادن میان اعدایه کلمشدر والذاشیایی ویروب نعمت دنیایی المشدر وهمان ایشمز هدایت حقه قالمشدر (نظم) آخر در همکه همدر آخر دینار نار * آخر دولت که لتدر اخر تیمار مار * ذوق روحانیدن اولکیم میل ذوق جسم ایدر * سلطنتدن ایلمشدر ارتکاب ذل دار * عز وجاه فانی یی بیل ذل عقل وچاه جان * ای عزیزم چاه ذلتدن حذر قیل زینهار * اما غضب وشهوت نفسه غالب ونعیم جهاندن کندی عالمنه هارب ومعرفت ومحبت مولایی طالب اولان کوکل انانیت حجابن خارق وکاشف ونفسنی وربیسنی مشاهد وعارف وجمیع احواله مطلع وواقف اولمشدر که نور بدر سماء غیب اول مرآته واصلدر وکندوسنی عین قمر بیلمشدر که شمس واجب الوجوده مقابلدر وضیاء عقل کلی کندنده بولمشدر که عالمه شاملدر وعقل کل ایسه وطن ارواح واصل اشباحدر که انی بولان عارف واصلدر وهر مرادی انکله حاصلدر پس اول کوکل که کندی عالمنده بو دولته نائلدر اول جدار وسراج وآینه دن کچمش بدر کاملدر

کوکل خلاصهٔ عالمسن افسر افلاك
ولی نه فائده کیم کندك ایتمك ادراك

چو آفتاب عیانسن زمین تنده نهان
مثال کوهر کانسن مقارن کل وخاك

جمال عشق الهی ایچون بر آینه سن
ولی نه حاصل اول ایینه دنکه اولمیه پاك

وجود جمله جهاندن غرض وجود کدر
فما تکون فی الکون کائن لولاك

جهان سنکله اولور شاد وخرم وخندان
نیچون یاتوب اوتورر سن همیشه سن غمناك

اوروحی نور بسیط اکله موج بحر محیط
بو جسمی قوکه بودر ظلمت وخس وخاشاك

حیات بولدی اوکیم بیلدی نفسن ای حقی
کیم اولدیغن بیلان اصلا نه غم کورر نه هلاك

فصل خامس * حکمت اشکال اعضای ابدانی واختلاف قیافت اعضا حسبیله مختلف اولان اوصاف جانی واحکام اختلاج اعضای انسانی سکز نوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر * نوع اول حکمت اشکال اعضای رأسی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که خلاق جهان بدن انسانی کمال جمال اوزره الطف اجسام واحسن اشکل قیلمشدر وانك تناسب اعضاسی بر مرتبه لطافت ونزاکت وملاحت اولمشدر که انك اوصافنده نطق وبیان عاجز قالمشدر وانك روح پاکی فهم وفراستله وعلم حکمتله اویله طولمشدر که بحر بی پایان اولمشدر وجمال صورت وکمال سیرتله وبهجهٔ ملیحه ولهجهٔ فصیحه ایله جهانه بیمثل کلمشدر وخوش رفتار وشیرین کفتار وحسن ادا ولطف صدا ایله عالمك عقلن المشدر وجاذبهٔ آن وطاتلی جان ایله محبوب جهان ومرغوب اهل عرفان اولمشدر واندن عشاقه نیجه حالت کلمشدر * بیت * سرو قدلرده اولان شیوهٔ رفتارندر * غنچه فملرده اولان لذت کفتارندر * پس امدی مصور منان بدن انسانده اولان اخلاط اربعه دخانندن رأس شریفنه شعر لطیف احسان ایدوب بیضتین دخانندن سینه وروی مردانده موی اظهار ایلمشدر تا کیم شعر ایله نسوان مزین ولحیه ایله رجال معین وحاجبین ایله جمله سی معنون اولسون وشعرك سیاه اولمسی غلبهٔ دخاندندر وصاری اولمسی غلبهٔ بلغمدندر وبیاض اولمسی حرارت غریزیه نك ضعفندندر وضعف حرارت غلبهٔ نازله دندر وکثرت جماع وشدت غمدندر واما جبهه نك نوری کوکللر سروریدر واما حاجبین سایبان عینین وبربدر اوزرنده هلالین اولمشدر ومکان عینین میان انف وحاجبین اولدیغی مصادمدن محفوظ اولمغه زین اولمشدر واما عینان قدام سمتنده خلق اولندیغی جسمك اقدام ایده جك امورنده اکا دیده بان اولمق ایچوندر واما جفنان مکارهه نظردن مانع اولوب نوم حالنده غطای مقلتان اولمشدر واما مژکان ابرو کبی چشمی تزیین ایدوب جمع اولدقده مقلتینی غبار ودخاندن تحصین ایتمشدر وارالرندن نظر ایدن یولنه طوغری کتمشدر واما قرة عین اسود ومقلتین ابیض اولدیغی زین اولمق ایچوندر واما نور باصره نقطهٔ سوداده بولندیغی

الطف اعضا اولدیغندندر واما وسط مقله ده اولدیغی طبقات مذکوره سی اقتضاسندندر واما مقله نك سطحی محدب اولدیغی نور بصرك اطرافه نظری آسان اولمق ایچوندر واما رأس انسان مدور اولدیغی مصادمدن امن وامان بولمق ایچوندر ودماغ اعضاسنه واسع مکان اولمق ایچوندر وجرمی بو مقدار اولدیغی مطبوع ومناسب اولمق ایچوندر واما وجه انسان مدور اولدیغی حسن ایله شمس وقمره مشابهت ایچوندر واما شفتین احمر واسنان لؤلؤتر اولدیغی زینت ولطافت ایچوندر واما انف ایکی منخر اولدیغی بری تنفس وبری مخاط ایچوندر واما غضروف اولدیغی خفت ومصادمدن احتیاط ایچوندر واطراف ارنبتین اوسع اولدیغی کثرت استشمام ایچوندر واما بو هیئتده بولندیغی نزول فضلات وزکام ایچوندر واما اسنانك حاد اولنلری کسر وقطع ایچوندر وعریضلری طحن ومضغ ایچوندر ومنظوم اولدقلری حین تکلمده اجزاء صدا ایچوندر واما لسان بی عظم اولدیغی لقمه یی تحریك وحروفی ادا ایچوندر واما صوت کلامی اعلام ایچوندر واما لسان شفه واسنان ایله حبس اولدیغی قلت کلام ایچوندر واما لسان بر وعینان واذنان ایکی اولدیغی کثرت نظر وسماع ایچوندر واما اذنان ایکی جانبده اولدقلری هر طرفدن کلان اصواتی استماع ایچوندر واما اطراف ثقبه سی بو هیئتده اولدیغی جلب اصوات ایله تیقظ ایچوندر واما غضروف اولدیغی خفت ولطافت ومصادمدن تحفظ ایچوندر واما عنقك طول وعرضی بو مقدار اولدیغی رأس ایله مناسبت وانی تحمله متانت ایچوندر واما عظم واحد اولمیوب فقرات سبعه اولدیغی هر سمته التفات ایله نزاکت ایچوندر واما رأس انسان جمیع اعضاسندن اعلی اولدیغی علو شان ایله مهابت ایچوندر وجوهر عقلی باشنده اولدیغی اکا تعظیم ایچوندر وجملهٔ حواس عشره سی رأس شریفنده اولدیغی انی تشریف وتکریم ایچوندر وبونجه اعضا وقوانك بر بره جمع اولدیغی اظهار قدرت کریم وابراز صنعت حکیم ایچوندر * نوع ثانی حکمت اشکال اعضاء سائرهٔ جسم انسانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که بو نوع انسانك اعتدال اوزره قائم قیلندیغی ورجلین ایله خرامان بولندیغی انی تعدیل وتفضیل ایچوندر واما کتفین وساعدین بو شکل وهیئتده قیلندیغی احبابی سینه یه دراغوش ایدوب تقبیل ایچوندر واما یدین واصابع واظفار بویله مصنع اولدقلری صد هزار منفعت وصنعت ایچوندر وابهامك غلیظ وقصیر اولدیغی اصابع اربعه یه مقابل کلدکده مقاومت ایچوندر واظفار عظم لین اولدقلری حك جلد اعضا وفك وحل اشیا ایچوندر ومصادمدن انعطاف ایله مدار ایچوندر واما لوح سینهٔ سمین اوزرنده ورد ورمان امثالی دو پستان مردانده حسن وجمال وزنانده زینت ولبن اطفال ایچوندر واما ثدی لبن سینه ده بولندیغی قعود حالنده ارضاع طفل آسان اولمق ایچوندر واما جلد بشره لطیف ودقیق اولدیغی اندن وسخ وعرق سهولتله ترشح ایدوب جسم وجان راحت بولمق ایچوندر وجلدك وجودی اعضاء باطنه یی ستر واعضاء ظاهره یی تزیین ایچوندر واما لحم سمین باطن بدنی تحصین وظاهرنی تحسین ایچوندر واما ثدی وسره منافذندن هوای محیطك درونی بدنه وصولی روحه فرح ایرمك ایچوندر واما ابطین وعانه کبی جابجا شعر اولدیغی منافذندن عفونت اختلاطی طشره یه ویرمك ایچوندر واما عطاس عفونات صاعده یی دماغه نفوذدن منع ایچوندر واما سعال برودت بلغمی یورکدن دفع ایچوندر واما ضحك درون دلده اولان فرح وتعجبی اظهار ایچوندر واما بکا کوکلده بولنان درد والمی اشعار ایچوندر واما ارتعاد اعصاب استرخاسندندر که طلب انتظام واستحکام ایچوندر واما تثاوب جلب طعام ومنام ایچوندر واما منام استرخاء عروق دماغندندر که صعود بخار طعام ایچوندر ونوم ایسه راحت قوای هضم وغدا وتکمیل اعضا ایچوندر واما صلب عظم واحد اولمیوب فقرات مذکوره ایله نظام بولدیغی هر سمته انعطاف وانحنا ایچوندر واما رجالده الت عمود مستدیر شکلنده بولندیغی مشی وقعود حالنده بین الفخذین بولندقده تحول وانقلابی اسهل اولمق ایچوندر وجوهری عظم اولمیوب اعصاب وعروق اولدیغی یورکدن شرائین ایله کلان ریح شهوتله جرمی کبیر اولوب طولمق ایچوندر تا کیم فم رحمه وصول بولوب نطفه یی اکا ویروب فارغ اولدقده بنه اولکی هیئتنه کلوب غلافنه چکلوب بی غلبه راحت بولمق ایچوندر ورأس پر غوغاسی لحم طری بولندیغی لحم بضع داخله مناسب کلوب دخول ونماسنی تماما حس ایدوب کمال وصلت حاصل اولمق ایچوندر وبلالی باشی کرتك اولدیغی کندوسنده وبضع ایچنده بولنان جان طمرلرك حك ایتمسیله انزال منی لذیذ اولمق ایچوندر واما شهوت اکل شهوت انزال ایچوندر وشهوت انزال حصول اطفال ایچوندر اکر خلاق ذو الجلال حصول اطفالی بولذات

ایله مقید ومربوط قیلمسه ایدی وبولذاتك نتیجه لری اولاد اولمسه ایدی برکمسه اختیار وارادتیله بو فتنه وبلالره قائل ومائل اولمزدی پس نسل آدم منقطع اولوب بریوزنده کمسه قالمزدی واما نساده بضع ایکی فخذاره سنده بولندیغی جماع جبریدن امنیت کلوب نسبت ثابت اولمق ایچوندر واما رطوبت بضع انده جولان الت آسان اولمق ایچوندر واما حرارت بضع انده جان جانه قاتلمق ایچوندر واما تعاقب اخراج وایلاج کرات ومرات ایله وصلت واتحاد بولمق ایچوندر واما بضعك طولانی اولدیغی تدفق منی رجل سهولتله اولمق ایچوندر واما بضعك اعصاب وعروقی مقعد برابرینه کلوب اندن رجوع قیلوب هر بری کندویه التصاق ایله ینه داخل بضعه منعطف اولوب محل انعطاف خرماشکلنده قالوب ذکر مقلوب اولدیغی الت رجل کبی فم رحمه یقین کلوب طبیعت نطفهٔ زن بردایله فاسد اولمزدن نطفهٔ رجل کبی سلامتله رحمه دخول قیلمق ایچوندر واما فم رحم بین السبیلین بولندیغی اندن تولد ایدن متواضع اولمق ایچوندر واما رجالده بیضتین خارجده بولندیغی کبیر وصلب اولمق ایچوندر واما کبیر اولدقلری صاحبی جری اولوب جسارت بولمق ایچوندر واما صلب اولدقلری جوهر نطفه یه صلابت ویروب احمر ایکن ابیض قیلمق ایچوندر نته کیم لحم ثدی اکا کلان دم احمری لبن ابیض ایتمك ایچوندر وبیضتین زنان اصغر والین اولدیغندن کندیلری جبان اولوب نطفه لری اصغر ومایع بولنمشدر واما ایکی بولندقلری مهم اولان تناسل امرنده اهتمام اولنمق ایچوندر اکر برینه آفت اصابت ایدرسه بری سلامت قالوب نسلی باقی بولنمق ایچوندر واما ظرف بیضتین واسع بولندیغی فخذین اره سنده منعصر اولندقده ظرفی درونده وسعته ایروب سلامت بولمق ایچوندر واما نساده انثیین داخل بضعده بولندیغی بی غلبه وصلت تامه تمکن بولمق ایچوندر واما بیضتین انلرده اصغر والین اولدیغی روی وسینه لری بی موی وبارق وتازه وطری وفایق وبوس وکناره لایق اولمق ایچوندر وبشره لری نرم ونازك اولدیغی رجال انلره میل ومحبت قیلمق ایچوندر واما اویلقلر ملحم اولدیغی قعود حالنده فراش لین اولوب حلقهٔ مقعدی حفظ ایتمك ایچوندر واما ضراد یعنی قواره کلدیکی معده ده غدادن حاصل اولوب قلبه وبطنه ثقلت ویرن ریح خبیث چقوب کتمك ایچوندر واما غلظت فخذین عضلات رجلینه متانت ویروب تدریج ایله رقت بولوب اعضاء فوقانیه وتحتانیه یی مناسب قیلمق ایچوندر واما رکبتین وکعبین بوشکل اوزره بولندقلری انواع مشی وقعود ممکن اولمق ایچوندر واما قدمین قدام سمتنه طویل اولوب اصابع قدم بو هیئتلرنده خلق اولندیغی چارپا کبی قیامده طورمق ممکن اولوب مشی ورفتار برقرار اوزره اعتدال بولمق ایچوندر واما بیان اولنان حکمت اعضا وجود انسانده موجود اولان فوائد ومنافعك اقل قلیلیدر وجمیع اجسامك اقوم واتم واهم واسلمی واحسن واحصن واکمل واجملی انسانك بدن مصنع مدلل مشکل اولدیغنك الانسان بنیان الرب ملعون من هدمه * حدیث شریفی برهان ودلیلدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده * ولقد کرمنا بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا بیورمشدر پس بو نوع بنی آدم جمله عالمك مخدوم مکرمی واکثر مخلوقاتك افضل ومحترمی اولدیغك جمله یه طیورمشدر * سبحان من خلق الانسان فی احسن تقویم فتبارك الله احسن الخالقین * نظم) معین ایتدی بو معنایی حجت وبرهان * که زبدهٔ دو جهاندر بو حضرت انسان * هزار کره سکا بوسوزی دیدم تحقیق * که کندی قدر یکی بیل ای خلاصهٔ دوران * بلنسه مشرب عرفان حیات جان بولنور * که عین آب حیات اولدی مشرب عرفان

نوع ثالث * قیافت اشکال اعضای انسانه فهم وفراستله نظرك دل وجانه اولان امن وسلامتن ولطف وکرامتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه عالمی بو هیئتده خلق وتقدیر ایدن حکیم قدیرانك نظیری اولان عالم انسانی احسن تقویم اوزره اولدیغی صورتده تصویر ایدوب نفخ روح ایله تزیین وتنویر ایتمشدر وجنس حیوانده بو نوع انسانی حسن وآن ایله اجمل واعدل قیلوب نطق وبیان ایله افضل واکمل قیلمشدر کرچه بنی آدمك جمله سنی طینت وخلقتده مطرد ومتحد یارا یتمشدر لکن افراد آدمی صورت وسیرتده بری برینه مخالف ومغایر ایتمشدر بعده لطف وعنایتیله حقایق حکمتن ودقایق صنعتن بو عالم انسانده بیان وعیان ایدوب صورتی سیرته واعضایی اخلاقه علامات ونشان ایتمشدر تا کیم ابتدا انسان کندی قیافتندن کندی اوصافن تمامیله بیلوب اهتمامیله تهذیب اخلاق ایلسون بعده اقرانی ویارانی قیافتلرینه فهم وفراستله نظر ایدوب هر برینك ذاتنده مضمر اولان احوال واخلاقنه واقف ومطلع اولدقده انلره یا خلقنجه

رغبت

رغبت ومحبتله معامله ایتسون ویا عقلنجه حسن مدارات ایله کچینوب کتسون ویا جمله سندن عزلت ایدوب امن وسلامته وعز وراحته یتسون ونه کمسه دن انجنوب نه کمسه یی انجتسون کوکل خوشلغیله تنها اوتورب یاتسون (نظم) جهان باغنده ای عاقل بودر مقبول انس وجن * نه کمسه سندن انجنسون نه سن برکمسه دن انجن (وحدیث شریفده) اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه بیورمشدر) یعنی کوکچك آدمدن کولج یوز وشیرین سوز کوریلوب ایشدلدیکن وکوزل خویلر ویخشی ایشلر وجوده کلدیکن جمله یه طیورمشدر بیت کیمکه حکمتله ناسه قیلدی نظر * هر ایشی مقتضای ذات سزر * وحق تعالی کمال کرمیله * قل کل یعمل علی شاکلته وعد وبشارتن اشارت بیورمشدر پس جمله یه غفور وحلیم وجواد وکریم ورؤف ورحیم اولدیغن لطفیله طیورمشدر زیرا که هرکس کندی لایقن ایشلدیکن هرکس کورمشدر * اللهم افعل بنا فی الدین والدنیا ما انت له اهل ولا تفعل بنا یا مولانا ما نحن له اهل انك غفور حلیم جواد کریم رؤف رحیم حمید مجید * نوع رابع قیافت اعضاء رأس وعنقی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه

کیمکه بوییدر طویل
کیمکه وسط بویلیدر
کیمکه صاچی نرم اولور
کیمکه صاچیدر قره
صاچی آز اولان لطیف
باشی کوچك عقلی آز
یصی ایسه فرق سر
اقرعه اولمه یقین
یومری اولورسه جبین
معتدل اولسه جبین
چینی اوزوندر فهیم
اذنی کبیر اولسه بول
اینجه اولان قاش اوجی
قاشی اچق طوغریدر
قاشی مقوس اولان
چشمی سیهدر مطیع
چشمی کوچکدر خفیف
چشمی قیپق اولدی شین
اعوره اولمه یقین
چشمی کولجدر کوزل
یومری اولندر بخیل
وجهی پك اوزن اولان
وجه مدور کرك
بکزی قزلدر ادیب
کوزلری کوك اشقراق
انف اکر اولسه دراز
انف اوجی کر اولسه طوب
ثقبهٔ انف اولسه بول

ساده دل اولور جمیل
عاقل خوش خویلیدر
ابله وبی شرم اولور
صبر وار آنی اره
اولدی عریف وظریف
اولسه اکا دیمه راز
صاحبی چکمز کدر
بدخوی اولور پك صقین
صاحبی زشت وغبین
صاحبنی بیل امین
از ایسه اولمش کریم
جاهل وکاهلدر اول
فتنه در ایشی کوجی
چاتمه ایسه اوغریدر
دلبر اولور هر زمان
چشمی قزلدر شجیع
چشمی بیوکدر ظریف
باقیشی سست اولدی زین
صیق باقان اولمز امین
کرپکی صیق بی بدل
یصی اولندر جمیل
لاف ایله سویلر یلان
بدردن انور کرك
اسمر اولندر لبیب
اولسه اول اندن ایراق
صاحبیدر فهمی آز
صاحبی اولور طروب
کبر وحسد طولمش اول

کیمکه بوییدر قصیر
کیمکه صاچی سرد اولور
کیمکه صاچی صاریدر
قومرل ایسه صاچ کوزل
صاچی چوق اولسه زنك
باشی بیوك اوله نك
جلد سری پرك اولان
جبهه سی ضیق اوله نك
جبهه سی اولان عریض
جبهه سی بی چین اولان
قاش اره سی چین اولان
اذنی کوچك اوغریدر
قاشده چوق اولان قیلی
اینجه قاش اولور جمیل
کوز چقور اولسه قلیل
کوزلری کوکدر لبیب
دیده سی یومری حسود
نقطه لی کوز اوق اولور
شاشی یه ایتمه نظر
وجهی بیوکدر علیل
وجهی اریقدر محیل
کیمکه ترشدر یوزی
چون متبسم اولور
بکزی صاریدر علیل
لونی اولان معتدل
انف اکر اولسه قصیر
انف اوجی اغزه یقین
اولسه قلقلی قناد

حیله سی واردر کثیر
عقلله جرأت بولور
کبر وغضب کاریدر
صاحبیدر بی بدل
فهمی آز اولور انك
عقلی چوق اولور انك
خیر ایدر ایتمز زیان
ضیق اوله خلقی انك
بدخوی اولور چون مریض
کاهل اولور بیکمان
غم یوکیدر اول همان
اوسط اولان طوغریدر
مکثر اولور غصه لی
کبره طویلی دلیل
اولمش اوکبره دلیل
ایك الا کوزلی ادیب
اوسط اولندر ودود
دکمه سی پك چوق اولور
کیم سکا اکری بقار
کبره کوچکدر دلیل
اتلی اولندر ثقیل
تلخ اولور اکثر سوزی
انی کورن کام آلور
اسوده مائل محیل
هم اغ اولور هم قزل
خوف اولور انده کثیر
اولان ادمدن صقین
جمع اوله قهر وعناد

انفی کیم اولسه عریض
اغزی کوچکدر کوزل
اغزی کبیدر زنك
صوت دقیق ارکشی
سوزده کیم اولسه سریع
سس چتال اولسه اوجان
یوز کولج وسوزلذیذ
شفه غلیظ اولسه بیل
معتدل اولان دیشی
اینجه ذقنلی حریف
معتدل اولسه ذقن
لحیه سی صیقدر ثقیل
کوسه که هیچ ریشی یوق
اولسه قفاسی عریض
اینجه که کردان اولور
بوینی اولورسه قصیر

شهوت ایله در مریض
لیکن اولور پر وجل
هیئت بضعی انك
شهوت زندر ایشی
فهمیدر انك رفیع
خلقه ایدر بدکمان
اولسه اوجاندر عزیز
صاحبی مغضب ثقیل
صدق وصفادر ایشی
عقلیده انك خفیف
عاقل اولور هم حسن
صحبتی ایلر طویل
انك اولور مکری چوق
حمق ایله در اول مریض
صاحبی نادان اولور
حیله سی اولور کثیر
هر بری اوسط اولان

انفی او کیم اکریدر
اغزی بیوکدر شجیع
غنه لی سوز اولسه کر
ارکشی سسلی زنان
کیمکه سسید رقبا
خنده سی چوق اولسه ها
یوفقه واحمر ودا ق
دیشلری ایری اولان
نکهتی خوش اوله نك
کر ذقن اینلی اولور
لحیه طویل اولسه کر
ریش سیاه وقلیل
اولسه دکرمی صقال
بوینی اولان چوق دراز
بوینی غلیظ اولسه اول
بوینی اولان معتدل
دلبر اولور بیکمان

همت انك فکریدر
اکری اولندر شنیع
کبردن اولدر خبر
اکثری سویلریلان
همتی وار مرحبا
اوممه سن اندن حیا
صاحبی اکار سبق
ایشلر اول اکثر یمان
خلقیده خوشدر انك
صاحبی غلظت بولور
صاحبیدر بی هنر
اولدی ذکایه دلیل
صاحبیدر پرکمال
رشدی انك اولور از
روز وشب اولور اکول
خیر ایله در مشتغل

رباعی

جهد ایله برعارف دانایی بول یا برصنم لطیف ورعنایی بول
بو ایکیسنك بری نصیب اولمزسه اوقاتکی ضایع ایتمه تنهایی بول

نوع خامس) قیافت اعضای باقیهٔ بدنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه

اوموزی سیوری اولان
قصه اوموز ابلهك
ساعدی اکری قصیر
کر کوچك اولدیسه ال
اصبعی یومشق اولان
طرنغی یومری چزیق
صدری چیقق اوله نك
سینه عریض اولسه اول
ثدی زن اولسه کبیر
ثدی زن اولسه صغیر
معتدل اولسه ممه
لحمی اولان خوش لطیف
ارقه سی یصی کشی
ظهری عریض اوله نك
ارقه ده بتدیسه قیل
بطنی بیوك هم قصیر
اویلوغی اینلی اولان

دزد اولور ایشلر یمان
دوشکون اوموز اسفهك
اولسه اولور اول شریر
بی بدل اولدر کوزل
زیرك اولور بیکمان
اولسه او بیلمز یازیق
خلقیده بد درانك
کوکلی هیچ اولمز ملول
شهوتی اولور کثیر
شیر اولور انده کثیر
زوجی هم انی امه
اولدی عریف وظریف
اولدی سفاهت ایشی
قوتی چوقدر انك
شهوته اولمش دلیل
بدخوی اولور پك عسیر
تنبل اولور بیکمان

اکری اوموزلی کشی
معتدل اولان اوموز
رسغی اولورسه دراز
اصبعی اولان اوزون
ظفری عریض اولمسا
طرنغی یصی ودوز
صدری اکر اولسه دار
صدر واوموزده که قیل
ثدی کر اولسه طویل
سودلی ممه لی ولود
لحمی ملایم اولان
لحمی اولان پك قتی
ارقه سی کوزك ادم
کربلی اینجه اولور
بطنی بیوکدر غبی
عانه ده بتمزسه قیل
التی اولان صغیر

اکریلك اولور ایشی
صاحبی اکلار رموز
بخشش ایدر بی نیاز
اهل هنر ذوفنون
سوانی صبح ومسا
اولسه اولور دستی اوز
غم براولیل ونهار
جرأته اولمش دلیل
انده لبندر قلیل
زوجنه در اول ودود
تنده اولور لطف جان
اولدی قوی غلظتی
زشت اولور اخلاقی هم
شکلی برنجه اولور
بطنی کوچك چلبی
وحشی اولور طبعی بیل
اولدی رشید وخبیر

التی اولان طویل
اولسه کوچك انثیان
بضع اکر اولسه صغیر
فخذی اولان پك طویل
رکبه سی اولان بیوك
کعبی ملحم زنی
اوکجه سی قالین اومرد
کر اوزون اولورسه پا
خطوه سی طار اوله نك

حمقنه اولمش دلیل
صاحبی اولمش جبان
صاحبه سیدر خطیر
شهوتی اولور قلیل
یوکلنور اوخیلی یوك
شیولی عدایت انی
اولدی شجاعتده فرد
صاحبیدر پرحیا
جنبشی خوشدر انك
ادمی اولدر راورفتاری

کر ذکر اولسه عظیم
اولسه بیوك خصیتان
اولسه ملحم کبیر
اعرج اولان برقیچی
ساقی غلیظ اوله نك
اوکجه سی یوفقه اولان
ایاغی اینلی کشی
اصبعی اولان اوزون
چونکه خرامان اولور
مرده احیا ایدر اوکفتاری

مالکیدر پك لئیم
حاملیدر پهلوان
شهوت زندر کثیر
کبر وحسد درایجی
اولمیه لطفی انك
دلبر اولور بیکمان
جور وجفا درایشی
فهم ایله در پرفنون
عقل اکا حیران اولور

بیت

نوع سادس * علامات جمال نسوانی ودلائل رسوم حسن وانی بیلدیرر ای عزیز معلوم اولسونکه اهل حکمت قیافت اعضاء نساده دیمشلردرکه

حسن زنانه دلیل
درت یری اق اوله زین
درت یری واسع کرك
دردی کبیر اوله نیز
صوت بلی اینجه هم
بویله قیافتلی تن

اوتوز ایکی رسم بیل
لون ودیش وظفر وعین
قاش کوز وسینه کوبك
ثدی وسرین بضع ودیز
شکلیده برنیچه هم
اولسه کوزلدر اوزن

درت یری لازم سیاه
درت یری لازم قزیل
درت یری ضیق اوله درج
دردی کوچك اولملی
لحمی سمین وطری
بویله که زن خوب اولور

صاچ قاش وکرپك کوز آه
خدولب ولثه دیل
انف وصماخ ابط وفرج
انف اغز ایاغ الی
اولملی قیلدن بری
خلقیده محبوب اولور

نته کیم حمدی شرین بیان رسوم جمال زنانی حضرت زلیخانك شاننده عیان ایتمشدر

نظم

کرچه حسنی بیانه صغمز ایدی
دپه ین ذره آفتابندن
آب لطفیله چونکه بولدی نما
فرق اولنمزدی مشکدن بویی
ایکی دیجور تار زلفینی
سبق حسن الوردی اندن ماه
نونی التنده عین صاد مثال
ای یوزینك کونش زواللیسیدر
الف انف وصفر نقطهٔ خال
کالری انده کونه کونه ایدی
نه دینلسون لبی زلالندن
لبلری قوت جان تبسمده
کلسه لطفیله لعل خندانی
کورینور نور حق کبی جاندن
مکر سیب ایکن زنخدانی
دوشر ایدی اوچاه آسیبه
غبغبی کیم معلق آب ایدی
بریسی کافر وبری کافور

نته کیم عشقی جانه صغمز ایدی
قامتی سرو باغ رحمت ایدی
خلعت اولمش ایدی لطافت اکا
اینجه قیل یاردی شانه سعی ایله چست
لیل ایچنده نهار ما بینی
قاشی اول صحفهٔ سرو را وزره
ایکیسندن کورندی نص جمال
لاله خدنده خال عنبروش
جمع اولوب برایکن اون اولدی جمال
دهنی صغمدی انك سخنه
صولانرکن دهن خیالندن
کلسه نوراقیدر ثریادن
عقدهٔ دل اچاردی دندانی
زنخن قیلدی حق شکردن سیب
چاه آسیب اولوردی زندانی
زنخی سیبنك حلاوتی جان
صانکه ترشیشه ده کلاب ایدی
کون کبی طوغدی چون اوسیمین بر

لیك بر حرف ایشت کتابندن
برك وباری صفا ولذت ایدی
دام عقل ایدی فرقنك مویی
فرق نازك قودی میانه درست
النی لوح نور ایدوب الله
نون درصان یازلدی نور اوزره
کوزلری اهل مکرك اللیسیدر
کویا کلستانده طفل حبش
عارضی جنته نمونه ایدی
برسخن صغمز ایکن اول دهنه
دهن درفشان تکلمده
سوزی لذتلی قند وحلوادن
دردندانی لعل خنداندن
حسنی عیدینه ویردی زینت وزیب
نیچه دل جان ویرردی اول سیبه
غبغبی سیمنك زکاتی جهان
بوینی اولمشدی زلف ایله مستور
بیلدی نقصانی قول اولدی قمر

برکومش لوح ایدی اوسینه همان
برکل اوستنده ایکی غنچه کبی
حسنی اعجازینه انك برهان
پرمغی دل کلبدنه مفتاح
لیکن اندن یازلسه بر پرمق
اولدی دیوانه رفع اولندی قلم
اویله خوب ایدی بیلی کیم آنی
برکبوتر صانوردی ساقندن
یوغیکن زیب وزیوره حاجت

اول کومش لوحه نقشبند جهان
ایکی ساعد ایکی سبیکهٔ سیم
ید بیضاسنی کافی ایدی همان
حسنن اول دلبرك کیم ایده عیان
قلمه شوقدر کاور انجق
قوللرینی کهر قوجردی همان
قیلجه قالوردی کوره نك جانی
عالم حسن اکا مسخر ایدی
ایلدی میل زیور وزینت

ایکی نقش ایلمش ترنجه کبی
اوماراندن زکاتی در یتیم
کفی عشاقه راحة الارواح
که بناننده عاجز ایدی بیان
کیم انك پرمغن کورن آدم
اینجه بیلن کمر قوجردی همان
سیر ایدن اول همایی طاقندن
مهر ایله ماه کنیز وچاکر ایدی

اما زمانه زنانی حنانه اولمیوب منانه اولدقلریچون کمال وجماله مالك اوله نك بیله زلال وصالندن ایسه خیال جمالی بیك قات الذ واولادر

بیت تخیل ایلسم انی کوکل حضوری بولور تذکرنده وصالی قدر تلذذ اولور
بیت بکا بیکانه در دلبر خیالی جانه محرمدر انیسم مونسم یارم اودر کیم دلده همدمدر

نظم
کرچه دلبر در خوش آیین در زنان ناقصات العقل والدین در اینان
زینهار ای مرد عاقل زینهار کامل ایسك ناقص ایله اولمه یار
هیچ اولورمی لایق اهل کمال سخرهٔ هر ناقص اولمق ماه وسال
نفس الینه ویرمه بو جان یاقه سن شهوت اودیله نیچون جان یاقه سن
نطفه تنده مایهٔ جانبخشدر شهسوار روحه چابك رخشدر
ایتمه انی راه حقده لنك ولوك ایده مز سن چونکه بی مرکب سلوك
چون خیال دلبره جان میل ایدر اول پر ایله سمت اعلایه کیدر
پروبال جان اولور حب خیال نطفه دن پید اولور اول پروبال
پروبال روحی کسر ایلر جماع خلق ایسه ظن ایلر انی انتفاع
آرزوی مرد زندر اتحاد عاشقه زندن تخیلدر مراد
قبلهٔ صورت پرست اولدیسه زن قبلهٔ اصحاب دلدر ذوالمنن
نقش صورتدن یویوب آیینه کی ایله مرأت معانی سینه کی
تا درونك نور حقدن اوله پر درج روحك معرفتدن طوله در

نوع سابع * قیافات اعضانك تعدیل دلائل اضدادینی واختلاف نفوس ایله مختلف اولان احکامنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه قیافت اعضاده ذکر اولنان دلائل اضداد شخص واحدده جمع اولسه لر جمله سنی اعتدال معمور وآباد ایلر مثلا کوسه نك بویی طویل اولسه اول کوسه در دیوا کا طعن اولنمز زیرا که اعتدال بولمشدر انی کیم طاکار واکر یوزیده نورانی اولدیسه انی اهل دیده نورا کار پس برکسه ده قنقی جانبك دلائلی اکثر بولندیسه اول کسه اول جانبده بیلنمشدر واکر برکسه یه نور حق بصر اولسه انك فراستی دلائل مذکوره دن مستغنی بولنمشدر زیرا که خبرده حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن * اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله نقل اولنمشدر چونکه علامات مذکوره نك جمله سی نفس حیوانیه نك اخلاق واوصافی دلائلیدر پس اکر نفس انسانیه اماره ایسه اول نفس حیوانیه اسیری اولدیغندن انك حکمنك داخلیدرکه ظلم وظلمتدن وجهل وکدورتدن اوصافی صافی دکلدر کاهی شیطان صفتلی وکاه سباع صفتلی وکاه بهایم صفتلی بولنمشدر حال بوکیم صورتا انسان کورنمشدر واکر نفس انسانیه لوامه ایسه کاهی مغلوب نفس حیوانیه اولوب کاه اکا غالب اولدیغندن بو نفس کاهی حیوان صفتلی وکاه انسان

صفتلی

صفتلی بیلنمشدر واکر نفس انسانیه ملهمه ایسه دائما نفس حیوانیه نك اوزرینه غالب اولوب مطمئنه اولدیسه جنکی صلحه ونزاعی رضایه منقلب اولوب شرلرا کا خیر محض اولور وبو خیر وشرانك قیدی اولمیوب نفسی روح مطلق اولور وجمله وارینی ترك ایلدیکندن اغیاری اکا یار اولور وکندنده نشان وعلامت قالمز وانك وصفی بیانه کلمز کل ای حقی اونوت خلقی بو بنلکدن کچوب کندیکی خاك ایله ونظرکاه خدا اولان قلبکی ماسوادن پاك ایله اندن انك انیس القلوب اولدیغن ادراك ایله ومحبتیله عاداتی خرق ایدوب چاك ایله (بیت) کیمکه استرسه انس دلدارن) ویرمسون ماسوایه دلدارن * قطعه *

زمانه خلقنی فهم ایله اولمه سن مغرور کوکلده دوستی بولوب هر نظردن اول مستور
نه لطفی وار برالای قلبی خسته بسته لرك قوی اهل غفلت وجهلی سن ایله دلده حضور
چو ناسه ناسدر آفت بو ناسی اول ناسی که رب ناس ایله بولسون دل انس اولوب مسرور

نوع ثامن بدن انسانده عروق ایچنده جریان ایدن دمك جریانی حبسندن ظاهر بشره ده کورینن اختلاج اعضایی احکامیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه بیت

اختلاج فرق سر جاهدن ویرر خبر
اختلاج جنب سر صاغ وصولی خیر ایدر
اختلاج حاجب اول دوستلق اولدی صاغ وصول
اختلاج ایتسه ذنب صاغی حزن وصول طرب
اختلاج بیت نور صاغی رنج وصول سرور
اختلاج زیر چشم صاغده مهر وصولده خشم
اختلاج انفه راه صاغده قهر وصولده جاه
اختلاج کنج لب صاغده ضر وصول طرب
اختلاج ایدن ذقن صاغده عیش وصول حسن
اختلاج حلق هم صاغده مال وصولده غم
اختلاج بازوال صاغده رزق وصولده مال
اختلاج ساعدین صاغده لغو وصولده شین
اختلاج ظهر کف صاغده حزن وصول شرف
اختلاج ابهام صاغده حمل وصولده کام
اختلاج وسطی هب صاغده حزن وصول طرب
اختلاج خنصر ال صولده خیر وصاغده مال
اختلاج ثدی هب صاغده جاه وصول طرب
اختلاج ناف اولور صاغده حزن وصول سرور
اختلاج تهیکاه صولی رزق وصاغی جاه
اختلاج عانه بر صاغ جماع وصول سفر
اختلاج مقعد ال صولده راه وصاغده مال
اختلاج رکبه اولور صاغده حزن وصول سرور
اختلاج ساقه راه صاغده مال وصولده جاه
اختلاج بطن ساق صاغده مال وصول فراق
اختلاج پشت پا صاغده حزن وصول صفا
اختلاج ایدرسه کف صاغده مشی وصول شرف

اختلاج پیش سر اولدی دولته اثر
اختلاج جبهه تر صاغ عیش وصول خبر
اوسطی ایدرسه کر صاغی ذوق وصول کدر
اختلاج ظهر عین صاغده لوم وصولده زین
اختلاج دنبال صاغده مهر وصولده مال
اختلاج رخده دال صاغده خیر وصولده مال
اختلاج فوق لب صاغده رزق وصول طرب
اختلاج زیر لب صاغ وصولده یخشی هب
اختلاج کوش ایدر صاغده صولده خوش خبر
اختلاج دوش ایدر صاغده حزن صول کدر
اختلاج زند ایدر صاغده صولده خوش خبر
اختلاج رسغ ید صاغده مال وصولده کد
اختلاج کفدن ال صاغ وصولده رزق ومال
دتررایسه سبابه صاغده صولده اسبابه
اختلاج بنصر هم صاغده جاه وصولده غم
اختلاج صدر اولور صاغی حزن وصول سرور
اختلاج بطنه تام صاغده وصل وصولده کام
اختلاج پهلوال صاغی رنج وصولی مال
اختلاج اویلغ اول صاغی مهر وصول اوغل
اختلاج خصیه هم صاغده طفل وصولده غم
اختلاج فخذ ایدر صاغی عیش وصول سفر
تحت رکبه قیلسه کر صاغده راه وصول کدر
اختلاج وجه ساق صاغده راه وصول ارزاق
اختلاج کعب ایدر صاغده وصل وصول سفر
اختلاج کعب ال صاغده مشی وصولده مال
اختلاج ابهام صاغده مال وصولده کام

اصبع ثانی ایدر	صاغده صولده خوش خبر	اصبع وسطادن ال	صاغده وصولده جدال
اصبع بنصر بولور	صاغده جدل صول سرور	اصبع خنصرده فال	صاغ وصولی رزق ومال
مختلج اولسه اکر	بر یرك ایله نظر	بونده قیل احکامی یاد	شبهه سزایت اعتماد
کیم طمراو بنارندن	حقدرانی دیره دن	اکله اشاراتنی	بکله بشاراتنی

بیت) هرنه جانکیم طویار اشارتدن) خرم اولسون دلی بشارتدن) اما تشریح وتسریح بدن وجانك وفوائد ومنافع وقوا واعضانك تفصیل وتذییلی کثیر وطویل اولوب مطلوب جزیلمز اولان معرفت خدای جلیله بونجه تمثیل وتسهیلله بو اجمال جمیل دخی معین ودلیل اولمغله بیان احوال بدن عالم انسانده بی طویل تقلیل کلام ایله تحصیل مرام وتعدیل نظام وتکمیل مقام اولنمشدر زیرا که احسن تقویم اوزره خلق اولنان وایکی جهانی جامع بولنان حضرت انسانك بدن شریفنك هر بر عضو لطیفنده اولان دقایق صنایع خلاق باری تعالی حضرتلرینه نظر خبرت وعبرتله سیر وتماشا قیلنوب تفکر وتذکرله تأمل وتخیل اولندقده فهم وادراکنده عقول وفحول عاجز وقاصر اولوب وصف وبیاننده مبهوت ومتحیر بولنمشدر سبحان من هو الخالق البارئ المصور البدیع الحکیم الذی خلق الانسان فی احسن تقویم نعم المولی ونعم المعین فتبارك الله احسن الخالقین

باب خامس

ادمی عالمه تطبیق وانفسی افاقه توفیق ایدوب امثال اجزاء ومعانئ دو جهانی بو وجود انسانده بولوب بدننده اولان اعضا وقوانك جمیع اشیایه انفراد اوزره وجوه ایله مشابهتن وصحت بدنك حفظ وحراستی مواظبتن وموت طبیعیله روحك بدندن مفارقتن فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) بدن انسانك ازمنه وامکنه یه مشابهت ومماثلتن سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عالم آدم ایچون خلق اولندیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه حق تعالی ایکی جهانی وانلرده اولنی بالجمله انسان ایچون ایجاد وموجود ایلمشدر تا کیم عالمده اولان صنعتلره نظر قیلوب اشیاده بولنان حکمتلری بیلسون وجمله نك امثالنی کندی وجودنده بولدقده معرفت نفسه ایروب اندن معرفة الله میسر اولسون زیرا که حق تعالی نظم کریمنده وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون * بیورمشدر وحدیث قدسیده * اعرف نفسك یا انسان لتعرفنی امر شریفیله معرفت نفس وسیلهٔ معرفت رب اولدیغن طیورمشدر چونکه حق تعالی انسانی کندی معرفتیچون خلق ایدوب کندی معرفتنی موقوف معرفت نفس انسان ایتمشدر پس البته انسانه کندی نفسن بیلمك استعدادینی ویرمشدر تا کیم نفسی معرفتندن خالقی معرفتنه وصول بولسون نته کیم خبرده من عرف نفسه فقد عرف ربه وارد اولمشدر اکرچه مفتاح معرفت الله معرفت نفس بیلنمشدر ومفتاح معرفت نفس معرفت عالم قیلنمشدر لکن حق تعالینك افاق عالمده اولان بدایع صنعتی اثارنی بالجمله کوروب اسرارینه ایرمك وانفس ادمده بولنان کمال قدرتی اطوارنی بالکلیه بیلوب انوارنی کورمك واندن مطلب اعلا اولان معرفت حضرت مولایه ایرمك شغل کثیر وامر عسیر وسر مغلق بولنمشدر زیرا که انسانه ممکن ومیسر دکلدرکه رؤس جباله صعود وقعر بحاره نزول ودرون ارضه دخول ایدوب عالم سفلینك هر یرینی کوره بیله وجمیع احوال واسرارینه مطلع اوله وفوق سمایه عروج ایده مزکه افلاك ونجومك حقایق ودقایقنه تمامیله ایروب عالم علوینك احوال واسرارینه کرکی کبی واقف اوله وعالم ملکوت سمواته دخول ایده مزکه عالم ارواحك احوال واسرارینی کماهی عارف اولوب عقول ونفوس افلاکی مشاهده قیله واندن خلاق عالمك بونجه کائناتی ابتداع واختراعندن واجزاء عالمی ذره بذره آنا فآنا تقلیب وتربیه سندن افعالنی سیر وتماشا ایله اسما وصفاتنه مطلع اولوب اندن معرفت ذاتنه یول بوله پس رؤف رحیم اولان رب العالمین حضرتلری کمال رأفتندن وغایت عنایتندن باطن وظاهر عالمده علویات وسفلیات اشیادن هرنه کیم خلق ایتمشدر بو وجود انسانك دخی ظاهر وباطنن همان اول طور وطرز ایله احسن تقویم اوزره نمونهٔ عالم خلق وتصویر ایلمشدر وهرنه اوصاف ایله کیم ذات پاکی متصف اولمشدر بو روح انسانی دخی اول اوصاف ایله موصوف قیلمشدر ونته کیم عالمی جمیع اجزاسیله کندویه مطیع ومسخر ایلمشدر کذلك جسم انسانی جمیع اعضاسیله روح پاکنه مطیع ومنقاد ایلمشدر

تا کیم بو انسان کندی وجودینه نظر قیلوب ترکیب اعضاسندن وترتیب قواسندن عالم سفلیده وعالم علویده سهولت اوزره امثال وعلاماتن بولوب کندویی نمونهٔ عالم بیلسون وکندی روحنك جسمنده اولان انواع تصرف وتدبیراتندن حق تعالینك عالمده اولان انواع تصرف وتأثیراتن بولسون واندن افعال وصفاتنه واقف اولوب ذات پاکنه محبت وعبادت قیلسون ومعرفتی سعادتنه ایروب اهل عرفان اولسون نظم

اعلم ایها الانسان	انك مجموع الاکوان	انت الحاوی للوجود	ماتری عندك موجود
والغائب عنك مشهود	بالبصیرة والعرفان	تعرفه حاضر فی الآن	جسمك ظلمانی سفلی
روحك نورانی علوی	سرك ربانی مقوی	خازن حائز للافنان	مفنی مطرد للحرمان
افرح وأنس بذاتك	واقرأ وافهم صفاتك	تهنأ تجمع اشتاتك	قلبك بیت للرحمان
عال واسع بالتبیان	اعرف قدرك یا عارف	تجنی تذق لطائف	تنبع منك المعارف
تلبس تاج فی الاکوان	تذکر حیا فی الازمان	اثبت واسکن یا حائر	انت قطب الدوائر
منك تشرق بصائر	منها تعلم یا انسان	انك حضرة الاحسان	

نوع ثانی عالم انسانی عالم کبیره تطبیق وبعض اعضاسن ارضه توفیق ایتمنك طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه بدن انسان عالم اصغر وروحی عالم اکبردر زیرا که هرنه کیم عالمده خلق اولنمشدر جمله نك مثالی وجود انسانده بولنمشدر پس جسم وجان آدم نسخهٔ جمله عالمدرکه ایکی عالم تمامیله بر آدمده موجود ومعین بیلنمشدر مثلا جمیع جمادات محسوسه یه مثال اعضای انساندر وجمله حیواناته مثال اخلاق انساندر وفصول اربعه یه مثال اسنان انساندر وعادات وصنایعه مثال حواس وقوای انساندر وعالم برزخه مثال افکار وخواطر انساندر وعالم ملکوته مثال دل وجان انساندر وبو تمثیلات وتشبیهاتك تفصیلی بی پایاندر بو کتابه دکل که یوز بویله کتابه صغمز انجق عارفك قلبنه صغار بز بو مقامده همان کونشدن ذره ودریادن قطره بیان ایده رز تا کیم بو انسان عالم اکبر اولدیغی عیان اولوب معرفت نفسه برهان اوله وانکله معرفت یزدان اهلنه آسان اوله اما نسخهٔ عالم اولان انسانك بدن شریفی زمین وآسمان مثابه سنده درکه بو جهاندر وماه وسال مثابه سنده درکه زماندر وبلد مثابه سنده درکه مکاندر اما بدن انسانك ارضه بر مشابهتی بودرکه ارضده جبال اولدیغی کبی بدنده هم عظام اولور وارضده اشجار ونبات اولدیغی کبی بدنده هم شعر رأس واعضا اولور وبر مشابهتی بودرکه ارضده اقالیم وار ایسه بدنده اعضا واردر وارضده زلزله وار ایسه بدنده ارتعاد وعطسه واردر وارضك اودیه سنده انهار جاریه وار ایسه عروق بدنده دماء جاریه واردر وارضده ینابیع میاه مختلفة الطعم ومیاه عذب وار ایسه بدنده هم ینبوع اذن مر وینبوع دیده شور وینبوع انف ناخوش وینبوع فم حلودرکه بویله ینابیع واردر واما وسخ اذن مر اولدیغنده حکمت بودرکه انسان اویقوده ایکن اذننه حشرات ارض دخول مراد ایلدکده مرارت اذن انك حسنه واصل اولوب رجوع ایلسون اول نائمك اذننه دخولله آنی هلاك ایتمسون واما آب دیده اول جهتدن شوردرکه مقله سی شحمدندر وشحم ایسه بی نمك فساده کیدندر پس اب چشمهٔ دیده شور اولمشدر تا کیم مقله سی تازه قالوب همیشه چشمك روشن اولسون واما مخاط انف انکچون ناخوشدرکه انده اولان مشام روایح طیبه دن معطر اولوب لذت السون زیرا که اشیا اضدادیله بیلنور بولنمشدر واما ریق فم انکچون خوشدرکه لسانده اولان قوت ذائقه دائما لذتده بولنسون وبدن انسانده بولنان حکمت الهیه بلانهایه بیلنمشدر وبو مقامده انجق ایکی عالم بری برینه تطبیق وتوفیقه اهتمام اولنمشدر نته کیم عالم خارجده بولنان اشیا عالم انسانده بولنان اشیایه نمونه بولنمشدر (رباعی) ای نسخهٔ تامهٔ الهی که تویی * وی آینهٔ جمال شاهی که تویی * بیرون ز تو نیست هرچه در عالم هست * از خود بطلب هر انچه خواهی که تویی * نوع ثالث * عالم انسانك عالم افلاکه مشابهتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه بدن انسانك سمواته بر مشابهتی بودرکه سماء ذات البروجك اون ایکی برجی اولدیغی کبی بدنك هم ظاهردن باطنه اون ایکی طریقی واردرکه اذنین وعینین ومنخرین وفم وثدیین وسره وسبیلین وبر مشابهتی دخی بودرکه افلاکده سبعهٔ سیاره اولدیغی کبی درون بدنده هم یدی اعضاء نفس واردرکه ریه قمره ومعده عطارده

وبوکرلك زهره یه ویورلك شمسه ومریخه وکبد مشتری یه وطحال زحله مشابه بولنمشدر وسماده نوابت کثیره اولدیغی کبی بدنده هم اعصاب کثیره واردر وفلکده یکرمی سکز منازل مشهوره اولدیغی کبی بدنده هم یکرمی سکز حواس وقوای مذکوره واردر وفلکده اوچیوز التمش درجات اولدیغی کبی بدنده هم بیان اولنان اوچیوز التمش قان طمرلری واردر وافلاك کلیه وجزئیه نك وکواکب ثوابت وسیاره نك منوال مذکور اوزره انواع حرکات طبیعیه وقسریه لری اولدیغی کبی بدنك هم طورمز بوراوزره اصناف حرکات اختیاریه واضطراریه سی واردر وفلك عناصر اربعه یی محیط اولدیغی کبی بدن دخی اخلاط اربعه یی محیط اولمشدر که صفرا نار کبی یابس وحاردر ودم هوا کبی حار ورطب وبلغم آب کبی رطب وباردر وسوداتراب کبی بارد ویابسدر وبو عناصر دن موالید ثلثه متولد اولدیغی کبی بدنده هم اخلاط اربعه دن اعضا تولد ایتمشدر امانهایه مثال انسانك سروریدر ولیله مثال انك حزنیدر وصحوه مثال انبساطیدر وغیمه مثال انقباضیدر ورعده مثال انك صوتیدر وبرقه مثال انك ضحکیدر ومطره ممثال انك بکاسیدر ورياحه مثال انك انفاسیدر وکون وفساده مثال الفاظ کلامیدر وقوس قزحه مثال ابروی کمانیدر وهلاله مثال قولغیدر وبدره مثال وجه مدوریدر وظلمة لیله مثال انك شعر راسیدر ونور صبح صادقه مثال انك جبهه سیدر وعالم ظاهره بو عالم انسانك بویان اولنان مشابهتلرندن غیری مشابهتی چوقدر لکن عارفه اشارت کفایت ایتمکله تطویله حاجت یوقدر (نظم)

آسمانهاست درولایت جان * کارفرمای آسمان جهان * دردہ روح پست وبالاهاست * کوههای بلند ودریاهاست * نوع رابع * بدن انسانك زمان ومکانه اعنی ماه وسال وشهرستانه وانده روحك سلطانه تشبیه وتمثیلاتن یلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردر که بدن انسانك ماه وساله برمشابهتی بودر که برسنه ده فصول اربعه اولدیغی کبی بدنده هم اخلاط اربعه واردر که بلغم فصل ربیع کبی رطب وباردر ودم فصل صیف کبی حار ورطبدر وصفرا فصل خریف کبی حار ویابسدر ودم فصل شتا کبی یابس وباردر وبرمشابهتی دخی بودر که فصل ربیعه موافق سن صباوتدر وفصل صیفه مماثل سن شبابدر وفصل خریفه مطابق سن کهولتدر وفصل شتایه مشابه سن شیخوختدر وبرمشابهتی دخی بودر که برسنه ده اون ایکی شهر اولدیغی کبی بدنده هم اون ایکی منافذ مرقومه واردر وبرهفته ده یدی کون اولدیغی کبی بدنده هم یدی عضو مزبور واردر وبرسنه ده اوچیوز التمش التی کون اولدیغی کبی بدنده هم اول عدد عروق دم واردر واما بدنك شهرستانه مشابهتی بودر که برشهره برپادشاه اولور بعده وزیری بعده شحنه سی وبعده جزیه داری اولور وپادشاهك بارگاهی ومملکتی واسبی ورعایاسی وخزینه داری وپاسبانلری واچیلری وشاطرلری وجاسوس وحکیمی اولور وشهر ایچنده اهل صنایع اولور مثلا معمار وبناونجار وطحان وخباز وطبیب وقصاب وزرکر وکناس اولدیغی کبی بدن انسانده هم بوجمله نك امثالی واردر که روح انسانی پادشاه عالمدر وعقل نظری وزیر اعظمدر وقوت غضبیه شحنهٔ شهریاردر وقوت شهوانیه آکاجزیه داردر وبو پادشاهك تختکاهی یورکده سویدا در ومملکتی بوجسم هویدادر واسبی نفس حیوانیه در ورعایاسی اعضاء بدنیه در وخزینه داری قوت ماسکه در وپاسبانلری دودیده در واچیلری اذنین در وشاطرلری یدین در وجاسوسی قوت شامه در وحکیمی قوت ذائقه در وبدنده هم اهل صنایع واردر که معمار عقل عملیدر وبنا طبیعتدر ونجار قوت جاذبه در وطحان اسنانلر وخباز قوت هاضمه در وطبیب قوت ممیزه در وقصاب قوت مصوره در وزرکر قوت منمیه در که بدن شهرینه نشو ونما ویروب غنی ایدر وکناس قوت دافعه در که بدن شهرندن فاذورات وفضلاتی دفع واخراج ایدر وشهرستانك سائر اهل صنایعی امثالی بدنك قوای سائره سیدر که پس بویاندن عیان اولان بودر که روح انسان سلطان شهرستان وجودوارض بدنده خلیفهٔ حق ودود حضرتلری اولمشدر (نظم)

سید عالمدر آدم غیریدن سودایی کس * زاهدلك وهمی ایراقدن کرچه سوق ایلر فرس * دلده دلدارلك مشالی محمل ایچره یاردر *

بومعیتدن خبر اولمز فغان ایلر جرس * نوع خامس * انسانك قلبنده بولنان اخلاق ذمیمه ثلث صور حیوانانه مشابهتن وواقعات ورؤیالرلك تعبیراتن حروف هجا ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردر که عالم ده خلق اولنان انواع حیواناتن اشکال وصور تلرینك اشباه وامثالی نفس انسانده هم واردر که اخلاق ذمیمهٔ بهیمه سیدر مثلا صورت کبر قپلانه مشابهدر وصورت تسلط اسده مماثلدر وصورت

حسد ذئبه مشاکلدر نته کیم حضرت یعقوب علیه السلام کندی اولادینك حضرت یوسف علیه السلامه اولان حسدلردن افتراق وقعه سندن مقدمجه واقعه سنده یدی ذئب صورتنده یوسف علیه السلامك اوزرینه حمله ایله هجوم ایدر کور مشدی انکیجون اولادی اکا (ارسله معنا) دیدکده انلره (اخاف ان یأکله الذئب) دیمسیله تعلل بیورمشدی پس کوکلده صورت غضب کلبدر وصورت حیله ثعلبدر وصورت غفلت ارنبدر وصورت شهوت فرجیه خردرودبریه خوکدر وصورت شهوت بطنیه غمدر وصورت شهوت کثرت اکل بقردر وصورت طمع نمله دروصورت بخل فاره دروصورت کین جعل ابیضدر وصورت وجد جعل احمردر وصورت عداوت حیه در وصورت ایذا عقربدر وصورت وسوسه زنبور اصفردر وصور اخلاق سائره اشکال حیوانات سائره یه مشابهدر حتی اخلاق ذمیمه دن برینه غالب اولان کوکل واقعه ده کندویی اول صورتده اولان حیوانه دخی غالب کور رمثلا غالب شهوت فرجیه اولان کسه واقعه سنده یله راکب حمار اولورواکر مغلوب ایسه کندویی زیرخرده بولورواخلاق سائره دخی بوکاقیاس ایله معلوم اولور چونکه انسان برزخ جامع ومظهر کادر پس جمیع صور حیوانات واشکال کائنات انك ظاهر وباطننده صورت بولوب تشکل قیلمشدر واقتضاسنجه طهوره کلمشدر وتهذیب اخلاق ایدن کوکل اینه مثال صافی اولوب جمله یی کندنده بولمشدر صافی اولین کوکل حالت نومده رؤیا ایله امور ماضیه واتیه دن خبر المشدر یامثال ایله ویاتعبیر ایله بیلمشدر وغامض اولان رؤیایو منظومه ایله واضح اولمشدر (نظم)

چون بخار غدا دماغه کلور	اول حواس برونه حائل اولور	روح حیوانی اول زمان نه ایدر
ظاهر جسمی قورد رونه کیدر	پس حواس برون معطل اولور	حالت نومی جسم انکله بولور
چون دماغك حواسی قلبه اینر	قلب اودم اندرون روحه دونر	قلبه الهام اولور اشارتلر
اصلدن قلب الور بشارتلر	بی وسائط بولورسه نافعه در	عینی واقع اولورکه واقعه در
قلب اکر واسطه یله اولسه خبیر	کوردیکی دوشدراولنور تعبیر	پس کلور قلبه کوردیکی رؤیا
یا اشارت ویا بشارت اکا	عربی امیمی اولی النور	نه ایسه اول حروف ابله یلنور
الف اولولغه اشارت اولور	رفعت قدرینه بشارت اولور	یا ایسه جسم وجانه راحتدر
تا ایسه اول حصول حاجتدر	ثا ایسه دشمن اوزره نصرتدر	جیم ایسه فرصت غنیمتدر
حاء ایسه عزت وسعادتدر	خاء ایسه هرمراده وصلتدر	دال ایسه زحمت ومشقتدر
ذال ایسه مال وملك دولتدر	راد خی دولتسه دلالات ایدر	زا متین اعتقاده قلبی یدر
سین امین اولغه علامتدر	شین ایسه فعلنه ندامتدر	صاد کام آلمغه بشارتدر
ضاد مال بولغه اشارتدر	طا ایسه دشمنی هلاك اوله حق	ظا ایسه قلبی حزن ایله طوله حق
عین ایسه دلده بوله تشویشی	غین ایسه ظلم نفس اولورایشی	فاء ایسه رتبه سی اولور عالی
قاف ایسه بوله دولت ومالی	کاف ایسه غائبی کاورخرم	لام ایسه اول امین اولور خوش دم
میم اولورسه مرادنی اله حق	نون ایسه خاطری ملول اوله حق	واو ایسه ایشلری اولور آسان
ها ایسه حزن ایله اولور کریان	یا ایسه طاعته موفق اولور	هب بو تعبیرلر محقق اولور

* نوع سادس * آفاق وانفس بری برینه تطبیق اولندیغن وشکل عالم انسان هیئت عالم کبیرلك عکسی قیلندیغن ودوعالم دل عالمده تماما بولندیغن بیلمدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردر که هرجهتدن آفاقه هروجهله انفس موافق ومطابق بولنمشدر زیرا که جمله عالمك بعض اجزاسی ظاهر وبعضی باطن قیلنمشدر اما ظاهری افلاك تسعه وعناصر اربعه وموالید ثلثه در واما باطنی عقول عشره ونفوس تسعهٔ مرقومه دروانسانك دخی ظاهری وباطنی واردر که ظاهری جمیع اعضای بدندر وباطنی حواس عشرهٔ مزبوره در که جمیع اشیایی ادراك ایدندر پس وجود انسان کتاب جهاندن برمجموعه قیلنمشدر که جمله عالمده هرنه بولنمش سه برآمده هم بولنمشدر وبو صورت انسان برکوچك عالمدر که بیوك عالمده بولنان افلاك وعناصرلك امثالی انده هم بولنمشدر نته کیم مرات ابله بیان اولنمشدر لکن بوکوچك عالم بیوك عالمك هیئتی

عکسنجه بیلنمشدر زیراکه عالم کبیرلنڭ قشر ظاهری محیط محددی بولنان فلڭ اطلسدرکه انسان اهل شرع ایله عرش اعظمدر وآنڭ باطننده فلڭ بروجدرکه اول کرسیدن عبارتدر وآنڭ درونده فلڭ زحلدر وآنڭ داخلنده فلڭ مشتریدر وآنڭ ایچنده فلڭ مریخدر وآنڭ تحتنده فلڭ شمسدر وآنڭ زیرنده فلڭ زهره در وآنڭ التنده فلڭ عطاردر در وآتدن ایچری فلڭ قمردر وآنڭ باطننده کرهٔ ناردر وآنڭ داخلنده کرهٔ هوادر وآنڭ درونده کرهٔ مادر وآنڭ ایچنده عالمڭ لب باطنی اولان کرهٔ خاکدرکه عالم کبیرلنڭ هیئت وشکلی بویله در اما عالم انسانڭ هیئت وشکلی انڭ عکسیدر زیرا که بونڭ قشر محیطی خاکدرکه بوجلدبدندر وآنڭ باطننده آبدرکه دمدر وآنڭ داخلنده هوادرکه بخار جایدر وآنڭ درونده ناردرکه یورکده روح حیوانیدر وآنڭ ایچنده سموات سبعه درکه قلبڭ اطوار سبعه سیدر ودرون دلده روح انساندرکه آنڭ ظاهری کرسی وباطنی عرش رحماندر زیرا که قلب اهل عرفان بیت حضرت رحماندر نته کیم حق تعالی (ما وسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن اللین اللین الورع) بیورمشدر وبو روح انسان عالم اکبر اولدیغن طیورمشدر پس بو حضرت انسان معناده عالم اکبردر گرچه صورتده عالم اصغردر وروح ایله بابای عالمدر گرچه بدنله مولود آدمدر وحضور ایله جمله دن مقدمدر گرچه ظهور ایله جمله دن مؤخردر مثلا عالم کبیر اجزاسیله برشجردرکه عالم انسان اندن وجوده گلمش ثمردر پس عالمڭ علت غائیه سی بونوع بشردر نته کیم اصل شجره نوات ثمره در کذلڭ اصل جهان بو روح انساندر ونته کیم نتیجهٔ شجره ظاهر ثمره در کذلڭ نتیجهٔ عالم بدن آدمدر ونته کیم هر ثمره نڭ نواتنده کندی شجره سی اجمالا موجوددر کذلڭ بو روح انسانده جمیع کائنات اجمال اوزره موجود ومشهوددر نته کیم وجود ثمره نهایت کمال اعضادر کذلڭ وجود انسان نهایت امتزاج ارکاندر ونته کیم اجزاء ثمره جمیع اجزاء شجره دن عبور ایدوب رأسنده ظهور ایتمشدر کذلڭ اجزاء الهیه وجود انسان جمیع اجزاء جهانڭ اجمالیسندن مرور اسافلندن عبور ایدوب هر جزوندن بر منفعت وبر مضرت وبر خاصیت آلوب جمله یی جامع ظهور ایتمشدر وفیض قبول ایله مستعد اولوب بو مرتبه ایله مخلوقات سائره یه تفرد قیلوب بو نجه تکریم وتفضیل واحسن تقویم ایله بورفعته ایتمشدر (بیت) چار عنصردن مرکب نفس واحددر جهان * من کرلڭ آدم خیال ایله کرلڭ عالم خیال بیت) ایکی کور ملڭ شاشیلقدر غیری بیلمڭ عین جهل) عالمی هم آدمی برکندی نفسن بولدی اهل) چونکه اصل ومبدأ جهان بو روح انسان بولنمشدر پس معاد ومرجع جهان ینه بو روح روان قیلنمشدر زیرا که بو روح انسانی فیض عشق الهی بیلنمشدر حال بوکیم عشق الهی عقل کل وروح اضافیدر وعقل کل ایسه جمله ماجزاء جهانی محیط ووافیدر وهر انده جمیع اموری مدبر وکافیدر امدی نفسی بویله مشاهده ایدن عارف مولاسنی بیلمشدر وجهانه جان اولوب حیات ابدیه بولمشدر وعالم کبیری کوکانده کوروب عالم اکبر اولمشدر نته کیم برعارف بالله بو معنایی ادا قیلمشدر * نظم * دواؤلڭ فیڭ وما تشعر * وداؤلڭ منڭ وما تبصر * وترعم انڭ جرم صغیر * وفیڭ انطوی العالم الاکبر * نوع سابع * انسانڭ باطن وظاهری جهانڭ باطن وظاهرینه مطابق اولدیغن حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه انسانه ابتدا کندی نفسنی بیلمڭ لازمدرکه باطن وظاهری نه حقیقت وخلقتده نه خاصیاته ملازمدر تا کیم بو صنعتدن صانعن بیلوب انڭ اسما وافعالنی تجلی وتسلیلرین باطن وظاهر عالمده بوله ونفسندن ریسنه کوکل بولاندن رجوع ایله روان اوله واکا حقایق اشیا ودقایق معنا عیان اوله وحضورانس ایله ابدا قاله زیرا که انسان صورتده برکوچڭ عالمدرکه اندن خارج بولنان بیوڭ عالمدر چونکه بیوڭ عالمده هرنه وارایسه انڭ مثالی بوکوچڭ عالمده هم بولنمشدر پس نته کیم عالم کبیرلنڭ بحار اربعه سی بیلنمشدر کذلڭ عالم انسانڭ دخی بحار اربعه سی بولنوب اکا تطبیق اولنمشدر اما عالم کبیرلنڭ بحار اربعه سی حب کنج پنهان وجوهر اول وعالم ملکوت وعالم ملکدر واما عالم انسانڭ بحار اربعه سی صلب پدرده منی ورحم مادرده نطفه وروح باطن وبدن ظاهردر چونکه حق تعالی محبت ازلیه سیله * کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف بیورمشدر * اعنی محبت مایهٔ خلقت عالم اولدیغن طیورمشدر واول محبت الهیه عالم کبیرلنڭ اولکی بحری اولمشدر واول دریا حرکت قیلمشدر انڭ فیضندن جوهر اول وجوده گلمشدر واول عالم کبیرلنڭ ایکنجی بحری اولمشدر واول جوهرلنڭ باطنی وظاهری واردرکه باطنندن افلاکڭ وعناصرلنڭ حیاتی حاصل اولمشدر واول عالم ملکوتدرکه عالم کبیرلنڭ اوچنجی بحری اولمشدر واول جوهرلنڭ ظاهرندن افلاکڭ

وعناصر اولان اجسام بسیطه وجوده گلمشدر واول عالم ملکدرکه عالم کبیرلنڭ دردنجی بحری اولمشدر وانڭ بحار اربعه سی بونکله نهایت بولمشدر اما افلاکڭ سبعهٔ سیاره یه اباء علویه وعناصر وطبایع اربعه یه امهات سفلیه دینلنمشدر وبو اباء وامهات ابدا حرکت قیلمقده درو بونلردن مواليد ثلثه وجوده گلمکده درنته کیم حق تعالی * ن والقلم وما یسطرون * بیورمشدر اعنی نون محبت کنز مخفی وقلم جوهر اول * وما یسطرون * مفردات عالم ملاك ومجردات عالم ملکوت اولدیغن طیورمشدر ومفردات ایله مجردات اناقانا کتابتدن واول کتابتدن بو اجسام مرکبه وجوده گلمکده درکه بونلر کلمات کتاب امثالی حکمتله نظام بولمشدر وبو کلمات الهیه بی نهایه اولدیغن حق تعالی بزه اطفیله طیورمشدر نته کیم قرأنده * ما نفدت کلمات ربی بیورمشدر * نظم *

ایا نیچه بردورایده بوچار عناصر	کیم اکانه اول اوله معلوم ونه اخر
گاه ایلیه لر عالم تفریده سیران	گاهی اوله لر عالم ترکیبده سائر
تفریده ده چار اوله ونا چار اوله دوری	ترکیبه گلنجه سه موالیدا وله ظاهر
بوجمله مظاهرده اوله معتبر انسان	انسانڭ اوله جمله طفیلیسی مظاهر

اما عالم انسانڭ مایهٔ خلقتی صلب پدرده اولان منیدرکه اول انڭ اولکی بحری بولنمشدر وانڭ جوهر اولی رحم مادرده بولنان نطفه درکه اول انڭ ایکنجی بحری بلنمشدر ونطفه نڭ باطن وظاهری واردرکه عالم ملکوت وملکه تطبیق اولنمشدر * اما باطن نطفه دن جنینڭ حواس وقوالسی حاصل اولمشدرکه انڭ اوچنجی بحری قیلنمشدر واما ظاهرندن مولودڭ اجزا واعضاسی وجوده گلمشدرکه انڭ دردنجی بحری اعتبار اولنمشدر وعالم انسانڭ دخی بحار اربعه سی بونکله نهایت بولمشدر زیرا که منی صلب پدرده پنهان ایکن محض محبت ایدی اندن برحرکتله ظهوره گلوب رحم مادرده جوهر اول اولمشدرکه ظاهر وباطنی جسم وجان مولود اولوب عالم انسان وجوده گلمشدر وعالم کبیر بو عالم انسانه خادم وطفیل اولمشدر نظم

ندر حکایت لیلی که طولدی عرصهٔ خالڭ	نه ایدی حالت مجنون مست دامن چالڭ
شراب عشق ایدی نوش ایتدی حسن لیلدن	زهی شراب مصفی زهی پیاله مالڭ
جمال وعشق خدادن بولور بو موجودات	الهی انت الهی ولا اله سوالڭ
جهان مظاهر صنع صفات مولادر	بوسیر ذوقن ایدرجان عارف چالالڭ
ولیڭ مظهر انسانکه خاص مظهرادر	قیاس ارلنمزا کا غیر مظهر ایت حاشالڭ
فلڭ ملکده یوغ انسان مثالی برجوهر	هزار بار ارادم انی بولمشم درالڭ
کمال علت غائیسه نوع انساندر	دلیل حق ایدرسن طلب اوقی لولالڭ

نوع ثامن عالم انسانڭ عالم اخرته وجوه ایله مشابهت ومشاکلتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه رموز انبیا علیهم السلام برمناسبتی یعنی عالم انسانڭ عالم بقایه برمشابهتی بودرکه مبدأ دخول عالم بقا اولان موته مثال عالم انساندر هضم اول غدا دروفنای بدنه مثال هضم ثانیدر وایکنجی نشوه یه مثال هضم ثالثدرکه دم خالص وجود بولور وحشر اجساده مثال هضم رابعدرکه منی حاصل اولور ومحشره مثال صلب پدردرکه منی اندن جمع اولور وحساب وکتاب ومیزانه مثال جوهر نطفه ده حاصل اولان تأثیرات اوضاع فلکدر وصراطه مثال طریق مثانه پدردر وجحیمه مثال درون بضعدر وکوثره مثال نطفهٔ مادردر وجنته مثال رحمدرکه اندهٔ انواع نعمت اولان حواس قوا ایله حیات جان بولور ولقای مولایه مثال اندن متولد اولمقدرکه حسن وجمال انسانی کوروب دیدار یاره حیران اولور وبرمشابهتی هم بودرکه موته مثال نومدر وشیطانه مثال واهمه در وبرزخه مثال رؤیادر وملکوته مثال واقعه در ولحده مثال درون سینه در ومنکر نه مثال تدبیر واختیاردر وظلمات قبره مثال حقدن غفلتدر وعذاب قبره مثال نفسی جهالتدر ونور قبره مثال حضوردر ولدرونعمت قبره مثال معرفت نفسدر وامر افیله مثال عشق الهیدر وصوره مثال حلق انساندر ومحشره مثال حس مشترکدر ودفتر اعماله مثال قوت حافظه درومیزانه مثال عقل

نظریدر وصراطه مثال قوت متفکره در وجهنمه مثال سجین طبیعتدر وزبانیلره مثال اخلاق ذمیمه در وعذاب الیمه مثال شرلنوهوادر وشغل ماسوادر واعتراض وشکوادر زیراکه هب ایدوب ایلین برمولادر وحوض کوثره مثال شراب محبتدر وجنت اعلایه مثال قلب عارفدر وحور وغلمانه مثال اخلاق حمیده در وانهارا ربعه یه مثال آب علم وشیر حلم وعسل رضا وخمر عشقدر ونعیم خلده مثال کثرتده وحدت بولمقدر که خلوت درانجمن در (بیت) نعیم خلد حلاست برکسی صائب * که دست واب به نعیم جهان نیالاید * ولقای مولایه مثال فقر حقیقی بی بولوب فانی اولمقدر وسدره یه مثال رأس ووجه انساندر وشجرهٔ طوبایه مثال شعرر أس نساواندر وطوبای زیبایه مثال دخی اعضاء بدن موزوندر زیراکه یدین ورجلین واصابعی اغصان طوبی کبی سرنکوندر ولوح محفوظه مثال قوت حافظه در وقلم اعلایه مثال قوت خیالدر وکرسی وسیعه مثال جمیع دماغدر واندهاولان ویرده وکوکده بولنان ملائکه یه مثال حواس وقوای بدندر وعرش عظیمه مثال سر انسان کاملدر واول حقه واصلدر (بیت) تخت دل معمور شد بالله ازهوا * بروی الرحمان علی العرش استوی وحق تعالینك مثالی اولمزکه روح انسانی مثالی اوله نته کیم فرأنده (لیس کمثله شیء) پیورمشدر ولله المثل الاعلی بی طیور مشدر نظم

ای کوکل سنده دراول قاف قناعت سنده	سنده در عقل وادب نطق بلاغت سنده
سنده در عشق ایله جان حسن ملاحت سنده	سنده در بخت علا نجم سعادت سنده
سنده در علم لدن رمز بشارت سنده	سنده در سرخدا بار امانت سنده
سنده در کنج نهان عین کرامت سنده	سنده در کان کرم ذات هدایت سنده
سنده در خمر ازل سکر وفراغت سنده	وار ایکن طانی اوزون بونجه فراست سنده
سنده در نور خدا لطف وعنایت سنده	حاصلی سنده در اول غایت غایت سنده
سنده در دوللی هنر دوللی مهارت سنده	سنده در ضبط ایله ربط امره اطاعت سنده
سنده در خلق جهان جمله عمارت سنده	سنده در بحر ایله برجمله ولایت سنده
بوجهان وارلغی خوش بولدی نهایت سنده	وارلغك عشقه دکش ایله فراغت سنده
سنده در دوزخ سوزان دخی جنت سنده	سنده در ایکی جهان ملکی تمامت سنده
غافل اوله کوزلك اچ عالم کبری سنسن	سدره ولوح وقلم عرش معلی سنسن

فصل ثانی انسان کندی وجودندن خالقنك وجودنی وکندی صفاتندن صانعنك صفاتنی وکندی بدنی عالمنده بولنان تصرفلرندن رب العالمین حضرتلرینك بیولك عالمده اولان تصرفاتنی وکندی نفسنی تنزیهندن حق تعالینك تنزیه ذاتنی فهم وادراکنه تمثیل وتشبیهاتنی وانسان کاملك علاماتنی التی نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * انسان کندی وجودندن خالقنك وجودنی ادراکنه طریقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه انسان کندی وجودنه دقت نظرله خالقنك وجودنی بیلوب عارف بالله اولور زیراکه برکسه تفکر قیلسه که بووجودندن خبر واثر یوغ ایکن حالا کندی وجودینی کورور بیلسه وکندی خلقتنه دقتله ناظر اولسه اول تیقن ایدرکه بوندن مقدم ایکی قطره ماء مهین ایدی نه لحمی وارایدی ونه شحمی نه عظمی وارایدی ونه عرقی نه قانی وارایدی ونه جانی نه عقلی وارایدی ونه اذعانی انجق صنع الهی برله صکره دن بجایب ظاهره وغرایب باطنه وجوده کلوب نیچه اعضاء هنرمند واخلاق دلپسند ایله مزین وبهره مند اولمشدر چونکه انسان بومذکور انی ادراك ایدر محقق بیلورکه برخالقی واردرکه جمیع ذرات جهانه متصرف وجمله دن مؤثر وفاعلدر وجمیع اشیانك ظاهر وباطنن بیلمکده محیط وشاملدر وهر جسمك هر عضوندهوهر جزؤندهوهر دمده قدرتی وحکمتی ورحمتی ساری وجاری وکاملدر وانسان هرنه قدر کندی بدنی خلقتنك تکمیلنه واعضاسی منافعنك تفصیلنه دقتله نظر ایدرسه خالقنك معرفتی وصانعنه محبتی اول قدر ازدیاد بولور ویلورکه وجود انساندهموجود ومعهود ومعدود اولان اعضا وحواس وقوتلر وعلوم وفنون وصنعتلر بالجمله حضرت صانع حکیمك ورؤف رحیمك بونوع انسانه محض لطفندن وعین عنایتندن وعموم رأفتندن

وکمال

وکمال رحمتندندرته کیم کلام قدیمنده * ان الله بالناس لرؤف رحیم * پیورمشدر * وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله ارأف بعبده واشفق علیه من الوالدة البرة بولدها الرضیع پیوروب حق تعالینك رب العالمین وارحم الراحمین اولدیغن طیورمشدر پس وجه معهود اوزره معرفت وجود معرفت حی ودود حضرتلرینه مفتاح ومرأت اولمغه قابلدر * اللهم ارزقنا معرفة وجودنا من عین جودلك بشهود قربك یاودود

وجود جود الهی حیا تبخش کریم　　نفس عطیهٔ رحمت کلام فضل قدیم
بدن بنای خدا روح نفخهٔ تکریم　　قوی ودیعهٔ قدرت حواس صنع حکیم
بوکارخانه ده بیلسم نیم بنم نم وار
بوکارخانه ده بریشقه کاروبارم یوق　　نه وارسه جمله آنکدر براوزکه وارم یوق
جهانه کلمه ده کتمکده اختیارم یوق　　بنم نیم دیه جك الده برمدارم یوق
بوکارخانه ده بیلسم نیم بنم نم وار
عدمدن ایتدی بنی قدرتی برآورده　　غدامی ایلدی آماده رحم مادرده
نوال ظاهر وباطنله ایتدی پرورده　　بمثله چکدی ظهور جهانه پرده
بوکارخانه ده بیلسم نیم بنم نم وار

نوع ثانی) صفات روح انسانك صفات حضرت رحمانه من وجه مشابهتندن وحدت ذات پاکنی ادراکنه طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه اعضاء بدن انسان اجزای عالم اجسامه من وجه مشابه اولدیغی کبی صفات روح انسان دخی صفات ثبوتیهٔ رحمانه واسماء حسنا سنه جزؤ مشابه بولنمشدر نته کیم حضرت رب العالمین حی وعلیم وسمیع وبصیر ومتکلم وقادر ومرید ومتصرفدر کذلك روح انسان حیات وعلم وسمع وبصر وکلام وقدرت وارادت وتصرف صفاتیله متصفدر لکن روح انسان صفاتنده محتاج الات اعضادر وصفات مولایه الات اشیایه محتاج اولمقدن مبرادر نته کیم حق تعالی رحمن ورحیمدرکه اسماء حسنا سیله متصف رشید وصبوردر کذلك روح انسان اسماء حسنا ایله متصف اوله بیلورلکن الات اعضایه محتاج اولورنته کیم مرادالله اولمدیغه فلکلر حرکت قیلمز وکواکب تأثیر ایدوب عناصر ممتزج اولمزوموالیدمرکبه وجود بولمز وبونجه حکمتلر ظهوره کلمزکذلك روح انسانك مرادی اولمدیغه لسان سویلمز وقولق دکلمز وکوز نظر ایتمز وال طوتمز واياق کتمز واعضا کمالنه یتمز پس روح انسانك بدنده متصرف اولمسی حق تعالینك عالمده متصرف اولمسی مثالیدر نته کیم بقای عالم حق تعالی ایله قائمدر کذلك بدن انسان روح ایله قائمدر نته کیم اجزاء عالمه نظرله افلاك وعناصر وموالیدك اشکال واحوال والوانندن کثرت بی نهایه کورینور حال بوکیم وحدانیت ذات پاکه اعتبار ایله جمله سی برحکیمك تحت قدرت وحکم تصرفنده مظاهر افعال وصفات اسمادر کذلك اجزای جسمه نظر اولنسه عظام واعصاب وعروق وانلرك اشکال واحوال وافعالندن وافر کثرت کورینور حال بوکیم جمله سی برروح پاکنك تحت حکمنده اعضا وحواس وقوادر پس بوصورتده معنی هویدادر اکر هدایت حق ایریشوب بومعنایه واقف اولورسن کثرت صفات ایچنده وحدت ذاتی بولورسن وحضرت ابراهیم علیه السلام کبی ملکوت سموات وارضی دلده بصیرتله کورورسن زیراکه معرفت نفس ومعرفت رب انجق عالم دلده حاصلدر ومعرفت نفسه ایرن معرفت حقه واصلدر نته کیم من عرف نفسه فقد عرف ربه رمزی بومعنایه شاملدر زیراکه روح انسان برمرآت مجلادرکه انکله کوکل محل تجلادر اکرسن کدورت بدندن کچوب صفای قلبی بولورسن نورعشق ایله طولوب عالم وحدتنه کلورسن وآشنای حق اولوب انکله قالورسن (نظم)

وحدت عشقی طلب قیل ماومندن ایت فرار	برعددده رکیم مراتبدن اولورده صدهزار
بحر عشق ایچره قوارواحدر یك رنك لیك	بولدی بوتنلرظروفندن بوکثرت اعتبار
ظرف ناخوشدن اولور نطع آب شیرین روان	کرخوش اولمقدر مرادل آشنای جویبار
قشردندر دانهٔ انکور ونارك کثرتی	عصر اولنسه جمله بردر شیرهٔ انکور ونار

اولمق استرسن کوکلمرده سرور وکوزده نور ‖ جسم خاکی قوی همان قیل عشق پاکی اختیار
آشنای عشق اولورسن دولت سرمد سنك ‖ نقد الورسن هر مرادلك سنده قالمز انتظار
عشقله فانی اولورسن عارف آگاه سن ‖ فارغ وآزاد اولورسن قالمز اصلا اعتذار
یارغارلك سنده در هر نه دیلرسن سنسن اول ‖ اج الك طوت دامنك قیل کندیکی بوس وکنار
سن سکا کل سن سنی بیل کیمسنك ای حق نه سن ‖ صایمه جسمك کیم کوکلمدر غار یار ویارغار

(نوع ثالث (انسان کندی بدنی مملکتنده بولنان تصرفاتدن حق تعالینك ملك عالمده اولان تصرفاتنی ادراك ایتمك طریقك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه حق تعالینك ملك عالمده اولان سلطنت وحکومتنی وجمیع اشیایه بولنان تأثیراتنی وذرات عالمی تربیه ایله تصرفاتنی انسان کندی بدننده اولان سلطنت وحکم وتصرف وحرکات وافعالنی قیاسیله بیلمك ممکندرکه حق تعالینك امر بنه ذرات جهان نه جهتدن امتثال ایدرلرز برا که روحك بدننده نه کیفیتله متصرف اولدیغن بلمینجه که کندکده در خدای عالمك جمیع جهاندهنه کیفیتله متصرف اولدیغن ادراك ایتمك نیجه ممکن اولور (اعرف نفسك یاانسان لتعرفنی) بیوردیغی بو مضمون ایجوندر مثلاسن برکاغد اوزرینه (بسم الله) یازمق مراد ایلدکده ابتدار وحلق قلبکده انی یازمغه میل وارادتی حاصل اولور بعده روح حیوانی واسطه سیله اول میل وارادت دماغه واصل اولوب اندن بولنان قوت حافظه ده صورت بسم الله ظاهر اولور بعده برعصب ابیض ایله اول صورت حافظه دن رؤس اصابعه نازل اولور بعده اصابع ارادت قلب ایله واعانت حواس ایله وواسطهٔ قلم وحبر ایله کاغدا وزرنده بسم الله یازر کذلك حق تعالینك ارادهٔ علیه سی برنسنه ظهورینه تعلق ایلسه ابتدا اول ارادتك اثری عرشده حاصل اولور بعده عقل اول واسطه سیله اول ارادت کرسی یه واصل اولوب اندهاولان لوح محفوظده ظاهر اولور بعده عقل عاشر اولان روح القدس انی افلاکدن عناصره انزال ایدر بعده حرکت افلاك وشعاع کواکب واسطه سیله امهات طبایع اولان حرارت ورطوبت وبرودت ویبوستدن اول مراد اولنان نسنه وجوده کلورکه موالید ثلاثه دندر کائنات جوسمادندر ویاانلره طاری اولان اشکال واحوال وافعال متوالیه دندرونته کیم کاغد محل کابت اولوب اشکال حروفی حفظ ایتمشدر کذلك امهات طبایع قابل اشکال غیبیه اولوب ظهور ایدن اشکالی حفظ ایدر اولمشدر وحق تعالی ابدا عرشه منسوب اولان معانی بی طریق مذکور ایله عالم اسفله انزال ایدوب انواع ترکیب ایله اجسام ایلدیکندن کائنات جوایله موالید ثلاثه بونجه اشکال لا تعد صورتپذیر اولمشدر پس مثالمزده روح انسانك مرادی داعیه سنك کوکلده حصولی حق تعالینك ارادهٔ علیه سی اثرینك عرشده ظهوری مقامنده در وبدن انسانده روح حیوانی جهانده عقل اول مثابه سنده در وقوت حافظه لوح محفوظك برنده در وعصب ابیض عقل عاشر حکمنده در واصابع یدعناصر سفلیه شکلنده در وحواس وقوای افلاك ونجوم امثالیدر والات کابت امهات طبایع اشباهیدر وخطوط مکتوبه کائنات جو وموالید ثلاثه نظائریدرکه بومثالده بسم الله در چونکه انسانك قلبی جمیع بدننده متصرف اولوب اعضاسی بالجمله قلبنه مغلوب ومطیع اولمشدر انکیچون عوام انسانی کندی قلبنده ساکن بیلمشدر کذلك عرش عظیم ارادت ملك قدیم ایله جمله عالمده متصرف اولوب جمیع اجزای عالم عرش اعظمه مغلوب ومطیع اولدیغندن نیچه لرمالك الملکی حاشا عرشده ساکن اولمش زعمنه ذاهب اولمشدر پس (ان الله خلق آدم علی صورته لیعرفه) رمزی بولندن مفهوم اولورز برا که سلطانی بنه سلطان بیلورقدر سلطانی غیرسلطان نه بیلورا کرحق تعالی سنی بویدن مملکتنده پادشاه ایتمسه ایدی وامور سلطنتی سکا تفویض ایتمسه ایدی وسکا نمونهٔ عالم اولمق ایچون بونسخه ئی بخش ایتمسه ایدی سن اول سلطان جهانی نیجه عارف اوله بیلوردك پس اول قدیم لایزاله یوز بیك حمد وثنا اولسون واول کریم بی زواله یوز بیك شکر وسپاس اولسونکه بویدن مملکتنی سکا مسخر ایدوب سنی کندی عالمکده سلطان ایتمشدر وقلبکی عرش ودماغکی کرسی وخزانهٔ حافظه کی لوح محفوظ ایلمشدر ومجمع اعصاب وعروق ومعدن حواس وقوای بولنان دماغکی افلاك ونجوم ایلمشدر واعضا وجوارحکی عناصر وکیفیات ایدوب جمله یی سکا مطیع

ومنقاد

ومنقاد ایلمشدر وجمیع مخلوقاتدن سنی احسن واکمل واکرم وافضل ایدوب جمله کائنات اوزرینه غالب وعالی ایلمشدر ومسجود ملك ومخدوم فلك ایدوب انجق کندویه ساجد وعابد ایلمشدر وسکا بوتقریب ایله کندی معرفتن آسان ایدوب انس محبتن انعام واحسان ایلمشدر پس همان سن کندی قلبکدن وعملکتندن وسلطنتکدن غفلت ایتمه سن تاکیم کندی خالقکدن وصانعکدن ورنکدن غافل اولوب ایراغه کتمیه سن اکر بوشهوده واصل اولورسن جمیع اشیایی کوچك وفائق کوروب جمله اموری بری برینه مناسب وموافق ولایق بولورسن ونارمعارضه دن بعید اولوب نعیم تسلیم ورضاده مقیم وسعید اولورسن زیرا که جمیع موجودات اول صانع حکیمك ایجاد وصنعتیدر ونقش ید قدرتیدر پس بونقوش جهانه بدسو یلنوب تعییب ایدن کسه نقاشی بکمیوب غیبتن ایتمش اولور وانك عقل قاصری هرنسنه ده برنفع ظاهری وهرشرده برخیر حاضری وهرایشده نیجه حکمت قادری ادراك ایتمدیکندن چون وچرازهرن نیچه ایچوب کندویی اعتراض اتشنه اتمش اولور یوخسه هرنسنه برنده مناسب وضع اولنوب وهرایش موافق وصاحبنه لایق بولنمشدر زیرا که هرظالمه برعدل وهرشرده برخیر بیلمشدر تکیم (الخیر فیما وقع والیس فی الامکان ابدع مما کان) دینلمشدر وخبرده (ما من شر جزئی الا ویتضمن خیرا کلیا کلمشدر وقرأنده (ان الله بالناس لرؤف رحیم) بیورمشدر (بیت) هرچیز که هست آنچنان می باید * ان چیز که ان چنان نمی باید نیست * بیت هرایشی حقدن بیلور خلقی اونومش حقشناس) اول کورر کیم خیره شر وعدله ظلم اولمش لباس (نظم) حق حقدن غافل اولمه حاضر اول * هرایشنده حکمتنه ناظر اول * جزؤشر ضمننده خیر کلی بول * پس قضاسنه رضاده ماهر اول (نوع رابع) انسان کندی نفسنی تنزیهندن حق تعالی یی تنزیهنك ادراکی طریقن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه انسان کندی نفسنك تنزیهی مثالندن حق تعالینك تنزیهین ادراك ایتمك ممکندر تکیم روح انسانی کوکلدن نورکه ویورکدن جمیع اعضایه متصرف رحال بوکیم اوبرامر ربانیدرکه انك حقیقتی خیال ووهمه کلمکدن منزهدر ومقدار کیمتدن مقدسدر وقبول قسمتدن مبرادر واشکال والواندن معرادر حق تعالی هم خاطره کلان اوهامدن منزهدر وخیالده اولان اشکالدن مقدسدر وزمان ومکاندن مبرادر لکن تصرفاتی زمان دن عاری وتجلیاتی مکاندن خالی دکلدر ونته کیم وجود انسانده دخی جمیع صفات واسماء وافعالی عالمده ظهور ایدوب جمیع اشیا مظاهر افعال وصفات واسما اولمشدر لکن کیفیت افعال وماهیت صفات وحقیقت اسمای خدا متصور ومفهوم بشردکلدر ونته کیم ادراك بصر سماع صدادن حفظ بولماز وادراك شم ذوق اطعمه دن لذت آلمز کذلك حواس ظاهره نك مدرکات عقلده نصیبلری اولماز وعقل دخی کوکل اجوالنی بیلماز زیرا که امر الهی اولان روح انسانك تنزلی کوکلدرکه انك حقیقتی بیلمکدن بریدر وصفه کلمز پس نته کیم روح انسان جمله بدننده متصرف در وکیفیتی مفهوم بشردکلدر حضرت رب العالمین دخی جمله عالمده جمیع اشیایه متصرف در وهیئت وماهیتی متصور دکلدر ونته کیم روحك توجه وتعلقی جمیع اعضایه ساری وحکمی جمله بدننده جاری وبدن کابتیله انك خدمتکاریدر لکن بدن قابل قسمتدر وروح ایسه قسمتدن بریدر وعاریدر وحق تعالینك نوری دخی جمیع اشیایه ملازمدر وجمله ذرات جهان انك قدرتیله قائمدر وهرنسنه انك ذکر وتسبیحیله هائمدر وهب مخلوقاتی اکا عابد وخادمدر وبالجمله هرانده اندن یکامائل وعازمدر وانك لطف وکرمی جمله یه دائمدر لکن نه برمکانه مضاف وبرنسنه یه قیاس وبرجهته نسبت اولنمز تنزیهی لازمدر وباب تنزیه مولا فتح اولماز تاسر نفس انسانیه کشف اولمدقچه حال بوکیم اول سرلك کشفنه اذن شرعی یوقدر انکیچون روح انسانی بدندن تجرید وتنزیه ایدندن درون بدننده بدندن عدا ایدن چوقدر لکن حکمای موحدین ادلهٔ عقلیه ایله روح انسانی غیر بدن بولنوب تنزیهنه ذاهب اولمشلردر یامن نصب رایات ایاته قدرته * علی کواهل هیاکل الممکنات * واودع اسرار آثار حکمته * فی قوابل شواکل الکائنات * یانور النور ویاخفیا من فرط الظهور (انت نورکل شیء) وبك ظهورکل فیء) افض علینا انوار معرفتك وخلصنا عن ظلمات الهوی بشروق سناء محبتك ونجنبا عن الانهماك فی مهاوی عالم الزور وارفعنا بحبل

شعاع القدس الى معارج النور (نظم)

حق دیدی نور سموات وزمین ‖ ذاتنی وصف ایتدی رب العالمین
اهل حق جاننده بولمشدر عیان ‖ نور حقی عالمه بیچون قرین
حق فبی یسمع وبی یبصر دیدی ‖ بولدیغیچون نورینی بو ماء وطین
اهل حال ایتمزدی وجدندن سماع ‖ اولمسه راز معیت مستبین
نور پاکی بولمسیدی اب وخاك ‖ اولمز ایدی صورت معنی مبین
نور لا شرقی ولا غربی بولان ‖ اهل دل مشکات نور اولمش یقین
وارلغك محو ایلیوب بولسك فنا ‖ ظاهر اولور سر خیر الوارثین
وحدتی کثرتده بولمش اهل حق ‖ آمنین وسالمین وغانمین
حقه تفویض ایله حقی سن سنی ‖ فاعل مختاری بول نعم المعین

نوع خامس) تنزیه روح انسانی وفنای جسم وبقای جانی واکا متعلق اولنی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه نفس انسانیه بدندن مجرددر زیرا که سن کندی ذاتکدن ابدا غافل اولمزسن نوم واغما حالاتنده بیله ذهول ایتمزسن واجزاء بدنکدن برجزؤ یوقدر الا که انی سن بعض وقتده اونودرسن حال بوکیم کل ادراك اولنمز الا که جمیع اجزاسیله ادراك اولنور پس اکر سن بو بدن ویا اجزاسندن برجزؤ اولنسه ایدك کندی ذاتکی نسیان ایله انی شعورك مستمر اولمزدی پس امدی سن بو بدندن واجزاسندن مجرد سن حال بوکیم حرارت غریزیه نك رطوبت بدنیه ده تصرفی سببیله بدنك ابدا تحلل وسیلان ایتمکده در وقتا که قوت غادیه غدای مستحیلی اعضایه کتورر اکر غدادن حاصل اولان اجزاء جدیده وارد اولدقده بدنکدن اجزاء عتیقه تحلل ایتمش اولسه ایدی بدنك بوندن چوق عظیم اولوردی چونکه اجزاء غدا بدل ما یتحلل اولمشدر انکیچون بدنك حدندن زیاده عظیم اولمیوب بو شکل اوزره قالمشدر واکر سن بو بدن ویا اجزاسندن برجزء اولسه ایدك هر حینده انانیتك متبدل اولوب سندن مدرك اولان جوهر بویله دائم قالمزدی پس سن بدنسز واجزاسز سنسن وسن نیجه عین بدن عد اولنورسنکه انك تحللندن خبرك اولمز حال بوکیم سن کندی ذاتکدن هرکز غافل دکلسن پس سن بو اشیانك ماوراسیسن نته کیم حضرت واجب الوجود ابدا ممکناتك جمله سندن مجرد ومنزهدر کذلك عقول عشره ونفوس تسعهٔ فلکیه نه جسمدر ونه جسمانیه در وانلر بو عالمه نه داخلدر ونه خارجدر ونه متصلدر ونه منفصلدر زیرا که دخول وخروج واتصال وانفصال عوارض اجسامدندرکه جسم اولمیان انلردن مجرددر پس نفس ناطقه برجوهردرکه اکا اشارت حسیه واقع اولمق متصور دکلدر زیرا که بو نفس ناطقه اول نفس کلدرکه عقل کلك ظاهرندن حاصلدر وانك تکثفی نوریدرکه نفس اکا مثال فرع وظلدر وفیض واجب الوجود اندن بوکا واصلدر وبونك شانندندرکه کندی ذاتنی ادراك واشیایی کیل وتقدیر ایدر وجسمی حفظ ایچون امورینی تدبیر ایدر پس بو ماهیهٔ قدسیه نك جسم اولمسی نیجه توهم اولنورکه وارداتی اثناسنده طربندن قریب اولورکه جسمی ترك ایدوب کندی عالمنه توجه ایده حتی دینلمشدرکه (النفس الناطقة قائمة لا فی این هی نور من انوار الله من الله مشرقها والی الله مغربها) ومع هذا مادامکه نفس انسان بو جسدله مستور ومؤلفدر اول بو شرع شریف ایله مأمور ومکلفدر واحکام اجسام ایله مجبور وملحفدر پس الواث بدنیه دن ظاهر وانانیت دنیه دن طائر اولان نفوس زکیه اسرار الهیه اولدیغندن اکاه اولوب عارف بالله اولور ومقعد صدقی بولوب واصل درکاه اولور اما بو صورت نوعیه مزی تربیه ایدوب انوار حسن وان ایله جمیل ایدن ونفوسمزی ابدانمزه افاضه ایدوب کمالات علمیه وعملیه ایله تکمیل ایدن عقل کلدرکه مبدأ ومعادمز وواجب الوجوده واسطه مز اودر ولسان شرع ایله انك اسمی روح محمدیدر واول بابای عالمك بزی تربیه وتکمیلی واسطهٔ عقل فعالله درکه اول عقل عاشردر واهل شرع اره سنده روح القدس ایله نام ونشانی ظاهردر وبدنك بطلانیله نفس انسان باطل اولمز زیرا که اول ذات محل دکلدرکه انك ضدی یا مزاحمی اوله ومبدأ اولی عقل کل اولدیغندن اول دخی حی دائمدرکه هرکز فنا بولمز حتی وجدانی صحیح اولان کمسه بونی کندنده ادراك ایدرکه اعضای بدنی

برر برر منعدم اوله رق جمیع اجزاسی منعدم اولسه کندی نفسی قطعا منعدم اولمز وقوای بدنیه سی منحط ومنتفی اولدیغندن نفس ناطقه نك قوت نظریه سی اشراقی کماله ایروب زوال بولمز زیرا که نور مجردك حقیقتنه عدم کلمز پس نفس انسان اصلا عدمی قبول قیلمز انجق نقصان اوزره بولنان مراتب مختلفه سی ابداننه عدم کلوب برحالده قالمز وقتا که بربدن خاص حادث اولوب مزاج خاصیله نفس کلك مراتب تنزلاتندن برمرتبه سیله منور اولمغه مستعد ولایق اولور اول دمده نفس کلك اول مراتبندن برمرتبه سی طریق استقلالله اول بدنه تعلق ایدر وبو نفس کل اولان نورك بو مراتب تنزلاتی بولنان خصوصیاتی کندویه نسبتله جسم بسیطه عارض اولان اشکال مختلفه نك واسطه سیله اول جسم بسیط ایچون فرض اولنان حصه لر منزله سنده در پس اول بدن مخصوص فاسد اولدقده نفس کلك اول خصوصیهٔ نقصانیه سی منعدم اولمز واکر اول هیئتلر باقی اولمسه ایدی نفس کلك بو انانیتلری قالمزدی وضیاء شمس مثالی صرافت اصلیه سنه عودت ایدوب انفس اولمزدی چونکه نفس ایله بدن بیننده بولنان علاقه انجق علاقهٔ عرضیهٔ شوقیه در پس اول علاقه نك بطلانیله بو جوهر مجردك بطلانی لازم کلمز واما حواس وقوانك هر برینك لذتی انجق کندی کمالی حسبیله واول کمالی ادراکی قدر اولور وهر بری المی ینه اول کمالك انتفاسی حسبیله واول انتفایی ادراکی قدر بولوب متألم اولور چونکه هر قوتك کمالی کندی لایقن بولمقدر ونقصانی لایقندن محروم اولمقدر پس نفس ناطقه نك کمالی قوای بدنیه دن تبری قیلمقدر ومبدأ ومعادی معرفتیله منتقش اولمقدر وکندی حقیقتن بیلوب حق تعالی یی بولمقدر ونقصانی بو معارفدن خالی قالمقدر وذوق ولذتی نور معرفتله طولمقدر وحزن والمی ظلمت وجهل وغفلته طالمقدر لکن مادامکه نفس انسانیه بو امور جسمانیه ایله مشتغلدر اول بو رذائل نفسانیه ایله متألم اولمیوب فضائل روحانیه ایله متلذذ دکلدر زیرا که اول طبیعت بدنله سکران وکندی کندندن ذاهلدر پس وقتا که نفس ناطقه بدنندن مفارقتیله سکرندن افاقت بولور اکر نفوس زکیه دن ایسه کمال علمیه سی وجمال خلقیه سی حسبنجه انوار واجب الوجودی مشاهده ایدوب کوزلر کورمدیکی وقولقلر ایشتمدیکی وقلبه خطور ایتمدیکی نعمتلری ولذتلری بولور وانوار مجرده ایله الفت قیلوب مبدأ ینه واصل اولوب هر مرادی حاصل اولور واول دولت ابدیه ایله بعث وحشر اولوب واول سعادت سرمدیه ده قالور ومبدأ ایله قالمیوب اخیار ناسه نوعا تعلق ایدوب انلره خیر وسداد اوزرینه معاونت ایدرسه بزدن یك اولان جن زمره سندن اولور واکر نفوس خبیثه دن ایسه بدندن حین مفارقتده ظلمت جهلیه سی وخلق بهیمیه سی حسبنجه هیئت ردیه ایله عذاب الیمی بولور وبو عالم حسدن منقطع اولدقده عالم قدسه واصل اولمیوب ظلمت برزخده قالوب وانده خوف وندامتله ویأس وغمله الی یوم القیمه متألم اولور واشرار ناسه نوعا تعلق ایدوب انلره شر وفساد اوزرینه معاونت ایدرسه جمله دن شرلی اولان شیاطین زمره سندن اولور وجمله نفوس ناطقه جواهر ملکوتیه ایکن بو قوای بدنیه ومشاغل دنیه انلری کندی عالمندن المشدر وبو عالم سفلی یه جذب ایدوب بو ظلمتلره صالمشدر اکر نفس ناطقه اخلاق فاضلهٔ رحمانیه ایله متصف اولوب معارف مختصهٔ حقانیه ایله قوت بولورسه وتدریج ایله تقلیل طعام وتقلیل منام ایدوب تسلط قوای بدنیه دن خلاص بولوب غضب وشهوته غالب اولورسه اول زمان کندی عالمنی آرزو قیلوب مبدأ ومعادینه مقابل کلور ونوم ویقظه حالنده اکا متوجه اولوب اندن معارف خفیه الوب امور ماضیه وآتیه اولان مغیبات کونیه یی بیلور زیرا که بو نفس اول عقلك آیینه سی اولوب نقوش معارفی آلوب اهل کشف اولور واویله اولورکه نفس ناطقه مبدأندن برامری آلوب قوت متخیله آنی کندی یه مناسب صورته مشابه قیلوب اول صورت بعینه آندن حس مشترکه کلوب آندن معدن تخیله صور مختلفه منعکس اولور پس نفس ناطقه آنده حسن ولطف وعظمتده صور عجیبه واشکال غریبه مشاهده ایدوب انلرله تکلم ایدر یاخود کمسه یی کورمیوب انجق کلمات منظومه واصوات حسنه ایله نغمات موزونه استماع ایدر اکر امور مذکوره نوم اثناسنده ظهور ایدرسه رؤیای صادقه در واکر بین النوم والیقظه واقع اولورسه واقعه در واکر نفس اثنای نومده مبدأ ینه مقابل اولمیوب بو حالاتی وسایطله کوررسه اضغاث واحلامدرکه تخیلات اوهامدر وبی اشتباه انوار ملکوت اعانهٔ ملهوفین ایچون مانعسز نازلدر وشعاع قدس انفس مستعده ومتجرده اوزرینه منبسط وواصلدر وفتح باب الله اسمیله

قرع باب ایدنلره حاصلدر پس بولذات جهان روحانیه یی انکار ایدوب خیالات فاسده ظن ایدن بی بصیرت لذت جماعی انکار ایدن عنینه مشابه اولمش اولور وبهایمی ملائکه اوزرینه ترجیح ایدوب ایلری بولمش اولور ربنا آمنا بك وبصفات کمالك علی ما یلیق بعظمة ذاتك واقررنا برسالاتك وعلمنا آن ملکوتك مراتب متفاوتة فی شهود انوارك لمعاد النفوس بعد تجردها عن الابدان وان لك عبادا متألهین یتوسلون بالکمالات العلمیة والخلقیة الی مشاهدات الانوار مع انهم قد یهجرون النور للظلمات البدنیة واللذات الطبیعیة المعتدلة الشرعیة لیتوسلوا بتلك الظلمات الی النور فیحصلون بحرکات المجانین قرة اعین العقلاء الکاملین یا قیوم ایدنا بالنور وثبتنا علی النور واحشرنا الی النور (رباعی

انها که بر اسمان صحبت ماهند ‖ برتختهٔ شطرنج ملامت شاهند
وانانکه زسراین سخن آکاهند ‖ کمراه خلایقند ووجود برراهند

(نظم) قلبکده نفس ناطقه یی بیل لب لباب ‖ ویرانه ایچره کنج مثال ایتمش احتجاب
سرچشمهٔ وجودك اودرکندلك انی بیل ‖ زیرا بو بنلك اندن اولور لمعهٔ سراب
بحر حیات جمله دراول نفس ناطقه ‖ انسان حقیقتی اکا ایلر خوش انتساب
فعلی کمال حکمت وقولی صواب صرف ‖ حبی وفای دائم وحسنی حیات ناب
بو جسم وجان وعقل ودل وحس قشوریدر ‖ سن لبه وارمیانده قشور اولمسون حجاب
معراج وصل ناطقه یی دلده قیل طلب ‖ یوقسه مثال دیو یقار جسمی هر شهاب
ای حقی حقی بیلدی اوکیم بیلدی نفسنی ‖ قالمز اوجانده زحمت تقلید شیخ وشاب

(نوع سادس) عالمك لب لبابی انسان کامل اولدیغن وکمال عبودیتله متصف اولوب مقام رضایی بولدیغن وبی مراد اولمغله هر مرادن الدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل عرفان دیمشلردرکه کرات افلاك تسعه وعناصر ثلثه طبقات قشور وظروف امثالی بو نقطهٔ خاکی نوات ثمر کبی هر جهتدن محیط ومشتملدر وبو اون ایکی ردالب عالم اولان ترابك اون ایکی قات لباسیدر وتراب ایسه قدر وقیمتله انلرك اعلاسی واولاسیدر وتراب معدن ونباتك لباسیدر ونبات حیوانك لباسیدر وحیوان بدن انسانك لباسیدر وبدن انسان قلبك لباسیدر وقلب انسان معرفت مولانك محلی ومحبتنك اساسیدر پس لب لباب جهان عارف بالله اولان انسان کاملدر وبو کاملك عظمت شاننی برکره تفکر ایله که اون بش قات خلعت کیوب تخت معرفت ولواء شریعت وتاج محبتله سلطان اعظم اولمشدر زیرا که جمیع کائناتی کندی یه خدم وحشم بولمشدر وکندوسنده شریعت وطریقت وحقیقت کمال بولمشدر یعنی انك اقوالی کوزل وافعالی کوزل واخلاقی کوزل اولمشدر زیرا که اول کامل الشریعة اقوالی والطریقة افعالی والحقیقة احوالی حدیث شریفنه تبعیت قیلمشدر پس هر کیمده که بو اوچ علامت حاصلدر اول مؤمن وعارف وکاملدر واکر ایکیسی بولنورسه مؤمن وعارفدر واکر بری بولنورسه مؤمن وغافلدر واکر هیچ بری بولنمزسه جاهل وکاهلدر وجمله عالم شخص واحد فرض اولنمشدر وبو انسان کامل انك قلب منوری بولنمشدر (بیت) نه فلکراست میسر نه ملك را حاصل انچه در سر سویدای بنی آدم هست * وبو انسان کامل بو علو قدر وعظمت شان ایله وبو نیجه حسن اخلاق وعلم وعرفان ایله تحصیل مرام ایتمکه قادر اولمز وکندی مرادی اوزره برکار ایشلمك الندن کلمز انکیچون کندی مراداتن بالجمله ترك ایتمشدر وعالمده نامراد اولوب مراد حق ایله کتمشدر اکرچه بو کامل خلق وعرفان جهتندن کامل وماهردر لکن تحصیل مرامنده عاجز وقاصردر نته کیم انبیا علیهم السلام واولیای کرام وملوك واغنیا نیجه بیك اشیا مراد ایتمشلردر وجوده کلمشدر ونیجه بیك اموری مراد ایتممش ایکن وجود بولوب امورلری حاصل اولمشدر پس بو بیاندن عیان اولان بودرکه جمیع انسان اکر دانا واکر نادان واکر رعیت واکر سلطاندر جمله سی تحصیل مرادنده عاجز وتدبیر امورنده حیراندر وبی مراد اولان راحت وشادان ومراد ایدن سرکرداندر چونکه بو کامل بو سره واقف وبو حقیقتی عارفدرکه هیچ برکسه کندی مرادنی تحصیله قادر اولمز وسعی ومشقتله اول قدر اله کیرمز پس ترك مراد وتدبیر ایدوب راه توکل وتفویضه کتمشدر

وتسلیم

وتسلیم ورضا ایله معتاد اولوب هر خوف وحزندن فارغ وآزاد اولوب سعادت دارینه یتمشدر زیرا که حق تعالی (وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم والله یعلم وانتم لا تعلمون) بیورمشدر بو عواقب امور خیر یا شر اولدیغی معلوم بشر اولمدیغن طیورمشدر چونکه بو کامل بو سری دخی بیلمشدر وجمیع امور جهانی مراد مولایه موافق وحکم وحکمتنه مطابق بولمشدر پس تقدیر عزیز حکیم ایله دلشاد اولوب احکامنه تسلیم وراضی وافعالنه مطیع ومنقاد اولمشدر وجمعیت خاطر بولوب حاضر حق اولوب حضوره کلمشدر واصلا بر تدبیر وترجیح وعزم واختیاری قالمیوب بالجمله کتمشدر وجمیع طلب ورجا ودعا وانتظاری میاندن رفع ایتمشدر وترك مرادات ایله هر مراده یتمشدر ونفسندن میت اولوب حیات عشقی بولوب قلبندن ایچری کتمشدر زیرا که موتوا قبل ان تموتوا امرنی جان ایله طوتمشدر

بیت) کاملی زنده صانمه اولمشدر ‖ روحنه جسمی مرقد اولمشدر

(نظم) حقیقت سرنی پیر مغاندر کاشف ودانا ‖ له فضل علی اهل النهی علما وعرفانا
سوزی رمز واشارتدر صانورسن استشارتدر ‖ کر اکلرسن بشارتدر دکل تدریس مولانا
حدیثی محض حکمتدر خویی ایثار وشفقتدر ‖ ایشی چون خلقه خدمتدر فصار الکل اخوانا
اوکیم عشق اهلی اولمشدر کوکلده دوستی بولمشدر ‖ دم عشق ایله طولمشدر متی زرناه احیانا
چو بولمش وجد وخوش حالی اونوتمش قیل وبوش قالی ‖ مقدم بخت اودر تالی لقد کان الذی کانا
ایرشمش جذب ربانی قیلوب معراج روحانی ‖ سن اکله عین عشق انی یراه الناس انسانا
طرق سد اولمش ای حقی همان کندکده بول عشقی ‖ فکنا منه اعیانا وفینا صار اکوانا

(فصل ثالث) لازم المحافظه بولنان اعضاء مرکبهٔ جانك ماهیات ومواضع ومنافعن وصحت بدن انسانك حفظ وحراستی ارکانن وبعض ادویه واغذیهٔ مفرده نك طبایع واحکامن وبعض اطعمه وفواکهن فوائد وفضائلن ووجود انسانی تحصین وتحسین ایدن بعض البسه نك اشکال والوانن اون بر نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) محافظه سی لازم اولان اعضاء مرکبهٔ روحك ماهیات ومواضع ومنافعك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل طب دیمشلردرکه بدن انسانده بولنان اعضاء مرکبهٔ جان بو ذکر اولناندرکه دماغ وعینان واذنان ولساندر وریه وقلب وحجاب وصدر ومعده وامعای نهاندر وکبد ومراره وطحال وکلیتاندر ومثانه وانثیان وقضیب ونساده رحم وثدیاندر وبونلرك جمله سی واجب المحافظه اولندر اما دماغ بر جوهر رخو متخلخلدرکه لونی ابیض بولنمشدر واول مخ شریانات واورده دن وام الدماغ اولان غشادن ودرون قحفه ملاقی بولنان غشادن ترکیب اولنمشدر ودماغك هیئتی بر مثلثه مشابهدرکه انك قاعده سی مقدم رأس جانبنده وساقین ایله محاط اولان زاویه سی مؤخر رأس ناحیه سنده قیلنمشدر وحس وحرکت بدن دماغ ایله تکمیل اولنمشدرکه حواس بدن اعصاب لینه وحرکات اعضاء اعصاب صلبه واسطه سیله بولنمشدر وحکمتلری بالاده بیلنمشدر واما عینان ایکیسندن هر بریسی یدیشر طبقه دن واوچر رطوبتدن ترکیب اولنمشدر ومجموعی طبقات عشره دیمکله بیلنمشدر اما طبقهٔ اولی ملتحمه درکه هوایه ملاقی اولان طبقه در وطبقهٔ ثانیه قرنیه درکه ملتحمه دنصکره در واول بی لون خلق اولنمشدرکه تحتنده اولان طبقه نك لونیله متلون بولنمشدر وطبقهٔ ثالثه عینیه درکه یا سودا ویا شهلادر ویا صفرا ویا زرقادر وملتحمه نك تحتنده لونیله شبیه زهرادر وطبقهٔ عینیه دنصکره رطوبت بیضیه درکه بیاض بیضه کبی صافیه در وطبقهٔ رابعه سی عنکبوتیه درکه بیت عنکبوته مشابهدر وطبقهٔ عنکبوتیه دنصکره رطوبت جلدیه درکه جمد کبی شفافه وصافیه در وبوندنصکره رطوبت زجاجیه درکه زجاج ذائبه مشابهدر وطبقهٔ خامسه شبکیه درکه رطوبت زجاجیه دنصکره در وطبقهٔ سادسه مشیمیه درکه اکا مشابهه در وطبقهٔ سابعه صلبیه درکه جمله سندن اصلب وعظم عینه ملاقی بولنمشدر وبو طبقاتك منافعی طویل الذیل اولدیغندن طی اولنمشدر واما اذنان ایکیسندن هر بریسی لحم محض وغضروفدن وعصب حساسدن ترکیب اولنمشدر ومنفعتلری صوتی قبول ایتمك بیلنمشدر واما لسان لحم وعروق وشریانات ایله عصب حساسدن وغشاء مری یه متصل اولان غشادن ترکیب اولنمشدر ومنفعتی ذوق طعم طعام وتقلیب

لقمه واداء كلام وابتلاعى اتمام بولنمشدر واماريه ورد احر لوتنده اولان لحمدن وكندى قصبه سنك غضار يغندن ويوركدن نشئت ايدن شرائيندن تركيب اولنمشدر وريه كه آق جكردر كندى ذاتنده حسى يوقدر لكن غشاسنك حس قليلى واردر وبونك منفعتى يوركده نشئت ايدن حرارت غريزيه دن ترويح بدن بيلنمشدر واما يورك صنوبرشكلنده برجسم مخروطدركه قاعده سى وسط صدرده ورأسى جانب يساردە وضع اولنمشدر ولونى احمر رمانى بولنمشدر واول لحم لطيف ايله غشاء صلبدن تركيب اولنمشدر واول منبع حرارت غريزيه بيلنمشدر وانك ايكى بطنى واردركه بطن ايمنى روح قليل ودم كثير ايله مملو اولمشدر وانك مجرالرى واردركه انلرله يوركدن ريه سمتنه دم غدا كيدوب ريه دن يوركه هوايى فرح كلمشدر وانك بطن ايسرى دم قليل وروح كثير ايله طولمشدر واول منبت شرائين اولمشدر واما حجاب صدر لحم متسمكدن وعصب حساس ومتحركدن تركيب اولنمشدر وبونك منفعتى صدرك انبساط وانقباضى بولنمشدر واما معده برجسم مستدير الهيئتدركه لحم وعصب وعروق وشريانا تدن تركيب اولنمشدر واول اجزاء ثلثه يه قسمت قيلنمشدر برجزئنه مرى وبرينه فم معده وبرينه قعر معده دينلمشدر اما مرى غايت قدن كلوب عظام قس مقطعنده نهايت بولمشدر واما فم معده مقطع مرقومك عندنده دركه لحمدن معرا قيلنمشدر واما قعر معده ملحم خلق اولنمشدر وموضعى فوق السره بولنمشدر ومعده نك منفعتى هضم غدا بيلنمشدر واما امعاء اجسام عصبانيهٔ مضاعفهٔ حساسه بولنمشدر كه عصب وشحم وعروق وشريانا تدن تركيب اولنمشدر وبونلر عددله يديدركه برينه بواب وبرينه اثنى عشرى وبرينه صائم وبرينه دقاق وبرينه اعور وبرينه قولون وبرينه مستقيم دينلمشدر وبومستقيم حلقهٔ معده متصل بولنمشدر وبونلرك منفعتلرى دفع ثقل غدا بيلنمشدر واما كبد لحم وعروق وشرائين ايله كندوسى ترايدن غشادن تركيب اولنمشدر وبونك كندى ذاتنده حسى اوليوب غشاسنك حسى كثير اولنمشدر وبونك لونى دم جامده تشبيه اولنمشدر وكبدك قره جكردر اول منبت عروق دم بولنمشدر وبونك موضعى جانب ايمن ده موافق وظهرى اضلاع خلفه ملاصق وبطنى معده يه مطابق واعلاسى حجاب صدره لاحق واسفلى خاصره يه منتهى بولنمشدر وبونك منفعتى اعضايه تغذيه ايچون توليد دم بيلنمشدر واما مراره كبده ملاصق خلق اولنمشدركه اولظرف مرهٔ صفرا قيلنمشدر وبونك منفعتى مرهٔ مذكوره يى كبددن جذب ايتمك بيلنمشدر واما طحال برجسم متخلخلدركه لحم وشريانا تدن تركيب اولنمشدر ولونى كبده مشابه بولنمشدر وكندى ذاتنده حسى اوليوب غشاسى حساس قيلنمشدر وبونك موضعى جانب ايسرده اضلاع خلف ايله معده نك ميانتده تعيين اولنمشدر ومرهٔ سوداية وعابولنمشدر وبونك منفعتى اول مرهٔ يى كبددن كندويه چكمك بيلنمشدر واما كليتان ايكيسندن هر بريسى قليل الحمره اولان لحم شديد ايله شحم كثيردن وشريانا تدن تركيب اولنمشدر وكليه كه بوركدر انك كندى نفسنده حسى اوليوب غشاسنك حسى چوق بولنمشدر وبونك موضعى اسفل ظهرده قيلنمشدر ومنفعتى حديهٔ كبددن بولى جذب ايدوب مثانه يه اجرا ايتمك بيلنمشدر واما مثانه عروق ايله مضعف برجسم عصبانيدن وشريانا تدن تركيب اولنمشدر وبونك موضعى مقعد ايله عانه ميانى بولنمشدر ومنفعتى جمع واخراج بول بيلنمشدر واما انثيان ايكيسندن هر بريسى لحم ابيض دسمدن وعروق وشريانات كثيره دن تركيب اولنمشدر ومنفعتلرى طبخ وانضاج منى بولنمشدر واما قضيب لحم قليلدن وعصب وعروق وشرائين كثيره دن تركيب اولنمشدر ومنفعتى بالاده حكمت اعضاده بيلنمشدر واما رحم برجسم عصبانيدركه اناثده خلق اولنمشدر وموضعى معاء مستقيم وسره ومثانه ميانتده قيلنمشدر وانك عنق طويل اولوب فرجه وصول بولوب اصلنده اثنيان وضع اولنمشدر ومنفعتى جذب نطفه وحفظ جنين بولنمشدر واما ثديان زنان ايكيسندن هر بريسى لحم رخو ابيض دسمدن وعروق شريانات كثيره دن تركيب اولنمشدر وموضعى ظاهر سينه ده مشاهده قيلنمشدر ومنفعتى طبخ دم وانضاج لبن بيلنمشدر پس بويله مصنع بنايى اصناف عمارات ايله تعمير وتحصين ودرون وبرونى انواع كمالات ايله تزيين وتحسين ايتمك جله دن اهم والزم بولنمشدر وبو صنعتلرى خبرتدن نيجه يوز عبرت النمشدر (سبحان من هو الخالق البارىء المصور الحكيم الذى خلق الانسان فى احسن تقويم فتبارك الله احسن الخالقين) (نوع ثانى) صحت بدن انسانك حفظ وحراستى اركانندن اولان امر جه يى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل طب ديمشلردركه علم طب علم بدندركه انك نظريسى وعمليسى

حد ذاتنده ايكى فندر فن اولى حفظ صحتدر وفن ثانيسى تدبير علتدر حال بوكيم صحت بدن بريولك نعمتدر واهل دين ودنيا يه سرمايهٔ دولتدر وصحت وجودى حفظ وحراست قيلمق سعادتدر وقدر وقيمتن بيلوب قواعد واركانيله عامل اولمق خوش غنيمتدر چونكه صحت وجودنى حفظ ايدن عاقل عافيت بولور وجسمنه علت عارض اولميوب سلامت قالور وتدبير وعلاجه احتياجى قالميوب راحت بولور وفراغ بالله معرفت مولايه نائل اولور پس بو معرفتنامه ده انجق حفظ صحتك قواعد واركانن تحرير وبيان ايتمك لازم كلور تا كيم اول دولت وسعادتك قدر وقيمتن بيلوب فرصت الده ايكن انى حفظ وحراست قيله سن وعمرك اولدقجه صحت وعافيتده قاله سن وخلوبالله معرفت مولايه مشغول اوله سن اگرچه قواعد حفظ صحتى عارف اولوب عمل ايدن كمسه عون حق ايله صحت وجوده مالك اوله بيلور لكن طبيب حاذق اولسه بيله شباب وقوتى ابقا ايده من وهر شخص اجل اطول اولان يوز يكرمى سنه ياشنه كيده من خصوصا امر ضرورى بولنان موت طبيعينك وقتى كلدكده انى بر كمسه تأخير ايده من زيرا كه تكون وبقاى بدن اول رطوبتله ممكندر كه انى غدا ايدوب فضلاتنى دفع ايدن حرارته مقارندر پس بو حرارت غريزيه اول ماده سى اولان رطوبت غريزيه يى تحليل ايده رك اول رطوبت ازقالدقده بو حرارت دخى قلت بولوب هضم غدا هم ضعيف اولور وبدنك اول ايرادى نقصان بولوركه اگر اول ايراد اولمسيدى بويدن مدت تكوننده بقا بولمزدى پس بدنه دخى يوما فيوما ضعف ونقصان كلور تا رطوبت غريزيه فنا بولدقده حرارت غريزيه دخى منطفى اولور وهر شخصك كندى يه مخصوص اولان مزاج وقوتى حسبيله مدت عمرى واجل مقدرى بولنان موت طبيعيسى انجق بودر پس مقدور بشر اولان حفظ صحتك غايتى بودركه ابتدا امر جه يى بيلوب اندن اسباب ضروريه يى تعديل ايله بدنده بولنان رطوبت غريزيه يى عفو ندن حمايت وزياده تحللدن صيانت ايدوب اجل منتهاسنه بالغ اولنجيه دلك خارجدن برضرر اصابت ايتمزسه انسان اربعه دن هرسنى كندى مقتضاسنجه حفظ وحراست ايده رك صحت وعافيتده صفاى خاطرله عمرنى تمام ايدر وامر جه بدن علامت عشره ايله بيلنمشدر واسباب ضروريه سى التى عدد بولنمشدر اما امر جه بدن علامات عشره سندن اولكيسى لمسدركه مزاجى معتدل اولان بدنك لمسى حرارت وبرودتده معتدل بولنمشدر ومزاجى منحرف ارلنك لمسى دخى مزاجنك انحرافى جهتنده محس اولنمشدر واما ايكنجيسى لحم وسمين وشحمدركه بونلرك كثرتى بدنك رطوبتنه وقلتى يبوستنه علامتدر وفقط لحمك كثرتى بدنك رطوبت وحرارتنه وانجق سمين وشحمك كثرتى بدنك رطوبت وبرودتنه علامتدر واما اوچنجيسى شعردركه انك كثرت وجعودت وغلظت وسودای بدنك حرارت ويبسى علامتيدر وقلت واسترسالى ودقت وبياضى بدنك برودت ورطوبتى علامتيدر واما درد تجيسى لون بدندركه انك بياضى برودتنه وغلبهٔ بلغمه علامتدر وحمرتى حرارتنه وغلبهٔ دمه علامتدر وايكيسنك تركيبى اعتداله علامتدر وسمرت بدن حرارتنه علامتدر وصفرتى حرارتنه وغلبهٔ صفرايه علامتدر وسوادى افراط برودتنه وغلبهٔ سوداية علامتدر واما بشنجيسى هيئت اعضادركه صدرك وسعتى ونبضك عظمت حركتى وعروقك ظهور وغلظتى ويد ورجلك وعظامك عظمتى بدنك حرارتنه علامتدر واعضاى مذكوره نك اضدادى بدنك برودتنه علامتدر واما التنجيسى كيفيت انفعالدركه سرعت انفعال قنى كيفيتدن اولورسه بدن دخى اول كيفيتده اولديغنه دلالت ايدر مثلا كيفيت برودتدن سرعت متأثر اولمق اول بدنك برودتنه دلالت ايدر واما يدنجيسى افعال طبيعيه دركه افعالنده كامل اولان طبيعت كندى اعتدالنه وناقص ويا باطل اولان برودتنه ومشوش بولنان حرارتنه علامتدر وسرعت طبيعت حرارتنه وبطوئى برودتنه علامتدر واما سكز نجيسى نوم ويقظه دركه نومك كثرتى بدنك برودتنه ورطوبتنه ويقظه نك كثرتى انك حرارت وبيوستنه علامتدر وايكيسنك اعتدالى بدنك اعتدالنه علامتدر واما طقوز نجيسى فضلاء مندفعه دركه انك كسكين رايحه ليسى ومحكم صبغليسى بدنك حرارتنه وانك ضدى بدنك برودتنه علامتدر واما اونجيسى انتقالات نفسانيه دركه انلرك قوت وسرعت وكثرتى بدنك حرارتنه وتبلدى اعنى بطوء حسى بدنك برودتنه علامتدر ودوام وثباتى بدنك يبوستنه وسرعت زوالى انك رطوبتنه علامتدر وغضب وشدت وجرأت وحدت وتكلمده سرعت وكثرت بدنك حرارتنه وكثرت وقار وحيا انك برودتنه وضعف قلب انك رطوبتنه وجبن وخوف انك يبوستنه علامتدر وبو علامات عشرهٔ مذكوره دن ماعدا بدن انسانده اولان

اخلاط اربعه‌دن هربرینك ازدیاد وغلبه سنك نیچه علاماتی واردركه بوذكراولنه جقلردراما علامات غلبهٔ دمٔ
ثقل رأس وتمطی وتثاوب وذعاس وكدورت حواس وبلادت وحمرت لون ولسان وظهور دمامل وثبور
وانصداع ورعاف دمدر ورؤیاده قزل اشیا كوردیك وحین استیقاظده حلاوت شدر واما علامات غلبهٔ بلغم
بیاض لون وتزهل بدن ولین ملمس وبرودت مس وكثرت ریق وقلت عطش وضعف هضم وجشاء حامض
وبلادت طبع وكثرت نوم ودوشده رؤیت میاه وثلج وحین انتباهده ملوحت شدر واما علامات غلبهٔ صفرا
صفرت لون وعین ویبس فم ومخرین وشدت عطش مدام وضعف شهوت طعام وكثرت غثیان وخشونت لسان
ودوشده رؤیت نیران ومستیقظ اولدقده مرارت شدر واما علامات غلبه سودا یوست بدن وكودت بشره وسواد
لون دم وازدیاد افكار ولدغ معده وشهوت كاذبه وحمرت بول وغلظت بول ودم ومنامده رؤیت ادخنه ومخاوف
وحین استیقاظده حموضت شدر واهل طبك تجربه ایله بیلدكاری بودر والله اعلمدر (نوع ثالث) صحت بدن
انسانك حفظ وحراستی قواعدوارکاندن اولان اسباب ستهٔ ضروریه‌یی بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونكه
اهل طب دیمشلردركه بقای تكون بدنك اسباب ضروریه‌سی التیدر اما اولكی سبب بزی محیط اولان هوادركه
انی استنشاق ایدوب درون ریه‌ده روحك بخاردخانه‌سی اولان فضلاتنی ردنفسله اخراج ایدوب روحه تعدیل
ویرمك ایچون مضطر الیه اولمشدر وبو هوا مادامكه حالی اوزره صافی ومعتدل قالوب روایح خبیثه وادخنهٔ
ردیه ایله مختلط اولمشدر بقای تكون بدنی موجد وحافظ وصحت وجودی مورث وحارث بولنمشدر اكرهوا
روایح وادخنهٔ ردیه ایله متغیر اولدیسه حكمی دخی متبدل بیلنمشدر پس فصول اربعه‌نك هربری كندی‌یه
مناسب اولان امراضی ایراث ایدوب اضدادینی ازاله ایدر تحقیقا فصل صیف تكثیر صفرا ایله امراضی ایراث
ایدوب تحلیل رطوبات وتسخین قلب ایله عطش وكربی احداث ایدر وفصل خریف لیل ونهاری تغییر برد
وحر ایله تكثیر امراض ایدوب توفیر فواكه ایله تقلیل دم وتكثیر سودا ایدر وفصل شتا تكثیر بلغم ایله امراضی ایراث
ایدوب عصر موادرأس ایله زكام ونزله وسعالی احداث ایدر وفصل ربیع تحریك اخلاط ایله اورام حلقی ایراث
ایدوب تكثیر دم ایله ماده‌لی امراضی احداث ایدر وبو فصل اصح فصول در وحیات وصحت ایچون انسب والطف
اصولدر واما سبب ثانی حركت وسكون جسمانیدر وبو حركت بدن ضعف وفترته وقلت وكثرته وبطؤ وسرعتده
مختلف اولدیغندن حركت قویهٔ سریعهٔ قابله‌نك بدنی تحلیلندن تسخینی اكثر بولنمشدر وحركت ضعیفهٔ
بطیهٔ كثیره‌نك تاثیری انك عكسی بیلنمشدر وافراط حركت وسكون مبرد بدندر واعتدال حركت انحدار
طعامه واعتدال سكون هضمه اعانت ایدندر واما سبب ثالث حركت وسكون نفسانیدر وبو حركت نفسه حركت
روح ایله حركت دم لازم كاور پس روح یا خارج بدنه دفعهٔ حركت ایدرشدت غضب حالنده اولدیغی كبی وبالتدریج
ایله حركت ایدر فرح ولذت عندنده بولندیغی كبی وبا روح داخل بدنه دفعهٔ حركت ایدر خوف وحذر حالنده
اولدیغی كبی وبالتدریج ایله حركت ایدر حزن وكدر وقتنده بولندیغی كبی وبا خود خارج وداخله تعاقبله حركت
ایدر خجالت زمانده بولندیغی كبی وروحك بو حركات مذكوره سندن بدنك متحرك الیه اولان طرفنك سخونتی
ومتحرك عنه بولنان جهتنك برودتی لازم كاور زیرا كه سخونت بدن حرارت دمدندر وبرودتی قلتندندر
بو حركت مذكوره‌نك افراطی مهلكدر وبو سكونك افراطی مبرد ومبلددر واما سبب رابع نوم ویقظه‌در كه
نوم سكونه مشابه ویقظه حركته اشبهدر زیرا كه نوم حالنده روح كندی حرارتیله هضم طعام ایچون داخل
بدنه متوجه اولوب ظاهر بدن برودتی اوزره قالورانكیچون بدن نائم ایكن یقظه حالندن زیاده غطاوده‌یه
محتاج اولور ونومك افراطی بدنی زیاده سیله ترطیب وتبرید ایدر واكر نوم ادخال روح ایله داخل بدنده
هضمی قابل اولان غذا بولدیسه‌ی هضم ایدوب بدنی تسخین ایدر واكر هضمی قابل ایلمیان غذایی یاخلطی
بولدیسه تحریك حرارتله انی نشر ایدوب بدنی تبرید ایدر ومهر مفرط دماغی ضعیف وهضمی فاسد وماده‌یی
تحلیل ایدوب رطوبت غریزیه ایله جوعی ایراث ایدر ونوم نهاردخی ردی وستهمدر زیرا كه اول مفسد لون
ومضر طحال ومورث غمدر ومرخی جمیع قوای نفسانیه ومنتج همدر اكر نوم نهاراعتیاد اولنوب طبیعت
ثانیه بولندیسه تركی جائز اولمز الا كه تدریجایله تركی الزمدر ونوم ایله‌مهر بینده تردد وتململ دخی ردی
وموجب حیرت والمدر واما سبب خامس مأكولات ومشروباتدر واول بدنه یافقط كیفیتیله تاثیر ایدركه اول

محض

محض دوادر ویا فقط ماده سیله تاثیر ایدركه اول خالص غذادر ویا فقط صورتیله تاثیر ایدركه اكر انك خاصیتی بدنك
مزاج وحیاتیه موافق ایسه تریاقه شاملدر واكر مخالف ایسه مثال سم قاتلدر ویاهم ماده سیله وهم كیفیتیله
تاثیر ایدركه اول غذای دوا یه‌در ویاهم كیفیتیله وهم صورتیله تأثیر ایدركه اول خاصیتلی دوادر سقمونیا كبی
ویاهم ماده سیله وهم صورتیله تأثیر ایدركه اول خاصیتلی غذادر تفاح كبی وغذا ایسه كاه لطیف وكاه غلیظ
وكاه متوسط اولورو بونلرلهر بریسنك بدنه غذا می یا كثیرا ولور ویا قلیل اولورو ماده مطلق بسیط اولدیغندن بدنه
غذا اولمزانجق اول غذایی ترفیق وطبخ ایچون وانی مجاری ضیقه‌یه تنفیذ ایچون استعمال اولنور واما سبب
سادس استفراغ واحتباس وبونلرلهر بریسنك بدنه غذا می یا كثیرا ولور ویا قلیل اولورو ماده مطلق بسیط اولدیغندن بدنه
غذا اولمزانجق اول غذایی ترفیق وطبخ ایچون وانی مجاری ضیقه‌یه تنفیذ ایچون استعمال اولنور واما سبب
سادس استفراغ واحتباس وبونلرلهر بریسنك بدنه غذا می یا كثیرا ولور ویا قلیل اولورو ماده مطلق بسیط اولدیغندن بدنه
مكركه اول مستفرغ دم وصفرایه غالب اولان بلغم وسودا كبی بارد ویابس اوله پس اول صورتده افراط
استفراغ بدنی مرطب اولور وافراط احتباسه امتلاء مجاریء دم وعفونت ورطوبت وسقوط اشتها وثقل
بدن لازم كاور وماء بارد ایله ماء ورد وجهه رش اولنسه هرحرارتی دفع ایدوب حرارت غریزیه‌یه تقویت ویروب
اغمایه نافع اولورانجق عارف واكاه اولان جله‌یی الله‌دن بیلور (جل شانه وعم نواله ولا اله غیره) (نوع رابع) اسباب
ستهٔ ضروریهٔ مذكوره‌دن اوچ سببك تعدیلاتن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل طب دیمشلردركه
حفظ صحت وجودنی تعهد والتزام ایدنه امر لازمدركه اسباب ستهٔ ضروریهٔ معهوده‌یی تدبیر ایله تعدیل
ایده اما تعدیل هوایی محیط ابتدا اكركدركه فصل ربیعی فصد ایله استقبال ایدوب قی ایله استفراغ ایده وحصرم
كبی مطفیاتی استعمال ایدوب حب رمان كبی مسكنات موادی تناول ایده وحركات قویه وحلاوت وقلیه
وحمامات محمیه كبی مسخناتدن اجتناب ایدوب تقلیل غذا وتخفیف ثیاب ایده وفصل صیفده سكونه
مداومت وظله ملازمت وصفرایی محو ایدن اغذیهٔ باردهٔ لطیفه‌یه مواظبت ایدوب هرتسخین وتجفیف ایدن
غذادن احتراز ایده وخیار وبطیخ مثالی فواكه رطبه‌یی اختیار ایدوب لبس لباس ابیضی وكان اباردی اكثار
ایده وفصل خریفده كثرت جماعدن وماء بارد ایله اغتسالدن وجمیع مجففاتدن اجتناب ایدوب اشربهٔ باردهٔ دن
واكثار فواكه رطبه‌دن وقی اتمكدن وباش اچقدن وبرد سحر وحر ظهردن احتراز ایده وفصل شتایی كورلك
ولحاف ایله استقبال ایدوب لحوم وهریسه كبی اغذیهٔ قویهٔ حاره‌یی اختیار ایده وبو فصلده حركات قویهٔ
عنیفه نافع بدندر وبونده قی اتمك قوایی ضعیف ایدندر واما تعدیل حركت وسكون جسمانی چونكه بدنك
داخل وخارجنده بولنان اسباب ایله دائما اندن تحلل ایدن اجزایه بدل غدایه محتاج اولمغله بدن غدا سز بقا بولمز
وهیچ برغدا كلیتله برعضوه جزؤا ولمزبلكه هضوم اربعه‌دن هربریسی عندنده غذادن برفضله وبرلطغه قالورکه
اندن برفائده قالمزاول فضله‌نك دفعنده طبیعت فرصت بولمدیغندن اكا التفات قیلمز پس اكر اول فضله لرترك
اولنوب مدت مدیده ایله كثرت بولورسه اول قدر ماده جمع اولورکه بدنه كیفیتیله ضرر ویرر یعنی بدنی تسخین
یا تعفین ویا تبرید ایدوب یا خود حرارتنی اطفا ایدر ویا كمیتیله ضرر ویرر یعنی مجاریء دمی سد ایدوب بدنه
ثقلت ویروب امراضی احتباسی ایراث ایدر واكر اول مادهٔ مجتمعه استفراغ اولنسه البته بدن اول ادویه‌دن
متأذی اولور زیرا كه ادویهٔ مستفرغه‌نك اكثری سمیه‌در كه بدنه صالح ونافع اولان خلطی اخراجدن خالی
دكادر پس فضلات مجتمعه‌ترك اولنسه ده استفراغ اولنسه ده مضر بدندر حال بوكیم ریاضت اصطلاع اولنان
حركت بدن اول فضلاتك تولدنی بیله منع ایدندر زیرا كه حركت بدن جمیع اعضایی تسخین ایدوب فضلاتنی
اویله برمرتبه اسالهٔ وازاله ایدركه هیچ برهضم عندنده برفضله قالمزواكر حركت معتدله بیان اولنه جق اوقاتنده
استعمال اولنورسه اول بر ریاضتدركه جسمه نشاط وخفت ویروب انی قابل غدا ایدر ومفاصله صلابت
ویروب تحلیل رطوبات ایله اعصاب واوتاره متانت اعطا ایدر وجمیع امراض مادیه‌دن امین ایدوب اكثر
امراض مزاجیه‌دن جدا ایدر وبو ریاضاتك وقتی غدانك انحداری وهضمی كمالندن صكره‌در یعنی طعام
امعای معده وكبد وعروق ایچنده هضم اولنوب طعام اخرلك وقتی كادیكی زماندر اما ریاضت معتدله اودركه
انكله لون وجه احمر اولوب بشره‌ده عرق ظهور ایدر واما اول ریاضتكه انده سیلان عرق كثرت بولور اول
مفرطه‌در كه انكله بدنه حرارت كاوب جفاف بولوب رطوبتی كیدر وقتی عضولك ریاضت معتدله‌سی اكثر
اولورسه اول عضو اقوی اولور خصوصا اول ریاضتك نوعنده زیاده قوت بولور مثلا یدلك ریاضتی حمل اشیاده

كثير اولسه انك قوتى دفع اشياده خام اللردن زياده اولور بلكه هر قوتك شانى حركت اعضا كبيدر تكيم حفظه مداومت ايدنك قوت حافظه سى قوت بولور چونكه هر عضولك برمخصوص رياضتى اولور پس دماغك رياضتى عطاس اولوركه اول حركتله طبيعت انده بولنان اذايى واكاطريق خيشومدن متصل اولان روايح خبيثه يى دفع ايدر وريه نك رياضتى معالدركه اول حركتله طبيعت انده اولان بلغم غليظى ياصدره اصابت ايدن بردشديدى اندن دفع ايدر واماعلت اختلاج اعضا بر ريح غليظدركه انكله عضلات وانلره ملتصق اولان جلد بشره متحركى اولور تاكيم اول ريح انلردن تحلل وحلول ايده واما رعشه قوت متحركه نك تحركى عضلدن بعجزى عندنده حاصل اولور تكيم اول خوف وغضب وتشويش وغم وغيرتدن حادث اولور ورياضت صدر قرائتدر وانده اخفا ايله بدأ ايدوب تدريج ايله جهر ايتمك راحتدر ورياضت سمع اصوات حسنه ايله نغمات لذيذه يى استماع ايتمكدر ورياضت بصر اشياء جميله يه نظر ايتمكدر ورياضت يد بطش ايتمك ورياضت قدم كتمكدر واما معتدل اولان ركوب خيل رياضت جميع بدندر وبدنى تسخينيندن زياده تحليل ايدندر وحبل منصوب ايله تمرج ايتمك ركوب خيل ايله معتدل كتمك كبيدر ولعب طوب وچوكان رياضت نفوس وابداندر زيراكه غالب اولان خرم وشاداندر ومغلوب اولان مغموم وغضبياندر ومسابقه دخى رياضت نفوس وابداندر وركوب سفينه اخلاطى محركى ومعده يه نافعدر واستسقا وجدام امثالى امراض مزمنه يى دافعدر زيراكه نفس انده فرح وفزعى تعاقبله جامعدر واكرانده قى ء اقتضا ايدرسه دفع ايتمسونكه بدنه غايت نافعدر ودلك اعضادخى بورياضتدن عداولنور واكر دلك ايتمك خرقه خسنه ايله اولورسه دمى ظاهر بشره يه جذب ايدوب لونى احمركورينور واعتدال دلك اعضايه قوت وبروب افراطى زحمت وبررواما تعديل حركت وسكون نفسانى تحقيقا منشأ حركات روح انك كنديسنده اولان غضب وشهوتدر اما غضبك افراطى تهور وتفريطى جبن واعتدالى شجاعتدر وبوحركت معتدله بدنه صحت ونفسه عزت ودنيا ودينى صيانتدر واما شهوتك افراطى شره وتفريطى خمود واعتدالى عفتدر وبوحركت معتدله بدنه صحت ونفسه لذت وايكى جهانده راحت وسلامتدر واما شره مذكور استيلاى نفس ايله عقله غالب اولديسه اكا عشق مجازى ديرلركه ماخوليانك برنوعيدر واول برمرضدركه غالبا شبان وعزابه عارض اولوب هواى معشوقك ماعدا سندن انلرى اعراض ايتدررو بوعشقك سروسيمى شكل وشمائل محبوبى افراط استحسان ايله تفكر وتذكره ملازمت ومداومتدر واكثر اول فكر ايله شهوت جماع دخى بولنور وبونك علامتى صفرت لون وضعف بدن وسمن جفن وغورعين يلنور وبوعاشقك حركت عينى ضاحك وشاطر دركانه برلذيذ نسنه يه ناظر دردرونى آه ايله صوتى حزين كاورواناك اطوار واحوالى نظامسز اولور وقلت نومندن سحر لرده سهرله قالور اكربر طبيب انك نبضنه الياصوب نيچه اقران ويارانى اسماواوصافن ذكر ايلسه قنغى اسم ايله نبضى مختلف اولوب لون وجهى متغير اولورسه اول مسمى انك معشوقى اولديغن بيلور واكا وصلت كبى علاج اولمز واكر اكا وصلت معشوق وجه مشروع اوزره ممكن دكل ايسه اكا معشوق ذم وتبغيض ايله معالجه اولور اكر اول عقلادن ايسه نصيحت قبول ايدوب اول سوداوازكاور والاانى استهانه واستهزا ايدوب عشقه جنون وسوداديمكله فارغ اولوب صحت بولورواكر ترك سماع وكثرت جماع ايله عاجلا علاج اولمسه عشق انك طبيعتنه دخى استيلا ايدوب هلاك اولور (بيت) فداء العشق ليس له دواء * ولوكان المسيح له طبيبا (نوع خامس) اسباب ستهٔ ضروريهٔ مذكوره دن ثلاثهٔ باقيه نك تعديلاتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل طب ديمشلردركه حفظ صحت بدن تعهد والتزام ايدن كمسه يه امر لازمدركه اسباب ستهٔ مشهوره نك ثلاثهٔ باقيه سن دخى تدبير ايله تعديل ايدوب اخر عمرينه دلك صحت وعافيتله كيده اما تعديل نوم ويقظه نومك افضلى اودركه مقدار زمانى معتدل اوله يعنى درت ساعت مرورى قدر غرق متصل اوله وهضم اولدنصكره شروع اولنه يعنى بعد الاكل والشرب ايكى اوچ ساعت مرورنده نوم طارى اولوب هضم ثانيده بولنه واكر ضعيف المعده بولنان كمسه هضم طعامه نوم ايله استعانه ايدرسه ابتدا نصف ساعتى قدر يمينى اوزرينه ياتمق لازمدر تاكيم غذا جانب يمينه مائل اولان قعر معده يه جذب كبد ايله آسان منحدر اولوب حرارت كبدانى تسخين ايده بعده ايكى ساعت قدر يسارى اوزرينه ياتوب اويومق لازمدر تاكيم كبد معده اوزرينه لحاف كبى شامل اولوب انى تسخين ايدوب هضم اولده معده يه معين اوله بعده يمينه ايكى ساعت قدر جانب

يمينى

يمينى اوزرينه ياتوب اويومق كركدر تاكيم هضم ثانى ايچون جهت كبده غذانك انحدارينه اعانت ايده رنومك تعر يق يقظه دن اكثر در طبيعت ماده يه استيلا جهتندن زيراكه نوم حالنده حرارت باطنده زياده اولديغندن ماده يه زياده غالب اولور ويقظه نك تعر يق نومدن اكثر در طبيعت ماده يى اسالة جهتندن زيراكه يقظه ده حرارت ظاهره توجه ايدوب ماده يى تحليل واسالة ايدر وكيمك كه نومنده عرقى بى سبب كثرت بولور اول غذا ايله ياخلط ايله ممتلى اولور وكيمك كه نومى ثقيل وطويل اولور يعنى سكز ساعتدن زياده اولورقالورانك دماغنده رطوبت غالب اولورواول اغذيهٔ مجففات ايله خفيف النوم اولوب اعتدال بولور وكيمكه طول سهرله مبتلا اولور يعنى يكرمى درت ساعتدن زياده اويقوسز قالورواول حمام ايله راحت بولورواين وماء شعيرامثالى رطوبات ايله نومى كاورا ما كابوس خانق كه نائم اثناء نومنده تخيل ايدركه اوزرينه برثقيل نسنه دوشوب انى صقوب حركتدن منع ايدوب نفسنى تضييق ايدر وبوكا بوس خانق بخارى تحليل ايدن يقظه وحركتنك عدمى عندنده دملك يابلغمك ويا سوداانك بخارى دماغه صعودندن ظهور ايدر پس بونك علاجى استفراغ ايله تنقيهٔ دماغدر واما تعديل مأكولات هر صحت كه انك حالى اوزره قالمسى مراد اولنور اول بدنك كيفيتنده شبهى اكا ايراد اولنمق كركدر واكر بر صحت منحرفه يى كنديسندن افضل اولان صحته نقل ايتمك مراد اولنسه اكا ضدى ايراد اولنمق لازمدر پس صحت وجودنى حالى اوزره حفظه ملازم اولان كمسه يه لازمدركه اغذيه دن حيات سودا مثالى شوائب رديه دن تنقيه اولنمش بغداى اتمكيله ملايم حلوالر ولحوم غنم وبجول واجديه ودجاج طيور اوزرينه اقتصار ايده ولقمه يى كوچك الوب مضغنى اكثار ايده وفواكهدن انجق تين وعنب وزبيب ورطب اختيار ايليه واما اغذيه وفواكهه دوائيه يه التفات ايتميه مكركه تعديل مزاج ايچون تناول اولنه ياخود مأكول حاضر انلر بولنه زينهار اشتهاسز طعام اكل ايتميه واشتهاى هايجنى دفع وتاخير ايتميه وصيف ايامنده اغذيهٔ بارده وشتاده اغذيهٔ حاره تناول ايده وهضم اولنمش طعام اوزرينه طعام اخر ادخال ايتميه وزمان اكله يى اوزاتميه تاكيم غذانك اوليله اخرى هضمده مختلف اوليه واكثار انواع اطعمه قيليه تاكيم هضمده طبيعته حيرت كليه وغذاى لذيذ انفعدر اكثار اولنمسه وشهوت طعام اسرعدر بخارينه ملازمت بولنمسه وغذاى حار مضر بدن ومسرع هرم ومجفف اعضادر وملازمت غذاى حلو مرخى معده ومحمى بدن ومحرك صفرادر وغذاى مالح مجفف بدن ومولد صفراومهزل اعضاوقوادر ومضرت حلوى حامض دفع ايدر ومضرت حامض حلوايله كيدروتفه يى تملك مالحى ومالح تفهى معتدل ايدر ونفسندن اشتهاى غذا قالمش ايكن اندن كف يد لازمدر ومراعات عادات اوقات اغذيه ووجبات البته واجبدر لكن اغذيه يى ديه ايله معتاد اولان مداومت ايتيوب تدريجيله ترك ايتسون ووجبات متعدده يى تنزيل ايده رك اكلهٔ واحده ايله اكتفا ايتسون زيراكه بياض نهارده بركره تغذى وبردخى ايلده تعشى وجوده صحت وروحه خفت دچونكه اغلب امراض مختلفه كثرت غذادن حاصل اولور پس شبعدن تحفظ ايدن كمسه عمرى اولدچه عافيت بولور اما دموى المزاج اولان كمسه نك غذاسى سماقيه كبى مبرد وقامعدر وبلغمى المزاج اولانك غذاسى مسخن وملطف در وصفراوى المزاج غذاسى رمانيه كبى مبرد ومرطبدر وسوداوى المزاج اولانك غذاسى مرطب كركدر واكل سمكه ابنى جمع ايتمك مضرتدندر وجذام فالج كبى امراض مزمنه يى توليد ايدندر ولبن ايله حامضى جمع ايتمك دخى يماندر وسوتلى اوزرينه صويق وپاچه اوزرينه عنب وهريسه اوزرينه رمان اكل ايتمك وارز ايله خلى جمع ايتمك بدنه ضرر ومعده يه زيادتر دن اقتصر على اكل الخبز والزبيب لم يحتج فى عمره الى الطبيب اهل طب اراسنده وردلسانلدر واما ضعيف الجسم اولان كمسه تسمين بدن ايچون غذايى معده وامعاده حبس ايدوب عروقه تنفيذ ايدن اجزايى تناول قيلسون مثلا لوز وفستق وبندق وحمص وحنطه وارز مطبوخ وبزر بطيخ وبزر خشخاش امثالى اجزايى لبن بقر ايله محرا طبخ ايدوب قرق صباح على الريق ايكيشر مبلغ تناول ايدوب ملحم اولسون واكر فصل ربيعده لبن بقرى پشروب ملح ايله چورودوب اناك مائيه سندن قرق الى صباح قبل الغدا على الريق ايكى اوچ فنجان قدر ايچوب برساعت مقدارى ارقه اوزرينه ياتوب سه اعتدال اوزره سمين اولور واما افراط ايله سمين الجسم اولان كمسه تضعيف بدن ايچون تقليل طعام وتكثير حمام وجوع اوزرينه حركت ايدوب ارض صلب اوزرنده ياتسون واغذيه دن عدس وشعير

وجبن عتیق اوزرینه اقتصار ایتسون تا کیم لحم وشحمی اریوب کتسون وبدنی معتدل اولوب روحی راحته یتسون واما تعدیل مشروبات ماء نهر ایله ماء بئری قبل الهضم جمع ایتمك طبیعته مشکلدر زیرا که بو ایکی صو بری برینه لطافت وغلظتده موافق دکلدر ومیاهك افضلی ماء نهردر خصوصا پاك یرده جریان ایدوب جمیع شوائبدن صافی کله ویا حجاره اوزرنده جریان ایدوب قبول عفونتدن ابعد اوله وخصوصا شماله یا شرقه جریان ایده وخصوصا بر عالی موضعدن اسفله منحدر اولوب کیده وخصوصا منبعی بعید اولوب کثرت جریان ایله تلطف قیله وخصوصا لطافتدن خفیف الوزن اوله وخصوصا کثیر اولوب شدتلی اقه کله وبو اوصاف ایله متصف اولان بر صودر که فضیلتده نهایت بولمشدر وماء نیل مبارك بو محامدك اکثرینی جامع اولمشدر وماء عین قلت حرکتندن غلیظ قالمشدر وتحت الارض اولان کاریزلر ایچنده جریان ایدن صولر غلظت بولمشدر ومیاه مغارات وابارانلردن اغلظ اولمشدر واما شرب ماء غدانك هضم ثانی یه شروعندنصکره اعنی زمان تغدیدن ایکی اوچ ساعت مرورندنصکره اولی واهنا بیلنمشدر واما خلال تناولده شرب ماء منفخ ودادر وعقیبنده مفسد واردادر لکن معده سی حار اولان کمسه تغدینك خلال وعقیبنده شرب ماء ایله مستفید اولور واشتهاسی ضعیف اولان قوت بولور زیرا که اول ضعف غلبهٔ حرارتدن کلور پس شرب ماء ایله حرارت معتدل اولور واما علی الریق اعنی خلو معده حالنده وحرکت معرقه عقیبنده خصوصا جماع وحمام وشرب مسهل عقیبلرنده وفاکهه اوزرینه خصوصا بطیخ اوزرینه شرب ماء واشربهٔ بارده بغایت ردیدر لکن اکر اوقات مذکوره ده عطشه تحمل اولنمزسه ولد حلمهٔ ثدیی مص ایدر کبی شفه ایله کنار کاسه اره سندن امتصاص ایله ایچوب اوچ نفسدن کچمسون وهر نفسده اوچ یودمدن زیاده ایچمسون زیرا که چوغ اولور که عطش بلغم لزجدن یا بلغم مالحدن حادث اولور حال بو کیم شرب مایه التفات اولندقچه عطش ازدیاد بولور اکر اول عطشده صبر اولنسه طبیعت او مادهٔ معطشه یی نضج واذابت ایدوب عطش دخی کندی ذاتندن کیدر وچوق اولور که بونك کبی عطش مادی یی عسل کبی اشیاء حاره تسکین ایدر وهر زمان قیام حالنده شرب ماء خطر وخطادر الا که ماء زمزم عین شفادر (نظم) توق شرب الماء فی خمسة * مواضع فانها جالبة للسقام * عقیب حمامك والباءة * والنوم والاعیاء واکل الطعام * واما تعدیل استفراغ واحتباس صحت وجودنی محافظه ایدنه واجبدر که دائما کندی طبیعتنه مقید ومراقب اوله اکر طبیعتی قبض اولورسه انی تین وسنامکی امثالی اشربه ایله تلیین ایتسون خصوصا طبیعت مشایخه لینت راحت وسلامتدر واکر طبیعتنده افراط لینت بولورسه انی سماقیه وحصرمیه کبی اشیا ایله قبض ایتسون واکر امتلا اولورسه کثرت غدادن معده ده حاصل اولوب ککرمکله چقان دخان ایله یا حموضت حلو ایله ویا مجرد ثقل ایله غدایی فاسد بولورسه همان اول ساعت مبادرتله قیء ایتمکه جان اتسون واکر قیء اکا متعسر ایسه ویا وقتی دکل ایسه مصطکی برله قاینامش ماء حار ایچوب صاغ یانی اوزرینه یاتسون ویا خود بر پارمق باله اینجه طوز قاتسون وپنبه ایله مقعدنده نصف ساعت قدر حمله تحمل ایتسون تا کیم لینت بولوب راحتله اول غدای فاسد کتسون بعده تفاح مثالی معده یه قوت ویرن اشیایی تناول ایدوب حمامده یاتسون واکر اسهال اولورسه ورق ورد وعفص مسحوق وصمغ محمص وطین ارمنی وتخم ریحان وتباشیر وکمون امثالی اجراء حابسه دن اکل ایتسون ویا تفاح وسفرجل ورمان حامض کبی فواکهدن تناول ایتسون تا کیم طبیعتی بنه اعتدالنه یتسون واما حبس بول وغائط بغایت مضرتدندر ورعشه یی ایراث وهرمی تعجیل ایدندر ومعتاد اولنان مستفرغاتك اسهلی جماع وحمامدر (نظم)

مایهٔ عیش ادمی شکمست	تا بتدریج میرود چه غمست	کر ببندد چنانکه نکشاید
کردل از عمر بر کند شاید	ور کشاید چنانکه نتوان بست	کو بشو از حیات دنیا دست
چار طبع مخالف وسرکش	چند روزی شدند باهم خوش	کر یکی زین چهار شد غالب
جان شیرین برآید از قالب	لاجرم مرد عارف وکامل	ننهند بر حیات دنیا دل

نوع سادس) حالت صحتده معتاد اولنان مستفرغاتك اسهل انواعی بولنان جماع وحمامك تعدیلاتن بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل طب دیمشلردر که صحت حالنده عادت اولنان استفراغاتك اسهل وانفعی جماع

وحمامدر

وحمامدر اما جماعك انفعی بعد الهضم الاول واقع اولاندر وبدنك حرارت وبرودت ورطوبت ویبوستنده وخلا وامتلاسنده اعتدالی عندنده بولناندر پس اکر اول خطا ایله بو اعتدالاتك خارجنده بولندیسه بدنك حرارت ورطوبت وامتلاسنده بولنان جماعك ضرری انك برودت ویبوست وخلاسنده بولناندن اقل وآساندر وشهوت جماع قوت بولمدقچه والت فکر ونظرسز منتشر اولمدقچه اکا اقدام ایله مباشرت صحت وجوده منافی بر لعب پرزیاندر واما علامات جماع نافع اودر که انك عقیبنده وجوده خفت ونشاط تام واشتهای طعام ومنام کله تا کیم استفراغ مادهٔ فضلیه حاصل اولمش اوله زیرا که جماع معتدل حرارت غریزیه یی دفع ایله مفرح بدندر واغتذا ونمو ایچون بدنی مهیا ایدندر وغضبی ضعیف ایدوب وساوس ردیه یی وافکار سوداویه یی ازاله ایدر وامراض بلغمیه نك اکثری انکله کیدر وچوق اولور که جماعی تارکك منیسندن ابخرهٔ ردیه دماغنه صعود ایدوب دوار سر وظلمت بصر کبی بلالر باشنه کلور وبخار منی درون بدنده محتبس اولوب اوعیه سنه طولدیغندن ورم خصیه والم عانه وثقل بدن حاصل اولور وینه عودت اولندقده سرعتله خفت وشفا بولور وکثرت جماع اندامی ارخا وقوتی اسقاط وبصری ضعیف ایدر ومبتلاسنی رعشه وفالجه ایقاع ایدوب اعصابن تجفیف ایدر وعجوزه وقبیحه ومریضه وباکرهٔ صغیره نك ومدت سنین ایله مجامعه اولنمین ثیبه نك جماعندن اجتناب الزمدر زیرا که بو مذکورات البته جاذب قوت ومرخی الت ومجفف رطوبت ومورث غمدر وموجب ندم وموجد هرمدر ولواطه منفر طبع ومضر بدندر زیرا که اهانت واذیتی جمع ودفق انزالی منع ایدر واما جماع شابهٔ جمیله وجوده صحت وحواسه قوت ویروب طبعی مسرور وقلبی پرحضور ایدر زیرا که طبیعت اکا مائل اولدیغندن استفراغ منی کثرت بولوب اول مادهٔ فضلیه بدندن کیدر واما افضل اشکال جماع اودر که زنی ظهری اوزرینه القا ایدوب فخذین مکشوفینی مابینندن دیزه کله ابتدا ملاعبه ومکالمه وملاطفه ایله سینه ولب ورخسارن بوس وکنار ایدوب بلکه ثدی وعانه سن دلك ودغدغه قیله بعده التیله بضعی مس وحك ایدوب انك چشمنه ناظر اوله تا کیم ایکیسی بیله شدت شهوتدن توقان بوله وقتا که هیئت عین زن متغیر اولوب صدرندن منیسی انفصال بولمغله استرکه رجلی صدرینه آله پس اول حالده اوزرینه دوشوب ایلاج واخراج ایله انزالی وقتنه حاضر اوله وبعد الانزال انك بطنی اوزرنده بر لحظه قاله تا کیم ایکی منی ممتزج اولوب رحمه دخوله یول بوله واولاد آرزو ایدن بو اداب اوزره حرکت قیله تا کیم انزالی آسان اولوب زن دخی اندن لذت اله ووجود ولد کامل اولوب جمله سی عافیت بولوب استفراغ تمام اوله زینهار کندی یاتوب زنی اوزرینه المسون تا کیم بقیهٔ منی طریق مثانه ده قالمسون وانده تعفن ایدوب مرض اولمسون ورطوبت بضع اکا تقطر ایدوب اندن قروح مثانه تولد قیلمسون وجماعی تحریك ایدن اشیانك بری مجامعهٔ ناسه اطلاعدر وبری نغمات اصوات نسوانی استماعدر وبری دخی رؤیت مجامعهٔ حیواناتدر وبری هم جماعه متعلق اولان حکایاتدر وحلق عانه مهیج شهوت ومعظم ذکردر واطالهٔ عهد جماع ایله نفس انی اونوتمق امر مقرردر زیرا که نفس اول فضله یی دفعدن اعراض ایدر پس قوت مولده اول کمسه ده منی تولدنی ارنودر کیدر نته کیم مولده دن فاطمه ده لبن تولیدنی فراموش ایدر کذلك انده منی تولیدنی ترك ایدر (بیت) نظر شهوت ایچون روی زنان آغ اولسون * زنی اولمزسه کیشنك صول الی صاغ اولسون * دیوب یدیله استمنا ایتمك مورث غم وموجب فترتدر واستفراغ جماعی ترك ایدنك درون جلدنده اولان حرارتله رطوبتدن قمل تکون ایدوب حرکتیله تولد ایدر کلور زیرا که واهب حیات اول حیات قملیه ایچون صالح اولان ماده یی اندن محروم ایتمیوب اکا هم حیات ویرر وکاه اولور که قمل بدنده دفعة حادث اولور وبر مرتبه کثرت بولور که لونی اصفر ایدوب مانع نوم وقاطع شهوت اولور انکچون ارکنلر زیاده بتلی اولور وانك علاجی بدن وثیابی تنقیه ده اهتمامدر اندن آب شور ایله استحمامدر بعده ماء عذب ایله اغتسال وقمیص حریر ایله تمامدر (واما حمامك افضلی بناسی قدیم وفناسی عظیم ومائی عذب وحرارتی معتدل اولاندر وانك بیت اولی مبرد ومرطب وثانیسی مسخن ومرطب وثالثی مسخن ومجفف بولناندر پس وجود صحتنی محافظه ایدوب استفراغ عرق ایچون حمامه کیدن انك حار اولان بیت ثالثنه تدریج ایله داخل اولسون واندن خروج ایلدکده ینه تدریج ایله خارجه کلسون وحمامك داخلنده طول مکث موجب غشی وکرب واضطراب وجفاف وخفقاندر ومزاجی یابس اولان مائی هوادن اکثر استعمال ایتملیدر پس ترطیبه شدت احتیاجندن ارض بیتنه بیله رش ما ایدوب یاتملیدر وبخار مرطبی اکثار ایچون

ارض حمامه صوبی صب وحبس ایتمیدر ومزاجی رطب اولان هوایی مادن اکثر استعمال ایتمیدر پس
تجفیف وتحلیله شدت احتیاجندن استعمال مادن مقدم افراط عرق دوکمیدر وصحتی محافظت حمامده
مادامکه جلدی رطب واحمر در اول تحلیل عرقده افراط ایتمدیکی مقرردر وقتا که بدن ضموره وکرب تذایده
باشلیه اول وقت سرعتله طشره یه کلمیدر وبعد الحمام لحاف ودثاری هرفصلده زیاده قیلمیدر زیرا که بدن
حاملک هواسندن ابرد اولان هوایه منتقل اولور کیدر وبدن حاملک صوبندن تشرب وجذب ایلدیکندن
انک حرارت عرضیه سی اندن سرعتله زائل اولوب بالطبع بارد اولان صوبرودتن بولدقده بدنی دخی ترید ایدر
واکر استحمام عقیب غداده واقع اولورسه تسمین بدنه معین اولورلکن سکنجبین ایچسه سده مرضندن امین اولور
واکر حاملک عقیبنده تغدی ایدرسه سده دن امین اولوب اعتدال اوزره سمین اولورورا کرهضم اولدقدنصکره
حمامه کیدرسه کذلک سمین وامین اولورو خلومعده حالنده استحمام تجفیف بدندر زیرا که حرارت اصلیه ایله
حرارت عرضیه بی جمع ایدندر ورياضتی قلیل اولان کسه حمام معرقی کثیر استعمال ایتسون تا کیم حرکات
ریاضتله تحلیل اولنه حق فضلات مجتمعه حرارت حمام ایله عرق ووسخ اولوب کتسون وبواستفراغ ایله وجودی
اعتدال مزاجنه یتسون واما ماء بارد ایله اغتسال ابدان شبانه تقویت ویرندر وصیف ایامنده نصف نهار
اوانتده حار المزاج ومعتدل اللحم اولان کسه لره صحت بدندر واما شیوخ وصبیانک واسهال ونزله سی اولانک
وهضمی نقصان اولانک ابدا نته ضرر وزیان ایدندر واما حمامات کبریتیه بی استعمال یعنی معادن کبریتیه دن
نبع وغلیان ایدن میاه حاره ایله اغتسال محلل فضول خارج وعلاج رعشه وفالجدر ومزیل حکه وجربدر
واوجاع ورک ایچون نفعی مجربدر ومیاه معدنیه ناتک جمله سی بدنده اولان ریاحه دواوقروح وبرصه مرهمدر
وبوایلیجه لرلک وجوده اولان منافعنی الله تعالی اعلمدر (نوع سابع) کثیر الاستعمال اولان ادویه واغذیهٔ
مفرده نک طبایع ومنافعن وخواص واحکامن ایجد هوز حطی حروفنک ترتیبنجه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل طب دیمشلردرکه هرکس کندی وجودنک حکیمی اولمیدر واستعمال ایلدیکی ادویه واغذیهٔ
مفرده نک طبایع ومنافعن بیلمیدروهر بریسنی حکمیله استعمال قیلمیدر تا کیم وجودی صحت اوزره
قالمیدر اما ادویهٔ مفرده دن هربردوا که بدن انسانیده کیفیتیله تاثیر ایدر تحقیق اول دوابدن انسانه وارد
اولوب انکله بدن کندی حرارت غریزیه سندن منفعل اولورسه اکر بدنه کیفیت انسانیه دن زیاده تأثیر
ایتمزسه اول دوا معتدل در واکر بدنه کیفیتندن زیاده تاثیر ایدرسه اول دوا اعتدالدن اول کیفیتندن یکا
خارجدر پس اکر اول تاثیر قلیل اولوب محسوس اولمزسه اول دوا درجهٔ اولی ده در واکر تاثیری حس اولنورسه
لکن بدنه ضرر ویرمزسه اول دوا درجهٔ ثانیه ده در واکر بدنه ضرر ویررسه لکن ضرری مهلک
دکلسه اول دوا درجهٔ ثالثه ده در واکر ضرری قتله بالغ اولورسه اول دوا درجهٔ رابعه ده در واکا دواء سمی
تسمیه قیلنمشدر واغذیهٔ مفرده نک احکامی بوادویهٔ مفرده نک احکامی درجاتنده بولنمشدر وجمله سنک اسما
واحکامی ترتیب حروف ابجد ایله بیان اولنمشدر (الف) ابرشیم حارومفرحدر خصوصا خامی نافعدر ولبسی
تولد قملی مانعدر اجاص درجهٔ ثانیه ده بارد ورطبدر وانک حلوی معده یی مرخی ومسهلدر ومری التهاب
قلبی تسکین ایدوب صفرایی قلع ایدر وحلوندن بومرلک اسهالی اقلدر اسفاناخ درجهٔ اولی ده بارد ورطبدر
وغذاسی جیددر وحار ویابس اولان ریه وصدره نافعدر وبطئی ملین واوجاع دمویهٔ ظهری دافعدر افتیمون
برحشیشه درکه درجهٔ اولی ده یابس ودرجهٔ ثالثه ده حاردر ونفخی مسکن وکهول ومشایخه موافق
ونافعدر وامراض سودا وبلغمی مزیل ومسهل وصرع ومالخولیایی دافعدر وشبان ومحرورلری معطشدر
انیسون برمعروف تخمدرکه درجهٔ ثالثه ده یابس وحاردر کایه ومثانه ورحم وکبد وطحال سده لرن فتح
وریاحی تحلیل ایتمده تأثیر تامی واردر وصداع دموی وصفراوی ودواری یی تسکین ایچون بخورواستعاطی
نافعدر ومسحوقی دهن ورد ایله اذنه نقطیر اولنسه باطن اذنده ضربه وصدمه وسقطه دن عارض اولان اوجاعی
دافعدر وبول وطمث ورطوبات مدرروعطش بلغمی یه نافعدر وابن ومنی یی سکثر وضرر سمومی دافعدر اثمد کحل
اصفهانیدرکه اسرب میتلک جوهریدر واول درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر ولدغسز مجفف وقابضدر
وبصری مقوی ورعاف انف ونزفی قاطعدر ارزغدای معروفدرکه درجهٔ اولی ده حار وثانیه ده یابسدر وصویله

اغتسالی

اغتسالی اعضایی ومخدن پالک ایدروا کلی معده یی دباغت ایدر ابن ایله مطبوخی قطی عقل ایتمیوب منی یی
زیاده ایدر (ب) بصل درجهٔ ثانیه ده یابس وثالثه ده حاردر اول محالل ومقطع وملطف وجالیدر وافواه عروقی فتح
انک حالیدر واحد واشدی وجهی احرایدر وبزری بهقه طلا اولنسه کیدر وملح ایله ثآلیلی قلع ایدر واعتدال
اوزره اکلی معده واشتهایه قوتدر واکثاری رأسه صداع وعقله خفتدر وبصل مطبوخ کثیر الغذادر لکن
معطشدر ویرقانه نافع وافواه بواسیری فاتحدر وباه یی مقوی وبولی مدرر وطبیعتی ملین وریح سمومه نافعدر
وطلای بصل مشوی منضج قروح واوجاعی دافعدر بطیخ اصفر درجهٔ اولیده حارد رو سرعتله صفرایه استحاله
ایدروانی سکنجبین اصلاح ایدر بطیخ اخضرکه قارپوزدر درجهٔ ثانیه ده رطب وباردر وبدنی وسخدن جالبدر
وبولی مدرروکلیه ومثانه ده تکون ایدن حصاتی دافعدر وطعام ایله اکلی نافعدر بیض افضلی تیهرشت دریعنی
سمن ایچنده نیم پخت اولان بیض دجاجه نک مخیدروانفعی تازه وطری اولان بیض فرخیدر وبیضلک مشوی
صلبی دخانیه یه مستحیل اولوب اعتداله یقین کلمشدر لکن مخی حرارتله وبیاضی برودتله زیاده مایل اولمشدر
وایکیسی دخی رطب ونافعدر وبیاضی وجهه اوزرنده اواسه تأثیر شمس وحرارت ناری مانعدر ومخی عسل ایله
مشوی اولوب کاف ایچون وجهه طلا قیلنسه انی دافعدر وبیاضی اوجاع عینه وخشونت حلقه وانقطاع صوته
وسعاله وضیق نفسه ونفث دمه نافعدر وبیض دجاجه سریع النفوذ وجید الکیموس وکثیر الغذا ومولد منیدر
وبیض مشوینک مخی قابضدر وعفص مسحوق ایله اسهالی دافعدر وقیر ایله مخلوطی قروحی مفتح ومادهسن
جاذبدر وبیض لحم قوتنده در زیرا که اول حیوان جزئیدر بلکه بالقوه حیواندر وبیضلک افضلی مخیدر
بادنجان درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر سودا ودوار وسداد وجرب وبواسیر وجذامی تولید ایدر ولونی فاسد
وتصفیر وتسویدایدر بندق حرارت وبیوسته مائلدر بطی الفضمدر وباه یی زیاده ایدر وصداع وقیئ تهیج
ورياح ونفخی تولید ایدر ودماغه نفع ایدوب سعالی دفع ایدر (ج) جوز درجهٔ اولیده یابس وثانیه ده حاردر
انک تصدیعی واردر هضمی عسیر وحرارتی کثیردر وخاصه سی قی تبشیردر وعسل ایله معدهٔ باردیه نافعی
جدیدر جوز بوادرجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر بصری مقوی وسهله نافعدر ونکهتی مطیب وطعامی هاضمدر
وکبد وطحال ومعده یی مقوی وبولی مدرر وطبیعتی قابضدر جبن اتک رطبی بارد ورطبدر وعتیقی حار
ویابسدر ومتوسطی غادی وسمندر ومملحی عتیق اولورسه مهزلدر وحصات مثانه یی مولددر جزر اصلی
درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده رطبدر معده یی نفخ وباه یی تهیج ایدروانک تخمی بول وطمثی ادرار ایدر (د)
دارچینی درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر بغایت لطیف وجذبدر وسددی مفتحدر وهرعفونتی مصلحدر وانک
دهنی جالی ومحلل ومذیبدر ونفعی کاف ورعشه یه عجیبدر ورأس وصدر اوجاعنه نافعدر ونزلات باردیه یی
وسعال رطبی دافعدر ومعده یی مقوی وقلبی مفرحدر وسدد کبدی مفتحدر واوجاع کلیه ورحمه نافعدر
وظلمت وغشاوت بصری اکلا واکتحالا دافعدر دیك ودجاج دیکلک افضلی صیاحه بالغ اولیاندر ودجاجلک
انثیی بیضی وقتی کلیندر ومرقهٔ دیك وجمع مفاصله ورعشه یه ومعده یه وریحه وقولنجه موافق کلیندر
ولحم دجاج عقلی قوی وطبعی کشاده ومنی یی زیاده وصوتی صافی ایدندر وانثی دماغیله نزف رعاف انف کیدندر
(ه) هریسه برمعروف غدادرکه ماء لحم ایله طبخ ونضج اولمش حنطه دن حاصلدر واول رطوبت ویبوستده
حار ومعتدلدر (و) ورد احمر درجهٔ اولی ده بارد وثانیه ده یابسدر وبزری ورقندن زیاده قابضدر وانک
یابسی دخی زیاده قابضدر واول سددی مفتح وسودایی مسکن واعضای باطنه یی مقویدر وماء ورد غشیه
نافع وصداع حاری دافعدر ومطیب رائحهٔ بدندر ومرباسی حاردرکه معده وکبده قوت ویروب هضمه
اعانت ایدندر وطریسندن اون درهم استعمال ایدن اسهال اولوب اون مجلس مستراحه کیدندر (ز) زعفران
درجهٔ اولی ده یابس وثانیه ده حاردر محسن لون ومدرر بول ومسقط شهوت ومحلل سدد ومفتح عروقدر
لکن قبضی واردر زنجبیل درجهٔ ثانیه ده یابس وثالثه ده حار واندهبرر طوبت فضلیه واردرکه باه یی تهیج
ایدوب خاصه سیله کبد ومعده نک برد ینه موافق کلورانکله رطوبت معده زائل اولورو طبیعت دخی لینت
بولور وانک استعمالی نصف درهمدن ایکی درهمه دک مفیدر اولور زیت خام زیتونک زیبق درجهٔ اولیده بارد
ویابسدر ومدر کندن اتخاذ اولنان زیت اعتدال اوزره حاردر ورطوبته مائلدر وعتیقنده حرارت زیاده

حاصلدر وزیت ایله هرکون ادهان شعری مقوی وشیبی مبطیدر (ح) حنا درجهٔ ثانیه ده باردویابسدر
ومحلل ومفتح ومجفف وقابضدرواورام حاره وبلغمیه ایچون طبخی نافعدر ودهنی عصبی ملین وتعبی محلل
ودافعدرحمص درجهٔ اولیده حارویابسدرواسودی احروایبسدرواجودی اکبریدرکه وجع ظهره نافعدرولثه
وعذاراورامنی دافعدروصوتی صافی ایدوب حبوب سائره دن زیاده غدایی ربه اولدیغی مجرب وشائعدر
وطبیخی استقایه نافعدروحصاتی کلیه ومثانه دن مفتت ودافعدر وحصلک تأثیری منی یی تکثیر وباهیی
زیادتدروادرارایول وتسهیل ولادتدر حنطه حرارت ورطوبتده معتدلدر وانسانك حرارت ورطوبتنه
معادلدروانك مقلیسنك هضمی بطوّایله قابلدر واول مولد دود ونفخه شاملدر وحنطهٔ کبیرهٔ حمرا افضل
واقوی والذواغدادرحمام (انك نواهضی فراخندن اخف واغدادر وفراخی احرارطب واشهادر (ط) طین
ارمنی درجهٔ ثانیه ده باردویابسدر طبیعتی ودمی بغایت حابسدر وبثور وطواعینه شربا وطلاء نافعدر
وعفونت اعضایی ونزله حاره یی مانعدرطباشیردرجهٔ ثانیه ده باردوثالثه ده حارویابسدرقلبی مقوی وخفقان
حاری دافعدروانصباب صفرادن اولان غم وغشیه نافعدر وعطش والتهاب معده یی وحرارت کبدی مسکن
وحمات حاره یی مانعدر (ی) یقطین که قرعدر درجهٔ ثانیه ده باردورطبدر وانحداری سریع وخلطی صالح
وغدامی لطیفدروحصرم ویاسماق ویاسفرجل ویاخودرمان حامض ایله قرعك مطبوخی صفرایه نافعدر
لکن قولنجه ضرری متضاعفدروعسل ایله مطبوخی افی دافعدر (نوع ثامن) کثیرالاستعمال اولان ادویه
واغدیهٔ مفرده نك اسماواحکامنی کلمان سعفص حروفنك ترتیبنجه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل
طب دیمشلردرکه (ا) کافوردرجهٔ ثالثه ده باردویابسدر رعافی واورام حاره یی وصداع حاری مانعدروحرورلك
حواسنی مقوی ونوامی مسهر واستشمامی بیله مؤثروباهیی قاطعدرکهربادرجهٔ اولیده حارو ثانیه ده یابسدر
نفث دمی ونزفی حابسدروخفقان وزخیره نافع واسهالی قاطعدرکمون درجهٔ ثانیه ده حار وثالثه ده یابسدر
ریاحی محلل وطارحدروبجفف وقابض وقاطعدروعسر بوله دخی نافعدر وبراحاتی لاصق وحصاتی مفتت
دافعدرکمأت حکمی غلیظ وغدامی شیندر انجق انك صوبی زیندرکه مجلی عینندرکرفس که مغدنوس
انواعندن دردرجهٔ اولی ده حارو ثانیه ده یابسدر نفخی محلل وبدنی معرق واقواه عروقی فاتحدر ووجعی مسکن
ونکهتی مطیب وباهیی مهیج وصرعی مولد وحبلایه مضردر وکبده وسعاله وکلیه وطحاله واستسقایه
ومثانه یه نافعدر کلیه حرارت وبرودتده معتدلدروبرمقدار یابسدر وهضمی عسیر وخلطی یسیر ومهملدر
والذی کلیهٔ جدی وجلدرکبد حاردر کلیه دن احسندر وانك اجودی کبدبط ودجاج مسمندر وکلب
کابلك کبدی معضوضنه صحت بدندرکزبره که کشنشدر درجهٔ اولی ده یابس وثانیه ده قابضدروجعی مسکن
واورام حاره یی دافعدر ومعدهٔ حاری مقوی وخفقان حاری وحموضت طعامی دافعدر وصرع ودوار
وسدادیابسه یی مانعدراکن منی یی مجفف وشهوت باهیی قاطعدروکثرت اکلی ظلمت بصره باعثدر کراع که
پاچه در اول طبیعتی ملیندر وخلطه لزج نافعی مولد دروهضمی آسان وفضولی قلیل ایدوب سعاله
نافعدر (ل) لوبیا یابسدراکن اندهبرر طوبت فضلیه واردرکه خلطی رطب بلغمیدروکندی نفاخدرکه احلام
ردیه نك کائیدر وصدری تلیین وطمثی ادرارآنك شانیدروریه ایچون دخی کوزلدروانك اصلاحی فلفل وملح
وخلدرلوزکه بادامدرحلوی رطوبتدن یکامعتدل ومری درجهٔ ثانیه ده حاردروشرب واحتمالنده طمثی
ادرارواردرولوزمرلك غدامی قلیل وتفتیح وجلا وتنقیه سی کثیردرولوز حلولك ثاثیرات مذکوره سی
ضعیف ویسیردراکن بدنی مسمن وسعالی دافعدروسدد کبد وطحالی فاتحدرابن نسوانك لبنی حیوانات
البانندن انفعدربردکادرزیراکه مزاج انسان جلهدن معتدلدرولبن نسوانك افضلی ثدیندن شرب اولنان
بیلنمشدروهرلبن که چوقدن حلب اولنمشدرانك انفصالی بعیدالعهد اولدیغندن ردی بولنمشدروهرحیوانك
که مدت حملی انسانك مدت حملندن اطولدرانك لبنی اردأ واغلظدروبمدت حمل انسانه مناسب اولانك لبنی
لبن بقرکبی افضلدرولبنك مائیه سی حاروملطف وغسالدروانده هیچ لدغ اولمزسفرف مثالدروانك خاصه سی
صفرای محرقه یی اسهالدروافتیمون ایله سودای محرقه یی دخی مسهلدرولبن حامض باردویابسدر وقریب
العهداولان لبن رطب وحاردروجمیع انواع لبن مقوی بدندرزیراکه جلهسی بالقوه دمدر وعسل ایله قروح

باطنه یی تنقیه ایدندرودماغه قوت ومنی یه کثرت ویرندرولبنك جلهسی باهیی تهییج ایدندرواهزجهٔ حارهٔ یابسهٔ
قلیل الصفرایه نافعدروسعالی دافعدرولیکن بلغمیلره مضرومنافیدرزیراکه انلرك حرارتی افی هضم ایدهمز
ودمویته احاله ایدهمزومشایخه رطوبت ویردیکیچون نافع ومناسبدرپس انلره هضمنه عسل ایله استعمانه
واجبدروچوق اولورکه لبن ابتدا بطنی اطلاق ایدوب امعاده اولان فضلاتی اخراج ایدر بعده بدنده متفرق
اولوب طبیعی قبض ایدوب اعتدال اوزره کیدروجنس لبن نفاخ ومولد دیداندرمکرکه مطبوخ اولورسه هضمی
آساندر واما لبا کاغوزدرانك هضمی بطی وخلطی ردی وعسل مصلحیدروهرلبن احشاء کبدی سدایدرالاکه
لبن ناقه سدا یتمزواکثارلبن علاج وسواس رنسیاندراکن مضرلثه واستناندروصداع ودوارصحابنه زیاندر
ومولدقل ومورث ظلمت بصردروانك اصلاحی شکردروابن شکرله محسن لون ومسمن بدندروترکیب جنس لبن
مائیه وجبنیه وسمنیه دندراما لبن بقرلك اکثری سمنیه دروابن ناقه ومعزرقیق اولمغله اکثری مائیه درلحم انفعی
لحم ضأن فتیدر ولحم عجل وجدیك فضولی اقلدروهرحیوانك مذکروسمین واسودی الذواخف واجوددرولحم
بقرلحم معزدن زیاده یابسدر ولحم معز لحم ضأندن یابس وهضمی عسیر وحابسدر ولحم جزورلك غداسی غلیظ
وهضمی عسیردر ولحم ارنب حار ویابس اولوبغندن سوداسی کثیردروالیه حارورطب ویسیردروجنس
لحم غدایی مقوی بدندروسرعتله دمه استحاله ایدندرولحم مشوینك غدایی بیوستهٔ ومسلوقك رطوبتله
کیدندروشحمك اغتذاسی ردی وسمینك اردادرزیراکه بولنرملین بطن وقلیل الغدادروفصل ربیع
وصیف اوائلنده محرور ایچون اکل لحم بقرخطا وخطردرزیراکه اول مولد جرب وجدام وطحال اولدیغی
مقرردرکذلك ربیعك جیعنده وصیفك نصفنده جمیع لحوم غلیظه نك وجوده ضرری وارد رلکن لحم ابل
غلظتیله بیله سریع الانحداردر ولحم بط غلیظ وکثیرالغدادرولحم دجاج اندن اخف والطف واشهادرلادن
درجهٔ اولیده یابس وثانیه ده حاردر لطیفدرکه تحلیل وتضجیی واردروعال رحمه نافعدروتساقط شعری
مانعدروعسیرالانهضام اولان قروحی مدملدر (م) مصطکی درجهٔ ثانیه ده حارویابسدروغایتده لطیف ومحلل
وقابضدر وبلغم رقیقی مذیب ودافعدر ومضغی منقیٔ رأس وبلغمی جاذبدروسعاله نافع ونفث دمی قاطعدر
ومعده یی مطیب ومقوی ونافعدر ملح درجهٔ اولی ده یابس وثالثه ده حاردر وزیاده تحلیل وتجفیف
وجلاسی واردر ورياح مختلفه یی کسر وازاله ایدوب اخلاط جامده یی تسخین واذابت ایدر ونصف درهم
قدرشربتی کفایت ایدر وملح محروق ایله وسخ اسنان کیدروملحی اعتدال اوزره استعمال محسن لون
ومسهل انحدار غداواخراج فضول ومعین ادویهٔ اسهالدروملح ابیض شفاف بلوری بلغم خامی وملح اسود
بلغمله سودایی قوتله قالع ومسهلدرملوحیاد درجهٔ اولی ده باردوثانیه ده رطبدر وسدد کبدی مفتحدر
مشمش درجهٔ ثانیه ده رطب وباردرودهن نواتی درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدروبواسیره نافعدروشمشك
خلطی سریع العفونتدر ویابسنك نقیعی مسکن عطاشدرواول معده یه خوخدن یعنی شفتالودن خوشدر
وحمیاتی سرعتله مولداولمشدر (ن) نیل درجهٔ اولی ده حاروثانیه ده یابسدروثالثه ده قابضدر نزفی قاطع وکافی
دافع وتازه جراحاته نافعدرورقی خضابه صالحدرنعنا یابس وحاردرواندهرطوبت فضلیه واردرانك جوشری
الطف بقولدر ومعده یی سرعتله مسخن ومقوی اولدروفواق دافع وهضمه نافعدر وبلغمی ودموی اولان
قیئی دافعدروباهیه یی مهیج ومنی یی مولدوجامعدروبش اون ورقی ابنه وضع اولنسه انی تجبندن مانعدرشخاله
دقیق درجهٔ اولی ده حار ویابسدروجلا وتلیین وتنقیه یی جامعدر ولوز وشکرله شربی حاقی وسعاله نافعدر
وشراب ایله عجن وضمادی اورام ثدیی دافعدرنشادردرجهٔ اولی ده باردویابسدر وماین ومقوی خاصدر
وزعفران ایله عجن وطلاسی مذهب کلفدروحشوی مانع نوازل وماین صدروعسل ایله اشرفدر * س * سماق
درجهٔ ثانیه ده باردوثالثه ده یابسدروقابض ومقوی ومسدد وحابسدروباطنی معقل ونزفی مانعدروصفرایی
احشایه جالبدروترایداوراهی دافعدرووجع اسنانی شافی وعطشی مسکن ومعده یی دابغدرواشتهایی مهیج
وطمثی قابضدر وشعری مسود وغشیانی مسکن ومانعدرسکردرجهٔ اولی ده رطب وحاردروعتیقنده
بیوستدروادروقصبنك عتیقی کندی طبعنده ساکن ولینتی زیاده حاصلدروصدروحلقی ماین رخشونتین
مزیل وسددی فاتحدروصفراوی اولیان معده یه انك تعطیشی موافقدروباطنی ماین وبلغمی دافعدروانك

احمری لینته زیاده نافعدر سمن درجهٔ اولی ده رطب وحاردر وسموم مشروبه یه تریاقجه نفعی واردر وحلق وصدری
تلیین وتحلیل ایدر وفضلاتن دخی نضج وتقلیل ایدر خصوصا لوز عسل ایله زیاده تأثیر ایدر سفرجل درجهٔ
ثانیه ده بارد ویابسدر وکندوسی وزهره سی قابضدر وحامضی حلوندن زیاده قابضدر وهر نوعی مسکن عطش
ومدرر بول ومقوئ شهوتدر خصوصا عسل ایله دخی معده یه قوتدر وانك لعابی یعنی نوانتك ابی طبیعتی
ملین درکه عقیبنجه قبضی مانعدر وقصبهٔ ریه یی ملین وسعاله نافعدر واکثار سفرجل قولنجی مورث وجالبدر
سمك رطب وبارددر اجودی صغاریدرکه دمی قلیل وطعمی لذیذ اولوب سرعتله فاسد اولمیه وشدید الجریان
اولان ماء عذب ایچنده تولد ایدوب قیلچغی کثرت بولمیه یاخود بحار مالحه دن انهار حلوه نك جریاننه مقابل
حرکت ایدوب انده قالمیه ومملحینك افضلی اودرکه چوق عتیق اولمیه واکا ملحك قوتی غالب اولوب حار ویابس
اولمیه وسمك طری مولد بلغم مائیدر وسریع الفساد اولدیغندن حار اولان معده دن غیری یه منافیدر ولحم سمکی
فساده ویرن مرطبات ولبندر وانی حلویات اصلاح ایدندر (ع) عنبر درجهٔ ثانیه ده حار واولی ده یابسدر مقوئ
معده وکبد وقلب وحواس وقوادر وعنبر مسکدن زیاده معتدل وعلل دماغه دوادر عود درجهٔ ثانیه ده یابس
وحاردر وقوت معده وکبد وقلب وحواس ایچون نفعی واردر وسددی فاتحدر ودماغه بغایت نافعدر ومضغی
نکهتی مطیب ورياحی دافعدر عسل درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر وجلا ومفتح وجاذبدر وعفونت وقملی مانعدر
وتلطخیله دخی قملی قاتلدر وقروح وسخیه یی منقی وظلمت بصری مجلی ومعده یی مقوی وغدایی مشهی وبطنی
مسهلدر وشمعی دخی حاردر ضمادیله جروح وقروحی ناضج وموادنی جاذبدر خصوصا قیر ایله زیاده مؤثر
وجالبدر عنب قشری بارد ویابسدر وحشوی رطب وحاردر ونواتنده هم برودت ویبوست واردر جید
الغدادرکه معده وباءه یی مقویدر ونضیجی اجود ومعلقی احمد وزبیب اسودی افضلدر وعنب نفاخ معده
ومضر مثانه در وانك مصلحی رمان حلودر (ف) فضه بارد ویابسدر خفقانی مانعدر ومائی معده وقلبه
نافعدر وجرب وحکه یی دافعدر فستق درجهٔ ثانیه ده یابس وحاردر وانده بر رطوبت فضلیه واردر ومقوئ
قلب ومفتح سدد کبد ونافع دواردر فجل غداسی قلیل وبلغمی کثیر ومفتح سدد کبد ومولد قملدر ومحلل ریح
بدندر ودیدانی قتل ایدندر وهضمی طعامه اعانتی کثیردر لکن کندی هضم اولنمسی عسیردر فلفل درجهٔ
رابعه ده یابس وحاردر واسودندن زیاده ابیضنده حرارت واردر ودار فلفلك یبوستی ایکیسندن ازدر واوچی
دخی معده وامعاده اولان ریاح غلیظه یی تحلیل ایدر واخلاط لزجه یی تقطیع ایدوب عصب وعضلی
تسخین ایدر (ص) صندل درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر وطلا وشربی اورام حاره یه وصداع حاره وخفقان حاره
نافعدر وحرارت ومره دن حاصل اولان ضعف معده یه موافقدر صعتر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر
وملطف ومحلل ونافعدر وشرب ضمادی نفخ ورياحی دافعدر ومعده یی مجفف وبول وطمثی مدرر وحدت
بصری مکثر واوجاع ورکی قاطعدر صمغ تعزیه وتجفیفی قویدر والطفی صمغ عربیدر زیراکه اول خشونت صدری
تلیین وبطنی تعقیل ایدوب امعایه قوت ویرر والوان حبر ایله خطوط کتبه زینت ویرر * نوع تاسع * کثیر
الاستعمال اولان ادویه واغذیهٔ مفرده نك اسما واحکامنی قرشت ثخذ ضظغ حروفنك ترتیبنجه بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل طب دیمشلردرکه (ق) قثا که بطیخك بر نوعیدر خیار کبی طویل اولور
اول درجهٔ ثانیه ده رطب وبارددر وانك نضیجی احسندر وحرارت وصفرایی تسکین ایدندر لکن خلطی
مستعد عفونت ومولد حمادر ونضیجنك فسادی اسرع واردادر واستشمامی غشیه نافعدر وعطشی قاطعدر
ومثانه یه موافقدر وقثاده ادرار بول وتلیین طبیعت واردر قثدکه خیاردانك قثادن زیاده برودت ولطفی
واردر وحمیات محرقه لی دافعدر وادرار بول ایچون بغایت نافعدر واز کره وجع معده وخاصره یی محدثدر
وانی ملح ویا زیت ویا عسل مصلحدر وقرنفل درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر وکبد ومعده ودماغه نافعدر (ر) ریحان
درجهٔ اولی ده حار ویابسدر وقلبی مقوی وباسوری دافعدر واستشمامی نومی جاذبدر راوندریق اوزرینه ایکی
درهم قدر اون صباح شربی قروح وفسوح وسقطه وضربه وکبد ومعده وفتق وعانه وکلیه ومثانه ایچون بغایت
نافعدر رازیانه انك بریسنك حرارت ویبسی درجهٔ ثالثه ده وبستانیسنك درجهٔ ثانیه ده اول بصری محددی
وسدد کبدی مفتح وبول وطمثی مدرر ونافعدر وماء بارد ایله غشیان والتهاب معده یی دافعدر ریباس درجهٔ

ثانیه ده بارد ویابسدر ودمی مطفی وصفرایی قامعدر وحرارتی مسکن وقاطعدر وعصاره سیله اکتحال حدت
بصره نافعدر وطواعین واسهال صفراوی یی دافعدر رمان انك حلوی درجهٔ اولی ده بارد ورطبدر وحامضی
ثانیه ده بارد ویابسدر وایکیسی صفرایی قامع واحشایه سیلان فضولی مانعدر وحامضنك حباتینك عسل ایله
ضمادی وجع اذنه نافعدر وادرار حامض اکثردر ورمانك مری التهاب معده یه نافعدر وحامضی حلق وصدری
مخشندر وحلوی انلری مقوی وملیندر وسعال حاری مانعدر وهر نوعی خفقانی دافعدر وافضلی حباتی مائی
اولانیدر (ش) شعیر درجهٔ اولی ده بارد ویابسدر وغداسی حنطه دن ازدر وماء شعیر سویقندن اغدادر وسویقی
نفخی صوینندن اکثر ومعده یه اردادر وماء شعیرك رقیقیله ضمادی صدر وسعال وجرب وکلفله موافق دوادر
شونیزکه حبة السودادر اخر درجهٔ ثانیه ده حار ویابسدر واول حار وجلادر ورياحی محلل وثألیل وبهق وبرصی
قاطعدر ودیدان بطنی قاتلدر وکیسهٔ کتان زرقا ایچنده ایکی درهم محمص ومضروری وناصیه اوزرنده موضوعی
زکام ونازله یی دافعدر شلجم رطب وحار وملیندر وخلطی غلیظ ومداومت اکلی محللدر وبزری جلا وطبیخی
مقویدر (ت) تمر هندی درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر معده یی مقوی وصفرایی مسهل وقیئی مسکن وعطشی
دافعدر تفاح انك حلوی اعتداله قریب حرارته مائلدر وانده بر رطوبت فضلیهٔ بارده واردرکه انکله نافخدر وانك
حامضی ابردر ورطوبتی اقلدر وخلطی مستعد عفونت وحمادر تین انك رطبی آز رطب وحاردر وچوق ماء وغداسی
واردر ومعده دن سریع الانحداردر ویابسی لطیف وحاردر وجمیع فواکهدن اغدادر وانضجی اعتداله قریبدر
ولحیمی جروح وقروحی انضجدر وتلیین وتعریقی ابلغدر وحرارتی مسکن ومقملدر وانك لبنی البان ودماء ذائبه یی
مجمد وجامده یی مذیبدر وامراض ایله فاسد اولان الوانی مصلحدر وضمادی دمامیلی منضجدر ومحروری معطشدر
وطوزلی بلغمدن اولان عطشی مسکندر وسعال مزمنی دافع وریه وصدره نافعدر وسدد کبد وطحال وکلیه
ومثانه یی فاتحدر وریق اوزرینه تینك فتح مجاری غداده تأثیرات عجیبه سی مقرردر خصوصا لوز ایله یا جوز ایله
تغدیه سی اکثردر لیکن اغذیهٔ غلیظه ایله اکل تین خطردر وتینك خل ایچنده منقوعندن اوچ صباح علی الریق
اوچر تین اکل ایدن محموم حمادن خلاص بولور وصفرادن آزاد اولور توت اما ابیضی تینه یقیندر لکن اندن اقل
غدادر ومعده یه اردادر واما احمری رطب وبارددر وانده بر قبض واردرکه اعضایه سیلان موادی مانعدر واورام
حلقی دافعدر وبونك اکل وشربنده قوت اشتهاء غدا واردر وبو توت معده دن انحدار غدایی مسرع وامعاده مبطی
وبولی مدرردر (ث) ثوم اصلی درجهٔ ثالثه ده حار ویابسدر تغیر میاه ایچون ووجع اسنان وسعال مزمن واوجاع
صدر ایچون بغایت نافعدر وعلق ودودی مخرج وبولی وطمثی مدرردر وقمل وبیضنی قاتل ومکسردر لیکن کثرت
بخارندن رأسی مصدع وبصره مضردر ثلج اندن محتبس اولان حرارت دخانیه سندن عطشی مورث ومعده
وعصبه مضردر واسنانك وجع حارنی مسکندر (خ) خشخاش درجهٔ ثانیه ده بارد ویابسدر واسودی شربا
وضمادا درجهٔ ثالثه ده مبرد ومخدر ومنومدر واکلی نزله یی مانعدر خطمی که خیره چچکیدر اعتدال اوزره حاردر
انده انضاج وتلیین وتحلیل وارخا واردر ووجع مفاصلی دافع وارتعاشی مانعدر وانك بزری سعال حاری قاطع
وورقی اورام ثدیه نافعدر وطبیخ اصلی حرقت امعایی وحرقت بولی واورام مقعدی واسهال ردی یی دافعدر خوخ
درجهٔ اولی ده رطب واخر ثانیه ده بارددر وسریع العفونه وملین طبیعتدر وماء قضبان واوراقی تقطیر ایله دیدان
اذنی وسره یه ضماد وشربی دیدان بطنی قاتلدر وکثیر الغدادر لیکن غداسی جید دکل اردادر وانی طعام اوزرینه
تقدیم اولادر خل حرارت وبرودتدن مرکبدر وبرودتی اغلبدر وطبخ ایله برودتی نقصان بولدیغی مجربدر وبو خل
دمی ملطف وصفرایی قامعدر وحادث اوله جق اورامی مانعدر وسوداویلره مضر وبلغمه مضاد وهضمه معین
وجربی قالعدر وقرص نمله وحرق جمره یی دافعدر ودهن وردیله صداعه نافعدر وتمضمضی وجع اسنانی
ودمومیتنی قاطعدر خبز افضلی خبز حنطهٔ نقیه درکه دقیقی دقیق ومنخول اولوب عجینی ملح وخمیرنده اعتدال
بولوب قرص رقیقی نضج تنوری اولور واکا قریب اول صوموندرکه فرونی اولوب وبونلرك ماعداسی فضیلتدن
برونی اولور خبزك حاری ضار وباردی نافعدر وسمیدکه فطیردرکه غداسی کثیردر لکن خشونتندن بطی النفوذدر
وانحداری عسیردر وخبز دقیق غیر منخول طبیعتی ملیندر وانحداری ونفوذی سریع وهیندر لکن قلیل
التغدیه در وخبز قطایف لذیذدر لکن مولد خلط غلیظدر ولبن ایله تخمیر اولنان خبز کثیر الغدا وبطئ الانحداردر

وسد مجاریده دخلی واردر خبز حنطهٔ مقلی ما ایله اکلی سرعتله مسمن بدندر وصحت وجودی حفظ ایدندر
خردل که اوزرلکدر درجهٔ ثالثه ده حاردیابسدر وبلغمی قاطعدر ودهنی دهنی بخلدن اسخندر وهوام انك
دخاننده فرار ایدندر ودافع اوجاع مفاصل بدندر وجربی ازاله واورامی تحلیل ورطوبات رأسی تنقیه ایدندر
وتقطیر ماءودهن وجع اذنی دافعدر وعسل ایله ریق اوزرینه اکلی قصبهٔ ریه ده اولان خشونتی دافعدر خیار
شنبه حرارت وبرودته معتدلدر ورطبدر که احشاده اولان اورام حاره یی مانعدر وطبعی ملین ومحترق اولان
صفرا وبلغمی سهولتله مسهل ودافعدر انکیچون حامله انکله اسهال اولنور که اول جلنه ضاردکل نافعدر (ذ)
ذهب لطیف ومعتدلدر وسحاله سی ادویهٔ سودایه داخلدر وقلبی مقوی وخفقانه نافعدر وفده امساکی مخرقی
سزیل ودافعدر والتون میل ایله اکتحال عینی مجلی وبصری مقوی وغبارنی دافعدر (ض) ضمیران ریاحین
انواعندن برنوعدر که فسلکن دیرلر اول درجهٔ اولی ده رطب وحاردر واستشمامنك دماغه نفعی واردر (ظ) ظرور
درجهٔ ثانیه ده حاروبابسدر ومواد قرحی جاذبدر وانك اجودی احمر نار نجیدر (غ) غالیه بر عطر کرانبهادر اورام
صلبه یی ملین وچوق درده دوادر واستشمامی صرعه یی دافعدر وصداع باردی رافعدر وقبلده تحملی اوجاع
رحمی مانعدر وجمیع ادویه واغدیه تأثیر حق ایله مؤثر اولدیغی تحقیق وواقعدر وبومذکورات اسباب مظنونه دن
اولدیغنه علت طبیب دلیل قاطعدر پس جمیع اسباب واشیادن مؤثر اولان انجق مسبب الاسباب در که جمله یه
اول ضارونافعدر وبو مقامده العلم علمان علم الطب للابدان وعلم الفقه للادیان کلامندن بو مقدار تحریر بویان
خلاصهٔ علم طبی جامعدر وماعداسی اطبا بینده شایعدر (نوع عاشر) صحت وجوده عوایدن اولان اکل وشریك
اداب وقواعدنی وبعض اطعمه وفواکهك فضائل وفوائدنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حدیث
دیمشلردر که انبیا علیهم السلام عادتلری مدام اکل خبز شعیره دمان ایدی وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلرینك اکثری تناولی اول نان ایدی ویادقیق حنطه ایله مختلط اولان ایدی وخبز شعیر ایله اوج کیجه
علی التوالی شبعان اولمیوب اکثر اوقاتی جائع وظمأن ایدی پس تنبیه وبیان بیورمشدر که بیاض نهار
وظلمت لیل ایچنده ایکشر کره اکل وشرب اسراف وعلتدر واکل لحم وشرب مرقه یه مواظبت موجب قسوتدر
وقرق کون قدر لحم ودسم ترکنه مداومت سیئ خلق ومغیر طبیعتدر وبی جوع اکل ادام وبی ظمأن شرب ما
صحت وجوده خلل درتنه کیم بی تعجب ضحك انسانه خجلدر وبی سهر لیل نوم نهارا کاعاروکسلدر ومحافظ
صحت اولان مداوم شبع اولمیوب جوعی قدر لذت اکلی بولسون وولیهٔ فردوس ایچون قدر تی قدر تجوع قیلسون
تا کیم عقلی صافی وصدری منشرح وقلبی مستنیر اولسون وممکن اولدقچه غدایی تبادر قیلسون تا کیم بدنی
صحت وطبعی قوت بولسون وعشایی ترك ایتسونکه اعضای هرمدن امین اولسون وانواع نعمتلرله الوان
شربتلری جمع ایتمیوب برطعام اوزرینه اقتصار ایتسون تا کیم جسمی صحت وسروره وقلبی حیات وحضوره
یتسون زیرا که هرمرضك اصلی شبع وهردوانك اصلی جوع اولدیغی تجربه قیلنمشدر وادبله فقط خبزا کل
ایدنك بدنی عمری اولدقچه صحت وعافیتده بولنمشدر وادب ایله بعد الجوع اکل وقبل الشبع ترك اعتبار
اولنمشدر پس قلت اکل وشربك درجهٔ دنیای ثلث بطنی طعام وثلثی شراب وثلثی تنفس ایچون اولمقدر
ودرجهٔ وسطای اکل وشرب ایله انجق نصف بطنی طولمقدر ودرجهٔ علیای اکلی مریض ونومی نوم
غریق اولوب لذت حضوری بولمقدر وشبع اوزرینه اکلدن اجتناب اهم والزمدر زیرا که اول اسراف وحرام
اولدیغندن ماعدا مورث برص وموجب مرض وموجب هرمدر وحضوره کان طعام وشرابی تعییب
ایلمسون اکر اشتهای وارایسه تناول بیورسون والاترك ایدوب سویلمسون وطعام واحد اثنینه کافیدر
نته کیم طعام اثنین اربعه یه وطعام اربعه سکزادمه وافیدر اما بعض اطعمه وفواکهك فضائل وفوائدنده
نیچه حدیث شریف وارد اولمشدر نته کیم جبریل امین علیه السلام حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینه هریسه اکلنی اشارت قیلمشدر پس انی اول تناول بیوروب بطش وجماع وقیام لیل ایچون اوتوز
قرق ادم قدر قوت بولمشدر وانك عندنده جمیع اطعمه دن خبز شعیر ومرقهٔ عدس وصوقبانی احب واطیب
اولمشدر زیرا که ذکر الله ایلدکده اندن قلبی رقت بولمشدر ولحمدن دماغ وسمع وبصر واعضا واجزای دیکر قوت
المشدر ولحمك اطیبی لحم کتف وظهر درکه فؤاد مریضی اصلاح وقلب حزینی راحت قیلمشدر وانفع ادام خل خمر

اولمشدر وتمر وعنب فواکهدن اولوب ادام رتبه سن دخی بولمشدر وعنبی یمك خبز ایله وحلووطیبی ویرندن
ردا تیموب ذوق وشم ایتمك خبرده کلمشدر ومبارك عسلی صباح ایله ریق اوزرینه اکل وشرب ایدن هرمرضدن
شفا بولمشدر واول حضرت جمله فواکهدن بطیخ ورطب اطیب اولوب جمیع اشربه دن حلویا ردلتلی کلمشدر
واکل ارزعندنده اول حضرته صلوة وسلام ایتمك لازم اولمشدر زیرا که ارزانك نوری جوهرندن وجود بولمشدر
وحدیث شریف وارد اولمشدر که هرکیمکه بقله یی قشر ایله اکل ایدراندن اول قدر مرض چیقار کیدروشونیز که
حبهٔ سودا در اول موتدن غیری هرمرضدن شفادر وجبن وجوزی فرادا اکل ایتمك دادر لکن ایکیسنی
جمع ایدنه دوادر واکل زیب نکهتی تطییب ولونی صافی وبلغمی قطع ایدوب عصبه قوت ویرندر انی اکل ایدن
نواتنی طرح ایتسونکه اول مضر بدندر وعنبی دانه دانه اکل اهنی واحسندر وسفرجل فؤاده جلا وقلبه ذکا
وجبانه شجاعت بخش ایتمده بیبددلدر وانی ارزایله اکل ایدن حامله نك ولدی اغلب وکوزلدر ورمانی شحمیله
تناول معده یی دباغتدر واکل تین قولنجدن امان وقلبه رقتدر ومبارك بطیخ ماء جنتی وهرطعامدن اولان لذتی
جامعدر وآنك لحم وشحم وبزرقشری جمیع اعضایه وقوایه نافعدر واول طعام وشراب وریحاندر وبطن ومثانه یی
غسل ایدر اشناندر وماء ظهره برکت وشهوته حرکت ویرندر ونکهتی تطییب وصداعی تسکین وبشره یی تنقیه
وتزیین ایدندر وبصره حدت وطعامه اشتهاولذت ویروب عطسی دفع ودیدان بطنی قتل ایدوب یتمش علت
اخراج ایله نافع بدندر اما خیاری ملح ایله وجوزی حلوایله یمك سنتدر وفواکهی اقبالنده تکثیر وادبارنده
تقلیل ایدنه صحتدر وبادنجانی تلیین وتزیین ایدوب دوا نیتله یمك مزیل علت ومورث حکمتدر ومرطب دماغ
ومقوی جماع ومحرك شهوتدر والطف بقول یارپوزکره وزوربیاسدر وبونلرطعام خضروالیاسدر ومورث حفظ
ودافع جنون وجذامدر ونافع دماغ وفاتح مشامدر واما کمأت که اق منتردر اول برنوع من منزلدر ومائی شفای
عین واسودی افضلدر وبرارضه داخل اولان انك بصلندن تناول قیلسون تا کیم اول ارضك وباسندن امین
اولسون ومطبوخ اولان بصل وثومی اکل ایدن لذت وقوت بولور ومطبوخ اولمیی اکل ایتسونکه رایحه سندن
ملائکه متأذی اولورواما طین اکل ایدن کندی نفسنی قتل ایدندر زیرا که اول منفخ بطن ومصفرلون ومهلك
بدندر وحدیث شریف وارد اولمشدر که اوج نسنه موجب سرور سینه وموجد صحت بدندر بری استشمام طیب
وبری شرب عسل وبری لبس ثوب حسندر واول حضرت صادقدر که حق سویلیندر زیرا که والناس باللباس
کلامی بومعنایی تصدیق ایلیندر پس ناس لباس ایله مزینلر ولباس تقوی ایسه جمله دن احسندر وجسم جانی
احصندر (نوع حادی عشر) اداب دین مبین وسنت رسول امین اوزره ثیابی تحسین ولبسی تعیین وبدنی
تحصین وتزیین ایتمك رسم وآیین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حدیث اتفاق ایله دیمشلردر که
حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه ثیابك احبی قمیص اولمشدر وکم قمیصی اطراف اصابعنه وصول
بولمشدر وذیلی طولی فوق الکعبین انجق کلمشدر وتقصیر ثیاب ایله امتنه وصیت قیلمشدر فعلی هذا تقصیر ثیاب
سنت وطویلی بدعت وکبره علامت اولمشدر وخلیل الله علیه السلام رجال ونسوان ایچون سراویلی استرلباس
بولمشدر زیرا که سراویل عورت بریله ارض آره سنده یله حائل اولمشدر اما لبس عمامه حلم ووقار وجاهدر وتاج
عربدر که اول حضرتك مبارك عمامه سی ثوب سیاهدر ورأس عمامه یی بین الکتفین مقدار شبرین اصمق سنتدر
وتحت الذقن اداره سی بدعتدر وسنن اسلامك برسی لبس لباس خشن ومرقعه در وثیاب خشن عرقی انشف
وقلبی اخشعدر ولبس شعر وصوف سنت انبیاء عظامدر وموجد عبا حضرت سلیمان علیه السلامدر
وتواضعله مساکینه تشبه ایچون لبس عبا عادت اولیاء کرامدر واما حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلرینك قمیص وازار وسراویلی قطنلدن ثوب ابیض وقبا وعبا ومنطقه سی صوفدن شال اخضردر
واخضره نظر سرور قلب وقوت بصردر پس لبس اخضر انك امتنه سنتدر ورجالنه صرف اصفر واحمر مکروه
وبدعتدر وحریر خالص انلره حرام وحلالیهٔ مختلطه مباح وزینتدر وتطهیر ثیاب تحدیث نعمتدر وزینت
ولطافت ونظافتدر ودفع ثقلت ودفع غم وقساوتدر وغنای طبع ایله لبس ثوب عتیق آدمك تواضعنه
علامتدر وجمله دن مقدم قمیصی کیوب بعده قعودی حالنده سراویلی کیمك سنتدر ومبغوض ناس اولمغدن وقلبه
غم کلمکدن امنیتدر وبربوبی ترفیع ایتمکچه نزع ایتمك قلبه راحتدر وثوب منزوعی برفقیره ویرمك افتلردن

سلامتدر واوچ قات لباسی جمع اولدقده برقاتنی فقرایه بخش ایتمك سخاوتدر وثیابنی هر نزع ایلدکجه طی ایتمك
انی شیطان لبسندن حفظ وحراستدر وثوبك لسان حالله بنی کیجه تزیین ایدنی کوندز تزیین ایدرم دیمسی
اول حضرتدن روایتدر وبساط مولی اولان ارض اوزرنده احیانا حافی یورومك کسر نفسه دلالتدر ومسك
وعنبر وعود وکافور امثالی طیب وعطور وبخور ایله تطیب وتعطر وتبخر سنتدر ولذتدر واثمد ایله هر کوزینه اوچ
کره اکتحال سنتدر وزینتدر واهدابی منبت وبصره قوتدر ویوم عاشورا اکتحال عینی رمددن صیانتدر واما
تطهر وتزین وادهان وتسریح شعر ولحیه دخی سنتدر ورغبتدر وادهان حاجبدن بدأ ایتمك صداعی دافع
بیلنمشدر وقص شارب ونتف ابط وحلق عانه سنن راتبه دن بولنمشدر وشعر عانه یی شعیره دن زیاده ترك ایتمك نهی
اولنمشدر وهر یوم خمیس یاخود یوم جمعه بعد العصر شعری اولمیان کمسه راسنی حلق ایتمك ولحیه سنك طول
وعرضندن بر قبضه زیاده یی قص ایتمك واظفارنی مقراض ایله قلم ایدوب شعر ایله دفن ایتمك صحت جسم
وراحت جان ایچون سنت وعادت قیلنمشدر نته کیم قلموا اظفارکم بالسنة والادب یمینها خوابس ویسارها
اوخسب دینلمشدر ونظام هیئت ایچون آیینه یه ویاصافی صویه باقوب * اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی
دیمك حدیث شریفدن النمشدر وبو مقامده صحت وجودك حفظ وحراستنی بو مقدار بیان ایله اکتفا قیلنوب
موتی بیانه شروع اولنمشدر زیرا که (لدوا للموت) فحواسنجه هر طوغان اولمکله هر کمالك بر زوالی اولوب دنیایه
کلان کیدر بولنمشدر وبو عالم کون وفساد اولان عالم صورت بزم ایچون کاروانسرا قیلنمشدر نته کیم (کل نفس
ذائقة الموت ثم الینا ترجعون) آیت کریمه سیله بو معنا تأیید اولنمشدر پس بو دار فنادن اول دار بقایه اولمزدن
مقدم متوجه اولمق وبو غربتده اول وطن ایچون کسب کمالله تدارك قیلمق اعنی نظرکاه خدا اولان قلبنی
ماسوادن پاك ایدوب امراض اختلاف بهیمیه دن صحت بولمق وانوار اخلاق ربانیه ایله طولمق وایکی عالمده
بر مولا ایله اولوب قالمق جمله دن اهم والزم بیلنمشدر

جهانده وارلغی قوی نه مسافر اول نه مقیم
چو نعمتی نقم وعز ونازی ذل اولیجق
مزار ایچنده اولور عاقبت سرك پامال
طریق حقه کیدرسن تنك ضعیف اولسون
خوییله خسته یی ظن ایلر اول طبیب صحیح
حیات جسم کوکل خوشلغیله نعمت اولور
نه غم که فقر ومرض موت ایررتنه حقی

که خانه پرکدر اولمش ظرف دخی پر بیم
سکانه فائده جسم اولسه غرق ناز ونعیم
نه فرق اولورسه کلاهك نمد یاخود دیهیم
که قطع بادیه مشکلدر اولسه مرد جسیم
مرضشناس دکلدر ندندر ادی حکیم
نه ذوق اولورکه اوله تن صحیح وروح سقیم
اولورسه جان وکوکل خوش خوییله صاغ وسلیم

فصل رابع) موتك فضیلتی وحقیقتنی وکنه وماهیتنی ومدح وکیفیتنی وروحك بدندن مفارقتنی ونزعی حالتنی
ونشئت ثانیه ده صورتنی وخلقی حسبنجه سعیر ونعیمه رحلتنی یدی نوع ایله حکیمانه بیان وعیان ایدر نوع اول
موتك فضائل وفوائدنی ایات واحادیث ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی کلام قدیمنده
بیورمشدرکه) ولئن متم او قتلتم لالی الله تحشرون) فتمنوا الموت ان کنتم صادقین) انا لله وانا الیه راجعون) الله
یتوفی الانفس حین موتها والتی لم تمت فی منامها فیمسك التی قضی علیها الموت ویرسل الاخری الی اجل مسمی
ان فی ذلك لایات لقوم یتفکرون) هو یحیی ویمیت والیه ترجعون * قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیکم
ثم تردون الی عالم الغیب والشهادة فینبئکم بما کنتم تعملون * انا نحن نحیی ونمیت والینا المصیر * ان المتقین
فی جنات ونهر فی مقعد صدق عند ملیك مقتدر) یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة فادخلی
فی عبادی وادخلی جنتی * وحق تعالی حدیث قدسی سنده بیورمشدرکه * لو علم المؤمن ما کان له بعد الموت
لما تمنی الحیاة فی الدنیا بل قال کل لحظة ربی امتنی امتنی * وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
بیورمشدرکه مؤمنك قلبنه نور ایمان نازل اولدقده قلبی واسع ومنشرح اولور سؤال اولنمشدرکه انك بر علامتی
وارمیدر جواب ایتمشدرکه بلی دار غروردن اجتناب ودار خلوده رجوع ایتمکدر وموت اکا کلمزدن مقدم انك
تدارکی طریقنه کتمکدر وبیورمشدرکه موتی عبرتله درك ایدن دنیایی خبرتیله ترك ایدر وبیورمشدرکه موتی فکر

ایدنك

ایدنك نفسی پاك وقلبی آکاه اولور ودنیادن اکراه ایله ولی الله اولور وبیورمشدرکه حق تعالی کیمه کیم هدایت ایتمشدر
اکا واعظ اولمغه موت کفایت ایتمشدر وبیورمشدرکه خلقك زیاده عاقلی موتی زیاده فکر ایدندر وتدارکیله
شرف دارینی الوب کیدندر وبیورمشدرکه ای امتم املکزی قصیر وفکر موتی کثیر ایدیکز وبیورمشدرکه عند
الموت انسانك عینی سمت رأسنه راجع اولور زیرا که انك بصری جاننه راجع اولور وبیورمشدرکه صانماك که
مؤمن موت ایله منفعل اولور لکن برخانه دن برخانه یه منتقل اولور وبیورمشدرکه مؤمن که جسر موتی عبور
ایدر اول کندی حبیبیله حضور ایدر وبیورمشدرکه جمیع ناس نوم غفلتده کمراهدر وجمله سی موت ایله آکاه اولور
وبیورمشدرکه اموات کزی خیر ایله ذکر ایدیکز وسب ایتمیوب رحمتله اکوکز وبیورمشدرکه آدم اوغلی موتدن
فرار وفریاد ایدر حال بوکیم موت انی فتنه لردن آزاد ایدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك تحفهٔ جانیدر وانك نعیم وروح
وریحانیدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك راحتیدر وانك سرور وغنیمتیدر وبیورمشدرکه موت مؤمنك عید
مسعودیدر ولقاء موعودیدر وبیورمشدرکه دنیا مؤمنك زندانیدر وموت انك اطلاق وسیرانیدر وبیورمشدرکه
هر نه کیم مؤمنك بکنلجك مطلوبیدر انك موتی جمله دن خیرلی محبوبیدر وبیورمشدرکه بر مؤمن یوقدر الا که
موت اکا خیرلی اولدیغی محققدر زیرا که وما عند الله خیر للابرار کلام حقدر وبیورمشدرکه مؤمن قسمی اکر
بر وفاجردر موت اکا خیرلی اولدیغی ظاهردر وبیورمشدرکه خلقك عندنده غنا وصحت وحیات احب اشیادر
بنم عندمده فقر ومرض وموت اعز والذ واعلادر وبیورمشدرکه کندی موتم ایچون ایوه رم ودوستمك موتنی
هم سورم وبیورمشدرکه غائب اولان صدیقمدن هر خبرکه کلوب بکا یتمشدر جمله سندن بکا خوش کلان انك
موتی خبریدرکه دنیادن کتمشدر کندی جانم ایچون ارزو ایلدیکم تحفهٔ موتی هر دوستمه هم صانمشم زیرا که
وطنمزدار سرور ایکن بو دار غرور اقامتندن اوصانمشم وبیورمشدرکه موتی کندی نفسمه وصدیقمه ارزو
قیلمشم زیرا که لقاء الله موت ایله حاصل اولدیغن بیلمشم وبیورمشدرکه لقاء الله ارزوسی اولان مؤمن موته
محبت ایدر زیرا که اول طریق موت ایله عالم لقایه کیدر وبیورمشدرکه واسطهٔ موت ایله حبیب حبیبنی بولور
وموت ایله هموم دنیادن آزاد اولور وبیورمشدرکه مؤمنك موتی خلقدن عزلتدر وابدا حق ایله خلوتدر
وبیورمشدرکه صانماك که موت عدم وفنادر لکن بدندن تجرد وبقادر وبیورمشدرکه موت مفارقت بدن وتبدل
حالدر وبرداردن برداره انتقالدر وبیورمشدرکه انفس ابدان ایچون مخلوقدر ونفس مؤمن عند الله مرزوقدر
وبیورمشدرکه سزلر فساد وفنا ایچون دکلسز انجق خلود وبقا ایچون براودن براوه منتقلسز وبیورمشدرکه
نفس ایچون درت دار واردر اولکی دار جمله دن طاردر که رحم مادردر ایکنجی دار عالم شهادتدر واوچنجی دار عالم
برزخدر ودردنجی دار عالم ارواحدر وهر بردارك بشقه بر حکمی وبر شانی واردر وبیورمشدرکه دنیاده موتی
مثالی رحمده جنین احوالیدر نته کیم جنین وقت ولادتده رحمدن دنیایه کلمك استمز کذلك مؤمن موتدن جزع
وفزع ایدوب اولمك استمز ونته کیم مولوده رضاع مادردن لذت وانسیت بولدقده بردخی مکانته کتمك استمز کذلك
مؤمن مولاسنه ملاقی اولدقده بردخی دنیایه رجوع ایتمك استمز ونته کیم ولادتله مولود اول ضیق ومظلم مکاندن
بو واسع وروشن جهانه خروجندنصکره اول مکان متعفنی فراموش ایدر کذلك مؤمن موت ایله بو دار دنیادن
اول دار علیایه عروجندنصکره بو دار عنایی اونودر کیدر وبیورمشدرکه مؤمنك روحی جسمندن راحت عروج
ایدر کانه بر قیل خمیر ایچندن خروج ایدر وبیورمشدرکه هر مؤمنك روحنی رفق ولطف ایله قبض ایدن عزرائیلدر
واول ملك الموت امین وشفیق وجمیلدر اکر مؤمن ایچون عند الموت نواع کراماتك بریسی مهیا اولمسه رؤیت
جمال عزرائیل اکا لطف جزیلدر وبیورمشدرکه عند الموت نفس مؤمن حسن ملك الموت ایله مشغولدر
وحالت نزع المندن ذهولیله معزولدر نته کیم زنان مصر اول جمال یوسفله مشغول اولوب قطع ید المندن ذهول
ایتدکلری نص ایله منقولدر وبیورمشدرکه عند الموت مؤمنه ربیسی معین اولور وحزن دنیادن وخوف اخرتدن
امین اولور وبیورمشدرکه حق تعالی نفس مؤمنی قبض ایلدکده روحی انکله مطمئن اولور وثقلت بدندن راحت
وسلامت بولور وبیورمشدرکه بدنکه قفس مرغ روحدر پس بدنده جان محبوس ومجروحدر وموت اکا فتح
وفتوحدر وبیورمشدرکه ارواح اموات اشجار برزخده امثال طیوردر وبری بریله متعارف ومسروردر
وبیورمشدرکه قلبی مظلم اولان مشرکك موتندن خوفی حالی مظلمده بولنان طیرك کسر نفسی مثالیدر وقلبی

منور اولان مؤمنك ارزوی موت ایله انتقال ایتمسی اشجار عالیه تحتنده قفسده قالان طیرك آندن اوچوب
اشجاره اوزرنده ترنم ایدن همجنسی زمره سنه کتمسیدر رویور مشدر که عند الموت عرق جبین یاتدمع عین ویا توسع
منخرین علامات سعادتدر اما تنفس اختناق یا سواد شفه ویا ترمدلون علامات شقاوتدر رویور مشدر که میت
بیلور که بدنی کیملر غسل وتکفین ایدرو نمازنی کیملر قیلوب جنازه سیله کیدرو لحدینه کیملر ایندیروب اکا تلقین ایدر
ویور مشدر که اموات خیر ایله یاشر ایله کورملك احوال ارواحه کشف ایله ایرمکدر ویو کشف انجق تبشیر
ویا تنبیه ایجون اولور ویو کشفی مؤمنلر رؤیاده ومقربین یقظه حالنده بولور ویور مشدر که مؤمنك جسمنه قبری
منضم اولور کانه والده مشفقه ولد غائبنی بولور وقبرینه جنتدن بر روزنه آچیلور وروحنه باران رحمت صاچیلور
ویور مشدر که ارواح مؤمنین امثالی طیور خضر اولوب عالم برزخده بلولك بلولك طیران ایدرلر و هفته ده بر کره
عالم شهادته کلوب کیدرلر ویور مشدر که نشئت اخراده ارواح اغلب اخلاقی صورتنده حشر اولنور یعنی
قنفی حیوانك خلقی روحه غالب ایسه روح اول صورتنده بولنور صدق رسول الله

جان تنکای تنده ایدی حبس چون هما	کسر ایتدی لطف ایله قفسن پنجهٔ قضا
صدق صفا جناحن اچوب اوچدی شوقله	دل عالمنده بولدی کوزل عشقدن نوا
غافل قفسدن اوز که مکان بیلمز ایدی کیم	تندن فراقه ماتم ایدوب دیردی حسرتا
عارف که بیلدی کاشن جان وسعتن روان	تندن خلاصه شکر ایدر اول موته مرحبا
قوشدر اوجان پالهٔ وقفسدر بو جسم خاك	سفلی قفسده قالمز اومرغ بلندجا
قوش بسته پرد کاسه نیچون اچماز اول جناح	صد پاره ایله من قفسن طوتمز اول هوا
سیر ایلمسك کوکلده همان جلوه کاهنی	حتی شکستن قفس آسان اولور سکا

نوع ثانی) موتك حقیقتنی بیلمدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه انسانك موتندن
مقدم اولان احوالی دنیادرکه سریع الفنادر وبعد الموت اولان احوالی اخرتدرکه قدیم البقادر ودنیایه
کلمکدن مقصود انسانك دولت ابدیه وسعادت سرمدیه سیدر وبو دولت وسعادتکه تحصیل کمال وشهود
جمال در انسانه میسر اولمز الاکه عین بصیرتی کشاده اولور وچشم بصیرتی فتح اولمز الاکه عالمه عبرتله
باقوب صنعت وحکمت خالقی هر نسنه ده تفکر وتذکر ایدوب بولمغله اولور ونظر عبرت وسیر صنعت وفهم حکمت
اولمز الاکه حواس ظاهره وباطنه ایله اولور پس حواس عشره ابواب معرفت خلاق عالمدر ومکان حواس
عشره بدن ادمدر وحق تعالی بدن ادمی انکیچون درت طبع مخالفدن خلق ایتمشدر تا کیم اهل ادراك اولان
بدنی فنا سن بیلدکده بودار فنادن فرار ایدوب دار قراردده قرار ایتمك تدارك ایده اولوب بدندن پاك اولوب
حضور انسی بوله زیرا که بدن انسانك هر حال وشانی وحواس وقوایی روح حیوانی بالجمله زائل وفانیدر
اما انسانك حقیقتی اولان روح انسانی که اکا کوکل دیرلر اول امر ربانی محل عرفان یزدانیدر واول روح باقیدرکه
اکا هرگز فنا کلمز ابدی بیلنمشدر واول روح باقی بو جسم فانیدن مفارقت ایدرکه اول مفارقت حالنه موت
اطلاق اولنمشدر پس مادامکه انسانك روح حیوانیسی قلبنه حاکم وغالبدر اول کسه نفسانیدرکه موتدن
خائف وهاربدر زیرا که روح حیوانی عالم ملکدندرکه اول بواصلنی محب وطالبدر پس نفسانی اولان
کسه حیات دنیایه مائل وراغبدر ومال ومنالنی جامع وجالبدر چونکه عون ربانی برله روح انسانی قوت
بولوب روح حیوانی اوزرینه حاکم وغالب اولور اول کامل روحانیدرکه موتی آرزوی جان ایله محب وطالب اولور
زیرا که روح انسانی عالم ملکوتندرکه اول وطن اصلیسنه مائل وراغب اولور پس روحانی اولان کامل حیات
ابدیه یی محب وطالب اولور وجهانك دولت ابدیه وسعادت سرمدیه سنه سالك ومالك اولور وبو جهان
بعد وفرقتدن معرض وهارب اولور وطریق موت ایله اول جهان قرب ووصلته متقارب اولور وسیلهٔ قرب
اولان موته محبتله اقرب اقارب اولورنته کیم برکامل دیمشدر * بیت * تحصیل کمال نفس شد پیشهٔ من
جز بادهٔ عشق نیست در شیشهٔ من * برمن چو بقای نفس روشن شده است * هرگز نبود زمرك اندیشهٔ من
حضرت علی رضی الله تعالی عنه بیور مشدرکه طول حیات عذاب ارواحدر وموت ایسه راحت وانبیا احدر

ویرکسه برعارف کامله دیمشدرکه بن رؤیاده کوردمکه سنك عمرندن انجق برسنه قالمشدر واول کامل بو سوزدن
اغلمش منفعل اولمشدر پس اول کسه سؤال ایتمشدرکه ای شیخ البته سنك حیات دنیایه چندان اعتبارك
یوغ ایکن بو اغلمق ندندر اول کامل جواب ایتمشدرکه ای اوغل بن هر کیجه آرزوی موت ایله واول نیت ایله اویوردم
امدی خوفم بودرکه بو رؤیا صادق اولوب بو کلخنی برسنه دخی بکلیم انی اغلدم زیرا که جهان جان کاشنی
وار ایکن جهان بدن کلخنی چکلمز دیمشدر

ای بلبل جان قالمه	حبس قفس تنده	فانی اولنی المه	باقی ارمسن سنده
ای بلبل الحانی	قویدك او کلستانی	قالدك اونودوب انی	آواره بو کلخنده
اول کاشنی اونوتدك	کلخنده مکان طوتدك	چوق توزوتوتون یوتدك	چیق ذوق ایت اوکلشنده
بوتن قفسك کسرایت	بومزبله دن اوچ کیت	اول کاشن عشقه یت	مست اول تنه تن تنده
مرغان هم آوازك	چون اکدیلر ازك	چقمشلر اوتور مشلر	کاشنده نشیمنده
ای طائر افلاکی	ترك ایله تن خاکی	بو دانهٔ تن تاکی	ذوق ایله اوخر منده
بو جنك جهاندر	هرخوف مکاندر	واراول وطن صلحه	راحت بول اومأمنده
چون جسمدن ای مطلق	حکمکده دکل چیقمق	دل پنجره سن اچ باق	سیر ایله اوروزنده
حتی قو بو اشباحی	بو ل عالم ارواحی	نوش ایله سن اول راحی	باقی اول او مسکنده

نوع ثالث * موت انسانك کنه ماهیتنی بیلمدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه
موتدن اول کسه خوف وحذر ایدرکه ماهیت موتی بیلمز ویا مبدأ ومعادنفس ناطقه دن خبری اولمز ویا ظن
ایدرکه اجزاء بدنك انحلا لندن کندی ذاتنه عدم طاری اولور ویا کمان ایدرکه موتدن صکره بو جهاندن بی خبر
قالور ویا قیاس ایدرکه موت امراض الملرندن برعظیم المدر ویا بعد الموت احوالی نیه منجر اوله جغنی بیلمیوب متحیر
قلاندر ویا متروکاتی بولنان اموال واولاد دینه متأسف اولاندر پس بو عمل سبعه ایجون موتدن خوف وحذر ایله
اجتناب وفرار انجق کلال وملالتدن زیرا که عمل سبعهٔ مذکوره فقط ظنون فاسده درکه منشأ لری خیال
وجهالتدر ویو خوف وحذر براجی مرضدرکه انك علاجی عمل فاسدهٔ مذکوره سنی ازاله ایتمکدر وعلاج
ازاله سی حقیقت موتی بیلوب کنه وماهیتنه یتمکدر اما عمل سبعه دن علت اولینك ازاله سی علاجی اویله
بیلمکدرکه موتك حقیقتی نفس ناطقه الات بدنیه سنی استعمال ایتمکدن نته کیم برصنعت صاحبی کندی
الاتندن بریسنی استعمال ایتیوب ترك ایدرکذلك نفس ناطقه کندی جسمنی استعمال ایتیوب فراغت ایدر
پس نفس ناطقه اولان حقیقت انسانیه نك ایکی حالی واردرکه برحالنده بدنه متصرف اولور وبرحالنده
متصرف اولمز وبو نفسك بدنده تصرفی کاتبك قلمده تصرفی کبیدرکه کاتب مراد ایدرسه قلمی تحریك ایله
کتابت ایدر واکر مراد ایدرسه قلمی ساکن ایدوب قلمدانه وضع ایله فراغت ایدرکذلك اکر نفس ناطقه مراد
ایدرسه بدنی تحریك ایله چست وچالاك ایدر واکر مراد ایدرسه بدنی ساکن ایدوب مزار ستانه وضع ایله خالی
ایدر پس بو حالده نفسك بدنده متصرف اولمسنه حیات اطلاق ایدرلر وبو تصرفك بدندن انقطاعنه موت تسمیه
ایدرلر (مری) روح زیرا چونکه وارست از جسد) از قضا بی شك چنین جسمش رسد * آن تویی که بی بدن داری بدن
پس چرا ترسی زجان بیرون شدن) واما علت ثانیه نك ازاله سی علاجی بویله بیلمکدرکه نفس ناطقه اولان روح
انسانی عقل کلدن صدور ایدوب ملکوت سموات اولان عالم ارواحه تنزل قیلوب اندن ملکوت ارض اولان عالم
برزخه داخل اولوب اندن جهان کون وفساد اولان عالم طبیعته کاوب بدن انسانه تعلقله بوندده متصرف
اولمشدر تا کیم بو عالمده تحصیل کمال ایدوب دولت معرفت مولایه نائل اولوب اولکی مقامندن اعلایه واصل
اوله وحضور انس ایله هر مرادی حاصل اوله پس اکر روحك بدنده متصرف اولدیغی حالده اقوالی بد وافعالی
بد واخلاقی بد اولوب تحصیل کمال ایده مزسه بدندن قطع تعلق ایلدکده عالم برزخده کندی اعمال واخلاقیله
الی یوم النشور محبوس ومقید قالور کانه موحوش رؤیالرله معذب اولور واکر روح انسانی بدنده متصرف ایکن
اقوالی کوزل وافعالی کوزل واخلاقی کوزل اولوب تحصیل کمال ایده بیلور سه بدندن مفارقتی عندنده اول عالم

برزخده محبوس اولمیوب هیچ برزنسنه ایله مقید قالمیوب کاهی عالم ملکوته ایچری دخول ایدوب کاهی عالم
شهاد تده پرواز ایدوسرور وحضور ایله کلوب کیدر کانه مفرح واقعه لرله ذوق وصفا لرایدر عاقبت مقعد صدقه
کیدر واندینه عقل کل اولان عشقه عودت ایدر پس روح انسانینك مبدأ اولی بحر عشق ربانی اولدیغی کبی
معاد ومرجعی دخی اول دریادر (قطعه) بحر نفس که عشقدن اولمش یوزی جهان) امواجیدر حوادث عالم
علی الدوام) چون مبدأ ومعاد یمز اول عشق ایمش همان) بزآره برده کثرت موهوم السلام) واما علت
ثالثه نك ازاله سی علاجی شویله بیلمکدر که بو روح انسانی برجوهر باقیدر که انحلال اجزاءیدن ایله فانی ومنعدم
اولمزنته کیم نار والماصیقلسه شیره سی باقیدر وثلج وبرد اریوب منحل اولسه صویی باقیدر ویوزیبك خانه یقلسه
وشمعه لری منطفی اولسه نور ضرباقیدر کذلك اجزاءیدن متفرق اولسه وروح حیوانی فنا بولسه بوروح انسانی
ینه حالی اوزره باقیدر اما نفسنی عارف اولمیان کمسه کندویی صورت بدن ظن ایدوب معنی جان اولدیغن بیلماز
ونار والما کمان ایدوب شیرهٔ شیرین اولدیغن فهم قیلماز وثلج وبرد صانوب آب حیات اولدیغن آکلمز وبیت وشمعه
قیاس ایدوب ماهتاب اولدیغن ادراك ایلمز پس بونك خوف وحذری کندی جهلندندر والاموتدن دکادر
نته کیم برعارف دیمشدر (م ی) مردن وکشتن که برنقش تنست * چون انار وسیب رابشکستنست * آب جانرا
ریزداندر بحرجان) تاشوی دریای بی حد وکران) واما علت رابعه نك ازاله سی علاجی اویله بیلمکدر که بوروح
انسانی بدندن قطع تعلق ایلدکده ایکی عالمك احوالنه دخی زیاده مطلع اولور نته کیم شمشیر یمامندن عریان
اولدقده زیاده بران اولور وآیینه غلافندن طشره کلدکده روی زیباانده نمایان اولور وطیره مافقسدن خلاص
بولدقده پروبال اچوب بالاده پران اولور کذلك روح پاك جسم خاکدن مجرد وعریان اولدقده سیری سریع
وآسان واوج اعلایه پران اولوب اسرار نهان هردوجهان اکاهر آن ظاهر وعیان اولور (قطعه) دلا ترك ایت
بوزندانی بو مخنخانه درفانی) بول اول کازار وایوانی که فرش آسمان اولمش) معاذالله که انسانك تنی زندانیدر انك
تعالی الله که عنقانك یری تنك آشیان اولمش) واما علت خامسه نك ازاله سی علاجی بویله بیلمکدر که مرکب روح
انسانی بولنان روح حیوانی بدنك ظاهر وباطنینه تمامیله توجه واشراق ایلدکده حیات بدن کمال حسن
وحرکتیله حاصل اولور اکر ظاهر بدندن توجه واشراقی جزؤی قطع ایلدیسه بدنه اول حالده نوم حاصل اولور واکر
جمیع بدندن توجه واشراقی کلی قطع ایلدیسه بدنه اول حالده موت حاصل اولور وتصرف روح انسانی دخی
اول بدندن زائل اولور وتعلقی دخی منقطع اولوب راحت بولور چونکه روح حیوانی بدندن توجهنی جزؤی قطع
ایلدکده بدن نائم اولور وتوجهنی کلی قطع ایلدکده بدن میت اولور پس نوم ایله موت اول روحك قطع توجهنده
مشترك اولمغله موت آلام امراض انواعندن اولمیوب نوم ایله همجنس اولمشدر نته کیم خبرده النوم اخوالموت
اشارتیله بشارت کلمشدر ومؤمن راحت وسلامت اولان نومی نعمت وکرامت اولان موته مشاکل ومماثل
ومعادل بیلمشدر واهل بصیرت اولان نوم ایله موتی بری بریله برابر مثال دو برادر بولمشدر نته کیم نوم حالنده روح
اول عالم برزخه رؤیا ایله مطلع اولمشدر کذلك موت حالنده روح اول عالمه واروب سیر وتماشا قیلمشدر زیرا که نائمك
حالی اول فرس مثالیدر که بارکرانندن وسرج وپالاندن عریان اولوب اول سرج وپالانه مشدود اولان اوزون
پاییندایله باغ وبستان امثالی مرغالرده برزمان باامن وامان سنبل وریحان اشباهی سبزه ولاله زارایچنده وهر
طرفدن اب روان کارنده چرنده وشادان ایکن اول سرج وپالانك سبیبیله ینه بارکران التنه کیروب نیچه بلا ایله
افتان وخیزان روان ودوان اولور واما میتك حالی اول فرس مثالیدر که پالان بدندن عریان اولدقده پابند تعلقی
منقطع اولوب نیچه بارکران جسمانی ونفسانیدن آزاد اولور وریاض جهان جانده هرزمان امن وامان ایله دلشاد
اولور زیرا که اول کمسه که عبد غضب وشهوتدر واسیر نفس وطبیعتدر انك موتی کندویه عتق راحتدر پس
موت انسانه کمال عزت وتمام لذت ایکن انی مرض شدید والم عظیم ظن ایتمك غایت غفلت ونهایت جهالتدر
واما سکرات موت اجسام اعتباریله روایتسدر نته کیم (ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة) نهی شریفی حلاوت موته
دلالتدر زیرا که موت مؤمن دنیا ومافیهادن الذ واحلا ایکن جسمنه هلاك وفنا اولدیغندن اول نهی انك برزمان
بدنده مکثنه اشارتدر ونهی ایسه شیرین نسنه دن عادتدر وآجی نسنه دن خلاف حکمتدر (قطعه) چونکه
زندانمز بو جسم اولمش) موتمز درنجاتمز حقدا) دو برادر بیلمندی نوم ایله موت) پس اولمدن صقغه سن اصلا)

حتی سن موتی بیل حضور وسرور) ایتمه ماتم بو باله دیمه بلا) واما علت سادسه نك ازاله سی علاجی اویله بیلمکدر که
موت ابدان حیات جاندر وصورتده بو ممات حقیقتده عین حیاتدر زیرا که محب محبوبنی موت ایله بولور وهر
مرادی موت ایله حاصل اولور ووطن اصلیسنه موت ایله واصل اولور (بیت) کهنه جانی قیل نثار وتازه جان بول
درکار) ان فی موتی حیاتی ان فی عیشی ممات (قطعه) مردن تن زنده کی جان بود) رفتن جان جانب جانان بود) مرك
بود رفتن جان سوی جان) بلکه بتحقیق حیات ان بود) واما علت سابعه نك ازاله سی علاجی بویله بیلمکدر که
بو جهان برشجر درکه انسان انك ثمره سیدر نته کیم ثمره خام وبی طعم ایکن شجره یه محکم نشبث ایدر بعده پتشوب
کامل بولوب لذیذ اولدقده شجره دن مستغنی اولور کیدر کذلك انسان مادامکه ناقص وخام درانك بو جهانه تعلقی
تمامدر واهتمامی حیات مستعار ایله بنده آرامدر وجمیع حطام ایله نظام وانتظامدر وقتاکه تحصیل کمال ایدر
وقلبندن ایچری کیدر پس لذت موتی الوب بو حیات مستعاری نیدرز زیرا که انسان کامل بو عالم کون وفسادی
برحبه یه المز واموال واولاده هم میل ومحبت قیلماز وعزت ولذتلرله مغرور اولمز ونعمت موتی آرزو ایله قرارى قالمز

نظم) بو مرغ جان نیچه اوچمز چون اول جناب جمال | خطاب لطف ووداد ایلیوب دیه که تعال
نیچون صویه قوریدن کندن آغز اول ماهی | که کادی کوشنه خوش بانك موج بحر زلال
نیچون شکاردن اوچمز شهینه اول شاهین | که ارجعی خبرین ویردیلر طبول ودوال
عجب حلاوتی وار در بو عشق جا نبخشك | اوکیم قرار ایدر آنسز کورر شقا وضلال
تیزاوچ ایرش همان ای مرغ جان اوصاحبکه | خلاص بول بوقفسدن اچلسون اول پروبال
بوخاك شوره دن ایله سفر ایچ آب حیات | کوکلده صدر صفا بول یتر بو وصف نعال
جهانی اهلنه ویرحق عالم دله کل | که اول جهان فراق اولدی بو جهان وصال

نوع رابع * پیرلك رذالتنی وموتك کرامتنی وروحك سلامتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت
دیمشلردرکه موت ایکی نوعدر بری موت ارادی وبری موت طبیعیدر اما موت ارادی امانه غضب وشهوتدر
واما موت طبیعی روح حیوانینك بدندن مفارقتیدر پس حیات دخی ایکی نوعدر که بری حیات ارادیه وبری
حیات طبیعیه در اما حیات ارادیه که حیات فانیه در اول اکل وشربه موقوفدر واما حیات طبیعیه که حیات
ابدیه در اول انواع لذات ایله موصوفدر نته کیم افلاطون حکیم دیمشدرکه مت بالارادة تحیی بالطبیعة وحضرت
حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم (موتوا قبل ان تموتوا) بیورمشدر وموت ارادی حیات طبیعیه باقیه اولدیغن
طیورمشدر پس عاقل اولان نقصاندن مستوحش اولوب کامله مستأنس اولور واویله برنسنه یی طلب ایدرکه
اول کندویی نفسانیت قیدندن آزاد ایدروا کا بقا ویروب ابد الاباد انی عزیز ودلشاد ایدر زیرا که عاقل بیلمشدرکه
اموال واولاد اکا فتنه وغمدر وتجربه قیلمشدرکه جمله سی اسباب مشقت والمدر پس اول لذات نفسانیه دن اعراض
ایدوب آلات جسمانیه دن مستغنی اولمشدر وعزیز کوکانی بویله دنی فکر لردن فارغ وآزاد ایدوب جلدن راحت
وسلامت بولمشدر وعالم کون وفساد ایچنده هیچ برکمسه ایچون بقا ممکن اولدیغن بیلمشدر زیرا که اکر دنیاده
بقا ممکن اولسه ایدی دنیایه مقدم کائناره ممکن اولوردی واکر بودار فنایه هرکان ادم بونده قالسه ایدی وجه ارضه
صغمیوب ناس بری بریلرینی یوزرنده طورمق لازم کاوردی خصوصا موتك قدروقیمتك بیلیوب عمر
طویل ارزو ایدن کمسه پیرلکه رغبت ایتمش اولور حال بوکیم پیرلك برمرض شدید وحبس مدید درو عذاب الیم
وبلای عظیم واسفل سافلین وارذل آفایندر زیرا که پیرلکده نقصان حرارت وبطلان رطوبت عارض اولوب
سقوط اضراس وضعف حواس طاری اولور وهجوم امراض وفوات اغراض رسوخ بولوب اعضا حرکتدن وقوی
عملدن عاجز قالمق لازم کاور وموتك اول خاصیتی واردرکه روحی زحمت مکاندن وجور زماندن خلاص ایدوب
دار قراره منزل ابراره واصل ایدروا کا کمالی قدر لذت ویروب حضوری قدر مرتبه یه نائل ایدر نته کیم حضرت
علی کرم الله وجهه بیورمشدر (بیت) جزی الله عنا الموت خیرا فانه) ابر بنا من والدینا وارأف) بجمل تخلیص
النفوس من الاذی * ویدنی من الدار الذی هو اشرف * پس بو بیاندن عیان اولان بودرکه موتك معنا سی عدم
وفنا دکادر بلکه جوهر لطیف جوهر کثیفدن جدا اولمقدن عبارتدر وبو جوهر لطیفدن مراد روح حیوانیدرکه

بالاده بیان اولندیغی اوزره انك منبعی نقطهٔ سوداء سویدادر وبو روح بر بخار لطیفدر که هوا کبی جسم صافیدر وباطن حیوانك اخلاط اربعه سی امتزاجندن ناشیدر وبو کا بر مزاج معتدل حاصلدر که انك اثری یورکدن واسطهٔ عروق ایله دماغه وجمیع اعضایه واصلدر وحواس وقوی بو روحك اثرندن اعضای بدنده جاری وهر جزؤینه ساریدر وبو روحك استعدادی روح انسانینك اثارینی قبول ایله موصوفدر وروح حیوانینك بو قبول آثاری کندی مزاجی اعتدالنه موقوفدر زیرا که اکر بو روحك اعتدال مزاجی باطل اولوب حواس وقوی حس وحرکتدن عاطل اولسه آثار روح انسانی دخی اعضادن زائل اولوب اول بدنه موت طبیعی حاصل اولور واما روح انسانی اول بر جوهر مجرددر که جسم کبی قابل قسمت دکلدر زیرا که محل معرفة الله بو روحدر که پرتو عقل کلدر وجمیع انبیا واولیا وعلما واکثر حکما اتفاق ایتمشلردر که روح انسانی فناء بدندن صکره باقیدر که اول موت طبیعیله منعدم اولمز وابدا فنا بولمز (نظم)

بیلدکسه کندلك ای جان چون شکر اولدی اولمك
جان عشقه اولسه حیران چون کوهر اولدی اولمك
اولمك کبی بویاندن طوغمق کبی اویاندن
اب حیات ایچ اندن کیم کوثر اولدی اولمك
کیج بو جهاندن ای جان وار اول جهانه رقصان
خوف ایتمه کرچه بر آن شور وشر اولدی اولمك
شاندر که حسن وآندر جاندر که طاتلی جاندر
کاندر که کیزلی کاندر کان زر اولدی اولمك
حق دعوت ایتسه جانی قبض ایلر اولدم انی
جان ذوق ایدر نهانی چون دلبر اولدی اولمك
خوش خویلی اولسه بر دل هم موتی خوش اولور بیل
بدخویلی اولسه مشکل هم آزر اولدی اولمك
آیینه در مماتك بول انده هم صفاتك
حقی بیل انی ذاتك خوش منظر اولدی اولمك

* نوع خامس * موتك کیفیتنی وروحك بدندن مفارقتنی ونزع حالتنی وعالم برزخده غرامت وکرامتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردر که بر شخصك قیامه قوتی قالمسه اول کمسه یه ضعیف دینلور واکر جلوسه طاقتی قالمسه اکا مریض دینلور واکر نطقه مجالی قالمدیسه اکا محتضر وعلتنه مرض موت دیرلر واکر نفس المغه قدرتی قالمدیسه اکا میت دیرلر پس اول شخص بو عالمدن میت اولوب عالم برزخده متولد اولمشدر نته کیم عالم برزخدن میت اولدقده بو عالمده تولد قیلمشدر اما حقیقت موت انسان انك بدننه تعلق ایدن خیال مجردك قطع تعلقندن عبارتدر وخیال مجرد ایسه روح انسانیدن کنایتدر اما اول خیال زیبای دلارا که روح مؤمندر موت ایله مؤمن اول خیال اولوب اندن ایچری کیدر واما اول خیال موحوش مستکره که روح غیر مؤمندر موت ایله غیر مؤمن اول خیال اولوب انك درونته کیدر پس اول جوهر مجرد بو جسم مرکبدن مطلق وکندی لشکرینه ملحق اولدیغنه موت انسانی اطلاق اولنمشدر وبو روحك بو قطع تعلقی روح حیوانك بدن انسانیدن مفارقتی عندنده بولنمشدر (بیت) ای برادر تو همان اندیشهٔ) ما بقی تو استخوان وریشهٔ) واما کیفیت موت انسانی بویله درکه شخص مریضك وجودنده بر سبب ایله بر علت عارض اولوب انك نفس طبیعیه سنی بدنندن تدریج ایله تحلیل واخراج ایدوب نفس حیوانیه سنی ضعیف وذلیل ایلدکده اول علت انکله قرار ایدر پس اول شخص مریض اول حالنده صحت بولور کبی حرکته کلوب دیده سن اچوب دنیایه بر خوش نظر ایدر تا بر مرتبه که کندوسی واکثر عامه انی صحت بولمش ظن ایدر حال بو کیم اول علت انك طبیعتی مکاننده تمکن ایدوب روح حیوانیسنه غالب اولوب ایشنی تمام ایتمشدر وبو حالت رمق اخر صایلور که روحی منطفی اولمق ایچون شعله اورمش اولور ومن بعد اول مریض بو صحت رمقانیه ده اولدقچه کندوسندن بر خیال پیدا ایدوب بو چکدیکی بحرانات وشدایدی خاطرینه کتورر وبو تخیل حالنده هر نه قدر که کندویی میزان قوته چکر اول قوتی بوله مزکه طبیعتی اقبالنه ومزاجی اعتدالنه واصل اوله چونکه بو خیالنده کندویی قوتدن بعید اولمش بولور پس غیرت ایدوب بر دخی حرکته کلور وبو حرکتنده ممکندر که طعام ارزوسنده اولور وبر دخی بر غیری خیاله توغل ایدوب وهر نوبت زیاده خیالاته کیدر وبو خیالاتك جمله سی انجق کندی جسمنده قوت اصلیه سنی بولمق ایچوندر حال بو کیم انی بولمق اکا محالدر زیرا که اول حالده کندیسی بدندن بشقه بر مجموعهٔ خیالدر پس ینه اول محتضر بو کثرت خیالات ایچنده بر حرکت دخی ایدر واویله اولور که بو حرکتله قالقوب کیدر واکر قیامه قادر

اولمدیسه الی باشنه قویوب یوزینه سوروب صدرینه کتورر وبو ایشلری بغایت غیرت وحسرتدن ایدر لکن فائده ویرمز کیدر وبر دخی بر غیری خیاله ایچری کیدوب کندویی تکرار میزان قوتله سنجیده ایدر لکن کندویی بر خیال مجموعه سی بولور تکرارینه بر حرکته کلور اکر قادر اولمدیسه اول حالده ساقی ساقنه ملتف وبدنی حیاتندن ناامید اولور پس بو خیالات متموجهٔ متضادهٔ متزایده یه سکرات موت اطلاق اولنور چونکه خیال کثرت بولوب قوتدن تجاوز ایدر پس اول محتضر جامه ولحافندن نسنه التقاطنه باشلر ویا شفه سن کیرویه اچوب دیشلرن اظهار ایدر ویا صیحه ایله اغلر ویا کوزلرك تغمیض ایله باغلر ویا وجهنی دیوار سمتنه دوندروب بویله ایشلری ایشلر ویا خود کوزلرن مبالغه ایله اچوب هر طرفه دوندروب حضورنده بولنان احباب واولاد وعیالنه صیق صیق باقمغه باشلر لکن بو احوالنده لشکر خیال مجرد اولمشدر که خیمه سن صحراده منتصب بولمشدر وبدننده بقیهٔ روح حیوانیدن انجق بر رمق سرد قالمشدر چونکه روح حیوانی خیال مجرد ایله بدندن طشره یه کلمشدر رمق سردنی دخی کندی یه جذب ایتمك قیدنده اولمشدر پس بو حالتده بدن مرکب بخار مجرد آره سنده بر نزاع حاصل اولور که اکا حالت نزع دینلمشدر ولسان اهل شرع ایله بو خیالات کثیره یه ملائکهٔ رحمت وملائکهٔ عذاب وارواح مجرده تسمیه اولنمشدر ونزاع مرقوم اولزمان بولنور که هر اوله جق اولمش اوله وجمیع حواس وقوی نظامندن قالمش اوله وبدنك حیات وماهیاتی بالجمله خیالات مجرده اولوب خارجه کلمش اوله وبدنده انجق بر رمق سرد قرار قیلمش اوله کانه بدن مرکب دیرکه بو رمق برودتده بکا مشابهدر وبخار مجرده دیرکه اصل رمق بدندن خارجدر اول دخی اصلنه کلمك مناسبدر پس بو ایکی شخص مرکب ومجرد بو نزاع ایله اولقدر زحمت چکرلر که عاقبت بدنده قالان نفس سرد اصلنه متصل اولوب بدن مرکب انبان منفوخ کبی یرنده قالور واول لشکر خیال غبارات ترابیه وبخارات مائیه واجزاء هوائیه وشرارات ناریه کبی یا عیش (ماتشتهیه الانفس وتلذ الاعین) ایله بی قید وبند وکدورت طیران وجولان وعشرت ایدوب اول بدن مرکبدن چقدقلری حال اوزره انك اطرافنده جولان ایدرلر وبدن دخی کندی تجردی کارنده کلیتیله یا اول تدارکده اولور که خاك تیرهٔ لحد ایچره مقید قالمیوب نشأت ثانیه ایچون نبات شکلنده نشو ونما بولوب هر دم اول مفرح الاشکال اولان لشکر خیاله وصالی میسر اولوب انلر کبی مجرد اوله ویا خود بدن اول توقعده اولور که اول خیالات موحوش الاعضا ومستکره اللقا هرکز اکا تردد ایتمیه لر تا کیم اجزاء بدن انلرك عقوباتندن آزاد اوله حال بو کیم اول خیالات اول قباحات ایله فظ وغلیظ اشکال وصورتلرده اکا تردد ایدوب اندن بران منفك اولمزلر اول بدن غیر مؤمندر که الی یوم القیامة عذاب قبر ایله متألمدر واما نشأت ثانیه تدارکنده اولان بدن مزبور اول بدن مؤمندر که الی یوم النشور انواع لذات ایله متنعمدر وذرات خاك ایله مستأنسدر (قطعه) بو عالم کیم کوکل قیدن چکرسن محنت وغمدر * فناسز عالمی سیر ایله کیم بر خوشچه عالمدر * کوروب تنهالغی قبر ایچره نفرت قیلمه اولمکدن * طریق انسی طوت کیم هر اوج طپراق بر آدمدر * وترکیب جسمدن مفرد اولان روحك احوالی بعینه نائم اولان کبیدر نته کیم نائم اولان کمسه یقظه حالنده بلاد وصحرالردن وجبال ودریالردن عیش وعشرتله وسرور وصحتله تفرج ونظر قیلدیغی یرلری وایلدیکی صفالری رؤیاسنده ذوق ایله سیر ایدر یا خود خوف وعسرتله وکدر ومحنتله سیر وسفر ایلدیکی یرلری وجفالری که چکمشدر دوشنده زحمتله کورر کذلك شخص مفردك عالم برزخده اولان مکانی کندینك ترکیبی حالنده بولنان اقوال واعمال واخلاقیدر زیرا که انسان کندی سعییله مالك اولدیغی کمالی بولور پس اکر ترکیبی حالنده اولان احوالی جمله خیر واحسان اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی اول کوزل اقوالی وکوزل اعمالی وکوزل اخلاقیدر که اول دائم وباقی ماتشتهیه الانفس وتلذ الاعین ایله مجازات وملتذ اولوب بی خوف جحیم مقام نعیمده مقیم اولور واکر ترکیبی حالنده اولان احوالی خیر وشردن مؤلف اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی مختلط اولور که نه حضور ایله قناعتی اولور ونه فراق ایله قرار بولور همیشه عذاب الیم ایچنده متردد قالور واکر ترکیبی حالنده جمله احوالی شر وعصیان اولمش ایسه انك تفریدی مکانی دخی اول قولی وفعلی وخلقیدر که عذاب عظیم ایچنده مقیم اولور چونکه میتك برزخده اولان لذتلری وزحمتلری زنده نك رؤیاده اولان لذتلری وزحمتلری کبیدر پس احوال میت الی یوم البعث واحوال حی الی وقت الاستیقاظ ایکیسی بردر که بردر

زیرا که احوال میت واحوال نائم عالم برزخده حاصلدرکه بریردر (پس تموتون کما تعیشون وتحشرون کما تموتون مضمونی بو معنایی مشعردر والحمدلله الذی احیانا بعد ما اماتنا وردالینا ارواحنا والیه البعث والنشور حدیث شریفی مفهومنجه نوم ایله موت بردر پس کندی یی نه روح اولدیغن بیلن موتی نعمت بولوب خوفی قالمز

(مثنوی) سوی مرکست خلق را آهنك ‖ دم زدن کام وسال ومه فرسنك
جزدورنکی نشدزمرك هلاك ‖ مرد یکرنك رازمرك چه باك
(رباعی) ان مردنیم کزعدم بیم اید ‖ آن نیم مرا خوشترازین نیم اید
جانیست بعاریت بمن دادخدا ‖ تسلیم کنم چووقت تسلیم اید
(بیت) این جان عاریت که بحافظ سپرد دوست ‖ روزی رخش ببینم وتسلیم وی کنم

نوع سادس) مبدأ ومعاد روح انسانی یی حکیمانه بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت دیمشلردرکه روح انسانی بدندن قطع تعلق ایلدکده انك مرجع ومعادی اول مقامدرکه اندن نزول ایدوب جسمنه تعلق ایتمشدی وهرروحك برمقام معلومی واردرکه انك هم مبدأ وهم معادی اول مقامدر وارواحك هیچ بری کندی مقامنی تجاوزایده مز وکسب کمال ایتمدکجه کندی مقامندن اعلایه کیده مز پس ارواحك برطائفه سنك مقام معلومی عقول عشره دن عقل ثانیدرکه عقل فلك اعظمدر وبرزمره نك مقامی عقل فلك بروجدر وبرجماعتك مقامی عقل فلك زحلدر وطقوزنجی فرقه نك مقامی عقل فلك قمردر ومقامات ارواح بومراتب تسعه درکه تحصیل کمال ایتمین روح اول عقل فلك اعظمدن کچوب کیده مز وعقل اوله رجوع ایده مز پس معاد ارواح انسانیه افلاك تسعه نك عقولیدرکه عالم جسمانیده علم وطهارتی اوزره قالان روح پاك ینه کندی اصلنه عروج ورجوع ایدر یعنی عقول تسعه دن هرعقل کندی یه مناسبتی اولان روحی کندی یه جذب ایدر چونکه عقول عالم علوی بالجمله علم وطهارتله موصوفدر وقنقی عقل که اعلا وعقل کله اقرب بولنمشدر اول عقل مادونندن اعلم واطهر بیلنمشدر پس هرروحکه کندی مقامندن تنزل ایدوب جسمنه تعلق ایلمشدر اکر اول روح بو تعلق وتصرف حالنده زیاده علم وطهارت کسب ایلدیسه انك مرتبهٔ معادی مقام معلومندن اعلایه یتمشدر واکر بو تعلق حالنده کسب کمال ایده میوب کندی علم وطهارتی اوزره قالدیسه انك معادی ینه کندی مقام معلومیدرکه مبدأ ینه کتمشدر وبو ایکی زمره علم وطهارتلری مناسبتیله مرکبات سفلیهٔ فانیه دن خلاص بولوب کیدرلر ومجردات علویهٔ باقیه ایله نشئت اخرایه دك ذوق وحضور ایدرلر (بیت) حجاب چهرهٔ جان میشود غبار تنم * خوشا دمی که ازین چهره پرده برفکنم * واکر روح انسانی بو عالم جسمانیده کندی بدننه تعلق وتصرف حالنده روح حیوانی یه مغلوب وکندی علم وطهارتندن مسلوب اولدیسه روح حیوانی اکا حائل ومناسب عقول علویه آندن زائل اولور ودرونی فلك قمر اولان عالم سفلیده قالور ونشئت ثانیه زماننه دك عذاب الیم ایچنده روح حیوانی ایله محبوس اولور وجمیع ارواح علویه وسفلیه قیامت کبراده نفخهٔ ثالثه ایله هرروح کندی جسدن بولور انکله حشر اولوب هرکس ایشلدیکن بولور وبو حقیقت حالی حکمای محققین تحقیق اوزره بیلور اکرچه مذهب تناسخه ذاهب اولان حکما کندی عقللرنجه دیمشلردرکه تحصیل کمال اولمز الا که تهذیب اخلاق ایله اولور وتهذیب اخلاق اولمز الا که تبدیل ابدان ایله اولور وتبدیل ابدان اولمز الا که تناسخله اولور تا کیم کمال علم وطهارت بولور وکمال علم وطهارت بولان انی بیلورکه بولندیغی بدندن مقدم نشئت مختلفه ده نه شکل مظاهرده ظهور ایتمشدر وهر برنده نه قدر زمان مکث ایدوب اندن قنده کتمشدر جمله سی تذکرله فکر ینه کلور وتفصیل اوزره ادراك ایده بیلور دیو کتب حکمتده یازمشلردر لکن اهل تناسخ اصول دین مبینه مخالف کیدوب ازمشلردر اما بعض فروعه مخالف نیجه حقایق اشیا سزمشلردر اول حکمتلری متکلمین انواع تأویلات ایله بالاده بیان اولندیغی کبی شرع شریفه توفیق وتطبیق ایدوب نظامیله دوزمشلردر ودنیا ایله اخرت اره سنده اولان طریقك مسافه سی موت انسانی بولنمشدر نته کیم (من مات فقد قامت قیامته) دینلمشدر انکچون موته قیامت صغری اطلاق اولنمشدر (نظم) راه بینا زین جهان تا ان جهان * بیش یکدم نیست جانرا درمیان * زین جهان تا ان جهان بسیار نیست *

جزدمی

جزدمی اندرمیان دیوار نیست * چون برایدان دمت ازجان پاك * جسم خاکی راشود جازیر خاك * موترا برخلق عزم جازمست * جمله رادرخاك خفتن لازمست * پس امدی عارف نفس اولوب کندیکی بیل وتحقیق وبقین قیل که سن جسم خاك دکلسن روح پاکسن ونتیجهٔ دور افلاکسن وخلاصهٔ کیفیات وارکانسن وزبدهٔ کائنات جهانسن زیرا که سن برثمره سن که اجزاء شجرهٔ جهان اطوار عبور وظهور کدر وبرلب لباب عالمسن که افلاك وعناصر وبدن بالجمله ظروف وقشور کدر وبرنوات زیباسن که اغصان کائنات فروعکدر وبرنقطهٔ کبراسن که اعیان موجودات حروفکدر اکرسن کندیکی بویله بیلورسك ربکی بیلوب انکله مطمئن اولورسن وموتدن اصلا خوف وحذرك قالمیوب موتی نعمت عظمی بیلورسن زیرا که جسم خاکی جبل قاف وروح پاکی مثال عنقا کوررسن

ای طبل رحیلی ایشیدن عالم جاندن ‖ وی رحلت ایدن خوش وطنینه بوجهاندن
سن قنده سن ای کوزلری نرکس یوزی لاله ‖ قبرکده بترنرکس ولاله عوض اندن
بوجمله در آسان اکر اول مرغ ضمیرك ‖ دامی قویوب اوچدیسه کوکه رامنهاندن
جان بولسه سلامت بولنور صورت دیکر ‖ پای اولسه روان موزه بولور غیری مکاندن
بیك شکر ایدر اول جان که بدندن اولور آزاد ‖ ای بیخبر اول لذت تجرید وروا ندن
قولذت آب وکلی ایچ آب حیاتی ‖ کج نه فلکی اصلکه کل دور زماندن
ای حقی نه سحر ایتدی بزه دوزخ اشباح ‖ کیم ناره یانوب کچمشز انوار جناندن

(نوع سابع) بعد الموت ارواحك اخلاقی اقتضاسنجه اولان حشر وجحیم ونعیمی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل حکمت وعرفان دیمشلردرکه رب العالمین حضرتلرینك اسماء حسناسندن براسمی جلیل وبراسمی جمیلدر ومظهر جلالی جهنم ومظهر جمالی جنتدر چونکه حق تعالی (وعلم آدم الاسماء کلها) بیورمشدر بو انسان مظهر جمیع اسما اولدیغن طیورمشدر پس جلال وجمال دخی انسانده در هرکیمده قنقیسی غالب ایسه عاقبت انك سرانجامی انده در اکر انسانده صفت جلال غالب اولوب آندن نشأت ایدن اوصاف ذمیمهٔ حیوانات ایله متصف اولورسه قنقی صفت حکمنده ایکن موت ایله بدندن خلاص بولورسه نشأت ثانیه ده اول صفت صورتنده حشر اولوب مکانی جهنم اولور مثلا حسد حکمنده اولان ذئب وغضب حکمنده اولان کلب صورتنی بولور (اولئك کالانعام بل هم اضل) زمره سندن اولوب عذاب الیم ایچنده قالور واکر انسانده صفت جمال غالب اولوب اندن نشأت ایدن اوصاف حمیدهٔ ملائکه ایله متصف اولورسه اول نشأت ثانیه ده صورت انسانیه ده حشر اولوب مکانی جنت اولور ولقاء الله دولتنی بولور پس روح انسان صفت جلالله متصف اولدیغی حالده انك ادی نفس حیواندر وکندی لئیم وشقی ونادان در وبو روح اول صفت جمالله متصف اولدیغی حالده انك اسمی عقل وجاندر وکندی سعید وکریم انساندر چونکه انسان مظهر کلدر پس قلبی انواع خواطردن برلحظه خالی دکلدر وخواطر ایسه یا خیر محض ویا شر مضلدر اما خواطر شر صفت جلالدن کلورکه اول شیطانیدر واکا تابع اولان نفسانیدر واما خواطر خیر صفت جمالدن کلورکه اول رحمانیدر واکا تابع اولان روحانیدر پس عالم انسانده جهنم نفس حیوانیدر وجنت انك دل وجانیدرکه مقام نفسده قلان عذاب الیمده در ومقام قلبه صعود ایدن نعیمده مقیمدر نته کیم دینلمشدر (بیت) بهشت ودوزخت همراه باتست * فراز عرش وشیب چاه باتست * اکر انسان اوصاف نفس حیوانیه سیله توقف ایدرسه اصناف عذاب الیم ایله متألم اولورکه انك کندی خوییدر جهنم واکر انسان قلبنی اوصاف بهیمیه دن تخلیه ایدوب اخلاق الهیه ایله تحلیه ایدرسه انواع لذات نعیم ایله متنعم اولور نظم

سیرتی کان بروجودت غالبست ‖ هم برآن تصویر حشرت واجبست ‖ جملهٔ اوصاف واخلاق ای پسر
هر زمان کردد ممثل درصور ‖ کاه نارت می نماید کاه نور ‖ کاه دوزخ کاه جنانست وحور
مالك دوزخ قوای نفسی است ‖ مانع لذات روح قدسی است ‖ هفت دوزخ هست اخلاق بدت

هشت جنت حسن اخلاق خودت
خلق نیکوشد بهشت وحور عین
خلق نیکت راجزا دیدار اوست
نیست انسان هرکه راخلق بدست
خلق بدآمد براه دوست سد
مهر و رقت وصف انسانی بود
آدمی باخلق بد حیوان شود
خلق نیکوشد بمعنی راه راست
هشت جنت خودتویی ای نیک خو
هرکه دارد درجهان خلق نکو

حوروغلمان جملکی اوصاف تست
خلق بدرا دوزخ سوزان ببین
هرکه دارد درجهان خلق نکو
درحقیقت چون سباعت وددست
چون شوی پاك ازهمه اخلاق بد
خشم وشهوت وصف حیوانی بود
خلق نیك آمد صراط مستقیم
نکه دارد خلق بد دوراز خداست
کر بخلق بد کرفتار آمدی
مخزن اسرار حق شد جان او
نی زاستدلال وتقلیدست این

مهرومه روحست وقلب صاف تست
خلقهای حق همه خلق نکوست
مخزن اسرار حق شد جان او
مایهٔ دوزخ چه باشد خلق بد
اسلم الشیطان ترابا شد سند
خلق نیکو خاصهٔ انسان بود
شد مثال خلق بد نار جحیم
چون شود اخلاق واوصافت نکو
هم تودوزخ هم عذاب سرمدی
انچه کفتم هست ازعین الیقین

چونکه بومعرفتنامه نك فنون ثلثه سندن فن اولنده اموراجسام واشباح اولان بعض احوال عالم وفن ثانیسنده امورابدان وارواح اولان بعض احوال آدم بورایه کلنجیه دك اصول دین مبینه مطابق اولان انواع حکمت حکمای اسلام ایله بومقدارجه تحریر وبیان اولنوب خذما صفا ودع ما کدر دینلمشدر زیرا که فروع شریعت غرایه جزؤی مخالف بولنان بعض حکمت حکما وجزئیات امثالی اولان حقایق اشیا مقبول علما اولدیغی بالاده بیلنمشدر پس امدی بومقامده تیمن وتبرك ایچون حکیم سنایی رحمة الله علیه حضرتلرینك حدیقهٔ شریفه سنده مدح وترغیب موتی متضمن اوتوز بش بیت ایله بوفن ثانی ختم اولنمشدر وفن ثالثده اموردین مبین اولان بعض احوال قلب انسانی وجمیع شروط وارکان راه عرفانی ظاهر شرع شریفه مطابق اولان حکمت اولیاء کرام ایله برمقدار تحریر وبیان ایتمك عزیمتی قیلنمشدر (نظم)

دل ازین عمر مقتصر برکیر
مردرا عشق عمر پیر کند
مرد عاقل زلهو پرهیز
باچنین عمر پیر نتوان شد
این جهانرا ممارست کردم
زندکانی مراوبال آمد
تن فدا کن که درجهان سخن
قبلهٔ حق دلست پاکش دار
مرك هدیه است نزد دانند
پیش هدیهٔ خدای کش دل وجان
جامهات ای که بختت ازخردست
رقص کن برنهاد چارهٔ خویش
چند باشد به بند نان بانو
آلت چار میخ عزرائیل
چار مرغند چار طبع بدن
زنده کن هرچهار راچو خلیل
تانیاید زجان برون حیوان
روح قدسی بجای او بنشست
پسر خواجهٔ همه حیوان

کزچنین عمرکس نکرد دپیر
عمرها جمله مستعار بود
زین چنین عمر عقل بکریزد
هرکه اورنك وبویراست اسیر
کرد ازامید خود براوردم
درجهانی که عقل وایمانست
جان شود زنده چون بمیرد تن
ره براین راه راچو مرکت نیست
هدیه دان میهمان ناخوانده
مرك چون رخ نمود هیچ منال
زآتش وآب وخاك وباد بدست
همچو ایمان ورای هوش وسروش
دوجوانمرد عقل وجان بانو
مردکش زندکی زارکانست
بهر حق جمله رابزن کردن
جان نبردی بسوی معدن خویش
ره نیابد برتبهٔ انسان
ای شده شاه برهمه حیوان
زشت باشد غلام جامه ونان

غم تن مردرا اسیر کند
عقل رازین حیات عار بود
مرد پیراز بقای جانان شد
زن وکودك بودنه مردونه پیر
زین حیاتم زخود ملال آمد
مردن جسم زادن جانست
دشمن حق تنست خاکش دار
بی نوایی بکن چوبرکت نیست
مرك کاید برت سبك مهمان
بدل وجان همی کن استقبال
خرق کن دلق چارپارهٔ خویش
جامهای برهنکی درپوش
چارطبعست درسرای رحیل
نه بصحرای عالم جانست
پس بایمان وعشق عقل جمیل
تانکردی پیاده ازتن خویش
پس چوانسان زنفس ناطقه رست
تاکی اندوه جامه وغم نان
ای زشهوت بعار آلوده

زیر

زیردست عیال وزن بوده) کر ترا برك راه مرك بود
مالت اینجاست همچو چشم ای دوست) زان اجل دشمنی ودنیا دوست
مرك حقست وزندکی باطل
پنج حس پنج روزه دام تواند

باطلی رارها کن ای بی حق
عقل وجان تاابد غلام تواند
جان ببرید خاك برسرتن

بردلت قلب مرك برك بود
مرك راجوی کاندرین منزل
تابدانی وبینی آن مطلق
چون ازین دامکاه اهرامن

امدی زیارت مزارستان ومرثیهٔ کذشتکان تتمهٔ موت انسان عداولندیغندن بویدی بیت دخی بونده یازلمق مناسب کورلمشدر

امر علی بالیات الخیام
کچن سلك جمعیت ایچره نظام
ستون خیم جمله تحت التراب
قنی حورومقصور صاحب خیام
ایدرحقی جاندن اوکچمشلره

وابکی علیها بکاء الغمام
نه ظاهردر اول خیمه لردن نشان
دوکلمش هم اولمش رمیم عظام
عجب قنده وارمش اوشرین روان
هزاران تحیت هزاران سلام

حیف قالمش دورکردون ایله
نه باقیدر اصحابنك غیر نام
قنی روح محبوب عین کمال
اوجان جهان قنده طوتمش مقام

فن ثالث

مرأت القلوب اولوب تصحیح اعتقاد وایمان وصلوة ایچون وضع اولنان آداب وارکان وترك حب لذات جهان وتوجه بدرون جنان ومعرفت حقیقت دل وجان شروط راه یزدان اولدیغن وتقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وفکر تمام ارکان طریق عرفان اولدیغن (وتوکل علی الله وتفویض الی الله وصبر فی البلاء ورضاء بالقضاء اصول مقامات روح انسان اولدیغن ومعرفة الله مطلب اعلی ومحبة الله مقصد اقصی وحکمت اولیالب معنی واولیای کرام عوام ناسدن اولی اولدیغن وطالب انس وحضور مقامات سبعهٔ نفسی نیجه عبور ایدوب قرب حضرت قدسه نه تقریب ایله وصول بولدیغن واندن قابل عرفان اولان احباسنی نه طریق ایله تربیه قیلدیغن ابواب خمسه ایله کتاب وسنته مطابق واجماع امته موافق بیان وعیان ایدر (باب اول) کتاب وسنته اقتدا واذعانی وشروط ارکان صلوة رحمانی وترك حب لذات جهانی وتوجه بدرون جنانی وحقیقت دل وجانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) کتاب وسنته اقتدایی وتصحیح اعتقاد خدایی وصلوة خمسه یی ادایی بش نوع ایله بیان ایدر (نوع اول) انسان جهل وغفلتله حیوانه شامل وعلم ومعرفتله انسان کامل اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اولدمکه دبیر حکمت کلك بدایع نکار مشیتله ارقام خطوط موجوداتی صحیفهٔ ابداعه کتب وتحریر ایدوب نقاش قدرت خامهٔ جواهر نثار وارادتله رسوم صور مصنوعاتی لوحهٔ جریدهٔ اختراعده رسم وتصویر ایتمشدر اولدم برموجب مضمون عبرتنمون (ن والقلم ومایسطرون) عقل اول وقلم اعلی علت غائیه ابداع مبدعات وسبب وواسطهٔ ظهور سطور عالیات وسافلات اولوب قاعدهٔ قوافل اعیان وذوات وسائق رواحل حقایق ممکنات اولمشدر چونکه بودرهٔ بیضا برمقتضای فحوای (وعلم آدم الاسماء کلها) افق حقیقت ادمیدن طالع وهویدا اولوب بوجوهر فرد ویکتا برمستدعای (واشرقت الارض بنور ربها) ماهیت انسانیدن لامع وپیدا اولمشدر لاجرم بونسخهٔ کبری مجموعهٔ لطایف صنایع الهی وبوجریدهٔ عظمی فهرست بدایع حکم نامتناهی اولمغله حامل بارامانت وکافل مهمات خلافت قیلنمشدر (بیت) برسماوات وارض ومافی البین * وعرضنا الامانة فابین * لیس فی الکون کائنا من کان * کافلا حملها سوی الانسان * اکرچه بوفرقهٔ علیه نك منشور آمال خجسته مآللری (انی جاعل فی الارض خلیفة) عنوانیله معنون وبوزمرهٔ سنیه نك مدعای احوال بدایع مثاللری (وسخرلکم مافی السموات ومافی الارض * برهانیله مبرهن اولدیغندن قدبلند قدر کزینلری سموات سبعه دن بالا وبرتر وزیر نکین سعادترهینلرنده کافهٔ عوالم جسمانی وروحانی مطیع وفرمانبر اولوب مسجود عامهٔ ملائك ومسندنشین سبع ارائك اولمشلردر لکن مظاهر اسماء متقابله

ومجالی صفات متخالفه بولندقلرندن کاه * وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا) خطابیله مشرف وممنون وکاه
(من یفسد فیها ویسفک الدماء) جوابیله معاتب ومطعون اولوب برنوعی (خلقت الخلق لاجلک مستدعا سنجه
محبوب درکاه احدیت اولدیغی اجلدن اجنحهٔ جذبات الهیه ایله اوج درجات اعلاء علیین جمع الجمعه صاعد
وواصل اولوب برفوجی (اولئک کالانعام بل هم اضل) مقتضا سنجه مغضوب درکاه صمدیت اولدیغی
جهتدن اهویهٔ شهوات ردیه ایله حضیض درکات اسفل السافلین تغرقه یه وارد ونازل اولور وفرقهٔ اولی
(ان الابرار لفی نعیم) ایله موعود ومبشر وزمرهٔ اخری (وان الفجار لفی جحیم) ایله مقهور ومدمر قیلنمشدر
(قطعه) آدمی زاده طرفه معجونست * کان فرشته سرشته ازحیوان * کربدین میل میکندکم زین *
وربدان میل میکندبه ازان * پس هرعاقله امراهم وحکم الزمدرکه برموجب (وماخلقت الجن
والانس الالیعبدون) عبادت حضرت خالق العباد ومعرفت اسرار مبدأ ومعاد ایله امین حمل امانت وحقیق
مسند خلافت اولمغه بذل همت وصرف طاقت قیلوب حصول حیات ابدیه ایله سعادتنه واصل اولوب وسعادت
سرمدیه ایله دولت ابدیه حاصل قیله وارباب فطنت وذکا یه بودخی ظاهر وهویدا درکه شرفات بلند ایوان غرفهٔ
عرفانه صعود ووصول ودرجات رفیع البنیان قصر ذوق ووجدانه ولوج ودخول (من تمسک بالکتاب
والسنة فقداستمسک بالعروة الوثقی لاانفصام لها) مفهومنجه حبل المتین شریعت شریفهٔ غرایه تمسکده
بذل مقدور وسررشتهٔ ارادت ومحبت اولیایه تشبثده سعی مشکور ایتمکه موقوفدر (مثنوی) بندهٔ یك
مردروشن دل شوی * به که برفرق سرجاهل شوی * کر توسنك وصخره ومرمر شوی * کربصاحب
دل رسی کوهرشوی * اکرچه (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی) فحواسنجه مجرد کتاب وسنت ایله
عمل موجب فوز وفلاح وباعث نجات ونجاح اولمقده وسیلهٔ کافیه وواسطهٔ وافیه درو عازم شارع
شریعت عاقبت سرمنزل جنانه واصل وملازم شاهراه کتاب وسنت بالاخره دار الامان روضهٔ رضوانه
داخل اولور ومع هذا علم وراثت که کنجور کنجینهٔ نبوت وتحفهٔ دفینهٔ خاتمیتدر (بیت) بین المحبین سرلیس
یفشیه * قول ولا قلم للخلق یحکیه * وبومقصود لمیدان ظهوردهجلوه کر اولمسی ارباب قلوبك ارادت
صادقه ومحبت لایقه لریله نظر کیمیا اثرلرینه مظاهر اولمغه منوط ومربوط اولدیغی کالشمس فی وسط النهار
روشن وآشکاردر (اولئک الذین هدی الله فبهداهم اقتده) مضمونجه خرمن هدایتلرندن بهره مند اولوب المرأ
مع من احب مستدعاسنجه عداد احبادن عداولنمق ایچون دائما مهر ومحبتلرینی حرزجان واخلاص
ووارداتلرینی مثال کنج سلطان درون دل وجاندهنهان ایتمك کرکدر (قطعه) الفت بینی وبین الحب
معرفة) لاتنقضی ابدا وینقضی الابد * لاخرجن من الدنیا وحبکم * بین الجوارح لم یشعر به احد (بیت) درکام
دلم چاشنی شهد ومحبت * باشیر فرورفته وباجان بدراید * وبودخی محققدرکه اصحاب وجد وحالك دررحالات
کرانبهالری وغرر کمالات بی مثل وهمتالری قعربحرذوق ووجداندهٔ مربی ومهیا وکان وجود وشهود
وایقاندن ظاهر وبیدا اولمغله غواص عقل وحواس اکادسترسه قادر اولمق امر نادر وجوهر خردهٔ
شناس انی قیمتله تملکدن عاجز وقاصردر پس بودرشاهوار صدف سینهٔ احراردهٔ دل کبی حرزجان وبوکوهر
عالیمقدار صندوقهٔ صدر کبارده جان کبی مخفی ونهان اولدیغی کون کبی پیدا وعیاندر وهربی سرمایهٔ معرفت
بودریکتایه خریدار وهربی بضاعهٔ محبت بویاقوت بی بهایه سزاوار اولمدیغی مستغنی عن البیاندر (شعر) علم
التصوف علم لیس یعرفه) الااخوفطنة بالحق موصوف) وحالات وکمالات اولیای کرامه وصوللك حصولی تصحیح
اعتقادات واداء صلوات ونسیان شهوات ومعرفت صفات ومحبت ذات مولا ایله بولنمغله بوفنده کتاب وسنته اقتدا
واذعان ورسم وراه اهل محبت وعرفان نیچه ابواب وفصوللره تفصیل وبیان اولنمق مناسب کورلمشدر
تاکیم نفحات نسیم مطالعه سندن غنچهٔ کلستان کبی دل طالب عرفان شکفته وخندان اوله ورشحات
زلال ملاحظه سندن مثال ازهار بهارستان روح روان انسان سرمست وریان اوله ووجد وحالات ایله درجات
کمالاته نائل ومقامات محبته واصل ومحفل انس وحضوره داخل اولوب دولت ابدیه ایله سعادت سرمدیه
بوله وقلبی ماسوادن پاك وخالی قالوب مهبط الهامات عرفان اوله (اللهم یارافع الاستار ارفع بلطفك عن
بصائرنا حجب الاغیار الهی خلصنا عن الاشتغال بالملاهی وارنا حقایق الاشیاء کماهی (قطعه) یارب بوکوکل

کورزینی

کوزینی بینا ایله * مرأت دلی پاك ومجلا ایله) ذکرکله سنك شکرلرك اوله وردلسان) جان بلبلنی حمدیکه کویا ایله
نوع ثانی) کتاب کریم ایله اهتدایی وقرآن عظیمه اقتدایی آیات بینات واحادیث شریفه ایله یبلدیرر (ای عزیز
معلوم اولسونکه حق تعالی کندی کتاب مبینینه تشبث وحبل متینینه تمسك ایتمکی ترغیب ومخالفتدن تمکدن
ترهیب ایدوب کلام قدیمنده یورمشدر (الم ذلك الکتاب لاریب فیه هدی للمتقین) (واعتصموا بحبل الله جمیعا
ولا تفرقوا) (قدجاءکم من الله نور وکتاب مبین) یهدی به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ویخرجهم من الظلمات
الی النور باذنه ویهدیهم الی صراط مستقیم) (وهذا کتاب انزلناه مبارك فاتبعوه واتقوا لعلکم ترحمون) (یاایها
الناس قدجاءتکم موعظة من ربکم وشفاء لما فی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین) (ونزلنا علیك الکتاب
تبیانا لکل شیء وهدی ورحمة وبشری للمسلمین) (ان هذا القرآن یهدی للتی هی اقوم) (وننزل من القرآن ماهو
شفاء ورحمة للمؤمنین ولا یزید الظالمین الا خسارا) (اولم یکفهم انا انزلنا علیك الکتاب یتلی علیهم ان فی ذلك
لرحمة وذکری لقوم یؤمنون) کتاب انزلناه الیك مبارك لیدبروا آیاته ولیتذکر اولوا الالباب (الله نزل احسن
الحدیث کتابا متشابها مثانی تقشعر منه جلود الذین یخشون ربهم ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله ذلك
هدی الله یهدی به من یشاء ومن یضلل الله فماله من هاد) (وانه لکتاب عزیز لا یاتیه الباطل من بین یدیه ولا من
خلفه تنزیل من حکیم حمید) (صدق الله العظیم وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم یورمشدرکه
ای امت واصحابم سزشهادت ایتمز میسزکه عبادته لایق کسنه یوقدر الا الله الله تعالی واردر وبن آنك سزه
حق رسولیم دیمشلردرکه بلی یارسول الله شهادت ایدرز پس خطاب ایتمشدرکه تحقیقا بوقرآنك براوجی الله
تعالینك یدنده درو بر طرفی سزلك الکزده دراکا محکم تشبث ایلیکزکه تحقیقا سزقرآن ایله عامل اولدقدنصکره
هرکز آزوب ضلالته دوشمز سز والبته هلاك اولماز سز ویورمشدرکه بوقرآن یوم القیامة برشفیعدرکه
شفاعتی مقبولدر وبرمشتکیدرکه شکواسی نافذدر کیمکه اکا تشبثله اقتدا ایدر اول کسنه بی
جنتدن یکا الوب کیدرو کیمکه انکله عملدن اعراض ایدر اول کسنه بی نار جحیمه سوق ایدرو یورمشدرکه
کیمکه قرآنی اوقیوب مقتضا سنجه عامل اولنورانك والدینه یوم قیامتده برتاج الباس اولنورکه ضیالری
دنیا بیوتنده بولنان ضوءشمسدن احسن کورینورپس بوقرآن ایله عمل ایدن کسنه نك کندی حقنده کانکز
نیجه درو یورمشدرکه تحقیقا بوقرآن ضیافة اللهدرپس طاقتکز قدرضیافة اللهی قبول ایدیکز وتحقیقا
بوقرآن حق تعالینك حبل متینی ونور مبینیدر روشفاءنافعدرکه اکا تشبث ایدنی حافظدر واکا تابع اولان
کسنه بی منجیدروقرآن طریق مستقیمدن مائل اولمزکه تقویم اولنه وقرآنك عجایبی دوکنمز وکثرت تکرارایله
اسکیمز قرآنی اوقویکز که الله تعالی انك هر برحرفیچون سزه اون ثواب احسان ایدرا کاه اولیکزکه بن دیم که
الم حرف واحددر لکن الف برحرف ولام برحرف ومیم برحرفدر ویورمشدرکه تحقیقا یقینده برقتنه ظهوره
کلورداول قتنه دن مخرج کتاب الله اولورکه انکله عمل ایدن خلاص بولورز یرا کسزدن مقدم اولان اثار
وسزدن مؤخر اوله حق اخبار وما بینکزده بولنان احکام اندهواردر وقرآن حق ایله باطلی فارق وفاصلدر
اول هزل دکلدر انی ترك ایدن جباری الله تعالی هلاك ایدر وانك غیریسنده هدایت طلب ایدن ضلالته
کتمشدر زیرا که الله تعالی قرآنی حبل متین وذکر حکیم وطریق مستقیم ایتمشدر وقرآندرکه هوا
وهوسلرله حقدن باطله میل قیلمز والسنه ایله ملتبس اولمزواندن عملا طویمز وچوق تکرارایله اسکیمز
وعجایبی دوکنمز وقرآندرکه انی جن ایشتدکده حکمندن اعراض ایتمزلر حتی دیمشلردرکه (انا سمعنا قرآنا عجبا
یهدی الی الرشد فآمنا به) پس هرکیمکه قرآن ایله سویلرسه اول تصدیق اولنورو کیمکه انکله عمل ایدرسه اول اجر
جزیل ایله مأجور بولنورو کیمکه انکله حکم ایدرسه اول عادل بلنورو کیمکه اندن یکا دعوت ایدرسه طریق
مستقیمی کوسترمش اولورو یورمشدرکه تحقیقا شیطان سزلك بودیارکزده کندویه عبادتله طاپیلمقدن مأیوس
اولمشدر لکن اکا قوللقدن ماعدا حقیر عداولنان اعمالکزایله راضی اولمشدرپس انك رانی اولدیغی ایشلمکدن
حذراوزره اولیکز زیرا که تحقیقا بن سزلك عندیکزده اولیله نسنه ترك ایتمشدرکه اکر سزانکله اعتصام ایدرسز
البته ابدا ضلالته دوشمیوب صراط مستقیمه کیدرسز واول نسنه کتاب الله در وسولی سنتیدر
ویورمشدرکه کیمکه قرآن عظیمی اوقیوب ازبرایدرسه وحلالنی حلال وحرامنی حرام بلوب مقتضا سنجه

كيدرسه حق تعالى انى قرأن ايله جنته ادخال وكندى اهل يتندن ناره مستحق اولان اون كسه يه شفيع ارسال
ايدرصدق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم والان بو اثناده دعاى ختم قرأن يازلمق مناسب كورىلوب
اتماميله تحريرا ولنمشدر (بسم الله الرحمن الرحيم صدق الله العظيم وبلغ رسوله النبى الكريم ونحن على ماقال
ربنا وخالقنا ورازقنا ومولانا من الشاهدين بالتصديق والاقرار واليقين اللهم ربنا تقبل منا ختم القرأن
وتجاوز عن ما كان منا فى تلاوته من خطأ اونسيان اوتحريف كلمة عن موضعها اوتغيير حرف اوتقديم اوتاخير
اوزيادة اونقصان اوتاويل على غير ما انزلته اوريب اوشك اوتجويل عند تلاوته اوكسل اوسرعة اوزيغ اللسان
اووقوف بغير وقف اوادغام بغير مدغم اواظهار بغير بيان اومد اوتشديد اوهمز اوجزم اواعراب بغير مكان فاكتبه
منا على التمام والكمال والمهذب من كل الحان فاغفر لنا ياربا وياسيدا ولا تؤاخذنا يامولانا وارزقنا فضل من
قرأه مؤديا حقه من الاعضاء والقلب واللسان وهب لنا به الخير والسعادة والبشارة والامان ولا تختم
لنا بالشر والشقاوة والضلالة والطغيان ونهنا قبل المنايا من نومة الغفلة والكسلان وامنا من عذاب القبر
ومن سؤال منكر ونكير ومن اكل الديدان وبيض وجوهنا يوم البعث واعتق رقابنا من النيران ويمن كتابنا
ويسر حسابنا وثقل ميزاننا بالحسنات وثبت اقدامنا على الصراط وأسكنا فى وسط الجنان وارزقنا جوار محمد
عليه الصلوة والسلام واكرمنا بلقائك ياديان استجب دعاء نا بحق التورية والانجيل والزبور والفرقان
واعطنا جميع ماسئلناك به فى السر والاعلان وزدنا من فضلك الواسع بجودك وكرمك يارحيم يارحمن اللهم
صل على محمد صاحب الشريعة والبرهان برحمتك يا ارحم الراحمين اللهم زينا بزينة القران والبسنا خلعة القرأن
واهدنا بهداية القرأن واختم لنا بتلاوة القرأن ونور قبورنا بنور القرأن واحشرنا مع اهل القرأن وتجنا من
النيران بشفاعة القرأن وادخلنا الجنة بكرامة القرأن وارفع درجاتنا بفضيلة القرأن وعافنا من كل بلاء الدنيا
وعذاب الاخرة بحرمة القرأن ياذا الفضل والاحسان اللهم اجعل القرأن لنا فى الدنيا قرينا وفى القبر مونسا
وفى القيامة شفيعا وعلى الصراط نورا والى الجنة رفيقا وبيننا وبين النار سترا وحجابا والى الخيرات كلها
دليلا واماما بفضلك وجودك وكرمك ياأكرم الاكرمين ارزقنا بكل حرف من القرأن حلاوة
وبكل كلمة كرامة وبكل اية اثابة وبكل سورة سعادة وبكل جزء جزاء اللهم ارزقنا بالالف الفة وبالباء بركة وبالتاء
توبة وبالثاء ثوابا وبالجيم جمالا وبالحاء حكمة وبالخاء خلة وبالدال دنوا وبالذال ذكاء وبالراء رحمة وبالزاء
زيادة وبالسين سلامة وبالشين شفاء وبالصاد صدقا وبالضاد ضياء وبالطاء طراوة وبالظاء ظفرا وبالعين
علما وبالغين غنى وبالفاء فلاحا وبالقاف قربة وبالكاف كفاية وباللام لطفا وبالميم موعظة وبالنون
نورا وبالواو ولاية وبالهاء هداية وباللام والالف لقاء وبالياء يسرا وصلى الله على النبى محمد واله وصحبه اجمعين
اللهم بلغ واوصل ثواب ماقرأناه ونور ماتلوناه من القرأن المبين الى روح وضريح حضرت سيد المرسلين
والى ارواح آله واولاده واصحابه والتابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين والى ارواح ابائنا وامهاتنا
واخواتنا واخواتنا واعمامنا وعماتنا واخوالنا وخالاتنا والى ارواح من علمنا واحسن الينا خاصة والى ارواح
جميع المؤمنين والمؤمنات عامة اجمعين بحرمة الفاتحة (نوع ثالث) حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينه اقتدايى وسنت سنيه سيله اهتدايى وصدراولدقصكره دين مبين امورنده حادث اولان بدعتلردن
اجتناب وايايى ايات كريمه واحاديث شريفه ايله بيلدير ر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى كندى
رسولنه اقتدا ايتمكزى وانك شريعتى جاده سيله اثرينه كتمه مكزى ترغيب وسنت حبيبينه مخالف بدعتلردن
جمله يى ترهيب ايدوب كلام قديمنده بيورمشدركه (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعونى يحببكم الله ويغفر لكم
ذنوبكم والله غفور رحيم قل اطيعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا يحب الكافرين واطيعوا الله والرسول
لعلكم ترحمون (لقد من الله على المؤمنين اذ بعث فيهم رسولا من انفسهم يتلوا عليهم آياته ويزكيهم ويعلمهم
الكتاب والحكمة وان كانوا من قبل لفى ضلال مبين (يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر
منكم فان تنازعتم فى شئ فردوه الى الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الاخر ذلك خير واحسن
تاويلا فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا فى انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا تسليما
ومن يطع الله والرسول فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن

اولئك رفيقا (من يطع الرسول فقد اطاع الله (ورحمتى وسعت كل شئ فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون
الزكوة والذين هم بآياتنا يؤمنون الذين يتبعون الرسول النبى الامى الذى يجدونه مكتوبا عندهم فى التورية
والانجيل يأمرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث ويضع عنهم اصرهم
والاغلال التى كانت عليهم فالذين آمنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذى انزل معه اولئك هم المفلحون
(قل يا ايها الناس انى رسول الله اليكم جميعا الذى له ملك السموات والارض لا اله الا هو يحيى ويميت فامنوا بالله
ورسوله النبى الامى الذى يؤمن بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون (وما ارسلناك الا رحمة للعالمين) فليحذر الذين
يخالفون عن امره ان تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب اليم (لقد كان لكم فى رسول الله اسوة حسنة لمن كان
يرجوا الله واليوم الاخر (وذكر الله كثيرا (يا ايها النبى انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا وداعيا الى الله باذنه
وسراجا منيرا (ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما (وما اتيكم الرسول فخذوه وما نهيكم عنه فانتهوا
واتقوا الله ان الله شديد العقاب) صدق الله العظيم وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم
بيورمشدركه اى امتم واصحابم سزه وصيتم بودركه حق تعاليدن خوف ايده سز واولوالامر يكزه برعبد حبشى
اولورسه دها كاطاعتله كيده سز زيرا كه سزدن كيمكه حوق معمر اولور تحقيق اول كسه كلجكده اختلافات
كثيره كورر پس اول وقتده سزه لازم اولان بنم سنتمله عمل ايتمكدر واصحابم اولان خلفاء راشدين ومهديين ايزيله
كتمكدر وسنتمه تشبثده برنسنه يى ازى ديشلرله عض ايتمك مرتبه سنه يتمكدر وبوندن صكره حادث اولان امور
دينيه دن بغايت احترازايتمك لزمكدر زيرا كه هر حادث اولان بدعتدر وهر بدعت ضلالتدر يعنى ضلالت
اولان بدعت اصحاب كرامدن صكره ظهوره كلدن اذنسز دين امورنده ايجاد واحداث اولنان زياده ونقصان ايشلره
اشارتدر زيرا كه اذن شارعله دين امورنده احداث اولنان بناء منواره ومدارس وتصنيف كتب كبى اشيا بدعت
حسنه اولديغى بشارتدر وبيورمشدركه اى امتم اكاه اولكز كه بكا بوكتاب ويريلوب بونكله برمثلى دخى
ويرلمشدر پس اكاه اولكز كه قريب اولوركه برمالى چوق كسه كندى تختى اوزرنده اوتوروب خلقه ديركه همان
قرأن ايله عمل قيلكز انده نه يى حلال بولورسز انى حلال بيلكز ونه يى حرام بولورسز انى حرام بيلكز بوكيم
تحقيقا الله تعالينك رسولى حرام ايلديكى اشيادن كندى حرام ايلديكى اشيا كبيدر آكاه اولكز كه
سزلرايجون حمار اكلى حلال اولمز ويرتيجيلرك هرآزى ديشلىسى دخى حلال اولمز وذميلرك ايتمش مالنى
المق حلال دكل وبالدر مكركه صاحبى اندن مستغنى اولورسه حلالدر وبركسه برقومه مسافر اولسه انلرك
اوزرينه واجب اولان اكا اطعامدر واول مسافره لايق اولان انلرك اطعامى قدر انلره اكرامدر وبيورمشدركه
زنهارين سزلر بريكزى اويله بولميكه تختنده اتكا ايدوبده امر ايلديكم يانهى ايلديكم امورلرنى برى اكا كاكده
اول ديه كه بن بونى بلم انجق هرنه كيم كتاب الله ده بولور زا كا تابع اولور زوبيورمشدركه سزلر بريكز تختنده
اتكا ايدوبده اويله مى ظن ايدركه الله تعالى بوقرأنده تحريم ايلديكى اشيادن غيرى برنسنه حرام ايلمشدر اكاه
اولكزكه بندخى نيچه اشيا ايله وعظ وامر ايلمشدرونيچه اشيادن نهى ايله مشدركه انلر قرأن قدر دريادخى
اكثردر وتحقيق الله تعالى سزلرايجون حلال ايتمشدركه اهل كتاب اولان اهل ذمتدن اذنسز اولرينه كيده سز
ونده نسالرينى ضرب ونده ميوه لرينى اكل ايده سزمادامكه جزيه لرينى سزلره ادا ايدرلر انلر سزدن امين اولوب
كيدرلر وبيورمشدر هرحديثك خيرايسى بوكتاب الله در وهر هدايتك خيرايسى هدايت محمددر وامورلرك
شرايسى صكره دن حادثه اولانلردركه بددر وهر حادث اولان بدعتدر وهر بدعت ضلالتدر وبيورمشدركه
جميع امتم جنته داخل اولورالا كه ابا ايدن داخل اولمز پس ابا ايدن كيدر دينلدكده جواب ايتمشدركه كيمكه بكا
مطيع اولور اول دخول جنتى بولور وكيمكه بكا عاصى اولور تحقيق اول كسه ابا ايتمش اولور وبيورمشدركه كيمكه
حلال اكل ايدوب سنتمله عمل قيلور وانك شرندن ناس امين اولور اول كسه دخول جنتى بولور دينلمشدركه سنك
امتكده بويله كسه تحقيقا بوزمانه ده چوق مشاهده اولنور جواب ايتمشدركه بندصكره برقوم ايجنده انجق
بولنور وبيورمشدركه كيمكه امتمك فسادى وقتنده بنم سنتمله متمسك وعاملدر اول كسه يوز شهيد اجرينه
نائلدر وبيورمشدركه تحقيق اسلام دينى دنيايه غريب كلمش غريب كيدبجيدر طوبى اول غربايه كيم
بندصكره خلقك فساد ايلديكى سنتمى اصلاح ايدبجيدر وبيورمشدركه سزكندى دينكزك امورنى اعلمسز

بندن سؤال ایتمکز وقتا که بن سزه دینکز امورندن برنسنه یی امر ایدرم انی اخذ وقبول ایدیکز
وبیورمشدرکه سزك بریکزك هواسی بنم کتوردیکم احکام شریعته تابع اولمدقچه اول کسه مؤمن عد اولنمز
وبیورمشدرکه بنی اسرائله کان فتنه لر البته بنم امتمه دخی کلسه کرکدر حتی انلردن اناسیله اشکاره زنا ایدن
اولمش ایسه ده بنم امتمده هم انی ایشلین اولسه کرکدر وبنی اسرائل تحقیقا یتمش ایکی ملته متفرق اولمشدر
وتحقیقا بنم امتم یتمش اوچ ملت اوزره تشعب قیلسه کرکدر وجمله سی نار جحیمی بولسه کرکدر الا که ملت واحده
سلامت قالسه کرکدر اول ملت واحده کیمدر دیو سؤال اولنمشدر جواب ایتمشدرکه اوملتدرکه بن واصحابم
کتدیکمز یولده بولنمشدر وانس رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه اول حضرت بیورمشدرکه ای بنم
اوغلنجغم اکر قادر اولورسنکه قلبکده هیچ برکسه یه غل وغش اولمدیغی حالده صباحلیه سن واخشاملیه سن
اویله ایشله کیم اول بنم سنتمدندر حال بوکیم بنم سنتمه محبت ایدن تحقیقا بکا محبت ایتمش اولور وبکا محبت ایدر
ایسه بنمله جنتده قالور وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی
عنه حضرتلری کلوب تحقیقا بزلر طائفهٔ یهودك بعض سوزلرن ایشیدوب بکنمشزدر انلرك بعضیلرن
یازمغه دستور وارمیدر دیدکده اکا بیورمشدرکه یهود ونصاری متحیر ومتهور اولدقلری کبی سزدمی
متحیر اوله جقسکز تحقیقا بن سزه برشریعت مطهره یی بویله کمال اوزره کتورمشمدرکه اکر موسی علیه السلام
حیاتده اولسه ایدی بکا اتباعندن غیری وسع وطاقتی قالمزدی وابن عمر رضی الله تعالی عنهما مکه ایله
مدینه اراسنده برشجره یه کلدکده انك تحتنده برمقدارجه قیلوله یه کیدردی ودیر ایدی کیم اول حضرت بویله
ایدردی وبیورمشدرکه کیمکه بنم سنتمدن اعراض ایدرسه اول کسه بندن دکلدر وبیورمشدرکه هر عملك
برحرص وارزوسی وآردر وهر حرصك برفترتله اوصانمسی واردر پس اول کسه نك که اوصانمسی بنم سنتمدن یکا
کلمشدر تحقیق اول کسه هدایت بولمشدر وکیمك که اوصانمسی غیری نسنه دن قالمشدر تحقیق اول کسه هلاك
اولمشدر وبیورمشدرکه سزك بریکزك قتنده والدین وولدندن وناسك جمله سندن بن زیاده مرغوب ومحبوب
اولمدقچه اول مؤمن عد اولنمز وبیورمشدرکه کیمکه بزم شریعتمزده بندن اولمین فعلی احداث ایدرسه اول فعل
مردوددر صدق رسول الله علیه الصلوة والسلام

(نظم)

هر ایشده ذکر ایدردی اسم رحمان اول کرم کانی
ثنا وحمده پیغمبر ایدی کان اول کرم کانی

اول ایدی مظهر الطاف وعلم وحلمه هم منبع
که حسن خلق ایله طولمشدی اول جان اول کرم کانی

حقك مخلوقنه رفق وتواضع ایلیوب لله
ایدردی جمله خلقه لطف واحسان اول کرم کانی

همان الله ایچون خلقی سوردی بغض ایدردی هم
نه دوست اولمشدی نفسیچون نه دشمان اول کرم کانی

نه کولدی قهقه ایله نه سوکدی نسنه یه هرکز
کوزل سوزلی کولج یوزلی دی پران اول کرم کانی

حیا وحلم ایله موصوف ایدی هم لطف وحرمتله
کلوب یلوارانی قویمزدی کریان اول کرم کانی

قبول ایلردی عذری صوچلیلردن عفو ولطفیله
عظیم الخلق ایدی شفقتلی حنان اول کرم کانی

غنایی سومیوب فقری سوردی فخر ایدردی هم
قیلوب مسکینلری کندی یه اخوان اول کرم کانی

یمالقلر دیکوب اثوابنه نعلین کیوب داخی
واروب هر خسته یه ایلردی درمان اول کرم کانی

هم اهل بیتنك خدمتلرن کندی کورردی خوش
قومشکللرن ایلردی آسان اول کرم کانی

اکر خبز شعیر ومرجمك چورباسی اکا ایچون
اولنسه دعوت اولوردی اومهمان اول کرم کانی

بنردی که دوه کاه آت وکه قاطر کهی مرکب
یالین ایاق یورردی کاه اوسلطان اول کرم کانی

مربع اوتورردی یادیز اوزره یادیکردی دیز
طولو اداب ایدی پیدا وپنهان اول کرم کانی

ییوب اوچ پرمغیله هم یالاردی انی لذتله
ایچردی اوچ نفسده آب ریان اول کرم کانی

سوردی بال وحلوا هم قبق سرکه ثرید اما
طوینجه ییمشدی اربه دن نان اول کرم کانی

مبارك بطننه طاش باغلر ایدی کاهی اجلقدن
فؤادم اولمسون دیر ایدی لرزان اول کرم کانی

سعادتخانه سنده نیجه آیلر یانمز ایدی اود
قناعتله یر ایدی تمر ورمان اول کرم کانی

کوزل ایشلرده صاغ یانن سوردی ایلیوب تقدیم
وضویه اولسه یالبسه شتابان اول کرم کانی

یاتوردی صاغ یانی اوزره یوزی مستقبل القبله
ایدردی هر نفسده غیبی سیران اول کرم کانی

فراشی سختیان ایدی ایچی لیف یصدیغی داخی
کیجه یاتسه ازاویوردی اویقظان اول کرم کانی

اویوردی کوزلری هیچ اویومزدی کوکلی دوستیله
ازلدن حسننه اولمشدی حیران اول کرم کانی

هوادن سویلمزدی نطق پاکی جمله وحی ایدی
درحکمتله ایدی بحر عمان اول کرم کانی

تنی خلق ایچره ایدی کوکلی دوستیله تك وتنها
بولوردی وحدتی کثرتده هر آن اول کرم کانی

صلوة وچوق سلام اولسون اکا هم آل وصحبینه
که قیلمش انلری کندویه یاران اول کرم کانی

کل ای حقی اونوت خلقی حبیب حقدن آل خلقی
که حقدن حسن خلق المشدی مجان اول کرم کانی

نوع رابع) اعتقاد قلبی تصحیح واهل سنت وجماعت مذهبنه تطبیقی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
صحابهٔ کزین وانلره تابعین وائمهٔ دین مبین وسلف صالحین رضی الله عنهم اجمعین جمله سنك اعتقادی
بومنظومه نك مضامیننده نظام بولمشدر

خدا ربم نبم حقا محمد در رسول الله
هم اسلام دینیدر دینم کتابمدر کلام الله

عقاید ایچره اهل سنت اولدی مذهبم جمعا
عملده بوحنیفه مذهبیدر مذهبم والله

دخی ذریتی یم حضرت آدم نبینك هم
خلیلك ملتی یم داخی قبله م کعبه بیت الله

بولنمز ربمك ضدی وندی مثلی عالمده
وصورتدن منزهدر مقدسدر تعالی الله

شریکی یوق بریدر طوغمدن طوغرمدن انجق
احددر کفوی یوق اخلاص ایچنده ذکر ایدر الله

نه جسم ونه عرضدر نه متحیزنه جوهردر
یمز ایچمز زمان کچمز بریدر جمله دن الله

تبدلدن تغیردن دخی الوان واشکالدن
محقق اول مبرا در بودر سلب صفات الله

نه کوکلرده نه یرلرده نه صاغ وصول واول آرتده
جهتلردن منزهدرکه هیچ اولمز مکان الله

خدا واردر ولی وار لیغنه یوق اول وآخر
ینه اول وارلغی درکندیدن غیری دکل والله

بوعالم یوغیکن اول وار ایدی فردوتك وتنها
ذکلدر کسه یه محتاج وهب محتاج غیر الله

اکا حادث حلول ایتمز وبرشیء واجب اولمز کیم
هر ایشده حکمتی واردر عبث فعل ایشلمز الله

حلول ایتمز اوذات عبده هیچ برفرده ظلم ایتمز
عبادك اصلحی لازم دکل کیم خلق ایده الله

اکا برکسه جبریله برایش ایشلده مز اصلا
نه کیم کندی مراد ایلر وجوده اول کاور بالله

انك هر برکمالی بی تغیر حاصل اولمشدر
که یوقدر منتظر اولنه جق هیچ برکمال الله

صفات باکمالیله اودائم متصفدر کیم
قمو نقصان صفتلردن بریدر ذوالجلال الله

سکزدر چون صفات ذاتی علم ایله ارادتدر
حیات وقدرت وخلق وبصر سمع وکلام الله

علیم اولدر که علمینه ایرشمز کسه نك عقلی
احاطه ایلمشدر جمله بواشیایی علم الله

مرید اولدر دیلیجیدر وهر شیء اوزره قادردر
نه کیم دیلر اولور پیدا علی وفق مراد الله

جمیع خیر وشری اول دیلر تقدیر وخلق ایلر
ولی خیری سورانجق که سومز شرلری الله

بصیر اولدر حقیقتده که هپ اشیایه ناظردر
ولی کوزدن منزهدر بصردر من صفات الله

سمیع اولدر ایشیدر هر آوازی سر ایله جهری
منزهدر قولقدن اول صفتدر انده سمع الله

متکلمدر اما اول بریدر دلدن اغزدن
حروف ولفظ وصوتیله دکل وصف کلام الله

ثبوتیه صفاتی کیم نه عینیدر نه غیریدر
قدیم ودائم وذاتیله قائمدر صفات الله

حقك مکرم عبادیدر ملکلر یرده کوکلرده
عوامندن عوام ناسی افضل ایلمش الله

یمك ایچمك هم ارککلك دیشیلك یوقدر آنلرده
حقه هیچ عاصی اولمزلر مطیعدرلر لامر الله

وجبرائیل ومیکائیل واسرافیل وعزرائیل
مقربدر پیمبردر بودردی هب امین الله

حقك يوزدرت كتابى كيم نبيلر اوزره اينمشدر
زبورى ويردى داوده دخى توراتى موسايه
حبيب اللهه قرآنى كتوردى حاجت اولدقچه
دخى بن انبيا حقنده بيلدم عصمت وفطنت
غدرله ذنب وحمق وكذب وكتمان وخيانتدن
نبيلر اسمنى بيلمك ديديلر بعضلر واجب
برى آدم برى ادريس ونوح وهود ايله صالح
دخى يعقوب ايله يوسف شعيب ولوط ايله يحيى
وداود وسليمان ودخى الياس وايوبدر
برينك اسمى ذوالكفل وبرى يونس نبيدر هم
عزير لقمان وذوالقرنين اوچنده اختلاف اولمش
جميع انبيانك اوليدر حضرت آدم
ايكيسنك اراسنده قتى چوق انبيا كلمش
رسالات رسل موتيله باطل اولمز اول قطعا
بزم پيغمبرك احكام شرعى اويله باقيدر
ومعراج نبى حقدر اكا شخصيله مختصدر
جهان جمله جهاتيله واجزاء وصفاتيله
آنك علم ومراد وخلق وتقديريله حادثدر
عبادك اختيارى واردر افعالنده جزئيجه
اول افعالك جميليدر حقك حب ورضاسيله
ثواب افضاليدر حقك وعدليدر عقاب آنك
مقارندر بو فعله استطاعت كيم اوقدرتدر
كه عبدك كندى وسعنده نه كيم اولمزانى اصلا
حرام ارزاقدر هر كس برايچر كندى رزقن هب
اجل وقتنده ميتدر او مقتول واجل بردر
هيولى يوقدر اذهان ايچره برجزؤ اولديغى حقدر
قبرده ميته منكر نكيردرت شئ سؤال ايلر
جوابن ويره نن جانيله جسمى ذوق ايدرانده
بو دنيايه كلن كيدركه قالمز جانلى هيچ كمسه
ويررلر دفتر اعمالنى هر آدمك انده
كتابيله حسابى وار خدانك روز محشرده
كبايرله صغاير اهلنه اول كون شفاعتلر
عمللر وزن اولندقده صراطى كيچمه مز حقدر
كيريجك جنته مؤمنلر آنده چوق بولوب نعمت
وجنتله جهنم شمدى وار اهليله باقيدر
قضا ايله كلور هر خير وشر تكرى جنابندن
وپيغمبرنه كيم اشراط ساعتدن خبر ويرمش
چيقار يردابه سى دجال ويأجوج ايله مأجوجى
كبيره مؤمنى ايماندن اخراج ايلمز داخى

كتبدر آنلرك دردى صحف يوزى كلام الله
وهم انجيلى عيسايه كتورمش جبرئيل والله
يكرمى اوچ ييل اتمام ايليوب قطع اولدى وحى الله
نظافت هم امانت صدق ايله تبليغ حكم الله
منزهدر مبرادر جميع انبياء الله
يكرمى سكزن بيلدردى قرآنده بزه الله
هم ابراهيم واسحاق ايله اسمعيل ذبيح الله
زكريا ايله هارون اخ موسى كليم الله
بريسى اليسع درداخى عيسادر او روح الله
ختامى اول حبيب حق محمددر رسول الله
كه بعضى انبيادر ديرو بعضى ديرولى الله
قمودن افضل واخر محمددر حبيب الله
حسابن كمسه لر بيلمز بيلورانى همان الله
وافضلدر ملكلر جمله سندن انبياء الله
كه اهل محشرى بو شرع ايله فصل ايده جك الله
چيقوب فوق العلايه حقى كورمشدر حبيب الله
هم افعال عبادك خير وشرى جمله خلق الله
كه يوقدر خالق وبارى ايكى عالمده غير الله
او افعال اوزره بولمشلر ثوابى هم عقاب الله
قبيحنده بولنمز نه محبت نه رضاء الله
وجوب ايجابسز حقه بى استحقاق عبد الله
بولنسه استطاعت اولنور تكليف شرع الله
اكا دين ايچره تكليف ايتمشدر اول رحيم الله
وكمسه كمسه نك رزقن آلوب اكل ايده مز والله
وحال يأسن ايمانى دكل مقبول عند الله
كه اول وصف تجزيدن مبرادر دير اهل الله
كه ربك كيم نبيك كيمدر نه دردينك وقبله لك كاه
شاشوب كفار وعاصيلر چكر انده عذاب الله
دخى يوم قيامتده ايدر امواتى بعث الله
كيمينك صاغ الينه كيمنه صولدن معاذ الله
صوررلر هر كسك افعال واقوالن بامر الله
ايدرلر انبيا واهل علم واولياء الله
وكوثرله سكز جنت ويرر مؤمنلره الله
كوررلر شبهه سز آنده نته لكسز جمال الله
جهنم يديدر اهلن يقار دائم اونار الله
بولور خير اهلنى دائم اولور شر اهلنه همراه
ايناندم جمله سن اظهار ايدر وقتنده هم الله
طوغار كون مغربندن چون اينر كوكدن او روح الله
نه كفره داخل ونه طاعتن خبط ايده عند الله

او عصيان ايلمز انى مخلد هم جهنمده
خدا عفو ايلمز شركى والا اندن ادنايى
كبائردن قچان جائز عقاب اولمق صغايرله
قبول ايلر دعايى حق تعالى كندى فضليله
دخى اسلام ايله ايمان ايكيسى شئ واحددر
قموسن ديل ايله اقرار وتصديق ايلدم بالقلب
چودين اعمالى ايماندن محقق بشقه خارجدر
ديم كيم انشاء الله مؤمنم بل مؤمنم حقا
واما تكرينك كندى قولنه معرفت كنجن
وايمان مقلدهم صحيح اولمشدر اما كيم
كرامات ولى حقدر نبيسى معجزاتيدر
بولورلر وقت حاجتده طعام وهم لباس انلر
كهى صو اوزرنده مشى ايدرلر وجد وحالتله
ايرشمز بر ولى هيچ بر نبينك رتبه سنه هم
وافضل اوليا صديق اكبر بعده فاروق
بودردى هم خلافتده بو ترتيب اوزره قائمدر
قلان اصحابدر كيم جمله سنك ذكرى خير اولسون
عشرهٔ مبشره وفاطمه حسن حسين
وغيرى كمسه به عينيله جنتلك دينلمز كيم
واصحاب كرامك جمله سندنصكره امتدن
امام المسلمين سلطان مسلمان حر مكلف هم
ولى هاشملى معصوم افضل اولمق شرط دكلدر كيم
وبر وفاجره اويوب نمازم قيلرم بيله
وخف اوزره حضرده هم سفرده مسح جائزدر
تصدقله دعا مزدن بولور امواتمز نعمت
بيلنمز مشركين اطفالى جنتده مى نارده مى
نه كيم معدومدر اول شئ مرئى عدا اولنمز هم
اصابت عين جائزدر وسحر انسانه واقعدر
دليله مجتهد اول باقوب ايلر اصابت حق
كه حق بردر معيندر وقرآن وحديث انجق
بو ظاهردن اول اهل باطنك دعواسى معنايه
هم استحلال ذنب ورحمت حقدن يأس همده
ولفظ كفر طوعيله وكاهن سوزلرن تصديق
خدا اوتوز ايكى فرضى عبادينه بيورمشدر
شروطى بشدر اسلامك كه توحيد وصلوة وصوم
نمازك شرطى خارجده اولنلر التى فرض اولمش
طشنده كه طهارت ستر وعورت وقتى بيلمكدر
نماز ايچنده تكبير وقيامله قرائتدر
وضونك فرضى يوز يومق يدينى مرفقيله هم

مكر كيم اعتقاد ايلر حلال انى معاذ الله
ديلديكى قولندن هر كناهى عفو ايدر الله
وبى توبه كيدن جائز كبايردن كيچه الله
وحاجات عبادى هم قضا ايلر رؤف الله
جناب حقدن اول هر نه كتورديسه رسول الله
برينه يوقدر انكارم ايناندم شبهه سز والله
پس ايمان ازدياد وناقص اولمز حفظ ايده الله
بو معنا ايله ايمان كسبى ومخلوقدر الله
هدايت قيلديغى معنا ايله وهبيدر اول بالله
اول استدلال عقلى ترك ايله آثم اولور بالله
كسر ازمدت ايچره چوق مسافه اولياء الله
بهائم هم جمادلرله سويلرلر باذن الله
هواده كاه اوچارلر خرق ايدر عاداتنى الله
اكا ايرمز كه اندن ساقط اوله امر نهى الله
وذين النورين دنصكره عليدر اول ولى الله
بو چاريار دنصكره هم افضل اولياء الله
جميع ال واصحاب كرامى سومشم فى الله
بو امتدن بولاره جنت ايله نشهد بالله
او غيبه حكم اولور غيبى نه بيلسون كمسه غير الله
جميع تابعين اولمشدر افضل اولياء الله
قريشى طاهر اولملى ايدوب تنفيذ حكم الله
وفسق وجور ايچون هيچ منعزل اولمز شرع الله
هم آنلرك جنازه سى نمازن قيلرم لله
ومسكر اولميان تمر وعنب صويى مباح الله
وفضل امكنه واشخاص وازمان حقدر اى والله
وكفاره كراما كاتبين ويرمش كريم الله
مكون كائناته بكزه مزشيدر تعالى لله
بشر عقلندن افضلدر علوم انبياء الله
وصكره حكمه باقدقده خطاسن عفو ايدر الله
ه مقدار اولسه ممكن ظاهرينه حمل اولور هر كاه
عدول وهم نصوصى رد واستحقاق شرع الله
عذابندن امين اولمق بو جمله كفردر بالله
كفردر ليكن انكارى يكيدن توبه در لله
قموسن فرض بيلدم بو ينمه الدم بطوع الله
زكوة وحج غنيلر حقنه فرض ايلمش الله
واركانى ايچنده اولديلر هم التى فرض الله
وابدست المق ونيت هم استقبال بيت الله
ركوع وقعدهٔ اخرى ايكيشر سجده در الله
باشه مسح ايليوب ايافلرى غسل ايت ديدى الله

وغسلك فرضى اوچدركيم تمضمضدرهم استنشاق
تيمم ايلمك واجبدر ابدست ايله غسل ايچون
انك ركنى ايكى اورمق شروطى بش برى نيت
وصولمك فرضى اوچ نيتله اكل وشربكى ترك ايتمك
دخى حجك فروضى اوچ برى احرامه كيرمكدر
حرامى اعتقاد ايتمك حرام اندن صقنمقدر
هب اصحاب كرين وتابعين ومجتهدينك
ثوبك اعتقادن بويوزاون بيت ايچره يل حقى
اكريندن كفر عمد اوخطاء صادر اولديسه
دخى شرعه مخالفه اكر افعال واقوالم
نه كيم قيلمش حبيب الله بزه تبليغ واحكامى
ديلم اقرارنى قلبمله تصديق ايلمدم جاندن

اوچنجى جمله اعضاسن يومقدر توبة لله
صوبولنمزسه ياقدرت يوغيسه ديربوشرع الله
صعيد وطاهر وصحيح وبرى عجز عباد الله
فجر طوغدقدن كون باتنجه امساك اولدى امر الله
برى وقفه جبل اوزره زيارت اولدى بيت الله
حلالى هم حلال ايتمك بودرجمله فروض الله
نه كيم واراهل سنت والجماعه جمله اهل الله
بودرحق مذهب انجق بونده ثابت ايلسون الله
بن اوكفرلك جميعندن برى اولدم لوجه الله
بن انلردن رجوع ايتدم وتبت قربة لله
قبول ايتدم انى آمنت بالله وحكم الله
سنك حفظكده ايمانم امانت اولسون اى الله

نوع خامس) آداب فرائض طهارتى وكيفيت اداء صلوتى وصلوة ايچنده اولان شروط وار كان وواجباتى وسنن ومكروهات ومفسداتى سراج الامة وتاج الائمة سرمذهبمز نعمان بن ثابت الكوفى امامز امام اعظم ابوحنيفه رحمة الله تعالى عليه حضرتلرينك اجتهاد ومذهبى اوزره اجمالا بيلديررر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اعاظم علماء مجتهدين واشرف فقهاء حنفيين اتفاق اوزره دعيملرد ركه اياق بولنده اولتورد قدنصكره مقعدنى طاش ايله ويا كسك ايله سلمك سنتدروسلندبكى طاش تك اولمق مستحبدروصو ايله يومق وبرخرقه ايله تجفيف ايتمك وطوتنه صوسيمك والنى برحايطه دلك ايتمك جمله سى ادبدرواكر اطراف مقعده نجاست چوق دكمش ايسه طاش ايله سلمك يتمز صو ايله دخى يومق لازمدروصاغ اليله سلمك ياپوسق مكروهدر صو ايله كركدروعظم وروث ايله وماكولات انسان وحيوان ايله سلمك مكروهدر وقبله يه قارشو اولتورمق ويا اردن ويرمك ويا كونشه ويا ايه قارشو اولتورمق مكروهدر واما آبدستك فرضلرى درتدركه بركره يوزين يومقدر وبركره ايكى قولون مرفقلر ايله يومقدر وبركره باشنك ربعنه مسح ايتمكدر وبركره اياقلرن طوپقلر ايله يومقدر واما آبدستك سنن وادابى يكرميدركه امور وضويه كتديسى مباشرت ايدوب غيريه ايتدرمكدر وابدست اولنده اوچ كره الدن بلكلر ايله يومقدر واول حالده بسم الله العظيم والحمد لله على دين الاسلام ديمكدر ومسواكى استعمال ايتمكدر واغزينه اوچ كره صو ويرمكدر وبرو تنه اوچ كره صو ويرمكدر وبونلرى صاغ اليله ايتمكدر وابدستى آلوركن برمرتفع يردن قبله يه قارشو اولتورمقدر واره سن كسميوب غسل ومسحى برى برينه اولشدرمقدر ودنيا كلامك سويليوب هر عضوك غسلى عقبنده دعاسن اخفا ايله اوقومقدر وابدستى نظم كريمك ترتيبنجه المقدر واصابع ولحيه سن خلال ايتمكدر وهر يونان يرينى دلك ايله اوچركره يومقدر وباشنه قبليو مسح ايتمكدر وقولغنه باشندن ارتان صو ايله مسح ايتمكدر وبوينه ايكى جانبدن اوچ پارمق ظهر يله مسح ايتمكدر وابدستى نيتله باشلقدر ويومغه صاغندن باشلقدر ومسحه التدن باشلقدر والدن واياقلرن يوسغه پرمقلرندن باشلقدر واما ابدستك مكروهلرى درتدركه صاغ اليله سومكدر مكدر واوچدن زياده يومقدر وكونشده ايصمش صو ايله ابدست المقدر وصويى بوزينه پرلك اورمقدر واما ابدستى بوزلرى طقوزدركه ايكى يولدن چقان نجاست ويلدر وبدندن غسلده يومسى لازم اولان يره قان وايرلك وصارى صو چقوب اقمقدر واغز طوليسى قوصمقدر اكر بلغم دكل ايسه ويا توب ياطيانوب اوبومقدر اكر طياق النسه دوشجكلين اولورسه ودلو اولمقدر واوغنمقدر وسر خوش اولمقدر ومسجد ده صوت ايله كولمكدر وعريان حالنده اهليله قوجشمقدر واما غسلك فرضلرى اوچدركه بركره اغزينه صو ويرمكدر وبركره بورتنه صو ويرمكدر وبركره جمله بدننى يومقدر واما غسلك سنتلرى آلتيدركه ابتدا بدننده نجاست وار ايسه انى يومقدر وغسله نيت ايتمكدر وغسل اولنده ابدست المقدر ومضمضه واستنشاقده مبالغه ايتمكدر وبدننى اوچ كره يومقدر وصويى ابتدا صاغ اموزينه وصكره صولنه وصكره باشنه وسائر اعضاسنه دوكمكدر واما غسلك موجبلرى آلتيدركه شهوتله

منى چقمقدر اويانق ايكن اولسون اويوركن اولسون وذكرلك سنت اولد يغى برى فرج عورته دخول ايتمكدر انزال اولمزسه ده ايكيسنه دخى غسل لازم اولورواويقودن قالدقده دوشكنده ياطوتنده منى يامذى بولمقدر وذكرى اوجنده صو بولمقدر اكر ياتديغى وقتده ذكرى حركت اوزره دكاسه وعورت حيضندن پاك اولمقدر ونفاسندن كسلمكدر واما نمازلك خارجنده اولان فرضلرى كه انلره شروط صلوة ديرلر آلتيدركه نماز قيلركن عورت برينى ستر ايتمكدر اركشينك عورت برى نافه سى آلتندن ركبه سى تحتنه وارنجيه دكدر وجاريه نك دخى عورت برى بويله درانك ازيادى ظهرى وبطنى دخى عورتدر وحره نك هر بريرى عورتدر الاكه يوزى والى ايه سى واياقلرى دكلدر وصاچى دخى عورتدركه اورتمك كركدر حتى قريجقده اولورسه وتنها يرده وقرانلقده قيلرسه ده ونيت ايتمكدركه نمازه شروع اوكنجه فرض ايسه نيت ايتدم شو وقتلك فرضنه ديمكدر وسنت ايسه شو وقتلك سنتنه ديسون ونافله ده نيت ايتدم نمازه ديمك يترواما مه اقتدا ايدرسه بوندن غيرى اويدم شو امامه افظنى زياده ايدر ونيت ايتمكدركه نمازه شروع اوكنجه فرض ايسه نيت ايتدم شو وقتلك فرضنه ديمكدر وسنت ايسه شو وقتلك سنتنه ديسون ونافله ده نيت ايتدم نمازه ديمك يترواما مه اقتدا ايدرسه بوندن غيرى اويدم شو امامه افظنى زياده ايدر ونيت ايسه قلب ايله قصد ايتمكدر راسان ايله ديمك لازم دكلدر ديرسه دخى مانع دكلدر ونيتله افتتاح تكبيرينك آره سنى كسميه وقبله يه يونلمكدر ونماز لك وقتنى بيلوب وقتنده قيلمقدر وبدنك ولباسك وايقلرى طوردينى والدرى والنى دكديكى مكانى نجاستدن پاك ايتمكدر وابدست المقدر اكر صو بولنمزسه ويا خسته اولسه ابدسته قادر اولمسه ويا صويى دكرمكدن ازديادمرض خوفى اولسه اول زمان ابدسته بدل تيمم ايلسون يعنى دفع حدث نيتيله پاك وقورى طپراغه ويا غبارلى پاك اشيايه ايكى الى ايه سن ايكى دفعه ضرب ايدوب بريله يوزينى وبريله قولرينى دبرسكارياه مسح واستيعاب ايلسون واما نمازلك داخلنده اولان فرائض كه انلره ار كان صلوة ديرلر انلردن بعضى آلتيدر كه نمازلك اولنده الله اكبر ديمكدر وقادر ايسه اياق اوزره طورمقدر وبر ايكى ركعتده بر رايت قران اوقمقدر وهر ركعتده بر ركوع ايتمكدر وهر ركعتده ايكيشر سجود ايتمكدر ونمازلك آخرنده تحيات اوقويه جق قدر اوتورمقدر واما نمازلك واجبلرى اونبدركه ايكى ركعتده فاتحه اوقومقدر وبرسوره ويا اوچ آيت ويا برا وزون ايت فاتحه يه ضم ايتمكدر وقرائت ايچون ايكى اولسى ركعتلرى تعيين ايتمكدر وايكى سجده يه برى برينك عقبنجه كتمكدر وتعديل ار كان تعيين ايتمكدر يعنى ركوعده وسجوددده وركوعدن قالقوب طوغرلدقده واولسكى سجده دن قالقوب اوتورمقده بركره سبحان الله ديه جك قدر اكلتمكدر ودرت يا اوچ ركعت اولان نمازلرده ايكى ركعتن قيلمقدنصكره برتحيات اوقويا جق مقدارى اوتورمقدر ونماز ايچنده وآخرنده اوتورمقده تحيات اوقومقدر ونمازلك آخرنده بركره سلام ويرمكدر بيرام تكبيرلرى وظهر وعصر لك فرضلرنده قرائى اخفا ايله اوقمقدر ومغرب وعشا وصباح وجمعه فرائضنده امام اولورسه قرائى جهر ايله اوقومقدر ومنفرد قيلرسه جهر واخفا ايتمكده مخيردر وكيجه قيلنان نوافلك جمله سنده مخيردر واما نمازلك سنتلرى يكرميدركه افتتاح تكبيرنده اللرن قالدرمقدر اركشى قوانغى يوسغنه دلك وعورت چكتنه دلك قالدررروسبحانك اوقومقدر واعوذ اوقومقدر وبسمله اوقومقدر وبو اوچنى هر نمازده اخفا ايله اوقومقدر وبسمله يى هر فاتحه اولنده اوقيوب سوره اولنده اوقوميه وسبحانك ايله اعوذ يى انجق اولسكى ركعتده افتتاح تكبيرينك اردنجه اوقويه وقيامده صاغ الين صول الى اوزرينه منفرج الاصابع وضع ايدوب اركشى ايسه سره سى تحتنه قومقدر وعورت ايسه صدرينه قومقدر وفاتحه يى اوقودقدنصكره يا اماممدن استماع ايدركدنصكره اخفا ايله آمين ديمكدر وركوعه ايندكده وسجده يه ايندكده وسجده دن قالدقده الله اكبر ديمكدر وركوعده اوچ كره سبحان ربى العظيم ديمكدر وركوعده اللرن ديزلرن اوزرينه قويوب پرمقلرن اچوب باشن وارقه سن مساوى ايلمكدر وركوعدن باشن قالدرد قده سمع الله لمن حمده ديمكدر امام ايسه ربنا لك الحمد ديمكدر امامه اويديسه وايكيسن جمع ايتمكدر منفرد قيلديسه وسجده ده اوچ كره سبحان ربى الاعلى ديمكدر وسجده ده النن وبورتن ايكيسن يره دكدرمكدر وسجده ده ايكى الى پرمقلرن برى برينه دكدرمكدر وبطنن نخذلرندن چكوب قوللرن يردن قالدرمقدر اركشى ايسه واكر عورت ايسه بطنن نخذلرينه يابندروب قوللرن يره دكرمكدر وتحيات اوقورك اللرن نخذلرى اوزرينه پرمقلرى كندى حالنه قومقدر وتحيات اوقومغه اوتورد قده صول اياغى اوزرينه اوتوروب صاغ اياغنى ديكمكدر اركشى ايسه واكر عورت ايسه ايكى اياغن صاغ جانبندن چقاروب صول اويلغى اوزرينه اوتورمقدر ونمازلك آخرنده تحيات دنصكره صلوات دعاسن اوقومقدر وابتدا صاغنه صكره صولنه سلام ويرمكدر واما نمازلك مكروهلرى التمشدركه نماز ايچنده

بوينن اكوب بقمقدر وثيابندن پابدنندن برنسنه ايله اوينامقدر وسجده يرندن ضرورتسز طاش كيدرمكدر
وپرمغين چتلتمقدر واللرن بوكرنه قومقدر وعذرسز بغداش قورمقدر وبركره يا ايكى كره بر يرن قاشمقدر وخانه
قوللغنده كيوب انكله اكابره وارمديغى ثياب ايله قيلمقدر وآدم يوزينه قارشو قيلمقدر وآتشه قارشو قيلمقدر
امامومه وقنديله قارشو قيلمق مكروه دكلدر واوكنده ويا اوستنده ويا لباسنده حيوان صورتى اولمقدر وكرنشمكدر
واسنمكدر وقفتانن اكننه آلوب قوللرن قولتغندن چقارمقدر وايكى اوكچه سى اوزرينه اوتورمقدر وكوزلرن
يوممقدر وتذلل ايچون اولمزسه باشى اچق قيلمقدر وسجده ده وقعده لرده الى واياغى پرمقلرن قبله دن اكمكدر
وصفده آچق يروار ايكن صف آردنده يالكز طوروب امامه اويمقدر وپرده سز قبره قارشو نماز قيلمقدر ونجاسته
قارشى قيلمقدر وبر عورتله برابر طوروب بشقه بشقه نماز قيلمقدر وايق يولى تقاضاسى وار ايكن قيلمقدر وسجده دن
قالقدقده ديزلرن اللرندن اول قالدرمقدر وسجده ده براياغن قالدرمقدر وافورمكدر وامامدن اول ركوعه
اينمكدر وركوعدن باشن امامدن اول رفع ايتمكدر واندن اول سجده يه كتمكدر واندن اول سجده دن باش
قالدرمقدر وسجده يه اينركن عذرسز اللرن يره ديزندن اول قومقدر وديواره عذرسز طيانوب قالقمقدر ونماز
ايچنده النندن طپراق سلمكدر وايكنجى ركعتده برسوره اتلامقدر وايكنجى ركعتده اولكى ركعتده اوقوديغنك
اوستى يانندن اوقومقدر وبر ركعتده برسوره يى تكرار اوقومقدر فرضده وايكنجى ركعتده اوقوديغى اولكنده
اوقوديغندن اوچ آيت زياده اولمقدر وامام آردنده قرآن اوقومقدر ودلبندى باشنه عذرسز سجده ايتمكدر
وقيامده ايكن عذرسز عصايه ويا ديواره طيانمقدر وركوعه ايندكده ويا قالقدقده اللرن يوقارى قالدرمقدر
وچكنى وقوللرى اچق ايكن قيلمقدر عذرسز واوكندن آدم كچمك احتمالى اولان يرده سترهسز قيلمقدر وآيتلرى
وتسبيحلرى پرمغيله صايمقدر وامام محرابده يالكز طورمقدر اما آيقلرى مسجدده وسجده سى محرابده اولسه
مكروه دكلدر وامام عذرسز محرابك غيريسنده قيلمقدر وامام يالكز الچقده طوروب جمله جماعت يوكسكده اولمقدر
وامام يوكسكده اولوب جمله جماعت الچقده قالمقدر اما بعضسى امام ايله بولنسه مكروه اولمز وبسمله يى وآمينى جهر
ايله ديمكدر وقرآنى ركوعه اينركن تمام ايتمكدر وانتقالاتده مشروعه اولان اذكارى انتقالى تمام اولدقدنصكره
ديمكدر وركوعك وسجودك تسبيحلرينى باشن قالدردقدنصكره ديمكدر وعذرسز ايكى الن يره قويوب درت اللى
اولوب قيام ايتمكدر وقيامده ايكى اياغن برسيومدن زياده برى برندن ايراق بصمقدر وقيامده براياغى اوزرينه
عذرسز طورمقدر وميليله اتكا ايتمكدر وركوعده ايكى اياغن برى برندن ايرمقدر ونمازده اول سجده يرندن
ايراغه باقمقدر وقيامده كاه صاغنه وكاه صولنه اكلمكدر وبرنسنه يى قوقلمقدر واما نمازك مفسدلرى يكرمى
اوچدركه قيلركن سوز سويلمكدر وكندى ايشيده جك قدر كولمكدر واكر غيرى ايشده جكلين كولرسه آبدستى
بيله بوزيلور وآه ايتمكدر وصوت ايله اغلمقدر اكر مصيبتدن ويا اغريدن ايسه اما جنت يا جهنم اكمقدن ايسه
ضرر ويرمز وبوغازين آيتلمق ضرورتسز وساقز چينمكدر وباشن ياصقالن طرامقدر واوچ كره قيلنى قوپارمقدر
وكهله قيرمقدر واوچ كره بريرن قاشمقدر هر برنده الن قالدرمغله بر ركعتده وايكى اياغيله طوارديمكدر وايكى صف
اره سى قدر يوريمكدر وسجده ده ايكى اياغن قالدرمقدر وامامه اويدقده بر عورتله برابر طورمقدر ويا اردنده
طورمقدر اكر امام عورتلره امامتى نيت ايلمش ايسه والا اول عورتك نمازى جائز اولمز وبوزن وكوكسون
عذرسز قبله دن دوندرمكدر وامامنك غيريسى حصر اولسه اكا فتح ايتمكدر ومصحفدن اوقومقدر ويمك يمكدر
وصو ايچمكدر ومعنى بوزيلجقلين قرآنى ياكلش اوقومقدر وسلام المقدر وقصد ايله سلام ويرمكدر اما اخر تحيات
صانوب سهو ايله سلام ويرسه نمازى فاسد اولمز انجق سجدهٔ سهو لازم اولور واما طهارت وصلاتك ادعيهٔ
مأثوره سى بونلردركه ابتدا خلايه دخولندن مقدم اللهم انى اعوذبك من الرجس والنجس ومن الشيطان الرجيم
ديمكدر وعند الخروج * الحمد لله الذى اذهب عنى ما يؤذينى وابقى على ما ينفعنى * ديمكدر وآبدست الوركن
ابتدا تسميه عقبنجه * الحمد لله الذى جعل الماء طهورا * ديمكدر وعند المضمضة * اللهم اعنى على ذكرك
وشكرك وتلاوة كتابك * ديمكدر واستنشاق عندنده * اللهم ارحنى من رايحة الجنة وارزقنى من نعيمها
ولا ترحنى برايحة النار ديمكدر وغسل وجه عندنده * اللهم بيض وجهى بنورك يوم تبيض وجوه اوليائك
ولا تسود وجهى بذنوبى يوم تسود وجوه اعدائك * ديمكدر وغسل يد يمنى عندنده * اللهم اعطنى كتابى بيمينى

وحاسبنى حسابا يسيرا ديمكدر وغسل يد يسرى عندنده * اللهم لا تعطنى كتابى بشمالى ولا من وراء ظهرى
ديمكدر ومسح رأس عندنده * اللهم غشنى برحمتك وانزل على من بركاتك * ديمكدر ومسح اذنين عندنده
* اللهم اجعلنى من الذين يستمعون القول فيتبعون احسنه * ديمكدر ومسح رقبه عندنده * اللهم اعتق رقبتى
من النار ومن السلاسل والاغلال * ديمكدر وغسل رجل يمنى عندنده * اللهم ثبت قدمى على الصراط يوم
تزل فيه الاقدام * ديمكدر وغسل رجل يسرى عندنده * اللهم اجعل لى سعيا مشكورا وذنبا مغفورا وعملا
مقبولا وتجارة لن تبور * ديمكدر وفضل وضوئى شرب عقيبنده * اللهم اشفنى بشفائك وداونى بدوائك واعصمنى
من الوهل والامراض والاوجاع * ديمكدر وتمام وضوء عندنده * اللهم اجعلنى من التوابين واجعلنى
من المتطهرين واجعلنى من عبادك الصالحين واجعلنى من الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون * ديوب انا انزلناه
سوره سن اوقومقدر ونماز قيلركن ابتدا افتتاح تكبيرى عقبنده * سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى
جدك ولا اله غيرك * اوقومقدر وفروضك اوچ يا دودت ركعتلى اولاننده قعدهٔ اولاسنده * التحيات لله والصلوات
والطيبات السلام عليك ايها النبى ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين اشهد ان لا اله الا الله
واشهد ان محمدا عبده ورسوله * اوقومقدر ونوافلك قعدهٔ اولى سنده واخيره سنده وهر فرضك قعدهٔ اخيره سنده
اللهم صل على محمد وعلى ال محمد كما صليت على ابراهيم وعلى ال ابراهيم انك حميد مجيد اللهم بارك على محمد وعلى
آل محمد كما باركت على ابراهيم وعلى آل ابراهيم انك حميد مجيد * اوقومقدر وصلوة وترك اوچنجى ركعتنده قبل
الركوع اوقنان قنوت دعالرى بونلردر * اللهم انا نستعينك ونستغفرك ونستهديك ونؤمن بك ونتوب اليك
ونتوكل عليك ونثنى عليك الخير كله نشكرك ولا نكفرك ونخلع ونترك من يفجرك اللهم اياك نعبد ولك نصلى
ونسجد واليك نسعى ونحفد نرجو رحمتك ونخشى عذابك ان عذابك بالكفار ملحق اللهم اهدنى فيمن هديت
وعافنى فيمن عافيت وتولنى فيمن توليت وبارك لى فيما اعطيت وقنى شر ما قضيت فانك تقضى ولا يقضى عليك
انك لا يذل من واليت ولا يعز من عاديت تباركت ربنا وتعاليت وصل اللهم على النبى محمد واله وصحبه وسلم)
وهر صلوة آخرنده صاغنه وصولنه باشن دوندريكى حالده السلام عليكم ورحمة الله ديوب عقبنجه اوقوسنكه
اللهم انت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والاكرام والحمد لله رب العالمين (فصل ثانى * كنه وماهيت
دنيايى واندن اعراض وابايى ودنيادن مذموم اولان اشيايى واندن مطلوب اولان معنايى سكز نوع ايله بيان وعيان
ايدر (نوع اول) دنيانك فانى ومرغوب ادانى ومكدر وظلمانى وغدار وشيطانى وملعبهٔ حيوانيه وخيالات انيه
اولديغن ايات قرانيه واحاديث قدسيه ايله بلديرر * اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى عبادينه عنايتيله
كندى جناب قربنه دعوتله هدايت ايدوب لذات حيات دنيانه متاع اولديغن طيورمشدر ننكيم كلام قديمنده
بيورمشدركه * زين للناس حب الشهوات من النساء والبنين والقناطير المقنطرة من الذهب والفضة والخيل
المسومة والانعام والحرث ذلك متاع الحيوة الدنيا والله عنده حسن المآب * يبشرهم ربهم برحمة منه
ورضوان وجنات لهم فيها نعيم مقيم * خالدين فيها ابدا ان الله عنده اجر عظيم * وما الحيوة الدنيا الا متاع الغرور
لا يغرنك تقلب الذين كفروا فى البلاد) وما عند الله خير للابرار وما الحيوة الدنيا الا لعب ولهو وللدار الاخرة خير
للذين يتقون افلا تعقلون واعلموا انما اموالكم واولادكم فتنة وان الله عنده اجر عظيم * قل ان كان آباؤكم وابناؤكم
واخوانكم وازواجكم وعشيرتكم واموال اقترفتموها وتجارة تخشون كسادها ومساكن ترضونها احب اليكم
من الله ورسوله وجهاد فى سبيله فتربصوا حتى يأتى الله بامره والله لا يهدى القوم الفاسقين) ارضيتم بالحيوة الدنيا
من الاخرة فما متاع الحيوة الدنيا فى الاخرة الا قليل) قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون
وفرحوا بالحيوة الدنيا وما الحيوة الدنيا فى الاخرة الا متاع) ما عندكم ينفد وما عند الله باق) المال والبنون زينة
الحيوة الدنيا والباقيات الصالحات خير عند ربك ثوابا وخير املا) وتوبوا الى الله جميعا ايها المؤمنون لعلكم تفلحون
وما اوتيتم من شئ فمتاع الحيوة الدنيا وزينتها وما عند الله خير وابقى افلا تعقلون فلا تغرنكم الحيوة الدنيا ولا يغرنكم
بالله الغرور) يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة هم غافلون وانيبوا الى ربكم واسلموا له) وهو الذى يقبل
التوبة عن عباده ويعفوا عن السيئات ويعلم ما تفعلون) اعلموا انما الحيوة الدنيا لعب ولهو وزينة وتفاخر بينكم
وتكاثر فى الاموال والاولاد كمثل غيث اعجب الكفار نباته ثم يهيج فتريه مصفرا ثم يكون حطاما وفى الاخرة عذاب

شديد) قل ما عند الله خير من اللهو ومن التجارة والله خير الرازقين) يا ايها الذين امنوا توبوا الى الله توبة نصوحا كلا بل تحبون العاجلة وتذرون الاخرة وجوه يومئذ ناضرة الى ربها ناظرة) فاما من طغى وآثر الحيوة الدنيا فان الجحيم هى المأوى واما من خاف مقام ربه ونهى النفس عن الهوى فان الجنة هى المأوى) بل تؤثرون الحيوة الدنيا والاخرة خير وابقى) وللاخرة خير لك من الاولى ولسوف يعطيك ربك فترضى) الهيكم التكاثر حتى زرتم المقابر كلا سوف تعلمون ثم كلا سوف تعلمون * وحق تعالى احاديث قدسيه سنده بيورمشدركه * يا ابن ادم افنيت عمرك فى طلب الدنيا فمتى تطلب الجنة من اصبح حزينا على الدنيا فكانما اصبح ساخطا على يا ابن ادم عجبت لمن ايقن بزوال الدنيا كيف يطمئن بها وعجبت لمن ايقن بالاخرة وبقائها ونعيمها كيف يصبر عنها يا ابن ادم عبدتم الدنيا ونسيتم لقائى انما مثلكم كالقبور المجصصة ظاهرها مليح وباطنها قبيح يا ابن ادم انما الدنيا دار من لا دار له ومال من لا مال له ولها يجمع من لا عقل له وبها يفرح من لا يقين له وعليها يحرص من لا توكل له وفى شهواتها يرغب من لا معرفة له فمن اخذ نعمة زائلة وحياتا منقطعة وشهوة فانية فقد ظلم نفسه ونسى ربه وغرته الحيوة الدنيا يا ابن ادم لا تميتوا قلوبكم بحب الدنيا فان زوالها قريب فكل شئ هالك الا وجهى لو رغبتم فى كما ترغبون فى الدنيا لاسعدتكم فى الدارين يا ابن ادم ان اردت حبى اخرج حب الدنيا من قلبك فانى لم اجمع حبى وحب الدنيا فى قلب واحد ابدا لان الضدين لا يجتمعان كما لا يجتمع الماء والنار فى اناء واحد ابدا يا ابن ادم كيف تطمع فى حبى مع حب الدنيا فاطلب حبى ورضائى فى ترك الدنيا وتفرغ لعبادتى املاء قلبك غنى ويدك رزقا وجسمك راحة يا ابن آدم من عرف الدنيا فرفضها خلص ومن عرف الآخرة وسعى لها وصل يا ابن آدم كيف رغبتم فى الدنيا وهى فانية ونعيمها زائل وحياتها منقطعة فان عندى للمطيعين الجنان ابوابها ثمانية فمن طلب رضائى ودار كرامتى فليترك الدنيا ليقنع بالقليل يا ابن آدم تفرغ من الدنيا املاء قلبك محبتى يا ابن آدم الحلال يأتيك قطرة قطرة والحرام يأتيك كالسيل فان تركت السيل واستقبلت القطرة صفى وقتك وقلبك معى يا ابن آدم لا تحزن على ما فاتك من الدنيا ولا تفرح بما اوتيت منها فانها اليوم لك وغدا لغيرك فدع الدنيا واطلب الاخرة فانى اعددت لعبادى الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلبى بشر (نظم

يا راقد الليل مسرورا باوله
كرا لجديدين اقبالا وادبارا
تفرد من الدنيا فانك انما
الفقر شفاء وسوى الفقر مرض
(نظم) انما الدنيا كظل زائل
فاذا ما ذهب النوم بطل
اذا لم يكن لى فى الحيوة عذوبة
ان السلامة فيها ترك ما فيها
بيت ومن ترك الدنيا واصبح زاهدا
وامن بل سرور فى حضور
فان المال يفنى عن قريب
عبدنا نحن خلاق البرايا
وان ركبوا خيولا سابقات
نزلنا فى المساجد والزوايا

ان الحوادث قد يطرقن اسحارا
(نظم) تجرد من الدنيا فانك انما
ستخرج من الدنيا وانت مفرد
العالم كله خداع وغرور
او كضيف بات ليلا فارتحل
نظم) الا انما الدنيا شراب مكدر
فان رحيق الموت احلى واعذب
لا دار للمرء بعد الموت يسكنها
فما للاذى يوما اليه سبيل
(نظم رضينا قسمة الجبار فينا
وعلم الله يبقى لا يزال
اذا افتخروا بديباج وقز
مشينا فى الخلا يوما حفايا
رضينا القوت من خبز الشعير

افنى القرون التى كانت منعمة
خرجت الى الدنيا وانت مجرد
نظم الفقر جوهر وسوى الفقر عرض
والفقر من العالم سر وغرض
او كحلم قد راه نائم
وكل حريص فى هواها معذب
نظم النفس تبكى على الدنيا وقد علمت
الا التى كان قبل الموت بانيها
بيت لاهل الزهد فى الدارين عز
لنا علم وللاعداء مال
نظم) ملوك الارض اصحاب الرعايا
فخرنا بالمرقع والعبايا
وان نزلوا قصورا عاليات
اذا اكلوا الحلاوة والقلايا

(نظم) هى الدنيا اقل من القليل * وعاشقها اذل من الذليل
تصم بسحرها قوما وتعمى * فهم متحيرون بلا دليل

نوع ثانى) دنيا دار بلا وجفا وساحر وغدار وبيوفا ومبغوض ومنفور عرفا وشرفا واخرت عالم ذوق وصفا اولديغن

حضرت

احاديث حضرت محمد المصطفى عليه الصلوة والسلام الاوفى ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه رأفتيله شفقت ايدوب آخرتك برقرار ودنيانك محيل وغدار اولديغن طيورمشدر نته كيم احاديث شريفه سنده تنبيه بيورمشدركه اى بنم امتم واصحابم عيش طيبه اول كسه يتمشدركه دنيا انى ترك ايتمزدن مقدم اول دنيايى ترك ايتمشدر وبيورمشدركه دنياده اويله اوله سنكه كنديكى برغريب يا برمسافر بيله سن وقبور اهلندن عد ايده سن تا كيم تداركلى كيده سن وبيورمشدركه دنيانك حب وطلبى هر كناه وخطانك سر وسببيدر وبيورمشدركه برمؤمنه دنيادن برزياده نسنه اصابت قيلمز الا كه انك درجاتى عند الله نقصان بولور اويله قالمز وبيورمشدركه كيمك كه قصد وارزوسى آخرت اولوب طريقنه كيدر حق تعالى انك غناسنى قلبندن قيلوب امورنى جمع وتسهيلله معينى اولوب دنيايى اكا خدمتكار ايدر وكيمك كه قصد وآرزوسى دنيا اولوب انكله قالور حق تعالى آنك فقرنى كوزى اوكنده حاضر ايدوب امورنى متفرق ومتشتت قيلوب اول متحير قالور ودنيادن اكا كلمز الا كه مقدر اولان كلور وبيورمشدركه هركون برمنادى اوچ كره ندا ايدركه دنيايى اهليچون ترك ايديكز وسز اخرت يولنه كيديكز وبيورمشدركه كيمكه دنيادن كفايتدن زياده اخذ ايلر اول كسه كندى هلاكنى اخذ ايلر حال بوكيم بيلمز كه نيلر وبيورمشدركه دنيايى ترك ايتمك قلب وجسدله راحته يتمكدر وبيورمشدركه ازهد ناس اودركه زينت دنيايى ترك ايدوب عالم بقايى درك ايده ويارنكى كونى عمرندن عد ايتميوب كندويى موتادن صايوب تداركله كيده وبيورمشدركه دنيا مؤمنك زندانيدر وكافرك جنت وسيرانيدر وبيورمشدركه دنيا برساعتدر انى طاعتله كچورمك كركدر وبيورمشدركه دنيا مؤمن ايچون صافى اولمز وانده راحت بولمز نيجه صافى اولسونكه انك زندانيدر وبلاى جانيدر وبيورمشدركه اعجب عجايبدركه دار خلود وحضورى تصديق ايدن مؤمن بودار فنا وغروره نيجه ميل ورغبت ايدر وبيورمشدركه تحقيقا دنيا برلذتلى سبزه وريحاندر حق تعالى انى سزه ويرديكى سزى تجربه وامتحاندر زيرا كه بنى اسرائيله دنيا بسط اولندقده انلر البسهٔ فاخره يه مائل واطعمهٔ نفيسه يه طالب اولوب اشربهٔ لذيذه يه راغب اولمشلردر وانواع فتنه وفساده ساعى وذاهب اولمشلردر وبيورمشدركه مؤمن كندى نفسندن نفسيچون ودنياسندن اخرتيچون وشبابندن هرميچون وحياتندن موتيچون تزود ايله تدارك ايلسون زيرا كه دنياسزلر ايچون خلق اولنمشدر وسز اخرت ايچون خلق اولنمشسز وبعد الموت بردار يوقدر الا كه يا جنت ويا ناردر وابو بكر الصديق رضى الله تعالى عنه حضرتلرى برشربت عسل استيوب شربى عندنده بكاء شديد ايلمشدر بعد السكوت اكا ديمشلردركه نيچون اغلدك جواب ايتمشدركه بركون اول حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينى كوردمكه كندى اوزرندن برنسنه يى دفع ايدردى وانكله بيله بركسه يى كوردم وقت اخرده ديدمكه يا رسول الله سن كندندن دفع ايلديكن نه ايدى كيم بن كسه يى كوره مدم جواب ايلديكيم اول بودنيا ايدى كيم تمثل ايدوب بكا كلدكده انى دفع ايدوب ديدمكه بندن بعيد اول پس اول رجوع ايدوب بكا ديديكه سن بندن خلاص بولدك لكن سندنصكره هيچ كسه بندن خلاص بوله مز امدى بن انكچون اغلرم ديمشدر وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بعض اصحابيله بر اولمش اوغلاق لاشه سى يانندن كچركن اصحابنه ديمشلردركه قنقيكز بو اوغلاغى بردرهمه الورسز ديمشلردركه مجانا دخى المايز پس اول حضرت ديمشدركه والله بودنياسزك عنديكزده بوجيفه دن ارذل واحقردر وبيورمشدركه عبد دينار وعبد درهم وعبد خميصه تعس اولسون يعنى عمل آخرتى قويوب جمع ماله مشغول وملابس حسنه ايله ملتذ ومكبول اولان غافل هلاك اولسون ديو دعا ايتمشدر وبيورمشدركه نار جحيم شهوات ايله محفوف وجنت نعيم مكاره ايله مستوردر يعنى شهوات دنيايه تابع اولان ناره واقع اولور حال بوكيم نارى كوره مز مشتهاسنى كورر ومكاره دين اولان زحمتلره تحمل ايدن كسه جنته داخل اولور حال بوكيم جنته نظر ايتمز انجق زحمتلرى كورر وبيورمشدركه والله بن سزك ايچون فقردن خوف ايتمم لكن خوفم بودركه دنياسزدن مقدم كلنلره بسط اولنديغى كبى سزه دخى بسط اولنوب انلرى هلاك ايلديكى كبى سزى دخى هلاك ايدر يعنى غفلتله دنيايه رغبت ايدرسز وانك جمع حطامنده شغلكز تمام اولوب حق تعالى يه توجه وطاعتكز نقصان بولور ودنيالق سببيله ما بينكزده عداوت حاصل اولور ودعاسنده بيورمشدركه (اللهم اجعل رزق

ال محمد قوتا كفافا وبيورمشدركه اول مؤمن فلاح بولمشدركه رزق كفاف ايله قناعت قيلمشدر وبيورمشدركه ادم اوغلى مالم مالم ديراول مغرور اعتباردر انك مالندن ييوب كيوب افنا ايلديكندن غيرى يا تصدق ايدوب ابقا ايلديكندن غيرى نسى واردر وبيورمشدركه غنى اول دكلدركه متاع دنياسى چوغ اولور بلكه غنى اودركه عطاء حق ايله قناعت ايده بيلور وبيورمشدركه مزارع وبساتين اتخاذ ايتمكز كه دنياده رغبت ايدرسز وبيورمشدركه برسورى قيون ايچنه دوشن ايكى اج قوردك اول قيونه اولان زياننده كشينك دينه مال وشرف حرصنك زيانى زياده چوقدر اما شرفدن مراد شرف جاه وعزت ومناصب وريا ستدر وبيورمشدركه دنيايى ترك ايله كه حق تعالى سكا محبت ايلسون وخلقك يدنده اولان مالندن قطع طمع ايله كه خلق سكا محبت ايلسون وبيورمشدركه ربم بكا عرض ايلمشدركه بطحاء مكه يى التون ايله طولدوره وبن ديمشمدركه لا يا ربى استمم كه دنياده تنعم قيله يم بلكه بركون جائع وبركون شبعان اوله يم تا كيم جائع اولدقده تضرعله سنى ذكر وفكر ايده يم وشبعان اولدقده سرور ايله سكا حمد وشكر ايده يم وبيورمشدركه حق تعالى دنيايى اوچ جزؤ ايدوب برجزؤنى مؤمنه وبرجزؤنى منافقه وبرجزؤنى كافره ويرمشدر پس مؤمن دنياسندن تزود ايدوب طريق اخرته كيدر ومنافق تزين وكافر تمتع ايدوب كيدر وبيورمشدركه بو دنيا محمده والنه لايق دكلدر وبيورمشدركه ناس بالجمله خواب غفلتده اويورلر وقتا كه ميت اولورلر اول وقت اويانورلر وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بركون برحصير اوزرنده ياتوب اندن قالدقده انك جسد شريفنده اثر حصير آشكاره اولديغندن اصحاب كرام اندن استيذان ايتمشلردركه سنكچون برفراش مهيا ايده لم اول حضرت بيورمشدركه بنم بو دنيا ايله ايشم ندر بن بو دنيا ايله دكلم الا كه برراكب مثاليم كه طريقى اوزرنده برشجره تحتنده مستظل اولوب برمقدار مكث ايدر بعده اول شجره يى ترك ايدوب طريقنه كيدر وبيورمشدركه بو دنيا بركوپريدركه همان بوندن عبور ايده سز بونى عمارت ايتميوب كچوب يولكزه كيده سز وبيورمشدركه دنياده مكثكز قدر تداركن ايده سز واخرتده اقامتكز قدر اكا سعى ايده سز يعنى انك عمارتى طريقنه كيده سز وحضرت عيسى عليه السلامه حواريون ديمشلردركه يا روح الله بزه بريركوستر سنكچون برعمارت بنا ايده لم اول حالده بردريا كنارنده ايمش انلره جواب ايتمشكه من ذا الذى يبنى على موج البحر دارا ويلكم الدنيا لا تتخذوها قرارا اى حواريون دنيايى رب اتخاذ ايتمكز كه اول سزى عبد اتخاذ ايتمسون (نظم)

سر حمله خطاها حب دنياست
چو دل بستن نميشايد بدو هيچ
كسى كو دوستدار جاودانيست
عمارت هم نكرد وهم نفرمود
نمى شايد عمارت كرد برآب
مكن زينهار دنيا را عمارت
بكلى دل برازدنيا برادر
نصيبى نيست برفرزند ادم
براه اخرت دنيا بود پل
حقيقت آن كاست ومحض عقباست

ندارد دوست اوراهر كه داناست
سراسر اين جهان دردست واندوه
سزاوار عذاب اين جهان نيست
سراسر اين جهان برروى آبست
وكر كردى شود البته غرقاب
نشان ابلهى اينست حاصل
چو اخر ميشود ويران وابتر
مكن زينهار ميل ازدل بدنيا
بكويم اين سخن ازجزؤ وازكل
كمال دانش اينست اى برادر

نه شايد دوستى را اين عدو هيچ
كه هر دردى بود مقدار صد كوه
محمد كه نكين انبيا بود
اكر برروى آبست اين حبابست
اكر تو مردى وصاحب بصارت
بود با اين دنى بسيار مائل
ازين دنيا بغير از محنت وغم
كذشتن زود بهتر از قدم جا
مجاز آن جزؤى است وعين دنياست
ازين پل تيز وتند وزود بكذر

نوع ثالث) دنيانك كيفيتن وكنه وماهيتن ومحنت ومشقتن را كاميل ايدنك شقاوتن وانى ترك ايدنك سعادتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه احوال دنيا مثال منامات وظلالدر ودنيادار فنا وعنا وزوالدر ودنيادار محنت ومشقت ووبالدر ودنيادار كلال وملال وانتقالدر دنيا مطلقه اكياسدر ومغر ومضر عوام ناسدر ترك دنيا دولت وسعادت عظمادر ورغبت دنيا موجب مقت خدادر دنيا جبر ايتديكنى كسر ايدر ومحبت ايلديكنه قهر ايدر دنيا ظل غمامدر وحلم منام واضغاث واحلامدر وبو واقعه يى واقع ظن ايدن عوام ناس نيامدر دنيا ظل زائل ونوم نائمدر واكا مائل اولان غافل البته نادمدر دنيا منتقلدركه انى برحال اوزره

بولمز

بولمزسن واول سنكله قالسه ده سن انكله قالمزسن دنيا مؤمنك زندانيدر وموت امن وامانيدر وجنت انك مكانيدر كيمكه دنيايى ترك ايدر انك عيوبنى درك ايدر دنيادن جسدك چيقمزدن مقدم قلبكدن دنيايى چقارمق الزمدر عند الله قدر دنيا دنيدر واكا محبت هر بلانك معدنيدر لذات دنيايى ترك ايدن نعيم خلدى بولور وايكى عالمده عزيز ومحترم اولور دنيا برمنقش حيه دركه مسى لين وسمى قاتلدر پس غافل اولان زينتنه مائلدر واندن اعراض ايدن عاقلدر دنيا خرابدر وشرابى سرابدر ونعمتى نقمتدر وصفاسى كدورتدر دنيا افناى ابدان وتجديد آمال ايدر كندى محبندن اعراض ايدر وتاركنه اقبال ايدر دنيا برطبق بالدر ميانته ميل ايدن مكس مثالدر دنيا مثال شبكه طيوردر اكا مائل اولان عاقل دكل توردر دنيا برحلواى مسمومدر حلاوتيله مغرورك حالى معلومدر دنيانه صاحبنه وافيدر ونه شاربنه صافيدر دنيانك نعمتلرى منتقلدر واحوالى متبدلدر اكر اول سندن اعراض ايتمزدن مقدم سن اندن اعراض ايدرسن موت ايرشدكده سلامت چيقار كيدرسن دنيايه واهلنه اعتبار واعتماد اولنمز زيرا كه دنياده واهلنده وفا وصفا بولنمز طالب لقادار شقادن كچر وراغب بقا عالم فنادن قچر فانى اولنى ويركه باقى قلانى اله سن حب دنيا رأس فتن واصل محندر وترك دنيا سر نجاح وسبب فلاحدر فانى يى ترك باقى يى درك ايتمك قدر واردر صحت دنيا سقمدر ولذتلرى المدر (قطعه) چيست سرانكه در حمام هركو پانهاد * بردل غمكين اوبكشايد ازشادى درى * آن بود سرش كه ازاسباب دنيى نيست هيچ * غير طاس وفوطه آن هم ازان ديكرى * عجبدركه نفسنى اوكيم عارف اولور بودار فنا ايله نيجه انسيت ايده بيلور دنيانك غايتى فنادر ودينك غايتى رضادر رغبت اشقيا دنيايه در ورغبت سعدا عقبايه در دنيانك جميع احوالى زلزالدر وملكى سلب وانتقالدر دنيانك كثرتى قلتدر وعزتى ذلتدر جاهل كه دنيايى قبول واختيار ايتمشدر عاقل انى قبول ايتمكدن عار ايتمشدر (بيت) اكر جهانى كوكلدن جدا ايدرسك سن * حضور ذوقله ذكر خدا ايدرسن سن) دنيا امرنده جاهل ودين امرنده عاقل اول بدنكله دنياده اول وقلبكله اخرتى بول يقينى صحيح اولان باقى يى قويوب فانى يى المز وباقى يى بولان فانى ايله قالمز (قطعه) كيم بن وغم عالم ندر جهان قندن * چويمده يم غم باران وناودان قندن * ديار يارمه وارمم نيچون بومز بله دن * مناسبت نه وطن قنده خاكدان قندن * شهوتلرى ترك ايدن پاك اولور وافتلردن سلامت بولور دنيا ايله مصارعه ايدنى اول آلور واندن اعراض ايده نه اول كلور دنيايى اكليان تزهد ايدر وناسى فهم ايدن تفرد ايدر قبله حاجات حضرت حقدر خلقدن استين حرمانه مستحقدر دنيايى ترك ايدنه محنتلرى آسان كلور ودنيادن اعراض ايدن انس وحضورى بولور دنيايه رغبت ايدن راحت بولمز وانى ترك ايدندن اول فوت اولمز موتى چوق ذكر ايدن دنيايه الدانمز وكفاف ايله راضى اولوب نار حرص ايله يانمز وزينت دنيايه رغبتى قالمز دنيايى ترك ايدن نفسنى آزاد ايدر وربيسى رضاسيله كيدر كيمكه الله ايچون برنسنه يى ترك ايدر حق تعالى اكا اندن خيرلى عوض احسان ايدر دنيايى فهم ايدن مصيبتدن ملول اولمز وراحت وسلامت استين دنيا ايله قالمز ومشغول اولمز (بيت) چيست دنيا خاكدانى كهنه ويرانه * غصه زارى محنت آبادى ملامتخانه) كيمكه نفسندن خبير اولور دنيا انك عندنده حقير اولور كيمكه همتى دنيادن منصرف اولور اول نفسنى بيلوب ربيسنى بولور مولاسنه خدمت ايدنه دنيا خدمت ايدر ودنيايه خدمت ايده نى اول استخدام ايدر وكيمكه دنيادن برلذت الور اول اكا البته برغصه اولور هرنه ولادت ايدرسز تراب ايچوندر وهرنه عمارت ايدرسز خراب ايچوندر (بيت) بو دنيا بركهن كروانسرادر) كه بونده نيجه مهمان قوندى كوچدى دنياسنك ظلمكدر زينهار اى يار قوارسن قچار طوررسن طورر قچارسن قوار دنيادن كفاف ايله قناعت دوكنمز دفينه در وطوفان جهانده مثال سفينه در (بيت) اى قناعت تو انكرم كردان * كه وراى تو هيچ نعمت نيست * بو دنيا رغبت واعتبار ايدن ايچون دار محنتدر ولذتلرن ترك ايدن ايچون دار نعمتدر وعبادت ايدن ايچون دار غنيمتدر وعبرتله نظر ايدن ايچون دار حكمتدر ومعناسنى فهم ايدن ايچون دار سلامتدر ورحم مادره نسبتله مثال جنتدر وعالم بقايه نسبتله چاه ظلمتدر زيرا كه دنيا محل ضيق وحرج ومشقتدر وعالم بقا محل وسعت وسرور وسعاتدر ومجلس انس وحضور حضرتدر نظم

كرچنين را كس بكفتى دررحم) هست بيرون عالمى بس منتظم) يك زمين خرم وباعرض وطول

اندر او صد نعمت و چندین اکول
آسمانی بس بلند و پر ضیا
باغها دارد عروسیها و سور
خون خوری در چارمیخ تنکنا
زین رسالت معرض و کافر شدی

کوهها و بحرها و دشتها
آفتاب و ماه و انجم باسها
در صفت ناید عجایبهای آن
درمیان حبس و انجاس و عنا
همچنان کین خلق عام اندر جهان

بوستانها باغها و کشتها
از جنوب و از شمال و از دبور
تو درین ظلمت چه‌ئد را متحان
او بحکم حال خود منکر بدی
زآن جهان ابدال میکویند شان

کین جهان چاهیست بس تاریک و تنک) هست بیرون عالمی بی بوی و رنک
هیچ در کوش کسی زیشان نرفت

کین طمع آمد حجاب ژرف و زفت
بر تو هم طمع خوشیٔ این جهان
تا نهی پا اندرون استان

همچنان که آن چنین را طمع خون
شد حجاب ان خوشیٔ جاودان
چشم جانت روشن و حق بین شود

شد حجابش زین جهان در جای دون
از طمع بیزار شو چون راستان
بی ظلام شرک نوردین شود

نوع رابع) دنیانک حد و حقیقتن و اوچ قسمه قسمتن و تعیین قسم اخرتن و انکله قناعتک کیفیتن و قانعنک راحت و سلامتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه هر نسنه کیم انسان ایچون قبل الموتدر خیر اولسون شر اولسون دنیانک جمله سندن عبارتدر پس انکچون حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دنیایی ذم ایلدکده اندن خیر اولان اشیایی استثنا ایدوب بیورمشدرکه دنیا و ما فیها ملعوندر الا که ذکر الله و تلاوت قرأن و رضاء الله ایچون بولنان اقوال و اعمال و احوال و اعیان جهان ملعون دکلدر حال بوکیم بو استثنا اولنان اشیانک جمله سی ینه دنیادندرکه بو عالمده بولنمشدر و اشیای مذکوره یی دنیای ملعونه دن اخراج ایتمشدر زیرا که عبد ایله بعد الموت اشیای مزبوره مقارن و باقیدر و بیورمشدرکه سزک دنیا کزدن بکا محبتلی اولان اشیا اوچ نسنه درکه بری نسادر و بری خوش قوقلی نسنه لردر و کوزمک نوری نماز ایچنده در و نمازی دنیادن و لذاتندن عد ایدوب اکا ثنا قیلمشدر زیرا که انک قرائت و حرکاتی حواس و مشاهدهٔ ظاهره یه داخل اولمشدر پس بو بیاندن عیان اولان بودرکه هر لذت که بعد الموت انک ثمره سی حاصلدر اولذت ملعون اولان دنیادن دکلدر کرچه اولذت بو عالمده بولنمشدر ینه اول محض اخرت عد اولنمشدر زیرا که دنیا اخرت ایچون مزرعه قیلنمشدر اخرت ایچون اولان اشیا اخرتدن بیلنمشدر و دنیادن بو قسم اولدرکه ممدوح و مقبول اولوب عین آخرت عد اولنمشدر اما اول اشیا کیم لذات عاجله سی چوقدر لکن بعد الموت انلرک قطعا بر ثمره سی یوقدر معاصی و منکرات امثالی و حاجتدن زیاده اولان مباحات اشباه اشیادر و بو قسم ثانیدرکه ملعون و مذموم اولان محض دنیادر و بو قسم ثالث قالمشدرکه اول ایکی قسمک بیننده متوسط اولمشدر و بو قسم باقی مأکل و مشرب و ملبس و منکحدن و مکسب و مسکن و مزرع و مبحثدن مقدار حاجت اولان حظ عاجلدرکه اعمال اخرته معین و شاملدر و بو قسم اولکی قسمه واصل و آخرت حکمنه داخلدر زیرا که اخرت اعمالی بو وسیله لرله حاصلدر پس برکسه اطعمه دن هر نه یی حلال حاضر بولسه انک بر نوعندن نصف بطنیله اکل و شربه اقتصار قیلسه و ملابسدن هر نه یی حلال حاضر بولسه دفع حر و برد ایده جک قدر ثیاب وسطله اکتفا قیلسه و مناکحدن کلیشی کوزل همان بر عاقله عورت آلسه و آنکله قناعت ایدوب قالسه و مساکندن عرض و مالنی صیانت مقداری بر الچق منزلده ساکن اولسه و مکاسبدن تعیش مقداری حیله سز صنعت یا انصاف ایله تجارت قیلسه و مزارعدن کفایت مقداری زراعتله قناعت قیلسه و مباحثدن مالا یعنی سوزلری ترک ایدوب خیر ایله ناطق اولسه و علوم نافعه دن کندی علم حالنی بیلسه تحقیقا اول کمسه لذات دنیایی و رضای مولایی بولور هم حظ دنیایه و هم حظ آخرته نائل اولمش اولور نتکیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه انصاف بطون ایله اکل و شرب ایدیکز که اول نبوتدن بر جزؤدر چونکه بونی بویله بیلدک پس تیقن قیلدک که تحقیقا مذموم اولان دنیا اول اشیادرکه سنی آخرت اعمالندن معزول ایدوب حضور حقدن مشغول ایدر اما هر اول نسنه که حق تعالی یه توجه و طاعتده سکا معیندر اول عین آخرت اولدیغی اهلی عندنده تحقیق و یقیندر کرچه صورتا بو عالمده بولندیغیچون دنیادن عد اولنمشدر لکن حقیقتده دین امورندن بولنمشدر نتکیم بر کامل دیمشدرکه کل ما الهاک عن مولاک فهو دنیاک (مثنوی

چیست

چیست دنیا از خدا غافل شدن * نی قماش و نقره و فرزند و زن * کوزهٔ سر بسته اندر آب زفت * از دل پر باد فوق آب رفت * باد درویشی چو در باطن بود * بر سراب جهان ساکن بود * و حق تعالی عباد ینه هدایتیله حقیقت دنیابش نسنه اولدیغن طیورمشدر نته کیم کلام شریفنده (اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب و لهو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال و الاولاد) بیورمشدر و حق تعالی ینه جمله یه عنایتیله بو خبائث خمسه نک منبعی یدی نسنه اولدیغن طیورمشدر نته کیم قرأن مبیننده (زین للناس حب الشهوات من النساء و البنین و القناطیر المقنطرة من الذهب و الفضة و الخیل المسومة و الانعام و الحرث ذلک متاع الحیوة الدنیا) بیورمشدرکه پس بو اشیاء سبعهٔ مذکوره درکه جمیع خبائث و قبایح انجق بونلرله حاصل اولور حال بوکیم بو اشیاء مذکوره کندی ذاتنده امور مذمومه دکلدر بلکه محللرینه صرف اولندقده جمله سی معین اخرتدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مالی مدح ایدوب بیورمشدرکه غبطه اولنمز الا که ایکی رجله اولنور بری اول کمسه درکه حق تعالی اکا مال اعطا ایتمشدر و اول دخی اول مالدن لیل و نهار انفاق ایدر و بری اول کمسه درکه حق تعالی اکا قرأنی ویرمشدر و اول لیل و نهار انکله عمل ایدر و بیورمشدرکه نه کوزلدرکه صالح کمسه نک حلال مالی اوله پس بو حدیث شریف دخی دلالت ایدرکه مال کندی ذاتنده نه خیردر و نه شردر بلکه خیر و شر انجق نفس رجلدندرکه اکر انی خیره صرف ایدرسه خیر اولور و اکر شره صرف ایدرسه شر اولور پس بالاده تحریر اولنان ایات و احادیث ایله مذموم اولان اول ملعون دنیادرکه اعتبار خدادن جدادر زیرا که (لعب و لهو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر) قلبی حضور حقدن مهجور ایدن اشیادر انکچون حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم لا تتخذوا الضیعة فترغبوا فی الدنیا بیورمسیله بساتین و مزارع اتخاذندن نهی ایتمشدر زیرا که جمیع ناس عبادت ایچون خلق اولنمشدر حال بوکیم سر عبادت ماسوادن فارغ اولان قلب سلیم ایله جلال و جمال معبودی ذکر و فکر ایتمک بیلنمشدر و ضیعه صاحبی ایسه کیجه و کوندز ساعت بساعت باغبانلرک و بوستانجیلرک و ارغادلرک و مرابه لرک و خدمتکارلرک و اعوان بهره مند مکارلرک مکر و خصومتلریله و انلرک کندویه اولان خیانتلریله و مالنی سرقتلریله و بونک کبی انواع افکار و هموم ایله مشحون و اصناف کدورات و غموم ایله محزون بولنمشدر و سائر اموال و اصنافندن هر نسنه کیم قلبی توجه و عبادتدن مشغول و حضور عزتدن معزول ایدر اول نسنه صنعت یا تجارت اولسون ضیعه حکمنده در و انک ذکر اولنمسی اغلب اولدیغندندر زیرا که هر مدار معاشه ضیعه دینلمشدر و حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه اغبط اولیا بنم عندمده اول مؤمندرکه اول خفیف الحاذ اوله و صلوة و صیامدن حظ وافر بوله و سر و علانیتنده ربیسنه کوکلک عبادت قیله و ناس ایچنده مشار بالبنان اولمیوب غامض اوله و رزقی کفاف اولوب انکله صابر اوله و بویله دیوب بعده انک حسن حالندن و قلت مبالاتندن و کثرت طربندن و عدم خوف و حزنندن تعجب ایلدیکندن مبارک ابهامنی وسطاسنه ضرب ایله سسلندروب دیمشدرکه هر آرزوسی مهیا و هر صفاسی مهنادر

نظم

بو وجودک ملکی الدن چقمدن
صورت و معنی ایکیسی یار ایکن
حب دنیایی ضمیرکدن کیدر
نور و ظلمتدن یوغورمشلر سنی
تن مرادی اکل و شرب و ملک و مال
لا جرم ادنی یری ادنی سور
عاریت کوملکدر اون کونلک تنک
عالمک سن جانی هم سلطانی سن
مجمع البحرین سنسن آج کوزک

دور ایام اول حصاری یقمدن
ایکی عالمده الکده وار ایکن
تا اله سن عالم جاندن خبر
جانکی نور اکله ظلمت بوتنی
جان تمناسی جمال ذو الجلال
یعنی تن دنیا و جان مولا سور
بسله جانی عاریت نکدر سنک
حیفدر کیم اوله سن مغلوب تن
جام جمسن هیچه صایمه کندوزک

(نوع خامس) مذموم اولان دنیا غدار و ساحر اولدیغن و مکر و حیله سیله ناسی آلدمقده ماهر اولدیغن و اهل

سعادت كفافه قناعتله انك مكرندن امين اولوب راحت وسلامت بولديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه دنيا بر ساحره دركه كندوسن دائما سنكله ساكن اولور كوستررسن اويله ظن ايدرسنكه اول سنكله ابدا قرار اوزره درحال بوكيم تعاقب ليل ونهار ايله اول سندن فرار اوزره در لكن ساعت بساعت تدريج ايله مرورندن عبورى ظهور ايتمزسن انى صانورسنكه اول سنكله ساكندر كتمز پس عمر دنيا امثال ظل جدار ساكن وپايدار كورينور حال بوكيم مدام حركت اوزره دريورر وعمر ايسه ماء جارى كبى مقيم ظن اولنور لكن بصيرتله باقيلسه دمبدم اقوب كيدر بولنور پس دنياده نيجه اقامت قيلنور (قطعه) اى دل ترا كه كفت بدنيى قرار كير * وين جان نازنين خود اندر حصار كير * جاى مقام نيست جهان دل بدو مده * خودرا مسافرى كن واين رهكذار كير * بو دنيا بر غداره دركه سكا صداقتلر عرض ايدوب محبتلر كوسترر تا كيم سنى كندى يه مائل وعاشق ايدر چونكه سن اكا ميل ومحبت ايدرسن پس اول دمده اول غدارسندن اعراض ايدوب قتلكه قصد ايدر همان دنيا اول عجوزه مثاليدركه جلوه اظهار ايدوب خلقى حسننه حيران ومحبتله سركردان وكندى خانه سنده مهمان ايلدكده مهماننه امان وزمان ويرميوب قصد جان ايدر (بيت اذا امتحن الدنيا لبيب تكشفت * له عن عدو فى ثياب صديق * بو دنيا بر مكاره دركه كندى ظاهرن حطاميله تزيين ايدوب آفات ومحنتلردن ستر وتحصين ايدر تا كيم اهل جهل انك ظاهريله مغرور ومفتون اوله لر وحقيقتنه ايردكده ندامتله مغبون ومحزون اوله لر اول عجوزه كبى كيم كمخا وديبا كيوب زر وزيوره غرق اولور ونقاب لطيف ايله يوزنى ستر ايدوب نزاكتله صالنور تا كيم انك لباس وشكلنه ايراقدن باقنلر مائل اوله لر پس اكر بر طالب اكا غفلتله راغب اولورسه واكا مفارقت قصدين قيلورسه لباسندن عريان ايلدكده عيوبى ظهوره كلور واول طالب ابدا ندامتده قالور (شعر) يا خاطب الدنيا الى نفسها) تنح عن خطبتها تسلم) ان التى تخطب غدارة) قريبة العرس من المأتم) نته كيم منبع فيض لا يزالى امام محمد غزالى عليه رحمة المتعالى ديمشدركه نفسنى وربسنى اونودوب اطعمهٔ نفيسه يه والبسهٔ لطيفه يه ميل ايدوب انلر كبى لذات دنيا ايله مغرور اولان عبدك مثالى اول حاجينك مثاليدركه طريق كعبه نك بعض منازلنده اكلنوب كاهى ناقه سنه علف ويروب كاهى نيجه خدمتلرله انى تنظيف ايدوب الوان زين وپالان ايله تزيين ايدر وكاهى انواع حشيش ايله تربيه ايدوب صوين تبريد ويا تسخين ايدر تا كيم قافلهٔ حجاج انى انده قوپوب كيدر حال بوكيم اول حاجى كعبه دن ومرور قافله دن غافلدر واول باديه ده تك وتنها قالديغندن وناقه سيله صيد سباع اولديغندن ذاهلدر كذلك سالك طريق اخرت اكر تطيب مأكل ومشربيله مكبوب اولوب تزيين ملبس ومسكنيله مشغول اولورسه ونه ايچون خلق اولنديغن اونودوب عبادت ومعرفتدن معزول اولورسه اول كعبهٔ حضوردن دور وبودار وحشتده مهجور اولوب طبيعت ظلمتنده مغرور ونفس وشيطان النده مغلوب ومقهور اولور قالور (مثنوى) در زمين مردمان خانه مكن * كار خود كن كار بيكانه مكن * كيست بيكانه تن خاكى تو) كز براى اوست غمناكى تو) تا تو تن را چرب وشيرين ميدهى * جوهر خود را نه بينى فربهى * تحقيقا عاقل وآكاه اول كمسه دركه كندى نفسى امورنده ودنياسى خصوصنده اصلا برغم چكمز واملن قصير ايدوب صباحه صاحب چقمز وعبادتده قوت بوله جق وراه عرفانه سالك اوله جق مقداردن زياده معيشت فكرين ايتمز پس بو مضمونك مفهومى بودركه سعيد اودركه نه ايچون خلق اولنديغن بيلوب اكا مستعد ومهيا اولوب انك ماسواسندن اعراض واباء ايدر ودنيا امورينه ضرورتى وقتنده انجق حاجتى قدر كيدر وشقى اودركه شهوت وغفلت اكا غالب اولوب نفس ودنيا امورينه طالب وراغب اولور پس اكل وشرب ايله تلذذ وتنعم ايچون ولمس ولبس ايله تعزز وتعظم ايچون عبادتى قويوب تجارته كيدر وسعى واهتمام ايله كار وكسب ايدر لا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم * اللهم نجنى واخوانى مما يقطعنا من جنابك واجعلنا هادين مهديين غير ضالين ولا مضلين وصل اللهم على النبى محمد واله وصحبه اجمعين (نظم)

ای کوکل غفلتدن اکاه اول حذر قیل زینهار || مکر ایدر بیدار خصم اولمش سکا بو روزکار
قسمت میراث خوردر ملك ومالك صاندیغك || حب وملك وجمع ومالی قوی هیچ ایتمه اعتبار

کیمکه

کیمکه وارلقدن فقط بو عالمی بیلمش همان || عشق بحرندن اکا انجق کورنمش برکنار
طمطراق نه فلك شهر عظیم عشق ایله || خیمهٔ صحرادر اول بو پای تخت شهریار
نه فلك جوفنده یوقدر چار عنصر حرمتی || چار عنصر ایچره بو خاکك نه لطف وقدری وار
بویله ادنی خاکدن دستکده موجود اولنه || نافذ اولمز حکمك اول تبدیل اولور بی اختیار
که زبون آسمانسن تا که طالع شمس اوله || که رهین غیم اولورسن تا کیم اولسون قطره بار
بو جهان دار البلادر اول جهان دار السرور || بو جهان بئس القرین واول جهان نعم القرار
زحمت دنیا قدردر نعمت عقبی سکا || غربتك جوری قدر لذت ویرر دار ودیار

* نوع سادس * حب دنیا مانع حضور مولی اولدیغن واندن انواع زهد ایله کوکل خلاص بولدیغن بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت دنیا عبدی مولاسندن قطع ایدوب عبادت وحضورندن عوق ومنع ایدر پس دنیایی کوکلدن دفع ومیانه دن رفع ایتمك انجق تجرد وزهد ایتمکله اولور وبو تجرد وزهد انکچون سکا لازمدرکه دنیایه میل ومحبتك سنی مشغول ایدر اما ظاهریکی طلب وسعی ایله مکبول واما باطنکی ارادت وآرزو ایله مشغول ایدر حال بوکیم ایکیسی دخی حضور وعبادتدن قاطع ومانعدر زیرا که نفس وقلب ایکیسی بردر وبر نسنه ایله مشغول اولدقده ضدندن معزول اولور حال بوکیم دنیا ایله اخرتك مثالی ایکی ضره مثالیدرکه بریسنی ارضا ایدن اوبرینی اغضاب ایدر تحقیقا دنیا ایله اخرت مغرب ایله مشرق کبیدرکه برینه میل ایلدکك قدر اوبرندن اعراض ایدرسن اما ظاهرده طلب وسعی ایله اولان شغل دنیا واقعدر زیرا که حضرت ابی الدرداء رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه عبادتله تجارتك بیننی جمع ایچون معالجه قیلدم جمع اولمدیلر پس تجارتدن اعراض ایدوب عبادته اقبال ایتدم وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه اکر عبادتله تجارت بنم غیرم ایچون جمع اولمق ممکن اولسه ایدی بنم ایچون مجتمع اولوردی زیرا که حق تعالی بکا هم لین وهم قوت ویرمشدر واما کوکلده ارادت وآرزو ایله اولان شغل دنیا محققدر زیرا که (حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم) بیورمشدرکه دنیاسنه محبت ایدن آخرتنه ضرر ایدر وآخرتنه محبت ایدن دنیاسنه ضرر ایدر پس باقی اولنی فانی اوزرینه ترجیح ایدیکز (قطعه) کسی چون بفانی نهد دل زجان * چو اورا زوالی رسد غم بود * چو من دل بباقی نهادم تمام * ازان خاطرم خوب وخرم بود * پس امدی محقق بیلدك که ظاهرك طلب دنیا ایله وباطنك ارادتیله مشغول ایکن سنکچون نه عبادت میسر اولور ونه حضور واکر دنیایی ترك ایدوب ظاهر وباطنکله اندن فارغ اولدکسه سنکچون هم عبادت میسردر وهم حضور اما زهدك حد وحقیقتی دنیادن اعراضدرکه انك ضدی رغبتیدر وزهد ایکیدرکه بری عبدك مقدوری وبری غیر مقدوریدر اما زهد مقدور اوچ نسنه در بری ترك طلب مفقود دنیادر وبری تفریق متاع مجموع دنیادر وبری ترك ارادت واختیار دنیادر واما زهد غیر مقدور زاهدك قلبنده برودت دنیادر وزهد مقدور ایسه مقدمات زهد غیر مقدوردر زیرا که عبد اول زهد مقدور ایله عامل اولوب یدنده بولنمیان دنیالغی طلب ایتمسه ویدنده اولان دنیالغی تفریق ایلسه وافات دنیایی بیلوب انی قلبیله مراد واختیار ایتمسه بو اشیا انك قلبنده لله ایچون برودت دنیایی حاصل ایدوب اول زهد غیر مقدوره مالك اولورکه زهد حقیقی بو معنادر واصعب امور ثلثهٔ مزبوره قلب ایله اولان نفرت وبرودت دنیادر واندن اعراض واکراه وابادر زیرا که نیجه زاهد واردرکه ظاهریله دنیادن زاهد وبارد وهاربدر وباطنیله اکا محبت ومرید وراغبدر پس اول زاهد مشقت شدیده ایچنده نفسیله محاربدر اما اول نسنه که برودت دنیایه باعثدر ذکر آفات مهلکات دنیادرکه عیوبندن باحثدر نته کیم بر عارف دیمشدرکه دنیایی انکچون ترك ایلدمکه عناسی چوق وغناسی قلیل وفناسی سریع وشرکاسی خسیسدر وبر کامل بونی ایشدوب دیمشدرکه بو کلامدن رایحهٔ رغبت فایحه در زیرا که بر کمسه نك فراقندن شکوا ایدن وصالنی طالبدر وبر نسنه یی مکاره شرکاسیچون ترك ایدن منفرد بولسه اکا مائل وراغبدر بلکه قول شامل بو کلامدرکه دنیا عدوی مولا ایکن قلبك انك محبتنه ملازمدر محب ایسه حبینك عدوسنه عداوت ایتمك لازمدر (نظم) ترك این شرب ار بکویی یکدو روز درکنی اندر شراب خلد پوز * یك دو روزی چه که دنیا ساعتیست * هرکه ترکش کرد اندر راحتیست) بر سکان

بکذار این مردار را * خرد بشکن شیشهٔ پندار را * وبر کامل دیمشدر که دنیا اصلنده بر جیفهٔ خبیثهٔ قبیحه مثالدر کورمزمیسنکه اخری قذر وفساد واضمحلالدر لکن ظاهر جیفهٔ دنیا انواع طیب وزیورله وسیم وزر وجوهرله مزین اولدیغندن ظاهریله غافللر مغرور وکامللر اندن زهد ایله دور اولمشدر حال بوکیم دنیانک حرامندن زهد ایتمک فرض عیندر وحلالندن زهد ایتمک نفل وزیندر زیرا که دنیانک حرامی نار وحلالی میته مثالدر انجق ضرورت عندنده حاجت مقداری تناولی حلالدر مثلا بر کمسه شروطیله بر حلوا طبخ ایلسه بعده انک ایچنه بر مقدار سم قاتل طرح ایلسه وانک بو طرحنی بر رجل کورسه واخر رجل کورمسه بعده اول کمسه اول شکرلی حلوایی بر منقش طبق ایله اول ایکی رجلک اوکنه قویسه انده اول سمی کورن رجل اول حلوادن زاهد اولور وانی اکل ایتمک خاطرینه کلمز بلکه اول حلوایی آتش منزله سنده بولور پس انک ظاهر وزینتنه نظرله مغرور اولمز زیرا که انک آفتنی بیلور واما اول حلواده اول سمی کورمین رجل انک منقش ظرفیله ولذت وحلاوتیله مغرور اولوب حرصیله مسرور اولور وزاهد اولان رفیقنه دخل وتعجب ایدرک او حلوادن اخذ وتناول ایدر وهلاک اولور کیدر پس بو حلوا اهل آخرتله اهل دنیانک حرام دنیا ایله اولان احوالنه مثالدر واما حلال دنیا اکرچه سم قاتلدن بعید اولمشدر لکن اول بر حلوادر که بزاق ومخاط امثالی اکراه اولنه جق نسنه لرله طولمشدر وظاهری طیب وحلاوتله زینت بولمشدر پس اول رجل که آنده اوقاذوراتی مشاهد اولور اول اندن اکراه ایدوب زاهد اولور واول حلوادن تناول ایده مز مکر که شدت حاجت عندنده غایت مضطر قالور اول زمان بالضرور اندن حاجت مقداری الور واول رجل که اول حلواده اولان مکارهدن غافلدر آنک ظاهریله مغرور واکا مائلدر واندن زاهد اولان رجله تعرض وتعجب ایدوب اول حلوایی حرص ایله آکلدر وبو مثال اهل بصیرت واهل غفلتک حلال دنیا ایله اولان احوالنه شاملدر وبو ایکی رجل طبع وخلقتده برابر ایکن انکیچون احوالی مختلفدر که بری علم وبصیرتله منکشفدر وبریسی جهل وعمی ایله متصفدر پس اکر اول راغب اول زاهدک بیلدیکنی بیلسه اول دخی انک کبی زاهد اولوردی واکر اول زاهد اول راغب کبی جاهل اولسه اول دخی انک کبی راغب اولوردی پس بوندن ظاهر اولان بودر که فرق وتمییز انجق بصائرله در طبایعله دکلدر وبو بر اصل مفید کلام سدیددر (نظم)

* یوزک طوت بودیزک آیینه سندن سیر قیل انی
* چوسنسن احسن تقویم وحرفک ابجد آدم
* کوکلدن استه جانی حسن تندن کچ که هیچ در بو
* اکر جنت دیلرسن نفسدن کچ کوکلکه کل کیم
نیچون عارف کوکلدن طشره چقسون سیره کیم دائم
* اومعنی کلشنندن کیم دونوب بر صورته باقسه
* جهاندر مزبله سیم وزریدر سنک استنجا
* طمع چون آتش کلخن دیلر زبل زر وسیمی
* بو کلخندن کچن اهل قناعت واردی حمامه
* رجال فقرک ادباریدر اهل دولت اقبالی
مسبب اشناسندن سبب فوت اولسه غم چکمز
نیجه دوستی بولور اول خود پرست نفس پرور کیم
حظوظ نفسی ترک ایت ویر حقوقک حق پرست اول کیم
* محبت اهلنه بی دوست کلشن کلخن اولمشدر
* شیوع کل سر جاوز الاثنین ظاهردر
* پشیمان اولمش رازدرونن کتم ایدن هرکز

که بو صورتکه سن طوتدک نه معنادر انک شانی *
سنکله اولدی مستخرج حساب چرخ دورانی *
کر اولسه شمس جان تابان اولور آفاق مستانی *
جهنم نفسدر بدخو یلریدر نار سوزانی *
اچلمش غنچهٔ دلدن انک یوز بیک کلستانی *
اولور آب روان زنجیر وصحن وباغ زندانی *
اکا دست طمع اورمز اوکیم پاک اولدی دامانی *
انی جمع ایلین اهل طمع خور اولدی کلخانی *
تجرد ایلیوب عزتله پاک اولدی تن وجانی *
حقیقت فقردر دولتله اقبال اولمه نادانی *
که دریادن بتن ریحان نه بیلسون قحط بارانی *
بو کون فرزند وزن استر یارین هم حور وولدانی *
دو عالمدر حرام اول جانه کیم اولمش اوحقانی *
بولان انی ایکی عالمده اولمش مست وحیرانی *
ایکی لبدن نهان طوت الامان سر دل وجانی *
ولی افشای رازک چوغ اولور حقی پشیمانی *

* نوع سابع * دنیا واهل دنیا ونفس وهوا مؤمنه اعدا ومانع طاعت وحضور خدا اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عبد مؤمنی عبادت وحضور مولادن مهجور ایدن موانعدن حذر ایدوب

دور اولمق اهم اموردر حال بوکیم طاعت وحضور حقدن منقطع اولنلر یا دنیا ایله ویا خلق ایله ویا نفس ایله فتور بولدقلری مجرب ومشهوردر اما دنیا سکا لازمدر که اندن زهد ایدوب حذر اوزره اولهسن زیرا که امر اوچدن خالی دکلدر یا سن بصیرت وفطنت اهلندنسن پس بو سکا کفایت ایدر که تحقیقا دنیا سنک صدیق وحبیبک اولان ربکک عدوی مبغوضیدر وسنک قدر وقیمتک اولان عقلک خلاف ونقضیدر یا خود سن عبادتده همت اهلندنسن پس بو سکا کفایت ایدر که تحقیقا دنیانک شوم اولدیغندندر که انی تفکر وارادتسنی خضوع وعبادتدن منع ایلر وار قیاس ایله که وجود نفس دنیا نیجه نیجه منع وقطع ایله سکا نیلر ویا سن جهل وغفلت اهلندنسن نه بصیرتک وار که حق ایله اوله سن ونه همتک وار که اکا عبادت قیله سن تا کیم حضور وانسی بوله سن پس سکا کفایت ایدر که تحقیقا دنیا باقی قالمز یا سن اندن مفارقت ایدرسن ویا اول سندن مفارقت ایدر اکر سن انکله قالسن اول سنکله قالمز ودنیا بویله ایکن انی طلب ایتمکده وعمر عزیزی انکله تلف ایتمکده نه فائده واردر قطعه ذر الدنیا تساق الیک سوقا * الیس مصیر ذاک الی الزوال * وما دنیاک الا مثل ظل * اظلک ثم آذن بارتحال * واما خلق سکا لازمدر که انلردن عزلت ایده سن زیرا که اکر سن خلق ایله اختلاط ایدوب عادات وهوالرنده انلره موافقت ایدرسن قلبک حالنی افساد واخرتک امورنی برباد ایدرلر واکر انلره مخالفت ایلرسن وهوایی ترک ایدوب حقی سویلرسن جفالریله متأذی اولورسن وامور دنیاکی مکدر بولورسن بعده شرلرندن امین اولمیوب عداوتلری فکرنده قالورسن واکر سنی مدح وتعظیم ایتسلرسنکیچون عجب وفتنه دن خوف اولنور واکر سنی ذم وتحقیر ایتسلرسنده اول دمده یا حزن ویا غضب بولنور پس مدح وذم آفات مهلکه دندر که حذر قیلنور بعده قبره واردیغندن اوچکون صکره خلق ایله اولان احوالکی بر کره فکر ایله که سندن نه مرتبه اعراض ایدرلر وسنی نیجه نسیا منسیا ترک ایدوب کیدرلر وسنی بر خیر ایله یاد وروحکی شاد وخرم قیلمزلر کویا که بر کون سنی کورممشلر کبی بیلمزلر پس انده سنکله بر کمسه قالمز انجق حق تعالی قالور که * وهو معکم اینما کنتم * بیورمشدر هیچ ایرلمز چونکه خلق ایله حالک بودر پس غبن فاحش دکلمیدر که بویله قلیل البقا وعدیم الوفا اولان خلق ایله تضییع اوقات عمر ایدرسن واول مولایه توجه وعبادت ایلمزسن که عاقبت اکا رجوع ایدوب کیدرسن زیرا که اول بر صانعدر که جمله یی معطی ومانعدر وجمله سی اندن یکا راجعدر (قطعه) درین نشیمن حرمان مکن بکس پیوند که هر کسی که نهی دل بر آشنائی او * اکر مخالف طبعی تو باشد اوضاعش * عذاب روح بود صحبت ریائی او وکر موافق طبع تو باشد اخلاقش * مذاق مرک دهد شربت جدائی او) واما نفسدن اعراض ایدوب حذر اوزره اولمق ایچون سکا بو کفایت ایدر که انک دنائت همتنی ورذالت حالتنی وردائت ارادتنی وسوء نیتنی مشاهده ایدرسنکه شهوت حالنده مجنون هائمدر وغضب حالنده سباع بهائمدر ومصیبت حالنده طفل بی عوندر ونعمت حالنده مثل قرعوندر واکر جایع قالسه جزع ایلر واکر شبعان اولسه لغو سویلر والحاصل اکر عقلله ناظر اولورسن یقین اوزره بیلورسن که دنیا بر الجق نسنه در که انک اهلی انی آز وزحمتله جمع وخستله حفظ ایدرکن ینه حسرتله قویوب کیدرلر چون تحقیق ایدرسنکه دنیانک هرکز بقاسی یوقدر وانک نفعندن شغل قلب وزحمت بدن کبی ضرری چوقدر پس فضول دنیادن زاهد اولورسن واندن انجق عبادتده قوت بوله جق مقداری الورسن وکدورات ایله مختلط اولان نعمتلر وزینتلرندن اعراض وابا ایدرسن واکا میل ورغبتدن فارغ اولوب قلب سلیم ایله حضور حقه کیدرسن وچون بیلورسنکه تحقیقا خلقک اصلا وفاسی یوقدر ومؤنتلری سکا معونتلرندن چوقدر پس انلردن عزلت ایدوب خیرلریله انتفاع وشرلرندن اجتناب ایلرسن وناس ایله معامله نار ایدوب توجه وطاعتله حضور حقی بولورسنکه خلقی دخی نیلرسن همیشه انک عبادتیله متنعم وکتابیله مستأنس ودرکاهنه ملازم اولورسن پس (من کان لله کان الله له) فحواسنجه اول دخی سنک معینک اولدیغن بیلورسن وخلقدن ایراغ اولدیغن قدر حقه یقین اولورسن وسعادت دارین ایله قرهٔ عینی بولورسن وچون بیلورسنکه تحقیقا نفس اماره بر مکارهٔ پر شردر واول عقل کله عاصی واهل اخرته عدوی اکبردر پس تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام ایله انی مطیع ورام ایدرسن وانک عداوت وشرندن خلاص بولوب کمال عبودیتله متصف اولوب حضور مولایه کیدرسن نته کیم * ابو طالب مکی رحمه الله تعالی دیمشدر که ابدال اولنلر ابدال اولمدیلر الا که جوع وسهر وصمت وعزلت ایله اولدیلر وبر کامل دیمشدر که سرمایهٔ سعادتمز جوعدر که جوعدر یعنی بزم

ایچون حاصل اولان توکل وراحت وتفویض وفراغت وصبر وسلامت ورضا وحلاوت وذوق ومعرفت وشوق ومحبت وعلم وحکمت وحلم وولایت وحضور وقربت وانس وکرامت ووجد وحالت وجذب وعنایت وکمال وسعادت والهام وهدایت ودولت ووصلت جمله سی جوع ایله بولنور وبو مجملات ان شاء الله تعالی فصول آتیه ده تفصیل اولنور وبو ابیات ایله ینه احوال دنیا بیلنور (نظم)

کون وفساد عالمنك شانیدر فنا ... بوشش جهتده غیره تعلق ندر عنا
بیچاره در اودل که ایدر چرخه اتکا ... سرکشته در اوکیم اوله بالینی آسیا
یوقدر وفا بوناسده هیچ ایتمه اعتماد ... جان وکوکلدن ایله همان حقه اتکا
الدانمه بو رسوم وبو عاداته زن کبی ... کرمرد عشق ایسك یتر آزاده لك سکا
قلبك مقید ایلمه صیدمکسله کیم ... عنقا هم اشیانه دراعلا شکار اکا
فرخنده مرغ در دل وعرفان غداسیدر ... جهل استخوانی ویرمه که اکل ایتمز اول هما
نور خدا اولور چو غدا روحه دمبدم ... بونان وآبی یوکلمه اولمز اکا غدا
دل ویرمه بو حیاته صقین قیلمه اعتبار ... کیم سنده عاریتدر آنی هم الور خدا
ویرحقه بو امانتی سن زنده اول ابد ... آب بقا ایله طولیدر کاسهٔ فنا
موت ارادیدر چو سکا آب زندکی ... مت قبل ان تموت بیورمش اورهنما
مت بالاراده قوی امل وآرزولری ... کیم تحیی بالطبیعه فلاطون ایدر ادا
دل کامی اوزره موت اولور آسان مثال نوم ... تاریخ مولد کدر او معناده مرحبا
کر بو لباس عاریه دن عاری اولسه جان ... خلقی منا سبنجه بولور حلهٔ وقبا
یاندکسه بو جحیم طبیعتده مژده کیم ... قلبك بهشت نقدك اولوب جان بولور نوا
بردر ایکی جهان وبر آیینه در همان ... ظهری بو عالم اولدی یوزی عالم لقا
بو سمتی فرقت اولمش او سمتی جهان وصل ... بو سمتی ظلمت اولمش او وجهی قوضیا
بو یوزده محنت والم اول یوزده ذوق جان ... بو یوز قو کدورت واول یوز قو صفا
ایینه جی مکدر ایدر بر یوزك انك ... کیم اول کدردر آینه یه مایهٔ جلا
دارینی حق بر آنده نیچون ویرمز ادهمه ... کروهم اولنسه بخل اکا اول فکردر خطا
لیل ونهار جمع اولامز بر زمانده کیم ... جمع ظلام ونور دکل ممکن وروا
حق جهان فانیه دل ویرمه فانی اول ... تا عالم بقا ده بوله جان ودل بقا

نوع ثامن) دنیادن واهلندن اعراض وابا ایتمه یی ونفسنی قویوب کوکلدن ایچری مولایه رجوع ایدوب کتمه یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که کیمکه دنیادن زهد واعراض ایدوب مولاسنه توجه ورغبت ایدر حق تعالی اکا عنایت ایدوب معرفت ومحبتی اعطا واحسان ایدر وحضور وانسیله انی خرم وشاد ایدر واندن راضی اولوب مکانن روضهٔ رضوان ایدر وکیمکه مولاسنی اونودوب ذکر وفکردن اعراض ایدوب دنیایه واهل دنیایه تماما میل ومحبت ایدر ونفسنه تابع اولوب هواسنجه کیدر حق تعالی اندن اعراض ایدوب عنایتنی سلب ایدر ونفسنه اصمرلیوب اکا قهر وغضب ایدر ودنیاده نصیبن انجق لقب ایدر وعقباده انی جهنم نارینه حطب ایدر نته کیم تواتر تفاسیر ایله حکایت اولنمشدر که حضرت موسی علیه السلامك زماننده بلده مز ارضروم رفعت لزومك جانب جنوبنده بیوك ایرلی شفوه نامیله مشهور عالم اولان جبل اعظمك ذروهٔ اعلاسنده انزوا قیلان اکابر اولیادن اولان بلعم بن باعورا سمیله شهرت بولان مقامات اولیادن اویله بر مرتبه یه نائل اولمشدر کیم نظر ایلدکده رؤیت عرشه قوت بولمشدی وانك زله سی انجق بو اولمشدر که دنیایه واهل دنیایه میل ایدوب حضرت موسی علیه السلامه عصیان ایله مخالف کتمشدر پس حق تعالی اکا قهر ایدوب معرفتنی اندن سلب ایتمشدر وحضورندن طرد ایدوب مثال کلب ایتمشدر نته کیم حق تعالی فرقان مبیننده اکا فمثله کمثل الکلب دیوب ابد الاباد انی بحر ضلالته اویله دوشرمشدر که ابتدای امرنده مجلس وعظنده اون ایکی بیك دوات

وقلم ایله متعلملر انك الهامات ربانیه سیله علوم لدنیه سندن استماع ایلدکلرین یازارلر ایکن اخر امرنده غرق بحر هلاك اولوب عالمك صانعی یوقدر دیو کتب تصنیف ایدنلرك ابتداسی اولمشدر نعوذ بالله من غضب الله پس ایمدی بو دنیانك نه مرتبه خبیث وشوم اولدیغن وار قیاس ایله که اکا میل ورغبت ایدن علما وصلحایی نه بلالره دوشورر ومتنبه اولکه امر خطیر وعمل پر ریا وتقصیردر ونافذ ایسه خبیر وبصیردر وانجق ربکه عبادت قیل که اول سکا هادی ونصیردر ودنیایی واهلنی ترك ایله که افاتی کثیردر واکر خلق احوالکه واقف اولسه لرکه سن انلر ایچون عاملسن ورضالرینه مایل سن وخالقکدن غافلسن تحقیقا انلر سکا بغض وعداوت وطعن واهانت ایدرلر انلردن نیه نائلسن پس اویله بر کریم الله ایچون خلوص ایله عامل ورضاسنه مائل اولکه عملك مقبول وسعیك مشکور اوله وسندن راضی اولوب سکا محبت قیله وسنی جمله دن مستغنی ایدوب سکا عون وعنایتیله کفایت ایده وسنی هر حالده حفظیله صیانت ایده اکر ارادت وسعیکی رب العباد ایچون مجردا یتمیوب عملکده رضای عبادی مراد ایدرسن اول مقلب القلوب قلوبی سندن اعراض وعبادن نفرت ایتدرر پس بو وجهله سکا سخط الله وسخط ناس حاصل اولوب وقلبك حرمان وخسران ایله قالور کل بو وفاسز ناسی اونودوب اول ربکه عبادت قیل که سنی یوغ ایکن وار ایتمشدر بعده حسن تربیه لریله جمله دن ترجیح واختیار ایتمشدر بعده حسابسز نعم ظاهره سیله والطاف باطنه سیله سنی برخوردار ایتمشدر زیرا که دنیایی وخلقی ترك ایدوب هوایی نفسندن کچن قلبندن مولاسنه کتمشدر واخلاص ایله مراقبه ایدن نسیان حظوظ ایله حضور حقه یتمشدر وما سوا قیدندن ازاد اولوب هر ایشی انکله یتمشدر (ع) الله بسدر باقی هوسدر

(نظم) لکل شیء اذا فارقته عوض * ولیس لله ان فارقته من عوض نظم

سکا ای دل فلکلر کرچه ظاهر سایبان اولمش ... ولی سن سنده سیر ایتکم مقامك عرش جان اولمش
اوقاف قربی قویدك بو قفسده حبس اولوب قالدك ... روامیدر که عنقانك یری بو خاکدان اولمش
پر آچ شوقیله پرواز ایله جان افلاکی اوجنده ... چو عنقاسن سنکیچون اوج افلاك اشیان اولمش
نهاد کده ایکی قوت وادراکی وتحریکی ... بری اعضاده قدرتدر بری علم جنان اولمش
جناح آچ بو ایکی قوتله پرواز ایله سن سنده ... قدیمی اشیانك سیر ایدرسن خوش جهان اولمش
قفسده کرچه خسته بسته پردر مرغ جان اندن ... خلاص اولدقده سیر ایتکم همای پرفشان اولمش
نه قاصر عقلدر اولکم صانور عالم بودر انجق ... فلکلر بو فلکلر در جهان یا بو مکان اولمش
او وادیلرده کیم عشق اهلی راه عشقه کتمشدر ... او یولده بو فلکلر چون غبار کاریان اولمش
جهان عشقه داخل اولسك اندن بو ایکی عالم ... کورینور صانکه بر صحراده بر سنك نشان اولمش
خطوط شش جهت اندن کورینور نقطهٔ موهوم ... کرات نه فلك مرکز کبی اندر میان اولمش
او عالمده بو سنك وخاکی لعل وزر بولورسن هم ... او عالمده قو خاری کوررسن کلستان اولمش
نه وادیده خرامان اولسك اندن شاد وخرمسن ... نه یرده قالسك اندن دل کوررسن کامران اولمش
یوغ انده درد وغم خوف وخطر موت ومرض اصلا ... دمادم هر دل وجان اول جهانده شادمان اولمش
کهی قدوسیان ایلر سکا کوکلنجه عزتلر ... بولورسن که سکا روحانیانی میهمان اولمش
ایدرسن میزبانلق عشرت ارواح عشاقه ... هم ارواح مجردر وحکه خوش میزبان اولمش
بو دنیاده بو مهمان اوخشه مقلر فکره کلدکجه ... خجالتلر چکرسن کیم قصورك چوق یمان اولمش
او مهمانخانهٔ خاص الهیدن شرف بولسك ... کوررسن غیرتك انی قودن پاسبان اولمش
سنی سن آنده بولمزسن اولورسن عشق ایله محرم ... اوکیم فانیدر اول دوستیله باقی جاودان اولمش
کوکلدن اول جهانه یول دکل دورودر ازاما ... انی اول بولدیکیم عالمده هر سودی زیان اولمش
ایکی عالم یولی بر خطوه در عشق اهلنه انجق ... وجودندن کیچن اول عالمه بر آن روان اولمش
بر ایاق جسمه باص اول بر قدمده جان ظهور ایلر ... انکله دلده ساکن اول که جسم اهلی روان اولمش
کر اولسه عشق روحانی ندر لذات جسمانی ... که عاشق وجد وحال استرتنی بار کران اولمش

عجب دولتدر اول کیم راحتی بی رنج وزحمتدر
وجوداستخوان انجق بوخ ومغز ایچوندر اول
اول ایله کیم عبادتدن مرادی حور وغلماندر
اگرچه بستهٔ کون ومکاندر بوتن خاکی
همای جانکه پرواز هوای لازمان استر
طلسم صورتك کسری دکل تمکن بوقوتله
صدای طبل فتح قلعهٔ دل عشق نامیدر
جلای ژنك دلدر هرکدورتدن صفا کسب ایت
زرناقص عیاری یوقه ده زرگر کداز ایلر
اگر یوغ اولسه واراق غل وغشی نقد قلبکدن
چیقر شهر بدندن شهریار شهوت وخشمی
پس اندن نخوت وکبری کوکل ملکندن اخراج ایت
تواضع ایله مخلوق خدایی سندن اعلا بیل
نمازاولمش انکچون مؤمنك معراجی هرساعت
نمازورضهٔ عارف که حفظ حقدر اول صانمه
رضای حق ایچوندر دائما افعال واقوالی
کتاب وسنتی حفظ ایت عمل تخمن زراعت قیل
چو بولدك نور قرآنی نه حاجت علم یونانی
اولوم عشق ایله یکدر زنده اولمقدن بوعقل ایله
اگر عرفان وبرهانك دیلرسن فرقك اندن بیل
کوزلك بندایله تاهر قیل دیبندن برکوزا چلسون
بهشتك وارایکن دوزخده سن کریان وبیملرسن
بهشت عدن ایکن دل قیلدك انی دوزخ سوزان
تعلق کس تو خواهشدن ازاد اول جمعمدن
کوزم تاکی بوخارستان صورتدن کل استرسن
امید ذوقله تلخ ایتمه کاملك قوی بولدانی
کچن وحشت جهاتشدن بولور جمعیت خاطر
بوخود بیندلك جهانن قوی کوکلدن بیخود اول ذوق ایت

سنی الداتمسون الوان صورت قلبکه باق کیم
قوصورت زینتك قلبك کوزل خویلرله تزیین ایت
کوزل صورتلر اشکالنه کیم سن بویله حیرانسن
نه حسن واطلسی وار بوآب وکل جسمك بوعالمده
جهان عشقه کل دل دیده سیله انی سیرایتکم
اوحسن معنویدن پرتو المشدر بوصورتلر
قوخوف وکدورت شرلنوغفلتدن ایدرنشئت
بصیرت دیده سن اج عالمك معنا سنی سیرایت
هب اشیا پرتوی انوار حسن لایزالیدر
صفای کوهر ولعل وکل ومل رنکنی سیرایت
رخ نقش نباتی سیرایت ازهار فواکهدن

جمال نفس ناطق جلوه سن سیرایله انساندن
تماشای جمال نفس کلی قیل فلکلاردن
جمال عقل کلی کندی جانکدن تماشاقیل
جمال لایزالی جان کوزیله دلده سیرایله
چون ابراهیم سن دوش نار عشقه نور محض اول کیم
طوغارسن مادرایامدن وحدت ظهورایلر
بوالفاظ اتش معنی دخانیدر درونمده
فهیم زنده دلدر باعث انشاده اشعارم
فقیرالله که اسمعیل تلوی غوث عالویدر

که ناز وشیوه وغنج ودلال هرجوان اولمش
که تدویرایله افلاکی اونور اختران اولمش
که اول تشویر وشوق ووجد وحال عاشقان اولمش
که عقل کل ایله حیران اونور مستعان اولمش
کوررسن هرسرمویك چوشاخ ارغوان اولمش
ازلدرهم ابد برشئ دوطفل تو امان اولمش
که پیرعشقدن کالك بیانی نکته دان اولمش
سوزم یوق مرده دل اباطله نطق اندن نهان اولمش
اوروح پاکه ابراهیم حق ترجمان اولمش

فصل ثالث * محل فیوض عرفان درون دل وجان انسان اولدیغن وماسوایی اونودوب حظوظ نفسی تویان حضور وانسی قلبنده بولدیغی وقلب انسانك تعریف وماهیتن واحوال وخاصیتن وعقلك حد وحقیقتن وقلبه نسبتن بیدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) موضع فیوض عرفان درون قلب انسان اولدیغن ایات بینات قرآنیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی کندی مرحمتیله عبادینی کندیلردن ایراغه آتمشدر وکمال رأفتیله دوات ومعرفت ومحبتینی وسعادت حضور وقربتینی انلردن دریغ ایتمشدر انکچون محل عرفانی درون دل وجان انسان قیلدیغن وکندی ذات پاکیله قلوبه قریب ورقیب اولدیغن وارواح انی هدایتیله تنهالکسز بولدیغن جمله یه بشارتیله طیورمشدر تنه کیم کتاب کریمده لطف وعنایتیله بیورمشدر * واذ قال ربك للملائکة انی جاعل فی الارض خلیفة) هوالذی جعلکم خلائف فی الارض واذا سألك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوة الداع اذا دعان فلیستجیبوالی ولیؤمنوابی لعلهم یرشدون واعلموان الله یحول بین المرء وقلبه وانه الیه تحشرون انه علیم بذات الصدور ان ربی قریب مجیب (واذ قال ربك للملائکة انی خالق بشرا من صلصال من حماء مسنون فاذا سویته ونفخت فیه من روحی فقعوالهساجدین ولقد کرمنا بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر ورزقناهم من الطیبات وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا ویسئلونك عن الروح قل الروح من امر ربی وما اوتیتم من العلم الا قلیلا) والله خلقکم من تراب ثم من نطفة ثم جعلکم ازواجا وما تحمل من انثی ولا تضع الا بعلمه والله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون شیئا وجعل لکم السمع والابصار والافئدة لعلکم تشکرون) الم تروا ان الله سخرلکم ما فی السموات وما فی الارض واسبغ علیکم نعمه ظاهرة وباطنة فانهم عدو لی الارب العالمین الذی خلقنی فهو یهدین والذی هو یطعمنی ویسقین واذا مرضت فهو یشفین والذی یمیتنی ثم یحیین الذی اطمع ان یغفر لی خطیئتی یوم الدین ربی هب لی حکما والحقنی بالصالحین واجعل لی لسان صدق فی الاخرین واجعلنی من ورثة جنة النعیم واغفر لابی انه کان من الضالین ولا تخزنی یوم یبعثون یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم) ثم جعل نسله من سلالة من ماء مهین ثم سویه ونفخ فیه من روحه وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون والله خلقکم وما تعملون) وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس به نفسه ونحن اقرب الیه من حبل الورید افرایتم ما تمنون ءانتم تخلقونه ام نحن الخالقون ما کذب الفؤاد ما رأی وهو معکم ایما کنتم والله بما تعملون بصیر قل هوالذی انشأکم وجعل لکم السمع والابصار والافئدة قلیلا ما تشکرون (بیت) استه سنده اوردوستکی سن هاسن * ماسوایی قوی انی بول تنها * استه سنده انی که اول معنی * ایاش جمله عالمی رعنا * استه سنده انی که ربکدر * هم اردر نور جمله ارض وسما * استه سنده انی که چرخ فلك * اندن اولمش بورقص ایله شیدا * استه سنده انی که جمله نبات * اندن المش هزار نشو ونما استه سنده انی که جسمه ویرر * روح وادر الحس اولور دانا * استه حق انی که باقیدر * هالك وفانیدر تواشیا * نوع ثانی * محل عرفان قلب انسان اولدیغن وقلبنده ایجری توجه ایدن حضور وانسی بولدیغن احادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسون که اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی عبادینه عنایت ازلیه سیله احادیث قدسیه سنده بیورمشدرکه لا یسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن اللهم الین الورع یا ابن آدم سافر فی نفسك تجدنی فی اول قدم یا ابن آدم من حرم من سفر الباطن ابتلی بسفر الظاهر

ولا يزداد منى الا بعدا يا ابن ادم ان فى جسدك مضغة وفى المضغة قلبا وفى القلب روحا وفى الروح سرا وفى السر نورا
وفى النور انا يا ابن آدم انا مكون الاكوان وليس لى مكان سوى سر الانسان يا ابن ادم من اعرض عن الدنيا فقد
اقبل على الاخرة ومن اعرض عن الاخرة فقد اقبل على ومن اقبل على فقد دخل من الجسم الى الروح ومن الروح
الى السر فوصل الى يا ابن ادم من اراد ان يدخل حضور حضرتى فلا يلتفت بالملك والملكوت والجبروت
فمن رضى بواحدة منها فهو من المطرودين عن حضور حضرتى لان المعراج هو العروج عما سوائى والانس
بلقائى فان لى عبادا لم اخلقهم للجنة ولا للنار ولا للثواب ولا للعقاب بل خلقتهم لمحبتى وهم اهل البقاء المحترقون
بنور اللقاء عبدى انا لك فانت لمن وانا معك فانت مع من عبدى ان اتيتنى بنفسك فلك رضائى وان اتيتنى
بقلبك فلك جمالى ولقائى يا داود انا بدلك اللازم فالزم بدلك اللازم يا ابن آدم انا الا انظر الى صوركم ومحاسنكم بل
انظر الى قلوبكم ونياتكم لو لا حب الدنيا يحوم على قلب ابن ادم لنظرت الى ملكوت السماء ولو لا الاسباب
لحجب قلب ابن ادم لوجدنى قريبا منه ايدا يا ابن آدم من تقرب منى شبرا تقربت منه ذراعا ومن تقرب منى ذراعا
تقربت منه باعا ومن اتانى يمشى اتيته هرولة لا يزال عبدى يتقرب الى بالنوافل حتى احبه ومن احببته كنت
سمعه الذى يسمع به وبصره الذى يبصر به ولسانه الذى ينطق به ويده التى يبطش بها ورجله التى يمشى بها فبى
يسمع وبى يبصر وبى ينطق وبى يبطش وبى يمشى ولئن سألنى لاعطيته ما تقرب الى عبدى بمثل اداء ما افترضت
عليه يا ابن ادم انا اتقرب اليك بسترعيوبك وانت تهرب منى بالغفلة عنى يا ابن ادم لو ان اخوانك وجدوا رايحة
ذنوبك لما جالسوك وانا الستار الحليم يا ابن ادم اذا اصبحت اصبحت بين نعمتين عظيمتين لا تدرى ايتهما
اعظم عندك اذنوبك المستورة عن الناس ام الثناء الحسن عليك منهم ولو علموا ما اعلم منك لما كلمك احد من
خلقى وانا الغفور الرحيم يا ابن آدم ما تكلمت كلمة ولا نظرت نظرة ولا سمعت صوتا ولا شممت رايحة ولا بطشت
شيئا ولا مشيت خطوة ولا تفكرت خطرة ولا تألمت بحزن ولا تلذذت بسرور الا وانا سمعك وحاضر عندك
ومطلع عليك وناظر الى قلبك وقريب منك ورقيب على كل ذرة من ظاهرك وباطنك ومحيط بك وحفيظ عليك
ومتصرف فى جميع امورك فاشكرلى واعبدنى وهلم الى وتوكل على وفوض الى وارض عنى ارض عنك واحبنى
واكفيك فتجدنى معك ايما كنت ان كنت لى كنت لك بقدر ما تكون لى اكون لك

انا المطلوب فاطلبنى تجدنى	وان تطلب سوائى لم تجدنى	انا المقصود لا تقصد سوائى
كثير الخلق فاطلبنى تجدنى	انا الرب الذى يخشى عذابى	جميع الخلق فاطلبنى تجدنى
انا المعبود لا تعبد سوائى	انا الجبار فاطلبنى تجدنى	انا الله الذى لا شئ مثلى
انا الديان فاطلبنى تجدنى	انا الملك المهيمن جل قدرى	عظيم الملك فاطلبنى تجدنى
انا ملك الملوك وكل ملك	لى الميراث فاطلبنى تجدنى	انا قبل الدهور وقبل قبل
وبعد البعد فاطلبنى تجدنى	انا الوهاب يا عبدى سريعا	وفى العهد فاطلبنى تجدنى
انا للعبد ارحم من اخيه	ومن ابويه فاطلبنى تجدنى	تجدنى فى سواد الليل عبدى
قريبا منك فاطلبنى تجدنى	تجدنى فى سجودك حين تدعو	وحين تقوم فاطلبنى تجدنى
تجدنى راحما برا رؤفا	بكل الخلق فاطلبنى تجدنى	تجدنى واحدا صمدا عظيما
كثير البر فاطلبنى تجدنى	تجدنى مستغاثا بى مغيثا	انا القهار فاطلبنى تجدنى
تجدنى واسعا بالخلق عبدى	انا الخلاق فاطلبنى تجدنى	اذا للهفان نادانى كظيما
اقل لبيك فاطلبنى تجدنى	اذا المضطر قال الا ترانى	نظرت اليه فاطلبنى تجدنى
اذا عبدى عصانى لم يجدنى	سريع الاخذ فاطلبنى تجدنى	وان هو تاب لى تبت عليه
انا التواب فاطلبنى تجدنى	اتعرف ساترا للعيب غيرى	انا الستار فاطلبنى تجدنى
اتعرف غافرا للذنب غيرى	انا الغفار فاطلبنى تجدنى	اتعرف من يغيث الخلق غيرى
من النيران فاطلبنى تجدنى	اتعرف منقذا غيرى سريعا	من الهلكات فاطلبنى تجدنى
اتعرف من يقل للشئ غيرى	يكن فيكون فاطلبنى تجدنى	اتعرف من له اسم كاسمى

انا الرحمن فاطلبنى تجدنى	اهل فى الخلق من يعطى جزيلا	سوائى ليس فاطلبنى تجدنى
اتذكر ليلة ناديت سرا	الم اسمعك فاطلبنى تجدنى	فلا ينجيك يا عبدى سوائى
من النيران فاطلبنى تجدنى	ولم يحللك بالفردوس غيرى	انا الرزاق فاطلبنى تجدنى
وارحم من عبادى من عصانى	بجهل منه فاطلبنى تجدنى	واكرم من يتوب الى خوفا
لى الاكرام فاطلبنى تجدنى	لى الآلاء والنعماء عبدى	لى الخيرات فاطلبنى تجدنى
لى الدنيا وما فيها جميعا	لى الملكوت فاطلبنى تجدنى	ومن مثلى وان يكون مثلى
فليس يكون فاطلبنى تجدنى	تعززنى فلم ترقط مثلى	واستر اه فاطلبنى تجدنى
هلم الى لاقصد سوائى	انا المنان فاطلبنى تجدنى	ساغفر للعباد ولا ابالى
غداة الحشر فاطلبنى تجدنى	واكرم من اريد بلا حساب	انا الوهاب فاطلبنى تجدنى
انا الفرد الماجد برفوق عرشى	بغير الكيف فاطلبنى تجدنى	

نوع ثالث ✻ محل معرفت يزدان درون دل انسان اولدغن احاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم
اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقت ومرحمتيله حق تعالينك عبادى
قلوبنه قريب ورقيب اولدغن بشارتله طيور مشدر تنه كيم احاديث شريفه سيله اشارت بيورمشدر كه ربمى
نور مطلق بولمشم وتحقيقا بن انى مشاهده قيلمشم وبيورمشدر كه كوزلرم نائم اولور وقلبم هيچ اويومازرب الانام
ايله حضوردائم بولورو بيورمشدر كه حق تعالى ايلديغم اولايله بروقتم اولوركه انده نه برملك مقربه اعتبارايده بيلورم
ونه ده برنبى مرسله التفات ايده بيلورم انجق انكله مشغول اولورم وبيورمشدر كه ربمك عندنده بيتوت ايلرم يعنى
كيجه انك حضورنده انكله انسيت ايلرم وكندومى بكا يديروب ايجوررو بيورمشدر كه كيمكه بنى كورمشدر
تحقيقا اول كمسه حق كورمشدر وكيمكه بنله مصاحبه ايتمشدر تحقيقا اول كمسنه حق ايله مصاحبه ايتمشدر
وبويدى الله دركه انلرك اللرى فوقنده درو بيورمشدركه حق لسان عمر ايله نطق ايدر وبيورمشدركه قلب مؤمن
بيت الله درو بيورمشدر قلب مؤمن عرش الله در وبيورمشدركه مؤمنك قلبى ارض وسمادن اوسعدر
وبيورمشدركه مؤمن مرأت مؤمن مثيندر وبيورمشدركه تحقيق الله تعالى مؤمن قولى قلبنده وعظ
ونصيحت ايلر وبيورمشدركه تحقيق الله تعالى مؤمنلر قلوبنه خيرى الهام ايدر وبيورمشدركه اى بنم امتم
سزدن بريكز يوقدر الا كه ربيسى انكله ترجمانسز تكلم ايدر نته كيم حق تعالى) فالهمها فجورها وتقويها كلاميله
بوتكلمدن خبر ويرمشدر وبيورمشدركه برامرى ايشلمك مرادايلدكده قلبكدن استفتاح قيل اكر قلبك
سكا فتوى ويرديسه يعنى اول امره خواهش واقبالى اولديسه اول امرى ايشله زيرا كه خير وارد رقلب انكله
مطمئن اولور وشر اودركه قلب انكله متردد قالورا كرچه سكا ناس انكله فتوى ويررلرسه ده انى ايشلمه
وبيورمشدركه حق تعالى هر امرده رفق وملايمتى سور وحزين ورحيم اولان قلبه محبتيله نظر ايدر وبيورمشدركه
قلوب عباد ارض اوزرنده حق تعالى ايچون اوايدر وانك عندنده انلرك احبى ارق واشفق اولانيدر
وبيورمشدركه تحقيق الله تعالى سزك صورتكزه ومحاسنكزه نظر ايتمز لكن قلوبكزه ونيتلريكزه نظر ايدر
وبيورمشدركه والدة مشفقه ولدى تربيه سنده هر نيجه ايسه تحقيقا رب العالمين عباد ينه اندن ارحمدر
وبيورمشدركه برمؤمن بوقدركه انك قلبنده كنز غيب اولميه حق تعالى برعبد ينه خير مرادايلدكده انكيچون
قلبندن برقاپو اچوب بحجاب آلاء وغرايب كبرياسنى اكا كوسترو بيورمشدركه برمؤمن بوقدر الا كه انك
درت كوزى وار در ايكى كوزى باشنده در كه انلرايله امور ظاهره يى كورر وايكى كوزى قلبنده در كه انلرايله امور
غيبيه يى مشاهده ايدر پس حق تعالى برعبد ينه خير مرادايلسه انك قلبنده اولان بصيرت كوزينى فتح ايدر
وبيورمشدركه قلوب عباد اصابع رحمانك اندن ايكى اصبع بينده در كه انلرى هر نيجه مرادايدرسه اويله دوندرر
وبيورمشدركه تحقيقا بنى آدمك قلوبنك جمله سى اصابع رحمانك اندن ايكى اصبع اراسنده قلب واحد كبيدر كه هر نه
جهته مرادايدرسه تقليب ايدرو بيورمشدركه قلب سليم انى تقليب ايدنى كورر ودعا ايتمشدركه اللهم يا مقلب
القلوب ثبت قلوبنا على دينك وطاعتك برحمتك يا ارحم الراحمين (نظم)

چو قلبه نازل اولور پرتو جمال حبیب
کورینه جان کوزینه بدر با کمال حبیب

نه التفاتی قالور کائنات لذتنه
انك که جانده اولور لذت وصال حبیب

نه اعتبار ایدر اشکال چون خیاله اوکیم
همیشه دلده بولور ذوق وجد وحال حبیب

نه اقتضا ایدر آب حیات اوعاشقه کیم
مدام قلبنه طولمش می زلال حبیب

بودام ودانه یه میل ایتمدی اوبلبل جان
که اولدی دلده کرفتار زلف وخال حبیب

ایکی جهانی کتورمز خیالنه اصلا
اودل که انده اولور دمبدم خیال حبیب

ایکی جهانده بولنمز حبیبه مثل وبدل
اکرچه هردو جهاندر بزه ظلال حبیب

نوال صورتی نیلر اومست روحانی
که اولدی جانی محبتله پرنوال حبیب

طلوع ایدنجه کوکل مشرقندن ای حقی
نجومی محو ایدر اول شمس بیزوال حبیب

نوع رابع * محل معرفة الله اولان قلب انسانك کنه وماهیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه قلوب عباد نظرکاه مولادر پس قلبی ماسوادن پاك ایتمك هر طاعتدن اولادر قلبندن استفتا ایدن ندامتدن جدادر وفتوی واقبالنه مخالف کیدنك ایشی خطادر قلب انسان باب رحماندرکه قول مولاسی حضورنده طورجق مکاندر کوکل امیریدندر واسیر ذوالمنن درکوکل لوح قدرتدر ونقوش عقل ومعرفتدر کوکل صورتده نقطهٔ سویدادر ومعناده منبعی روح ونظرکاه خدادر کوکل برلطیفهٔ ربانیه در ومعدنی بونقطهٔ جسمانیه درکوکل ظاهر عقل معادیدر وروح انسانی انك برآدیدر کوکل برشئ عجیبدر وادراکنده بوعقل غریبدر قلب اصلاح اولسه جسد اصلاح اولور زیرا که امیرك صلاحیله رعیت فلاح بولور کوکل اصل خلقتدر وانك شانی محبتدر چونکه معاملهٔ قلبه منتقل اولور پس اعضا وجوارح راحت بولور صانمه که تفوق ابدال اقوال واعمالله دربلکه تفوقلری قلوب واحوالله در وبرکامل دیمشدرکه ایکی سنه قلبمك حفظنده اولدم بعده محفوظ اولوب راحت بولدم قلب معدن ایماندر وفؤاد منبع توحید وعرفاندر قلب مقام حضوردر وفؤاد مدینهٔ نوردر (قطعه) مهرك فروغی سینه ده کالنور فی البصر * عشقك هواسی روحده کالروح فی الجسد) اولمش نفور نور حضورندن اهل جهل) حقا که شمسدن قاچر اول صاحب رمد) بدن بردریدرکه محتاج دباغتدر ونفس بردابه درکه محتاج ریاضتدر وکوکل برجامعدرکه محتاج مرامتدر کوکل سرمایهٔ قبولدر لکن ظنون ایله مشغولدر کیمکه خطرات قلبنده مراقب قیومدر اول حرکات جوارحنده معصومدر وقلوب اهل وحدت اوعیهٔ معرفت ومحبتدر رؤیت ابصارکدر ومشاهده قلوبك ومکاشفهٔ اسرارکدر (بیت) خواب غفلت باغلمش خلقك بصیرت چشمنی) یوخسه اول خورشید دائم دلده طوغمش بی سحاب) کوکل حاضر حضور اولسه حواس معمور ومسرور اولور قطع مفاوز دنیا رکوب ایله در وقطع مفاوز معنی قلوب ایله در قلب سلیمك قبله سی خدادر وعادتی قضایه رضادر قلوب اوچدرکه بری قلب منتظر عطادر وبری قلب منتظر رضادر وبری قلب منتظر لقادر کلستان دلده کل وریحان عرفانی استشمام ایدوب کاسات وحدتی نوش ونغمات عشقی کوش ایتمك جمیع اشیادن الذ واشهادر (بیت) نظرکاه خدادر دل * انی سن بنلکندن میل چون اولدی صافی قلبك بیل) کرك مستانه لك ایتمك) دل اولسه عشق ایله روشن * اولور معشوقه خوش مسکن جمالیله اولور کلشن * بیلور پیمانه لك ایتمك * خائبدر اوکوکل که دنیا ایله در وذائبدر اوکوکل که عقبا ایله در وطیبدر اوکوکل که مولا ایله در قلب غافل دنیایه متعلقدر وقلب زاهد عقبایه متعلقدر وقلب عارف مولایه متعلقدر کوکل بررفیق شفیق خطیردر اکا خوف وخطر امر عسیردر زیرا که اثر قلیل انك قتنده کثیردر قلبك حق ایله اولسون وقالبك خلق ایله قالسون کیمك که قلبنه حق استیلا ایدر جمیع خلق انك نظرندن دوشر کیدر حیات قلب انسان صفات حضرت رحماندر مثلا رحمت وعدل واحساندر عجایب قلب ادراك حواسدن مبرادر ونغمات روح افزاسی حیات اشیادر وترنمات خوش نواسی صدای ملاهیدن احلا واعلادر وخمور محبتی هر نعمتدن الذ واهنادر ولذات جمعیتی هر ذوق وصفادن اعز واولیدر زیرا که اول مجمع هر معنی وجامع اسما ونظرکاه مولادر (نظم)

کوکل

کوکل بونغمهٔ پستکله دربلند وجود
یانفخ صوراونی سن یاقیامت موعود

ایشتمشم که نیجه خلقك الدی جانلرینی
اوذوق لذت آواز نغمهٔ داود

سنك دمك اثری عکسیدر انك نفسی
انکله میت اولور حی دمکله هر موجود

ایرر جهانه دمادم دمکله بوی حیات
بودمله عطر جهان سن عبیرسن یاعود

دکل نوالرك ای دل بوحلق وبوتندن
نوالرکله دونر مهر وماه چرخ کبود

نمکله انکچون جهان اولور پرذوق
که نفخ ایدر نفخاتك خدای حی ودود

نظم) جهانی طوتدی چوانفاس طیبك ای دل
بوبحر ذوقه طالوب حقی اولدی خوش نابود

(نوع خامس) مکان عرفان اولان قلب انسانك احوال وخاصیتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کوکل برقبه مثالیدر اکا کلوب کیدن خواطر واحوالدر کوکل مثال هدف منصوبدر هرجهتدن اکا کلن سهام ایله مثقوبدر کوکل برمرآت منصوبه یه مشابهدر واشکال وصور اکا مواجهدر کوکل برلجهٔ طیبهٔ طاهره در ومجمع انهار حواس باطنه وظاهره در کوکل ینبوع هر حکمتدر واستاد هر صنعتدر وانتباه قلب اصل انتباهدر وانتباه عین آنسز تباهدر کوکل بدن کبی ملول اولوب یوریلور انجق ظرایف حکمتله نشاط وقوت بولوب اچیلور قلبك نشاط وملالی اولور وادباری واقبالی اولور پس نشاط واقبالیله مباشرت امور خوشدر وملال وادباریله بولنان ایشلر منفعت ولذتدن بوشدر ضمائر قلوب اسرار غیوب اطلاعنه قریبدر صیام بطن شراب وطعامدندر وصیام لسان لازمسز کلامدندر وصیام قلب افکار واوهامدندر وصوم قلب ایسه عادات کرامدندر اول کوکل که ماسوادن خالیدر ذوق حضور مولا انك حالیدر فقدان بصر فقدان بصیرتدن اسهلدر زیرا که بصر رؤیت فرعه وبصیرت شهوداصله محلدر اوکوکل که حقی بولور خلقك جمله سندن اول مستغنی اولور نته کیم جسمك حواس ظاهره سی واردرکه انلرله عالم شهادتی ادراك ایدر کذلك قلبك دخی حواس باطنه سی واردرکه انلرایله عالم غیبی ادراك ایدر زیرا که قلبك کوزی واردرکه انکله امور غیبیه یی مشاهده ایدر وسمعی واردرکه انکله کلمات اهل غیبی استماع ایدر وقوت شامه سی واردرکه انکله روایح غیبیه یی استشمام ایدر وقوت ذائقه سی واردرکه انکله حلاوت ایمانی وطعم عرفانی ولذت ومحبت حنانی ذوق ایدر ونته کیم حس لمس بدن جمیع اعضاسنده درکذلك جوهر عقل مرتبهٔ قلبك لمسی مثابه سنده در قلب انك واسطه سیله معقولاتك جمله سندن مستفید اولور وبو حواس باطنهٔ قلبیه نك عالم ارواحه فتح اولمسی حواس ظاهرهٔ بدنیه نك عالم اجسامدن سد اولمسنه موقوفدر وقتا که حواس ظاهرهٔ بدنیه نوم ایله یاعزلتله کندی مدرکاتندن مسدود اولوب معطل قالور اول حالده حواس باطنهٔ قلبیه نك یوللری اچیلور پس بوتقدیرجه تبدیل معنوی حصوله کلوب اول کمسه نك قلبندن ینابیع حکمت لسانی اوزره جاری اولور اکرچه کوکل سرچشمهٔ عالم ملکوت اولمشدر لکن طریق ینبوع نك درونده مسدود اولدیغندن انهار حواس ظاهره انواع کدورات وافره ایله طشردن کلوب اکا طولمشدر وانده مجتمع ومتعفن اولوب قالمشدر پس اکر خلوتله طرق انهار ظاهره سد قیلنوب نفی خواطرله دلدن اول دماء مجتمع اخراج اولنسه من اخلص لله اربعین صباحا تفجرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه فحواسنجه طریق ینبوع اندن اچیلوب بحر احدیتدن قلبه ینابیع حکمت طولوب اول کوکل منبع انوار ومخزن اسرار اولوب واول کوکل صاحبی لسان حالله بوبیتی اوقور (بیت) انکه اندر جهان نمی کنجد * دردل تنك من وطن دارد * چونکه کوکل بیت خدادر کوکلنه کلمین جدادن جدادر (بیت) برودر خود ببین دیدار دلدار) که جانت جار حق دلدار دلدار) چونکه کوکل درکاه مولادر اکا توجه لزم واولادر (نظم) سرای لی مع اللهی کوکلدر * تجلیخانه واللهی کوکلدر * نه استرسن یوری وار اندن استه * خدانك اولی درکاهی کوکلدر (بیت) کعبهٔ مردان نه از آب وکلست) طالب دل شو که بیت الله دلست (بیت) ای کوکل هرنه دیلرسن سنسن اول * سن سکا کل سنده استه سنده بول (بیت) هرچه بخواهی روخواه درتو * هرنه دیلرسن وار ایسته سنده (بیت) خضر روش آب حیاتی ظلمت تنده ارا * وارسنی وار ایلین مولایی سن سنده ارا) قلب غافل سجن مظلمدن اوحش واضیقدر وقلب عارف عرش وکرسیدن اوسع اولدیغی

محققدر زیرا که عرش وکرسی ومافیهما عالم جسمانیدر وقلب سلیم ایسه روح انسانیدر که اول امر ربانیدر پس دل وجان محل عرفان وعرش رحماندر وقلب ماسوادن پاك ایدن عارف وکامل انساندر وسلطان جهاندر و

(نظم) جنت اعلادن اعلادر خم ایوان دل
انده لطفیله تجلی ایلر اول سلطان دل

کندی نورندن منور در بهشت آباد جان
حسن وجهندن مزیندر نگارستان دل

چونکه دل تختنده سلطان حقیقت حکم ایدر
جمله جانلر حب وطاعتله طوتر فرمان دل

جسمدر بر پردهٔ پرنقش جان درکاهنه
جان ندر بر پرده دار درکه جانان دل

اولی بیل اخری بیل ظاهری بیل باطنی
اندن اکارسن ندن یا پیلدی چار ارکان دل

دلده عشق ایلر چو هردم بشقه رنکیله ظهور
لاجرم هردمده بشقه رنك اولور الوان دل

جمله عالمدر محیط دلده برموج روان
موجدن کیچ اول غریق بحر بیپایان دل

چون بساط دلده بسط اولمش سماط عشق حق
اهل دل عالمده اولمش دمبدم مهمان دل

وارایکن عالمده حقی بویله بر عالی مقام
قبلهٔ جان اولمیدر حسن وهم احسان دل

(نوع سادس) جوهر قلب انسان اولان عقل معادك حد وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که حق تعالی عبادنی تزیین ایلدیکی زینتلرك احسنی عقلدر وداود علیه السلام بیورمشدر که عقل اودر که انسانه هرنسنه یی نسیان ایتدیروب معرفت حقه نائل ایدر وهوا اودر که انسانه کندی نفسنی اونتدیروب فانیلره مائل ایدر واهل الله دیمشلردر که حد عقل فانیدن انفصالدر وباقی یه اتصالدر حد عقل قضایه رضادر ومعرفت نفس ایله معرفت خدادر عقل زیندر ونفس شیندر عقل شفادر وهوا شقادر عقل برصدیق صادقدر وهرشیدن عبرت الور فایقدر عقلك شانی تسلیم واطاعتدر عاقل اولان اهل سعادتدر کیمك که عقلی کامل اولور انك کلامی نقصان بولور عاقل اودر که جاهلك مرغوبنه تنزل ایتمز وشریعته مخالف وعادته مغایر کتمز حق تعالی برعبدنه محبت ایلسه اکا قلب سلیم وخلق کریم وعقل قویم احسان ایدر عقلك غایتی جهلنی اعترافدر عاقلك لسانی قلبنه مضافدر نیجه ذلیلی عقلی جلیل ایدر ونیجه قبیحی خلقی جمیل ایدر عقلك نصفی تغافلدر ونصفی تحملدر تجاهل کبی عقل اولمز وتغافل کبی حلم اولمز بی ادبك عقلی یوقدر وبی خردك دینی یوقدر عقل قابل خطاب یزداندر وسرمایهٔ دولت دوجهاندر عقل برنور فطریدر که اقتباس انوار حکمتله ضیاسی مزید اولور عقل اودر که نفسی شهوتلردن قطع وقلبی شبهه لی نسنه لردن نزع وروحی خلقه نظردن منع ایدوب جمله یی حضور دائمده جمع ایدر عقل اودر که عواقب اموری سکا ارائت ودفتر کائناتی قرائت ایدر عقل برنور کاملدر که قلبك کلیسنه شاملدر وادراك محسوسات ومعقولات انکله حاصلدر عقل روح انسانیدر وراکب روح حیوانیدر وروح حیوانی که نفس شهوانیه در اول راکب ابدان انسانیه در عقول وقلوب ملکوتیه وسماویه در ونفوس وابدان ملکیه وارضیه در پس انلر نورانیه وعلویه در وبونلر ظلمانیه وسفلیه در عقل اطراف اکوانی جولانیله دائردر لکن حضور مکونده عاجز ومتحیردر عقل عبد حضرت خلاقدر وسید حسن اخلاقدر عقلك نام وشانی بغایت چوقدر اولکی نامی بودر که دنیا ایله برشغلی یوقدر عقلك ظاهری صمت لساندر وباطنی کتمان راز نهاندر عقل اودر که اشیایی حق ایله بولور وهرشیده حقه راجع اولور عقل برآلتدر که معرفت عبودیت ایچون دلده حاصلدر صانمه کیم معرفت ربوبیت ایچون قلبه واصلدر عقل بروزیر ناصحدر وهوا بروکیل فاضحدر عقل یورکده برنور وبصارتدر واکا مخالفت خسارت وحقارتدر کیمکه صمته مائلدر وصدق ایله قائلدر وحق ایله عاملدر وخیری خلقه واصلدر اول کمسه عاقلدر که عاقلدر عاقل اودر که حقی ماسوادن ترجیح واختیار وهوای نفسی قویوب حضور انسه کیدر عاقل صدیق خدادر صدیقدن مخالفت جدادر علامت عقل حسن اخلاقدر وتوحید حضرت خلاقدر عقل لب لبابدر ومحبوب رب الاربابدر عقل معادك شانی وداد ورشاددر ولطف وداد وسداددر هرنه کیم موجود عالم نیك وبددر بالجمله خوشه چین خرمن خرددر چونکه عقل بارکاه ازلدن کلمشدر امور علم وعمل آنکله نظام بولمشدر کچمش وکلجك امور واحوالی عقلدر کوسترن آیینه مثالی حق بولنده دلیل عقل بسدر هرمکانده خلیل عقل بسدر مشرق

شمس عقل نور ازلدر ومغربی هم حق عز وجلدر وعقل برقدرتلی پادشاهدر زیرا که عالمده ظل اللهدر عقل چون سایهٔ نور خدادر سایه صاحبندن قنده جدادر انجق اول صاحبنه تابعدر اختیار جزئیسی نه مانعدر عقل باطن روح انسانیدر واول برجوهر لطیف ربانیدر عقل کوکلده برنور بارقدر وانده حق ایله باطلی فارقدر عقل حس وقیاسدن اعلادر زیرا که اوسر مکتوم مولادر عقل وزیر یزداندر ومدبر امور دوجهاندر عاقلك برغمی اولمز زیرا که قضاده برقصور بولمز عقل نهاد عالمده رحمت حقدر عقل درون آدمده حجت حقدر عقلدر عالم اولان جمله اسمایی عقلدر عارف اولان برمسمایی عقلدر کتخدای شهر بدن عقلدر خیر وشری فرق ایدن عقل سلطان وغیریلر حشمدر زیرا که عقل جمله دن اعلمدر عقل حیات قلب انساندر غیب بابنده ترجماندر نفس ناطقه ایله بو عقل شریف پدر ومادر جهان لطیفدر کیمکه بو ایکی جفت شریفدن تك وطاق اولور اول بو ایکی اصلنه عاصی وعاق اولور نته کیم آفتاب آبی خاکدن بالایه جاذبدر کذلك عقل انسانی انانیتدن مولایه جاذبدر هوا کفر وعقل دیندر هوا اعمی وعقل عاقبت بیندر وعقلك یدولسانی کوتهدر مراد وآرزو سرمایهٔ ابلهدر طبایع اربعه مرید وعقل پیردر وحواس عشره سپاه وعقل امیردر بونلردن اکا مخالفت ایدن خور وحقیردر وقتا که بدن خواب ایله راحت ایدر عقل بیدار اولزمان کندی عالمنده سیاحت ایدر عقل بردیدهٔ دوربیندر وانك نوری اصول دیندر کیمکه غضب وشهوتله مغلوب ومقهوردر انك عقلی مثال چشم بینوردر عقل عزیز دوجهاندر واول اهل بر واحساندر کیمکه وجهی جمیل وعقلی قلیلدر انك حمقی سؤ خلقنه دلیلدر اول کوزل که بی عقل وآیین درانك رویی کدوی رنکین در عقلسز کوزلك کوکلی پرکینه در واول کانه سیردن لوزینه در عقل اویله صورتلره باقمز عقل کندی صاحبنی اتشلره یاقمز پس عقلله بو صورت قالبدن سرای قلبه دخول ایدن جهان فانیدن کچوب جهان جانی بولور وکوکلده عقل سیران ایدوب حسننه حیران اولور ودولت معرفته ایروب بادهٔ محبت کوروب مست مدام اولور وحضور باریده مراد الور (نظم

عقل کیم کاری خلقه حیله سیدر
صانمه عقل اول کوکل عقیله سیدر
عقل کیم پرنفاق وتلبیسدر

دیمه عقل استراق ابلیسدر
ذهن قلاب وکاهن وساحر
رأی دزد ومشعبد وشاعر

جمله بو فطنت وذکا وحیل
هب عطای عطارد اولدی زحل
عقل دین اختیار ایدندر پیر

اسد الله اولدی جمله یه میر
عقل هیچ مال وجاهه میل ایتمز
عیب وعارك طریقنه کتمز

عقل اشعار دینده عار ایلر
کذب وصنعتدن اول فراریلر
کمسه یی عقل مدح وذم قیلمز

عقل برکمسه یه ستم قیلمز
خلق بددن چو عقل عاریدر
فعل بد پس انك نه کاریدر

عقل دین ومعاده میل ایلر
بو امور معاشی اول نیلر
عقل برخواجهٔ محققدر

حقی عرفانده هم مدققدر

نوع سابع) منشأ عقل انسان ومبدأ روح روان اولان عقل کلك عظمت شانن وانا فانا جمله یه اولان لطف واحسانك وحق تعالینك اکا اولان محبت واکرامك وانك اجزای عالمه اولان فیوضات مدامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که حق تعالی جمله عالمدن مقدم ابتدا عقلی خلق ایلدکده اکا جلوس ایله امر ایتمشدر عقل همان دم جالس اولمشدر بعده اکا قیام ایله فرمان ایتمشدر عقل فی الحال قیام ایتمشدر بعده اکا اقبال ایله اشارت ایتمشدر عقل اودمده اقبال ایتمشدر بعده اکا ادبار ایله تکلیف ایتمشدر عقل اول آنده ادبار ایتمشدر بعده اکا تکلم ایله اشارت ایتمشدر عقل اول ساعتده تکلم ایتمشدر بعده اکا استماع ایله امر ایتمشدر عقل اطاعتله استماع ایتمشدر بعده اکا نظر ایله فرمان ایتمشدر عقل اکا نظر ایتمشدر بعده اکا ادراك ایله اشارت ایتمشدر عقل اول دمده سرعتله جمله یی ادراك ایتمشدر بعده اکا انصراف ایله امر ایتمشدر عقل اول ساعتده منصرف اولمشدر بعده حق تعالی عقله خطاب ایتمشدر که عز وجلال وعظمتم وکبریا وسلطنتم ومخلوقاتمه اولان قدرتم حقیچون بکا سندن مکرم ومحبوب ومحترم برکمسه خلق ایتممشم وهرکز خلق ایتمم انجق سنکله معروف اولورم وسنکله معبود اولورم وسنکله عبادمی تزیین ایدرم وسنکله انلره تحسین ایدرم وسنکله دوستلریمی احیا ایدرم وسنکله منع واعطا ایدرم وسنکله محبت وعنایت

ایدرم وسنکله تربیت وهدایت ایدرم وسنکله خطاب وعتاب ایدرم وسنکیچون عالملر خلق ایدرم بیورمشدر
پس بو عقل کل جمله دن اقدم وافضلدر وحق تعالی قتنده احب واقربدر ومسند جمیع جهاندر ومبدأ روح
انساندر وحیات قلب اهل عرفاندر وانکله انسان قابل معرفت یزداندر وانکیچون کائنات جهان خادم
انساندر ونوع انسان انکله مشرف اولان اهل عرفانك طفیلی اولدیغی بو معنایه برهاندر نته کیم خطاب
لولاك لولاك لما خلقت الافلاك اوروح پاکه تعظیم شاندر زیرا که بو عقل کل که روح اضافیدر ونور محمدی
وعشق الهیدر اکر اول بی خدمت افلاك ونجوم وعناصر وطبایع ونبات وحیوان باطن انسانده ظاهر وعیان
وقلبنده عارف ومعروف جهان اولمسی ممکن وآسان اولسه ایدی بو افلاك وعناصر وکائناتك بریسی
وجوده کلمزدی پس علت غائیهٔ دو جهان ونتیجهٔ زمین وآسمان وخلاصهٔ دور زمان ومجموعهٔ جمیع اکوان
بو حضرت انساندر که روح اضافیله قلبی زنده اولدقده ولی رحماندر وجان جهاندر زیرا که بو روح اضافی
بر جوهر اعظمدر که محیط اجزای عالمدر وبونك انوار باطنه سی حیات عقول ونفوس اهل جهاندر واطوار
ظاهره سی نظام اجسام اعیاندر وبو عقل کلدر که مدبر امور انفس وآفاق ومقسم جمیع امطار وارزاق باتقدیر
حکیم خلاق انجق بودر وجمیع اجزای عالم اکر فلك اکر ملك بو روح اعظمك آلات واعضاسی امثالی خدامیدر
حال بو کیم قلبی صافی اولان انسانك باطننده بو روح اضافی ظاهر اولوب انی جام محبتله مست هائم وحی دائم
وطیب وطاهر ایدر چونکه بو عقل اقدم اولان روح اعظمدن اجزای عالمك وبنی آدمك هر بری کندی استعدادی
قدر بهره مند اولمشدر پس روح حیوانی سندن میت اولان انسان بو روح ربانیله حی وباقی اولمق استعدادن
بولمشدر وانکله ابدا قالمشدر وجمیع اشیایی کماهی کوروب حقیقیت احواله ایروب مبدأ ومعادن بیلمشدر ودائرهٔ
وجودی تکمیل ایدوب انسان کامل اولمشدر زیرا که روح انسان ابتدا بو روحدن تنزل ایدوب مراتب وجوده
کلمشدر که افلاك وعناصردن نزول ومواليد ثلثه دن عروج ایله صورت انسانه کلوب ینه بو روحی کندی
قلبنده بولوب تکرارا کا واصل اولمشدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (مثل نوره) بیوروب روح اضافیدن
کنایه قیلمشدر واهل تفسیرك تعبیراتیله انسانك وجودنده اولان روح طبیعی مشکاته وروح نباتی فتیله یه وروح
حیوانی روغنه وروح انسانی زجاجه یه وروح اضافی مصباحه مثال اولمشدر پس تعدیل طعام وتقلیل
منام وتطییب کلام وذکر مدام ایله مکان فانوسی خالی ومرتفع ودهن وفتیله سی قرار ومعتدل وشیشهٔ قندیلی
صافی ومنصقل بولنان کوکلده اول مصباح ملکوتی ملتهب ومشتعل اولوب نوریله کوکل طولوب کندویی
بیلوب مولاسنی بولمشدر وبو روح اعظم بر روح انوردر که بر حال اوزره دائمدر وجمیع اشیا انکله قائمدر اکر جهانه
هزاران هزار انسان کلوب جمله سی عارف وکامل اولوب روح اضافیله زنده اولمق استعدادینی بولسه بو روح
اعظم انلرك جمله سنه حیات جان احسان ایدر واکر هزاران هزار انسان کامل جهاندن کتسه بو روح اضافی
کندی حالی اوزره باقیدر که اکا ذره قدر ازدیاد ونقصان کلمز مثلا یوز بیك خانه بنا ایدوب کونشدن یکاهر برندن
بر روزنه اچسه لر ضیاء شمس اوخانه لرك پنجره لری مقدارنجه جمله سنی روشن ایدر وشمس اول خانه لردن ذره جه
ازدیاد بولمز واکر یوز بیك خانه ویران اولسه انلردن شمسه ذره قدر نقصان کلمز کذلك شمس باطن که دمبدم فیاض
هر دو جهاندر ومظهر نور جمال حضرت یزداندر انك نور وضیاسی همیشه تاباندر که بی زوال وبی نقصاندر
وبو شمس انورك ضیاسی مظاهری افلاك ونجوم وطبایع وارکاندر که نتیجه لری مواليد واحوال جهاندر
وبو روح ایله زنده اولان انسان کامل (المؤمنون لا یموتون) زمره سنه داخلدر زیرا که حیات ابدیه سعادتنه
نائلدر واهل بقا مرتبه سنه واصلدر (بیت) حقی اهل بقایی یاد ایله * خاطرك یادی ایله شاد ایله * پس جمله عقول
ونفوس وطبایع جهان واباء وامهات ومواليد واعیان وجمیع صور ومعانی وبیان وهر کثیف پیدا ولطیف
پنهان بلکه جمیع اسما واجناس وانواع واشخاص والوان واشکال واقوال وافعال واحوال دل وجان واطوار
وانوار واسرار دو جهان وازل وابد وازمان واکوان هب روح اضافیله بولنمشدر وانکیچون خلق اولنمشدر
وهر کمال ومعرفت وجمال ومحبت اندن استفاضه قیلنمشدر زیرا که اول عباد ایچون وسیلهٔ مولا وتربیه وتکمیل
ایچون خلیفهٔ خدا بولنمشدر (نظم)

ای عشق پاك جمله یه سن اولدك ابتدا عالم سنکله بولدی وجود ای یم خدا

حب ازلسن اولدی سنکیچون فلك ملك سرابدسن اولدی سکا کل شیء فدا
سندن کلور جهانه فیوضات حق مدام انجق سکا عقول ونفوس ایلر اقتدا
سن عقل کل واصل جهان ایکن ای پدر کیدك لباس شاهی دخی کسوت کدا
جان جهانسن آن ایله سن جمله دن عیان اذ قد بدا جمالك فی کل ما بدا
سنسن جهانده جلوه ایدن جمله ذره دن سندن کلور قلوبه ندا کوشه هم صدا
صلحکله نور عالم وجنککله نارسن لطفك بهشت وقهرك ایدر دوزخی ادا
ذوقکله طولسه جان وکوکل آب ونانی قور خمر کدر اهل ذوقه نهان دمبدم غدا
حقی ره خدایه هدی عشق پاکدر کل عشقه والسلام علی تابع الهدی

(فصل رابع) معرفت حقیقت دل وجان شرط راه یزدان اولدیغن وقلب انسان نه مرتبه فضل وکمال بولدیغن
وقلب اطوار سبعه یه منقسم اولدیغن وکوکل عارف اولدقده تصرفله همت وقدرت بولدیغن وکامل
اولدقده مراد وهمتدن خالی وتصرفات وقدرتدن عاری قالدیغن وتسلیم ورضا ایله طلوب جمله دن فارغ
اولدیغن وکوکل الهام ونوم وموت ایله کندی عالمندن علم الوب بهره مند اولدیغن وکوکل کندی عالمن
نسیان وتذکر قیلدیغن وکوکل کندی عالمنه ریاضتله روان اولدیغن وکوکل معرفت ومحبت مولا ایله عزت
ولذت بولدیغن وکوکل کندی عالمنه توجهی جمله دن اهم والزم اولدیغن وروح انسان نیجه منازلدن سیر وسفر
قیلدیغن وروح انسان بو جهانده نیجه نقصان وکمال بولدیغن ونه شکل مراتبه تنزل وترقی قیلدیغن اون
درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) قلب انسانك هر انده برشان ایله انواع انقلاباتی مقلب القلوبك
تصرفاتیله اولدیغن آیات کریمه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی لطفیله
عبادینه کوکللری احوالن طیورمشدر نته کیم هدایتیله کلام قدیمنده بیورمشدر (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد
اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب (وما جعله الله الا بشری لکم ولتطمئن به قلوبکم (ولیبتلی الله
ما فی صدورکم ولیمحص ما فی قلوبکم والله علیم بذات الصدور) ونقلب افئدتهم وابصارهم (فمن یرد الله ان یهدیه
یشرح صدره للاسلام ومن یرد ان یضله یجعل صدره ضیقا حرجا) ویشف صدور قوم مؤمنین ویذهب غیظ قلوبهم
(ولیربط علی قلوبکم) ولیس علیکم جناح فیما اخطأتم به ولکن ما تعمدت قلوبکم (ثم قست قلوبکم من بعد
ذلك فهی کالحجارة او اشد قسوة (قل ارایتم ان اخذ الله سمعکم وابصارکم وختم علی قلوبکم من اله غیر الله
یأتیکم به (ولکن قست قلوبهم) وارتابت قلوبهم فهم فی ریبهم یترددون (وقالوا قلوبنا غلف) ختم الله علی قلوبهم
وعلی سمعهم (فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا) وجعلنا قلوبهم قاسیة) ونطبع علی قلوبهم فهم لا یسمعون
وطبع علی قلوبهم فهم لا یفقهون (وجعلنا علی قلوبهم اکنة ان یفقهوه) واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم
رجسا الی رجسهم (اولئك الذین لم یرد الله ان یطهر قلوبهم لهم فی الدنیا خزی ولهم فی الاخرة عذاب عظیم
ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم بانهم قوم لا یفقهون (اولئك الذین طبع الله علی قلوبهم وسمعهم وابصارهم
واولئك هم الغافلون (افلم یسیروا فی الارض فتکون لهم قلوب یعقلون بها او آذان یسمعون بها فانها لا تعمی
الابصار ولکن تعمی القلوب التی فی الصدور (افی قلوبهم مرض ام ارتابوا) اولیس الله باعلم بما فی صدور العالمین
افلا یتدبرون القرآن ام علی قلوب اقفالها (کذلك یطبع الله علی کل قلب متکبر جبار) فاتیهم الله
من حیث لم یحتسبوا وقذف فی قلوبهم الرعب (فلما زاغوا ازاغ الله قلوبهم کلا بل ران علی قلوبهم ما کانوا یکسبون
کلا انهم عن ربهم یومئذ لمحجوبون (الذین امنوا وتطمئن قلوبهم بذکر الله الا بذکر الله تطمئن القلوب) وربطنا علی
قلوبهم اذ قاموا فقالوا ربنا رب السموات والارض (قال رب اشرح لی صدری ویسر لی امری) وبشر المخبتین الذین
اذا ذکر الله وجلت قلوبهم (ثم تلین جلودهم وقلوبهم الی ذکر الله (اولئك الذین هدیهم الله واولئك هم اولوا الالباب
ان فی ذلك لذکری لاولی الالباب (هو الذی انزل السکینة فی قلوب المؤمنین لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم (لقد رضی
الله عن المؤمنین اذ یبایعونك تحت الشجرة فعلم ما فی قلوبهم فانزل السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا (والف بین
قلوبهم) الم یأن للذین امنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله وما نزل من الحق (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب او القی

السمع وهو شهید) وجعلنا فی قلوب الذین اتبعوه رأفة ورحمة) اولئك کتب فی قلوبهم الایمان وایدهم بروح منه
ومن یؤمن بالله یهد قلبه) ونفس وماسویها فالهمها فجورها وتقویها قد افلح من زکیها وقد خاب من دسیها
الم نشرح لك صدرك) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که تحقیقا بدن انسانده
برپاره لحم واردرکه چون اول اصلاح اولسه جمیع بدن اصلاح اولور وچون اول فاسد اولسه جمیع بدن فاسد اولور
واکا اولوکزکه اول قلب انساندر پس قلبك اصلاحی جمله دن اهم والزمدرزیرا کوکل برنافذ الحکم سلطاندرکه
جمیع اعضای بدن انك خدام ورعایاسیدروقلبك اصلاحی ادرکه انی اوصاف ذمیمه دن تخلیه واوصاف حمیده
ایله تحلیه ایدمسن یعنی اول حضرتك اقوال وافعال واخلاقنه تبعیتله ایرنجه کیده سن زیرا که اول حضرت
مکارم اخلاقی تکمیل ایچون بعث اولنمشم بیورمشدر وانسان اخلاق جمیله سیله ایکی جهان سعادتنه
نائل اولدیغن طیورمشدر (نظم)

کوکل دیرایدی نیچون بیقرار ومضطربم — نه یوزدن اسمم اولور قلب ونیجه منقلبم
چکن عنانمی هر سمته دمبدم کیمدر — کیمن یدنده یم ایاکه بویله منجذبم
کهی مثال جبالم کهی چودریایم — کهی چوجنت وکاهی چونار ملتهبم
کهی چوخانهٔ اصنام وکه چوبیت حرام — کهی تمام اولورم رند وکاهی محتسبم
چون ایردی حقه بوهرنه صفتله بولسه انی — سجود ایدوبا کاطوعیله دیرکه مقترم
ضیای مهرك اکا انتسابی هر نیجه در — کوکل دیرانجلین بنده حقه منتسبم
اومهره سایه وهمسایه دوشدم ای حقی — بوکیم انی کوره مم وارلغمله محتجبم

(نوع ثانی) قلب انسانك حقیقت معناسن وسراستواسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه طالب عرفان ایچون حقیقت قلب انسانی وتعلق روح روانی کیفیتیله بیلمك کرکدر اما قلبك
مقامی ومرکزی بویورکدر بالاده بیان اولندیغی اوزره یورکك وسطنده برنقطهٔ سودا واردرکه اول محل
سویدا دربونقطهٔ سودا مطلع شمس باطندرکه اوروح جهاندروعرش عالم انساندرکه اسمی جنانددر ومرأت
نقطهٔ کبرادرکه مبدأ روح انساندروبونقطهٔ سودایه تعلق ایدن جان نفس ناطقه درکه اقلیم بدنده سلطاندر
وخلیفهٔ عقل کادرکه اول نقطهٔ کبرای نهاندروبونقطهٔ سودانك عظمت شانی صورت ظاهره سنده دکلدر
انجق سراستواسنده حاصلدروبوسره اول کسه ایرمشدرکه بشریتدن کچوب ملائکه مقامنه وارمشدر
وکوزلرکورمدیکن کورمشدر ومجلس حضوروانسی بولمشدرزیرا که نقطهٔ سودانك سراستواسی برفرد
ومجرد نقطه درکه اجسام واشکال والواندن ساده دروبونقطهٔ مجرده اول عقل اول وروح اکمل اولان نقطهٔ
کبرانك مقابلنده مرأت کامل ومظهر تامدر وعقل معاد اول نقطهٔ کبرانك اثاریدرکه بعض قلوبه کلمشدر
نته کیم حدیث شریفده (العقل نور فی القلب) وارد اولمشدر یعنی ضیاء شمس باطن مؤمنلرك قلوبنه طولمشدر
نته کیم نقطهٔ کبرای جهان علی الدوام هر آن حروف مرکبات وموالیدا ظهارندن خالی قالمزکذلك نقطهٔ
حقیقت انسانیه متصل لیل ونهار اظهار حروف خواطردن برلحظه منقطع اولمززیرا که روح حیوانی خوابه
واردقده وحواس بدن معطل قالدقده رؤیا کورن اونقطه درکه نوم بیلمز ومعطل قالمزکوندزافکاریله افعال
ایجاد ندن فارغ اولمزپس حقیقت انسانیه اول سرسویدادرکه همیشه موجد اندیشه ورؤیادروب لباب حواس
وقوادر وبوحروف اصوات ایله ظهور ایدن کلمات اول نقطه نك حروفی اولان خواطرك قشور وظروفیدر واول
نقطه مغز نغز معنادروبوسویدایه تعلق ایدن برنقطهٔ فرد اصفادرکه اول آینهٔ قرص شمس معنادروانك ضیاء
معنویسی عقل معاد اولمشدرکه یورکدن دماغه انعکاسیله پرتو صالمشدر نته کیم خورشید جهان فلکده
ایکن انك شعاعی ارضه کاوب اندن هوایه منعکس اولوب جهانی روشن قیلوب اشیایه حیات وقوت ویرمشدر
کذلك شمس باطن سماء عمادن حقیقت انسانیده تابان ایکن انك ضیاسی نقطهٔ سویدایه طولوب اندن
دماغه منعکس اولوب حواس وقوای بدن انسانی منور قیلوب اعضایه حیات وقوت ویرمشدر وهر بری کندی
کارینه مشغول اولوب لسان سویلیوب قولاق دکیوب کوزکورمشدر وجمله یه اول نور معنوینك اشراق

وتاثیری

وتأثیری ایرمشدرکه بدنك هرموضعنده بربشقه ادراکایله وبشقه فعلله وبشقه اسم ایله کندی مصلحتن
کورمشدر (بیت) کل کوکل شمسن کوزت بوکوکده کی مهتابی قوی * دردریای قدمسن بوکچن سیلابی قوی
والحاصل محل سویدا یورکده برنقطهٔ سودادرکه اول حامل حقیقت جامعهٔ انسانیه درکانه بونقطه برکلمه درکه
معناسی نقطهٔ حقیقت جامعه دروحقیقت جامعه ایسه برمجملدرکه تفصیلی جمیع کائنات علویه وسفلیه در
تکیم هرمیوه نك نواتده کندی شجره سی علی وجه الاجمال موجوداولمشدرکذلك بوحقیقت جامعه ده
جمیع کائنات اجمال اوزره وجود بولمشدرچونکه نسخهٔ نامهٔ الهی کوکلدروحامل اسرار نامتناهی کوکلدر
پس هرکیمکه کندی کوکلنه دخول قیلمشدراول اب وکل زحمتندن قورتلمشدروجان ودل صحبتن بولمشدر
وجانب حقه تعبسز منجذب اولمشدروحضوره کلمش وهرمراد ومقصودنی المشدروسعادت
سرمدیه بولمشدربویقامده قلبه نقطه وخواطرینه حروف اطلاق اولندیغی بوکورینن حروف ونقطه کبی دکلدر
زیرا که بوصورتدرواول معنادروبونك ثانی فنادروانك ثانی بقادروبوقابل قسمت وتجزیدرواول تجزیدن
بریدر (نظم)

دلدر بولانلر انوار جلالی وجمالی — حقدن دله هرانده نظر درمتوالی
دلدر چونظرکاه رفیع شه حاضر — ناظردر اوسلطان وبودر منظر عالی
اول دلده بولنمز رخ دلدارد ن اوزکه — کیم نقش جهاندن اولوراول اینه خالی
دل عالمنك شمسی دکل شرقی وغربی — یوقدر اوجهان ایچره بوایام ولیالی
دل ملکنی فتح ایلیه مز عقل موسوس — اول ملکه بوعشق اولدی همان حاکم ووالی
عالم که خط یاریله درنسخهٔ حکمت — بونسخه یی دل صاحبیدر قاری وتالی
ای حق جهان خلقی نه بیلسون دل وجانی — کیم عالم دلدربوجهاندن متعالی

(نوع ثالث) قلب انسانك عظمت ووسعتن ومقلبنه قربیتی نسبتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه یورکده اولان نقطهٔ سودانك سراستواسی حقیقت انسانیه درکه انك روح روانیسیدر
تکیم حق تعالی کلام قدیمنده کندی حبیبنه (قل الروح من امر ربی) بیورمشدربوروح انسانی برامر
ربانی اولدیغن طیورمشدروامر ایسه برحی مدرکدرکه غیره حیات وادراك اعطا ایدیجی بولنمشدروبوامرلك
مقام ومرکزی اول نقطهٔ سویدادرکه ایکی یوزلی برابینه کبی مدوروجملادراعنی عالم غیبیه وعالم شهادته متوجه
خلق اولنمشدرپس اکربوآینه مصیقل اولسه انوار غیب ظاهر اولور واسرار معانی انده صورت بولور
اکرچه هر برانسانك دروننده بوابینه متصوردراکن جهل وغفلت ژنکیله وغضب وشهوت جنکیله وحب
دنیا رنکیله اول ابینه مکدر دروانك صیقل وجلاسی وصفا وانجلاسی علم حقیقتله واتباع شریعتله ونظر
عبرتله وحلم وعفتله وزهد وطاعتله وذکر وفکرتله اولدیغی امر مقرردرپس بومدورابینه درکه مرأت وجود
وقابل فیض معبود ومرکز امر معهود اودروصاحب امر ایسه امر ایله بیلدرکه بومعیت امره محض عنایتدر
وماتشاؤن الا ان یشاء الله کلام شریفی بوعنایتدن کنایتدر وهومعکم ایفما کنتم هدایتی بومعیتدن عبارتدر
وبومعیتك کیفیتی برسر مکتومدرکه اول انجق اهل الله فتنده معلومدر واهل الله اول کاملدرکه نفسی تواضعله
خاك وقلبی ماسوادن پاك بیت الله اولوب (ونحن اقرب الیه من حبل الورید) اشارتی قریبتدن اکا اولمشدر
لا یسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی حکمنجه کوکلی اول مرتبه وسعت بولمشدرکه عالم کبیرانك
دروننده برخانه ده بردانهٔ خشخاش اولدیغی کبی اولمشدر نته کیم حدیث شریفنده قلب المؤمن اوسع من الارض
والسماء والعرش والکرسی کلمشدروحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم قلب المؤمن بیت الله بیورمشدر
وکوکل بیت خدا اولدیغن امتنه طیورمشدرچونکه قلب عبد مؤمن بیت حضرت مولا اولمشدرپس اول خانه ده
کیم غیر اولیوب صاحبخانه تنها قالمشدر شبهه یوقدرکه اندهٔ قائل وسامع وناظر وحاضر انجق صاحب البیت
اولمشدر زیرا که (اذا احببت عبدی کنت له سمعا وبصرا واسانا ویدا ومؤیدا روایتی بومعنایه اشارتدر * ودخی
من کان لله کان الله له * ارائتی بودولتله سعادتی بشارتدرواول کوکل کندی صاحبنك قهر ولطف اصبعیتی

بیتنده اولدیغن کوروب مرادی اوزره دوندردیکی سرینه ایروب هرآنده برشان ایله انی عارف اولمشدر * الرحمن علی العرش استوی * استیلاسندن اوصاف بشریتی محواولوب اوصاف ملائکه ایله طولمشدروبو حضور ایله حیات ابدیه بولمشدر (بیت) تخت دل معمور شد پالۀ ازهوا * بروی الرحمن علی العرش استوی * (نظم)

دلده دردلدادائم صائمه بردم دور اولور ‖ کرچه دل غفلتله اندن دمبدم مهجور اولور
خواب غفلتدن اویانسه دل بولوردلدار بنی ‖ جان اولور حاضر حضورایلر کوکل مسرور اولور
جنت ارباب دل جانان جمالن سیر ایدر ‖ حور و غلمان اولمز اول جنتده نورنور اولور
استه سك دیداردلداری نظر قیل کوکاکه ‖ حضرت موسی کبی جان عاشق ودل طور اولور
سن کتاب اللهسن ای جان سنده درجله علوم ‖ هرنه وارایکی جهاندە سنده هم مسطور اولور
ناصر ومنصورایدی دیردی انا الحق المبین ‖ سو یلین ناصردراندن ترجمان منصور اولور
عارف اولدرکیم کورر نفسن بیلور حقی همان ‖ اولکه نفسن بیلمدی بوندە هم اندە کور اولور

(نوع رابع) قلب انسانك فضل وکمالن وشرف حالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه هرفیض که عالم لاهوتدنکه وجود اقدسه رتنزل ایدر عالم جبروته که وجود مقدسه رواندن دنی تنزل ایدر عالم ملکوته که عالم ارواحدر واندن هم تنزل ایدر عالم ناسوته که عالم اجسامدر وبوکا عالم ملك وعالم ظاهر وعالم شهادت وعالم دنیا وعالم کون وفساد وعالم صورت هم دیرلروبوندن دنی تنزل ایدر عالم باطن انسانه که استعداد اصلیدر * السعید سعید فی بطن امه * بومعنای مجمله ملك تفصیلیدروبوطریقی مرقوم راه نزولدرکه ربدن مربوبه کله جك بولدرپس فیض رب العالمین قنقی بولدن هرنه وصف ایله تنزل ایدوب مربوبه کلدیسنه ینه اول بولدن اول حال اوزره بسوی رب العالمین رجوع ایدوب جذبۀ عنایت حق ایله مقامنه عروج ایدرکه * الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق * بودرچونکه قلب انسان سودای ماسوادن طاهراولورانده عجائب ملکوت ظاهراولورکه وصفندن عقل بشرعاجز وقاصراولورا کرچه قلبك محلی بولحم صنوبریدراکن کندی محل ومکاندن وعیوب ونقصاندن بریدرا کرچه قلبك لباسی ناسوتیدراکن کندیسی لاهوتیدرچونکه قلبك حیاتی روح اضافیدرپس بوجواب شافی معرفت قلب ایچون کافیدرتنکیم حق تعالی حدیث قدسی سنده قلب انسانك فضیلت وشانن عبادینه طیوروب بیورمشدرکه * لی خزانة اعظم من العرش واوسع من الکرسی وازین من الملکوت واطیب من الجنة ارضها الایمان وسماؤها المعرفة وشمسها الشوق وقمرها المحبة ونجومها الخواطر وسحابها العقل ومطرها المرحمة وانهارها الخدمة واشجارها الطاعة واثمارها الاخلاق الحسنة وقصورها الهمة ولهااربعة ارکان التوکل والتفویض والصبروالرضاء ولهااربعة ابواب العلم والحلم والذکروالانس ألاوهی القلب من عبد عارف کامل) پس اعظم اکوان قلب اهل عرفاندرکه فیاض فیض یزداندروبرزخ جامع هردوجهاندروکلستان عالم جاندرومرأت جمال جنداندر وخزانۀ علم وعرفاندرودریای لطف واحساندرو بیت حضرت رحماندرامدی فضل وکمال قلب انسانی بیلوب عارف نفس اولوب معرفة الله استعدادن بولق ایچون بومقدارایله اکتفاقیلمشدر زیراکه بحر محیط جهان برداغه صغمدینی عیاندرواحوال قلب انسانی تحریروتقریرایله بیان اولمدینی نمایاندر وقتا که مداومت ذکرالله ایله کوکل مرأتی مصیقل وصافی اولورواول شمس باطنك عکسنی کندنده بولور پس اول آیینه کندوسنده برواراق کوروب انکله تفاخرایتمکله نیچه عارفه تقاضاایتمشدروانسان کامل انك عکسی اولدیغن بیلوب اصلنه یتمشدراکن اختیارایله اظهاری ممنوع اولدیغندن اوسرپنهان ومکتوم قالمشدرانی بیلن دیمزودیمن بیلمز محروم اولمشدرپس امدی سن اشنای رموزاهل عرفان اولوب فهم ایلدیکه طی مکان وسیرآسمان ومعراج روحانی وجذب رحمانی وحشراروا ح واتصال اشباح وقلب انسان وجان وجانان وفقروفنا ولقا وبقا نه ایمش ایکی جهان دل وجان انساندن برنشان ایمش (نظم)

عالم دلده حقك جنت وباغی وار در ‖ جان عشاقك اوکاشنده طوبا غی وار در
اهل دل دلده بولوراول کل وکازاری مدام ‖ مست اولورخوش قوقیدن اواکه دماغی واردر
وارایکن دلده بودولت فلکه یوق منت ‖ عارفك طشره ده یوق میلی فراغی واردر

قلب ایاغیله برآن ایچره جهانی دورایت ‖ بشقه سیاحدر اول بشقه ایاغی واردر
عشق وجان جملۀ قلب ایچره چودامادوعروس ‖ بواسه لروصلت اودم قنده طوراغی واردر
خانۀ دل چو اولور خلوت اودم وصلتدر ‖ بویله جانك که غم عشقله دانغی وار در
طشره دن خوف و رجا ایله حقی زیرا ‖ شاه عشقك حرم دلده اوتاغی وار در

(نوع خامس) قلب انسانك اطوار سبعه سی احوالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسان ونفس ناطقه وروح انسانی وحقیقت انسانیه ولطیفۀ ربانیه بلکه عقل معاد جمله سی برجاندرکه روح رواندر وبواسمایله مسمی اولان قلب انسان اول عقل کل اولان روح اضافی برله اول زمان حیات جاودانی بولورکه حیوان وملك مرتبه لرن قطع ایدوب انسان کامل مرتبه سنه واصل اولورتکیم حضرت عیسی علیه السلام بیورمشدرکه برکسه ایکی کره طوغمدیچه ملکوت وسمواته وزمرۀ ملائکه یه داخل اولهمز پس برولادت بودرکه رحم مادردن جهانه کلوب اول ضیق وظلمتدن خلاص بولوب قانلی صولردن پالۀ اولوب عالم صورتده برشخص معین وحواس وقوی ایله مزین ومبین اولمشسن وایکنجی ولادت اودرکه صفات ذمیمۀ حیوانیه دن وکدورات مظلمۀ نفسانیه دن چقوب نظافت بولوب ملك خصلت اولهسن تاکیم کوکل عالمنه کلوب زمرۀ ملائکه دن اولوب مجلس انسه یول بوله سن واول عالم معناده اهل دل اولوب اطوار قلبی کوره سن واطوار سبعۀ دلده کلیم الله کبی مناجاته ایره سن وقلبك هرطورنده بربشقه طوره کیره سن اما اولکی طورنده که قلبدر عاقل اولوب حقی باطلدن فرق وتمیزقیلوب مؤمن اوله سن واما ایکنجی طورنده که صدرالقلبدر متفکر اولوب انشراح صدر بوله سن واما اوچنجی طورنده که حبة القلبدر غم ونشاطی اونوب واردات غیبیه ایله طائر اولوب اول هوا ایله منزل اله سن واما دردنجی طورنده که مهجة القلبدر الهام جمالی رحمانی والهام جلالی نفسانی بولوب فراسته له فرقنی بیله سن واما بشنجی طورنده که شغفدرسنی جذبۀ حقانیه الوب حب دنیادن بالکلیه کیچوب وازکاه سن واما التنجی طورنده که فؤاددرواردات رحمانیه حاصل اولوب الهامات نفسانیه دن خلاص بولوب مظهر جمال اوله سن واما یدنجی طورنده که سویدادرتحصیل صدق ایدوب صدیق اوله سن وقلبکی مرأت جمال ونظرکاه ذوالجلال بوله سن ونوروحضوروسروراید طوله سن وزمان ومکاندن خروج ایده سن وسقامك اولان سمای عمایه عروج ایده سن * وملیك مقتدر * عندندە انبیا ایله مقعد صدقه کیده سن وابد الاباداندە حضور وذوق ایده سن

کوکل تیزایله وداع جهان کون وفساد ‖ سمای روحه سفرقیل سفرمبارك باد
سفرمبارك اولور عشق ایدرسه استقبال ‖ اوشیوه لرله ملاحتله قیلسه حسن رشاد
رشاد اودرکه اولور مرتفع موانع وصل ‖ وصال اودرکه اولور متحد مرید ومراد
بوباقی عشقی طلب قیل جهان فانیده ‖ بوآرزوایله ویرجان دی هرچه باداباد
عنان نفس نفیسی هوسله ویرمه ‖ محبت ایلیه تاکیم سکاهب اهل وداد
اکرحقایق اشیایی کاشف اولدکسه ‖ قودلك زمین حقیقتده چوق متین بنیاد
عیان کتاب خدادر درونك ای حقی ‖ زهی صحایف تابان زهی بیاض وسواد

* نوع سادس * قلب انسان نائل عرفان اولدقده تصرفات ایله همت وقدرت بولدیغن وکامل اولدقده مراد وهمتدن فارغ اولوب تصرفات وقدرتدن خالی قالدیغن وتسلیم ورضا ایله طولوب جملەدن آزاد اولدیغن بیلدیرر ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسانك قدرت ملائکه جنسندن برقدرتی واردرکه حیوانات سائره ده اول قدرت یوقدرتنکیم عالم اجسام اذن حق ایله ملکاره مسخردرکه مراد الله اولدقده ملائکۀ کرام ارسال ریاح وانزال مطرواخراج حبوب وانبات نبات وشجروارحام ایچنده اصلاح جنین وتربیت اشکال وصوراید رلرکذلك قلب انسان ملائکه جوهرندن اولغله عالم اجسام ایچنده مراد حقه مطابق نیچه اموری انواع تصرفاته قادردراما قلبك عالم خاصنده اعنی کندی جسمی اعضاسنده انواع تصرفاتی قیی

ظاهردر مثلا حین کتابتده اصابع ید قلبك مرادی تعلقیله حرکته کلوروا کل اوقاتنده فم ایچنده لسان التنده ارادت قلب ایله بر رطوبت حاصل اولوب غدایه مختلط اولورکه انکله مضغ وبلع وهضم آسان اولور وقصد جماع اولندقده کوکل مرادیله جماع اقتضاسندن عروق ایچنده ریح وشهوت پیدا اولوب آلت جماعه کلوب انی حرکته کتورر تا کیم جماع ایشنی بتورر وهر کوکل کندی جسمی تصرفاتنده ماهردر وجمیع اعضا قلبه مطیع ومسخر اولدیغی ظاهردر اما اول کوکل که سجن طبیعتدن خلاص بولوب شبکهٔ عادتدن فارغ وآزاد اولمشدر واوصاف خبیثهٔ بهائمدن خالی وپاك اولوب اخلاق طیبهٔ ملائکه ایله طولمشدر اول ملك مثلی جسم آخرده هم تصرفاته قادر اولمشدر مثلا اول کوکل صاحبی شیر وپلنکه هیبتله نظر ایلسه هر بری هره مثالی ضعیف ومنقاد اولور واکر مریضه محبتله نظر ایلسه انك مرضی صحته منقلب اولور واکر صحیحه خشم ایله نظر ایلسه اولدمده سقیم اولور وبو تأثیراتك صحتی نیجه برهان وتجربه ایله ثبوت بولمشدر لکن بعض نفوس خبیثه اوصاف سباع ایله متصف ایکن امور غریبه یه مخصوص اولوب قلبی قوت بولدیغندن اندن دخی اجسام سائره ده تصرفات مذکوره امثالی ظهورات عجیبه ظهوره کلور نتکیم سحرده اولان مضرت وعینده بولنان اصابت وکوزللرده اولان حالت وعاشقلرده اولان محبت وحاکملرده اولان مهابت جمله بو قبیلدندرکه کوکل تصرفندن اولور مثلا اکر بر شخص خبیث النفس برکسه یه ضرر مراد ایدوب اول نیتله هر نه اوقورسه قدرت قلبی اول کسه یه اغراق ویروب اول ثقلتله اکا یا فتور نیت ویا انقطاع محبت ویا انقباض وکسل ویا انفعال ووجل ویا جنون ومرض ویا صرع وموت عارض اولور واکر بر شخص حسود بر کوزل کسه یه یا بر کوکجك نسنه یه نظر ایتدکده انك زوالن مراد ایلسه اول حسودك قلبی قوتی اکا تأثیر ایدوب یا فاسد اولور ویا هلاك بولور وقلبك سائر تأثیراتی بو قیاسه کلور وجمله سی مراد حقه مطابق اولور پس هر کیمك که جسم آخرده تأثیری ظهور ایتمشدر اکر اول کسه ملك خویلی اولوب خلقی حقه دعوتله مأمور ایسه اکا نبی دیرلر واکر خلقی خالقه تفویض ایدوب حق ایله مشغول ومستور ایسه اکا ولی دیرلر واکر حیوان خویلی اولوب ضلالتده مغرور ایسه اکا ساحر یا حسود دیرلر وبوندن فهم اولنان بودرکه معجزه وکرامت وسحر واصابت وجذب ومهابت جمله سی تأثیر حق ایله قلبك تصرفاتیدر وقلبك تصرفاتی اوچ نوع اوزره در اولکی نوع رؤیادرکه جمیع ناسه کشف اولور اما خلقه رؤیاده کشف اولان اسرار انبیا واولیایه حالت یقظه ده هم کشف اولور وایکنجی نوعی علمدرکه عموم خلقه تعلیم وتعلم ایله حاصل اولور اما انبیا واولیا واذکیا حق طرفندن دخی الهام ایله بیلورلر نتکیم نیجه علوم وصنعتلری استاد وتعلمسز اختراع وایجاد ایله بولورلر وبوکا علم لدنی والهام ربانی دیرلر واوچنجی نوعی قلبك تأثیریدرکه کندی بدننده تصرفلر ایدر بو دخی عموم اوزره در اما انبیا واولیا واقویا غیری بدنلرده هم متصرف اولورلر لکن عبودیتله کماله ایرنلر وذروهٔ تحقیقه وارنلر وجمیع اموری ابدع وانسب کورنلر وکوکل عالمنه ایچری کیرنلر وحضور مولاده اداب ایله طورنلر مقام توکلده تسلیم وراضی اولورلر ودعا وهمته بر یر بولمیوب تدبیر وتصرفدن قالورلر زیرا که جمیع اموری مراد حقه مطابق بولورلر پس اول کاملده کیم بو اوچ خاصه اعنی یقظه حالنده رویا وعلم لدنی واجسام سائره ده تصرف بولنمشدر اول خواص اولیادن عد اولنمشدر واول تصرفات انك دکلدرکه متصرف حقیقینك بیلنمشدر واندن خبرسز انك واسطه سیله تصرف قیلنمشدر زیرا که انسان کاملك درونی عزیمت ونیتدن وکبر وانانیتدن وحول وقوتدن وتصرف وقدرتدن ومراد وهمتدن وطلب ودعادن بلکه ماسوادن فارغ وآزاد وحقه مطیع ومنقاد ورضاسیله معتاد وحضوریله شاد وخرم بولنمشدر نتکیم انسان کاملك احوالی بالاده بیان اولنمشدر پس لب لباب جهان بلکه بیت شریف رحمان قلب اهل عرفان بیلنمشدر * نظم *

وصف لسان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی	نطق وبیان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
هر هنرك کمالیسن	هر کوزلك جمالیسن	حسن ایله ان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
شوق وطلب که سنده در	ذوق وطرب که سنده در	عشق ایله جان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
فکرك اولورسه برخدا	قالمیه سنده ماسوا	امن وامان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
اولمسه کبر ایله ریا	سنسن او بیت کبریا	کنج نهان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
اولسه غلاف تن جدا	آیینه سن جهانما	عین عیان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی

بیلمدی

بیلمدی کسه جوهرك	عالمه طولدی کوثرك	ذوق جنان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
اصل جهانسن ای کوکل	وصله مکانسن ای کوکل	کون ومکان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی
چکمکه حقی بنده در	جانی سنکله زنده در	جمله جهان سنکله در	وصف ایده مم کوکل سنی

(نوع سابع) قلب انسانك کندی عالمندن خواب وموت ایله وتصفیهٔ قلب والهام ایله بهره مند اولدیغن بیلدیرر ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کوکلدن عالم برزخه روزنه لر فتح اولندیغنه ایکی دلیل روشن واردرکه بری واقعهٔ منام وبری خاطر الهامدر اما واقعهٔ منام وقتا که انسان خوابه کیدر وکوکل پنجره لری اچلوب عالم ملکوت ایچنده لوح محفوظدن کلجك زمانده کندویه واقع اوله جق احوالی ادراك ایدر یا روشن سیر ایدرکه همان بعینه واقع اولور ویا مثالله کورر که انجق تعبیر ایله بیلنور پس اکر حواس بدن پنجره لری نوم ایله مسدود اولسه ویا کوکل مرآتی کدورات اوصاف ذمیمه دن صافی اولوب جلا بولسه لوح محفوظه مقابل کلوب انده مسطور اولان صور معنویه وامور غیبیه مرآت قلبه منعکس اولوب نیجه اشکال عجیبه واحوال غریبه یی سیر ایدوب کندوسنده بولور واکر انسان اویقودن کلوب کوکلی محسوسات ایله مشغول اولوب کندی عالمنه توجه ایده بیلمسه ویا کدورات اوصاف حیوانیه دن صافی اولمسه کوکل کندی عالمنده محجوب اولوب برنسنه سیر ایده مز اولور کرچه حالت نومده حواس ظاهرهٔ بدن معطل قالور لکن قوت خیال اول حالتده معطل اولمیوب کوکل آیینه سنده منعکس اولان صورتلری محافظ اولور واول صورتلر خیالله ضبط اولدیغندن صراحتله عیان اولمیوب انجق خیالات رویا کورینور اما حالت موتده حواس بدن بالکلیه منقطع اولدیغندن احجاب جسم آره دن مرتفع اولوب کوکل عالم ملکوتی برق لمعان کبی سیر ایده بیلور واسرار غیبه کرکی کبی مطلع اولور واما دلیل ثانی اولان خاطر الهام بودرکه هیچ برکسه یوقدرکه انك خواطر قلبیه سی وتصرفات فکریه سی اولمیه یعنی هر کس کوروب ایشتمدیکی نسنه لری طریق الهام ایله ادراك ایده بیلور لکن کوکل عالم ملکوتدن ایکن اندن اعراض ایدوب بو عالم شهادتده حواس ظاهرهٔ بدن روزنه لرندن محسوسات ایله مشغول اولدیغندن یاخود اوصاف حیوانیه ایله کدورت بولدیغندن کندی عالمندن محجوب وسیر وطنندن ممنوع اولمشدر انکچون خواطر الهاما کاقندن کلدیکن کورمیوب حیرتده قالمشدر انجق بیان اولنان روزنه لردن فهم ایله دراك ایده بیلمشدر

عارفك آیینهٔ قلبی مصفا کورینور	وجه دلداری اول آیینه ده پیدا کورینور
کندویی کورسه اول آیینه ده کدرت بولنور	انی سیر ایلسه اول آینه اصفا کورینور
ظهر آیینه ده مخفیجه نکاه ایلر اکا	جان ویرر ذوق ایله چون اول رخ زیبا کورینور
عشق سوداسنه دوش دل قپوسن بکله کیجه	کیم تماشا که دلبر بو سویدا کورینور
اسم جانپرورنی شوق ایله تکرار ایده نك	دل وجاننده عیان نور مسما کورینور
نظر همت عشاقه کورنمز دو جهان	حسن معشوق ایله حیرتده اوشیدا کورینور
طولسه دل ساغری ای حقی می عشق ایله خوش	آنده حسن رخ ساقی نه هویدا کورینور

نوع ثامن) قلب انسان کندی عالمك نسیان وتذکر قیلدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسان اولان روحی عالم ارواحده ایکن کندی خالقن وصانعن بلا حجاب کورمش وبیلمشدی ونه خدمت ایچون خلق اولدیغن فهم قیلمشدی وقالوا بلی مجلسنده الست بربکم باده سیله مست اولمشدی وآنده جمله نك مشاهده سی شبهه سز عین الیقین مرتبه سنی بولمشدی وجمیع ذریت آدم انده انبیا ایله برابر مراد المشدی بعده کوکل اول عالم وصلتدن بو دار فرقته واول مجلس محبتدن بو منزل محنته واول روحانیتدن بو جسمانیته نزول ایتمکله سراپردهٔ حواسه دخول ایدوب بدن قیدیله مقید اولمشدر بعده شهوات جسمانیه اکا غالب اولوب اوصاف بهیمیه ایله طولمشدر پس قلب انسان لباس غفلتله مستور اولدیغندن اول مجلس انسی فراموش ایدوب بو فانی منزلی باقی صانوب بو دار البواری جای قرار ایچون اختیار ایتمشدر مکرکه اول کسه لرکه انلره

عنایت ازلی وهدایت لم یزلی معین اولوب بصیرتلرندن غفلت حجابن اتمشدر پس اگرچه آنلر بوعالم اجسامه کاوب تعلق ایتمشلرایسه ده بعضلرندن عالم ارواح اصلا مستور اولمشدر وبعضلرندن مستور اولمش ایسه ده ادنی توجهله ینه کشف اولوب حجاب غفلتده قالمشدر وکیمکه بوکشفی بولمشدر اگر اول کسه اصلاح خلق ایچون برطریق مخصوص قیلمشدر اول پیغمبر وطریقی شریعت وخارق عادتی معجزه اولمشدر واگر اهل کشف اولوب دعوت خلق الیه مأمور اولمیوب غیرینک شریعتیله عمل قیلدیرسه اول کسه ولی واندن صادر اولان خارق عادت کرامت اولمشدر اگرچه کشف مذکور انبیایه مخصوص اولمیوب نوع انسان فطرت اصلیه سنده بوکشف الیه متصف اولمشدر لکن بوکثافت اجسام الیه محجوب اولدیغندن بوکشفک حقیقتی وایکی جهان سعادتی ارلان معرفة الله تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وتوجه تام الیه حصول بولمشدر زیراکه بوارکان ستة الیه بین الافراط والتفریط عمل ایدوب شریعت محمدیه جاده سنده گیدن ودنیایی اونوب کوکلندن ایچری مولایه توجه ایدن بوکشفی بولوب هر بلادن ازاد اولوب هر مراد اندن آلمشدر * نظم *

بوکوکل بنده ایکن ارض وسمایه دوشدم
بیلمم کندیمی اوهام سوایه دوشدم

خیلی اطرافه سکردوب اره دم دلداری
عین وصلتده ایکن غیری بلایه دوشدم

گرچه دوست اولدی بکا همره نزدیک ولی
آه کیم غفلت وجهلمله جدایه دوشدم

بنلکمدن که کوکل بسته وجان خسته ایدی
بن بنی عشقه ویروب بحر صفایه دوشدم

نفسی دشمن بلوب اللهی صدیقم بولدم
فکر نفسی اونوب ذکر خدایه دوشدم

تا که دل خلوت اولوب دوست الیه تنها قالدم
هب دعا کتدی همان مدح وثنایه دوشدم

اصل هر نغمه چوحقدن نفس رحمتیدر
حقی بونغمه دن اول ذوق نوایه دوشدم

(نوع تاسع) قلب انسان کندی عالمنه ریاضتله روان اولدیغن وعقل کلدن استفاده قیلدیغن وعلم حکمتله طولدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اگر طالب معرفة الله اولان کسه برخالی مکانده نیچه ایام اولوب حواس خمسهٔ ظاهره سن معطل قیلوب دل وجاندن اسم جلاله اخفا الیه مداوم اولورسه ونفسی حقوقن ویروب حظوظندن منع الیه مجاهده ایده بیلورسه وقلبنی اخلاق ذمیمه دن تخلیه واخلاق حمیده الیه تحلیه ایدوب اقوال وافعال واخلاق الیه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمک ایرتجه بولانده گیده بیلورسه وبرگون برگیجه ده یوزدرهم طعام الیه درت ساعت منام الیه قناعت ایدوب بوریاضتن تمام ایده بیلورسه انک قلبی عالم ملکوت الیه برمرتبه مناسبت کسب ایدرکه عالم جسمانیدن بی خبر اولورکیدر وملکوت سمواتی سیران ودولت معرفتله یتر * بیت * حکمت دنیا ومافیها بیلن عارف دگل * عارف اولدر بیلمیه دنیا ومافیهاندر * پس ملکوت عالمی اگا کشف اولوب غیر یلرحالت نومده رؤیا الیه کوردیکی اشکال واحوال وعجایبی اول عارف حالت یقظه ده مشاهده ایدر بعده ملائکهٔ کرام وارواح انبیا واولیای عظام اگا ظاهر اولوب انلردن بلکه روح محمدیدن استفاده ایدروالیه عظیم اشیا سیر ایدرکه وصف الیه بیان اولنمز وکورمدیکه حقیقتلری بیلنمز تنکیم حق تعالی کلام قدیمنده * وکذلک نری ابراهیم ملکوت السموات والارض ولیکون من الموقنین * بیوردیغی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (کشفت لی الارض فرأیت مشارقها ومغاربها) مشاهده سن طویوردیغی کشف مرقومدن عبارتدر وحق تعالی قرأن مبینده * واذکر اسم ربک وتبتل الیه تبتیلا رب المشرق والمغرب لا الاه الا هو فاتخذه وکیلا واصبر علی مایقولون واهجرهم هجرا جمیلا * بیوردیغی ریاضت مذکوره یه اشارتدر تا کیم ذکر وفکر الیه مشغول اولوب مقام توکلی بولوب خلقدن عزلت نفع وضرلرندن فارغ وازاده اولسن وقلبک کدورات اعدادن صافی وشهوات دنیادن پاک واشتغال حواسدن خالی اولوب مشاهدهٔ جلال وجمالی بولهسن زیرا که قلب انسان اول حوضه بکزرکه اکا خارجدن بش نهر جریان قیلمشدر واول انهار خمسه کاه صافی وکاه مکدر اقدیغیچون اول حوضک قعرنده طین کثیر اجتماعندن متعفن اولوب قالمشدر تنکیم حوض مرقومک قعرنده مجتمع اولان طین متعفنی چیقاروب انی تنقیه ایتمک مرادایدن کسه یه لازمدرکه اولا اول انهار جاریه نک بوللرن سدایدوب طشره دن برالتله اول طینی تحریک ایده تا کیم اول حوضک

قعرندن

تحمر ندن ینابیع تفجر وجریان ایدوب اول ماء متکدری اندن اخراج ایده واول حوض طاهر ومائی طیب اوله کذلک حواس خمسهٔ ظاهره دن دمبدم کاوب قلبه ممتلی ومستولی اولان انواع نقوش وفنون واصناف افکار وظنون کونا کونک کمی صالح وکمی فاسد وکمی مفسد اولدیغیچون درون دلده اوصاف ذمیمه جمع اولوب ممکن ایدوب قالمشدر پس تصفیهٔ قلب وتزکیهٔ نفس مرادایدن کسه یه لازمدرکه ابتدا حواس خمسه یوللرن سد ایلیه تا کیم مسموعات ومبصرات ومشمومات ومذوقات وملبوساتدن برنسنه قلبه دخول ایتمیه بعده نفی خواطر اسم جلاله دون الجهر مداومت ایلیه تا کیم کوکلده بحر احدیتدن ینابیع حکمت تفجر ایدوب هر خیال محالی وهر کلال وملالی وهر خلق کاسدی وهر ظن فاسدی اندن اخراج ایده واول کوکل ماسوادن طاهر وعلم صدور ایله ماهر اولوله

* رباعی *

علمی که حقیقتست در سینه بود
در سینه بود هر انچه درمی نبود

صد خانه پر از کتاب سودی نکند
کر سینه کاغذست ترسی نبود

(نظم) مرأت قلبه جور سفر دروبرن جلا
کر سیر کعبه درسفرلک کرده غزا

تندن خدایه دلده سفر در جهاد نفس
قطع طریق کعبهٔ جان طی ماسوا

عارف که دلده سیر وسفر ایلر اول مدام
مرأت قلبیدر اکا جام جهانما

قلبکده قیل سیاحت واهل سعادت اول
اهل سفر در اهل سفر قیل سن انزوا

درمان استه سنده سن ای دردمند عشق
دلدن ایراغه کتمه که دلدر سکا شفا

ربک دیلرسن استه درونکده بول قریب
دنخا نهٔ خدادرانی صانمه سن جدا

چون پیر عشق ایمش سنی ارشاد ایدن مدام
حقی کوکلده بول انی سن غفلت ایتمه ها

نوع عاشر) قلب انسان معرفت یزدان الیه عزت ولذت جان بولدیغن ومحبت حضرت رحمان الیه سعید هر دو جهان اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب انسانک عزت ولذتی معرفة الله در ودولت وسعادتی محبة الله درز یرا که هر نسنه نک ذوق وسروری ولذت وحضوری طبیعتی مقتضاسی اوزره اولمسیدروکندی جنسنه وصول بولمسیدر تنکیم لذت سمع اصوات حسنه الیه نغمات والحان طیبه استماعنده در ولذت بصر کوزل صورتلر ولطیف نسنه لر تماشاسنده در ولذت دماغ انواع روایح طیبه استشمامیله معطر اولمسنده در ولذت ذوق شهوت اکل وشرب ومنام وجماعده در ولذت غضب شتم وضرب الیه عدودن اخذ انتقامده درکذلک لذت عقل ادراک حقایق اشیا ودقایق معناده در وکوکل خوش مشاهدهٔ جلال وجمال مولایه چون اولدیغندن انک لذتی اول الذ اشیادن ارلان افاده در پس انسان که کوکلدر انک لذت وسعادتی انچق معرفة الله ومحبة الله ده درواما اول کوکل که آنده سودای معرفة الله وآرزوی محبة الله اولمز انچق طالب محسوسات وراغب شهوات اولور اول کوکل شول مریضه بکزرکه اندهٔ اشتهای غذایی نافع اولمیوب انچق تراب اشتهای غذا اولیان نسنه لرا کلنه مائل اولور پس اول مریض اگر عجله الیه معالجه ایدوب اشتهای غذای نافعی کسب ایتمدیسه اول مزاج فاسد الیه قالوب تناول مضرات الیه یومافیوم امرضی طبعنه غالب اولور وموت الیه جسمی فنا بولوب دنیا سعادتی الندن کیدر کذلک اگر قلبی مریض اولان کسه علم ربانی برله وذکر وفکر الله الیه قلبنه معالجه ایدوب اندهٔ سودای معرفة الله وآرزوی محبة الله حصولن سرعتله کسب ایتمدیسه اول افکار فاسده الیه قالوب مشغلهٔ دنیا ورغبت ماسوا الیه آنافانا امراض اوصاف ذمیمه قلبه غالب اولوب معاذ الله غفلتله کوکل هلاکنا اولوب سعادت ابدیه الندن کیدر زیرا که امواج بحر امثالی اولان محسوسات فانیه الیه وجوده کان لذات فانیه بالجمله موت طبیعی برله منقطع وزائل اولور الا که عزت معرفة الله ولذت محبة الله که قلبه متعلقدر اول باقی قالور وقتا که موانع حواس ظاهره موت الیه مرتفع اولور وقلبک نور وضیاسی غالب اولوب شهود جمال آرزوسی ازدیاد بولور

کوکل کیملی میخانه سن صورر سن سن
کیملی دردیدهٔ مستانه سن صورر سن سن

نه خانما ندری یاقش بوعشق عالمسوز
کیملی بوآتش الیه خانه سن صورر سن سن

هزار قیصر وخاقان وخسرو اولدی روان ‖ کیمك رباط ایله افسانه سن صوررسن سن
هزارکان ایله دریاسنك فقیرك ایکن ‖ کیمك جواهر دردانه سن صوررسن سن
جهان مثال فنردرکه شمعی سن ای جان ‖ کیمك بو شمع ایله پروانه سن صوررسن سن
بو جمله عالمه جانسن قویه جانا نسن ‖ کیمك بو حسن ایله جانانه سن صوررسن سن
یوجلدی قصر جنانك چو سقف عرش مجید ‖ کیمك بو قصر ایله کاشانه سن صوررسن سن
سکا چو حال اوله سبحانی اعظم شانی ‖ کیمك بو حال ایله ایانه سن صوررسن سن
سنك که جرعهٔ جامك دکزدرای حقی ‖ کیمك بو جام ایله پیمانه سن صوررسن سن

نوع حادی عشر) قلب انسانك کندی عالمنه توجهی جمله دن اهم والزم اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی نوع انسانه عالم ارواحده جمال باکمالیله تجلی ایدوب کندی ذات وصفاتنی انلره استعدادلری حسبنجه بیلدرمشدر وارواح انك جام محبتندن وبادهٔ وصلتندن نیجه مدت مست ومدهوش اولمشلرایدی ومقام شوق ایچره دائم ذوق ایله قالمشلرایدی صکره حکمت ربانیه اقتضاسیله ارواح مجنده اول عالم علویدن بو عالم سفلی یه دوشوب اول جهان وصلتدن بو مکان فرقته کلوب مجرد ایکن بو قیود نفسانیه ایله مقید اولوب تعلقات جسمانیه اشتغالیله طلوب وطن اصلیلرندن بعید وغریب اولدقلرندن اول مجلس الفتی واول ذوق وصلتی فراموش ایتمشلردر واول عالمدن ممنوع اولدقلریچون بعض انساندن حضرت یزدان مستور اولوب اول وصلت ازلیه ومحبت لم یزلیه بالکلیه زائل اولمشدر پس هر قنده بر حسن وجمال وبر لطیف وکمال سیر ایلسه انك روحی بلا اختیار اکا مائل اولور لکن اول قدیم اولان آشنالقدن محجوب وارزوی شهوات ایله مغلوب اولدیغندن اول میل ومحبتی بو لذات دنیادن ظن ایدوب اکا اقتضای نفس ایله ناظر اولور بیلمزوا کلمز نیلسونکه خاطرینه کلمز اما بعض انسانك روحی بدنه تعلق ایتدکده هدایت حق اکا رهنما اولمغله ینه کندی عالمندن محجوب اولمیوب اول مجلس انسی فراموش ایتمیوب ارواح ایله اولان احوالی خاطرنده قالمشدر ودنیاده هم تجلیء صفات اندن مستور اولمیوب شوق مشاهدهٔ جمال اول کوکلده یوما فیوما ازدیاد بولمشدر وزلال وصالك تشنه سی اولمشدر پس اکر هدایت حق سکا دخی رهنما ایسه اول مجلس انسی فراموش ایتمیوب آرزو ایدرسن وبو روح نفیسی علایق دنیادن وعوایق ماسوادن خلاص ایدوب کوکلدن اکا کیدرسن تا کیم اول کمال وداد ایله اصلنی بوله اعنی کوکل کندی عالمنده فناسز بقایه وجفاسز صفایه وشبهه سز عرفانه ودریغسز جماله ونهایتسز دولته نائل اولور واکر انسان کوکل عالمنه توجهیله اصلنه رجوعی آرزو ایتمیوب همان عالم بدنده غفلتیله مشاغل محسوساته وهوای نفسیله شهواته مائل اولدیسه دنیاده اندن عاجز وناقص وفقیر وضعیف وذلیل وحقیر بر مخلوق دخی اولمز زیرا که بو عالمده اول آدم کاه اسیر درد وغم وکاه مبتلای مرض والم وکاه علیل جوع وشبع وکاه ذلیل شهوت وطمع اولوب بر کون راحت قالمزوا کا بر ذوق وصفا باشه دك میسر اولمزوا کر بر لذتی ارزو ایله اله کتوردیسه نیجه مدت انك محنتلرندن خلاص بولمز مثلا لذت اکل آرزوسنده اولان کمسه ابتدا اول مأکولك کسب وتحصیلنده تدبیر وحرکت قیلوب اصلاح وطبخنده تعب ومشقت بولور وتناول ایلدکده هضمندن اکا ثقلت وفضلاتندن زحمت کلور بعده اندن تولد ایدن امراض ایله محنتده قالور وبو نجلین دنیانك هر بر لذتندن مقدم ومؤخر نیجه غرامت ونیجه ندامت حاصل اولور پس اکر انسان اول جوهر نفیسی بو لذات خسیسه ایله مبتلا قیلمدیسه وبر مراد المق ایچون یوز یرده رزالتله نامراد اولمدیسه همان هر مرادی ترك ایدوب کندویی دنیاده مسافر بیلدیسه وکوکلدن ایچری کندی وطن اصلیسنه توجه قیلدیسه واخلاق ذمیمه دن طهارت وصحت بولوب سجن طبیعتدن چقوب آزاد اولدیسه البته اول کمسه کوکل اقلیمنده تخت روح اوزره جلوس ایدوب کندی عالمنده سلطان اولور وماسوایی اونودوب غرق بحر شهود اولوب مولاسن بولور (اللهم نجنا منا ولا تجعل الدنیا اکبر همنا پس امدی زینهار سن سندن ایراغ اولمیه سن وعالم صورتده بیهوده یورلمیه سن وعالم بدندن دخی کچوب عالم قلبه کله سن وحظوظ نفسی قویوب حقوقن ویروب کوکلده ساکن اوله سن وماسوایی اونودوب حقه توجه قیله سن تا کیم

سن

سن کندیکی بیلوب انی کوکلده بوله سن (نظم)

کیمکه جانندن ایراغ اولدی ایشی اه اولمش ‖ نفسنی عارف اولان عارف بالله اولمش
سقر فرقته دوشمش سفر ظاهر ایدن ‖ سفر باطن ایدن واصلی درکاه اولمش
کدر عقلله دلداردن اولمش دل دور ‖ صاف اولان عشق ایله اول مهر ایله چون ماه اولمش
دل ودلبرسن ایراغ اولمه همان سن سندن ‖ اولمسون کمسه ده شغلك که کوکل شاه اولمش
قلبکه ایله نظر کندیکی طانی کیمسن ‖ کندویی دلده کورن اهل دل اکاه اولمش
نقد ایکن عشقله جان دلده اودیدار آلان ‖ انتظار اودینه یانمش اوکه کمراه اولمش
حیرت عشق ایله کندن بیلن اهل ذوقن ‖ لذت جانی مناجات سحرکاه اولمش
کر سلیمان ایسك انجتمه اکر مور اولسه ‖ که قوذره دن اول شمسه نهان راه اولمش
چکمدی کشمکش رد وقبول خلقی ‖ حقی کیم قبلهٔ جانی همان الله اولمش

(نوع ثانی عشر) روح انسان نیجه عالملردن سیر وسفر قیلدیغن وبدن عالمنه کلوب بونده کمال ومعرفت بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه روح انسانی بو عالم اجسامه کلمزدن مقدم عالم ارواحده ایدی وعالم ارواحه کلمزدن مقدم عالم عماده ایدی وعالم عما ایسه عالم معانیدن کنایتدرکه حق تعالینك علم ازلیسنده اولان صورتلردن عبارتدر زیرا که حق تعالینك علمنده موجود اولان جمیع اشیانك صورتلری واردرکه نوعا بزم تعقل وتصورمز کبیدر اکرچه علم الله ذاتنك غیری دکلدر لکن نقوش علمیه اعتباریله اکا عالم عما وعالم معانی دینلمشدر وعالم عمانك اصلی عالم لاهوتدرکه اهل الله اصطلاحنده وجود اقدسدن عبارتدر ومرتبهٔ احدیته اشارتدر پس عالم عماده صفات الله ایله روح انسانی بیننده مناسبت اولدیغی عظیم عزت ورفعت ودولت وسعادتدر وتذکر ایدن عارفه بیوك نعمت وهدایت وعنایتدر وکندی حالی اولان کامله بی نهایت ذوق وصفا ولذتدر وبو روح انسانی اول عالم معانیدن عالم ملکوته کلمشدرکه عالم ارواحدر واکا عالم غیب دخی دیرلر وانك اهلی ملائکه وکروبیون وعقول ونفوس وارواحدر واندن عالم ملکه کلمشدرکه عالم شهادتدر وبوکا عالم افلاك وانجم وعالم عناصر ومواليد هم دیرلر وعالم ملکوت ایله عالم ملك آره سنده ایکی عالم دخی واردرکه بری عالم مثالدر وبری عالم خیال مقیددر اما عالم مثال خیال مطلقدرکه اکا عالم برزخ دخی دیرلر وبو بر عالمدرکه اهل کشف جمله ارواحی انده کوررلر ودخی واقعه ورؤیای صالحه که عینی واقع وظاهر اولور جمله سن بو عالم مثالده کوررلر واما عالم خیال مقیدکه انسانك قوت متخیله سنه دیرلر بو بر عالمدرکه بونك اصلی عالم مثالدر واما عالم ملك اول ایکی قسمدر اما اولکی قسمی عالم ملکوته متعلقدرکه اول عرش وکرسی وسموات سبعه در واکا عالم علوی دیرلر واما ایکنجی قسمی عالم ملکه متعلقدرکه اول عناصر اربعه در وانلردن تولد ایدن کائنات جو سما ومواليد ثلاثه در وبوکا عالم سفلی وعالم کون وفساد هم دیرلر پس ارواح انسانیه بالجمله علویه ونورانیه اولوب آشنای حضرت یزدان ایکن ومقامات معلومه سی علی مراتبهم عرش وکرسی وهفت آسمان ایکن اول عالم علویدن بو عالم سفلی یه تنزل ایتمشلردر تا کیم تحصیل کمال ایدوب مقامات اصلیه لرینه رجوع ایده لر یاخود کندی مقاملرندن اعلی مقاماته کیده لر اما کسب کمال بی الت حاصل اولمدیغندن حق تعالی عنایت ایدوب عالم علویدن اولان ارواحه عالم سفلیدن اولان ابدانی آلت احسان ایدوب وجود انسانی روح وجسم ایله مرتب وایکی عالمدن مرکب احسن واکمل قیلمشدر تا کیم ارواح علویه بو عالم سفلیده ابدان اشترلرینه سوار اولوب کسب کماله قطع مراتب ایده لر ومقامات اصلیه لرندن عروج ایله اعلایه کیده لر چونکه مبدأ ارواح اول عالم علویدر پس بو عالم سفلیده کسب کمال ایدنك یعنی انبیا علیهم السلام یولنه کیدنك معادی ینه عالم علویدر وکسب کمال ایتمیوب هوای اسفله مائل اولنلر یعنی تخلقوا باخلاق الله امرینه امتثالله تهذیب اخلاق ایتمیوب اوصاف حیوانات ایله ناقص قالنلر ونفسنی تربیه وتزکیه دن وقلبنی تخلیه وتحلیه دن عاجز اولنلر عالم علوی یه عروج ایده مزلر ومقامات معلومه لرینه رجوع ایدوب کیده مزلر معاذ الله انلر بو عالم سفلیده قالورلر وحیوانات امثالی خائب وخاسر اولورلر والحاصل اصل کوکلدرکه اکا داخل اولان اصلنه

واصلدر وماسوادن پاك اولان كوكل صاحبي انسان كاملدر (نظم)

تجريد وتجرده كاشانه دلدر | هر خانه كه ويرانه در اول خانه دلدر
جان سمعن آچوب دكله سماعي كه همبشه | آفاق طولي نغمه مستانه دلدر
مجنوندر ايچون ليلي يوزندن مي عشقي | افلاكي وحدته بيگانه دلدر
اول شعله كه پروانه سيدر جملهٔ ذرات | دورايلر اوشوقيله كه پروانه دلدر
هر جانه جهان ايچره نهان باده ويرر عشق | اول خمر ايله عالم طولي ميخانه دلدر
اصلي دوجهان دلدر اودر رونق اشيا | معمورهٔ عالم همه ويرانه دلدر
اي حقي كوكل صاحبيدر محرم دلدار | محروم اقادر اوكه بيگانه دلدر

نوع ثالث عشر) روح انسانك عالم ابداندە نجيه نقصان بولديغن ونه ايله كسب كمال قيلديغن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه چونكه جميع ارواح اول عالم علويدن بو عالم سفلى يه كاوب ابدان انسانى بولمشدر پس نوع انسانك جملهسى اوچ صنف اولمشدر اما اولكى صنفى بو عالمه نه ايچون كلديكن ومطلوب اندن كسب كمال اولديغن اصلا بيلميوب اصنام ثلاثهٔ عوامه طاپمشدر يعنى اكل ونوم وجماعى كندويه ايش ياپمشدر پس بو صنف اول عالم علويده اولان مقامات اصليه سنه عروج ورجوع ايده مز كه مغبوندن مغبوندر زيرا كه اوصاف ملائكه يى قومش صفات بهايمه مشحوندر واما نوع انسانك ايكنجى صنفى بو عالم سفلى يه تنزلدن مقصود انجق كسب كمال اولديغن بيلمشدر لكن اصنام اربعهٔ خواصه مائل اولمشدر يعنى حب نفس وحب ولد وحب مال وحب جاه ايله طولمشدر وبو صنف اول مقامات اصليه سنه رجوع ايدر لكن يته مغبوندر واصنام اربعهٔ مذكوره ايله مفتوندر زيرا كه تكميل نفس ايله مقامندن اعلا مقامه واصل دكلدر وبو عالمه تنزلدن مقصود اولان ترقى حاصل دكلدر واما نوع انسانك اوچنجى صنفى بو عالم سفلى يه تحصيل كمال ايچون كلديكن بيلمشدر ورفيق هدايت اولديغندن كندولرن بونده مسافر بولمشدر واصنام سبعهٔ مذكوره يى كسر ايتمكله كسب كمال قيلمشدر وبو صنف اول مقامات اصليه سندن اعلى مقاماته واصلدر زيرا كه بو عالمده تكميل نفس ايدن انسان كاملدر وحق تعالى عنايتيله اصناف ثلاثهٔ مذكوره يى طيورمشدر نته كيم كلام قديمنده (منهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات باذن الله) بيورمشدر چونكه وجود ملائكه لطيف ونورانيدر كيمى عقول كروبى وكيمى نفوس روحانيدر ومقاملرى عالم علوىء آسمانيدر پس انلرك برعالمى واردركه زياده دكلدر اما ارواح بهائم بالجمله ظلمانيدر ومقاملرى عالم سفلى اركانيدر وانلر عالم علويدن بى بهره در پس انلرك دخى برعالمى واردركه ايكى دكلدر واما نوع انسانك ايكى عالمى واردر بريى بدن وروح حيوانى اعتباريله عالم ملكك اسفليدر وبرى عقل وروح انسانى اعتباريله عالم ملكوتك اعلاسيدر زيرا كه حق تعالى ملائكه يى محض عقلدن خلق ايتمشدر وبهايمى صرف شهوتدن خلق ايتمشدر وانسانى عقل له شهوتدن خلق ايتمشدر پس عقلى شهوتنه غالب اولوب اصنام سبعه يى قيروب عابد صمد اولان انسان ملكاردن اعظم واكرمدر زيرا كه ملائكهٔ كرامك هر برينك مقامى معلومدركه ابدا انده قالور وانسان ايسه تكميل نفس ايله مقام معلومندن اعلاره ترقى ايده بيلور واكر انسانك شهوتى عقلنه غالب كلوب عابد اصنام سبعه اولورسه اول صمدى ناسى وانك قلبى قاسى اولورا كرچه اول صورتده آدمدر لكن سيرتده بهايمدن كمدر زيرا كه خدمت بهايم طاعته بدلدر وحقدن غفلت ايدن انلردن اضلدر (اللهم لا تجعلنا من الغافلين) اما كمال روح انسان اودركه لذات فانيه يى ترك ايله اصنام سبعه يى كسر ايدوب لذت حضورى درك ايله ماسوادن چوب كوكلده عاكف اوله تا كيم مبدأ ومعادن بيلوب اسراره واقف اوله ونفسنى وربسنى حالله عارف اوله وروح اضافيله ابدا زنده قاله وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشدركه ياعلى كندويكى فهم ايليه سن تا كيم عمريكى ضائع ايتمش اولميه سن وقلبكدن پيكانه قالميه سن (نظم)

دررن جاندر انجق جاى جانان | مدام اولمش كوكل مأواى جانان
كوكل مرأت صاف اولسه ايجنده | كورينور خوش رخ زيباى جانان

سويد

سويد اى دل آكاه ايجنده | دمادم خوش ايدر سودای جانان
قوغوغای عالمدن چوقلبك | اولور خالی طولر غوغای جانان
سفينه مثلی قلبه انفلابی | ويرر اول جنبش درياى جانان
قوكبرى اول قوادنادن ادنى | كه اولدر قرب اوادناى جانان
بوحقى روحنى پرشور ايدراول | لب شيرين شكرخاى جانان

نوع رابع عشر) روح انسانك تنزلاتى احوالن وترقيات وكمالن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه روح انسانى اولان امر ربانى اعلاى علليين عمادن بو اسفل سافلين بدنه تنزلندن اول نورانيت بو ظلمته واول لطافت بو كثافته واول استعداد بو نسيانه واول محبت بو عصيانه تبديل اولوب مجاورانس رحمان ايكن مقارن نفس وشيطان وهمجنس حيوان اولمشدر بعد المشرقين حيوان وملاهى قنده وروح انسانى وعشق الهى قنده پس انسان ابتدا مرتبهٔ بهايمدن بعده مرتبهٔ سباعدن بعده مرتبهٔ شياطيندن بعده مرتبهٔ ملائكه دن بعده مرتبهٔ نفسانيتدن كچمدكچه مرتبهٔ انسانيته وصول بوله مز وكنديدن فانى اولمدقچه روح اضافيله باقى اوله مز وتهذيب اخلاق ايتمين حيوان مرتبه سنده قالوب انسان مرتبه سنه كله مز وعارف بالله اولوبده مراد آله مز زيرا كه انسانده اوچ روح واردركه سائر حيوانات ايله مشتركدر بريسى روح طبيعيدركه انك موضعى جميع بدندر وايكنجيسى روح نباتيدركه انك موضعى جكردر واوچنجيسى روح حيوانيدركه انك موضعى يوركدر وغضب وشهوت وايكيسندن تولد ايدن اخلاق بد جملهسى اوصاف روح حيوانيدر وانسانك دردنجى روحى نفس ناطقهدركه اكا مخصوصدر وانك موضع تعلقى انجق يوركده اولان نقطهٔ سوداده بولنان روح حيوانيدر وانكله تعانق بونك شانيدر واكر اوروح حيوانى بوروح انسانى اوزرينه غالب كلوب غضب وشهوتنه بوتى اسير ايلديسه اول كسه حيوان بيلنمشدر زيرا كه حكم غالبك بولنمشدر وما دامكه روح انسانى مغلوب روح حيوانيدر اول كسه نك قلبى ميت ونفسى حى اولديغندن اول نفسانيدر واكر عون حق ايله بوروح انسانى اول روح حيوانى اوزرينه غالب اولوب غضب وشهوتنه مالك اولديسه كندى حياتن بولديغندن واول كسه نك نفسى ميت وقلبى حى اولديغندن اول روحانيدر بلكه مكان وزمانلرن مجرد انسان كاملدر وكندى مقامندن اعلالره واصلدر وبو كيمياى سعادته استعداد نه كوره بر بيلده يا برايده ويا برخانده ويا برساعتده نائلدر وحق تعالى كلام قديمنده (ونفخت فيه من روحى) بيورويوب كندى ذات پاكنه مضاف ايلديكى روح اضافى يه واصل وهر مرادى حاصلدر وروح اضافيدنك نجيه اسماسى واردركه عقل كل وعقل اول وجوهر اول وقلم اعلى ولوح اعظم وعرش اعظم وكلمهٔ اعظم وملك مقرب وروح اكمل وروح افضل وروح لايفنى وروح عارف وروح ناطق وروح قدس وروح محمدى ونور محمدى وآدم معنى وشمس باطن وشمس حقيقت ونقطهٔ وحدت ونقطهٔ كل ونقطهٔ كبرى وسر اعظم واطيفهٔ ربانيه وامر ربانى وجوهر ربانى وحقيقت ربانيه وعشق الهى ومبدأ اول ومنشأ ارواح وسلطان حقيقت وسر الهيدر اما مراتب مذكوره دن قنقى مرتبه ده بولندىغنى بيلمك مراد ايلدكسه همان كندى احوالكه نظر ايدرسن اكر يوب ايچوب اوبورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وغيرى نسنه آرزوسندن بى خبر اولورسن ظاهر بودركه بهايم مرتبه سنده سن واكر يوب ايچوب اوبورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وبونلرله بيله هم غضب ايدوب خصومت ونزاع وجنك وجدال وشتوم ايله وعداوت وعنف وقهر وضرب وهجوم ايله خلقى اينجدوب انتقام آلورسن بيلورسنكه سباع مرتبه سنده سن واكر يوب ايچوب اوبورسن وشهوت آرزوسن كوررسن وبونكله بيله يلان سويليوب خلقه مكر وحيله وكذب وخدعه ايله انلرى غش ايليوب دوزنلرله الداوب رنك ايدوب نفاق ايله يوررسن شبهه سز بيلورسنكه شيطان مرتبه سنده سن واكر آز ايچوب آز اوبورسن وشهوتدن فارغ وآرزوسندن آزاد اولورسن وكسه يى قطعا رنجيده ايلمزسن وكسه يه حيله ومكر ايله هركز يلان سويلمزسن وجميع خلقه رفق ومدارا ايله معامله ايلرسن وجمله ناسه خير صانوب دوشن خدمتلرن كوروب دعا وثنا ايله ملايم سويلرسن حقا كه ملائكهٔ كرام مرتبه سنده سن واكر اعتدال اوزره

یوب ایچوب اویورسن وغضب وشهوته مالك اولورسن ومعرفته محبة الله یولنه کوکلدن سالك اولورسن وکندی صفاتکدن فانی وهسالك اولورسن کندیکی یقین اوزره بیلورسن که هم عارف وهم معروفسن واخلاق حق ایله موصوفسن وخزینهٔ علم الله سن وحقیقتدن اکاهسن وانسان مرتبه سنده انسان کاملسن ومقام اعلایه واصلسن ومجلس انس وحضوره داخلسن وهرمراده نائلسن وجمیع امورکده حالت وسطی ایله عاملسن وابدا حقه مائلسن (نظم)

ای روح پاك جسمله دنیاده خوشمیسن — وی نورمحض دیدهٔ بیناده خوشمیسن
ای مرغ عرش نیچه طوتلدك بودامه سن — صفراوخون وبلغم وسوداده خوشمیسن
کربورلك دکاسه مکانن کوکل ندر — چون بویورکده سن بوسویداده خوشمیسن
اول کاشنی قویوب نیچه دوشدك بوکلخنه — کلخنجیلرله حسن مداراده خوشمیسن
اول بزم انسدن اووطندن ایرمیسن — قلبکله یااومجلس معناده خوشمیسن
مشغول رسم وعادت اولوب غم چکرمیسن — یاهم حضورحضرت مولاده خوشمیسن
اولمش سنکله مست ومحبت هزاردل — عاشقلرکله رفق ومواساده خوشمیسن
عالم سنکله در نیچه عالمده سن عجب — سن سنده حسن عشقی تماشاده خوشمیسن
حق صوررسنی سکاای نقس ناطقه — دل حجله سنده عشق ایله تنهاده خوشمیسن

(باب ثانی)

ارکان طریق عرفان اولان تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وفکر تمامی فصول ستهٔ ایله تفصیل ایدر (فصل اول) ارکان ستهٔ راه عرفانك اولکی رکنی اولان تقلیل طعامك فوائد وخواصنی سکزنوع ایله بیان ایدر (نوع اول) فضائل جوعی برایت کریمه ونیچه احادیث شریفه ایله بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله تعدیل اکلی تعلیم ایدوب کلام قدیمنده بیورمشدرکه (کلوا واشربوا ولاتسرفوا انه لایحب المسرفین) وحدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن ادم انی جعلت العزة فی الطاعة والناس یطلبونها فی ابواب السلاطین فکیف یجدونها وجعلت العلم فی الجوع والناس یطلبونه فی کثرة الاکل فکیف یجدونه وجعلت جلاء القلب فی السهر والناس یطلبونه فی کثرة النوم فکیف یجدون یاابن ادم کیف تطمع فی العلم والعمل مع الشبع وکیف تطمع فی صلاء القلب مع کثرة النوم وکیف تطمع فی الحکمة مع کثرة الکلام وکیف تطمع فی الانس بی مع الاستیناس بالناس وکیف تطمع فی حبی مع حب الدنیا فاطلب العلم والعمل فی الجوع وجلاء القلب فی السهر والحکمة فی الصمت وانسی ولقائی فی العزلة وحبی ورضائی فی ترك الدنیا یاابن آدم الصوم لی وانا اجزی به ان للصائم فرحتین اذا فطر فرح واذا لقینی فرح وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم استنه شفقتیله اداب اکلی تعلیم وافات شبعی تفهیم ایدوب فوائد جوعی طیورمشدر نته کیم احادیث شریفه سنده بیورمشدر آدم اوغلی بطنندن شرلی برقاب طولدرمشدر اکاوج بش لقمه حق کفایت ایدرکه صلبنه قوت وقوام اولدلر پس هرکیمکه شهوت اکله مبتلا اولوب بطنی طولدرمق استرباری ثلثی طعامنه وثلثی شرابنه اولسون تاکیم ثلثی تنفسیچون قالسون وبیورمشدرکه شبعان ایکن اکل طعام هم مرضدر وهم حرام وبیورمشدرکه کثرت اکل شومدر ونوام واکول مذمومدر وبیورمشدرکه شره ایله اکل ایده نك قلبی قاسیدر وحکمتدن محروم وحقی ناسیدر وبیورمشدرکه حق تعالی برقولنه محبت ایلسه انی اوجوز طعام اولان پرده جائع ایدوب وبیورمشدرکه حق تعالینك مخلوقندن اولیاسی اهل جوع وعطشدرانلری اینجدن شقی ویری آتشدر کیمکه انلره خور باقوب الحق طوترسه یابرفعل ایله اینجدوب یابرسوزآترسه اول عزیزذوانتقام انی مجموعهٔ اسقام ایدوب رسوای عام وعیشنی حرام ایدرو بیورمشدرکه کیمك که بطنی جایعدر وقلبی قانعدر وحق ذاکردر انك مقربیندن اولدیغی ظاهردر وبیورمشدرکه تحقیقا شیطان ابن ادمك عروقندن جریان دم کبی جاریدر پس انك یولارن جوع ایله وعطش ایله ضیق ایتمك مقربین کاریدر وبیورمشدرکه جوعی اطولکزعندالله افضلکزدر

وتحقیق

وتحقیق ابغضکزهرنوام واکولدرکه تنبلکزدربیوره مشدرکه هرکیمك کیم بطنی جایع اولور انك قلبنده نور معرفت لامع اولورو بیورمشدرکه اهل جوع اهل حکمتدروبدنلری ملازم صحتدر وبیورمشدرکه حق تعالی یه خلقك اقربی خلقی احسن اولاندروبطنی اجوع واعطش وقلبی احزن اولاندر وبیورمشدرکه حق تعالی مخلوقاتنی شبعان ایدروانبیاسنی جایع وعطشان ایدروبیورمشدرکه نفسکزی جایع ایلکز تاکیم قلبکزه نور عرفان ساطع اوله وقلبکزینابیع حکمتله طوله واهل ارض وسماسزکله فرح بوله وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه کوندره برکره طعام اکل ایلدکده اون برلقمه ایله اکتفا ایدردی (نظم)

حبیب الله مبارك بطنه طاش بغلدی یعنی — طعام استرسه بطنك ویرا کاطاش ویرمه سن نانی
شکم پرورکه پرخاك ایلمش دیوار اعضا سن — اوقالمش خانهٔ مظلمه کورمز شمس تابانی
شکایت ایلین اوج کونلك اجلقدن دکل عارف — اونادان کاروکسب ایتسونکه یوقدرحقه تکلانی
دیسن اجلقده وارضعف اول کسلدرمانع طاعت — دیرزآجلقده درانس حق اولدرقوت روحانی
طعام حقدرآجلق انی مخصوص خواص ایتمش — بولورجوع اهلی وجدوحال وذوق وجذب حقانی
بولان اجلقده بولمشدر فنادن دولت فقری — طویان اجلقده طویمشدر رموزسر سبحانی
کورن آجلقده کورمشدرا کرعشقی اکرروحی — الان اجلقدن المشدرکنوز نفس انسانی
ایرن آجلقدن ایرمشدر حضور حضرت حقه — بیلن اجلقده بیلمشدر علوم بحر عرفانی
قوآجلقده در دولت سعادت عزت ولذت — اولورجوع اهلی روحانی دخی سیماسی نورانی
شبعدن قلبه قسوتدرکان هم شهوت ونخوت — بولورجوع اهلی علم وحلم اولور اخلاق ربانی
ضعیف ایت نفسی تاکیم قوت قدسی بوله روحك — حیات جاندراجلق هم ممات نفس شهوانی
کل ای حق یواکل ونومی قوی فقروفنا استه — که ویران اولسه تن کوشکی بولورسن کنج پنهانی

(نوع ثانی) افات شبعی وکرامات جوعی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه هرکیمکه نعمت بیمانز الاکه مطعم ومشربده بیلورانك علمی قلیل وعذابی کثیردربطنت فطنتی کاسدایدر وتخمت حکمتی فاسد ایدر شبع منبع دادروجوع انفع دوادرادمان شبع مورث اصناف وجعدر تقلیل طعام تقلیل اسقامدر کثرت طعام موجب اسقامدرومفسد احلامدرادمان شبع مهیج عالمدر وحکمته خالدر وکثرت اکل قلبه قسوت وجسده علت ویررحق تعالی برقولنه عنایت واکرام ایلسه انك بطنی طعامدن وفرجنی حرامدن یاك ایدرحق تعالی کیمه که اکرام ایدرا کاقلت طعام وقلت منام وقلت کلامی الهام ایدرکیمکه جایع اولمزاول صفای فکری بولمزکثرت اکل انسانه ضرردرکثرت نوم اکا کدردرهرکیمك که طعامی قلیل اولورانك آلامی قلیل وصحتی طویل اولورصحتله تخم جمع اولمزوجوع ایله سقم جمع اولمزکیمکه نفسنده ارزوی انواع طعامی غرس ایدراول اصناف اسقامی جلب ایله صحتنی برعکس ایدرجوع طعام انبیاعلیهم السلامدرومقام اولیاء کرامدرجوع بحردرفطنتدروسحاب مطرحکمتدرجوع ترویح ارواحدروتشریح اشباحدرجوع دواءداء فضولدر وجلاءصدای عقولدرجوع غذای اشتهای روحدرودواء قلب مجروحدرجوع ثمرهٔ شجرهٔ صحتدروزینت صفت عفتدرجوع عطیهٔ اصولدرومطیهٔ وصولدرجوع نقی دادروقوت دوادرجوع تهذیب اولیای کرامدروتعذیب اعدادرجوع تصفیهٔ روحدرومطالعهٔ فتوحدرجوع قهرجنودشرهدر ونصروفودولهدرجوع هوای نفسه ممات ویرروفؤاده صفاوحیات ویرروعلم دقیق ایراث ایدوب اکا اثبات ویررجوع راغبین فترتدروجوع زاهدین حکمتدروجوع عارفین صفوتدروجوع محبین قربتدر وجوع واصلین طهارتدروجوع نفوسه مذلت ویرروقلوبه رقت ویرروعلم سماوی اطلاعنه دقت ویرر عارفك نورحکمتی لهب جوعن نیچه ایام اطفا ایدر واول برنسنه تناول ایلدکده بش اون لقمه ایله اکتفا ایدروسوسه بذر شیطاندروانك مزرعی بطن شبعاندرکیمکه الله ایچون برکون جایع اولورانك قلبنده حکمتدن بربشقه باب آچاور جوع مورث علم وفطنتدروشبع موجب جهل وظلمتدراطیب اطعمه جوعدرواهل نفس اندن جزوعدرجوع ضیافت حضرت مولادروشبع فقدان عقل وذکادرکیمکه بقرهٔ نفسن جوع ایله ذبح ایدراول نور معرفتله حیات قلبی ربح ایدر (ع) بنایدن دهانی سیرایدر جهانی

ولقمه که لذتندن بولدك ذوقی کاشکی بولسه انی دشمن خلقی کیمکه شبعان اولنجیه دك آکلدر اول اکلنده حیوانه مشاکلدر جوع یریوزنده طعام یزداندر وابدان اولیا انکله شبعاندر وبطن ایسه عدو انساندر عارفك اکلی فاقه دندر ونومی غلبه دندر علم وحکمت جوعده اولور وجهل ومعصیت شبعدن کلور جوعده اولان طربدن ملوك ارض محرومدر زیرا که جوع بدن خواصه مخصوص اولان ضیافت حی قیومدر

(نظم) کلدی رمضان ایی ای یار قمر سیما
اول صایم وآز اویی تا قلبك اوله بینا
خالی اول وحالی اول نای اول لب نابی بول
نی مثلی دمندن طول نوش ایت شکر وحلوا
بونهر شکمدن کل نزح اولملیدر هر ییل
تا عین حیات دل تن ارضن ایده احیا
صوم ایله تن وجانی پاك ایله یمه نانی
طولسون می روحانی تا مست اوله هر اجزا
بودملری کوش ایله میدر بونی نوش ایله
سیللر کبی جوش ایله تا قلبك اوله دریا
جوع اولدی طعام الله قوت دل هر آکاه
ویرمش اوقولونه شاه کیم عشق ایله در شیدا
حقی دون وکون دائم اول قائم وهم صائم
طول عشق ایله اول هائم قوی صورتی بول معنا

نوع ثالث) رذائل شبعی وفضائل جوعی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اوچ خصلت قلبه قسوتدرکه کثرت طعام وکثرت منام وکثرت کلامدر بطون شبعان اولدقده ارواح ابدان اولور وبطن جایع اولسه بدن روحه راجع اولور صحت بدن قلت طعامده در وصحت روح قلت منامده در کیمکه شبعان اولورسه اندن برعقل کیدرکه بردخی رجوع ایتمز جوع اسم اعظمدر وملك اکرمدر قلت طعام موجد قلت منامدر وقلت منام موجب قلت کلامدر وشبع داعیهٔ سقمدر وسقم داعیهٔ المدر شبع اصل جمیع داءدر وجوع اصل جملهٔ دوادر نیران وساوس اوهام بلکه جمیع نیران انفس انام جوع ایله منطفی اولور نفسی جایع اولنك وساوسی زائل اولور نته کیم مجنون جایع اولدقده جنونی قالمیوب عاقل اولور جوع مزرعهٔ عبرتدر وینبوع حکمتدر وروح فطنتدر ومفتاح محبتدر ومصباح معرفتدر ومنهاج حقیقتدر نفس برمریض جزوعدر وانك شفای عاجلی جوعدر شبع ایله کوکلدن حکمت زائلدر وجوع ایله آنده هر علم حاصلدر جوع صفای اصفیادر ورشاد اتقیادر (نظم) اجقمق کیم وجودنده صفادر * شعار اولیاء واصفیادر * تقاضای طعام اولمز ولیده * ولینك قوتی چون ذکر خدادر) جوع منبع اخلاق حمیده در وشبع منبت اوصاف ذمیمه در بطن شبعان اولدقده اعضا جایع اولور وبطن جایع اولسه اعضا شبعان اولور جوع نفسه زنداندر وقلبه کلستاندر شبعده واقع اولان وساوس ثابت ونابت اولور وجوعده واقع اولان وساوس عاطل وباطل اولور کیمك که بطنی جایع اولور انك قلبی ایکی عالمدن کچوب مولایه راجع اولور جوع قلبی پرحکم ایلر وشبع اصم وابکم ایلر جوع ابدانده خفت وعفتدر وکوزده عبرت وکوکلده حکمتدر وجلاء قلب ایکی خصلتده مقرردرکه بری جوع وبری سهردر نان غدای ابداندر وجوع ایسه غدای دل وجاندر برشیخك برمریدی برکون اج قالوب شیخنه الجوع دیدکده شیخ الله دیمشدر پس اول مرید اول اسمه مداومت قیلوب ایکنجی کونده لابد من القوة دیدکده شیخ اکا لابد من الله دیمشدر بعده اوچنجی کونده اول ذاکر صابر شیخنه ما القوة دیدکده شیخی ذکر الحی الذی لا یموت * بیورمشدر پس دردنجی کون تمامنده اول ذاکر صائم برجذبهٔ حق ایله افطار ایدوب برخوردار قوت جان اولمشدر ودولت معرفتی رایکان بولمشدر واجزای وجودی شراب عشق ایله طولوب مجذوب الهی اولمشدر (نظم)

چو عشق مردم خوردر پس ارکرك ای یار
که اوله لقمهٔ شیرین عشق شیرینکار
سن اجی لقمه کبی بویله هضم اولنمز ایکن
اوشاه عشقه نه لایقسن ایده نوشکوار
ریاضت ایله ضعیف اول که تنکدر اودهن
لذیذ لقمه اولوب قوی سنی یسون یکبار
نیچون دهانی یقارسن اودیك کرم ایله سن
سیاه اولور کهی اسباب وکه لب دستار
مثال دوزخ اومعده پر اولمدی هرکز
مکر قدم باصه بردم سکاشه جبار
خدادر ایلین احباب چشمنی شبعان
یوغ اولیاده نه بنلك نه حرص هر مردار
نه حرص علم وهنر وارنه رنك وبو حقی
نه صلح وجنك اولور انلرده عشق اولور هر بار

(نوع

(نوع رابع) تقلیل طعامك کیفیت ومقدارن وفوائد واسرارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه تقلیل اکلدن مراد نفس شهوانیهٔ حیوانیه یی ضعیف ایدوب اول مغلوب عقل ومکسور شهوت اولمقدر ومقصود یورکی تبییض وقلبی اوصاف ذمیمه دن تصفیه قیلمقدر زیرا که جوع انسانده یورکك شحمنی اریدوب دمنی قلیل ایلدکده بیاض ورقیق اولور وکوکل کدورات نفس حیوانیه دن پاك وصافی اولوب جلا بولور وصفاسیله انوار اذکار وارادتی قبوله مستعد اولور بعده اول آیینه دن اول انوار ارض نفسه منعکس اولوب ربیسی نوریله اشراق بولدقده ظلمت نفس مضمحل اولوب صدف شهوت ظلمتی دخی لؤلؤ محبتدن منشق اولور زیرا که شهوت مطیهٔ محبتدرکه انساندن محبت مطلوبدر وانکله انسان ملائکه دن محبوبدر وجمله دن مرغوبدر اما سلوك طریق عرفانده مبتدیلر ایچون طعامدن امساك نافع اودرکه افراط ایله تفریطدن محفوظ اولوب اکل متوسط اوله واکل متوسط برکون وبرکیجه ده اللی درهمدن یوز درهمه وارنجیه دك تناولدر ومشروب دخی اول یوز درهمه داخلدر وبو تقلیل اکل تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایچون امر لازمدر نتکیم حضرت عیسی علیه السلام بیورمشدرکه بطنکزی جایع ایلیکز اوله کیم قلبکزله ربکزی کوره سز وحدیث شریفده بطن انساندن شرلی وضررلی برقاب طولمشدر مضمونی کلمشدر زیرا که بدنه غدادن امداد اولور حال بوکیم امر غدا ایچون جکرده وضع اولنان قوای طبیعیه جنود شیطاندر پس حزب شیطان اولان قوای مذکوره غدادن حظ وافر الدقده دواعیء نفس آنکله قوت بولور وظلمت نفس وطبیعت یورکه مستولی اولور ورطوبت غدادن عروق دماغه رخاوت کلور پس آندن کلال حواس وغلبهٔ نوم وکدورت خاطر حاصل اولور واکر غدا قلیل اولورسه دواعیء نفس وقوای طبیعت ظلمتیله ضعف وقلت بولوب کوکل صافی اولور پس قلب مصفاده روح مجلا اولان عقل معلایی مدرکاتیله تصرفدن منع ایده مزلر حکم انده روحك اولوب انسان کندی مرتبه سن بولور وبونك سری بودرکه انسانك امر تغذیه سی مرتبهٔ نباتیه سیدر وامر شهوتی مرتبهٔ حیوانیه سیدر وعلم وعرفانی مرتبهٔ انسانیه سیدر پس مجرد ازدیاد بدن ایچون غدالره اقبال ایدوب انلرله مشغول اولان کمسه نك اوزرینه غالب اول مرتبهٔ نباتیه در وقضاء وطر ایچون شهوتلره اقبال ایدوب لذات فانیه ایله مشغول اولان کمسه نك اوزرینه غالب اول مرتبهٔ حیوانیه در وبو ایکی مرتبه یی حق تعالی لطفیله عبادینه طیورمشدر نته کیم کندو کلام قدیمنده (اولئك کالانعام بل هم اضل اولئك هم الخاسرون) بیورمشدر پس عاقل اودرکه بو ایکی مرتبهٔ دنیهٔ ناقصه ده قالمیوب تصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایله فتوحه توجه ایدوب انسان کامل اولوب مبدأ ومعادینه کیدر اعنی برنسنه یمز الا که سدرمق واداء صلاته قادر اوله جق مقداری برقاچ لقمه تناول ایدر ونفسی شتری کپکدن خمیر ایله یا فطیر شعیر ایله قناعت قیلوب حظ نفس وشغل قلب اولان اطعمهٔ نفیسه یی تحصیل وارزودن فارغ اولوب انسان مرتبه سنه واصل ومجلس انسه داخل وهر مرادی حاصل اولور زیرا که نبات وحیوان مرتبه لرندن انسان مرتبه سنه وصول بولمقدر تقلیل طعام اصل مقدم ورکن اعظم وشرط الزمدر اما انسان مرتبه سن بولمش ونفس وطبیعتدن آزاد اولمش کاملك جوعی ضرر ویرمز صبر جمیلدر بلکه انك جوع طویلی حضور جزیلدر * نظم *

هر لحظه اول وحی علا * ارواحه ایلر خوش ندا
درد اولمه خاکی ایتمه جا * پاك اول کل ایت عزم سما
هر جانکه اول تنبل اولور * چون درد خم قعرن بولور
اعلای خمه خوش کلور * کر بولسه کدرتدن صفا
اولمزسه تنده خاك نان * صافی اولور بو آب جان
اسرار اولور قلبه عیان * بولور قمو دردك دوا
جانك چو شعله در همان * نورندن اکثر درد خان
دود ایچره نور اولمش نهان * دل خانه سی بولمز ضیا
از اولسه کر بو دود نان * قلبك بولور نوری عیان
روشن اولور خوش بیکمان * هم بو سرا هم اول سرا
سیر ایت مکدر اولسه ما * نه صو کورینور نه سما
پنهان اولور شمس ضحا * غیم وطومان اولسه هوا
بادشمالی چون اسر * صافی اولور قالمز کدر
بو صیقل ایچون هر سحر * خوش خوش اثر باد صبا
عشقك دمی هم برنفس * بو قلبه صیقل اورسه بس
بیل عشق جاندر هم نفس * نفس بهیمیدر فنا
ای جان یتر حبس جهان * سیر انکهکدر لامکان
حقی ندر بو خاکدان * فرعی براق کل اصلکا

نوع خامس * ملامات شبعی وکرامات جوعی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه منشأ جمیع امراض قلب انسانکه انکله دل دوزخ اولمشدر واندن جمله اخلاق ذمیمه حصول بولمشدر وانك ایچون آدم جنتدن طشره کلمشدر اول شهوت اکل ناندرکه سرای جهانی جانه زندان ایتمشدر وعقل دانایی اسیر نفس نادان ایتمشدر لذت جوعی بولان شبعدن ملول اولور زیرا که بیلورکه اکول اولان مأکول اولور عاقل اولان شهوت اکلی ترك ایدوب نفسنی اسلمز وتراب قبر ایچون بدنن بسلمز کرچه نفس شهوانیه عقله طغیان وحقه عصیان ایدر لکن شمشیر جوع انی مطیع فرمان ایدر جوع انسان نافع جسم وجاندر وتنعم ایسه مضر این وآندر کیمکه عمرن ویروب طعام وشراب آلور اول عین حیاتی قویوب خیال وسراب الورنان اکل ایدن کندی حیاتنی آکلدر وحیاتن اکل ایدنلره ممات حاصلدر عبد بطن اولان کمسه ده نه عقل اولور ونه هوش ونه چشم اولور ونه کوش تنپرور اولان عبد فرج اولور وعمری حیوان کبی شهواته خرج اولور جوع ایله نفس بهیمی ضعیف اولسه اول کوکلده روح قدیمی قوت بولور ونفس شهوانیه حکمندن آزاد وعلم وحکمتله داد وحضور وانس ایله معتاد اولور اکر بو دهان بند اولسه دهان جان اچلور وانکله قوت جان ییلوب شراب عشق ایچیلور وخلعت عرفان بوینه بیچلور پس اول نان نور ایله بو نان تنوردن کیچلور واول شراب طهور ایله بو جیفهٔ دنیادن قاچلور واول خلعت معرفتله عالم وحدته کوچلور وجناح عشق ایله زمرهٔ اولیایه قاریشلوب ارواح انبیا ایله اوچلور وپیر اولان جوان جاودان اولوب رخ زردی ورد احمر کبی آچلور وامطار انوار واسرار پروردکار لیل ونهار اول قلبه صاچلور واکر بو دهان اچلسه دهان جان بند اولور وبدن مزبله سنده کوکل دردمند اولور زیرا که جسم خاکك غداسی ینه خاکدر اکرچه قند اولور وروح اسیر هوا وکوکل زندان بلا ودماغ انهار اوهام ناپسند اولور وجمیع اقوالی بد وافعالی رد واحوالی پرحیله وفند اولور ونفس بهیمی تنعمله زنده وروح قدیمی اندن خسته ومستمند اولور زیرا که هر لقمهٔ لذیذه ده اول جان عزیزه بر زنجیر پابند اولور پس هر کیمکه خردمند اولور اول نان جوین ایله خرسند اولور وتقلیل اکل ایدوب لقمه سی یکچند اولور وبونکله نفسی ضعیف اولوب روح اندن خلاص بولوب جسم وجانی حلاوت ومحبتله طولوب لذیذ وارجمند اولور * نظم *

عجب حلاوت پنهان ویرر خلو شکم ‖ مثال چنك اولور آدم تنی نه بیش ونه کم
پر اولسه کر شکم چنك اوساز اولور مهمل ‖ نه ناله ایلر او مهمل خشب نه زیر ونه بم
دماغ معده‌ك اوروجدن ینارسه ای عاشق ‖ بو سینه سوزش ایله ناله لر ایدر هر دم
شکم تهی اول ودرد ایله ایکله نای مثال ‖ شکم تهی اول واشعار سویله مثل قلم
مثال دوزخ اولور معده حلق بدناری ‖ شکم پر اولسه بد اخلاق ایله طولر آدم
اوروج طوتارسن اولور دل مثال باغ جنان ‖ خصال خوب ایله کوکلك طولر چو حور وحشم
اوروجده حقی بولور علم وحلم چوق حکمت ‖ بو جسم اوروجله سلیم اولدی جان دخی اسلم

* نوع سادس * آفات شبعی ومنافع جوعی وفوائد صومی بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طعامی اول مقدار اکل ایله که اول سنی حامل اوله اول قدر ییمه که سن انی حمال اوله سن طعامی اویله اکل ایله که سن انی یمش اوله سن اویله ایتمه که اول سنی یمش اوله اکر سن انی اکل ایدرسن جمله نور جان اولور واکر اول سنی اکل ایدرسه بالجمله دخان اولور (رباعی) در روزه چو از طبع دمی پاك شوی * اندر پی پاکان تو بر افلاك شوی از سوزش روزه نور کردی چون شمع * وز ظلمت لقمه لقمهٔ خاك شوی * بر طالب عرفان بر کامله نیاز ایتمشدرکه طریق معرفت یزدانی بکا بیان ایله اول کامل اول سائلك اکول اولدیغن بیلوب جواب ویرمشدرکه وار ابتدا اکلی تعلم ایله بعده کل بزمله معرفت سوزنی سویله زکاة بدن صیامدر وکیجه لرده قیامدر بر عابد هر کون صائم اولوب هر کیجه بر بطمان طعام ایله افطار ایدوب صباحه دك نماز قیلدیغن بر کوکل صاحبی مرشد کامل اشیدوب دیمشدرکه اکر نیم نان ییوب اویورسه افضل ایدی (قطعه) اندرون از طعام خالی دار * تا درو نور معرفت بینی * تهی از حکمتی بعلتی آن * که پری از طعام تا بینی * اکلی کثیر اولنك صحتی قلیل ومؤنتی ثقیل اولور کیمك که همتی بطن وفرجیدر انك قدر وقیمتی انلردرکه خرجیدر کیمك که همتی ادخال ایتدیکیدر انك قیمتی اخراج

ایتدیکیدر کثرت اکل اسرافدر وقلتی عفافدر جوع انسان جمله خصالك ارفعیدر وجسم وجانك انفعیدر راحت بدن قلت طعامده در وراحت جان قلت منامده در وراحت عقل قلت کلامده در وراحت قلب قلت اهتمامده در ابدال ابدال اولمدیلر الا که جوع وسهر وصمت واعتزال الله اولدیلر * بیت * جوع وسهر وصمت وعزلت ذکر وفکر بادوام (ناتمامان جهانرا میکنند اینها تمام) وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم جوعدن منکب وملتوی اولوردی وابو هریره رضی الله تعالی عنه اجلقدن مجنون کبی مصروع اولوردی وپیرمز حضرت غوث علوی فقیر الله شیخ اسمعیل تلوی رحمة الله تعالی علیه بو حقی اوغلونه تربیه ایچون خطاب ایتمشدرکه ملا ابراهیم انا آکل فی الیوم واللیلة مرة واحدة لقیمات مما حضر وآکل کل اسبوع رغیفی خبز مع ای طعام کان وماء اللحم غیر مانع للریاضة واصل هذا الخبز عفص حلال واشرب کل ستة ایام مرة ماء بکأسة مقدار فنجانین فقط وانام بعد العشاء الی الانتباه ثم اقوم الی الصباح واصوم یوم الاثنین والخمیس (نظم)

بند ایله لبن ناندن * طولسون کهر روزه ‖ کتسون اوکدر جاندن * کلسون هنر روزه
بو عالمی بیل سجین * دلدر ره علیین ‖ قلبه نظر جان بین * ویرسون نظر روزه
قوی نفس بو تدبیری * هر حیله وتزویری ‖ مکسور اوله هر تیری * اولسه سپر روزه
روزه نه ضرر ایلر * بیك دورلی هنر ایلر ‖ بر بشقه سفر ایلر * سودای سر روزه
روزه تنی رام ایلر * اخلاقی تمام ایلر ‖ هم مست مدام ایلر * جانی اثر روزه
تن ظرف محبتدر * دل کلشن وحدتدر ‖ جان حجلهٔ وصلتدر * فتح اولسه در روزه
حقی کیجه اول قائم * هم کوندزی اول صائم ‖ تا قلبه طوله دائم * شهد وشکر روزه

* نوع سابع * کثرت اکلك آفات عشره سن وقلت اکلك کرامات مبشره سن وتقلیل اکلك اسباب میسره سن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفان اولوب نبات وحیوان مرتبه لرندن انسان مرتبه سنه یتمك وتزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب وتجلیهٔ روح ایتمك مراد ایدن کمسه یه لازمدرکه ابتدا بطنن حرامدن حفظ واصلاح ایده بعده تقلیل اکلله فضول حلالدن بیله اجتناب ایده اندن معرفت ومحبت یولنه طوغری کیده زیرا که بطن انسانك حفظ واصلاحی جمیع اعضادن اشق واعسردر وشغل مؤنتی جمله دن اعم واکثردر وجسم وجانه ضرر واثری جمله دن اعظم واکبردر واول بر منبع ومعدندرکه عفت ونخوت وضعف وقوت اعضایه اندندر وافات کثرت اکل حددن افزوندر لکن آفات مهلکه سی عدد له اوندر اما اولکی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده قلبك قاسی اولمسی ونورینك زوال بولمسی واردر نتکیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (لا تمیتوا قلوبکم بکثرة الطعام والشراب فان القلب یموت کالزرع اذا کثر علیه الماء زیرا که بدن انسانده یورك التنده معده غلیان ایدن قدره کبیدرکه بخاری اکا مرتفع اولور پس بخار معده کثرتندن یورکه سواد وتغیر وتکدر کلور واما ایکنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده اعضانك فتنه وهیجانی وفضول وفساده انبعاثی واردر زیرا که انسانك بطنی شبعان اولسه عینی مالا یعنی یه نظر ایتمك واذنی انی استماع ایتمك استر ولسانی مالا یعنی سویلمك ویدی انی طوتمق وایاغی اکا کتمك استر وفرجی شهوتن قضا ایتمك استر واکر بطن انسان جایع اولسه انك اعضاسی جمله ساکن اولوب بر نسنه یه طمع ایتمز ومالا یعنی اولان فضول ومحرماته کتمز زیرا که بطن بر عضودرکه اکر اول جایع اولسه اعضای بدن شبعان اولور واکر اول شبعان اولسه اعضا جایع اولور والحاصل انسانك افعال واقوالی طعام وشرابی حسینجه در اکر اکا حرام طعام داخل اولورسه اندن حرام افعال واقوال صادر اولور واکر فضول حلال داخل اولورسه مالا یعنی اولان افعال واقوال خارج اولور کانه طعام وشراب افعال واقوالك تخمیدرکه بونلر انلردن وجوده کلور واما اوچنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده قلت فهم وعلم واردر زیرا که * فان البطنة تذهب الفطنة * دینلمشدر واکر دنیا وآخرت حاجتلرندن بر حاجت مراد ایلرسن تا انی قضا ایتمدکجه بر نسنه تناول ایتمیه سن زیرا که بخار غدا حجاب فهم وزکاردر واما دردنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده قلت عبادت واردر زیرا که انسانك اکلی کثیر اولدقجه بدنی ثقیل اولوب نومی غلبه ایدر وحواس وقواسنه فترت کلوب توجه طاعتدن آواره قالوب اتلمش

لاشهٔ لاشئ کبی یاتوب اویقویه کیدر حال بوکیم عبادت برصنعتدرکه انك دکانی خلوتدر والاتی مجاهداتدر
واما بشنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده فقد حلاوت عبادت واردر نتکیم حضرت صدیق اکبر رضی الله
تعالی عنه دیمشدرکه اسلامله مشرف اولدیغم وقتدن بوآنه دکین هرکز شبعان اولمش دکلم تاکیم ربمك
عبادتی لذتندن محروم اولمیم واولزماندن بوزمانه دك صودن قانمش دکلم تاکیم ربمك لقاسی اشتیاقندن
فترت بولمیم وبرکامل محقق دیمشدرکه طاعتك الذ واحلاسن جانم اولزمان بولورکه جوع وظمأدن بطنم
ظهرمه ملتصق اولور * بیت * کرتواین انبان زنان خالی کنی * پرز کوهرهای اجلالی کنی * واما التنجی آفت
بودرکه تحقیقا کثرت اکلده حرامه دوشمك خطری واردر زیراکه حلال سکا کلمز الا که آزآز کلور وحرام ایسه
هرجهتدن چوق کلور نتکیم حدیث شریفده * ان الحلال یأتیك قطرة قطرة وان الحرام یأتیك کالسیل
جزافا جزافا وارد اولمشدر واما یدنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده اولا مأکولی تحصیل ایدوب
حکمنه المغله ثانیا انی اصلاح ومهیا قیلمغله ثالثا انی طابخ وهاضم اولمغله رابعا اندن خلاص وفراغ بولمغله
خامسا بدنده تولد ایدن امراض وعللدن سلامت قالمغله شغل قلب ومشقت بدن واردر نتکیم حدیث شریفده
هردردك اصلی تخمه وهردوانك اصلی جوع اولدیغی وارد اولمشدر وبونلردن بشقه ناسدن طمعله طلب دنیا
واشتغال اکل ایله تضییع اوقات واردر واما سکزنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده شدت سکرات موت واردر
نتکیم حدیث شریفده * ان شدة سکرات الموت علی قدر لذات الدنیا ومن لذاتها الاکل والشرب فمن اکثر
من هذه فقد اکثر من ذلك * وارد اولمشدر واما طقوزنجی آفت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده نقصان اخرت واردر
نتکیم حق تعالی (اذهبتم طیباتکم فی حیوتکم الدنیا) بیورمشدر حلاوت دنیا حرارت عقبا اولدیغن طیورمشدر
زیراکه دنیادن لذت الدیغك قدر آخرت لذتی سنکچون نقصان بولور وکثرت اکل ایسه لذات دنیادن عدا اولنور
وحضرت عمری خالد بن ولید رضی الله تعالی عنهما دعوت ایدوب انکچون برطعام نفیس مهیا ایلدکده
امیرالمؤمنین اکا دیمشدرکه چون بوطعام نفیس بزم ایچوندر پس خبز شعیر ایله شبعان اولمیوب آخرته کیدن
فقرا ایچون نه واردر حضرت خالد رضی الله تعالی عنه اکا جواب ایتمشدرکه یا امیرالمؤمنین انلر ایچون جنت
واردر پس حضرت عمر رضی الله عنه بیورمشدرکه انلر جنتله فوز بولمشلردر ودنیادن بوطعام بزم حظمز
اولدیغندن انلر بزدن تباعد ایدوب فوز عظیمه نائل اولمشلردر (بیت) نعیم خلد حلالست برکسی صائب
که دست ولب بنعیم جهان نیالاید * واما اونجی افت بودرکه تحقیقا کثرت اکلده عار وملامت واردرکه
طلب شهوت واخذ فضولی ترك ایدر زیراکه دنیانك حلالی حساب وحرامی عذابدر ولذتی سراب وزینتی
تبابدر وافات عشره بودرکه نهایت بولمشدر واهل هدایت ایچون بری دخی کفایت بولمشدر پس طالب عرفان
کثرت اکل ومداومت شبعدن اجتناب ایدوب آفات مذکوره دن آزاد اولور وتقلیل اکلی اعتیاد ایدوب
کرامات ایله دلشاد اولور زیراکه قلت اکلك صحت بدن ونشاط قوی وقوت حفظ وصفای خاطر وانجلای قلب
ونور روان وسرعت ذکا وخفت مؤنت وامکان قناعت وتذکر جوع یوم قیامت وتیسر توجه وحصول
حضور ومداومت عبادت وحفظ وضوء وتمکن ایثار فضل طعام وتطییب قلوب فقرا وایتام وبونك امثالی نیجه
کرامتلری واردر واما تقلیل اکلی تحصیلك نیجه طریقی واردر برطریقی بودرکه کثرت اکلك آفات مذکوره سن
تامل قیله سن وبرطریقی بودرکه قلت اکلك کرامات ومنافعن تذکرله اکا مائل اوله سن وطریق اخری بودرکه
مهیا بولنان اطعمه نك انفسن تقدیم ایده سن وطریق اهونی بودرکه برنوع یاغلی طعام اوزره اقتصار ایده سن
وطریق اسهلی بودرکه برکون برکیجه ده برکره تناول ایده سن وطریق اغربی بودرکه اکول وجیعان ایله تناول
ایتمیوب تنهایه کیده سن وطریق اقربی بودرکه وزن ایله ییوب ایچوب کونده بردرهم نقصان ایده سن تاکیم اللی
درهم قاله * رباعیات *

نفسم بنی چوق یمکله ایلر پرغم ‖ اغرلشوب اولورم اصم وابکم
ازییوب ازایجسم اوله کوکلم خرم ‖ جسمم هم اولور خفیف وجانم پردم
نفسم بنی الدامقده فرصت بکلر ‖ چون سفره بولور اودم چکوب امکلر

ترغیب

ترغیب ایدر افراط یمك ایچمکلر ‖ دشمن بنی دوستمدن الی قورا کلر
هرلقمه که سن شره له یرسن انی ‖ غفلتله طولوب کوکل اولور ظلمانی
حیوانه ویر اول لذت آب ونانی ‖ حقی انی بادایدوب بی قوت جانی
هرلقمه که لذتیله بولدم ذوقی ‖ اول لقمه یی کشکه بولسه دشمن حلقی
حیوانه ویر اول نباتی سن ای حقی ‖ جان لذتن ال کوکلدن استه حقی

نوع ثامن * جوعك اقسامن وحال ومقامن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه جوع
سهری متضمندر نته کیم عزلت صمتی متضمندر وجوع ایسه ایکی قسمدر بری جوع اختیاریدرکه اول جوع
سالکدر وبری جوع اضطراریدرکه اول جوع محققدر زیراکه محقق تجویع نفس ایلمز لکن بعض کره تقلیل
اکل ایدر اکر مقام انسده ایسه واکر مقام هیبتده ایسه اکلی زیاده کثیر اولور پس محققین ایچون کثرت اکل دلیل
اولمشدرکه مشهودلرندن عظمت حالیله کوکللرینه انوار حقیقتك سطواتی صحت بولمشدر وانلر ایچون قلت اکل
دلالت قیلمشدرکه انلرك مشهودلرندن مؤانسه حالیله محادثه وجود وصحت بولمشدر وسالکین ایچون کثرت اکل
دلیل اولمشدرکه انلر حق تعالیدن بعید وبابندن مطرود اولوب انلره نفس شهوانیهٔ بهیمیه تسلطیله استیلا فرصتن
بولمشدر وانلر ایچون قلت اکل دلیل اولمشدرکه انلرك کوکللرینه نفخات جود الهی طولوب انلری بدنلری
تدبیرندن مشغول قیلمشدر وافراط اولمیان جوع ایسه هرحال وهرجهتله سبب وداعیدرکه سالکین احواله
واصل ومحققین اسراره نائل اوله لر لکن جوع افراط اولدقده اول هوای نفسه بادی وذهاب عقله مؤدی وفساد
مزاجه باعث اولور پس مبتدی اولان سالکه سبیل اولمزکه نیل احوال ایچون تجویع نفسده افراط ایده
لکن اکا متعین اولان بودرکه استدامت صیام ایله تقلیل طعام ایده ولیل ونهار ما بیننده اکلهٔ واحده یه
ملازمت ایده وبرهفته ده ایکی کره ادام اکل ایده وادامك اعنی طعامك یاغلیسن تناول ایده اکر منتفع اولمق
ومعرفت ومحبت بولمق دیلرسه بویلجه ایده نتکیم * رب مخمصة شر من التخم * دینلمشدر وجوعك حالی ومقامی
واردر اما جوعك مبتدیلرده اولان حالی خشوع وخضوع ومسکنت وذل وافتقاردر وسکون جوارح وعدم
خواطر ردیه در واما محققین ده اولان جوعك حالی رقت وصفادر ومؤانسه وذهاب ماسوادر وعزت الهیه
وسلطنت ربانیه ایله اوصاف بشریتدن تنزهدر واما جوعك مقامی مقام صمدانیدر واول برمقام عالیدرکه
انك احوال عجیبه سی واسرار غریبه سی واردر پس مصاحب همت ومقارن عزیمت اولان جوعك فوائدی
بودر عامه نك جوعی دکل زیراکه عامه نك جوعنده صحتله صلاح مزاج وتنعیم بدندن غیری برفائده یوقدر
وجوع انسانك برخاصه سی هم بودرکه مورث معرفت شیطاندر * رباعیات) *

اجلق که طوق ایلر اول قواعضایی ‖ اجلقده بو نفس ترك ایدر دنیایی
هم اجلق اچار رموز هر معنایی ‖ اجلقده بولور بوجان ودل مولایی
ناندن بوش اولان کمسنه پرحکمتدر ‖ کوکلی کوزی اویانق ایشی عبرتدر
اجلق که تمام خفت وعفتدر ‖ هردرده شفادر اول تنه صحتدر
حقی ازیی ایله بطنه حلقی میزان ‖ آجلقده یوغ اول زیان که طوقلقده عیان
آجلقدن اولان زیانه بسدر برنان ‖ طوقلقده مرضلره کرك چوق درمان
حقی یمك آزیی آزاویی آزسویله ‖ جان صاغلغی دل خوشلغی بولسن اویله
هرنه دیله سن کوکلده بول ذوق ایله ‖ کیم ایکی جهان سعادتیدر بویله
بند ایله دهانی بوجهانی سیرایت ‖ قوی خوابی کوکلده هرنهانی سیرایت
عشق آچه یورکده چون دهانی سیرایت ‖ دریالر ایچوب صفای جانی سیرایت
نفس اهلنه کرچه اجلق اولمش زندان ‖ اما که کوکل اهلنه درخوش سیران
آجلقده کوکل صفا بولور لذت جان ‖ پس جوعدر اهل حقه حقدن احسان
حقا که طعام انبیادر آجلق ‖ هم حال ومقام اولیادر آجلق

هم صفوت قلب اصفیا در آجلق
حقا که صفای اصفیا جوع اولمش
هم فطنت رأی اذکیا جوع اولمش
چوق اویومق اولدی علم وفضلی هادم
شب قائم وکوندزی دخی اول صائم
حتی حق ایچون نهار ولیل اول قائم
اولدچه بونفس حی کوکلدر نائم

هردرده دوا وخوش نوادر آجلق
تقوی ورشاد اتقیا جوع اولمش
بل ذروهٔ جای ارتقا جوع اولمش
نوام واکول او لور علیل ونادم
تامنبع علم وفضل اوله سن دائم
اولمزدن اولوب سن اول غمندن هائم
نفس اولسه کوکل بولور حیات دائم

(فصل ثانی) ارکان ستهٔ راه عرفانك ایکنجی رکنی اولان تقلیل منامك فوائد ومنافعن اون نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * تقلیل منامی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عنایتیله عبادنی غفلتدن حضورینه دعوت ایدوب فضائل احیاء لیلی جمله یه طیورمشدر نته کیم کلام قدیمنده بیورمشدر * الصابرین والصادقین والقانتین والمنفقین والمستغفرین بالاسحار (والذین یبیتون لربهم سجدا وقیاما (یاایها المزمل قم اللیل الا قلیلا نصفه او انقص منه قلیلا او زد علیه ورتل القران ترتیلا ان ربك یعلم انك تقوم ادنی من ثلثی اللیل ونصفه وثلثه (ومن اللیل فاسجد له وسبحه لیلا طویلا) ومن اللیل فتهجد به نافلة لك عسی ان یبعثك ربك مقاما محمودا * ونته کیم زبورنده بیورمشدر (تجدنی فی سواد اللیل عبدی) قریبا منك فاطلبنی تجدنی) وحدیث قدسیده بیورمشدر * یاابن ادم کیف تطمع فی انجلاء القلب مع کثرة النوم فاخر نومك الی القبر واطلب نور قلبك فی قلة النوم وسهر اللیل کذب من ادعی محبتی واذا جنه اللیل نام عنی وبرکامل دیمشدرکه بیت)

عجبا للمحب کیف ینام
کل نوم علی المحب حرام

(نظم)

اویومه سن برکیجه ای مهلقا
تاسکا یوز کوستره کیجه بقا
دل کونشندن کیجه چون کرم اوله
بوایکی چشمك آچه اول توتیا
برکیجه صبر ایله یره قویمه باش
مرغ سعادت قونه تا باشکا
کوندزاولور کسب وکیجه عشق یار
عاشق ایدر هرکیجه ذکر خدا
خلق واروب اویقویه دوشلر کورر
بولمش او یانق کرم کبریا
حق دیدی داوده بنم عاشقم
کیجه اویو ما زبکا ایلرثنا
عاشق اولور طالب خلوت که تا
کوستره دلداره دلندن رضا
خواب کران تشنه یه ممکن دکل
اویوسه دوشنده کورر اول عین ما
حتی ایرر هرکیجه حقدن خطاب
قالق وتوجه بکا قیل بول هدا

(نوع ثانی) فضائل قیام لیلی احادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه شفقتله قیام لیلی ترغیب ایدوب هرکیجه کان ندای خدایی طیورمشدر نته کیم احادیث شریفه متشابهه سنده بیورمشدرهرکیجه نصف اخیری قالدقده حق تعالی سمأ دنیایه نزول ایدوب دیرکه) من یدعونی فاستجب له ومن یسئلنی فاعطیه ومن یستغفرلی فاغفرله وبیورمشدرکه هرکیجه نك اولکی ثلثی کیچدیکی حینده حق تعالی سمأ دنیایه نازل اولوب تا فجر مضی اولنجیه دلك دیرکه * انا الملك انا الملك من ذا الذی یدعونی فاستجب له ومن ذا الذی یسئلنی فاعطیه ومن ذا الذی یستغفرنی فاغفرله) وبیورمشدرکه نصف لیل کچدکده حق تعالی سماء دنیایه نزول قیلوب تا صبح منفجر اولنجیه دلك دیرکه * هل من سائل یعطی له هل من داع یستجاب له هل من مستغفر یغفرله * وبیورمشدرکه کیجه نك ثلث اخیرنده حق تعالی سماء دنیایه نزول ایدوب دیرکه * من یدعونی فاستجب له اویسئلنی فاعطیه من یقرض غیر عدوم ولا ظلوم (بیت) ندا ایدوب کیجه ارواحه دیر اونور النور (بکا توجه ایدن جان بولور کوکلده حضور) وبیورمشدرکه عینایی تنام وقلبی لا ینام

عن رب لانام (بیت) صاغ یانی اوزره یاتوردی قبله استقبال ایدوب * هرنفسده اچلوردی اکایلن غیبی قپو * وبیورمشدرکه صباح اچلدیغی وقت اویومق رزقی مانعدر وغملری جامعدر وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك مؤذنی بلال حبشی رضی الله تعالی عنه حضرتلری هرکیجه وقت سحرده حسن صوت ایله بویش بیتی اوقوردی

تیقظوا تیقظوا یانیام
لیلك قداسرع فی الانهزام
ربك یدعوك الی بابه
احمدنا الهادی علیه السلام

قدهزم الفجر جنود الظلام
یامن قداستغرق فی نومه
فاسئله العفو بغیرانتقام

یاناثما من نومك قم فانتبه
انت تنام وربك لا ینام
صلی علی سیدنا المصطفا

(نظم)

جهانی عشق ایله شورا کله بعد نصف اللیل
زمانی بزم حضورا کله بعد نصف اللیل
چوماهتاب شب ایلر شراب عشق طهور
پیاله سن لب حورا کله بعد نصف اللیل
شراب عشقی ایچر قلبی صاف اولان کیجه لر
اویان کوکلده سرورا کله بعد نصف اللیل
شراب وحدتی سیر ایله ماهتاب ایسه شب
ظلام ایسه دخی نورا کله بعد نصف اللیل
براق اهل دل اولمش چوروشنائی ماه
عروج روحی ضرورا کله بعد نصف اللیل
بوخاکپالك زمین پرشراب وحدتدر
انی شراب طهورا کله بعد نصف اللیل
اویومه شب نظر ایله جهانه ای حنی
جمال عشق ظهورا کله بعد نصف اللیل

نوع ثالث * تقلیل منامی ترکیجه قیامی ژلوم کرامی وغفلت عوامی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه تقلیل منام توجه مولاده اهتمامدن زیرا که نوم عوام غفلت وانعدامدر وغفلت ایسه ظلامدر وطالب عرفان ایچون کیجه اویومق حرامدر زیرا که انك مطلوبی قیوم لا ینامدر (شعر) دع النوم ان النوم للفضل هادم) ولاترض من دنیاك بالاکل والنوم * فکن ساهرا باللیل واطلب معالیا * اذا کنت ترجوان تسود علی القوم) امانوم عارف مشاهده ومراقبه درواروح ایله معارفه وملاطفه درواحباب ایله معانقه ومواصله در سهر عاشقلرك نعمتدر ونوم المدن استراحتدر سهر ایکی حیاتك بریدر رجوع وسهرله کوکل دیریدر سهر عیون مخ عبادتدر واتباه سحر علامت سعادتدر ذکر الله ایله سهر لیل عبادت ابرارو عادت احرار در ذکر الله ایله سهر عیون صنعت مشتاق ودولت عشاقدر ذکر الله ایله سهر لیل شعار اولیا واوکار اصفیادر ذکر الله ایله سهر عیون نزهت اولیا زسعادت سعادر ذکر الله ایله سهر لیل غنیمت رجال وفرصت ابدالدر ذکر الله ایله سهر عیون ربیع خواص وروضهٔ مقربیندر ذکر الله ایله سهر لیل تحفهٔ عارفین ودفینهٔ کاملیندر (نظم)

چون کلور شب وقت خلوتکاه اولور
قبلهٔ عشاق وجه ماه اولور
خوابی قوی مهتاب ایکن ای مه پرست
ماهدن اکاه اکاهسراه اولور
اویقو بجسرنده قو خلق اولسه لا
اویقوسزلر وقتی الا الله اولور
عاشق ایلر آرزو شب خلوتن
کیم اکا شب وصلت ناکاه اولور
دانهٔ جان جسم ایله چون کاهدر
جسم اویورسه دانه سی بی کاه اولور
قوللرك شب قیل وقالی غرق اولوب
وقت الهامات شاهنشاه اولور
شب نزول ایلر چو سلطان تختنه
جمله سوز حق اودم کوتاه اولور

نوع رابع * موجب تقلیل منام اولان قیام لیلك فوائد وفضائلن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سرمایهٔ سعادت تزکیه لردرو ناسدن عزلتمزودوست ایله خلوتمزکیجه لردرکیجه عاشقلرك دردداشیدر کیجه عارفلرك سرداشیدرکیجه عاشقلرك دردی آرتر کیجه عارفرك باشی دارتار کیجه روزفیروزکاملدر وسماء قلبنه شمسی نازلدرهرکیجه اول کونش طلوع ایدرکه من خلقی بحر نوم آلورکیدر هرسحرده هرمراد

حاصلدر اول وقت اعمی کبی اویومق مشکلدر سحر وقتی مبارك ساعتدر واول ساعتده بیدار اولان اهل سعادتدر سحر وقتی عاشقلر خواب ایتمزلر وعارفلر کوکلدن ایراغه کتمزلر سحر وقتنده ابواب رحمت کشاده اولور واول زمان بیدار اولان ذوق جان وصفای خاطر بولورا للهم یسر لنا (نظم)

اهل عشقك دیده سی بیدار اولور وقت سحر	جان اهل دل طولی اسرار اولور وقت سحر
شهر دل بی کثرت ناجنس تنهادر کیجه	بزم جان بیزحمت اغیار اولور وقت سحر
رفع ایدر دلدار وجهندن نقابن وقت صبح	انی سیر ایلر اوکیم هشیار اولور وقت سحر
مرده دل خواب ایچره غافل دولت بیداردن	عارف اکاهه دولت یار اولور وقت سحر
پرتو خورشید وجه دلبره مشتاق اولان	اهل حالك کوکلی پرانوار اولور وقت سحر
حق ندا ایلر که هل من سائل هر نیم شب	کیم نه استرسه اویرخوردار اولور وقت سحر
باب احسان خدا فتح اولمق استرسن سکا	دل قپوسن بکا لمك خوش کار اولور وقت سحر
اول که اکل وشرب اولور شغلی کیجه کوندز همان	اویقی لازمدر اکا بیمار اولور وقت سحر
حقی بیدار اول سحر وقتنده تنبل اولمه کیم	اویومق انسانه عیب وعار اولور وقت سحر

نوع خامس * تقلیل منام خصلت کرام اولدیغن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه افضل اولیاء الله صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه حضرتلری هر کیجه بعد صلوة العشاء برایکی ساعت قدر اهل بیتیله صحبت ایدردی بعده اهل اولادی یاتدقده کندی قالقوب تجدید وضو ایدردی وایکی رکعت نافله قیلوب سجاده اوزرنده جالس اولوب خشوع وخضوع ایله مراقبه یه کیدردی تاصباحه برساعت مقداری قالدقده مبارك باشن قالدروب برکره آه ایدردی واول تأوه ایله فم شریفندن برنور ظاهر اولوردی که انك شعاعندن بیت شریفی ضیا بولوب دیواری طینتنده اولان صمان آشکاره وتمایان اولوردی واندن قالقوب اون رکعت تهجد واوچ رکعت وترنمازی قیلوب اهل واولادن ایقاظ ایدردی بعده صباح اولدقده سنت صبحی قیلوب اندن جامع شریفه کیدردی برکسه برجاریه المش وانکله بعد العشا تنها قالمش واکا جامه خوابی دوشه کیم نائم اوله یم دیدکده اول جاریه دیمشدرکه ای مولی سنکیچون برمولی وارمیدر اغامی دیمشدرکه بلی بندخی برعبدم که بنم ایچون برمولی واردر پس جاریه سی سؤال ایتمشدرکه اول مولی نائم اولورمی اغامی جواب ایتمشدرکه بنم مولام برحی قیوم در که ابدا نائم اولمز پس اول جاریه اغاسنه عتاب ایله دیمشدرکه یاسن هیچ حیا ایتمزمیسن که شرکز نائم اولمیان مولی حضورنده یاتوب اویورسن پس بونکته انك قلبنه تأثیر ایدوب قیام لیلی کندویه عادت ایتمشدر واول کسه عمری اولدقجه فراش ولحافه کیرمیوب تقلیل منام ایله اولیامرتبه سنه یتمشدرزیرا که اولیا یولنه کیدن اوچ خصلتله کتمشدر اولا برنسنه یمزالاکه فاقه عندنده اکل قلیل ایلر ثانیا اویومزالاکه غلبه عندنده نوم خفیف ایلر ثالثا تکلم ایتمزالاکه ضروت عندنده مختصر سویلر کیمکه نومی کثیردر انك جانی علیل وامری عسیردر

(نظم) ای دیده ندر اویقو کل اویان کیجه لرده	کوکبلرك ایت سیرنی سیران کیجه لرده
باق هیئت عالمده بوحکمتلری سیرایت	بول صانعنی اول اکا حیران کیجه لرده
چون کوندز اولورسن نیجه اغیار ایله غافل	قوی غفلتی دلدار دن اوتان کیجه لرده
غفلتله اویومق نه روا عبد حقیره	شفقتله ندا ایلیه رحمان کیجه لرده
جهله کیجه یی اویومه قیومی سورسن	تاجی اوله سن حی ایله ای جان کیجه لرده
عاشقلر اویومز کیجه هم سن اویومه کیم	کوکلك کوزینه کورینه جانان کیجه لرده
دل بیت خدادرانی پاك ایله سوادن	قصرینه نزول ایلر اوسلطان کیجه لرده
آزیی آزاویی حیرته وارفانی اول اندن	بول جان بقا اول اکا مهمان کیجه لرده
الله ایچون اول خلقه مقارن کیجه کوندز	ای حقی نهان عشق اودینه یان کیجه لرده

نوع سادس * نوم مذموم وکثرتی شوم اولدیغن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه نوم

غفلت مذمومدر وکثرتی کسل وشومدر زیرا که نوم عوام تعطیل اعضای بدندر وتضییع اوقات عمرایدندر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده * وهو الذی یتوفیکم باللیل * بیورمشدرکه بونوم اخ الموت اولدیغن بزه طیورمشدر حقدن غائب اولان اهل حسرتدر واهل حسرته نوم هم برمصیبتدر وعارف ایسه حاضر حضرتدر واهل حضوره نوم توجه ولذتدر اول نوم که حضوردن غفلتدر اول موجب طرد وبعد وندامتدر ومورث خسران وجهالت وملامتدر وعلم وحکمتدن محروم اولمغه علامتدر زیرا که عارفلك لذتی حضور عزتدر وحیاتی محبتدر وعلامات محبت مولی اوچ خصلتدرکه سهر امالی وحسن مقال وثناء ذوالجلالدر پس نوم لیال اعراض ووبالدر اکر نوم برلذتلی نعمت اولسه ایدی البته جنتده هم نوم اولوردی حال بوکیم جنتده بولنمز پس نوم غلبه ایتمدکچه اکا التفات واعتبار اولنمز زیرا که انکله تحصیل کمال قیلنمز (نظم)

عزیزباشکیچون کیجه یار ایچون اویومه	اوغورله ایلی فلکدن شکار ایچون اویومه
چون اویودلر نیچه بیلن کیجه حظ نفس ایچون	برایکی شب نه اولور یار غار ایچون اویومه
لطیف یارکه هرکز اویوماز انك ایله	حضور ایدوب کیجه لراول فکار ایچون اویومه
حلال اولورمی اغر اویقی خسته صاحبنه	ترحم ایله بوقاب فکار ایچون اویومه
خدادیمش که بنم عاشقم کیجه اویوماز	حیا ایدرسن اکر شب اوعار ایچون اویومه
ایشتمدکی که شب کام آلور قوعشاق	بوعشق پادشه کامکار ایچون اویومه
هزارکره دیدم حقی حقه کل کیجه لر	یوغ اولدیغنك یله سن تا او وار ایچون اویومه

نوع سابع * تقلیل منام جلاء قلوب انام وکحل بصیرت کرام اولدیغن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مجاهده سز مشاهده اولمز زیرا که مجاهده قیلینمز مشاهده بولنمز وکوکلی کوزی اچلمز اما مجاهده ایدن ایچون مشاهده حاضر اولور استرسه مراد ایلسون استرسه ایتسون مشاهده یی مراد ایدن جوع ایله سهره ملازمدر زیرا که مجاهده ایدن طالب عرفان تقلیل طعام ایله تقلیل منام ایلدکده انك بدننده اجزاء عناصردن حاصل اولان اخلاط اربعه اریوب ازقالور وذکر الله ایله اجزاء بدنی لطافت بولدقده کوکلی حجب عناصردن مبرا ولباس بدندن معرا اولور ونومی حالنده عالم برزخه واروب راحت بولدیغی کبی یقظه حالنده هم برزخه وهم ملکوته مطلع اولوب هم راحت وهم سعادت بولورپس اعتدال منام راحت بدن اولدیغی کبی راحت جان دخی اولور نته کیم حق تعالی قرانده * وجعلنا نومکم سباتا * بیورمشدر نوم انسان اعتدال اوزره بولنسه راحت بدن وروح اولدیغن طیورمشدر اما طالب عرفان ابتدا حالنده خواب وراحتی قویوب ظلمت شبده عین حیات جانی مشاهده ایله کورمشدر (نظم)

صلح وصلاح اولدی بوغوغای شب	اولدی چوصحرا بزه دریای شب
شاهد غیبك تتقی کیجه در	عاشقه روز اولدی همتای شب
استمزاویقویی پخار خوابدن	ایلسه بودیده تماشای شب
چوق دل پرنور ونیجه جان پاك	اولدی قوبنده مولای شب
دیك سیهدر کوزه شب ظلمتی	دادمسه دل لذت حلوای شب
کوندزاولور کرچه بوسودای کار	بشقه صفادر دله سودای شب
باغلدی شب دست چوهر کاردن	حقی ایدر صبحه دلنا احیای شب

نوع ثامن * نوم انسانك اسرار وفوائدن بیلدیررر ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه روح انسانی عالم علویدن بوعالم سفلی یه غریب کلمشدر ونفس حیوانیه نك امورنی تدبیر ایله مشغول اولمشدر وانك منفعتنی جلب ومضرتنی دفع ایچون اکا تعلق وبدنه توجه قیلمشدر واول حیثیتله بوجهان ضیق وحرجده محبوس قالمشدر پس بوجسمه نوم حاصل اولدقده اول روح علوی کندی عالمنه کیدوب ایکی دورلی فائده بولمشدر

اولکی فائده بودرکه بو عالم شقاده اولان غربت زحمتلرندن تمامیله راحت بولوب تدبیر امور بدندن فارغ وآزاد اولمشدر واول عالم لقاده ملاقات ارواح ایله ذوق وحضور ایدوب مبدأ ومعادی صحبتنه کیدوب وطننده امین ومسرور اولمشدر وایکنجی فائده بودرکه روح علوی کندی وطننه واروب عقل اولدن بعض اسراره مطلع اولدقده عالم برزخده محبوس اولدیسه اندن واسطه ایله نیجه معانی تحصیل قیلمشدرکه عالم شهادتده اولان امثالیله وضوح بولمشدر وسر تعبیر واقعه بودرکه تنبیه امور ماضیه وتبشیر احوال آتیه رؤیای صادقه ایله معلوم اولمشدر واکر روح نائم برزخدن کیچوب عقل کله مقابل کلدیسه اول بی واسطه مشاهده ایدوب الهامات آلمشدر ونومی یومی کبی یقظه اولوب مراقبه ایله بحر مکاشفه یه طالمشدر پس بدن انسان بر تخته بند مثالیدرکه نوم حالنده روح روانك اندن آزاد ایدوب غیری منزله کتوررلر تا کیم بو جهات سته دن غیری بر منزل وبو عالمدن ایچری بر بشقه عالم اولدیغن کوروب تیقن ایلیه کیم اندن کلمشدر وینه عند الموت اول عالمه کیده جکدر پس آندن بو عالم اسفله میل ایتمیوب اول وطن اعلایه محبت قیله واکا عروج واصلنه رجوع ایچون متوجه ومترقب اوله ومجاهده ایله کسب مشاهده ایدوب معرفة الله مرتبه سن بوله تا کیم محبة الله دولتنه نائل اوله ونومی حالنده بلکه موتی وقتنده بیله عالم برزخده قالمیوب ملکوته ایچری کیدوب کله بیله وسعادت انس وحضور اکا میسر اوله (رباعی) سرکشته دلا بدوست از جان راهیست * ای کم شده آشکار وپنهان راهیست کرشش جهتت بسته شود باك مدار * کز قعر نهادت سوی جانان راهیست * بر کامل زواری کثرتندن ملول اولدقده ای یاران اذنکزله بر ساعت قدر وحدته وارایم دیرایمش ویاتوب خرقه سن باشنه چکوب اویورایمش زیرا که بصیرت کوزی کشاده اولان کاملك جسمی هجوع ایدر وروحی کندی عالمنه رجوع ایدر وحضور حضرتده خشوع وخضوع ایدر ومبدأ ومعادی اولان عقل کله کیدر (نظم)

بو کنیف ایچره چون او روح لطیف
قیلدی بر لحظه خوشجه خواب خفیف

بادپای خیاله اولدی سوار
غیب صحرالرنده قیلدی شکار

دیده سن یومدی بو جهاندن او جان
آچدی حسنی نقابنی جانان

بلی جانان یوزینه جان کوزینی
اچه مز یوممیان جهان کوزینی

ینه جاننده بولدی جانانی
ینه تختنده کوردی سلطانی

وصف اولنمز جمالله کوردی
کرچه چشم خیالله کوردی

قلب عارفده ظاهر اولدی او نور
قیلدی اولکی صورتیله ظهور

(نظم) دون کیجه تا روز انیس جان خیال یار ایدی
کوزلرم کرچه اویوردی عقل ودل هشیار ایدی

لذت کفتار جانان جانده قالمشدر هنوز
الله الله اول نه شیرین لب شکر کفتار ایدی

واه کتدی خاطرمدن نه دیدی دوشده بکا
کرچه کارم تا سحر اول سوزلری تکرار ایدی

روز چشممده شب مظلمدر اول رخسارسز
ای خوش اول شبلرکه چشم دلده اول رخسار ایدی

نوم اهل دل حضور حضرت دلدار اولور
چونکه هردم آرزوسی دلده اول دیدار ایدی

عارفك چشمی اویور قلبی اویومز عشقله
کیم ازلدن عشق اکا هر حالده یار غار ایدی

خواب خوش اولسون حلال اول عینه کیم دوشده کورر
انی کیم حقی انکچون بر زمان بیدار ایدی

نوع تاسع) حقیقت منام نه اولدیغن ونفوس عوام برزخده قالدیغن وارواح خواص ملکوته یول بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حقیقت منام اودرکه رطوبتلی غدا یورك طمرلرینه رخاوت ویروب انك بخاری دخی یورك ایله دماغ اراسنده حائل اولدقده کوکل دماغ ایچنده تعقل وتصرفدن معزول اولور وحواس اعضایی بدن دخی حس وحرکتدن قالور وعروق کبد ایله جمیع بدن مغتذی اولوب نشو ونما بولور ونوم انجق بدنك بو حالتندن عبارتدرکه هرکسه عارض اولور ورطوبت وغدا موجب نوم اولدیغندندرکه کثرت شراب ایله نوم ثقیل حاصل اولور وبلغمیله غفلت ونسیان ازدیاد بولور پس اکر نائمك قلبی

نفسیله مقید ایسه کندی کمالی کسبنه توجهدن معطل اولور وعالم برزخده حبس اولوب خیالات رؤیا واضغاث احلام ایله قالور واکر نائمك کوکلی روح مجرد ایسه برزخدن کیچوب عالمنه ایچری کیدوب حضور ایدوب اصلا نائم اولمز ونوم بدن بویله قلبی هرکز معطل قیلمز وبو توجه وترقیدن بر نفس خالی قالمز پس نوم نفسانی تعطیل وغفلتدر ونوم روحانی حضور حضرتدر نوم جاهل موت حاضردر ونوم عارف کشاد خاطردر نوم عوام ادبار وغرامدر ونوم خواص توجه تامدر نوم ناقص تضییع اوقاتدر ونوم کامل لب طاعتدر بر کامل اهل دل بر تکیه ده اون کون مسافر قالوب هر کون اون آدم طعامن ییوب طول لیل ایویوب طول نهار سویلرایمش پس مریدان انك بو وفرت اکلندن وثقلت نومندن وکثرت کلامندن نفرت ایدوب تکیه شیخنه شکو ایلدکده اول شیخ اول مسافره دیمشدرکه ارکان طریق اولیای کرام تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام ایکن سن مثل عوام کثرت طعام وکثرت منام وکثرت کلام ایله مبتلا اولوب قالمشسن وبو تکیه اهلنه کلوب بار کران اولمشسن پس اول کامل مسافر بو سوزدن وافر تعجب ایدوب اول شیخك جوابن ویروب دیمشدرکه اکر بزدن تشکی ایدن مریدان اهل عرفان اولسه لردی بدل تشکی بزدن تشکر ایدرلردی زیرا که بز طعام اکل ایتمیوب نور اکل ایدرز ونائم اولمیوب حضوره کیدرز ومالا یعنی سویلمیوب حکمت سویلرز پس اول شیخ انصاف وقصورنه اعتراف ایدوب اول کاملی اول تکیه ده مقیم ایدوب کندی اکا مرید وندیم اولمشدر وانك اشارتیله نیجه ایام جوع وسهر وصمته مداومت قیلمشدر تا کیم اولدخی اول نور حکمت وحضوری بولمشدر اما بو کماله واصل اولمین عاشق کثرت اکل ونوم ایله خائب وخاسر قالمشدر (نظم)

نیم شب عشق ایلدی دلدن بکا وافرجه ناز
چوق عتاب ایتدی دیدی عاشق سن ایله خوابی آز

بز سنکله کیجه لر تا صبحه دك سوز سویلرز
سن ایاغك ایلمشسن جامه خواب ایچره دراز

کوندزك غفلتده سن بزدن دخی شب خوابده
یانه وقت ایلرسن ای عاشق بزه طاتلی نیاز

سن بزی اویله فراموش ایلدك کویا که سن
بر دخی راجع دکلسن اصلکه کل ایتمه ناز

نیم شب قالق اغله در دمله توجه قیل بکا
تا سنی جذب ایلیم کوتاه اوله راه دراز

نوم غفلتدر اخ الموت اولمه حی اول عشقله
دیکله هر شب سوزلرم معلومك اولسون جمله راز

حاضر اول هردم دممدن بر حیات تازه بول
کیجه حقی خوابی آز ایت خوابی آز ایت خوابی آز

نوع عاشر) سهرك اقسامن وحال ومقامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سهر نتیجهٔ جوعدر زیرا که معده ده غدا اولمسه اویقو کلمز وسهر ایسه ایکی قسمدر بری سهر عین وبری سهر قلبدر اما سهر قلب طلب مشاهدات ایچون غفلت اویقولرندن انتباهیدر واما سهر عین طلب مشاهده ایچون کوکلده اولان همتك بقاسنه رغبتدرکه او توفیق الهیدر زیرا که عین نائم اولدقده غالبا قلبك عملی باطل اولور واکر عین نائم اولدقده کوکل اویومیوب عملی حالی اوزره قالدیسه اول مشاهده سهر متقدمك نتیجه سیدرکه حاصل اولور پس بو سهرك فائده سی عمل قلبك استمرار وبقاسیدر وعند الله اولان منازل علیهٔ مخزونه یه ارتقاسیدر اما سهرك مبتدیلرده اولان حالی تعمیر اوقاتدر ومحققلرده اولان حالی ازدیاد تخلق ربانیدرکه اول مخ عنایاتدر ومبتدیلر انی بیلمزلرکه نه حالاتدر واما سهرك مقامی مقام قیومیتدر زیرا که حضرت الهیه ده بر اسم قالمز الا که انسان کامل انی حاملدر وسهرك بر خاصه سی دخی بودرکه مورث معرفت نفسدر بر سلطانك بر بنده سی بن سکا عاشقم دیو عرضحال ایلدکده او سلطان رحیم او عبدنی بر تنها حجره ده مقیم ایدوب سن بونده بکا منتظر اولکه بو کیجه نصف اللیل اولدقده بن بو حجره یه کلورم وجمله ناسدن مخفی سکا مهمان اولورم دیو وعد کریم ایتمشدر وانك اوزرینه حجره قپوسن بغلیوب کتمشدر ونصف لیل اولدقده صادق الوعد اولان سلطان فتح باب ایدوب عبدی حجره سنه کیدوب وعده سنه وفا ایتمشدر لکن اول مروت کانی اول عبد نادانی یاتوب ایومش بولدیغیچون انك ذیلنی قطع ایدوب جیبنه چوزوموز قویوب کتمشدر یعنی ملعبهٔ صبیانی اکا لایق کوروب کلدیکن اشعار ایتمشدر وصباح اولدقده اول مسکین اویانوب ذیلنی مقطوع وجیبنی مملو بولوب سلطان کریمك کلدیکن بیلوب منامندن پشیمان اولمشدر وعمری اولدقچه هر کیجه مهمان عزیزینه

خواب وراحتن فدا قیلمشدر تا کیم انس وحضورایله بهره مند اولمشدر

(نظم)
صقین ای یار مهماندار اویومه — کاور دل بیتنه دلدار اویومه
قوخواب غفلتی شب قلبه سرایت — نیچه ظاهر اولور اسرار اویومه
دیلرسن حی وقیومك رضاسن — کیجه تنها اوتور زینهار اویومه
چوشب اقبال فرخ بولدی عشاق — کوزت سن سنده بول دیدار اویومه
ایدوب تضییع اوقات اویوسه خلق — سن ایتمه ضایع اول بیدار اویومه
غم عشق ایلسه شب قلبی مکسور — کاور تختینه اول جبار اویومه
غم عشق اولسه مهمان قویمه تنها — اکا ویرحتی هرنه وار اویومه

(فصل ثالث) ارکان ستهٔ راه عرفانك اوچنجی رکنی اولان تقلیل کلامك فوائد ومنافعن الی نوع ایله عیان وبیان ایدر (نوع اول) تقلیل کلامی ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب تقلیل کلام عادت کرام ونظام امور انام ومفتاح باب سلام وموجب حضور مدام اولدیغن جمله یه طیورمشدر نته کیم کندی حبیبنه خطاب ایله کلام قدیمنده بیورمشدر (وقل لعبادی یقولوا التی هی احسن) (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما والذین لا یشهدون الزور واذا مروا باللغو مروا کراما) (واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولکم اعمالکم سلام علیکم لا نبتغی الجاهلین) (یا ایها الذین امنوا لا یسخر قوم من قوم عسی ان یکونوا خیرا منهم ولا نساء من نساء عسی ان یکن خیرا منهن ولا تلمزوا انفسکم ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الایمان ومن لم یتب فاولئك هم الظالمون) (ولا تزکوا انفسکم هو اعلم بمن اتقی) (یا ایها الذین امنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم ولا تجسسوا ولا یغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم ان یأکل لحم اخیه میتا فکرهتموه واتقوا الله ان الله تواب رحیم) (ما یلفظ من قول الا لدیه رقیب عتید) فاما الیتیم فلا تقهر واما السائل فلا تنهر واما بنعمة ربك فحدث (وحدیث قدسی سنده بیورمشدر که یا ابن آدم اذا وجدت قساوة فی قلبك وسقما فی بدنك وحرمانا فی رزقك فاعلم انك تکلمت فی ما لا یعنیك یا ابن ادم کیف تطمع فی الحکمة مع کثرة الکلام فاطلب الحکمة فی صمت القلب واللسان یا ابن آدم لا تغتبن احدا ابدا فان من ترك الغیبة ظهرت سریرته وظهرت محبته وعلی قدره یا ابن آدم لا یستقیم لك دینك حتی یستقیم لسانك ولا یستقیم لسانك حتی یستقیم قلبك ولا یستقیم قلبك حتی تستحی منی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنی شفقتیله صیانت ایدوب تقلیل کلام موجب اجتناب آثام ومورث نیل مرام ومنتج مودت انام وحفظ اسرار کرام اولدیغن طیورمشدر نته کیم نیچه احادیث شریفه سنده بیورمشدر سلامت انسان حفظ لسانده در وبیورمشدر که سویلرسن خیر سویله والا سکوت ایله وبیورمشدر که جرم لسان اعضادن اصغر در وجرمی جمله دن اکبر در وعمل وزللی اکثر در وبیورمشدر که کیمکه صامت اولور هر بلادن نجات بولور وبیورمشدر که کیمکه کاذب اولور اول خاسر وخائب اولور وبیورمشدر که کذب لسان مجانب ایماندر وکذبك اشدی بهتاندر وبیورمشدر که رؤیاده زیاده سویلمك خدایه افترا ایلمکدر وبیورمشدر که غیبت اخبث کلامدر واسلامده اوتوزدن زیاده اشد حرامدر ومؤمن مغتابه نصرت ایدن منصور مدامدر وبیورمشدر که مؤمن طعان ولعان وبی حیا اولمز ونامی تعییب ایدن اول عیوب ایله مبتلا اولمز قیچه اولمز وبیورمشدر که قرائت ایلیکز لحون عرب ایله قرائت ایلیکز لحون اهل فسق فراغت ایلیکز وبیورمشدر که کلمهٔ طیبه صدقه در وتبسم دخی حسنه در وبیورمشدر که اطعام طعام وکیجه قیام وطیب کلام موجب رضای رب الانامدر وبیورمشدر که صفای قلب ایکی خصلتده تمامدر بری اعطای فضول مال وبری امساك فضول کلامدر وبیورمشدر که کثرت ضحك انسانك قلبن میت ایدر وکثرت مزاح وجدالله کشی ناره کیدر وبیورمشدر که فاسق مدح اولندقده رب غضب ایدوب عرشی مهتز اولور وبیورمشدر که وقتا که مؤمنی مواجهه سنده مدح ایدرسن تحقیق انی کسکین استره ایله ذبح ایدرسن وبیورمشدر که کشی لسانن حفظ ایتمدکچه حقیقت ایمانی بولمز وخدا حقیچون زندانده حبس اولمغه لساندن

احوج بر یوزنده برنسنه اولمز وبیورمشدر که صمت لسان بر حکمت ممتازدر که انی اشلین پك ازدر وبیورمشدر که ذکر الله دن غیری کلامی کثیرا یتمه که قلبك قاسی اولور حال بوکیم قلب قاسیٔ حق تعالیدن بعید وعاصی اولور وبیورمشدر که طوبی اکا کیم لسانته مالك اولمشدر وکندی بیتنه صغوب ناسدن عزلت قیلمشدر وبیورمشدر که قضای حوایجه کتمان ایله اعانت کر کدر زیرا که هر نعمت صاحبی محسود اولوب صیانت کر کدر وبیورمشدر که بر جماعت انبیا امر اولنمشدر که ناس ایله عقللری مقدارنجه تکلم ایده لم وبیورمشدر که سن برقومه عقللری ایرمدیکی سوزی سویلرسن الا که اول سوز اکثرینه فتنه اولور پس اویله ایلمزسن وبیورمشدر که فتنه نائم بولنمشدر انی ایقاظ ایدن طرد اولنمشدر وبیورمشدر که افشاء سر حرامدر وافشا ایدن ملامدر وبیورمشدر که برکسه برکسه یه تنهاده برسوز سویلسه اول سوزانده امانتدر انی کسه یه دیمسونکه اول خیانتدر وبیورمشدر که صدور احرار قبور اسرارد روصدیق اکبر رضی الله تعالی عنه حضرتلری فم شریفنده برحجر حفظ ایدوب بیهوده سوزدن تحفظ ایدردی وضرورت عندنده طاشی چیقاروب اندن تلفظ ایدردی وبولسا ندرکه بنی بلالره وقبیح اولان جفاره صالمشدر دیو احبابن متیقظ ایدردی وحضرت علی کرم الله وجهه بیورمشدر که اکر ابو القاسم حضرتلرینك فم شریفندن ایشتدیکم اسراری بن سزه سویلسم سز بنم یانمدن چیقوب دیرسز که تحقیقا علی کذابدر که بونی کیم ایشتمشدر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (بل کذبوا بما لم یحیطوا بعلمه بیورمشدر وکشی بیلمدیکی نسنه نك دشمنی اولدیغن جمله یه طیورمشدر وبو معناده بو اوچ بیتی زین العابدین بن حسین بن علی رضی الله تعالی عنهم اجمعین بیورمشدر (شعر) یارب جوهر علم لو ابوح به * لقیل لی انت ممن یعبد الوثنا * ولاستحل رجال مسلمون دمی * حتی یروا قبح ما یأتونه حسنا * انی لاکتم من علمی جواهره * کیلا یری الحق ذو جهل فیفتتنا (نوع ثانی) تقلیل کلام موجب اجتناب اثام ومورث عز واحترام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که بو زمان سکوت زمانیدر وملازمت بیوت زمانیدر انسان ایکی اصغر ایله مرهون اولان ندرانك بری یورکدر وبری لساندر اکرچه کلام انسانه کرامتدر لکن صمت لسان هر بلادن سلامتدر لسان میزان انساندر وبرار سلاندر که اطلاقی زیاندر صمت کسوت وقاردر وکفاف مؤنت اعتبار در مادامکه سویلرسن کلامك حکمنه داخل اولورسن قلیل الکلام اولان امین الملام اولور کیمکه صمتی طویلدر انك قدری جیلدر کیمکه هر زمان ستار عیوب اولور اول مستور عیوب ومحبوب القلوب اولور کیمکه مغتاب ونمام اولور اول مبغوض جمیع انام اولور کثرت کلام تنك وعاردر وصمت لسان عز ووقاردر وصمت لسان امن وامان در وصمت قلب موجب عرفاندر لسانك خطری چوقدر زیرا که اول خطا ایتمز اوقدر دیش طاش کبیدر ولسان چقمقدر وسوز اتشدر که سویلین احمقدر وایشیدن یا پنبه دکانی ویا یاروتخانه در پس پنبه وباروته چقماق چقان دیوانه در اوچ نسنه که مجاب جمیع آفاتدر بری هزل وبری مزاح وبری ترهاتدر مغتاب ونمامك عذابی شدید اولور واول ناسدن ورب ناسدن بعید اولور کثرت کلام احبابه خللدر ومورث زلل ودللدر فضول کلام اظهار عیوبدر وتحریك عداوت قلوبدر کیمکه اجی سوز سویلر اندن احبابی نفرت ایلر غیبت یاران رذالتدر وهرزه یوزدن خجالتدر اعقل ناس مجادله سمتنه کتمز وعقوبت ابلهده صمتی تجاوز ایتمز قدر سؤال قیمت نوالدن زائددر ونفع کلمهٔ طیبه متکامنه عائددر اکر کلامده بلاغت وارایسه عدم تکلمنده سلامت واردر مزاح آفت مهابتدر ومنت آفت سخاوتدر نطق ایدرسن طوغری سویله ووعدایلرسن وفاایله لین کلام وافشاء سلام سنت کرامدر لین کلام وبذل سلام سورث حب انامدر اعتیاد حسن کلام موجب نیل مرامدر استقامت لسان سلامت انساندر کثرت کلام مملسمعدر وکثرت ابرام موجب منعدر کثرت صمت موجب وقاردر وکثرت ضحك خفت وعاردر کثرت مزاح تهمتی جلبدر وکثرت ضحك میت قلبدر کثرت هزل جهل نشانیدر وکثرت الفاظ نقصان معانیدر صمت زینت عقلدر وستر جاهلدر کوزل سوزلی اول وکوچ یوزلی اول هرکز یلان سویله وکندیکی رذیل ایله لسانی لذیذ اولان کوکلرده عزیز اولور ضحکی چوغ اوله نك هیبتی قلیل اولور ومزاحی چوق اوله نك عقلی علیل اولور کیمکه سوزی ملایمدر انك محبتی لازمدر ضحکی چوق اوله نك قلبی میت اولور وکذبی

چوق اوله نك صدقی کساد بولور مقالی صادق اوله نك جمالی زائد اولور وکلامی قلیل اوله نك انامی قلت بولور غیبت ایدن مشتوم اولور وتمام اولان مذموم اولور کیمکه مالا یعنیله مشغول اولور اول مایعنیدن معزول اولور هزلی کثیر اوله نك قدری حقیر اولور خلقدن شکوا ایدن حقدن ایتمش اولوب شاکر اوله من وخفیات عیوبی صوران مودت قلوبی بوله من نفسنی مدح ایدن ذمیم ایتمش اولور ونفسنی ذم ایدن سلامت بولور صمت ایدوب سلامت بولان سویلیوب مغتنم اولان کبیدر صدق اقوال ورفق افعال وحسن احوال علامات اقبالدر کشی لسانیله انساندر حال بوکیم لسانی کندویه دشمندر وبد جوابلی سوزی سویلین پشیماندر لازمدرکه عاقل جاهله حسن معامله برله رفق ومدارا ایلیه وطبیبك مریضه ایلدیکی معامله کبی عقلنجه ملایم سویلیه قیل وقالی ترك ایدن کوکل خوشلوغن درك ایدر صمت زین ووقار در وکذب شین وعار در صمتك منافعی بی نهایه در وادنی منفعتی سلامت سرمایه در هلا ای جان رأس اسانده در سریکی سن صقله که سر امانت اولمز سری امانت ویرن سلامت بولمز سریکی صقلرسن سرك سلامت اولور سری اظهارك صوکی ندامت اولور دوستکدن هیچ برزمنه دریغ ایتمه لکن اکاهر سری سویله

(نظم)

اچمه رازی که زار اولمیه سن	محنت ودرده یار اولمیه سن
صقله سری که سر سلامت اوله	سری اظهار ایدن ملامت اوله
فکرنی فکر ایدن فکار اولدی	اشکاره ایدن شکار اولدی
نیچه سروارکه کرزبانه کله	نیچه جانلر روان دهانه کله
دل قفس رازمرغ وحشیدر	مرغ وحشی قفسده یخشیدر
راه دولتده کیم که کنجه ایرر	صاقلمز سه هزار رنجه ایرر
(حق اولان خلقه اشکار اولمز	صید ایدم دیرایکن شکار اولمز

(نوع ثالث) حفظ لسانده حفظ اعضا وحفظ اوقات وحفظ اعمال وحفظ احوال وحفظ حیات وسلامت آفات وستر اسرار اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه صمت افضل علومدر وحکمت حی وقیومدر لسان نطق ایلسه کوکل صمت ایلر ولسان صمت ایلسه کوکل حکمت سویلر کلام فضه اولسه صمت التون اولور نیچه ناطق نادم اولور وهر صامت سالم اولور صمت لسان الفاظی ترك ایتمکدر وصمت قلب اعتراض واعراضی ترك ایتمکدر صمت قلب مورث حیرتدر وحیرت موجب وارادات وکشف بغتتدر عارف صمت ایلسه مالك اولور وعاشق صمت ایلسه هالك اولور صمت افضل خصال مؤمندر واکثر عافیتی متضمندر وبلا نطق ایجنده متعیندر صمت ایله کوکل کوزی کشاده اولور وعقل ازدیاد وراحت بولور همان البته لسانکی ضبط وربط ایله که انك عصیان وطغیانی سائر اعضادن اشد واعظمدر همان البته لسانکی قید وبند ایله که انك فساد وعداوتی جمیع اعضادن اضر واعمدر پس حفظ لسان جمله دن اهم والزمدر زیرا که حفظ لسانده حفظ اعضا واردر نته کیم خبرده کلمشدرکه ادم اوغلی صباحه داخل اولدقده جمیع اعضاسی لسانه الله ایچون مستقیم اول دیرلر زیرا که اکرسن مستقیم اولورسن بزدخی مستقیم اولورز واکرسن منعوج اولورسن بزدخی اعوجاج بولورز دیرلر پس نطق لسانك اعضای انسانه توفیق وخذلان ایله تأثیر بلیغی ظاهر ونمایاندر نته کیم بالاده ذکر اولنان حدیث قدسی دخی بومعنایه دلیل وبرهاندرکه ای ادم اوغلی اکریورککده برپرکاك وبدنکده برضعیفلك ورزقکده برنقصان بولدکسه تیقن ایله که مالا یعنی کلام سویلمشسن اول کلامك تأثیرندن بویلاره دوشمشسن وحفظ لسانده حفظ اوقات هم واردر زیرا که انسانك اکثر تکلمی لغویاتدرکه جملهسی تضییع اوقاتدر (شعر) اذا هممت بالخوض فی الباطل * فاجعل مکانه ذکرا وتسبیحا * واغتنام السکوت افضل النطق * وان کنت فی الکلام بلیغا وفصیحا * وحفظ لسانده حفظ اعمال دخی واردر زیرا که چوق سویلین غافل البته غیبت ایدر پس انك اعمال حسناتی اعداسنه کیدر نته کیم برعارف دیمشدرکه اکر غیبت ایلمسم کندی والده مك غیبتنی ایدردم تا کیم حسناتم اکا کیده ایدی وحفظ لسانده حفظ احوال دخی واردر زیرا که چوق سویلین غافل البته غیبت ایدر پس انك اعمال حسناتی اعداسنه کیدر نته کیم برعارف دیمشدرکه اکر غیبت ایلمسم کندی والده مك غیبتنی ایدردم تا کیم حسناتم اکا کیده ایدی وحفظ لسانده حفظ احوال دخی واردر زیرا که لسان مفتاح خزانهٔ عرفاندر پس کثرت کلام ایله کوکل جواهر حکمتدن خالی قالور

ونا اهلی عندنده ضائع اولور وحفظ لسانده آفات دنیادن دخی سلامت واردر نته کیم دینلمشدرکه اول کلامی لسانه کتورمه که اول موجب کسر انساندر زیرا که بسط لسان فساد شاندر واسان کمینده ارسلاندر وصمت اندن امن وامان در وحفظ لسانده آفات اخرتدن دخی سلامت واردر نته کیم حدیث شریفده وارد اولمشدرکه ناسی یوزی اوزره ناره القا ایتمز الا کحصائد السنه لری ایدر پس حفظ لسان سلامت هردوجهاندر وسرمایهٔ اهل عرفاندر وحصن متین دل وجاندر نته کیم حضرت داود علیه السلام حضورینه لقمان حکیم کلوب کورمشدرکه انك یدنده اهن بولاد ملایم بال موملی اولوب اندن حلقات صغار متداخله ایله برصنعت عجیبه قیلمشدر ولقمان انك بوفعلندن تعجب ایدوب اول حلقات منسوجه نه ایچون اولدیغن صورمق مراد ایلدکده لقمان قلبنده اولان حکمتی انی سؤال ایتمکدن منع ایتمشدر پس وقتاکه اول خلیفة الله اول معجزه سن تمام ایدوب انی کیوب لقمانه خطاب ایتمشدرکه بوزرخ انسان ایچون حین محاربه ده برمتین قلعه در ولقمان حکیم اکا دیمشدرکه بنم بوصنعتمه نه دیرسنکه سؤال ایتمدم پس حضرت داود علیه السلام بیورمشدرکه صمت برحکمتدرکه فاعلی ازدرودل وجان ایچون حین محاوره برحصن حصین ممتازدر صمت ایدن سلیم وبی باکدر وزلات لسان اشدهلاکدر اکر کتم ایدرسن سرك سرورکدر واکر افشا ایدرسن ضرر وشبورکدر سرك اسیرکدر وسن امیریسن اکر افشا ایلدکسه سن انك اسیریسن سوزوار خلق ایچنده سوزوار خلق ایچنده هرمقامك برمقالی وار وهرامرك برمألی وار (رباعی)

اسرار جهان چنانکه دردفترماست	خواندن نتوانکه ان وبال سرماست
چون نیست درین مردم نادان امنی	کفتن نتوان هرانکه در خاطر ماست
(رباعیات مادامکه کوکلده در بوسوزلرسردر	هرفکرنی ذکر ایدن دل مکدر در
کوش ایکی خبیر ودل چوبر مخبر در	یعنی که ایشتمك ایکیدر سوز بردر
سوزوارکه اوخلق ایچنده اولمش دستان	سوزوارکه اوخلق ایچنده اولمش پنهان
پنهان سوزی دلده صقله هیچ ایتمه عیان	تا قالمیه سن ندامت ایچره نالان
حال اهلی اول ای دل ایتمه قیل وقالی	قال اهلی شراب عشقدندر خالی
حلوادیمه دن حلاوت اولمز حلقه	ذوق ایلر اودل که بولدی وجد حالی
سفره اوزرنده بطنك ایتمه شبعان	حفظ ایله لسانی چون کوررسن یاران
بش وقتی قیل حضور قلب ایله ای جان	بولده یولکه باق وبوش ایتمه سیران

نوع رابع) تقلیل مقال مورث عز واقبال ومنتج نیل کمال وموجب حفظ احوال اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه لسانکی ذهبك کبی مخزون ایله تا کیم نکته ایله قلبك محزون اولمسون لسانکی محبوس اب ودندان ایله تا کیم سنی مقید بند وزندان ایتمسون اکر کلامی قلیل وصمتی طویل ایدرسن البته ستر وسلامت بولنه کیدرسن کشی کندی لسانی التنده کیزلتمشدر هرنه کیم لسانه کلور اول سوززبانه کلور انسانك بلاسی لسانندن اولور (بیت) باغله ای حق دهانن خاموش اول مثل صدف * کیم زیانکدر زبانك خصم جاندر شپه سز * نیچه لغوصاحبنه نقصاندر ونیچه لسان صاحبنه دشمندر مجلس امانتدر ونقل مجلس خیانتدر صلاح انسان حبس لسان وبذل احساندر اولا فکر ایله بعده سویله لسان عاقل قلبنده اولور وقلب احمق ثمنده اولور حق سویله غنیمت بوله سن وباطلدن سکوت ایله امین اوله سن هر انسان لسانیله مؤاخذه اولنور وکتم اسرار ایله هرمرادالنور نته کیم برکیمسه حال دیلنجه برنلبل برکلشنده برشاهین شاهه فریاد ایله سؤال ایتمشدرکه ندندرکه سن وبن قوش نوعندن ایکن سنك یرلدیکك سلطان بنم یرم خار کلستان اولمشدرسن کوزل ککلکك یورلك وبوکرکك اکل ایدرسن وهرطیری صید ایدوب مرادالنورسن وسلطان عندنده قدر وقیمت بولورسن وسلطان طیور اولورسن وبن هرکیمسه فریاد وآه له تا سحرکاه کشاد غنچهٔ کلی بکارم بن اریومدیکه اول اچلمز اویانور مکه کل اچلمش بن انك اچلدیغن کوره م برکره مرادیمه ایره م بی مراد اولوب خارزاره ایچنده زارزار اغلرم قانلر یودوب یورکم طاغلرم پس شاهین انك جوابن شاهانه ویرمشدرکه

بن بیلك مراد الورم وبرینی سویلم سن ایسه برمراد المزدن بیلك سویلرسن انك ایچون بی مراد قالوب اه ایلرسنّ
بیت) سکوت ایله حقی که صمت ایچره وار) نیچه بیلك لسان ونیچه بیلك بیان) خیر کلام لفظی قصیر ومفهومی کثیر
اولندرونیچه سکوت ابلغ کلامدر نیچه کلام امثال سهامدر نیچه انسانی هلاك ایدن لسانیدر نیچه نعمتنی سلب
ایدن کلامیدر زلت لسان زلت قدمدن عظیمدر وجرح لسان جرح سنداندن الیمدر اول صمت که سکا سلامت
ووقار در اول سوزدن خیرلیدر که ندامت وعار ویررحفظ لسان رأس ایماندر کلام ایله انوارذ کرالله
کوکلدن زائل اولور پس کثرت کلام ایله کوکل مظلم قالورطوبی اکا کیم لسانی ساکت وقلبی ذاکردر طوبی
اکا کیم لسانته مالك وهرحالده شاکردر عارف که اهل حال اولور انك لسانی لال اولور (بیت) حقی بحث
ایتمه اوذات پاکدن * حیرته وارکیم یوغ انده انجاك * لسانن حفظ ایدن نفسنه اکرام ایدر سرنی کتم
ایدن روحنه احترام ایدرصدرعارف صندوق سردر صمت جاهل کندوبی ستردر دیلنه مالك اولمینك ایشی
ندمدرواکی لسانك بری دخی قلمدر لسانن حفظ ایدن امین اولور وحکمتله نطق ایدن عزت بولورناسه بیلدکارلك
سویله بیلمدکارلك سویله انلری کندیکدواهل عرفانه بارکران ایله بدن ولسانکله ناسه مقارن اول ودل
وجانکله انلره مباین اول (بیت) ضیای شمسی خفافیش یرلرای حقی * بوسر وحدتی کثرتده ایتمه هیچ افشا
بیلمز دیمك نصف علمدر عیوب اورتمك تمام حلمدر لادری لفظی ترلمه ایتمك جنك وجدال سمتنه کتمکدرعاقل
اولان هربیلدیکین خلقه ناقل اولمز تکذیب اولنه جق کلامی خلقه سویله وهربیلدیکن حکمتی اظهارایله
بیت) کوکل صقین شکرازمه دهان رنجوره * کونش جمالنی بیهوده سویله کوره * عورت وعبدینه کشف راز
ایدن انلره عبد اولوب نیازایدر ضرنی خلقه افشاایدن نفسنی عذابه القاایدرفقرنی خلقه اظهارایدن
قدرنی بی اعتبارایدرمالکله سخی اول دریغ ایله سرکله بخیل اول صقین سویله مالنه بخیل اولان ذلیل اولور
سرینه بخیل اولان جلیل اولورکندی سرنی حفظ ایتمین احمقدراول سنك سرکی صقلمیه جغی محققدر
برسرکی کشف ایدنه بردخی سویله کندوبی بیلمزلرایجنده کندیکی ذلیل ایله (بیت) همان سرصقله
اولسون سرسلامت * که قلبی صافی پراسرارا ولاندر * واقف اسرار اولمینه هتك استار ایله هرکسك
هرسؤالنه جواب سویلمه صقین کسه یه سوءخطاب ایتمیه سن تاکیم هرکزبد جواب ایشتمیه سن صقین جاهله
عقلی یتمدیکی حکمتی سویله کیم سنی تکذیب ایلسون زیرا که حکمتك سنك اوزرنده حق واردروحق بودرکه
انی نااهلمدن حفظ ایده سن تاکیم ضایع اولمسون (بیت) خبردارایسن اسرارازلدن حق * صقله سری دیمه
هربرخبره طوی ایتمه) تنه کیم خبرده کلمشدرکه انجویی افواه کلابه آتمیه سز وجواهری اعناق خنازیره
آصمیه سز زیرا که حکمت انجووجواهردن کوچکدر وانی انکارایدن کاب وخنازیردن الچقدر سری
صدرینه صغمین امین اولمز وکذاب اولان هرکزخیرکورمز انسان برنسنه یی کتم ایتمزالا که صفحهٔ وجهنده
کورینور وفلتات لسانندن بیلنورا کرنطقك فضه اولورسه ده صمتك التون اولور (نظم)

عشقك احوالیدر اسرار دینلمز اصلا	کنج پنهان کرلمه ای یار دینلمز اصلا
عاشق اول یاریله اغیاردن اولمش خالی	بونجه اغیاره اوکفتار دینلمز اصلا
سخن عشق که حکمتدراما تندرهپ	جان عاشقده نلر وار دینلمز اصلا
حسن کل وصفنی صد بارهزاره سویله	استمزچون کلی هرخاره دینلمز اصلا
نیچون اول شعلهٔ جواله دمادم ایلر	نیچه بیك دائره اظهار دینلمز اصلا
نقطه حرف اولدی کلامم اولدی کتاب اولدی جهان	اویله برنقطه یه بسیار دینلمز اصلا
نقطهٔ عشقی بواشیاده کورر خوش ممدود	اوقور اول محرم اسرار دینلمز اصلا
قطرهٔ واحده تکرار ایله دریا اولمش	برشجرویردی چوق اثمار دینلمز اصلا
نقطهٔ علمی کثیرا کادی چون ابلهلر	حقی اول یاردر اغیار دینلمز اصلا

نوع خامس) صمت لسان حفظ احوال دل وجان اولدیغن وطالب عرفان ترلمه اعیان جهان قیلدیغن
وماسوادن کچمکله مقبول درکاه اولوب مراد الدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله

دیمشلردرکه عارفلك درونده اسرارغیبیه منکشف اولوب عرایس معنی ظهوره کاورسه زینهار وزینهار اول
اسراری کسه یه سویلمسون واول ابکارمعنایی نامحرم اولان اغیاره ارائت ایلمسون وحکمت اولیایی نااهل
اولان اعدایه اعطا قیلمسون تاکیم یارغاری اولان حکمته ظلم ایتمش اولمسون وانی اهلمدن منع وستر
ایتمسون تاکیم اهل حکمته ظلم ایتمش اولوب وباله یتمسون مثلا برسلطان اندرون اغالرندن برقولنه کندی
کنیزکارندن بردختر زیبااعطا ایدوب تنبیه ایلسه که صقین عوام ناس انی کورمسون وسنك
اولدیغك یله کسه بیلمسون وانی کندی بیتکده حفظ وحمایت ایله واییل ونهارانکله طاتلی صحبت ایله پس
بویله تنبیه فائقدر نصکره اول عبد عاشقه سزاولا یقمیدرکه اول الذاشیااولان محرم رعنایی قولندن طوتوب
اکراه ایله بازاره کوتوره ویوزن اچوب یوزنامحرم ایچنده انك عرض وحرمتنی یتوره وکندیله مستوراولان کلماتن
انلرلك قولغنه یتوره واکراول عبد غداراولوب اول محرم اسرارنی بویله بلایه کرفتارایدرسه اول دلبر زیبااندن
اناایدوب بردخی بیتنه کلمز واکاهرکز التفات ورغبت قیلمزواهل سوقك هیچ برینه هم میل واعتبار ایدوب
محرم اولمز بلکه حضرت سلطانه کیدوب صاحبندن شکوا ایدر پس اول سلطان عادل اول عبد دونی
باب همایوندن بیرون ایدوب اول دختر مخدره بی اندن مصون ایدر کذلك حق تعالی خواص قوللرینه
تخصیص ایلدیکی حکمت نعمتنی عوام قوللرینه حرام قیلمشدر زیرا که انلرده اول حکمت دولتنه لیاقت
اولمدیغن بیلمشدر پس حکمت دفینه سن بولان حکیم انك قدر وقیمتن بیلوب انی کوکلده حفظ وحمایت
قیلوب جاندن عزیزومحترم طوتمق کرکدر (بیت) بامدعی مکو پیداسرار عشق ومستی * تابی خبرنمیرد
دردردخود پرستی) وعوام ناس ایله خواص اول مرتبه اضداد ومباین بولنمشدرکه عوامك مغایرتندن حاصل
اولان خصومتندن خواص مؤمنین احتیاط وحذر اوزره اولمغله امر اولنمشدر تنه کیم حق تعالی کلام
قدیمنده (یاایها الذین امنوا ان من ازواجکم واولادکم عدوالکم فاحذروهم) بیورمشدروعوامك خواصه اولان
عداوت ومعارضه سن طیورمشدرپس برحکیم الهی که حکمت خواصی برکلمه ایله یابرحرف ایله عوامدن اول
شخصه ویرسه که اول مال واملاکندن واهل واولادندن وجسم وجانندن ونام وشاننن بالکلیه کچمیوب بویله
قالمشدراول عارف حکمتنه مخالف کتمش وکندی قتلنه سعی ایتمش اولمشدرزیرا که حکمت خواص انجق
لب علم دیندروعقل عوام ایسه قشر دنیای دوندرپس قشردنیاایله قالمش عوامه اب معنی اولان حکمتدن
بحث ایدن مغبون ومفتوندرزیرا که دنیا مخالف دیندرواهلی اهلنه عدومبیندر تنه کیم حضرت ابوهریرة
رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن ایکی علم اخذ ایلمشم که
برینی خلقه اظهارایدوب سویلمشم اما برینی اظهارایدرسم بندن بوبلعوم کسیلورانکچون حضرت
جنید بغدادی علیه رحمة الهادی برمریدینه عتاب ایله خطاب ایتمشدرکه برنوع علم توحیدی
سرادیب ایچنده پنهان ایتمش ایکن سن کاوب عوام ناس ایچنده عیان ایلدك خلق ایچنده اولان کلامی
خلق ایچنده سویلدك ونائم اولان فتنه یی ایقاظ ایلدك وبرحکیم الهی کوکل احوالندن مکتوب
ایله سؤال اولندقده یازمشدرکه سائلی بیلسم کیدرکه اکا کوره جواب ویریدم ومدام اهل ارشاده وصیت
خواص اودرکه اکرعوامك برى تواضع تام ایله سزه کاورسه اولا انصاف ایدوب جمیع امورنده امرکزه مطیع
اولورسه بعده کندوبی بی حکم ونزاع انجق حکمکزه تسلیم وسلیم بولورسه بعده تخلیص نفس ایچون کلمهٔ
توحیدی سزدن تلقین الورسه بعده هرنه سی وارایسه جمله سن سزه ایثار ونثارایدرسه بعده اولاد وعیالندن
ونام وشانی خیالندن سزکچون تبری ایدوب خدمتکزه کیدرسه والحاصل برکسه نیل عرفان ایچون جمله بی ترلمه
ایدوب سزه عبد مملوك اولدقدنصکره انك جمیع امورنده برقصورا یتمیوب جمله کسورن جبرایده سزکانوالناکا
لهم دیوب برشبرکلنه برذراع کیده سز والاظالم حکمت وخائن امانت ومطرود حضرتدر اول کسه که محب
دنیا ومنکراولیا وجاسوس بیحیا اولان منافقلره حکمت خواص اسرارندن برکلمه یابرحرف سویلر واناره
قوت واستطابت وامید واستمالت ویروب محفوظ ایلرزیرا که حکمت اولیای کرام علم لدنیدرکه اظهاری
ممنوعدرواسرار خواصی عوامه افشا غیرمشروعدر واظهارایدنك سوزی غیر مسموعدر (نظم

الا ای جان پرسودا که عشق اولمش سکا مأوا
خطاب مستطابن بیل حذر قیل ایتمه هیچ افشا

اکر بر جوهر الدکسه محیط عشقدن زینهار
انی جان ایچره حفظ ایت سویلمه برکسه یه عمد

سوزك سنتله شرع اولسون بولنسه عاقل آکاه
حدیث عشقی سرمدسور بولورسن مست ناپروا

اوکیم خرسند وساکندر بو جسم تنك مظلمده
اودل ملکنده سیر ایتسون که دلدر کلشن زیبا

بو تندن آدم وحوا بغایت روشن اولمشدر
ولی معناده عقل ونفس کلدر آدم وحوا

اوکیم نفسیله قالمشدر انانیتله طولمشدر
اول اهل رسم وعادتدر اکا سوز قالممش اصلا

حدیث عشق امانتدر انی افشا خیانتدر
نه بیلسون عاقل خودبین کلام عاشق مولا

کوکلدن حکمتی نا اهله اظهار ایلین ظالم
قالور محروم اوحکمتدن دلی مظلم اولور اعما

رموز عشقی تصریح ایلیان مفتوندر ای حقی
دینلمش خوش کلام العاشقین یطوی ولا یروی

(نوع سادس) صمتك اقسامی وحال ومقامی نه اولدیغن واهل عرفان احوال قلبی رموز ایله اشارت قیلدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه صمت لسان نتیجهٔ سهردر زیرا که سهران اولان کمسه ده آرزوی کلام اولمدیغی امر مقرردر وصمت ایسه ایکی قسمدر بری صمت لساندر وبری صمت قلبدر اما صمت لسان ماسوایی ماسوا ایله سویلمکدن بالکلیه سکوت ایلمکدر واما صمت قلب کوکلدن نفی خواطر اکوان ایلمکدر پس اول کمسه نك که لسانی صمت ایدوب قلبی صامت اولمز انك ذنوبی آز اولوب کندی راحت بولور وکیمك که هم لسانی وهم قلبی معا صامت اولور انك سری پاك اولوب مولاسنی بولور وکیمك که قلبی صامت اولوب لسانی سویلر اول کمسه لسان حکمتله نطق ایلر وکیمك که نه لسانی ساکت ونه قلبی صامت اولور اول کمسه شیطانك مملکتی وانك مسخره سی اولوب قالور پس صمت لسان منازل ارباب سلوکدندرکه انلر ابراردر وصمت قلب صفات اهل شهوددندرکه انلر مقربیندر اما صمتك مبتدیلرده اولان حالی افتلردن سلامتدر ومقربلرده اولان حالی خطاب انسدر پس اول کمسه که احوالك جمله سندن صمتی التزام ایدر انك کمسه ایله بر حدیثی قالمز الا که ربسیله اولور زیرا که انسانك قلبنده ماسوا اولسه صمت اکا محالدر وقتا که اول ماسوا ایله حدیثدن مولا ایله حدیثه انتقال ایلسه اول نجی مقرب ونطقنده مؤید اولور ونطق ایلدکده صواب ایله ناطقدر زیرا که اول حقدن نطق ایدر صادقدر پس نطق باصواب نتیجهٔ صمت خطادر وماسوا ایله کلام ایسه هر حالله خطادر وماسوایی سویلمك هر وجهله هوادر واما صمتك مقامی وحیك انواعیله مقامیدر وصمتك بر خاصه سی دخی بودرکه مورث معرفة الله در اما اهل عرفان احوال قلوبی غیرت وحمیتلرندن کندی اره لرنده اشارتله سویلشوب کتابلرنده بیله رموز ایله یازمشلردر تا کیم بیکانه بولنان اهل نفس انلره عقل قاصرلرنجه سوء ظن ایله دیمسونلرکه ازمشلردر (بیت) سخن شناس نهٔ دلبرا خطا انجاست * چو بشنوی سخن اهل دل مکو که خطاست * زیرا که اهل عرفانك کتبی اهلی یدینه ونا اهل یدینه دوشوب کندی نفسن بلمیان اهل جهل اول عبارات ایله ادعای عرفان ایده جکلرن سزمشلردر پس طریق معرفت مندرس اولمیوب واضح اولسون وکندیلردنصکره طالب عرفان اولانلری ارشاد ایچون جهانده نائب قالسون قصدیله اول بابده نیجه کتاب تالیف ایدوب اصطلاحاتن لؤلؤ ترکبی دوزمشلردر تا کیم درر غررندن اول اشنالر بهره مند اولسونلرکه صحرای جهانده قالمیوب دریای دل وجانه طالوب اوزمشلردر زیرا که هر علمك اصطلاحاتی اهلندن سماع وتعلمسز بیلنمز ایکن طالب عرفان اولانلر بو علم قلوب اصطلاحاتنی اهل دلدن تعلمسز مطالعه سندن ذوق ایله تماما سزمشلردرکه کانه کندیلر وضع ایدوب یازمشلردر (بیت) مرشد کامل اولنجه نایاب * سکا مرشد یتشور شمدی کتاب * واما کوکل احوالن رمز واشارتله نطق وکتابت ایلمیان اهل عرفانك نیجه کلماتن عوام ناس اکلمیوب انلری کفر وزندقه یه حمله محبتلرندن محروم اولوب کتابلرندن ال اوزمشلردر حال بوکیم انلر نور ایمانی بولوب حق ایله باطلی فرق وتمییز قیلوب نفسلرن ومولالرن بیلوب عشقی شرابیله طولوب کرمیتیله قزمشلردر واهل جهل ایسه اهل عرفانی کاهی رد وانکار وکاهیجه قبول ایده کلمشلردر وبو انکار ومحبتده نیجه اسرار وحکمت واردرکه اهل دل انلری بیلمشدر پس عارفه لایق دکلدرکه اسرار محبتی اهل جهله اظهار ایده

مکر

مکر اول محبته که کندی ذراعنی فصد ایلدکده انك ذراعندن قان روان اولمشدر حال بوکیم اول مرتبه محبتده کندی علوم وعرفانی واحوال دل وجانی کوکل یولندن جذبه وذوق ایله حصول بولمشدر زیرا که علم قلوب انجق علم حالدرکه تذکرله قلوبه طولمشدر وعلوم عقلیه ایسه تعلم وتفکرله حاصل اولمشدر وحفظ اسراری شیخ عطار رحمة الله تعالی علیه سکز رباعی برله تنبیه قیلمشدر (رباعیات)

ای دل چو شراب معرفت کردی نوش
لب برهم نه سر الهی مفروش

در هر سخنی چو چشمهٔ کوه مجوش
دریا کردی کر بنشینی خاموش

چون لوح دل از دو کون بستردم من
دو کون بزیر پای بسپردم من

ای بس سخنی را که سرم کردی کوی
امد بکلویم وفرو بردم من

چون بر فکنند از همه چیزی سرپوش
چون دیك در اید همه عالم در جوش

چون می نتوان کرد بانکشت نشان
انکشت بلب باز همی دار وخموش

دل در پی راز عشق پویان میدار
جان میکن وراز عشق در جان میدار

سری که سرت در سران باختهٔ
چون پیدا شد ز خویش پنهان میدار

تا بر جایی بجای می باش وخموش
سر می نه وخاك پای می باش وخموش

با خلق خدا رفق ومدارا میکن
نظاره کر خدای می باش وخموش

هر چند ترا محرم اسراری نیست
صابر میشو که عمر تو بسیاری نیست

کر همدم مایی وتر ایاری نیست
دم درکش وباهیچ کست کاری نیست

از خلق جهان تا بابد روی بپوش
بی زحمت لب شراب تحقیق بنوش

تا چند زنی ای دل برخاسته جوش
در ماتم این حدیث بنشین وخموش

آن به که نفس ز کار عالم نزنی
وز دست زمانه دست برهم نزنی

هم غصهٔ روزکار وهم قصهٔ خویش
مردانه فرو میخوری ودم نزنی

(فصل رابع) ارکان ستهٔ راه عرفانك دردنجی رکنی اولان عزلت انامك فوائد ومنافعن اون نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عزلت ناسی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب عزلت انام موجب حضور مدام اولدیغن طیورمشدر نته کیم کلام قدیمنده بیورمشدرکه (یا ایها الذین آمنوا علیکم انفسکم لا یضرکم من ضل اذا اهتدیتم (فاعرض عنهم وتوکل علی الله) قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون (ولا ترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار وما لکم من دون الله من اولیاء ثم لا تنصرون (واذ اعتزلتموهم وما یعبدون الا الله فأووا الی الکهف ینشر لکم ربکم من رحمته ویهیء لکم من امرکم مرفقا) واصبر نفسك مع الذین یدعون ربهم بالغداة والعشی یریدون وجهه ولا تعد عیناك عنهم ترید زینة الحیوة الدنیا ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هویه وکان امره فرطا (فمن کان یرجو لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرك بعبادة ربه احدا (واعتزلکم وما تدعون من دون الله وادعو ربی عسی ان لا اکون بدعاء ربی شقیا) وجعلنا بعضکم لبعض فتنة اتصبرون وکان ربك بصیرا (ام تحسب ان اکثرهم یسمعون او یعقلون ان هم الا کالانعام بل هم اضل سبیلا (فانهم عدو لی الا رب العالمین (فاعرض عن من تولی عن ذکرنا ولم یرد الا الحیوة الدنیا) وان الی ربك المنتهی (یا ایها الذین امنوا ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم فاحذروهم (قل انما ادعو ربی ولا اشرك به احدا (واذکر اسم ربك وتبتل الیه تبتیلا رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وکیلا واصبر علی ما یقولون واهجرهم هجرا جمیلا (وحدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم عجبت لمن ایقن انه یدخل القبر وحده کیف یستأنس بالناس یا ابن آدم لا تکن کالمصباح یحرق نفسه لیضیء للناس یا ابن آدم کیف تطمع فی الانس بی مع الاستیناس بالناس فاطلب لقائی فی العزلة یا ابن ادم لو ان اخوانك وجدوا ریح ذنوبك لما جالسوك وانا الستار الحلیم یا ابن آدم لو علم الناس ما اعلم من ذنوبك لما کلمك احد من خلقی وانا الغفور الرحیم راحتی یا اخوتی فی خلوتی * وبلائی کلها فی عشرتی (شعر)

كلما صاحبت قوما مدة ‖ اظهروا عيبي وابدوا زلتي
لم اجد منهم خليلا صادقا ‖ يحفظ الود ويرعى حرمتي
ما انقطاعي عنهم استحقارهم ‖ بل رأيت عزتي في عزلتي

نوع ثانی) عزلت انام موجب عز واحترام اولدیغن احادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه شفقت ایدوب آفت ناس انجق ناس اولدیغن طیورمشدر نته کیم حدیث شریفنده بیورمشدر ناسك افتی دکلدر الا که ناسدر وبیورمشدرکه مؤمنك خیرلی مالی غنمدرکه انکله جبال اعالیسنده واودیه حوالیسنده بولنوب دینیله فتنه لردن امین اولور وبیورمشدرکه ملوك ایله جالس اولان فتنه یه واقع اولور وبیورمشدرکه مادامکه علما ملوك ایله اختلاط ایتمیوب دنیایه کیرممشلردر انلر عباد اوزرینه امنای رسل اولمشلردر وقتا که ملوك ایله اختلاط ایدرلر پس انلردن ایراغ اولکز که تحقیق انلر رسل خائنلری اولمشلردر وبیورمشدرکه کیمکه ظالمه ظلمنده اعانه ایله برسوز سویلر تحقیق حق تعالی اوظالمی اکا مسلط ایلر وبیورمشدرکه بندنصکره حاکملر کلسه کرکدر وکیمکه انلرك قپوسنه کیدر وکذبلرن تصدیق ایدر وظلملرینه معین اولور اول کمسه بندن دکلدر وبیورمشدرکه کوشهٔ وحدتده عزلت قیلمق سؤجلیس ایله مقارن اولمقدن اسلم والیقدر وبیورمشدرکه محب ریاست افلاح اولمز وطالب حکومت راحت بولمز وبیورمشدرکه جاهل کندی نفسنك عدوسی اولیجق غیریسنه نیجه صدیق اوله جقدر وبیورمشدرکه عقللی دشمن احمق دوستدن یکرکدر وبیورمشدرکه زمرهٔ نسوان خیال شیطاندر ورجال ایچون بلای جاندر وضلع معوجدن خلق اولنمش ناداندر وبیورمشدر طائفهٔ نسا مغلوبات جاهل وغالبا غافللردر نسوان طائفه سی ناقصات العقل والدین درلر (نظم)

اوسیمین ساعد شاهددن ال چك طوتمه هیچ انی ‖ که عقلك پنجه سن اخر بوکرمکریله دستانی
اوسیب غبغبك سیر ایله ایواه ایتمه کیم دلده ‖ دوکلمش قطره قطره قان بولورسن نار پستانی
کوکلدن استه جانی حسن تندن کچ که فانیدر ‖ کر اولسه شمس جان تابان اولور آفاق مستانی
وجود ایینه سندن عکس جاندر کیم ظهور ایتمش ‖ انك عکس جمالیدر کوزللر حسنی هم انی
فقیر اللهی حقیدن عیان سیران ایدن عارف ‖ عیان اهلیدر اول نیلر بیان وعقل وبرهانی

نوع ثالث) عزلت انام سبب قربیت رب الانام ومورث انس مدام وموجب حضور تام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه خلقدن بعید اولان حقه یقین اولور ناسدن مستوحش اولان ربیسیله مستأنس اولور ملکوته اطلاع ناسدن انقطاعده در عزلت ناس افضل شیم اکیاسدر ناسه تضرعدن خیرلی انلردن یأسدر راحت تنزهده وسلامت تفردده در ثمرهٔ عزلت انس باللهدر وخلقدن مستوحش اولان انیس درکاهدر دنیایی بیلن تزهد ایدر وناسی فهم ایدن تفرد ایدر کیمکه ناسدن بعید اولور اول حضور ایله سعید اولور ناسدن منقطع اولمین رب ناسه واصل اوله مز طوبی اکا کیم ناسدن معتزلدر قلبیله مشتغلدر اختلاط ناس آفتدر وکثرت معارف محنتدر احمقدن بعید اولکه مداراتی کلال وملالتدر وموافقتی ضلالتدر ومخالفتی رذالتدر مودت احمقدن حذر ایله که اندن خیر کلمز سکا فائده ایدر صانور ایکن ضرر ایدر بیلمز ضدیله مألوف اوله نك عیبی مکشوف وقلبی ملهوفدر صحبت جاهل عذاب الیمدر ومدارات احمق بلای عظیمدر عقلسزه مصاحب وقرین اولمه وکذاب وخائندن امین اولمه صحبت ایلمه الا که عاقل متقی وعالم زکی ایله صحبت ایله معصیت خالقده مخلوقه اطاعت ایلمك اولمز وکثرت خلوت نسوان ایله کوکلده مودتلری قالمز عورت ییلاندر وانك لدغی بی زیاندر اکرچه عورت قسمی شرلیدر اکا احتیاجمز اندن شرلیدر عورت مکره ملازمدر پس اندن حذر ایتمك لازمدر نامحرم عورته نظردن غض بصر ایدن قلبنده حلاوت ایمانی بولور (نظم)

اکر وصل دلداری استرسن ای دل ‖ همان غیری ترك ایله اول عشقه مائل
سکا عشقدر شهپر عرش پرواز ‖ انی ایتمه شهوتله آلودهٔ کل
سنك ذروهٔ اوج عزت یرکدر ‖ نیچون ایلدك مرکز خاکی منزل
بو آمیزش جسم وآویزشندن ‖ سن اولمشسن اوروحدن بویله غافل
کمالات وهمی وحالات حسی ‖ اووصلتدن اولمش سکا جمله حائل
اچارسن تماشای رخساری خوبه ‖ نظر کیم بودر مهر وماهه مشاکل
اوبر پوستدر کیم طولی خلط وخوندر ‖ انی چانمی صاندك که ویردك اکا دل
قتی تلخدر جست وجوینده عیشك ‖ که شکر دهاندر اوشیرین شمائل
انی بیلمدکی که ناکه کوررسن ‖ اولطف ایریلوب قالمش اول لاشه عاطل
اوغدار صورتدن اعراض ایدرسن ‖ اولور اول مرادن ینه سنده حاصل
بولورسن درونکده سن عشقی دائم ‖ که اولمش جمالی قو حسنه شامل
بلورسنکه مرأت عشق اولمش آدم ‖ کوزللر جمالینه طورمش مقابل
هر ایینه دن لطف وقهرن کوررسن ‖ طانورسن جهانده اودر شاه عادل
همان حکم وحکمتلرن سیر ایدرسن ‖ هم اندن اولورسن قو لطفه نائل
حقیقتده حکمتدر اشعار حقی ‖ فیانعم قول ویابئس قائل ✻

نوع رابع) عزلت انام شیمت کرام ولذت مدام وحضور تام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عزلت عبادتدر وعزت وسلامتدر خلقه باقمق آفتدر باقیان راحتدر خلق ایله جلیس اولمیان حق ایله انیس اولور اخوان دنیا مثال ناردر قلیلی نافع وکثیری ضاردر صحبت نادان عذاب جاندر صدیق احمق تعبان وسرکرداندر ناس ایله استئناس علامت افلاسدر اختلاط ناس محرك وسواسدر ناس ایله اختلاط ایلین حیله لریله مفتوندر وعزلت ایلین شرلرندن مصوندر ناسی فهم ایدن انلره اعتماد ایلیه مز وهر بیلدیکن هرکسه سویلیه مز خلقه عرض احتیاج ایدن محروم ورذیلدر وخلقدن مستغنی اوله نك رزقی جزیل وقدری جلیلدر ناسدن مستغنی اولان حق ایله غنی اولور ناسدن مبرا اولان انس مولایی بولور ابنای دنیایه تذلل ایدن لباس تقویدن معرا قالور وخلقدن وکندودن حیا ایدن حق تعالیدن حیا ایتمش اولور اهل دنیا ایله کورشمه هیچ ایشلرینه قارشمه صدیقك عدوسنه کتمه واکا رغبتله صدیقك انجتمه ابواب ملوکه کتمه کیدرسن انلره مداهنه ایتمه ناسه نارکبی قرین اول نه چوق ایراغ ونه ده چوق یقین اول سوسنی سونی صورمه سنی صورمیه نی کندی قدر بنی بیلن خلق آراسنه دوشمز انس حقی بولان ناس ایله ایشلمز اهل دل السنه واجساد ایله خلقه مقارندر وقلوب واخلاق ایله جمله دن بعید ومباینددر ابرهیم ابن ادهم حضرتلرینه دیمشلردرکه نیچون ناس ایله انسیت ایتمزسن جواب ایتمشدرکه کندمدن ییوکلرك کبرندن وکوچکلرك حمقندن واقرانمك حسدندن فرار ایدندنبرو فارغ البال اولوب تصدیعلرندن خلاص بولمشم محیل اولان انسان صورتنده شیطاندر وشاب ایسه شعبهٔ حیواندر وصحبت احداث یعنی الفت غلمان فتنه وخذلاندر ومناکحی کثیر اوله نك فضایحی کثیر اولوب متحیر قالور

(نظم) هر لذت وهر بوسه یه اورمه دوداغك تا ‖ دلدار لبندن اوله سن مست وشکرخا
اغیار لبی رایحه سی قالمیه سنده ‖ عشق ایچره مجرد قاله سن یکدل ویکتا
اول نور قدیم اولمینی بیلکه حدثدر ‖ چیق مزبله دن کیم ایده سن نوری تماشا
اولکم حدث اولمش نه بیلور لذت پاکی ‖ پاك اولسه حدثدن اوبولور پاك تعالی
چون نعمت فرعوندن ال یقدی موسی ‖ دریای کرم ویردی اکا برید بیضا
بند ایله بو چشمی که بودر احول مغرور ‖ بو معده یی بوش ایت بول اولذاتی مهیا
ای دل قنی اول جانکه اوله همتی عالی ‖ دریالری نوش ایلیوب اول قانمیه اصلا

امواجی قویوب غرق یم عشق اوله مطلق ‖ اول بحر صفا ایچره اوله قلبی مصفا
پاك اولسه حدثدن دل ایرر حقی قدیمه ‖ خمر ازلی نوش ایدر اقداح اولور اشیا

نوع خامس) عزلت انام موجب طاعت رب الانام ومورث حضور تام ومنتج صدق واخلاص وسبب نیل منازل خواص اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب معرفت مولایه لازمدرکه ابنای دنیادن عزلت قیلسون تا کیم انلر حالنه مانع اولمیوب یوما فیوما ترقی بولسون وانلره عرض شریفن بذل ایتمسون وانلردن برنسنه طمعیله قپولرینه کتمسون وانلرله تضییع اوقات عمر ایتمسون وانلره تملق ومداهنه ومجادله ایله سویلمسون واعمال واحوالندن انلره برنسنه ارائت ایلمسون تا کیم نظر خلقه التفاتله نظر حقدن ساقط اولمسون ومعرفت ومحبتندن محروم قالمسون زیرا که هر آن جمیع ذرات وجودینه رقیب وحبل وریدندن کندویه قریب اولان مولاسنك نظرن ملاحظه ایتمیوب بعید اولان عبیدك نظرن ملاحظه ایتمك نشان جهل وغفلتدر وشان اهل حسرتدر پس عند الله اوکمسه برمرتبه یه نائل اوله مزکه عند الناس اعتبار ومنزلت استر نته کیم دینلمشدرکه رضای خلق ایله مسرور اولان رضای حقدن دور ومهجوردر زیرا که خلقك مدح وذمی برریلدرکه فملرندن چیقوب هوایه قاریشوب زائل اولور پس مدح وذم ناسه التفات ایدن کمسه انلرك اعتقاد وانکارینه اعتبار واعتماد ایدوب حق تعالیدن غفلت واعراض ایتمش اولور وجهل وغفلت ظلماتنده متحیر قالور (بیت) بو عاجز خلقدن اعراض ایدوب اول دوستی بول تنها * سکا سندن یقین اول واحد قهار یتمزمی * اما خلقك عوام واکابرن اغنام واباعر امثالی عاجز وقاصر بیلوب خلاق جهانه صادقانه متوجه اولان طالب عرفان لباس خمول ایچره مستور الحال اولورنه برفضیلت اظهار ایدرکه ناس اکا اعتبار ایده لرونه برفضیحت ایشلرکه اکا طعن وانکار ایده لر وناس ایله تضییع اوقات ایلمیوب عزلت اختیار ایدر وبرتنها مکانده ذکر وفکر ایدوب انجق جمعه وجماعته کیدر تا عارف بالله اولنجیه دك بویله ایدر (بیت) جهاندر آخور واصحاب نفسدر چو دواب * کیم ایتسه استری تیمار ایشی فنا دوشمش * بعده اول طالب معرفت نائل مرام اولدقده انك عندنده وحدت وکثرت وعزلت والفت جمله برابر اولور زیرا که عزلت عارف نفسندن قلبنه هجرت ایتمکدر وقلبندن ایچری روحنه کتمکدر وروحندن سرینه وسرندن مولاسنه یتمکدر پس نفس انسان منزل اسلامدر وقلبی محل ایماندر وروحی مکان عرفاندر وسری موضع توحید یزداندر (بیت) موحد چونکه یکتادر قتنده خلق موتادر * اوبولمش حی قیومی یونلمش کوکلی مولایه نته کیم دینلمشدرکه عزلت حقیقتده صفات بشریتدن مفارقتدر پس بشریتدن کچن کامل اهل دلدر وصحبت ناس اکا مانع دکلدر زیرا که اول کائن وباینـدر یعنی ظاهریله مع الناس کائندر وباطنیله ماسوادن باینـدر پس ناس ایله کیدکاری البسه یی کیوب انلرله ییدکاری اطعمه یی ییوب عقللری مقدارنجه سویلر وسائر عادتلرینه موافق کیدوب انلرله مرافقت ایلر لکن باطن وسریله جمله دن مفرد ومجرد اولوب انجق مولاسنك رضاسنه موافقت ایلر (نظم)

ایتمه ییلاندن فرار * کورمیه سن اژدها ‖ ایله یرنده قرار * حالکه صبر ایله ها
بونجه که قیلدك طواف * رویی زمینی کزاف ‖ خلق جهان طولی لاف * هیچ بولنورمی وفا
قلبی مقلبله بیل * ویرمه سوایه سبیل ‖ غافل ایدر قال وقیل * حاضر اول ایله صفا
خلق ایله قالدك کیری * مرده یی صاندك دیری ‖ زنده دن اولدك بری * حیدن اوتان قیل حیا
باغلسه کر خلق صف * بت کبیدر هر طرف ‖ جمله سی اولمش هدف * ناظر تیر قضا
نفسنی بیلمش خبیر * بولمش اودوستی نصیر ‖ خلق جهاندر فقیر * ویروب آلاندر خدا
بحر چو مواجدر * کل شیء امواجدر ‖ هپ اکا محتاجدر * حقی سن اول آشنا

نوع سادس) عزلت انام عادت کرام وموجب حضور تام ومورث نیل مرام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اخوان زمانه قصور ارارلر هنرلره حسد ایدوب عیبلری صوررلر نته کیم

شیخ سعدی رحمة الله تعالی علیه دیمشدرکه حق تعالی عبادینك عیوبنی کوروب ستر ایلر وهمسایه ویاران کورممش ایکن سویلر (بیت) نعوذ بالله اکر خلق غیب دان بودی * کسی بحال خود از دست کس نیاسودی * وابراهیم ادهم رحمة الله علیه دیمشدرکه جبل لبنانده زمرهٔ رجال الله ایله مصاحب اولدم وانلرك جمله سنك وصیتی بکا بو ایدیکم قچن ابنای دنیایه رجوع ایدرسن انلره درت حکمتله وعظ ونصیحت ایلدکه کیمکه اکلی اکثار ایدر اول عبادت لذتن بولمز وکیمکه نومی اکثار ایدر اول عمرنك برکتن بولمز وکیمکه کلامی اکثار ایدر انك قلبی میت اولوب حیات بولمز وکیمکه خلقك رضاسن طلب ایدر اول رضای مولایی بولمز برکاملدن سؤال ایتمشلردرکه نیچون بزمله جلوس واختلاط ایلمزسن وذوق والفتله سوز سویلمزسن جواب ایتمشدرکه سزدن بکا عیش لذت کلمز وبندن دخی سزلره ذوق وصفا اولمز بن سزکله نیجه الفت ایده بیلورمکه سز دیرسزکه انواع طعام ایله بطنکی طیور بن دیرمکه برنوعدن انجق بش اون لقمه تناول بیورو سز دیرسزکه نوم لیل صحت بدندر بن دیرمکه نوم تضییع اوقات ایدندر وسز دیرسزکه سویله بن دیرمکه سکوت ایله سز دیرسزکه طلب ایله بن دیرمکه ترك ایله وسز دیرسزکه بیل بن دیرمکه اونوت پس سزك احوالکز سزك اولسون وبنم حالم بنم اولسون زیرا که مراد خدا سزدن تخلیط وبندن توحید اولمشدر پس مخلطله موحدنه زمان الفت قیلمشدر همان بکا مانع اولمکز تا کیم انکله برساعت حضور ایده یم وخشوع وخضوع ایله خدمتنه کیده یم زیرا که مولایه اختیاریله عبادت ایلمین انك عبادینه اضطراریله عبد مملوك اولور نته کیم دینلمشدرکه خالقه طوعا خدمت ایتمینی حق تعالی کرها خلقه خدمتکار ایدر شرك جمله سی قپودن طشرده در پس قپودن طشره یه چقان حجاب وفتنه یه کیرر وصحبت ناس ایله نیجه رذالته دوشر نته کیم نان عزیز وآب لذیذ انسانه برکیجه مقارن اولمغله تبدیل ورذیل اولور واهل قرأن وصلوة اولان رجل نسوانه برلحظه تقرب قیلمغله ملوث وجنب اولوب اکا غسل لازم کلور حد جماع ایسه برحیا مرتفع وایکی ادب یری مجتمع اولمقدر وجوهر جسم انسانی ضایع قیلمقدر ومایهٔ محبتی کوکلدن صویوب آلمقدر وجناح مرغ جانی قیروب ویولمقدر جماع برنوع جنوندرکه اکا مداومت هرمدر واندن افاقت ندمدر حلالندن ولد اولورکه قالسه فتنه وغمدر وکتمسی هم حزن والمدر وحرامی سواد وجه آدمدر وخسران هردو عالمدر (نظم)

شفقت ایت شهوتی قوی انی سکا خوی ایتمه ‖ عاشق پاك اول وهر ماده خری بوی ایتمه
اول واخرك اول عشق ازلدر لاغیر ‖ بیوفازن کبی سن کندیکه چوق شوی ایتمه
جسمی قوی مثل شتر هر خس وخاره کتمه ‖ قلبه کل ترك بهار وچمن وجوی ایتمه
پاك ییقه یوزکی ایلمه طعن مرأت ‖ نقدکی کیچکین ایدوب عیب ترازو ایتمه
حق ایچون سویله سوزك یوخسه همان خاموش اول ‖ دلده دلداری بول اطرافه تك وپوی ایتمه
عاریتدر بو کوزللرده اولان حسن وجمال ‖ کوز کولر نامنی غفلتله قررو ی ایتمه
قامت عشقه سزادرکه سماع ایلیه سن ‖ عشقدن غیری یه سن رقص وهیاهوی ایتمه
عاشق عشق اول ودلبرلره دل ویرمه صقین ‖ بیوفالرله کوکلده غمی صد توی ایتمه
کر خبردار ایسك اسرار ازلدن حقی ‖ صقله سری دیمه هر بیخبره طوی ایتمه

نوع سابع * عزلت انام موجب ذکر وفکر تمام ومعین توجه تام ومورث انس وحضور مدام اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طالب عرفانه ناسدن عزلت ایکی امر ایچون لازمدر اما امر اول بودرکه ناس اول طالب معرفت مولایی ذکر وفکرندن مشغول ایدوب توجهنه مانع اولورلر نته کیم برعارف نقل ایتمشدرکه برمیدانده برجماعت کوردم اوق اتارلر ایدی وبریسی انلردن ایراق اوتورمشدی پس مراد ایلدمکه انکله سویلیم دیدیکه سنك کلامکدن بکا ذکر الله الذ واشهادر دیدمکه سن بونده بویله تنها قالمشسن دیدیکه ربم بنمله بیله در صوردمکه بو جماعتك قنقیسی ایلر وسبقت ایتمشدر جواب ایتدیکه اول کمسه که خلقی ترك ایدوب حق ایله حضوره یتمشدر بویله دیوب بنی قویوب کتمشدر پس بو تقدیرجه ناس اللهك ذکر وفکرندن طالب معرفتی مشغول ایدرلر بلکه شر وهلاکه الوب کیدرلر (بیت) قاچ هجوم دیو مردمدن مکانك

خلوت ایت * کیم انیس اهل خلوتدر همان پروردکار * وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم عزلت زمانی واهل واربابنی وصف وبیان ایدوب اول زمانده ناسدن تفرد ایله امر وفرمان ایتمشدر حال بوکیم اول طبیب ارحم بزم نفسمزه بزدن انصح ومصالحمزی بزدن اعلم ایدی امدی چونکه انك وصف ایلدیکی عزلت زمانی کلمشدر پس انك امر ینه امتثالله نصیحتن قبول ایتمك بزه لازم اولمشدر اما وصف وبیان مذکوردن خبر مشهور وزده کلمشدر که حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدر که وقتا که خلقی کور رسنز که عهد لرنده غدر ایدوب اماناتلرنده خیانت ایدرلر بری برلرینه عداوت ایدرلر تحقیق اولزمان فتنه زمانیدر اصحاب کرام اکا دیمشلردر که اولزمانده بولنان مؤمن نه ایلسون اول حکیم الهی بیورمشدر که اولزمانده اولان اهل ایمان امورناسه قارشمیوب لسانن تحفظ ایله سویلسون وخانه سنده ملازمت ایلسون ومعروفی اخذ ایدوب منکردن ترك ایلسون انچق کندی اموریچون خانه سندن طشره یه کتسون بعده سلف صالحین اهل زمانتدن احبالرن تحذیر ایدوب هر بری کندی اولادواتباعنه تفرد وعزلتله امر ووصیت قیلمشدر واشتباه یوقدر که انلر بزدن زیاده خبرت وبصیرت بولمشدر وزمان ایسه انلردن صکره خیردکل شر بلکه اضر وامر اولمشدر وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که عزلتده سوء قرینندن راحت بولمق واردر پس ممکن اولدقچه معرفت ناسی قلیل ایتمك کرکدر زیرا که ناسدن خلاص بولمق مشکلدر وبرکامل دیمشدر که بوزمان حفظ لسان واخفاء مکان زمانیدر واسددن فرار ایدرکبی ناسدن فرار ایدر ولزوم بیوت ورضاء مایفوت زمانیدر وبرکامل دیمشدر که خدای متعال حقیچون بوزمانده ناسدن عزلت حلالدر واندن ایکیوزیل صکره برکامل انی ایشدوب دیمشدر که چونکه عزلت اول زمانده حلال اولمشدر پس بوزمانده وجوب مرتبه سن بولمشدر واما امر ثانی بودر که ناس طالب عرفانك حالت حضورنی فاسد ایدرلر زیرا که ناس ایله اختلاط ایدن طالب عرفانه بلکه صاحب عرفانه خلقك طرفندن ریاوتزین داعیلری عارض اولوب حضور قلبی زائل اولور نتیجه کیم رؤیت ناس بساط ریادر دینلمشدر وبرعارفك قپوسنه کیدوب دیمشلرکه زیارت ولقا ایله بزه اکرام ایله پس اول عارف اول قپویه کلنلره ایجرودن جواب ایتمش که زیارت ولقادن انتفع اولان غایبانه دعا ایله بزه اکرام ایده رز زیرا که زیارت ولقادن تزین وریا حاصل اولور وغائبانه دعا ایسه قرین خلوص اولمغله اجابت بولور واکثر سلف صالحین تزین وریا خوفندن زیارت وملاقاتی قوبوب ناسدن عزلتله سلامت بولمشلردر وقوت لایموت ایله قناعت قیلمشلردر وجمعیت خاطر لذتیله طولمشلردر وحضور انس ایله خواص عبادا ولمشلردر وحق ایله ابدا قالمشلردر (نظم)

قدر فقری بیل فنا اول یار سلطان اولمه هیچ ‖ فقر ایمش جمعیت خاطر پریشان اولمه هیچ
خلقی صید ایتمك ایچوندر بوکولچ بوزطاتلی سوز ‖ چونکه صیاد اولمدن کویا وخندان اولمه هیچ
ترك ذوق ولذت جسما فی آساندر ولی ‖ مرد ایسك لذات نفسانیده جویان اولمه هیچ
خرقه وسجاده وعمامه وتسبیحی قوی ‖ سخره اوهام وتسویلات شیطان اولمه هیچ
حفظ ظاهر موجب اهمال باطندر همان ‖ حفظ حسن خلق ایدوب جسمی نکهبان اولمه هیچ
عزت ورغبتده اولسك چوق اولور حاسد سکا ‖ مثل یوسف مبتلای مکر اخوان اولمه هیچ
کرسعادتمند ایسك تنهایه کل خلقی اونوت ‖ حق انس حق بول ستر ایت پشیمان اولمه هیچ

نوع ثامن * عزلت ناس ایدن عارفلر ایکی صنف اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که ناسدن تفرد وعزلت حکمتده اهل عرفان ایکی صنف اولمشدر اما اولکی صنفدن اول عارفدر که نشر علم وبیان حکمتده خلقك اکا احتیاجی اولمزاول عارفك حالی اروح واعلادر زیرا که ناسدن عزلت اکا اسلم واولادر وذکر وفکر اطیب واحلادر وانس مولا الذا شیادر پس اول عارف کندی بیتی قعرینه ملازم اولورنه کسه انی بیلورونه ده اول کسه بی بیلورانچق جماعت وجمعیه ومجلس علم نافعه حاضر اولور (قطعه)

آنانکه بکنج عافیت بنشستند * دندان سك ودهان مردم بستند * کاغذ بدریدند وقلم بشکستند * وزدست وزبان حرف کیران رستند * واما ایکنجی صنفدن اول عارفدر که عامه قدوه بولنوب دین امورنده خلقی اکا محتاج ومائلدر پس اول عارفه تفرد راحتی وعزلت عافیتی ممکن ومیسر دکادر بلکه ناس ایچنده نصب نفس

ایدوب نشر علم دینه ملازم اولور لکن صحبت ناس ایچون اکا ایکی امر شدید لازم اولور اما ایکی امر لزبری صبر طویل وحلم عظیم وخلق حسن بولمقدر واما امر ثانی شخصیله ناسه اختلاطی حالنده قلبیله انلردن منفرد اولمقدر پس اکر انکله تکلم ایدرلرسه عقلاری قدر سویلرو اکر زیارتنه کیدرلرسه هر کسه مرتبه سی مقدار نجه اکرام ایلروا کرا کا طالله لسان ایدرلرسه سکوت ایله معامله قیلوب محزون اولوروا کراندن اعراض ایدرلرسه انی غنیمت بیلوب ممنون اولوروا کر خیرله حق اوزره کیدرلرسه انلرله موافقت ایلروا کر شر ولغوه میل ایدرلرسه انده مخالفت ایلروا کر قبول ایدرلرسه نصح وتربیه لزنده ملایمت ایلروا کر قبول ایتمزلرسه اول وقت انلردن مفارقت ایلر بعده ممکنی قدر زیارت وعیادت ودعوت واجابت امثالی حقوق وعادتلرینه رعایت ایلروانلره ظاهریله تجمل ایدوب اذیتلرینه تحمل ایلروانلردن احتیاجنی کتم واخفا ایدوب تنها سنده علاج ومداوا ایلروانلرك خدمتلرك اجرتسز ادا ایدوب دوشن حاجتلرن منتسز قضا ایدروهر خصوصده جمله یه رفق ولطف ایله مسامحه ایدوب خلق ایله خالق ایچون حسن معامله ایدر اما معروف ناس اولمین عارفه عزلت ناسی آسان ایدن امور ثلثه در اما امر اول وظائف عباداتی لیل ونهار ساعاتنه توزیع ایدوب جمیع اوقاتنی عبادتده مستغرق ایتمکدر زیرا که عبادتله اشتغال آفتلردن راحت وسلامتدر وعزت ولذت المغه ودوات ومعرفت بولمغه علامتدر وناس ایله استینناس افلاس وسلامتدر نته کیم حضرت موسی علیه السلام لذت کلام خدا ایله مألوف اولوب طور سینادن رجوع ایلدکده ناسدن بغایت نفرت ایدوب مستوحش اولوردی حتی کلام ناسی اشتمك ایچون اصبعن قولغنه وضع ایدوب انلردن ایراغه کیدوب تنها قالوردی زیرا که اول وقت انلرك کلامنی وحشت ونفرتده اصوات حمیره مشابه بولوردی واما امر ثانی ناسدن قطع طمع ایدوب انلرك جمله سندن بالکلیه مأیوس اولمقدر پس جمیع ناس اول عارفك نظرنده حجر وشجر امثالی اولوب بلکه لاشی کبی فنا بولور زیرا که لایضر ولا ینفع اولهنك وجودوعدمی برابر اولور (بیت) حتی جمیع خلقدن مستغنیم بالله بن * خلاق عالم وار ایکن خلق زمانی نیلرم * واما امر ثالث ناسی تخیل وتبصر ایدوب اخلاق واطوارك تفکر وتذکر قیلمقدر پس عارف مجرد بو امور ثلثه یه ملازمتله صحبت ناسی قویوب درکاه خدا اولان قابنه کاور وانس وحضوری بولوب سروری دائم اولور حقدندر عنایت وتوفیق نه کوزل صاحبدر ونه کوزل رفیق زیرا که ناسدن بعید اولان صدیق بعدی قدر حقه یقین اولور تحقیق (قطعه) اتخذ الله صاحبا * وذر الناس جانبا * قلب الناس کیف شئت تجدهم عقاربا * حق تعالی کندی حضورینه دعوت ایلدیکی عبدینه ایذاء ناسی اجرا ایدرتا کیم اول خلقه مائل اولمسون وهرنسنه دن تنفر ایدوب ماسوا ایله قالمسون وقابیندن طشره برکسه یه اعتبار واعتماد قیلمسون (قطعه) حق تعالی انی که ایده کزین * دوستلق مجلسنده صدرنشین * بندایدرا کاباب اسبابی * غیره میل ایتمك اولمز احبابی * غیره میل ایتسه کوشمال ایلر * قهرنك بردمن چوسال ایلر * پس ایذاء ناس اکا دولت وغنیمت وطرب در زیرا که اول انك ناسدن اعراض ورب ناسه اقبالنه سبب در (قطعه) درحقیقت هرعدو داروی تست * کیمیای نافع ودلجوی تست * که ازو اندر کریزی درخلا * استعانت جوی ازلطف خدا * درحقیقت دوستانت دشمنند * که زحضرت دورمشغولت کنند * حق تعالینك اصفیاسنده عادتی اولیاسنه بدایتلرنده خلقی مسلط ایلمکدر زیرا که کلام اعداسوط خدادر که غیره میل ایدن کوکلره انکله اوروب ماسوادن دوندروب کندی حضورینه کوندرر (نظم)

خلقدن تاکی اسیر غم بیهوده اولم ‖ ای دل انسیت عشق ایله که اسوده اولم
دمبدم موج اورر اول بحر قدم قلبمده ‖ حیفدر لوث حدثلره بن آلوده اولم
وارلغ عشقله اکسلسه چو خورشید ایله ماه ‖ ناقص اولدقچه نه عشق ایله افزوده اولم
عشق نار یله یانوب کلی کل اولدم تاکیم ‖ ظلمتم محو اولوب اول نور ایله اندوده اولم
زنده دلدر اوکه بی خواب وخور اولدی شب وروز ‖ سعیم اولدرکه دم عشق ایله اول صوده اولم
مقتضای می عشق اولدی چوسکر وحیرت ‖ استراول می که بن وسن دیه یوب هوده اولم
آله م فقر وفنا ایحه سن ای حق ‖ تاکه مزکوم غم بوده رنابوده اولم

نوع تاسع * عزلتك اقسام وحالن بيلديرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه عزلت ناس موجب صمت لساندر زیراكه نادن عزلت ایدن كسه صحبت ایده جك كسه یی بوله مز تنهاقالور پس اول انی صمت لسانه مؤدی اولور وعزلت ایكی قسمدر بری عزلت مریدین وبری عزلت محققینه در اما عزلت مریدین اغیارا ختلاطندن اجسام ایله مفارقت قیلمقدر واما عزلت محققین اكوان التفاتندن قلوب ایله مبرا اولمقدر پس قلوب محققین معرفت مولادن غیری برنسنه یه مجال دكادر اما عزلت ایدنلرك نیتلری اوچدر بری خلقك شر وفتنه سندن نجات بولمق نیتیله عزلتدر وبری كندونك شر وثقلتندن خلقی صیانت قیلمق نیتیله عزلتدر وبونیت اولكی نیتدن زیاده معتبر ومختاردر زیرا كه انده خلقه سوءظن وبونده نفسه بدكمان وارد رحال بوكیم نفسه بدكمان ایتمك لایقدركه اول عادت ابرار در اما اوچنجی نیت جانب ملاءاعلادن صحبت مولی یه نفسه ترجیح وایثاردر پس اهل عزلتك اعلاسی نفسندن عزلت ایدندر وصحبت مولایی ماسوایه ترجیح ایدوب حضوریته كیدندركیمكه عزلتی الفت اوزره ایثار ایدوب نفسندن قلبنه ایچری كاور تحقیق اول كسه مولاسنی ماسوا اوزره ایثار ایتمش اولور پس اول كسه یه حق تعالینك اعطا ایلدیكی مواهب اسراری انچق كندی بیلورا گرچه عزلت ناس ایله صمت لسان ملزوم ولازمدر لكن صمت قلب اكاغیر ملازمدر زیرا كه منفرد اولان كسه كندی نفسنده ماسوایی ماسوا ایله سویلر بولنمشدر انكچون صمت اركان ستهدن استقلال اوزره بركن قیلنمشدر وكیمكه عزلته ملازمت قیلوب ناس ونفسندن تنها قالور اول كسه وحدانیت الهیه سرینه واقف اولور واحوال عزلتك اعلاسی خلوتدر ونتیجهٔ خلوت معارف واسرار احدیتدر وعزلتك برخاصه سی دخی بودركه موروث معرفت دنیادر پس انسان غدای جسمانیدن اعراض ایدوب ناس اویورکن اول سهران اولسه وذكرالله ایله كندوسنده صمت ایدوب ناس ونفسندن عزلت قیلسه وبوخصال اربعه انده جمع اولسه انك بشریتی ملكیته تبدیل قیلوب عبودیتی سیادته وغیبتی شهادته وباطنی ظاهره وعقلی حسه تبدیل اولورو كندی زمرهٔ ابدالله دخول ایدوب مقامات مقربینی بولورودولت معرفته نائل وسعادت محبته واصل اولور (رباعیات)

انسیت ناس ایدن كوكادرناسی
صحبتلری غفلتیله اولدرقاسی

افلاس علاستی بیل استیناسی
قوی ناسی خوش ایله یادرب الناسی

حق ایله حضورایدن كوكل كاشندر
غفلتده قلان كوكل دكل كلخندر

چون غفلته كوكلی صالان دشمندر
پس دشمن ودوستم بكا روشندر

حق انی فكر قیل كه الفت اولدر
ناسی قوكتابه باق كه صحبت اولدر

ازیی ازاویواز ایچ كه نعمت اولدر
فقرایله قنایی بولكه دولت اولدر

حق انی یادقیل كه لذت اولدر
بنلكدن ایراغ اوتوركه عزلت اولدر

میل ایتمه قارشمه خلقه عزت اولدر
تنهاده كتابه باق كه صحبت اولدر

حق بوجهانی خلقه ویرعزت قیل
مستغنی اولوب بوناسدن عزلت قیل

یارانه بدل كتیله خوش صحبت قیل
حكمتله كوكاده دمبدم الفت قیل

حق سكادوست اولان اولورهم دشمان
صومثلی سنی ایچن ایدربول اوزمان

یای كرچه اوقی ایدردراغوش همان
كندیدن ایراغمه آثاراوقی ارگمان

حق سكادوست دائم اول مولادر
هم اتادن انادن سكا اولادر

مجنوندراودل كه قبله سی لیلادر
مولایه توجه ایتسه دل اعلادر

حق دوجهانده جانه رحمان بسدر
غیری ناسی همان اوقی كه قرآن بسدر

تنهاده كتب سنكله یاران بسدر
اولمزسه كتب كوكاده جانان بسدر

* نوع عاشر * نهایت عزلت اولان خلوته دخولك شروط واركان واصولك ونتایج خلوت اولان واردات واسرار ووصولك كیفیت كشف وحصولن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه سلوك راه عرفان ایدن حضرت یزدانك حضوریته كیدن اهل یقین ناس ونفسندن عزلت كزین وبریت ضیق مظلمده

خلوت نشین اولورونا سندن ظاهر وباطنیله بعید اولدیغی قدر مولاسنه یقین اولور ودخول خلوتك شروط واركان واصولی وواردات واسرار ووصولی واردركه خلوت نشین ایچون انلر معین ومرشد ومونس قرین اولور اما شروط خلوت عین شروط راه یزداندركه بیان اولنان تصحیح عقاید ایماندر وتعلم طهارت وصلوة ذی شاندر وترك لذات جهاندر وتوجه بدرون جاناندر ومعرفت حقیقت دل وجاندر پس بوشروط اربعه بولنمدقچه دخول خلوت خطرجاندر واما اركان خلوت عین اركان راه عرفاندركه تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل كلام وعزلت انام وذكردوام وفكرتمامدر پس بو اركان سته بولنمدقچه دخول خلوت مثال حبس زندانندر واما اصول خلوت عین اصول مقامات روح انساندركه بیان اولنه حق تحصیل توكل وتفویض وصبرورضای تامدر پس بو اصول اربعه كوكلده حصول بولمدقچه دخول خلوت تهلكه وحرامدر زیرا كه محكوم سلطان واهمه اولان طالب عرفان ایچون بی مرشد كامل دخول خلوت عقلنه زیاندر ومهلك بی اماندر اما كیمده كیم شروط واركان واصول مذكوره تمامیله بولنورا ول اهل یقین هرخوف وخطردن امین اولمش بیلنوروبی مرشد وتاقین خلوت نشین اولسه اهله ومحله دیلنورواول خلوتده واردات احوال ومقامات وكشف اسرار وكرامات ایله ابتلا اولنورپس اول اهل خلوت چلهٔ مردانی مراد ایلدكده اكا لازمدركه ابتداناس ایله كندی بینده بیتی بابنی غلق ایدوب عزلت قیلسون تاكیم خارجدن برخبری اولسون بعده اهل بیتیله كندی بینده خلوتی بابنی غلق ایدوب تك وتنها قالسون تاكیم یانته بركسه كلسون وقبله یه متوجه ومتربع اوتوروب كلمهٔ توحیده یااسم جلاله اخفا ایله شب وروز مشغول اولسون همان قضای حاجت وجمعه وجماعت ایچون طشره یه كلسون والا خلوتنه ملازم اولسون وطوارق خیالات فاسده دن تحفظ قیلسون تاكیم ظاهر وباطندن برنسنه انی ذكروفكردن مانع وقاطع اولمسون وغذاسندن احتیاط اوزره اولسون همان غیرحیوان اولان غدای دسمدن نصف معده سی قدر تناول قیلسون تاكیم مفرط اولان جوع وشبعدن بعید اولسون ومزاجی اعتدالنه ملازمت قیلسون تاكیم بیوست مزاج اوزره خیالاته مؤدی اولسون اما قلبنه كان واردات الله مزاجی منحرف اولورسه اول انحرافی غنیمت بیلسون تاكیم واردات ملكیه دن بهره مند اولسون پس واردات روحانیهٔ نوریهٔ ملكیه الهه واردات روحانیه ونازیهٔ شیطانیه نك فرقنی واردلنا نقضاسی عندنده كندی نفسنده بولدیغی بردولتله یاالم وحیرتله بیلسون زیراكه قلبه ورود ایدن وارد ملكی اولدقده تحقیق انك عقیبنده بدن بردولتله دردوحیرت بولنز وصورتی متغیر اولنز وكوكلده علم وحكمت قالورماسوا قالمزاما وارد شیطانی اولدقده تحقیق انك عقیبنده اعضای بدن تهریش والم وكرب وحیرت بولورو كوكلده تخلیط وفساد وفترت قالور پس اندن تحفظ قیلوب ذكروفكر الله مشغول اولسون تاكیم قلبنی اندن فارغ بولوب راحت قالسون واول وارده معارضه ایتیوب تسلیم اولسون اما اول مرد خلوت خلوته دخولی عندنده ایكی امری عقیده قیلسون اما برعقیده سی بواولسونكه تحقیق الله تعالینك شریك وشبیهی اولمزنته كیم كندی كلام قدیمنده لیس كمثله شئ بیورمشدر صورتدن منزه اولدیغن طیورمشدر پس اكا خلوتدن هرنه صورت كورینوب انا الله دیرسه اكا سبحان الله انت بالله دیوب كوردیكی صورتی حفظ ایتسون واندن اعراض ایدوب ذكروفكرینه كتسون واما ایكنجی عقیده سی بواولسونكه خلوته حقدن انچق حق طلب ایدوب ماسوایه مائل اولمسون اگرجمیع كائنات اكا بخش اولنورسه ادبله قبول ایدوب هیچ بریله قالمسون وحضرت مكونه متوجه اولوب ذكروفكرندن ایرلمسون زیرا كه حق تعالی انی امتحان ایدوب عجایب ملكوتیه الهه مبتلی ایدرا كرانلردن برنسنه الهه قالورسه اول نسنه اندن فوت اولورگیدر واگرمطلوبی تحصیل ایدرسه اندن برنسنه فوت اولمیوب هرمراده ایرر اما ابتدااندن غائب اولان عالم حسی اكا كشف الهه انی مبتلی ایدرپس جمیعلان ظلمانی اكا خلقك بیوتنده اولان افعالندن حجاب ومانع اولمزواكا راجب اولورکه بركسه نك سرنی بركسه یه سویلسون فلان مغتاب وفلان شارب وفلان زانی دیوب نفسانیت ایلسون وستار اسمیله تحقق ایلسون واول شخص اكا كاوب اندن پند ونصیحت استرسه اول وقت اول فعلنی كندویه تنهاده نصح ایله سویلسون وطاقی اولدقچه بوكشف خسیدن اعراض ایدوب ذكروفكرینه مداومت ایلسون بعده كشف خیالیه كیدركه انكچون معانی عقلیه صورحسیه ده نزول ایدرپس انكله دخی توقف ایتیوب ذكروفكرینه كوچسون اگر اكا مشروبات اعطا اولنورسه

انلردن صوینی ایچسون کذلك عسل وار ایسه ایچسون والا شرب خمردن قاچسون مکر ماء مطرله ممزوج ایسه
انی دخی ایچسون وذکر وفکر ایله مشغول اولوب اول کشف خیالیدن قاچسون تا کیم مذکورا کا عالم مجرداتی
اچسون وانك حضورانسنه کوچسون پس وقتا که مذکوراتی ذکردن افنا ایدر اول مشاهده در یا نومه در
وبو ایکیسنك فرقی بودر که مشاهده نك شاهدی محلنده قالور پس عقیبنده ذوق ولذت واقع اولور ونومه ایسه
صاحبندن برنسنه قومیوب بالکلیه الور پس عقیبنده تیقظ وندم واستغفار واقع اولور بعده حق تعالی انی
ابتلا ایچون مراتب مملکتی اکا عرض ایدر اکر ترتیب اوزره ایدرسه اکا ابتدا حجاب اسرار معدنیه یی کشف
ایدر پس اول زمان هر حجرك منافع ومضارده بولنان خاصیتن بیلور اکر اول کشفه تعشق ایدوب انکله توقف
ایدرسه مطرود حضرت اولوب اولدخی اندن کیدوب خائب وخاسر قالور واکر اول کشفدن اعراض ایدوب
ذکر وفکرینه مشغول اولورسه حق تعالی اسرار نباتاتی اکا کشف ایلر پس هر عشبه کندی خاصیتن
اکا سویلر اما کشف معدنی عندنده انك غداسی حرارت ورطوبتی غالب اولان اشیا کرکدر واما کشف نباتی
عندنده حرارت ورطوبتی معتدل اولان اشیا کرکدر پس وقتا که بو کشف ایله توقف ایلمزسه حق تعالی اسرار
حیواناتی اکا کشف ایلر وهر حیوان اکا سلام ویروب کندی مضار ومنافعن سویلر وهر عالم کندی تسبیح
وتحمیدنی انواع اذکار ایله اکا بیان ایلر واکر انکله قالمدیسه حق تعالی اکا احیایه حیات سببیه نك سریانی
عالمنی کشف ایلر واکر انکله توقف قیلمدیسه اکا لوایح لوحیه کشف اولنوب مخاوفله خطاب اولنوب وانکچون
بر دولاب نصب اولنور که انده صور استحالات اکا کورینور پس کثیف نیجه لطیف اولدیغنی ولطافت نیجه
کثافت بولدیغنی بیلور واکر انکله قالمدیسه اکا بر نور متطایر الشرر کشف اولور که اندن تستر ایدر لکن مادامکه
ذکر حقه مشتغلدر اکا هیچ برنسنه مانع دکلدر واکر انکله قالمدیسه اکا نور طوالعله ترکیب کلینك صورتی
کشف اولور پس حضرت الهیه یه اداب دخول ووقوف وخروجی وجوه مختلفه سیله بیلور ومشاهدهٔ دائمه
وکیفیت تلقی علوم الهیه واستدارهٔ جمیع طرق اکا معلوم اولور واکر انکله قالمدیسه اکا مراتب علوم دقیقه
وافکار سلیمه کشف اولور پس افهامه طاری اولان مغلطه لر اطوارنی وعلم ایله وهمك فرقنی بیلور وعالم ارواح
ایله اجسام ارهسنده اولان تکوینانك تولدی نشانی واول تولدك سبب وشانی وسر الهینك عالم عنایته سریانی
اکا عیان اولور واکر اول کشف ایله قالمدیسه اکا عالم تصویر وتحسین وتزیین کشف اولور وعقولك صور
قدسیه دن نه صورت اوزره اولدیغن بیلور ونقوش نباتیه نك حسن شکل ونظامی ولین ورحمتك موصوفلرینه
اولان سریانی اکا ظاهر اولور وبو حضرتدندر که خطبا وشعرایه وزن وقافیه امدادی کلور واکر انکله قالمدیسه
اکا مقام قطبیه کشف اولور پس بوندن مقدم هر نه مشاهده ایلدیسه اول عالم یسار ایدیکه موضع یورکدر
واکا بو عالم کشف اولدقده ترتیب موجوداتی وجمله یه سریان وجودی ونیجه اسرار کائناتی بیلور وحفظنه
قوت بولور واهلنه رموز ایله تبلیغنه قادر اولور واکر انکله قالمدیسه اکا عالم غضب وحمیت کشف اولور پس
اهل عالمده ظاهر اولان غضب وحمیتك وخلاف وعداوتك منشألرن واختلاف اشکال وصورك مبدألرك بیلور
واکر انکله قالمدیسه اکا عالم غیرت واظهار حق ومذاهب مستقیمه وشرایع منزله کشف اولور وهر کشف
اولان مقام اکا توقیر وتعظیم ایله استقبال ایدر واکر انکله قالمدیسه اکا عالم حیرت کشف اولور پس اندن
عجز وقصورن بیلور وبو عالم علیوندر واکر انکله قالمدیسه اکا مراتب ودرجات جنان کشف اولور وبری برینه
تداخلن وانواع نعمتلرین تفاضلن بیلور واول طریق ضیق اوزرنده ساکن اولور واندن مراتب ودرکات
جهنمی وبری برینه تداخلن وعذابی تفاصیلن کورر واکر اول کشف ایله قالمدیسه اکا ارواح مستهلکه
منکشفه اولور پس انلری مشهدلرنده سکران ومتحیر بولور وسلطان وجدانلره غالب اولمش اولور وانلرك
حالی انی دعوت قیلمش اولور واکر اول دعوته اجابت قیلمدیسه اکا بر نور کشف اولور که انده کندوسندن
غیری کمسه یی کورمز اولور پس انده لذت روحانیه دن انی بر وجد عظیم وهیمان شدید الور که اندن مقدم
انی بیلمزدی پس اول دم انك نظرنده هر نه کوررسه کوکچك کورینور وکندی اول نور ایچنده سراج کبی
متمائل بولنور واکر انکله قالمدیسه اکا بنی آدم شکلنده صورتلر کشف اولور ویوزلرینه پرده لر اصلوب چکلور
وانلرك بشقه تسبیحلری واردر که ایشتدکده بیلنور وکندی صورتن انلرك ارهسنده کورر وانکله مقامنی

وبولندیغی

وبولندیغی وقتنی وکندی حالنی بیلور واکر آنکله قالمدیسه اکا سریر رحمانیه کشف اولور پس انده هر نسنه نك
صورتن کورر وجمله کشف اولان اشیایی دخی انده بولور وبر عین وبر علم قالمز الا که انده عیان اولور واول زمان
کندی حقیقتن ورتبه سی نهایتن بیلور وربیسی قنقی اسم اولدیغن ومعرفت وولایتدن نه مرتبه بولدیغن طانور
واکر انکله قالمدیسه اکا هر نسنه نك استاذ ومعلمی کشف اولور پس انك اثرن کورر وتلقینن الور واکر انکله
قالمدیسه اکا محرك افعالیله متجلی اولور واکر انکله متسلی اولمدیسه اکا حق تعالی اسما وصفاتیله تجلی ایدر پس
اول اسمك انواری سطوتندن اول عارف محو فانی اولوب کندوسندن کیدر ومقتضاسنجه خلعتلرله بقایه
ایرر اندن ایزی اوزره ینه عالم حواس مقید ارضیه سنه کلور یا خود اول عروج ایلدیکی عالم لاهوتده قالور
وبو معراج روحانی دخول خلوتله حاصل اولور واول تجلیاته عروجك مدتی حضور غفلت حسبیله قصیر
وطویل اولور وناسی نسیانی قدر حضور حقی بولور واکر اول خلوت نشین رب العالمین حضرتلرینه صدق
ویقین ایله توجه تام قیلدیسه اول اسرار واحوالك بریسی اکا کشف اولمیوب اول فتنه وبلالرله یولندن قالمیوب
جمله سن طی ایدر حق تعالیدن عون وعنایتله وجذبات محبتله وامن وسرعتله تجلیات افعالی واسماء وصفات
مرتبه سنه کیدر پس مرید ومجذوب اولان حضور وانسی تیز بولور ومرید وسالك اولان کشف وکرامات ایله
عوق اولور وغافل مطرود اولان استیناس ناس ایله قالور * رباعیات *

حق وار اولیدر بو ناس وسن موهومسن
حاجت دیلسك کمسنه دن محرومسن
حقی حق وخلق اراسنه داخلسن
مفلسسن اکر بو ناسدن سائلسن
معشوق مکانی اوله مز همدم وصل
وهو معکم دیر اینما کنتم حق
خلقك نسی وارکه میل ایدرسن ای دل
هر بیخبر ایزینه کیدرسن ای دل
مخلوق خدایه شفقت ایت رحمت بول
سن هر کسه رفق ورغبت ایت رفعت بول
ویر خالقه خلقی سن ارادن چق کیت
نیچون دیوب اعتراض اودینه یانمه
رفق ایله قویه اول حلیم وستار
مخلوقی یوغ اکله خالقی بول ای یار
حقی نیجه بیك صفا که ایتدك دوشدر
اطرافی کزوب جفایه کتدك دوشدر

امواته علاقه ایلسك مذمومسن
باغلرسن اکر خدایه دل مخدومسن
خور اولدك اکر خلایقه مائلسن
ویردکسه اورب ناسه دل نائلسن
دردیله قالور عاشقی بی مرهم وصل
کندیله بولان انی اولور محرم وصل
کندك کبی عاجزی نیدرسن ای دل
کل حقه که خلقی سن نیدرسن ای دل
ابلهلره حلم وحرمت ایت راحت بول
کرایده مدکسه عزلت ایت عزت بول
هر ایشده ظلم وشر وعدل وخیری فهم ایت
تسلیم ایله سیر قیل بهشته خوش بیت
پیل قدر یکی خلقه چوق اچلمه زینهار
هر دوسته بو سوز وصیتمدر هر بار
هر نه که کوروب دیوب اشتدك دوشدر
بو کیم اوتوروب نوایه کتدك دوشدر

(فصل خامس) ارکان ستهٔ راه عرفانك بشنجی رکنی اولان ذکر مدامك فضائل وفوائدن وخواص ومنافعن
طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) ذکر مدامی آیات قرآنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایت ایدوب ذکر مدام سبب نیل الهام وموجب حضور تام اولدیغن
طیورمشدر نتکیم کلام قدیمنده بیورمشدر (فاذکرونی اذکرکم واشکروا لی ولا تکفرون) الذین یذکرون الله قیاما
وقعودا وعلی جنوبهم) فاذکروا الله قیاما وقعودا وعلی جنوبکم) واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون) واذکر ربك
کثیرا وسبح بالعشی والابکار) واذکر ربك فی نفسك تضرعا وخیفة ودون الجهر من القول بالغدو والاصال ولا تکن
من الغافلین) واذکر ربك اذا نسیت وقل عسی ان یهدینی ربی لاقرب من هذا رشدا) رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع
عن ذکر الله) الذین آمنوا وتطمئن قلوبهم بذکر الله الا بذکر الله تطمئن القلوب) ومن اعرض عن ذکری
فان له معیشة ضنکا ونحشره یوم القیمة اعمی) واقم الصلوة ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر ولذکر الله اکبر

والذاكرين الله كثيرا والذاكرات اعد الله لهم مغفرة واجرا عظيما) يا ايها الذين آمنوا اذكروا الله ذكرا كثيرا وسبحوه بكرة واصيلا) شهد الله انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك (ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطانا فهو له قرين) ولا تكونوا كالذين نسوا الله فانسيهم انفسهم اولئك هم الفاسقون) يا ايها الذين آمنوا لا تلهكم اموالكم ولا اولادكم عن ذكر الله ومن يفعل ذلك فاولئك هم الخاسرون) ومن يعرض عن ذكر ربه يسلكه عذابا صعدا) فسبح باسم ربك العظيم) واذكر اسم ربك وتبتل اليه تبتيلا) قد افلح من تزكى وذكر اسم ربه فصلى * واحاديث قدسيه سنده بيورمشدركه *يا ابن آدم تفرد لذكرى اذكرك فى الملاء الاعلى يا ابن آدم انا عند ظن عبدى بى *وانا معه اذا ذكرنى فان ذكرنى فى نفسه ذكرته فى نفسى وان ذكرنى فى ملاء ذكرته فى ملاء خير منه يا ابن آدم انما ذكرنى من نسى غيرى اذكرنى بنسيان غيرى اذكرك بكشف حجبك عنى اذكرنى باللسان اذكرك بالرضا اذكرنى بالقلب اذكرك باللقاء اذكرنى تذللا اذكرك تفضلا اذكرنى فى النعمة اذكرك فى الشدة اذكرنى بالمجاهدة اذكرك بالمشاهدة اذكرنى بالعبودية اذكرك بالربوبية اذكرنى بالفنا اذكرك بالبقاء يا ابن آدم تنسانى وتذكر غيرى وانت محفوف بخيرى اسائك يذكرنى وفى قلبك غيرى لو عرفتنى لما ذكرت غيرى يا ابن آدم اذا ذكرتنى شكرتنى واذا نسيتنى كفرتنى يا ابن آدم بذكرى فتنعم وبى فافرح يا ابن آدم انما اتخذ خاتى من لا يفتر عن ذكرى يا ابن آدم اذا كان الغالب على عبدى ذكرى عشقى وعشقته يا ابن آدم من اشغله ذكرى عن مسئلتى اعطيته افضل ما اعطى السائلين وقال النبى صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله تعالى لا اله الا الله حصنى فمن دخل حصنى امن من عذابى يا ابن آدم من طلبنى وجدنى ومن وجدنى خدمنى ومن خدمنى ذكرنى ومن ذكرنى ذكرته وكنت له حبيبا

شعر	لا يترك الذكر الا من يشاهده	وليس يشهده من ليس يذكره
	فلا زال مع الاحوال اشهده	ولا زال مع الانفاس اذكره
	نسيت اليوم من عشقى صلاتى	فلا ادرى غدائى من عشائى
	فذكرك سيدى اكلى وشربى	ووجهك ان رأيت شفاء دائى

(نوع ثانى) ذكر مدام سبب انس رب الانام اولديغن احاديث شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم امتنه شفقت ايدوب ذكر حضرت مولا عز والذاشيا اولديغن طيورمشدر تكيم احاديث شريفه سنده بيورمشدر برجماعت برمجلسده حق تعالى بى ذكر ايتمزلرا لا كه انلرى ملكلر طواف ايدوب رحمت شامل اولورو كوكلرينه آرام وسكينت نازل اولورو انلرى حق تعالى كندى عندنده اولان ارواح ملائكه بينده ذكر ايدروبيورمشدر كه ذكر الله ايله تلاوت قرآنه مداومت قيل كه تحقيقا انلر سكاروى زمينده نور مبيندر وفوق سماده ذكر جميلدروبيورمشدر كه كيمكه ذكر الله محبتنى بولمشدر حق تعالى اكا محبت قيلمشدر وبيورمشدر كه مولانك عبدينه تصدقى اكا ذكرنى الهام ايدروبيورمشدر كه كيمكه لا اله الا الله ديرسه قلبندن حجابى رفع اولورو بيورمشدر كه هر نسنه نك برمصقله سى وار در اما كوكل مصقله سى ذكر الله در وبيورمشدر كه حق تعالى (ولذكر الله اكبر) ديديكى اول ذكر يدر كه (فاذكرونى اذكركم) قوليله انى سزه وعده ايتمشدر زيرا كه سزك انى ذكر ايتمكزدن انلك ذكر ايتمسى اكبر واجلدر واتمدر وبيورمشدر كه تحقيقا شيطان انفنى آدم اوغلونك بوركنه واضعدر اكر حق تعالى بى ذكر ايدرسه كيروبه هارب وراجعدر واكر اونودرسه بوركنى التقام ايله ماضغدر وبيورمشدر كه سزك بريكزاوا لقدر چوق ذكر الله ايلسونكه ناس اكا مجنون سويلسون وبيورمشدر كه ذكر الله دن افضل برصدقه اولمز وبيورمشدر كه انفاق ذهب وفضه دن وضرب عناق اعدادن وجميع اعمال صالحه دن سزه انفع اولان وردجنانكزى ارفع قيلان ذكر الله در وبيورمشدر كه ريسن ذكر ايدن اله ايتمينك مثالى حى ايله ميت كبيدر وبيورمشدر كه بركسنه برعمل صالح ايشلمزكه ذكر الله دن اكا زياده نجات ويرراولا وبيورمشدر كه اكر بركسه ذيلنه دراهم طولدوروب فقرا يه تقسيم ايلسه وبر آخر كسه ذكر الله ايله مشغول اولسه عند الله اول متصدقدن بوذاكر افضلدر وبيورمشدر كه اكر رياض جنته مصادف اولورسز انلرله متنعم اولكز واول روضه لرذكر الله مجلسلريدر وبيورمشدركه برقوم برمجلسده اوتوروب ذكر الله

ايتمبوب اندن متفرق اولسه لر كويا كه انلر برجيفه خردن متفرق اولورلر اول مجلس ايچون انلر يوم قيامتده متحسر قالورلر وبيورمشدركه اهل جنت حسرت چكمزلر الا كه اول ساعته متحسر اولورلر كه انده ذكر الله ايتميوب اول ساعت بوش كيچمشدر وبيورمشدركه كيمكه صلوة صبحى جماعتله ادا ايدوب طلوع شمسه دك ذكر الله ايله مشغول اولوب ايكى ركعت نماز تيلرسه آنكچون برج وبرعمره اجرى تمام ايله حاصل در وبيورمشدركه صلوة فجرى ادا ايدنصكره طلوع شمسه دكين ذكر الله ايله مشغول اولديغم دنيا ومافيها دن زياده بكا محبوبدر وصلوة عصر دنصكره غروب شمسه دكين ذكر الله ايله مشغول اولديغم دنيا ومافيها دن زياده بكا محبوبدر وبيورمشدركه حق تعالى حضرت يحيى عليه الصلوة والسلام ايله بنى اسرائيله امر ايلديكى كلمات خمسه نك برى ذكر الله در وبيورمشدركه ذاكر مولانك مثالى اول رجل كبيدركه انلك قتلنى قصد ايدن عدوانك ايزنجه سكردوب ايريشجك ساعتده همان برمتين قلعه يه داخل اولورو اول عدودن سلامت بولوب امين اولور كذلك عبد مؤمن كندى نفسنى شيطاندن محروز ومحفوظ ايده مز الا كه ذكر الله ايله ايده بيلور صدق رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يعنى كلمه طيبه لا اله الا الله حصن مولادركه انى جان وكوكلدن تكرار ايدوب اخفا ايله اكثار ايدن غفلت ماسوادن آزاد اولوب مجلس انسى بولور *نظم*

اكر جهانى كوكلدن جدا ايدرسن سن	حضور ذوق ايله ذكر خدا ايدرسن سن
بوخار چون وچرادن كذار ايدرسن اكر	وصال كاشنى ايچره صفا ايدرسن سن
ظهور ايدرسه اكر دله عشق در دونمى	جميع درده دمندن دوا ايدرسن سن
صفا بولور سن اكر نور عشق باقيدن	درون سينه كى باغ بقا ايدرسن سن
درون بحر معانيده جوهر لئ بيلسك	جهاندە قيمتكه خوش بها ايدرسن سن
رياضت آب حياتى صفا سنى بولسك	كوكل كدورتنى دب جلا ايدرسن سن
منازل هوس اولديسه قطع اكر حقى	مقامكى حرم كبريا ايدرسن سن

(نوع ثالث) ذكر مدامك فضائل وفوائدن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه ذكر الله عمدۀ راه عرفاندر وموجب انس يزداندر ومورث وصال دل وجاندر وذكر الله اشد اعمال در واسد اقوال در وقرع باب ذوالجلال در ذكر الله صفات قلوب وعلامات ايماندر ومخ عبادت ومفتاح باب عرفاندر افضل ذكر الله اخفاء صوت ايله وحضور قلب ايله تكرار كلمه طيبه لا اله الا الله در ذكر الله نور قلوب وحضور ارواحدر ذكر الله لذت اشباح وقوت ارواحدر ذكر الله جلاء بصائردر ونور سرائردر ذكر الله مؤنس جان ومورث عرفاندر عادت عارف ذكر مولا ونسيان ماسوادر ذكر الله جلاء صدور ونور عقولدر ذكر الله حيات قلوب ولقاى محبوبدر ذكر الله رسم لسان وفكر دكلدر بلكه اولا مذكوردن وثانيا اذا كردن حاصلدر ذكر الله ايله اشتغال اصل صلاح بالدر ذكر الله ايله سهر ليال افضل اعمال واحسن احوالدر اكر كورسنكه حق تعالى سنى ذكر وفكر ايله مشغول قيلمش ايتمشدر بشارتكه اول سكا محبت ايتمشدر ذكر الله كوكلده سرور وثمر دسى انس وحضور دردوام ذكر الله منور دل وجاندر وقلبه اطمينان در ذكر الله انيسدر ونعم الجليسدر ذكر الله عطر اشباح وقوت ارواحدر ذكر الله منير بصائر ومؤنس ضمائردر ذكر الله ايله كوكل هر حدثدن طاهر اولوب وجه قديما كاظاهر اولوردوام ذكر الله ايله قلبى معمور اوله نك افعال واخلاقى جميل وروحى مسرور اولور ذكر الله قلبه نور وعنايتدر وروحه رشد وهدايتدر ذكر الله هر دردە دوادر وذكر ماسوا بلا ودادر كيمكه حقى ذكر ايدر حق هم انى ذكر ايدر ذكر الله نور بصيرتدر وروحه غنيمتدر ذكر الله ايله اشتغال طيبت حالدر كيمكه حقى ناسى اولور انلك قلبى قاسى اولور كيمكه حقى چوق ذكر ايدر انلك قلبندن ماسوا محو اولور كيدر ذكرى دائم اوله نلك قلبى نائم اولمز ذكرى الله اوله نك فكرى الله اولوب جانى اكاه اولور مداومت ذكر الله شيمت اهل اللهدر وقوت جان آكاهدر حقى اونودوب لاهى اوله وذكر ايدرسن ساهى اوله قلبك لسانكه موافق وشامل اولسون تاكيم ذكر الله سنده كامل اولسون حقيقت ذكر مولا نسيان نفس ماسوادر ذكر الله سرمايه معرفت ومحبتدر وكيمياى دولت وسعادتدر دوام ذكر الله ايله محبة الله غالب اولور وكوكل ماسوايى قويوب انى طالب اولور ذكر الله هر كسه هر حالده لازمدر

واهل الله اكا ملازمدر عارفك عقوبت بولمسی ذكر حقدن منقطع اولمسیدر ذكر الله ایله قول مأموردركه هر زمان مشغول اوله ذكر الله لسان ایله یا قلب ایله یا روح ایله حاصل اولور ذكر الله لساندن قلبه واندن روحه واصل اولدقده اول كمسه خواص اولیادن اولوب جمیع اعضاسیله ذكر دائم قیلوب انس مذكوری بولوب اخص خواص اولور ذكر الله لساندن قلبه منتقل اولدقده اعضای بدن متنبه اولوب راحت بولور ذكر الله غنیمت اولیادر لا اله الا الله توحید مولادر افضل ذكر الله اخفا وحضور ایله تكرار كلمهٔ لا اله الا الله در نتكیم حدیث شریفده افضل الذكر لا اله الا الله كلمشدر اكا مداومت ایدن حصن مولایه داخل اولمشدر ودو عالمده خوف وخطردن نجات بولمشدر زیرا كه حدیث قدسیده لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی وارد اولمشدر پس هر كیمكه لا اله الا الله قلعه سنده تحصن ایلدیسه تحقیق اول كمسه دولت ابد ونعیم سرمد تحصیل ایتمشدر وكیمكه بو متین قلعه ده تحصندن تخلف ایلدیسه اول كمسه شقاوت ابدیه وعذاب سرمدیه یولنه كتمشدر اللهم ادخلنا فی حصنك المتین (نظم)

حدم دكل كه حمد وثنا ایلیم سكا
لا یقدر ایلسك ینه سن كندیكه ثنا

توحید ایدم سنی دیر ایكن لا اچوب دهن
برلقمه ایلدی دو جهانی اول اژدها

چون نورك اولدی مسند الادن اشكار
ستر ایتدی وجه عالمی جمله نقاب لا

سن واجب الوجود ایله محو اولدی ممكنات
اول مهر سن كه ذره لركدر بو ماسوا

حدم نه بن كیمم كسل وطاعتم ندر
سنسن همیشه معتمد ومتكا بكا

بنلكده قویمه خواب وخیالدن خلاص قیل
تا هیچ سندن اولمیه دل برنفس جدا

فتح ایت جهان عشقه بو دل بیتی بابنی
جذب ایله حقی بنده كی قیل عشقه آشنا

(نوع رابع) ذكر مدامك خواص وتأثیراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه چونكه ذاكر دون الجهر اولان انفاس خفیه ایله وتوجهات قلبیه ایله لا اله الا الله كلمه سنه یا خود الله الله الله دیمسنه مداومت ایلر اول ذاكر ذكر لسان ایله ذكر قلبی جمع ایتمش اولور وخواص وتأثیراتنی تیز بولور زیرا كه ذكر لسانی محرقدر وذكر قلبی مشرقدر پس بو ذكر جامعك برصافی ناری واردركه ذاكرك فضای صدرنده هیچ برنسنه ترك ایتمز الا كه یقار * انا ولا غیری دیركه * لا اله الا الله كلمه سنك معناسیدر مثلا برخانه یه آتش دوشسه اكر انده حطب وار ایسه انی یاقوب نار ایدر واكر آنده ظلمت وار ایسه انی محو ایدوب نور ایدر واكر انده نور اولدیسه نور علی نور اولور كذلك دل خانه سنده نار ذكر الله ماسوا بولدیسه انی یاقوب نار ایدر واكر ظلمت جهل بولدیسه انی نور معرفت ایدر واكر نور بولدیسه او نور او نارك ضدی اولمیوب اول نور ذكر وذاكر ومذكور اولور پس ذكر الله حقدر وصفتی هم حقدركه حظوظی افنا وحقوقی ابقا ایدر زیرا كه ذكر الله ایله حقوق نفس اراسنده ضدیت متصور دكلدر اما حظوظ نفس اجزاء زائدهٔ وجودیه دركه اسراف باطلدر زیرا كه لقیمات حرامدن حاصلدر پس نار ذكر الله اول اجزایه ایروب فنایه ویرر وسلطان ذكر حق كلوب وجود ذاكردن هر باطل زاهق اولور چونكه ذاكر منوال مذكور اوزره ملازمت ذكر الله ایدر البته اول آنك لساننده قلبنه واقع اولوب انی اكاه ایدر وانك بصیرت كوزی اچیلوب ذكر الله ایله انسیت بولور وخلوتندن خارجه چقمق استمز اولور مكر برحاجت ایچون چقارسه ینه تیز كلور ولیل ونهار آنده ملازم ذكر الله اولور پس جنود ذكر الله آری آوازی پرده سنده صدالرله جراد امثالی اول ذاكرك اوزرینه وراسندن هجوم ایدر وحطبی نار احراق ایدر كبی انلر انی احاطه ایدوب یقمغه باشلر واویله اولور كه اول ذاكر كیجه خلوتدن چقوب یورركن یمین ویسارنده برعظیم نور كورركه اول نور ذكر الله اولدیغن بیلور واو نورانك درونده برسلطان اولور كه انكله قلبنده برنسنه قالمز وچوق كره اولور كه بو واردات اول ذاكره برمرتبه ده هجوم ایدركه جمادات اندن كیجه غایب اولوب كوره مز الا كه زجاجات ایچنده زجاجات امثالی كورر وصفای وجود اول اثناده نهایت بولور پس وجود انك شهودنده شیشه كبی اولدقده انك وراسنده شمس روح اویله كورینور كه صانور كه درون ارض واوج سماده برنار مشتعلدر پس قلب ذاكر نیران ذكر حقه مكان اولدقده نیران عشق ومحبت دخی شرر امثالی اكا نازل اولوب انلرله اولقدر

ینار كه وجودی مضمحل اولور پس اول حینده انك قلبنه نور حق متجلی اولوب اول نور ایله جمیع انوار مذكوره فنا بولوب قلب ذاكر مذكور ایله متسلی اولور (شعر) بدا لك سر طال منك اكتتامه * ولاح صباح انت كنت ظلامه * فانت حجاب القلب فی سیر غیبه * ولولاك لم یطبع علیك ختامه * چونكه وجود انسان قلب ایله مقلب آره سنده حجاب اولمشدر پس وجود وارکان وانانیت كدوراتندن صافی اولدقده كوكل دوستنی بولور وانس حضوری نور علی نور اولور وانوار مذكوره جذبات حقدن اكا كلور واكر ذاكره ابتدای امرده جذبه ایرشمدیسه انك سیری اولا كندی وجودینك عناصر اربعه سی اوزرینه واقع اولوب اندن روحنك افلاك سبعه سی اوزرندن كلوب اندن انوار جذبات اكا نازل وظاهر اولور پس بو ذاكر عنصر ترابیسی اوزرینه عبور ایلدكده كندویی اولا ابار امثالی مواضع مظلمهٔ ضیقه دن خروج ایدر كورر وجبال امثالی اماكن عالیهٔ مرتفعه دن صعود ایدر بولور بعده بو عنصر ذكر الله ایله صافی اولدقجه بلاد حسنه وقلاع مرتفعه كبی مساكن صافی كورر وعنصر آبیسی اوزرینه مرور ایلدكده كندویی ابتدا اویله میاه متكدره ده كورركه خوفندن اول صولرده اوزمكه قادر اولمز بعده بو عنصر ذكر الله ایله صفا بولدقجه انهار جاریه وبحار صافیه كوروب طرفة العین ایچنده اوزمكله جمله دن كیچر كیدر وعنصر هوائیسی اوزرینه عبور ایلدكده كندویی ابتدا برفضای واسعده كورر بعده بو عنصر دخی ذكر الله ایله صافی اولدقجه احوالنك الوانیله متلون هوالرده طیران ایدوب متلذذ اولور وعنصر ناریسی اوزرینه مرور ایلدكده كندویی ابتدا نیران مظلمهٔ متكدره ده مشاهده ایدر بعده بو عنصر هم ذكر الله ایله صفا بولدقجه كندوی صافی نار ایچنده كورب لذات عظیمه بولور اندن سموات امثالی دل وجان اطوارندن مرور وعبور ایلدكده لطائف سبعهٔ انسانیه نك الوان انوارندن كیچوب نور محیطه واصل اولور اما بعض اولیاء كرام انوار مذكوره یی مرتب قیلمشلردر وهر نورك لوننی لطائف سبعه دن برلطیفه نك سری بیلمشلردر اما لطیفهٔ نفسیه نك نوری لوننی مكدر دخانی ولطیفهٔ قلبیه نك نوری لوننی ارزق صافی ولطیفهٔ روحیه نك نوری لوننی احمر عقیقی ولطیفهٔ سریه نك نوری لوننی اصفر فاقع ولطیفهٔ سر سرك نوری لوننی ابیض صافی ولطیفهٔ خفیه نك نوری لوننی اسود براق ولطیفهٔ اخفانك نوری لوننی اخضر صافی مشاهده ایدوب جمله یی فوق رأسدن نازل بولمشلردر پس اول ذاكر بو انوار اطوارك بریله قالدیسه الوان واشكال وجهتلردن منزه اولان نور قدیم الهیدن محجوب اولور واول نور احاطی كه جمیع انوارانك تحتنده مستغرق اولور اول نور محمدیدركه انی نور محیط الهی ظن ایدن خطا ایدر زیرا كه انی مشاهده ایدن ذاكرده هنوز ادراك وشعور اولور وقتا كه ادراك وشعور فانی اولوب وجودی اخذ اولنور پس اول وقت اكا تجلیات خدا احسان اولنور وفنا فی الله اودركه شهود ووجوداندن كیدوب معرفت ساقط قیلنور * شهد الله انه لا اله الا هو * نظم كریمی انده بیلنور واما اكثر اولیای عظام انوار مذكوره نك ترتیب الوانن واطوار مزبوره نك تشخیص احوالن هركز بیان ایتمیوب بلكه انلری خاطردن نفی واخراج ایله امر وتنبیه ایتمشلردر زیرا كه اول انوار واطوار ایله اشتغال واوقاتنده ظهورینه انتظار وبری برندن تمییز وانتقال ذاكرك سرنی مشاهدهٔ جمال وكمال صانع متعال حضرتلرندن مشغول ایدر واویله اولور كه انوار مرقومه نك اكثری طی اولنوب وقابل جذبه اولان ذاكر ما فوقنده بولنان انوار ایله مكاشف اولور وچوق كره اولور كه ارباب یقین متین انوار مزبوره یی اصلا كورمیوب انجق نور محیط مذكور انلره متجلی اولور نه برمكشوف ایله عوق اولورلر ونه برمشهود ایله قالورلر انجق اندن تسلی بولورلر (نظم)

ای كوكل هیچ ایتمه فكر این وآن
اولسه ذكرك حق اولور سن جاودان

ما سوایی چون فراموش ایلدك
ذاكر اولدك انی بینطق ولسان

خوش بولنماز دلده ذوق ذكر حق
سنده بنلك اولسه یا سود وزیان

فارغ اولسه كندی كندندن كوكل
شاهد مذكوری بولدی بی كمان

دلده قالمز ذكر اسما وصفات
ذات مذكور اولسه جان ایچره عیان

قلبه مستولی اولنجه ذكر ذات
خاطره كلمز دل وجان وروان

واله ومدهوش ایدر جانی مدام
اول جمال لا یزال بینشان

نه دیلرسن حق ویرر انی ولی
سن سنی هم استمزسن اول زمان

حقی حقدن استه بویله دولتی
ایتمه فكر جاه ومال وخانمان

(نوع خامس) ذکر مدامك نتایج واستغراقاتن وحالات وکراماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه ذاکرك حدیث نفسی انی شهوات خسیسه یه جذب ایله عوق ایتمسه وذکر الله ایله مشغول اولوب روز وشب خلوتدن طشره یه کتمسه نیجه ایام ایچنده انك قلبنده انوار حق لمعان ایدر ابتدا برق خاطف کبی لامع اولوب سرعتله کیدر بعده عودت ایدوب برمقدارجه قالور بعده ثابت اولوب کوکل اندن لذت بولور بعده ناطق اولوب روح اندن حکمت الور وماسوایی اونودب انده مستغرق اولور پس دوام ذکر خفی لسانیدن ذاکره اوچ نتیجه حاصل اولورکه انلره مستغرقات ثلاثه دیرلر اما استغراق اول وجودك ذکر الله ایله استغراقیدر وبو استغراق اول زمان حاصل اولورکه نار ذکر الله ایله اجزاء خبیثه محترق اولوب اجزاء طیبهٔ لطیفه قالور پس اول حینده انك اجزای وجودینك هر بر جزؤندن طبل وظورنا صدالری کبی صدای اذکار ایشدر چونکه اذکار ایله اجزا استقامت بولور صدای اجزا آری آوازی مثالی ملایم اولور وبو استقامتدن مقدم نار ذکر الله انك رأسنه واقع اولدقده طبل وظورنا صدالری انکیچون کلورکه سلطان ذکر الله اول موضعه دبدبه سیله کلور وآزکره اولورکه دبدبهٔ مذکوره یه ذاکر خلوت نشین تحمل ایده میوب یا مجنون ویا میت اولور لکن عقلی وهمنه غالب اولان ذاکره اصلا ضرر ایتمیوب بلکه اکا ذوق سماعی ویرر واول شدتلی صدالرك سری بودرکه ذکر الله ماسوانك ضدی بولنمشدر پس وقتا که بر موضعه کلور انده ضدی نفییله مشغول اولور نته کیم ما ایله نار اجتماعندن صدای نفی اشیدیلور کذلك نار ذکر الله اول ذاکرك وجودك محو ونفی واحراقی صدالری کلور بعده نار ذکر الله انك سائر اعضاسنه واقع اولدقده اکا کندی وجودی اجزاسندن دکرمن صداسی وامواج بحرك ساحلنده تلاطمی صداسی ومیاه انهارك احجار عظام ایله انصدامی صداسی ورياح عاصفه نك اوراق اشجاره هبوبی صداسی ونار عظیمه نك ریح شدید ایله اشتعالی صداسی ورعد شدیدك صاعقه سی صداسی وبونلرك امثالی اصوات عظیمه کلوب وهر برندن نیجه بیك ذوق وصفا بولور وبو اصواتك سری بودرکه وجود انسان ارض وسماده وما بینهماده اولان جواهر کثیفه ولطیفه دن ترکیب اولنمشدر واصوات مذکوره جواهر مزبوره نك اذکار وتسبیحاتی بولنمشدر پس هر کیمکه اول اذکاری کندی وجودنده بولور تحقیق اول کمسه حق تعالی یی هر لسان ایله ذکر ایتمش اولور واما استغراق ثانی بودرکه اندنصکره ذاکرك فوق رأسندن بر دائره مثلی بر فواره فتح اولوب اندن انك اوزرینه ظلمت اینرکه اول وجود ظلمتیدر بعده نار اینرکه اول ذکر الله نوریدر بعده خضرت نزول ایدرکه اول دل وجان خضرتیدر بعده اکا واردات انسیه وانوار قدسیه کلورکه انلر حق تعالی نك فضل ورحمتیدر پس اول ذاکرك اجزای وجودی من الفرق الی القدم امن وامان ورغبت وایمان ایله ویقین وعرفان ایله وذکر یزدان ایله مالامال اولور ودل وجانی ذوق وسرور ایله وشوق وحبور ایله وانس وحضور ایله طولوب کمال رغبتله مائل جمال ذو الجلال اولور واستغراق صفادن ذکر الله دخی قلبنده مستغرق اولور قالور پس اول حینده قلبندن اویله حس ایدرکه کوکل کانه بر بئر عمیق اولور وذکر الله اکا دلو کبی واقع اولوب اندن صو چکر بولور واول حالده اعضاسنه طیران وارتعاش طاری اولور واندن حرکات جبریهٔ غیر معهوده وجوده کلور وترك ذکر الله ایلدکجه صدرنده قلبی طلب ذکر الله ایله رحم مادرده ولد کبی حرکت ایلر کانه قلب ذاکر ابن مریمدر وذکر الله آنکیچون لبندرکه انکله قوت بولوب کبیر اولدقده مذکورینه اشتیاق واحتیاجندن صیحات بلا اختیاریه ایدوب اغلر (بیت) دل من درد میکند چکنم (نفسم سرد میکند چکنم) وذکر قلبینك آری اوازی کبی سسی کلور نه اخفی ونه اقوی اولور واکثر ذاکرین ذکر قلبی صداسنی حروفیله ایشدر وذکر اللهك قلبه انتقالی علامتی بودر ذاکر کندی درونده نوردن برینبوع مشاهده ایدرکه اول سریع النبعاندر پس انکله قلبی مطمئن اولوب انی مؤنس اتخاذ ایدر واما استغراق ثالث بودرکه بوندنصکره ذکر الله کوکلدن سره واقع اولوب ذکردن ذاکرك مذکورده غائب اولمسیدر پس اول زمانده انك ذکر ایتمسی انجق هیمان واستغراقدر وبو استغراقك علامتلرندندرکه ذاکر ذکر الله دن فارغ اولسه ذکر الله انی ترك ایتمیوب انك درونده طیران ایدرکه انی غفلتدن ایقاظ ایدوب حضوره کتورر وبونك بر علامتی هم بودرکه ذکر الله آنك اعضاسنی ورأسنی اویله محکم باغلرکه کانه سلاسل وقیود ایله مشدود اولمشدر وبر علامتی هم بودرکه نیران ذکر الله اندن خامد وانواری ذاهب اولمز بلکه اول ذاکر ابدا کندی حولنده نیران صافیه بولوب فوقنده انوار صاعده ونازله کورر * فاذکرونی * توفیقیله * اذکرکم * دولتنه

نائل اولور اما صاعده انوار قلبیه درونازله انوار عرشیه در واما ابتدا فتح بصیرت بصرندن اولور بعده وجهندن بعده صدرندن بعده جمیع بدنندن فتح اولور * بیت * راه از تو که تا دوست بسی نیست تویی * در راه تو خاشاك وخسی نیست تویی * نظم *

سنکله اولدیغم آن ایچره پر صفا اولورم
بنمله چون اولورم ذوقدن جدا اولورم

سنکله پر طلب وشوق وذوق خوش خلقم
بنمله پر کدر وخوف وپر اذا اولورم

سنکله جنت اولور دل بنمله دوزخدر
سنکله جمله دوایم بنمله دا اولورم

سنکله قبلهٔ خلقم بنمله مردودم
سنکله خرم اولور دل سکا فدا اولورم

سنکله عز وسعادت میسر اولدی بکا
بنمله ظاهر وباطنده بی نوا اولورم

اوکسه کیم لحد سینه سی کلستاندر
دیمزکه قبرده مورانه بن غدا اولورم

لحدندرکه بو افلاکه هم بو جان صغمز
کیچنجه پنج وششی واصل خدا اولورم

کهیجه آیینهٔ روشنم تحفظ ایچون
غلاف جسمه کیروب لابس ردا اولورم

کهی مجرد اولوب دو جهانی سیر ایدرم
بو خاك وآبی قویوب حقی پر هوا اولورم

* نوع سادس * ذکر مدامك مراتب ثلاثه سن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه ذکر حروف ذکر لسانیدر وابتدا اول بی حضوردرکه ذکر مدامك مرتبهٔ اولاسیدر بعده کوکل لسانه موافقت ایدوب ذکر الله اندن قلبه کیدوب ذکر قلبی اولور واول ذکر حضوردرکه ذکر مدامك مرتبهٔ ثانیه سیدر بعده اول حضوردن مذکورده غائب اولوب ذکر سری اولور واول ذکر غیبتدرکه ذکر مدامك مرتبهٔ ثالثه سیدر اکر اول ذاکر بو غیبتدن حضوره کلوب ذکر الله ایلدیکن حس ایلدیسه اول بر درجه تنزل ایتمش اولور واکر حضور مذکوردن غافل اولوب ذکر مولایی لقلقهٔ لسانه اقتصار ایلدیسه اول ایکی درجه تنزل ایتمش اولور وذکر الله ایسه غفلتله اولورسه ده ترکنه یول بولنمز زیرا که ذکر الله ایچون بیوك سلطنت واردرکه انکار اولنمز لکن مادامکه ذاکرك وجودی باقی ومعموردر اول سلطنتدن محتجب ومهجوردر وقتا که ذاکر نوم ایله یا غیبتله ویا ضعف بدنله کندی وجودندن عاری اولور اول حینده سلطان ذکر الله انك قلبنه مستولی اولور واول بر عظیم نوردرکه ذاکرك اوزرینه فوقندن یا قدامندن ویا وراسندن واقع اولدقده اول آندن منتقض ومتزلزل اولور بی اختیار صیحه ایله * لا اله الا الله * یا خود الله یا خود هو دیوب بر قوت عظیمه وبر شدت شدیده بولورکه اندن سجده یه دوشوب مبهوت اولور ویا اجزای وجودی مشدود اولوب قالور وبر قاچ ساعتدنصکره ینه کندویه کلور وبو حالت اکا ذکر الله ایله مواظبتی قدر حاصل اولور وذکر الله لساندن مداومتله قلبه انتقال ایدوب اندن مواظبتله سره واصل اولور وذاکر مذکورك ماسواسندن غائب اولور * وما ذلك علی الله بعزیز * الایه پس طالب عرفان اولان ذاکر یزدان مداومتله اول قدر ذکر الله ایدرکه ذکر لسانی ذکر قلبی اولوب ذکر قلبی دخی ذکر سری اولور وذکر سری ذکر انسی اولوب ذکر انسی دخی ذکر قدسیده نهایت بولور ورکن راه عرفان اولان ذکر الله ایله مشغول اولوب دوام اوزره مواظبت قیلدقجه ذاکرك روحانیتی قوت بولوب نفسانیتی حکمندن طشره یه کلور پس روح انسانی روح حیوانی اوزرینه غالب اولوب معرفت مولایه طالب اولور اکر ذاکر لیل ونهار اوقاتنی ذکر الله ایله احیا ایدرسه طریق حقی برق خاطف کبی سرعتله طی ایدوب کیدر والا ذکر اللهده اهمال ایدرسه انی نفسانیتی بشریتنه دوندروب تأخیر وعوق ایدر اوچ کونلك طریقی انجق اوتوز ییلده کیدر چونکه اول ذاکر منوال مذکور اوزره ذکر مولایه مداوم اولور البته انك اعضا ومفاصلنده بر نوع وجع پیدا اولور واول وجع بر مقدارجه حرقتله یورکنده هم حادث اولور وکندی بیلورکه بو اوجاع وحرقتدن نه مرتبه ذوق وصفا بولور * اللهم لا تحرمنا من هذا الوجع اللذیذ ووفقنا ان نشکرك علیه یا عزیز وبو اوجاعك سری بودرکه اول ذاکرك ایام غفلتنده اعضا وقلبنده متمکن اولان لذات وحظوظی تأثیر ذکر الله انلردن قلع ونفی ایدرکه قلبه ذکر حقك بدایت نفوذی بودر پس اول ذکر مدامك اثری کوکلدن روحه وصول بولوب روح ذاکر اولور وخلافتله تخت دلده جلوس ایدوب حواس باطنه وظاهره یه حکمنده قاهر وماهر اولور ونفس

شهوانیه تغلب ایله مالك اولدیغی حکومتدن معزول اولوب روح پاکه محکوم وشاطر اولور بعده اول ذکر مدامك
اثری روحدن سره واصل اولوب اول ذاکر عارف وکامل اولور وذکر مدامك خلوصندندرکه انك اثری کوکلدن
جمیع اعضایه کلوب جوارحده تصرف قیلدقده جمله اجزای بدن عروق ضوارب کبی متحرك اولور پس اول
ذاکره بوحالتدن خطر عظیم اولورکه نفسی غروریله ذکرالله وردن تدریجایله تقلیل ایده وقهقری ایرزینه
کیرویه کیده زیرا که آنك روزنهٔ قلبی تدریجایله مفتوح اولدیغی کبی تدریجایله مسدود اولوه رق بالکلیه مظلم قالور
پس حق تعالیدن * ومن اعرض عن ذکری فان له معیشة ضنکا ونحشره یوم القیامة اعمی * بیوردیغی
قهری تحتنه داخل اولورزیرا که برقول مولاسنه برطریق ایله کتمسه بعده آندن اعراض ایدوب رجوع ایتسه
اول مولا اکا قهر ایدوب اشد بلا ایله کرفتار ایلدیکی امر مقرر دروانك وبو اعراضی ذکر مولایه شروعندن مقدم
اولان امتناعندن اقبح واکبر دروالیاذالله عندنده اول معرض مرتد حکمنده در پس اول ذاکره واجبدرکه
بوخطر عظیمی نصب عین ایدوب جمیع اوقاتنی ذکرالله ایله قابلیوب غفلت قیلمیه ارایله که انفاسندن برنفسی
ذکرحقدن خالی قالمیه حال بوکیم افضل اعمال واشرف احوال واکمل صفات واسعد اوقات اودرکه ذاکر کندویی
ذکرحقه تسلیم ایده تاکه ذکرالله ده فانی اولوب ماسوادن کیچه وکندی نفسندن کیده وذکرالله دن هم
غایب اولنجیه دلك فارغ اولمیوب ذکر مدام ایده * نظم *

الله الله اسمی ذکر ایله جاندن برزمان ‖ تامسمی عشقی نورندن طوله لیل ونهار
بولسه دل سلطان عشقی رهزن دینندن نه غم ‖ رهبردوندن غنیدر یوغ آنکچون انتظار
عشقی سویله عشقی استه عشقی اوقی عشقی بیل * عشقی کوش اول عشقی پوش اول عشقی نوش اول عشقی خار
تاکه عشق اولسون وجودلکسنده بنلك قالمسون ‖ چونکه بنلك قالمزاولدلك عین عشق وشهریار
برقیادرقامت انسانه بوشرع شریف ‖ عشق اکا اطلس بطانه عقل اکا نقش ونکار
ایکیسی برجنسدرهیچ شئ واحددرولی ‖ عشقدر بحر محیط وعقلدر موج وبخار
عقل برهانی کبی کرحسن عشق اولسه عیان ‖ پردهٔ وهم وخیالاتی ایدردی تاروومار
چون نظردن طی اولورطوماراوهام وخیال ‖ پاك اولور مرأت عالم جمله قالمز برغبار
خارزار کثرت ایچره وردوحدت سیرایدن ‖ عارفك چشمنده حق عالم اولمش لاله زار

* نوع سابع * ذکر اسانك نهایاتی علاماتن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه ذکر
مدام مفتاح عجائب عالم ملکوت وقرب حضرت لاهوتدر وذکر مدام انجق لسان وقلب ایله اولان دکلدربلکه
دائما ذاکر کندی قلبنده ملازم اولق لازمدر تاکیم قلبی خلقه میل وعداوتدن وماضی ومستقبلی تذکردن
وتدبیر امورنی تفکردن محفوظ وخالی وساده وصافی اوله وهمیشه حق تعالیی مراقبه ایدوب انکله حاضر
اولوب ذکروفکریله طوله وذاکرنفی خاطر ایدوب صیقل ذکرالله ایله قلبنه جلاویرملیدرحتی تصفیهٔ قلب
ایتزدن مقدم علم اعتقاده وعلم صلوة اوزرینه اقتصار ایدوب سائر معقولات ومحسوسات ایله مشغول ومکبول
اولمیوب نفی خواطرله حضوروم راقبه یه ایرملیدرزیرا که برکسه علوم اولین وآخرینی تحصیل ایتمش اولسه
انك خاتمهٔ عمرنده برعلم اکا نفع ایتیوب لوح مدرکه سندن جمله سی محو اولسه کرکدروا کر برکسه ملکهٔ حضوره
مالك اولوب دائرهٔ وحدته قدم بصمش اولدیسه اول حضوروحدتدرکه حالت نزعنده آنکله قالوب دستکیری
اولسه کرکدر پس ملازم ووقوف قلبی اولق هرزمان لازمدرزیرا که حضورانسی بولمق هرعارفه لازمدر (رباعی
ای خواجه بکوی اهل دل منزل کن * در پهلوی چپ خویش دلی حاصل کن * خواهی که ببینی رخ
معشوق ازل) آیینهٔ تودلست رودردل کن) وذکر مدام ایله ذاکر برمقامه بالغ اولورکه قلبنده علوم لدنیه منکشف
اولوب انلره تشبث قیلوب متلذذ اولورا کرجذبهٔ حق ایرشمدیسه اول علوم ایله قالورلکن حق تعالی ذاکر صادقه
هدایت ایدوب انی اول علومدن کندی محبتنه جذب ایدر پس اول ذاکر بودولت عظما ایله امواج بحرعلم حق
اولان علوم لدنیه ایله اشتغالدن بیله استنکاف ایدروجادهٔ محبتدن منحرف اولمیوب طریق حضوره کیدر
وذکر مدام ایله ذاکر اولیله برمقامه ایرمیشورکه اکادیلورکه ذکر ایله تاکیم مذکورك سنی نیچه ذکر

ایلدیکن

ایلدیکن کوره سن زیرا که سن ذاکر دکلسن ابدا مذکورسن لکن وجودلك حجابندن مذکور اولدیغك بیلمزدك
وقتا که ذاکر ذکر مدام ایله ذکرالله ده مستغرق اولوب وجودندن فنا بولور اول زمان ذکر لسانی ترك
ایدوب قلبیله حضور دائم ایچره مستغرق اولور پس اول ذاکرلك قلبی ذکر لسان ایله مشوش اولدیغندن اول
ذکر لسانیدن برمرتبه ممتنع اولورکه نیچه شهور وسنین انك لسانه ذکرالله کلمز الا که صلوة ایچنده کلور
وذاکرلك بومقامه وصولینك علامتی بودرکه ذکرالله انك سرینه واصل اوله وآنك سرینه ذکرالله اول زمان
واصل اولورکه اول ذکر ایتمکدن ساکت اولدقده ذکرالله آنك لسانه ابرلر اوجی کبی غرس اولنه ویا وجهی
جمله لسان اولوب آندن نور فائض ایله ذکرالله ایدربولنه وقتا که ذاکرلك وقتی صافی اولور اول قلبنده بریدهمت
بولورکه انکله غیبدن اخذ ایده بیلور وکندی حواسندن هرغائب اولدیچه اوله شدتلی اصوات اشیدرکه آنك
صماخی پرده سی خرق اولمغه قریب اولور پس اختیارسز صیحه ایله سجده یه دوشوب آندن اطف حق اکا
ایریشوب طاقتی قدر تجرید ایدرکه انك جسمی تحمل ایدوب میت اولمیه * پس کنت سمعه الذی یسمع به
اشارتیله ودخی * الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور * بشارتیله * هنالك الولایة لله الحق
ایتی آندن عبارتدر * ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذوالفضل العظیم * وبوامر محقق ومجربدرکه اقرب
طرق معرفة الله مداومت اشتغال ذکرالله درزیرا که اسم مسمایه دلیلدر پس ذکر
لسانیله تلاوت اسمه اول قدر مشغول اولورکه قلبندن حجب رفع اولوب شهودی بولور وقلبی مشاهدهٔ مذکورایله
ذکر لسانیدن مستغنی اولورزیرا که عبد اول حضرتده مولایی فکر ایتمك مناسب دکلدر وآنکچون تکرار اسم
آداب حضوره منافیدر تنکیم برکسه سلطان ضوریته داخل اولوب مقام خدمتده اکا مقابل طورسه
اولزمان اسم سلطانی علی التوالی تکرار ایتمك اکا اقتضا ایتمززیرا که آنی مجنون عد ایدوب حضورهما یوندن
اخراج ایدرلر کذلك خفی دکلدرکه ذکرالله دلیلدر پس مدلولی بولان کسه نك دلیله احتیاجی قالمز (قطعه)
ذکردرمجلس مشاهده نیست * ذکرجزدرره مجاهده نیست

فاخته غایبست کویدکو ‖ تو اکرحاضری چه کویی هو
(نظم) نه دولتدرکه دلدارم سن اولدك ‖ انیس ومؤنس ویارم سن اولدك
دل پردردمك درمانی سنسن ‖ شفای جان بیمارم سن اولدك
سرورمدن صغشمم بوجهانه ‖ دمادم چونکه غمخوارم سن اولدك
بکا خصم اولسه عالم خلق غم یوق ‖ نه قورقی چون نکهدارم سن اولدك
صفالر کرجفالر بولسه جانم ‖ رفیق جمله اطوارم سن اولدك
سکا دل ویرمشم ای جان عالم ‖ ازلدن چونکه دلدارم سن اولدك
کوزللر وصفن تسم دلده سنسن ‖ مرادم جمله مختارم سن اولدك
دیسم اسم شریفك یادیمزسم ‖ دلمده جمله کفتارم سن اولدك
سکا تعظیم ایدر دللرده حقی ‖ دیرانکارم یوغ اقرارم سن اولدك

نوع ثامن * ذکر مدامك اداب اشتغالن وتأثیرات واحوالن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه ذاکر ذکر الله ایدرکن اول حالده نیچه آداب ایله متأدب اولملیدراولا قالب وقلبنی جمیع شواغلدن
فارغ وخالی قیلملیدر ثانیا توبه ایچون غسل ایدوب یا ابدست الملیدر ثالثا ایکی رکعت اسباغ وضوء نماز قیلملیدر رابعا خوش قوقلی برپالته تنها مکان بولملیدر خامسا اول مکانك برمظلم کوشه سنده اعتکاف احرامن
آصوب برسجاده قدر یرکسوب حصیر وکلیم اوزرنده برسجاده صالملیدر سادسا اول سجادهٔ مبسوطه اوزرنده
قبلهٔ یه متوجه تربع ایدوب اللرین فخذینی اوزرینه قویوب اخفا ایله ذکرالله ایتملیدر سابعا تغمیض عین ایله حواس
باطنه فتحنه کتملیدر ثامنا خیال شیخی حفظ ایدوب طلب همت ایچون اکا محبتله روحانیتنه یتملیدر تاسعا
کیجه قائم وکوندز صائم اولملیدر عاشرا افراط جوع وشبعدن حذراوزره اولوب لحم حیوان اولمین یاغلی طعامی
حدوسط اوزره تناول قیلملیدر والحاصل حظوظ نفسی وراحت جسمی بالجمله ترك ایتملیدر وکیجه کوندز

یاغیوب کندایله خوابه کتملیدر تا کیم بدنده بولنان اجزاء عناصر آندن محو اولوب اول پرده لردن کوکل خلاص
بولوب عالم ملکوته بصیرت له نظر قیلوب حضورانسه یتملیدر وذکر اللهدن ساکت اولدقده حضور قلب ایله
صامت اولملیدر وکوکلده واردات ذکر الله ایچون مترقب اولوب توجهله برساعت قدر قالملیدر تا کیم اوتوز
یللق ریاضتله بولنمین جذبه دولتنی برلحظه ده بولملیدر وذکر الله عقیبنجه صوایچمکدن بغایت حذر قیلملیدر زیرا که
ذکر الله منتج تهیج وحرقتدر ومورث شوق وذوق وحالتدر وذکر ایتمکدن مراد ومقصود اولان بونلک کبی احوالدر
حال بوکیم ذکر الله عقیبنجه صوایچملک انوارمذکوره یی اطفا ایدر وکلال وملالدر وموجب ارتعاش اعضا
ومورث امراض واستسقا وسعالدر وذا کراول خلوتده هرگاه تحریک رأس ایله ملازم ذکر الله اولملیدر وکلمهٔ
طیبهٔ * لا اله الا الله * یاخود الله اسم شریفنه مواظبت قیلملیدر وبو اسم اعظمی اسم ذات ومستجمع جمیع
صفات بیلملیدر وبو کلمه ایله بو اسملک قنقیسندن قلبنده زیاده تأثیر ولذت بولدیسه اکا مشغول اولملیدر اگرچه
طرق معرفت مولی چوقدر لکن ذکر الله اصح واوضح طرقدر * ولا اله الا الله * کلمه سندن لاحرفنی مدایدوب
* اله دن * همزه یی تحقیق ایلملیدر تا کیم لا یله دیمیوب اول کلمهٔ طیبه یی طوغری سویلملیدر پس *
لا اله دیدکده ماسوایی نفی ایدوب (الا الله) دیدکده قدم حق اثبات ایتملیدر وبو کلمه یی دون الجهر اولان قوت نفسیه
وحضور قلب ایله روزوشب تکرار ایدوب هرکره معناسنه یتملیدر مادامکه ذا کرلک بشریتی غالب وشهواته راغب
وانانیتنه ملازم دراول لسانیله هر * لا اله الا الله * دیدکجه قلبیله * لامعبود الا الله دیملک لازم در وقتاکه
بشریتی ضعیف اولوب شوق وذوق ازدیاد بولور اول زمان لسانیله * لا اله الا الله * دیدکجه قلبیله * لامطلوب
الا الله * دیه بیلور چونکه انک افکار وخواطری فانی اولوب وحدت وجودانک باطننده ظهوره کلور اول زمان
لسانیله * لا اله الا الله * دیدکجه قلبیله * لاموجود الا الله * دیمسی جائزاولور پس بوذا کر * لا اله * ایله ماسوایی
نفی ایتدکجه تأثیر * الا الله * قلبنده تمکن بولوروقتاکه اعضاسنه سرایت ایلدکجه سر تاقدم اجزای وجودی
حرکتکه کلوروقلبندن فتح باب اولوب نیچه حالات ایله مقامات عالیه بولور وتجلیات مذکوره ایله ذکردن غائب
اولوروا ول غیبت مشاهده یانومه صایلور ومشاهده ایله نومه نک فرقی بالاده اولنان بیان ایله طویلوروالحاصل
ماسوادن یالکز اولان دلده معرفة الله امانتی قویلور تکیم دینلمشدر که کیمکه خواب غفلتدن ایلور اول عارف آگاه
صایلور وبوذا کردون همت اولمیوب کشف وکرامات ایله قالمیوب کرامت حیض رجال اولدیغن بیلملیدر وذکر
اللهدن ماعدا قرائت اوراد واد عیه ایله مشغول اولمیوب انجق فرائض وسنن قیلملیدر واول قدر ذکر الله ایتملیدر که
صورت لفظ انک لسانندن ساقط اولوب اثری قلبه اندن روحه اندن سره کتملیدر تا کیم انک قلبی ماسوادن
ساده وروحی آزاده ومری مقدس اولوب مذکوره یتملیدر تکیم جنید بغدادی علیه رحمة الهادی حضرتلرینک
خدمتنده علمادن اون التی کسه استرشاد ایچون کادکده انلره کلمهٔ توحیدی تلقین ایدوب هر بریني بشقه
علی حده خلوتنشین ایتمشدر اوسئوال اوزره برهفته مرورنده انلره دیمشدرکه قلبکزده نه بولور سزانلرجواب
ایتمشلردرکه انجق محبت دنیایی بولور پس تنبیه ایتمشدرکه محبت دنیایی ومافیهایی قلبکزدن نفی والقا ایدوب
وعزت ولذتلرن نسیامنسیا ترک ایده سز بعده برهفته مرورنده انلره دیمشدرکه قلبکزه نه کلمشدر انلرجواب
ایتمشلردرکه انجق محبت آخرت کلمشدر پس ینه انلره تنبیه ایتمشدرکه انی دخی ترک ایده سز بعده برهفته
مرورنده انلره دیمشدرکه قلبکزه نه طولمشدر انلرخبرویرمشلردرکه انجق محبت انانیت طولمشدر پس انلره تنبیه
ایتمشدرکه وارانگزی دخی ترک ایده سز بعده برهفته مرورنده انلره دیمشدرکه قلبکزی نه آلمشدر انلرخبر
ویرمشلردرکه انجق محبة الله آلمشدر پس انلره اسم جلالی تلقین ایدوب اون کون قدر تعیین ایتمشدر چون عدد
ایام اربعین اولمشدر حضرت جنید آنلره کلمشدر دیمشدرکه قلبکزده نه قالمشدر آنلرک جمله سی دیمشدرکه قلبمزدن
ماسوی محو اولمشدر انجق الله عظیم الشان قالمشدر پس جنید انلره دعا ایدوب دیمشدرکه اکا ملازمت ایدیکز
چونکه مراد الدیکز قنده دیلرسکز کیدکز وفلاح بولدیکز تابع اولنی بوحضوره یید یکز یعنی طبعی سلیم اولوب
سزده تسلیم اولنلری بویله ارشاد ایدیکز (بیت) هست تاج عارفان اندر جهان از چار ترک * ترک دنیا ترک عقبی
ترک هستی ترک ترک * پس بومقامه واصل اولان ذا کرلک خلوت معنویه ده انسی بالله اولورنه خلوتله اولور
ونه خلق ایله اولور صورتی خلق ایله اولور کثرتده ومعناسی حق ایله اولور وحدتده خلق ایله حقدن غافل قالمز

وحق

وحق ایله خلقدن محجوب اولمز آنک عندنده وحدت وکثرت وخلوت وصحبت مساوی اولور زیرا که انک هر حالنده
انسی بالله اولور * بیت * کثرتی وحدت دیده بولمق وحدتی کثرتده هم (برعلمدر اول که جمله علم وعرفان آنده در) چونکه
بوذا کرلک قلبی کلمهٔ طیبهٔ توحیدلک ملازمتنده وضع اولنان انوار وحدانیتله منور اولور البته اول انوار اقطار
قلبندن صفحات کائنات اوزرینه منعکس اولور پس اول زمان کورورکه وجود موجودات امر حقیقی دکل
اعتباریدر وجمله کائناتک ظلماتی آنک شهودنده محو اولوب انوار مکون قالور وجمیع احواله خصوصا مظاهر
افعاله غیریدن فارغ البال اولوب سری وحدانیت فعاله دوام اشتغال بولور وهر عطا ومنعی وضر ونفعی
اندن بیلور وجمیع ایذ اوایلامی واهدا وانعامی وافعال انامی وسائر احوال ونظامی حقدن کورور خلق ایله
برمعامله سی قالمز وحضور حق ایله سرور دائم بولوب هرگز متألم اولمز (بیت) رأیت خیال الظل اکبر عبرة *
لمن هو فی علم الحقیقة راقی * شخوص واشباح تمر وتنقضی * اری الکل یفنی والمحرک باقی * وذکر باقی مدام ایسه
منتج فکر تمامدر که اول خاتمهٔ ارکاندر (نظم)

کرد یار سنکه قالمسون افکار	حقی ذکرایت که دل طوله انوار	کیمکه مست ایتمز انی ذکر الله
عشقی منکر درا یتسه ده اقرار	قیل انی برهانه ایله برون	تادرون اوله منبع اسرار
درکنار ایله اورته دن کندک	سن سکا خوش صاریل همان ای یار	اهل دل حرص وشهوتی خوشدر
اولدی مقبول وخوب چون کل وخار	صور تا شهوت ایسه معناده	مثل نار خلیلدر کلزار
ذکر حقدن کلور دله حالت	حقی ذکرایله حقی لیل ونهار	

(نوع تاسع) کلمهٔ توحیدلک فضائل وکراماتن وخواص تأثیراتن بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه کلمهٔ طیبهٔ * لا اله الا الله * حصن اکبر واعلادر وعلم توحید مولادر کیمکه اول حصن حصینه کیدر
تحقیق اول کسه نعیم سرمدوسعادت ابد تحصیل ایدر وکیمکه آنکله تحصندن تخلف ایدر تحقیق اول کسه
عذاب مؤبد وشقاوت سرمد کسب ایدر پس مادامکه بو کلمهٔ طیبه قلبک دائره سنه حصن اولمشدر وانک روحی
بودائره یه مرکز کلمشدر وسلطنته هوای نفسی اول نقطهٔ مرکزه دخولدن مانع اولمشدر تحقیقاسن اول
حصنک خارجنده سن که روحلک اکا دخول قیلمشدر ومجرد تلفظندن برفائده حاصل اولمشدر پس تفکر ایله که
بو کلمهٔ طیبه دن سنک نصیبک نه قیلنمشدر اگر نصیبک انک روحی ومعناسی بولنمشدر تحقیق ایکی جهان سعادتی
سنک بیلنمشدر واسملک زمرهٔ اهل فضل ایچره اولیادفترنده رسم اولنمشدر واگر نصیبک آندن مجرد ناقلقهٔ لسان
بولنمشدر اول منافقلر حظی قیلنمشدر زیرا که ذکر حصن منع ایتمز تکیم ذکر سیف قطع ایتمز زیرا که بو کلمهٔ طیبه
معناسیله روح ایله جسد منزله سنده درومعناسز هذیان جانسز جسد مثابه سنده درتکیم جانسز جسدن
برفائده کلمز کذلک بو کلمه معناسز حصن اولمز پس اول کسه لرکه عالم فضلدن اولمشلردرانلر بو کلمه یی صورت
ومعناسیله المشلردر وصورتیله ظاهرلرن ومعناسیله باطنلرلک تزیین وتحلیه قیلمشلردروانکله ایکی عالم سعادتن
بولمشلردرمادامکه (لا اله الا الله) دیرسن حال بوکیم اهل واولادیله سکون ایدوب مال ومسکنه رکون ایدرسن انی
صدق ایله قائل اولمدیغک محققدر زیرا که لسان حال لسان مقالدن انطقدر اگر (لا اله الا الله) دیدیکک معناسنک
قلبکده برثمره سی وارایسه نیچون فلانه اتکاوفلانه التجاوفلاندن رجاوفلاندن خوف ایدرسن مادامکه لا اله
الا الله دیرسن وماسوا ایله انسیت ایدرسن نه سن انکسن ونه اول سنکدر زیرا که * من کان لله کان الله له *
دینلمشدروکانوا الناخاشعین * کأنهم حافظین * بیلنمشدروقتاکه * لا اله الا الله * دیرسن اگر انک مسکنی
سندن مجرد لسان اولوب قلبکده آنک ثمره سی اولمدیسه خوف اولنور که منافقلرزمره سنده بولنورسن واگر آنک
مسکنی سندن قلب ایسه حقاکه سن مؤمنسن واگر آنک مسکنی سندن روح ایسه تحقیقاسن عاشق صادقسن
واگر آنک مسکنی سندن سر ایسه شبهه سزسن عارف مکاشفسن (لا اله الا الله) کلمه سنده حرف لا برمکنسه در
که انکله وجوه اسراردن غبار اغیارازاله قیلنور تا کیم عرش تجلی * الا الله * وذات پاکه نظرکاه اولدقلرندن
آگاه اولوب آنک انس محبتنه لایق وسزاوار اولوب ابدا حضورنده قاله لر تکیم حق تعالی
* یاداود طهرلی بیتا اسکنه * بیور مشدر شرط عرفان تصفیهٔ قلب اولدیغن طیور مشدر پس مادامکه

ماسوایه نظرله مغبرسن * لااله * نفینه محتاج ومضطرسن وقتا که شهود صاحب کاده کل شیدن غائب اولور
سن اولزمان لااله نفیندن راحت بولورسن * والاالله * اثباتنه واصل اولورسن وتکرار اسم ذات ایله ذوق ولذت
الورسن اندن الله بس باقی هوس اولدیغن بیلورسن اکرسلطان * لااله الاالله * انسانیتك مدینه سنه تسلط
قیلدیسه انك دیاری دائره سنده انانیتدن بردار اولمزواندهاغیاردن بردیار اقامت قیلمز وانکله سنك دخی
صبروقرارك قالمز * ان الملوك اذادخلوا قریة افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة وکذلك یفعلون * آیت کریمه سی
فحواسنجه عزیز کبرلك ذلیل وعزیز کثرتك قلیل اولور وعزیز بشریتك محو اولوب عزیز وجودلك فنا بولورپس
هروصف مذمومك برخلق محموده متبدل اولوب هرسلطانك حکمی نهایت بولورانجق سلطان * لااله الاالله
اول والیدرکه آنك حکمی اولین وآخرینك جمله سنه شامل اولوروازل ازالدن ابدالاباد ثابت ونافذ قالوب
کیمیسی طوعاوشوقا وکیمی کرها وقهرا آکامحکوم اولوزیرا که حق تعالی خلقی طبیعت ظلمتنده عدلیله خلق
ایدوب انلره کندی نورندن فضلیله رش ایتمشدر واول نوردن بهره مند اولان سعادت دارین وقرة عینه یتمشدر
وهرنه اولمش ایسه اول زمان اولمش کتمشدرپس کیمه کیم اول نوردن اصابت قیلمشدر اول کسه عالم فضلدن
اولمشدر واول نوراصابت ایتمین کسه عالم عدلده قالمشدرونورمذکوراویله دکلدرکه صورواشباحه شامل
اولوربلکه اول هدایتدن عبارتدرکه قلوب ارواحه نازل اولورا کرقلك تفریددن شمس توحید ارض قلبکه
اشراق ایدرسه رسوم نفس انکله مضمحل اولوب ظلمت بشریت آچیلور (واشرقت الارض بنوربها) ضیاسیله
صفوف خلایق لواء (لااله الاالله) التنده جمع اولدیغی سچیلور کلمهٔ طیبهٔ * لااله الاالله * برشجرهٔ مبارکه درکه انك
نتیجه سی معرفت وحدانیتدر وثمره سی اقرار فردانیتدر وجمیع کائناتك وجودنده مقصود انجق بودولتدر
سکیم حق تعالی بیورمشدرکه * عبدی خلقتك من اجل التوحید وخلقت الاشیاء کلها من اجلك السماء
تظلك والارض تقلك والانوار العلویة تشرق علیك والموجودات السفلیة تخدمك وهی محل تصرفك فالکل
من اجلك وانت من اجلی ولکنك اشتغلت بها عنی وکل نعمة شغلتك عنی فهی نقمة وکل عطیة الهتك عنی
فهی بلیة * اما سالك طریق عرفانك منازلی اوچدر بری عالم فنادر بری عالم جذبه در بری عالم قبضه در
مادامکه عالم فناده سن * لااله الاالله * کلمه سنه مداومت ایدرسن وعالم جذبه ده اولدیغکه مدام الله الله دیرسن
وهمزه سن تحقیق ایله قطع ایدرسن وقتا که عالم قبضه یه کلورسن هوهوهود یمکله مشغول اولورسن آنکچون
مکاشف قلوب * لااله الاالله * دیرومکاشف ارواح الله دیرومکاشف اسرار هودیرزیرا که * لااله الاالله * قوت
قلوبدروالله قوت ارواحدر وهوقوت اسراردربلکه * لااله الاالله * مقناطیس قلوبدروالله مقناطیس
ارواحدروهومقناطیس اسراردراما قلب وروح وسر برحقه ایچنده صدف ایچنده دانجومنزله سنده دریا بربیت
ایچنده قفس ایچنده طیرمنزله سنده درپس حقه وبیت قلبه وصدف وقفس روحه ولؤلؤوطیرسره مثال درتکیم
بیته داخل اولمدچه قفسه واصل اولمدچه طیره نائل اولمزسن کذلك قلبه داخل
اولیان روحه واصل اولمزوروحه واصل اولیان سره نائل اولمزوقتا که عالم قلوبه داخل اولورسن تحقیقا
عالم ارواحه واصل اولورسن واندن عالم اسراره نائل اولورسن پس قلبك قپوسن * لااله الاالله * مفتاحیله فتح
ایدوب روحك قپوسن لفظة الله مفتاحیله فتح ایدرسن وسرك طیرن هوقرطمیله تربیه ایدرسن زیرا که هودیمك
اول طیره دانه سیمکدراما قلبی بیته وروحی قفسنه وسری طیره تشبیهمزمجازی عبارتدروانجق عالم قلوبدن عبور
ایتمدکچه عالم ارواحه دخول اولمدیغنه وعالم ارواحدن کیچمدکچه عالم اسراره وصول بولمدیغنه اشارتدر
والاحقیقت امرانك عکسیدرزیرا که عالم قلوبدن عالم ارواح اکبردروعالم ارواحدن عالم اسرار اوسعدرپس
بونك مثال حقیقیسی اوچ دائره درکه بری بر بینی احاطه قیلمشدراما دائرهٔ کبری عالم اسرار ودائرهٔ وسطی عالم
ارواح ودائرهٔ صغری عالم قلوب بیلنمشدروعالم قلوب عالم ارواحدن آنکچون اصغر عد اولنمشدرزیرا که
عالم قلب ارواح واسرار عالملرندن شهادت عالمنه اقرب بولنمشدروعالم شهادت ایسه عالم اشباح وصوردرکه ضیق
وخطر وحزن وکدر وخوف وحذر عالمی قیلنمشدر وعالم ارواح واسرار ایسه فسحت وراحت وسرور
وکرامت وامن وسلامت عالملریدر ایابوسماده برکوکب بولمشیسن وبودریادن برقطره المشیسن یاخود
نفس مستولیه ایله وبشریت غالبه ایله وطبیعت ظاهره ایله قات قات ظلمات ایچنده قالمشیسن پس

عالم

عالم نفسدن عالم قلبه وظلمات وجودکدن نورشهوده خروج وعروجه همت ایدرسن تاکیم کوزلر کورمدیکن
کوروب قولقلر اشتمدیکن اشیده سن زیرا که عالم نفس وعالم بشریت وعالم طبیعت بواوچی عالم عدلك
درکات ومهالکیدر وعالم قلب وعالم روح وعالم سر بواوچی عالم فضلك درجات ومعارجیدر اما عالم نفس
اهل غفلت درکه سیدر وعالم بشریت فاسقلردرکه سیدر وعالم طبیعت منافقلردرکه سیدر اول اسفل سافلیندر
وعالم قلب عابدلرمعراجیدر وعالم روح عاشقلرمعراجیدر وعالم سر عارفلر معراجیدر وقتا که ذکر مدام ایله
طبیعتك وبشریتك ونفسك درکاتدن درجهٔ قلبه ترقی ایدرسن اولزمان تصرف حقه تسلیم اولور اکا
کیدرسن واول مقلب القلوب آنا فانا قلبکی کاه خوفدن رجایه وکاه طربدن حزنه وکاه بسطدن قبضه وکاه
بقادن فنایه وکاه صحودن سکره وکاه محودن محقه تقلیب ایدوب کاه احوال مذکوره یی عکسنه تحویل
ایلدیکن مشاهده ایدرسن وکاه جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین اقتضاسنجه سنی سندن جذب
ایدوب انور وقلبك انکله مطمئن وساکن اولور پس کلمهٔ لااله الاالله درکه بدایت ونهایت اودر وکلمهٔ طیبه
وقول صواب اودروحصن حصین ودعوت رب العالمین اودر اللهم ادخلنا فی حصنك الحصین آمین یامعین

نه حدی وار بو خاکدانیجه توحید خداسویلر
نیه بکزر بزم اول ذات پاکی وصفمز کویا
حبیبی چونکه لااحصی ثنا درپس دخی کیدر
نیجه منت می توحید اولوراول دون همت کیم
هویت بیلمز اول صوفی که مغلوب هوا اولمش
حقیقت مشربك اولدرکیم حقیقتدن دم اورمشکن
کل ای حق کوکل قرآنه ویراندن خبرسویله

نه ممکندرکه شمسی ذره مدح ایلر ثناسویلر
دوشوب دریایه برمورا ول حدیث آشناسویلر
که اول وصف جمال باکمال کبریاسویلر
خدارزقن ویرر خلقه خداوند عطاسویلر
صدای انکر الاصوات آش ولویاسویلر
واروب سلطانه عرض حاجت ایلرا التجاسویلر
که قرآن وخبردن نطق ایدرچون اولیاسویلر

(فصل سادس) ارکان ستهٔ راه عرفانك التنجی رکنی اولان فکر تماسك کنه وماهیتن وخواص وفوائدن وکیفیتن
بش نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) فکر وفراسته قلبی حفظ وحراست ایتمکی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه تفکر وتذکر بدایع صنایع ذوالجلال موجب معرفت حضرت صانع متعالدر
تته کیم حق تعالی قرآنده بیورمشدرکه (ویتفکرون فی خلق السموات والارض) ان فی ذلك لآیات لقوم
یتفکرون) وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون) وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
بیورمشدرکه برساعت تفکر ایتمك بریل عبادت ایتمکدن خیرایدر وبیورمشدرکه کیمکه قلبنده فکر الله
ظولمشدر انك معینی هرحالده الله اولمشدروبیورمشدرکه حق تعالینك مخلوقاتنی تفکر ایدیکز انجق ذات
پاکنی تفکر ایتمکزکه انك قدرینه قادر اولهمزسز وبیورمشدرکه مؤمنك فراستندن حذرایدیکز که تحقیق
اول نورحق ایله نظر ایدروالله دیمشلردرکه طوبی اکا کیم ذکروفکر خدا انك حالیدروقلبی ماسوادن
ساده وخالیدرفکرساعت قلیله مثال طاعت طویله درتفکر کبی عبادت یوقدر تفکرده حلاوت چوقدر
(بیت) فی الفکر عندی کالوصال حلاوة * التذذ وقابالمعانی واشتفی * ذات حق تفکر ایدن زندیق اولور
وقدرت وحکمتن تفکر ایدن صدیق اولور مؤمنك ظن بالی فراست قالدر تفکر کوکلده برسراجدرکه خیر
وشری فرق ایتمکده عقل اکامحتاجدرتفکر کوکلده اولان معرفتی احضار واراءة تدروقلبی بحر غفلته غرق
اولمقدن حفظ وحراستدر تفکر موارد فوائد حال ایچون تصفیهٔ بالدر ومبدأ مراقبهٔ ذوالجلال در تفکر حدیقهٔ
اشجار حقایق ومشرق انوار دقایقدر تفکر مرأت حقایق اشیادر ومیزان دقایق معنادر تفکر منبع
ینابیع حکمتدر ومعدن جواهر معرفتدر تفکر شبکهٔ طائر حکمتدر وملکهٔ نظر عبرتدر تفکر روح واردات
وخواطردر ومقدحهٔ شرارات نوادر در تفکر معرفت مقصوده یی طلبدر وایات الاء مولا ایله طربدر تفکر
کوکلده احضار غیبی روح ایله ابصاردر تفکر لك هیجانی اصوات احزان ایله درنتیجهٔ تفکر ایات معرفة اللهدر
ونتیجهٔ تفکر صفات محبة اللهدر تفکر له حرکت ارواح علامت سعادتدر ومعصیتله حرکت اجسام علامت
شقاوتدر تفکر له دفع ارزوسلامتدر وتحرکه تحصیلی ملامتدر اشرف مجالس تفکر له جلوسدر وبحر

محبتدن شرب کؤسدر (بیت) اراك بفکری فی فؤادی ممثلا * کانك لی نصب بکل مکانی) اما فراست مکاشفهٔ یقیندر وفراست صاحبی اسرار بیندر فراست برخاطردرکه قلبه هجوم ایدر وضدنی نفی ایله قلبی محکوم ایدر * فراست دلده برنور ساطعدرکه حقایق اشیایه لامعدر دوام مراقبه قلبی حفظ وحراستدر وتفکر منتج معرفت ومحبتدر ومورث فهم وفراستدر (نظم)

* مراقب اول که دم عشقدن اثر بوله سن
* طلوع صبح سعادت دیلرسن اویومه شب
* ایراغه کتمه سکا کل که سنده درهرشئ
* سپهری زیر قدم ایله تاجهان کوره سن
* بلند همت اول ای دل سن اویله پروازایت
خیال وخوابی قوی اول پرهوای عشق ایله خوش
* شراب عشقی ایچوب نفسدن کچ ایله صفا
چوغ اولسه شوق اوقدر ذوق وصل اولورکه صودن
* سن اهلی غفلته اسرار عشقی حقی دیمه

اومبتدایه درونکده بر خبر بوله سن *
سپهری دلده اومهری عیان سحر بوله سن *
مراقب اول که درونکده سن نلر بوله سن *
بوخانه سقفنی کچ تاکه برمقر بوله سن *
که بیضهٔ فلکی سنده زیرپر بوله سن *
بوخاك وآبی قوکیم دلده چوق شرر بوله سیم *
بوعقل قاصر ایله تابکی کدر بوله سن *
نه دکلی تشنه ایسن لذت اول قدر بوله سن *
که عشق سوزلرینی دلده چون شکر بوله سن *

نوع ثانی) قلبه کلن خواطرك منشأ واسامیسن وخیروشرلرینك علامات وموازینن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه انسانك قلبنه خطور ایدن خواطر برالای آثار معنویه درکه انلری حق تعالی عبدی قلبنده ایجاد واحداث ایدر واول آثارانی افعال وتروکه ارسال ایدر وجمیع خواطر حق تعالیدن قلبه نازل اولور کلور واول دخی یاواسطه سز اولور ویاملك ویاشیطان ویاطبیعت واسطه سیله کلور اما اکرخاطر حضرت مقلبدن قلبه واسطه سز کلورسه اکا فقط خاطر دیرلر وبونك علامتی بودرکه محکم ومصمم اولوب احوال باطنه دن بولنور وبوخاطر اجتهاد وطاعت عقیبنجه کلورسه اکرام ایچوندرکه اول خیر اولور وبوکا توفیق وهدایت ولطف وعنایت دیرلر نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورمشدرکه (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا) والذین اهتدوا زادهم هدی) واکرذنب ومعصیت عقیبنده کلورسه اهانت ایچوندر اول شر اولور وبوکا خذلان واضلال وعقوبت دیرلر واما اکرخاطر قلبه اول ملك واسطه سیله کلورسه که آدم اوغلونه مؤکل قیلنمشدر وقلبك اذن یمناسی اوزرنده جالس بولنمشدر اکا ملهم ودعوتنه الهام دیرلر وبوالهام اولمز الا که خیر اولور وبونك علامتی بودرکه متردد اولوب اعمال ظاهره دن کلوب اغلب بلاسبق طاعت ومعصیت بولنور واما اکرخاطر قلبه اول شیطان واسطه سیله کلورسه که آدم اوغلونه مسلط اولوب قلبنك صول قولغنده اوتورمشدر اکا وسواس خناس ودعوتنه وسوسه دیرلر وبونك علامتی بودرکه مضطرب ومتردد اولوب غالبا بلاسبق ذنب اولور وذکرالله ایله ضعف وقلت بولور وبووسوسه اکثر شر اولور وازکره خیره مفضول اولورکه فاضلدن منع ایدر ویاذنب عظیمه چکرکیدر وبوخیر مفضولك علاماتی بودرکه قلب انده خشیتله اولمیوب نشاط ایله اولور وتأنیله اولمیوب عجله ایله اولور وبصیرتله اولمیوب عمی عاقبتیله اولور واما اکرخاطر قلبه اول طبیعت واسطه سیله کلورسه که شهوانه مائلدر اکا نفس ودعوتنه هوادیرلر وهوا اولمز الا که شر اولور وبونك علامتی بودرکه محکم ومصمم اولوب ذکرالله ایله ضعف وقلت بولمز وبرحال اوزره ثابت اولور زائل اولمز وحق تعالیدن واسطه سز وواسطه ایله قلبه کلن خاطر خیرك وخاطر شرك علاماتی معرفتیچون موازین اربعه وضع اولنمشدر اما میزان اول بودرکه قلبه کلن خاطری شرع شریفه عرض ایدرسن اکر اول خاطر شریعت جنسنه موافق کلورسه خیردر واکر مخالف اولورسه شردر واما میزان ثانی بودرکه قلبه کلن خاطری برعالم عامله یابرمرشد کامله عرض ایدرسن اکر اکا خیردر دیرسه خیردر واکر شردر دیرسه شردر واما میزان ثالث بودرکه قلبه کلن خاطری صالحین اعمالنه عرض ایدرسن اکرانی ایشلمکده اقتدای صالحین وارایسه خیردر واکر اقتدای طالحین وارایسه شردر واما میزان رابع بودرکه قلبه کلن خاطری نفس وهواسنه عرض ایدرسن اکرنفس اندن بی نفرت خشیت حق نفرت طبع ایله تنفر ایدرسه

اول خیردر واکرنفس اکا بی میل رجاء حق میل طبع ایله مائل اولورسه شردرکه شردر زیراکه نفس مکاره کندی طبعیله خالی قالدقده سوء ایله اماره در (اللهم لاتکلنا الی انفسنا طرفة عین ولااقل من ذلك اما نار اسم جلال ایله نفسی پاك اولان ذاکرك قلبی صافی اولوب جمیع وساوس ودسایسدن فارغ وآزاد اولور وشراب معرفت ومحبتله طولوب حضور انسی بولور زیراکه اسم الله برناردرکه تکرار ایدنلرك قلبنده وساوس وافکار قومز یقار الله اسم ذاتدرکه جامع جمیع صفاتدر الله اسم اعظمدرکه ماسوادن صافی اولان انکله محترمدر عارفدن بسم الله الله دن کن کبیدر بوبرکلمه درکه همی زائل ایدر بوبرکلمه درکه سمی باطل ایدر بوانك اسمیدر بودار شقاده یانه رتبه بولور اودار لقاده بوآنك اسمیدر بودار محنتده یانیجه اولور اودار محبتده بوانك اسمیدر قپوده قالنلره یانه شکل اولور مجلس انسه کلنلره بوانك اسمیدر ندا ایدنه یانه حالت اولور حضور عزتنه کیدنه واکا مناجات ایدنه الله هرغالبه غالبدر الله مبدأ غرایبدر الله تعالینك سلطانی بدیعدر الله تعالینك برهانی صنیعدر الله تعالی عبدینه مطلعدر وقریبدر الله آنك فؤاد وقلبنه رقیبدر الله قاهر جبابره در الله عالم سر وعلانیه در الله تعالی یه محبت ایدن ماسوایی اونودر الله یولنه کیدن انی تیز بولور الله تعالی یه واصل اولان انك حمایه سنده قالور کیمکه حقه مشتاق اولور انك انسنی بولور کیمکه ماسوایی تارك اولور انك وقتی الله ایله صافی اولور (نظم)

* اولکه مطلوب دل وجاندر قریب دلدر اول
* منزل جانانی دل خارجدن ایلرکن طلب
* جان تنه میل وتعلقله تنزل ایلمش
* کرچه هردلدن اوکنج ذاته وار برکیزلی یول
* غرق دریای وجود اولسه دل ایلرسیر بحر
* غیریم ظن ایتدی کندن چون هوایه اویدی موج
* عالمی یوغ اکله کیم شمس وجودك ظلیدر
* لوح دلدن محو قیل جمله نقوش غیری کیم
* حقی حقدن غیری برشی قالمسون قلبکده چون

لیکن اندن بیخبردر دل عجب غافلدر اول *
جان ایچنده بولدی انی اکا کیم منزلدر اول *
روح انسان امر حقدر صانمه اب وکلدر اول *
لیك بوبنلك طلسم اولمش اکا مشکلدر اول *
سیر امواج ایلر اولکیم ساکن ساحلدر اول *
هرهوادن کیچسه عین بحردر کاملدر اول *
ظلدن اعراض ایلین شمسی بولور فاضلدر اول *
حقدن اوزکه هرنه بیلسك حق دکل باطلدر اول *
ماسوادن قطع اولور دل دوستنه واصلدر اول *

نوع ثالث) اصل اصول اولان قلب انسانك اهم والزم بولنان حفظ وحراستن اصول خمسه ایله بیلدرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلبی حفظ ایتمکده حسن نظر وبذل مجهود واهتمام تام ایله ملازم اولمق زیاده لازمدر زیراکه جمیع اعضادن قلبك خطری اکبر واثری اکثردر وامری ادق واصلاحی اشقدر وحفظنده اصول خمسه مقرر ومحققدر اما اصل اول حق تعالینك قلبه اطلاعیدر نته کیم کلام قدیمنده یعلم مافی قلوبکم انه علیم بذات الصدور) بیورمشدر قلبه علیم وخبیرك اطلاعی قولنی خواطر شروره میل ایتمکدن تحذیر اولدیغن طیورمشدر زیراکه علام غیوب ایله معامله امر خطیردر پس قلب ادبلی کرکدرکه مقلبی سمیع وبصیردر واما اصل ثانی بودرکه قلب الله تعالینك نظرکاهیدر نته کیم حدیث شریفنده (ان الله لاینظر الی صورکم وابدانکم وانما ینظر الی قلوبکم ونیاتکم) وارد اولمشدر چونکه قلب انجق موضع نظر رب العزتدر پس اول کمسه نك امری عجیبدرکه نظرکاه خلق اولان وجهنی اهتمام ایله اقذار واداسندن غسل وتنظیف ایدوب ممکن اولان اشیا ایله تزیین وتطییب ایدر تاکیم خلق اندن برعیبلی نسنه کورمسون دیو مخلوق عاجز ایچون سعی واهتمامده بومرتبه دقتله کیدر ونظرکاه خالق وباری اولان قلبنی تخلیه وتحلیه ده اعنی اوصاف بهیمیه دن تطهیرده واخلاق ملائکه ایله تزیینده اهتمام ایتمز تاکیم اول علام غیوب انده افات عیوب کورمسون بلکه قلبنی اویله اکدار وفضایحله واقذار وقبایحله اهمال ایدرکه اکرخلق اول فضایح وقبایحك برینه مطلع اولسه لر اول کمسه دن اعراض وابا ایدوب بعید وبری اولورلردی پس اهم امور دین قلبی تطهیر وتزیینندر واما اصل ثالث بودرکه قلب برملك مطاعدر ورئیس متبوعدر وجمیع اعضا اکا مطیع وتابعدر پس ملك مستقیم اولدقده رعیت استقامت بولور ومتبوع اصلاح اولدقده توابع

اصلاح اولور نته کیم حدیث شریفده (الاوان فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الاوهی القلب) کلمشدر چونکه جمله بدنك صلاحی قلبك صلاحنه ملازمدر پس حفظ قلبه صرف همت امر لازمدر واما اصل رابع بودرکه کوکل انسانك هرجوهر نفیسنك وهرمعنیء شریفنك مخزنیدر اول جواهر انسانیه نك ابتداسی عقل وهدادر واعلاسی معرفت خدادرکه سعادت دارین وقرة عین اودر بعده استعداد کسب کمال معادیدر بعده نیت صالحه سی وحسن اعتقادیدر بعده انواع علوم واصناف حکمتلریدر بعده لطیف خویلری وشریف خصلتلریدر پس بویله برمخزن جواهر واسرار ومنبع خواطر وافکار اولان بیت شریفی اوصاف ذمیمه اولان ادناسدن وآفات جهل ووسواسدن حفظ وصیانت ایتمك وسراق واغیاردن وجمیع اکدار دن حرز وحراست ایتمك جلدن اهم والزمدر تاکم انواع کرامات ایله مکرم اولهٔ ونیچه آفات واکدارلردن سلامت بوله واول جواهر عزیزه یه دنس لاحق اولمیه ودست سراق انلره ظفر بولمیه (ولاحول ولاقوة الابالله العلی العظیم) واما اصل خامس بودرکه قلبك بش حالی واردرکه اول احوال اعضاء سائره ده یوقدر اما قلبك اولکی حالی بودرکه اکا عمد وقاصد ومقبل وملازمدر زیراکه وسواس خناس قلب اوزرنده جاثم وقائمدر چونکه قلب منزل وسوسهٔ والهامدر پس بوایکی دعوت کشمکشندن انك تعب ومشقتی تمامدر واما قلبك ایکنجی حالی بودرکه انك شغلی جلدن اکثر در زیراکه عقلله هوانك بری بویله جنك وجدالنه محلدر چونکه قلب ابدا بوایکی پادشاهك مقاتله سنه وایکی عسکرك محاربه سنه موضع ومکاندر پس بویله برمعرکهٔ عظیمه دن غفلت زیاده نقصاندر وبویله برقلعه یی هوا کبی عدودن حفظ وحراست موجب امن واماندر ومورث معرفت یزداندر واما قلبك اوچنجی حالی بودرکه انك عوارضی بیحد وبیحساب حاصلدر زیراکه قلبه خواطر حق طرفندن سهام امثالی واقعدر بلکه مطر کبی لاینقطع کیجه کوندز نازلدر وقلبك خواطردن حفظ وفراغی ممکن دکل مشکلدر زیراکه قلب ایکی جفن اره سنده اولان مقله منزله سنده دکلدرکه تغمیض ایله راحت بوله واسنان ایله شفتین ایچنده اولان لسان کبی دکلدرکه سکون ایله سلامت بوله بلکه قلب انسان سهام خواطر ایچون نصب اولنمش برنشاندرکه هیچ برزمان برحاله اول اوقلردن خالی قالمز پس قلبك خواطردن تحفظی برامر عسیردر آسان اولمز واما قلبك دردنجی حالی بودرکه انك علاجی امر عسیردن زیراکه اول نظردن غائب اولدیغندن اکا برآفت لاحق اولمدچه بیلنمز پس دقت نظرله کثرت ریاضت قیلمدچه محافظهٔ قلب بولنمز واما قلبك بشنجی حالی بودرکه قلب انقلابه اقرب اولدیغندن اکا عروض آفت اسرعدر زیراکه قلب انقلابده غلیان قدرانقلابندن اسرعدر واکر کوکلدن زله صادر اولدیسه انك وقوعی جلدن اصعبدر وادنی وقوعی قسوتدر وماسوایه میل ومحبتدر ونهایتی کفر وضلالتدر وانکاررب عزتدر نته کیم حق تعالی قرآنده بیورمشدرکه (ونقلب افئدتهم وابصارهم کما لم یومنوا به اول مرة ونذرهم فی طغیانهم یعمهون) انکیچون خواص عباد کوکلری خصوصنده اهتمام تام ایله جد وسعی ایدوب ذکر وفکرحق ایله معتاد اولمشلردر وعنایت حق ایله هدایت بولمشلردر وماسوادن فارغ وآزاد اولوب ابدا حضور باریده قالمشلردر (نظم)

* طشره یه میل ایتمه ای دل سنده استه دلبری	* ایچری کل سنده بول اول یارغار رهبری *
* دوست آررسك دوست اودرکیم سندن ایرلمزمدام	* برلك وباری جسمی قوی جان دلبرندن یی بری *
* جانده بول جانانی طولسون دل کوزل افکاریله	* ایکی عالمدن بری اول اوله سن سندن بری *
* حسن فانی المه صانمه عشق باقی فانی یه	* بوایکی نهری کیچ اندن ایچ اوباقی کوثری *
* سنکه ای دل دار واسعسن اودلداره مدام	* اره مم بوجسم وجانی خاتمانی سرسری *
* نقش دلبر پردهٔ جاندر جهان دلبر لری	* پرده یی رفع ایله سیرایت حسن روی دلبری *
* خاموش اول حقی کوکل احوالن اظهار ایله	* سری افشا ایتمه استرسك سلامت بوسری *

(نوع رابع) حفظ بدندن حفظ قلب اهم والزم اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه دنیاده انسان ایکی نسنه یه محتاجدرکه انك بری بدنك هلاکدن حفظ ایدوب سلامته ایرمکدر

وبری قلبنی هلاکدن حفظ ایدوب غداسنی ویرمکدر چونکه هرنسنه نك مقتضای طبعی نه ایسه انك محبوب ومطلوبی وغداوشفاسی انی بولمقدر وانك مرض وهلاکی مقتضای طبعندن مهجور وجدا قالمقدر پس غدای قلب انسان معرفت ومحبت مولایه واصل اولمقدر زیراکه قلبك مقتضاسی مقلبنی بیلوب بولمغدر واکاجاندن میل ومحبت قیلمقدر (قطعه) یاانیس القلوب فی الخلوات *یك مأوی الوحوش فی الفلوات خمر عشقك جهانی مست ایتمش *نشوة العشق اطیب النشوات *وهلاك قلب اندن غافل وماسوایه مائل اولمقدر وهوای نفسه اوبوب دریای اندیشهٔ دنیایه طالمقدر (قطعه) اندیشه ایتمه دلده قومه فکری ای خبیر زیرا برهنه درك وکل اندیشه زمهریر *فکرلك بودرکه کورمیه سن هیچ الملاغم *حالا که فکر درسکا سرچشمهٔ زحیر *اندیشه لردن ایچری کل وجدوحالی بول *عشقك شرابك ایچکه حضورایده سن کثیر *حال بوکیم ذکروفکرحق ایله کوکلدن جهل وغفلت محوادلوب ماسوازائل اولور پس کوکل جمیع امراض وهلاکدن شفابولور قورتولورومراقبه ایله حضورانسه نائل اولوب معرفة الله ومحبة الله ایله حیات ابدیه بولورامابدن قلبك ظرف وقالبی اولدیغندن انی دخی حفظ ایتمك لازمدر لکن بدن رعایتنده دقت واهتمام اقتضاسا یتمزکه اصل ومخدوم کوکلدرویدن فرع وخادمدر واهل دل رعایت قلبه ملازمدر زیراکه اول بیت شریفك عمارتی لازمدر (قطعه) خانهٔ قلبك عمارت قیل که ویران خوش دکل *ماسوا خاشاکی طولسه قصر سلطان خوش دکل *دردعشقی دلده حفظ ایت ویرمه راه اغیاره کیم *کنج ویران ایچره غیری کنج پنهان خوش دکل *هیچ اشتباه اولمزکه تنپروراولان اهل نفس البته عمرینی ضایع ایتمشدر وجانپروراولان اهل دل تحقیقا کعبهٔ قلبه طوغری کتمشدر نته کیم حاجی شترنی مرکب قیلمشدرکذلك قلبك مرکبی بدن اولمشدر ونته کیم حاجی یه لازمدرکه شترینه علفله صوویرمکله وتیمارایله راحت سورمکله رعایت ایده تاکیم اول شتر اوزرنده ذوق وحضور ایدرك انی منزلنه الوب کیده کذلك طالب عرفانه لازمدرکه بدننه اکل وشرب ونومده حقوقنی ویرمکله وحالت وسطاده نظافت وراحتنه ایرمکله رعایت ایده تاکیم صحت وجودیله قلبی ذوق وحضورایدرك منزل مقصوده کیده ونته کیم اول حاجی لیل ونهارانجق شتری خدمتنه مشغول اولورسه اول کعبه یه واصل ومرادی حاصل اولمز بلکه خائب وخاسر اولور وابدا حسرت وندامتده قالورکذلك اول طالب عرفان ایام عمرینی بدنی حفظنده ونفسی رعایتنده صرف ایدرسه وطعام وشراب ومنامده ولباس ونکاح ومسکنده نفسی حقوقندن زیاده حظوظی طرفنه کیدرسه اول طالب عرفان معرفت منزله سنه کیده من وبادیهٔ حسرتده پشیمان اولوب خائب وسرکردان قالوب کعبهٔ مطلوبی زیارت ایده مزاما بدنك دیاده اوج نسنه یه احتیاجی واردر بری طعام وبری لباس وبری ساکن اولهٔ جق دار در وبدنك بواوج حقنی بونلرك لواحقنی اعتدال وکفاف اوزره ویرمك کرکدر تاکیم بدن محفوظ اوله وجوع واستلا وبردوحرایله وسائر امورنده تفریط وافراط ایله هلاك اولمیوب صحتله قاله وقلب انکله تحصیل کمال ایده بیله انکچون طالب عرفان انواع طعام ایله تلذذدن ابا ایدوب الوان لباس ایله تزیندن اعراض ایدروهمیشه قلبنی اخلاق ذمیمه دن تخلیه ده سعی ایدوب واخلاق حمیده ایله تحلیه سمتنه کیدروترك تنعم ایدوب قوت لایموت ایله قانع اولور وقوت القلوب اولان معرفت ومحبتدن متنعم اولوب حیات جان بولورزیراکه غدای بدن کندی حدندن زیاده اولدیسه مهلك بدندروغدای قلب ایسه هرنه قدرزیاده اولورسه ده اول انفع واحسندرچونکه حق تعالی جمله جهانی انسان ایچون وانسانی کندی معرفت ومحبتیچون خلق ایتمشدرپس هرکیمکه نفسنی بیلمکله کندی خالقن بیلوب محبتی بولنده بذل وجود ایله کتمشدر تحقیق اول کمسه اوقات عمرینی لماخلق له صرف ایدوب عندالله دوکنمز دولته یتمشدر وخاص الخاص اولوب مقعد صدقه کتمشدر واما اول کیم کندی نفسنی جاهل اولدیغندن محبوب حقیقیدن غافل اولوب محبتندن محروم اولمشدر وفانی صورتلره میل ورکون ایدوب محبتلریله طولمشدر اول مغرور تضییع اوقات ایله عمرعزیزن تلف ایدوب مبغوض حق وخلق اولمشدر وظلمات جهالتده مغبون اولوب متحیر قالمشدر (قطعه) یاراستمزکه عاشق اغیاره یاراوله *هرلحظه برتردد ایله بیقراراوله *استرکه لوح ساده اوله نقش غیریدن پیوسته کندی حسنکه آینه داراوله *وجمیع نوع انسانك اخلاق واوصافنك نقصانی کماله ایکن وانسانك کندی دخی اوصافی کبی معرض زوالده ایکن ینه بری برینه بونجه انواع میل ومحبت ایتمیه وعزت

ورغبت لازم كلیجك انصاف ایده لم كه حق تعالینك هر صفاتی كمالده وهر اسمی جلالده ایكن وهر فعلی حكمت اوزره وهر كسه رأفت ورحمت اوزره ایكن عجبانه شكل بهایم سیرتنده بشر اوله كه اكا جان ودلدن میل ومحبت ایتمیه ونتیجه انسان صورتنده حجر اوله كه انك عشقی یولنه باش وجان ایله كتمیه مكر كیم (یحبهم ویحبونه) بشارتن ایشتمیه (مثنوی)

ای كه صبرت نیست ازدنیای دون ‖ صبر چون داری زنعم الماهدون
ای كه صبرت نیست ازناز ونعیم ‖ صبر چون داری زالله الكریم
ای كه صبرت نیست ازفرزندوزن ‖ صبر چون داری زحی ذو المنن
ای كه صبرت نیست ازپاك وپلید ‖ صبر چون داری ازان كین آفرید
* ای برادر تو همان اندیشهٔ ‖ مابقایت استخوان وریشهٔ *
* كر كلست اندیشهٔ تو كلشنی ‖ ور بود خاری توهیمهٔ كلخنی *
هرچه جز عشق خدای احسنست ‖ كر شكر خاریست آن جان كندنست

نوع خامس) قلبك اصول آفاتنی واصناف علاجاتنی واسماء صفاتنی اجمالا بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه طالب عرفان ایچون ابتدا لازم اولان بودركه نظرگاه خدا اولان قلبنی تخلیه وتحلیه ده فكر تمام ایله اهتمام ایلیه وتخلیه وتحلیه نك طریق اهونی بودركه ابتدا اوصاف ذمیمه نك اصول اربعه سندن قلبكی تخلیه قیله سن وانلر طول امل وعجله وحسد وكبردر بیله سن زیرا كه بو اصول اربعه نفوس وعقوله كدردر وحضور قلبه خللدر وامهات آفات عللدر وثانیا بو رذائلك مقابلی اولان فضائل اربعه ایله قلبكی تحلیه قیله سن وفضائل اربعه قصر امل وتأنی فی الامور وخلقه نصح وجمله یه تواضعدر بیله سن زیرا كه بونلر قلبه كرامات حللدر ونیل مقصوده وسائل بیبدلدر اما طول امل منشأ غرور وكسلدر وموجب ترك عملدر ومورث نسیان موت واجلدر زیرا كه حق تعالی بیورمشدركه * یا ابن ادم اجلك یضحك من املك وقضائی یضحك من حذرك وتقدیری یضحك من تدبیرك) وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدركه املكزی قصیر ایدوب اجلكزی حاضر بیلكز وبیورمشدركه دنیا اوچ كوندر بری كچمش دونكی كوندركه اندن یدكده برنسنه قالممشدر وبری كلجك یارینـدركه اكا وصولك معلوم اولممشدر وبری بو كوندركه هنوز ایچنده سن زوال بولممشدر پس عمرك انجق بولندیغن بر كوندر انك قدرینی بیل كه قیمتی حددن افزوندر ودینلمشدركه دون كتدی كلمز ویارینه اعتماد اولنمز پس بو كونی غنیمت بیل كه بوده كیدر قالمز ودینلمشدركه دنیا اوچ ساعتدر بری كچمش خیالدر وبری كلجك بیلنمزنه حالدر پس دم بودمدر وساعت بو ساعتدر (بیت) تأمل الی الدنیا طویلا ولا تدری اذا جن لیلك هل تعیش الی الفجر * تعاقب لیل ونهار ایله بقای اعمار اولمز وصباحه صاحب چیقوب فكرین چكن فلاح بولمز عمرك اول وقتدركه ایچنده سن مقدار عمر انجق عدد انفاسدر زیرا كه انفاس اجزای عمر ناسدرسن انجق عدد ایامسن هر كونكه عمركدن مرور ایدر اول سنك بعضكی الور كیدر دنیایه رحم مادردن مسافر كلمش لحد مزاره كتمكده سن انفاسك خطوات راه وبلاد وقری سال وماه اولمش قونوب كوچرك وطنكه یتمكده سن ودینلمشدركه دنیا اوچ نفسدركه انجق برینه مالكسن املی اوزاتمه هر نفس حق ایله اول اكر سالكسن پس دمبدم حقی ذكر وفكر ایتمك وماسوایی اونودوب مراقبه یه كتمك ودرون دلده حضورانسه یتمك جمله مزه امر لازمدر زیرا كه اول واحد حی ودود الطاف وجودیله ابدا جمیع قلوبه رقیب وملازمدر وفكر خدا ایسه قلبه غدادر وجانه حیات وجسمه دوادر (مثنوی)

ذكر وفكرت دائما الله باد ‖ آرزویت حضرت آن شاه باد ‖ باش خالی هین زافكار جهان
تا كه فكر تو خدا ماند همان ‖ فكرهای ناسزای نفس بد ‖ روی جانرا همچو كژدم می خلد
فكرهای فاسد دار الغرور ‖ میكند جانرا زبزم دوست دور ‖ كر تهی كشتی زافكار جهان
پرشدی ای دل زاسرار نهان

وطریق

واما عجله قلبی مضطرب ایدر بربلای عظیم وبار كراندركه صفت شیطاندر ومورث ندامت وخذلاندر نته كیم خبرده كلمشدركه هر ایشده تأنی رحماندندر وعجله ایتمك شیطاندندر ودینلمشدركه ایكی صفتله كوكللر مضطرب ومحزوندر اولكی صفت اول نسنه یی طلبدركه مقدردن افزوندر وایكنجیسی برنسنه یی وقتندن مقدم طلبدركه امور اوقاتیله مرهوندر پس عجله برخلق رذیل ودوندركه غفلت وشهوته مقروندر ومانع انس وحضور خدای بیچوندر واما حسد اخلاق ذمیمه نك اقبح واشریدر وامراض قلوبك امر واضریدر نته كیم حق تعالی قرآنده نهی ایتمشدركه (ولا تتمنوا ما فضل الله به بعضكم علی بعض) بیورمشدر وحق تعالی عبادینه عنایتیله شر شیطاندن استعاذه ایله امر ایلدیكی كبی شر حاسددن دخی امر ایدوب * ومن شر حاسد اذا حسد بیورمشدر وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدركه آتش حطبی یدیكی مثال حسد حسناتی اكل ومحو ایدر پس حسد برعذاب الیمدركه معارض فضل كریمدر * الحسود لا یسود * مصداقنجه قلب حسود بغض وعداوتله مشدود اولور وحی ودودك انس وحضورندن مطرود وقرب ومحبتندن مردود اولور واما كبر ام العیوب واعظم ذنوبدركه اخلاق ذمیمه نك منشأ ومادریدر وآفات قلوبك اثقل واكبریدر بو كبردن خلاص بولان كوكل هر مرضدن بعید وهر كدردن بریدر انكچون اولیاء كرام ازالهٔ كبرده اهتمام تام ایدرلردی وطریق ذل وافتقاره كیدرلردی زیرا كه حق تعالی كندی كلامنده بیورمشدركه * والله لا یحب كل متكبر جبار * وحدیث قدسیده بیورمشدركه * الكبریاء ردائی والعظمة ازاری فمن نازعنی فی واحد منهما ادخلته ناری * وحضرت حبیب اكرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدركه حق تعالی جمیع شرلری برخانه یه وضع ایدوب انك قپوسن كبر ایتمشدر بر كامل دیمشدركه مادامكه انسان ظن ایدركه جمیع مخلوقات ایچنده كندودن شرلی بردیار واردر اول متكبر جباردر وقتا كه كندوسیچون برمقام وبرحال كورمز اولور اولزمان متواضعلر زمره سنه كلور زیرا كه رأس مال احرار ذل واحتقاردر نته كیم ابراهیم ابن ادهم رحمة الله علیه دیمشدركه مدت عمرمده اوچ موضعده بغایت مسرور اولمشمدر اما برسرورم بودركه برتاریخده برسفینه ده بولندمكه انده برمضحك مسلمان وار ایدی واهل سفینه یه دیر ایدیكه بن برزمان تركسانده حمار وحشی یالیسنی بویله چكردم واول اثناده بنم صاچمی طوتوب باشمی تحریك ایدوب بنی استهزایه المشدی پس بكا اندن برعظیم سرور كلمشدی زیرا كه اول مسخره اول سفینه ده جمله سندن احقر بنی بولمشدی واما ایكنجی سرورم بودركه برمسجد ایچنده خسته ایدم بریره كیده مدم انك مؤذنی ایچری كلوب بكا خروج ایله امر ایلدكده ضعفمدن امتثال ایده مدم همان ایاغمدن طوتدی بنی چكوب سوریده رك خارج مسجده اتدی پس اندن اویله محظوظ اولدمكه سرورمدن ایشم بتدی واما اوچنجی سرورم بودركه بركون بردیوار دیبنده جالس ایدم برادم كلوب ذكرین الینه الوب بكا ای شیخ ال سكا كل صویی دیوب اوزیمه تبول ایتمشدر واندن بكا برسرور كلمشدركه هیچ اویله مسرور اولدیغم یوغیدی حاصل كلام بركسه كندی نفسنی بیوك عدوسی اولدیغن تجربه ایله تیقن ایلسه اكا ذل وحقارت لاحق اولدیغندن مسرور اوله جغن استبعاد ایلمز اما اوكیم نفسنی فهم ایتمیوب بیوك صدیق اتخاذ ایتمشدر اكا رذالت لاحق اولدقده فرح وسروری محال وممتنع دیمش كتمشدر وبر كامل دیمشدركه اكر عالم خلقی مراد ایتسه لركه بنی كندی عندمده حقیر اولدیغمدن زیاده تحقیر ایده لر قادر اوله مزلر زیرا كه بن كندی عندمده ادنالردن ادنایم ومحققدركه اصحاب كرام وتابعین وسلف صالحین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جمله سنك سیرت وعادتلری تطهیر باطنده استغراق واهتمام ایدی وتطهیر ظاهرده تساهل واهمال ایدی انكچون انلر انجق كوكللری تخلیه وتحلیه سنده فكر تام ایله اهتمام ایدوب تهذیب اخلاق ایتمشلردر وصفای باطنله حضورانسه یتمشلردر وتطهیر ظاهره التفات ایله مشغول اولمیوب تصفیهٔ باطنه كتمشلردر زیرا كه اصحاب كرام اللری غسل ایچون صابون واشنان بیلمزلردی واللرك منديل ایله سلمزلردی انلرك یاغلقلری مدام قولتقلری ایدی ات یدكده پرمقلرین رمل وتراب ایله دلك وفرك ایدرلردی واستنجاده طاشه اقتصار ایدوب طین شوارعده یالین ایاق یوررلردی ونصاری برداغندن ابدست الوب مسجدلرده ارض اوزرنده نعلین ایله نماز قیلرلردی وسلف صالحین اریه وبغدای اتمكین یرلردی حال بوكیم خرمن دوكن دواب اول حبوب اوزرینه بول ایتمشدر وابلك وخیلك ترندن احتراز ایتمزلردی حال بوكیم ابل وفرس نجاسات ایچنده چوق یاتمشدر واصحاب كرام وسلف

صالحين رضى الله عنهم اجمعين انلردن بريسى دقايق نجاساتى سؤال ايتمشدر اما شمدى نوبت بر طائفه يه كلمشدركه انلر رعونته نظافت تسميه ايدوب انى اساس دين بيلمشلردر وايماندن اولان بذاذتى قذرات صانمشلردر پس انلر تزيين ظواهرله مشاطه كبى تضييع اوقات ايدرلر وباطن ايسه كبر وهوا وعجب وريا وحب دنيا كبى خبايثله مشحون ايكن انلردن تعجب وتنفر ايتمزلر انجق بركسه ياغلى الن قولتغنه سلسه يا مجرد احجار ايله استنجا قيلسه ويا قورى برده يالين اياق يورر اولسه ويا برنا پرهيز اولان كمسه نك برداغندن ايدست السه ويا حصير مسجد اوزرنده سجاده سز نماز قيلسه انك باشنه حاللر كتوررلر واندن اعراض ومخالطه سندن عار ومؤاكله سندن استكراه ايدرلر چونكه زمانه ده امر برعكس اولمشدر پس عزلت ناس وجوب مرتبه سن بولمشدر وفكر تمام ايله تخليه وتحليه ايدن هر مرادن المشدر وتخليه اولنه جق افات قلب اللى خلق اولمشدر كبر حسد عجب ريا بخل اسراف جهل كفران نعمت سخط قضا جزع امن يأس حب الظلمة بغض الصالحين تعليق القلب بالاسباب حب جاه خوف ذم حب مدح اتباع الهوى تقليد طول امل طمع تذلل حقد شماتت عداوت جبن تهور غدر خيانت خلف وعد سؤظن طيره وقاحت حزن فى امر الدنيا خوف فيه غش فتنه مد اهنه انس بمخلوق خفت عناد تمرد صلف نفاق جربزه غباوت شره خمود اصرار (تمت) واما قلبى تحليه وتزيين ايده جك فضائل يتمش يدى خلق اولمشدر ايمان اعتقاد اهل سنه تواضع نصيحت ذكر منت اخلاص احسان سخا ايثار تصوف غيرت غبطه فى عمل الاخرة مروت فتوت حكمت شكر رضا صبر خوف من الله رجا من الله بغض فى الله حب فى الله توكل على الله حب خمول استواء مدح وذم مجاهده تحقيق قصر امل زهد قناعت ذكر موت تفويض تسليم تملق فى طلب العلم سلامة الصدر عن الحقد رقت شفقت شجاعت حلم رفق امانت وفاء العهد انجاز الوعد حسن الظن رشد سعى تأنى فى الامور مبادرت فى عمل الاخرة حيا صلابت فى امر الدين ارادت طول الحيوة للعبادة كظم غيظ عفو استقامت انس بالله شوق الى الله وقار محبة الله ادب فراست صدق تفكر ذكاء عفت توبه مرابطه مشارطه مراقبه محاسبه معاتبه معاقبه نيت ارادت خشوع يقين عبوديت حريت حزن لله تمت الاخلاق (نظم)

كوكل فرح ديلمه غمده در چو ميل نكار
كه پنجهٔ اسد ايچره اسيرسن چو شكار

چون ايتدى حكم كوكل قلعه سنده نفس عدو
جفا چكلمسه چيقمز كوكلدن اول سكسار

كليمه ضرب عصا دوكمك اولمدى حاشا
ولى غرض بوكه چيقسون كليمدن اوغبار

غبارلر كه درونكده نفس خويلريدر
كيدر دل آينه سندن غبارى بول ديدار

دباغت ايلسه كنديده جلدى اول دباغ
اجى دوالر ايله دلك ايدر انى صد بار

كه تا بعيد اوله اندن اوعلت پنهان
اوسختيان اوله خوشبو هم اوله مصحفه يار

خشب تراشى هلاكى صايلمز اى حقى
تراشى مصلحتيدر انى بيلور نجار *

(باب ثالث)

اصول مقامات روح انسان اولان توكل على الله وتفويض الى الله وبلايه صبر وقضايه رضايى فصول اربعه ايله تفصيل ايدر (فصل اول) اصول اربعهٔ راه عرفانك اولكى اصلى اولان توكل تامك فضائل وفوائدن يدى نوع ايله بيان وعيان ايدر * نوع اول * فضائل توكلى آيات قرآنيه واحاديث نبويه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه حق تعالى عبادينه عنايتيله توكلى تعليم وترغيب ايدوب كلام قديمنده بيورمشدر (فاذا عزمت فتوكل على الله ان الله يحب المتوكلين) حسبنا الله ونعم الوكيل) فاعرض عنهم وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا وكفى بالله وليا وكفى بالله نصيرا) وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين) قل لن يصيبنا الا ما كتب الله لنا هو مولينا وعلى الله فليتوكل المؤمنون) الله يبسط الرزق لمن يشاء من عباده ويقدر له ان الله بكل شئ عليم) فان تولوا فقل حسبى الله لا اله الا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم) انى توكلت على الله ربى وربكم ما من دابة الا هو آخذ بناصيتها ان ربى على صراط مستقيم) وما توفيقى الا بالله عليه توكلت واليه انيب) ان الحكم الا لله عليه توكلت وعليه فليتوكل المتوكلون) قل هو ربى لا اله الا هو عليه توكلت واليه متاب) ولله غيب السموات

والارض

والارض واليه يرجع الامر كله فاعبده وتوكل عليه (ومالنا الا نتوكل على الله وقد هدينا سبلنا ولنصبرن على ما آذيتمونا وعلى الله فليتوكل المتوكلون) واعتصموا بالله هو موليكم فنعم المولى ونعم النصير) الذين صبروا وعلى ربهم يتوكلون) وتوكل على الحى الذى لا يموت وسبح بحمده وتوكل على العزيز الرحيم) وتوكل على الله انك على الحق المبين) وتوكل على الله انه هو السميع العليم) وما من دابة فى الارض الا على الله رزقها ويعلم مستقرها ومستودعها كل فى كتاب مبين) اليس الله بكاف عبده قل حسبى الله عليه يتوكل المتوكلون) فاستعذ بالله انه هو السميع البصير) ربنا عليك توكلنا واليك انبنا واليك المصير) ومن يتوكل على الله فهو حسبه (رب المشرق والمغرب لا اله الا هو فاتخذه وكيلا وهو على كل شئ وكيل) وحق تعالى حديث قدسيده بيورمشدركه يا ابن آدم اعتصم بى اهدك وتوكل على اكفك وان توكلت على غيرى قطعت اسباب السموات والارض عنك يا ابن آدم انظر الى الدهر هل انقطع الى احد فلم اعزه او توكل على فلم اكفه انا راض بصلوتك يوما فيوما فارض عنى برزقك يوما فيوما يا ابن آدم ان كنت قد تكفلت لك بالرزق فالاهتمام لماذا واذا كان كل شئ بقضائى فالجزع لماذا يا ابن ادم هلم الى وتوكل على اكفك يا ابن آدم ليس لى شئ عندى افضل من التوكل على والرضاء بما قضيت وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم احاديث شريفه سنده بيورمشدركه اى امتم اكر سيز الله تعالى يه توكل تام ايله توكل ايلسه كز اول رزق طيورى ويرديكى كبى سزك رزقكزى دخى ويرركه طيور آجلقله صباحليوب شبعان اخشاملر وبيورمشدركه سزدن بريكز ياقى اچرسه يا اوسلنورسه تحقيقا توكلدن بعيد اولور وبيورمشدركه كيمكه ناسدن زياده متين وقوى اولمق ديلرسه حق تعالى يه توكل قيلسون وبيورمشدركه كيمكه حق تعالى يه توكل ايدوب قضاسنه راضى اولوب تحقيق اول كمسه طلبدن كفايت وكدردن راحت بولور وبيورمشدركه تشؤم وتطير شركدندر لكن توكل انلرى كوكلدن ازاله ايدندر وبيورمشدركه حقه توكل قيلمق ناسدن مأيوس اولمقدر زيرا كه ناس نه معطى ونه مانعدر ونه ضار ونه نافعدر بلكه جمله سى امثال الات صانعدر اصحاب كرامك بريسى ناقه سندن نزول ايدوب ديمشدركه يا رسول الله ناقه يى صالى ويروب توكل ايده يم يوقسه ربط ايده يم اول حضرت اكا بيورمشدركه ناقه كى باغله اندن توكل ايله وحضرت موسى عليه السلام بيورمشدركه طفلك پدرينه اولان توكلى قدر مولاسنه توكلى اولميان مؤمن دكلدر (نظم)

بكا حلوا كرك اى دوست حلوا
قومه فردايه ويرحلوايى حالا

اوشيرين نرم حلوايى كرم قيل
كه بويندن دل وجان اولدى شيدا

يرم حلوا دهنسز مثل انجير
كوكلدن ذوق ايدوب ال اورمم اصلا

اول الدندر بو حلوا چون اول الدن
يى ايچ اى دل اول الدن شير وخرما

چو زادهٔ عقل كللز مثل عيسى
ايدر دعوت بزى شفقتلى بابا

رجوع ايلك بكا ديراى اوغللر
سزكچون مائده قيلدم مهيا

بنمله صلح اولان خير خلفدر
انك چشمنده جنتدر بو دنيا

* زهى بابا عجب خوانى الهى
كه عالم خلقيدر اندن مهنا

كل اى حقى اجابت قيل اكا كيم
انك مهمانى اولمش اهل معنا

(نوع ثانى) كمال توكلك تعريفات وكراماتن وتأثيرات وحالاتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه توكل خلقدن خالى اولوب حقه اعتماد كلى قيلمقدر توكل خلقك يدنده اولندن مأيوس اولوب عند الله اولنه اعتبار واعتماد ايتمكدر توكل ترك تدبير ودرك تقديردر توكل وعد كريمه اعتماد تامدر ويارين ايچون ترك اهتمامدر توكل حقه اعتماد وانكله اكتفادر وهر ضامن اولديغن وقتيله استيفادر توكل انقطاع مطامعدركه عزت وسعادتى جامعدر توكل بدنى عبوديته وقلبى ربوبيته باغلمقدر توكل ترك ماسوادر وجمله دن اسقاط خوف ورجادر توكل سؤال ايتميوب رد ايتميوب حبس ايتممكدر توكل رزق ايچون خزينه دار حق تعالى يى اختيار ايتمكدر توكل هر حالده حقه كليتله اقبال ايتمكدر توكل قليل وكثير كوكلده هب بر اولمقدر توكل معاينهٔ اضطرار وترك اختياردر توكل رأس مالدر وفراغ بالدر توكل افضل اعمالدر واشرف احوالدر

توكل ترجيح خلاقدر وتهذيب اخلاقدر توكل اصل ايماندر وقوت قلب وراحت جاندر جمله يه لازم اولان توكلدر زيرا كه حق تعالى كفايتله متكفلدر درت فضيلت اخلاق اوليا واصفيادر برى توكل وبرى تفويض وبرى صبر وبرى رضادر طوبى اكا كيم توكلده متانت وتفويض ايله راحت بولمشدر وصبر ايله سليم وقضايه تسليم وراضى اولمشدر خلقك جمله سى عيال ذوالجلالدر ورب العالمين متكفل عيالدر پس وظيفهٔ متوكل ملال دكل دلالدر اهل توكل حقدن عنايت بولور وخلقدن مستغنى اولور متوكل حق ايله غنيدر وجمله دن مستغنيدر متوكل ايچون سببلر مهيا وصعبلر اسان اولور ومشكلاتى حل اولوب مؤناتى كفايت بولور متوكل اولان حر وزيرك اولور وانك اهل دنيايه كبرى كوچك اولور وكمال توكلى حضرت ابراهيم عليه السلام اظهار واجرا ايلمشدر نته كيم ناره القا اولنديغى حالده جبريل امينك اكا هل لك من حاجة سؤالنه اما اليك فلا ديوب (اطلب منه) ديدكده (علمه بحالى حسبى عن سؤالى سويلمشدر پس ابراهيم عليه السلام اويله برحالنده مولا ايله ماسوايى كورمديكى كمال توكل وخلاصهٔ توحيد اولمشدر انكچون نار نمرود اكا كلستان اولوب سلامت بولمشدر توكل نه كسب وكاره كتمكدر ونه كسب كارى ترك ايتمكدر بلكه حق تعالى ايله مطمئن اولوب قلبى اكا پرك ايتمكدر توكل عبد ايله مولاسى آره سنده برسر فايقدر اكا ناسى مطلع ايتمك مروت دكل غيرلا يقدر حق تعالى * ومن يتوكل على الله فهو حسبه * بيورمشدر توكلك عزيز وشريف اولديغن طيورمشدر وحديث قدسيده بيورمشدر كه * ايها الشاكر الزيادة لك وايها الذاكر القربة لك وايها المتوكل انا لك وانا حسبك (نظم)

كافى يم بدهم ترا من جمله خير ‖ بى سبب بى واسطه يارئى غير
كافى يم بى نان ترا سيرى دهم ‖ بى سپاه ولشكرت ميرى دهم
كافى يم بى دارويت درمان كنم ‖ كوررا وچاه راميدان كنم

متوكل خلق ايچنده غريبدر وحق تعالى يه قريبدر متوكلك حالى قبضهٔ قدرتده ميتك حالى كبيدر يد غاسلده توكل حقه اعتماد ايله متانت بولمقدر وسلطان واعدادن امين اولمقدر متوكل طفل كبيدر كه بركسه دن استمداد ايتمز انجق والده سن بيلور كذلك متوكل هر حالنده مولاسنه متوجه وراجع اولور توكل نفسى تواضعله خاك وقلبى ماسوادن پاك ايتمكدر توكل قطع اسباب وايثار رب الاربابدر توكل هر نسنه يى حقدن بولمقدر واندن استعانت قيلمقدر توكل ترك هوادر ونفى ماسوادر توكل برنوردر كه قلبى معمور وماسوادن دور وحضور ايله مسرور ايدر توكل جمله دن اعراض ايتمكدر وجمله نك صاحبنه كتمكدر توكل حريته يتمكدر وكوكلدن ماسوايى محو ايتمكدر توكل ترك اختيار وتفويض وترك اعتراضدر توكل نفس دنيه يى طرح ايدوب حقه رجوع ايله كتمكدر توكل دست اموالدن وقلب آمالدن فارغ اولمقدر وهر حالده حضور حقى بولمقدر متوكل هر فعلى حقدن بيلمشدر وعندنده مدح وذم وسرور وغم وعز وهوان وربح وزيان جمله يكسان اولمشدر انكچون حدتلرى قويوب شدتلره تحمل قيلمشدر وبر كامل ديمشدر كه توكل حالدر قال دكلدر (شعر) توكلنا على رب السماء (وسلمنا لاسباب القضاء وافنية الملوك محجبات * وباب الله مفتوح الفناء * توكل ابتدا اعتماددر بعده تفويضدر بعده تسليمدر بعده رضادر وحضرت شيخ اسماعيل رحمة الله عليه بو حقى اوغلونه بيورمشدر كه ملا ابراهيم توكل على الله وفوض امرك الى الله كيف ما يفعل الله هو الاحسن هو المبلى والمعين وهو ارحم الراحمين (نظم)

كيمدر اوكيم رأيكه ويرمز رضا ‖ كيمدر اوكيم اولميه مست لقا
كيمدر اوكيم قلبى يدكده دكل ‖ كيمدر اوكيم جاننى ويرمز سكا
كيمدر اوكيم تربيتكده دكل ‖ كيمدر اوكيم بولمدى سندن نوا
ايكى جهاندر سكا چون ايكى يد ‖ يدنه ويرر اولمسه سندن سخا
غافل اولان جور صانور خلقدن ‖ خلق ايسه دستكده مثال عصا
جمله عصاسندن الور جنبشى ‖ سندن ايرر جمله يه درد ودوا

خواجه

خواجه ويرر زحمتى كيمدر اغاج ‖ كيمدر اوكيم اولميه بند قضا
پس چبوغك ديشلين ايت خويليدر ‖ اكلمدى كندويه ضربك جزا
حقى نزاع ايتمه قدرله همان ‖ محنت درد وغمه دى مرحبا

نوع ثالث) حق تعالى يه توكل رزق امرنده هم اهم والزم اولديغن بيلدير (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردر كه حق تعالى يه رزق امرنده وسائر حاجتلرده توكل ايتمك جمله يه ايكى امر ايچون واجب ولازمدر اما اولكى امر عبادت وحضور ايچون تفرغدر زيرا كه حقه توكل ايتمين تحصيل رزق وحاجات ايله عبادات وحضوردن مشغول ودور اولور واول اشتغال انك يا ظاهريله ويا باطنيله بولنور اما اشتغال ظاهرى عامهٔ راغبين امثالى طلب وتجارتله وكسب يد خدمتله اولور واما اشتغال باطنى دنيايه قلبنى متعلق اولان زاهدين امثالى آرزوى نفس ايله وفكر قلب ايله وتدبير عقلله اولور حال بوكيم عبادت وحضور اولمز الا كه فراغ جسم ايله وخلو بالله حصوله كلور وفراغ جسم وخلو بال ايسه انجق متوكلين زمره سنه ميسر اولور اما عابده متعلق ضعيف اول معلفنده مشدود اولان دواب امثالى وثقبه سنده محبوس اولان دجاج اشباهى ابدا تحير وترددله محنت ومشقت بيننده قالوب صاحبندن اعتياد ايلديكى وظايفه منتظر اولمشدر وبو وسوسه لر كشمكشندن منفك اولميوب اول عذاب روحانيله عمرى نهايت بولمشدر وقصد امور شريفه دن نفسى تقاعد ايدوب همتى منقطع اولمشدر وعبادات ومعارف امثالى امور شريفه نيلندن محروم قالمشدر واما عابد متوكل متين جمله علايقدن قلبنى قطع ايدوب توكل تامى كندويه سرمايهٔ سعادت قيلمشدر پس فارغ وازاد اولوب دولت عبادت وحضورى بولمشدر وامور عظام اولان علوم وعرفان امثالى كمالاتى كسبه موفق اولمشدر نته كيم حديث شريفده كلمشدر كه هر كيمك كه ناسدن غنى اولمق مرادى اولور اول كندى يدنده بولناندن زياده يد اللهده اولان رزقنه اعتبار واعتماد ايلسونكه غنا بولور وبر كامل ديمشدر كه حق تعالى يه صدق ايله توكل ايدن متوكله ملوك وامرا ايله محتاج اولوب كله وانك مولاسى غنى حميد ايكن اول غيره نيجه محتاج اوله حق تعالى عبادى ارزاقنى ضامن اولمشدر وجمله يه توكلى فرض عين قيلمشدر وبر متوكله ديمشلر كه نره دن تعيش ايدرسن اول جواب ايتمشدر كه بر بللو يردن دكلدر زيرا كه اكر تعيينم مكان معينده اولسه ايدى شمديه دك نهايت بولمشدى * ولله خزائن السموات والارض) ايت كريمه سن اوقومشدر وبر متوكله ديمشلر كه سن بونجه صحرالرى بى زاد وراحله نيجه قطع ايده بيلورسن اول جواب ايتمشدر كه بنم زادم درت نسنه در اولا بودر كه ايكى جهانى مملكة الله كورورم ثانيا بودر كه جميع خلقى عبيد وعيال الله كورورم ثالثا جميع ارزاق واسبابى يد اللهده كورورم رابعا قضاء اللهى جميع خلقنه ارض وسماسنده نافذ كورورم صادق اوكيم ديمشدر (شعر) ارى الزهاد فى روح وراحه قلوبهم عن الدنيا مراحه * اذا ابصرتهم ابصرت قوما * ملوك الارض شيمتهم سماحه * واما امر ثانى كه متوكله رزقى خصوصنده اقتضا ايدر اول بودر كه ترك توكل جرم كبير وخطر عظيمدر زيرا كه حق تعالى خلق ايله رزقى مقارن ايلديكن طيورمشدر نته كيم قرآن عظيمنده (خلقكم ثم رزقكم) بيورمشدر پس بو معنى دلالت ايدر كه رزق ويرمك خلق ايتمك كبى حق تعاليدندر غيريدن دكلدر بعده وعده ايله اكتفا ايتميوب ضامن اولديغن طيورمشدر نته كيم كندى كتاب كريمنده (وما من دابة فى الارض الا على الله رزقها) بيورمشدر بعده ضمان ايله اكتفا ايتميوب قسم ايدوب * فورب السماء والارض انه لحق مثل ما انكم تنطقون * بيورمشدر بعده بو جمله ايله اكتفا ايتميوب توكل ايله امر وتأكيد ايدوب تاركن انذار ايلمشدر * وتوكل على الحى الذى لا يموت) وعلى الله فتوكلوا ان كنتم مؤمنين * بيورمشدر كيمكه حق تعالينك كلام قديمنه اعتبار ووعديله اكتفا ايتميوب ضمانيله مطمئن اولمديسه وقسمنه قناعت ايلميوب امر وتأكيد ايله لا ابالى اولوب اعتماد كلى قيلمديسه انك حالى نه مشكل اوله جقدر ونه محنتلر چكوب نه بلالر بوله جقدر والله بو بر مصيبت عظمادر كه بوندن غافلك قلبى اعمادر اويس قرنى رحمة الله عليه حضرتلرى بر دوستنه ديمشدر كه اكر حق تعالى يه عبادت اهل ارض وسما قدر عبادت قيلسك انى سندن قبول ايتمز تا كيم كندويى تصديق ايتمدكجه دينلمشدر كه انى تصديق ايتمك نيجه در جواب ايتمشدر كه حق تعالى رزقك امرنده تكفل ايلديكنه اعتماد ايدوب قالب وقلبكى انك عبادت وحضوريچون

فارغ وآزاد ایله که انی تصدیق ایتمش اوله سن وهرم ابن حبان اویس قرنی رحمة الله علیه حضرتلرینه دیمشدرکه بکانه مکانی امر ایدر سنکه انده اقامت ایده یم اول دخی مبارك یدیله شام شریف سمتنه اشارت ایلدکده هرم دیمشدرکه شامده معیشتم نه جهتله اوله جقدر پس حضرت اویس انك بو سوزندن تعجب قیلمشدر ودیمشدرکه حیف اولمش بو کوکلره کیم شك وشبهه ایله مختلط اولمشدر وبونلره موعظه تأثیر ایتمزکه ظلمت ریب ایچنده قالمشدر اما اول کوکل که نور یقین ایله طولمشدر اول مسبب الاسبابه جمیع امورنده وهر حالنده توکل قیلمشدر وتفویض ایله راحت بولمشدر (نظم)

اکرچه خوابنا کزدولت بیدارمز سنسن
بزی بی کار وکسب ایتدك روان دینارمز سنسن

دکانی عاشقك بیلمزکه سن سن کان دکانی
نه حاجت سیر بازار جهان بازارمز سنسن

بزم جانبخشمزسن اول سببدن کوکلمز خوشدر
انکیچون بویله سرمستزکه هم سردارمز سنسن

غدامزدر شکر طوطی کبی چون کان سکرسن
چو بلبل ایلرز فریاد کیم کلزارمز سنسن

انکیچون کلشن اولدق کیم قلوبی نوبهار ایتدك
سنکله سینه روشندرکه هم دلدارمز سنسن

سنك بحرکده سیار زچو کشتی بیسر وپایز
سکون وجنبش ورفتار وهم کفتارمز سنسن

کهی حقی کمان ایلرکه بزدندر قوایشلر
بو هم سندن کلورکیم پردهٔ پندارمز سنسن

نوع رابع) توکل تامك حد وحقیقتن ووجوبی حکمتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه لفظ توکل وکالتدن تفعل بابنه منقول توکلدر پس برکسه یه توکل ایتمك انی اول وکیل منزله سنده اتخاذ ایتمکدرکه امریله قائم واصلاحنی ضامن اوله ومؤکلدن بی تکلیف واهتمام امورینك عهده سندن کله اما حد توکلده بعضیلری دیمشدرکه توکل قلبك ماسوادن یأسیله حقه اتکالیدر وبعضیلری دیمشلردرکه توکل قلبی مصالح مواضعنده حقك غیریسنه تعلیق ایتمیوب انکله حفظ ایتمکدر وبعضیلری دیمشلردرکه توکل ترك تعلیقدر وتعلیق ایسه قوام بنیتی غیر حقدن بیلمکدر وبر کامل دیمشدرکه توکل اودرکه قوام بنیتك وسد خللك وکفایت امرك نه برکسه دن ونه برنسنه دن اولمیوب انجق حقدن اولدیغنده قلبك متوطن ومطمئن اولور بعده حق تعالی دیلرسه برکسه یی یا برنسنه یی سکا سبب ایلر واکر دیلرسه اسباب ووسایطسز قدرتیله سکا کفایت ایلر پس بونی بویله بیلوب قلبکله تیقن قیلسك وجمیع مخلوقات وهر سببدن بالکلیه منقطع اولسك ومؤثر حقیقی انجق حق تعالی یی بولسك کمال توکله نائل اولمش اولورسن وعارف بالله اولوب انکله قالورسن وتوکلك حصنی وباعثی ذکر مدامدر وحصننك حصنی حق تعالینك علم وقدرتنده جلال وکمالن وسهو وعجزدن براءت ونزاهتن تفکر وتذکر تمامدر وبو ذکر مدام وفکر تمام ایله اهتمام رزق امرنده باعث توکل تامدر اما ارزاق عباد انواع اربعه ایله منعوتدرکه رزق مضمون ورزق مقسوم ورزق مملوك ورزق موعوددر اما رزق مضمون اودرکه قوای بنیه وغذای جسم اب وکلدرکه اسباب سائره دکلدر وحق تعالی رزقك بونوعنه ضامندر وتوکل ایسه انجق بو رزق مضمونك مقابلنده واجبدرکه وجوب دلیل عقل وشرع ایله ثابتدر زیرا که حق تعالی کندی طاعت وخدمتن ابدانمزله بزه تکلیف قیلمشدر وتکلیفاتی اداقیلنمق ایچون ابدانمزك خللی سد اولنه جق رزقه ضامن اولمشدر وضمان ارزاق عبادانك حکمتنده امور ثلثه ایچون وجوب مرتبه سن بولمشدر اما امر اول بودرکه حق تعالی مولادر وبزاکا عبیدز پس مقتضای حکمت مولی کفاف مؤنت عبیدی ویرمکدر وعبده لازم اولان مولاسی خدمتن کورمکدر واما امر ثانی بودرکه حق تعالی عبادن محتاج ارزاق ایلمشدر وطلبیچون انلره یول ویرممشدر زیرا که انلره ارزاقی نه اولدیغن وندن ونره دن ونه وقت اولدیغن بیلدرممشدر تا کیم انلر انی عینیله برنده وقتیله طلب ایدوب بوله لر پس مقتضای حکمت انلره ارزاقن ایصال ایتمکدر واما امر ثالث بودرکه حق تعالی عبادینه تکلیف خدمت قیلمشدر حال بوکیم طلب رزق امر اولنان خدمتدن شغل شاغل اولمشدر پس مقتضای حکمت انلرك رزق امرینی ضامن اولمقدر تا کیم مأمور اولدقلری خدمت ایچون خالی قالوب مهیا وله لر وحق تعالی یه برنسنه واجب دکلدر انجق مقتضای حکمتیله بو رزق معلومه متکفلدر واما رزق مقسوم اودرکه حق تعالی انی عبادینه قسمت ایدوب لوح محفوظه یازمشدر وبو رزق مقسومی هرکس مقدار

مقدریله

مقدریله ووقت موقتیله اکل وشرب ولبس ایدرکه اول کتابتدن نه ازدیاد ونه نقصان بولور ونه متقدم ونه متأخر اولور نته کیم حدیث شریفده * الرزق مقسوم ومفروغ عنه لیس تقوی تقی یزائده ولا فجور فاجر ینا قصه * وارد اولمشدر واما رزق مملوك اودرکه حق تعالی انی عبادینه تملیك ایتمشدر پس برکسه اموال دنیادن برنسنه یه مالك اوله مز الا که تقدیر وکتابت حسبنجه مالك اوله بیلور نته کیم حق تعالی کتاب کریمنده * وانفقوا مما رزقناکم بیورمشدر بو رزق مملوکی طیورمشدر واما رزق موعود اودرکه حق تعالی انی متقی اولان عبادینه حلالدن زحمتسز تقوی شرطیله ویرمکی وعده ایلمشدر نته کیم کلام شریفنده * ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث لا یحتسب) بیورمشدر بو رزق موعودی بزه طیورمشدر وارزاقك انواع اربعه سی بونلردرکه بیلنمشدر اما غذا وقوام اولان رزق مضمون معلومی طلب ممکن دکلدر زیرا که اول حیات وموت ومرض کبی حق تعالینك مخلوقاتنه اولان افعالندندر عبدانی تحصیل ودفع ایتمکه قادر دکلدر واما سببلردن اولان رزق مقسومی طلب عبده لازم اولمز زیرا که عبدك اکا احتیاجی قالمز انجق رزق معلومدرکه عبد اکا محتاجدر لیکن اول رزق حقدندرکه انك ضماننده در وحق تعالی رزق معلومی ضمان مطلق ایله ضامندرکه کسب وطلب شرطیله مقید دکلدر زیرا که انبیا واولیا حق تعالی یه توکل ایدوب سعادته یتمشلردر وهیچ برحالده بر رزقی برجهتله طلب ایتمیوب عبادت وحضوریچون تجرد ایتمشلردر حال بوکیم انلر خطا ایتمیوب طریق حقه کتمشلردر پس رزقی طلب ایتمك واسبابی تحصیلنه کتمك عبده لازم کلمز ورزق ایسه طلبله زیاده اولمز وترك طلبله نقصان بولمز زیرا که لوح محفوظده مکتوب ومقدردر وموصوف وموقتدرکه بویله یازیلان بوزلمز وحکم حق تبدیل وتغییر اولمز نته کیم حدیث شریفده کلمشدرکه حق تعالی درت نسنه دن فارغ اولمشدر یعنی خلق وخلق ورزق واجلدرکه انلر رحم مادردن هر نیجه کلمشدر بی تبدیل وتحویل وبی تغییر وتأخیر اومنوال اوزره قالمشدر پس بو اصول اربعه یی تفکر وتذکر ایدن تارك اسباب ارزاق اولمشدر وفراغ ظاهر وباطنله حضور وانس رزاق بولمشدر ونهایتسز دولته نائل اولمشدر وماسوادن راحت قالمشدر (نظم)

خدادر مانع ومعطی فلکله کار وبارم یوق
کوکل مرأت صافیدر جهاندن برغبارم یوق

بلند وپست عالمدن غنیدر همت طبعم
که اندوه سما وارض ودردر وزکارم یوق

کوکل کیم باب مولادر یوغ اندن طشره برشغلم
انك عشقیدر انجق دلده برغیری نکارم یوق

تجرددر لباسم فقردر فخرم بو عشق ایچره
لباس جسمه اول یوزدن بنم هیچ اعتبارم یوق

هیولی صورتن قویدمکه ایردم لب معنایه
هیولادن بو صورتدر مجرد پرده دارم یوق

انانیتله خور اولمشکن ایردی عشقدن عزت
کوکل ملکنده سلطان اولدم اصلا اعتذارم یوق

علو همت عشقی بولوب دل کچدی افلاکی
ادای عزت ولذات عشقی اقتدارم یوق

درون دلده برعشق خدادر یار غارم کیم
ایکی عالمده هم اندن جدا بر یار غارم یوق

جهان جای قرار اولمزا کادل ویرمم ای حقی
فدای عشقدر جانم بران انسز قرارم یوق

نوع خامس) توکل تامك تأثیرات وکراماتن واهل توکلك بعض حکایاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب عبده عارض اولوب انی حضور مولادن مشغول ایدن عوارضی اندن کف ودفع ایتمك امر لازمدر تا کیم قلب انلرله حضور مقلبدن مهجور اولمیوب انسیله مسرور اوله وعوارض مذکوره درت نوعه منحصردر اما اولکی عارض رزق امریدر وانی طلبده اهتمامدر وانك کفایتی انجق توکل تامدر واما ایکنجی عارض اخطار ومخافاتدر وانلری ارادت وارتکابدر وانك کفایتی انجق تفویض ایله در واما اوچنجی عارض شدائد ومصائبدر وانك کفایتی انجق صبر ایله حاصلدر واما دردنجی عارض قضا وقدردر وانواع ورودندن کلن کدردر وانك کفایتی انجق رضاده مقرردر پس رزق امرنده توکل ایدوب خطرلرده تفویض قیلان وشدتلره صبر ایدوب قضایه راضی اولان عبدك قلبی صافی اولوب حضور انسی بولور وعارف وکامل اولوب هر مرادن آلور وبو عوارض اربعه نك کفایت وعلاجی اولان اصول اربعه که توکل وتفویض وصبر ورضادر بونلرك هر بری کندی فصلنده مفصلدر اکرچه عوارض مذکوره نك هر بریسی قلبه نیجه شغل شاغل آجل

وعاجلدر وانی حضور حقدن انافانامانع وقاطعدر لکن جمله نك اعظم واغلظی رزق امری بولنمشدر وانك تدبیر وتدارکی بیلنمشدر زیرا که رزق امری عامهٔ ناسه بر بلیهٔ کبرادر که اندن بدنلری زحمتده وجانلری مشقتده قالمشدر وکوکللری ملول وعقللری مشغول اولمشدر وانك تدبیر وتدارکنده هملری عسیر وغملری کثیر اولمشدر وفکرلری تارمار وعمرلری بی بارودار دنیا باشلرینه طار اولمشدر ونیجه لر ناچار اولوب کسب وکار ایچون خدمت باب پروردکاری قویوب ابواب اهل دنیایه کیدوب خدمتکار اولمشدر وحر وآزاد ایکن کندی کبی عاجز قوللره عبد مملوك اولوب انواع تذلل وتملقله زار وبیزار اولمشدر پس دنیاده سجن طبیعتده نالان وظلمت غفلتده سرکردان اولوب هزاران تعب ونصبلرله پریشان روزکار اولمشدر بعده مولایه رجوع ایلدکده خائب وخاسر وپشیمان اولوب کثیر الاوزار وسزاوار نار اولمشدر (قطعه) اختلاط عوام پرکدرست * منقطع باش تاندانندت * این همه جد وجهد حاجت نیست * انچه روزیست می رسانندت * اما اولوالابصار اولان اخیار وارباب همت اولان احرار اسباب ارضه باقیوب طریق سمایه اعتبار ایتمشلردر ورب الاربابه اعتصام ایدوب کمال توکله یتمشلردر پس انلر خلایقله تکثیر علایق ایتمیوب تجرد وعزلت اختیار ایتمشلردر وکار وکسبی قویوب کوکلدن ایچری کتمشلردر وناس ونفسندن کچوب محبت شرابن ایچوب مقام حضوره یتمشلردر نقل اولنمشدر که احراردن بر متوکل دیمشدر که بادیه ده منفرد سیر وسفر ایدرکن نفسم بکا وسوسه ایلدی ودیدیکم سن بویله مجرد سن وبو بر صحرای بیپایاندر بونده نه عمارت وارونه بر دیار پس نفسمی تأدیب ایچون عزم ایلدمکه ناسدن تباعد ایچون طریق جاده ایله کتمیم واغزیمه یاغ ایله بال وضع اولنمدقچه بر نسنه تناول ایتمیم اندن بادیه ده وافر کتدم برده انی کوردمکه بر قافله یولدن شاشمش اوغورومه کاورلر بن انلری کوردکده کندیمی ارضه القا ایتدم وبنی کورمسونلر دیوارقه اوزرینه یاتدم چونکه حق تعالی انلری بکا طوغری کوندردی پس بن اغماض عین ایتدم انلر بکا یقین کلوب بری برینه دیدیلرکه بو بر یولجیدرکه آجلقدن عقلی کتمشدر یاغ وبال کتورکز اغزینه اقیده لم تا کیم افاقت بوله وبن فم واسنانمی محکم طوتدم بر بچاق کتوردیلر اغزیمی اچارکن بن ضحك ایدوب اغزیمی اچدیم چونکه انلر بنی بویله کوردیلرسن مجنونمیسن دیدیلر پس بن ربمه حمد وشکر ایلدم ونفسمله اولان ماجرایی انلره سویلدم سبحان الرزاق الکریم وبر کامل دیمشدرکه بر سفرمده متجرد ایدم بر بلده کنارنده بر مسجده نزول ایتدم نفسم بکا وسوسه ایلدیکه بو مسجد ناسدن بعیددر وسنکله افطار ایده جك زاد یوقدر اویله بر جامعه وارکه بین الناس اولوب انك جماعتی سنی کوروب کفایتکله قائم اوله لر پس نفسمی تأدیب ایدوب عهد ایلدمکه بن بو کیجه اکلنمم الا بو مسجد ایچنده اکلنورم وبر نسنه اکل ایتمم الا که حلوایرم وانی دخی لقمه بلقمه اغزیمه وضع اولنمدقچه تناول ایتمم چونکه اکلمی بو شروطه تعلیق ایدوب باب مسجدی بعد المغرب تغلیق ایلدم پس بعد العشاء بریسی دق باب ایلدی مقید اولمدم وقتا که دق کثیر ایلدی بن دخی فتح باب ایلدم کوردمکه بر عجوزه والنده بر شمعه وبیله سنجه بر شاب ایچری مسجده کلوب بکا دعا وثنا قیلوب اوکومه بر طبق حلوا قویدی ودیدیکه بو خسته جوان بنم اوغلومدر نیجه ایام اکل وشرب ایلمیوب وبر کلام سویلمیوب بیخود یاتورکن بو کیجه کوزن اچوب انا حلوا استرم دیدی پس بن شکر ایده رك بو حلوایی طبخ ایدنجیه دك آرمزده بر سوز کچدی خسته اوغلوم اند ایچدیکه بو حلوایی بنمله بیله بر غریب یمدکچه بن یمم همان قولتغنه کیردم النه عصا ویردم ودیدمکه مسجده کیده لم انده بر غریب ادم کورمشدم انکله بونی اکل ایده لم تا کیم یمینکده حانث اولمیه سن نیده لم شکرکه کله بلدك وسنی بونده بولدق پس اول عجوزه بکا بیوردیوب حلوادن بر لقمه بنم اغزیمه وبر لقمه اوغلی اغزینه ویرمشدر تا کیم ایکمزه بیله غنا کلمشدر اندن انلر کیدوب نفسم تعجبده قالمشدر وربمك رزاق اولدیغن یقینا بیلمشدر وناسی اونودوب رب الناسه توکل قیلمشدر وانس وحضورنی بولمشدر وانکله مطمئن اولمشدر واهل توکل تحقیقا بو ایکی قصه دن نیجه یوز حصه المشدر (نظم)

ای نوین نسخهٔ مجموعهٔ راز	غنچه باغچهٔ ناز ونیاز	ایلمه کمسه یه عرض حاجت
اولمه خمکشتهٔ بار منت	دهنك خواهش ایچون ایلمه باز	اولمه آلوده لب حرف نیاز

صاحب

صاحب حرص وطمع رسوادر	کیمیای شرف استغنادر	اولکه مقسوم دکل کیرمز اله
اولکه مقسومك اوله کتمز ایله	عالی ایت قیمتکی خوار اولمه	کوردیکن شیئه طلبکار اولمه
عبد دستنده نه وارکه استیه سن	انی یابونی بکا ویردیه سن	اوده محتاج عطای حقدر
بستهٔ موهبهٔ مطلقدر	عاجزك لطف ایده جك حالمی وار	سکا بخش ایلیه جك مالمی وار
لطف حق هرکسه بی منتدر	دست عبد آره ده بر آلتدر	ترك اسباب دکل کرچه صواب
بی مسبب نیه یارار اسباب	صانمه ارزاقکی محتاج طلب	چکمه بیهوده یره رنج وتعب
اول عطایا سنه حقك واثق	اولدی رزقك سکا سندن عاشق	

نوع سادس) کمال توکل رزق امرنده هم جمله یه اهم والزم اولدیغن درت نکته ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه رزق امرنده درت نکته یی تأمل وتذکر ایدوب مضامننجه عامل اولورسه اول کمسه کندی رزقی خصوصنده قلبنه عارض اولان هموم وغمومك جمله سندن فارغ وآزاد اولور وتوکل تام ایله خرم ودلشاد اولور اما اولکی نکته بودرکه بر کره فکر ایده سنکه حق تعالی کندی کتابنده ارزاق جمیع مخلوقاتی ضامن اولمغله البته سنك دخی رزقکی ضامن اولوب سکا دخی رزق ایله تکفل ایتمشدر پس نه دیرسن اکر ملوك دنیادن بری سکا وعده ایلسه که بو کیجه بنم مسافرمسن وسکا عشا اطعام ایده رمسن اکا نه شکل حسن ظن ایدرسنکه اول ملك صادقدر خلف وعد ایتمز بلکه بر اهل سوقك صاحب جودی ویاخود بر مالدار یهودی بر معقول آدم حضورنده سنی دعوت ایلسه سن انك وعده سنه اعتماد ایدوب دعوتنه اجابت قیلمزمیسن واول کیجه نك عشاسی فکرندن انك وعده سیله مطمئن اولمزمیسن امدی بونه حالتدرکه جواد کریم اولان رب العالمین حضرتلری کندی کلامنده عظمت شانیله سکا رزقکله تکفل ایدوب ضامن اولمش ایکن وسکا وعده ایدوب قسم قیلمشکن سن انك تکفل وضمانته اعتماد ایتمیوب سکونت بولمزسن ووعده سن تصدیق ایدوب قسمیله مطمئن اولمزسن وانك بونجه لطف وانعامنه وانواع تربیت واکرامنه بر نظر قیلمزسن بلکه اهتمام نفس ایله قلبك مضطرب اولوب رزقك فکرندن خالی قالمزسن پس بو بر مصیبت عظمادر اکر بیلورسن وبر فضیحت کبرادر اکر مطلع اولورسن نته کیم بو معنایی حضرت علی کرم الله وجهه ایکی بیت ایله ادا بیورمشدر (قطعه) اتطلب رزق الله من عند غیره * وتصبح من خوف العواقب آمنا * وترضی بصراف وان کان مشرکا * ضمینا ولا ترضی بربك ضامنا) امدی بو اجلدن بو امرك عاقبتی شك وشبهه یه منجر اولوب صاحبندن عرفان وایمان سلب اولنمقدن خوف اولنور زیرا که حق تعالی نظم کریمنده (وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین) بیورمشدر واما ایکنجی نکته بودرکه رزق مقسوم تبدیل وتحویل اولمز ایکن ولوح محفوظه یازیلان بوزلمز ایکن اکر سن قسمتی انکار ایدرسن ویا بوزلمه سنی جائز کوررسن نعوذ بالله ضلالته یوررسن واکر قسمة الله حق اولدیغن وتغییر بولمدیغن یقینا بیلورسن پس اهتمام ایله طلب ایتمکده ایکی عالمده ذل وهوان وشدت وخسراندن غیری نه فائده بولورسن نته کیم حدیث شریفدن خبر الورسنکه حب ونوی ظهرنده یازلمشدرکه فلان اوغلی فلانك رزقیدر انکیچون اهل توکل عزتله رزقن الور واهل حرص اولان ذلیل اولور زیرا که حرص ایله رزق نه زیاده اولور ونه نقصان بولور چونکه رزق مقسوم سکا عاشق وملازمدر پس رزقکی عزتله آل تذلل نه لازمدر واما اوچنجی نکته بودرکه بیلورسنکه رزق انجق تعیش وحیات ایچوندر ورزق ایله حیات انعام خدای بیچوندر وابدا ایکیسی بری بریله مقروندر پس نته کیم حیات عبد الله تعالینك خزائن غیبنده وانك یدنده در کذلك رزق انك عندنده در دیلرسه اعطا ایدر ودیلرسه منع ایدر اول عبددن غائبدر مولاسی نیجه دیلرسه اویله تدبیر ایدر پس نه شکل قولسن که تدبیر مولا ایله ساکن دکلسن واما دردنجی نکته بودرکه حق تعالی عبدك رزقنی ضامندر حال بو کیم ضامن دکلدر الا که غدا وتربیت وقوام وعدت اولان رزقی ضامندر اما طعام وشراب امثالی اسباب اول قولکه مولاسیچون تجرد ایدوب اکا متوکل اولور کاه اولورکه حق تعالی اول قولندن اویله سببلری حبس ایدوب اکا کندی عندندن قوت وقدرت ویرر واول قول سببلر حبسندن مضطرب ومتألم اولمز بلکه مسبب انسیله مطمئن ومتلذذ اولور زیرا که اول حقیقت امری بیلورکه ضمان حق قوام بنیه

ایچوندر وحقه رزق امر نده توکل انچق بومعناده درکه قوام بنیه دروحق تعالیدن معنای مذکوردہ منتظر بولنسان متوکله بی شبهه قوت وامدادایریشورتاکیم عمراولدقچه ادای خدمت مولایه قدرتی اوله ورزق امر نده مقصود اولان بودرکه قوای بنیه سی اخر عمرده دلک قاله وحق تعالینک قدرتی کاملدروهرمرادینه شاملدر دیلرسه عبدینک بنیه سنه اکل وشرب ایله غذاویرر ودیلرسه ملائکه امثالی تسبیح وتهلیل ایله قوت ویرر ومطلوب اولان ایسه عبادت ایچون قوام وقوتدر یوخسه اکل وشرب شهوت دکلدر پس بوتقدیرجه سببلره هیچ اعتباراولنمز وبومعنادندرکه زهاد وعبادلیالی وایامی جوع ایله طی ایتمکه واسفار بعیده یه کتمکه قوت بولمشدر حتی کیمی اون کون وکیمی یکرمی کون وکیمی برای وکیمی ایکی ای برنسنه تناول ایتمیوب ینه حالی وقوتی اوزره قالمشدروحق تعالی نتهکیم ابراهیم ادهمه طینی وبعضسنه رملی غذا قیلمشدر ونیچه مریضی کوررسنکه نیچه ایام اصلا برنسنه یمیز ایکن حیاتده قالمشدرومریض ایسه هرحالده صحیحدن ارق واضعف اولمشدراما جوعندن هلاک اولنلک موتی انلک اجل مسماسیدرکه کلمشدرنتهکیم شبع وامتلادن هلاک اولنلک وعده سی طولمشدرابوسعید خدری رضی الله تعالی عنه دیمشدرکه حق تعالی ایله حالم اولیه درکه بکاهراوچ گونده برکره اطعام ایدربوحال اوزره بادیه ده سیر ایتدم وتمام اوچ گون کتدم اصلا برنسنه اکل ایتمدیکمدن دردنجی گون نفسمده ضعف بولدم همان مکانمده جالس اولوب قالدم اول حالمده هاتفدن برندا کلدیکم یا اباسعید سبحی دیلرسن قوتمی دیلرسن دیدمکه دیلم الاکه قوت دیلرم همان اولدمده قوت بولوب قائم اولدم واون ایکی گون انده اقامت قیلدم اکل ایده جک برنسنه بولمدم وجوعدن هرگز متألم اولمدم دیمش قسم ایتمشدر پس برکسه کوررسه که سببلرکندوسندن محتجب اولمشدر ونفسنده توکل تام رسوخ واستحکام بولمشدر اول تیقن ایلسونکه حق تعالی اکا کندی عندندن قوت وقدرتله مدد وعنایت قیلمشدر وقطعا مضطرب اولمیوب چوق شکر ایلسونکه حقدن لطف ورحمت وانس وکرامت بولمشدر زیراکه حق تعالی اول عبدندن مؤنت مشقتن رفع ایدوب اکا معاونت سعادتن کرم قیلمشدر واندن واسطه وشغلی دفع ایدوب مقصوداصل اولان مجلس حضوریته المشدروانک حالنی ملکلرحالنه تشبیه ایدوب بهائم وعامه حالندن اعلایه صالمشدروانکچون علایق عادانی خرق ایدوب انی عجایب قدرتنه مطلع قیلمشدر پس توکل تام ایله بودولته نائل اولان ربح عظیم بولمشدر ورزق کثیرایله مغتنم اولمشدر بلکه نفس ریسن بیلمشدر

(نظم)

عالم ایجنده عیان وپنهان	کاور البته سکا قسمت اولان	کشینک کیجه وکوندزطلبی
اوله مز رزق کثیرلک سببی	رزقنه قانع اولان اهل مزاق	اولیسر مظهر اسم رزاق
سنی یوقدن وارایدن اج ایتمز	غیری قاپوله محتاج ایتمز	یوری وارحقه توکل ایله
حالکا صبر و تحمل ایله	کنج کاشانه ده راحت خوشدر	دادهٔ حقه قناعت خوشدر
بیلور احوالکی رزاق حکیم	رزقکی وقت ایله ایلر تسلیم	ماله موقوف دکل ارزاقلک
غیری بوزدن یتورر رزاقلک	چشمکی خاطریکی ایله غنی	کرم ایت اوله کداچشم دنی
چکمه هیچ کرسنه لکدن خشیت	قولن اج قورمی ولی نعمت	بزی ای حی خدای متعال
رزق ایچون قیله پریسان احوال	ذکرکی دلده غدای روح ایت	جانده حکمت قیوسن مفتوح ایت

(نوع سابع) توکل تاسک تحصیل نظامک واهلنک راحت مدامک بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه توکل حق تعالی یه اعتماد ایتمکدر پس هرکیمکه یقین ایله دنیا وآخرتی ملک خدا بیلورووجمیع اشیانی انک یدقدرتنده بولور وجمله خلقی کندی کبی مسکین وعاجز کورور وبیلورکه جمله نک رزقلک حق ویرر تحقیق اول کمسه مقام توکله قدم باصمش اولور وکیمکه شک وشبهه دن خلاص بولمشدر اول کمسه نیچون غم رزقی یرکه حق تعالی کفیل اولمشدر نتهکیم (ومامن دابة فی الارض الاعلی الله رزقها) آیت کریمه سی بومعنایی اثبات قیلمشدروحق تعالی ایکی جهان خیرینی توکلده وضع ایتمشدر پس جمیع امورنده حقه توکل ایدن کمسه ایکی جهان سعادتنه ایتمشدر زیراکه هرنه کیم خیرلیدر حق تعالی انی اکا

ایتمشدرومتوکل هرگز ذخیره جمع ایتمز ویارنکی رزق ایچون هیچ غم چکمز زیراکه اول کندوبی غریق بحرنعمت خالق بولمشدر نته کیم بالق دریایه غرق اولمش قالمشدر وادخار ماء بحردن مستغنی اولمشدر کذلک متوکل جمله دن مستغنی اولوب غنای طبع ایله طولمشدرومتوکلک نفسی تقاضای طعام ایلدکده نفسنه دیرایدیکه رزقلن غمنی یمه وکندیکه زحمت ویرمه زیراکه سن رزقی حیات ایچون طالبسن حال بوکیم رزق وحیات ایکیسی بری برینه مقارندرمادامکه حیات واردرالبته رزقی دخی واردر پس یاشکدن سودای رزقی چقارحق تعالی سنی کندی معرفتیچون خلق ایتمشدرحال بوکیم سنلک فکرلک انی قویوب غم رزقه کتمشدرهمان حقه توکل ایده سن وجمیع امورینکی اکا تفویض ایدوب کیده سن وهر بلاده صبره ایره سن وهر قضایه رضاویره سن تاکیم هرشرده برخیراولدیغن کوره سن (مامن شر جزئی الاویتضمن خیرا کلیا) حدیث شریفی رمزینه ایره سن ومقام توکلده ثابت اولوب طوره سن تاکیم مقام تفویضه واندن مقام صبره واندن مقام رضایه واره سن واندن مقام معرفته واندن مقام محبته ایره سن واندن حکیم الهی اولوب اولیازمره سنه کیره سن ومقربیندن اوله سن (نظم)

هین توکل کن ملرزان پا ودست	* رزق تو برتوز توعاشقترست
اصل روزی ازخدادان هرنفس	روی ازوی جومجواززیدوعمر
* قوت اصلی رافراهش کردهٔ	* روی درقوت مرض آوردهٔ
قوت حیوانی مراورانا سزاست	لیکن ازعلت درین افتاده دل
چون مزاج ادمی کل خوارشد	زردوبدرنک وسقیم وخوارشد
رفت زشتی ازرخش چون شمع تافت	چون جنین بود آدمی خون بدغدا
ازفطام خون غدا این شیرشد	* وز فطام شیرلقمه کیرشد
طالب مطلوب پنهانی شود	پس حیات ماست موقوف نظام

این سببهای جهان پرده است وبس	مستی ازوی جوبجوازنیلک ونخر
قوت اصلی بشر نورخداست	که خوردواوروزوشب زین اب وکل
چون مزاج زشت اوتبدیل یافت	ازتجس پاکی بردمؤمن کدا
وز فطام لقمه لقمانی شود	اندلک اندلک جهد کن تم الکلام

(فصل ثانی) اصول اربعهٔ راه عرفانک ایکنجی اصلی اولان تفویضک فضائل وفوائدن ونتایج وعوایدن سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) فضائل تفویضی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله تفویضی تعلیم وترغیب ایدوب کتاب کریمنده بیورمشدر فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم (وعسی ان تکرهوا شیئا وهو خیرلکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شرلکم والله یعلم وانتم لا تعلمون (قل اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدلک الخیر انک علی کل شئ قدیر (تولج اللیل فی النهار وتولج النهار فی اللیل وتخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی وترزق من تشاء بغیر حساب (لیس لک من الامر شئ قل ان الامر کله لله (ویدع الانسان بالشر دعاءه بالخیر وکان الانسان عجولا (وان یمسسک الله بضر فلا کاشف له الا هو (وان یردک بخیر فلا راد لفضله یصیب به من یشاء من عباده وهو الغفور الرحیم) ولا تقولن لشئ انی فاعل ذلک غدا الا ان یشاء الله (ان الله یفعل ما یرید (وعسی ان تکرهوا شیئا ویجعل الله فیه خیرا کثیرا (والله خیر وابقی وربک یخلق ما یشاء ویختار ما کان لهم الخیرة (ویفعل الله ما یشاء) قل لا املک لنفسی ضرا ولا نفعا الا ما شاء الله (یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب (لا یسئل عما یفعل وهم یسئلون (وله اسلم من فی السموات والارض طوعا وکرها والیه ترجعون (الله خالق کل شئ وهو علی کل شئ وکیل) وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد (ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض ولکن ینزل بقدر ما یشاء انه بعباده خبیر بصیر (وما تشاؤن الا ان یشاء الله ان الله کان علیما حکیما (وما تشاؤن الا ان یشاء الله رب العالمین (وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم کلکم ضال الا من هدیته وکلکم مریض الا من شفیته وکلکم فقیر الا من اغنیته فکونوا لی اکن لکم معینا ونصیرا عبدی انت ترید وانا اریدان لم تسلم لما اریدا تعب نفسک بما تریدثم لا یکون الا ما اریدمن استسلم لقضائی وصبر علی بلائی کتبته صدیقا عندی عبدی لا تطالب منی ان اجعلک فی حال واحدا وادعک علی کیفیة

واحدة فلست بفاعل ذلك لانى خلقتك لتعرفنى بجميع صفاتى فلو اقمتك فى العافية لتعرفنى نافعا وجعلت صفاتى وشئونى وان كنت طالبا فاطلب منى ان اطلعك على اختلاف صفاتى وشئونى وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم دعاسنده بيورمشدركه (اللهم انى اسلمت نفسى اليك ووجهت وجهى اليك وفوضت امرى اليك والجأت ظهرى اليك رغبة ورهبة اليك لا ملجأ ولا منجأ منك الا اليك اللهم لا مانع لما اعطيت ولا معطى لما منعت ولا راد لما قضيت ولا ينفع ذا الجد منك الجد لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد يحيى ويميت بيده الخير وهو على كل شئ قدير واليه المصير ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم وامتنه تفويضى تعليم ايدوب بيورمشدركه جرى ماجرى وجف القلم بما انت ملاق وبيورمشدركه ذروهٔ ايمان ايكى خصلتدر برى حق تعالى يه تسليم در وبرى قضاسنه رضادر وبيورمشدركه مؤمنك افضل خصالى توكل وتفويض وتسليم وصبر ورضادر وبيورمشدركه عبدك ايمانى كامل اولمز تا انده بش خصلت حاصل اولمدقجه برى حق تعالى يه توكلدر وبريسى اكا تفويض اموردر وبرى انك امرينه تسليمدر وبرى انك بلاسنه صبردر وبرى قضاسنه رضادر وبيورمشدركه غمك تدبيرينى قليل ايله كه سكا تقدير اولان سنى بولور واولميان بولمز اولور وبيورمشدركه بش نسنه ايماندندركه هر حالده حق تعالى يه توكلدر وجميع امورى اكا تفويضدر وانك هر امرينه تسليمدر وصدمهٔ اولى عندنده صبردر وانك هر قضاسنه رضادر وبيورمشدركه خيرانده دركه حق تعالى انى اختيار ايدوب وجوده كتورمشدر وبيورمشدركه خيرانده دركه واقع اولمشدر پس تفويض ايدن كمسه راحت وتسليم اولان سلامت اولمشدر وبيورمشدركه سزه لازمدركه عاجزلر عادتيله معتاد اوله سز يعنى تدبير امور ايله يورلميوب تقديره حواله قيله سز وحق تعالينك تدبير وتصرفنه تسليم اوله سز (نظم)

ازتو مقصود ازل تسليم تست	ای مسلمان بايدت تسليم جست)	خرم ان كين عجز وحيرت قوت اوست
دردو عالم خفته اندر ظل دوست	هم دراول عجز خودرا اوبديد	مرد شد دين عجايز را كزيد
عارفان ازدو جهان كاهلترند	زانكه بى شد بار خرمن مى برند	كاهلى را كرده اند ايشان سند
كار ايشانرا چو يزدان ميكند	كاريزد انرا نمى بينند عام	زان نياسايند ازكد صبح وشام
جز توكل جزكه تسليم تمام	درغم وراحت همه مكرست ودام	

(نوع ثانى) تفويض وتسليمك تعريف وحقيقتن وتأثير ومنفعتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه تفويض دنيا امورندن برنسنه اختيار ايتميوب اختيار مولايه تسليم اولمقدر تفويض اعتراضدن اعراضدر وخلقك عيوبندن اغماضدر تفويض نزول قضادن مقدم اولور وتسليم بعد النزول وجوده كلور تفويض معلوم اولميان امرى فاعلنه اعطادر وبو مقدمهٔ رضادر تفويض ترك تدبير اختياردر ونزول قضايه انتظاردر تفويض ترك مراد وانتظار قضادر ودمبدم حقدن كلنه تسليم ورضادر تفويض ترك تدبير وهوادر وهر ايشده حقه التجادر مفوض اودركه كندى نفسندن مايوس اوله وهر حالنده حقه التجا قيله مفوض اودركه حول وقوتندن برى اولور وجميع احكامى حق تعاليدن بيلور وجمله خلقى كندى كبى عاجز بولور وهر امر تدبيرنى ربيسنه ويرر مفوض قلبنده سكونت بولور واضطراب دعوادن ازاد اولور تفويض بدنده تسليم وكوكلده اعتماد وجانده رضادر تفويض شدت ونعمتده خلقدن اعراض وحقه رجوعدر تفويضك علامتى اوچدركه بريسى تدبيرى تقديره ويروب سكونت بولمقدر وبرى ارادت واختيارى تدبير مولايه ويروب معطل قالمقدر وبرى ساعت بساعت قضايه مترقب اولمقدر حقا كه قدر نازل اولدقده حذر باطل اولور ونزول قدر حذرى سبقت ايدر امور تقدير ايله در تدبير ايله دكلدر چونكه مرادك وجوده كلمز پس موجودى مراد ايله چونكه مراد حاصل اولمز پس هر نيجه اولورسن اول اولدم اوله سيه سويله چونكه قضاى مبرم رد اولمز پس حذر فائده قيلمز (بيت) مراد حقه مطابق كلور جميع امور مراد ترك ايت وطرح اول كوكلدن ايله حضور) اما تفويض ثمرهٔ توفيق وكرامتدر ومورث راحت وسلامتدر كيمكه امورنى حق تعالى يه تفويض ايتمشدر اول كمسه ايكى جهان سعادتنه يتمشدر قوله تعالى * الحمد لله الذى اذهب عنا الحزن * يعنى اول خدايه حمد اولسونكه حزن اولان تدبير واختياردن بزى خلاص ايلمشدر زيرا كه جنته داخل

اولان

اولان مؤمنلرك دنياده دكل ايدى الا كه سياست نفس وتدبيرى عقل ايدى چونكه قرب مشاهده ايله اول باركران انلردن ساقط اولور پس آندن نجات بولدقلريچون حمد وثنا ايدر كيمكه امورينى مولاسنه تفويض ايدر اول دنياده ايكن جنت عرفانه كيدر (بيت) ففوضت للمحبوب امرى كله * فان شاء احيانى وان شاء اتلفا واما تسليم انقياد ايتمكدر تسليم قضايه رضا وبلايه صبر ونعمايه شكردر تسليم مصيبت شربتنى تأوه وتضرعسز تجرعدر تسليم محنت ومنحتى وسقم وصحتى واعراض واقبالى اعنى هر حالى مساوى كورمكدر تسليم نزول بلا عندنده حجر اسفل رحا كبى اولمقدر تسليم ايكى نوع ايله جارى در برى اضطرارى وبرى اختياريدر اما تسليم اضطرارى اودركه صاحبى قضايه مخالف كتمكه قدرتى اولمديغن بيلمشدر پس ممكنسز قالوب كراهت واضطرار ايله جمله اشيايه تسليم اولمشدر واما تسليم اختيارى بودركه صاحب ملك وتدبير انجق رب العالمين حضرتلرى اولديغن بيلوب تيقن قيلمشدر پس ملكى مالكنه تسليم ايله امر اولندقده محبت واختيار ايله حضرت مولايه تسليم اولمشدر امرى مدبرينه تسليم ايدن فتنه سندن امين وسليم اولور كيمكه حق تعالى انك بانيسى ومالكى اولديغن تفطن ايدر اول كمسه تيقن ايدركه بانى احوال بنايى بنادن اعلمدر ومالك ملكنه اندن ارحمدر واكا توكل وتفويض ايدر وتسليم ايله مقام رضايه كيدر راحت تفويضده در وسلامت تسليمده در افعال خدا هپ خير اولور تسليم اولان نجات بولور تسليمده سلامت واردر وتدبيرده ندامت واردر كيمكه تارك تدبير وعناد ومائل تسليم وانقياد اولور اول كمسه قائم مقام زهاد ونائل مرام عباد اولور قلب ايله مقلب آره سنده اعظم حجب تدبير نفس ايله اشتغالدر وسببلرده عاجز قوللره اعتماد واتكالدر بر كامله دينلمش كه نيجه سن جواب ايتمشدركه بر ملك قديرك قبضه سنده براسير مكه بنى نه ايده جكندن خبير دكلم حسرت امور ماضيه وتدبير امور آتيه بركت ساعت حاضره يى كيدرمشدر احكام خدايه تسليم اولان وقضاسنه رضا ويرن حقيقتده تسليم تامه ايرمشدر تسليم نعيمدر واعتراض جحيمدر تسليم ولادر وتدبير بلادر عبدك حالى انقياد ومسلمك شانى تسليمدر (شعر) ترك التفكر تسليم لخالقنا * فلا تفكر فان الفكر معلول * ان لم تفكر تكن نفسا مطهرة * جليس حق عن الافكار معزول (نظم)

كوكل چون واقف اسرار اولورسن	اودم هر كاردن بى كار اولورسن	تفكر كسب ايچوندر حال بوكيم سن
تمام باشدن باشه ايثار اولورسن	حقه تسليم اولوب سود ايله طول	(نيچون خودكام اولوب هشيار اولورسن
يورى حفظ ايله ترتيب جنونى	كه هر ترتيبدن بيزار اولورسن	وار اول معموره كيم سن آنده ايدك
يتر ويرانه ده سيار اولورسن	كوزل عنقا كبى كل كوه قافه	نيچون هر بوم شومه يار اولورسن
كل اى حقى كوكل ميخانه سنه	(كه خوش بويله خوش خمار اولورسن	

(نوع ثالث) تفويض وتسليمك شروط وفوائدن بيلديرر * اى عزيز * معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حق تعالى كندى حكمتيله برقولنى سببلرده قائم قيلمش ايكن اول كندى تجريدنى مراد ايتمسى شهوت خفيه دندر وحق تعالى انى تجريد ايله قائم قيلمش ايكن آنك سببلرى مراد ايتمسى همت عليه دن منحط اولمسيدر زيرا كه حق تعالى عبدينى هر نيه ادخال ايلسه آنده اكا معين اولور وهر نيه كه عبد ارزوى نفسيله داخل اولور حق تعالى آنده انى نفسنه اصمرلر كه انك عهده سندن كله مز پس حق تعالينك رضاسى بودركه عبدينى هر نه حالده قائم قيلمش ايسه آنده مكث ايليه تا كيم آنى اكا حق تعالى انى ادخال ايلديكى كبى ينه آندن حق تعالى انى اخراج ايليه زيرا كه عبدك شانى اودكلدركه كندى سببى ترك ايليه بلكه آنك وظيفه سى اودركه سبب انى ترك ايدنجيه دك تسليم اولوب ساكن اوله نتكيم بر كامل ديمشدركه نيجه كره سببى ترك ايلدم ينه اكا محتاج اولوب عودت قيلدم بعده سبب بنى ترك ايلدكده عودت هم اقتضا ايتمدى پس هر كيمكه جميع امور الله تعالينك تدبيريله اولديغن بيلور اول كمسه كندى امورنى حقه تفويض ايدوب قضاسنه تسليم اولور ونفسى تدبيرندن خلاص وراحت بولور كوكل راحتى كه واردر ترك تدبير واختياردر تدبير واختيارى ترك ايدن مفوضك عيشى متكدر اولمز چونكه تدبير ايتمكدن كيچمزسن بارى اويله تدبير ايله كه تدبير ايتميه سن زيرا كه ترك تدبير واختيار اساس را

عرفان وسرمایهٔ دل وجاندر پس عبدك شانی بودركه نفسنی مولاسنه تسلیم ایدوب كاشی كوزل دیوب اولدم اوله سیه اوله وهر سوزی حقدن اكلیوب هر ایشی آندن بوله هواسنه مخالف اولنی بیله كندویه خیرلی بیله وهر نسنه دن بر عبرت آلوب علم وحكمتله طوله وماسوادن كیچوب حضور حقه كله وكندی نفسن بیلوب عارف بالله اوله وابدا آنكله قاله (بیت) اولسه استعداد عارف قابل ادراك وحی * امر حق ارسالنه هر ذره در بر جبرئیل * كیمكه بولندیغی وقت ایچنده حق تعالینك موجود ایلدیكی نسنه نك غیریسنی اول وقتده احداث ایتمك مراد ایدرسه اول كمسه جهالتدن بر نسنه ترك ایتمیوب تمامیله متصف اولمش اولور پس حقدن طلب ایتمه كه سنی بولندیغك حالكدن اخراج ایلیه كیم غیر حالتله استعمال ایلیه زیرا كه اول مراد ایلسه سنی حالت موجوده دن اخراجسز دخی حالت مطلوب ایله استعمال ایده بیلور اكر عارفسن آندن طلبك آنی اتهامكدر وانی طلبك آندن غیبتكدر وغیریی طلبك قلت ادبكدر وغیریدن طلبك وجود بعدكدر پس جمیع انواع طلب عارفلر قتنده مدخول ومعلولدر اغیاردن فراغكه مترقب اولمه كه اول ترقبه حق تعالی سنی قائم قیلدیغی حالده انی مراقبه دن مانع اولور جاهل وغافل صباحه چقدقده ابتدا قلبنه اول فكر كلوركه بوكون بن نه ایشلر ایشلسم كركدر وعارف اكاه صباحلدقده ابتدا خاطرینه بو معنی كلوركه كوره یم بوكون ربم بنی نه ایشلرده استعمال ایلسه كركدر زیرا كه عبدك قلبنه ابتدا ورود ایدن خاطر آنك عرفانی میزانیدر اما جاهل صباحه چقدقده قلبنه ابتدا كلن خاطر فعلی نفسنه نسبت ایدوب دیركه كوره یم بوكون بن نه ایشلسم كركدر زیرا كه اول جاهلك قلبی غافل اولدیغیچون نفسی تدبیر ایله مولاسندن مشغول ومعزولدر پس اول مستحقدركه ربسی انی نفسنه اصمرلیوب مرادلرن بوزوب امورن داغدوب قلبن پریشان ایدر واما عارفك كوكلنه علی الصباح ابتدا كلن خاطر فعلی حقه نسبت ایدوب دیركه كوره یم بوكون حق تعالی بنی نه ایشلره موفق ایلسه كركدر وبو عارفك كوكلی اكاه اولدیغیچون حق ایله حاضردر وآنك افعالنه ناظردر وآندن كندویه نزول ایدن قضاسنه منتظردر وآفات اختیاراتده اولدیغن بیلمشدر زیرا كه كندی منفعتی ومضرتی قنقی نسنه ده اولدیغی معلوم دكلدر واختیار انجق فاعل مختار اولان رب العالمین حضرتلرینه مخصوصدر پس لاجرم حضرت مولا بو عارف قولنی تعلق آمالدن حفظ ایدوب جمیع اشغالدن فارغ وازاد ایلر وآنك مصلحتی قوامیچون الزم واحسن اولان افعال واحوالدن انی راضی ودلشاد ایلر وبو بر دولت دائمه دركه بوكا نائل اولان دولتلی تدبیر واختیاری دخی نیلر هر صباح انجق لسان حالله بو مناجاتی سویلر * اللهم انی اصبحت لا املك لنفسی نفعا ولا ضرا ولا موتا ولا حیاة ولا نشورا * اللهم وفقنی لما تحبه وترضاه من القول والعمل انك ذو الفضل العظیم * اللهم ان الامر عندك وهو محجوب عنی ولا اعلم امرا اختاره لنفسی فكن انت المختار لی انك علیم قدیر * شعر * یا ایها الراضی باحكامه لابدان تحمده بكل الرضاء * فوض الیه واستلق مستسلما * فالراحة العظمی لمن قد فوضا * وكمال تفویض وتسلیم سرمایهٔ دولت خیرتدركه اول وسیله نعمت معرفتدر (نظم)

مرغ دل پران اولوب بولسه هوای حیرتی
شمس جان نوریله پر ایلر فضای حیرتی

كرهزاران دولت ونعمت كوررسه اهل دل
كلمز آنك چشمنه استر نوای حیرتی

سنده كی دردوبلا ومحنته باقمه صقین
كیم بولور قلبك جفالردن وفای حیرتی

جان ندر بیك جان فدا اولسون بو حیرت ذوقنه
قوی غبار فهم وفكری بول صفای حیرتی

حیرت بیخودلق ایسته سرور اولمق استمه
كیم سر سرورلك استر خاكپای حیرتی

كرچه لذات وصفا عالمده چوقدر لیك هیچ
بر صفا طوتمز دل وجان ایچره جای حیرتی

افتاب عشق حق عاشقلره تابنده در
آرزو ایلرلر اول ظل همای حیرتی

كردیلرسن دلده دلدار كله اولمق دائما
نفسكه بیكانه اول بول آشنای حیرتی

فتح باب بیت دل حیرتدر ای حق تمام
حیرته ویرسن سنی ال مهلقای حیرتی

نوع رابع) تفویض وتسلیم انسانه اهم والزم امور اولدیغك سبب وسرك بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه حكم ازل علل نسبتدن اجل واعظمدر زیرا كه حق تعالی آنك عطاء سابقنه عبدك طلب

لاحقی

لاحقی سبب اوله مز پس صنع باری هر نسنه یه علتدر وصنعنه بر نسنه علت دكلدر آنك سكا عنایتی سندن بر نسنه ایچون دكلدر وآنك عنایتی سكا توجه ایدنده سن قنده ایدك هر نسنه مشیته مستند اولور واول بر نسنه یه مستند اولمز زیرا كه حق تعالی مراد ایلدیكن ایشلر ومراد ایلمدیكی نسنه وجوده كلمز نتكیم * فعال لما یرید * بیورمشدر جمله اشیا آنك مشیت وقدرتیله مستعمل اولدیغن طیورمشدر بو سببدندركه دعا ایتمك اهل توكل وتفویض اولان عارفلرك مذهبی دكلدر زیرا كه عالمده هر نه ظهور ایدرسه حكمتدن وفائده دن خالی اولمدیغن آنلر بیلمشدر ونیجه عارفلری ذكر الله آنك سؤالندن مشغول قیلمشدر ونیجه كامللری قسمت مولایه اعتماد ایله ادب ترك طالبه دلالت قیلمشدر وقضا وقدر تصاریفندن آنلره جاری اولان احواله آنلر راضی اولمشدر عارفلر مشاهده قیلمشدركه طومار قسمت بر خطدر وانسانك كلامی سقطدر دوستلق مذهبنده دعا لجاجدر زیرا كه مولا بیلوركه عبدی نیه محتاجدر عارف مشیت مولا ایله اكتفا قیلمشدر واحتیاجنی اكا عرض ایتمكدن حیا قیلمشدر پس آندن نیجه حیا ایتمزكه مخلوقاتنه عرض حاجت ایلیه زیرا كه حق تعالینك مشیتیله اكتفا وقسمت سابقه سنه رضا وعدم طلب ودعا اداب اولیادر چونكه عارف بالله آندن سؤال ایتمدن حیا ایدر یا مخلوقندن سؤال ایتمك سمتنه نه وجهله كیدر پس عارفلر ناسدن بر نسنه طلب ایتمزلر وعرض حاجتله بر كمسه یه كتمزلر زیرا كه انلر فقر ایسه مولالری غنیدر وانلر احتیاج ومصیبت حالنده ناسدن مستغنی در وبیلورلركه هب ایدوب ایلین بر خالقدر واول كندی امرینه غالب وجمله دن فایقدر وحق تعالی جمیع ساعات لیل ونهار ایچنده جمله قلوبه مطلع وناظردر قنقی عبدك قلبنی كندینك غیریسنه احتیاج ایله متوجه بولدیسه اكا فقری مسلط ایدوب امورن متشتت ایلر پس عارفلر عرض احتیاج ایده مزلر الا كه مولالرینه عرض ایدوب اكا متوجه اولورلر وجمیع اموری مراد حقه موافق بولورلر وكندی مرادات وآرزولرن ترك ایدوب راحت قالورلر * بیت * ماتم الا ما یرید اترك مرادك وانطرح * واترك خواطرك التی شغلت فؤادك تسترح * نظم *

زاولیا اهل دعا خود دیكرند
كاه میدوزند كاهی میدرند

قوم دیكر میشناسم زاولیا
كه دهانشان بسته باشد از دعا

از رضا كه هست رام آن كرام
جستن دفع قضاشان شد حرام

در قضا ذوقی همی بیند خواص
كفرشان آید طلب كردن خلاص

حسن ظنی بر دل ایشان كشود
كه نپوشند از غمی جامه كبود

جملكی یكسان بودشان نیك وبد
از چه باشد این ز حسن ظن خود

هر چه اید پیش ایشان خوش بود
اب حیوان كردد ار آتش بود

زهر در حلقوم شان شكر بود
سنك اندر راهشان كوهر بود

با خدا نبود ولی را اعتراض
هر چه بستاند فرستد اعتیاض

كر بسوزد باغش انكورش دهد
در میان ما تمی سورش دهد

لا نسلم واعتراض از ما برفت
چون عوض می ایدان مفقود رفت

چونكه بی آتش مرا كرمی رسد
راضیم كر آتش ما را كشد

بی چراغت چون دهد اوروشنی || كر چراغت شد چه افغان میكنی

(نوع خامس) تفویض وتسلیم اكسیر عظیم بلكه جنت نعیم اولدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه كیمای سعادت واكسیر دولت بودركه ناسدن بالكلیه قطع امید اولوب حق تعالینك علم ازلیسنده سنكیچون تقدیر وقسمت ایلدیكندن غیری نسنه سكا ویرمسندن دخی ناامید اوله سن یعنی ناسی قلبكدن اخراج ایدوب ازلده تقدیر اولان قسمتكدن غیری بر نسنه حقدن طلب قیلمه تا كیم بو كیمیا ایله اغنی الناس اوله سن سرعت فهم وكثرت علم انسانك عرفاننه دلالت ایتمز علامت عرفان انجق حق تعالی یه اعتماد وانكله غنادر وماسوادن ابا واستغنادر وبر كامل دیمشدركه الهی سنك اختلاف تدبیرك وسرعت حلول تقاصیرك عارف قوللریكی منع ایتمشدركه بر عطاده سكون وقرار ایدلر یا بر بلاده سندن مأیوس اولوب كیده لر پس انجق سكا تعلق ایتمشلردر وبر كامل مناجات ایدوب دیمشدركه الهی بنده بولنان اختلاف اثاردن وتنقلات اطواردن تیقن ایلدمكه بندن سنك مرادك هر نسنه ده بكا بنلكمدر تا كیم هیچ بر نسنه ده سنی بیلمز اولمه یم یعنی ظاهرمده اولان صحت ومرض وغنا وفقر امثالی اثار اختلافندن وباطنمده اولان ذل وعز وقبض وبسط امثالی احوالك

تنقلاتندن وبونلردن غیری سنك شئونكدن اولوب بنده ظهور ایدن احوال مختلفه مك دمبدم توارد وتعاقبندن بلدمكه بنی خلق ایتمكدن مرادك هرنسنه ده بربشقه تعرفله وبرحالت مخصوصه ده بكا بیلنمكدر تاكیم وحدانیتكی عظمتكله بیلوب جلال وجمالكی وقدرت وكمالكی هرنسنه ده هرزمان مشاهده قیلوب جمیع افعال وصفاتكله سنی عارف اوله یم پس ایمدی بوحالات ایچنده بن برجنت معجله ده حالا سرور وحضور ایله متقلبم كه مراد ایلدیكم مقاماتكده متمكن ومتنعم اولمشمدر وبولندیغم بونوال عظیم انواع نعیم ایچره بنی مستغرق ایدوب سؤال ودعادن مشغول ومعزول ایتمشدر پس بكا ظاهر وباطنده كرم ایلدیكك نعمتلر مقابلنده سكا یوز بیك حمد وشكر اولسون *نظم*

كفت بهلول آن یكی درویش را
برمراد اورود كار جهان
زنده كی ومرك سرهنكان او
هركجا خواهد ببخشد تهنیت
بی مراد اونجنبد هیچ رك
درفر وسیمای تو پیداست این
انچنان شرحش بكن اندر كلام
كه جهان درامر یزدانست رام
جز بفرمان قدیم نافذش) شرح
می نكردد جز بامر كردكار
بیتكلف نی پی مزد و ثواب
بلكه خواهد اوپی ملك احد
بهر یزدان میزیدنی بهر كنج
نی برای جنت واشجار وجو
انچنین آمد زاصل ان خوی او
همچو حلوای شكر اوراقضا
بندهٔ كش خوی وخلقت این بود
كه بكردان ای خداوند این قضا
آن شفاعت وان دعا از رحم خود
كه چراغ عشق حق افروختست

چونی ای درویش واقف كن مرا
سیل وجوها برمراد اوروند
برمراد اوروانه كوبكو
سالكان راه هم بركام او
درجهان زاوج ثریا تاسمك
این وصد چندینی ای صادق ولیك
كه ازان هم بهره یابد عقل عام
درزمین وآسمانها ذرهٔ
نتوان كرد وجلدی نیست خوش
چون قضای حق رضای بنده شد
بلكه طبع اوچنین شد مستطاب
هركجا امر قضا را مسلكیست
بهر یزدان می مردنه ازخوف رنج
ترك كفرش هم برای حق بود
نی بجهد ونی بجست وجوی او
مرك او ومرك فرزندان او
نی جهان برامر وفرمانش رود
پس نكوید اودعا الا مكر
میكند آن بندهٔ صاحب رشد
دوزخ اوصاف اوعشقست واو

كفت چون باشد كسی كه جاودان
اختران زانسان كه اوخواهد شوند
هركجا خواهد فرستد تعزیت
ماند كان راه هم در دام او
كفت ای شاه راست كفتی همچنین
شرح كو این را بیان كن نیك نیك
كفت ای باری یقین شد پیش عام
پر نجنباند نكردد پرهٔ
این قدر بشنو كه چون كلیء كار
حكم حق را بندهٔ خواهنده شد
زنده كی خواهد نخواهد بهر خود
زنده كی ومردكی پیشش یكیست
هست ایمانش برای خواست او
نی زبیم آنكه در آتش رود
آنكهان خندد كه او بیند رضا
بهر حق پیشش چو حلوا در كلو
پس چرا لابه كند اوبادعا
دردعا بیند رضای دادكر
رحم خود را او هماندم سوختست
سوخت مر اوصاف خود را مو بمو

(نوع سادس) تفویض وتسلیمك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه قلب عبدی حضور مولادن مشغول ایدن عوارض اربعه دن عارض ثانی اخطار ومخافاتدر وبونلری مراد وارتكابدر وبونلرك كفایتی انجق تفویض ایله بولنمشدر نتكیم بالاده اشارت قیلنمشدر پس جمیع اموری مدبرینه تفویض ایكی امر ایچون لازم بیلنمشدر اما اولكی امر اول حالده اطمینان قلب وسكون نفس بولنمشدر زیرا كه امور مبهم ومخطور اولدقده صلاحی فسادندن فرق اولنمیوب كوكل مضطرب اولوب نفس هایم قالور بیلمزكه خیر وصلاحمی بولور یاشر وفسادمی واقع اولور پس بركسه جمیع امورنی حق تعالی یه تفویض ایلسه اول محقق بیلوركه واقع اولمز الا كه خیر وصلاحه واقع اولور واول هرحالده هركدر وافتدن سلیم اولوب هرخطری مخافتدن امنیت بولور وقلبی مطمئن اولوب نفسی راحت بولور حال بوكیم وقت ایچنده بوسلامت وامنیت وبواطمینان وراحت نهایتسز غنیمتدر وحضرت شیخمز رحمة الله علیه دیمشدركه تدبیری خالقكه تسلیم ایله تاكیم راحت وسلامت بوله سن اما ایكنجی امر آنك مستقبلنده حصول وخیر وصلاحدر وعواقب امور ایسه بللی دكل مبهمدر زیرا كه نیچه شر واردركه صورت خیرده در ونیچه نفع واردركه لباس ضررده در ونیچه زهر واردركه

ظرف

ظرف عسلده در چونكه عقل بشر عواقب اموری بیله مز واسرارینه مطلع اوله مز پس اكر انسان اموری قطعی مراد ایدوب اختیاریله ایشلیوب حكم ایلسه اول سرعتله هلاكه واقع اولور حال بوكیم بیلمز مغرور اولور قالور واكر اموری حق تعالی یه تفویض ایدوب انك اختیار ایلمه سن طلب قیلسه اول كمسه ملاقی اولمز الا كه خیر وسداده ملاقی اولور وهمیشه صلاح وفلاح بولور نته كیم حق تعالی عبد صالحدن حكایت ایدوب (وافوض امری الی الله) بیورمشدر وانك تفویضن فوقیه الله كلامیله تعقیب ایدوب وقایه ونصرتله انك معینی اولدیغن طیورمشدر اما تفویضك معناسی مخاطره لی امرك اختیارنی مدبر عالم اولان ومصلحت مخلوقاتی بیلن وجمله یی تربیه قیلن فاعل مختاره تسلیم ایتمكدر واما تفویضك حصنی خطر اموری تفكر وفساد وهلاكن تذكر ایتمكدر واما حصننك حصنی كشی انواع خطردن اعتصامندن عجزینه یتمكدر وجهل وغفلت وضعفیله ضروب خطره وقوعندن امتناع ایتمكدر پس بوایكی حصنك تذكرینه مواظبت موجب تفویض جمیع امور اولمشدر وامورنده حكم ایتمكدن تحفظنه سبب كلمشدر وبی شرط خیر وصلاح اموری ارادتندن امتناعنه باعث اولمشدر اكرچه حق تعالی یه برنسنه واجب دكلدر لكن عادتی اویله جاریدركه اكا تفویض ایدن عبدینه حكمتیله اصلحی ایشلر وافضلی ایشلمز نتكیم اول حبیب همامنه وانك اصحاب كرامنه بعض اسفارنده لیلی طلوع شمسه دك اویومق تقدیر ایتمشدر تاكیم اویقودن افضل اولان صلوة لیل وصلوة صبح انلردن كچمش كتمشدر ونیچه قوللرینه دنیاده غنا ونعمتله تنعم تقدیر ایتمشدر اكرچه فقر افضلدر ونیچه قوللرینه ازواج واولادیله اشتغال تقدیر ایتمشدر اكرچه تجرد افضلدر زیرا كه رب العالمین احوال عبادی خبیر وبصیردر وهرقولنه اصلح اولنی اشلمه سیله مربی ونصیردر نتكیم طبیب خبیر مریضنه ماء شعیر اختیار وتدبیر ایدر اكرچه مریضه شكر وعسل الذ وافضلدر لكن صلاح علتی ماء شعیر ایله كورر آنكچون اول علیله انی ایچورر كذلك رب الاربابك تربیه سندن مقصود اولان عبدك فساد وهلاكندن نجات وسلامت بولمسیدر یوخسه عبدك فساد وهلاكیله فاضل وشریف اولمسی دكلدر پس بوبیان ایله عیان اولمشدركه نجات وراحت بولان تفویض وتسلیم ایله بولمشدر *نظم*

خواهی امید كیر وخواهی بیم
تو ندانی بدانت دردكند
درجهان آنچه رفت وآنچه آید
راندهٔ اوبدیده كن تو قبول
ابلهی دید اشتری بچرا
عیب نقاش میكنی هشدار
نقشم ازمصلحت چنان آمد
كوش خردر خورست باسرخر
هست حق رازبهرجان شریف
كانچه اوكرد خیرآن باشد
بدازودر وجود خود ناید
هم حجامت نكو وهم خرما

هیچ برهرزه نافرید حكیم
به زتسلیم نیست درعلمش
وانچه هست آنچنان همی باید
دركفتار بیهده در بند
كفت نقشت همه كجست چرا
دركژمن مكن بنقش نكاه
كزكجی راست چون كمان آمد
بابد ونیك جز نكو نكند
اندر اثنای صنع لطف لطیف
سوی تونام زشت ونام نكوست
بخدایی بداز كجا شاید
زشت ونیكو بنزد اهل خرد

عالمست اوبهرچه كرده كند
تا بدانی حلیمی وحلمش
تومكو هیچ درمیانه فضول
بقضای خدای شو خرسند
كفت اشتركه اندرین بیكار
توزمن راه راست رفتن خواه
تو فضول ازمیانه بیرون بر
هرچه اوكرد غیر اونكند
داند آن كس كه خرده دان باشد
ورنه محض عطاست آنچه ازوست
باشد ازما دران ما برما
سخت نیكست ازونیاید بد

(نوع سابع) تفویض وتسلیم انسان ایچون جمیع امورنده جمله دن اهم والزم اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل الله دیمشلردركه تفویض وتسلیم امرنده ایكی اصلی تأمل كركدر تاكیم سهولتله حاصل اوله لر اما اصل اول بودركه تیقن ایده سنكه تدبیر واختیار مناسب ویارار دكلدر الا كه اول فاعل مختاره برار كه جمیع اموری جمله جهاتیله بیلمش وهرنسنه نك ظاهر وباطننه وحال وعاقبتنه مطلع اولمش اوله والا فساد وهلاكی خیر وصلاح اولان امور اوزرینه ترجیح واختیارندن امین اولمز نته كیم اهل قرادن برینه دراهم عرض ایلسلر وبزم ایچون نقد ایدوب جیدن ردیسندن فرق وتمییز ایله دیسلر اول دهقانی ناقد اوله مز بلكه اهل سوقك بریسی اول دراهمی نقد وفرق ایلسه اكا بیله اعتماد اولنمز تا ذهب وفضه دن وانلرده اولان خواص واسرار

طبا بعدن خبردار اولان صرافه عرض اولنوب اندن جواب شافی الندچقه اطمینان قلب حاصل اولمز چونکه جمیع اموری جمله وجوهیله محیط اولان علم انجق رب العالمین حضرتلرینه مخصوصدر پس اندن غیری تدبیر واختیارا یتمکه برکسه لایق دکلدر انکچون حق تعالی فرقان مبینده * وربك یخلق مایشاء ویختار ما کان لهم الخیرة * بیورمشدر نقل اولنمشدر که انبیاء عظامدن برینه طرف حقدن دینلمشدر که طلب قیل که اعطا اولنه سن اول موفق اولوب دیمشدر که هروجهله برعالم هروجهله برجاهله دیرکه طلب قیل که اعطا اولنه سن بکا اصلح اولنی بن بیلیم که طلب قیلهیم یاخود سن بنم ایچون تدبیر واختیار ایله که سلامت بولهیم واما اصل ثانی بودرکه اکرسکا برکسه دیسه که تحقیق بن سنك جمیع امورلرك نظامن وبربرم ومحتاج اولدیغك مصالحك تدبیر وتدارکن کورورم سن هرامرلرك تدبیرلرك تفویض والقا ایله همان وارکندی شانکله مشغول اولوب ذوق وصفا ایله حال بوکیم سنك عندکده اول کسه اهل زمانك اعلم واحکم واقواسید روارحم واشفق واصدق واوفا سیدرسن انی دولت کبری ومنت عظمی بیلمزمیسن واکا وافر شکرایدوب اجل ثنا قیلمزمیسن بعده سنکچون اول حکیم اویله برشربت اختیار ایلسه که اندن وجه صلاحی بیلمزسن یاخود انك شربتندن منفعل ومضطرب اولمزسن بلکه انك تدبیرینه اعتماد ایدوب مطمئن اولورسن زیرا که اول سکا احسن وانفعی اختیار ایدوب الزم واصلحی ایشلدیکن بیلورسن وجمیع اموركی اکا تفویض ایدوب تسلیم اولورسن اولدخی اموركی ضامن اولدقده هرنیچه قیلورسه سن انك جمله سن نظام اوزره بولورسن پس بوتقدیرجه سکانه اولمشدرکه جمیع اموركی رب العالمین حضرتلرینه تفویض ایتمزسن واکا اعتماد ایله تسلیم ورضا سمتنه کتمزسن حال بوکیم جمله عالمی وبنی آدمی ایجاد وتصویر ایدن اودر ولیالی وایامی وقلوب انامی تقلیب وتغییر ایدن اودر وامطار وارزاقی وافکار واخلاقی تقسیم وتقدیر ایدن اودر وارض وسماواتك وجمله مخلوقاتك جمیع امور ینی ایدا اختیار وتدبیر ایدن اودر نته کیم * وهو الذی یدبر الامر من السماء الی الارض * کلامیله قولرن تبشیر ایدن اودر پس حق تعالی هرعلیمدن اعلم وهرقویدن اقوی ایکن وهررحیمدن ارحم وهرغنیدن اغنا ایکن وهرحکیمدن احکم وهرصدیقدن اوفا ایکن واکا تفویض وتسلیم ذوق وصفا ایکن نیچون جمیع امورکی اکا تفویض ایدوب تدبیرینه تسلیم اولمزسن تاکیم اول لطائف علمیله وحسن تدبیریله سنك علمك بالغ اولمیوب فهمك ادراك ایلدیکی اموری سنکچون اختیار ایده وقلبك اول بارکران التندن چیقوب سرور وحضور ایله مجلس انسه کیده اکرسن جمیع اموركی حق تعالی یه تفویض ایدوب تقدیرینه تسلیم اولورسن اول سنکچون سری دقیق اولان اموری اختیار ایلدکده اکا دل وجاندن رضا ویررسن وهرنیچه ظهور ایدرسه خیرمحض وصلاح وفلاح اولدیغن بیلورسن عجز وحیرتی کندیکه سرمایهٔ سعادت ایدوب انك تدبیروتربیه سیله اطمینان قلب وراحت جان بولورسن (نظم)

آن نبینی که طفل راد ایه ‖ وقت خردی باولین پایه ‖ کاه بندد ور ابکهواره
کاه بربر نهدش همواره ‖ که زند صعب وکاه بنوازد ‖ کاه دوریش کند بیندازد
کاه بوسد بمهر رخسارش ‖ کاه بنوازد وکشد یارش ‖ مرد بیکانه چون نکاه کند
خشم کیرد زدایه آه کند ‖ کویدش نیست مهربان دایه ‖ بمراد ست طفل کم مایه
توچه دانی که دایه به داند ‖ شرط کار آنچنانکه محراند ‖ بنده رانیز کرد کار بشرط
میکزارد بجمله کار بشرط ‖ انچه باید همی دهد روزی ‖ کاه حرمان وکاه پیروزی
کاه برسر نهد زکوهر تاج ‖ که بدانکی کندورا محتاج ‖ توبحکم خدای راضی شو
ورنه بخروس وپیش قاضی شو ‖ تاترا از قضاش برهاند ‖ ایله انکس که این چنین داند
نوش دان هرچه زهرا وباشد ‖ لطف دان آنچه قهر او باشد ‖ هرچه هست از بلا وعافیتی
خیرمحضست وشرعاریتی ‖ انکه آرد جهان بکن فیکون ‖ چون کند بد بخلق عالم چون
خیروشر نیست درجهان سخن ‖ لقب خیر وشر بتست وبمن ‖ آن زمان کایزدافرید آفاق
هیچ بد نافرید برا طلاق ‖ مرك این راهلاك وانرا برك ‖ زهراین راغدا وانرا مرك

نوع ثامن) تفویض وتسلیمك کیفیت ونتایجن واسباب وروایجن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عبدلرینه سیله مثالی مریضك طبیبیله اولان احوالیدر مثلا برمریض انی تیقن ایلسه که برطبیب حاذق دقائق طبی علیمدر ومرضندن خبیر وحالنه مشفق ورحیمدر وبیلسه که نه ایله صحت بولورودن سقیمدر پس اول مریض امورنی اول طبیبك رأی وتدبیرینه تفویض ایدوب اکا بی معارضه تسلیم اولورا کرکندویه طالتلی شربت ایچورسه قبول ایدوب نوش ایلروا کرآجی شربت ایچورسه انی دخی قبول ایدوب تجرع ایلر وبیلورکه کندویه شیرین شربت انك ویردیکی وقتده آجیدن انفعدروآجی شربت اول وقتده شیرینلردن انفعدر زیرا که آنك کیفیت احوالنی طبیبی اعلمدرکذلك عبدا کرتحقیق ایلسه که حق تعالینك علمندن زمین وآسمانده برذره مقداری نسنه غائب اولمیوب جمله یی علیم وحکیمدر وجمله عبادینه لطیف ورؤف ورحیمدر وتیقن ایلسه که نفسی قلبینه عدوی عظیمدروآفات نفس ایله قلبی مریض وروحی سقیمدر واسباب فوز ونجاتنی وعلل جور وهلاکنی غیرعلیمدر پس اول عبد عاجز جمیع امورنی اول علیم وحکیم ورحیمك تقدیرینه تفویض ایدوب تدبیرینه تسلیم اولورو قضاسنه رضا ایله فوز وفلاح بولورا کرحق تعالی انك وقتنی مطیب ایدوب قلبنی بسط ایله مسرور ایدرسه اکا شکرایدوب تیقن ایلرکه شفای قلبی اول وقتده اول حالتده در وعلاج علتی اول کیفیتده در واکرحق تعالی آنك حالنی مکدرایدوب قلبنی قبض ایله محزون ایدرسه اکا هم شکرایدوب تیقن ایدرکه صحت قلبی اول وقتده اول حالتده در ومعالجهٔ مرضی آنده مستوردر پس اکرعبد اول طبیب مذکوری ماهر بیلوب اقوالنی تصدیق وکندویه اعتبار ایدن مریض مزبورکبی کندی مولاسنی خالق ورازق بیلوب کلام قدیمنه ایمان کتوروب ذات پاکنه اعتماد ایدرسه اول عبده مقام توکله قدم بصمش اولورواکرعبد اول طبیبك پندنده اولان مریض کبی کندی تدبیروارادتن ترك ایدوب جمیع امورن مولاسنه تسلیم ایدرسه اول قول مقام تفویضه نائل اولمشدرواکرعبد اول طبیبك مهارت وشفقتن تیقن ایدوب ویردیکی تلخ وشیرین شربتلری قبول وشرب ایدوب امرینه امتثال ایدن مریض کبی حق تعالینك حکیم ورحیم اولدیغن بیلوب بلا ونعمتلرن قبول وشکرایدوب امرینه مطیع اولورسه اول قول مقام تسلیمه واصل اولمش اولورواکرعبد اول طبیبك جمیع اقوال وافعالی موجب صحت وعافیت اولدیغن تیقن ایدوب اندن بغایت خوشنود اولان مریض کبی حق تعالینك کلمات وافعالی باجمله خیرمحض وصلاح خالص وپرحکمت ومنفعت اولدیغن تجربه ومشاهده ایدوب اندن دل وجان ایله بغایت خوشنود اولورسه اول قول مقام رضایه بالغ اولمش اولور

شعر مالایکون فلایکون بحیلة ‖ ابدا وماهو کائن فیکون ‖ سیکون ماهو کائن فی وقته
وابو الجهالة متعب محزون ‖ شعر) دع المقادیر تجری فی اعنتها ‖ ولا تبیتن الا خالی البال
مابین غمضة عین وانتباهتها (یغیر الله من حال الی حال (رباعیات تقدیرچوسابقست تعلیم چه سود
جزبندکی ورضاوتسلیم چه سود ‖ پیوسته زبیم عاقبت می سوزی ‖ این کارچوبودنیست ازبیم چه سود
هردل که زحکم رفته فرسوده شود ‖ افسوس که فرسودهٔ بیهوده شود ‖ زیراکه هرآنچه بودنی خواهد بود
کرجهد کنی ورنکنی بوده شود ‖ تارخت وجودت بعدم درنکشند ‖ هرکارکه کرده شد بهم درنکشند
سر برخط لوح ازلی داروخوش ‖ کزهرچه قلم رفت قلم درنکشند ‖ آنجاکه قرارکاه عالم دادند
هرچیز که دادند مسلم دادند (این دم که ترا خوشست زناخوش بتونیست ‖ چون بی توقرار این دم وآن دم دادند
آنجا که بعلم وعقل درپیشانند ‖ کی فعل توومن ازتوومن دانند ‖ ای دل نه بدست من عاجز چیزیست
من میکردم چنانکه میکردانند ‖ می نرهانی مرازمن من چکنم ‖ سیر آمدم زجان وتن من چکنم
من دیخواهم که راه یابم سوی تو ‖ توره ندهی بخویشتن من چکنم ‖ کرتن کویم بخویشتن می نرود
ورجان کویم بجلم تن می نرود ‖ تاچند باختیارخود خواهم کار ‖ چون کار باختیارمن می نرود

(فصل ثالث) اصول ار بعهٔ راه عرفانك اوچنجی اصلی اولان صبرلرنك فضائل وفوائدن ونتایج وعوائدن التی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) فضائل صبری آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله صبری تعلیم وترغیب ایدوب قرآن مبینده بیوره مشدرکه

(يا ايها الذين آمنوا استعينوا بالصبر والصلوة ان الله مع الصابرين) ولنبلونكم بشئ من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرين) الذين اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا اليه راجعون اولئك عليهم صلوات من ربهم ورحمة واؤلئك هم المهتدون) والذين صبروا ابتغاء وجه ربهم واقاموا الصلوة وانفقوا مما رزقناهم سرا وعلانية ويدرؤن بالحسنة السيئة اولئك لهم عقبى الدار (سلام عليكم بما صبرتم فنعم عقبى الدار) والصابرين فى البأساء والضراء وحين البأس اولئك الذين صدقوا واولئك هم المتقون (والله مع الصابرين والله يحب الصابرين) (واصبر ان الله مع الصابرين) (واصبر فان الله لا يضيع اجر المحسنين) وليجزين الذين صبروا اجرهم باحسن ما كانوا يعملون) ولئن صبرتم لهو خير للصابرين) انما يوفى الصابرون اجرهم بغير حساب واصبر وما صبرك الا بالله (واصبر على ما اصابك ان ذلك من عزم الامور) واصبر ان وعد الله حق) ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم الامور) فاصبر كما صبر اولوا العزم من الرسل) واصبر لحكم ربك فانك باعيننا) فان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا) وتواصوا بالصبر وتواصوا بالمرحمة اولئك اصحاب الميمنة) وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) وحق تعالى حديث قدسيده بيورمشدركه) يا ابن آدم من لم يرض بقضائى ولم يصبر على بلائى ولم يشكر على نعمائى ولم يقنع بعطائى فليطلب ربا سوائى) يا ابن آدم من صبر على بلائى فقد رضى عنى) وحضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم احاديث شريفه سنده بيورمشدركه اى امتم ايمان ايكى نصفدر برنصفى صبردر وبرنصفى شكردر وافضل صبر ابتداى مصيبتده بولنان صبردر وبيورمشدركه صبر ابتداى مصيبتده بولنان تسليميتدر وبيورمشدركه صبر هر طاعتك مبدأيدر وهر مصيبتدن اجتنابك اصليدر وبيورمشدركه هر عبادتك اصلى صبردر وبيورمشدركه طوبى اكا كيم محنتلره صابردر وبيورمشدركه برآجى كلمه يه صبر ايليان كمسه نيجه اجى كلمات استماع ايلسه كركدر وبيورمشدركه صبر مورث ظفردر وبيورمشدركه صبر مردر انى تجرع ايدن حردر وبيورمشدركه محنتلره صبر ايتمك حسن يقينه يتمكدر وبيورمشدركه حق تعاليدن زياده صبرلى كمسه يوقدركه مشركلر اكا افترا ايلديكن ايشيدوب انلره ينه عافيت ورزق احسان ايدر وبيورمشدركه صبرك اولى اجى وآخرى طاتلى ولذتليدر وبيورمشدركه صبر صفت حقدر وبيورمشدركه ايمانك باشى صبردر وبيورمشدركه ايمان صبر ايله سماحتدر وبيورمشدركه بركمسه يه صبردن خيرلى برعطيه اعطا اولنمشدر وبيورمشدركه صبر الله تعاليدندر وعجله شيطاندندر وبيورمشدركه نصرت صبر ايله در وفرح كرب ايله در وبيورمشدركه كيمه كيم مالنده يا نفسنده برمصيبت ايرشسه وانى كتم ايدوب كمسه يه شكوا ايلمسه تحقيقا حق تعالى اكا لذت ايمان وعزت اخوان كرم واحسان ايدر وجميع ذنوبن مغفرت ايلر وبيورمشدركه حضرت ايوب عليه السلام اول ديدان ايله مبتلا ايكن هر سحر وقتنده حق تعالى انى واسطه سز عياده ايدوب لطف وكرميله حبيبم ايوب نيجه سن بلامز حلوليله نيجه سن ديرايمش * وحضرت ايوب عليه السلام * حلاوت خطاب عزتله مستطاب اولوب مرارت صبرى اونودرايمش وقتا كه ايوب عليه السلام عافيت رايحه سن المشدر اول انس عيادتدن مستوحش اولمشدر آنكچون حسرتله ضرندن شكوى قيلمشدر وبيورمشدركه يوم قيامتده صابرلرله مجازات اولندقده ديرلركه الهنا بزى بردخى دنيايه كوندركه كندى لحوممزى مقصلرله كنديمز طوغرايوب المنه صبر ايده لم تا كيم بو دولته بوندن دخى زياده ايره لم (نظم)

آتش دخانه ديرنه قچارسن ايراغه زود ‖ بنسز قرار يوقدر اولور خوش بنمله عود
اولدر بكا محبت ايدوب قدريمى بيلن ‖ زيرا كه بولدى كندى فناسنده عود سود
اى يار شعله خوار يمز اهلا ومرحبا ‖ اى فانئ شهيدمز اى مفخر شهود
محو اولدى خاك نان اولوب اول ياندى معده ده ‖ نان اولدى طاتلى جانكه اودر زبدهٔ وجود
محو اولسه جان اوقور اوعدم لوحنى عيان ‖ محو ايله جانى قويمه جهالتده اى ودود
جان عشق اودينه يانسه سقردن امين اولور ‖ فقر وفنايه ايرسه بولور دولت خلود
عشاقه عشق سرنى دير حقى اولسلر ‖ اصحاب كهفى مثلى هم ايقاظ وهم رقود

(نوع ثانى) صبر وتحملك حد وحقيقتن وحلاوت وكرامتن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله

ديمشلردركه صبر نفسى جزعدن حبس ومنع ايتمكدر صبر حظوظ نفسدن مجاهده ايله خروج ايدوب كتمكدر صبر فطام نفس اوزرينه دوام وثباته يتمكدر صبر ايكيدر برى مكروه ايله صبردر وبرى محبوبسز صبردر صبر قلبه مصيبت قدر نازل اولور مصائبه صبر ايتمك افضل مواهبه يتمكدر علم منفعت مدفعه در صبر جميل جالب اجر جزيلدر صبر قلوب ستر عيوبدر سراده شكور وضراده صبور اول زلازلده وقور وشدايدده صبور اول غضبده حليم وهبده صبور اول صبر ايله مصيبت اولمز صبر ايدن مصيبتدن الم بولمز بلايه صبر ايدن قضايه راضى اولمش اولور ورضا ايله صبر آسان اولور صبوره بلا بال اولور صبر ايله قورق حلوا اولور صبر منتج ظفردر ايمانك اصلى صبردر واسلامك اصلى رضادر اكر كوررسنكه حق تعالى بلالرى اوزريكه ياغدرمشدر تيقن ايله كه سنى ايقاظ ايلمشدر نعمت بولدقده شكور اول مبتلا اولدقده صبور اول مصيبتده جزع وفزع مصيبتدن اشد واصعبدر جزع صبردن زياده تعبليدر صبر الم وبلوادن ترك شكوادر صبر بلايى رضا ايله استقبالدر صبوره نعمت ونقمت برابردر صبرلى باش سلامتدر صبر كوزل علامتدر بلا حقدن عطادر پس بلادن جزع خطادر بلا كوزلدر زيرا كه اول بخش ازلدر صبر برمبارك شربتدركه موجب عافيتدر (نظم)

فقر وفنا استه سن اى بو الوفا ‖ تا بوله سن كنج بقادن صفا ‖ كنديكى يوغ اكله يقين فقر اودر
هم بن وسن اوديمه اولدر فنا ‖ كبرى قوى اول ذل ايله پر آندن آل ‖ كبره بدل انجلين كبريا
خاك اول وپاك اول سنى سن كورمه هيچ * تا بته خاككده كوزل توتيا ‖ ويرسن اكر عشقه بو جانى روان
بيك جان آلورسن خوش وبى منتها ‖ قلبه ويرر عشق دمى خوش حيات ‖ جان جهاندر اودم جانفزا
بلكه برا للهدر ايدوب ايلين ‖ هر نه اولورسه ويرا كا خوش رضا ‖ مانع ومعطى چون اودر جمله دن
خلقى اونوت خالقه ايله ثنا ‖ حقى ايدوب حقه كوكلدن رجوع ‖ صابر اول اندن كلنى بيل عطا

(نوع ثالث) صبر وتحملك تأثيرات وفوائدن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه قلب عبدى حضور مولادن مشغول ايدن عوارض اربعه دن عارض ثالث شدائد ومصائبدر وبونلردن جزع وفزع ايتمكدر وبونلرك كفايتى انجق صبر ايله بولنمشدر نته كيم بالاده اشارت قيلنمشدر پس صبرك جميع مواضعنده صبور اولمق ايكى امر ايچون لازم بيلنمشدر اما اولكى امر عبادت وحضوره وصول عد اولنمشدر زيرا كه مبدأ ومبناى امر عبادت وحضور صبر وتحمل بولنمشدر پس صبور اولميان كمسه عبادت وحضوردن برنسنه يه وصول بوله مز زيرا كه بو دنيادار محنت وجاى مشقتدر مادامكه انسان دنياده معمردر انك انواع شدائد ومصائبله مبتلاسى مقرردر وانسانه عارض اولان شدائد ومصائبدن كشينك اهل واولاد واقربا واخوان واصدقاسنده بولنان فقر وفاقه وفقد وفراق ومرض وموت امثالى مصائبدن ونفسنده بولنان انواع امراض واوجاع واسقام وهموم وغموم وآلام ووساوس ومخاوف واوهام امثالى مصائبدر وعرضنده بولنان خلقك آنكله عداوت ونزاع وجدالى واكا حسد وشتم وقتالى وانى تعيير وتحقير واهمالى وانى اغتياب وتبهيت واخجالى امثالى مصائبدر ومالنده بولنان اصلاح وتدبير وحفظ وتلف وزوال وفقد وغضب وسرقت امثالى مصائبدر ومصائب مذكوره نك هر برينك برلدغه سى وبرحرقتى واردركه انلرك مرارتلرى وحرارتلرى وشدت وزحمتلرى نوع آخردر پس بو مصيبتلرك جمله سنه صبر وتحمل ايتمك كركدر تا كيم جزع وفزع قلب عبدى عبادت وحضور ايچون تفرغدن منع وقطع ايلمسون نتكيم دينلمشدركه درت كونه موت ايله ميت اولميان حلاوت عبادتى بوله مز ولذت حضورى اله مز اما اولكيسى موت ابيضدركه جوعدر واما ايكنجيسى موت اسوددركه ذم ناسدر واما اوچنجيسى موت احمردركه مخالفت هوادر واما دردنجيسى موت اخضردركه جريان قضادر كيمكه بو درت موته صبر وتحمل قيلمشدر اول كمسه عبادتله حضوره نائل اولمشدر * بيت * هجر انكه تحمل ايدن وصلكى بولور * طوبى لمن يساعده الصبر والثبات * بيت * الا بالصبر تبلغ ما تريد * وبالتقوى يلين لك الحديد * واما امر ثانى صبرده اولان كنوز دارينددر واول كنوزك بعضسى نجات وفوز ورزقه ومرادات واعدايه ظفردر واقران اوزره تقدم وكوكللرده توقر وكندويه زيب وفردر وحقدن رحمت ومحبت وثنادر وعند الله علو درجات ونيل كرامات وبى حساب اجر وجزادر وحق تعالى عبدينه برساعت صبر ايچون بونجه كرامتلر احسان ايدر پس

دنیا وآخرت خیری صبرده در نتکیم حضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که مؤمنك جمیع خیری برساعت صبرنده در (شعر) اذا ضاق الزمان علیك فاصبر * ولا تیأس من الفرج القریب * وطب نفسا فان اللیل حبلی * عسی تأتیك بالولد النجیب * وصبرك فضیلتنده سکا بو کفایت ایدر که حق تعالی صبری کندی کتابنده نیجه وجهله مدح ایتمشدر پس بو خصلت شریفه یی غنیمت بیلوب بونکله متصف اولمغه جهد ایله تا کیم عسر ایله یسری بولوب ابدا فوز ایله مسرور اوله سن (شعر) اذا ما اتاك الدهر یوما بنکبة (فهیئ لها صبرا ووسع لها صدرا) فان تصاریف الزمان عجیبة * فیوما تری عسرا ویوما تری یسرا * اما حصن صبر شدتك وقت ومقدارنی تذکردر که اول نه تقدم ایدرونه تأخر ایدرونه زیاده اولورونه ده نقصان بولور وجزع وفزعده برلطف ومنفعت یوقدر بلکه ضرر وکدر چوقدر زیرا که امور اوقاتیله مرهوندر وهب ایدوب ایلین خدای بیچوندر * بیت * هر ایشی حقدن بیلور خلقی اونوتمش حقشناس * اول کورر کیم خیره شر وعدله ظلم اولمش لباس * واما بو حصنك حصنی حق تعالینك صبرلی قولنه صبرده اولان حسن عوضنی تفکر وکندی عندنده اولان اجر کریمنی تذکردر حال بو کیم بودخی توفیق باریدر * بیت * ایها الصابرون فی البلوی) طرقوا طرقوا الی المولی * نظم *

ای روح سیر عالم امکان نکاکرك ... دلده سیاحت ایله بوزندان نکاکرك
وحدتکه مشربکدر اولور خلوتك جهان ... ترجیح غار وکوه وبیابان نکاکرك
کرمشربك وسیع ایسه ییل جنت ایچره سن ... سیر وبهار وباغ وکلستان نکاکرك
جنك ایچره چون ایدر لب خاموش کار تیغ ... ویرمك جواب مردم نادان نکاکرك
وقتنده عقد غنچه مثالی چون آچلور ... پس اشتغال ناخن ودندان نکاکرك
چون درد کامران اولور اولدر دوای محض ... اظهار درد وخواهش درمان نکاکرك
دل خرم اولسه عشق ایله تیزترك ایدرسنی ... اول دوستی استه حقی بودشمن نکاکرك

(نوع رابع) صبر وتحملك اقسام ومنافعن وجزع وفزعك آفاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که صبر بردوای مر نافعدر وشربی هر منفعتی جامعدر وهر مضرتی دافعدر بردوا که بو صفتلرله متصف اولور عاقل اولان نفسنه ابرام ایدوب انی تجرع قیلور برساعتك مرارتی برسنه حلاوتیدر دیوب اول دوانك حدت ومرارتنه صبر وتحمل ایدر اما صبر درت قسمدر برقسمی طاعت اوزرینه صبردر وبری ترك معصیتده صبردر وبرقسمی فضول دنیادن صبردر وبرقسمی شدائد ومصائبده صبردر پس بو مواضع اربعه ده مرارت صبره تحمل ایدن صابره نیجه منافع وفوائد حاصل اولور که انلر طاعاتدر ومنازلنه واصل اولمقدر واستقامتدر وثواب جزیلنی بولمقدر ومعاصی وبلیاتندن ایکی عالمده آزاد اولمقدر بعده طلب دنیانك اشتغال حالیله وتعب مألیله مبتلی اولمقدن فارغ البال وراحت قالمقدر پس صبر ایله طاعات ومنازل شریفه سی وحضور ومکارم جلیله سی وانس بالله ومنافع جمیله سی حاصلدر وصبور اولان کمسه قهر وسخط قضادن وجزع وفزع وغوغادن ومشقت دنیادن وعقوبت عقبادن وآرزوی نفس وهوادن وشماتت اعدادن ونیجه بیك بلادن نجات بولوب مرادینه واصلدر وسعادت دارین ایله مقام رضایه نائلدر وصبره طاقت کتورمیوب جزع وفزع ایلین هر منفعتدن محروم وهر مضرتله مغموم وهواسنه مائلدر زیرا که اول ضعیف کمسه عبادت مواظبتنه صبر ایده مز که حضور انسی بوله غافل قالور ویا معصیتدن صبر ایده میوب ارتکابیله خائب وخاسر اولور ویا فضول دنیادن صبر ایده میوب جمع ایدوب بلاسن بولور ویا مصیبتده صبر ایده میوب جزع وفزعله فضائل صبردن محروم قالور ونیجه کره کثرت جزعله عوض صبردخی فوت اولوب برمصیبت ایکی اولور که بری حلول مکروه وبری فوت صبردر نتکیم دینلمشدر که مصیبتده صبردن محروم اولمق مصیبتدن اشد مصیبتدر پس کثرت جزعده نه فائده واردر که حاصل موجودی زائل ایدر وذاهب مفقودی سکاردا یلمز باری جزع وفزعی چوق ایتمه که سندن بری فوت اولورسه اوبری فوت اولمسون وکلام جامع بودر که حضرت علی کرم الله وجهه برشخصی تعزیه ایدوب بیورمشدر که اکر صبر ایدرسن مقادیر اوزریکه جاری اولوروسن مأجور اولورسن واکر جزع وفزع ایدرسن مقادیر اوزریکه جاری اولوروسن مأجور اولورسن چونکه ایدوب ایلین برخالق وباریدر وقضا وقدری عالمده

جاریدر

جاریدر واحکامی اوقاتیله جمله یه ساریدر پس تدبیر وتدارکله جزع وفزع ایدن خلعت عافیتدن عاریدر وتفویض وتوکل وصبر وتحمل عارفلر کاریدر زیرا که بونلر معرفت آثاریدر (مثنوی)

ای قراری داده ره را کام کام ... خام خامی خام خامی خام خام
ناظر فرعی ز اصلی بی خبر ... فرع ماییم اصل احکام قدر
چرخ کردانرا قضا کمره کند ... صد عطاردر اقضا ابله کند
تنك کرداند جهان چاره را ... آب کرداند حدید وخاره را
کفت حق ایوب را در مکرمت ... من بهر موی تو صبری دادمت
هین بصبری خود مکن چندین نظر ... صبر دیدی صبر دادن را نکر
چون بدیدی کردش سنك آسیا ... آب جو را هم ببین اخر بیا
خاك را دیدی برآمد برهوا ... درمیان خاك بنکر بادرا
دیکهای فکرمی بینی بجوش ... اندر آتش هم نظر میکن بهوش
چند بینی کردش دولاب را ... منبرون کن هم ببین تیزاب را
تو همی کویی که می بینم ولیك ... دیدانرا بس علامتهاست نیك
کردش کفرا چو دیدی مختصر ... حیرتت باید بدریا در نکر
انکه کف را دید سرکویان بود ... وانکه دریا دید او حیران بود
انکه کف را دید در کردش بود ... وانکه دریا دید او بی غش بود
انکه کف را دید سرکردان بود ... وانکه دریا دید اوبس آن بود
انکه کف را دید نیتها کند ... وانکه دریا دید دل دریا کند
انکه کف را دید باشد در شمار ... وانکه دریا دید شد بی اختیار
انکه کف را دید آید در سخن ... وانکه دریا دید شد بی ما ومن
انکه کف را دید پالوده شود ... وانکه دریا دید آسوده شود
انکه کف را دید باشد مست او ... وانکه دریا دید کردد نورهو

(نوع خامس) صبر ایله هر کمال حاصل اولدیغن وصبر ایله هر کس عافیت بولدیغن وصبرك نهایتی رضا اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که جمله علوم واعمالك وهر معرفت وکمالك علت موجده سی صبر وتحملدر وهر ندامت وملامتدن نجات وسلامتك سببی موجب صبر وتأنیدر ونهایت مرارت صبر البته بدایت حلاوت رضادر که اول سعادت دارین وقرة عیندر نته کیم نقل اولنمشدر که برقدره جی پورینه علم آرزوسی غالب اولوب قدره لرن یغما قیلمشدر وخانه سنده برحامله اهلی اولوب انك جمیع مصارفك کوروب اندن دستور آلمشدر ورضاسیله تحصیل علم ایچون اقلیم آخره کتمشدر ویکرمی سنه ظرفنده علوم عربیه ودینیه تحصیلنی تکمیل ایتمشدر بعده وطننه عودت ایلدکده اثنای طریقنده برپیر کامله مهمان اولوب احوالن اکا سویلمشدر واول کامل اول عالمه علوم واعمالك اصلی ندر دیو سؤال ایلمشدر اول عالم بو جوابه قادر اولمیوب او کامله حواله قیلمشدر واول کاملدن اکر بزه برمدت خدمت ایدرسن اصل علومه ایروب خانه که کیدرسن جوابن آلمشدر پس اول عالم خدمت پیری قبول ایدوب انك یاننده ایکی ییل قدر قالمشدر بعده اول کامل اول عالمه شفقت ایدوب دیمشدر که بنم اوغلوم کل سکا جوابکی ویره یم که اهلکه کیده سن وعمرك اولدقجه بزه خیر ایله دعا ایده سن امدی تحقیق ویقین ایله که جمله علوم واعمالك وهر معرفت وکمالك اصلی صبردر که صبر ایله حاصلدر وتحمل وتأنی صبره داخلدر اکر هر ایشده صبرلی اولورسن هر ندامتدن سلامت بولورسن وایکی عالمده هر یوزدن کام الورسن وبو جوهر نفیس ایچون سنی برمدت عوق ایلدیکمده حکمت بودر که قدر وقیمتن بیلوب کوشکده کوشواره قیلوب هرکز فراموش ایتمیه سن پس اول عالم بو جوهره مالك اولدقده اول کاملك دعا ورضاسن الوب دیارینه راهی اولمشدر چونکه کندی بیتی بابنه بعد العشا وصول بولمشدر اودمده خاطرینه کلمشدر که یکرمی ایکی ییلدن برو برخبر اله مدیغم خانه قپوسن بو وقتده دوکزدن مقدم روزنه دن برنظر ایدوب کوره یم که بونجه زماندن برو بو خانه ده کیم قالمشدر وقتا که روزنه دن مخفیجه نظر قیلمشدر کورمشکیم کندی اهلیله برتازه جوان ملاعبه طرزنده معانقه ایتمشدر همان دم غیرتندن عقلی کتمشدر وکندویی اونودوب روزنه دن تیر ایله اول جوانی اولدرمك تدبیرنده ایکن ینه خاطرینه صبر خطور ایتمشدر ودیمشدر که ایکی ییل بکلیوب کسب ایلدیکم جوهری عجله ایله ضایع ایتمیوب قپویه کیده یم اندن بو غلامی قتل ایده یم چونکه صبر ایدوب دق باب ایلمشدر درون خانه دن غلام اکا کیمسن دیدکده بو بیتك اسکی صاحبی یم دیو سویلمشدر همان اهلی صداسندن انی طانیوب شادکام اولوب اول

جوانه دیمشدرکه های اوغل قپویی اچ که سن دوغمزدن اقدم غربته کیدن پوروت پدرك کلمشدر چونکه
اول صابر بوسوزدن جوانی کندی اوغلی اولدیغن بیلمشدر وکرامت صبرایله اویله برندامتدن سلامت بولمشدر پس
بغایت سرورندن اکا صبر احسان ایدن صبوره چوق حمد وثنالر قیلمشدر ومدت عمرنده مراعات صبرایله
سعادت بولمشدر واول مرشد کامله دعالر ایدوب مدرس ومصنف اولمشدر وعلم فقه حنفی یی احیا ایدوب قدوری
کتابن تألیف قیلمشدر * بیت * عسی الکرب الذی امسیت فیه * یکون وراءه فرج قریب (بیت) هضم اولنمز
بلالره صبرایت * عاقبت خوشکوار اولورای دل * نقل اولنمشدرکه بر کامل وفاتی عندنده اوغلنه دیمشدرکه
بر نصیحتم واردرکه انی سکا وصیت ایلرم اکر انی قبول ایدوب عمل ایده بیلورسن ایکی عالمده مقبول خالق وخلق
اولورسن وهر حالکده سعادت وسلامت بولورسن واول کامله اوغلی رجا ایتمشدرکه بکا اول نصیحتی وصیت بیورکه
باش وجان ایله قبول ایده یم وهرنه یول کوسترسن اکا کیده یم چونکه اول پدر محتضر اوغلینك قبولن ایشتمشدر
همان اوغل موم مقصی اول دیمش اخرته کتمشدر بعده بو حکمت غامضه یی کیمی صبرایله وکیمی رضا ایله تأویل
ایتمشدر ورضا ایله تأویل ایدن اول کاملك مرادینه یتمشدر زیرا که صبر مصیبتدن ایریشن المی کتم ایدوب جزع
وفزع قیلمقدر ورضا ایسه بلادن اصلا متألم اولمقدر پس موم مقصنك درونی مومك فتیله سی اتشندن متألم
اولمدیغی ودخان ورایحه سندن اذیت بولمدیغی دلالت قیلمشدرکه او کاملك همان اوغل موم مقصی اول
بیورمسی قضایه رضایی اوغلنه طیورمسیدر زیرا که مقام صبردن مقام رضا اعلادر صبرایله رضایی حاصل ایدن
واصل مولادر (شعر) سهل علی نفسك الامورا) وکن علی مرها صبورا) فکم رأینا اخا هموم) اعقب من بعدها
سرورا (قطعه) هر غمی راشادئ در پی بود دل شاددار) هیچ دردی نیست کورا نیست درمان غم مخور) بی سحر
هرکز نماند شام بی صبری مکن * هرچه دشوارست روزی کرد داسان غم مخور * رباعی * باخار غم اریکدوشبی
بنشینی * بس روز که بی غم کل شادی چینی * ازجام غم ارخمار دیدی خوش باش * بس مستیها کزمی شادی
بینی (نظم) صبر قیل ایتمه امورکده شتاب * صبرایله دیرلر اولور غوره دوشاب * صبرایله دوستك اولور دشمنلر
صبرایله رهبر اولور رهزنلر * صبر اسمای الهیدندر * حکمت نامتناهیدندر * اولکه حکمتده شکرلر دیدیلر *
صبره مفتاح فرجدر دیدیلر * صبر در عقده کشای هر کار * ایریشور صبرایله صبحه شب تار
(نوع سادس) صبر وتحملك تحصیلی طریقن نیجه تمثیلله بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه جملهٔ امر وحاصل کلام بودرکه اکرچه توکل محض ایله قلبی علائق مألوفه سندن قطع ایدوب نفسی
عادات راسخه سندن منع ایتمك وتفویض تام ایله تدبیر اموری ترك ایدوب اسرارینه وقوفسز حقه تسلیم ایتمك
وصبر جمیلله مصائبه تحمل ایدوب تنفر نفس ایله شربت صبری تجرع ایتمك وکمال رضا ایله قضایی استقبال
ایدوب سخط وجزعدن لجام نفسی جذب ایتمك برامر عسیر وعلاج شدید وطریق محجر وحمل ثقیلدر لکن
بر تدبیر سدید وطریق مستقیمدر که احوالی سعید ونهایتی نعیم ومقیمدر * بیت * فرصتلری فوت ایتمه که تأخیر
حرجدر * محنتلره صبرایله که مفتاح فرجدر * بیت * هر غمی را که خوری در عقب آید فرحی * هر شبی را که
بود در اثر آید روزی * عجبا نه دیرسن بر پدر مشفق غنی حقنده قچن ولد عزیزینی اکل فواکهدن منع وحجر
ایلسه یا انی بر معلم غلیظه تسلیم ایدوب طول نهار آنی عندنده حبس ایله تنبیه ایلسه ویا انی توجیع ایله قان المق
ایچون حجامه کتورسه اول پدرك ولدنی فواکهدن منع اتمسی انك بخلندنمیدر دیرسن یا نیجه دیرسنکه اول کان
سخا اجنبیلره بیله بذل نعمت ایلر یا اول پدرك انی حبس ایتدرمسی اکا ایذا واهانتمیدر دیرسن یا نیجه
دیرسنکه اکا تعظیمندن جمیع مالن ویروب انك امن وراحت اولدیغن استر ویا انك اندن قان الدیرمسی اکا بغض
وعداوتمیدر دیرسن یا نیجه دیرسنکه اول پسر قرة عین پدردر وثمرهٔ فؤادیدرکه انی اسن یلدن بیله صاقنور حاشا
وکلا اکا نیجه ضرری طوقنور لکن پدری انك صلاحنی بونلرده بولمشدر وبویله تعب قلیل ایله نفع کثیره واصل اوله
جغن بیلمشدر ونه دیرسن بر محبتلی طبیب حاذق حقنده که یورکی ینان مریض عطشانی بر مشربه صودن منع
ایلسه یا اکا اویله براجی شربت ایچورسه که انك مرارتی مهابتندن اعضاسنه لرزه دوشوب اندن طبیعتی اکراه
ایلسه یا اکا بر معجون یا بر سفوف یدرسه که استفراغ ایدوب اسهال اولسه اول طبیبك مریض ایله بو معاملاتی
اکا ایذا وعداوتمیدر دیرسن حاشا ثم حاشا دکلدر بلکه بو معاملات اکا محض نصح وصداقتدر زیرا که اول طبیب

اویله بیلمشدرکه تحقیقا مریضك فساد وهلاکی اکا بر ساعت ارزو ایلدیکی نعمتلری ویرمکده در وانك شفا وبقاسی
انی انلردن منع ایتمکده در ومواد فاسده سی استفراغ واسهال ایله بدنندن کتمکده در آنکیچون طبیب حاذق لذت
مریضی ارامیوب منفعتنی ویرمکده در وصبور وتسلیم اولان علیل صحته ایرمکده در پس رب العالمین وارحم
الراحمین وعلیم وحکیم ونعم المعین حضرتلری وقتا که سندن بر رغیفی ویا بر درهمی حبس ایلسه بونی تأمل ایله که
تحقیق اول سنك محتاج اولوب مراد ایلدیکن اشیایه مالکدر وانلری سکا ایصال ایتمکه قادردر وفضل وجود
اکا مخصوصدر وسنك هر حالك وجمیع اشیا انك معلومیدر زیرا که انکیچون فقر وعجز وبخل وجهالت متصور
دکلدر بلکه جمله دن اغنی واقوی واکرم واعلمدر بو تقدیرجه یقینا بیلورسنکه حقیقتده حق تعالی اورغیف
ودرهمی سندن حبس ومنع ایتمشدر الا که سنك صلاح وخیرك ایچون ایتمشدر یا نیجه صلاح وخیرك ایچون
دکلدرکه اودرکه فرقان مبیننده * خلق لکم ما فی السموات والارض جمیعا منه * بیورمشدر ویا نیجه صلاح
وخیرك ایچون دکلدرکه اودرکه دنیا ومافیهایی جنبنده محو ایدن معرفتنی سکا کرم واحسان ایلمشدر واودرکه
حدیث قدسیده * انی لامنع اولیائی عن نعیم الدنیا کما یمنع الراعی الشفیق الابل عن مبارك العزة المنتنة *
بیورمشدر پس اکر حق تعالی سنی بر شدتله مبتلی ایلدیسه تیقن ایله که اول سنی امتحان ایچون ابتلا ایتمکدن
غنیدر وسنك حالکی علیمدر وضعفکی بصیردر وسکا رؤف ورحیمدر زیرا که * الله ارحم بعبده من الوالدة الشفیقة
بولدها * حدیث شریفدر وسکا بر کوچك مکروه انزال ایتمز الا که اول بر بیوك صلاحك ایچوندر ولکن سن انی
بیلمزسن اول بیلور نته کیم حدیث شریفده (ما من شر جزوی الا ویتضمن خیرا کلیا) کلمشدر آنکیچون عسر ایله
بیله یسر اولمشدر (بیت) اذا اشتد عسر فارج یسرا فانه * قضی الله ان العسر یتبعه الیسر * وبو معنی ایچوندرکه
اعز عبادی بولنان اولیا واصفیاسنی چوق مبتلی قیلمشدر نته کیم حدیث شریفده * اذا احب الله قوما ابتلاهم
وارد اولمشدر وقتا که کوررسنکه حق تعالی دنیایی سندن حبس ومنع ایتمشدر وشدائد ومصائبی اوزریکه صب
وجمع ایتمشدر اندن تیقن قیل که تحقیقا سن انك عندنده عزیز ومحترمسن ومقامات عالیه ده شریف
ومکرمسن زیرا که اول سنی اولیاسی منازلنه تنزیل ایتمشدر وروحك انك مواهب کریمه سنه یتمشدر پس
ایمدی سکا لازم اولان بودرکه هر حالده صبور وشکور اوله سن تا کیم مرارت صبر ایچنده حلاوت ورضا بوله سن
وتوکل وتفویض وصبر ورضا امورنده حکیم سینایی رحمة الله علیه حضرتلرینك بو قرق بر بیتنی ورد لسان
قیله سن تا کیم تفویض وتوکلك وصبر وتحملك وتسلیم ورضانك حقیقت وماهیتلرن بیله سن وبونلرله متصف
اولوب جان ودلدن لذت اله سن (نظم)

هست حق را زبهر جان شریف
کانچه اوکرد حیرت ان باشد
نیك داند خدای سر دلت
نیست چیزی ازان نهان اصلا
هرچه در خلق سوزی وسازیست
وی بسا دردکان ترا داروست
پیش دیوان حکم حق جز مرد
جز فرومایهٔ وکمراهی
هر بلایی که رو نماید ازو
هرچه اید بجز عطا نبود
باش در حکم صولجانش کوی
جمله تسلیم کن بد وتو چه ئی
مال وتن رابکرد کار سپار
پس دریغ ازوی این چرا داری

اندر اثنای حکم صنع لطیف
نام نیکو وزشت ازمن وتست
زانکه زاول خود او سرشت کات
مرك اکرچند بد نکوست ترا
اندران مرخدایرا رازیست
بندکان را که ازقدر حذرست
شکر سیلیء حق که داند کرد
باقضا مرترا چو نیست رضا
کر یکی کر هزار شاید ازو
تلخ وشیرین چو هر دو زو باشد
هم سمعنا وهم اطعنا کوی
ان اویی توکم ستیز برو
تا درون دلت بیابی بار
بندکی نیست جز ره تسلیم

داند انکس که خرده دان باشد
کار ایزد نکو بود به درست
خیر وشر نیست در جهان اصلا
مال ومیراثها ازوست ترا
ای بسا شیر کان ترا اهوست
ان نه زایشان که ان هم ازقدرست
که کند با قضای او راهی
نشناسی خدایرا بخدا
حکم تقدیرا وبلا نبود
زشت نبود همه نکو باشد
هر کجا ذکر او بود تو که ئی
کر کریزی ازو کریز برو
جان واسباب ازو عطا داری
ورندانی بخوان تو قلب سلیم

نرهی ای فضولیء رعنا
دل زچون وچرا جدا دارند
چون زبالا بلا نهد بتوروی
خون مکردان به بیهده جکرت
هرچه جز حق بود تو درمپذیر
صدف در عشقش ایمان کن
کرد بیرون سر از دریچهٔ جان
کرد کردان چو کوی کرد هوا
کفت هرچند یابم ای دلبند
علم او جبرئیل من نه بسست
چون ندای خطاب حق بشنود
سوسن مهر و توکل توفیق
چون خلیل ان خویشتن بکذاشت
چشم بردوز و پس تو ناظر شو

جز به بی دست و پای از دریا
که نبشتست بر تو سود و زیان
رو تو الله کوی اه مکوی
اتشی راهمی کند تسلیم
دل زاغیار جملکی برکیر
آن شنیدیکه آن خلیل شکفت
کای برادر تو دور شو ز زمان
کفت من بس دلیل راه توام
هست برکردن ضعیفم بند
چون عنانرا بدست حکم سپرد
بردمید از میان آتش ودود
آری آری چو دوست ان باشد
اتش از فعل خویش دست بداشت

انکه دلهای اشناد ارند
امر قل لن یصیبنا برخوان
با قضا سود کی کند حذرت
داغ نمرود وباغ ابراهیم
هدف تیر حکم او جان کن
وقت آتش بجبرئیل چه کفت
کشته از منجنیق حکم رها
جبرئیلم که نیک خواه توام
عصمت او دلیل من نه بسست
آتش سی و هفت روزه بمرد
عبهر عهد وسنبل تحقیق
نار نمرود بوستان باشد
بی تو بر درکهش تو حاضر شو

(فصل رابع) اصول اربعهٔ راه عرفانك دردنجی اصلی اولان رضانك فضائل وفوائدن ونتایج وزوایدن التی نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * فضائل رضایی ایات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله رضایی تعلیم وتبشیر ایدوب کلام قدیمنده بیورمشدرکه (رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك الفوز العظیم * ومن آناء اللیل فسبح واطراف النهار لعلك ترضی * مغفرة من الله ورضوان * یبشرهم ربهم برحمة منه ورضوان من الله اکبر ذلك الفوز العظیم * رضی الله عنهم ورضوا عنه اولئك حزب الله الا ان حزب الله هم المفلحون * یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة * رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك لمن خشی ربه * وحدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی فلیلتمس ربا سوائی * یا ابن آدم ارض عنی حتی ارضی عنك وارزقك محبتی یا ابن آدم انت ترید وانا ارید ولا یکون الا ما ارید فمتی رضیت بما ارید اعطیتك ما ترید (یا ابن آدم لیس لك شفاء سوی الرضاء بقضائی فیك (یا ابن آدم انا راض بصلوتك یوما فیوما بیوم فارض عنی بقوتك یوما بیوم ولا تطالبنی برزق غد کما انا لا اطلبك بصلوات غد (یا ابن آدم لن یتقرب المقربون بشیء احب الی من الرضاء بقضائی (وقال عز وجل عبدی انك لن تتقرب الی بشیء احب الی من الرضاء بقضائی (وقال عز وجل عبدی ان رضیت عنی رضیت عنك وان افردتنی بحاجتك قضیتها لك (وقال عز وجل عبدی ان رضائی فی رضائك بقضائی فمتی رضیت بقضائی وجدت رضائی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دعا ایتمشدرکه * اللهم انی اسئلك الرضاء بقضائك * وبیورمشدرکه حق تعالی اول کسه یه مرحمت ایلسونکه نفسنی بیلمشدر ولساننه مالك اولمشدر وربیسی قضاسنه راضی اولمشدر وبیورمشدرکه تحقیقا حق تعالینك یریوزنده اویله قوللری واردرکه کوکلری کونشدن انوردر وفعللری انبیا فعلیدر انلر ایچون دنیادن نه ازواردر ونه چوق حق تعالی انلره هرنه قسمت ایلمش ایسه اکا راضی اولمشلردر ورضای حقی دخی بولمشلردر وبیورمشدرکه حق تعالی راحت وسروری رضاده قیلمشدر وتعب وغمومی سخط قضاده قیلمشدر وبیورمشدرکه کیمکه حق تعالیدن ازرزق ایله راضی اولورسه حق تعالی اندن ازعمل ایله راضی اولور وبیورمشدرکه کیمکه حق تعالیدن راضیدر بیلسونکه حق تعالی دخی اندن راضیدر زیرا که حق تعالی * رضی الله عنهم ورضوا عنه * بیورمشدرکه کندی رضاسی عبادی رضاسندن مقدم اولدیغن طیورمشدر وبیورمشدرکه افضل اعمال حق تعالیدن راضی اولمقدر واکا محبت قیلمقدر وبیورمشدرکه کیمکه رضای حقی سخط ناس ایله طلب ایدرسه حق تعالی اندن راضی اولوب ناسی دخی اندن راضی ایدر وکیمکه رضای ناسی سخط حق ایله طلب ایدرسه حق تعالی اکا سخط ایدوب ناسی دخی اکا سخط ایتدیرر وبیورمشدرکه خیرك جمله سی قضایه رضاده در اکر راضی اوله بیلمزسن صبر ایله تا کیم صبر تدریج ایله رضایه منقلب اوله وبیورمشدرکه

کمال

کمال ایمان قضایه رضادر وبلایه صبردر * نظم *

حبیب حقدن اوکرن کیمیا خوش
چك انی سن سکا بل آشنا خوش
مسافر درغم ایت عزت اکا کیم
صقین ردا یتمه دردی بیل دوا خوش

نه کیم الله ایدرسه ویر رضا خوش
نزول ایلر خواطر قلبه حقدن
کیده سندن خدایه هر بلا خوش
مبارکدر بو غم هرکز دوکنمز

کاور چون قلبکه حزن والم غم
قبول ایت جمله یه دی مرحبا خوش
سنی غم بولمسون الا که خندان
نغمدر بیل نعمدر دلربا خوش

جفادن قاچمه نامرد اولمه حقی || جفادن مرد حق بولمش صفا خوش

(نوع ثانی) قضایه رضانك تعریف وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه رضا قلبك مجاریٔ احکام آلتنده سکونیدر رضا قلبك مر قضا ایله سروریدر رضا کوکلدن کراهیتی چقارمقدر وآنده سرور دائم بولمقدر رضا کندی عقلی تدبیرندن فارغ وآزاد اولمقدر وتقدیر حقه موافقت قیلمقدر رضا مختار حق ایله قلبك ساکن اولمسیدر واکا ضمیرك موافقت قیلمسیدر رضا عبد ایچون حقك اختیار قدیمنه قلبك نظریدرکه ترك سخط قضا انك اثریدر رضا احکام قضایی سرور ایله استقبال ایتمکدر رضا قبول مجاریٔ حکم جباردر وآنکچون رفع تدبیر واختیاردر رضا مر وحلوا ایچره نوازل احکام ایله سرور دلدر رضا قضا عندنده سکون روحدر رضا باب اعظم خدا ومقام اعلی وجنت دنیادر کیمکه کندی ایچون اولان اختیار حقه راضی اولور اول کسه ایکی عالمده سرور دائم بولور زیرا که رضا ایله معرفة الله میسر اولور محبت ورضا خوف ورجادن اعز واعلادر زیرا که حب ورضا صفت مولادر وبونلر عبد ایله باقی واکا کافیدر وخوف ورجا ایسه بونلرك خلافیدر حضرت مولا بر قولنه محبت ایدوب اندن راضی اولورسه اول قول دخی مولاسنه محبت ایدوب اندن راضی اولور زیرا که اول مولاسنك حب ورضاسی عکسن کوکل آیینه سنده بولور (قطعه) بو عشق پاکی او عقل اکله مز که انك ایشی * همیشه خوف ورجادر یونی ثواب وعقاب * قو خوفی عشقه فدا اول فنا بول ای حقی * بو نقدی آل یارینی بکلمکله چکمه عذاب * رضا غنادر وسخط عنادر رزق مقسومدر وحریص محرومدر رضا حزنی نفی ایدندر وسخط زحمت جان وتندر قضایه راضی اولان اروحدر وبلایه صبور اولان اربحدر قضایه رضا بیوك بلالری طاتلی بال ایدر وراضی اولان سعادت یولنه کیدر قسمتنه راضی اولان غنا ایله تعیش ایدر رضایه ملازم اولانه کرامت ملازمدر رضانك اصلی حقه اعتماد ایتمکدر امورك جریانی رضای خلق ایله دکل قضای حق ایله در فوز وغنا قضایه رضاده در ثمرهٔ رضا سرور وغنادر نتیجهٔ رضا معرفت ومحبتدر درت خصلت سعادت دنیا وعقبادر توکل وتفویض وصبر ورضادر قضایه رضا رأس قناعتدر قضایه رضا اصل عبادتدر قضایه رضا تفویض ایچون زینتدر رضا وقناعت سرمایهٔ سعادتدر قضایه رضا شدت ورخاده کرکدر عبدك قضایه رضاسی علامت رضای مولادر غایت اسلام تسلیمدر وغایت دین رضادر وغایت مطلوب رضاء اللهدر هر غنا قناعت ورضاده در هر راضی راحت وصفاده در رضا کبی غنا اولمز راضی اولان جفا کورمز راضی اولکه مرضی اوله سن هرنه ظهور ایدرسه اکا تسلیم وراضی اول کمال علم حلمدر وکمال حلم رضادر قضایه راضی اولان بی نهایه دولت بولور کیمکه قضایه راضی اولمشدر اول جان صاغلغن وکوکل خوشلغن بولمشدر قضایه راضی اولان هیچ کسه یه سخط قیله مز عارف اولوب حضور حقدن بردم ایریله مز (نظم)

عارفك جان ودلی مست لقا اولمشدر
حق رضاسیله بزی ایلسه لر صد پاره
هر کوکل دوستنی بر بشقه طریق ایله بولور
ماسوا قالمسه بردلده اوبیت اللهدر
کوکلمز مملکتکدر کرمکله خوش طوت
جانمز نای کبی کندیدن اولمش فارغ

نه بلا کلسه اکا عین عطا اولمشدر
اکا هم دل طولی تسلیم ورضا اولمشدر
را همز طوغری یقین فقر وفنا اولمشدر
علم وحکمتله طولی ملك وبقا اولمشدر
مالك الملك سن اول ملك سکا اولمشدر
دم عشقکله پر ایت کیم او هوا اولمشدر

دیدهٔ جانی اچوب عالمه باق ای حقی || که جهان آیینهٔ عشق خدا اولمشدر

(نوع ثالث) قضایه رضانك فضائل وفوائدن وعلامات واقسامن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه رضا اودرکه حق تعالیدن نه برنعمت رجا ایده سن ونه برنقمتدن استعاذه وابا ایده سن کیمك که قضایه رضاسی کرچکدر انك بلایه صبری کوچکدر کندی قسمتنه راضی اولان هیچ برنسنه ایچون محزون اولمز کیمکه رضای حق سخط ناس ایله طلب ایدرسه حق تعالی انی ذم ایدنلری دوندروب اکا ثنا ایتدیرر رضا نه ملیحدر سخط نه قبیحدر برکسه بلادن امین اولمز الا که تسلیم ورضا ایله اولور قضایه راضی اولان سلطان جهان اولور تسلیم ورضانه کوزل خویدر قضایه راضی اولان مولاسنی بولور تسلیم کبی اسلام اولمز رضا کبی صفا اولمز حقدن راضی اولمیان رضاسنی نیجه استر قبل القضا بولنان رضا عزم رضا دربعد القضا اولان رضا عین رضادر حدرضا عبدلك دیمسیدرکه الهی اکر بکا اعطا ایدرسن قبول ایدرم واکر بندن منع ایدرسن خوشنود اولورم واکر بنی دعوت ایدرسن اجابت ایلرم کیده کیم اوچ خصلت بولنمشدر اول اولیا زمره سندن عدا اولنمشدر اول خصال ثلثه دن بری هرنسنه دن حقه فرار دربری هرنسنه دن انکله قرار دربری هرنسنه ده اندن رضادر رضا اودرکه نعمتدن بولدیغك سروری مصیبتدن دخی بوله سن اخلاق اولیا قضایه رضا وانس بالله ومحبة اللهدر رضا نهایت صبردر حقدن رضا هر طاعتدن اعلادر رضا استواء مرارت منع وحلاوت عطادر رضا نفسی احکام حقه ارسالدر حقدن رضا وخلقه مرحمت منازل اولیادندر علامت رضا سجن غفلتدن فضای مشاهده یه عروجدر رضا منبت محبتدر ومنبت روحدر وغنیمت فتوحدر رضا وسیلهٔ حیات ابددر وذریعهٔ نعیم سرمددر وبرکامل مناجات ایتمشدرکه * الهی ان لم تفعل ما اریدفارضنی بما تریدانك فعال لما یرید * رضا هر عملدن افضلدر وهر خلقدن اجلدر رضا حق تعالینك قضاسنده عدلنی بولمقدر وحکمنده حکمتنی تیقن قیلمقدر رضا تقدیر خدایه اعتراض ایتمکدر علامت رضا مریض اولدقده صحت وفقیر اولدقده غنا ونعمت ارزوا ایتمکدر برکامل خبر ویرمشلرکه تحقیقا فلان دیمشدرکه فقری کا غنادن محبوبدر وسقم بکا صحتدن مرغوبدر اول کامل انلره دیمشدرکه الله تعالی اول فلانه رحمت ایلسون که اویله سویلمشدر اما بن دیرمکه کیمکه حق تعالینك کندیچون اولان حسن اختیارینه اعتماد ایتمشدر اول کمسنه اختیار حقدن غیری برنسنه یی اختیار ایتیوب اختیار مولایه تسلیم اولوب رضا مقامنه یتمشدر زیرا که توکل حق تعالی یه اتکال واعتماددر وتفویض عدم تدبیر واختیاردر وتسلیم احکام قضایه انقیاددر ورضا اختیار حقله سرور وانبساط درحق تعالی رضایی ایکی قسم ایتمشدر برقسمی کندینك عبدندن راضی اولمسیدر وبرقسمی عبدلك کندندن راضی اولمسیدر وکندی رضاسنی عبدی رضاسنه تقدیم ایدوب (رضی الله عنهم ورضوا عنه) بیورمشدر تنکیم حق تعالی افعال ابادندن اولان اعمالی بیانده عبدی تقدیم ایدوب فاذکرونی اذکرکم * بیورمشدر وافعال قلوبدن اولان احوالی بیانده کندوبی تقدیم ایدوب (یحبهم ویحبونه) بیورمشدر وکندی مقلب القلوب اولدیغن بو تقدیم ایله طیور مشدر پس رضاء الله قلب عبده نزول ایدن احوالدندر ورضای عبد ایسه مقامات مکتسبه دندر ورضا ایله مکرم اولان ترحیب وفا ایله محترم درو تقریب اعلا ایله معظم درزیرا که توکل وتفویض وتسلیمك نهایتی رضادر (شعر)

اتخذ الله صاحبا * ودع الناس جانبا * وتلذذ بحبه * ان فی حبه الشفاء * ثم سلم لامره * وارض عنه بما قضی *

اما توکل بدنك قوامنی الله تعالیدن بیلمکدر واما تفویض امری مالکنه ویروب تدبیرینه اعتماد قیلمقدر واما تسلیم امر حقه منقاد اولوب طبعنه ملایم اولمیان ایشلرده بیله مطیع اولمقدر واما رضا نفسه هرنه اصابت ایدرسه وهرنه اندن فوت اولورسه اصلا متغیر اولمیوب خوشنود اولمقدر (نظم)

برصفا فوت اولسه سندن اوله هیچ اندوه کین || کیم سکا اول بشقه صورتدن کاور هم یل یقین
اول صفا برخرمعنیدرکه هرنقشه کاور || قلب ارمعنیدن بولور خوشلق قوی اولسون ظرف طین
شیرودایه صورتدن طفله کلمشدر صفا || کنسه شیر اول طفل ذوقینه بدلدر انکبین
که صو نقشندن کاورکه اتمك واتدن اوذوق || اول صفا بو پرده لرسز کوکاکه خوشلق ویرر
ماسوا محو اولسه دلدن کنسه افلاك وزمین

جسم اولور کن جان چیقارماندن جهان برزخه || جسم اولور معزول وعاطل بشقه صورتدرمبین
دوشده کوردم کندیمی دیرسن مثال سروناز || وجهمی مثل کلستان جسممی چون یاسمین
صورت سروی قویوب جان هم کاور بو صورته || ان فی هذا التصور عبرة للعالمین
بسدرای حق امین سرحق اول تامدام || روحکه ذوق وصفا بخش ایده اول نعم المعین

(نوع رابع) قضایه رضانك تأثیرات وفوائدن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قلب عبدی حضور مولادن مشغول ایدن عوارض اربعه دن عارض رابع قضادر وبونك انواع ورودی بیلنمشدر وبونلرلك کفایتی انجق رضا ایله بولنمشدر تنکیم بالاده اشارت قیلنمشدر پس قضایه رضانك جمیع موارد نده راضی اولمق ایکی امر ایچون لازم بیلنمشدر اما اولکی امر عبادت ایتمك وحضور حقه یتمك ایچون فارغ البال اولمقدر زیراکه اکرسن قضایه راضی اولمزسن دائما قلبك مغموم وخاطرك مشغول اولوب ابدا متحیر قالورسن ونیچون بویله اولدی ونیچون شویله اولمدی دیوب متکدر اولورسن وقتا که برکو کل بونك کبی هموم وغموم ایله مشغول اولور اول عبادت وحضور ایچون نیجه متفرغ اوله بیلورزیرا که سنك برقلبك واردر اول دخی امور ماضیه وآتیه افکارینه داردر ونیچه انواع هموم ایله طولمشدر پس انده حضور وانسه برموضع قالمیوب معرفت ومحبتدن محروم اولمشدر تنکیم برکامل بوحکمتی بیلمشدر وبودری دلمشدرکه تحقیق امور ماضیه نك حسرتی انکساری واسور آتیه نك تدبیر وانتظاری بولندیغك ساعتك برکت وراحتن زائل قیلمشدر واما ایکنجی امر سخط قضاده اولان خطر غضب خدادر زیرا که محقق روایت اولنمشدرکه انبیای کرامك بریسی کندویه اصابت ایدن مکارهك برندن مولایه شکوی ایلدکده مولاسی اکا عتاب ایله خطاب ایلمشدرکه بندن تنکی می ایلرسن کیمه نه سو یلرسن بندن حیا قیلمزمیسن وبنم اهل ذم وشکوی اولمدیغم بلمزمیسن چونکه بنم علمده سنك صلاح شانك انجق بویله درکه سنده اظهار ایتمشمدر پس نیچون سنده جاری اولان قضامه سخط ایلرسن بوخسه استر میسنکه سنك چون جهانی تغییر ایده یم یاهوای نفسکچون لوح محفوظی تبدیل ایده یم اندنصکره بنم مرادم اوزره تدبیر وحکم ایتیوب سنك مرادلك اوزره ایده یم وبنم محبت ایلدیکم اولمیوب سنك محبت ایلدکك وجوده کله وهب ارزولرلك حاصل اوله اکربو فکر فاسد بردخی سنك صدر کده حرکت ایلدیسه عزوجلالم حقیچون سندن نبوت خلعتن سلب ایده رم وسنی ناره القایدوب مبالات ایلیم پس ایمدی عاقل اولان بوقصه دن حصه مند اولور زیرا که حق تعالینك انبیا واصفیا سیله بویله سیاست عظیمه سی وار ایکن سائر عبادیله معامله سی نه طرز اولسه کرکدر وحق تعالینك اکربو فکر فاسد بردخی سنك صدر کده حرکت ایلدیسه کلامنی برکره تفکر قیل که حدیث نفس وتردد قلب ایچون انك معامله سی بویله ایکن اول کمسه نك حالی نیه منجر اوله جقدرکه اویله برمحسن وکریم اولان ربیسندن ملاناس ایچنده سخط وویل ایله ندا وشکوا ایدروبو سیاست عظیمه قضایه برکره سخط ایدن کمسه ایچون اولیجق پس عمری اولدقچه قضایه سخط ایدنلرلك احوالی نیجه اولسه کرکدر وبو عتاب مذکور انك کندوسنه شکوا ایدن عبدینه خطاب اولیجق مولادن عبادینه شکوا ایدنلرلك احوالی نه شکل اوله جقدر نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سیئات اعمالنا ومن سوء آدابنا * اللهم اجعلنا راضین بقضائك وصابرین علی بلائك وشاکرین علی نعمائك ومستوحشین عن غیرك ومستأنسین بك انا ء اللیل والنهار یا معین ویا ستار *

پس رضا ترك سخط درو سخط ایسه قضای مولانك غیریسنی فساد وصلاحی متیقن اولمیان ایشلرده کشی کندویه اصلح واولی بیلمکدر اکر یرسنکه شرور ومعاصی قضا وقدرله دکلیدر پس عبده رضای شر نیجه لازم اولور جواب اولدرکه رضا انجق قضایه لازمدرکه قضای شر شردکلدر شر اولان انجق مقضیدر پس قضایه رضا شره رضا عد اولنماز (شعر) رضیت بما قسم الله لی * وفوضت امری الی خالقی * لقد احسن الله فیما مضی * کذلك یحسن فیما بقی * اوج نسنه علامات رضادندر بری قضادن مقدم ترك اختیاردر بری نزول قضادن نصکره فقدان مرارتدر بری وسط بلاده هیجان محبتدر زیرا که جمیع احوال محبوب احبایی عنده محبوب ومرغوب اولور (بیت) لئن رضیت لیلی بقتلی فی الهوی * فاهلا بما تهوی وسهلا بما ترضی (نظم)

ای درین مرحلهٔ تنك بساط
کاهی آزرده وخشم آلودی
نوك پیکان قضا بر جان خور
فاتح کنج کرامات رضاست
منه ازبوالهوسی برخود بند
سیر کردون بمراد توشود
نبودش خواست درین تنك قفس
باشد اندر همه درعین مراد
باهمه بندکی ازاد زید
هیچ تلخش نکند روی ترش
هرچش ازرنج وبلا پیش آید
رایض طبع رضا اندیشان
دل راضی بقضایت طلبم
هست برسینهٔ ماداغ جحیم
دامن ازخوف ورجایش بفشان
سازش ازنشوهٔ ان بیهش ومست

مانده در ربقهٔ اندوه ونشاط
تلخ رابردل خود شیرین کن
درجبین چین مفکن همچو سیر
بند بربند بود کار جهان
ازهوسها چو ببری پیوند
هرکه داردز مرادات فراغ
غیرچیزی که خداخواهد وبس
دل وی ازهمه خرم کردد
باصد اندوه والم شاد زید
بخل راعین سماحت بیند
یك بیك را برضا پیش اید
قبلهٔ همت کارآکاهان
روضهٔ حسن ریاضت طلبم
بنده جامی که طلبکار رضاست
برسر خوان رضایش بنشان

کاهی ازدور فلك خوشنودی
خوردن آن بخوشی آیین کن
رافع رنج مقامات رضاست
زین هوسها که بوددر تو نهان
بند ایام کشاد توشود
نامرادی ننهد بروی داغ
هرچه اید بوی از بند کشاد
رنج وغم کرد دلش کم کردد
هیچ شغلش نشود پردهٔ هش
درجراحت همه راحت بیند
ای رضا بخش ریاضت کیشان
قاضیٔ حاجت حاجت خواهان
بی رضای توکل باغ نعیم
مانده درکشمکش خوف ورجاست
بنهش جام محبت بردست

(نوع خامس) رضانك منافع وهنرلرك وسخطك انواع ضررلرن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه قضایه رضایی تحصیل ایچون ایکی اصلی تأمل لازمدر اما اولکی اصل رضاده اولان فوائد حالیه ومآلیه در اما فوائد حالیه فائده سز غملردن فراغ قلب وخلو خاطردر انکیچون برکامل دیمشدرکه چونکه قضا وقدر حقدر پس اهتمام وحذر ارتقدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ابن مسعود حضرتلرینه بیورمشدرکه همومك قلیل اولسونکه مقدر اولان اولور ومقدر اولمیان اولمز وبو کلام نبوی برحکمت جامعه ونافعه درکه لفظی ازو معناسی چوقدر واما فوائد مآلیه حق تعالینك ثواب جزیلی ورضای جمیلیدر نتکیم حق تعالی * رضی الله عنهم ورضوا عنه * بیورمشدر حال بوکیم سخط قضاده غم وحزن وضجر حالی واردر وبی فائده وزر وعقاب مآلی واردر زیرا قضا برامر نافذدرکه سخط وهموم ایله رد ودفع اولمز ومرد عاقل ایسه رضای حق ایله اولان راحت قلب اوزرینه وزر ایله اولان فائده سز همومی ترجیح قیلمز واما ایکنجی اصل سخط قضاده اولان خطر عظیمدر مکر کیم حق تعالی بو آیت کریمه یی تأمل ایدن عبادینه امداد ایلیه که قوله تعالی * فلا وربك لا یؤمنون حتی یحکموك فیما شجر بینهم ثم لا یجدوا فی انفسهم حرجا مما قضیت ویسلموا تسلیما * چونکه حق تعالی کندی رسولی قضاسنه سخط ایدن قوللردن واول حکمدن نفسنده حرج بولنلردن نفی ایمان ایلمشدر پس کندی قضاسنه سخط ایدنلرك احوالی نیجه اولسه کرکدر خصوصا حق تعالی بیورمشدرکه * من لم یرض بقضائی ولم یصبر علی بلائی ولم یشکر علی نعمائی فلیتخذ ربا سوائی * پس حق تعالیدن غافل اولنلر ایچون بو برتهدید شدید ووعید عظیمدر وبرکامل دیمشدرکه رب العالمینك شانی حکم قیلمقدر وعبدك حالی راضی اولمقدر وقتا که رب حکم ایتسه ده عبداندن راضی اولمسه اول تقدیرجه نه ربوبیت ونه عبودیت اولمش اولور چون بو ایکی اصلی تأمل قیله سن اوله کیم قضایه راضی اوله سن والحاصل هرحالده سکا لازم اولان بودرکه انجق حق تعالی یه اعتماد کلی قیلوب جمیع امورکی اکا اصمرلیوب جمله بلالرینه تحمل قیله سن وهپ امر وفرماننه محکوم اولوب هرنه ایشلرسه آندن خوشنود اوله سن وتیقن قیله سنکه حق تعالی ازلده سنکیچون هرنه قضا ایلمش ایسه تحقیقا سنك خیر وصلاحك آنده در زیرا که اول کندی عبادینه رب ودود ورؤف ورحیمدر پس مودتلی مولادن وجوده کلمز الا که شفقت ومرحمت کلور خصوصا حدیث شریفده حق تعالینك قضاسنه راضی اولان سعادت سرمدیه بولور وارد اولمشدرکه پس اکر سکا دنیاده برمشقت ایریشورسه

رب ودودك رأفت ورحمتن تذکر وتیقن ایده سنکه اول سنی اویله مشقت ایچنده قومیوب تدبیر یکی قیلاندر وبو کون باشکه کلن احوالك جمله سی ازلده سنکیچون تقدیر اولاندر حال بوکیم حق تعالینك تقدیری تبدیل اولمز واول قوللریله بیله درکه هرکز ایرلمز نتکیم کلام قدیمنده * وهو معکم اینما کنتم * بیورمشدر هرحالیمزده بزمله بیله اولدیغن طیورمشدر پس بو معیتدن خبیر اولان بلادن نه قایرمشدر (مثنوی)

کرهزاران دام باشد درقدم
می رهانی می کنی الواحرا
شب ززندان بی خبر زندانیان
نی خیال این فلان وان فلان
خفته از احوال دنیا روز وشب
فعل پندارد بجنبش ازقلم
رفته درصحرای بی چون جان شان
کرکس زرین کردون پرزند
روحهای منبسط راتن کند
سرالنوم اخ الموتست این
تاکه روزش واکشد زان مرغزار
حفظ کردی یاچو کشتیٔ نوحرا
چون بحق بیدار نبود جان ما
جان ایشان مست نبود درودل
وارهیدند از جهان پیچ پیچ
هیچ ازو رنجد دل زندانیٔ
تلخ کی باشد کسی راکش برند
می پرد با پردل بی پای تن
کوید ای یزدان مرادرتن مبر
وامر و والله اعلم بالصواب * اینچنین خوابی ببین چون خوش بود
هیچ او حسرت خورد برانتباه
کر نبودی پای مرك اندرمیان
خرمنی بودی بدشت افراشته
تخم رادر شوره خاکی کاشتی
ورنه ازچاهی بصحرا اوفتاد
نقل افتادش بصحرای فراغ
مقعد صدق وجلیس حق شده

چون تو با مایی نباشد هیچ غم
میرهند ارواح هرشب زین قفس
شب زدولت بی خبر سلطانیان
حال عارف این بود بی خواب هم
چون قلم در پنجهٔ تقلیب رب
شمهٔ زین حال عارف وانمود
روحشان آسوده وابدان شان
فالق الاصباح اسرافیل وار
هرتنی راباز آبستن کند
لیك بهر آنکه آیدر وزباز
وزچراکاه اردش در زیر بار
تاازین طوفان بیداری وهوش
هست بیداری چو دربندان ما
تلخ نبود پیش ایشان مرك تن
کس نکرید برفوات هیچ هیچ
کای دریغ این سنك مرمر راشکست
ازمیان زهرماران سوی قند
همچو زندانیٔ چه کاندر شبان
تأدرین کلشن کنم من کروفر
برتن باسلسله در قعر چاه
وان دکر کفت ار نبودی مرك هیچ
مهمل وناکوفته بکذاشته
هیچ مرده نیست پرحسرت زمرك
درمیان دولت وعیش وکشاد
مقعد صدق اونه ایوان دروغ
رسته زین اب وکل آتشکده

هرشبی ازدام تن ارواحرا
فارغان نی حاکم ومحکوم کس
نی غم واندیشهٔ سود وزیان
کفت ابزدهم رقود زین مرم
انکه او پنجه نبیند در رقم
خلق راهم خواب حسی در ربود
چونکه نور صبحدم سر برزند
جمله رادر صورت آرد زان دیار
اسب جانهارا کند عاری ززین
برنهد برپاش پابند دراز
کاش چون اصحاب کهف این روحرا
وارهیدی این ضمیر وچشم وکوش
اولیارا چون شکر باشد اجل
که روند ازچاه وزندان درچمن
برج زندانرا شکست ارکانیٔ
تاروان وجان من ازحبس رست
جان مجرد کشته ازغوغای تن
خسبد وبیند بخواب او کلستان
کویدش یزدان دعا شد مستجاب
مرك نادیده بجنت دررود
ان یکی میکفت خوش بودی جهان
که نیرزیدی جهان پیچ پیچ
مرك راتو زندکی پنداشتی
حسرتش آنست کش کم بود برك
زین مقام مأتم وتمکین مناخ
بادهٔ توحیدنه مستی زدوغ
(نوع سادس)

خلاصهٔ خواص اصول اربعهٔ مذکوره یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اکر تیقن قیلدکسه که تحقیقا حق تعالی بقا وقیام وجودکده لازم اولان رزقکی متکفل وضامندر وتحقیقا هرمراد ایلدیکی نسنه یه نیجه مراد ایلرسه قادردر وتحقیقا سنك حاجات وحالاتکی دمبدم خبیر وبصیردر پس آنك وعد صدقنه وضمان حقنه اعتبار واعتماد ایلرسك وانکله سکونت بولوب مطمئن القلب اولورسن وجمیع اسبابی مسببسز بی فائده کوروب انلری تفکردن وانلره تعلقدن اعتراض ایدوب راحت بولورسن زیرا که طعام وشرابك اکل وشربنی سکا میسر ایدن حق تعالی اولدیغن بیلورسن بعده انلردن سکا حلاوت ولذت ویرن وانلری سهولتله هضم ایتدیروب سکا عافیت ویرن وانلرك قوت ومنفعتلرن اعضای بدنکه ایرشدیرن وانلرك ثقل

وضررلرندن جسمکی فارغ وجانکی آزاد ایدن حق تعالی اولدیغن تجربه قیلورسن حال بوکیم حق تعالی مراد ایلسه بی اکل وشرب انجق عنایتیله سکا کفایت ایدوب مفید وشافی اولور ولذت وقوت ویررکه وجودک قوام وبقا بولور چونکه جمیع امور الله تعالینک مراد شریفی اوزره وجود پذیر اولور پس ماسوایه اعتماد ایتمک وانجق اکا توکل قیلمق لازم کاور وکذلک اکرسن تدبیر امورکی مدبر ارض وسمایه تسلیم ایدرسن تحقیقا علم وفکر ونظرک بالغ اولمیان هر نسنه دن فارغ البال اولورسن عجبا فلان نسنه یارین وجوده کاورمی کلمزمی وکلدکده نه شکل اوله جقدر دیمک امثالی لعل ولو ترددلرندن راحت بولورسن واموری فکر وتدبیر ایتمکده اشغال قلب واتعاب نفس وتضییع اوقات اولدیغن بیلورسن زیرا که چوق کره اولورکه خاطریکه خطور ایتمین امور آن ایچره ظهور ایدوب سبقت ایدن فکر وتدبیرکی تقدیر حکیم اولان قضا وقدر تبدیل وتغییر ایدر پس اوقات عمر عزیزک خیالات لغویات ایله ضایع اولورکیدر (بیت) سبقت مقادیر الاله وحکمها * فارح فؤادک من لعل ولو * ونفسکه دیرسنکه ای نفسم بزه اصابت ایتمز الا که حق تعالینک بزم ایچون تقدیر ایلدیکی اصابت ایلر اول بزم مولامزدرکه بزه کفایت ایلرونه کوزل وکیلدرکه بزه عنایت ایلر زیرا که اول برقادردرکه قدرتنک نهایتی اولمز وبر حکیمدرکه حکمتی حسابه کلمز وبر رحیمدرکه رحمتنک حد وغایتی اولمز حال بوکیم بو صفات ایله متصف اولان ذات پاکه توکل واعتماد انسب وانفعدر وتدبیر وتدارکی ترک ایله جمیع اموری اکا تفویض وتسلیم اهم والزمدر وکذلک اکر سکا بر مصیبت اصابت ایدرسه ویا بر مکروه حلول ایدرسه اول زمان کندی نفسکه مالک اولدکسه وقلبکی ضبط وربط ایده بیلدکسه تحقیقا سن جزع وفزعدن فارغ وآزاد اولورسن وقلق وشکوادن راحت وسلامت بولورسن خصوصا صدمهٔ اولی عندنده صبر وثبات ایله متین اولورسن حال بوکیم صدمهٔ اولی عندنده نفسی جزع وفزعه بغایت متسارع کوررسن پس اکا دیرسنکه ای نفس البته بو صدمه حق تعالی طرفندن واقع اولمش براوقدر وتدبیر وحیله ایله بونک دفعنه برچاره یوقدر پس بوکا تحمل ایدوب قائل اولکه حق تعالینک خزانهٔ غیبنده انواع بلالری چوقدر حال بوکیم بوندن بیوک بلالری دفع ورفع ایلدیکن بیلورسن وبو مصیبت برغیم اسود کبیدرکه قریبا اچلوب کونک طوغوب مراد الورسن وبونده صبر وتحمل قیل که بونکچون اجر جزیل وفوز عظیم بولورسن نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده * سیجعل الله بعد عسر یسرا * بیورمشدر صبر جمیل اردنجه اجر جزیل اولدیغن طیورمشدر پس صبر وتحمل قیل که ربک بدایع صنایعندن عجائب وغرائب سیران ایده سن شعر * توقع صنع ربک سوف یأتی * بما تهواه من فرح قریب * ولا تیأس اذا ما نال خطب * فکم فی الغیب من عجب عجیب * وکذلک اکر قلبکی قضا ایله توطن ایتدیروب حلو ومرندن مساوی خوشنود اولورسن تحقیقا کیفیت واسراری معلومک اولمیان امورکده حق تعالی سکا هر نه ایشلرسه انی سن کندی حقکده اوفق واصلح بیلورسن وهر ظهوره کان احکامندن نیچه ذوق ولذتلر الورسن وکندی نفسکه دیرسنکه ای نفس البته ازلده مقدر اولان وقتیله وجوده کاور یا صنع مولایه سخط ایدن کمسه نه فائده بولورسن رضیت بالله ربا دیوب قضاسنه نیجه راضی اولمزسن مکر کیم قضا ربوبیت شانندن اولدیغن بیلمزسن پس ترک سخط ایلیوب هر قضاسنه راضی اولمدقجه انک رضا ومحبتن بولمزسن واکر حق تعالی بر وقتده دنیایی سندن حبس ومنع ایدرسه دیرسنکه ای نفس اول سنک هر حالکی سندن اعلمدر وسکا جمله دن اکرم وارحمدر واول رب الارباب ورزاق عالمدر کلبی خستیله وکافری عداوتیله تربیه ایدن کریمک عندنده کندویی عارف وموحد اولان عبدی بر رغیف یا بر درهم دکمزمی لکن تیقن ایله که حق تعالی دنیایی سندن حبس ومنع ایتمشدر الا که سکا نیجه فوائد عظیمه ایچون حبس ومنع ایتمشدر پس بلا نیکودر زیرا که ایدن اودر اکرسن بو اذکار مذکوره یی تکرار ایله تفکر وتذکر ایلدکسه تحقیقا اصول اربعه که توکل وتفویض وصبر ورضادر بالجمله سنده رسوخ بولورلر وعوارض شاغلهٔ مذکوره دخی هموم وغموم ایله کوکلدن مندفع اولورلر پس لذت عبادت وحضوری بولورسن ودولت معرفت ومحبته نائل اولورسن وحق تعالینک عندنده اهل توکل وتفویض وصبر ورضا زمره سندن عد اولنورسن ودنیاده جسم وجانک سلامت وراحت بولوب عقباده قدر جلیله مقعد صدقه واروب سعادت دارین وقرة عینی جامع بولنورسن (تفویض نامه)

حق شرلری خیر ایلر ‖ ظن ایتمه که غیر ایلر) عارف انی سیر ایلر) مولی کوره لم نیلر) نیلرسه کوزل ایلر
سن حقه توکل قیل ‖ تفویض ایت وراحت بول) صبر ایله وراضی اول) مولی کوره لم نیلر) نیلرسه کوزل ایلر
قلبک اکا برک ایله ‖ تدبیر یکی ترک ایله ‖ تقدیر یکی درک ایله ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
خلاق رحیم اولدر ‖ رزاق کریم اولدر ‖ فعال حکیم اولدر ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
بیل قاضئ حاجاتی ‖ قیل اکا مناجاتی ‖ ترک ایله مراداتی ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
برایشی مراد ایتمه ‖ اولدیسه عناد ایتمه ‖ حقدندر اورد ایتمه ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
حقک اولیجق ایشلر ‖ بوشدر غم وتشویشلر ‖ اول حکمتنی ایشلر ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هب ایشلری فایقدر ‖ بر برینه لایقدر ‖ نیلرسه موافقدر ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
دلدن غمی دور ایله ‖ ربکله حضور ایله ‖ تفویض امور ایله ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
سن عدلی ظلم صانمه ‖ تسلیم اول اوده یانمه ‖ صبر ایت صقین اوصانمه) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
دیمه شو نیچون شویله ‖ یر نجه در اول ویله ‖ باق صوکنه صبر ایله) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هیچ کمسه یه خور باقمه ‖ نجتمه کوکل یقمه ‖ سن نفسکه یان چقمه) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
مؤمن ایشی رنک اولمز) عاقل خویی جنک اولمز) عارف دلی تنک اولمز) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
خوش صبر جمیلمدر ‖ تقدیر کفیلمدر ‖ الله که وکیلمدر ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هر دلده انک ادی ‖ هر جانده انک یادی ‖ هر قوله درامدادی ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
ناچار قاله جق یرده ‖ ناکاه اچار اول پرده ‖ درمان ایدر اول درده ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هر قولنه هر آنده ‖ که قهر وکه احسانده ‖ هر آنده او برشانده ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
که معطی وکه مانع ‖ کاه ضار وکهی نافع ‖ که خافض وکه رافع ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
که عبدک ایدر عارف ‖ کاه ایمن وکه خائف ‖ هر قلبی اودر صارف ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
که قلبنی بوش ایلر) که خلقنی خوش ایلر ‖ که عشقنه دوش ایلر ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
که ساده وکاه رنکین) که طبعن ایدر سنکین ‖ که خرم وکه غمکین ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
آزیی آزاویی آزایچ) تن مزبله سندن کیچ ‖ دل کلشننه کل کوچ ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
بوناس ایله یورلمه ‖ نفسکله دخی قالمه ‖ قلبکدن ایراغ اولمه ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
کچمشله کیری قالمه ‖ مستقبله هم طالمه ‖ حال ایله دخی اولمه ‖ مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هر دم انی ذکر ایله) زیرکلکی قوی شویله) حیران حق اول سویله) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
کل حیرته طال بر یول) کندک اونوت انی بول) قوی غفلتی حاضر اول) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هر سوزده نصیحت وار) هر نسنه ده زینت وار) هر ایشده غنیمت وار) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هب رمز واشارتدر ‖ هب غمز وبشارتدر) هب عین عنایتدر) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
هر سو بلینی دکله ‖ اول سویلدنی اکله) خوش ایله قبول جانله) مولی کوره لم نیلر ‖ نیلرسه کوزل ایلر
بیل السنهٔ خلقی ‖ اقلام حق ای حقی) اوکرن ادب وخلقی ‖ مولی کوره لم نیلر) نیلرسه کوزل ایلر
والله کوزل ایتمش ‖ بالله کوزل ایتمش) تالله کوزل ایتمش ‖ الله کوره لم نتمش) نتمش سه کوزل ایتمش

باب رابع * مطلب اعلا اولان معرفت مولا ایله اهل عرفان کندیلرک مقام اعلایه صالدیغک وعارف بالله اولان دولت انس وحضوری بولوب بحر محبت وعشقه طالدیغن وحکمت اولیا لب معنی وعلم صدور اولوب کوکل اندن لذت جان الدیغن وزمرهٔ اولیا عوام ناسدن اولی اولوب غفلتدن حضوره کلوب انس حق ایله قالدیغن وخواص اولیاء کرام خمر عشقی شرب مدام ایله اوصاف بهایمدن فانی اولوب اخلاق حق ایله بقا بولدیغن وکرامات اولیا لایح ومقامات طریقتلری واضح اولدیغن فصول خمسه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) معرفت نفس مفتاح معرفة الله اولدیغن ونور عرفان قلب عارفه نزول قیلدیغن ومعرفة الله مطلب اعلی اولدیغن وعارف اولان ماسوایی اونودوب ومعروفنی بولدیغن وکندیدن کیچوب انکله قالدیغن وهر خوف وحزندن

همیشه امین اولدیغن وحق تعالی بی صفات سلبیه دن عاری وصفات ثبوتیه ایله متصف باری بولدیغن طقوز نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * فضائل معرفت مولایی آیات بینات واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عبادینه عنایتیله کندی معرفتنی ترغیب وتحصیلی طریقنی تعلیم ایدوب قرأن عظیمنده بیورمشدرکه) فعرفهم وهم له منکرون (تعرفهم بسیماهم) تعرف فی وجوههم نضرة النعیم (لما عرفوا فیه من الحق) اومن کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس کمن مثله فی الظلمات لیس بخارج منها ومن لم یجعل الله له نورا فما له من نور (انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا (ان الله هو السمیع البصیر) وحق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه یا ابن آدم من عرف نفسه فقد عرفنی ومن عرفنی فقد طلبنی ومن طلبنی فقد وجدنی ومن وجدنی نال کل مناه وفوق ما یتمناه فلا یؤثر علی غیری یا ابن آدم تواضع تعرفنی تجوّع ترانی تجرد لعبادتی تصل الی یا ابن آدم انا الرب فاعرفنی یا ابن ادم انما عرفنی من عرف نفسه وانما وجدنی من ترک نفسه اعرف نفسک یا انسان لتعرفنی یا ابن آدم من ازال معرفتی عن قلبه فقد عمی قلبه یا ابن آدم من دخل بیت معرفتنا زال عنه الخوف والحزن وکان آمنا یا داود کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لیعرفونی یا داود تقرب الی بعد داود نفسک واعرفنی بالمعرفة التی لا یقابلها الجهل یا داود تعلم العلم النافع والعلم النافع ان تعلم ان جلالی وعظمتی وکبریائی وقدرتی غالب علی کل شئ لان هذه المعرفة هی التی تقربک منی یا داود من عرفنی جعلت البلاء قیده والصبر صیده وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم احادیث شریفه سنده بیورمشدرکه جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین وبیورمشدرکه انا اعلمکم بالله وان المعرفة فعل القلب وبیورمشدرکه لو عرفتم الله حق معرفته لزالت بدعائکم الجبال وبیورمشدرکه اعرفکم بربه اعرفکم بنفسه ومناجاتنده دیمشدرکه * سبحانک ما عرفناک حق معرفتک یا معروف وبیورمشدرکه اللهم یا حی یا قیوم یا بدیع السموات والارض یا مالک الملک یا ذا الجلال والاکرام نسئلک بعزتک ان تحیی قلوبنا وابصارنا بنور معرفتک یا معروف وبیورمشدرکه اللهم اجعل لی فی قلبی نورا وفی سمعی نورا وفی بصری نورا وعن یمینی نورا وعن شمالی نورا وامامی نورا وخلفی نورا وفوقی نورا وتحتی نورا وفی شعری نورا وفی بشری نورا وفی لحمی نورا وفی دمی نورا واجعلنی نورا * وبعض احادیث متشابهه سنده بیورمشدرکه خلق الله آدم علی صورته وبیورمشدرکه رأیت ربی علی صورة شاب امرد قطط وبیورمشدرکه رأیت ربی فی احسن صورة فوضع یده بین کتفی فوجدت بردها بین ثدیی فعلمت مافی السموات والارض صدق رسول الله فی حدیثه (نظم)

سندن کاور کوکلمه چون دمبدم مدد	فضلکدن استرم مدد ای مفضل احد
وارلق ثنا کی ثبت ایدیجی برصحیفه در	کیم ابتدا سیدر ازل انجامیدر ابد
رخسار وحدت اوزره دخی بشقه حسن ایله	چشم شهوده کلدی بوخال وخط عدد
چون کثرت زیدله دکل بحر مختفی	وحدت محیطی سن دوجهاندر سکا زید
چون قربکه بوفقر وفنادر سبب همان	طوبی لمن تهیأ للقرب واستعد
مهرلک فرونی سینه ده کالنور فی البصر	عشقلک هوایی روحده کالروح فی الجسد
اولمش نفور نور حضورکدن اهل جهل	حقا که مهردن قچر اول صاحب رمد
هپ ایشلرلک همیشه کوزل خیر محضدر	پس کارکا همزده اولور نقش نیلک وبد
نشو ونمای شبنم فیضکله بولدی خوش	کازار جان حق مسکینلک ای صمد

نوع ثانی * معرفت نفس موجب معرفة الله اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه کندی نفسنی عارف اولور تحقیق اول کسه ربنی دخی بیلور کیمکه نفسنی عارفدر اول هر معرفت وعلمه واقفدر نفسنی عارف اولان مقرب وسعید اولور وعارف اولیان حضرت حقدن بعید اولور کندی نفسنی بیلن معرفت حقه مالکدر وبیلمین ضلالتده هالکدر معرفت نفس انفع معارفدر ونفسن بیلن اسرار عالمه واقفدر کیمکه کندی نفسنی عارفدر انک همتی عالم فائیدن منصرفدر کیمکه معرفت نفسه واصلدر اکا فوزا کبر حاصلدر

نفسنی

نفسنی عارف اولان فاضلدر نفسنی بیلمین حقدن غافلدر کیمکه نفسنی عارف اولور اول بعد وغفلتدن نجات بولور وقرب وحضور حضرت حقه کلور عقلک افضلی معرفت نفس انساندر وحکمتک افضلی معرفت قرب یزداندر کیمکه نفسنی جاهلدر اول کسه ربیسندن غافلدر نفسنی بیلمین عجبا بیسن نیجه بیلور ونفسن بیلن ایا بودار فنا ایله نیجه انسیت بولور هر عاقل مغموم اولور وهر عارف مسرور اولور وهر محب محبوب اولور کندی نفسنی بیلمین غیری نیجه بیلور یا معرفت حق نیجه بولور انسانه معرفت نفس کفایت ایدر زیرا که اول معرفت حق ارائت ایدر دنیایی بیلن تزهد ایلرو ناسی بیلن تفرد ایلرو نفسن بیلن تجرد ایلرو بیسن بیلن توحد ایلر نفسنی عارف اولان خلقه متواضع اولور زیرا که اول حق ایله حاضر اکا خاضع اولور نفسنی عارف اولان کسه به لازمدرکه قناعت وعفت واستقامته ملازم اوله وماسوایی تارک اولوب حقه عازم اوله حق تعالی حضرت داود علیه السلامه بیورمشدرکه یا داود نفسکی بیل تا کیم بنی بیله سن واول سؤال ایلمش که یا ربی نفسمی نیجه بیلیم وسنی نیجه بیلیم حق تعالی اکا جواب ایتمشدرکه نفسکی ضعف وعجز وفنا ایله بیل تا کیم بنی قوت وقدرت وبقا ایله بیله سن اندن بنی بنمله بوله سن (نظم)

شمس اراردیر که آفتاب قنی	هر یکا صورقرکه اب قنی
دون کیجه خواب دیده دن صوردم	ای جهان سیر ایدن دی خواب قنی
مست کندینی ارار صوررر خلقه	دیرکه اول بی خود وخراب قنی
دور ایدر باده اهل عشر تنی	مجلس ایچنده دیر شراب قنی
جمله سرکشته مضطرب قالمش	راحت اولمش بی اضطراب قنی
جمله سی پرده لرده کندین ارار	عارف نفس ایدر حجاب قنی
دوست خوش بی نقاب سیر ایلر	دیر بنمجون عجب نقاب قنی
کنج دل فتحیدر چو فقر وفنا	نه صوررسن که فتح باب قنی
شمس روحک کوکلده سیر ایله	صورمه حق که آفتاب قنی

نوع ثالث) معرفت مولی مطلب اعلی اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه معرفة الله کوکلده برنوردر ومحبتی جانه فوز وسروردر وتوحیدی مفتاح انس وحضوردر معرفة الله برکنز عظیمدر ومحبتی برفوز مقیمدر کیمکه عارف بالله اولور اول کسه اکاه اولور وناسدن عذرخواه اولور علمک ثمره سی معرفة الله در ومعرفتک ثمره سی حفظ حدود الله در فسخ عزایم وحل عقود دلیل وجود رب ودود در اوح نسنه معرفة الله ایچون براهین وترغیبدرکه ذل لبیب وفقرادیب وسقم طبیبدر حق عارف اولانک معرفتی کامل اولور عارف بالله اولانک لسانته کلال کلور کیمکه عارف بالله اولمشدر اول سعادت ابدیه بولمشدر عابدلک همی دعادر وعارفلک همی ثنادر زیرا که عابدلک همی تفسیدر وعارفلک همی خدادر حق مشاهدهٔ عیان ایله عیون ادراکده بیلز لکن قلوب آنی حقایق ایمان ایله ادراکده بیلور علم انفع معرفة الله در وانک موضعی قلب اکاهدر حقلک وحدانیتن طائفیق معرفتدر وفردانیتن بیلمک توحید حقیقتدر اکر تعریف حق اولمسه کسه آنی عارف اولمزدی معرفة الله بطن جایع وعین ساهر وقلب ذاکر ایله جانده حاصل ودلده ظاهر اولور حق تعالی کندی معرفتیله عزیز ایلدیکی عارفه لازمدرکه انک معصیتیله نفسنی ذلیل ایتمیوب طاعتنه ملازم اوله حقیقت عرفان حقایق اشیایه ایرمکدر واشیایی ذاتنده اولدیغی کبی کورمکدر معرفة الله انک اول واخر وباطن وظاهر اولوب هر نسنه یی علیم وهر فعلنده حکیم وجمله یه رزاق کریم اولدیغن بیلمکدر معرفة الله وحدانیتندن اکاه اولمقدر وغایت معرفت الله انی مطلع قلب بولمقدر معرفة الله ماسوادن فارغ اولمقدر وانکله کوکل حیاتنی بولمقدر علامت معرفة الله اکا محبتدر وهر امر نه اطاعتدر ایکی نسنه افضل عطاء اللهدر بری معرفة الله وبری محبة الله در معرفة الله کوکلده نوروضیادر ومحبة الله نار محرق ماسوادر وعارف بالله اولمق ذکر الله ایله حیات بولمقدر وظلمت جهلده قالمق ذکر اللهدن غافل اولمقدر معرفة الله هر شیده قدرتنی بولمقدر وهر حالده حول وقوتدن بری اولمقدر معرفة الله نفسیله ترک ماسوی الله در وقلب ایله حضور مع الله در حقیقت معرفة الله انی لسان ایله ذکر ایتمکدر

وقلب ایله محبتنه یتمکدر وهمتله حضورینه کتمکدر معرفة الله جانده بر یقیندر که اعضا انکله ساکندر وکوکلده بر حیاتدر که روح انکله مطمئن در معرفة الله تعرف الله ایله حاصلدر زیرا که عقل الله ایله معرفتنه واصلدر علم تعلیم خلق ایله اولور معرفت تعریف حق ایله اولور پس علم تعلم ایله ومعرفت تعرف ایله در معرفة الله اشیایی الله دن واللهك والله ایله والله دن یکا راجع بیلمکدر معرفة الله موجود قدیمه وجود تعظیمدر وعارفی اظهار معرفتدن منع ایدن بو تعظیمدر معرفة الله کوکلده بر نقطهٔ کبرادر اول جانه بر نعمت عظمادر کوکلده نور معرفت فلکده کونش کبی طالع اولور لکن شمس فلك افقدن طوغوب ضیاسی ارضه واقع اولور وشمس معرفت ایسه درون دلدن طلوع ایدوب نوری عرشه ساطع اولور معرفة الله کوکل عالمنده شمس مثالیدر وعقل قمر وعلم ونجوم امثالیدر معرفة الله بر جوهردر که مادون عرش انکله منوردر معرفة الله ایله انانیته کتمك ونفسانیت ایتمك تمام شقاوتدر معرفت بحرنده مستغرق اولمق ونور حقیقتله فنا بولمق کمال سعادتدر (نظم)

هر نفس قلب مقلبدن آلور بر مشرب ‖ بشقه بر رسم ایله بر راهی ایدر دل مذهب
کوکل اولمز ایکی ان ایچره بر امری طالب ‖ دمبدم بشقه اولور جان وکوکلده مطلب
بو رخ وزلف ولب وغبغب وتندن غیری ‖ دلده وار بشقه رخ وچشم ودهان وغبغب
لب جاناندن الور هردم او بشقه بر جان ‖ دخی هر جان ایچون ازلدمده کلور بر قالب
بشقه در عالم دل مهر و سپهری بشقه ‖ عرش وفرش وفلکی بشقه چوق انده کوکب
برق خاطف کبی دل عالمنی سیر ایت کیم ‖ انده یوقدر یوقش ویازوقیش وروز ایله شب
حقی دل لوحنه چون جمله شی اولمش مسطور ‖ عارف اول جمله یی سن دلده بول اول اهل طرب

نوع رابع * عارف ماسوایی اونودوب حضرت مولایی بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عارف اودر که انی حقدن بر شاغل مشغول ایتمز وطرفة العین انس وحضوردن غفلته کتمز عارف اودر که کندی سکوت ایلر وحق انك سرندن سویلر عارف اودر که ماسوادن معزول ومعروفیله مشغول اولور عارف اودر که کندی تدبیرندن غائب وتدبیر حقه مترقب وراغب اولور عارف اودر که هیچ بر نسنه ایله متکدر اولمز وهر نسنه انکله صفا بولوب کدری قالمز عارف اودر که دنیا وسعتیله باشنه طار اولور وعادتی ناسدن حقه فرار اولور وانك حضور وانسیله برقرار اولور عارف اودر که تفکر طویل ایله کیدر ومفاوز ملکوتی قطع ایدر عارف اودر که عرفانی سرمایهٔ سعادت بیلور وانی غیر موضعنه وضع ایلمه دن اعنی نااهلنه سویلمه دن متنفر اولور وعارف اودر که غیر معروف ایله انسیت قیلمز وماسوای معروف اصلا خاطرینه کلمز عارف اودر که کندی صفاتنی معروفی صفاتنده افنا ایده تا کیم ماسوی بیلیوب انکله سویلیوب اندن اشیده عارف نجه محزون اولور که انك قلبی سرور ایله مشحون وجانی حضور ایله ممنوندر عابدك قوتی اب وناندر وعارفك قوتی نور عرفاندر عارف حقی حق ایله عارفدر ونور حق ایله عالمه واقفدر عارفك حضوری معرفتدر وسروری محبتدر ونوری توحید حقیقتدر عارف اودر که ریاض دلده سیاحت ایدوب حیاض جانده سباحت ایلر ومعروفنه جنانیله مناجات ایدوب لسانیله سویلر عارف اودر که غیر حقی لاحظ وغیر کلامن لافظ اولمز ونفسیچون حقدن غیری حافظ بولمز عارفك سروری معرفتله وانسی وحدتله اولور وصبر وثباتی شدتده بولور علم نهردر وحکمت بحردر علما طواف انهاردر وحکما غواص بحاردر وعارفلر نجات سفینه لرنده سیاردر عبادت اهل عرفان مثال تاج سلطاندر عارفلر انلردر که نطق ایتسه لر انی سویلرلر وعمل ایلسه لر انکیچون ایلرلر وطلب ایتسه لر اندن ایدرلر ورغبت ایتسه لر اکا کیدرلر صادقون وسابقون انلردر وخواص ومقربون انلردر ریای عارف اخلاص محجوبدن زیاده مرغوب ومحبوبدر عارف معروفی تعظیمنده اهتمام تام ایدر وادابی فرایضیله واجتناب محارمیله اکا توقیر واحترام ایدر عارف اودر که اسرار معروفی نااهله اظهار ایلمز وفرح وسرورك وبث وحزنك بر کسه یه سویلمز علامت عارف اودر که ربیسیله اولدقده افتخار ایدر ونفسیله بولندقده احتقار ایدر عابد جسمنی آریدر وعارف جانی اریدر قلب عارف قندیل حکمتدر وفتیله سی معرفتدر ودهنی محبتدر وسراجی نور ملکوتدندر عالمه ادب وعابده طلب لازمدر وعارفه ذوق وطرب ملازمدر زیرا که عارفك معروفیله سروری دائمدر خائفك حالی هر بدر

وعارفك

وعارفك شانی طربدر علامت زاهد ترك دنیادر وعلامت عارف ترك دعادر ومیل ثنادر (نظم)

اهل عرفان که محبتدن اثر بولمشلر ‖ کندیدن بی خبر اولمغله خبر بولمشلر
عالمه آچمدیلر چشم هوس چون یعقوب ‖ تا که پیراهن یوسفله نظر بولمشلر
بر زمان کیجه کبی ظلمته طالمشلر ایدی ‖ تا که چاك جکر ایچنده سحر بولمشلر
باشلرن یاقه لرندن نیجه رفع ایتسونلر ‖ خانهٔ قلبی او محبوبه مقر بولمشلر
وادئ دلده تردد ایدن اولمز محروم ‖ که او سیمرغدن اول قافده پر بولمشلر
عشقدر لذت آلان حسنله اندن هر آن ‖ عشقدن اهل نظر نور بصر بولمشلر
عشقدر صیقل آیینهٔ جان ای حقی ‖ نفسدن چون دل وجان تنده کدر بولمشلر

(نوع خامس) عارف کندی وجودندن فانی اولوب معروفیله بقا بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عارف جمله یی وکندویی ترك ایدوب وجود عقبه سندن نزول ایدرسه تحقیق اول عالم قلبه دخول ایدر بعده اسب خیاله بنوب نیجه ایام جبال توکلدن اینوب صحرای تفویضی کچوب میدان صبری سیر ایله کیدر تا کیم ریاض رضایه کلوب بساتین عرفانه واصل اولوب بعده مجلس محبته کیروب محفل انس وحضوره داخل اولور بعده بساط انبساط اوزرینه چیقوب مراتب مناجات وقربه نائل اولور بعده اخلاق حمیده ایله صفات واسما خلعتلرن کیوب بو کرامات عزتلرینه وبو مقامات لذتلرینه ایروب عمری اولدقجه بو حالات ایچنده تنعم ایدوب انکیچون سعادت سرمدیه حاصل اولور وانك شخصی دنیاده وقلبی عقباده قالور ویوما فیوما زیاده ترقی وتلقی بولور تا کیم دنیادن ابا ایدوب ناسدن اکا ملامت کلور وملاء اعلایه شوقی کماله ایروب موتی آرزو ایدر وقتا که وعده سی کلور رسل رب رحمان کل وریحان وبشارت رضوان ایله اکا کیدر واول طیب نفس ایله وبشر وانس ایله بو دنیای لاهیه دن کچوب اول حضرت الهیه قربنه کوچر پس بو فقیر وضعیف نفسیچون انده ملك عظیم ونعیم مقیم کوروب رب رحیمدن اویله ترهیب وتقریب وسلام وتکریم بولور که وصف ایله بیانه کلمز واول دولت دائمه ابد الاباد اندن زائل اولمز (اللهم یا ذا الرحمة العمیمة نسئلك ان تمن علینا بهذه الدولة المقیمة والسعادة العظیمة بحق صفاتك القدیمة اللهم انك تلطفت باولیائك فعرفوك ولو تلطفت باعدائك لما جحدوك وخبرده کلمشدر که تحقیقا دنیاده بر جنت واردر که انی بولان کمسه ده جنت آرزوسی قالمز وبو دیدیکم جنت معرفة اللهدر وینه خبرده کلمشدر که ناس بو دنیادن چقوب رحلت ایتدیلر حال بو کیم بونده اولان اطیب اشیا ذوقندن محروم کتدیلر واول اطیب اشیا معرفت مولادر که هر نعمتدن الذ واشهادر (بیت) بو کونکی جنت عرفانه داخل اولسه لر عشاق * یارنکی وعد اولان حوری ویا غلمانی نیلرلر * وحضرت علی رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که عجب اودکلدر که بر کمسه آخرتده جنت بوله بلکه عجب اودر که اول دنیاده جنت بولمش اوله وعجب اودکلدر که بر کمسه دخول جنت ایله افتخار ایده بلکه عجب اودر که جنت آنك دخولیله افتخار ایده (شعر) ان عرفان ذی الجلال لعز * وضیاء وبهجة وسرور * وعلی العارفین ایضا بهاء * وعلیهم من المحبة نور * فهنیئا لعارف بکمال * هو والله دهره مسرور * پس عارف بالله نعیم نعیم وجنت جنتدر وسرور سرور ولذت لذتدر وحضور حضور وعزت عزتدر نته کیم جنته داخل اولان کمسه موت ومرض وهرمدن وفقر وذل وغمدن خلاص بولور کذلك قلب عارفه داخل اولان کمسنه خوف وحزندن وجمیع محندن ازاد اولور (نظم)

زندهٔ جانانم ای جان بو سوزی فهم ایله سن ‖ کیچ بو جاندن بوله سن تا سنده عشق ذو المنن
چون شراب ناب عرفانی ایچوب مست اولسه دل ‖ محرم وحدتسن اندن دیمه اصلا بر سخن
کندیکی بیلدکسه شاد ومنصف اول کردیسلر ‖ قیلجه یوقدر قدرتك قطع ایتمه اول سوزدن رسن
کرچه بیلدم دوستمی بیلمجه در دائم ولی ‖ شمس دیدارندن اولمش قلبه حائل ابر تن
عارفك جانی شهر دیار ایله طولمش حضور ‖ غافلك قلبنده قالمش عقدهٔ تخمین وظن

سر توحید خدایی ایتمه افشا مشرکه ‖ اکله مز انی اوکیم دیر بنلکیله سن وبن
بولدی حقی لذت جاویدی لطف حق ایله ‖ جانه چون اولدی میسر خلوت اندر انجمن

(نوع سادس) عارفك خوف وحزندن امین وازاد وانس وحضور ایله خرم ودلشاد اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مولاسنی عارف اولانك بلاسی قالمز زیرا که اکا بلا بال اولور متألم اولمز عارفك حق ایله مابینی معموردر انکیچون خلق ایله دخی مابینی معموردر زیرا که انك شهودنده جمله سی مجبور کبی معذوردر عارف جسم وجانن مولاسنه هپ هبه ایتمشدر وملکی مالکنه ویروب کندی اره دن کتمشدر وبو تقریب ایله دولت قرب حقه یتمشدر عارف قلبنی مولاسنه وروحنی بلواسنه ویرمشدر وجسمنی وفق رضاسنده مخلوقنه وقف ایدوب راحته ایرمشدر عارفك حق ایله معامله سی خلقه موافقتله دکلدر بلکه خلق ایله معامله سی حقه موافقتله حاصلدر عارفدن هر آرزو زائل اولورکه انك هیچ بر مرادی اولمز زیرا که قلبنه معرفت نوری نازل اولورکه انده ماسوایه محل قالمز عارفك عروجندنصکره هبوطی اولمز زیرا که حضوره کلن حجاب ایله قالمز عارف کندی عندنده نه مرتبه ذلیل اولدیغن ناس بیلسه لر نیجه الن اوپرلردی بلکه یوزینه توکروب باشنه طپراق سپرلردی عارفه انکیچون عارف دینلمشدرکه غیریلر بیلمدیکن اول بیلمشدر ومطلع اولمدقلرینه مطلع اولمشدر اکر عارفك قلبنده طلوع ایدن شمس معرفتدن بر ذره عابد محجوبه ظاهر اولسه اکا تحمل ایده میوب مضمحل اولوردی (بیت) طربدن خانه یه صغمازدی بلکه عالمه زاهد * اکر عارف کبی واقف اولیدی تار وپودندن * عارفك بر علامتی بودرکه انك عرقی مشك وعنبردن اطیب اولور عارفك بر علامتی دخی بودرکه سکا وجهیله اویله اقبال ایدرکه کانه سندن غیری کمسه یی بیلمز وسندن اویله فجأتله اعراض ایدرکه کانه سنی هیچ برکره کورممش بیلمز نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم اهل بیتیله عادت اوزره الفت وصحبتده ایکن استماع اذان ایلدکده اویله سرعتله قیام ایلردیکیم کانه انلرله صحبتده دکل ایدی عارفك لسانی ذکر الله ایله ناطقدر وقلبی محبتنده صادقدر وسری ابدا اکا عاشقدر عارفك قلبی نائم اولمز وماسوایه میلی قالمز زیرا که انك کوکلی محبت الهمندن لذت بولمشدر ودردوغم عشق ایله طولمشدر ونظرکاه عزیز علام اولدیغن بیلمشدر پس اول نیجه هائم اولوب کیجه نائم اولور برکوکلکه ماسوادن کچوب علایه کتمشدر ونسیم قربی استشمام ایتمشدر ومجلس انس وحضوره یتمشدر اول کوکل حقدن نیجه غافل اولوب خلقه مائل اولور نظم

جهانده کندیکی بیل حامد اول دخی محمود ‖ که زبدهٔ دوجهانسن نهایت مقصود
عزیز عمریکی اعلا محلنه صرف ایت ‖ طریق عشق ومحبتده ایله ترك وجود
شراب عشقی ایدن نوش اومست اولور مدهوش ‖ زهی حلاوت جان وزهی شراب ودود
شراب وحدتی نوش ایلین سور ذلی ‖ کوکلدن ایلر اوهر ذره یه رکوع وسجود
اوکیم مشاهد اولور بو وجود وحدتنی ‖ اودر همیشه دوعالمده شاهد ومشهود
ولی مراتبك احکامنی قبول ایلر ‖ امین وحدت ایدر کثرت ایچره حفظ حدود
جمیع خلقی سور چون موحد ای حقی ‖ اول اهلی وحدت وشفقت سعید وهم مسعود

نوع سابع) اهل زهد ایله اهل عرفانك یعنی ابرار ایله مقربین یزدانك فرقنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه زاهد سیاردر وعارف طیاردر عالم دیدیکندن ادنادر وعارف کلامندن اعلادر عارف اهل دنیایه واهل آخرته معرفتی وصف ایلمز واهل الله دن غیری انی کمسه یه سویلمز عارفك سکوتی انفعدر وکلامی اطیبدر عارف معروفیله مستأنسدر انکیچون ناسدن مستوحشدر واکا مفتقردر انکیچون جمله دن مستغنیدر واکا ذلیلدر انکیچون جمله یه عزیزدر زاهدك عبادتی علاقه ایله در وعارفك طاعتی حلاوت ایله در زاهد طالب عقبادر وعارف طالب مولادر زاهد نفسیله در وعارف ربیسیله در زاهد عبد نفس وهوادر وعارف محض عبد خدادر زاهد حقی لسانیله ذکر ایدر وعارف انی دل وجان ایله ذکر ایدر زاهدك قلبی اسباب ایله در وعارفك جانی

رب الارباب ایله در مؤمن نور الله ایله نظر ایدر وعارف الله ایله نظر ایدر مؤمنك اعتصامی حبل الله ایله در وعارفك اعتصامی الله ایله در مؤمن ذکر الله ایله مطمئن اولور وعارف الله ایله مطمئن اولور مؤمنك قلبی واردر عارفك مقلبی واردر خلق حجاب نفسدر ونفس حجاب درکاهدر پس خلقی ترك ایدن نفسندن اکاه در ونفسن ترك ایدن عارف بالله در عارف جسمندن روحنه یتمشدر وروحنی معروفنه فدا ایتمشدر عالمك شغلی طلبدر وعابدك حالی تعبدر وعارفك شانی طربدر زاهد نفسیله خلقه باقوب خصومتلریله مضطرب اولمشدر وعارف مولاسیله مخلوقاتنه باقوب جمله یه شفقت ایدوب راحت بولمشدر عارف قلبیله حضوردن کتمز وروحیله مشاهدهٔ ماسوی ایتمز عارفك قلبی هر مراد وآرزودن خالی وخوشدر نته کیم انك یدی هر سببدن فارغ وبوشدر عارفك بر راحتی یوغ ایکن هر راحتده اودر وبر نعمتی یوغ ایکن هر نعمتده اودر عارفك نظرندن کونین ساقط اولمشدر زیرا که اول کندی سرنده مکونی بولمشدر عارفك نفسی دنیاسنی وروحی عقباسنی ترك ایتمشدر وسری مولاسنه یتمشدر زیرا که مسافهٔ راه خدا دنیا ایله عقبادر انلردن عبور ایدن حق ایله حضور ایدر عارفك شهودنده حقیقت بر ازلدر وماسوی مجاز ومهملدر وانکیچون واحد جمله یه بدلدر نقل اولنمشدرکه بغداد ایچنده شبلی نامنده بر عارف وار ایمش برکون برکوزه جی دکانی اوکندن کچوب کیدرکن کوزه صاتان دیمشدرکه (مابقی الا واحد هماندم شبلی بر صیحه ایدوب هل کان الا واحد دیمشدر عارفه اشارت کفایت ایتمشدر عارفك قوتی ذکر یزداندر وعابدك قوتی اب وناندر عارفك قبله سی نور وصالدر عقل مفلسفك قبله سی خیالدر عارفك قبله سی رب رحیمدر غافلك قبله سی زر وسیمدر (نظم

قطره سن بحردن اما جمد اولمش ماسن ‖ بنلکك قورسن اکر قطره دکل دریاسن
عشق دریاسنه صال کندیکی خوف ایتمه صقین ‖ کیچ هوادن که یم عشقه حباب آساسن
بحر ایله بحر سن امواج ایله محکوم هوا ‖ عشق ایله عارف حق علم ایله مولاناسن
طربك عشق غمیدر تعبك نفس وهوا ‖ عشق درمونس جان غیر ایله برغوغاسن
کاه دل کاه زبان کاه عیان کاه بیان ‖ کاهی آیینه کهی طوطیء شکرخاسن
خودبین اولدکسه طولار خانهٔ دل جنك وجدل ‖ بیخود اولدکسه قوخلق ایله هم تنهاسن
محو ایدوب وارلغکی عشق ایله وار اول حقی ‖ عشق سز پادشه اولسك دخی سن لالاسن

نوع ثامن) اهل عرفانك علو شانن وکمال عرفانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی یی کندی بیلور کندیدن غیری کمسه بیلمز پس عارفلر حقی ینه حق ایله بیلمشلردر انکیچون انلر هر شیده حقه رجوع قیلمشلردر عارفك بصری عبرتله وقلبی فکرتله وروحی لذتله مشغولدر عارفلر فوت ماسوایه تأسف قیلمزلر زیرا که انلر اشیایه خیال وزوال نظریله باقوب ماسوی بیلمزلر عارفلر معروفی بولمشلردر وماسوادن صم وبکم وعمی اولمشلردر عارفك سروری معرفتدر وذوق وحضوری محبتدر عارف یوما فیوما اعرف واقربدر زیرا که ساعت بساعت معروفنه مقربدر وجنید بغدادی علیه رحمة الهادی سری سقطی حضرتلرینه سؤال ایتمشدرکه کیف اصبحت سری اکا جواب ایتمشدرکه (لیس عند الله صباح ولا مساء یعنی عارف بالله تشخیص اوقات واحوالدن معزولدر انجق اومستغرق حضوردرکه معرفتله مشغولدر عارف معروفیله اولدقده عیشی مزین اولور ومحبتنه ایردکده حالی احسن اولور عارفك قلبی معروفنه توجهده ریح عاصفدن وبرق خاطفدن اسرعدر عارفلرك علوم عجیبه سی واردرکه انی لسان ازلیه ایله تقریر وعبارت ابدیه ایله تعبیر ایدرلر هر قومك بر عقوبتی محققدر واهل عرفانك عقوبتی حضور عزتدن منقطع اولمقدر عارفك شغلی معروفیله استیناسدر وماسوادن ایا ویأسدر عارفك علاقه سی اولمز ومحبك شکواسی اولمز وعبدك دعواسی قالمز ناسك حالی اولور وعارفك حالی اولمز زیرا که انك رسومی نور معرفتله محو اولوب قالمز عارف نه محتاجدر ونه مستغنیدر زیرا که بونلر وارلق شانیدر عارف ایسه کندیدن فانیدر علامت عارف ایکی جهاندن فارغ اولمقدر ونفسندن دخی فنا بولمقدر غایت معرفت ایکی حالتدر بریسی دهشتدر وبری حیرتدر نقل اولنمشدرکه ابا یزید بسطامی رحمة الله علیه حضرتلرینك زماننده بر شیخ بر مریدنی مکهٔ مکرمه یه کوندردکده اکا وصیت ایلمش که

اثنای طریق مکه ده سلطان اولیای زمان اولان ابایزید حضرتلرن زیارت ایده سن وسلام ودعامزی اکا تبلیغ ایدوب دعاء ورضاسن الوب اندن کعبه یه کیده سن وقتا که اول مرید مسافر حضرت ابایزیدی زیارت ایدوب شیخك سلام وکلامن اکا سویلمشدر حضرت ابایزید اکا خطاب ایلمشدرکه شیخك کیمدر انك کلماتندن برین بزه سویله تا کیم معرفتده انك مقامی کندی کلامندن معلوممز اوله پس مرید مرقوم اکا خبر ویرمشدرکه بنم شیخم دیرکه اکر سما حدید وارض حجر اولسه نه برقطره نازل اولوب ونه برحبه نابت اولسه وجمیع خلق اولاد واتباعم بولنسه لر انلرك رزقی تدبیرنده بنم درونمه برغم وکدر کلمز وقلبم اصلا متحرك ومتغیر اولمز بو کلامی اول کامل اشیدوب دیمشدرکه یا هذا تحقیقا سنك شیخك هنوز نه عارف اولمش ونه توحید خدا قیلمشدر بلکه انانیتله شرك خفیده قالمشدر چونکه مرید مسافر بو حکمتی ایشتمشدر اکلمدیغندن وافر منفعل اولوب یولنه کتمشدر وقتا که حجدن عودت ایدوب شیخنی کورمشدر ابایزید حضرتلرینك کلام حکمتن وکندی حزن ونفرتن اکا خبر ویرمشدر شیخ اکا دیمشدرکه ابایزید حضرتلری بزدن اعرف واکملدر انك کلامی دقایق غامضه یه محتملدر همان دم اول شیخ اکا مکتوب یازمشدرکه یا مولانا ابایزید توکلده کلامم ومقامم بودر بو کلاممده قصورم ندر بنی ارشاد ایله دیمشدر وقتا که اول مکتوب اول مرشد کامله واصل اولمشدر انك جوابنده اول شیخی بویله ارشاد قیلمشدرکه بنم ایچون نه سما واردر ونه ارض واردر ونه برقطره واردر ونه برحبه واردر ونه اولادم واردر ونه اتباعم واردر ونه تدبیرم واردر ونه حرکتم واردر ونه وجودم واردر وامضای مکتوبی من ابی یزید فانی لفظك قیلمشدر واول شیخه وصولنده انکله ارشاد ومسرور اولمشدر (التوحید اسقاط الاضافات) نه اولدیغن بیلمشدر ونفسنده فنا بولمشدر (نظم)

وجود مزید مولاده مثل صاغردر ‖ شرابی کاه حیات اولدی کاه ازردر
مطیع مؤمن اولان جانه قند ذوقی ویرر ‖ اونفسه زهر ایچورر کیم کنود وکافردر
قلوبی تکری دمادم اچار دخی باغلر ‖ بو ایشلرندن انی بیلمیان عجب خردر
خرا کلمشدر اچوب بغلمقله صاحبنی ‖ که حکم را کبنکدر یدنده مضطردر
کیمك یدنده ایچریر جوابنی المش ‖ اوبیلمش انی که هب ایلیان اومهتردر
عجب بودرکه خدادن دل اولمدی اکاه ‖ که بسط وقبض ایله قلبی مقلب اظهردر
چودلدر اصبع لطفیله قهری بیننده ‖ کیمك یدنده ایمش دل نه شاهه منظردر
اولطف وقهر ایله مرأت قلبه ناظردر ‖ انکچون آینه کاه صاف وکاه مکدردر
چو بولدی لطفی توجهده قهری غفلتده ‖ دل اولسه حق ایله حقی اوخوش منوردر

نوع تاسع) اهل عرفانك معروفی حضرت خالق وباری صفات نقصان وسلبیه دن منزه وعاری وصفات کمال وثبوتیه ایله متصف ویاری وجمله ذرات کائنات واجزای عالم وجمیع امور مخلوقات واحوال بنی ادم انك تأثیر وقدرتیله وتدبیر وحکمتیله همیشه هردم مراد شریفنه موافق وتام وجود ونظام بولدیغن ومتحرك وجاری اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه رب العالمین حضرتلری بردرکه قطعا شریکی ونظیری یوقدر اکل وشرب ونوم ولبس عادتدن واهل واولاد ولادتدن منزهدر کوکده ویرده دکلدر مکاندن منزهدر صاغده وصولده اوکده وارتده واوستده والتده دکلدر جهتدن منزهدر صورتدن وشکلدن ورنکدن واعضادن منزهدر وارلغنك اولی واخری یوقدر وارلغی کندیدندر غیریدن دکلدر ذات شریفی برحال اوزره ثابتدر خوف وحزن ومرض امثالی تغیرلردن منزهدر وجمیع نقصان اولان صفاتلردن منزهدر بو جمله عالم یوغیکن اول وار ایدی هیچ برکسه یه محتاج دکلدر عاجز اولمقدن منزهدر مراد ایلسه بو جمله عالمی برانده یوغ ایدر ومراد ایلسه برانده ینه وار ایدر اکا هیچ برایش چتین وکوچ کلمز بربعوضه یاراتمغیله سموات وارضی یاراتمق اکا برابردر برکسه اکا حکم ایده مز اول جمله یه حکم ایدر اکا هیچ برنسنه واجب دکلدر برکسه دن نفع کورمکدن ویا ضرر چکمدن منزهدر جمیع کافرلر مؤمن اولسه لر وجمله فاسق لر مطیع اولسه لر عبادتده سعی واهتمام قیلسه لر اکا برفائده حاصل اولمز واکر جمله ناس فاسق وکافر اولسه لر اکا هیچ ضرر کلمز وبونلر صفات

سلبیه درکه ذات پاك حضرت باری بو صفتلردن بری وعاریدر اما اول ذات پاکك صفات ثبوتیه سی سکز صفت بیلنمشدر بری حیاتدر وبری علمدرکه حق تعالی حیدر وعلیم در هرنسنه یی بیلور سموات وزمینده اولنلری وجمله عیان وپنهان اولنی بیلور واعداد اوراق واشجاری وحساب حبوب وازهاری وجمیع رمل بحاری بیلور اصلا بیلمدیکی نسنه یوقدر جزؤیاتی وکلیاتی وکچمشلری وکلجکلری بیلور آدمك کوکلنه کلن خاطرلری ولسانیله سویلدیکی سوزلری وباطن وظاهرك جمله بیلور حاضرلری وغایبلری بیلور اما غایبلری انجق اول بیلور هیچ برکسه غیبی بیلمز مکر الله تعالی بیلدیره اول نسیان وسهو وغفلتدن بریدر وحیات وعلمی ازلیدر وقدیمدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك بری دخی سمعدرکه حق تعالی سمیعدر هرصوتی اشیدر جهر اولسون خفی اولسون برکسنك قولاغنه مخفیجه سویلسه لر اول ایشتمدیسه حق تعالی اشیدر وسمعی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك بری دخی بصردر حق تعالی بصیردر هرنسنه یی کورر لیلهٔ مظلمده نملهٔ سودانك حجر اسود اوزرنده یوریدیکن کورر وایاغی خشلتی سن اشیدر لکن ایشتدیکی بزم کبی قولاغله دکلدر وکوردیکی کوز ایله دکلدر کوزدن وقولاقدن منزهدر وبصری ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك بری دخی ارادتدرکه حق تعالی مریددر مراد ایلدیکن ایشلر ومراد ایلمدیکی نسنه وجوده کلمز وهیچ برنسنه اکا لازم اولمز برکسه اکا کوچ ایله برامری ایشلتمکه قادر دکلدر هرنسنه کیم جهانده وجود بولمشدر اکر خیر واکر شر جمله انك مرادیله اولمشدر پس اول مؤمنلرك ایمانن ومطیعلرك طاعتن مراد ایتمشدر اکر مراد ایتممش اولسه برکسه مؤمن ومطیع اولمزدی وکافرلرك کفرن وفاسقلرك فسقن مراد ایتمشدر اکر مراد ایلممش اولسه برکسه کافر وفاسق اولمزدی وبربعوضه جناحن تحریك ایده مز حق تعالی مراد ایلمدکچه وهرنسنه کیم ایشلرز انك ارادتیله ایشلرز ومراد ایلمدیکی نسنه وجوده کلمز زیرا که مراد ایلمدیکی وجوده کلمك علامت عجزدر اولمز اکر مراد ایلسه جمله یی مؤمن ومطیع ایدردی واکر مراد ایلسه جمله یی کافر وعاصی ایدردی اکر سؤال اولنورسه یا نیچون جمله نك مؤمن اولمه سن مراد ایتمیوب اکثرك کافر اولمسن مراد ایلمشدر جواب اولدرکه اکا مراد ایدوب ایشلدیکی نسنه لردن سؤال اولنمز واول جمله یه سؤال ایدر فاعل مختاردر (بیت) کسمش آتمشدر انی ایتمه جدل * تیغ لا یسئل عما یفعل * وهرمراد ایدوب ایشلدیکی نسنه لردن نیجه فائده لر وحکمتلر واردرکه بنی آدمك عقلی اکا ایرشمز پس کافرلری یارادوب کفرلرك مراد ایلدیکنده ومار وموری وعقارب وشروری خلق ایلدیکنده انواع فوائد حاصلدرکه انلری بیلمك بزه لازم دکلدر همان بزه لازم اولان جمیع افعال خدایی برحکمت بیلمکدر وانك ارادتی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك بری دخی قدرتدرکه حق تعالی قادردر هرممکن اولانی خلق ایدر مراد ایلدکده میتی احیا ایدر وحجری وشجری سویلتمکه ویورتمکه قادردر وبو سموات وارضی یوق ایتمکه وینه وار ایتمکه قادردر ونیجه بیك بو سموات وارض امثالی سموات وارضین ایجاد ایتمکه قادردر وبو جمیع جبالی فضه یا ذهب ایتمکه قادردر وانهاری یوقاری اقتمغه واقار ایکن فضه ایتمکه قادردر وبرعبدن برساعتده مشرقدن مغربه ومغربدن مشرقه کوتورمکه قادردر وبرعبدن برساعتده یر یوزندن یدنجی سمایه کوتروب کیر وکتورمکه قادردر وقدرتی ازلیدر ابدیدر حادث وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك بری دخی کلامدرکه حق تعالی متکلمدر سویلر لکن سوزی بزم کبی لسانیله دکلدر بعض عبادینه بی واسطه سویلر حضرت موسی علیه السلامه وحبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه لیلهٔ معراجده وغیریده سویلدیکی کبی وبعض عبادینه جبریل امین علیه السلام واسطه سیله سویلمشدر انبیاء کرامه اکثر اوقاتده بویله ایلمشدر وقرأن قدیم الله تعالینك کلامیدر ازلیدر ابدیدر مخلوق وفانی دکلدر وصفات ثبوتیه نك ثامنی تکوینیدرکه اول معدوم اولان اشیایی موجود ایتمکدر حق تعالی خالقدرکه عالمی جمیع اجزاسیله یارادن اودراندن غیری خالق یوقدر جمله حیواناتك حرکات وسکناتن وجمیع انسانك افعال وحالاتن ومعاصی وطاعاتن وایمان وکفرلرن وهرخیر وشرلرن خلق ایدن اودرالك قلمدیغن ودلك سویلدیکن وکوزك اچلوب یوملدیغن یارادن اودرنته کیم حق تعالی (والله خلقکم وما تعملون) بیورمشدرکه جمله نك اعمال وافعالن یاراتدیغن کندی طیورمشدر وبزه جزؤیجه اختیار اعطا ایدوب بزی کندی فعلمزك فاعلی قیلمشدر واول اختیار اکثر افعالمزه سبب عادی

اولمشدر روانکه هرکس ایکی عالمده اجر وجزا بولمشدر نته کیم خبرده (انما الاعمال بالنیات ولکل امرئ مانوی
کلمشدر پس برزی وبزم اعمالزی وجمله حیوانلری وانلردن صادر اولانلری وکوکلری وایچنده بولنانلری ویرلری
واوستنده خلق اولنانلری یارادن اودر جمله نك رزقن ویرن وخسته وصاغ ایدوب دیرلدوب اولدورن اودر اتش
دکدیکی آنده الملاسی اولماسن ویاتماسن یارادن اودر وقارد کدیکی وقتده الملاصاوق اولماسن واوشومه سن
یارادن اودر قادردرکه برکسسه یی اتشه قویسه لر انی یاقمیه نته کیم نمرود اتشنده خلیلن یاتمشدر
وقادردرکه قارایچنده قاعد اولانی بارد ایتمیه بلکه یاقه لکن عادة الله اویله جاری اولمشدرکه اتش دکدکده
یاتمق یارادر وقارد کدکده اوشومك یارادر ویاتمق یارادن اتش دکدر واشومکی یارادن قارد کدر بلکه
الله تعالیدر وشبهی یارادن حق تعالیدر اکر شبهی خلق ایتسه یوزرطل طعام اکل اولنسه طویمق حاصل
اولمزدی واجقمق دخی بویله در وغیریسی دخی بومنوال اوزره در وبالجمله حقدن غیری مؤثر یوقدر جمله اشیا
بالذات انك مخلوقیدر پس حق تعالینك بوسکز صفتلریکم حیات وعلم وسمع وبصر وارادت وقدرت وکلام
وتکوینلری جمله سی قدیملردر وذات شریفیله قائملردر وزوال وتغیردن بریدرلر کیمکه حق تعالی حضرتلرین
صفات سلبیه دن منزه وصفات ثبوتیه ایله متصف بولمشدر بوتحقیقا اول عارف بالله اولمشدر والاخیالات
شیطانیه یی تجلیات یزدانیه صانوب ضلالتده قالمشدر وحقیقت عرفانی برعارف شیرین بیان نظمله عیان
قیلمشدر

(نظم)

ای بهین نسخهٔ مجموعهٔ ذات — نقش زیبندهٔ مرأت صفات — ایله بو پندیمی آویزهٔ کوش
کمسه یه اولمه صقین فضل فروش — ایتمه خلقه صاتجق علمه هوس — قیلمه بیهوده یه تضییع نفس
اویله برعلمه چالش کیم مطلق — انی برسن بیله سن بردخی حق — حکمت فلسفه دن ایله حذر
اولیا نسخه سنه ایله نظر — نفس پالنه عزیزان طریق — ایدر انسانی قرین تحقیق
مرشد کامل اولنجه نایاب — سکا مرشد یتشور شمدی کتاب — عارف اول زاهد خشك اولمه صقین
همت ایت تا اولسن اهل یقین — سعی ایدوب عارف بالله اولکور — نائل معرفة الله اوله کور
اولمه شلك مزلقه سنده کمراه — علما در علمای با الله — چون ان اعرف دیدی خلاق ودود
معرفتدر دوجهاندن مقصود — معرفت زینتیدر انسانك — پست اولور مرتبه سی نادانك
معرفت دولت روحانیدر — معرفت خلعت ربانیدر — جاهلك معرفتی رده سبب
بهره یاب اولمدیغندن رهب — اولماز آلودهٔ چرك خزلان — جامهٔ علم لباس عرفان
حق کتورمش سنی کندین بیله سن — تا اکا جان ایله قوللق قیله سن — ذکر وفکرلك همان الله اولسون
مشهدلك اول اولور کاه اولسون — دوزخ وجنتنه ایتمه نظر — صاحبلك استه بول ای نور بصر
اول سنك اولیجق ای روح روان — هب سنك اولمش اولورایکی جهان — اره بول کندیکی بل کیمسن سن
تاسکا اوله دوعالم روشن — قیل تکاپوی بلاد واطوار — کندیکی بلمیجك ایتمه قرار
بیلیان کندویی نابینا در — کاووخردنده بیله ادنادر — اولیان واصل نور عرفان
ینه ظلمتده قالور سرکردان — اکله سن نولدیغك ای درعدن — اوغره من دائرکه خوف وحزن
اکله کیم معنیء توحید بودر — واصل اول دولت جاوید بود ر — مایهٔ جان دل آکاه بودر
غایت معرفة الله بودر — چکه کور چشمکه کحل عرفان — اولیه تا سکا محشر زندان
نوردیدم هله مشکل معنی — ایکی عالمده اولمق اعمی — اولدراعمی که دکل اهل شهود
اوله ابواب حقایق مسدود — حضرت فخر رسل قیلدی دعا — کیم حقایق ایله مکشوف آکا
جملهٔ نسخهٔ مردان خدا — ویرر آیینهٔ ادراکه جلا — طالب حقه اولور راهنما
نسخهٔ مثنویء مولانا — همت ایت اکلغه کفتارن — حرزجان ایلیه کور اسرارن
دخی چوقدر نسخ اهل الله — عبدی اللهدن ایلر اکاه — رمزی ایمالری روحانیدر
جمله سی باطن قرأنیدر — ظاهر احکام شریعتدر رهب — باطن اسرار حقیقتدر رهب

ذوق

ذوق عرفان ایله در انسانك — فرق یوق جاهلله حیوانك — عارف حقك اولور قلبی سلیم
کوکلی مرأت نظرکاه علیم — عارفك کوکلی دخی اعلم اولور — معرفت نوری ایله محرم اولور
عارف وعابد اولان مردکزین — اولدی کنجینهٔ یزدانه امین — جانده کیم علم خدا قیلسه ظهور
کوزده اول نور اولور ودله سرور — کورديکن جمله اونور ایله کورر — عالم ایچره اوسرور ایله پورر
مظهر معرفة الله اوله کور — پرتو مهر حق ایله طوله کور — یا الهی بنی پرنور ایله
دمبدم انس ایله مسرور ایله — کوکلی حضرتکه حاضر قیل — کوزمی نورك ایله ناظر قیل

(فصل ثانی) محبة الله مقصد اقصی اولدیغن وشوق وعشق ووجد ایله نهایت بولدیغن ومحبت مولانك حد
وحقیقتن وکنه وماهیتن ومنافع ومقاماتن وعلاماتن وکراماتن وکوکلده ظهوراتن وتعریف واقسامن واسماء
خواصن وذاتیه وصفاتیه سن وافعالیه واثاریه سن وملازم وتراکیبن واثار وثمراتن ونتایجی اولان شوق وحالاتن
وعشق وحرارات ن ووجد وکمالاتن وطریق تحصیل نهایاتن یکرمی درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول
فضائل وثنای محبت مولایی آیات قرأنیه واحادیث قدسیه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی
عبادینه محبت ورأفتیله کندی محبتنی ترغیب وتبشیر ایدوب تحصیلی طریقن طیور مشدر نته کیم کندی
کتابنده عظمتیله بیورمشدر (ان الله بالناس لرؤف رحیم (والله رؤف بالعباد (یحبهم ویحبونه) ان الله یحب
التوابین ویحب المتطهرین (فان الله یحب المتقین) ان الله یحب المحسنین) ان الله یحب المقسطین) قل ان کنتم
تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله ویغفرلکم ذنوبکم والله غفور رحیم (والقیت علیك محبة منی (واصطنعتك
لنفسی (ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سیئة فمن نفسك (ان ربی رحیم ودود) سلام قولا من رب
الرحیم (وجعل بینکم مودة ورحمة (واسبغ علیکم نعمة ظاهرة وباطنة (وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها)
واحادیث قدسیه سنده بیورمشدرکه یا ابن آدم ان اردت حبی فاخرج حب الدنیا من قلبك فانی لم اجمع حبی وحب
الدنیا فی قلب واحد ابدا یا ابن آدم کیف تطمع فی حبی مع حب الدنیا فاطلب حبی ورضائی فی ترك الدنیا یا ابن آدم
تفرغ لعبادتی املأ قلبك بمحبتی واقبل علی اکفك یا ابن آدم اخدمنی فانی احب من یخدمنی اذا احب العبد
لقائی احببت لقاءه لا یزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه الحدیث یا ابن ادم
اوجبت محبتی للمتحابین فی یاداود جنتی للمطیعین وذکری للذاکرین وکفایتی للمتوکلین وزیادتی للشاکرین
ورحمتی للمحسنین وانسی للعارفین وانا خاصة للمحبین یاداود انی اذا اطلعت علی قلب عبدی ولم اجد فیه حب
الدنیا والاخرة ملأته من حبی یاداود انی اذا احببت عبدا شددت علیه البلایا حتی یدعونی فانی احب صوته
کما احبه یاداود بلغ اهل ارضی انی انا حبیب لمن احبنی وجلیس لمن جالسنی وانیس لمن انس بذکری
وصاحب لمن صاحبنی ومختار لمن اختارنی ومطیع لمن اطاعنی ما احبنی عبد من قلبه الا قبلته لنفسی یاداود
ماعرفنی من لم یحبنی فکیف یحبنی من لا یعرفنی کذب من ادعا محبتی اذا جنه اللیل نام عنی الیس کل محب یحب
الخلوة مع حبیبه یاداود لیس للمحبین دواء سوی لقائی یاداود انا بدلك اللازم فلزم بدلك اللازم یاداود سلنی
ان اهب لك الشوق الی فانی جعلت قلوب المشتاقین من رضوان ونورتها لهم بنور وجهی الکریم یاعبدی
انا وحقك لك محب فبحقی علیك کن لی محبا یاعبادی لم تشتغلون بغیری وانا مشتاق الیکم ماهذا الجفاء الاطال
شوق الابرار الی لقائی وانی الیهم لاشد شوقا اذا کان الغالب علی عبدی ذکری عشقته وعشقنی فوجدنی

(نظم)

یحبهم ویحبونه بیورد ی ودود — که بزدن ایتدی محبت می قلوبه ورود
جمال پاکنی مرأت جانده سیر ایتدی — محبت ایلدی هم شاهد اولدی هم مشهود
چوعکس حب ازلدن ظهوره کلدی بوعشق — هزار یوزدن ایدرلر بوحسن عشقه سجود
شراب خانهٔ عشق اولدی عالم ایتدی خروش — هزار نغمهٔ عاشق هزار بیت وسرود
چوعشق سنده ایمش جان ودین ودل سنده — خوش اکله کندیکی سنسن اوطالع مسعود
ایراغه کتمه اویوب وهمه کندیکی فهم ایت — که نیم حبه یه دکمز حبیب نا موجود

نوع ثانی) محبت مولانك فضائل وفوائدلك احادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه شفقتیله محبت مولایی تبشیر ایدوب اکا محبتك طریقن طیور مشدر بنه کیم احادیث شریفه سنده بیور مشدر تحقیقا حق تعالینك یوز رحمتی واردرکه آندن بررحمتله خلق عالم بری بریله تراحم ایدرلر وطقسان طقوزیله یوم قیامتده کندی عبادینه مرحمت ایلسه کرکدر ویور مشدرکه حق تعالی جمیلدر ومحبت جمالدر ویور مشدرکه حق تعالی برعبدینه محبت ایلسه جمیع اهل سموات وارض اکا محبت ایدرلر ویور مشدرکه والدهٔ مشفقه نك ولدینه اولان مرحمت وشفقتندن حق تعالی عبدینه ارحمدر ویور مشدرکه محبت ازلده قدیمدر وهمیشه باقیدر ویور مشدرکه حق تعالی یه محبت ایدن کمسه قراءة قرآنه محبت ومداومت ایلر ویور مشدرکه سن محبت ایلدیکك کمسه ایله بیله سن ویور مشدرکه هرکس محبت ایلدیکی کمسه ایله بیله در ویور مشدرکه حب فی الله ترحب اللهدر پس الله ایچون محبت ایدن محبوب درکاهدر ویور مشدرکه حق تعالی سیزلك دنیا کزدن اوج نسنه یی بکا محبوب ایدوب سودرمشدر بری نسادر وبری طیبدر وقرت عینم صلوة ایچنده در ویور مشدرکه کیمکه چوق ذکر الله ایدرسه حق تعالی اکا محبت ایدر ویور مشدرکه کیمکه محبة اللهی محبت خلقه ترجیح ایدرسه حق تعالی مؤنت خلقدن اکا کفایت ایلر ویور مشدرکه حق تعالی محبت ایدرکه عبادی بیننده اولان مودت قدیمه حفظ اولنه ویور مشدرکه تحقیقا بنم سنم کبیر وجسمم ضعیف وعظمم رقیق واجلم قریب اولوب لقای مولایه واروح انبیایه واخوان صفایه محبت وشوقم مشتد اولمشدر ویور مشدرکه کیمکه عاشق وعفیف اولوب محبتن کتم واخفا قیلوب میت اولمشدر اول کمسه شهید اجرن بولمشدر ویور مشدرکه اهل عشق ایله مشورت ایلمکز زیرا که انلرك یورکلری محترق وعقللری مسلوب اولدیغندن رأی وتدبیرلری اولمز ویور مشدرکه ارواح کندی عالمنده جنود مجنده در لر وقتا که بوعالمه کلورلرحق تعالی ایله بری برین عارف اولانلرالفت ایلرومنکر اولنلر مخالفت ایلرهواده بری برینه ملاقات ایلدکده خیول امثالی بری برین استشمام ایلرویور مشدرکه کیمکه قلبنده مولاسی محبتن بولمشدر اول کمسه بیلسونکه مولاسی دخی اکا محبت قیلمشدر زیرا که محبت اکا حق طرفندن کلمشدر واول حضرت نماز قیلدیغی حالده ازیز مرجل صداسی مثلی مبارك صدرندن صوت غلیان استماع اولنوردی وکل وریحان قوقسی النووردی (بیت) اتش شمع جمال ازلی * اودلره یاقش ایدی اول کوزلی * وصدیق اکبر رضی الله عنه حضرتلرینك مبارك یورکی نار محبتدن محترق اولمش ایدی انکچون فم شریفندن جکربکابی قوقسی کاوردی وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دعا ایتمشدرکه * اللهم ارزقنی حبك وحب من یقربنی الیك ودعا سنده دیمشدرکه اللهم اجعل حبك احب الی من نفسی وسمعی وبصری واهلی ومالی ومن الماء البارد ودعا ایتمشدرکه اللهم انی اسئلك الرضا بقضائك واسئلك الشوق الی لقائك والنظر الی وجهك الکریم برحمتك یاارحم الراحمین

(نظم)

یحبهم ندن اولمشدر اول مراد مرید	سکرکیم ایینهٔ جانه باقدی اول خورشید
اودر جمیل ومحب جمالیدر دائم	هزار کل دیرر اوز کلشنندن اول جاوید
کاور همیشه خبر عشقدن درون دله	که تازه جانه مرجع دکل بوپیر قدید
محبت اودینه یان اول امین جهندن	که عشق اودنده یانر هرقلادهٔ تقلید
خلاف نفس وهوا عادت موحددر	جهاد اکبر ایدندر محبت ایچره فرید
سعادت دوجهان بولدی زنده اولدی مدام	اوکیم قوبی قویوب اولدی عبد عشق مجید
وصال عشق ایدی هردم امیدم ای حقی	هزار شکرکه عالمده حاصل اولدی امید

نوع ثالث * محبت مولانك حد وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبة الله کلیتله اکا قبالدر محبة الله نسیان ماسوی الله در محبة الله اجزای وجودلك انلك اولدیغن شهود کدر محبت قلب هایله دائمدر محبت نه احسان ایله زیاده اولور ونه جفا ایله نقصان بولور محبت حقی بولمقدر وکوکلدن هر محبت

ساقط

ساقط اولمقدر محبت اقامت حرمتله بیله خوف ترك حرمتدر محبته یتمك محبوبی جلدیه ترجیح ایتمکدر محبت ذات الله صفاتنده افنای صفاتدر ورضاسنده افنای حیاتدر محبت مشهد ومغیبده موافقت حبیبدر محبة الله یتمك اکا وانك اولانه میل ایتمکدر محبت صادقی کاذبدن وکریمی شحیحدن فرق وتمییز ایدر محبت اودرکه کندیکی بالکلیه محبوبکه هبه ایده سن وسندن سنکچون برنسنه قالمسون تاکیم انك اولوب کیده سن محبت حق تعالی دن ارادتدر وعبددن موافقتدر محبة الله انی ذکر ایله دوام انسدر محبت برعلتدرکه هردوا آنده در محبت عادتلردن مفارقتدر محبت یورکده برنادرکه کوکلده ماسوی قوماز یقار محبت فقدنومدر وعزلت فقد قومدر محبت برطیرمرغودرکه انك مأکولی حبة القلوبدر محبت هرغالی نسنه نك ثمیندر وهرعالی مقامك سلیدرکیمکه ذوق محبت مولی ایله مشغولدر اول کسه ایکی جهان طلبندن معزولدر محبة الله انی عارف اولقدر وانسیله حضوردر بولقدر محبت نه رغبتدن اولور ونه رهبتدن اولور محبت برحسنه درکه انکله برسیئه ضرر ویرمز زیرا که محبة الله مرتبه سنه واصل اولان معاصی دائره سنه اوغرمز (شعر) تعصی الاله وانت تظهر حبه هذا وربی فی الفعال بدیع * لوکان حبك صادقا لاطعته * ان المحب لمن یحب مطیع * محبت ماسوای محبوبدن محبتی اصم واعمی ایدرکیمکه مولی سنه معنا سیچون محبت قیلمشدر واکا بلوامی نازل اولدقچه محبتی زاید اولمشدر واولکه مولاسنه نعما سیچون محب اولورا کا بربلا نازل اولسه محبتنه زوال کاورنقل اولنمشدرکه بغداد ایچنده برجماعت شیخ شبلی نك زیارتیچون قیوسنه وارد قده انلره دیمشدرکه سز کیملرسز انلرجواب ایتمشلردرکه بزلر سکا محبت ایدن احبابدرز همان انلره طاش اتمغه باشلمشدر پس جمله سی اندن فرارا ایتمشدر الاکه انلردن ایکی محبوبی قیوسنده قرارطوتمشدر واول شیخ اول فرارایدنلره عتاب ایتمشدرکه سزنه اولمشدرکه بندن کیچرسزاکرسز بنم احبابمسز طاشمدن نیچون قاچرسز واول ایکی محبنه محبتله خطاب ایتمشدرکه بنم دوستم انچق سزاولمش سزکه طاشمه تحمل قیلمش سز پس صحبت خاصه لیاقت بولمش سز محبة الله ایچون نهایت اولمز محبوبك غایتی اولمز یعنی کبی محبتنك دخی نهایتی اولمز مقام احباب ارزوی لقادر ومحبوبك قضاسنه رضادر (شعر) بحر المحبة لیس یدرك قعره * من خاض فیه فقد تناهی امره * لا یستطیب بلاءها وعذابها * الا الذی قد طاب فیها سره * حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك روحانیه سن برکامل واقعه سنده کوروب اندن عذرخواه اولمشدرکه محبة الله سنك محبتندن بنی مشغول قیلمشدر بوسوزدن اول حضرت تبسم ایدوب بیور مشدرکه یامبارك هرکیمکه محبة الله مرتبه سنه واصل اولمشدر تحقیقا اول کمسه بزه محبت قیلمشدر انکچون اول سعادتی بولمشدر محب صادق اودرکه محبوبندن اکاهرنه کاورانکله متلذذ ومحظوظ اولور (بیت) هرنه کاورسه یخشیدر) زیرا اودوستك بخشیدر) چون جمله انك ایشیدر) بن بدکمانی نیلرم * ابایزید بسطامی رحمة الله علیه دیمشدرکه ابتدای امرمده درت نسنه یی غلط بیلمشدم زیرا که توهم قیلمشدمکه بن انی طالب وذاکروعارف ومحب بعده انتهای امرمده اکا اولوب کوردمکه اول بندن اقدم بنی طالب وذاکروعارف ومحب اولمشدر (نظم)

ای ازلی رفیقمز	کاشمز بها ر یمز	وی ابدی شفیقمز	محرم یارغار مز
دلده سن ای سرورمز	حاضر مز حضورمز	مایئسکر وشورمز	صبرایله خوش قرارمز
اقلمز اخیر مز	ظاهریمز ضمیر مز	یار مرید وپیرمز	مونس غمکسارمز
ناظر بی نظیر مز	ناصر بی نصیر مز	دلبرد ستکیر مز	جلدن اختیارمز
عاشق وهم حبیبمز	ناصب وهم نصیبمز	مرهم وهم طبیبمز	طالب انکسارمز
را فعمز رفیعمز	صانعمز ید یعمز	جامعمز جمیعمز	حاصل کاروبارمز
جلدیه ایلدك عطا	صحت ومحنت وشفا	حقیه بخش قیل فنا	تااوله فقر کارمز

نوع رابع) محبت مولانك کنه وماهیتن وانواع خاصیتن ومنافع ومقاماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبة الله برسر خفیدرکه بیانه کلمز وبرامر معنویدرکه عیان اولمز لکن هربرکامل کندی سیرندن محبته متعلق تکلم ایلمشدر وانك خواص ومنافعنده نیچه حکمت سویلمشدر تاکیم قلوب

عباده میل واشتیاق وشوق واحتراق انواری طولوب جان ایله طالب محبة الله اوله لرنته کیم برکامل دیمشدرکه
محبت اودرکه صاحبنه دنیا واخرت سودالرن فراموش ایتدیره وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه سنك
چوق خدمتکی ازکوره سن وحبیبك ازاحسانن چوق کوره سن وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه
محبوبکه کلیتله مائل اوله سن وانی مالکدن وجانکدن اعز والذ بوله سن واکا ظاهر وباطنده موافقت
قیله سن بونکله بیله انك حقنده کندیکی پرقصور بیله سن واندن عذرخواه اوله سن وبرکامل دیمشدرکه
محبت اودرکه محبوبکه واصل اولمامغله بیله حددن زیاده مائل اوله سن وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه ایکی
جهان حظوظندن سنی معزول ایدوب کندی اوصافکدن دورایدوب قلبکی همیشه محبوبکله مشغول ایده
وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه محبوبکه کلیتله تسلیم اوله سن حتی سنده بنلکدن براثر قالمیوب فنا
بوله سن وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه صاحبی کندی نفسندن کیچوب حبیبی ذکروفکرینه مستغرق اوله
وقلبی دائم انکله قاله وبرکامل دیمشدرکه محبت اودرکه حق تعالینك کلامن خلقك کلامی اوزرینه اختیار
ایده سن وانك لقاسن خلقك ملاقاتی اوزرینه ترجیح ایده سن وانك عبادتن خلقك خدمتندن مقدم طوته سن
وفوت اولان لذات فانیه ایچون غصه چکمیوب ذکر اللهدن غفلتله کیچن وقت ایچون غمناك اوله سن
وبرکامل دیمشدرکه کیمکه حق تعالی یه محبت ایلر اول معروف ناس اولمقدن نفرت ایلر وبرکامل دیمشدرکه ربکله
اولکه سکا رعایت ایلیه وانك اولکه سکا محبت ایله کفایت ایلیه وبرکامل دیمشدرکه الهی اکر بنی پاره پاره قطع
ایلسك وبلایی اوزریمه صب ایلسك سکا اولان محبت واشتیاقم اولمز الاکه زیاده اولور وذوالنون مصری رحمة
الله علیه حضرتلرینك احبابی کورمشلرکه یدی مغلول ورجلی مقید وحولنده ناس اغلشورلر واول انلره سرور
ایله خطاب ایدرکه تحقیقا بوحالتم حق تعالی نك احباسنه مواهب وعطایاسندندر وانك جمیع افعالی
بنم جانمه عذب وحلو وطیب وکوکچکدر میل محبة الله ایله اکتحال ایدن اعمی اولور خلقی کوره مز حقی بولور
وبرکامل دیمشدرکه (شعر) محب الله فی الدنیا غریب * له نور واسرار عجیب * وعند الناس مستور بدلق
وفی المعنی الی المولی قریب * وبرکامل دیمشدرکه توکلك جمله سی ترك انفعالدر وتفویضك جمله سی طرد
اختیاردر ورضانك جمله سی ترك اعتراضدر ومحبتك جمله سی حبیبی جمله یه ترجیحدر وبرکامل دیمشدرکه
هر مجالسه یه صالح اولان موانسه یه صالح اولمز وهر موانسه یه صالح اولان مؤتمن اسرار اولمز ومؤتمن اسرار
اولمز الاکه احباب احرار اولور وبرکامل دیمشدرکه حق تعالی برقومی خدمتنده قائم قیلمشدر وبرقومی کندی
محبتنه تخصیص قیلمشدر پس اهل خدمت اهل زهد وتقوادرکه انلر جنته لایقدر وانلره ابرار دینلمشدر واهل
محبت اهل عرفاندرکه انلر قربتله فایقدر وانلر مقربین بولنمشدر وبرکامل دیمشدرکه قرأن کریمده مذکور اولان
شراب طهور اول کأس معرفتله شراب محبتدر وبرکامل دیمشدرکه عارف حلاوت محبته اول وقت واصل
اولورکه خلقك اذیتی اکا شکر کلور وفقر وفاقه اکا عسل اولور وبرکامل دیمشدرکه محبت خوفدن افضلدر زیراکه
عبد محب هر حالنده مولاسنی حضور وغیابنده صیانت ایدر اما عبد خائف مولاسی غیابنده مخالف کیدر
هرکسك کندی قیمتی کندی کوکلنك همتیدر پس همتی دنیا اولانك قیمتی شهوتدر وهمتی اخرت اولانك قیمتی
جنتدر وهمتی محبة الله اولانك قیمتی بی حد وغایتدر وبرکامل دیمشدرکه محبت میل دلدرکه تعلیم خلق ایله دکلدر
انجق موهبهٔ حقدر وبرکامل دیمشدرکه محبت قلب ایله قائم بروصف باریدرکه جمله یه ساریدر واختیاری دکل
اضطراریدر وبرکامل دیمشدرکه محبة الله فؤاد ایچنده برنور لامعدرکه قلبه نازل اولدقده مسرور وشاد اولور
وماسوادن فارغ وازاد اولور وبرکامل دیمشدرکه کوکلده محبت وشفقت الهام ربانیدر وبغض وعداوت وسوسهٔ
شیطانیدر زیراکه محبت وشفقت رحمان صفتیدر وبغض وعداوت شیطان صفتیدر برکامل برعارفه مکتوبنده
یازمشدرکه اما بعد تحقیق انك کأس معرفتندن شراب محبتن ایچوب سکران اولمشمدر واول کامل اکا جوابنده
یازمشدرکه هنوز ایچممش سن سکران اولمش سن وسنك غیرك بحر سموات وارضی ایچمشدر هنوز قانمیوب
عطشندن هل من مزید ارزوسیله عمری کیچمشدر وبرکامل دیمشدرکه کیمکه عطشان محبت حقدر اول انك
انسی بحارنده مستغرقدر وبرکامل دیمشدرکه کیمکه مولاسی محبتیله مشغول اولمشدر اول حر وبردی وذوق
ودردی وصاف ودردی فرق ایتمکدن معزول اولمشدر وبرکامل دیمشدرکه محبة الله برنار موقده درکه انی

اولیاسی قلوبنده ایقاد ایلمشدر تا کیم اول نار انلرك قلوبنده اولان خواطر واراداتی وعوارض وحاجاتی یاقوب
محو ایلیه وبرکامل دیمشدرکه حق تعالی کندی محبتن برعبدینه القا ایلسه انی کورنلر کلفت والفتسز اکا میل
ومحبت ایدرلر وفرصت بولنلر انك زیارتنه کیدرلر لکن اول انلردن فرار وانس حق ایله قرار ایدر نته کیم حضرت
یوسف علیه السلامه برکسه عرض محبت ایتمشدر او محبوب حکیم انك جوابنده ربمدن غیری کمسه نك بکا
محبتن استمم بیورمشدر مولاسی محبتنده صدیق اولدیغن طیورمشدر نظم

برخدادن غیری یاری استمم
دلده باری غیری باری استمم
دوجهانی اهلنه ویردم همان
کرکس مردار خواری استمم
یارغارم غمکسارم حقی بس

اول کلك عندنده خاری استمم
اندن اوزکه بخت ورختی ارهمم
استرم دلداری داری استمم
بازسلطانم انك دستنده یم
استمم بن غیری یاری استمم

غیری یارك وار ایسه وارانده کیم
ذکر حقدن غیری کاری استمم
قاف دلده بولمشم سیمرغی بن
خاکدان ایچره غباری استمم

نوع خامس * محبت مولانك بعض علامات وکراماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه
محبة الله برهمای دولتدرکه هر کیمك باشنه نزول ایدرسه اول کمسه ایکی جهانده سلطان صاحب تخت وتاج
اولور وبرکیمیای سعادتدرکه هر کیمك قلبنه دخول ایدرسه اول کمسه غنی وایکی عالمدن مستغنی وجمله خلق اکا
محتاج اولور واول کوکلده کیم محبة الله ظاهر اولمیوب مستور قالمشدر اول برمیت کبیدرکه جاندن بی خبر
اولمشدر اکرچه ذوی العقولك جمله سی محبة الله دعواسن ایدوب یولنده باش وجان ویریرزدیرلر لکن محبت
مولانك یدی علامتی واردرکه هر کیمده که اول علامتلر بولنمشدر اولکمسه محبت دعواسنده صادق ومسلم
بیلنمشدر اما علامت اولی بودرکه محب مولی اولمکدن خوف ونفرت ایلمیوب دائما حاضر باش ومهیا اولوب موته
منتظر ومترقب اولور زیراکه انجق موت ایله محب محبوبنه وطالب مطلوبنه وغریب اوطاننه وصول بولور پس
مادامکه دنیادن قطع علاقه اولنمشدر اول کوکلده محبة الله اثری ظاهر بولنمشدر واکر موتدن فراری
هنوز حقه وارمغه حاضر اولمیوب لیل ونهار اول تدارکده اولمق ایچون اولورسه اولدخی محبة اللهدن براثردر
واما علامت ثانیه بودرکه اول محب مولی دنیادن هرنیه محبت ایدرسه اکا مولاسی محبتیله محبت ایدر وینه
انك یولنده انکچون صرف وبذل ایدر وهرنه کیم قلبنی مولاسندن مشغول ایدر انی ترك ایدوب حضورینه کلوب
رضاسنجه کیدر واکر جمیع احوالنده حضور ورضاده بولنمدیسه اول عدم محبت مولایه دلالت ایلمز زیراکه
هر کوکلده محبة الله کمال اوزره ظاهر دکلدر بعض کوکلده نقصان اوزره حاصلدر واما علامت ثالثه بودرکه اول
محب مولی لیل ونهار انك ذکر وفکرندن خالی قالمز زیراکه محب محبت ایلدیکی نسنه یی وکمسنه یی محبتی قدر
ذکر ایلر یعنی اول محبوبك اوصافن اکا ثنا ایله سویلر حتی اکر کمال اوزره محبت ایلمش ایسه انی هرکز
فراموش ایلمز واکر برکمسه هم حق تعالی یه وهم دنیالقدن برنسنه یه محبت ایلرم دیرسه نظر اولنور قنقیسن
زیاده ذکر ایدرسه محبت اکا حکم اولنور زیراکه اول کوکلده چوق ذکر اولنان طرفك محبتی غالب کلمشدر
حال بوکیم غالب مغلوبی یوما فیوما محو ایدر اولمشدر واما علامت رابعه بودرکه محب مولی انك کلام قدیمنه
تعظیم ایدوب انبیا واولیاسنه ودوستلرینه رعایت ایدرسه بلکه جمله مخلوقاتنه محبت وشفقت ایدوب رفق
ومدارات ایله ملایم سویلر پس هر کیمکه محبة الله مرتبه سنه وصول بولمشدر اندن کبر وحسد وبغض وعداوت
وکین وکدورت وعجب وانانیت افکاری دفع ورفع اولمشدر واول جمیع موجوداته عبرت وحکمتله نظر ایلیوب
جمله یی دوست اتخاذ ایدوب هرکس ایله الفت قیلمشدر واما علامت خامسه بودرکه محبت مولی ناسدن عزلت
اختیار ایدوب لیله منتظر ومشتاق اولور تا کیم عوایق وعلایق دنیا کوکلدن منقطع اولوب محبوب قدیم
بی انبازه نیجه ثنا ونیاز ایلیه نته کیم حق تعالی حضرت داود علیه السلامه بیورمشدرکه یا داود اولکمسه بلان
سویلرکه بکا محبت دعواسن ایلر حال بوکیم اول کیجه لرده نائم اولوب بندن غافل قالور زیراکه دوست
دوستك دیدارینه طالب وصحبتنه راغب اولمزمی بنی خوش کیمکه استرسه بولور بردخی برکمسه ایله مألوف اولمیوب
هیچ نسنه ایله مأنوس اولمز وبنسز قراری قالمز واما علامت سادسه بودرکه محب مولایه عبادت اسان کلور

وشوق وذوق ایله خدمتده اولور بلکه عبادتی روحی غداسی بولور واندن نیجه لذتلر الور واما علامت سابقه بودرکه محبة الله مرتبه‌سن بولان حق تعالینك دوستلرینه حب فی الله ایله محبت ایدوب انلری کندویه دوست اتخاذ ایدر وانك اعداسن کندویه دشمن بیلوب انلره دخی ستر وحلم ایله معامله ایدر (شعر) محب الله لا تأویه دار ولا یأوی مکانا فیه عار * ولا یهتم فی الدنیا برزق * ویکره ان یکون له عقار * ومحب مولانك اوچ کرامتی واردرکه بری دریا کبی سخاوتدر وبری کونش کبی شفقتدر وبری تراب کبی تواضعدر زیرا که منبع کرم وجود محبتدر بلکه اصل خلقت وجود محبتدر ومحبت مولانك دخی نتایجی اوچ تمامدر کثرت صیام وکثرت قیام وقلت کلامدر اما حقیقت محبت تامه ترك مجالسهٔ عامه در محب صادقك بدنی وحشیدر وقلبی عرشیدر وطبیعتی روحانیدر وهمتی ربانیدر وسیماسی نورانیدر

کوکل عشقکده ناپروادر ای دوست ‖ سنی سومك عجب سودادر ای دوست
عدو بیلمز بو معنایی که دائم ‖ دل عاشق سکا مأوادر ای دوست
* جمالك ارزوایلر قو شئ ‖ جهان پرشور وپرغوغادر ای دوست
ایکیلك پرده‌سی رفع اولدی دلدن ‖ دو عالمدن کوکل یکتادر ای دوست
چو کلمز خاطره پروای اغیار ‖ کوکل شوریده وشیدادر ای دوست
اکرچه رتبهٔ عقل اولدی عالی ‖ مقام عشق هم اعلادر ای دوست
جهان لذتلرن بولدم چو حلوا ‖ ولی عشقك می احلادر ای دوست
شئونك سیرایدر عالمده اول جان ‖ که چشمی عشق ایله بینادر ای دوست
چو سنسن اول اخرسر وظاهر ‖ بو حقی هیچ وناپیداردر ای دوست

نوع سادس * محبت مولانك کوکلده ظهور وجولانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه انسانك قلبنده ظهور محبتك سببی احسان اولدیغی اندندرکه انسان افتقار واحتیاج اوزره خلق اولنمشدر اما دین امورنده انسانك علمایه احتیاجی بودرکه انی ظلمات جهالتدن وکدورات غفلتدن تخلیص ایدوب اکا دین وایمانی واداب وارکانی وشریعت غرایی تعلیم وتفهیم ایده‌لر وانك اولیایه احتیاجی بودرکه اکا اداب وارکان طریقتی واحوال ومقامات حقیقتی بیان وعیان ایده‌لر ونفس اماره‌نك اوصاف ذمیمه‌سی نفس مرضیه‌نك اخلاق حمیده‌سنه تبدیل اولمسنك سببلرن بیلدیره‌لر ودنیانك فناسن واکا محبتك خطاسن بیان ایده‌لر وانی معرفة الله ومحبة الله طریقنه الوب کیده‌لر ودار بقانك ذوق وصفاسن وحضور مولانك انس ولقاسن اکا ادراك ایتدیروب دنیادن عوق واخرته سوق ایده‌لر پس بو سببدندرکه هر شاکرد استادینه وهر مرید مرشدینه میل ومحبت ایدرلر ورضالرنجه کیدرلر واما دنیا امورنده انسانك هرکسه احتیاجی چوقدرکه انك حد وحسابی یوقدر مثلا اش واتمك حاصل اولوب دهانه داخل اولنجیه دك هیچ بیلورمیسنکه قاچ خدمتکارك خدمتیله حصوله کلوب سکا غدا اولور والحاصل انسانك اطعمه والبسه‌ده ومسکن وتزوجده صنعتلرك جمله‌سنه احتیاجی حکمتله بیلنمشدر نته کیم الانسان مدنی بالطبع دینلمشدر بلکه ریاح ومطره وشمس وقمره وارض وسمایه بیله محتاج بولنمشدر پس ای طالب محبة الله بصر افکار ایله برنظر قیل که اکر سکا برکسه ایکی درهم ویرسه یا برلباس کیدرسه ویا برکون برخدمتك کورسه عمرك اولدقجه سن اکا محبت ایدوب هر ذکر اولندقجه خیر دعا وثنا ایدرسن حال بوکیم انك احسان وخدمتی ینه حق تعالینك ارادت وقدرتیله وجوده کلمشدر کل ایمدی برکره انصاف ایله که سکا هر برنفسده انواع نعمتلر احسان ایدوب جمیع مصالحکی سن طلب ایتمزدن مقدم کوروب جمله حوایجکی خبرك یوق ایکن قضا ایدن ربکه وسن اندن اعراض ایدوب اکا عصیان اوزره ایکن ینه رزقکی کسمیوب عیوبکی ستر ایدن دوستکه اعنی جهانی خلق ایدوب جمیع امورك تقدیر وتدبیر ایدن رب العالمین حضرتلرینه نیچون دائما دل وجانکله میل ومحبت وخضوع وتذلل ایلمزسن وهردم لسانکله اکا حمد وشکر ومدح وثنا سویلمزسن وباش وجانکی وجمله واریکی انك محبتنه فدا ایلمزسن هیچ لایق وسزامیدرکه انك بی دریغ احسانلرینه وبی نهایه نعمتلرینه مستغرق ایکن ینه انك لطف

وکرملرك

وکرملرك غیریدن بیلورسن ومیل ومحبتله مدح وثنایی اول کریم وستارك غیریسنه قیلورسن اکرچه هرکوکلده محبة الله موجود اولدیغی مقرردر لکن آتش چقماق طاشنده پنهان اولدیغی کبی محبة الله کوکللرده پنهان ومضمردر پس اکرسن پولاد شوق وطلب ذکر الله ایله حجر قلبکه ضرب ایدرسن اندن آتشلر ظاهر اولور ودرونك انلرله نور وضیا بولور واول نیران ایله انده بولنان بغض وعداوت خس وخاری وحقد وحسد غباری وکبر وانانیت باری یانوب محو اولور وجمیع کدورات نفسانیه کیدوب قلبك صافی قالور وحضور وانس ایله تجلیاته لیاقت بولور واکر برمدت غفلت ایدوب مداومت ذکر حقدن اعراض ایدرسن دلده مضمر اولان نار محبت همان رماد ایله مستور اولان جمرات امثالی طول مکث ایله منطفی اولور بعده قلبك ظلمات شهوانیه وکدورات نفسانیه ایله طولوب انوار تجلیات حقدن محروم اولوب متحیر قالور زیرا که ذکر الله محرك حب الهیدر ومهیج شوق نامتناهیدر اما اهل محبتك شوقن واهل عشقك ذوقن زیاده قیلمق ایچون حکمت اولیا معین وقوتدر وانلرك قلبی ولدینه شیر حکمتدر اهل محبتدن بربصیرت صاحبنك بصری اعمی اولوب سببندن سؤال اولندقده جواب ایتمشدرکه بو عمی بصر مقتضای غیرت حقدرکه خلقه نظردن بنی منع ایتمشدر زیرا که محبوب استمزکه محبی اغیار ایله یار اولوب هردمده برتردد له بی صبر وقرار اوله استرکه غبار اغیاردن قلبی صافی اولوب علی الدوام ایینهٔ دیدار اوله (نظم)

ای کوکل سن اولمه کندکدن جدا ‖ فارغ اول کلسون سکا عشق خدا ‖ عشقدر یار ایتمه غیری اختیار
اندن اوزکه کیمسه‌دن کلمز وفا ‖ یا اولور یا ایریلور یا ترك ایدر ‖ هرکیم اندن غیری یار اولدی سکا
زندهٔ پاینده دوست اول عشقدر ‖ کیم کاور هر قلبه اندن برصفا ‖ هر غمك غمخواری در اول یار غار
هم سنکله بیله‌در خوش دائما ‖ ختم عمرکده چو ناچار اوله سن ‖ هپ سکا بیکانه‌در اول اشنا
شفقت ایلر عشق اودم دیر چکمه غم ‖ کل بکا اهلا وسهلا مرحبا ‖ بن سکا دوستم ازلدن برقرار
نفس ایله بیکانه اولدك سن بکا ‖ جسمی ترك ایله بو خاکی خاکه ویر ‖ پاکسن حقی روان کل اصلکا

نوع سابع * محبت مولانك تعریف وحقیقتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی محبتنی خزائن وجوده مفتاح ایدوب دقایق کنوز جودنی مکامن غیبتدن انکله اظهار ایتمشدر واسرار اظهارینی احببت ان اعرف قولیله افتتاح ایدوب عرفان ایچون تحببیله عوالم ظلمات وانواری وار ایتمشدر پس محبت لب لباب حقیقتدر ونهایت مقاصد اهل معرفتدر وانك مقالات ومقاماتی نهایتسزدر وعجایب آیاتی حد وحسابسزدر وغرایب حالاتی غایتسزدر زیرا که محبت بدایت رتبهٔ ابداعدر ونهایت اجناس وانواعدر ومحبتله جمیع وجودك کمالی ویرلمشدر وانکله هر مراده سعی اولنوب ایرلمشدر * شعر * حقیقة الحب لا تجلی لفاقدها) واستشنع الوجد والتعریف بالقیل) لا یعرف الشمس الا من یشاهدها) للکمه تعریفها فی عین تضلیل محبت برحقیقتدرکه انی صاحبندن غیری کمسه بیلمز وطالبندن غیری انکله کمسه متصف اولمز واندن سؤال ایدن انی تحصیل ایدرسه سؤالدن معطل قالور واکر تحصیل ایده بیلدیسه محالی طلبده سعی ایتمش اولور زیرا که وجدانیات اولان معانی حدود ورسوم ایله بیلنمز وماهیتلری عقول وفهوم ایله بیلنمز (شعر) تعالی العشق عن همم الرجال * وعن وصف الفراق والوصال * متی ما جل شئ فی الخیال * یجل عن الاحاطة والمثال محبت لسان ایله تقریر وبیان ایله تعبیر اولنمز زیرا که اول حق تعالینك برپرده سیدرکه اولیاسی قلوبنه چکمشدر محبت برصفت سرمدیه وبرعنایت ازلیه درکه کتاب وایمان انکله بیلنمشدر محبت برسروردرکه مدرکنك کمالی اولان ذاتك حضورنی تصورله کوکلده حاصل اولور وبو تعریف حقیقت حسبیله دکلدر بلکه اسم ایله‌در زیرا که سرور برامر وجدانیدرکه انك حقیقتی بیلنمز وبرتقریب ایله تعریف اولنمز محبت حقیقتده برامر ذوقی وبرنور شوقیدرکه واحد حقیقینك ذاتنی ذاتیله ادراکندن لمعان ایدر زیرا که اول بغایت جمیل ومحب جمالدر وغایت جمال ایسه نهایت کمالدر چونکه مدرك اکمل اولدقجه ادراکی اقوی اولور ومحبتی احلا واصفا اولوب کمال قوت بولور پس محبت خالص اولمز الا که انده اولور وانی صافی بوله مز الا که صاحب لولاك بوله بیلور اما مراتب سائره‌ده تعدد وتکثر ایاتی حسبیله وتفرق وتغیر امکانی سببیله محبته حزن وغم ودرد والم شایب

اولور پس محبت ابتهاج صرف وسرور محض اولميوب حزن وكدرله ممزوج وخوف وخطرله مخلوط اولور (شعر
ومافى الخلق اشقى من محب * وان وجد الهوى حلو المذاق * تراه باكيا فى كل حين * مخافة فرقة اولاشتياق
فيبكى ان نأى شوقا اليه * ويبكى ان دنا خوف الفراق * محبتك منشأى حضرت احديتدر نته كيم عداوتك
منشأى كثرت وضديتدر چون نور وحدتك اكوانه سريانى قدر اعيان جهانده محبت ظهور ايدر پس اول
نقطهٔ اولايه انسب واول حضرت عليايه اقرب اولانلرده محبت اكثر واقوى اولور واندن ابعد واسفل اولانلرده
محبت اقل واضعف بولنور نته كيم حق تعالى * ولكن الله الف بينهم * بيوروب اهل قربك محبتى كثرتن
طيورمشدر واهل بعدك محبتى اقل اولديغندن حق تعالى انلره * بعضكم لبعض عدو * بيورمشدر محبت
برشرين حالدركه انكله آجيلر طاتلى بالدر ومحبت براكسير عظيمدركه انكله مس وآهن زر وسيمدر محبت
بردوادركه انكله هر علت شفا بولور محبت برجلادركه انكله هر كدر صافى اولور محبت برشربتدركه انكله
هر مرض صحتدر محبت برحالتدركه انكله هر قهر مرحمتدر ومحبت برجاندركه انكله مرده زنده اولور محبت
برسلطاندركه انكله شاه بنده اولور محبت نتيجهٔ معرفتدر ووسيلهٔ قرب حضرتدر محبت برسروردركه انكله
هر محنت حضوردر محبت برصفادركه انكله هر جفا عين وفادر محبت برنوردركه انكله ديولر حوردر (نظم)

الا اى عشق بى پروا	كه سنسن مقصد اقصا	كه سنسن احسن الحسنى	هم اولدك عاشق شيدا
عجب حسن ايچره يكتاسن	عجب موزون ورعناسن	عجب ماه دلاراسن	زهى يكتاى بى همتا
جمالك وصفنى هردم	نه وجهيله كه سويلرسم	قوذرات ايدرلر هم	كه آمنا وصدقنا
سنك ذاتك كه دائمدر	دمكله جمله قائمدر	كرانسان كربهايمدر	اكر اعلا اكر ادنا
مضارع ماضى وحالسن	دخى تفصيل واجمالسن	شه پرلطف واجلالسن	دمكدر عروهٔ وثقا
جهاندر حسنكه حيران	كه سنسن جمله يه جانان	زهى محسن زهى احسان	زهى مهر جهان ارا
اوجانكيم شوقه مائلدر	دوكنمز ذوقه نائلدر	سكا حقى كه واصلدر	نه حاجت قصهٔ فردا

نوع ثامن * محبت مولانك اقسامن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه محبت لازمهٔ
وحدت اولمشدر انكچون اول بوكثرته منافى كلمشدر بيت) الواحد الفرد حقا كيف ينقسم) والواجب الحق صدقا
كيف ينعدم * پس حقيقتده محبت قسمت قبول قيلمز وانك حقيقتى خلقه صافى اولمز بلكه ظهور وخفاسيله
شدت وضعف بولور وصفا وكدرتده احوالى مختلف اولور وتعدد مظاهرله اول متعدد اولور وتفاوت مشاعر
ومناظردن اكا تفاوت كلور نته كيم ماء بسيط بى رنك اناسى لونيله متلون اولدقده نيچه اقسامه منقسم اولور
ياخود مقر ومجراسنده مخالط ومجاوريله تغير بولدقده مذاق ومشام ايله حالى مختلف اولور حال بوكيم اول
صوحد ذاتنده حقيقت واحده دركذلك محبت واحده عالم كثرتده اعيان مختلفه يه سارى اولدقده نيچه
اقسامه منقسم اولور ومظاهر متنوعه ظهور بولدقده مظاهرى حسبيله وصفى مختلف اولور حال بوكيم لازمهٔ
وحدت اولان محبت حد ذاتنده حقيقت واحده در نته كيم ماء صافى اضافت وافتدن مطلق وسليم اولمدقجه
كندى لطافت ونظافت اصليه سى اوزره بولنمز كذلك محبة الهيه كندى منشأ اصليه سندن غير موضعده
محض وخالص بولنمز وانك حوضى منبعنه خوض وغوص اولنمز واول مشرب عذبك شاربلرى عباد خواص
مقربيندركه انلر بحر وحدتده غريق ومجرددرلر وانانيتلرى تعيناتندن منسلخدرلر وحق تعالينك حضور
وانسنده منقسمدرلر وانك جلال جمالندن منطمسدرلر وفنالرندنصكره انك بقاسيله دائمدرلر وانك ذات پاكيله
ابدا قائمدرلر وصفات باكماليله متصفدرلر وانك محبتيله انى محب ومؤتلفدرلر وانك قبابى تحتنه كيدرلر وعين
كافور اولان شرابى صفوتندن شرب ايدرلر وعين نسيم وبرد ولذت يقين ايله فرح بولورلر وافق مبين محفلنه ترقى
ايدوب درجات رفيعه يه نائل اولورلر وبونلرك ماعداسى اولان ابرار واخيار اول مشرب عذب صافيدن اسفلده
قالورلر زيرا كه انلر كندى كاساتنده انجق زنجبيلله ممزوج اولان عين سلسبيلدن بولورلر پس شراب صافى
محبت ذاتيه در وشراب ممتزج محبت صفاتيه در اما ابرار انكچون شراب ممزوج ايله قالوب انجق اندن حظ المشلردر
زيرا كه انلر كرچه صفتلرى ملابسندن مجرد اولمشلردر وكندى نفسلرندن نعتلرى جلابيبن رفع وازاله قيلمشدر

لكن

لكن انلر كندى اعيانيله منطمس اولميوب اركانى قواعدن تخريب قيلميوب كندى تعينات وبقايالريله محتجب
قالمشلردر زيرا كه بو تعينات انلرك ذنوب مقاماتى بولنمشدر نته كيم * وجودك ذنب لا يقاس به ذنب دينلمشدر
پس ابرار انجق حضرت واحديتده مراتب اسمايه كيدرلر ومحبوبى عظمت وكبرياسى استارنك وراسندن
مشاهده ايدرلر هنوز انلر فناى محض ايله بحر احديته طالممشلردر وكدورات خوف وحزندن خلاص
بولمشلردر نته كيم انلر بحر ذاتى كثرت اوصاف ايله مكدر قيلمشلردر كذلك كندى مشربلرن مزج ساقى صفت
عدلله مكدر بولمشلردر اما شراب ممزوجك مادونى عباد وزهاد اولان اهل تقوى يه مناسب مشرب كلمشدر
زيرا كه محبت ممزوجه نك مادونى اندن زياده مكدر اولمشدر پس محبت خالصهٔ ذاتيه زبدهٔ صافيه مثالى بيلنمشدر
ومحبت ممزوجهٔ صفاتيه لبنه مشابه بولنمشدر ومحبت متكدرهٔ افعاليه دوغ بى فروغه نظيره قيلنمشدر وبو محبت
افعال اصحاب امال اولان عباد وزهاده تخصيص اولنمشدر زيرا كه انجق انلر اعمالله متوسل بولنمشدر وبو محبتك
اضعف وادناسى محبت اثار اعتبار وعد اولنمشدر وابناى دنيا انجق انى بولمشلردر ومحبت اثار اهل دنيايه
مخصوص اولوب انكله قالمشلردر پس اول محبت خالصهٔ عليه بو محبت ضعيفهٔ دنيه ده اجزاى شجرده صو مثالى
بيلنمشدر حال بوكيم صوانده پنهان اولديغندن صافى قالميوب مكدر بولنمشدر پس بونجه صور حسنه ده
واشكال جميله ده والبسهٔ فاخره ده واطعمهٔ نفيسه ده وفواكه لذيذه ده واثار عزيزه ده واطوار غريبه ده
ومصنوعات عجيبه ده محبوب القلوب اولان اول محبة ذاتيهٔ صانع حكيمدر لكن اهل محبت اثار اول مؤثردن
غافل اولوب كثرت صورتله وحدت معنادن زاهل قالدقلريچون بيلمزلركه محبت ايلدكارى كيمدر (بيت)
دلى كو عاشق خوبان دلجوست * اكر داند وكرنه عاشق اوست * پس بو مقامده محبتك اقسامى درده منحصر
قيلنمشدر برى محبت ذات وبرى محبت صفات وبرى محبت افعال وبرى محبت اثار اعتبار اولنمشدر (نظم)

اى عشق وى جان جهان	اى مبتداوى منتها	اى رستخيز ناكهان	وى رحمت بى انتها
اى رشك ماه ومشترى	بزدن نهانسن چون پرى	ويردم دل وجان وسرى	بن هم سكا قربان شها
كاهى طربسن كاه تعب	كه نور اولورسن كه لهب	سنسن عجب اندر عجب	حيران سكا اهل النها
اى طالب انوار جان	سير ايله سن كهسار جان	اول بلبل كلزار جان	قيل قلبكى غمدن رها
عالم چو كوه طوردر	ذره بذره نوردر	اعمادن اول مستوردر	عبرتله سن سير ايله ها
هردم كلور جاندن ندا	كيم بنلكندن اول جدا	(يوغ اول همان قالسون خدا)	مهركله پرنور اول مها
حقى كوكلدن ديله سن	كيم علم عشقى بيله سن	اكلى ازايت شربيله سن	اولسك دخى پراشتها

نوع تاسع * محبت مولانك اسماسن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه اسماى محبت
كندى مراتبى حسبنجه مختلف اولور ومحبتك اسماسى اثارندن بدأ اولندقده اول مرتبه ده اكا ارادت تسميه
ايدرلر وبو ارادت قربنده كمال اولان كمسه يه اطاعت وتحببله وانك اخلاقيله تخلقله اكا تقربده رغبت صادقه در
نته كيم حق تعالى حديث قدسيده * لا يزال العبد يتقرب الى بالنوافل حتى احببته فكنت له سمعا وبصرا
ويدا ومؤيدا * بيورمشدر وبو ارادتك علامتى اول كمسه نك مرادات ومرضاتنى جميع همتيله طلب ايتمكدر
تا كيم كندينك اندن غيرى برفكرى اولميه وانك مرادندن غيرى برارزوسى قالميه نته كيم دينلمشدر (بيت) اريد
وصاله ويريد هجرى * فأترك ما اريد لما يريد * وبو ارادتك ظهورى مراد اولنان كمسه نك محاسنن ادراك حسبيله
اولور واول ادراك استعداد اقتضاسنجه بولنور بعده محبتك اسمى شوق اولور وشوق ايسه روحك وصلتدن
يكا حركت ايدوب كتمسيدر وكندويه محبوبى وصالندن ممكن اولانى ومرغوبى جمالندن حظن توفير قيلانى
حين بطوندن ظهوره كتورمكله تكميل ايتمسيدر بعده محبتك اسمى توقان اولوركه اول شوقك كماليدر نته كيم
شوق ارادتك كماليدر بعده اسمى نزاع اولوركه اول سلطان محبتك قرار ووقار اوزره قوت وقدرت بولمسيدر
وحسن محبوبك جانده شدت ظهورندن وكوكلده لمعان ايدن وجهى نورندن زمام صبر واختيارى جذب
ايدوب المسيدر بعده اسمى صبابت اولور واول قوت اصطبار قالميوب اضطرابله حبيبه منصب اولمقدركه انك
جانبندن غيريسنه ميل ورغبت قيلمز وطلابندن لوم وتعيير ايله منزجر اولمز وصبابت نزعك كماليدر نته كيم

دینلمشدر (شعر) والله ما غیرتنی بعدك الغیر * ولا سلوت ولا لی عنك مصطبر * ولا نظرت الی شیء اسر به * الا الیك فانت السمع والبصر * بعده اسمی هوا اولوب اول محبوبك بابنده معتکف اولوب اقامت قیلمقدر وانك حسن حسی لذتنده حسنندن ذاهل اولمقدر بعده اسمی مودت اولورکه اول قرب محبوبه واصل وفائدهٔ محبته نائل اولدقده وشدت اتصالله حرارت شوق امتزاج بولدقده وبرودت وصل اعتدال اوزره قالدقده حاصلدر پس غائلهٔ انقطاعندن ونائرهٔ شوقك التباعندن امین اوله مز زیرا که انك اتصالی عدم اتحادی مشعردر پس قریب اولورکه الم بعاده واقع اولور وبو مودتك علامتی کندی تدبیرنی محبوبه ویرمکدر ومودوده واقف اولوب حضورینه ایرمکدر بعده اسمی خلت اولورکه اول بقیهٔ انانیتله اولان محبت ذاتیه در وبو خلت اول مودتك استحکامندن حاصل اولوب محبت خالصه یه واصل قیلمشدر لکن اثنینیتی مشعر بولنمشدر زیرا که تخلل وحدت عینیه نك غیریسی بیلنمشدر پس ایکی متخلل بردکل ایکی عد اولنمشدر نته کیم دینلمشدر * بیت * قد تخللت مسلك الروح منی * ولذا سمی الخیل خلیلا * بعده محبت صافی اولورکه نه انانیت ونه اثنینیت قالوب پس محبة خالصه خلتدن اعلی ومادوندن اصفا اولور نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم خلیل الله علیه السلام حضرتلرینك منزله سنه یتوب اندن قابه قوسینه ارتقا ایدوب مقام اوادنایه کتمشدر زیرا که خلیل الله علیه السلام صفات باریله اکا توسل ایدوب علمه بحالی حسبی عن سؤالی دیمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم صفات ایله قالمیوب ذات پاك ایله طورمشدر نته کیم * حسبی الله ونعم الوکیل بیورمشدر پس وقتا که محبت صافی اولوب صاحبنك حالی بیلنور اکا مقه تسمیه اولنور پس مقه محبت صافیه صاحبنك حالیدرکه اکا مقام اولمشدر ومبادئ مشاهده یی هنوز بولمشدر وقتا که محبت خالصهٔ ذاتیه مستمر اولوب تمکن ودوام واستقامت بولور ومحبك نه عینی ونه اثری قالور اندن رسم انتفا بولوب خبر منقطع اولور وبحر محبت طغیان ایدوب انده اولنلرك جمله سی محو وفنا بولور اولزمان محبتك اسمی عشق اولور واول محب رق ایکن ازاد اولور زیرا که رق مملوکیت لوح انانیتده مرقومدر ورسم عبودیت بقای بقیتده مرسومدر وقتا که انانیت مرتفع اولوب فنا بولور غمایم اضافات اول دمده منشق ومنتفی اولور پس عبدك تعینی محق اولدیغندن محبت حق کندی ذاتنده قالور (بیت) العشق اکبر ان یکون لغیره * واجل ان یعزی الیه تشارك (نظم)

عشقکدر ایدن تربیه اعیان جهانی ‖ افلاك ایدر انکله بو رقص ودورانی
عشقکله همیشه بولور اشیا بو وجودی ‖ ذرات جهان جمله زمینی وزمانی
عشقك دوشوروب سلسلهٔ موج ایله باغلر ‖ وادیلره فریاد ایده رك اب روانی
عشقکله یانوب فانی اولان بولدی بقایی ‖ عشق اولدی وجود وعدم ونام ونشانی
عشقکدر اولان عاشق ومعشوق ومحبت ‖ انکله بولور جان ودل اسرار نهانی
چون ساغر اجسامه طولر بادهٔ ارواح ‖ عشقکدر اوساقی که ویرر بادهٔ جانی
برشی که عیاندر اوبیان استمز اصلا ‖ حقی نیجه بر وصف ایده سن عشق عیانی

نوع عاشر * محبت مولانك خواص وعجایبن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبتك خاصیتلری کندی مراتبی حسبنجه ظهور ایدر نته کیم دینلمشدر (بیت) واخوان صدق فی المحبة سافروا) فقد فاز من فیها الیها یسافر * وخواص محبتدندرکه تحقیق اول هم مبدأ وهم مقصددر وهم مسافه وهم مرکبدر پس محبت هر نسنه دن اغرب واعجبدر زیرا که محب کندی نفسندن محبوبنه توجه ایلدکده محبت اودیه سندن مرور ایدر واول وادیلری قطع ایده مز الا که محبت قدمیله کیچوب کیدر نته کیم دینلمشدر (سیر زاهد هر مهی یك روزه راه سیر عاشق هر دمی تا تخت شاه * زاهد با ترس می تازد بپا * عاشقان پر آنتر از برق ووهوا * کی رسند این خائفان در کرد عشق) کاسمانرا فرش سازد درد عشق * پس محبت کندی طبعیله ایکی ضدی حاویدر انکیچون ایکیسن دخی مقتضی ومراعیدر زیرا که محبت اول مشاهده یی مقتضیدرکه اول انجق فنا فی المحبوب ایله وجوده کلور وینه اول وجوب امتثال امری مقتضیدرکه اول بقای وجود ایله حاصل اولور حال بوکیم بقا ایله فنا بری برینه متضاد ومغایر کلور وبر دخی محبت بحسب الذات اتصال محبوبی مقتضیدر ومحبوبك محبوبی فراق اولدقده

محبوبك

محبوبك فراقنی مقتضیدر زیرا که محبوبك محبوبی محبك دخی محبوبیدر حال بوکیم وصال ایله فراق بری برینه متباین ومتنافیدر وخواص محبتدندرکه محب محبوبنی ایکی جهانه ترجیح ایدوب کندی نفسندن اعلا بیلور والا محبت صادقه یی بولمش اولور وکتمان محبتدن امتناع ایدوب افشا قیلور والا محبت اکا غالب کلمش اولور نته کیم دینلمشدر (بیت) فاش میکویم واز کفتهٔ خود دلشادم * بندهٔ عشقم واز هر دو جهان آزادم * وخواص محبتدندرکه اول تمام اولوب کمالن بولدقده انقسامی قبولندن امتناع ایدر نته کیم دینلمشدر (بیت) سهر العیون لغیر وجهك باطل * وبکاؤهن لغیر حبك ضایع * وخواص محبتدندرکه محبك غیریسی حبیبه مناجات ایدوب واصل اولمقدن اکا غیرت کلور پس انك بساط انس ومحبتی اوزره خدمتنده اندن یکا سابق اول محب اولور وخواص محبتدندرکه محب محبوب ایچون ملامت اولندقجه تلذذ ایلر زیرا که انی لوم ایدنلر اکا تسلیه ایدوب محبوبك اسمن سویلر وخواص محبتدندرکه محب محبوبك عزتیچون تذلل ایدر وکندی مطلوبی امتناعنده تحمل ایدر وخواص محبتدندرکه محب محبوبك ذکر وفکرندن فتور ایتمز وعطایاسیله متسلی اولمیوب حضورندن ایراغه کتمز نته کیم دیمشزدر (بیت) عشقی بول عشق ایله اول عشق ایله طول ای حقی * هر شیك واربدلی بولمدیلر عشقه بدل * وخواص محبتدندرکه محبت هر عسیری یسیر وهر قبیحی جمیل ایدر نته کیم دینلمشدر (بیت) از محبت نار نوری میشود * از محبت دیو حوری میشود * وخواص محبتدندرکه اول جفا وایذا ایله ناقص ومتغیر اولمز وبر وعطا ایله ازدیاد وکثرت بولمز نته کیم دینلمشدر * بیت * هوایی له فرض تعطف ام جفا * ومشربه عذب تکدر ام صفا * وخواص محبتدندرکه محب محبوبی مدح وثناده ترك تکلف ایدر وخطاب ودعاده شرائط وادابی اسقاط ایدرکیدر وخواص محبتدندرکه محب صادق سماع ذکر حبیب ایله اهتزاز ایدر وانك اسمنه قریب اولان الفاظ ایله بیله التذاذ ایدر وخواص محبتدندرکه محب اولان صفات محبوب ایله متصف اولور واکا منسوب اولان نسنه لردن فرح وسرور بولور زیرا که محبك کلیتی محبوبك کلیتنه مطابق کلور پس محبك قیامی محبوب ایله اولدقده کندی اوصافنی خلع ایده بیلور وخواص محبتدندرکه محب محبوبك جفاسندن ینه اکا التجا ایدر زیرا که اول کندویه اندن اشفق وارحم کمسه یی بیلمز وکندی عندنده اندن احب واکرم کمسه اولمز انکیچون اندن ینه اکا کیدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کندی دعاسنده * اللهم انی اعوذ برضاك من سخطك وبمعافاتك من عقوبتك واعوذ بك منك لا احصی ثناء علیك انت کما اثنیت علی نفسك * خطابیله محبوبنه مناجات ایلمشدر نقل اولنمشدرکه برادم کندی ولدنی تأدیب ایچون ضرب ایلدکده مکانندن قاچوب والدی قوجاغنه قعود ایلمشدر وکریان ونالان پدرینه الامان دیوب کورکه نه سویلمشدر ای پدر دنیا باشمه طار اولمشدر وسندن سکا قاچدم مرؤت سکا قالمشدر زیرا که سنسن بکا محبت ایدن وبن هم سکا محبم دیدکده پدری اکا مرحمت قیلمشدر وخواص محبتدندرکه اول محبی دعوای معانیدن تخلیص ایدر زیرا که محبت حقایق اشیایی تجرید ایدوب دقایق معنایی توضیح ایدر وخواص محبتدندرکه محب محبوبه کمال محبتندن وقدرنی تعظیمندن اندن اولان حظنی واکا اولان احتیاجنی اونودر کیدر نته کیم دینلمشدر (بیت)

ایست حظوظی منك ثم حوایجی ‖ الیك حیاء من جلالة قدرکا
(نظم) مرحبا ای عشق باقی مرحبا ‖ پروفاسن پروفاسن پروفا
کل صالین کوکلمده ای جان جهان ‖ دلرباسن دلرباسن دلربا
اسمان دلده ماهمسن تمام ‖ مهلقاسن مهلقاسن مهلقا
اول اخر یار غارمسن مدام ‖ جانفزاسن جانفزاسن جانفزا
مبتدای جمله اشیایه روان ‖ منتهاسن منتهاسن منتها
سندن اولدی خار کل هم خاك زر ‖ کیمیاسن کیمیاسن کیمیا
واصل ایلرسن قولی مولاسنه ‖ رهنماسن رهنماسن رهنما
خلقدن بیکانه اولمش عاشقه ‖ آشناسن آشناسن آشنا
حقی حقدن غافل اولمزسن مدام ‖ پرصفاسن پرصفاسن پرصفا

نوع حادی عشر * محبت ذاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت ذاتیه
برکونشدرکه اول حقایق اشیایه اشراق ایدوب نورپاش اولمشدرواجزای جهان اول نورایله طولوب وجوده
کلمشدر واطوار اعیان انك ضیاسیله ظاهر اولمشدرواشکال اکوان انك شعاعیله زینت بولمشدرتته کیم
دینلمشدر * شعر * ثمس المحبة فی الحقائق اشرقت * سجحاتها فتظاهر الاعیان * ظهر الوجود بنورها
فتلألأت * انواره فتشعشع الامکان * وبها الجمال بدا لکل مکون * فی ذاته فتزین الاکوان) تحقیقا جمال
مطلق ذات احدیته مخصوص وملازمدروحب مطاق ایچون وجود حقایق بالضروره لازمدرپس حقایق
اشیایه جمال مطلقدن توزیع اولنوب هربری کندی حظ فایقن آلمشدراکن کمال جمالی قبول ایتمکدن عایق
امکان ایله محتجب قالمشدروهرحقیقت انجق کندی نصیبندن مشاهده ایلدیکنه عاشق اولمشدرپس
بواعتبارایله هرحقیقت کندی حیثیتنك عینی بولنمشدراکرشهودی هویت مطلقه حیثیتندن اولدیسه وانی
تعین واضافتدن مجرد بولدیسه اول عاشق موحد صادق بیلنمشدرواکرکندی هویتیله محتجب اولوب اول جمالی
تعین واضافت حیثیتندن مشاهده قیلدیسه اول غافل مشرك مایق بولنمشدرزیراکه اول حقیقت اولکی
اعتباریله جمال حقدرکه ذاتنی ذاتیله کوروب محبت ذاتیه سیله کندی ذاتنه عاشق اولمشدرواینکنی اعتباریله
خیال مخلوقدرکه عینی عینیله کوروب حجب صفاتیه سنده کندی نفسنه عاشق اولمشدر اما اولکی محب
کندی عینندن عین فنا ایله باقوب حبیبندن محبت ووللا بولمشدرواما اینکنجی محب کندی نفسنه عین بقا ایله باقوب
حبیبی قپوسندن عداوت وبغض ایله مطرود اولمشدروبومقامده حجاب انانیت حجابیدرابلیس انا خیرمنه
وفرعون انا ربکم الاعلی دیدکلری حجابلرکبیدرواهل قریب افراد ندن هرکیمکه محبتده تعیندن مجرد اولورانك
خالی سرا وضمراده تفاوت قیلمز ومحبتی بلاونعماده متغیر اولمز * شعر * هجرت الخلق طرا فی هواکا * وایتمت
العیال لکی اراکا * فلوقطعتنی فی الحب اربا * لما حن الفؤاد الی سواکا * وبومحبت ذاتیه ده تحاب اولنلر
ذوات وحقایقلریله صادقدرلر وارواح واعیانلریله عاشقدرلر بونلر بری برلرینك اذیتلرندن متأذی اولمزلر
وجنایتلرنده بری برین معاقبه ایله مؤاخذه قیلمزلر وکوکلری خوشلغندن مرارت صبری بیلمزلر ومحبتلری
بری برینك ذاتیه اولدیغندن بری برینك وجود وصفاتندن وافعال وعاداتندن دخی راضی اولوب بری برینك
قصورینه باقمزلر زیراکه اصالتده ذاتی نورانی وحقیقتی صافی اولدیغندن بعض اعماله مباشرتله اول حالده عارض
اولان ظلمت وحادث اولان کدورت اول محبو به ضرر ویرمز اول صبغت الهیه که بومحبوب انکله منصبغ
اولمشدر واول طهارت ازلیه که بومطلوب انکله تطهر قیلمشدراول صبغت واول طهارت انك ذاتنی الوان
حاجبه ایله تصبغدن مانعدر وحقیقتنی اکوان حادثه ایله تکدردن حافظدرپس اول جمیع ظلماته مصادف
کاسه ده متغیراولمزوجمله کدورات ایله مختلط اولمیه ده اکا کدورت کلمز وانواع قاذورات ایله ملاقات ایلمسه ده
متدنس اولمزدریاکبی نفی ارجاس ایدوب طهارتی اوزره اولور ودفع اخباث ایدوب نظافتی اوزره
قالور * شعر * هم الاصفیاء الخالصون ذواتهم * مقدسة عن ان یغیرها الاذی * حقایقهم طابت سرایرهم صفت
فصارت بحارا لا یکدرها القذی

مرحبای ای عشق پاك ای یارغار — هرکوکل اکانجه سی سن ای نکار
عقل کاسن جانه جانسن ای پدر — هب سنك دستکده در تدبیرکار
جان عالمسن دخی عین عیان — عالمی شوقکله قیلدك بی قرار
حسن معشوق وغم عشاقسن — سن سکاعالمده سن معشوق ویار
روزوشب سندن بولور نور وظلام — زلف ورویك عکسیدر لیل ونهار
باغبان دلسن ای ساقی مدام — رونق عالمسن ای باغ وبهار
جان کاستانی سن ای بحرحیات — حسن واحسانکله بولدك اشتهار
عالمی مست ایلمش خوش دملرك — عطرجان وداسن ای مشك تتار
بولدی حق دلده تنها صحبتك — غوث علوی سنسن ای یوسف عذار

نوع ثانی عشر * محبت صفاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حضرت یزدان
برکنج پنهان ایکن کندی جلال وجمالی تجلیاتیله اظهار کمالنی مراد ومحبت ایلدکده حضرت احدیتدن
حضرت واحدیته تنزل ایدوب صفات علمیه سی براقعیله کندی وجه پاکن سترایلمشدرتاکیم سجحات وجهی
جمیع کائناتی محووافنا قیلسون وهیچ برکسه خیر وشرن فرق ایتمزاولسون چون تکثر صفات اقتضاسنجه
اسمادخی کثرت بولمشدر وتعینات واعتبارات اعدادنجه وجودهم متعدداولمشدرپس تأثیرات وافعال
اختلافیله مظاهر وظلال وجوده کلمشدر وتکثراستمرار ایدوب تأثیر وتأثر ظاهراولمشدر واحباب وتحبب
منتشر اولوب تسبیب وتسبب اعتبار بولمشدر وخالقیت ومخلوقیت متخالف اولوب عاشقیت ومعشوقیت
متباین اولمشدر وهر مفتقر کندی فقر وفاقه سی شدایدنه عاشق اولوب طلبنده وسع وطاقتنه ایرمشدر
وبرکسه عاشق اولمز الاکه معشوقی جماندن طانیوب بیلدیکنه اولورومشاهده ایده مز الاکه معروفی کماندن
حصولی ممکن اولنی کوره بیلورو هرکسك استعدادی مرآت حق اولور وجمال مطلقدن اندکورنمز الاکه کندی
تعینی قید ایلدیکی جمالی کورر (وماقدروا الله حق قدره) نظم کریمی بومعنایی مؤیداولورزیراکه هرعارف
کندی طورنده منحصرقالورو بیلمز الاکه کندی ایینه سنده کندویه تجلی ایدن وجهی بیلورو جمیع اسمادن اول
کندویی تربیه ایدن اسمه عاشق اولورو فرقت عندنده مشتاق اولمز الاکه اول وجهك حسن وجمالی آرزوسنده
قالورو قتا که اول کندی مرییسی اولان وجه معینی مشاهداولورانك وصالی تمام اولوب شوق وکمالی نهایت
بولور وبومحبت اربابی عموما کندی مشاهدلریله مقیداولمشدرو بونلرك عابدلری دخی عبادت ذاتیه قیلیوب
صفات ایله قالمشلردر زیراکه عبادتلرن معبود مطلقدن بولنان معروفلرینه تخصیص ایتمشلردر وانجق اول
مقصود مشهودلك لقاسی طلبنده کتمشلردر پس اختلاف تجلیات اولدقده محبتلری دخی تغیر بولور
ومعروفلری صور وصفات آره سنده تحول قیلدقده جله سی انی منکراولوب مثلا منعمه عاشق اولان منتقمی
انکار ایدرو غفار محبت ایدن قهاردن فرار ایدرو بومحبت صفاتیه ایله متحاب اولنلرك تشکی وتلاومی کثرت
بولورو بونلرده تخاصم وتحاکم غالب اولورنته کیم برکسه برولی معصومه ولایت وعصمتیچون محبت وخدمت
ایدرکن برغفلت یابرمعصیت کوردکده انی لوم ایدوب کوزدن وکوکلدن صالرکیدرویابرکسه برزاهد
عابده زهد وتقواسیچون محبت والفت ایدرکن برطمع یابرفترت کوردکده اول زاهددن اعراض ایدوب
انك اعتراضنه کیدر یاخود برکسه برموسر منعمه مال وجاهیچون محبت ورغبت ایدرکن فقیر یاحقیر
کوردکده اندن اعراض وابا ایدرکیدر یاخود برکسه برمحبوب زیبایه حسن وجالیچون میل ومحبت ایدرکن
علیل یاپیر کوردکده ترك ایدوب کیچرکیدر (شعر) اذا تغیر اهل الحب فهو هوی * من عالم الخلق لامن
حضرت الاحد * وکل عاشق وصف لاحبیبله * عند الحقیقة غیر النفس والجلد * اما اهل محبت ذاتیه
احبابلرندن صفاتی انکارایدرلرسه ده ذواته محبت واعتبارایدرلرو افعاله مقت ایدرلرسه ده فعاله محبت
ایدرلرو برقرار اوزره کیدرلر (مصراع) علی کل حال ام عمرو جمیلة (نظم

چوسنسن عقل کل ای عشق اعلا — عقول الناروحی سن ارواحه معنا
سنکله قائم اولمش جمله عالم — که سندن جمله اشیا در هویدا
قو آیینه و جهکدر ای روح — ایدرسن جمله دن کندك تماشا
یوزك آیینه یه صغمق نه ممکن — که نور ندن اولور لاجمله اشیا
جفای صیقلی کورمز اومرآت — که اولمشدر جمالکله مصفا
سنی جانمده بولدم راحت اولدم — یوزك عکسیله طولمش زیروبالا
جهانی عکس بیل فرع اکاه حقی — کوکلده اصلی بول یورله اصلا

نوع ثالث عشر) محبت افعالی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت افعال انجق
حجاب صنع ایله صانعدن محتجب قالنلر ایچون اولور وبومحبتی وجود مانع ایله وصلتدن محروم اولنلر بولور
ومانعلری بودرکه انلر کندیلرایچون بروجود بولمشلردرپس نفسلریله مشغول اولوب قالمشلردروطبیعت

ظلمتنده بیتوت قیلمشلردر ونقصانلری حضیضنه کندیلرین صالمشلردرانجق تبدل امورکوروب تغیراحواله
واقف اولمشلردر پس مؤثرمتصرفی استدلال عقلله بولمشلردر وانلرك منشأ محبتلری اولان عقللری ورای
اطوار انانیتلرنده محتجب قالمشلردر وانلر اهل خوف ورجادرکه کندی محبتلرین سراوضراده متغیر
بولمشلردر وانلرك عملری ورای حجابده درو همتلری ثواب وعقابده در عبادتله رضای معبودی طلب
ایتمزلر ومحبت ذاتیله دولت شهوده یتمزلرنته کیم حق تعالی حدیث قدسیده بیورمشدرکه (ان احب الاحباب
الی من عبدنی لالنوال ولکن لیعطی الربوبیة حقها فمن اظلم ممن عبدنی لجنة اونار پس انلر عبید احساندرکه
حقیقت معرفتدن ولذت محبتدن بی بهره قالمشلردرانجق انلرمحبت افعالله بری برلرینه متحاب اولمشلردر
انلرك عندنده فراق ووصال متفاوت اولوربلکه محبتلری نوال عطایله ازدیاد بولورومنع وامساك ایله کسیلور
زیراکه نظر وهمتلری منفعتده قالور پس محبتلری انجق منفعته متعلق اولور انلرك بریسی ریسی عبادتیله
بیله نفعی طالب اولور اکر طمعی خلافنه مصادف کلدیسه شکایت سمتنه کیدوب محبتنه تغیر
ونقصان کلور وحقوق محبوبی اونودوب رعایتنده تقصیرایدوب بلکه اکاعدوی اکبر اولور اکرچه محبوب
اوصاف وکمالات وافعالیله حالی اوزره قالور لکن اول محبت منفعته نسبتله متغیر اولور پس حقیقتده اول
اصلا محبوب صایلمز زیراکه ترك اولندیغی حالده محبوب قالمز وبو محبت تحصیل اغراض ایچون محبت
اعراضدر وانواع هوادن اشد امراضدر وبو محبتدن اصلا خیر کلمز واهلنده وفاوصفا اولمز زیراکه محبت
افعال سرعتله زوال بولور وعلتنك انتفاسیله منتفی ومنتقل اولوروبو کانسبتله محبت بصفات اعتباره سزا
ولایقدر ومحبت ذاتیه جلدن فایقدر زیراکه اول هرعلتدن مجرد وثابتدر (نظم)

شرح عشق حقدر اشعارم شعورایت بی فسوس
کشف اولورچون عشق روحانی بی ارشاددروس

اهل وسواس وغرض اول عشقه دیرعیب ومرض
کیم علاج ایلرا کا شهوتله داما دوعروس

عشق روحانی اولور پاك اول قارشمز نسنه یه
عشق شهوتدر همان سرمایهٔ آغوش وبوس

عشق شهوتدر اوکیم مجبورز اخفا سنده بز
عشق روحانی چالر فوق فلکده طبل وکوس

ماسوادن نور حق مشهود وعشق پاك اولور
کرچه معشوقکدر اهل هند وترك وروم وروس

غیرمعشوق استین معشوقدن مغبون اولور
اول بولور انجق جلدن صوف وماهیدن فلوس

چون حقیقت معنی عشق اولدی میل اتحاد
میل سعداولمش سعودی میل نحس اولمش نحوس

اتحادعقل ومعقولی بیلور برهان ایله
کیمکه اولمش بهرمند حکمت جالینیوس

هیئت اخلاق دلدار اولدی علم اهل دل
علم هیئت اولدی حقی صنعت بطلمیوس

(نوع رابع عشر) محبت آثاری بیان ایدر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اثار ایکی قسمدر
برقسمی محبوبك اثاری اولدیغیچون اثاره محبتدرو برقسمی اثاره مجرد کندی اعیانیچون محبتدر اما محبت
اولی بحر محبت ذاتیه دن برر شحه دریاظلال محبت صفاتیه دن برکولکه در اما محبت ثانیه ظلمت محبت
عداداولمشدرکه اول موجب مقت وبعاداولمشدرومورث فتنه وفساداولمشدرنته کیم حق تعالی کلام قدیمنده
ومن الناس من یتخذ من دون الله اندادا یحبونهم کحب الله) بیورمشدرالله ایچون اولمیان محبت بعدومقت
اولدیغن طیورمشدروبو محبت اولمزالاکه غایت بعدایله حجاب کثافتده قالنلرده اولور وخذلان ایله مطرود
باب اولانلرده اولور وبو محبت اهلی اصحاب طبایع فاسقه در وارباب قلوب قاسیه در سفلیات مظلمه یه میللله
باشلری منکوس اولمشدرو ابدان مجرمه لرینه کوکلری باغلنوب قالمشدرانلرنه اهل خدمت وطاعت اولمشلردر
ونه باشلرن قالدرمقده استطاعت بولمشلردرکوکلری ذوق وصفادن محروم اولمشدر وجوهر محبتلرینه ظلمت
جهل وشهوت مناسب کلمشدر علت ابصاروشدت قصور اقتضا سندن خفافیش امثالی اولوب جمله سی نور
عرفان اوزره ظلمت جهلی ترجیح ایدوب متحیر قالمشدر وحق تعالی آنلری غفلت اغترارایله استدراج ایدوب
محبت اغیارایله بلاره صالمشدرنه قباحتدراول شهوت ردیه ونه سفاهتدراول همت دنیه پس جوهر محبتلری
کدورتدن شهوت اولمشدر وطبعندن تغیربولوب مستلزم جفااولوب راحتلرن المشدرنته کیم حق تعالی

(زین)

(زین للناس حب الشهوات من النساء) بیورمشدر وشهوت دون ایله مغبون اولان عذاب هون ایچره مفتون
اولدیغن طیورمشدراما هرکیمکه نورایله اوفراولورانك محبت ذاتیه سی اکثراولور پس اکرظلمت عارضه انی
محبت رجسه دعوت ایدر اواسه اول نورذاتی انی جناب قدسه جاذب اولور زیراکه محبت الهیه انده غالب
اولدیغندن روح قدسی اکاراغب اولورنته کیم حق تعالی (والذین امنوا اشد حبا لله) بیورمشدر حب الهی
غیرمتناهی وجمله یه غالب اولدیغن طیورمشدر وحضرت علی کرم الله وجهه بیورمشدر (شعر) امیل
الی الشکل الملیح اذا بدا * انزه طرفی فیه ثم اردد * ومامذهبی فعل القبیح وانما * اشاهد صنع الله ثم اوحد *
وحدیث شریفده الحب یعمی ویصم کلمشدر وبرکامل انی بومعنایه المشدرکه یعمی عن الغیر غیرة وعن
المحبوب هیبة ویصم عن الغیر حرمة وعن المحبوب طاعة (نظم)

عاشق یارم انکچون بو دیاره کلدم
یوخه بن دیرجهان ایچره نه کاره کلدم

ندر اول قصهٔ تعطیل که یوقدر تعطیل
بازشا هم که بو صحرایه شکاره کلدم

همتم چونکه بلند ایدی ازلدن حالا
خوش تماشای رخ وزلف نکاره کلدم

عشق میدانشه لایوغ ایدی برمرکب
تن براقیله روان بوس وکناره کلدم

کربکا اولسه ایدی آنده میسر بومراد
پس نیچون شهرعدمدن بود یاره کلدم

یاری اغیار صانور کندویی بیلز جاهل
شکرکیم معرفت نفس ایله یاره کلدم

دربدرکزمه کوکل غارینه کل ای حق
که بن اول یار ایله بوخلوت غاره کلدم

نوع خامس عشر) محبتك اقسام اربعه سنك بربریله ملازم وتراکبن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل الله دیمشلردرکه محبت ذات ومحبت صفات ومحبت افعال ومحبت اثاربالجمله بری برینه متلازم
وبری بریله متراکبدر اما اول محبت ذاتیه که حق ایله عبد آره سنده بولنمشدراول محبت (یحبهم ویحبونه) نظم
کریمیله تعبیراولنمشدر زیراکه اول محبتك تعلیقی غیرصفاته دکل عین ذاته قیلنمشدر اما عبدلك جانبندن
اولان محبت ذاتیه محبات باقیه نك جمله سنی مستلزمدر زیراکه صفات باری شهود اعتباریله عین ذاتیدر ونظر
عقل اعتباریله ذاتنه ملازمدر پس ذات باری صفات ثبوتیه سندن عاری اولمق محالدر وصفات ممکنه سی دخی
ذات پاکیله قائم واکادالدر پس هرکیمکه ذات باری یه محبت قیلور تحقیق اول کسه انك وجهه قدینه محبت ایتمش
اولور وانك وجهی جمیع صفاتیله موجوداولان ذات پاکی اولدیغن بیلور انلچون بومحبته ایرن عارف کامل
اولور واطیف اسمیله قهار اسمینی فرق ایتیوب لطف وقهری شیٔ واحد بولور وجلال وجمال اکاسواوی کاور
زیراکه جمله سی اول محبوبك کمالی اولدیغن بیلورنته کیم دینلمشدر (بیت) کل شیٔ سن الحبیب حبیب * سخ له
کارضا الدی طبیب * کذلك انك جمیع افعال وآثاری اول محبك عندنده محبوبدر زیراکه انلرك جمله سی انك
ذات پاکنه منسوبدر اما افعال واسطهٔ صفات ایله ذاته منسوب اولمشدرزیراکه افعال انلردن صادر اوله
کلمشدر واما اثار واسطهٔ افعاله ذاته نسبت بولمشدرزیراکه اثار افعاله وجودویرمشدر پس محب ذات
افعاله دخی محب اولورزیراکه اول محب افعال ایچره فعالی مشاهده ایده بیلور حتی انك تعذیبندن تقربی
کبی لذت الورومحب ذات اثاره دخی محبت قیلورزیراکه اول جمیع اثاری اندن بیلوب انکله بولور وبرزسنه
کورمز الاکه محبوبی اول آینه ده بصیرتله کورر واما محبت ذاتیه که جانب حقدندراول محبات باقیه نك هیچ
بریني مستلزم دکادرزیراکه عبداصل خلقتده نورظلمتدن ترکیب اولنمشدروجمله مخلوقاتك جمیع اطوارواحوالن
جامع بولنمشدر پس انك نیچه افعالی واردرکه نفس بهیمیهٔ سبعیه سی قواسندن خلقت بشریه سی مقتضاسنجه
صدورایدر ومصدرلری صفات نفسدرکه حواسله عالم شهادتده حکم وقصورایدر وانك نیچه افعالی دخی
واردرکه خواطر قلبیه وروحیه سندن صدورایدر والهامات ملکیه ورحمانیه دن ظهورایدوب مقتضاالرنجه
ذوق حضورایدرپس عبدلك ذاتی بوترکیبك وجودندن فعل وصفتله منفرداولمزکه ذاتنك محبوبیتی انك صفات
وافعال واثار واعراضنك محبوبیتن ایجاب واقتضا ایلیه زیراکه حق تعالی ذات عبده محبت ایدر وفعلنی
سومزنته کیم قرآنده (عبس وتولی ان جاءه الاعمی) بیورمشدرکه حبیبنك اول اعمی دن اعراضنه محبت

ایلمدیکن اکا طیورمشدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه حق تعالی
عبدینه محبت ایدوب عملنه بغض ایدر وعملنه محبت ایدوب جسدینه بغض ایدر وحق تعالی محبت ذاتیه
ایله عبدلرنك صفاتن دخی انکار ایدرنته کیم کندی حبیبنه (وتخشی الناس والله احق ان تخشاه) بیورمشدر
خشیت ناس اکا لایق اولمدیغن طیورمشدرا کربویله اولسه ایدی عبدیچون ذنوب واثام اثبات ایلزدی لکن
بو محبت ذاتیه موجب غفران وموروث اکرامدر واما محبت صفاتیه که عبدلرك جهتندندرارل محبت افعالی
موجب ومحبت اثاری مستلزم بولنمشدر زیرا که اول ایکی محبت بو محبت صفاتیه نك لوازم وعوارضی قیلنمشدر
وبو محبت اول محبت ذاتیه یی غیرمستلزم بیلنمشدر زیرا که حجب صفاتیه ایله توقف ایدن محبت ذاتیه دن محروم
قالمشدر نته کیم منعمه محبت ایدن منتقمدن نفرت قیلمشدر حال بوکیم ذات منتقم عین ذات منعم
اولمشدر پس اول محبت ذاتیه دن منفرد اولوب انجق محبت صفاتیه ایله قالمشدر (بیت) بردر اول مصدر
جلال وجمال * بربیلور قهر واطفی اهل کمال * واما محبت صفاتیه که جانب حقدندر اول محبتلرك هیچ بریني
مستلزم دکلدر زیرا که حق تعالی کلام قدیمنده (والله یحب الصابرین) بیورمشدر تعلق محبت ذات صابر
اولیوب صفت صبر اولدیغن طیورمشدر پس اکرچه ذات صابر سعدازمرمه سندن اولورلکن محبت
کراستن قنده بوله بیلورو بو محبتك محبت افعالی ومحبت اثاری مستلزم اولدیغی ظاهردرزیرا که صفت صبر افعال
واثارلرك جمله سنك جمیل اولمسنی موجب دکلدر واما محبت افعالکه عبدلرك جهتندندر اول محبت اثاری
مستلزم بیلنمشدر زیرا که اثارلرك جمله سی مفعولات ومخلوقات باری بولنمشدر وبو محبت افعال اول محبت
صفاتیه دن اولیله برکسمه ده منفرد اولورکه انك نفسی غالب وعقلی قاصر اولور انجق افعالی ادراك ایدوب انلرله
فعالی بولورهنوز اول مقام قلبه وصول بولمشدر وصفات حقی دخی مشاهده قیلمشدر ومحبت ذات پاکه نائل
اولمشدر واما محبت افعالکه جانب حقدندر بو محبت اول اثار حسنه یه محبتی مستلزم درکه انلر اول افعال
محبوبه یه ملازم اولورواعمال صالحه یه لازم کلورواما اثار سائره یه محبتی مستلزم دکلدروبو محبت نه محبت صفاتی
موجبدرونه محبت ذاتی مقتضیدرنته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفا)
بیورمشدر متعلق محبت انجق فعل اولدیغن طیورمشدر واما محبت اثارکه عبدلرك جهتندندر اول سائر
محبتلرك هیچ بریني مستلزم دکلدرزیرا که اثار حجب افعال درو افعال حجب صفاتدر وصفات حجب ذاتدر پس
محبت اثار ایله توقف ایدن انس حقدن محتجب قالمشدرزیرا که اثار مختلفه عبد ایله مولاسی ارهسنده حجاب مظلمه
اولمشدرو اما محبت اثارکه جانب حقدندر اول محبات سائره یی مستلزم دکلدرنته کیم کافرلرك هیئتی محبوب خلق
اولنمشدر لکن افعالی مردود وصفاتی مذموم وذاتی شوم بولنمشدر واما محبات اربعه بین العباد اولورسه کاه
درت محبت وکاه اوچ محبت وکاه ایکی محبت مترکب اولورو کاهیجه بر محبت منفرد قالور وکاه ایکی متحابك
جانلرندن محبت مختلف اولور وکاهیجه برجانبدن محبت متحد قالور زیرا که ایکی متحابك مبادیء افعالی
مختلف ایکن کوکلرینه طریان ایدن احوالك تعاقبیله دخی طبیعتلرینه تغیر کلور وعادتلری دخی تبدیل وتغییر
اولور پس محبتلری ازدیاد ونقصان بولور امانهایت محبت مولاکه عشق حقدر اول بی تغیر ابدا ثابت قالورو هر
خیر واحسان اندن کاورو جمله یه سرایتی قدر معین وظهیر اولور (نظم)

عشق حقدرکیم مفرح بخش رنجوران اودر	لطف ورحمت آره سنده جانلری جویان اودر
قنده کیم بند اولسه برایش چشمبند اولدرا کا	قنده برایش روشن اولسه مشعل تابان اودر
بیل حقیقتده اودرکریان وخندان جمله دن	جان ودل یاشده حائل پردهٔ پنهان اودز
کنج زندانی همان برفکرایله بستان ایدر	رنج هرزندان اودرهم ذوق هربستان اودر
خانه مثلی تنلرك مهمانیدر اروا حمز	ظل عشق ارواحزدرجان هر مهمان اودر
عشقدندرچون کوکلرقبض وبسطی دمبدم	پس بیلندی شیهه سزهرجان ایچنده جان اودر
حقی اوکرن شفقت اول مشفق پدردن جمله یه	عشقدر بابای عالم جانلره جانان اودر

(نوع سادس عشر) محبات اربعهٔ مذکوره نك اثار وثمراتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله

دیمشلردرکه محبت ذاتك ومحبت صفاتك ومحبت افعالك ومحبت اثارلرك هربرینك نتیجه اثار وثمراتی واردراما
حق تعالینك ذات عبده اولان محبتنك اثار وثمراتی انی جلهدن اصطفاسیدروعبدلرك حق ایله تحقق وبقاسیدر
ومحبوب القلوب ومقبول خلق اولمسیدروانك صیت ونام ایله جهانه طولمسیدروا کا محبت ایدنلرك هرمراد
المسیدرنته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه وقتا که حق تعالی برعبدینه
محبت ایلرانك محبتنی نیچه صویه القا ایلرو هرکیمکه اول صولردن ایچرا کا محبت ایدرپس اول عبدلرك محبتی
کوکلرده زراعت اولندقده اول زرعلك ثمره سی خلقك اکا اکرامیدر واهل عالمك شفقت واحترامیدر واکا
محبت ایدنلره دخی حق تعالی محبت ایدر وانی وسیله ایدن جانب قربه کیدر واما حق تعالی نك صفات عبده
اولان محبتنك اثار وثمراتی مقربین جوارنده علیین مقامنه ارتقادر وتکریم وتعظیم ایله نعیم واقتادر
نته کیم حق تعالی کلام قدیمنده بیورمشدر (تعرف فی وجوههم نضرة النعیم یسقون من رحیق مختوم
ختامه مسك وفی ذلك فلیتنافس المتنافسون) واما حق تعالینك افعال واثار عبده اولان محبتنك اثار
وثمراتی بودرکه انلر ایچوندر اجر وثواب (فطوبی لهم وحسن مآب) واما عبدلرك ذات پاك مولایه اولان محبتی
حق تعالینك اکا اولان محبتنك لوازمندندر زیرا که اکرمولادن عنایت سبقت ایلمسه برعبد ایچون ولایت
حاصل اولمزدی پس عبدمولاسنه محبت ایده مز الاکه مولاسی انی اختیار ایلدکدنصکره محبت ایده بیلور
نته کیم حق تعالی (یحبهم ویحبونه) بیورمشدر هر محبتك منشأی کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر
وبو محبتك اثار وثمراتی وفا وصفادر بعده فنا وبقادر اندن مقعد صدقه ارتقادر واما عبدلرك صفات مولایه اولان
محبتنك اثار وثمراتی مولاسی حکمنه تسلیم ورضادر وطیب نفس ایله استقبال جریان قضادر وبو رضا صفات
مولاده فنا بولدقده اولور وبو دولتی قول کندی عالم حیاتندن منسلخ اولدقده بولورنته کیم حق تعالی (رضی
الله عنهم ورضوا عنه) بیورمشدر بو محبت رضانك مبدأی کندی محبت ورضاسی اولدیغن طیورمشدر واما
عبدلرك افعال مولایه اولان محبتنك اثار وثمراتی کندی امورنی مولاسنه تفویض واکا توکل کدر وترك تسبب
وتوسلدرزیرا که اول محب فنا فی الافعال اولمشدر وفعالی مشاهده قیلمشدرنته کیم حق تعالی کندی کتابنده
(ان الله یحب المتوکلین) بیورمشدر بو محبتی موجب کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر واما عبدلرك اثار مولایه
اولان محبتنك اثار وثمراتی کندی امورنی مولاسنه تفویض واکا توکل کدر وترك تسبب
وتوسلدرزیرا که اول محب فنا فی الافعال اولمشدر وفعالی مشاهده قیلمشدرنته کیم حق تعالی کندی کتابنده
(ان الله یحب المتوکلین) بیورمشدر بو محبتی موجب کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر واما عبدلرك اثار مولایه
اولان محبتنك اثار وثمراتی کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر واما عبدلرك اثار مولایه
اولان محبتنك اثار وثمراتی مشاهدهٔ نور یقین وایماندر ومطالعهٔ فیض عالم رحمانیدر وبو محبتنك منشأی حق
تعالینك بوکا مریدر (فانظر الی آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها) بیورمشدر وبو قولیدرکه (خلقت
الخلق وتحببت الیهم بالنعم حتی عرفونی) بیورمشدر وبو محبتنك دخی اصلی کندی محبتی اولدیغن طیورمشدر
واما عباد اره سنده منعقد اولان محبت ذاتیه سنك سببی تعارف ارواحدرکه اول موجب تواصل اشباحدر
وبو محبتنك ثمراتی متحابین مظهر محبة الله اولمقدر وایوا ء ظل الله کرامتن بولمقدر ومغبوط مخلوقات
اولمقدرنته کیم حق تعالی (وجبت محبتی للمتحابین فی) بیورمشدر بو محبت کندینك اولدیغن وکندوني بولدیغن
طیورمشدر زیرا که محبت برنورالهیدرکه اعیان متحابین انکله منور اولمشدر وبو شراب کافوریدرکه جانلری
انکله قانوب طولمشدر پس انلرانس وحضورایله سرور وحبور بولمشدر نته کیم دینلمشدر (شعر) ان المحبة
نور ذرت شارقه * من مطلع الافق لألاء وقد سطعا * مستشرقا فی سماء الجمع منتشرا * اضواؤه فی فضاء الکون
ملتمعا * بدا فصار ارض الفرق مشرقة * کأن من کل جزؤ کانه طلعا * الیس کل کثیر فی تحققه * من وحدة کررت
بالوحدة اجتمعا * اذا تعاکس اشراقا اشعته * من کل مرأة قلب فی الصفاء سعی * فذاك یجمع اهل الحب فی قرن
وان تصرم حبل الوصل وانقطعا * ارواحهم فی عناق مع تباعدهم * وکلهم لاخیه بالدنو دعا * بو محبت ذاتیه ایله
متحاب اولان اهل صدق وصفا ازال واباد ایچنده اموال واولاده بولنان محبتدن اوفرو اوفابری برلرینه عاشق
اولورلرو بری برینك حضوروغیابنده خیرخواه وصادق اولورلرحقا که انلر اولیاء الله در وحضورقریبچون
کوکلری درکاهدرحق تعالی انلردن مخلوقاتنه رحمت نظری ایله نظرایتمشدر وانلرله عبداول حضرت قربه
یتمشدر کیمکه انلره محبت ایتمشدر تحقیق اول کسه عروهٔ وثقایی طوتمشدر وسعادت عظمایه ایروب انلرلك
زمره سنه کتمشدر (المرأ مع من احب) حدیث شریفی بومعنایی تبشیرا یتمشدروانلرلك برینك رضاسی نظرینه
مظهراولان مولاسنه یتمشدر واما ارل محبت وصفیه که کوزل خصائلله ابتهاجدر وفضائلده اشتراکدر اول

انجق تشاهد قلوبدن حاصلدر وبو محبتك ثمراتی سیرتده عدالتدر وصورتده سلامتدر وبو محبت اول صداقتدر که صلاح دنیا وآخرت اکا منوط ومربوط اولور واعمال واخلاق فاضله انکله مضبوط اولور واما محبت فعلیه نك ثمراتی افراز صدقات الیه سودتله توسلدر وبو محبتله محبت وصفیه دن یکا توصلدر واما محبت اثار کمالك اثاری اولدیغیچون اولسه مثلا حسن وجماله اثار صنع ذوالجلال اولدیغندن محبت قیلسه انك ثمراتی زیارت ایقاندر وآرزوی احساندر وارشاد وتکمیله مائل اولقدر واستعداد اهلنی تربیه قیلمقدر وفعل خیر جزیله رغبت ایتمکدر وبقای ذکر جمیل ایچون همت ایتمکدر وکندی مقتضاسنجه نام ونشانه یتمکدر وبونلرله جانب حقه کتمکدر واما محبت اثار آنلر اثار صنع باری اولدیغیچون اولمیوب اثام نفس اماره ایچون اولسه وغفلتله عین اثاره محبت قیلسه اول محبت اکرچه کندی نفسنده لذیذ ونافعدر ومدرکی عندنده جمیل ومرضیدر لکن تحصیل کمال ایچون اندن برفائده یوقدر بلکه هوای نفسه باعثدر وآندن حرص وشهوت حادثدر وجناب قدسدن بعدی مورثدر وظلمات عالم حسه موقعدر وکدورات عادات رجسه مسقطدر پس بو محبته غالب اولان شردر وبوندن حاصل اولان ضردر وبو محبت اولزالا که اهل هم دنیده اولور واصحاب نفوس خسیسه انجق بونی بولور ومعتاد افعال ردیه بونکله قالور واما اربلب هم عالیه واصحاب نفوس شریفه بو مرتبهٔ دنیه دن عار ایدوب بونده مکث وقرار ایتمزلر بلکه محبت ذاتیه وصفتیه دن غیری مقاماتنه کتمزلر واوصاف سنیه دن ومراتب علیه دن غیری کرامانه میل ایتمزلر (شعر)

ان الشریف اخا الفضائل حبه * یختص من بین الوری بافاضل * انسوا بوجه حبیبهم واستوحشوا * بقلوبهم من حب ظل زائل * پس عاقل وعارفه سزاولایق بودرکه قصد اولده بالذات اصالتله انجق حق تعالی یه محبت ایلیه بعده انبیا واولیا واحبابنه حب فی الله ایله محبت ایلیه بعده صفات واسمادن اولان کمالاته انکله محبت ایلیه بعده افعال واثاردن بولنان حسناته انکیچون محبت ایلیه زینهار افعال واثاره اصالتله محبت قیلیه سن تا کیم ماسوایه میل ومحبتله مشغول ومشغوف اولیه سن ومحبت صفاتیه وذاتیه دن خائب وخاسر قالمیه سن انجق عشق ایله اوله سن وهردم انی بوله سن نظم

ای عشق سن حق کبش سن) قیلمه بزی سندن جدا
ای عشق سندن سرخوشم) سنسز ملول وناخوشم
سنسن قوحالده همان * یا رو مرادم هرزمان
ای عشق شیرین چون شکر * سنسن رواج هرهنر
ای عشق پرامن واما ن * سنسن قودلده نهان
دل سندن ایادان اولور * خوش کاشن خندان اولور
چون عقل فکر غیرایدر * ای حق اول عقلی کیدر
هم نوش سن هم نیش سن * ای نوش دارومر حبا
سندن نیچه بن سرکشم * کیم باش وجان ویردم سکا
سندن ایراغ ایتمه برآن * هرامر که ویردم رضا
سندن اولور جان معتبر * سندن بولور عزوعلا
هم جله یوزدنسن عیان * آیینه لردر وجهکا
جان بابلی نالان اولور * ایلر سکا مدح وثنا
تا ویرمسون قلبه کدر * دلبرله دل بولسون صفا

(نوع سابع عشر) محبت مولانك مراتب اعتبار یله اولان اقسام واسمای سبعهٔ مشهوره سن بر ثمره سیله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت برجوهردرکه انك انواری ازلدن لمعان ایدوب آثاری تا ابد قالور ونفس انی انکار ایده مزکه اندن نیچه بیك حظ آلور واسراری قلبه منکشف اولور واول جوهر فردا یکن مراتب ومقامات اعتبار یله یدی قسم اولمشدر وهرقسمی خصوصیله بر بشقه اسمی بولمشدر اولکی قسمی محبتدر وثانیسی خلتدر وثالثی مودتدر ورابعی ولایتدر وخامسی صداقتدر وسادسی ارادتدر وسابعی هوادر پس هوی ربح معوقه در وارادت حرارت محرقه در وصداقت نار مشرقه در وولایت نور مضیدر ومودت نور منشوردر وخلت نور قلوب احراردر ومحبت نوراندر که عشق حقدن عبارتدر اما محبت مقام حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدر وخلت مقام خلیل علیه السلامدر ومودت مقام داود علیه السلامدر وولایت مقام اولیادر وصداقت مقام صدیقیندر وارادت مقام مریدیندر وهوی مقام مجانین در پس هوانك ثمره سی جنوندر وارادتك ثمره سی تجریددر وصداقتك ثمره سی تفریددر وولایتك ثمره سی توحیددر ومودتك ثمره سی خلافتدر وخلتك ثمره سی معرفتدر ومحبتك ثمره سی وصلتدر اما محبت

عالم وحدتده اخفا ندر وخلت عالم عماده خفی دندر ومودت عالم لاهوتده سرسردندر وولایت عالم جبروتده سردندر وصداقت عالم ارواحده روحدندر وارادت عالم برزخده کوکادندر وهوا عالم شهادتده نفسدندر (نظم)

ای کوکل احوالکی برکره تشخیص ایله سن
کیم قرین عشق وجانسن یارفیق نفس وتن
ما ومندن کیچ دکلسن بندهٔ ما ومنی
وحدت عشق ایسته کیم کثرتدر اصل ماومن
کثرت صورتدن اول فارغ فنا بول عشقه کل
وحدت معنانه برخوردار عمر اول بی فتن
امر موتواقبل موتی طوت سهرله جوعدن
حیرتده واریوق اول اندن بول حیات تازه سن
بنلکك ترك ایله کندك کورمه خودبین اوله کیم
خودپرست وبت پرست اولمازموحد ای ثمن
اوله زینهار اول هوالرده چوآزربت تراش
چون خلیل حق هویتده مدام اول بت شکن
برق اوره تا باطنکده ماه ومهر معرفت
لااحب الافلین دی کیم سنکدر ذوالمنن
محنت غربتده سن بوتهکنای جسمدن
چیق فضای دلده عشقی بول اودرحب الوطن
دلده مهرعشقی طالبدر جهان خلقی ولی
کندویی بیلمز صانور مطلوبیدر ماه ختن
عشقه جان بخش ایلین بولدی حیات جاودان
کیم اکاوارین ویرن یاد اولمدی الدی ثمن
عشق دیدار یله برخوردار اولان اکاء اولور
هرسوزی مقبول اولور چون در دریای عدن
نقش صورتدن کچوب معنای عشقی استه کیم
بحر عشقك موجیدر صورت بودرطوغری سخن
لن تنالوا البر حتی تنفقوادیر ذوالجلال
عشقه ویرمحبوب جانی یوق اول اصلاد عه بن
سیر دیدار عروس عشق اولور قلبه محال
اولسه اغوشنده حائل دیوشهوت چون وتن
کسرایدرسن کرطلسم اژدهای شهوتی
تیز بولورسن کنج سر عشقی مدفون بدن
فقرایچنده فخری بیل فقروفنادن بول بقا
دین درون کفردر وحدت درون مردوزن
رنك بی رنکی طلب قیل خمر وحدتدن بویان
براوتان کیم شرك وشکواده اولورسن مرتهن
کل شئ هالك اول کسر نفس ایت بول فنا
پس بقای عشقدن مسروراول اوله بوالحزن
خضرمثلی زنده اول بحر حیات عشقدن
چون جنین تاکی چکرسن حبس جسم چون جنین
قوی بوچار وپنج وششله هفت وهشت ونه دهی
نفس عقل اوزره کوزل عشق اختیاریدرحسن
عشق استه عشق اوقی عشق فهم ایت عشق طوت
قیلمه سن تدبیر وفکر وحیله وتزویروفن
قابل فهم علوم پیر عشق اولدکسه سن
مخزن اسرار اولورسن حاوی سر وعلن
علم حالك نفعی چوقدر قالدن بی قیل وقال
حل اولورچون حالله احوال رمز مابطن
کرفقیه اولدکسه فهم ایت انهم لایفقهون
کرفقیر اولدکسه سلطان جهانسن بی محن
فقه فقر ونحو محواوکرن حدیث عشقدن
اشنای عشق اول اندن سویله هردم بی دهن
عشقدر نزدیك ایدن دوری ویا دی اشنا
دور اولور بی عشق ایکی تن کیسه لر پیرهن
معنویدر قرب وبعد دل نه حاجت صورته
تایمندن بولدی دوستن مکده ویس قرن
کندیدن فانی اولوب ویس اولدی باقی حق ایله
پس دمندن بوی حق المشدی حضرت مکه دن
محفل معناده حاضر اهل شرق واهل غرب
صورتا نایبدر اهل مکه دن اهل یمن
ساقی دل چون فقیر الله ایمش حقی مدام
روضهٔ روحك طولوکادر سمن دریا سمن

(نوع ثامن عشر) شجرهٔ محبتك اوراقی اولان شوق واشتیاقی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه شجرهٔ محبتك ورقی شوقدر وعشق انك ثمریدر بلکه شوق نتیجهٔ محبتدر زیراکه شوقی اندن متولددر پس شوق حقیقت محبتدر مولاسنه محبت ایدن البته انك لقاسنه مشتاق اولور کمال شوق اعضایی شهود تلردن کسمکدر ومولایه شوق اولمکی سومکدر شوق محبتك جوهریدر وعشق ایکیسنك جایدر شوق محبوب آکادقده کوکل هیجانیدر شوق آدمك قلبنده قندیلده فتیله کبیدر وعشق انده روغن کبیدر مشتاقك کوکلی نور حق ایله منوردر اشتیاقی حرکت ایلدکده اول نور ارض وسما آره سنده ضیاویرر (بیت) جانکه

برشوق ومحبتدر ایدر ذوق وحضور * اول نهانخانهٔ وحدت طولیدر نور وسرور * رابعهٔ عدویه رحمها الله تعالی دیمشدرکه والله بن اکا نه خوف نار ایچون طاعت ایده رم ونه رجاء جنت ایچون عبادت ایدرم بلکه بن اکا انجق محبت وشوقمدن اطاعت ایدرم شوق احتراق احشادر یکبار پس نار شوق ایله محترق اولنی نار جهنم نیجه یقار مولایه مشتاق اولانه هر نسنه مشتاق اولور کیمکه مولاسنه مشتاق اولور البته انك انسیله حضورن بولور برکامله دیمشلرکه ربکه مشتاقمیسن اول انلره جواب ایتمشدرکه اکا مشتاق دکلم زیرا که شوق انجق غائبه اولور غائب شاهد اولدقده شوق اولمز مشاهده اولور مولایه مشتاق اولان اکا قلبیله ندا ایدوب سریله مناجات ایدر (شعر) الشوق حیرنی الشوق احرقنی * الشوق فرقنی بین الجفن والوسن * الشوق قربنی الشوق اغرقنی * الشوق اقلقنی الشوق ادهشنی * شوق ایله اشتیاقك فرقی بودرکه شوق انی رؤیتله ساکن اولور اشتیاق اکا ملاقات ایله ازدیاد بولور شوق اولیادن خواصکدر واشتیاق اخص خواصکدر اشتیاقه داخل اولان انده اویله هایم اولورکه اثری کورنمز عارفك نیجه انواری واردر بری نور عقل وبری نور قلب وبری نور توحید وبری نور معرفت وبری نور شوق وبری نور محبت وبری نور عشق وبری نور وجد وحالتدر برکاملدن سؤال ایتمشلرکه حوری قیزلارینه مشتاقمیسن اول انلره جواب ایتمشدرکه حوریلرك خالقنه مشتاقم زیرا که انلرك یوزلری نوری انك نوری سایه لریدر (قطعه) حق تعالی شوق ویردیسه سکا * کل همان حیرت یولندن قلبکا * ماسوادن فارغ اول کندك اونوت * تا که قالسون جانده برعشق خدا * برعارف دیمشدرکه واشوقاه الی من یرانی ولا اراه مشتاقك علامتی اودرکه محبوبندن قطع طمع ایدوب برنسنه استمز انجق رضاسن استر ولیل ونهارا کا تضرع ونیاز ایدوب لقاسن استر مشتاق اولان حقدن غیری برنسنه بیلمز الا که انکله بیلور ارباب حقایقك اعلا مقاماتی خلایقدن انقطاع وخالقه اشتیاقدر (الست بربکم) میثاقی مجلسنده حلاوت ندای خدایی ارواح ذریت آدم تشرب ایتمشدر انکیچون برخوش صدا اشیدن انسان انکله طرب ولذت بولور وبردخی ندای خدایی شوق ایله آرزومند اولور (رباعی) بی روی تو من قرار نتوانم کرد * احسان ترا شمار نتوانم کرد * کر برتن من زبان شود هر مویی * یك شکر تو از هزار نتوانم کرد * مولایه مشتاق اولان کوکل جسم وجانی نیلر اول هر فرعی قویوب اصلنه وصلن آرزو ایلر (نظم)

ترك ایله فراقی واصلکا کل	اغیاری قوی اهل ونسلکا کل	اجمالله قالمه فصلکا کل
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل)	
بیخودلغ ایله چورام اولورسن	ازاد جمیع دام اولورسن	دلدار ایله بردوام اولورسن
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
جسمکله اکرچه سن زمین سن	سررشتهٔ کوهر یقین سن	چون سر محبته امین سن
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
صورتده اسیر غربت اولدك	پابستهٔ دام محنت اولدك	معناده چو کنج دولت اولدك
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
بو عالم دونه چشم اچارسن	حیف اصل اصولدن قاچارسن	چون عالم تنده سن ناچارسن
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	
ظاهرده طلسم جسم وجانسن	باطنده دفینهٔ نهانسن	جان دیده سن اچده باق نه کانسن
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	

حقی

حقی دیمك اولمز اهل حالسن	طالعله سعید ونیك فالسن	چون زادهٔ پرتو جمالسن
کیچ فرعدن اصل اصلکا کل	قوی فرقت فصلی وصلکا کل	

(نوع تاسع عشر) شجرهٔ محبتك ثمره سی اولان عشق حقیقی یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محبت بدایت عشق اولوب عشق انك نهایتی اولمشدر وعشق حق لذتلری ترك ایدوب زحمتلره تحمل ایتمکدر عشق برنار موقده درکه انك مشاعلی افتده در عشق انسانه عذاب اکبردر عشق ادمه برغریمدرکه انك شفیعی بولنمز وثقلین اعانه سیله حقی ادا اولنمز عشق آدمك قلبنده برناردرکه انده ماسوای مولایی قوماز یقار عشق مختار هتك استار وکشف اسراردر عشق حق برمرضدرکه عاشقی یقار کیدر عاشق ایسه انکله افتخار ایدر عشق خدا داء فؤاد کرامدر عشق حق برباده درکه انی کأس ودادایله نوش ایدن عاشقك باشنه بلاد وقری طار اولور عشق حق برجوهر ربانیدرکه سماع ایله زیاده اولور وجماع ایله نقصان بولور عشق برمرضدرکه انك دواسی دردنده در (بیت) فداء الحب لیس له دواء * ولو کان المسیح له طبیبا طعامدن لذت واندن منی وشهوت متولد اولور وشهوتدن محبت واندن عشق واندن وجد ویا حیرت وجوده کلور بعده بونلرله کوکل هر لذت وشهوتدن فارغ اولوب لذت حضوری بولور عشق ارادت اختیاریه اوزرینه غلبهٔ میل معشوقدر عاشقك علامتلری اصفرار لون واحمرار عیندر وحرقت صوت ومحبت مودتدر ولقای محبوب عندنده صمت وحیرتدر عشق غایت محبت اولدیغندن صفت خواص اولیادر محبت کسب ایله در عشق ایسه موهبه در عشق صفت معشوقدرکه قلب عاشقه القا ایلمشدر عشق جبانی شجیع وغبینك فهمن صافی ایدر وبخیلی سخی ومتکبری متواضع وقبیحی جمیل ایدر عشق جلیس مخرس وانیس مونسیدر وملك قاهر ومسلط قادردر عشق اوسلطاندرکه نفوس اکا ذلیل وعقول اکا منقاد وقلوب اکا مسخردر وانکله خاطر مسرور وحواس معطردر (قطعه) چون عشقدر سلطان جان * خوش تخت سلطاندر کوکل * عشق اولدی خاقان جهان * اقلیم خاقاندر کوکل * جانلرده هب جویان اودر * دیللرده هم کویان اودر * شاهنشه فرمان اودر * تسلیم فرماندر کوکل * حقی کوکلدر عشقه یول * وار اول نفس بحریله طول * سن دلده دلدار کله اول * چون کان عرفاندر کوکل * عشق مزکیء نفوس ومهذب اخلاقدر انك اظهاری طبیعی واضماری تکلیفیدر عشق برحاکمدرکه انك حاجبی صبر وتحملدر وخادمی حواس واعضادر عاشقك قصوری معشوقندن اعراضدر سائر قصوری انك عندنده مستور وازدر عاشقك قلبی شوق ایله معموردر وروحی ذوق ایله مسروردر وسری وصلله پرنوردر عشق برمرضدرکه فارغ وازاد اولان قلوبه عارضدر برحکیم دیمشدرکه عشق انسانك قلبنده برسروردر وفلکه منسوب برنوردرکه نتیجهٔ شعاع نجومدر وطبایع وصلت اشکالله انی تولید ایدوب نفوس دخی لطف خواطریله انی قبول ایدر اول معتدل اولدقجه صقالة عقول واذهاندر لکن افراط اولدقده سقم قاتل اولور وعلاج ایله ازدیاد بولور عشق عاشقك افلاطون وجالینوسیدر وانك دواری کبر وناموسیدر عاشقك علتی هر علتدن جدادر عشق اصطرلاب اسرار خدادر (قطعه) سنکله بولمشم ای عشق راحت جانی * که سندن الدی کوکل جمله درده درمانی * بران قرار ایده مز فرقتکله جان ای دوست * سنکله حی اولور انجق بوروح انسانی * برکامل دیمشدرکه عارف اولان مسرور اولور ومسرور اولان عاشق اولور وعاشق اولان مقرب اولور ومقرب اولان واصل اولور وهر مرادی حاصل اولور امام احمد بن حنبل رحمة الله علیه حضرتلرینه دیمشلرکه اویله برجماعتك حقنده نه دیرسنکه شویله تغنیله بویله رقص ایدرلر اول جواب ایتمشدرکه انلرك محبتلری نهایت بولوب عاشق اولمشلرسه وتواجدسز وجدی بولمشلرسه انلرك نفوسی میت اولوب قلوبی عشق ایله حیات بولمشدر پس انلره مانع اولمکز تا کیم حق ایله برساعت مسرور اولسونلر برکسه یی کورمشلرکه بیك قمچی ضرب اولندقده نه سویلدی ونه براه ایلدی بعده حبس اولندقده اکا دیمشلرکه نیچون ضرب اولندك جواب ایتمشکه عاشقم انکیچون ضرب اولندم ودیمشلردرکه نیچون ساکت اولدك جواب ایتمشکه معشوقم حاضر اولدیغندن ساکت اولدم ودیمشلرکه معشوق قدیمی عارف میسن همان برصیحه ایدوب میت دوشمشدر نقل اولنمشدرکه برعاشق برجاریه سن

صاتدقدنصکره بیعندن پشیمان اولمشدر لکن حالت عشقی خلقه اظهار ایتمکدن حیا ایدوب کیجه مخفیجه مولاسنه دعا قیلمشدر صباح اولدقده اول مشتری اول جاریه یی الوب کلمشدر وانی اکا رد ایدوب ثمنن دخی بخش ایتمشدر ودیمشدر که رؤیاده بکا دینلمشدر که جاریه نك بایعی ولی اللهدر وبوکا محبتی فی الله ولله در اکر بونی اکا بلا ثمن رد ایدرسن تحقیق انبیا علیهم السلام ایله جنته کیدرسن انکیچون بونی سکا بلا ثمن رد ایلدم دیمش کتمشدر عشق بر بحر بی پایاندر که انك امواجی اعیان جهاندر عشق دموری موم وطاشی قوم ایدر وارضی حرق وافلاکی خرق ایدر اول حضرتك نوری عین عشق پاك ایدی انکیچون اول مخاطب تشریف لولاك ایدی علو عشقه افلاك وذل عاشقه خاك شبیه ومثالدر وثبات عشاقه جبال راسیات اوصاف حالدر عشق بر دریادر که افلاك وعناصر انده کف مثالیدر اکر عشق اولمسه جهان منجمد اولوردی وافلاك وعناصر ومواليد آنسز معطل قالوب محو اولورلردی عشق بر عظیم جیحوندر که مدبر دولاب کردوندر عشق آدمك قلبنده بر وفالی دوستدر قلب ایسه مقرولیدر وبدن اکا پوستدر سباع وبهایم بیله بیلورلر که عشق نه طاتلی جاندر زیرا که جمله نك وجود وحیاتی وذوق ولذاتی اندندر (نظم)

وجود عشق ایدر اشکالی دمبدم پیدا ‖ محیط جمله ایکن جمله دندر اول اخفا
هزار موج کاور اول نفس محیطندن ‖ روان کیدر بنه بزدن او موج اولور دریا
کوکلده ایله سفر کر خدایی استرسن ‖ خوبکدن ایت کذر اول اشنای خلق خدا
جهانده سیر وسفر در سقر بو وارلغ ایله ‖ یوغ اولکه جمله مکاندر چو جنة المأوی
حضور حق ایله زندان دخی کلستاندر ‖ کوکلده اولسه انانیت اولمزانده صفا
کوکل که پاك اوله مولایه عرش اعظمدر ‖ کر اولسه غیر ایله مشغول اولور او دار بلا
باقیلسه صورته چوقدر وجود عشق ولی ‖ ایکی دکلدر احددر همیشه اول معنا
بو سره واقف اولان دل حضور ایدر هردم ‖ بولور بو کثرت صورتده وحدتی تنها
جهانی دیدهٔ وحدتله سیر قیل حقی ‖ ظهور عشق خدادر خدادن ایله حیا

نوع عشرون) عشق حضرت مولا عقل بشردن اشرف وارنی اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عشق مولا عقل بشردن اشرف واولادر یعنی عقل معاد کل عقل معاش جزؤیدن اعز واعلادر زیرا که عشق پاك وصف خدادر عاشق صادق عیوب وکدردن جدادر کیمکه اول وصف پاکی بولور انك اوصاف بشریتی هلاك اولور جام عشقك مدامندن جامه چاك ایدن اوصاف بهیمیه دن پاك اولور عشق اوساخ هر عیبی پاك ایدر وحجب واستار غیبی چاك ایدر کیمکه عاشق شکل ورنك اولور انلر فنا بولدقده اول مات ومتحیر قالورنته کیم تاب افتاب ایله عاشق دیوار اولان بعد الغروب اندن بیزار اولور زیرا که معنی مغز ونوردر وصورت مظلم وقشوردر معنی بحر صورت کفدر معنی لؤلؤ وصورت صدفدر معنی صورتده هویدادر عارف صورتده عاشق معنادر عاشق صورت بی وفادر عاشق معنی پر صفادر عاقلك فخری عز وغنا ایله در عاشقك فخری فقر وفنا ایله در عاقلك حظی نفس وهوادر عاشقك ذوقی عشق خدادر هر ذوق وصفا که غیر عشق خدادر اول عین بلا وجور وجفادر هر مشقت که نتیجهٔ عشق خالقدر اول سرور وحضور جان عاشقدر قطعه) ای دل عنایتدر سکا * کر عشقدن کلسه بلا * عشق مجازیدر هوا * عشق حقیقی منتها * معشوق اکر انسان اولور * اول عشق یار جان اولور * معشوق جان کر آن اولور * جان یاریدر عشق خدا * عشاق بری بریله حالداش اولدیغندن بری بریله مصاحب ومحرم وسرداش اولورلر عاقلك صفاسی بحث وجدالدر عاشقك ذوقی وجد وحالدر عاقلك فکری شهرتله نام وشاندر عاشقك همتی ماسوایی نسیاندر عاقلك قیدی مال ومجد وجاهدر عاشق ایسه مست مستغرق الهدر عاقل عقله وعاشق عشقه رامدر عاقللر خام وعوامدر وعاشقلر خاص وکرامدر عقل انواع فنونی طالبدر وعشق انجق ذوق جنونه راغبدر عشق ایسه عقل وجانه غالبدر (قطعه عشق سلطان عالم جاندر * عشق عندنده عقل ناداندر * روحدر خاك وعشق بحر حیات * عقلدر مور واول سلیماندر * عاشق لذت عشقی المشدر ولذات جهاندن مستغنی اولمشدر کیمکه عشق ایله پردرد اولمشدر

وشوق

وشوق واشتیاق ایله رخ زرد اولمشدر تحقیق اول کندیدن بی خبر قالوب انکله مشغول اولمشدر وعند الله مقبل ومقبول اولمشدر کیمکه براق عشقه سوار اولور اکا راز معراج اشکار اولور عاشق حق درویش اولور ماسوایی قور بی تشویش اولور موت عاشق مرك حبابدر باد هستی میاندن کتدکده قالان آبدر عاشق حق موتی طالبدر عاقل ایسه اولمه دن هاربدر عاشقه بیم جان عیب وعاردر زیرا که انك موتی وصلت یاردر عاقلده غایتله خوف موت اولور زیرا که انك مطلوبی موت ایله فوت اولور عاشق نار عشقه یانمغه راغبدر عاقل اول مشکل ایشدن هاربدر (بیت) حقی محبت اهلی حبیب القلوبدر * کیم نار عشقه یانسه او نور العیون اولور عاشق معشوقیله محرم وهمخانه در عاقل اندن محروم وبیکانه در عاشق صورتده خور وکدادر لکن سلطنت ابدیه عشق خدادر عاشق کنج عشقه کنجینه در وجمال عشقه آیینه در عاشق بر سیل رواندر که بر صمان التنده پنهاندر عاشقك جسمی پر خلط وخوندر وقلبی عالمدن بروندر وروحنك صفاتی حددن افزوندر (بیت) اطوار عشق دلده بولان سیر ایدر مدام * هر موج او بحره هر شی اول اصله روان اولور * عاشقك ظاهری کلخندر وباطنی کلشندر عاشقه حظ بدن خطا وجفادر وحظ دل وجان اکا ذوق وصفادر عاشقك کوکلی جمال استر وجانی وجد وحال استر عاقل دانای احوال جهاندر لکن نادان اسرار نهاندر اما عاشق محرم راز دل وجاندر واشنای حضرت یزداندر عاقلی زیرکلك فنونه چکر عاشقی حیرت جنونه چکر زیرکلك انی امیر جهان ایدر حیرت بونی قطب زمان ایدر (بیت) عاشق کوکلده حیرت ایله پر جنون اولور * عاقل جهانده عزت ارار ذو فنون اولور عاقل میدان جهانی دوران ایدر عاشق شهرستان دل وجانی سیران ایدر عقل بشر پای جانه عقالدر جان عاقل کندی عالمی سیرنده بی مجالدر (بیت) عشق اولدی لب عالم وهر شی اکا قشور * لب لباب عشق ایله عالم برون اولور * عاقللر عز وناموس ووقار ایله کچرلر عاشقلر وحدتده شراب عشقی ایچرلر عاشقك کوکلی بر شهر عظیمدر که سلطان بی نظیر انده مقیمدر عاقلك دل وجانی زندانیدر مادامکه اول محبوس جسم فانیدر وقتا که اول زندان جسمی ویران ایدر اول زمان فضای لامکانی سیران ایدر عشقك افتابی دلده عیان اولسه عقل اودم سایه کبی نهان اولور (بیت) عشقك همیشه همتی اول ذات پاکدر * عقلك خیال وفکری همان نفس دون اولور عاشق دریا دل اولور وصلت معشوق اکا حاصل اولور عاشق رنك وبودن عار ایدر انکیچون اهل دنیادن فرار ایدر عشق حق لسان ایله بیانه کلمز بحر محیطی بر کوزه المز هر کوکل مولاسیچون بر مدرسه در درس انده یا الهام ویا وسوسه در عاشق الهام ایله عاملدر عاقل وسوسه یه مائلدر عاشق ذوقندن اهل حال اولوب غیرتندن لسانی لال اولور عاقل حرف وصوت ولغتله قیل وقاله کلور (بیت) عشقك کلامی حق یقیندر ویرر صفا * عقلك حدیثی حیله ومکر وفسون اولور * هر کس بر جهته متوجهدر عاشق بی جهته متوجه در عاقل صیاد خلق اولور عاشق صید عشق اولور عاقل لذات نفس ایله مسرور اولور لکن جانی حبس بدندن رنجور وبی حضور اولور عاشق طبیعت لذتندن خلاص بولمشدر وجانی مست می عشق اولمشدر عاشقك ذکر وفکری دائم الله در وارزوسی انجق اول درکاهدر لطف یزدان قهرنده پنهان اولمشدر عاشق انك قهرندن لذت قند المشدر عاقل قهرندن قاچوب انده اولان لطفندن محروم قالمشدر (بیت) عشقدر کاشف اسرار حقایق مطلق * عقل خارجدر اچلمز اکا اسرار درون) عاشقك اکل وشرب اشتهاسی طوتلمشدر زیرا که عشق اکا قوت جان اولمشدر وهر قذردن پاك اولوب می وحدتله طولمشدر عاشقك درونی پر ذوق شراب وشاهددر انك بو ذوق وصفاسنه بیخودلغی شاهددر اما شرابی شیرین وبی خمار وطهور وحلالدر وشاهدی قدیم وبی زوال وجمالی بی نظیر ولایزالدر (بیت) حقی چو ویردی منزل معشوقدن نشان * ای اهل عشق دلده در اول این تذهبون * عاشق طوب چوکان عشق اولور ورستم میدان عشق اولور عاشق غم عشق ایله مردانه در وجهان اهلندن بیکانه در وحق ایله انیس وعشق ایله همخانه در (قطعه) عشقدر یار غار هر عاشق) دلده دلدار جانده جاناندر) عشق بابای جمله عالمدر) هر ایشی خلقه لطف واحساندر) بولدی عشق اهلی دولت وراحت * که قو شغل انکله اساندر * عاشق که مست جام خدادر انك قول وفعلی وفکری عدل وصواب وصفادر وقلب اکاهی سهو وخطادن جدادر عاشق غواص دریای عشقدر وطیار صحرای عشقدر عاشق مخزن اسرار عشقدر وقلبی مطلع انوار عشقدر عاشقك همتی جمله دن اعلادر زیرا که انك ارزوسی انجق مولادر عاقل مشغول کار جهاندر عاشق مشغوف راز نهاندر عاشق اوصاف

بشردن خالیدر انکیچون لایق وصف اجلالیدر عاشقك جانی غرق بحر جان اولور اول قطره ایکن بحر بی پایان اولور عاشقك هر مرادی کندی درونده حاصلدر کندودن طشره یه محتاج ومائل دکلدر عاشقك فراقی وصلت ولقادر عاشق معشوقندن قنده جدادر عاقل لذات وسروری باغ وبستانده بولمشدر عاشق ذوق وحضوری دل وجانده بولمشدر عاقلك مکانی جهان اب وکلدر عاشقك مقامی درون جان ودلدر (نظم)

پردهٔ جان ایچره عشقك نیچه بیك انواری وار
حسن عشق پاك ایله عاشقلرك بیك کاری وار

عقل دیرکیم شش جهتدن طشره جانك یولی یوق
عشق دیرواردر یقین یول نیچه بیك سیاری وار

عقل بو بازاری کورمش ایلمش بیع وشرا
هم بو بازار ایچره عشقك بشقه بر بازاری وار

دردکش عاشقلرك کوکلنده یوز بیك ذوق اولور
تیره دل عاقللرك قلبنده بیك افکاری وار

عقل دیر راه فنایه کتمه کیم پرخاردر
عشق دیر واردم فنایه نیچه بیك کلزاری وار

عشق دیر ای عقل وارلق پرده سن رفع ایله باق
کیم کوکلده سیر ایدرسن جنت وانهاری وار

عشق حق حقی کونشدر ابر حرف ایچره نهان
چون ظهور ایلر حضورنده کیمك کفتاری وار

عاشقك قولی قنادی عشقدر ومبدأ ومطلب ومعادی عشقدر عاشقك نوردیده سی عشقدر وانك سرور سینه سی عشقدر عاشقك روحی افتاب روشندر عالم انك چشمنده کلشندر عاشق عشق ایله هر مرادن المشدر عاقل عقلله محجوب قالمشدر عقل انسان حجاب دیدهٔ جاندر انکله اسرار عشق اندن نهاندر چون جام عشق ایله جان سکران اولور عقل اولزمان حیران اولوب اسرار نهان جانه عیان اولور (قطعه) ساقی کتور او باده یی بو چند وچون ایچون * اول بحر عشقدن که قومازدلده چند وچون * بندن بنی خلاص قیلوب عقل الندن آل * کیم علم عشقی فهم ایده مز عقل ذوفنون * عقل انسان اول مهر درخشان ایله دل وجان اره سنده ابر سیاه اولمشدر وانکیچون دل وجان بو زمین ابدانده محجوب وسرکردان قالمشدر چونکه عشق حق دل عاشقده باد صرصر کبی هبوب ایدر بو غمام عقل اولزمان اره دن رفع اولور کیدر ومعشوق جان شمس تابان کبی سمای دلده جانه عیان اولور وجان انکله شادان اولور وحسننه حیران اولور واکا ثنا خوان اولور واول کله مقابل بلبل خوش الحان اولور (بیت) اسر عشقك یلی اسحاره قارشی * اوتر بلبللری کلزاره قارشی * علم عشق ایله مشغول اولان عاشقك قلبنده عشقك یللری اسر زیرا که علم عشق انك جانی کوزن اچوب جهاندن رغبتن کسر عقل انجق تدبرله تفکر ایدر عشق ایسه تحیرله تذکر ایدر عقلك ایشی تکلفله تأسفدر عشقك شانی تحببله تألفدر عاقل انجق اجتهاد ایله استناد ایدر عاشق مبدأ ومعادینه طوغری کیدر عشق ودود اصل هر سود ومایهٔ شهوددر (نظم

دولت عشقی بول که سرمد اولور
عزتی بی نهایه وحد اولور
کیمکه سرمست جام عشق دکل

کرفلاطون اولورسه هم رد اولور
عشقسز عمرن ایلین اخر
موتدنصکره خردر اول رد اولور

عقل جزؤ عقل کله دشمندر
دوست اولان عقل کله اسعد اولور
علمدن عشق پاك فارغدر

صمت وحیرتله اول معود اولور
حظ عقل اولدی نقل وبحث وقیاس
جمله سی درس عشقه ابجد اولور

علم عشقك همان برایتنك
شرح وتفسیری بیك مجلد اولور
اهل نفس اولدی عشقدن محروم

اهل دل عشق ایله مؤید اولور
عمریکی حقی عشقه صرف ایتکیم
عاشقك عمری بی حد وعد اولور

نوع حادی وعشرون * عشقك حالت وکرامتن وعاشقك حرارت وملامتن ومعشوقك راحت وستر وسلامتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که عشق محبتك نهایت وغایتیدر وحقك دوستلرینه هدایت وعنایتیدر عاشقلری دلبرلر جان ایله طلب قیلمشلردر هر معشوق البته عاشقنه شکار اولمشدر کرچه تشنه ابی طالبدر اب هم تشنه یه راغبدر عشق جان ودلده نور اوزره نوردر مثال داماد وعروس آنده مستوردر عشق فایق بی قرار وبی سکوندر جان عاشق انکیچون پرجنوندر عشق آتشی عاشقی یاقمشدر انکیچون اول فکر وعباراتی بوراقمشدر قلب عاشقه اسرار القا اولنور انده کلام ورؤیت بری بریله ممتزج بولنور عشقك مشربی هر مشربدن جدادر عاشقك مشربی وحدت ومذهبی خدادر عشق بریارد وربیندر که یادی اشنا وایراغی یقین

ایدر

ایدر عشق براستاد کاملدر که انکله صد هزار ارواحه اتحاد حاصلدر عاشق کندویی حقیر وذلیل ایدر انکله معشوقه تعظیم وتبجیل ایدر عاشق عشق ایله زنده اولور اوقات مختلفه یه بنده اولمز عاشقه دردوغم حلوادر کرچه عاقله جمله بلوادر عاشقك جانی غداسی خوش الحان صداسیدر (نظم) مؤمنان کویند کاثار بهشت نغز کردانید هر اواز زشت * ما همه اجزای آدم بوده ایم * در بهشت ان لحنها بشنوده ایم * کرچه بر ما ریخت آب وکل شکی * یاد ما اید از انها اندکی * پس غدای عاشقان امد سماع * که در وباشد خیال اجتماع * قوتی کیرد خیالات ضمیر * بلکه صورت کردد از بانك وصفیر * عاشق روی زیبایه بی پروا باقدقده انکیچون کریان اولور که اول جیرانی رایکان وبی شبان صانوب اکا حیران اولور برده انی کورر که انك تیر غمزه سی همان سینه سنه کلور تا کیم شهوتله نظردن انی مانع اولور عاشقك مدرسی حسن یاردر وجه معشوق اکا دفتر ودرس وتکراردر (بیت) بکا بر علم کشف اولدی سنك حسنك کتابندن * که یوز بیك عقل عاجزدر انك بر فصل وبابندن * حکمت باری قضا قدرده بری بریمزه عاشق ومائل قیلمشدر هر چند ایکی بدن بری برندن بعید وبیکانه اولمشدر لکن کوکلدن کوکله یقین یوللر واردر که هر دمده بری برینی بولمشدر نته کیم ایکی چراغك سفالی بشقه ایکن ضیالری ممزوج اولمشدر قنقی عاشق که وصاله طالبدر تحقیق انك معشوقی دخی اکا عاشقدر وانك وصلنه راغبدر لکن عاشقك عشقی بدنن خسته وضعیف ایدر معشوقك عشقی انی سمین ولطیف ایدر اکر بر کوکلده برق اوران مهر یاردر تیقن ایله که اول کوکلده هم مهر ومحبت واردر معشوق اولان صورت بدن دکل معنی جاندر زیرا که عند الموت اول صورت بی معنی اولان تن بی جان منفور عاشق اولدیغی ظاهر ونمایاندر پس عاشق صورت شقیدر وعاشق معنی سعید وحقیقیدر اول دلبرلر که انلر اطبای دلدرلر کندی خسته لرن صورمغه مائلدرلر اکر ننك ونام ایچون حذر ایدرلرسه بر بهانه ایله خبر ایدرلر والا انلری خاطردن چیقارمیوب تخیل ایدرلر زیرا که هیچ بر معشوق اولمز که عاشقندن بی خبر اوله پس اکر سنك قلبکده محبت مولا ایکی قات اولمشدر تحقیق اول دخی سکا محبت قیلمشدر زیرا که بر الك سسی قنده کلمشدر تشنه اغلر که قنی اب ریان اب روان هم چاغلر که قنی اول عطشان جانمزده بو عطش جذب بی چوندر بز انکیچون موجودز واول بزم ایچوندر عالمده اکر انسان واکر حیوان واکر نبات واکر جماددر همیشه هر مراد البته انلر عاشق هر بی مراددر بی مراد اولنلر مرادینه کیدرلر واول مراد اولنلری انلر جذب ایدرلر لیکن کهربا مستغنی شکلنده عاشقدر وخار وخس ایراقدن اکا عازم ولاحقدر معشوقك میلی جمله دن پنهاندر عاشقك میلی بیك طبل وسورنا ایله عیاندر معشوقك قلبنده هر دم عاشقدر عذرانك قلبنده همیشه وامقدر کیمکه عاشق مولی اولور اول سایه کبی شمس ایله لا اولور عاشق خدا مثال بعوضه وهوادر که تند باد ایله ایشی فنادر کرچه عشقك نهایتی معشوق ایله بقادر لکن بدایت بقای عاشق کندودن فنادر فضل عشق انسانی فضول ایتمشدر بو ظلم نفس وجهل عشق ایله ظلوم وجهول ایتمشدر نته کیم طوشان نفسنه ظلم ایدوب ارسلانه قارشی کتمشدر وانی جهلندن ارزو ایله دراغوش ایتمشدر یاخود بر ضعیف پروانه کندویی نارده آتمشدر لکن انسان بو ظلم ایله هر عدله وبو جهلله هر علمه یتمشدر زیرا که سموات وارض وجبال ابا ایلدیکی امانت یوکی التنده یاتمشدر

(بیت) حقی ظلوم نفس وجهول هوا اولان * میلیله باز عشقه چو عصفور اولور شکار

نظم) عشقدر واسطهٔ وصلت یار
عشقدر رابطهٔ قرب نکار
ادمی مهر خدای متعال

مهر بالایه چکر ژاله مثال
عشق ایله زائل اولور ظلمت جان
نته کیم مهر ایله تاریك جهان

عشق اولور سینهٔ عاشقده سرور
عشق اولور دیدهٔ غمدیده ده نور
بر برینه بو وجود انسان

اولدی آیینهٔ عشق یزدان
عشق یار آره ده بر صورتدر
اول همان واسطهٔ وصلتدر

عارف قال لعشق الانسان
جذبة من جذبات الرحمن
عشق مولایه اوکیم مائل اولور

صبح صادق کبی صافی دل اولور
یولنی پاك ایدر ایرماغ کبی
سویلمز سویلمدن طاغ کبی

خانهٔ جانك ایدر نورانی
واردات قبل رحمانی
قدح ساقیء باقیدن ایچر

بادهٔ عشق خدا ایله کیچر
نه صوررسن سکا تفسیر قیلور
نی کبی جمله مقاماتی بیلور

عالمه شاه اولانك اوتاغی
غیریدن خاطرنی پاك ایلر
خرم ایلر آنی دائم دم عشق
عشقدر نور ضیا جان کوزینه
مغرب ومشرقی سیران ایلر
اچماز اما که ولایت رازین
نیجه وصف ایلیه عشقی وصاف
طورمیوب حالت عشق ایله دونر
اولدی چون سلسلهٔ عشق ایله بند
چاك ایدر جبه سنی لاله وکل
کلك آیینهٔ کونین اوله لم
بوله لم ذره وش انکله وجود
عشق ایله روح بولور حقه وصول
کسب ایدر کندویه نورانیت

کورینور اکا اورمجك اغی
ایلمز زینت دنیایه نظر
کوکلی اکلنجه سی اولور غم عشق
جان کوزین اچسه وجود انسان
قلبی ارواح ایله جولان ایلر
عشق ایله کامل اولان اهل فنا
که انك دامنیدر قلهٔ قاف
صبح صادق یقه سن چاك ایلر
صولر اغلر ایکلر کوه بلند
جسم بی عشقه دیمشدر عشاق
عشق ایله تا سروپا عین اوله لم
عشقدر عاشقه مانند براق
موجب قطع منازل اولور اول
هر دم ای حی خداوند عزیز

عالم وحدتی ادراك ایلر
کندویه کندوسنك دردی بتر
عاشق اول اویمه عوامك سوزینه
حائل اولمز اکا بوکون ومکان
اشیدر اهل سما اوازین
سویلشور خضر ایله بی حرف وصدا
مولوی مثلی فلك ایله نظر
عارف اولان بونی ادراك ایلر
مست لایعقل اولور هر بلبل
شمعه سز خانه واتشسز اوجاق
ایده لم مهر خدایی مقصود
اولمز انکله اکا منزل ایراق
جام عشق ایله اولان پرحالت
ویربکا درد محبت آمیز

کوکلمی حامل اسرار ایله) عزت عشقه سزاوار ایله) ای قو عاشقه معشوق ومرام) جانمه عشقك انیس ایله مدام

(نوع ثانی وعشرون) عشق مولانك خواص عیانن واسرار نهانن وعلو شانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عقل جزؤی که عقل انساندر اول عشق حق امرنده حیراندر عشقك یتمش ایکی دیوانه لکی واردر وایکی عالمدن بیکانه لکی واردر عشقك کندی پنهان وحیرتی عیاندر جان عشاق انك حسرتنده نکراندر عشق حق بحر عدمدر عقل انده شکسته قدمدر عشقدرکه بادهٔ تحقیقدر هم اودرکه ساقیء هر صدیقدر (قطعه) عشقك شرابن ویربکا) تا قالمسون خوف ورجا) اندیشه لردن قیل رها) مست ایله میدن ساقیا) نان استمم اب استمم) اسایش خواب استمم) یاران واحباب استمم) عشقك میید ربس بکا) عشق ابتدا عاشق ایله خوینیدر تا کیم فرار ایده اولکیم برونیدر عشق استیلا وخشم ایلدکده عاشقك چشمنده هر لطیفی قبیح ایدر عشق نان بی نان غدای عاشقدر وجودیله بند اولمز اوکیم صادقدر عاشقك وجودی ایله ایشی یوقدر انك سرمایه سز کاری چوقدر عاشقلر عدمده خیمه قورمشلردر عدم کبی یك رنك ونفس واحده اولمشلردر عاشق عدمده شی کورمشدر نته کیم عاقل عنبده می کورمشدر عاشق اولمزدن اقدم میت اولمشدر وعشق سرمدله حیات ابد بولمشدر عاشق شکسته اولور وغم وحزن ایله بسته اولور عاشقك سروری ذل وتلفده در نته کیم عاقلك حضوری عز وشرفده در (قطعه) برزماندرکه غم عشق بنم دیمدر) الم وحزن سرور دل غمکینمدر) شحنه ومیر ایله اولکم بزی تخویف ایلر * بیلمدی منزل سلطان دل مسکینمدر * عشق ایمش اهل وجودك غرضی ای حقی * خارزار غم ودردی کل ونسرینمدر) عاقلك طاعتی کراهت واضطراریله در عاشقك طاعتی محبت واختیاریله در ائتیا طوعا عاشقلر بهاریدر ائتیا کرها عاقللر مهاریدر بونلرك حقه محبتی علت ایچوندر وانلرك محبتی خالص خلت ایچوندر اکر بونلر اولسون واکر انلر اولسون جمله سی طالبدر حق تعالی جمله سنی کندویه جاذبدر لیکن عاشقلر درد وغم زهرنی شهد وشکر بولورلر وچاه محنت والمده خرم وشاد اولورلر وذل وحقارتدن ذوق ولذت الورلر وعز وجاه ارامقدن فارغ وازاد اولورلر (نظم) عاشق رهین مهر ووفادر بلا خلاف * عارف قرین صدق وصفادر بلا خلاف * عقل بهانه جویه ایدر عاقل اقتدا * عاشق انیس رنج وبلادر بلا خلاف * سن عشقه یولداش اولکه انی دلده بوله نك * البته حظی انس ولقادر بلا خلاف * بحر محبت ایچره جهان برسفینه در) اول بحر صودکل که هوادر بلا خلاف) عشقك دمیله طولسه کوکل حی اولور مدام) حقی بو عشق وصف خدادر بلا خلاف * عشق آدم اتامزدن بزه میراث قالمشدر زیرکلك قلبه واسطهٔ شیطان ایله کلمشدر زیرکلك دریاده سباحتدرکه هلاك روحدر عشق ایسه عشاق ایچون مانند سفینهٔ نوحدر عقلك زیرکلکی ظن

وخبر

وخبردر عشقك حیرتی عین نظردر پس عشقه عقلی قربان ایده نك وجه معشوقه حیران اولمسی امر مقرردر عشق ایله عقل جزؤی بیچاره اولور نته کیم صبح ایله قندیل اواره اولور زیرا که عقل انجق شحنه در عشق ایسه اولو سلطاندر عقل اول سایه درکه عشق اکا مهر درخشاندر (قطعه) کوکلدن حج عشقه وارکه اولدر قبلهٔ هر جان رفیق عقل وفهم اولمه که آنلر درسکا دشمان (جهان کروانسرادر کلدی بیك جان کتدی دردیله قو حزن وحسرتی کل دلده حسن عشقه اول حیران * کوزك یوم ظاهر اشیاده تضییع ایتمه اول نوری * که تا باطنده لب عالمی خوش قیله سن سیران * عاشقك غم وسروری معشوقدر وهر خدمتنك اجرتی اودر عاشق که معشوقندن طالب ماسوادر اول عاشق صایلمز که مائل نفس وهوادر زیرا که عشق مولا برناردرکه قلب عاشقده ماسوایی قومازیقار بی عشق اولان عمر بدنه بار خاطردر حقدن غایب اولمق موت حاضردر عشقك یوز نازایله کبری اولور عشق انجق یوز نازایله اله کلور (نظم) اولدمکه عشق شیوهٔ نازابتدا ایدر * عاشق همان اکا دل وجانن فدا ایدر * ازاد اولور جهانده حیات ابد بولور * اول جان معتقدکه اکا اقتدا ایدر * دوستك مرادیدر بزم انجق مرادیمز * عالمده هر نه اولسه چون انی خدا ایدر (عاشق بولور جفایی وفادلده عشق اکا) جور وجفا ایدرسه اوذوق وصفا ایدر * ظلمتده قالمه قلبکه کل نور عشقی بول * حقی که مهر عشق سنی پرضیا ایدر * عشق حق کان وفادر قلب عاشق انکله پرصفادر عاشقك کمالی موت وفنادر عاشق فانی کندویی جانانی صانوب تعظیم ایله اوتانوب سرور ایله محبت ایلمك انك شانیدر (قطعه) ایدر عشاقی اول عشق فانی بو وجودندن * پس آندن بخش ایدر کندی وجودك عین جودندن * وجودی عشق اولندر لوح محفوظ انده در هر شی * بیلن دیمزدین بیلمز اول اسراری ورردندن * کدا کیم دربدر اولمشدی شی لله دیر ایکن اول * کورینور تا که اول کنج نهان دلق کبودندن * عشقك یوز بیك جناحی واردرکه هر بری عرشك فوقندن تحت ثرایه واصلدر عشق مولی دهن بند وساوس وجدالدر عشق ایله نفس ناطقه لالدر عاشق مولی ماسوایه التفات ایلمز وخیر وشرك اره میوب عشقه تابع اولور آنکله رضای معشوقی بولور عشق حق عشاقك پیریدر وهر نا امیدك دستکیریدر ونظام امور عالم آنك تدبیریدر (نظم) بز عشق زاده یزکه اودمدریم خدا * اطفالیز یا نجه کیدوب ایلرز ندا * اول مادرك سودك ایچرز دمبدم مدام * اول شرق وغربدن یروکوکدن ویرر غدا * هم شهر وهم بیابانده بز آنکله همرهز * جاندر غلام مادر مهروی خوشلقا * دل شهر اولور چو جانلره اول مهر اولور عیان (دل خانماندر ایلسه خلوت اودلربا * چون باغبان روضهٔ هر جان ودل اودر * بولمش روان حقی اوساقیله خوشبقا * عاشقك مذهبی یوق اولمقدر وعروج فلك فنا بولمقدر عاشق کندی وجودندن مردود اولور وعشق ایله موجود اولور عشق وناموس برکوکلده جمع اولمز عاشقك ناس ایله برایشی قالماز * عشق برمالك ملك قهادرکه عاشق اکا چابك خدمتکاردر عشق برشیردرکه عاشق اکا شکاردر عشقه شکار اولنلر کندی نفسلرندن ازاد واحراردر عشق براسن یلدرکه عشاقی اوکنه قاتمشدر عشق ضرب اقدر سیلدرکه عشاق اکا جان اتمشدر (قطعه) کلدی اول جیحونکه آندن نه فلك جولان ایدر) کلدی اول مهروکه ماه وزهره یی حیران ایدر کلدی اول چوکان روحانی که دشت روحده) هر طرفدن بیك کوکل طوپن روان کردان ایدر کیمکه اندن خرقه کیدی وارلغن خرق ایلدی * کیمکه اندن لقمه یر اولدم انی لقمان ایدر * عاشقك کسه ایله شغلی اولمز وکندی قلبندن طشره برنسنه بیلمز عاشق برمست لاابالیدرکه معشوقنه اطاعت انك حالیدر (بیت) ملك دنیاتن پرست انرا حلال * ما غلام ملك عشق ذوالجلال * عاشق حیات عشق استرجان استمز وشراب عشق استرآب ونان استمز عاشق کندی وجودندن فارغ اولمشدر ودرونی بادهٔ عشق ایله طولمشدر پس اول کوزه دن اول می ترشح قیلمشدر ونقطهٔ عشقی برکتاب ناطق بولمشدر (نظم)

نقطه سی برکتابدر عشقك
کزلنور ذره سنده هر دو جهان
عشقدر نور دیدهٔ عشاق
ذات انسان عشقه مظهر در
عشق دیوانه ایلر انسانی
مانع انس حضرت مولا

ذره سی آفتابدر عشقك *
عشق پاك ایله ادم ادم اولور *
عشقدر سالکه رفیق ویراق *
هر کیم اولدیسه عشق النده اسیر
کسمك ایچون علاقه دن انی
عبد اولان عشقه شاه عالم اولور

غرق اولور قطره سنده کون ومکان
مرشد کامل مکرم اولور
دلده عشقك ضمیری مضمر در
غیره راجع کرکمز انده ضمیر
اولدی زیرا تعلق دنیا *
عشق دردیله شاد وخرم اولور

عاشق اولان توکل اهلی اولور
عشق ایله جان کوزین ایدوب بیدار
قیلسه برنقطه یه اکرچه نظر
ذره خورشید دلکشاسی اولور
عالم ایچره بحق نور رسول
وی جهان ایچره راه عشقه کیدن
ذره نور بسیطه روزن اولور
نور عشقی کورر بو روزندن
عاشق اولمق فنای مطلقدر
تا کیم اسراره اوله سن لاحق

واره واره مراتبینی بولور
فتح اولوب هپ حقایق اشیا
انده جمله جهانی سیر ایلر
اولدی بو سرده عقل وجان حیران
عین عاشقده مردمکدر اول
مرشدی عشق اولنجه انسانك
قطره بحر محیطه مخزن اولور
عاشقه پرده داردر بو وجود
عشق اودینه یانوب کل اولمقدر
کورمه دلبر جمالنی حذر ایت

برکون اوله که کشف اولوب اسرار
کشف اولور پردهٔ جناب خدا
نقطه جام جهاننماسی اولور
درج اولور نقطه ده علوم جهان
ای بصیرت کوزین کشاده ایدن
اچیلور عین عبرتی انك
عالم روحی سیر ایدن تندن
جان کوزینه غباردر بو وجود
اهل باطن اوله کورای عاشق
صورته باقمه سیرته نظر ایت

سکا لایقمدر بو کیم اوله دوست
حضرت حقه اولکه اولدی خلیل

قان ایله استخوان ایله بر پوست
بولدی دل کعبه سنده نور جمیل

نوع ثالث وعشرون) عشق مولانك مجاز وحقیقتن وکنه وماهیتن ووجد وحالتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عشق المندن فارغ اولان دل کوکل دکلدر کوکل دردنی چکمین بدن اب وکلدر عشقك اسیری هر غمدن ازاد اولور آنك غمیله معتاد اولان همیشه دلشاد اولور جهان غوغای عشق ایله پرفتنه درفلك سودای عشق ایله سرکشته دربادهٔ عشق آدمه حرارتله مستلك ویرر غیریسی افسرده لکله خود پرستلك ویرر عشق ایله عاشق تازه لك بولور اکا انتسابیله ذکری خیر اولور مجنون لیلی بومیدن حظ المشدر آنکچون عالمده کوزل نامی قالمشدر جهانه یوز بیك عاقل کلوب فرزانه کتمشدر ولکن جمله سی عاشقلقدن بیکانه کتمشدر (نظم) عشق دردیله درونم طولیدر معمورم * ذوق خمریله دل وجان خوش اولور مسرورم * عشق ایله اولسم اولور هر دل وجان ایچره یرم * عقله یار اولسم اودم جمله کوکلدن دورم * عشق سلطان جهان ایمش اکا قول اولورم * تا بکی وسوسهٔ عقلله بن مغرورم * عشقدر جوهر جان جمله یه اولدر جانان * نیچون اول مادر مشفقدن ایراغ ودورم (محو عشق اولدی قونام ونشانم حقی) غیر نسبتلری قوی عشق ایله بن مشهورم * کرچه عالمده بیك کار ایله مشغول اولورسن لکن سن کندکدن آنجق عشق ایله خلاص اوله بیلورسن عشقدن اعراض ایتمه کر خود مجازیدر زیراکه مجازی حقیقینك کارسازیدر نته کیم ابتدا لوح اوزرنده الف بایی اوقور بیلورسن آندن صکره قرأندن درس آلمغه قادر اولورسن برمرید الله ایچون بر پیره کتمشدر طریق محبتده آنی دستکیر اتخاذ ایتمشدر پس اول مرشد راه عشق اکا اکر عاشق دکلسن وار برینه عاشق اول آندن بزه کل بیورمشدر زیراکه المجاز قنطرة الحقیقة مصداقنجه می صورت جامن چکمدکچه معنی جرعه سن طاتمق ممکن اولمدیغن طیورمشدر لکن مجازی قنطره سن سرعتله کیچمك کرکدر ومعنی حقیقتدن دریالر ایچمك کرکدر وبادهٔ محبتله کندیدن کچمك کرکدر (نظم) کندی حسنن وجه دلبردن هویدا قیلدی عشق) چشم عاشقدن دونوب انی تماشا قیلدی عشق) کرچه دلبر کندیدر هم کیدی عاشق کسوتن) پس جمالی جلوه سن کندی تمنا قیلدی عشق) کل یوزینه زلف مشکندن سلاسل بغلیوب) اهل عشقی بستهٔ زنجیر سودا قیلدی عشق) صغمدی ارض وسمایه حسن عشقك لشکری * بو عجب کیم سینهٔ عشاقی مأوی قیلدی عشق * نار ونور ایله ایدر محو اسم ورسمن عاشقك) سیر قیل حقی بو خوش رسمی که پیدا قیلدی عشق * عشقك بدایتی محبتدر ونهایتی وجد وحالتدر وجدك بدایتی مکاشفه در ونهایتی مشاهده در وجد اودرکه قلبیله موجودی مشاهده ایدوب وجدیله مخاطبه ایدر وجد اول کلام ربانیدرکه وحدانیت اسرارن عیان ایدوب انسانیت صفاتن پنهان ایدر ورحمانیت احکامن اجرا ایله کیدر (قطعه) جاهلك فخری جمع مالله در (عارفك عزتی کمالله در) عشق وشوق اهلی وجد وحال استر (نه کمال استر ونه مال استر) عشق دردیکه مردی فرد ایلر * کندینك غیرن اکا درد ایلر * وجد اهل عشقك دلنده بر سر مشکلدرکه اکا بر کمسنه مطلع دکلدر وجد الله تعالینك عبدی سرینه مطالعه سی عندنده روحك خضوعیدر وجد اول وارد حقدرکه قلب عاشقی حقه جاذبدر عشق استغراق وحیرتدر وجد ایسه هلاك بشریتدر (نظم) بر بلبل عشقم که کلی

خاریده

خاریده بیلم * یارم بیلورم کندیمی اغیاریده بیلم * حیران اوله لی عشق جمالینه بو عقلم * ادراك ندر فکر ایله کفتاریده بیلم * دوست اصبعی بیننده مثال قلم بن * شعری یازارم دفتر اشعاریده بیلم * چون قلب تقلبده مقلبله در انجق * انکارندر بیلمزم اقراریده بیلم * هر انده چو برشانده ظهور ایتدی یم عشق * حقی بو مراتب ندر اطواریده بیلم * وجد اهلی عشقه حلاوت ذکر الله استیلا ایلدکده غلبهٔ شوقی تحملدن روحك عجزیدر وجد اول متفرددرکه متفردی بولور وجد اول موجود انوارنده فقدان واجددر وجد انس وحضور انواریدرکه ریاح قدس اول انواری درون عشاقه رش ایدر آنکچون واجدین ارواحی معطردر وکوکللری منوردر وبدنلری رقیقدر واشارتلری دقیقدر وسوزلری حیات قلوب وعقولدر وجمله نك عندنده مرغوب ومقبولدر پس بو صفات ایله متصف اولمیان فاسد المزاجدرکه محتاج علاجدر (نظم) سعادت اهلی قتنده سعادتی واردر) انك که هر دو جهاندن فراغتی واردر * بیوك سعادت اودر کیم سلامت دلدن * طریق عشقه درونی ارادتی واردر * دخی سعادت اعلا واعظم اولدر کیم * وقوف عشق ایله جاندن شهادتی واردر * اوجانکه عاشق صادقدر اول چو پروانه * دل اتشنده انك وجد وحالتی واردر) همیشه حقی مشتاقك اهل عشقه تهان) فنای عشق ایله شیرین حکایتی واردر) مواجید قلوبك برکاتی ابداننده ظاهر اولور ومواجید ارواحك برکاتی اسراریله قالور وجدك اهونی شدید اولور وشدیدی غایت شدید اولور وجدك کیفیتی عبارته کلمز بر معنادر زیراکه اول صدور اولیاده سر مولادر وجد اهل عشقك وجودی کتمسیدر وحرکات ظاهره سی یتمسیدر طوبی اکا کیم حضورندن غایب اولوب غیبتندن حاضر اولور (نظم) مقرر اولدی که جاننده بولمش اهل کمال * هزار حسن وجمال وهزار جام زلال * ایکی جهان کدرندن خلاص ایدر جانی * شراب ناب محبتله کأس مالامال * همیشه ساقی جان اهل عشقه کشف ایلر * هزار لطف وملاحت هزار غنج ودلال * مدام بزم محبتده مست اولور عشاق * جدلجی مست دکل مست مستقیم الحال * روان حقی اکر ایرسه حالت نزعه * هم آرزوی وصالکله دپره در پر وبال (جهان دریای عشقك برقطره سیدر فلك صحرای عشقك برسبزه سیدر عشقك شغلندن معتبر پیشه اولمز انك سوداسندن لذتلی اندیشه اولمز عشقك اسیری ازاد اولمق استمز غمدن جان ویرسه شاد اولمق استمز عشق اکرچه شور انکیز اولور لکن درد وغمی نشاط امیز اولور عشقك بهاری پژمرده اولمز شوقك شراری افسرده اولمز (نظم) عشقك دمیله تازه اولور عهد خرمی * ایلر غمیله خرم وخندان هر ادمی * کر ایلسك کمان که بو دردك دواسی یوق * بیل سنده یوغیمش بو غمك نیم درهمی) دریای فیض تشنهٔ دیدار تشنه در) کیم زخم اولورسه بولدی او تشریف مرهمی) کل غنچه مثلی قلبکه سن طشره یی اونوت * کندکده مدغم اول که کوکل چکمسون غمی * قوی بنلکك یوغ اولکه جنانك جنان اوله چون اختلاط نفس ایله بولدك جهنمی * بحر درونه سن سنی صال کیم وصال اودر * ای ماهی طبیده قوسا حلده بونمی * تن خوابکاهك اولمش اویان حقی عشقه کل * یاد اولمه سنده استه اودیرینه همدمی * عشق اکر مجازی واکر حقیقیدر دولت اول عاشقك رفیقی در زیراکه حقیقت مجاز ایله بیله در اول خزانه نك فتحی بو مفتاح ایله در (نظم) معنی الوجود فی صور الکون قد ظهر * ما ضر سر وحدته کثرة الصور * عشقك دمی سرایت ایدر جمله یه مدام * اول دمله زنده اولدی جهان بولدی زیب وفر * عشق اولدی کوزده نور وکوکلده غم وسرور * ادراك هر بصیرت اودر نور هر بصر * هم سویلیوب اشیدن اودر جمله دن ولی * عارفدر آنی فهم ایدوب آندن الان خبر * حقی چو عالم آینهٔ وجه عشقدر * سن حسن عشق پاکه بو اشیاده قیل نظر * عشقك مقامی غایتله عالیدر آنك اساسی خللدن خالیدر بی عشق افلاکك دونمسی اولمز آنسز عالم بو نظامی بولمز عالم عشق ایسه خوش عالمدر عاشق اولان عارف وکامل آدمدر عشقك وصفی لسان ایله بیانه کلمز عشق اکر قیامته دك وصف اولنسه یوز قیامت کیچر که اول تمام اولمز

عشق مخفیکن اشکار اولدی
فاعتبر منه یا ذوی الابصار
عشقدر بلکه مبدأ اشیا
عقل کلدر او روح اکرمدر
عشق جنات حور وعین اولمش

جمله ارواح اکا شکار اولدی
عشق بنیا دهر دو عالمدر
جمله نورندن اولدیلر پیدا
عشق عرش اولدی فرش لوح وقلم
کوثر وشیر وانکبین اولمش

عشق اثارك ایلمش اظهار
جوهر اصل روح آدمدر
عشق بنای چرخ اعظمدر
بولدی اندن شفای درد والم
عشق چون عین سلسبیل اولمش

هرکیوکلدن اکاسبیل اولمش — عشق خورشید وماه تاباندر — وردوریحان وباغ وبستاندر
عشقدر حسن آدم وحوی — مقعدصدق وجنت مأوی — عشق مقبول آدم اولمشدر
قبلهٔ جمله عالم اولمشدر — عشقدر مطلب خفی وجلی — هم اودرقصد هر نبی وولی
عشق معراج انبیا اولمش — خلعت وتاج اولیا اولمش — عشقدرسری شبلی وحلاج
جمله سرورسرینه اولدرتاج — عشق شهبا زلامکانیدر — نکتهٔ سرکن فکانیدر
عشق مفتاح هرفتوح اولمش — مونس عقل وقلب وروح اولمش — عشق بی عین وشین قاف اکله
اصل اودرعقلی سن کزاف اکله — عشق ایسه نورعقل وایماندر — سراسلام وحسن واحساندر
عشق کان علوم عرفاندر — نورهرچشم وجان هرجاندر — عشق ماتندارغنون اولمش
هپ علوم ایچره ذوقنون اولمش — عشق استاد وپیر هرفندر — قلب عشاق انکله روشندر
عشق توحید صادق اولمشدر — مونس جان عاشق اولمشدر — عشقدر دلده سر سبحانی
رحمت وحب خاص یزدانی — عشقدر نور منبع انوار — هم اودرسر معدن اسرار
عشقدر سرنفی وهم اثبات — بحر توحیدا ودرعوایات — عشق تفسیر سر قرآندر
جمله مشکل آ نکله آساندر — عشق سیمرغ کوه قاف اولمش — جمله معناده موشکاف اولمش
عشق آیینهٔ جمال اکله — سراسرار ذوالجلال اکله — عشق حج حقیقت اولدی زکات
تشنه دللرده اولدراب حیات — عشقدر لذت صیام ونماز — هردم ایلر اوزینه ناز ونیاز
عشق کندیله عشق بازاولمش — کندی حسنینه پرنیازاولمش — عشق ایدرکندویه سؤال وعتاب
اشیدرکندیدن ینه اوجواب — (کندی هم عارف اولدی هم معروف — کندی هم واصف اولدی هم موصوف)
عشقدر شاه وطالع مسعود — هم ایازایله عاقبت محمود — عشق دل تختی اوزره سلطاندر
مثل مورزبزاول سلیماندر — عشق سلطانی نام وشان بیلمز — اولدر ازاده خاتمان بیلمز
عشق بیلمززن وبنین وبنات — سیئاتی ایدر هو حسنات — عشق پالدایچره یوقدراصلا عیب
جمله یکسان اکا شهادت وغیب — عشق ایچون قرب وبعد یکساند — وهو الآن هم کما کاندر
عشق ایدر قلبدن چوکشف حجاب — بیلمز اولورندر ثواب وعقاب — عشق فاسق ایدر مسلمانی
بخش ایدر صکره نورعرفانی — عشق دیوانه ایلر انسانی — محو ایدر غفلتی ونسیانی
عشق هرنه کوکاده قیلسه قرار — ماسوی قویمز آنده جمله یقار — عشقدر غار ونور تابنده
مرد ازاده بی ایدر بنده — عشق صیاد مرغ انساندر — جامع شمل هر پریشاندر
عشق هرکیمه کیم عنایت ایدر — جمله حالده انی حمایت ایدر — عشق هرکیمه اشنالغ ایدر
ذات معشوقه رهنمالغ ایدر — عشق کوزدن کوکاده پنهاندر — دائماجان ایچنده اول جاندر
عشق دل خلوتنده جاناندر — بیلمیان خلق ایچنده جویاندر — عشق محراب جان ودلدرهم
قبلهٔ جسم اب وکلدرهم — عشق هم نوش جان اولورهم نیش — همدم اولدرتویه مرهم وریش
عشق جانك طبیب حاذقیدر — کاه معشوق وکاه عاشقیدر — عشق دل بحره سنده درچو مقیم
کیمکه عاشقدراکا یوقدر بیم — عشقدر ذوق جان ولذت شوق — کیمکه عاشق دکل اوبولدی ذوق
عشق بی شرح وبی بیان اولمش — واصف عشق بی لسان اولمش — عشق باقیٔ لایزال اولمش
جمله اوصافی برکمال اولمش — عشق وصف ودود ایچوندر — عدو حددن شئونی بیرندر
عشق ایچون صدهزارنام اولمش — جمله اشیاده خاص وعام اولمش — عشق هم اول اولدی هم آخر
جمله دن باطن اولدی هم ظاهر — عشقدر اصل وفرع بحود وجود — عشقدن ازلدی کل شئ موجود

عشقدرعشق جمله بالتحقیق — حقی حقدر بوسوزلرایت تصدیق

(نوع رابع وعشرون) عشق مولایه وصولان طریقنك اصولن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی یه کیدن یولارکرچه کثرتده مقدار عدد انفاس خلایقدراکن اهل محبته راه فنا وجذبه مناسب ولایقدرزیراکه طریق فنا بغایت قریب ورشید وواضح وفایقدر وبوطریق مختاری اهل عشقدن

شطاری جذبه ایله قطع ایتمك سریع وسابقدر وبوطریق فقر وفنا ایسه انجق موت ارادی اوزرینه مبنیدرکه اول اصول عشره یه منحصر ومطابقدر اما اصل اول توبه درکه اول حق تعالی یه ارادتله رجوع ایتمکدر نته کیم موت ارادتسز کتمکدرزیراکه حق تعالی بیورمشدرکه (ارجعی الی ربك راضیة مرضیه) چونکه توبه ذنوبك جمله سندن چقمقدر وذنب ایسه عبدی مولادن محجوب ایدن مراتب دوجهانه باقمقدر پس عاشقه لایق وسزا اولان ماسوای معشوقی نظردن برقمقدر بلکه انانیتن قوپوب واراغندن چقمقدرزیراکه وجود ذنب لایقاس به ذنب محققین عندنده امر محققدر واما اصل ثانی زهددرکه اول دنیانك زینت ولذتندن ومال وجاه وعزتندن آزلدن وچوغلدن خروج ایتمکدر نته کیم موت آنلردن کتمکدر وحقیقت زهد ایکی جهانی یله ترکدن ایتمکه یتمکدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وکلاهما حرامان علی اهل الله) واما اصل ثالث توکلدرکه اول حق تعالی یه اتکال واتکا ایله اسباب وتسببدن بالکلیه خروج ایتمکدر نته کیم موت اول حالته یتمکدر زیراکه حق تعالی بیورمشدرکه (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) واما اصل رابع قناعتدرکه اول شهوات نفسانیه دن ومتعات حیوانیه دن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول غایتله یتمکدر پس عاشقه لایقدرکه مأکل وملبس ومسکنده مقدار حاجت اوزرینه اقتصار ایلمسون اسراف ایتمسون نته کیم حق تعالی (ولاتسرفوا) بیورمشدر واما اصل خامس عزلتدرکه اول انقطاع وانزوا ایله مخالطه ناسدن خروج ایتمکدر نته کیم موت اهل عالمدن کسلوب ایراغه کتمکدر الاکه نفسنی تربیه ایدن مرشد کامللك خدمتن قیلمليدر ومیت غاسل الندهاولدیغی کبی اکا تسلیم اولمليدر تاکیم کندویی ماءولایتله جنابت اجنبیتندن غسل ایدوب لوث حدوثندن طهارت بولمليدر وعزلتك افضلی خلوتله حواسی محسوساتنه تصرفدن عزل ایتمکدرزیراکه هرآفت وفتنه وبلاکه روح آنکله مبتلا اولمشدر ونفسه قوت وبروب صفاتن تربیه قیلمشدر ونفسی آنکله روحه مستولی اولوب فرصت بولمشدر وانی اسفل سافلین بدنه چکوب تعلقات کائنات ایله مقید قیلمشدر جمله سی حواس خمسهٔ ظاهره پنجره لرندن درونه کلمشدر پس خلوتله حواس خمسه مسدود اولوب محسوساتندن معزول اولدقده اول شهوات وهوادن وشیطان ودنیادن نفسك مددی منقطع اولور وبواجتهاد وتحفظ دن تصکره مسهل ذکرالله ایله فضلات میل ونفرت وجهل وغفلت وجمله شهوت زائل اولوب کوکلی صحت وعافیت بولور واما اصل سادس ملازمت ذکرالله در واول ذکر ماسوادن نسیان ایله خروج ایتمکدر نته کیم موت اول نسیانه یتمکدرزیراکه حق تعالی (واذکر ربك اذا نسیت) بیورمشدر نسیان ماسوایی رمز ایله طیورمشدر وکلمهٔ طیبهٔ لااله الاالله برمجون معنوی بولنمشدرکه اول نفی واثبات ایله ترکیب اولنمشدر اما نفی لااله اول مواد فاسده زائل اولورکه قوای نفس وامراض قلب وقیود روح آنلردن متولد اولور واما اثبات الاالله ایله صحت قلب وسلامت مزاج اصلی حصوله کاور وتجلی صفات واسما ایله دل وجان متحلی ومتسلی اولور واما اصل سابع توجه تامدرکه اول ماسوایه دعوت ایدن هرداعیه دن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول حالته کتمکدر پس اول عاشقك مولاسندن غیری نه برمطلوبی قالورونه برمحبوبی اولور ونه اندن غیری برمقصد بولورونه اندن برلحظه غافل اولهبیلور زیراکه دینمشدرکه (لواقبل صدیق علی الله الف سنة ثم اعرض عنه لحظة لمافاته اکثر مما نالهٔ) واما اصل ثامن صبردرکه اول مجاهده ایله نفسی حظوظندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول مقامه یتمکدر پس اول عاشق نفسنی مألوفات ومحبوباتندن فطامه صبر ایله ثابت اولورتاکیم نفسی پالدوشهوانی خامد اولوب شریعت غرّاده استقامت بولور وقلبی صافی وروحی مجلی اولور نته کیم حق تعالی بیورمشدرکه (وجعلنا منهم ائمة یهدون بامرنا لما صبروا وکانوا بایاتنا یوقنون) واما اصل تاسع مراقبه درکه اول کندی حول وقوتندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول فنایه کتمکدر پس اول عاشق مولاسی مواهبنه مترقب اولوب نفحات الطافنه منتظر اولور وماسوادن اعراض ایدوب بحر هواسنده مستغرق اولورتاکیم مولاسی رحمتندن کندی نفسنه اویله برنور لامع ساطع وواقع اولورکه آنکله برلحظه ده ثقلین اعمالی ثمره سن بولورواوتوزسنه ریاضتله زائل اولمیان ظلمت نفس امارهٔ زائل اولوروآنك سیئاتی حسناته متبدل اولور بلکه حسنات ابرار اکا سیئات امثالی کاورتکیم حق تعالی بومقامه اشارت بیورمشدرکه (ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذوالفضل العظیم) واما اصل عاشر رضادرکه اول عبدلك مولاسی رضاسنه دخوللهٔ نفسی

رضا سندن خروج ایتمکدر نته کیم موت اول مقامه یتمکدر پس اول عاشق مولاسنك احکام ازلیه سنه تسلیم
اولوب تدبیر ابدیه سنه امورن تفویض ایدر وقضا سندن اعراض ایله قدر نته اعتراض ایتیوب رضا سی بولنه
کیدر نته کیم دینلمشدر (بیت) فوضت الی المحبوب امری کله * فان شاء احیانی وان شاء اتلفا) کیمکه بو اوصاف
ظلمانیه سندن کندی اراده سیله میت اولور کیدر تحقیقا مولاسی انی نور عنایتیله یکیدن احیا ایدر نته کیم
حق تعالی بیور مشدر که (اومن کان میتا فاحییناه وجعلنا له نورا یمشی به فی الناس کمن مثله فی الظلمات لیس
بخارج منها) یعنی شجرهٔ انسانیه سنده اوصاف ظلمانیه سندن میت اولان کسه یی حق تعالی اوصاف ربانیه سیله
احیا ایدوب انوار جمالندن اکابر نور احسان ایدر که اول نور ایله احوال خلقی کوروب فراستیله اسرار ناسه مطلع
اولور نته کیم (اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله) حدیثی بو معنایه کاور اما اوصاف نفسانیه سیله زنده
اولان کسه شجرهٔ انسانیه سی ظلمتنده قالور نه زهرهٔ معرفتله نور حضوره کاور ونه ثمرهٔ محبتله واصل محبوب اوله
بیلور پس بشریت اوصافندن میت اولان عاشق البته اوصاف معشوق ایله حیات ابدیه بولور وانکله قالور مستزاد

ای مالك ملك دوجهان واحد قهار — یوقدرسکا ثانی
سن دائم وباقیسن ویوق دارده دیار — اشیا همه فانی
موجود حقیقی سن ومعدوم مدراشیا — چون سایه ورؤیا
سن سن هپ ایدوب ایلین ای فاعل مختار — احوال جهانی
صنعکله وارایتدك نیچه بیك انفس وارواح — اشکالله اشباح
نورکاه سموات وزمین ایلدك اظهار — هپ کون ومکانی
ای اول وهم آخر وهم باطن وظاهر — سندن بو مظاهر
هپ حول دخی قوت آنورا ندك وبسیار — هم نام ایله شانی
عشقکله دونوب روز ایله شب رقص ایدر افلاك — حیرتده قالور خالك
شوقکله یانار شمس وقمر ثابت وسیار — ایلرد ورانی *
افلاك وعناصر له موالیده چوهمراه — نورکدر ای الله
ذراتی هو ایلدی سرکشته چو پرکار — عشقك خفقانی
عشقکله هوا جوش ایدوب امواج اولور ابحر — شوقکله قوپر
عشقك دوشر شوقله وادیلره ناچار — هراب روانی *
عشقکله معمای جهان حل اولور انجق — ای واحد مطلق
پرشعله ایمش عالم ایدرمش انی تکرار — عشقك جولانی
هرجان وکوکل طبع ایله درنورکه مائل — نورآنله شامل *
ذرات جهان وحدتکی ایلمش اقرار — بی نطق لسانی
نورکاه دل ودیده مزه کوستر الهی — اشیایی کاهی
تاسیر ایده لم شانلرك ای قلزم زخار — هرآن وزمانی *
نورکاه ظهور ایتدی چو ارواح ایله اسما — عشق اولدی مسما
کوستر یزه هر مرتبه ده سائر اطوار — برعین عیانی *
کرعشق جهانکیر یکه میل ایلسه زاهد — اولوردی مشاهد
هم کعبه مثالی سوب ایتزدی اول انکار — هرسنك نشانی
حقا که اولان عشق صفا بخشکه واقف — ارلمشدر او عارف
خوش جانی کبی شفقت ایدر جمله یه هر بار — انجتمز او جانی *
آدمده قودلك سر یکه مخزن دل اکاه — اولمش او نظر کاه
چون آینه در لطفکه دل ای شه جبار — کسر ایله آنی *
صاف ایله بودل آینه سن تاطوره کامل — اول حسنه مقابل

باقدقچه اکاسن سنی بول کیم طوله انوار — هم راز نهانی
هرحمد وثنا مدح ودعادر سکا راجع — سن جمله یی جامع
هپ سندن اولور لردون وکون عاشق ودلدار — هم عشق وهم انی
مهرکاه پرایتدك برآوج خاکی درخشان — اسمن دیدك انسان
نورکاه هم ایتدك یوزنی مظهر دیدار — بو لمش لمعانی
یولکده چوترك ایلمشم جمله یی مولی — بیلدم سنی اولی
دل کرچه سنکچون سوراول جمله یی یکبار — اولمز نکرانی
عشقکاله رفیق ایله بنی اولسون انیسم — هم دلده جلیسم
شیرین دهنی جانه دکر ایلیه کفتار — اسرار بیانی
بی عشق تنم بارکراندر بکا ای دوست — کرمغزوا کر پوست
عشقکله تحمل قلنور یوکاه نه کیم وار — هر بارکرانی
بی عشق بلادرکه نه واردوات ونعمت — عشقکله سعادت
عشقکاله بلابال اولور آتش کل وکلزار — اولدرز رکانی
عشقك الم ودردی ویرر کوکاله لذت — اولدر بکا عزت
کیم غمله یانوب جسم اوله کل جان اوله چون نار — عطر اوله دخانی
عشقکله طولان بولدی عیان دوات واقبال — هم عزت واجلال
بلکدن ایراغ ایت بنی قیل عشقکله واصل — چکمش اوزیانی
برکره ایچن عشقك الندن محو صفی — اواش اکا کافی
جسمی اویوشوب قابی اولور خانهٔ خمار — قوراب ایله نانی
عشقك چون اولور عاشقه دریالری ساقی — حی اولور او باقی
شوقك بتورر کاشن جانده چوق ازهار — اثمار جنانی
بلکدن ایراغ ایت بنی قیل عشقکله واصل — اولسون بکا حاصل
آنکله نه کیم کورسه کوکل ایلیه تذکار — اول روح روانی
اوهام خیالله ایشم خوف وخطر در — اودن بو بتردر
حزنکله پرایت کوکلمی تاقالمسون افکار — ویرامن وامانی
قهرکاه اولان منقبض ایلرسه توکل — هم صبر وتحمل
مهرکاه طولار قابی کیدر ظلمت اغیار — قورتیر وکمانی
حکمتله نظر ایدنه درهیئت عالم — چوق آیت محکم
اشیاده عیان نور یقین بولمش اوهشیار — قور غیری کمانی
شوقکاله فغان ایدن اولور عشقکه محرم — ذوق ایلراوهردم
فریاد ایله چون بحره ایرر بحر اولور انهار — قالمز اوفغانی
چون نور حبیبکاه که اولدریم عرفان — قیلدك بزی شادان
اول بحر حقیقتدن اولور هردله فوّار — عشقك غلیانی
هردله سکا حمد وثنا ایلدی حقی — یوق اکدی خلقی
عشقکاله ایدر نظام خوش افکار ایله اشعار — ابکار معانی

فصل ثالث) حکمت اولیا علم صدور اولدیغن واندن کوکل ذوق وهدایت بولدیغن وعلم احکامدن اخص وانفع
اولدیغن وکتاب وسنته مطابق کلوب اهلی نطقندن تأثیری بلیغ اولدیغن درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع
اول) حکمت اولیانك فضائل وفوائدن ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
حق تعالی عباد ینه عنایتیله کندی حکمتن تبشیر وترغیب ایدوب تحصیلی طریقن طیور مشدر نته کیم کلام

قدیمنده لطفیله بیورمشدر (وعلم آدم الاسماء کلها) یؤتی الحکمة من یشاء ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا وما یذکر الا اولوا الالباب (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب (رب قد آتیتنی من الملك وعلمتنی من تأویل الاحادیث فاطر السموات والارض انت ولی فی الدنیا والاخرة توفنی مسلما والحقنی بالصالحین (فوجدا عبدا من عبادنا آتیناه رحمة من عندنا وعلمناه من لدنا علما) ولقد آتینا ابراهیم رشده من قبل وکنا به عالمین یهدی الله لنوره من یشاء (ادع الی سبیل ربك بالحکمة والموعظة الحسنة (ذلك مما اوحی الیك ربك من الحکمة (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون انما یتذکر اولوا الالباب (ففهمناها سلیمان وکلا آتینا حکما وعلما افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه (الرحمن علم القرأن خلق الانسان علمه البیان) علم الانسان ما لم یعلم) ونفس وما سویها فالهمها فجورها وتقویها (الم نشرح لك صدرك) انا اعطیناك الکوثر) وحق تعالی حدیث قدسیده لطفیله بیورمشدرکه یا ابن آدم العلم الباطن هو سر اخفیته عن خلقی واودعته عند خاصة عبادی وهو نتیجة معرفتی یا ابن آدم تخلق باخلاقی اظهر العلم من قلبك حتی یعظك ویعمرك یا ابن آدم کیف تطمع فی العلم مع الشبع وکیف تطمع فی الحکمة مع کثرة الکلام فاطلب العلم فی الجوع والحکمة فی الصمت یا ابن آدم انی اهب الهیبة فی قیام الاسحار وانتم نائمون واضع الحکمة فی البطون الخالیة وانتم تشبعون فکیف تجدون وحضرت حبیب اکرم صلی الله علیه وسلم امتنه شفقتیله تعلیم علم دین ایله تفهیم علم لدنی قیلوب طریقتن کوستروب حقیقتن طیورمشدر نته کیم بعض احادیث شریفه سنده بیورمشدر حضرت خضر ایله حضرت موسی علیهما السلام برسفینه ده ایکن برطیرانك کنارنه قونوب دریادن صو ایچمشدر پس انی کوردکده خضر علیه السلام حضرت موسی علیه السلامه خطاب ایتمشدرکه یا موسی تحقیقا حق تعالی بکا برعلم اوکرتمشدرکه انی سن بیلمزسن وسکا برعلم اوکرتمشدرکه انی بن بیلمم بنم علمم وسنك علمك علم الله عندنده دکلدر الاکه بوطیرك دریادن الدیغی ایکی قطره صوکبیدر وبیورمشدرکه کیمکه قرق کون حق تعالی یه خلوص ایله عبادت ایلرسه انك ینابیع حکمت لساننه جریان ایلر یعنی هرنه سویلرسه کتاب وسنته موافق حکمت سویلر وبیورمشدرکه کیمکه علمیله عامل اولور حق تعالی اکا بیلمدیکی علمی الهام ایدر اول بیلور وبیورمشدرکه قلب مؤمن ینبوع حکمتدر وبیورمشدرکه حکمت کوکلده بر نوردر وبیورمشدرکه حکمتك ثمره سی فوز وفلاحدر وبیورمشدرکه مؤمنك مطلوبی حکمتدر ومنافقك مطلوبی شهوتدر وبیورمشدرکه حکمت مؤمنك یتیکیدر انی قنده بولورسه الور وبیورمشدرکه حکیمك سرمایه سی حکمتدر وبیورمشدرکه علم ایکیدر بری علم ظاهر قرأندرکه حق تعالینك مخلوقاتی اوزرینه حجت وبرهانیدر وبری علم باطن قرأندرکه اول علم نافع ربانیدر (نظم)

علم قلوب اولدی چونکه علم تصوف ‖ قلبکی صاف ایله چکمه بار تکلف
هرنه کیم معدوم اولورسه ایتمه تمنی ‖ هرنه که موجود اولورسه ایتمه تصرف
کیم بری ایکی کورر بو جلوه کاه ایچره ‖ یاقسه کرك اخرانی داغ تأسف
دیده ودیداری فی الحقیقه براکله ‖ چشم زلیخاده ایدی طلعت یوسف
نور محقق جهانی ایلدی روشن ‖ شمع مقلد سونر کوررسه اوبر پف
عارف نفس اولدی برنفسده محقق ‖ چون دله دلبردن ایردی جذب تلطف
مهبط عرفان دکلسه خاطر حقی ‖ درس عوارف نه سود وبحث تعرف

(نوع ثانی) حکمت اولیانك حد وعلامتن وقدر وقیمتن وحفظ وحراستن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حکمت اول عقل معادك کلامیدرکه اکر تصویر اولنسه آنکله شمس مظلم اولور حکمت علم لدنیدرکه الهام ربانیدر حکمت قلب عارفده برنقطه در وعلم اول برنقطه درکه اهل جهل آنی چوغالدوب فنون ایتمشدر حکمت عارفك قلبنده مثلا برمناره باشنده برطیر اغزنده برقیل کبیدر حکمت کمال فهم وفراستدر حکمت مکاشفهٔ یقیندر حکمت معاینه غیبدر حکمت برنوردرکه روح اضافیدن قلب عارفده ظهور ایدر آنك حظی اوفر اولان عارفك حکمتی اتم واکثردر حکمت تکلمده اصابت قیلمقدرکه حق ایله ناطق

وحق

وحق ایله ساکت اولمقدر برحکیم الهی دیمشدرکه نور حکمت قلبمه نزول ایده لی اوتوز یلدرکه لسانمدن ندامت اولنه جق برکلام صادر اولممشدر حکمت اقوال وافعال وارادتده اصابتدر زیراکه حکیم اولان نطق ایتمز الاکه حق ایله ایدر وعمل ایتمز الاکه حق ایچون ایدر ومراد ایتمز الاکه مراد حقی مراد ایدر کسب حکمت اجمال نطق واستعمال رفقدر حکمت خزائن غیب الهیدر ظهور ایدوب قلوب اولیایی پرنور ایدر اولیای کرام ینابیع حکمتدر ومواطن رحمتدر کوکلده شهوت حجاب حکمتدر قلبك ظلمتی شهوتدر ونور وحضوری حکمتدر نته کیم جهانده برمکانده نور ایله ظلمت جمع اولمز کذلك حکمتله شهوت برکوکلده جمع اولمز پس شهوتلری تارك اولان حکمتلره مالك اولور رأس حکمت حقه ملازمتدر ترك شهوت زینت حکمتدر کوکلده حکمت قوت بولدقجه آنده شهوت ضعیف اوله رق محو اولور کوکل هرشهوتدن وحب ریاستدن فارغ اولدقده آنده نور حکمت ظهور ایدر اما علامت حکمت ترك حب شهوات دنیادر وطلب انس وحضور مولادر علامت حکمت قلت اکل وشرب ومنامدر وصمت مدام وحاجت مقداری کلامدر وکوکلدن مولایه توجه تامدر علامت حکمت حقه توکل وتفویض وتسلیم ورضادر وخلقه حسن خلق ایله تواضع ورفق ومدارادر حکمت کندیدن اکبره تسلیم اولمقدر واصغره تعظیم وشفقت قیلمقدر بو اوصاف ایله متصف اولان عارف حکیم الهیدر انك اقوال وافعالنك فوائد حکمتلری غیر متناهیدر (نظم) الهی اویله مشرب ویرکه اویسون اکا مشربلر * دل اولسون عشقکه ذاهب که آندندر بو مذهبلر) دیلردم بی مراد اولمق چون اول هم برمراد اولدی) او مطلبدن دخی کیچدم بولندی جمله مطلبلر) چو تدبیر خرددن بتمدی ایش درد عشق الدم) که داغ دل کبی برشب چراغی بولمدی شبلر) چو نور عشق نور جانه اول هم جسمه راکبدر * اوراکبدن خبیر اولسه بولور عزت بو مرکبلر * همان ناسفته یکدر بحر حکمت دری ای حقی) قو وهم وفهم وعقل وفکری کسر اولسون بو مثقبلر) حکمت قلوب میته یی احیا ایدر وصدور ضیقه یی فضا ایدر حکمت رأس مال حکیمدر آنی نطق ایله افنا ایدن کمدر لذت حکمتك کوکلدن کتمسی حکیم آنی قبل السؤال نطق ایتمسیدر حکمتی اهلندن منع ایتمك اهلنه ظلمدر وحکمتی نااهلنه سویلمك حکمته ظلمدر حکمته ظلم ایتمك بیوك خطادر زیراکه او ظالمك خصمی خدادر برحکیم الهی دیمشدرکه بدایت امرمده غلیان حکمتی صدرمده مشاهده ایلردم وانی اهلندن ونااهلندن دریغ ایتمیوب سویلردم پس بکا عتاب اولندیکه بو مخصوص خواص اولان حکمتی عوام ناسه نیچون سویلرسن وبو عظیم القدر اولان دولتی نیچه برتخفیف ایلرسن تحقیقا تخفیف حکمت تخفیف حقدر تعظیم ایله تخفیفی نیلرسن حکمتك قدر وقیمتن بیلمینلره حکمت سویلمه خنازیر اوکنده نثار لؤلؤ ایلمه زیراکه حکمت اولیا لؤلؤ تردن اعلادر وآنی انکار ایدنلر بهایمدن ادنادر پس حکیم الهینك شاننه لایق اولان بودرکه حکمتی انجق اهلنه سویلیه ونااهلندن حفظ ایلیه تاکیم حکمتك نور وسروری انك درونده منطمس اولمیه ولذت وحلاوتندن بی بهره قالمیه (نظم)

صفیر مرغ جان اسرار سویلر ‖ ولی اکاهه اول هر بار سویلر ‖ نیچون حکمت کلامن دیرا کاکیم
اشیدنجه انی زنهار سویلر ‖ پشیماندر او عارف اول آخر ‖ که ماره سر کنج یار سویلر
چو عاشق مست ایکن بازاره وارسه ‖ حدیث خانهٔ ناچار سویلر ‖ عجب حالت بوکیم برقطره یمدن
حدیث قلزم زخار سویلر ‖ همان بربحردندر بونجه انجو ‖ اکر ملا اکر عطار سویلر

خموش اول کرفنا بولدکسه حقی ‖ که دلدن عشق خوش کفتار سویلر (نوع ثالث)

حکمت اولیا علوم نافعه دن الذ وانفع اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حکمت اولیا علم بالله در نته کیم حق تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله) بیورمشدر وحکیم سینایی اوچ بیت ایله بو معنایی طیورمشدر (نظم) علم سوی دراله برد (نه سوی نفس ومال وجاه برد علمها جمله زیر این کلمه است (هست صورت یکی ولیك همه است علم هر دو جهان جز این مشناس می شنو فرق فربهی زاماس پس علم بالله درکه علم حقیقتدر وعلم حالدر وعلم عرفاندر وعلم عشقدر وعلم باطندر وعلم لدنیدر وعلم صدوردر وعلم قلوبدر علم بالله کشف کروبدر وستر عیوبدر وکفارت ذنوبدر علم بالله حکمت نامیله معروفدر وقرأنده خیر کثیر ایله موصوفدر وبونك طالبی جوع وظمأ برله مألوفدر علم ایله حکمت بری برندن جسم ایله جان کبی منفك اولمزلر نته کیم دینلمشدر (بیت) علم

باطن همچو مسکه علم ظاهر همچو شیرکی بودبی پیر بیر (علم تعلمله اولور وحکمت تجوعله اولور
پس علم اساندن لسانه کاور وحکمت غیبدن قلبه کاور علم ظاهر اساندن خروج ایدر انجق صماخ اذنه کیدر علم
باطن درون دلدن چقار نفسه تأثیر ایدوب داخل قلبه اقار علم ظاهر لسان اعمالندندر لسان ایسه عالم ملکك
خزانه سیدر علم باطن کوکل احوالندندر کوکل ایسه عالم ملکوتك خزانه سیدر علم ظاهر خلق ایچنده مشهور در
وکتبده مسطور ومنشور در علم باطن حق ایچون صدور ایچنده مستور در وخلقه اظهاری ممنوع ومحظور در علم
باطن وارد رکه انکار اولنمز واظهاریه هرگز مجال بولنمز حکمت اولیایی انکار ایدن ابله ونادان درلك اهون عقوباتی
ذوق حکمتدن حرماندر علم تعلمله اولدیغندن حد وغایتی اولور معرفت حقدندر که نه حدی اولور ونه ده نهایت
بولور علم تفکرله بیلنور وحکمت تذکرله بولنور علم بالله اقرب طرق الله درنظم (اگر علم عشقه کوکل اولسه قابل
یازارسن اوبرنقطه دن بیك رسائل * انك حفظ وتکراری حیرتله درکیم * تذکرله در علم عشق اولمه غافل *
تفکرله درچونکه عقلك علومی * کرکدر اکا درس وفهم مسائل * اصول وفروع ایچره اولدلك مسلم * ولی
اولمدلك فرعدن اصله واصل * چوعقل اولدی ظاهر بوعشق اولدی باطن * قوخارجده عقلی سن اول عشقه
داخل) علوم عقلیه ده مؤمن له کافر مشترکدر نور معرفتی بولمغه مؤمن کرکدر پس علم معرفتدن اعمدر ومعرفت
علمدن اخص واهم در نور علم انجق کائناته متصلدر ونور معرفت اول حضرته واصلدر آنکچون من علم نفسه
دینلیوب (من عرف نفسه فقد عرف ربه) دینلمشدر علمدن معرفت زیاده مرغوب در زیرا که علم اسما وصفاته
ومعرفت عین ذاته منسوب در حق تعالی عباد ندن ایکی نسنه مراد ایتمشدر بری علمدرکه علم عبودیتدر وبری
معرفتدرکه معرفت ربوبیتدر بوایکیسندك ماعداسی اولان علوم عقلیه بالجمله حظوظ نفس وفنون غفلتدر
(نظم) حساب وهندسه علم اولمش بیل عین نادانی (هدایه اوقودلك لکن هدایت صانمه سن انی) هدایت عشقی
بولمقدر دمندن نفسی بیلمکدر * که اول بحر نفسدندر بونفخ روح انسانی * اوبحرلك زورقیدر چون بوشکل
وهیئت عالم * انك شوقیله ایلرنه فلك بورقص ودورانی * اوبحر امواجیدر افلاك وارکان وموالیدی * اودر
ماهیت اشیا اودر حکمت انی طانی * بولورسك تترحمه خوف ایتمه یقیندر دوست ایراق کتمه * درونك سیر قیل
خوش بول کوکل تخته ده سلطانی * بولورسك دلده جانانی اکا بخش ایله بوجانی * کورورسك عالمه طولمش همیشه
عون ربانی * سکندر عشق وهم عرفان سکندر حسن وهم احسان * هدایت بولدلك ای حقی بودر عارفلرك
شانی * مؤمن حکمت استر ومنافق شهوت استر پس مغلوب شهوت اولان محروم حکمتدر حکمت انشراح
قلوب وطهارت نفوس در وحلاوت ارواح ولذت اسرار در نقل اولنمشدرکه ذوالنون مصری رحمة الله تعالی
علیه حضرتلرینك اصحابندن بریسی اکا سؤال ایتمشدرکه حکمتده اولان حلاوت ندندرکه افواه اولیادن
صادر اولدقده آنی استماع ایدنلر آندن متلذذ اولورلر جواب ایتمشدرکه حکمت الهام علمیدرکه قلب حکیمه القا
اولنور حق طرفندن قلبه نزولی قریب العهد اولدیغندندرکه آنده بونجه حلاوت بولنور زیراکه اول حکیم
الهی حدثنی فلان عن فلان دیمیوب حدثنی قلبی عن ربی بیورر واول حکمتك اصول دینیه دن وامور
یقینیه دن بولنمسی الهام ربانی اولدیغن طیورر (نظم) قلب عارفده همان حکمت مولی اولدی * جانی خوش
مظهر انوار تجلی اولدی * کیمکه غرق یم عشق اولمش اووحدت بولمش * لاجرم کوکلی اوی مسجد اقصی اولدی
سویله هرکسه حکمت سوزلری هب رمز ومعما اولدی * نته کیم ابوطالب مکی
رحمة الله علیه دیمشدرکه عالم بالله اولان کاملك اوچ علمی واردر بری علم ظاهردرکه اهل ظاهره بذل اولنور
وبری علم باطندرکه انجق اهلنه دینلور اما اوچنجی علمی نه ظاهردرونه باطندر اول برسر خفیدرکه بینه وبین الله
مستور ومخفیدر آنك مغز معرفتی وذوق محبتی ولب حکمتی وعلم حقیقتی اودر وانك سرمایهٔ دولتی ومایهٔ
سعادتی وغایت قربتی ونهایت عزت ولذتی اودر واول علمی نه اهل ظاهره اظهار ایده بیلور ونه اهل باطنه افشا
ایتمك اولور اول علم انجق مولا ایله اول عبدارہ سنده قالور نته کیم (صدور الاحرار قبور الاسرار) بومعنایه کاور
(رباعی) علمی که حقیقتست درسینه بود * درسینه بود هرانچه دوسی نبود * صدخانه پراز کتاب سودی نکند *
کرسینه کتاب گشت ترسی نبود * نته کیم صواچغاره مایلدر کذلك حکمت متواضع کوکلره نازلدر
(اللهم یسر لنا (نظم)

نقشبندجانه جانلر جانه هم مایلدر اول | عاقلك میلی لساندن عاشقه حاصلدر اول
دلده حکمت چون سمادر بویدندر چون زمین | بوزمیندن تاسمایه فرق چوق منزلدر اول
دل سحاب اسماندر سینه لر طام اوستیدر | نطق باراندر لسان میزابنه نازلدر اول
نطق دلدن طیب وطاهر اینر هر سینه یه | سینه کر آلوده ایسه آنده هم باطلدر اول
حکمت اول سطحك اولور کیم ابری باران یاغدیرر | ابردن باران الان سطح اول سوزی قائلدر اول
ناردان غیریدن کیم اب آلور سارقدر اول | حکمت الان خلقدن قائل دکل ناقلدر اول
کندی نفسن بلمین جاهلدر اول عارف دکل | هرجوابی کیم اوسویلر معتمده سائلدر اول
کیمکه بیلمش نفسن اولمش ماسوادن روحی پاك | نطق پاکندن صفا بول حکمته نائلدر اول
چون ایق طانور قابك ظلمتده ای حقی دخی | هرکوکل دوستك طانور ذوقیله خوش قابلدر اول

(نوع رابع) حکمت اولیا آنلرك نطق پاکندن الذ واحلا اولدیغن وقلوبه زیاده تأثیر قیلدیغن وحکیم الهی
علمادن اعرف واشرف اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه برقلب حکیم بیلك
قلب علیمدن زیاده حلیم وسلیم درکلام عالم مرضیه شفا ویرر کلام حکیم موتایه حیات ویرر علم حکمت سهم
قدسیدر ونطق حکیم انك قوسیدر وقلب طالب انك هدفیدر ورامی حق قیومدر آنکچون خطا معدومدر عالمك
تجارتنه رأس مال غیر وسیله درحکیمك تجارتی کندی سرمایه سیله در علم فضه در ومعرفت ذهبدر وحکمت
جوهردر عالم سؤال اولندقده جواب اظهار ایدر حکیم ایسه ترلك جواب ایچون اعتذار ایدر عالم خلقه
دیدیکندن ادنادر حکیم ایسه خلقه دیدیکندن اعلادر خلقه هرمشتهانرنده فتوی ویرن مجنون وساهیدر
اون مسئله نك طقوزندن سکوت ایدوب برندن جواب ایدن حکیم الهی درحکیمك دل وجانی ماسوادن فارغ
وعاریدر آنکچون انك قلبندن حکمت اسانته جاریدر نته کیم امام احمد بن حنبل محمد شافعی ایله بربرده قضای
صلوة اجتهادنده تکلم ایدرکن آنلرك یانته اولیاء کرامدن برچوبان کتمشدر وامام احمد امام شافعی دن اول
چوبانی امتحان ایچون استیذان ایتمشدر امام شافعی رحمة الله علیه اکا دستور ویرمش ایکن واول چوبانك
قلبنه طوقنمنی اکا لایق کورمش ایکن ارل امام اول چوباندن سؤال ایتمشدرکه نه درسن برمؤمن حقنده که
بروقت نمازن فوت ایتمش اولسه واوقات خمسه نك قنقیسی فوت اولدیغی خاطرندن کتمش اولسه اول کسه
قنغی وقتی قضا ایلسون همان اول چوبان اکا دقتله برنظر ایدوب اول کسه غفلتده قالمشدر اکا بش وقتی بیله
قضا ایتمك لازم اولمشدر دیدکده امام همام انك مهابتندن بیهوش اولوب یاتمشدر واول چوبان قالقوب یولنه
کتمشدر وامام احمد رحمة الله تعالی علیه اغماسندن افاقت بولدقده چوبانك اول جوابن تحسین ایدوب هیبتندن
تعجب قیلمشدر واولیاء کرامك چوبانی بویله ایکن عالملری نه مرتبه اکاه اولور دیوب عبرت المشدر بعده طریق
محبته سلوك ایدوب امام ایکن خواص اولیادن اولمشدر عالم علیله نفسنی ملاحظه ایدر حکیم ایسه ترلك نفس
ونفی وجودایله بریسنی ملاحظه ایدرنته کیم امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله تعالی علیه خواص اولیادن ایکن
ابن ادهم حضرتلرینه سیدنا ابراهیم دیرایمش اصحابی اکا تعظیمندن سؤال ایلدکده جواب ایتمشدرکه بزعلمزایله
نفسمزی ملاحظه ایده رزواولیا کندیلرن اونودوب حکمتله مولالرن ملاحظه ایدرلر عالمك حکیمه احتیاجی
چوقدر حکیمك عالمه احتیاجی یوقدر نته کیم حضرت موسی علیه السلام خضر علیه السلامه محتاج اولوب
صحبتنه کتمشدر وخضر علیه السلام اکا محتاج اولمیوب مفارقت ایتمشدر عوام ناس عالم ایله متأدب اولور وعالم
حکیم ایله متأدب اولور وحکیم انجق ربیسیله متأدبدرکه (ادبنی ربی فاحسن تأدیبی) دینلمشدر نته کیم جاهل
وناقص اولان عام کالانعام ابتدا اوروب برعالمدن علم اوکرنوب اصول وفروعی تحصیل ایدر بلکه علوم ادبیهٔ
عربیه یی تکمیل ایدوب عقلی علم ایله عالم وعامل اولور لکن نفسی حالی اوزره جاهل وناقص قالور بعده اول عالم
کیدوب برمرشد کامله مدن حلم اوکرنوب تهذیب اخلاق ایدر بلکه سلوك ایله مقام سابعه کیدوب نفسی دخی
عبودیته عارف وکامل اولور پس اول کامل کندی قلبنه واروب ربیسیله حاضر اولوب حکمتنه ناظر اولوب وانك
شریعتیله حبیبی ایرنجه کیدوب ربوبیتنه خشوع وخضوع ایدوب کمال عبودیته واصل اولور وجمیع اداب

وارکان وعلوم وعرفان آنده حاصل اولور زیرا که انسان کامل رضای مولایی کندی کوکلنك انبساط وانسنده بولور وسخط مولایی قلبنك انقباض وهیبتیله بیلور پس اول بشارت اشارت ایله حکیمانه یورر (قطعه) لطف وقهرك اثری دلده سرور وغمدر * امر ونهی اول فرح وغمده عیان ظاهردر * کلسه غم بلکه کاه ایشلدلك استغفارایت * کیم کوکل خوشلغی هرخیره نشان ظاهردر * اولیادن برحکیم برحکیمه کیدوب حضورنده قعود ایدوب دیمشدرکه سندن برمسئله سؤال ایتسم کرکدر اول جواب ایتمشدرکه سن عمایی قویوب بکا کاوب مسئله سؤال ایتمك مثلا برسلطان بولندن شاشوب برصحرایه دوشدکده آنده اولان چوپانلری قویوب اول یولی کندی ماندی برسلطاندن سؤال ایتمك کیدر حکیم الهینك عادت قدیمه سی بودرکه ناس ایله بولندقده سکوت ایدر وقلبیله حضورانسه کیدر پس آندن هرنه کیم سؤال اولنورسه کوکلدن اکا فتح اولنان جوابی سویلر پس برحکیم الهی برکون برمجلسده غلبهٔ وجدندن لسان حکمتله شیرین تکلم ایدرایکن معنیٔ حقیقتده غایتده تدقیق ایلمشدر وذوق ادراکیله سینه چالمایده جك نکته لرسویلمشدر بعده اکا دینلمشدرکه اول نکته لرلك بریني بزم ایچون بردخی تکرارایلسك خوش اولور اول حکیم آنلره دیمشدرکه اول حالت عشق اکربزم ایچون بردخی تجدد ایلرسه خوش اولور والاذوق ولذتدن سوزم بوش اولور (نظم) سنسن ای عشق که هرجانده سخن سویلرسن * لیلك عشاق دیلندن سوزی سن سویلرسن * دائما حضرت معشوق ازلدر یارلك * دمبدم انك ایچون حب وطن سویلرسن * حسن دلدارایله خوش ذوق وصفا بولدقچه * جانه جان بخش ایدوب آندن تنه تن سویلرسن * هرسوزلك مهر ومحبتده خطاسز سوزدر * سنکه اوصاف رخ ماه ختن سویلرسن * لشکر روح روان ایچره چومنصور اولدلك * اول سبیدن سخن دارورسن سویلرسن * مژدهٔ یوسفی یعقوب حزینه کتورب * هم حبیبه صفت ویس قرن سویلرسن * تابکی حقی یه دیرلرکه سوزافشا ایتمه * تنسون اول عاشق مجذوبکه سن سویلرسن * برحکیمه دینلمشدرکه جامعده جالس اولکه ناسه تفعلك اولسون اول جواب ایتمشدرکه جامعده جلوس ایتمزلاکه جامع ایدربن خوش جامع دکلم مجموعم حق تعالی قلب عارفده حکمت اشجارن غرس ایتمشدرکه آنلری انهارجوع ایله سقی ایدر حکیم الهینك قلبیله اولان حالی بوستانجینك بوستانیله اولان حالی مثالیدر زیرا که حکیمك حال وشانی بودرکه دائما کوکلی ریاضته دخول ایدوب هربرندن حقه لایق اولمیان اشیایی قلع وطرح ایدر ابتدا روضهٔ توحیده کیدر آنده شرك وشك بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ توکله کیدر آنده خوف وحذر بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ تفویضه کیدر آنده تدبیر واختیار بولدیسه انلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ صبره کیدر انده جزع وفزع بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ رضایه کیدر آنده سخط وغضب بولدیسه آنلری قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ معرفته کیدر آنده نفس وهوی وماسوی بولدیسه جمله سن قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ محبته کیدر آنده میل واعتبار اغیار وحلاوت حلق ودثار بولدیسه آنلری بالجمله قلع وطرح ایدر بعده روضهٔ حکمته کیدر آنده اولان اشجاری آب جوع ایله سقی ایدر تا کیم ازهار واثماری کمالیله بتروذوق ولذتدن جانه جان قاتار پس اول حکیم ایکی جهاندن قاچوب اول ریاضه جان اتار وبحر وحدته غرق اولوریاتروهر مراد ومقصودینه یترکیمکه عاقلدر اول حکمت اولیایه مائلدر وآنکله عاملدر کیمکه عارفدر اول بوحکمته واقفدر غنیمت ایکاس مدارسهٔ حکمتدر وحکمتله تلذذ نعمت وغنیمتدر حکمت اولیایی حفظ ایدن حقایقله منتفع اولور وآنکله ذوق ایدن قدر وقیمتیله عز ورفعت بولور وقلبندن ایچری کیدن عارف عقل کلدن درس حکمت آلور وعلم حکمتله طولوب بحر بی پایان اولور قالور (نظم)

معلم عشقدر کیم سکوت اولمش دبستانی	سبقدر بیلمك دلدر آنك طفل سبق خوانی
لسانی بی زبانلقدر بوفاضل کامل استادلك	ولی عالمدیوق انك لسانن اکلار اقرانی
کوکل چون بیلمك ذوقن بولور هردفترفکری	که یازمش کلك عقل آنی ایدر محواب نسیانی
طویل الذیل برطومار در بویلمك علمی	که عمر جاودان ایچره بولنمز حدوپایانی
شهود الحق فی القلب اولدی مضمونده بر نکته	سواد الوجه فی الدارین درممدوح عنوانی
تصور ایده جم برکمسه تصدیق ایده بوعلمی	معرف اولدیسه کشف وحیت ذوق وجدانی

علومك

علومك انفعی حکمتدرانی عشقدن اوکرن	رموزپیرعشق اکلمقدر عارفك شانی
الهی عزتك حق انیس ایت جانمه عشقی	که انك حکمتی ذوقیله کندمدن اولم فانی
فقیرالله‌ی حقیدن عیان سیرایلیان عارف	عیان اهلیدر اول نیلردلیل عقل وبرهانی

(فصل رابع) اولیای کرامك فضائل وبرکاتن ورسوم وعاداتن وحدوتعریفاتن ووجد وحالاتن واوصاف وعلاماتن وحرکات وسکناتن ومراتب وکراماتن وغایت مشاهداتن ونهایت مقاماتن طقوزنوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) اولیای کرامك فضائل وبرکاتن ایات قرآنیه واحادیث شریفه ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حق تعالی عباد ینه عنایتیله کندی اولیاسنی تعریف ایدوب آنلرك اولان محبتن طیورمشدر نته کیم کندی کلامنده یحبونهم (الله ولی الذین امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور) الاان اولیاء الله لاخوف علیهم ولاهم یحزنون) ان اولیاؤه الا المتقون) والله ولی المتقین (والله هو الولی) انت ولیی فی الدنیا والاخرة توفنی مسلما والحقنی بالصالحین) وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) والذین یبیتون لربهم سجدا وقیاما (رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع عن ذکر الله) وحق تعالی احادیث قدسیه ده بیورمشدرکه من کان لی ولیا کنت له مطیعا فلیثق به ولیحکم علی فوعزتی لوسئلنی زوال الدنیا لازالتها له ومن اکرم ولیالی وجبت کرامته علی) اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری وحضرت داود علیه السلامه وحی ایتمشدرکه یاداود بنم محبتمه میل ایدن اولیاقوللرمه خبر ویرکه چونکه آنلرله میانمزده اولان حجابلری بن اطفمله رفع ایدرمکه انلرنی بصیرتلریله کوره لراول حالده خلقدن محجوب اولسه لرآنلره هیچ وحشت کلمز وقطعا ضرر ویرمز وبنم جانبدن آنلره لطف وانبساط ایرشدیکی حالده خلقدن کلن حقد وغضب آنلره هرگز تأثیرایتمز واصلا کدر ویرمز یاداود اکرسن بنم محبتم دعواسن ایدرسك ابتدا دنیا محبتن قلبکدن اخراج ایتملیسن زیرا که تحقیقا بنم محبتمله دنیا محبتی برکوکده جمع اولمز یاداود ابتدا سن بنم محبتمی کندی قلبکده خالص ومحکم قیلدکسه وهرنسنه ده بنم قدرت وحکمتمی کورراولدکسه بعده دنیا ایله واهل دنیا ایله اختلاط ایلسکده محبتم نقصان بولمز وسکا برکدر کلمز یاداود اکرسن بکادوست اولورسك نفسکه عداوت ایدوب انی شهواتندن منع ایله تاکیم بن سکا محبتمله نظر ایدوب اره مزده اولان حجبی رفع ایلیم یاداود بنم عبادمدن بریوزنده نیچه اولیا قوللرم واردرکه آنلربنم دوستلرمدر بندخی انلره دوستم وانلربکا مشتاقدرلر بندخی آنلره مشتاقم آنلربنی ذکر ایدرلر بندخی آنلری ذکرایده رم غربا اوطانن آرزوایلدکلری کبی آنلرکیجه یی ارزوایدرلر وطیورا وکاریله مسرور اولدقلری کبی آنلرکیجه ایله مسرور اولورلر وقتا که لیل اولوب ظلمات کاسه وهردوست انجق کندی دوستیله تنها قالسه آنلربنم ایچون قیامده طوروب بوینلرن بوروب یوزلرن بسط ایدرلر وبکا تضرعله مناجات ایدوب انعام واحسانمه تملق ایدرلر آنلرکاهی قیام وکاهی قعود ایدوب کاهی رکوع وکاهی سجود ایدرلر ومحبتمدن غیری بندن هیچ برنسنه طلب ایتیوب رضا بولنده کیدرلر پس بندخی آنلره کمال محبتمدن اول حالتلرنده اوج عطیه احسان ایده رم اولکی عطیه برنوردرکه آنلرك قلبنه القا ایده رم اکرآنلردائما سویلسه لر آنکله بندن خبرویرلر وایکنجیسی بودرکه بن آنلره ذات وصفاتمله توجه ایده رم هیچ بیلورمیسنکه بن توجه ایلدیکم دوستمه نه لراحسان ایلرم واول نیچه دولتله نائل اولور واوچنجیسی برا کرامدرکه انی انجق بن بیلورم برده اول عبدم بیلورارض وسمادمده اولان اشیااول اکرامه نسبتله شیٔ قلیل اولور وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امتنه محبتیله امتنك اولیاسی علاماتن طیورمشدر نته کیم احادیث مشهوره سنده بیورمشدر امتمك اولیاسی رؤیت اولندقده حق تعالی ذکراولنور زیرا که دیدار اولیا ایله مشرف اولنك قلبنده فکرحق یولنور وبیورمشدرکه تحقیقا بنم امتمده اویله رجال اولورکه انلرناسدن منفرد اولورلر وناس آنلردن تعجبده قالورلر آنلرعندالناس مجانین عدا اولنورلر وناس آنلرك عندنده مجانین یولنورلر اکاه اولیکزکه تحقیقا انلرایدلردر وبیورمشدرکه حق تعالینك خلقندن اولیاسی اهل جوع وظمأ درکیمکه انلره اذیت ایلرسه حق تعالی آندن انلرلك انتقامن الورو بیورمشدرکه دنیا اهل اخرته حرامدر وآخرت اهل دنیایه حرامدر وایکیسی دخی اهل الله ایچون حرامدراهل الله اولیای کرامدر (نظم)

کل جان کوزن اج ای پسر	قیل اولیایه خوش نظر	جان مثلی هپ بی پاوسر	دل مثلی هپ زیر وزبر
بی کسب وکار اولمش تو	زردونزار اولمش تو	چون مست یار اولمش تو	انلره بردر خیر وشر
گلدن تو د لشادرلک	هسم سر ودن ازادرلک	اشتردن اول منقادرلک	آیینه دن در صافتر
ذرات وش طولمش هوا	شمس آنلره اولمش قبا	وارلقلری بو لمش فنا	خورشیده قارشی چون قر
خارایچره دیرلر کل کبی	حبس ایچره دیرلر مل کبی	اب وکل ایچره دل کبی	لیل ایچره درلر چون سحر
بو تنلری ار واحدر	اول جانلری اقداحدر	عشق آنلره خوش راهدر	کیم بیلمدیلر نفع وضر
حقی اکرجو یندهسن	دلدن اکا پیوندهسن	عشق اهلنه کو یندهسن	ویرغوث علویدن خبر

(نوع ثانی) اولیای کرامك رسوم وعاداتن وقلوب ایله سیاحاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه خلقك کیمی اهل دنیادر وکیمیسی اهل عقبادر وکیمیسی اهل معنادر پس اهل دنیایه عقبی حرامدرکه اکا نائل اولمزلر واهل عقبایه دنیا حرامدرکه اکا تنزل قیلمزلر واهل معنایه ایکیسی بیله حرامدرکه هیچ برینه میل والتفات ایده بیلمزلر اما اهل دنیانك جمله سی چونکه ظلمت طبیعتده قالمشدر وکدورات بشریت آنلره مستولی اولمشدر پس طلب عالم اعلادن آنلره یأس وفترت کلمشدر ومیل وارادتلری آنچق عالم ادنایه توجه قیلمشدر وعقل وهمتلری حظوظ دنیایه تشبثله قالمشدر حال بوکیم دنیا برجیفه درکه برمزبله یه اتلمشدر پس بوقومك املاری خایب وعملاری خاسر اولمشدر وبونلره ایکی عذاب الیمی چکمك رسم وعادتدر بر یسی بوحالده عذاب فرقتدر وبری مأاله عذاب حرقتدر (نظم) بوخا کدان تنده بوجان مستهان اولور * مصر درونه وارسه عزیز جهان اولور
بوخا کداندن ایتسه فرار اول اسیر خالك * بی جسم اوروح طائر عرش اشیان اولور * نفس وهوایه تابع اولان
قلب اولور جحیم * عشقك دمیله طولسه دل وجان جنان اولور * خوف وخطردن اولدی امین عبد عشق اولان
عاشق همیشه ساکن دارالامان اولور * فقر وفناده درایدی دوات وبقا) وارلقده دولت استینه چوق زیان اولور
* وارلق بلاسیدرچکمن دردوغم همان * عاشق یوق اولسه عشق ایله خوش کامران اولور * کرجسم اولورسه
پیروضعیف اولسون اول نه غم) حتی همیشه عشق ایله تازه جوان اولور) واما اهل عقبا عموما علوم درجاته مائل
اولوب ارزولری جنتده قالمشدر زیرا که حق تعالی عبادنی دنیادن جنتنه دعوت ایدوب انی دار کرامت
قیلمشدر پس بوقومك کوکلری عالی وشریف ایله مشغول اولوب اعلی واشرفدن محجوب اولمشدر وبونلر
اکرچه مأاله نیران حرقت عذابندن نجات بولمشدر لکن تحقیقا بوحالده جمله سی نیران فرقت عذابنده قالمشدر
حال بوکیم اهل محبته نیران فرقتدن حرقتدن اشد واصعب کلمشدر تته کیم (الانتظار اشد من النار) بومعناده
ضرب مثل اولمشدر (بیت) یاندلك یارنکی وعده یه سن انتظار ایله (نقد آل وصال یاری نه حاجت بوانتظار) وبونلرك
اکثری بشریت حسبیله انانیت ایدوب کبر وعجب وریاسمتنه کیدوب نفس لوامه سیله کشاکش بلاسنده
قالمشدر (نظم) اوجانکه دوست فراقیله بی نوادوشمش * اویار اغاروفادار دن جدادوشمش * بها وقیمتی چوق
جوهر ایکن اولدن * کاوب بواب وکاه شمدی بی بهادوشمش * مقرب در ودرکاه کبریا ایکن اول * بودام
کبروریاده قالوب کدادوشمش (بوچارمیخ طبیعتله باغلنوب محکم) بوشش جهتده اومحبوس وپرجفادوشمش
انی ازل بیلن ایمدی بوحالده بولسه نه دیر * وطندن ایری بوغر بتده حسرتادوشمش * خلاف جنسی غراب
ایله حبس اولن طوطی * مثال نفس بهمیله مبتلا دوشمش * اوشمس باطنی باطنده سیرایدن حقی * مثال
ذرهٔ سرکشته پرضیادوشمش * واما اهل معنی عالم طبیعت حبسندن چیقوب عالم بشریت آشیانتدن
اوچمشلردروانلرده کندی رسملرندن برنسنه قالمیوب اکوان وموجودانی المیوب کیچمشلردر وجمیع خلقی
غائب ایدوب حضور حقه کلمشلردرودارینی اهلنه ویروب صاحبن الوب اهل الله اولمشلردرانلر جنت وناری
اونودب انچق انکچون اکا عبادت قیلمشلردر زیرا که انکله دوجهانی جنت وآنسز دوزخ بولمشلردر پس انچق
انی استیوب هرنعمت آنی بیلمشلردروآنك معرفتی جامیله مست مدام اولمشلردروذلال محبتیله طولمشلردر
وابدا انکله قالمشلردرعوامه وعدا اولنان آنلره تجیل اولنمشدر غیریله غیب اولان آنلره بیلنمشدر بدنلری بریرده
ایکن کوکلری مغرب ومشرقه کیدوب عرش وکرسیده بولنمشدر هرچند اشباح ایله عروج ایتمزلرسه ارواح ایله

معراجه

معراجه کیدرلرا کرچه حق ابصارایله کورمز لرسه اسرارایله مشاهده ایدرلر آنلرعالمده هرکس ایله هرنه معامله
ایدرلرسه انچق رضای حق ایچون ایدرلر وکندیلره تابع وتسلیم اولان احبابی حضور حقه یدرلر پس طوبی
اکا کیم آنلره میل ومحبت ایتمشدر وسوزلریله ایزلرنجه کتمشدر وانلرك ارشادیله مولاسنه یتمشدر (نظم)

کوکل السه بویی آندن	اکاد وجهان کورنمز	یوزنی کوررسه جاندن	دخی جسم وجان کورنمز
دله ساقی اولسه جانان	دل اولورکل وکلستان	چون اولورریاض رحمان	اکا خاکدان کورنمز
اوکه ملك جسمی بیقمش	اوکاوی نفسی صیقمش	دخی عرش جانه چیقمش	اکا نردبان کورنمز
یم نطفه لك ابری جاندر	بواسان چوناوداندر	کوکل اهل بحریاندر	غم وناودان کورنمز
یوری سن بولوح دلدن	اوعلوم عشقی اوکرن	دله طواسه حکمت آندن	قلم ولسان کورنمز
فم آدمی کماندر	سوزی تیروش رواندر	اتان انی جان جاندر	عمل کمان کورنمز
کوزه در رضای حقی	بولن انی دلده حقی	بوجهانی قوربوخلقی	که بوجاودان کورنمز

(نوع ثالث) اولیای کرامك حد وتعریفاتن وجد وحالاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه ولی الله اودرکه افعالی موافقت اوزره اولور ولی الله اودرکه دنیادن بعید ومولایه قریب اولور ولی الله
اودرکه فارغ البال اولوب کایتله اکا اقبال ایدر ولی الله اودرکه قلبیله حقه متوجه اولور ولی الله اودرکه سر
وعلانیتی حق تعالی ایله اولور ولی الله اودرکه دوات دنیانك نه اقبالیله مسرور اولورونه ادباریله محزون اولور وآنك
عندنده سیم وزرخالص وحجردن احقردر ولی الله یر یوزنده بی کس در آنك انیسی ربسی بسدر ولی الله اودرکه
کندی نفسندن اختیاری اولمزوماسوای حق ایله قرار المزوکوکلندن خارجده برشغلی قالمزواولمکدن اجتناب
وحذر قیلمز (نظم) انك که درونده ذوق وطربی واردر * دل باینی بکلرسه آنك سببی واردر * دل باینی شب بکار
تا کیم کله دلداری * کادکده خضوع ایلر روحك ادبی واردر * عارفکه توشیدن کندی یوزنی کوردی * صاحب
نظر اولمشدر شیرین لقبی واردر * اول جانکه جدا اولمش جویان خدا اولمش * عشقینه فدا اولمش میل عجبی
واردر * هرکیمکه اوعاشقدر عشق ایچره اوصادقدر * جان ویرديکی ساعتده انك طربی واردر * کرپانی طاشه
دکسه دستینه کیرر کوهر * نه غم لبه کاسه جان کیم قندلبی واردر * ای حق سکوت ایله رمز یله سوزلنسویله
کیم جمع سبك روحك چوق بولهبی واردر * ولی الله اودرکه خلق ایله حلیم اولور وحق ایله ثابت ومقیم اولور
ولی الله اودرکه دریا کبی سخی وجبل کبی ثابت ویل کبی مطیع وایل کبی ستار وسما کبی عالی همتلی اولور
واسدن فرار ایدرکبی فتنه دن قاچوب سلامت بولورانبیای عظامه اظهار معجزات انکچون واجبدرکه خلق
آنلره تابع اولوب هدایت بولسونلر اولیای کرامه اخفای کرامات انکچون واجبدرکه خلق آنلره فتنه یه
دوشمسونلر وانلرخلقدن مستور وحق ایله مسرور اولوب حضور وانسیله قالسونلر ولی الله ابدا مستور الحال
اولوب جمیع کائنات انك ولایتیله ناطق اولور ولی الله یر یوزنده حق تعالینك ریحانیدرکه انی صدیقلر استشمام
ایدرلر آنك عطری انلرك قلوبنه وصول بولدقده مولایه مشتاق اولورلر اولیاء الله عرایس منزله سنده درلرکه کیم
عرایسی نامحرم کوره من کذلك عرایس الله انك عندنده جمال انسنده مختفی درلرکه آنلری کمسه کوره من
وصورتلرن کوررلرسه ده حقیقتلرینه هرکس ایره من (نظم) بوفلك جوفنده بزوافر مشعشع اخترز * نارز
اما جسم ایله مغمورهٔ خاکسترز * مثل شمس نیرزطبیعت ژنکنه غرق اولمشتر * طشره کلمك تن غلافندن
سراپا جوهرز * جلوه کاه ماورای چرخ درمیدانمز * بوجهان غیری جهاندر بزجهان دیکرز * جزرومدد در
بوکه کاهی بحر وکاهی قطره یز * بسط وقبض دلدر اول کیم که لهب که اخکرز * جوهر شرعزدرون
حقهٔ دیوزرهین * شبچراغ عقلزاندر بحرنفس بی فرز * کریدی بحراولسه طوفان چون صدف قعرنده یز *
نه فلك هم صوکسلسه بزچور وغن برسرز * حق بولمش کوکلز چون عشق خرندن صفا * حسن ایچون
ایینه یزمرآته وجه انورز * ولی الله اودرکه حق تعالینك کندویه متعلق اولان امورنده موافقتندن کندینك
حق تعالی یه موافقتن بیلور ولسانی دعایه منطلق اولمزالا که اجابت وقتنده اولور پس بویله آکاه اولن ولی الله
یر یوزنده شاهد حقدرکه عادل کواهدر قلوب مؤمنین غفلت وغموم ایله در وقلوبن اولیا حضور وسرور ایله در

وقلوب اعدا وحشت ونفور ایله در عقوبت مؤمنین ارتکاب منهیات ایله در وعقوبت اولیا اظهار خارق عادات ایله در اولیاء الله ایکی جهاندن برنسنه یه طالب اولمزلر وحضور حقدن برلحظه غفلت قیلمزلر وآنلره خدمت ایدنلر جام محبتلرندن محروم قالمزلر اولیای کرامك کوکلنه کیرنلر آنلره الحاق اولوب دنیا ومافیهایی برحبه یه المزلر (نظم) درون مطلب هر طالب اولدی مطلبمز * برون مشرب هر شارب اولدی مشربمز * سپهر کوکبمزدر بو چرخدن بیرون * کیم اولدی روح مجرد سپهر کوکبمز * هنوز بو روز وشب وکائنات یوق ایدکیم * اوروی روزمز اولمشدی زلفی هم شبمز * نه قیلسه حق بزه اول خوش کلور صفا بولورز * انکله چون خوش اولور هم لطیف مشربمز * جهان وجانی ویروب عشق پاکی هر کیم الور * عیان اولور اکا ربح وزیان ومکسبمز * بولوح دلده نقوش سوایی قویمه کیدر * صفای قلب ایله در کسب علم مکتبمز * تخلق ایلسن اخلاق حقله ای حقی * که دین ومذهب حقدر بو دین ومذهبمز * ولی الله احداث اولان قیز اوغلاندن فارغ وهاربدر اول آنجق جمال قدیمه طالب وراغبدر ولی الله وجدی حالنده حسن حادثدن محجوب ومعزول اولور انك روحی انجق وجه قدیم ایله مسرور ومشغول اولور نته کیم شیخ شبلی برکون وجد وهیمانی حالنده شیخی جنید بغدادی علیه رحمة الهادی حضرتلرینك زیارتنه اویله برساعتده وارمشدر که جنید اهلیله طعام ایدر بولنمشدر اول خاتون انی کوردکده یمکدن ال چکوب کتمك مراد ایتمشدر همان جنید انی کتمکدن منع ایدوب الن طوتمشدر ودیمشدر که مکانکده راحت اولکه شبلی سنی نه کوررونه بیلور بعده حضرت شیخ اول مرید هایم ایله برساعت قدر صحبت ایلمشدر تا کیم شبلی دائرهٔ عقله کلوب اغلمشدر پس اولدمده شیخ جنید اهلنه شبلی دن تسترله امر ایلمشدر ودیمشدر که شبلی شمدی سکرندن اویانوب عالم جسمه کلمشدر وصورت اشخاصی تشخیص ایدر اولمشدر زیرا که انك بو احوالنه کندی کوزلری وسوزلری دلالت قیلمشدر خصوصا اولیای کرام انوار فراستله جواسیس القلوب اولمشدر (بیت) بندکان خاص علام الغیوب * درجهان جان جواسیس القلوب (نظم) جانلرك سیرانیدر فوق السما * کرچه تنلر طوتدیلر خاك اوزره جا

حکمت اولمش قوة جان اهل دل
جسم حیوانی دیلر آب وچرا

عالم ارواحه صغمز بو بدن
محرم سلطان اولورمی هر کدا

دلده جانك کندیدندر مطربی
کندیدندر ساقی وجام صفا

انبیا واولیا خوش اولدیلر
عقل کل بحرنده جمله آشنا

عدا مواج اولمش اسمایه مثال
بر مسمادر او دریای هوا

بو جهانك وارلغی باشدن باشه
اولمش اول جان جهانه چون قبا

قبض وبسط اول بحردندر هر نفس
آندن اولور هر جفا وهر وفا

حقی ذرات جهان حکمنده در
غیریدن بیلمك اولور عین خطا

(نوع رابع) اولیای کرامك اوصاف وعلامتلرن وحضور وسلامتلرن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که اولیای کرامك ایکی علامتی واردر که بریسی امر حقه تعظیم وحرمتدر وبری جمیع خلقنه شفقتدر علامت اولیا ادای حقوق مولادر وحب مخلوق خدادر علامات ولی الله بینه وبین الله اولان اسرارنی حفظ ایتمکدر ومخلوقاتنك ایذالرینه بی مکافات صبر وتحمل ایتمکدر وانجنمیوب رضایه یتمکدر وعبادیله حسن مدارات ایدوب کمسه دن کمسه یه شکوی ایتمیوب جمله یی ستر وصیانتله حکیمانه کتمکدر (قطعه) عوام مزده دل ایچنده قلبم اولمش ایکن * دل اولدی زندهٔ عشق الحبیب احیانی * نفس قبول قیل ای حقی خلقی انجتمه کیم انجدرسه سنی حقدن اکاه سن آنی * علامات اولیا لطف لسان ونطق حکمتدر وحسن اخلاق ویوزده بشاشتدر وطیب رایحه وجود وسخاوتدر وجمیع خلقه تمام شفقتدر وعدم اعتراض وقبول اعتذاردر ومصاحبنی کندی نفسی اوزرینه ایثاردر نقل اولنمشدر که بر ولی الله ایله بر فقیر آدم همراه اولمق مراد ایلدکده اول مروت کانی کورمشکه اول فقیر اختیاردر وارقه سنده اغر هکبه سی وایاغنده اسکی جزمه سی واردر اکا دیمشدر که اکر بزمله رفیق اولوب بو طریقه کتملیسن البته بزه تسلیم اولوب هر سوزمزی طوتملیسن

والا

والا بزدن مفارقت ایتملیسن پس اول اختیارا کا تسلیم ویار اولمغه قول وقرار ایلدکده اول معدن ایثار اول اختیار ایله کندی یکی جزمه سن دکشوب هکبه سن یوکلنوب انکله برابر یولنه کتمشدر هر ولی الله البته مقارن اولدیغی کمسه ایله بویله معامله ایتمشدر زیرا که انلر مقام محبته یتمشدر اولیانك عادتلری مولایه عبادتدر وخویلری خلقه شفقتدر وایشلری تأنیله رفق وخدمتدر وسوزلری مدح وثنا والفتدر زیرا که آنلرك کوکللری دریای محبتدر واشنای وحدتدر (نظم) قطره یز عالمده لیکن دلده دریا اولمشز * جوهرز دهرك بساطی اوزره یکتا اولمشز * سیریمز صحرای جاندر غیری یردن فارغز * کندی صحرامزده سیاحز که صحرا اولمشز * برقزله یاقمشز بز خود نمالق پرده سن * غیریدن پنهانز آنجق دلده پیدا اولمشز * بز بو بحر عشق بی قعرك مسلسل موجییز * کرچه زنجیرز ولی مجنون معنا اولمشز * کمسه یی اینجتمك اینجنمك دکلدر شانمز * یارغار جمله یز شفقتلی بابا اولمشز * انجدن نادانه دوستز هم دعالر ایلرز * کیم قمودن بز بزه محو تماشا اولمشز * عاشقز مثل زلیخا دلبرز یوسف کبی * بز بزی سومکده حقی فرد وتنها اولمشز * علامت اولیا اسرار حقه یتمکدر وناسدن کتم ایتمکدر ولی الله اودر که اول حقی حفظ ایلدکجه حق تعالی دخی انی حفظ ایلر واول حقه تعظیم ایلدکجه حق تعالی دخی اکا تعظیم ایلر ولی الله اودر که کندیدن صادر اولان کراماتی نه حس ایلرونه ده کمسه یه سویلر ولی الله اودر که قالبن خلقه تسلیم ایدر وقلبیله حضور حقه کیدر (قطعه) کوکلده خالقه صورتده خلقه تسلیم اول * مخالف اولمه که شهرتدر افت وشر وشور) کوکل که عشق ایله حی اولدی موتی کورمز کیم * همیشه عرش خدادر او خانهٔ معمور * ولی الله اودر که انك کوکلی سرور ونور ایله طوله وروحی انس حضور ایله اوله علامات اولیا هر شیدن حقه توجه قیلمقدر وهر شیدن انکله غنا بولمقدر وهر شیدن اکا راجع اولمقدر ولی الله انکله حاضردر وهر حالنده انی ذاکردر علامت اولیا هر نسنه یی کندیده بولمقدر ومجمع اضداد اولمقدر (نظم)

عشق اهلی مانند ملك
خوش خوی وهم خوشبو اولور) جانی ایدر سیر فلك
کوکلنده اول مهرو اولور

هم ملك وهم سلطان اولور
هم خلد وهم رضوان اولور
هم جان وهم جانان اولور
هم شیر وهم آهو اولور

هم تلخ وهم حلوا اولور
هم صورت ومعنا اولور
پیدا ونا پیدا اولور
جان طبعنه همخو اولور

چون ماسوادن جان کیچر
چرخه مسیحاتك اوچر
خمر محبتدن ایچر
یکتوی ایکن صد تو اولور

شیرین اولور دل شور ایسه
نزدیك اولور جان دور ایسه
بی پرده در اول نور ایسه
شوقیله وصلت جو اولور

چون جانده قالمز بو هوس
دل زنده اولور هر نفس
ذکر ایلر اعضا چون جرس
فکری همان یاهو اولور

محو اولسه حقی جان اولور
برقول ایکن سلطان اولور (هر درده خوش درمان اولور
هر زخمه هم دارو اولور

(نوع خامس) اولیای کرامك خارق عادتلرن وهر خطردن امن وراحتلرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که اولیای کرامك همت وایثارلری مولادر ومیل وفرارلری آندن یکادر وقول وقرارلری انکله در واکادر وماسوای مولی انلرك عندنده هبادر عبادت اولیا حضور حضرتده ملازمتدر وعادتلری کتم اسرار وستر کرامتدر بر عابد بر عارفی صومعه سنده کورمشدر واکا دیمشدر که حق تعالی سکا بو خلوتده نه فائده ویرمشدر پس بو عارف اول عابده بویله جواب ویرمشدر که بر وزیر کورمش میسنکه سر سلطانی افشا ایلیه یا آنی افشا ایدنی سلطان نیلیه پس اول عابد بیلمدیکیم نه سویلیه ولی الله اودر که مراد ایتمزالا که موجود اولانی مراد ایدر پس وجوده کلمزالا که انك مرادی کلور (قطعه) جور وجفانك اصلیدر ذوق وصفالر استمك ترك تلذذ ایلسك زهر کوار اولور سکا * حقی مرادك استمکدر سنی بی مراد ایدن * یوخسه مراد وآرزو جمله نثار اولور سکا * ولی الله اودر که خلقه نهان اولان اکا عیان اولور وآنلره مشکل اولان اکا آسان اولور بر حبشی ولی الله وار ایمش که اکا وجد وحالت غالب اولدقجه لونی ابیض اولور ایمش ولی الله اودر که انك حیاتی حبس اولوب مماتی اطلاق اولور وحظوظ نفسی اونودوب ذوق وحضور وانسی بولور ولی الله اودر که حق تعالی انی هر حالده حفظ ایدوب برلحظه نفسنه اصمرلمدیغن کندویه طیورمشدر نته کیم عنایتیله (وهو یتولی الصالحین) بیورمشدر بر عارف دیمشدر که خلوتده ذکر الله ایله مشغول ایدم برکون نفسم اکل رمان اشتها ایلدکده

قلبمه واقع اولدی پس طلب رمّان ایچون بازاره کیدر ایکن بر دیوار دیبنده بر علت شدیده صاحبن کوردمکه یاتمشدر وذباب وزنابیرانك اوزرینه قونوب لحمندن اخذ ایدرلر همان بنی کوردکده خدایه حمد وشکر ایتمشدر پس بن اکا سلام ویروب شکرینك سببن سؤال ایلدیکمده جواب ایتمشدر که سنی کوردمکه بر رمّان آرزوسیله رحماندن اعراض ایتمشسن بن انکیچون شاکرمکه قلبم انکله حاضردر دیدمکه چونکه سنك حق تعالی ایله حضورك واردر نیچون اکا دعا ایلمزسنکه اول سنی بو علتدن خلاص ایلسون دیدیکه سن حق تعالی یه دعا ونیاز ایله که اول سنی بو شهوتدن خلاص ایلسون زیرا که لدغ زنابیر انجق نفوسه لاحقدر ولدغ شهوات ایسه درون قلبه واقعدر پس عقوبت اولیا طلب ماسوادر (نظم) کوکلده عشق جمالن کورر همیشه خواص اوجانکه واصل عشق اولمش اولدی خاص الخاص * بو عقل ووهم ایشدر جهل وحزن وخوف وخطر) قو عقلی عشق ایله اول کیم اودر بو جانه مناص * بلا ومحنته دوشمش بو جان بو بنلکدن * اوکیم یوق اولدی بلادن همیشه بولدی خلاص * کر اولسه خلوت دل غیر عشقدن خالی * بو سینه دف چالر اولدمده جان اولور رقاص جمال جانی درونکده سیر قیل که بو تن * جمالی عاریتیدر مثال صفر ورصاص * اوجانکه کندویی بیلمش همای عرش اولمش * طیور جانه بو اجسامی بولمش اول اقفاص * نه سمته قیلسه نظر عشقی سیر ایدر حقی * که اول نکاره چو اقماصدر قو اشخاص * حق تعالی بر عبدینی کندویه ولیء مقرب قیلمق مراد ایلسه هدایتیله ابتدا انی حب دنیادن ازاد ایدوب کندی عبادتیله معتاد ایلر بعده همان تقلیل اکل وشرب ونوم وکلامی وعزلت جمیع انامی اکا الهام ایدوب ذکر مدام وفکر تمام ایله اکا اکرام ایلر بعده توکل وتفویض وصبر ورضا مقاماتنه انی واصل ایدوب کندی معرفتی دولتنه ومحبتی سعادتنه نائل ایلر بعده حضور وانسی مجلسنه انی ادخال ایدوب علوم حکمتیله کوکلنی مالامال ایلر بعده کندی وحدانیت وفردانیتیله اکا تجلی ایدوب روح پاکنی متسلی ایلر پس اول عبد اولدمده کندی نفسندن بعید وبری اولوب مقرب درکاه ولی الله اولور واندن خوف ورجا کیدوب انلره بدل اول کاملك قلبنه هیبت وانس کلور بعده کندی صفاتندن فانی اولوب صفات حق ایله بقا بولدقده اول هیبت وانس اندن کیدوب جلال وجمالله مست اولور قالور (نظم) مست ومستور بولنمز اکر اول هم بولنور * قبلهٔ اهل دل اولمش اومکرم بولنور * عشقك اسرارنی فاش ایتمز او بیکانه لره * انجق ارشاد ایدر اول یاریکه محرم بولنور * عشق نفخ ایتدی دمندن دل عاشق طولدی * همدم رازدر اول دلکه او محرم بولنور * طالب عشق اولوب اندن دل وجاندن کیچ کیم * جان ودل رتبه سنه عشق مقدم بولنور * مال وجاهی براقوب فقر وفنا بولدکسه) بیل سکا قاعدهٔ عشق مسلم بولنور) هیئت وحکمتی قوی وسوسه یی ترك ایتکیم) عارفك کوکلی دخی اعلم واحکم بولنور * خوش صفا بخشدر اول جام محبت حقی * بو یله بر جام صفا لایق اول جم بولنور * حق تعالی اولیا قوللرندن انکیچون خوف وحزنی نفی ایدوب (الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون) بیورمشدر زیرا که خوف انجق زمان مستقبله متعلقدر که فوت مطالبدن وحصول مکارهدن حذر ایدوب متنفر اولمقدر وحزن ایسه اول زمان ماضی یه متعلقدر که فوت مطالبدن وحصول مکارهدن ندامت چکوب متألم اولمقدر حال بو کیم ولی الله ابتدا ابن وقت وحال اولور بعده ابو الوقت وصاحب کمال اولور اول نه ماضی بیلور ونه خاطرینه مستقبل کلور پس آنده نه حزن ونه غم قالور ونه خوف وخطر اولور بر حکیم الهی دیمشدر که اولیادن خوف وحزن انکیچون منتفیدر که انلرده نه نزاع اولور ونه معارضه قالور پس مقام رضاده موافقت قیلان وکمال عبودیتله متصف ومطمئن اولان ودولت حضور وانسی بولان ولی امینك قنده خوف وحزنی اولور زیرا که آنك شانی امن وامان ایله ذوق وسرور اولور (نظم)

عاشق فقیر اولورسه ده فخر وغناده در
فانی اولورسه خمرلقادن بقاده در

عشاقه وصف ملك سلیمانی ایتمه کیم
عشق اهلی دلده عالم بی انتهاده در

آنك که سوز سینه سی یوق شوق یاردن
تسلیم روح ایدنده او یا حسرتاده در

عاشق که یر یوزنده انك خانمانی یوق
هر شب جناح عشق ایله کوکلی سماده در

اول کیم علو همت ایله کیچدی جمله دن
خوف ورجایی قویمش اول انس خداده در

تدبیر واختیاری قویوب بی مراد اولان
کام الدی هپ اموری نظام ونواده در

عارف که بیلدی هر ایشی حقدن نیچون دیمز
دوستك همیشه هر ایشنه خوش رضاده در

مرأت قلبه کلمسه اغیاردن غبار
هردم جمال یاره مقابل صفاده در

حقی کوکلده در اوکونش کیم اکا مدام
جانلر چو ذره شوق ایله رقص وثناده در

نوع سادس) اولیای کرامك حرکات وسکناتن وبرکات وعباداتن ووصول وتصرفاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردر که اولیانك اوضاع واطواری واوصاف واحوالی مثال انبیادر وانلرك اداب وارکانی وآیین وشانی انبیا شانیدر اولیاء الله انك عندنده مرتبهٔ انبیایه قریب شهدا منزله سنده درانلر انبیا کبی طلب رضای حق ایچون امهات وابادن واولاد واقربادن فرار ایدرلر وانلر حب جاه ومالی ترك ایدوب تواضع وقناعتله کسر نفس ایدرلر وحظوظ نفسانیه ولذات فانیه دن کیچر کیدرلر ومحبة الله ایله غم چکوب دردیله تنعم وحزنیله تلذذ ایدرلر ومولایه سوز وکداز ایله تضرع ونیاز ایدوب انبیا طریقنده کیدرلر وانلرك قلوبی مقلبنه متعلقدر وارواحی انك اخلاقیله متخلقدر وانلرك علومی الهام وحکمتدر وبر ساعت علتلری بر ییللق طاعتدر ونظرلری عین عبرتدر وتکلملری خیر ونصیحتدر ولطیفه لری دفع ثقلتدر وتبسملری لطف وشفقتدر وصمتلری حضور حضرتدر وتنفسلری تسبیح وعبادتدر ونوملری سیر عالم وحدتدر وموتلری عید سعید وسور وسرور ووصلتدر وانلر قبضهٔ قدرتده محفوظ ومستوردرلر وایکی عالمده امین ومسروردرلر ومعارض ومخالفلری اوزرینه غالب ومنصوردرلر (نظم) جانمز دولت دردکاه دوا بولمشدر * کوکلمز صیقل عشقکله صفا بولمشدر * عشقی سلطان کریم آکاه ولی حکمتی وار * خسته دل اندن اکر جور وجفا بولمشدر * حال عشاقی پریشان ومشوش قیلمز * عشق عاشقده مکر غیری هوا بولمشدر * جنت اولمش او کوکل کیم بولور اول دوستی مدام * دوزخ اولدر که همان خلقه ریا بولمشدر * دوزخ افسرده لك وغفلت وجهل اولمشدر * جنت اولدر که کوکل عشق وولا بولمشدر * کوکلمز ظلمت تندن خوش ایرشدی جانه * سندن ای عشق هر آیینه جلا بولمشدر * اتش عشقه یانان موت وسقردن کیچمش * حقی اول فانی اولوب ملك بقا بولمشدر * اما طریق وصول اولیای کرام طول وقصرنده اقدامله قطع اولنان مسافات امثالی دکلدر که قوة وضعفه کوره قطع اولنه انجق بو بر طریق روحانیدر که کوکللرانده سیر وسلوك ایدوب همم وخواطر حسبنجه افهام وبصائر مقداری کیدوب تذکر وتیقن وشهود ایله قطع ایدرلر وبونك اصلی بر نظر الهیدن بر نور سماویدر که قلب عبده واقع اولدقده اول عبد انکله بر نظر ایدوب ایکی عالمی حقیقتیله کورر وانکله عقل کله ایردکچه روحنی موجوداته ساری کورب اشیایی اعضاسی مثالی بولور واول حالتنده عون باریله جمیع امور عالمی تدبیر ایده بیلور آنکیچون اول کامل صاحب تصرف اولور (رباعی) من یك جانم که صد هزارست تنم * چه جان وچه تن که هر دو هم خویشتنم * خود را بتکلف دکری ساخته ام * تا خوش باشد دل ان دکری را که منم) اویله واقع اولور که اول نور مذکوری بر کسه یوزسنه طلب ایدر قلبنده اندن بر اثر بوله مز زیرا که اول نوری جهلندن طلبنده خطا ایدوب مراد اله مز وکیمسی انی اللی ییلده انجق بولور وکیمسی اون ییلده بوله بیلور وکیمسی بر ایده بوله بیلور وکیمسی بر کونده وکیمسی بر ساعتده بلکه بر لحظه ده عنایت حق ایله اول نوری کندی کوکلنده بولور وآنکله معرفت دولتنه واصل اولوب محبت سعادتنه نائل اولور وعارف وکامل اولوب هر مرادن الور (نظم) کیم بی خبرسه عشق ایله طولمش خبردر اول * عاشق که عشق بین اوله صاحب نظردر اول * خواب وخور ایتدی عاشقی محجوب کندیدن * وصلتده در اودمده که بی خواب وخوردر اول * دوشدیسه نور عشق دل وجان عاشقه * بالله که آفتاب ندر خوبتردر اول * باشدن ایاغه عشق ایله پر نوردر اوکیم * دردوبلای عشق ایله بی پا وسردر اول * مهر جمال عشقی کورن جمله ذره دن * علم نظرده ماهر ونور بصردر اول * فقر وفنایه ایردی ایرن جوع وصمت ایله) دولتده باقیدر ابدی معتبردر اول) ای حقی نار عشق ایله صاف ایله قلبکی) بو کیمیایی عامل اولان عین زردر اول) هر کیمکه بو طریقته سلوك ایدوب اول حقیقته وصول بولور تحقیق اول محقق اسقاط اضافات ایله ذات حقی توحید ایتمش اولور پس حق تعالی اکا ملك وتصرف کرم قیلور زیرا که ملك اصلنده نفاذ مشیتدر وبو ملك ایسه دنیاده قضایه راضی اولان اولیای کرامه مخصوصدر که ارضك بر وبحری انلرك کوکلنه بر خطوه در وحجر ومدر انلر ایچون ذهب وفضه در وجن وانس ووحوش وطیور انلره مسخردر وانلر بر نسنه یی مراد ایتمزلر الا که اول نسنه ارادتلرینه موافق حاصل اولور زیرا که انلر مراد ایتمزلر الا که حق تعالینك مراد ایلدیکی نسنه یی

مرادایدرلرحال بوکیم مرادحقه مطابق کاورجمیع اموروم رادایلدیکی نسنه وجوده کلمزاولورواانلربرکسه دن
مهابت المزلرو جمله خلقی انلردن مهابت الورلر ومولادن غیری کسه یه خدمتکار اولمزلرو جمیع مخلوقات انلره
خدمتده اولورلر وانلرانجق خدمت عشق حق ایده بیلورلر (نظم)

همیشه خدمت عشق حق اولدی عادتمز ‖ جمالی طلعتیدر دولت وسعادتمز
خداچون آدمی خلق ایتدی صورتی اوزره ‖ بولندی احسن تقویم ایچون سیادتمز
اوفوردی آدمه لطفیله عشقی روحندن ‖ نه غم که عشق ایله درخلقت وجیادتمز
یارارکه نازایدیلم نازمزجه لطف ایده اول ‖ که عکس جیدر انجق اکا ارادتمز
عزیز عالم اولورعبد عشق اولان لابد ‖ که عز ورفعتزدر اکا عبادتمز
انکله حزن والمدن سرور ولذتمز ‖ انکله اولدیغمزدر قوز یادتمز
جفاسی ذوق وصفادرکوکلده ای حق ‖ تذلل استه تذللدر اسکی عادتمز

(نوع سابع) اولیای کرامك مراتب وسقاماتن وکراماتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه اولیای کرام سلاطین کلیم پوش وهشیاران باده نوشدرلراولیای مخموران خمر بیخودی ومنظوران
نظراحدیدرلر اولیادیناررودرهمسزاغنیا وطبل وعلمسزامرادرلراولیاقباب عزتله مستور وبساط قرب
اوزرنده مسرورلرانلرلك کوکلری عرشی وبدنلری وحشیدرارض انلره بساط وسماسقفدرکه کونش دئار
وچرسراج وقفدرانلرلك ابدانی وارواحی علویدرواقوالی نبوی وافعالی ملکیدرواخلاقی الهیدرانلرلك معیشتلری
تفویض وتوکلدروصنعتلری صبروتحملدرانلرلك تمسکاری تسلیم ورضادر وتلذذلری فقروفنادرانلرهایم
ودائمدرلروحق ایله مستأنس وقائمدرلر * طوبی لهم ولمن احبهم * پس مولودلك دنیابوسلطنتك عشرومعاشرینه
مالك میدرلراما آخرت ملکنی حق تعالی وصف ایدوب طیورمشدرنته کیم قرآنده * واذارأیت ثم رایت نعیما
وملکاکبیرا * بیورمشدر (نظم) جهانه پادشهرزچون سکاکدایزبز * غدامزاولدی جهانکیم سکاغدایزبز *
جهانکه حضرتکه بندهٔ کمین اولمش * بزم فدامزاولورچون سکافدایزبز * بزملدذاتك اولورچونکه مرتدی
ونهان * جمالن استین انجق بزی کوررای شه * سکابوعرصه ده هم چتروهم لوایزبز
همان سن اول بزه ناظرکه حسنکی کوره سن * سکاچوآینهٔ روی جان فزایزبز * لقای ذاتك ایدرسن کرآرزو
ای عشق * قلوبه لطف ایله سیرایت که خوش لقایزبز * علوهمت ایله کندلك اکاله ای حقی * که صورعشق حقز
پردم ونوایزبز * اما انواع کرامات اولیایی منع فیض لایزالی امام محمد غزالی علیه رحمة المتعالی بیان ایدوب
دیمشدرکه حق تعالی کندی اولیاسنه قرق عدد کرامت اعطا قیلمشدرکه یکرمیسن دنیاده ویکرمیسن عقباده
احسان ایلمشدرامادنیاده اولان کرامتلرحق تعالینك اولره ثناسیدرواولره تعظیمیدرواولره محبتیدرواولرلك
امورنی تدبیریدرواولرلك ارزاقین تکفلیدرواولره تصرفیدرواولره انیس اولمسیدرواولری خلقه خدمت
واستخدامدن حریتله عزیزایلمسیدرواولرلك همتن دنیادن واهلندن عالی قیلمسیدرواولره هرنسنه دن غنای قلب
احسان ایلمسیدرواولره هرحالده طیب نفس انعام ایلمسیدرواولرلك قلبنه حکمت وهدایت اولان نوری انزال
ایلمسیدرواولره وقاروهیبت ویرمسیدرواولره انشراح صدراحسان ایلمسیدرواولری محبوب القلوب ایلمسیدر
واولره مضاف اولان اشیایه برکت ویرمسیدرواولره عناصروموالیدی مسخر قیلمسیدرواولره مفاتیح کنوزارضی
تملیك ایلمسیدرواولری محتاج ومبتلاله شفیع ایلمسیدرواولرلك دعالرن قبول ایلمسیدرواما عقباده اولان کرامتلر
حق تعالینك انلره سکرات موتی اسان ایلمسیدرواولری ایمان ومعرفتده ثابت قیلمسیدرواولره روح وریحان
کوندرمسیدرواولرلك قبرن توسیع ایلمسیدرواولری فتن راهوالدن محفوظ وبعیدایلمسیدرواولری انس وحضور
ایله متنعم قیلمسیدرواولری اکرام واحساندهٔ مخلد قیلمسیدرواولره حلل وتاج الباسیله اکرام ایلمسیدرواولرلك
یوزلرن اغ ومنورقیلمسیدرواولره امن وامان ایله بشارت ویرمسیدرواولرایچون اکتفاء کابدروعدم حسابدر
وترلك میزاندرواولری مذنبلره تشفیعدرواولرلك نوریله ناری تخمیددرواولری سرعتله صراطی کیچورمسیدر
واولره حوض کوثردن ایچورمسیدرواولره ملك ابدویرمسیدرواولری مقعدصدقه ایردرمسیدرواولره جمال
باکمالنی نته لکسز کوسترمسیدر * اللهم ارزقنا حبهم واجعلنا معهم (نظم

خواجه بزمست بادهٔ ازلز ‖ عاشق حسن عشق لم یزلز
بزه تعلیم ایدرمعلم عشق ‖ بزبوعلم ایچره ناسئ عملز
صورتاکرخفیف چون کاهز ‖ لیك دلدن متین چون جبلز
بولمشز عشق حی وقیومی ‖ عشق ایله بزده حی بی اجلز
ملك فقر وفنا کدالری یز ‖ هم سلاطین ملك بی خللز
ذوق دل بولدق اکل وشربه بدل ‖ شارب خمر عشق بی بدلز
بزبوعشق جمیلی وصف ایده رز ‖ صاندی حقی که منشد غزلز

(نوع ثامن) اولیای کرامك غایت مشاهداتن وانك علاماتن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه مشاهده نتیجهٔ مجاهده در مشاهده احوال غیوبه اطلاع قلوبدرتکیم خبرده کلمشدرکه غایب
کورمدیکنی مشاهد مشاهده ایدرمشاهده کندی فناتیله اشیایی کورمکدرمشاهده موصوفی صفاتنده
بولمقدرمشاهده ماسوادن تبری قیلوب هرحالده حق ایله اولمقدرمشاهده هرموجودایله مقصودی کورمکدر
قطعه) دوستم ذره لرآیینهٔ دیدارکدر * نفسنی بیلمش اوعارفکه خبردارکدر * کرچه جاندن بکانزدیکسن ای جان
جهان * چلدن دورینکاوعدهٔ دیدارکدر * مشاهده چشم بصیرت کنه مطلوبه واقع اولمقدرمشاهده برحالات
لطیفه درکه ارواح وقلوبی جمال محبوب ایله مسرورومعمورایدرمشاهده مطالعهٔ جبارلك انوارسرمدیله
مکاشفات غیوبدروحضرت عمررضی الله تعالی عنه دیمشدرکه بنم قلبم ربمی کورمشدروحضرت علی رضی الله
تعالی عنه دیمشدرکه مشاهده رؤیت بصردکادرلکن نورعرفان ایله رویت جناندرکه * لم اعبد ربالم ارده *
کلامی بوکلامنه برهاندرمشاهده کوکل دوستنی کورمکدرحق سرنده مشاهده ایدن عاشقلك قلبندن
جهان ساقط اولوب کوزندن محتجب اولورواناك کوکلنده وکوزنده انجق عشق مولی قالور (نظم) بیشه مزدر
عشق وحیرت کارمز) شهرت ونام اولدی شك وعارمز) کفتکودن فارغ وآزاده یز) عشقدراوضاعمزاطوارمز
خودنمالق پرده سن رفع ایتمشز * عالم اولمزپردهٔ پندارمز * وجه عشق اولمش تویه روبرو * طوتمزاول آینه یی
زنکارمز * کوکلمزچون طولدی نورعشق ایله * عین یاراولدی غواغیارمز * جمله ثیدن بزبزی کوردلك عیان
اولدی هپ آینهٔ دیدارمز * بزبزی سیرایلرزحق مدام * عشقدرچون قرة ابصارمز * مشاهده اوچدربرسی
ربی مشاهده دروبرسی ربدن مشاهده دروبرسی رب ایچون مشاهده در مشاهده اودرکه عبد کندی
صفاتندن فانی اولوب رسی ربوبیتیله باقی قاله اویله دکل که اول کندی ذاتندن فانی وذات پاك ایله باقی اوله
حاشاوکلااول اتحاد محالدرانی قائل اولانلراهل ضلالدرخواص اولیامشاهده دن برلحظه محجوب اولمسه لر
هلالنا اولورلرذوالنون مصری رحمة الله علیه دیمشدرکه صبیانی کوردمکه برجلی طاشلرلانلره دیدمکه بوندن نه
استرسزدیدیلرکه ربمزی کوررظن ایدرمجنوندر پس انلرلك بوجوابن اندن سؤال ایلدم همان اغلیوب دیدیکه
والله اکربن آنی مشاهدا ولمسم اکاعابد اولمزایدم برعارف دیمشدرکه برکون تیمارخانه یه واردم آنده برشاب مغلول
کوردمکه رجلنده قیدی واردروکندی علوصوت ایله دیرایدیکه ای ربم اکرمولای عنقمده اغلال ایدرسن
وارضی رجلمده قیدایدرسکده ینه بن سندن طرفة العین قطع التفات وغفلت ایده م (نظم) جمالك استرم ای مه
تنرده فائده یوق * سن اولمزسن بکا همره مفرده فائده یوق * بودارهٔ کلدم اودیداره یوخسه ای دلدار * نه بکارم
بوسفرده مقرده فائده یوق * بنم فنا وبقادن مرادم اولدی لقا * پناهك اولمسه ای شه سپرده فائده یوق
سن ارلمینجه بنم جانم این واندنه سود * خوش اولمینجه کوکل یاوسرده فائده یوق * سنکله عالمه باقسم مثال
جنت اولور * سنکله باقسم اول بوش نظارده فائده یوق * عنایتکله نظرقیل بکا که یوق هنرم * عنایت اولمسه
سندن هنرده فائده یوق * کیجورینی بشریتدن ایله مثل ملك * فرشته اولمسه حق بشرده فائده یوق * مشاهده
هرلحظه ده ملاحظهٔ رب ایله مراعات سردرافضل طاعات اوقات اوزره مراقبهٔ حقدرعلامات مشاهده
حق تعالینك ترجیح ایلدیکن ترجیح ایلمکدروآنك تعظیم ایلدیکن تعظیم ایلمکدروآنك تصغیر ایلدیکن
تصغیر ایلمکدر علامت مشاهده جمله دن اعراض ایدوب حق تعالی ایله مشغول اولمقدرولی مشاهدك

علامتی اودرکه آنك یقظه‌سی اویورکبی ونومی یقظه کبی اولور وانك حرکتی سکون وسکونی حرکت کبی اولور پس آنك فعلی لاشیٔ وکندی غائب کبی مست می عشق اولور * (نظم)

چون اهل حال حدیثنده امس وفردا یوق
صفای وقت اولور اول حال وغیری سودا یوق

کوکل چون ایچدی می عشقی بزم وحدتدر
حدیث عشقدر اول دلده غیری معنا یوق

اوجانکه بولمش اوجانانی خلوت دلده
آنکله در هر ایشی آنده غیری دعوا یوق

اورتبه عشق ایله مستغرقم که بی خبرم
که غیر عشق جهان ایچره وارمیدر یا یوق

جهانکه فرعدر اصلی بو عشقدر انجق
کوکلده جمله‌در اول اصل وفرع اصلا یوق

مثال موج بودریایه غرق اولان ییلدی
که موج بحر ایله وار اولدی غیر دریا یوق

واراوقی صومعه‌ده ورداوقورسن ای حقی
که بزمزده همان صمت واروغوغا یوق

(نوع تاسع) اولیای کرامك فنای صفاتن وبقای ذواتن ونهایت مقاماتن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه عبد کندی صفات بشریه‌سندن فانی اولدقده صفات مولا ایله بقا بولور پس تخلقوا باخلاق الله * امر شریفنه امتثال ایدوب اسمای حسناسیله متصف اولمش اولور فنا فی الله نفس سفلی‌یه مخالفتدر وروح علوی‌یه موافقتدر نفسندن فنا اولمق حق ایله بقا بولمقدر فنای خلق بقای حقدر فنا فی الله فنای مادون حقدر وبقا بالله بقای حقدر فنا فی الله بقا باللهدر بدایت حقائق بقا جمیع ماسوادن فنادر پس حقی بیلمز الا که حق بیلور وانی کوره‌مز الا که کندی کورر واکا واصل اوله‌مز الا که کندی واصل اولور (نظم) انت شمس البقا وغیرك فیء * کل شیٔ سواك لیس بشیٔ * ممکنه ممکن اولمدی قربك * اولمدقچه بساط امکان طی * مشت کلدر بو کارخانه کدن * دست کرد خلقته بیدی * همدم عشق اولمز اول جانکیم * وارلغندن دکل تهی چون نی * درد عشق اولدیررسه عشاقی * نفخه‌سی هم ایدر کوکللری حی * خمر عشقکله درجهان مملو * جام هر نسنه‌در او جمله‌ده می * بی خود اول آره‌دن چیق ای حقی * ایره تا نفخ عشق پی در پی * فنا اوچ نوعدر وبقا دخی اوچ نوعدر اما انواع فنانك بریسی بودرکه عبد اویله فانی اولورکه کندی نفسنده برحظی قالمز وبریسی بودرکه حقی نفسیچون طلب ایتمکدن حیا ایدر وبریسی بودرکه حقدن حقك غیریسن طلب ایتمکدن حیا ایدر پس اول عبد انس مولاده مدهوش وحیران اولورکیدر واما انواع بقانك اولی معرفت بقاسیله بقادر بعده محبت بقاسیله بقادر بعده انس بقاسیله بقادر پس فنا عبدك اوصافی زوال بولمقدر وبقا عبدك اوصافنه بدل اوصاف حق بادی اولمقدر برکامل دیمشدرکه کندیکی مولا ایچون اویله افنا ایله که سنده سندن سنکچون برنسنه قالمسون پس نهایت مقامات اولیا فنا وبقادر وغایت راه عرفان محبتله فنادر وغایت فنا محبوب ایله بقادر ثمرهٔ بقا انس ولقادر وابدا ارتقادر (نظم) بزصوفی‌ء صفهٔ صفایز درزیر قباب کبریایز * بزارض وسمایه صغمایز کیم * بزجوهر عالم عمایز * چون جام الست مستی یزخوش * پس طالب شاهد بقایز * ازاده وفارغز جهاندن * بوجسم ایله کرچه مبتلایز * وارلق دیلر اهل عقل دائم بزطالب فقر ایله فنایز * بزحضرت حقه پك یقینز * آندن بزی صانمه کیم جدایز * تن پرده‌سی رفع اولنده حقی * سیر ایله که بزنه مهلقایز * فنا صفت کوندر وبقا صفت مکوندر نتکیم حق تعالی قرآنده * کل من علیها فان * بیورمسیله فنای کونی طیورمشدر * ویبقی وجه ربك * بیوروب کندی بقاسن طیورمشدر وجد حالتنده حضور دل جمعیتدر وبشریتده غیبت وذهول تفرقه‌در اما حضور وجمعیت الذ نعمادر وذهول وفرقت شدبلادر نتکیم * لا نعمة کالجمعیة * ولا عذاب کالتفرقة * مضمونی بو معنادر عبد فانی اودرکه نفسنی وجمیع اشیایی رب العالمین ایله وآندن وانك واکا راجع مشاهده ایلیه (نظم)

بزرکان دین رابجان بنده باش
بنزدیك ایشان سرافکنده باش

بکن خدمت این فرقه را باادب
بدان کار ایشان بود کار رب

کروهی که ازخویشتن فانی اند
مرا پای اخلاق ربانی آند

بود نطق وسمع وبصرشان تمام
مشاکیت انوار رب الانام

چکویم

چکویم ازان صاحبان کمال
که حالات ایشان نیاید بقال

فراموش ایشان بود ماسوی
نباشند یکدم جدا ازخدا

زحکمت بکویند چون دم زنند
عبث نبود ارچشم برهم زنند

چو بلبل بکلزار عالم همی
سرایند ذکر حق ازخرمی

چوکردند ساکت نمایند فکر
کشایند ابواب فکرت بذکر

بظاهر نمایند خاك کدر
ولی ازدو کونند بیرون بسر

کرایشان نباشند اندر جهان
نیاید نمی برزمین زاسمان

دل پاك ایشان زخواهش جداست
رضاشان همیشه رضای خداست

زحق میدهد یاددید ارشان
بجزوی نباشد خرید ارشان

بود صعب عرفان ایشان بسی
جزازحق کجاشان شناسد کسی

مقیمند از ترك کبر وریا
بزیر سرا پردهٔ کبریا

بفعل وصفت درطریق هدا
روند از پی احمد مقتدا

زخوان سعادت بودنان شان
کرامت بود ریزهٔ خان شان

بعشقند باقی بتوحید حی
نه بینند موجود جزدوست شی

ننزد خداشان بسی آب روست
مقامات شان برتر از کفتکوست

دعاشان بهردرد باشد دوا
به بیمار بخشند دردم شفا

چوزیشان یکی خواهد ازکردکار
کند مرده رازنده پروردکار

وکرآنکه قهر اورد جان شان
کند زنده رامرده فرمان شان

نداشان رسد دمبدم بی صدا
نمایند تصدیق حق دائما

الست ازازل همچنان شان بکوش
بفریاد قالوا بلی در خروش

بیك نعره شهری بهم برزنند
بیك حمله کوهی زجابرکنند

کسی کوبدیشان بشد آشنا
یقین دانکه رست ازعذاب خدا

چو بیکانه باشد بدایشان یکی
بدوزخ رود عاقبت بی شکی

به بینند ازخلق آزارها
کشند ازبدونیکشان بارها

بپاشان رود خار انکارشان
بود حلم باناکسان کارشان

ازان هرچه خواهند آن میشود
چوکویند چیزی چنان میشود

تو هم بارکش باش نی بارنه
که این کارباشد ازان کاربه

بکش بارتا آنکه بارت کشند
مکن خشم ورنه بدارت کشند

زمردم بدی بکذران تاخدا
ز تو بکذراند بهر ماجرا

بود حلم پیرایهٔ عارفان
نشان خرد وصف صاحب دلان

ازین حلیه عاری بود عام خام
بدان متصف مرد خاص تمام

فصل خامس) خواص اولیانك مختاری اولان طریق نقشبندی راه پنهان واقرب طرق یزدان اولدیغن وآنك انواع ثلاثه‌سندن هربری سرمایهٔ دولت عرفان اولدیغن واول طریقه سالك اولان هرکماله مالك اولوب مستور الحال ومسرور البال انس وحضوری بولدیغن وخوف ضلال وخطر وملالدن امین اولوب زلال وصالله کام الدیغن یدی نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) طریق نقشبندینك ارکان وحقایقن واصول ودقایقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه خواص اولیادن حضرت پیر بزرکوار ارجمند خواجه محمد بهاء الدین نقشبند وانك خلفاء کرامی خواجکان علیهم الرحمة والرضوان دیمشلردرکه افضل انبیا محمد المصطفی علیه من الصلوة اوفاها حضرتلرینك افضل اولیا ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه مخفیجه تعلیم

ایلدکلری افضل علوم اولان علم حضور وعرفان عوام ناسدن مکتوم وحفظه دن بیله محفوظ ومستور در واول
کنج نهانه طریق وصولك واصولی وانواع حصولی واردر که بوفصل ایچره تفصیل اوزره مسطوردر
اما بوطریقك ارکانی اوچ تمامدر که قلت طعام وقلت منام وقلت کلامدر اما قلت طعام قلت منامه وقلت
منام قلت کلامه وقلت کلام ذکر قلبیله توجه تامه معین وقوتدر روبو نلردن مراد انجق دل وجان ایله حضور
عزتدر پس طعامده ومنامده وکلامده حد وسطه رعایت کفایت ایلر (بیت) ازیمك ازاویوتی ازسویلمك *
کیمده کیم جمع اولدی بیل انی ملك * واما بوطریقك حقائقی دخی اوچدر که دوام نفی خواطر ودوام ذکر قلبی
ودوام مراقبه در وبو نلردخی بری برینه معین وقوتدر ومراقبه ایسه حق تعالینك جمیع ذرات کائناته ابدا مطلع
اولدیغن کوکلدن برلحظه کیدرمکدر وبوطریقك نهایتی انجق بوحضوره ایرمکدر (بیت) ترایك پندیدبس
ازهردوعالم * زجانت برنیاید بی خدادم * واما بوطریقك مجموع اصولی بواون ایکی کلمه ده یندرجدر نفی وجود
وبذل موجود ترك صورت وعمل بعزیمت هوش دردم ونظر برقدم سفر دروطن وخلوت در انجمن احتماعن
البدعة واقتدا بسنت ذکر مدام وتوجه تامدر پس طریق وصول بواصوله حصوله کلور واما بوطریقك شرطنی
برمعنادر که دل وجاندن محبت مولادر پس برکوکلکه اندن درد طلب وآرزوظهور ایتمشدر انی بیولك نعمت
بیلمك کرکدر ولیل ونهاردن زیاده سعی وهمت ایتمك کرکدر زیرا که اول حب ازایدر که مرآت دلده منعکس
وجلیدر آنکچون اول کوکل ارادت ومحبت وشوق ایله ممتلیدر پس مرید مولا بولنان کمسه مراد اولنمش ولیدر
تکیم حق تعالی * یحبهم ویحبونه * بیورمسیله کندی محبتی کندویه محبتلرك اصلی اولدیغن طیور مشدر
واما بوطریق نقشبندی یه بل باغلیانلر وبودرد طلبله دمبدم اغنیانلر ظاهرده خلق ایله اختلاط ایدوب
خدمتده اولورلر وباطنده آنجق حضرت حقی بیلورلر وبولورلر کندولرن کثرت ایچنده کیزلرلر وکوکلرندن وحدت
بولنی ایزلرلر بدنلرن خلقه وکوکلرن حقه تسلیم ایدرلر بورسم وراه ایله مخفیجه حقه طوغری کیدرلر طشره دن
بیکانه ایچریدن همخانه اولورلر بدن اغیارایله کوکل یارایله قولاق صدایله کوکل خدا ایله کوزرقیبده کوکل
حبیبده لسان کفتارایله کوکل دلدارایله الصنعتده کوکل حضرتده ایاق کتمده کوکل ذکرایتمده بدن
پوست ایله نائم کوکل دوست ایله قائم بدن راحتله مکانده کوکل سیاحتله جولانده بدن اسباب ایله غوغاده کوکل
مطلق انس مولاده بولنور (بیت) صورتلری کثرتده معنالری وحدتده * صورتلری فرقتده سیرتلری
وصلتده) انلر بوطریق ایله خاطرلرن مسرور ایدرلر هرنه ایدرلرسه کوکلده مستور ایدرلر محبتلری اسراری خلقه
فاش اولمز وکوکللری ذوقنه هیچ خلل کلمز پس شهرت افتندن جدا وخاص الخاص خدا اولورلر وانلرذکر قلبیله
مذکوری یقین وتیز بولورلر زیرا که ذکر قلبی اقرب طرق خدادر وهرافتدن محفوظ وجدادر وفتاح عجایب عالم
وحدتدر وجاذب جمعیت حضور حضرتدر * الارادة ترك الارادة فی الارادة * مضمونجه فنا فی الله اولورلر
ودولت فقر وفنا ایله بقا بالله بولورلر وعزت ورفعتله ابکی عالمده کام آلورلر (بیت) کرهمی خواهی که کردی سر
بلند * درطریق نقشبندی نقشبند (نظم)

قصیده نون وقلمدر اوقامت وابرو	که دل همیشه اودابرله اولدی روی برو
نشان وصلتی بولمش هزار کاشنده	چوسروی فاخته بیلمز فغان ایدرکوکو
هزار شکرکه هجران غمندن ازادم	کوکل که عشق ایله درهمنشین وهمزانو
کوکل کوزنده ایراغ ویقین برابر اولور	که طوپ عالم اولورباغ دلده مثل کدو
بری دیمش نیچه درحالی قلبك ای مجنون	فراق یارایله مجنون دیمش نه سوزدربو
بکانه غم بوجد الق که دلده لیلی ایله	بن اوبلیم که بیلمز بونمی یم یا او
سوزمدن ایتمه امید شفادیدك حقی	حبیبی انت طبیبی فکیف لاارجوا

(نوع ثانی) نقشبندینك طرق ثلاثه سندن اولکی طریقن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت خواجه
بهاء الدین وانك خلفاسی خواجکان کزین رحمة الله علیهم اجمعین دیمشلردرکه تصحیح اعتقاد واتیان مأمورات
واجتناب منهیات ومکروهاتدن صکره بوطریقمزلك حاصلی حضرت حق ایله دوام حضوردرکه هرآنده آنی بیلوب

انکله اولدقده اندن عدم غفلت وفتوردرچون حضورمزبورملکه نفس اولوب دلده رسوخ بولورانك اسمی
مشاهده اولورو بودولته وصولك طریق اوج نوعدراولکی نوعی طریق ذکرقلبیدرکه ذاکر حضورقلبیله * لا اله
الا الله * کلمه سن تکرارایدرونفی طرفنده جمیع محدثاتی عدم وفنا نظریله مطالعه ایدروانبات طرفنده وجود
واحد معبودی قدم وبقا نظریله مشاهده ایدروبو کلمهٔ طیبه یی تکرارایلدکده لسانن اوست دماغنه الصاق ایدر
وقلب حقیقی یه متعلق ومتصل اولان قلب صنوبریسیله اکا توجه ایدروحبس نفسله نافه سن درونشه
جذب ایدوب وتمام قوتله اویله ذکر ایدرکه انك اثری جمله اعضاسنه سرایت ایدوب عظیم لذت بولورفرضا
برکسه نك یانشده جالس اولسه بوتکرارندن خبردارا ولمزوجمیع اوقاتنی ذکرمذکورایله کیچروب هیچ برشغللهٔ اندن
خالی قالمزحتی قعود وقیام وسماع وکلام وتناول ومنام ایله بیله ذکرمذکوره برفتور کلمز اکر بعض اشغالله
اکافتورعارض اولدیسه اول ذاکره لازم اولورکه اندن کایتیله غفلت ایلیوب بصبرتله اکا ملازم اوله واکر سحر
وقتنده بوکلمهٔ طیبه نك تکرارنی مبالغه ایله ایدرسه انك برکتی اول نهارك تمامنه دکین کیدروا کرقبل النوم اول
ذکرمذکوری مبالغه ایدرسه انك برکتی اول کیجه نك تمامنه ایروب نومی حالنده بیله قلبی ذاکراولور چون اول
ذاکر بومنوال اوزره ذکرمذکوره مواظبت ایلربعض اوقات اکا بیخودلق کیفیتی عارض اولوب بی شعورلق
حالتن بولورکه اول مقدمهٔ جذبه در پس اکا لازمدرکه اول کیفیت وحالتـه کندویی ویروب تسلیم اوله وقادر
اولدیغمه انی حفظ وصیانت قیله چونکه اول کیفیت وحالت نقصانه یوزطوتارهمان تکرارا ول تکرارینه باشلر
وچون حیرت مذکوره مرة بعد اخری حصوللهٔ متصل اولور اول ذاکره برملکه حاصل اولورکه هرچند اول
کیفیت بالفعل انك حالی اولمیوب حالی علمده مندرج اولورسه ده هرنه وقت انی مراد ایلسه جزوبجه توجهله
اول کیفیتی بولوب اول حالته متحقق اوله بیلور واکرذاکرلك مزاجی حبس نفسه تحمل ایده بیلورسه نفی خواطر
ایتمده وبیخودلغله حیرت عالمنه کتمده بونك دخلی تمامدر وحلاوت عظیمهٔ وجدانی انده مدامدر پس بونی مراد
ایدن ذاکر ذکرمذکوره وجه مشروح اوزره مشغول اولدقده نفسن حبس ایدوب نافه سن درونشه اویله محکم
آلورکه جمیع اجزای بدنی اندن متأثرایلور وکلمهٔ طیبه نك معنای مزبورنی قلبنده طوتار وغیرخواطری نفی
ایدوب اثبات وکلمهٔ توحیدی عدایدوب اوچده وبشده ویدیده بررتنفسله کیدرلك تکرارده برتنفس ایدوب ترقی
ایده رلك برنفسده عدد کلمه یکرمی براولور پس ارزمان نورذکرالله انك قلبنه نزول ایدر واندن
افکارماسوی کایتیله کیدروانشراح صدرایله لذت عظیمه یه ایررا کریکرمی برده بوحالت ال ویرمدیسه وکوکل
اول ذوق ولذته ایرمدیسه باشدن تکرارعدایدوب تکرارده بررتنفسله ترقی ایده رلك ومعناسن قلبنده طوتوب
نافه سن جذب ایله کیده رلك یکرمی برده کاسون تا کیم انشراح صدرایله ذوقیاب اولوب لذتله طوماسون واول
حالتله فقر وفنا دولتن بولسون وقلبی دائما حضرت حقدن آکاه اولسون اویله برمرتبه رسوخ بولسونکه اول
اکاهلغی کیدرملك مرادایلسه قادراولمیه وکوکلده وکوزده فکر وخیالی حق اولوب کندویی بولمیه مراد انجق
بودرکه ذاکرلك صفاتی فانی اولوب مذکورلك صفاتیله باقی قاله وذاکر ایتمدن فارغ اولوب انکله مشغول اوله وانك
انس وحضوریله دولت ابدیه بوله وسعادت سرمدیه ده قاله اللهم یسرلنا (نظم)

عشق اودینه یاندی هپ دفتر نطق وبیان	طولدی دل وجان طرب اولدی حقائق عیان
قطره وبحراولدی جمع اورتادن ابر اولدی تمع	نورنی خوش بولدی شمع کتدی ارادن دخان
بو نفحات بخش ورجانلره ویردی سرور	جمله جهان طولدی نورعودایله مجمرنهان
خواجه در آیینه دن طوطیه نطق اوکردن	آیینه یوقسه ندن مرغ ایله سویلراسان
جامه بی ویرجانی ال حیرته وارعشقه طال	بی دل وبی خویش قال ربح اوله عین زیان
فقر وفنایی بولان عشقی دمندن طولان	حسنته حیران اولان حی اولوراول جاودان
عشق که بی کیف وکم جمله یه در بیش وکم	سویله سه عقله حکم حقی اولور ترجمان

(نوع ثالث) طریق نقشبندینك ایکنجی طریقن بیلدیررر (ای عزیز) معلوم اولسونکه حضرت خواجه بهاء
الدین وانك خلفاسی خواجکان کزین رحمة الله علیهم اجمعین دیمشلردرکه طریقمزلك انواع ثلاثه سندن ایکنجی

نوعی طریق توجه قلبیدرکه ذاکر قلبیله اسم جلاله مواظبت ایدوب اسم مؤثر مبارکندن مفهوم اولان معنیء بیچونی ملاحظه ایدر واول معنایی حفظ ایدوب جمیع مدارك وقواسیله قلب صنوبریسنه متوجه اولور وبو توجهه مداومت ایلیوب اول معنایی تکلفله حفظ ایدوب تا اول کلفت میانه دن رفع اولنجیه دکین کیدر اکر اول معنی تصرف جذبه دن مقدم اول ذاکرك وجودینه تمامیله تأثیر ایدرسه اکا لایقدرکه اول معنایی بو جمیع موجوداته شامل بر نور بسیط کامل صورتنده بصیرتنه مقابل طوتوب انکله وجمیع مدارك وقواسیله کندی قلب صنوبریسنه توجه ایده تا اول زمانه دکین که اول صورت اره دن قالقوب کیده ومعنیء مقصود اندن ترتب ایده پس بو ذاکر قلبیله الله دیدیکی حالنده انی نته لکسز محیط ذرات عالم بیلوب بو فکر ایله اول قدر ذکر ایدرکه کندیلکندن بالکلیه کیدر اندن بر مرتبه یه کلورکه بو حالت انك قلبنده وصف ذاتی اولور ودرون جانی اول نور ایله طولوب عظیم حلاوت بولور وکوکل بو ذکر ایله مشغول ایکن انی بر حیرت الورکه عجایب ملکوت اکا منکشف اولور پس اول حالتده ذکر وفکری قویوب اول حیرته طالسون واحوال دل هر نه ایسه ینه دلده قالسون البته راز نهانی خلقه عیان ایتمسون وشریعت غرادن خارج کتمسون اول حیرت اندن زائل اولدقده ینه ذاکر اولسون ینه حیرت کلدکده انکله اولوب اشتغالدن واز کلسون زیرا که ذکر ایتمك دق باب معنادر بو حیرت ایسه فتح باب مولادر پس فتح باب اولدقده دقه حاجت قالمزکه صمت قلب اولیدر وبو حیرت کتدکجه تعاقب ایدوب یوما فیوما زیاده کلور تا کیم اول ذاکر اکثر اوقاتنده بو حیرتله اولور وبو حیرتده اویله مستغرق اولورکه کندی صفاتندن فنا بولوب صفات مذکور ایله قالور ورق بشریتدن ازاد اولوب کندی عالمنده سلطنت بولور صدور الاحرار قبور الاسرار مصداقنجه کوکل احوالن ستار اولور پس بو حیرته غرق اولان ذاکر صاحب قوتدر وبو فنایی بولان کامل صاحب سعادتدر غلبه اکا اعتکاف وخلوتدر وکثرت اکا وحدت وعزلتدر تنفسی تسبیح وعبادتدر وتکلمی عین حکمتدر وافعالی طاعت وخدمتدر وعادتی رفق ومودتدر ونظری محض عبرتدر وفکری علم وخبرتدر وخلقی جمیع خلقه حلم وشفقتدر زیرا که اول مست خمر وحدتدر وغریق بحر محبتدر وهر حالنده حاضر حضور حضرتدر وجمیع اضداد ایله رفاقت والفت ایدر وهر قنده بولندیسه صفای خاطرله ذوق وراحت ایدر غبار مخالفات ایله متکدر اولمز وجانی جاناندن بردم ایرلمز کوکلدن خارجه میل واتکا قیلمز وکمسه دن خوف ورجاسی قالمز بلکه درون وبرونده ماسوی بوله مز کوزن یومسه فنا فی الله مرتبه سنده در واکر اچارسه بقا بالله مرتبه سنده در (نظم) کوکل دلبرده در الحمد لله * لبی کوثرده در الحمد لله * نه فرزند وزن استر ونه زینت * نه سیم وزرده در الحمد لله * چو دل دلبرله سیر ایلر جهانی * دخی بی پرده در الحمد لله * کوکل دوستن طانور تنها جهانده * عدو کم کرده در الحمد لله * دکل غم یوق اولورسه تن که جانم * عجب خوش پرده در الحمد لله * درون دلده روشن دیدهٔ جان * رخ انورده در الحمد لله * ازلدن خمر عشقی ایچدی حقی * هنوز اول سرده در الحمد لله * بو حالات ومقامات وبو مراتب وکمالات برسنه ده بلکه برار بعینده بلکه اون کونده بلکه بر کونده بلکه بر ساعتده بلکه بر آنده عنایت واستعداده کوره حاصل اولور وکوکل صدق ایله توجهنه کوره دوستنه واصل اولور * الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق * بشارتی بو تفاوته اشارتدر اکر بو ذاکر هر لحظه ده وهر دمده ملاحظهٔ مولادن خالی قالمسه وکندویی نوم الور ایکن بیله قلبی ذکر حقدن فارغ اولمسه انك نومی یومی کبی حضور حضرت اولور ودولت فقر وفنایی تیز بولور زیرا که بو اسم ذاتك خواص وتأثیراتی چوقدر وبونده اولان تأثیرات اسمای صفات اشغالنده یوقدر وبو اسم ذاته مداوت ایدن یعنی الله الله الله دیوب کیدن ذاکر پر حضور اندن قدرت بولور وملك وملکوته صاحب تصرف اولور وهر مرادن الور (نظم)

هر مرادك سنده ایسته خوشلغك بول ای کوکل ‖ ایچری کل عالمکده پادشاه اول ای کوکل
درد عشق حقه یانوب اول اکا قول ای کوکل ‖ عشق حقدن غیری برشی ایتمه مأمول ای کوکل

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

آزیی

آزیی آزایچ آزاویو وار ذکر قلبی ایله قوت ‖ وهم وفهم وفکری نفی ایت کیم کوکل قیلسون سکوت
اولمدن اول کیم سنی حی ایده حی لایموت ‖ هوش دردم یعنی هردم حقی بول خلقی اونوت

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

سوء خلقی دلده قویمه تا طوله خلق حسن ‖ امر حقی طوت جمیعی خلقه شفقت ایله سن
نفسی قوی حقه کوکلدن کل سفر قیل در وطن ‖ حق ایله اول خلق ایچنده خلوت اولسون انجمن

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

چکمه غم کر خلق عالم اولسه لرد شمن سکا ‖ جمله دن ارحم هم اشفق دوست ایمش رحمان سکا
هر نه کلسه خوش کلور حقدن کلور مهمان سکا ‖ کلسه عشقك دردی مسرور اول اودر درمان سکا

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

بحر عشقه طال صویه دوشمش مدر مثلی همین ‖ اول نفس بحرنده محو اول قالمسون هیچ اول امین
عالم وادم قوچون نفس واحددر یقین ‖ جمله یی کندك کوررسن سویلمه اصلا صقین

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

هر نه یه باقسك انی بیل کندی جزوك فی المثال ‖ کثرت صورتده قالمه وحدت معنایه طال
مست اولوب وحدت میندن ذوق ایدوب اول اهل حال ‖ عارف اول فقر وفنادن خوش بقا بول انده قال

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

حقی حقی جانده بول چون موج ایله یمدر نهان ‖ حق سکا سر معیتله معیندر هر زمان
اول سکا سندن یقیندر سن ایراغ اولمه همان ‖ عین بیت الله ایکن دل طولمسون غیری کمان

حیرته وار کیم یقیندر حقه اول یول ای کوکل
بحر عشقه طال دمندن دمبدم طول ای کوکل

(نوع رابع) طریق نقشبندینك اوچنجی طریقن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه حضرت خواجه بهاء الدین وانك خلفاسی خواجکان کزین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین دیمشلردرکه طریقمزك انواع ثلاثه سندن اوچنجی نوعی طریق رابطهٔ قلبیه درکه مرید حضور عزت بر پیر پیر پروره قلبنی ربط ایدرکه اول مشاهده مقامن بولمشدر وتجلیات اسما وصفاتیه ایله متحقق اولمشدر پس اول کبریت احمردن اعز بولنان عزیزك دیدار شریفی * هم الذین اذا رؤا ذکر الله * مقتضاسنجه ذکر الله فائده سن ویرر وآنك صحبت لطیفی (هم جلساء الله) موجبنجه مذکورك صحبتی نتیجه سن ویرر چونکه بو تجلین بر عزیزك دولت دیداری وحکمت کفتاری ال ویروب میسر اولور اول مرید اسرار بو عزیزك اثارنی قلبنده نقش ضمیر ایدوب قادر اولدقجه انی حفظ وحراست ایلر واکر اول معنایه یرفتور کلورسه تکرار انك صحبتنه مراجعت قیلسون تا کیم انك صحبتی برکتیله اول معنی پرتو انداز

اولسون وبونجلین اول عزیزك حضورینه کیده رك ومرة بعد اخری اکا مراجعت ایده رك اول معنی انك ملکه سی اولور وبر مرتبه رسوخ بولورکه اول عزیزاندن غایب اولسه بیله انك صورتن خیالنده طوته بیلور وجمیع قوای ظاهره وباطنه سیله کندی قلب صنوبریسنه متوجه اولور وقلبنه هرکلن خاطری نفی ایدوب انك خیالن الور تا کیم اکا بر کیفیت غیبت وحالت حیرت کلور وبو معامله یی تکرار ایله اول کیفیت وحالت اکا ملکه اولوب فقر وفنا دولتن بولور بوندن یقین طریق اولمز چوق اولورکه مرید مولی قابلیتلی اولور پیرانده تصرف ایدوب ابتدا صحبتنده انی مشاهده مرتبه سنه واصل ایده بیلور پس مرید قابل بر پیر کاملی معرفت حقه واسطه ایتسه ولیل ونهار اقوال وافعالنده ایزتجه کتسه واول پیرك صورت ظاهره سی بلکه ایکی قاشی اره سی انك خاطرندن بران کتمسه طورمقده اوتورمقده یمکده سویلمکده اندن بردم غفلت ایتمسه یوما فیوما کده رك اول کشی بو ایشی زحمتله ایده رك بر رتبه یه کلورکه شکل پیر آنك قلبنده رسوخ بولور وهر انده زحمتسز تخیل ایده بیلور پس هر فیض معرفتکه عالم غیب احدیتدن باطن پیره نازل اولور اول فیض انك قلبندن مریدی قلبنه دخی یول بولور لکن ترك ادب سببیله طریق فیض انده بوزیلور انکچون بو طریق رابطه زحمتله دوزیلور (قطعه) صورت شیخی دلده یازسه مرید * بو کا اولان اکا ده حاصلدر * لیك ترك ادبله زائل اولور * اول سببدن زیاده مشکلدر (قطعه) سررشتهٔ دولتی ای برادر اله آل * بو عمر کرانمایه کی ازایتمه خیال * دایم قویرده قوایشده قوحال * آلیاریکی کوکلك کوزن اندن یکا صال (قطعه) سرغم عشقی دردمندان اکلر * صاتمه دل سرد خود پسندان اکلر) نقاشه ایرر عارف اولان نقشندن) بو نقش غریبی نقشبندان اکلر (قطعه) نقشبندیه عجب قافله سرورلریدر کیزلی یولدن کتوررلر حرمه قافله یی * ایرسه چون سالکه صحبتلرینك جاذبه سی * محو ایدر وسوسهٔ خلوت وفکر چله یی * چونکه بو زمانده انجلین عزیزك صحبتن بولمق کبریت احمردن اعز واعلادر پس طالب عرفانه لازم اولان بودرکه ایکی طریق سابقك بریله کیده تا کیم اولیا مرتبه سن حاصل ایده بعده یا ولی عزلت اولوب تنهایه کلور ویا ولی عشرت اولوب ناس ایچنده قالور زیرا که اولیاء الله ایکی صنف اولور بر صنفی عزیمتله عملی اختیار ایدر وبر صنفی رخصتله عمله اقتصار ایدر کرچه ولی عزلت حال حسبیله اشرفدر لکن ولی عشرت کمال حسبیله اعرفدر اکر ولی عزلتدر واکر ولی عشرتدر ایکیسنك دخی مرادی خلقه نفع وخدمتدر زیرا که انلر انانیتدن کیچمشلردر وکاس محبتله شراب وحدت ایچمشلردر دوستی تنها بولمشلردر وانسیله کام المشلردر فعللری کوکللرینه هرکز مانع اولمز وکوکللری حضور ایله درکه بردم غافل قالمز بو مقامده ایمان عیان اولور وعیان اول عین ایچنده پنهان اولور پس وصال وهجران انلره یکسان اولور وحیات وممات آسان اولور طوبی اکا کیم انلرك برینك صحبتن بولور وقدر وحرمتن بیلور وصدق ایله خدمتن قیلور وامرینه تسلیم اولور (نظم)

ایلسون الله چوق تحیاتی اکا کیم ویرمش علم غایاتی
قطب حقایق بحر خلایق فرد جامعدر هپ اشاراتی
قلبنی کشاف ایلمش شفاف کورینور انده هپ بریاتی
ای نیجه جانلر یانی بکلر کورمدك دیرلر بونده لذاتی
حبی جانمده سری ذاتمده صاوار اوستمده هپ بلیاتی

کیزلی سلطاندر سر سبحاندر مرشد جاندر هپ مقالاتی
نقطهٔ کبری کوره مزاعمی کیزلیدر زیرا جمله دن ذاتی
اره یوب بولان قوللغن قیلان تلقینن الان بولدی حالاتی
نیلسون تعلیم اوله مز تسلیم یا نیجه بولسون اول کمالاتی
پیریکی حق بیل ای نیازی کیم پیر یوزندندر حق هدایاتی

(نوع خامس) طریق نقشبندینك سالکی هر کمانه مالك اولوب وقوف قلبی بولدیغن وانوار وواقعات امثالندن اعراض ایدوب مطلوبنه متوجه اولدیغن ومسرور البال اولوب مستور الحال قالدیغن وحضور حقه کلوب غافللردن اجتناب قیلدیغن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه حضرت خواجه بهاء الدین وآنك خلفاسی خواجکان کزین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین دیمشلردرکه طرق ثلاثه مزك تفصیل وبیانندن ظاهر وعیان اولان بودرکه قلب صنوبری یه توجه که اکا وقوف قلبی دینلمشدر اول جمیع اوقات ایچنده امر ضروری بولنمشدر وبو طریقك لوازمندن قیلنمشدر نتکیم بو ایکی بیت ایله تنبیه وتأکید اولنمشدر (بیت) مانند مرغی باش هان بر بیضهٔ دل پاسبان * کز بیضهٔ دل زایدت مستی وذوق وقهقه (بیت) روبر در دل بنشین کان دلبر خرکاهی * وقت سحری ایدیا نیم شبی باشد * واما وقوف زمانی تفرقه ایله یا جمعیتله کیچن اوقاتی محاسبه دن عبارتدر اول بو طریقده

لازم دکلدر کذلك وقوف عددیکه شو مقدار عدد ذکر ایلمك نتیجه ویروب ویرمدیکن ملاحظه دن عبارتدر بو دخی لازم دکلدر واویله اولورکه بو طرق ثلاثه نك هر برینك اثناسنده سالکه واقعات وانوار یوز کوسترمکه باشلر پس اول اثناده اول سالکه لازمدرکه انلردن اعراض ایدوب مطلوب حقیقی سیله مشغول اوله زیرا که واقعات وانوار انجق علامات قبول طاعتدرکه بعد الرؤیه انلرك برفائده سی قالماز (بیت) چو غلام افتابم همه ز آفتاب کویم * نه شبم نه شب پرستم که حدیث خواب کویم * هر کیمه کیم توفیق حق رفیق اولوب بو طریق ایله تحقیقه وصول بولدیسه اکا واجبدرکه انکله کندویی مشهور عوام ایتمسون ممکن اولدقچه انك اخفاسنده سعی واهتمام ایلسون وانی محرمدن ونامحرمدن کتم ایتمکی البته التزام ایلسون زیرا که بو طریقك بناسی ظاهرده خلق ایله اولمقدر وباطنده حضور حقی بولمقدر (بیت) درونی اشنا اول طشره دن بیکانه صانسونلر * عجب زیبا روشدر عارف اول دیوانه صانسونلر * وبو طریقك حجاب لطیفی صورت استفاده وافاده درکه اول صورتله علما راحت وسلامت وصفاده در پس اهل علم امر اولنمشدرکه اول وصول وحضوری بو صورتله مستور ایدوب خلقك نظرندن دور ایلسونلر انجق کتاب ایله سویلسونلر (نظم) کیزلی کل ای یار بیور * ای شه مختار بیور * چونکه هب اغیار اویور) بو کیجه تکرار بیور) خانهٔ پرشوریکه کل (عاشق مهجوریکه کل (تشنهٔ مخموریکه کل (ساقیء خمار بیور لطف ایدوب اول نور فرم * نطق ایله سمع وبصرم * جمله حواس وهنرم * سن بزه هر بار بیور * هم الم اول هم ایاغم هم یورکده طایاغم * دلده کلستان وباغم * ای کل کلزار بیور * روشنیء روزم اولوب * شادیء غم سوزم اولوب ماه شب افروزم اولوب * ای مه عیار بیور * دیده دن اولد کسه نهان * دلده سن ای جان جهان * جاندن ایراغ اولمه همان * ای دل ودلدار بیور * ساکت اول ای ناطق کان * کوملسون طبل بیان * حقی یتر قول زبان * بی دم وکفتار بیور * وبو طریق اهلنه بر دخی واجبدرکه اضداد ایله صحبتدن اجتناب ایلیه خصوصا نور ایماندن دور وظلمت طبیعتله مستور اولوب فیض نور اعطاسی دعواسیله فقر الباسن کیوب کذابلقده عمرن افنا ایدن مباحیلردن اعراض وابا ایدوب انلردن بعید اوله تا کیم شقاوته دوشمیوب سعید اوله نعوذ بالله من خبث عقائدهم وشر مکایدهم (رباعی) باهرکه نشستی ونشد جمع دلت * وز تو نرمید زحمت آب وکلت * زنهار ز صحبتش کریزان میباش * ورنه نکند روح عزیزان بحلت * وبو طریق اهلنه برده بو واجبدرکه امور ماضیه دن واحوال آتیه دن اعراض ایدوب تذکر وتفکر ایتمیه وبولندیغی حالدن بر لحظه کیری یا ایلری کتمیه هر حالده همان فکر حق ایله طوله وایکی جهانی اونودوب هر بر نفسده انی ذاکر اوله تا کیم حضور وانسنی بوله وکندی صفاتندن فانی اولوب انکله قاله (رباعی) ای مانده ز بحر علم بر ساحل عین * در بحر فراغتست وبر ساحل شین * بردار صف نظر زموج کونین * اکاه ببحر باش بین النفسین (رباعی) ها غیب هویت اولدی ای حرف شناس * انفاسکا هپ او حرف اولمشدر اساس * اول حرفدن آکه اوله کور هر دمده * بر حرف دیدم اکا ده قیل حقه سپاس * وبو طریقك آداب وارکانندن اهم والزم اولانی بو وصیتلردرکه هر حالده علم نافع وعمل صالح سمتنده بولنوب اهل سنت وجماعته ملازم اوله سن وتفسیر وحدیث وفقه اوکرنوب جاهل صوفیلردن بری کله سن ومؤذن وامام اولمیوب نمازی جماعتله قیله سن وهرکز شهوت استمیوب آفتندن سلامت قاله سن وهیچ بر منصبله مقید اولمیوب غوغادن ازاد اوله سن ومحکمهٔ قضایه حاضر اولمیوب حجت ومحضرلرده ادك یازدرمیوب کمنام اوله سن وکمسه یه وکیل وکفیل اولمیوب خلقك وصیتلرینه قارشمیوب راحت بوله سن وامرا واولادیله مصاحب اولمیوب سماع اولان تکیه لرده اکلنمیوب علم مجلسنه کله سن وعوام واغنیادن قاچوب غلمان ونسوان ایله صحبت ایتمیوب تنها قاله سن وقادر اولدقچه مجرد اولوب عورت المیه سن تا کیم طالب دنیا اولمیه سن وطلبنده دینکی یله ویرمیه سن وکثرت عیال ابتلاسیله رزالته ایرمیه سن وحلال ایله قناعت ایدوب حرامی تناول قیلمیه سن وهزل ومزاحی ترك ایدوب چوق کولمیه سن تا کیم قلبکی میت بولمیه سن وهرکسه شفقت نظریله باقوب هیچ بر فردی حقیر کورمیه سن وکمسه دن بر نسنه استمیوب کمسه یه بر خدمت بیورمیه سن واحتیاج وعلتکی وذهب ولذتکی ستر ایدوب خلقه طیورمیه سن تزیین ظاهری قویوب کوکلك اخلاق ایله تزیین باطنه کیده سن واولیای کاملین وعلمای عاملین اولان کرامی بولدقده انلره تعظیم ایله سلام ویروب اللرن تقبیل ایده سن وحضورلرنده خضوع ایله مؤدب طوره سن ودوشن خدمتلرن مال وبدنکله جان ودلدن کوره سن وخدمتلرن سلطنت وصحبتلرن غنیمت

ومحبتلرن سعادت بیله سن وآنلرلك یولنده باش وجان ویره سن تا کیم دعاورضالری دولتنه ایره سن وانلرلك اقوالی وافعالن قیاس عقلله انکارایتمیه سن وخضرایله موسی علیهما السلام لك قصه سن اونوتمیه سن زیرا که انکار شومدر واولیایی انکارایدن انلرلك محبت وعلومندن محرومدر وهیچ کمسه ایله مجادله ایتمیوب معارض ومغایر کتمیه سن وخلقی خالقه اصمر لیوب کمسه یی غیبت ایتمیه سن وزینت دنیایه اعتبار واهلنه اعتماد ایتمیه سن زیرا که اهل دنیاانك کبی وفاسزدر وصحبتلری دخی حضور وصفاسزدر پس البته سنك رأس مالك شریعت غرا ومکانك مسجد وصحرا ومونسك حضرت مولی اولسون (بیت) یاانیس القلوب فی الخلوات * بك مأوی الوحوش فی الفلوات * تحقیق اسرار خواص وعوام بومقامده تمامیله یازلمشدر والسلام کرچه بوکلمات امثالن سویلمك یاکتابت ایلمك بوحقیر فقیرلك وظیفهٔ حالی دکلدر لکن اهل محبتك خدمتنده بولنمق نیتیله کتب اولیادن ایکیوز کتابك جواهر اسراری انتخاب وترجمه قیلنوب بوکتابك بوفن ثالثنده تحریر اولنمشدر * رباعی * بااین همه بیحاصلی وهیچ کسی * درمانده یارسایی وبوالهوسی * دادیم نشان زکنج مقصود ترا * کرما نرسیدیم توشاید برسی (نظم)

نعمت عظمای جمعیتده ایدلر برزمان || دوشدلر اندن بوعذاب غفلت وجهله یمان
اشنای حق ایکن بیکانه اولدلر بی کمان || عین بیت الله ایکن بتخانه اولمش دل همان

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

حاضراول کیم نعمت جمعیت خاطراودر || غافل اولمه کیم عذاب تفرقه حاضراودر
حقه جاندن قیل توجه قلبکه ناظراودر || اول وآخر اودرهم باطن وظاهر اودر

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

جهل وخوف وغم غضب هپ غفلت ونسیانده در || غافل اولان سوء خلقیله یانارنیرانده در
عارف اکاه اولان جان رحمت رحمانده در || غرق بحر وحدت اولمش جنت عرفانده در

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

اب ونانی قوی بوجسمه ذکرحق اولسون ادام || ذوق ذکرالله ایله دل مطمئن اولسون تمام
حیرته وارکیم اودردل بیتنه باب السلام || حق ایله هرحالده اول تااول سنك اوله مدام

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

ای کوکل هرنه دیلرسن سنده استه سنده بول || کرسعادت مندایسك کندکده بول اول دوسته بول
باب حیرتدن حضورحضرته ایله دخول || ماسوادن فارغ اول عشقك دمندن پردم اول

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

نفسنی لاشی بیلن دل حق بیلورا کاه اولور || رؤیت وسمع وکلامی هرایشی الله اولور
جمله اشیادن اکابران تماشا کاه اولور || قنده اولسه حق انکله دائما همراه اولور

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

حق حقدن غافل اولمه حاضراول ایله حضور || دل نظرکاه خدادرصاف قیل کیم طوله نور
شاه طمرلردن یقیندر حق سکا سن اولمه دور || وهم وفهم وفکری قوی طال حیرته اول پرسرور

|| حاضرحق اول حضورایت غافل اولمه هرزمان ||

(نوع سادس) طریق عرفانده جادهٔ هدایتدن وهاد ضلالته دوشن مباحیلرلك وجوه خطالرن بیلدیرر

* ای عزیز * معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اول مباحیلرکه احکام خدادن اعراض ایتمشلردرودین مبین بولندن چیقوب یکلش کتمشلردرانلراول جهل وخطایه بش وجهله یتمشلردراما اولکی وجهله خطاایدن اول طائفه درکه حق تعالی یه ایمان کتورمیوب انك حقیقت ذاتنی وکیفیت صفاتنی وهم وخیاله وقیاس ومثاله بیلمك مرادایتمشلردرچونکه انی ادراك ایده مدیلرپس خطاایدوب عالمده اولان تصرفات امورنی طبایع ونجومه حواله قیلمشلردرواویله ذاهب اولمشلردرکه بوعالم غریب وبوترتیب عجیب انجق کندیدن صادر اولمش قدیم وباقیدر ونفس انسان وسائرحیوان ونبات ومعدنیاتك جلهسی طبایع ونجومك تأثیراتندن دوزلمشدر وعالمدن خارج برخالق یوقدربوکوزل خط کندیدن یازلمشدرواما ایکنجی وجهله خطاایدن اول طائفه درکه بعث وحشره اینانمیوب انکارایتمشلردرانسان وحیوان واشجار ونبات امثالی بترواپترکه هلاك اولدقده یردنی وجوده کلمزدیمشلردرواروح اجسادن بولوب بربره جمع اولمق ممکن اولمدیغندن حساب وکتاب وثواب وعتاب اولمزدیمشلردربوطائفه نك خطالری کندی نفسلرن بیلمدکارندندرزیرا که بونلراویله ظن ایتمشلردرکه روح انجق روح حیوانی دربیلمشلردرکه حقیقت انسان اولان روح روان که بزاکا کوکل دیرزمحل عرفان ومخاطب یزدان اودرواکاهرکزفنا کلمز باقیدرانجق بدندن جدااولورکه اول جدالغه موت اطلاق اولنمشدرپس اول طائفهٔ بوروحی ادراك ایتمیوب غافل قالمشلردرواما اوچنجی وجهله خطاایدن اول طائفه درکه تهذیب اخلاقی انکارایدوب دیمشلردرکه شریعت بزه امرایتمشدرکه قلبمزی غضب وشهوتدن وریاونخوتدن پاك ایده لم بوایسه ممکن دکلدرزیراکه تقسیم بوصفتلرله مجبول خلق اولنمشدروجبلیت وبشریت ایسه تبدیل اولق امرمحال بولنمشدرتکیم جسم اسودیونمغله ابیض اولمزکذلك قلب اوصاف جبلیه سندن خالی قالمزوخوی جان آلتنده در چقمدیغچه ترکنی قیلمزبویله ذاهب اولمشلردراکن بیلمشلردرکه شرع شریف اول صفتلری کوکدن بالکلیه محوایدوب کیدرمکی امرایتمشدرباکه انلری عقل وقلبك تصرفلری تحتنده قیلمغله امرایتمشدربوایسه امر ممکن ومیسروبجربدر تکیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم * انما انابشرمثلکم * اغضب کمایغضب البشر * بیورمشدرصباوقتی حالنده صفات بشریت اکاغالب ایکن صکره کندویه مغلوب اولدیغن طیورمشدروحق تعالی کلام قدیمنده * والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس * بیورمشدرغیظ وغضبن کظمله مغلوب عقل ایدنلر ممدوح ومقبول اولدیغن طیورمشدروغیض وغضبی اولمیانلری مدح ایتمشدر زیراکه انسان انلرسزانسان کامل مرتبه سنه یتمشدرواما دردنجی وجهله خطاایدن اول طائفه درکه نفسلرینه مغروراولوب کندیلرن منتهی وکامل بلمیوب دیمشلردرکه بزاویله حالتلره وصول بولمشزدرکه معاصیدن بزه برضرر کلمزوبوحالات ایله کوکلمزدریاکبی اولمشدرکه قاذورات ایله ناپاك اولمزلکن بونلر بیلمشلردرکه دریاکبی اولمق برسکونت بولمقدرکه هیچ برهوا ایله متحرك اولمیه وبرنسنه دن خاطرینه کدرکلمیه حال بوکیم اکربرکسنه انلرلك بریله تکلم ایدرکن اثنای کلامنده اکاتعظیم ایتمیوب عزیزم دیمیوب تخفیف ایلسه ویاانی تحقیرایدوب عرضنه خلل ویررسوزسویلسه اکاشهوروسنین ایله عداوت ایدوب ضرری تصدنده قالورواکربرکسه انك اندن براچقه سن ویابرحبه سن السه دنیاباشنه طاروجهان کوزینه تاراولوب کدرندن عقلی تاروماراولورهنوز اول ابلهلرغضب وشهوت الندهاسیراولمشلردرورياوکبرایله طولمشلردرورجوایتده بالغ وانسانیتده کامل اولمیوب ناقص قالمشلردر پس انلرجهل وغفلتله مغروراولدقلریچون بویله دعوالره طالمشلردرزیراکه اولیادن وانبیادن بیله برخطاصادراولدقده اغلیوب تائب اولمشلردر واما بشنجی وجهله خطاایدن اول طائفه درکه حق تعالینك حلم وسترینه اتکاایدوب قهرودکرندن امین اولوب دیمشلردرکه الله غفوروکریم ورووف ورحیم روعبادینه پدرومادردن زیاده ودودومشفقدر البته اول ستارعیوب عیبلر یمزی ستراید یکی کبی اول غفارذنوب کاهلریمزی دخی عفواید راکن بیلمشلردرکه حق تعالی ستاروغفاراولدیغی کبی جباروقهاراولمشدر ودیمشلردرکه حق تعالی بزم طاعتمزدن مستغنیدرکه اکابرفائده حاصل اولمزوعصیانمزدن هم اکاهیچ ضررکلمز اکرچه طاعت افضلدروعبادت ایدن ثواب عظیمه نائل اولورلکن حق تعالی یه برفائده سی اولمدیغندن ایتمیجه نه لازم کاورهمان اول غافللرلك بوسوزلری اول مریضن شوسوزینه مشابهدرکه طبیب اکاتأکید ایله تنبیه

ایدوب پرهیزایله که مرضدن خالی وراحت قاله سن ومعالجه قیل که صحت وقوت بوله سن دیدکده اول طبیبنه سویلیه که پرهیزوعلاج ایتمشم یا ایتممشم بنم پرهیزوعلاجمدن سکانه فائده اولور ونه ضرر کلور اول خسته بوسوزنده صادقدر لکن پرهیزوعلاج ایتمدیسه کندیسی هلاك اولور یازقدر پس بوطائفه نك عندنده معصیتله طاعت برابردر انلر بونی فهم ایتمدیلر که معصیت مهلك وشردر وطاعت هرخیره قائد ورهبردر نته کیم مرض بدنی تباه ایدر کذلك معصیت قلبی سیاه ایدر ونتکیم پرهیزوعلاج صحت بدنه سببدر کذلك تقوی وطاعت موجب انجلای قلب ورضای ربدر معصیت شقاوتدر وطاعت سعادتدر معصیت راه نفس وهوادر وطاعت راه حق واقادر (رباعی)

ای برده کمان که صاحب تحقیقی
هر مرتبه ازوجود حکمی دارد
کوکل سجاده اوزره جالس اول تسبیحسز طورمه
عبادت اوزره اول دائم ایکی عالمده عزت بول
یوزك سور یرلره کل بوریانك مسجد ایچنده
مؤذن نغمه سن دیکله داغلسون دلده تشویشك
جماعتله نمازی ترك ایدن طولمش کدورتلر
خطیب وواعظك افعال واقوالینه اول تابع
نیازی طاعتی ترك ایلمك بعد وفضوللقدر

واندر صفت صدق ویقین صدیقی
کر حفظ مراتب نکنی زندیقی (نظم)
نماز اهلندن اوزکیله صقین سن طورمه اوتورمه
دمادم آل وضو بول تازه جان بونفسی یاتورمه
اوتور منبر کبی دائم قفسده قوش کبی طورمه
جهنم بابن اچدرمه عیوب ناسدن صورمه
انك ترکیله لطف ایت برکدورت سنده ارتورمه
امامك غیریسنه کندیکی زنهار طبشورمه
کرم قیل ترك طاعتله شاشوبده خلقی شاشورمه

(نوع سابع) اهل تصوف اون ایکی فرقه اولدیغن وبرفرقه سی نجات بولوب اون بری ضلالتده قالدیغن وفرق ضاله دن هر بری نه طریق ایله بلاسن بولدیغن وطریق مستقیم ایله حقه کیدن فرقه منزله ایروب مراد الدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه علم تصوف برعلمدرکه حق تعالینك صفاتن اکا وصول حیثیتندن باحثدر ومحبت مولادرکه عبدی بوعلمه باعثدر وقلبی ماسوادن صاف ایدن صوفیدرکه بوعلمی وارثدر زیرا که تصوف کشی کندی قلبنی محبت ماسوادن قطع ایدوب انجق محبت مولایه ربط ایتمکدر وبالاده بیان اولنان اهل سنت وجماعت مذهبی اوزره تصحیح اعتقاد ایدوب اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اقوال وافعال واخلاقنه تبعیتله ایزنجه کتمکدر وتهذیب اخلاق وتبدیل مزاج ایدوب ذکر مدام وتوجه تام ایله مقام انس وحضوره یتمکدر اما بشیوز اللی بش تاریخنده اهل تصوف اون ایکی فرقه اولمشدر برفرقه سی شرع شریفه اتباع ایله هدایت بولمشدر ومنزل مقصوده ایروب مراد آلمشدر واون برفرقه سی طرق بدعته سالك وضلالتده هالك اولمشدر وفرق ضاله مذکوره نك ادلری بونلردرکه قلمه کلمشدر اولیائیه حبیبه شمراخیه اباحیه حالیه حلولیه حوریه واقفیه متجاهلیه متکاسلیه الهامیه بونلرك جمله سی فساد وفتنه ایله طولمشدر وبونلردن ایراغ اولان حقه یقین اولمشدر ودین واعتقادی فتنه وفساده واقع اولمدن سلامت ومتانت بولمشدر زیرا که انلر ظلمت جهالتده قالوب بحر ضلالته طالمشدر انلر ایمان ایله مشرف ایکن هوای نفسه اویوب شرع شریفی تخفیف ایتدکاری ایچون حق تعالی انلری اول خیالات باطله ایله بلایه صالمشدر وهر برفرقه باطل مذهبیله مشهور اولوب درکاه خدادن دور ومهجور اولمشدر اما اول اولیائیه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه سالك درجهٔ ولایته واصل اولدقده آندن جمیع تکالیف شرعیه ساقط اولور واولیا انبیادن افضل اولوب مقام اعلی بولور حال بوکیم بویله اعتقاد ایدن کمسه نك قلبنده دین وایمان قالمز زیرا که جان بدندن چیقمدقجه بوتکالیف شرعیه ساقط اولمز وهیچ برولی هیچ برنبی مرتبه سن بوله مز واما حبیبه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه عبدالله تعالینك محبتی مرتبه سنه واصل اولوب غیری محبتلردن منقطع اولدقده اندن صوم وصلوة وسائر مأمورات ومنهیات ساقط اولوب محرمات انجق اکا حلال اولور حال بوکیم حرامی حلال اعتقاد ایدن دینسز قالور وبوطائفه قابل تفهیم والزام اولمیوب مناهی ومحرماتی مرتکب اولور پس انلردن اجتناب ایدن سلامت بولور اما شمراخیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه عبد انس وحضوری بولوب مصاحب مولی اولدقده اوامر

ونواهی شرعیه اندن ساقط اولوب صدای دف ونای ایله سماع ایتمك وریاحین امثالی نسایی استشمام واستمتاع ایتمك اکا لازم اولور وبونلر عبدالله شمراخینك قومیدرکه صورت صلاح ایله اطراف عالمی سیر ایدوب کیدرلر وبونلری قتل ایتمك واجبدرکه حیله ومکر ایله نیجه فساد وفتنه لر ایدرلر واما اباحیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بزنفسمزه مالك دکلز که انی معاصیدن منع ایده لم وهرکسك مالی وفرجی بزه حلال ومباحدرکه اله لم وکیده لم ومشتهیاته مانع اولمق کفردر نیده لم حال بوکیم بونلردن اکفر واضر برفرقه یوقدر زیرا که بونلرك شری چوقدر واما حالیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه سماع ورقص ایله ال اله چالمق حلالدر واول حینده بیهوش اولوب شیخمزدن بزه حالت کلدی دیدکاری دخی ضلالدر واما حلولیه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه جمیله عورته ومحبوب اوغلانه باقمق حلالدر زیرا که اول احداثه قدیم حالدر وکوزللره نظر ایتدکاری حالده سرور ایله رقص ایدوب دیرلرکه بوحالات هم صفات حقدن برصفتدرکه بزه کلمشدر جانمز وابدانمز جمله انك اولمشدر بویله دیوب بری بریله معانقه ایدوب اوپوشورلر وحلقه اولوب رقص ایله تپشورلر بونلر دخی ضلالتده یاپشورلر واما حوریه مذهبنده بولنان فرقه دیمشلردرکه بیهوش اولدیغمز حالده جنتدن بزه حوری قیزلری کلور بزدخی انلرله جماع ایدرز آنکیچون بیهوشلغمز زائل اولدقده بزه غسل ایتمك لازم اولور حال بوکیم بویله دین کافر اولور واما واقفیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه عبدالله تعالی یی بیلمدن واکلمدن عاجز وقاصردر عقل بشرانی ادراك ایتمکه قادر دکلدر دیوب توقف ایتمشلردر حال بوکیم ایات واحادیث اقتضاسنجه ادراك توحید خدا انسانه میسردر والا تکلیف مولا عبث اولمق لازم کلور بویله اعتقاد ایدن خود ضلالتده قالور واما متجاهلیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بزریا وسمعه دن خوف وحذر ایده رز آنکیچون صلحا کسوتن قویوب فاسقلر لباسن کیوب خلق ایچنه کیدرز حال بوکیم بودخی شرع شریفه مخالف بولنمشدر زیرا که * من تشبه بقوم فهو منهم * دینلمشدر واما متکاسلیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه بوجهانه کلمدن مراد انجق تن بسلمکدر غیری نسنه یوقدر بونلر کار وکسبی ترك ایدوب قپولرده دیلنجیلك ایدرلر همان هرنه بولورلرسه ییوب ایچوب کیدرلر حال بوکیم انلر بونی شریعته مخالف ایدرلر واما الهامیه مذهبنده اولان فرقه دیمشلردرکه کتب شعرا قرآن طریقتدر وجمله سی تفسیر حقیقتدر پس انلر قرآنی وحدیثی وفقهی اوکرنمدن اعراض ایدوب شعرا وحکما وظرفا کتابلرن اوقیوب الهام ربانیدر دیوب کیدرلر حال بوکیم عمرلرن ضلالته صرف ایدرلر (بیت) علم دین فقهست وتفسیر وحدیث * هرکه جوید غیر ازین کردد خبیث * واما طریق مستقیم ایله حقه کیدن فرقه دیمشلردرکه قرآن کریم وحدیث شریف دینمزه ودنیامزه کافیدر وشریعت بزه وافیدر پس بونلر اولیا زمره سیدرکه هدایت بولمشلردر وطریقت محمدیه ایله سالك اولمشلردر وراه مولادن منزل آلمشلردر وعلم حقیقته مالك اولمشلردر ومجلس حضور وانسه کلمشلردر ومحبت دریاسنه طالمشلردر وفنا فی الله اولوب انکله قالمشلردر ودولت ابدیه ایله سعادت سرمدیه بولمشلردر (نظم)

سرای دین اساسیدر شریعت
بودر اول قپودرکاه حقه
دخی بونکله بو یول ختم اولینور
صراط مستقیمه دعوت ایدن
شریعت انبیانك سنتیدر
خدانك لیلهٔ معراج ایچنده
یکرمی اوچ ییله دك جبرائیلك
جهانده چوقدر انواعی علومك
بونفس کافری قتل ایتمك ایچون
جهاد اکبر ایدن اهل عرفان
طریقت کاربانینك اوکنجه
حقیقت کرچه سلطانلقدر اما

طریق حق هداسیدر شریعت
که یولك ابتداسیدر شریعت
بوراهك انتهاسیدر شریعت
منادیلر نداسیدر شریعت
قمونك اهتداسیدر شریعت
حبیبینه عطاسیدر شریعت
اکا وحی خداسیدر شریعت
قموسینك هماسیدر شریعت
حقك حکم وقضاسیدر شریعت
قلوبینك صفاسیدر شریعت
دلیل ومقتداسیدر شریعت
اوکنده انك لواسیدر شریعت

شریعتسدن ولی یاداولمز اصلا ‖ واینك اشناسیدر شریعت
شریعتله طورر ارض وسموات ‖ یونیانك بنا سیدر شریعت
نه بیلسون شرع پاکی اهل الحاد ‖ اول اعدانك جفاسیدر شریعت
همان انلرده عقلنجه صانورکیم ‖ نظام ایجون اولاسیدر شریعت
صقین جانم صقین انلرکبی هم ‖ دیمه سنده نولاسیدر شریعت
شریعتسز حقیقت اولورالحاد ‖ حقیقت کون ضیاسیدر شریعت
ضیاسی اولمیان شمسیده یوق بیل ‖ حقیقتله قیاسیدر شریعت
جهانه برولی کلمزکه الا ‖ الندہ انك عصاسیدر شریعت
دخی باشنده تاج وشال وکسوت ‖ هم اکنده عباسیدر شریعت
حقیقت جانیدر انجق واینك ‖ جانتدن ماعداسیدر شریعت
حقیقت عرش اعلادر محقق ‖ اوعرشك استواسیدر شریعت
بدن بولمز بقا جان اولمدقه ‖ حقیقت تن بقاسیدر شریعت
صقین صویمه انی نامحرم ایجره ‖ یوزك صوبی حیاسیدر شریعت
جمیع انبیا واولیانك ‖ نیازی رهنما سیدر شریعت

(باب خامس) حضرت ملك ملوكك درگاه ودیوانته سیر وسلوك جانی ومرور وعبور مقامات سبعهٔ نفس انسانی وآداب وارکان حضور حضرت یزدانی وکرامات وامارات مرشد راه رحمانی وصفات وعلامات مرید قابل عرفانی وانواع مداخل ومکاید واهمهٔ شیطانی ومناقب ومکارم قطب اولیای زمانی فصول ثمانیه ایله تفصیل ایدر

(فصل اول) احوال واطوار سیر وسلوك جانی واکا متعلق اولان حجب اعیانی ومقام اولده بولنان نفس انسانی واکاندہ ایکن لازم اولان آداب وارکانی سکز نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) مبدأ ومعاد روح انسانی

بیلدیرر* ای عزیز* معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حق تعالی کندی حکمتیله اسرار ذاتنی سمای عمادن طبیعت کلیه ارضنه انزال ایدوب اسما وصفاتی خواصنی اظهار ایچون اول اسراری نطفه لر اصدافنده پنهان ایلدکده انلر ظلمات نفسانیه ایله برمرتبه حجابه کتمشلردرکه مقدم مالك اولدقلری اعتبارات وکمالاتی اونودوب محسوسات وشهواته میل ورکون ایله مقام بهایمه یتمشلردر واول وطن اصلیلری اصلا خاطرلرینه کلیوب مبدأ ومعاد اصلیلرن نسیامنسیا ترك ایتمشلردر بعده انلره صورت ظاهره لری اوزره نیچه رسل ارسال ایدوب صورت باطنه لری اوزره دخی نیچه مرسل ارسال ایلمشدر تاکیم انلرك ظلمات بشریتلرنده مصابیح ملکوتیه ایقاد ایله پرتو صالسونلر وانلرنه شکل خبا ئتلرده اولدقلرینه انکله مطلع اولسونلر وانواع کمالاته وصول واستعدادلری اولدیغن بیلسونلر وحجب ظلمانیه ونورانیه کشفنه جد وسعی ایدوب اول مبدأ لرینه رجوعی طلب وآرزو قیلسونلر

پس اول طلب وارزو ایله اندن یکا بر قارش تقرب ایدنلره اول برارشون تقرب قیلمشدر وا کا برارشون یقین اولنلره اول برقولاج یقین اولمشدر وا کا مشی ایله کیدنلره اول هرویله ایله کلمشدر تاکیم یدالطاف انلری اویله برجذبه ایله حضوره جذب ایتمشدرکه انلره عادات وطبایعلرن کایتله اونوتدرمشدر واول جذبه ایله انلرینه حضرت احدیته کتمشلردر وکندی صفتلرن آنك صفاتنده محو ایتمشلردر زیرا که انلرکمال عبودیتله متصف اولدقلرندن انك ربوبیتنده هیچ برنزاعلری قالمیوب انکله مطمئن اولمشلردر واندن راضی وعندنده مرضی اولوب حضورنی بولمشلردر تکیم انلری بعض آدرلیده دعوت ایدوب* یاایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة* یورمشدر وعبادی زمره سنه دخول امر یله خلافت ادمیه لری تحقیقن طیور مشدر وانلره خلعت قیومیه الباس ایدوب کمالات ابدیه ویروب نعمت سرمدیه ایله طیور مشدر پس اول طلب رجوع وانجذاب معهود نورهدایت حق ودود اولوب انجق عنایت وداد ازلی وسعادت مادرزادلم یزلی بولان سلالهٔ باهره ونطفهٔ طاهره اولان طبایع سلیمه واخلاق کریمه اصحابی انبیا واولیا قلوبنه طولمشدر وهر بری کندی استعدادی مرتبه سنجه معرفت نفس ایله معرفت حقه ایروب حضورنی بولمشدر وانلرلذات دنیائیه التفات ونعیم اخرته اعتبار ایتمیوب قلوب صافیه لری مولالرینه توجه قیلمشدر وارواح قدسیه لری اناء لیل ونهارانك ذکر وفکرینه مستغرق اولمشدر

ونفوس

ونفوس زکیه لری حواس ظاهره لرندن صانوب بصیرت باطنه لرینه ظهور ایدن عزت ولذتلری المشدر بنم روحم اکر بوزمره اولیادن بولنمش ایسك سعادت سنکدر وهرنه دیله سن واکر بونلره محبتله خدمت ایدر بولنمش ایسك بشارت سنکدرکه انلرله بیله سك وخبرده* المرء مع من احب* کادیکن بیله سك اما ظلمات سجین طبیعته هبوط ایدوب اسفل سافلین بدنده مربوط اولنلرك کوکلری غضب وشهوته اسیر وخوف وخطری کثیر اولمشدر وشبکهٔ مخالفت ایچنده مأیوس وقفس عادات ایچنده محبوس قالمشدر زیرا که انلر بهایم کبی کثرت اکل وشرب ونوم وجماع ایله مشغول اولوب معرفت نفس ایله مبدأ ومعاد اصلیلرن بیلمدن معزول اولمشلردر* منه بدأ الامر والیه یعود* اشارتن بشارت بیلیوب جهانه حیوان کاوب حیوان کیدن آکل ومأکول اولمشلردر (نظم)

بوتن بوجهاندر کوکل اول جهان ‖ هوایار تندر خدا یارجان
کوکلدر غریب وجمی هم غریب ‖ دکلدر یری ارض ویاسمان
اکر یارجان وخردسن مدام ‖ ایرسن اوجانانه اندر جنان
ولی یارحس وهواسن اکر ‖ یرکدر بو خاشاك ایله خاکدان
مکرنا کهان اول عنایت ایروب ‖ سنی جذب دلد ارایده ناکهان
که برجذبه دریلك عملدن کوزل ‖ عملدر نشان جذبه دربی نشان
نشان موجدر بی نشان بحردر ‖ نشاندر بیان بی نشاندر عیان
کونشدن چوبرارپه ظاهر اولور ‖ فلکدن همان سوپریلور کهکشان
سکوت ایله حقی که صمت ایجره وار ‖ هزاران لسان وهزاران بیان

(نوع ثانی) انسانك وجودنده بولنان نفس شهوانیه ایله نفس ناطقه نك حقیقتلرن وایکیسنك بری بریله اولان احوال واطوار واسمالرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه انسانك ایکی روحی واردرکه حکمای اسلام انك برینه روح حیوانی وبرینه روح انسانی دیرلر اما انلرك روح حیوانی دیدکاری جوهر بر بخار لطیفدرکه بدنده اولان حیات وحس وحرکت ارادیه یی حامل درویزبور وحه نفس شهوانیه ونفس بهیمیه اطلاق ایده رزپس بونفس ابدانه مشرق برجوهردرکه اکر بدنك باطن وظاهرینه برابر اشراق ایلدیسه حالت یقظه حاصل اولورواکر بدنك باطننه اشراق ایدوب ظاهرینه ایتمدیسه حالت نوم حاصل اولورواکر بدندن اشراقنی بالکلیة قطع ایلدیسه حالت موت حاصل اولور* سبحان الصانع الحکیم* واما حکمانك روح انسانی دیدکاری جوهر نفس ناطقه درکه اول ذاتنده ماده دن مجرد برجوهر عد اولنمشدر لکن کندی افعالنده ماده یه مقارن بولنمشدر وانجق بونفسدرکه اماره ولوامه وملهمه ومطمئنه وراضیه ومرضیه وکامله اسماسیله تسمیه قیلنمشدر وبرنیچه صفات ایله متصف اولدیغه بواسمانك بریله ذکر اولنمشدر پس اکر بونفس ناطقه. اول نفس شهوانیه نك مطیع ومنقادی اولوب اکاهر حالده موافقت وموافقت ایلیوب انك تحت حکمنده بولندیسه بوکا اماره دیرلر واکر مرتکابنی تحتنده ساکن اولوب حقه تابع اولدیسه لکن هنوز انده میل شهوات فانیه قالدیسه اکا لوامه تسمیه ایدرلر واکر بومیلی زائل اولوب نفس شهوانیه ایله معارضه ده متانت بولدیسه وکندی عالمنه زیاده میل ایدوب قابل الهامات اولدیسه بوکا ملهمه اطلاق ایدرلر واکر نفس شهوانیه نك حکمندن چقوب مقام عبودیته یتدیسه واضطرابی ساکن اولوب شهوانی کایتله فراموش ایتدیسه بوکا مطمئنه دیرلر واکر بوندن ترقی ایدوب مقاماتی نظر ندن صالدیسه وجمله مرادات ندن کیچوب فانی اولدیسه بوکا راضیه تسمیه ایدرلر واکر بوحالی کمال بولدیسه عندالله مقبول وعندالناس محبوب القلوب اولدیسه بوکا مرضیه اطلاق ایدرلر واکر جمیع صفات کامله متصف بولندیسه وتکمیل عبادایچون خلقه رجوع ایله امر اولندیسه بوکا کامله تسمیه ایدرلر وبونفس ناطقه نك اسمای سبعهٔ مذکوره سندن غیری نیچه اسماسی دخی واردر پس بوجوهر مجرده قلب دیوب کوکل مراد ایدرلر وبو برمدرك عالمدرکه اوامر شرعیه ایله مخاطب وعبادت ومعرفتله مطالبدر وبوجوهرك ظاهری ومرکبی واردرکه اول نفس شهوانیهٔ مزبوره دربونك باطنی واردرکه روحدر وروحك باطنی واردرکه سردر وسرك باطنی واردرکه سرالسردر وسرالسرك باطنی واردرکه خفیدر وخفینك باطنی واردرکه اخفادر

اما برنسنه نك باطنی انك حقیقتی وماده سیدر مثلا سریر برنسنه درکه انك باطنی خشب قطعه لریدر وخشب قطعه لرینك باطنی شجره در وشجره نك باطنی عناصر اربعه در وعناصرك باطنی هیولای اولیدر پس بو امر واحد ربانی غایت لطافتده بولندیغی حالنده اخفی تسمیه اولنور وبر درجه تنزل ایدوب برمقدار تکثف ایلدیکی حالنده خفی تسمیه اولنور وایکنجی درجه تنزل ایدوب اندن زیاده تکثف ایلدیکی حالنده سر السر تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده سر تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده روح تسمیه اولنور بعده کذلك تنزلنده قلب ونفس ناطقه ولطیفهٔ انسانیه وحقیقت انسان دینلورکه بو درجه ده اسمای اربعه ایله تسمیه اولنور واکر بر درجه دخی تنزل ایلدیسه انسان حیوانی ونفس اماره تسمیه اولنور وبو روح اعظم که انك حقنده حق تعالی * قل الروح من امر ربی * بیورمشدر بو امر ربانی برسر یزدانیدرکه انك کنه وماهیتن حق تعالی انجق کندی نفسن بیلن خواص عبادینه طیورمشدر وبو روحك عالم کبیرده نیجه اسما ومظاهری واردر وعالم صغیرده اعنی عالم انسانده هم نیجه اسما ومظاهری واردر اما عالم کبیرده اولان اسما ومظاهری عقل اول وقلم اعلی ولوح محفوظ وحقیقت محمدیه وروح محمدی ونور محمدی ونفس کلیه درکه حق تعالی قرأنده * خلقکم من نفس واحدة * بیورمشدر واما عالم انسانده اولان اسما ومظاهری انفا بیان اولنان اخفی وخفی وسر السر وسر وروح وقلب ونفس ناطقه ولطیفهٔ انسانیه وحقیقت انساندر وحق تعالینك ابداع وایجاد ایلدیکی موجوداتك جمله سندن بو جوهر اقدمدر وخلیفهٔ اکبر وسر اعظمدر وبونك ابتدای تنزلاتی اخفی الخفیدر واخری قلبدرکه نفس ناطقه در وبونك تفصیلی کچمشدر (نظم)

عشق دیر عقله بنی صانمه که جسم بشرم
نه قوایم نه بخارم که بن امری دکرم

روح روحم که تعلق ایدرم اب وکله
نور محضم که ضیا بخش صفا وکدرم

جوهرم کرچه مجرددر ایکی عالمدن
هم هیولا کبی هر شکلله بن جلوه کرم

ملطقم شکلله صورتده مقید دکلم
بن امیر صورم صانمه اسیر صورم

دیده لردن کورورم کندی جمالم تنها
طوطیء جانمه دیللرده چو شهد وشکرم

هرنیه باقسم انی کندی وجودم بولورم
بو مرایاده عیان کندیمی سیران ایدرم

خلقدن عارف ومعروف بنم ای حقی
آن معشوقم وعشاقده نور بصرم

نوع ثالث) نفس ناطقه نك بدن انسانه واسطهٔ نفس شهوانیه ایله اولان تعلقنی وایکی عالمه بولنان توجهنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام اخفادن مرتبهٔ قلبه تنزل ایدن روح اعظمدرکه جسم انسانه تعلق ایدوب اموری تدبیرنی التزام ایتمشدر وبو تعلق عاشقك معشوقنه اولان تعلقی مرتبه سنه کتمشدر وبو روح انسان بو جسمك تدبیر وتصرفنه واسطهٔ نفس شهوانیه ایله یتمشدر زیرا که بو روح شریف بغایت لطیف وجسم ایسه بغایت کثیف اولوب نفس شهوانیه لطافتله کثافت اره سنده متوسط اولمشدر انکیچون تنزل ایدن روح پاك ایله جسم خاك اره سنده واسطه اولمغه لیاقت بولمشدر وبو روح علوی نفس شهوانیه ایله تعانق ایلدیکندن اسمی قلب ونفس ناطقه اولمشدر پس بو قلبك ایکی جهتی واردرکه برجهتی عالم حس وشهادت سمتنه طوغریدر وبرجهتی عالم قدس وغیب سمتنه طوغریدر ونفس شهوانیه کثیف اولدیغندن روح انسانك برجهتنده زجاجهٔ مرأتك بریوزینه طلا اولنان کثیف حسی اعنی سلیمانی کبی ملازمدر وآخر وجهنده صورتلر کورنمك لازمدر پس انکیچون قلب انسان اشرف اعضا واعظم اشیا ومحل تجلیات صفات واسما اولوب مطلع انوار ومخزن اسرار وکارکاه انتقاش حقایق اشیا ونظرکاه حضرت مولی اولمشدر وحق تعالی کلام قدیمنده (لمن کان له قلب) بیورمشدر اندن مراد انسان کاملك قلبی اولدیغن طیورمشدر زیرا که آز کسه نك قلبی عبرت المغه ایرمشدر پس اکر کوکل عالم شهادته اویله توجه قیلسه که عالم غیب وتنزیهی کلیتله فراموش ایلسه انده اولان خواص علویه دن محتجب قالوب حیوان اولور واکر کوکل عالم غیبه اویله برمرتبه توجه قیلسه که عالم شهادت وتشبیهی کلیتله فراموش ایلسه کندویه عرض

وعارض

وعارض اولان خواص سفلیه دن محتجب قالوب ملك اولور واکر کوکل ایکی عالمك برینه توجه ایلدکده اوبرندن غفلتله ذاهل اولمسه اول کوکل صاحبی انسان کامل اولور وبو کمال اویله برمقام عالیدرکه انجق تزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب ایله حاصل اولور ومقربین طریقنه سلوك ایدن بو کماله واصل اولور پس مادامکه قلب انسان تنعمات جسمانیه ایله وشهوات نفسانیه ایله بدنه توجه قیلمشدر اول قلب البته مقلبندن یتمش حجاب ایله محتجب قالمشدر وبو مرتبه ده قلبك آدی نفس اماره اولمشدر زیرا که قلب اول حینده مذموم اولان غضب وحسد وکبر ایله وعجب وغرور وسوء خلق ایله وحرص وشره وشهوت ایله طولمشدر بو اخلاق ایسه قلبی مقلبدن بعید وکشمکشله علیل ایدر خصوصا غضب وشهوت عزیز اولانی ذلیل ایدر چونکه قلبك حقی امیر بدن اولمقدر وبدن انك هر حکمنی قبول قیلمقدر پس غضبله شهوت قلبه غالب کلسه امیر اولان مأمور اولوب امر برعکس اولور انکیچون مغلوب غضب واقعه ده کندویی کلب اوکنده ساجد کورر ومغلوب شهوت رؤیاده مرکوب حمار اولور اکر کوکل بو مرتبهٔ ملعونه ده کندویی اونودوب مدت مدیده مکث ایلدیسه انك عالم غیبه توجه ایتمکه قدرتی قالمز زیرا که قلب ایینه مثالیدرکه غبار وپاسدن صافی اولدقده انسان انده اشکال وصورتلری کورر واکر آیینه برمدت صقالت اولنمیوب پاس انك جوهرنده توغل وتمکن ایلسه صکره اول پاس اندن صیقل ایله دخی زائل اولمیوب خاصیتی باطل اولور نته کیم خبرده ان القلوب لتصدی کما یتصدی الحدید وجلاؤها ذکر الموت وتلاوة القرأن کلمشدر اکر کوکل کندی عالمنه اعنی عالم غیبه متوجه اولدیسه البته اول ذکر وفکر ایله حجب مذکوره یی بر بر کشف ایتمکه سعی واهتمام ایدر وکثرت شهوات ومعاصیدن حاصل اولان ژنك وکدر بالجمله زائل اولور کیدر پس حقایق اشیا ودقایق معنی آنده منتقش اولوب تجلیاته مستعد اولور زیرا که کشف حجبك معناسی بودرکه کوکلدن شهوتلر زائل اولدقجه ابتدا تنزل ایلدیکی مقاماتنی بولور چون کوکلده شهوات وآرزولردن هیچ برنسنه قالمز مطلوبنه واصلدرکه اول قلب ایله مقلبی اراسنده برحجاب اولمز نته کیم حق تعالی بیورمشدرکه (لم یسعنی ارضی ولا سمائی ووسعنی قلب عبدی المؤمن الهین اللین (یعنی انی کوره مز الا که حلیم وسلیم اولان مؤمن قولمك کوکلی بصیرتله کورر اویله دکلدرکه حق تعالی عبادینك قلوبنه حلول ایده حاشا اول محالدر لکن وقتا که قلب مؤمن صیقل ذکر وفکر ایله ایینه کبی تصفیه اولنور نته کیم عالم شهادتده اولان صور محسوسات آیینه ده بولنور کذلك عجایب عالم غیب اول کوکلده مشاهده قیلنور وذهنده حاصل اولان صور اشیایی تفسیر ایدن بو مشاهدهٔ علمیه در زیرا که ذهندن مراد نفس ناطقه درکه بلدیکك کبی کوکلدر (نظم

کل ای نکار قیل آیینه دن یوزك ادراك
که نقش غیریدن اولدی بو دل چو آینه پاك

اکرچه آینهٔ وجه پاکك اولمشدر
قمو عقول ونفوس وعناصر وافلاك

ولی سکا سنی انجق تمام کوسترمش
جهان ایچنده بو آیینهٔ دل غمناك

تمام چهرهٔ خوبك کوکلده سیرایت کیم
دل اولدی مظهر تام ولطیف وصافی وپاك

ندن تنزلك اولمز بو پاك خلوته کیم
اذا مررت به ما وجدت فیه سواك

سکا چو نسخهٔ مجموع کائنات اولدم
روا میدرکه قالم بن فتادهٔ کل وخاك

اکرچه ساحله آتدك بنی هم ال بحره
که بحر عشقکه موجم اونوتمه چون خاشاك

بنمله درچو ظهورك وجودم اولدی سنك
فلست تظهر لولای لم اکن لولاك

سن آفتاب جهانسن چو سایه درحقی
قمو ظلال کونشدن بولور وجود وهلاك

(نوع رابع) قلب ایله مقلب آراسنده اولان حجب نه اولدیغن وقلب انلردن نه وجهله خلاص بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه محب ملك ملوك اولان اهل سلوك ایچون جمله دن اقدم اهم والزم بودرکه دنیا وما فیهادن بلکه ماسوای مولادن اعراض ایده لر وهر تدبیر وآرزودن کچوب جمیع ذنوب وشهوتلردن توبه ورجوع ایدوب حضور حقه کیده لر زیرا که حق تعالی کتاب کریمنده بیورمشدر (یا ایها الذین امنوا توبوا الی الله توبة نصوحا) وتوبوا الی الله جمیعا ایها المؤمنون) ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین

(وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حدیث شریفنده بیورمشدرکه کناهدن توبه ایدیجی هیچ کناهی اولمیان کمسه کبیدر وبیورمشدرکه توبه ایدیجی کمسه حق تعالینك دوستیدر وبیورمشدرکه مادامکه برقول حالت مخمصیه وارممشدر اول هرنه زمان توبه ایدرسه حق تعالی انك توبه سن قبول ایدر اما حق تعالی یه توبه ورجوع ایتمك حقنده ایات واحادیث قتی چوقدر جمله سن یازمغه حاجت یوقدر زیرا که حق تعالی هدایتیله عنایت ایلدیکی عارفه بو اشارت کفایت ایلر وحضرت عمر رضی الله تعالی عنه بیورمشدرکه قلبم ربمی کورمشدر کیمکه بو سعادته واصل اولمق ودرجات کمالك اعلاسنه ترقی قیلمق مراد ایدرسه ابتدا باب ابوابدن داخل اولسونکه اول ماسوای مولادن توبه ایتمکدر بو توبه انکیچون باب الابواب اسمیله تسمیه اولنمشدرکه عبد ابتدا ماسوادن توبه قیلوراندن جناب ربك حضراتی قربنه داخل اولور حال بوکیم اجماع امت انك اوزرینه درکه توبه علی الفور واجبدر زیرا که ترك منهیات وفعل مأمورات البته علی الدوام واجبدر اکر سن کندی نفسکه انصاف وشفقت کوزیله نظر ایدرسن بو توبه یه احتیاجکی اکل وشربه احتیاجکدن زیاده کوررسن زیرا که میل شهوات وذنوب قلبکی محبوبکدن محجوب ایتمشدر حال بوکیم عبد ایله مولاسی ارهسنده اولان یتمش حجابك اعظم واکثفی حجب ذنوبدرکه آنلر ظلمانیدر کرچه حجب سائره یی دخی رفع ایتمك لازمدر لکن انلر نورانیدر وانلرله بیله مشاهده ایلمك عبدك شانیدر زیرا که اول حجب که قلبه ذنوب ایله حاصلدر انلر سنکله مطلوبك میاننده بولنان جدار حائله مماثلدر پس انلرله مطلوبك نه ذاتی کورینور ونه اثری بولنور اما حجب نورانیه زجاجات امثالیدرکه قلتیله مطلوب مشاهده اولنور وکثرتیله نهان اولورسه ده ماورای جداره قیاس اولنمیوب ینه شکلی بللنور نته کیم بصر ایله محسوسات اویله کورینور کذلك بصیرت اکا قیاس اولنور اکر چشم بصیرت دین وطبع وختم اولان ظلمات ذنوب ایله مستور اولدیسه انوار غیبیه یی کورمدن دور اولور پس اول حضور وطاعتدن مهجور اولور وارتکاب معاصیدن منفعل اولمیوب مسرور اولور واکر ذنوبك جمله سندن توبه قیلدیسه انك بصیرتندن حجب ظلمانیه اچلور کیدر پس اول کمسه حضوره کلوب خشوع وخضوع ایله متأدب اولوب مولاسندن حیا ایدر وآنده اول حینده حجب نورانیه قالورکه انلر انك لذات جنانه التفاتیدر واحوال ومقاماته وتجلیات وکراماته اعتباریدر وکندودن صادر اولان اعمال صالحه یه اتکا واعتمادیدر زیرا که بو کمسه اویله ظن ایدرکه موجد اعمال انجق کندیدرکه طاعت انك معتادیدر بعده برکات ذکر وفکر ایله بو حجاب اندن منکشف اولور اول حالنده توفیق خدایی مشاهده ایدوب شکرنده تقصیرینه معترف اولور وکوررکه معطی ومانع وضار ونافع انجق رب العالمین حضرتلری ایمش وبرقولینه خیر ونوامراد ایلسه انی لباس تقوی ایله مزین وفایق ایدوب حضور حضرتنه لایق ایدر ایمش وکوررکه عبد اکرچه فعلنك فاعلیدر لکن انك الندن نه خیر کلور ونه شر بلکه هب ایدوب ایلیان انجق اول خالق البشر ایمش چون انك کوکلی بو کشف ایله غفلتدن اویانور اولدمده سرور ولذتندن کندویی وصلتده صانور اکر اول مشاهده یه نائل اولان الطاف خفیه ایله محفوف ومحفوظ اولدیسه اول البته بو کشف محظوردن ترقی قیلور وحجب نورانیهٔ باقیه دخی شیئا فشیئا زائل اولور ومنازل مقربین ومقعد صدقه واصل اولور اما حجب مذکوره یی جدار وزجاجات ایله تمثیلمزدن ظن اولنمسونکه اول ذات بیچون بو عالم دونده بو عین رأس ایله کورینور زیرا که اول ذات اقدس بو دیدهٔ جهان بین ایله کورنمدن تنزیه اولنور انجق ماسوادن پاك اولان قلبك بصیرت کوزیله مشاهده قیلنور اما بو توبهٔ مرقومه که ذنوب ماضیه دن نادم اولمقدر بو عوامك توبه سیدرکه توبهٔ مقبوله در واما توبهٔ خواص قلبی مقلبدن مشغول ایدن اشیانك جمله سندن توبه قیلمقدر واما توبهٔ خاص الخاص انس وحضور حقدن برنفس غفلت وذهول ایتمدن تائب اولمقدر وبو توبه اذکیا وصدیقین توبه سیدر وبونلر انفاس طیبه لری قیمتن بیلمشلردر وهر برنفسلرن دنیا ومافیهادن خیرلی بولمشلردر وبونده حجبدن مراد قلبی تجلیء حقدن منع ایدن صورکونیه نك قلبه طولوب آنده منتقش اولمسیدر پس مادامکه سالکك قلبنده ماسوی الله اولور اول تجلیات انوارندن محتجب قالور کاه آنده غیر الله چوق اولدقده حجاب ظلمانی اولور وکاه اغیار آز اولوب حجاب نورانی اولور انکیچون اولیای کرام طالب تجلیات اولان مبتدی سالکلره ترك اسباب ایله امر ایدوب خلوتده جلوس ایله تنبیه ایتمشلردر تا کیم انلرك قلوبنه صورکونیه طولمسون وتجلیاتی

مانع اولمسون اما قلبه مانع تجلیات انجق انتقاشی صورکونیه اولدیغنه دلیل قاطع بودرکه سالك طریق مقربین اولمیان عابدی کوررسنکه حق تعالی حضرتلرینه خضوع وخشوع ایله یتمش ییل عبادتلر ایدر ایکن سالکلرده حاصل اولان شوق وذوق ووجد وحالتلردن انك قلبنده برنسنه حاصل اولمز زیرا که سالك اولمیان عابدك قلبی اغیار ایله طولمشدرکه برساعت خالی قالمز واول عابد اول اغیاری قلبندن کیدرمکه سعی ایتمز وسالکلر مرادنی مراد ایتمیوب کندی جانندن ایچری کتمز اول انجق جنتده وعد اولندیغی نعمتلره منتظر اولور پس اکر حق تعالی انك عبادتلرن قبول ایدرسه واول دنیادن آخرته ایمان ایله کیدرسه اول عابد جنتده اولان نعم موعوده سن بولور زیرا که حق تعالی خلف وعده ایلمز البته هر وعده سی یرینه کلور واما عابد سالکه حق تعالی دنیاده تجلیات وآخرتده عالی مقامات احسان وکرم قیلور پس بونکله اثبات اولنمشدرکه حجب قلب انتقاش صورکونیه دندر (نظم)

بو کهن دیر جهان صورتیدر دار غرور ‖ وقتیدر کیم اوله سیر انکهمز ملك سرور
چونکه احببت ان اعرف دیدی اول حی ودود ‖ عشق سنجاغن اچوب ایلدی خوش عزم ظهور
جانمز کورمش ایدی انی ورای انوار ‖ اول سببدندر آنك وردی بویا نور النور
وارلغندن برایق طشره یه چقسك ای جان ‖ اوله اول دمده قو جرم وکناهك مغفور
وارلغکدرکه ایدر خانهٔ قلبك ویران ‖ فانی اولکیم اوله کاشانهٔ قلبك معمور
بنلکك چون سنی دور ایتدی یقین دوستکدن ‖ محو اولوب دوسته یقین اولکه هیچ اولمازسن دور
عالم دلده مقربلر ایچون مولانك ‖ جنتی وارکه یوق ایچنده نه حور ونه قصور
عشقه جان ویرکه دمندن ابدی حی اوله سن ‖ اسم ورسمك اکا ویردلده مدام ایله حضور
ماسوایی اونودوب حق ایله اول ای حقی ‖ وار اودر چونکه بو وارلغله سن اولمه مغرور

نوع خامس) اجمال مقامات سبعهٔ نفس انسانی وترتیب حجب ظلمانیه وحجب نورانیهٔ جانی وحجب مرتبه نك رفعنه بادی اولانی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سلوك طریق مقربین انبیا ومرسلین اخلاقندندر وخلاصهٔ عباد صالحین اطوارندندر حال بوکیم آنلرك سلوك طریق حقدن مراد ومقصودلری بودرکه اول امر ربانی اعنی روح انسانی منازل تنزلات مذکوره سندن تدریج ایله ینه اولکی مقامنه ترقی قیله ومعرفت نفس ایله معرفت حقه واصل اوله وکمال محبتله مقعد صدقه کلوب حضور وانسی بوله وبو طریقك اهلی بیننده منازل معلومه سی واردرکه سالك انلری بری برندنصکره قطع ایدوب آخرینه وصول بولوراندن سلوك منازل منقطع اولور وتجلیات حق منقطع اولمز زیرا که تجلیاتك نهایتی اولمز وبو منازلی قطع ایتمکده بو سالکك حالی منازل طریق محسوسی قطع ایدن مسافرك حالی کبیدر نته کیم مسافر اثنای طریقنده احوال طریقی بیلن دلیله وزاد وراحله یه ورفقا وسلاحه محتاجدرکه اکا بونلر لازمدر کذلك بو سالکه برمرشد لازمدرکه اکا بو یولك خیرنی وشرنی بیلدیره وبو که تقوی لازمدرکه خیرلی زاد اولدر وبو کا راحله لازمدرکه همتدر وبو کا رفقا لازمدرکه مطلبنی طلب ایدن سالکلردر وبو کا سلاح اقتضا ایدرکه ذکر الله در تا کیم آنکله نفس وشیطاندن تحصن ایلیه ونته کیم مسافر اثنای راهنده نیچه بلده لره مصادف اولوب هر برنده برمدت اقامت ایدر بعده آندن رحلت ایدوب مطلوبنه کیدر کذلك بو سالك سیر وسلوکنده اهل الله اراسنده مشهور اولان مقاماتی کچوب کیدرکه انلریدی مقام بولنمشدر اولکیسی مقام ظلمات اغیاردرکه آنده بو نفس ناطقهٔ اماره نامیله تسمیه قیلنمشدر وایکنجیسی مقام انواردرکه بو نفس آنده لوامه تسمیه اولنمشدر واوچنجیسی مقام اسراردرکه بو نفس آنده ملهمه اسمیله بیلنمشدر ودردنجیسی مقام کمالدرکه بو نفس آنده مطمئنه تسمیه قیلنمشدر وبشنجیسی مقام وصالدرکه بو نفس آنده راضیه تسمیه اولنمشدر والتنجیسی مقام تجلیات افعالدرکه بو نفس آنده مرضیه اسمیله بولنمشدر ویدنجیسی مقام تجلیات صفات واسمادرکه بو نفس آنده کامله نامیله بیلنمشدر وسالك بو مقامات سبعه نك هر برنده اولدقجه اول مقام ایله مابعدندن محجوبدر پس اولکی مقامده بولنان اول اغیار ایله شهود انواردن محجوبدر وایکنجی مقامده بولنان انوار ایله اسراردن محجوبدر واوچنجی

مقامده بولنان اسرار ایله کمالدن محجوبدر ودردنجی مقامده بولنان کمالله وصالدن محجوبدر وبشنجی مقامده بولنان وصالله تجلیات افعالدن محجوبدر والتنجی مقامده بولنان تجلیات افعالله اولمش تجلیات اسما وصفاتدن محجوبدر ویدنجی مقامده بولنان تجلیات اسما وصفات ایله قالمش تجلیات ذاتدن محجوبدر وتجلیء ذات ایسه ممتنعدرکه قرص شمسه نظر کبی ظلمت ویروب برنسنه کورنمز اولور پس مقاماتك اعلاسی تجلیات صفات واسمادر انکیچون عامهٔ مقربین اویله بولمشلردرکه حق تعالی موجوداته ذات پاکیله تجلی قیلمز الا که حجب اسماسی وراسندن تجلی قیلمشدر نته کیم حدیث شریفده (ان لله سبعین حجابا من نور وظلمة لو کشفها لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه) کلمشدر اما عبد ایله مولاسی اراسنده نور وظلمتدن اولان حجب سبعین بالجمله عبده راجعدر زیرا که حق تعالی یی هیچ برنسنه محجوب ایده مز اکر انك حاجبی اولسه ایدی قاهری اولوردی حال بوکیم جمله یه قاهر اودر پس محجوب اولان عبدك کندیدر وحقیقتده حجبدن مراد انجق بعد مناسبتدر نه حجب امور حسیه درونه بعد اوقات ومسافه در زیرا که حق تعالی بعد وقرب حسیدن وزمان ومکان وجهتدن منزهدر اما سلوك طریق حق بو یتمش حجابی تمزیق ایچون وضع اولنمشدرکه حجب سبعین مرقومه مقامات سبعهٔ معلومه یه راجعدر پس نفس ناطقه مقامات سبعه دن هر برنده اون حجاب ایله محجوبدرکه اول حجب عشره نك اولکیسی ایکنجیسندن اکثفدر وایکنجیسی اوچنجیسندن اکثفدر تا اوننجی یه دك بو منوال اوزره در پس طقوزنجیسی اوننجیسندن اکثفدر وبو قیاس ایله هر بر مقامك حجبی مابعدنده اولان مقامك حجبندن اکثفدر تا مقام سابعه دك بو ترتیب اوزره کلمشدر انکیچون سالك صادق مقامات سبعه دن هر برینه واصل اولدقجه ظن ایدرکه حق تعالی یه واصل اولمشدر چونکه بو احواله واقف اولدك پس یقینا بلدك که عبدك مولاسندن ابعد اولدیغی مقام اولده قالدیغیدر زیرا که نفس ناطقه اول درجه ده سؤ ایله اماره بولنمشدر وبو نفس اماره نك حجبی ظلمانیدر وماعداسنك حجبی نورانیدر پس اکر سالك مقام اولده ایکن اولکی اسمی اعنی (لا اله الا الله) کلمهٔ طیبه سنی مرشدندن تلقن ایدوب اناء لیل ونهار انی اخفا ایله قیام وقعود وهر حالنده مداومتله تلاوت ایدرسه حق تعالی بو اسمك برکتیله انك باطننده بر مصباح ملکوتی ایقاد ایدرکه اول سالك مرتکب اولدیغی قباحتلری بصیرت کوزیله کوروب انلرله متصف اولدیغندن اکراه ایدوب فوت اولان اوقاتنه متحسر ونادم اولور زیرا که اول مقدم غریق خواب غفلت اولدیغندن قبیح ایله ملیحی بری برندن فرق ایده مزدی الا که لسان ایله ایدردی پس اکاه اولدیغی دمده تشمر ایدوب اول مرتکب اولدیغی ترك صلوة ولبس حریر وشرب خمر وزنا ولواطه کبی قبایح ظاهره دن خلاص بولمغه سعی مدام ایدر ودروننده اولان طول امل وعجله وکبر وبخل وحسد کبی قبایح باطنه یی اخراج ایتمکه اهتمام ایدر وبو اسمی تلاوتده مداومت ایلدکجه افعال قبیحه دن واخلاق ذمیمه دن کراهت ونفرتی زیاده اولوب انلردن خلاص بولمقده اهتمامی تمام ایدر پس عین توبه اولان ندم حصوله کلور نته کیم نقل اولنمشدرکه شیخ عبد القادر کیلانی رحمة الله علیه حضرتلرینه برکسه واروب بر مأموری ترکندن ویا بر منکری فعلندن اکا تشکی ایتمز ایمش الا که اول کسه یه لا اله الا الله کلمه سن چوق تکرار ایله امر وتنبیه ایدرلر ایمش تا کیم اول معصیتدن ازاد اولسون وبو امر محققدرکه بونی انکار ایلمز الا که تجربه قیلمیان ایلر وبو اولکی کرامتدرکه حق تعالی انی بو سالکه اکرام ایدر تا کیم انکله بوکا قطع طریق اسان اولسون ایچون ویریلور وسالك صادقك هر بر مقامده نیجه کرامتلری واردرکه سلوکنده ثابت اولمق ایچون اکرام اولنور ومصباح مذکور ابتدا جذبهٔ رحمانیه درکه مجاهده ایله ذکر حقه مداومت اولندقجه اول جذبه قوت بولور تا کیم ذروهٔ درجات کماله ایروب حمل امانت قوتن بولوب دولت فقر وفنا ایله تجلیاته نائل اولور (نظم

وجه دلداره بن نقاب ایمشم	چهرهٔ یاره بن حجاب ایمشم	شمس وجهی بنمله ستر اولمش
بن بکا ابر افتاب ایمشم	دیدهٔ دل اوکنده وارلق ایله	پردهٔ ظن وارتیاب ایمشم
اول محیط محبت اوزره روان	پردم عشق چون حباب ایمشم	تا که وارم عتاب باقیدر
موجب هجرت وعتاب ایمشم	درلو درلو عذابی هب بکادر	علت موجد عذاب ایمشم

ظن

ظن ایدردمکه آب ریانم	واقف اولدم همان سراب ایمشم	کندیمی برحسابه صایمز ایکن
عارف اولدمکه هب حساب ایمشم	هرنه سویلرسه عشق ای حقی	خوش اکا قابل خطاب ایمشم

(نوع سادس) تخلیه وتحلیه عین کمال اولدیغن وبی سلوك اول کمال امر محال اولدیغن وسلوك طریق مقربین اشرف خصال اولدیغن واول وسیلهٔ حضور ذو الجلال اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه طلب کمال اشرف خصال انساندر وکمال ایسه تخلیه وتحلیهٔ دل وجاندر اعنی قلبی اوصاف ذمیمهٔ بهیمیه دن تخلیه قیلمقدر وروحی اخلاق حمیدهٔ ربانیه ایله تحلیه قیلوب حضور وانسی بولمقدر اما اوصاف ذمیمه جهل وغضب وعجب وریادر وحقد وحسد وکبر وعنف وسخط قضادر وبخل وغرور وحب جاه وحب دنیادر وحب مدح وخوف ذم وخلف وعد وسوء ظن واتباع هوادر وتفاخر وتهاجر وعجله وطول امل کبی اشیادر واما اخلاق حمیده علم وحلم وفکر وصدق وصفادر واخلاص ومراقبه وصبر وشکر وثنادر وزهد وتوکل وتفویض وتسلیم ورضادر وخشوع وخضوع وحزن وحضور وحیادر ونصح وتواضع وتحمل ورفق ومدارادر وحب عزلت وحب خمول وحب فی الله وجود وسخادر ومرحمت وشفقت ومروت وفتوت وعهدهٔ وفادر والفت وخدمت وعفو وتودد وبشر وتلطف ودعادر وستر مسائی وافشای محاسن وموافقت احبادر وبذل جاه وحسن خلق وتصغیر نفس وتوقیر اخوان صفادر وسکینت ووقار وتأنی وایثار وقصر امل کبی کوزل اشیادر پس ایمدی سلوك طریق حقدن بر مقصود اوصاف ذمیمهٔ قبیحه دن خلاص بولمقدر واخلاق حمیدهٔ جمیله ایله متصف اولوب کسب کمال قیلمقدر زیرا که انسانده اوصاف ذمیمهٔ بهیمیه چوقدر وبی سلوك طریق خواص انلرك جمله سندن خلاص کلی یوقدر وبو طریق خواصه دخولی مراد ایدن سالك ابتدا اصل اوصاف ذمیمه اولان کبر وانانیتی قلبندن قلع وطرح ایله امر اولنمشدر نته کیم طریقنا هذا لا یصلح الا لقوم کنست انفسهم المزابل) دینلمشدر بعده بو طریقه سالك اولمغه لایق وسزا بیلنمشدر واما منشأ اوصاف ذمیمه ومادر فساد وفتنه اولان کبر وانانیتك سببلری یدیدر اما اولکی سببی علمدر واول جمله سندن اعظمدر وعلاجی دخی اصعبدر زیرا که علمك قدر ومرتبه سی عند الله والناس عظیم وعالیدر وعلم انسانه فرض اولدیغندن تعلمنی ترك ایده مزکه انك حسن حالیدر پس بونك علاجی ایکی معرفتله اولور بری بودرکه بیله سنکه علمك فضیلتی نیت صالحه یه مقارن اولدقدنصکره انکله عامل اولوب اجرتسز لوجه الله انی نشر ایتمك ایله حاصل اولور والا علم انك صاحبنه وبال اولوب مرتبه سی جاهلدن ادنی قالور وآخرتده عذاب شدید بولور پس اویله علم ایله نیجه کبر ایده بیلور وایکنجی معرفت بودرکه بیله سنکه قوللردن کبر وتکبر حرام وزیاندر وکبر وعظمت مختص ملك مستعاندر ومخلوقاته لایق اولمدیغی عیاندر واکر عالمك نیتی خالص اولوب علمیله عامل اولدیسه اول علم اکا خشوع وخضوع ایراث ایدر پس تواضع تام ایله انبیا واولیا طریقنه کیدر حاشا که اول برکسه یه تکبر وانانیت ایده بیلور زیرا که کندویی جمیع خلایقدن ادنی واحقر بولور واما ایکنجی سببی عبادتدرکه انکله فاسقلره کبر اولنور وبونکله کبر ایتمك ینه جهالتدن بیلنور وبونك علاجی بودرکه بیله سنکه عبادتك فضیلتی اول وقت اولورکه نیت خالصه ایله بولنوب ریا وسمعه دن وسائر مفسدلردن سلامت قاله بو ایسه بزم امثالمزدن متعسر ومتعذر بولنمشدر پس بویله عبادتك خطرندن خوف اولنه جق ایکن بونکله کبر انجق جهالتدن کلمشدر واما اوچنجی سببی نسب وحسبدر وآنلرله کبر ایتمك جهل مرکبدر نته کیم دینلمشدر (بیت) لئن فخرت باباء ذوی شرف * لقد صدقت ولکن بئس ما ولدوا) واما دردنجی سببی حسن وجمالدرکه نساده جایکیر اولان اول خیالدر وبونکله کبر ایتمك عادت جهالدر زیرا که حسن وجمال سریع الزوالدر اول مغرور جمال اعضای ظاهره سیله محجوب اولمیوب انسانیتله اجزاء باطنه سنه برکره نظر ایلسونکه اولی بر نطفه درکه بو سدیك یولندن چیقوب اوبرینه طولمشدر وآخر نطفه ایله ودم حیض ایله مختلط اولمشدر وآخری بر قوقش جیفه درکه لحد ایچنده چورویوب قالمشدر وبو ایکی حالی اره سنده کندوسی حمال قاذورات اولمشدر چرك اذننده وچپق عیننده وسومك انفنده در وتوکرك فمنده وقان عروقنده وبلغم صدرنده وصاری صو بدننده ونجاست بطننده وسدیك مثانه سنده درو کونده برکره قدمکاهه واروب نجاسته ال اوروب غسلنده درحال بوکیم بو مذکوراتك جمله سی موجب

تواضع وذل وحیادر دکلکه سبب کبر وخیلادر واما بشنجی سببی بطش وقوتدر وبونکله کبرایتمك محض
جهالتدر زیرا که قوتله بهایم انساندن فایقدر پس برصفتکه حیوان آنده سابقدر انکله کبر وتکبرنه لایقدر
خصوصا برکونلك حما ایله زائل اولان صفات خیال زاهقدر واما التنجی سببی مالدر ومتاع دنیا ایله تلذذ
واشتغالدر بونکله کبرایتمك دخی صنعت جهالدر زیرا که مال سریع الانقلاب والانتقالدر وآنده شرکاسی
اهل کفر وضلالدر وبر لحظه ده سارق ایله ماهیتی زوالدر پس مالله کبر اوهام وخیالدر واما یدنجی سببی بنین
واقارب واتباع وغلماندر وقضاوتدر پس وقرب سلطاندر وبونلر اقبح اسباب کبرنادراندر زیرا که جمله سی انك
ذاتندن خارج اولاندر واکر اتباع واولادی هلاك اولدیسه یا منصبندن عزل اولوب سلطاندن جدا قالدیسه
تحقیقا ذل وحقار تله رزالتده قلاندر وصفت کبرانسانك قلبنده اویله پنهاندر که صاحبی ظن ایدر که اندن بعید
وپاك اولندر پس علامات کبری بیان ایده لم تا کیم نهان ایکن عیان اوله وکوکادن قلع وازاله سی اسان اوله اما کبر
ومتکبرك علامتلری اون ایکیدر بری تعظیم نفس ایچون حضورنده یاقدومنده قیام نامی محبت ایلمکدر
وبری اردنجیه برکسه یورر اولدقچه بریره کتمکدر وبری دین امورنده استفاده اولنان کسه لری زیارت
ایتمکدر وبری کندی قربنده غیرینك جلوسندن استنکاف ایلمکدر وبری اثنای تکلمده صاحبندن صوابی
قبول ایدر اولمقدر وکندی خطاسنه اعتراف ایله اکاشکر ودعا قیلمقدر وبری مریض وعلتی اولان کسه لره
مجالسه دن صقنوب یقین اولمقدر وبری اغنیا دعوتنه اجابت ایدوب فقرا دعوتنه کتمکدر وبری کندی
خانه سی خدمتلرن حین اقتضاده کندی الیله ایتمکدر وبری کندی بیتی حاجاتن بازاردن کندی یدیله
کتورمکدر وبری اقربا ورفقانك بازاراید جك حاجتلرن عار ایدوب بتورمکدر خصوصا اشکمبه وجکرو کله
وپاچه وصابون وقناو طراق وصاقزوزرنیخ امثالی اشیای خسیسه اشتراسندن عار ایدوب الیله کتورمکدر وبری
مشی وجلوسی حالنده اقران وامثالینك اندن ایلری تقدملری اکاکران کلوب انلردن ایراغه کیدوب اول
الفتی باشه یتورمکدر وبری ثیاب خشن مرقع کیمکدر حال بوکیم سالك طریق کمالك رأس مالی ذل واحتقاردر
پس عبدلك وظیفه سی بودر که ابتدا قلبندن کبری قلع ایلیوب کسه یه تکبر ایتمسون اندن صکره هیچ کسه یه
ظاهرده تذلل ایتیوب هر کسه حدنجه تواضع قیلسون اما کندی قلبنده نفسنی جمله ذلیل ورزیل والحق
یلمسون وبولسون اکر برعالمله نظر قیلدیسه دیسونکه بوندن اعلمدر بن نیجه بونك مثلی اوله یلورم بواعلادر
بن ادنایم واکر برجاهله نظر قیلدیسه دیسونکه حق تعالی یه بوجهاله عاصی اولمش ایسه بن علم ایله عاصی اولمشم
پس بوندن اعذر واعلادر وبن بوندن احقر وادنایم واکر یاشده کندودن بیوکه نظر ایلدیسه دیسونکه بوندن
مقدم حق تعالی یه مطیع اولمشدر بواعلادر بن ادنایم واکر یاشده کندودن کوچکه نظر ایلدیسه دیسونکه بن
بوندن اقدم حق تعالی یه عاصی اولمشم بن بوندن ادنایم واکر کندی یاشداشسنه نظر ایلدیسه دیسونکه بن
کندی سوء خاتمی بیلورم وبونك حالنی بیلم معلوم اولان ذنوب ایسه معلوم اولمیاندن زیاده تحقیره سزادر
پس بواعلادر بن ادنایم واکر برمبتدعه یا برکافره نظر ایلدیسه دیسونکه بیلمزاوله که بوکافر اسلام ایله ختم اولنور
وبنم عاقبتم بونك شمدیکی حالی کبی بولنور واعتبار ایسه خاتمه یه قیلنور پس بن بوندن ادنایم واکر برکابه یا برایلانه
ویاسائر حیوانه نظر ایلدیسه دیسونکه حق تعالی یه بوعاصی اولمغله بوکا نه عتاب اولور ونه عذاب اولور حال
بوکیم بن معصیت دریاسنه طالمشم هم عتابه وهم عذابه مستحق اولمشم بن بونده احقر وادنایم بومنوال
اوزره مخلوقاتك جمله سنی کندیدن اولی واعلا بولوب نفسنی جمله سندن اذل وارزل بیلسون پس اول عبد ذلیل
انس مولای جلیل آرزوسیله طریق مقربینه بیان اوله حق منوال اوزره سالك اولسه اول جمیع افات باطنه دن
ورزائل ظاهره دن کلیتله نجات بولوب مکارم اخلاق ایله هر کمالله مالك اولور زیرا که بوعلاجات اتیه ایله جمیع
افات ورزائل مرقومه یی اول سالك اویله برمرتبه اصولندن قطع ایدوب عرشن قلع ایده یلورکه قطعا اثرلری بیله
قالمیوب جمله سندن فارغ وآزاد اولوب صحت وسلامت بولور وابدا حاضر حضور حضرت حی ودود اولور واما
برعابد بی سلوك طریق مقربین افات مذکوره دن خلاصنی مراد ایلسه تحقیقا اول امر محالی طلب ایتمش اولور
انکچون سادات ابراری کوررسنکه صفات ذمیمه نك برندن خلاص بولمغه برکون سعی ایدرلر ومیسر اولور
لیکن ایرتسی کون اندن امر واقعی برغیری صفتله مبتلا اولورلر وبربشقه خصلتده مضطرب قالورلر زیرا که انلر

جمیع آفتلردن خلاص ایدن طریق مقربینه سلوك ایتمدیلر وکبر وانانیتلرن قویوب حضور حقه کتمدیلر انکچون
زحمت ومشقتده قالوب راحت وسعادته یتمدیلر پس ابرار اعمالنده اخلاص ایلسه لرده بنه خطر عظیم اوزره
بولنمشلردر اکر بو معنایی فهم ایده یلورسن سالوك طریق مقربینك برفائده سن بولمش اولورسن اما مقصود
بالذات اولان فوائدی حضرات ربدن منازل قربه دخولدر وتجلیات اسمائیه وصفاتیه قلبه حصولدر
وخلافت ادمیه دولتنه وصولدر پس طریق مزبورك مقامات سبعه مشهوره سندن عبور ایدن نفس
ناطقه مذکورنك هر برنده بولندیغی اثناده اولان اسمنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی
وفوقنده اولان مقامه ترقیسنك کیفیتنی بیان ایتمك لازمدر تا کیم سالك طریق مقربین اول مقاماتك
قنغی سنده بولندیغن یلوب نفسنی اوصافیله عارف اولوب هواسته غالب اوله وهر برندن ترقی ایده رك مقامات
عالیه وصولنه طالب اوله (نظم)

غم فراق یتر عزم وصل یار ایده رم ‖ انکله کوکلمی باغ وکل بهار ایده رم
تنی فنایه ویرر چون جهان کون وفساد ‖ کوکلده سیر کاستان پایدار ایده رم
چوخالك تنده قرار ایلز بو جان حوتی ‖ محیط عشقه طالوب انده خوش قرار ایده رم
چو جذب ایدر بنی ناچار عاقبت غم عشق ‖ پس اختیار ایله بن عشقی اختیار ایده رم
چو شاه عشقدن المش بو کاروباری ملوك ‖ اوشاهه قول اولورم بن دخی نه کار ایده رم
بو بوم جسمه بو ویرانه بی ویروب کیده رم ‖ کوکلده کل رخنه نغمه هزار ایده رم
کلیم وش اوشجردن خلیل تك حق ‖ اونار عشقه کیروب میل کلعذار ایده رم

نوع سابع) مقامات سبعه دن مقام اولده بولنان نفس اماره نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی
وواردنی وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس لوامه یه مترقیسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردر که مقام اولده نفس ناطقه مغلوب نفس شهوانیه اولوب سوء ایله اماره اولدیغندن آنده اسمی اماره
اولمشدر تنه کیم قرآنده (ان النفس لامارة بالسوء) کلمشدر وانك سیری الی الله در وعالمی عالم شهادتدر ومحلی
صدر درو حالی میلدر وواردی شر یعتدر وصفاتندن رجهل وبخل وحرص وکبر وغضب وشهوت وشره
وحسد وسوء خلق وخوض فیما لایعنی واستهزا وایذا وغیری کبی تکیم دینلمشدر (نظم) هردلی کو پیرو
اماره شد * ازبلاد معرفت آواره شد * کرچه نتوان کفتن اوصافش تمام * لیك یك چندی بیاید بردنام * بخل
وحرص وعجب وحب جاه ومال * هزل وهمز ولمز وغمز وقیل وقال * حب غلمان حب نسوان حب جهل *
حق ونسیان بغض وعصیان کار سهل * اکل وافر نوم غایر کبر وکین * منکری برحالات مردان دین * هم حسد
هم لعب وهم قول خطر * هم نشاط وهم بطالت هم بطر * شرح یکچندی بکفتم زین صفات * بازدانی
کربود در دل صفات * خوش بالاده بیان اولنمشدر که بونفس اماره براطیفهٔ ربانیه بیلنمشدر لکن طبیعته
میلی حسیله وشهوانه رکونی سببیله متدنس بولنمشدر ونفس شهوانیهٔ حیوانیه نك تحت حکمنده قالوب اکا
متابعت وموافقتیله سالك حیوانانه منخرط اولمشدر پس کندینك اوصاف حمیده سن انلرك اوصاف ذمیمه سنه
اویله تبدیل ایتمشدر که انك آنلردن فرقی آنجق صورتده قالمشدر وشیطان انك عسکرندن اولوب اندن قوت
بولمشدر وبو برنفس خبیثه درکه آنك وصفنده (اعدا عدوك نفسك التی بین جنبیك) خبری کلمشدر وانك
عداوتی برهان عقلله دخی ثابت اولمشدر زیرا که هردشمن احسان وخدمتله انسانه دوست اولوب
صداقت قیلمشدر اما بونفس احسان وخدمت بیلیوب عداوتنده مصر وانسانیتنه مضر اولوب قالمشدر
وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حدیث شریفنده (رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد
الاکبر * یورو ب جهاد کفاری اصغر وجهاد نفسی اکبر یورمشدر زیرا که بونفس اول طبیعت ظلمتنده
قالدیغندن حقی باطلدن وخیری شردن فرق وتمیز ایده میوب شیطانه معین اولمشدر پس بومقامده سالك قابل
کندی نفسندن امین اولمزاندن حذر ایدوب اکا مساعده قیلمزا کر برکسه انی انجیدرسه استصحاب نفس ایتمز
بلکه اول کسه یه انجتمه سنده معین اولور ونفسی طرفنه کتمز زیرا که بوسالك عداوت نفسی تیقن ایتمشدر که

پس اکابونده اهم اموراودرکه ذکر کثیرایله قلوبی غیوب انوارندن محجوب ایدن قاذورانی قلبندن ازاله ایدوب
اکل وشرب ونومی آزایلسون تاکیم آنك قلبی خالص وماسوادن طاهراوله ومسالك شیطان آنده ضیق اولوب
کوکلی وطننه کاله وحقیقت ایمانی بولوب اول شمس عیانی مشاهده قیله زیراکه بومقام پراسقام سجین طبیعت
محندر واسفل سافلین بدندر پس بوندن نجاته سعی ایتمك هرعملدن افضل وهرحسنه دن احسندر وسالك
صادق مقامات سبعه نك جمله سنده ابواب شریعت اوزرنده قائم اولور خصوصا بومقام غفلتده دمادم نفسنی
سکرات موت وعذاب قبرایله واحوال محشرواهوال جحیم ایله تخویف ایدوب خوفی دائم ارلورتاکیم نفس ناطقه
غفلتدن اویانوب نفس شهوانیه دن اعراض ایده وشرع شریف ایله عامل اولوب طریق حقه کیده زیراکه
بومقام اولده ومقام ثانیده سالکه ایکی حالت کاوب ترادف ایدرکه بری خوف وبریسی رجادر بعده سالك مقام
ثالثه نقل ایلدکده انك خوفی قبضه ورجاسی بسطه تبدیل ارلوب بعده اول مقام رابعه واصل اولدقده ابتدای
درجات کامله ایروب انك قبضی هیبته وبسطی انسه تبدل ایدرومقام خامسده وسادسده بومنوال اوزره کیدر
بعده اول مقام سابعه ترقی ایلدکده انك هیبتی جلاله وانسی جمانه منقلب بولورانشاءالله تعالی بوحوالك
جمله سی محللرنده تفصیل اولنور پس هرکیمکه کندویی بومقام قبیح وضیقده بولدیسه اکا واجبدرکه نفس
شهوانیه سجنندن روح رحمانی فضاسنه خروج وعروج ایتمکه سعی واهتمام ایلسون وتقلیل اکل وشرب
ونوم وکلام ایدوب ذکرمدام وفکر تمام ایلسون وتهذیب اخلاقی تکمیل ایدوب توکل وتفویض وتسلیم
وصبر وتحمل ورضایی تحصیل قیلسون تاکیم آنك کبری تواضعه وبغضی محبته وشهوتی عفته وسائر
اوصاف ذمیمه سی اوصاف حمیده یه تبدیل اولوب کوکل امراضندن صحت بولسون واکرناس ایچنده
مشهورایسه لباس فاخردن صوینوب ثیاب خولی کیوب کنام اولسون تاکیم افات شهرتدن امنیت بولوب
خلقك مدح وذمندن آزاد اولوب مولاسیله تنها قالسون وقلبنی انك حضورندن مشغول ایدن اشیادن
خالی قیلسون ویدنده هرنه بولنورسه اکر کثیر واکر قلیل انکله قانع اولسون ولذات فانیه دن اعراض
ایدوب حق تعالی یه رغبتله توجه ایلسون تاکیم اندن اشیدوب اکا ویلسون کیمکه سلاسل استحسان ایله
حقدن یکاسوق اولنمزدن مقدم معاملات احسان ایلدا کا اقبال وتوجه قیلدیسه وبوعلاجات روحانیه ایله
افات قلبندن تخلیص نفسه اهتمام ایدوب تهذیب اخلاقه موفق اولدیسه اول بشریتی صندوقنده مخزون
اولان اسرار عجیبه یی مشاهده قیلورو علی المرتضی کرم الله وجهه حضرتلرینك بوکلامن فهم ایده
بیلور (شعر) دواؤك فیك وماتبصر * ودواؤك منك وماتشعر * وتزعم انك جرم صغیر * وفیك انطوی العالم
الاکبر * وتنظر فی الکتاب تقرؤه * وآیاته عن شانك یخبر (نظم)

چون اولدی تفرقهٔ مولوی بوجمع کتب	بوجمعی قویکه بولنمز بونکله رفع حجب
کوکلده عاشقه هربرورق حجاب اولیجق	کوزنده درهم اوقات قات حجب سن اوقی کتب
جمال عشقی نهان ایتدی پردهٔ کثرت	فماسواه علی وجهه الجمیل نقب
اوحسن عشقی دروننده سیر ایدرعارف	که حسن اب جهاندر بوعشقدن اب اب
چومصر عشق محبتده سن عزیز جهان	دکل بویوسف روحك یری غیابهٔ جب
معادومرجعك ای روح ایکی جهاندعیان	چوغیرعشق دکلدر فعد الیه وتب
بوعشق وصفنی کیمدن صوررسن ای حقی	که بومحیطی بیلندر غریق لجهٔ حب

فصل ثانی) مقامات سبعه دن مقام ثانیده بولنان نفس لوامه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن ومقام
ثالثه ترقیده اذکارن وعالم مثاله دخول واسرارن وتزکیه وتصفیه ده طریق ورفتارن وقطاع وموانعدن
اعراض وفرارن طقوزنوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس لوامه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی
ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثانیده نفس
ناطقه سوء ایله امر ایتمدن نادم اولوب کندویی چوق لوم ایلدیکندن اسمی لوامه اولمشدر نته کیم حق تعالی
(ولا اقسم بالنفس اللوامة) بیورمشدر وبونك سیری الله درو عالمی برزخدر ومحلی کوکلدر وحالی محبتدر

انکله برایشی بتمز پس اول همان اکل وشرب ونومی قلیل ایدرتاکیم نفس شهوانیهٔ حیوانیه ضعیف اولسون
وآنك شبکه سندن بواماره تسمیه اولنان نفس ناطقهٔ فایقه خلاص بولسون وسالك بومقامده ذکر (لااله الاالله
ایله) مشغول اولوب حرف لایی مدایله وهمزهٔ لفظ الهی تحقیق ایله سویلروهاسنه فتحهٔ خفیفه ویروب انکله
الاالله) اره سن کسیلوب اخرلفظ جلالی ساکن ایلروهمزهٔ لفظ الهنك تحقیقنده اهتمام تام ایدرکه بایه
منقلب اولسون وذکری لااله الاالله اولوپده تکراری تأثیروفائده سز قالمسون بوسالك ذاکربوکلمهٔ طیبه یی
بوتحقیق اوزره (دون الجهر) وقول نفس اولان اخفاایله تکرار ایدروقیام وقعود واضطجاعنده وجمیع احوال
واوقاتنده تلاوتن اکثارایدرزیراکه بوکلمه دن مقصود اولان تاثیرمعهود انجق اناء لیل ونهارا کامدا ومتصله
وجوده کاور نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (جددوا ایمانکم واکثروامن قول لااله
الاالله فان قولها لایترك ذنبا ولایشبهها عمل لیس لها دون الله حجابا حتی تخلص الیه بیورمشدر وبوکلمهٔ طیبه
هرحسنه دن یعلی وهرعملدن اولی وحصن متین سولی اولدیغن طیورمشدر وسالك مبتدی بربدت لسانیله
لااله الاالله دیدکده معناسیله متلذذ اولمزلکن بعد ایام ذنوب ماضیه دن حاصل اولان حجب ظلمانیه قلبندن
تدریج ایله منکشف اولورو حق تعالی یی مقلب القلوب ومحول الاحوال بیلوب خالق الاعیان وموجد الافعال
بولورپس انك معطی ومانع وضاروناف اولدیغن وجمیع اشیاده مؤثر ومتصرف وجمله یی جامع اولدیغن
چشم بصیرتله کورورانك بوشهودی اعتقاد وقالندن بشقه ذوق وحاله اولور حال بوکیم شهودذوق وحالی
بیلمزالاکه حال اهلی بیلورو بوشهودلئ علامتلرندندرکه بونك صاحبی اصلا برمخلوقی بدکورمز وهیچ کسه دن
اکراه ونفرت قیلمزاندن نه برمؤمنه ونه برکافره ونه برحیوانه ونه کندویه عداوت ایدن نادانه قطعا برزحمت
ومشقت یا برضرروکدرذکر وبوشهودلئ اثرلرندندرکه بونك مالکی ذل ومسکنته متصف اولوب وجهی نور
وبشاشت بولور وکوکلی سروردائم ایله طولوب اداب شریعته متأدب اولورمادامکه سالکده اوصاف نفس
اماره باقیدربوکلمهٔ طیبه یی طهارت اوزره تنهایرده کوزن یومو ب اخفاایله تکرار ایدروصفیرانفاسنه سمعنی
القاایدوب قلبنده معناسینی اضمارایدر وقوت وشدته الاالله دیدکده خشوع وخضوع ایله صدری یسارینه
باشیله اعمالیدرتاکیم اندن اوصاف شقاوت زائل اولسون وقلبنه توحیدافعال نازل اولسون وابتدای
سعادته نائل اولسون وحصن مولایه داخل اولسون وهرمرادن السون (نظم)

اوجانکه دوستنی بیلمزنیچون طلبده دکل	اکربیلورسه آنی یانیچون طربده دکل
حجاب اولورسه ابوجهل نفس اکاهردم	نیچون غزای ابوجهل و بولهبده دکل
عجب دکلمی که دل تنبل اوله دلبردن	نیچون هوای قد دلبرعجیبده دکل
نه حائل اولدی کوکل بدرینه خسوف ایردی	نیچون اومهرضیاسن بومه طلبده دکل
عجب دلیدر اومجنون که ایکی لیلی سور	نیچون محبتی برباغ وبرعنیده دکل
چووحدت اولدی عزبخانهٔ موحد حق	خدا ایچون نیچون اول خانهٔ عزبده دکل
اوماه بدرشب جسم ایکن عجب حقی	نیچون دعاومناجات نیم شبده دکل

(نوع ثامن) نفس اماره نك مقام اولدن خلاص وترقی سنك علاج وطریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك طریق کمال اولان طالب زلال وصال بومقام کلال وملال ایچنده
قرین وبال ونکال ایکن انجق عقایدین تصحیح وتوفیق ایدوب اهل سنت وجماعت مذهبنه تطبیق ایدر
وطهارت امورنی تحقیق ایدوب صلوة امرنده تدقیق ایدرعلم حالنده مثلا وصیتنامهٔ برکوی برله قناعت ایدوب
انکله عامل اولور کیدر تاتزکیهٔ نفس وتصفیهٔ قلب ایلدکچه فنون علومك تحصیلنده توغل قیلمز وتدبیر
امور دنیا ایله مشغول ومکبول اولمز زیراکه بومقام ضیق وحرجده بولنان سالك نفسنی طبیعتدن خلاص
ایدوب مرأت قلبنه جلاویرمدن اهم والزم برنسنه بولمز پس ابتدا کلمهٔ توحیدایله قلبنی مصیقل ایدرتاکیم
ادراك حقایق اشیادن وفهم دقایق معنادن انی محروم ایدن کدورتلر زائل اولوب تحصیل فنون علوم اکا
سهولتله حاصل اوله چونکه بومقام اسفلده اولان سالك مرأت قلبنی ژنك اوصاف ذمیمهٔ بهیمیه طوتمشدر

وواردی طریقتدرکه افعال حبیب حقدن عبارتدر وصفاتی لوم وهوس وفکر وعجب وعشرتدر وخلقه اعتراض وقهر وتمنی وریای خفی وحب ریاست وحب شهرتدر وبعض اوصاف نفس اماره ینه بونفس ایله قالورسه ده عادتدر لکن بونفس اوصاف مذکوره سیله بیله حقی حق وباطلی باطل کورر وبیلورکه بوصفتلرله بی حضوردر لکن نیلسونکه خلاصی غیر مقدوردر وشریعته محبتی وطریقته رغبتی مدام وبرقراردر وقیام وصیام وصدقه دن اعمال صالحه سی واردر لکن بونفسه عجب ایله ریای خفی داخل اولور افکاری پراخطاردر پس بونفسک صاحبی محبت ایلرکه ناس انک اعمال صالحه سنه مطلع اوله لر وانک اعمالی خلق ایچون اولمیوب الله ایچون اولدیغیله بیله وخلقک جمله سندن اخفا قیلدیغیله بیله ینه استرکه اعمالی جهتندن مدح اولنوب کندویه ثنا قیلنه واول بوخصلتدن دخی اکراه ایدوب راحت بولمز لکن نه یاپسون بونی کلیتله قلع ایتمک اکا ممکن اولمز زیرا که اکر بوخصلتی قلبندن اصلیله قلع ایده بیلسه خطرسز مخلص اولوردی حال بوکیم هر مخلص خطر عظیم اوزره درنته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه (الناس کلهم هلکی الا العالمین والعالمون کلهم هلکی الا العاملین والعاملون کلهم هلکی الا المخلصین والمخلصون علی خطر عظیم زیرا که مخلص محبت ایلرکه خلق انک مخلص اولدیغن بیله لر حال بوکیم ریای خفی بودرکه خلقک اطلاعن استر اما ریای جلی ناس ایچون عمل ایتمکدر واول بوندن زیاده مذمومدرکه شرک خفی سمتنه کتمکدر پس وقتا که سالک بو اوصاف ایله متصف اولور اول کندویی بومقام ثانیده بولور ونفسنه لوامه دیرلرکه ابرار واتقیادن اولمش اولور وبو بر مقامدرکه بونک صاحبی اعمالنده اخلاص ایلسه ده ینه خطردن سلامت بولمز وبومقام اول مقربین سلوکنه نسبتله مقام ثانیدرکه انلر کندی نفسلرندن فنایی ومولالریله بقایی طلب ایدوب اجللری کلمزدن مقدم موت ارادیله امر اولنوب راه فنایه کتمشلردر زیرا که سیدلری انلره (موتوا قبل ان تموتوا بیورمسیله نفسلری موتنه سعی ایتمشلردر واما اهل یمین اولان ابراره نسبتله بومقام انلرک نهایت مقاماتی وذروهٔ منازلی بولنمشدر انکیچون حسنات الابرار سیئات المقربین دینلمشدر زیرا که اولیای مقربین بومقام ثانیده توقف ایتمیوب بوندن اعلی نیجه مقاماته صعود ایدرلر تا مقام سابعه دکین کیدرلر پس بومقامک فوقنده انلر ایچون مقامات خمسه دخی محققدرکه فصول اتیه ده تفصیل اولنه جقدر ومقربین انکیچون بومقام ثانیده توقف قیلمزلرکه بونده خطر عظیم وتعب مقیم اولدیغندن بونده قالنلر سلامت وراحت بولمزلر زیرا که بومقامک درجاتنک اعلاسی اخلاصدر ومخلصون ایسه خطر عظیم اوزره درلر وبوخطردن خلاص بولمق ممکن اولمز الا که محرک ومسکن انجق حق تعالی اولدیغن شهود ذوقی برله مشاهده ایدوب اخلاصی شهودندن فنا بولمغله اولور حال بوکیم بوشهود ذوقی طریق مقربین سلوکنه موقوفدرکه ابرار آنک رایحه سن بیله آلمازلر زیرا که مقربین ادله وکشف ایله تیقن قیلمشلردرکه حق تعالی عباداتن شرع وابواب ایلمشدر ومراد ایلدیکی عبادن اول قپولردن حضور حضرتنه ادخال ایلمشدر پس آنلر اول قپولردن امر حقه امتثال ایچون داخل اولمشلردر وبصیرتلریله انجق انی مشاهده قیلمشلردر ابواب مذکوره یه نه التفات واعتماد ایتمشلردر ونه عجب وریا سمتنه کتمشلردر بلکه منت خدایی کندی اوزرلرنده کوروب بیلمشلردرکه آنلره توفیقن رفیق ایدوب ابواب عباداتن فتح ایتمسیله لایق دخول واهل قبول اولمشلردر پس احوالی بویله اولان کامل اخلاصه محتاج اولمز بلکه اخلاص آنک خاطرینه بیله کلمز زیرا که اول کندی نفسیچون برعمل کورمزکه آنده اخلاص اقتضا ایده وفعال حکیمک غیریسیچون برایش بولمزکه انکله متضرر ومتألم اوله پس اول اعمالنده خالص اولوب احوالنده سرور وسلامت بولور واما سادات ابرار اول شهوده ایره میوب کورمشلرکه عمللرن کندولر ایجاد ایدر بولنمشدر پس آنلرک هر بری کندی عملنده اخلاص ایله مطالبه اولنمشدر چونکه ابرار حق تعالینک جمیع اعیان وافعال عبادی خالق اولدیغن مشاهده ایده میوب محجوب اولمشلردر پس آنلر بعض افعالله متألم اولوب زحمت ومشقتده قالمشلردر وتعب واذیتلری برمرتبه یه ایرمشدرکه اکر آنلرک بریسی مثلا ثقب فاره یه کیرسه اکا بر هره پنجه لی مسلط اولوب آنده اذیت ویرمشدر نته کیم خبرده لو دخل المؤمن فی جحر ضب لقیض الله له فیه من یؤذیه) کلمشدر زیرا که آنلرده تعب وضجره وضیق صدره باعث عجب وکبر امثالی اوصاف ذمیمه یی مقتضی اولان بشریت واردر (نظم)

کیم

کیم انجیدرسه سنی شیخ وواعظکدر اوخار
اوحق دباغتیدر پاک اولورسن ایتمه فرار

چوپاک اولوردل وجانک جهانی آکارسن
که موج یم کبی طوتمز جهانده کمسه قرار

بری اوینه دیرایمش همیشه ای خانه
ییقلمه اوستمه فجأتله قیل خبر زنهار

اوخانه صاحبی اوزره ییقلدی برکیجه اول
دیدی ای اوقنی بونجه وصیتم هربار

جواب ویردیکه ایتدم خبر شکافم ایله
بن اچدیغمجه دهن سن قاپتدک ای معمار

مثال خانه تنکدر شکافی امراضک
تن اچدیغنجه دهن باغلدک زه کفتار

باش اغریسی دیراولم کلدی دوشدی تن حقی
قوی ادهان ودوایی خدایه کل ای یار

(نوع ثانی) مقام ثانیده توقف ایدن ابرار ایله مقامات عالیه یه صعود ایدن مقربین آره سنده اولان فرقی بیلدیرر ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اصحاب نفس لوامه اولان ابراردن ارباب نفوس زکیه اولان مقربینک فرق وتمییزی واضح اولمق ایچون وابرارک تعبی ومقربینک راحتی ثبوت بولمق ایچون بومثال مطابق حجت وبرهان اولمشدر مثلا بر شجرهٔ خبیثه واردرکه جثهٔ عظیمه سی اغصان کثیره یه شاملدر وهر زمان انواع سموم اول اغصاندن حاصلدر وهر غصنک ثمره سی بربشقه نوع سم قاتلدر واول شجره یه بر طائفه کلوب اصلنده نهر جاری بولمشلر درهمان اول شجره یه چیقوب اغصانن قطع ایله مشتغل اولمشلردر نه شجره یی اصلندن قطعه مباشرت ایتمشلردر ونه یابس اولمسیچون اصلندن صوین کسوب ترابن آتمشلردر پس انلر اول سموم ایله هلاک اولوب کتمشلردر زیرا که اول شجره نک اصلی باقی اولدیغندن اغصانک برسمتنی قطع ایلدکجه کوررلرکه اوبرسمتندن تکرار اغصان کثیره یتمشلردر واول شجره یه بربشقه طائفه دخی کلوب انک اصلندن صوین قطع ایدوب ترابن کیرو المشلردر پس آنک اغصانی ضعیف اولوب اثمار سمیه ویرمدن قالوب اندن کلیتیله خلاص بولمشلردر وقطع اغصان کثیره ایله تعب ومشقت چکمدن فارغ وازاد اولمشلردر اما شجرهٔ خبیثه بطن انسانه مثال کلمشدر واما اغصان کثیره اخلاق ذمیمه یه مشابهت بولمشدر واما اثمار سموم قاتله مثال آثار صفات ذمیمه درکه آنلردن وجوده کلن ذنوب وآزار اولمشدر چونکه سادات ابرار اخلاق ذمیمه نک مهلک انسان اولدیغن وآنلر انسانی ایکی عالمده بلالره صالدیغن انجق دلیل عقلله واخبار نقلله بیلمشلردر پس آنلر اول صفاتی برر برر ازاله یه مباشرت قیلمشلردر لکن اول صفتلردن کلیتله خلاص اولمیوب تهذیب اخلاق ایتمده عاجز قالمشلردر زیرا که آنلر برکون برصفتدن پاک اولسه لر برغیری وقت انی کوررلرکه ینه اول صفتله یا بتریله مبتلا اولمشلردر پس انلر بومنوال اوزره سعی ایله عمرلری نهایتنه دک مشقت بولمشلردر زیرا که آنلرک معده لری طولوب بشریتلری قوت بولمشدر وقانلری چوق اولمغله شیطان آنلره غالب کلوب وسوسه سیله کوکللری طولمشدر نته کیم خبرده ان الشیطان لیجری من احدکم مجری الدم فی العروق فضیقوا مجاریه بالجوع) کلمشدر پس هیچ اشتباه اولنمزکه برکمسه یه شیطان یول بولسه وآنک طمرلرنده دم کبی جاری اولسه آنک قلبی صفات ذمیمه ایله طولمشدر واول صفاتک برینی کلیتله ازاله دن عاجز قالمشدر کرچه بعض اوقات استماع سکرات موت وعذاب قبر واحوال محشر واهوال جهنمدن عارض اولان خوف ایله بعض اوصاف ذمیمه زائل اولورسه ده اول خوف آندن کتدکده انی کوررکه اول زائل اولان صفت رجوع ایدوب کلمشدر واما اولیای مقربین ادله وتجربه ایله بطنی منبع فساد وفتنه بیلمشلردر ومعدن جمیع صفات ذمیمه اولدیغن تیقن قیلمشلردر پس تقلیل اکل ایله انک شرندن بالکلیه خلاص بولمشلردر واوصاف ذمیمه یی اصولندن قلع ایدوب افاتندن سلامت قالمشلردر وجمیع اوصاف حمیده ایله متصف اولمشلردر وهمیشه انس وحضور ونور وسرور ایله طولمشلردر زیرا که بونلرک اکلی قلیل اولدقجه شربی دخی قلیل اولمشدر وشربلری قلت بولدقده نوملری هم خفت بولمشدر وبوسببدن کلاملری آز قالمشدر زیرا که جایع وسهر انک تکلمه اشتهاسی قالمیوب سکوت قیلمشدر انکیچون بونلر ناسدن عزلت ایدوب تنها قالمشلردر پس بونلرده صفات ذمیمه دن هیچ برنسنه قالمیوب راحت بولمشلردر نته کیم دینلمشدرکه ابدال ابدال اولمدیلر الا که جوع وسهر وصمت واعتزالله اولمشلردر پس بومثالدن ظاهر اولان بودرکه مقربین اویله

برطائفه‌درکه آنلرده عجب وکبر وحسد امثالی اوصاف ذمیمه‌دن اصلا برنسنه اولمز زیرا که بونلر اول صفاتن جمله‌سن اصلندن برمرتبه محو ایتمشلردرکه هیچ بری خاطرلرینه بیله کلمز انکیچون سن بونلری کوررسنکه جمیع هموم وغمومدن خالی اولوب کوکل حضورن بولمشلردر وذوق وسرور وحبور ایله طولمشلردر پس بونلر اصلا برکسه‌دن انجنمیوب جمله ناس ایچنده محبوب القلوب اولمشلردر زیرا که بونلردن صادر اولمز الا که افعال خیر اولور بونلر بویله ایکن ینه اهل حسد بونلره هم حسد ایدوب ضررلریچون مکر وحیله قیلمشلردر لکن آنلرك حسد ومکرندن بونلره نه ضرر کلور ونه‌ده برخبرلری اولور زیرا که بحر شهوده طالمشلردر وآنلر بونلر ایچون قازدقلری قیولره کندیلر دوشوب بلالرن بولمشلردر وبونلر حصن مولاده امن وامان ایله سلامت قالمشلردر وسعادت دارین ایله کام آلمشلردر نته کیم حق تعالی (الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون) بیورمشدر مقرب قوللرن دنیا واخرت هموم وغمومندن فارغ وآزاد ایلدیکن طیورمشدر اکر سؤال ایدرسنکه بو کلام حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلامك الدنیا سجن المؤمن حدیث شریفنه وامثال منیفنه منافیدر بو جواب شافی سکا کافیدرکه بو حدیث شریف وبونك امثالی نه کیم وار جمله‌سی اول سادات ابرار حقنده صادر اولمشدر آنلرك احوالی خوش سکا ظاهر اولمشدر آنلر اهل صلاح وفلاح وتقوادرلر وعباد وزهاد واهل عقبادرلر ومطیع ومنقاد شریعت غرادرلر وممدوح ومقبول حضرت مولادرلر لکن آنلر کدورات نفسانیه‌دن کلیتله خلاص بولمشلردر وصفای قلب ایله ذوق حضوره نائل اولمشلردر پس بو دنیا آنلره زندان بلا اولمغله تعب ومحنتدن خالی قالمزلر لکن آخرتده ثواب جزیل موعودی بولورلر محروم اولمزلر واما مقربین افراد قلیل مستغرقدرلر نه اهل دنیادرلر ونه اهل عقبادرلر بلکه اهل معنادرلر وحاضر حضور حضرت مولادرلر جمله خلقی فراموش ایتمشلردر وذکر وفکر خالق ایله کوکلدن ایچری کتمشلردر وجمیع کائناتی قویوب مکونه یتمشلردر چونکه بونلر نه لذات دنیا آلوب نه نعیم آخرت بیلورلر پس قنده مسجون اولوب نه ایله اسیر اولورلر ونه ایچون محزون اولوب ندن خوف آلورلر آنجق ذوق وصفایی وانس مولایی بولورلر وکندی نفسلرندن کچوب مقعد صدقه کوچوب دولت فقری بولوب فانی اولوب حق ایله قالورلر (نظم)

کنج عشق وحکمت وفقر وفناسن ای پسر ‖ لطف بحریسن صدف مثلی بدنده پرهنر
کرچه سن بوندن مقدم زهد ایله مشغول ایدك ‖ امدی بوندن بویله زهدی قوی مدام اول باده خور
اول شراب روحی ایچ کیم حق انی قیلمش طهور ‖ نوش ایدوب پاك اول وجودکدن بر اولسون خیر وشر
نفع وضر فرق اولمز اصلا نه بهار ونه خزان ‖ نور وحدت قلبه اینسه بی نقوش وبی صور
عشق مستی فارغ اولمشدر حیات وموتدن ‖ کلشن وکلخن اکا خوشدر بهشت اولمش سقر
وهم وفهم وعقلی قویمش عاشق عالی جناب ‖ دوجهاندن کندودن اول دوسته قیلمشدر سفر
حق یولنده عاشقك کتسه ایاغی قالمسه ‖ حق ویرر حقی ایاغینه عوض بیك بال وپر

(نوع ثالث) نفس لوامه‌نك مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقی سنك علاجی طریقن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه کیمکه جمیع افات وآلامدن خلاص بولمق وعلی الدوام راحت قالمق مراد ایدرسه اولیای مقربین طریقنه سلوك ایدوب برمقامدن اوبرمقامه ترقی ایده‌رك انلرك ایزلرنجه کتسون تا کیم نفسی کامل اولوب مقام سابعه یتسون وانده عجایب وغرایب سیر ایتسون وترقیء مذکوری مجاهدهٔ نفس ومداومت اسم ایله قیلسون وهر مقامده اکا مخصوص اولان اسم ایله مشغول اولسون چونکه اسم ایله اشتغالی چوق ایلدکجه طریق اکا قریب اولور واشتغالی اهمال ایلدکجه طریقی بعید اولور پس اول لوم ایتمسون الا که نفسنی لوم ایدوب وقصوری کندیده بولسون وبو سالکه مجاهده هم لازمدر ومجاهده‌یه موفق اولان ترك جملهٔ عاداته ملازمدر وعادات ایسه عد ایله حساب اولنمز لکن عادتلرك جمله‌سنی ترك ایتمك طریق مقربین ایچون وضع اولنان ارکان سته‌ده مندرجدرکه بری خارج بولنمز وارکان ستهٔ مذکوره مشهور انامدرکه تقلیل طعام وتقلیل منام وتقلیل کلام وعزلت انام وذکر مدام وفکر تمامدر وبو ارکان سته انجق ترتیب مرقوم اوزره بری برینك حصولنه معین تامدرکه آنفا بیان اولنمشدر پس اکر سالك بو ارکان سته‌یی صدق ایله تحصیل ایده

بیلورسه

بیلورسه جمله عادتلری ترك ایدوب مجاهده‌یی تکمیل ایتمش اولور وبو ارکان سته‌دن مطلوب اولان افراط ایله تفریط آره‌سنده بولنان اعتدال وحالت وسطی بیلنمشدر انکیچون ترك طعام دینلمیوب تقلیل طعام دینلمشدر پس اولیای مقربین طریقنده سالکه نافع اولان بودرکه جایع اولمدقجه برنسنه ییمیوب یدکده قبل الشبع یمکدن فارغ اولسون وغدا وعشا عادتن ترك ایدوب قنقیسی وقتنده شبعان بولندیسه اوبریله قناعت قیلسون قبل الجوع نفسنی اکلدن مانع اولوب طعام ثقلتن کندودن دافع اولسون نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم غدا اکل ایلدکده عشا اکل ایلمزدی وعشا یدکده غدا ایمزدی پس بو سالك اکا اقتدا قیلسون ولازمدرکه برسفره‌ده انواع طعامی جامع اولمیوب برنوع ایله قانع اولسون وحقوق نفسی ویروب اعنی اللی درهمدن یوز درهمه دك یدیروب حظوظنی مانع اولسون واکر بو حالت وسطی مبتدی سالکه متعسر اولوب نفسك بو حقوقنی تجاوز ایتدیسه وحظوظیله افراط سمتنه کتدیسه اکا لازمدرکه نفسنی تادیب ایچون حقوقن دخی ویرمسون اعنی یکرمی درت ساعتده درت ساعت اویقی اویوتمیوب اللی درهم طعام یدرمسون اولقدر جوع وسهر ایله معتاد اولسونکه نفسی ادبلنوب حقوق مذکوره‌سیله قانع ودلشاد اولسون وشرع شریفه مطیع ومنقاد اولسون وبو مقام ثانیده سالك بوکا مخصوص اولان اسم ثانی برله مشغول اولور الله الله الله دیوب آخرنی اعنی هایی ساکن قیلور وبو اسمك تاثیر مطلوبی حصوله کلمز وقلبه عجایب ملکوتیه ظاهر اولمز الا که قیام وقعود واضطجاع اوقاتنده اناء لیل ونهار اخفا واکثار ایله حصول بولور وعجایب عالم غیب اکا عیان اولور واکثر اوقاتنده قبله‌یه متوجه اولوب تغمیض عین ایدوب بو اسم اعظمی صفیر انفاس ایله ذکر ایدر وهر تکرار ایلدکجه باشنی قالدیروب صدرینه ایندرر وتحقیق همزهٔ لفظة الله ایدوب هانك ماقبلی اولان الفی مد ایله هایی ساکن اوقور وتحقیق همزه‌ده اهمال وتکرار اسمده استعجال قیلمسون تا کیم هلا هلا هلا دیمش اولمسون زیرا که بو لفظده اول معنی قالمز وتکرارنده تاثیر اولمز وبو مقامده سالکك وساوس وافکاری کثیر اولور اکر بو اسم شریفه مداومت ایلدیسه افکار وخواطری قلت بولور زیرا که بو اسم جلال برناردرکه بونکله جمیع افکار وخواطر محترق اولور اول ذاکر انجق بو اسم ذات ایله مشغول اولوب افکار وخواطرله مقید اولمز وبو مقامی سرعتله کچوب بو افکار ایله قالمز چونکه انك مرأت قلبی خلقه توجه قیلمشدر شبهه یوقدرکه آیینه هرینه مقابل اولسه اول نسنه آنده منتقش اولمشدر پس بو مقامده سالکك مرأت قلبنده خلقك صور واشکالی وعادات وافعالی واوصاف واقوالی واوضاع واطواری ومحاسن واکداری منتقشدر وبو نقوشی دفع ورفع ایتمکده سعی ایدر لکن دفعی مشکل ایشدر مندفع اولمز زیرا که آیینه مقابلی نقوشندن خالی قالمز مکرکه خلقك جمله‌سندن اویله اعراض ایده کیم نه صورتلرن کوره ونه سوزلرن اشیده وجمیع لذتلردن اویله بعید اوله کیم نه قوقولرن اله ونه طعملرن بوله ونه آنلردن برینی لمس ایده بیله تا کیم اول وساوس خیالنده قالمسون وآنلردن عذاب الیمی بولمسون وخلق ایله حقدن محجوب اولمسون پس زلال وصاله متعطش اولان سالك خلقی وجمیع لذتلری تارك اولور ومنتج مشاهده اولان مجاهده بودر طوبی اکا کیم بو مجاهده‌یی ایده بیلور (نظم)

خدایه شکرکه اولدم رفیق اهل کمال ‖ قو حکیم وحلیم وسلیم وخوب خصال
صفیر ذکر اورورم بالعشی والاشراق ‖ ندیم فکر اولورم بالغدو والاصال
بو ذکر وفکر ایله ایردم اوحاله کیم بولدی ‖ جهان حجابی حقیقت یوزندن اضمحلال
وجود واحد ونور بسیطی کوردی کوکل ‖ شئونی صورت اضواء وهیئتیله ظلال
کورندی کثرت ظاهرده وحدت باطن ‖ روان چو دود سیاه ایچره شعلهٔ جوال
اودر قدیم اکر اعیان مراتبنده مدام ‖ هران ایدرسه شؤنی تعاقب امثال
کوکلده حقی جواهر دفینه‌سی وار ایکن ‖ بو سفله طبع ایله کلمش درونه حب سفال

(نوع رابع) مقام ثانیده عبدی مولاسندن قاطع اولان موانعك اعظمی اختلاط ناس اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اکرچه قطاع طریق مقربین چوقدر لکن خلقه میل

ومحبتدن وآنلرله صحبتدن اعظمی یوقدر زیرا که بویولده لازم اولان مجاهده نك اساسی عادات خلقه مخالفتدر که ترکیله اولور پس آنلرله مرافقت ایدوب مجلسلری مشتمل اولان مزاح وملاطفت امثالنده آنلره موافقت ایدن سالك قنده منزل آلور ونیجه مجاهده ایله بیلور اما مقامات عالیه یی مرادایدن کسه جمیع خلقی ترك ایدوب تنهایه کاور واحباب واهلندن مستوحش اولوب مولا سیله مستأنس اولور وقلبنده عجایب وغرایب سیرایدوب جاننده لذات عظیمه بولور واما بوعلاجات ایله عامل اولیان کسه تعب وعناده قالور وتضییع اوقات ایدوب مطلوب اولان قرب مولادن محروم اولور زیرا که خلقدن ایراغ اولان حقه یقین اولوب سعادت بولور واولیای مقربین زمره سنه کاور پس بومقامده سالکه لازمدر که متنبه اولسون ونفسنده قلان کبر وحسد وعجب وریاوسوءظن واعتراض امثالی آثار نفس اماره یی ناشدن بالکلیه اعراض ایله محووازاله قیلسون واکا امر معروف ونهی منکر ایتمك دخی لازم اولمز زیرا که امر معروف اول مأموره لطف وتواضعله کرکدر که تأثیری اوله اول سالك ایسه بومقامده اول رفق وتواضعی ایده بیلمز تنه کیم حدیث شریفده (من امر بمعروف فلیکن امره بمعروف) کلمشدر وبردخی کندی نفسنی هلاك ایدیدن تخلیص ایدوب قلبنی موانع مشاهده اولان آفتلردن تطهیر ایتمك کندی حقنده جله دن اهم والزم اولمشدر زیرا که کوکل نظرکاه خدادر ومعرفت مولا جلهدن اعلادر پس قلبی تصفیه قیلمق جلهدن اولادر وبومقامده سالکه لازمدر که طلوع وغروب عندنده قلبنی تصفیه دن مقدم (یامصرف القلوب صرف قلبی الی طاعتك) دعاسنی اوقوسون وتصفیه دنصکره (یامقلب القلوب ثبت قلبی علی دینك وطاعتك) دعاسنی اوقوسون اما تقلیب قلوبك معناسی حق تعالینك کوکلری غفلتدن حضوره وعکسنه وحزندن سروره وعکسنه ورجادن خوفه وعکسنه وبسطدن قبضه وعکسنه وبونك امثالنی اضدادینه دوندرمسیدر وبودعادن مرادانجق بوطریقتده استقامتدر وبومقام ثانیده (قلوب العباد بین اصبعین من اصابع الرحمان یقلبها کیف یشاء) حدیث شریفنك سری بوسالکه ذوقیله ظاهر اولورکه سالکه رغبتن زیاده قیلوب مجاهده المن اوتدیرر واحوالی قلبنه واقف ایدوب ماسوادن اعراض ایتدیرر اما حال بومعنادرکه اکتساب وتصنعسز حق تعالیدن قلبه وارد اولور واول معنایاحزندر ویاطربدر ویاخوفدرویارجادرویاقبضدرویابسطدرویاهیبتدر ویاانسدر ویاجلالدرویاجمالدر ویاغیری معنادرکه قبله کاور اکر اول معنا کوکلدن زائل اولدیسه اکا حال دیرلر واکر ملکه اولوب دائما قالدیسه اکا مقام دیرلر پس احوال مواهبدر ومقامات مکاسبدر احوال عین جوددن کاور ومقامات بذل مجهودایله اولور وسرمن بورلر ظهوری اولمزالا که مجاهدهٔ معهوده ایله اولور واکر سالك بی مجاهده بوسرلر ظهورن ادعاایدرسه اول سرلر ظهوری دکادر بلکه نفسنی غروریدر زیرا که نفسلر شائندرکه کندوده اولیان کمالی استماع ایلدکده انی ادعاایدر ومشاهده ایسه حاصل اولمز الا که مجاهده دن اولور پس البته سالك صادق نفسیله مجاهده ایدوب وآنده اولان دفینه لری استخراج ایچون قلبندن ایچری کیدرولقلقهٔ لسان ایله قالمیوب نفسنی تأدیب ایدرزیرا که نفسنده بولنمیان کمالی ادعاایدنی شواهد امتحان تکذیب ایدر پس نفسنی کندی امتحان ایدوب انی تصدیق ایتمز واوزرینه محتسب اولوب حظوظنی ویرمزوحقدن اعراضنی کوردکچه اکا عداوت ایلروقبا حتلرن جله شیخنه حکایت ایلراندن برسرنی کتم ایتیوب هردردینی اکاسویلر واول پیرپرتدبیراول مریدپرتقصیرلرنی غرضندن مرضن بیلوب آکا کوره علاج ایلرپس پیرایله مریدآراسنده اولان کلمات اسرار ایکیسنده امانتدر عمرلری اولدکچه لسانه ویاقلمه کتورملك بری برینی اهانتدن وعندالله اول غدروخیانتدرسرکیدرسرکتمزدیوب عهدنده ثابت اولان محل اسرار وحامل امانتدر (نظم

عجب نه عشق ایله تخمیر اولندی بوکامز	نه کنج مخفی یه کنجینه اولدی بودلمز
نه ماه در بوکه کوکدن یره نزول ایتدی	انکله اولدی منور بروج ومنزلمز
نه موجلر دراوکیم دمبدم پیاپی در	بولوربوجنبش دریادن انی ساحلمز
هزارنقشی چوبردمده دل قبول ایلر	عجب نه نقش پذیر اولدی قلب قابلمز
شئون بی حدایله دوست ایدرکوکاده ظهور	تمام حل اولورآندن هزار مشکلمز

نسیم

نسیم حب ازل دلده عشق دملریدر	بوریح راح ایله روح اولدی نفس کاملمز
قوآب ونانی اوحی دن حیات بول حقی	کهاول اخراودر جان جان مقبلمز

(نوع خامس) مقام ثانیده نفس لوامه نك عالم مثاله دخولن وانده اولان روحانیلره وصولن واکا مشافهه حصولن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثانیده اولان سالك نفسی مجاهده سنده ثابت اولدیسه اسرار عجایب قلب اکامنکشف اولوب عالم مثاله داخل اولورکه اول بوعالمدن غیری بربشقه عالمدر وانی بیلمز الاکه مقام قلبك نهایتنه ایرن بیلور زیرا که عالم مثال نهایت مقام ثانیدرکه مجاهده ایدن بیلور وسادات ابراره نصیب اولمزکه اول عالمی سیران ایده لرمکرکه انلرده مجاهده ایله طریق مقربین سمتنه کیده لر اما عالم مثال ابتدای مقامات مقربین درکه حواس خمسهٔ ظاهره ایله ادراك اولنمین اموری سالك صادق انده اشیدوب کوره شدر وحضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (قلب المؤمن بیت الله بیورمشدر یعنی کوکل مخزن اسرار خدا اولدیغن طیور مشدر پس سالك شریعتله عامل اولورکه اقوال حبیب خدادر وطریقتله متخلق اولورکه افعال نورهدادر مثلا جوع کثیر ونوم قلیل وصمت طویل کبی اشیادر واول حضرتك تبسمله تکلم ایلدیکی تواضع وشفقتدن کاور پس بوسالك انك اخلاق واحوالنی تتبع ایدوب اکا تبعیت قیلورتا کیم ینابیع حکمت انك قلبندن تفجرایدوب لسانی اوزره جاری اولور وبونکله ابرار اوزرینه فایق اولوب رتبه سن عالی ایدروبوندن مفارقت ابرارایدوب ومسافرتله حضرت جباره کیدروسالکك بوسفرنده ابتدای منازلی عالم مثالدرکه اندهکثافت اجسام ایله لطافت ارواح اراسنده اولان صوراشباح ایله جمع اولور واکاسروروللذت کاوب همتی متین اولوب منزل آلوروشوق وذوقن ازدیادایدن اسراره مطلع اولوب مقامات عالیه سمتنه ترقی بولور وقلبنده نارمحبت مشتعل اولوب شهوات نفسانیه باجمله کسیلورکرچه لذات روحانیه قالورسه ده مانع دکادر زیرا که مقام ثانیده مقصوداولان مابعدینه نسبتله حجب ظلمانیه بولنان شهوات نفسانیه دن کچمکدر وعالم مثاله داخل اولمز الاکه سالکدا داخل اولور وبودخول ایسه نوم ایله یقظه بینندهٔ متوسط برحالتدرکه سالکه اغلب جلوسی حالنده کاوروبوکا واقعه دیرلرکه اول بونده کوردیکن کوررواول شروط ایله که اولدیغی مکانی وبولندیغی زمانی بیلورو کندی کیم اولدیغن ونه هیئتده بولندیغن بیلور ونوم ایله یقظه اراسنده اولدیغن بیلدیکی حالده کوررا کربوشروط خمسه نك برندن غفلت ایده رلر کوررسه اول عالم برزخدر عالم مثال صایلمز وکوردیکی رؤیادر واقعه دینلمز چونکه بوحالت اول سالکی نوم ایله یقظه بینندهٔ آلور وبدایتی حالنده یقظه دن جانب نوم اکاغالب کاور بعده تدریج ایله ترقی بولورتا کیم آنده جانب یقظه اغلب اولور پس اول زمان بعض روحانیلری کوررو طانوروآنلری یقظه ده کورمش صانور حق بودرکیم اول سالك اول روحانیلری بوحالتده بولمشدر لکن علوهمتندن انك بوحالتی یقظه سنه اولدیغ قریب اولمشدرکه حواس ظاهره سنی ذهولندن غفلت قیلمشدر وبوحالتی عین یقظه بیلمشدر واصحاب کرامه بوحالتده جبریل امین اعرابی صورتنده کلمشدر واولیای عظامه بوحالتده حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك روحانیتی کورینور وبودوات عظمایه مشافهه تسمیه اولنور فلان کسیه اول حضرتی مشافهه ایله کورمش دینلور والحاصل ابتدا حواس ظاهره یی برذهول آلور بعده اول احوال اوقلبه منکشف اولق ممکن اولورنته کیم برکامل دیمشدرکه برسالك مجاهد بکا یمین بالله ایلدیکه بن حضرت پیغمبری باش کوزمله کوردمکه اصلا اویوردکادم بن اول سالکه دیدمکه نیجه کوردك دیدیکم فلان مکانده ایدم وبنله فلان وفلان یارانم بیله ایکن اول حضرت مجلسمزه کلدی وبنله مکالمه ایلدی بن دخی اکا السانمله سویلدم وکوزمله کوردم اول سالك بویله دیدکده بن اکا دیدمکه سنکله بیله بولنانلردخی انی کوردیلرمی جواب ایلدیکم آنلرکوره مدیلر پس اول سالکی ارشادایدوب دیدمکه اکراول حضرتی بوکورمك باش کوزیله اولسه ایدی سنکله بیله بولنانلرك جله سی انی کوررلردی انچق سنی اول وقتده برذهول آلمشدر وانکچون سکا اول روحانیت کلمشدر وعالم مثاله بصیرتکه ظاهراواشدر همان اولدمده اول سالك بوخطاسن بیلوب ارشادمی جان ایله قبول ایدوب دعا قیلمشدر پس هیچ اشتباه یوقدرکه محض یقظه ده کورنمز الاکه عالم ملك

ایچنده بولنان اشیا کورینور واما عالم ملکوت که عالم مثال آنك برشعبه سیدر آنلرده اولانلر کورنمز الا که بصیرت کوزیله کورینور اکرچه باش کوزی مفتوح اولورسه ده کورن بصیرت کوزیدر (نظم)

معشوق خرا ماندر	اولدقچه بوطرز اولسون	عشاق اکا حیراندر	اولدقچه بوطرز اولسون
دل صلح صلاح اولدی	شب کتدی صباح اولدی	کفر ایتدی هپ ایماندر	اولدقچه بوطرز اولسون
هم رقت محزوندر	هم همت مجنوندر	اول سلسله جنباندر	اولدقچه بوطرز اولسون
نفس اولدی چو رحمانی	دیر اسلم شیطانی	بوتن که مسلماندر	اولدقچه بوطرز اولسون
اول مهر درخشاندر	کونین کلستاندر	اشخاص قموجاندر	اولدقچه بوطرز اولسون
عشقك لبی کوثردر	شیرین سوزی شکردر	عالم شکرستاندر	اولدقچه بوطرز اولسون
عشقك غمی نعمتدر	زهری دله شربتدر	حقی شکرافشاندر	اولدقچه بوطرز اولسون

(نوع سادس) عالم مثالده اولان فهوانیه یی وعلامات تصفیه وتزکیه یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك صادقك اویله وقتی کلورکه عالم مثالده فهوانیه حالتن بولوب خطاب حق ایله مستطاب اولور وکاه اولورکه بوامری ابلیس تلبیس ایدوب سالك صانورکه حقه ایرمشدر حال بوکیم اول کندی شیطانن کورمشدر اکر بو حالتك عقبنجه سالکده علوم حکمت واتباع شریعت وانقیاد طریقت ظهور ایلدیسه اول حالت اکا اکرام حقدرکه فهوانیهٔ صحیحه در واکر بو حالتك عقبنجه زندقت وشیطنت وهوایه تبعیت ظهور ایلدیسه اول برشیطاندرکه قاطع طریق رحماندر سالکی مطلوبندن عوق ایتمك ایچون کلمشدر حق تعالی انك شرندن حفظ ایلسونکه اول مضل اولمشدر اما فهوانیهٔ صحیحه یی حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم طیورمشدر نته کیم حدیث متشابهنده بیورمشدرکه (رأیت ربی فی احسن صورة فقال فیم یختصم الملأ الاعلی یا محمد قلت انت اعلم ای ربی مرتین فوضع کفه بین کتفی فوجدت بردها بین ثدیی فعلمت ما فی السموات والارض ثم قال فیم یختصم الملأ الاعلی یا محمد قلت فی الکفارات قال وما هن قلت المشی علی الاقدام الی الجماعات والجلوس فی المساجد خلف الصلوات وابلاغ الوضوء اما کنه فی المکاره من یفعل ذلك یعیش بخیر ویموت بخیر ویخرج من خطیئته کیوم ولدته امه ومن الدرجات اطعام الطعام وبذل السلام وان یقوم باللیل والناس نیام فقال قل اللهم انی اسئلك الطیبات وترك المنکرات وفعل الخیرات وحب المساکین وان تغفرلی وترحمنی وتتوب علی واذا اردت فتنة فی قوم فتوفنی غیر مفتون) پس فهوانیهٔ صحیحه بودرکه نتیجه سی بو علوم اولمشدر واما نتیجه سی وساوس اولان ابلیس تلبیس اول فهوانیه دکلدر بلکه امور شیطانیه در وبو طریقتدن مراد ایسه اول علوم ومعارف الهیه درکه آنلر نتایج تصفیهٔ قلب وتزکیهٔ نفس انسانیه در وبو تصفیه وتزکیه نك علامتلری واردر اما تصفیهٔ قلبك علامتی علوم ربانیه نك الهام اولمسیدر والهامك کتاب وسنته موافق کلمه سیدر واما تزکیهٔ نفسك علامتی جمیع اوصاف ذمیمه دن نجات بولمسیدرکه آنده نه عجب وکبر اولور ونه بغض وکدورت قالور ونه میل وشهوت بیلور ونه کمسه دن متنفر اولور ونه کمسه یی آرزو قیلور پس جمیع خلق آنك قتنده مساوی اولوب سلامتله راحت بولور وحضور قلب ایله مجلس انسه کلور ومولاسیله تنها قالور زیرا که خلقك بعضیسنه اویله محبت ایلمز که آنك میلیله حقدن منقطع اوله وبعضیسندن اویله نفرت ایلمز که باطنی متغیر اولوب حقدن غافل قاله بلکه خلقه حبی فی الله وبغضی لله اولور وبو مقام ثانیده اکبر مهمات سالك قطع شهوتدرکه شهوت اکل وشهوت لبسدن عبارتدر مادامکه سالك کندی نفسنده بعض مأکولدن زیاده بعضیسنه شهوت بولور وملبوساتك بعضیسندن زیاده بعضیسنه رغبت قیلور پس جمیع مأکولات وجمله ملبوسات اکا مساوی اولنجیه دك مجاهده لازم کلور چونکه سالکك عندنده جمیع مأکولات وملبوسات مساوی بولنور اول وقت آنك نفسنه زکیه اولمش وشرندن خلاص بولمش دینلور وابتدای درجات کماله یتمش وعالم حسدن اعراض ایدوب عالم قدسه توجه ایتمش بیلنور اکر سالکك نفسی شهواته مائل اولدیسه ومجاهده ایله تدارکندن عاجز قالدیسه اول سالك مالك طریق حق دکلدر واکر ادعای سلوك ایدرسه اول ضال ومضلدر انکله الفت وصحبت ضلال وخسراندر وآندن اجتناب ونفرت

علامت

علامت ایقان وسلامت ایماندر پس اهل سلوکه آندن اجتناب امر لازمدرکه طریق حقدن شاشمیه لر وآنك شطحیاتیله ضلالته دوشمیه لر زیرا که طریق حق خلقك مبتلا اولدیغی عادتلرك جمله سنه مخالفتدن عبارتدر پس کندی نفسندن خرق عاداته قادر اولمیان اسیر شهوت ایچون خرق عادت اولمق خلاف عادتدر اما سالك صادق عادتلری ترك ایلدکده اوضاع ناسه مخالف کتمش اولور پس خلق انی مجنون صانور حال بوکیم اول عقل کله یتمش اولور وسالك اول مطلب اعلایه نائل اوله مز الا که خلقی مجنون کبی ترك ایله اوله بیلور زیرا که انك قلبنده برحقیر نسنه یه ادنی میل اولدیسه انك حجابی اولوب حضور حقدن قالور (نظم)

بولایدم دلده دلدارم بکا مونس کم اولمازدی	بکا یار اولمسه یارم اکا دل محکم اولمازدی
دل اهلی بولمسیدی دلده یوز بیك ذوق روحانی	قومازدی شهوت وجسمی اعز واعلم اولمازدی
طمعسز ادمك خلق جهان هپ اقرباسیدر	قناعت قیلمسیدم هپ بکا خال وعم اولمازدی
غم ودرد وبلا هپ حب دنیادن کلور قلبه	قمویی ترك ایدیدم خوش کوکلده ماتم اولمازدی
قمو دنیا وما فیها خیال وخوابدر اما	بلیدی خفته کیم دوشدر انکیچون برغم اولمازدی
اوجانکیم غفلته طالمش خیال وخوابله قالمش	اویانسه خواب وغفلتدن اصم وابکم اولمازدی
بری زندان غم کورمش بری خوش کلشنه ایرمش	دل اکاه اولسه کندیدن اوغیره همدم اولمازدی

قونام وشانی درویش اول سنی سن کورمه بی خویش اول) اولایدی پردرون نی دمادم پردم اولمازدی

اکر ترك ایتمسه خلقی وذوق وشهوت حلقی	اوشاه عشقه بو حقی کوکلده محرم اولمازدی

نوع سابع) تصفیهٔ قلبك وتزکیهٔ نفسك وجه احسن ایله طریق اهونن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلرکه سالك صادق اودرکه جمیع ماسوادن اعراض ایدر انجق حق تعالی یه توجه ایله قلبنه کیدر وهیچ برانسان ایله انیس اولماز حضرت خضر اولسه بیله جلیس اولماز زیرا که قلب ایچنده نور حکمت بش قپولی بیت ایچنده برشمعهٔ موقوده یه مشابه کلور نته کیم ابواب خمسه بالجمله مسدود اولدیسه اول شمعه راحتله ملتهب اولور واول بیت انك نوریله ضیا بولور واکر ابواب مسدوده نك بری اچلدیسه شمعهٔ ملهوبه منطفی اولوب اوخانه صباحه دك مظلم قالور کذلك حواس خمسهٔ ظاهره ایله درون دلده بولنان حکمتك حالی ابواب مذکوره ایله اول شمعه نك مثالیدر پس اکر قلب اول حواس خمسه نك مدرکاتندن اعنی سماع مسموعات وابصار مبصرات وشم مشمومات وذوق مذوقات ولمس ملموساتك جمله سندن عزلت وخلوتله اعراض کلی ایلدیسه اول جمله شهواتی فراموش ایدر پس قلبندن لساننه عیون حکمت جوش وخروش ایدر وبو حکمت اونوردرکه اول حضرت (اذا نزل النور فی القلب انفسح وانشرح) بیورمشدر وانك قلبنه نزولن دار غروری قویوب دار خلوده انابت علامتیله طیورمشدر واکر قلب استماع مسموعاته ویا ابصار مبصراته ویا شم مشموماته ویا ذوق مذوقاته ویا لمس ملموساته توجه ایلدیسه آنده حکمت باتوب نوری منطفی اولور وخانهٔ دل طبیعت ظلمتیله اجل صباحنه دك مظلم قالور پس بو بیان ایله عیان اولان بودرکه قلبك عالم شهادته بولنان جهتی حواس خمسهٔ ظاهره در زیرا که قلب امور عالم شهادتدن برنسنه ادراك ایده مز الا که حواس مرقومه واسطه سیله ایده بیلور وقلبك عالم غیبه اولان جهتی انك حواس خمسهٔ باطنه سیدرکه عالم غیب ایچنده بولنان اموری انلرله ادراك ایدر بولنمشدر نته کیم بالاده بیان اولنمشدر پس کوکل صافی اولمازدن مقدم ایکی عالمك برینه توجه ایلسه اوبرعالمدن اعراض ایدر واکا برحالده ایکی عالمه بیله توجه ایتمك میسر اولماز چونکه بو عالم شهادت حضرت حقدن بغایت بعید وبی قدر وقیمتدر پس اکر کوکل بوکا توجه ایدوب عالم غیبی کلیتله ترك ایلدیسه آنك صاحبی انسان صورتنده حیوان اولور انکیچون انی کورر سنکه بهایم کبی اکل ونومی کثیر وغضب وشهوتنه اسیردر وخصومت وجدالی چوق وعواقب اموره نظری یوقدر وجهل وغفلتله مجبور ومالایعنیله مشغولدر واکر کوکل مولاسن تذکر ایدوب اکا مائل اولدیسه ومناهیدن اجتناب ایدوب اوامریله عامل اولدیسه ونفسی حظوظندن کچوب حقوقنه قائل اولدیسه اعنی فضول اکلی قویوب برکون برکیجه ده یوز درهم غدا ایله قانع اولدیسه وفضول نومی قویوب یکرمی درت

ساعتك دردينى هاجع اولديسه وخير سويليوب فضول كلامدن لسانن مانع اولديسه وعالم غيبه توجه ايدوب اكا راجع اولديسه انك صاحبى ايكى عالمدن ذهول ايتميوب ايكيسن بيله جامع اولور وطريق حقه سالك اولوب اوصاف ملائكه ايله متصف اولور وغضب وشهوتنه مالك اولوب انلرا كا عبد مملوك ومؤتلف اولور وظلوم نفس وجهول غير اولوب حمل امانته لايق اولور وانسان كامل اولوب جمله دن فائق اولور زيرا كه غضب وشهوت انسان وملك بيننده مشترك اولان روح ايچون ظهور آيينه يه ملتصق اولان كثيف نسنه مقامنده در نته كيم آيينه نك برجهتى بر كثيف نسنه ايله مظلم اولمدقچه آنده عكوس اشكال صورت بوله مز كذلك روح انسانى غضب وشهوتى مشتمل اولمدقچه محل تجليات اوله مز لكن اول شرط ايله كه غضب وشهوت عقل وشريعت حكمى تحتنه كله لر وتعديدن محفوظ ومعتدل بولنوب مقبول ومحمود اوله لر اكرچه غضب وشهوت ايچون انسان ظلوم وجهول تسميه اولنمشدر لكن بونلر عقل وشريعتله محفوظ اولدقده حمل امانت ايچون علت موجده قيلنمشدر زيرا كه انسان غضبلى وشهوتلى اولديغندن سموات وارض وجبال طاقت كتورمدكارى امانت حملنى قبول ايدوب محل امانت بولنمشدر نته كيم قرأن كريمده (وحملها الانسان انه كان ظلوما جهولا) بيلنمشدر پس غضب وشهوتنه غالب ومالك اولان كامل وارث خلافت ادمدر زيرا كه (انى جاعل فى الارض خليفة) خلعتيله عزيز عالمدر اما غضب وشهوتنه مغلوب اولان مغلوب ومملوك اولان كمسه انسان صورتنده حيوان بولنور بلكه حيوان اندن خيرلى عد اولنور زيرا كه اول نه مكلفدر ونه ده عصيان ايدر ونه معذب اولوب جهنمه كيدر واما سالك طريق حق اولان غضب وشهوتنه مالك اولور وقلبنده بغايت عالى همت بولور پس نفس شريفنك قدر وقيمتن بيلور وانى درجهٔ بهايمدن تنزيه ايدر ومرتبهٔ نباتيه وحيوانيه دن رجوع وسهر وصمت وعزلت وذكر وفكر ايله ترقى ايدوب مقام خلافت آدميته كيدر زيرا كه انك صدر منشرحنده شرك وجهل اولمز كه اكا خوف وحزن يول بوله ومقتضيات بشريت قالماز كه اندن ذنوب صادر اوله پس اول كامل سعادت اخرويه ايله سعيد اولور وآنك وصف جميلى ناس ايچنده منتشر اولوب مهابتيله اهل حسدك درونى طولوب مكر وشرلرندن امين اولور پس اول عزيز سعادت دنيويه ايله دخى سعيد اولوب ايكى جهان سعادتن بولور پس بر كاملك كه احوال واطوارى بودر يريوزنده شبهه سز خليفة الله اودر (نظم)

نه روحدر بوكه مست مدامى اولدى جهان
نه باده در بو محبت كه جامى اولدى جهان
نه حوتدر بوكه بوشست كائناته دوشر
نه دانه در نه همادر كه دامى اولدى جهان
كوكل اوكوندوزه ايرمش كه روزلر شبيدر
اوصبح وجهنى كورمش كه شامى اولدى جهان
ظلال عالم فانيله قالمه قلبكه كل
اونورى بولكه ظلال وظلامى اولدى جهان
اكا كه توسن نفسى مطيع ورام اولمش
تيقن ايله حقيقتده رامى اولدى جهان
جهان غلامك اولور كر غلام عشق اولسك
كه شاه عشق غلامى غلامى اولدى جهان
قومرادى قودى حقى كامران اولدى
كه هر زمانده همان طبق كامى اولدى جهان

نوع ثامن) مقام ثانيده سالكده بولنوب اكا غالب اولان غضبك منشأنى وحقيقتنى وتحمله علاجاتنى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه بدايت مقام ثانيده سالك عجب ايله كبردن خالى اولماز كه انلر منشأ غضبدر زيرا كه غضب رماد التنده جمرهٔ مستوره كبى قلب ايچنده نار مستوره دركه انى كبر استخراج ايدر اما كبر انسانك نفسنده بر صفتدركه اول كندويى كورمدن نشأت ايدر وبو كبرك حقيقتى عجبدر واما خارجده حاصل اولان خلقه تكبر ايتمك اول صفتك اثريدركه ظاهر اولور زيرا كه نفسده مضمر اولان كبرك اظهارى تكبردركه قولدن حرامدر پس مذموم وشوم اولان اول غضبدركه رؤيت نفسدن نشأت ايدوب صاحبنه غالب كلور وسياست عقل واشارت شرع التنه داخل اولميوب انكله صاحبى مضطرب ومغلوب اولور وصورت ظاهره سى قبيح اولوب تغير بولور شبهه يوقدركه صورت باطنه سى اندن اقبح اولور زيرا كه بو غضب شيطان خلق اولنديغى آتشدندر نته كيم عائشه انامزك غضبى حالنده اول حضرت اكا جاء شيطانك بيورديغى بوناره اشارتدر وحق تعالى نيچه حكمت ايچون بوناري باطن انسانه وضع ايتمشدر وبونار ايسه بر سببله مشتعل اولدقده

يوركك قانى غليان ايدوب طمرلره متفرق اولور بعده اعالئ بدنه چيقوب ظاهر بشره يه منصب اولور پس اكر كندودن ادنايه غضبلنمش ايسه تهورندن لونى احمر اولور واكر اعلايه غضب ايتمش ايسه خوفندن لونى اصفر اولور واكر غضبى كندى نظيرينه ايسه لونى كاه احمر وكاه اصفر اولور وبو غضب غايتله مذمومدر وصاحبنى مهلك بر عدوى شومدر پس هر مهلكه دن نجات استين بو خصلت قبيحه نك ماده سى اولان كبرى جوع ايله اصلندن قطعه مباشرت قيلسون تا كيم غضبى ضعيف ومغلوب اولوب اول رزالتدن تخليص نفس ايدوب امن وامان بولسون اما غضبك هيجانى عندنده اولان علاجاتى ضعف نفسنى تأمل ايلمكدر واول خسته سائرلره تسلطنى لايق كورممكدر وثواب كظم غيظى تفكرله عذاب مجازاتى تذكر ايتمكدر وحق تعالينك كندويه قدرتنك كندينك غيريه قدرتندن چوق اولديغن بيلوب عقاب وانتقامن خاطرينه كتورمكدر ونفسنى عاقبت غضبدن تحذير وتخويف ايلسون واكا خطاب ايله سويلسونكه اى نفسم اكر غضبله خصمندن انتقام آلدكسه شبهه يوقدركه اول سكا دشمن اولور وسندن اضعف اولسه ده انتقام المق ايچون تشمر قيلور پس قلبك مشغول اولوب افكار وخوف ايله طولوب هموم وغمومك چوق اولور واكر تحلم ايلدكسه اونجه افكار وغمومك جمله سندن فارغ وازاد اولوب امن وراحت بولورسن وحلمك يوق ايسه ده بارى تحمل وتحلمله انبيا واوليايه تشبث وتشبه ايتمش اولورسن اكرچه حلم امر اضطراريدر ليكن تحلم امور اختياريه دندركه غضبى كظم ايتمكدر پس تحلمله مكلفسنكه نهايتى حلمه يتمكدر زيرا كه اكر سن كرات ومرات ايله تحلم ايلدكسه حالت اضطراريه اولان حلمى بولورسن وعقلك كامل اولوب تكلفسز غضبكه مالك اولورسن نته كيم حديث شريفده (انما العلم بالتعلم والحلم بالتحلم ومن يتخير الخير يعطه ومن يتوقى الشر يوقه) وارد اولديغن بيلورسن وغضبك بر علاجى دخى بودركه غضب حالنده قائم اولان قعود ايلسون وقاعد اولان ارقاسى اوزرينه ياتوب بو دعايى اخفا ايله سويلسون (اللهم اغننى بالعلم وزيننى بالحلم واكرمنى بالتقوى وجملنى بالعافية امين پس سكا لازمدركه غضب وحلمك بينى فرقنده انصاف ايله كيده سن وايكيسندن احسننى ترجيح ايدوب انكله تخلق ايده سن زيرا كه سكا واجب اولان بودركه نفسكى تزكيه وقلبكى تصفيه قيله سن تا كيم كدورات خبيثه درونكدن زائل اولوب صفاى قلب ايله انسان كامل اوله سن پس بو ادويهٔ مذكوره يى استعمالله ذات شريفكه معالجه قيله سن تا كيم امراض جسمانيه دن اعظم اولان امراض نفسانيه دن خلاص وشفا بوله سن وانفع ادويه نفسكدن كبرى ازاله ايتمك اولديغن بيله سن زيرا آنك زواليله فرعى اولان غضب دخى زائل اولور كوره سن وكبرك مددى قطع اولنمدقچه زوالى محال اولور ومددى امتلاى بطن وشبعدركه آنكله كبر استيلا وقوت بولور واندن غضب وتهور ظهوره كلور پس ايمدى البته والبته سن جوع ايله سهرى كنديكه عادت قيله سن تا كيم صمت ايله عزلتى سهولتله حاضر بوله سن وذكر وفكر توحيده اختيارسز كله سن پس جميع اوصاف بهايمدن خلاص بوله سن واوصاف ملائكه ايله متصف انسان اوله سن وماسوايى اونودوب صفاى حضور ايله طوله سن وبحر عشقه طالوب جواهر آله سن وانس مولايى بولوب انكله قاله سن (نظم)

آل عشقدن اى دل غمى الصبر مفتاح الفرج
تا بوله سن اول مرهمى الصبر مفتاح الفرج
چك درد وحزن وغم همان تا بوله سن سنده عيان
افلاك وعرش اعظمى الصبر مفتاح الفرج
قلبه اينوب نور جهان مسرور اولورسن ناكهان
كورمزسن اصلا ماتمى الصبر مفتاح الفرج
كر سينه چون آيينه در بى كبر وهم بى كينه در
سير ايله آنده همدمى الصبر مفتاح الفرج
ترك ايله سن ماومنى كورمزسن اصلا دشمنى
هردم بولورسن ارحمى الصبر مفتاح الفرج
آلدانمه ظل زائله طالمه خيال باطله
بول دلده عشق اقدمى الصبر مفتاح الفرج
حقى سكوت ايت بر زمان عشقك غمى قالسون نهان
حقدر بو سرك محرمى الصبر مفتاح الفرج

نوع تاسع * مقام ثانيده بولنان قطاع طريق حقى سالكدن دفع ايدن امور اربعه نك تفصيلن وبو مقامدن مقام ثالثه ترقى ودخولك واندن مقام رابعه وصولك كيفيت حصولن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه موجوداتك جمله سى رشك وغيرتلرندن سالكه حسد ايدوب آنى حضور حقدن قطع ومنعه جد

وسعی ایدرلر زیرا که قرب ملك ملوکه صدق ایله سیر وسلوك ایدن خلیفهٔ رب اولوب جمله یه تسلط ایده بیلور پس
حالی بویله اولان کمسه البته محسود عالم اولور لیکن حسددن ضرر کلمز الا که ینه اهلنه کلور پس طریق حقده سیر
ایدن سالکه لازمدر که هیچ بر نسنه یه التفات واعتبار قیلمسون وهیچ بر کمسه دن خوف وحذر اوزره اولمسون
زیرا که حق تعالی اکا جمیع اشیادن اقربدر وبر قرنجه نك ایاغی حرکت قیلمز الا که انك قدرت وارادتیله قیلور
وزمین واسمانده انك علمندن بر ذره غایب اولماز که جمله نك ظاهر وباطنن بیلور وقلوبك اطوارینه وجمیع احوال
وافکارینه مطلع اولور وحق تعالی اکا جمله دن ارحمدر که پدر ومادرندن انی ارفق واشفق بولور وحق تعالیدن
صادر اولماز الا که افعال خیر اولوب عبادینه انفع کلور اما بو ظهور ایدن شرلر ظاهره نسبتله شر کمان اولنور
لیکن باطن حقیقته عین تحقیق ایله نظر قیلنسه جمله سی خیر نافع بیلنور انکیچون شره شر وکدر وضرر دینلور
زیرا که اکثر طبایعه مخالف بولنور حال بو کیم خبرده * ما من شر جزئی الا ویتضمن خیرا کلیا * حدیثی نقل
اولنور نته کیم اول حضرتدن ان الخیر مقضی الا وبالذات وان الشر مقضی ثانیا وبالعرض روایت قیلنور پس
اول سالك بو سره واقف اولمازدن مقدم تصفیهٔ قلبه اهتمام ایله همت قیلسون تا کیم بو سر عظیمی ذوق ایله
مشاهده ایده بیلسون وقلبنی حضور حضرتدن قطع ایدن موانعك جمله سن دفع ایچون امور اربعه یی تیقنده
ملازم اولسون اما امر اول حق تعالینك هر نسنه یه قادر اولمسیدر واما امر ثانی حق تعالینك هر نسنه یی
بیلمسیدر واما امر ثالث حق تعالینك جمله یه رؤف ورحیم اولمسیدر واما امر رابع حق تعالینك جمیع افعالی محض
خیر اولمسیدر چونکه سالك بو امور اربعه یی تصدیق ویقین ایلر اول جمله دن امین اولوب خوف کید حسودی نیلر
وشیاطین انس وجندن هرکز مهابت المازو هیچ بر کمسه یه ونسنه یه التفات واعتباری قالماز زیرا که حق تعالینك
هر نسنه یه قدرتن تیقن ایده نك انك ذات پاکنه توجه ده همتی زیاده قوت بولور وحق تعالینك هر نسنه یی
بیلدیکن ورؤف ورحیم اولدیغن وهر فعلی خیر ونافع قیلدیغن تحقیق ایله تیقن ایدن ایچون توکل ومقامات
وتفویض وتسلیم ورضا ومعرفت وصفا ومحبت ووفا وفقر وفنا وقرب ولقا ووصل وبقا امثالی احوال مرضیهٔ علیه
حاصل اولور خصوصا بو مقام ثانیدن مقام ثالثه واندن مقام رابعه ترقی قیلمسنه معین اولوب انده سعادت دارینه
نائل اولور کرچه عادة الله اویله جاری اولمشدر که مقام ثانیدن مقام ثالثه ترقی قیلمق طریق مقربینك مقامات
واحوالن بیلن عارفك یدیله اولور لکن ممکندر که حق تعالی عادتن خرق ایده فهیم وزکی اولان سالك بی مرشد
عارف مقام ثالثه کیده خصوصا بو کتاب مستطابك بو بابنی مطالعه ایله استعانت ایلسه اول سهولتله ترقی ایده
بیلور زیرا که بو بابك هر بر فصلنی ما بعدنده اولان فصلنه مقدمه بولور مثلا سالك نفس اماره فصلنده بولنان
ادویهٔ روحانیه ایله عامل اولسه مقام لوامه یه ترقی قیلور وبو منوال اوزره ترقی ایدرك بر مقامدن بر مقامه کیده رك
مقام سابعه واصل اولور وهر مرادی انده حاصل اولور اما مقام ثالثدن مقام رابعه ترقی قیلمق عارفك یدیله بیله
اولمیوب انجق مرشد کاملك انفاسی برکاتیله حصوله کلور زیرا که مقام ثالثده نفسی ملهمه اولان سالکه
عارف دینلور لکن مقام رابعه ترقی برله نفسی مطمئنه اولمدقجه اکا مرشد کامل دینلمز پس هر عارف کامل دکلدر
هر کامل عارفدر وبونلرك فرقی واضحدر ومقام ثالثدن مقام رابعه ترقی ایتمده انفاس کامل انکیچون لازمدر که
مقام ثالث مقاماتك اصعب واخطریدر زیرا که مقام ثالث خیر وشری ونفع وضری جامع اولدیغندن انده
حق ایله باطل وتحقیق ایله زندقه بری برندن فرق اولنمز التباس یریدر مکر اول عارفه ملتبس اولماز که محبت مولی
اکا غالب کلمشدر واداب شریعت وارکان طریقتله عمل وحرکت اکا خلق وعادت اولمشدر ونفسی شریف
واستعدادی لطیف وفکری مصیب وکشفی قریب وهمتی عظیم واصلی کریم اولوب بو صفاتی بولمشدر پس
بو کرامات ایله سعید اولان عارف ایچون مرشد کامل اولمسه ده ینه حقی حق وباطلی باطل کوروب مقام رابعه
ترقی قیلوب نفسی مطمئنه اوله کلمشدر واما مقام رابعدن مقام خامسه واندن مقام سادسه واندن مقام
سابعه ترقیده مرشده احتیاج اولماز اکر اولورسه ده نادر اولور زیرا که حق تعالی قلب سالکده سراج کمالی ایقاد
ایلدکده اول جمیع کمالاتی کوروب توفیق حق ایله همتنه کوره اول کمالاتی هم بولور زیرا که مقام رابع درجات
کمالك ابتداسیدر هر چند ادناسیدر (نظم)

ای پادشاه عقل وجان * وی جان کوزینه توتیا * بر سورمه احسان قیل همان * تا چشم جان بولسون صفا

سن جانی پیدا ایلدك * مجنون شیدا ایلدك
عشقك مثالی صولجان * چون کوی سرکردان بو جان
که جانب خوابه کیدر * که سمت اسبابه کیدر
که قصدی تاج وزرده در * که میلی اسب وخرده در
که خار اولور دل کاه کل * که شیره کاهی خل ومل
قلب اولمش اویله بر شجر * کیم ویرمش انواع ثمر
نهر عجیب اولمش درون * کاه صو کورینور کاه خون
حقی بو تلویندن اویان * تسلیم ویکرنك اول همان

که مست لیلی ایلدك * که مست ومجنون لقا
آندن دونر دل هر زمان * که راحت وکه مبتلا
که جانب شهر بقا * که سمت صحرای فنا
که کوکده در که برده در * که پادشاه وکه کدا
کاهی دهلزن که دهل * تا کیم بوله زخم عصا
که میوه سیدر کلشکر * که دردوغم کاهی صفا
که باده اولمش لعل کون * که شیر وکه شهد وشفا
خوش صبغة الله بویان * چون یفعل الله مایشأ

فصل ثالث * مقامات سبعه دن مقام ثالثده بولنان نفس ملهمه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن
وپیرینه تسلیم اختیارن وشرع شریفه اتباع ایله رفتارن واجمال خلع عذارن وشریعت باطن حقیقت اولدیغی
مثالن واسم ثالثه اشتغالن ورجوع نفس میالن وبو نفسك حسن حالن وخلع عذارن تفصیل مقالن وروحانیلرك
خطاب وخیالن وقبض وبسطك تعاقب وانتقالن وانقباض ایله ذل وافتقارن واسم ثالثك تأثیر واسرارن
اون نوع ایله بیان وعیان ایدر * نوع اول * نفس ملهمه نك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی
وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس مطمئنه یه ترقیسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردر که مقام ثالثده نفس ناطقه نك فجور وتقواسنی حق تعالی اکا بی واسطهٔ ملك وشیطان الهام
ایلدیکیچون اسمی ملهمه اولمشدر نته کیم قرأنده * فالهمها فجورها وتقویها * کلمشدر وبونك سیری علی
الله در یعنی بو مقامده باطن سالکده حقیقت ایمانیه ظهور ایلدیکندن انك شهودنده ماسوی قالمز وعالمی عالم
ارواحدر ومحلی روحدر وحالی عشقدر وواردی معرفتدر وصفاتی علم وسخاوت وقناعتدر وتواضع وصبر
وتحملدر وقبول عذر وحسن ظن وتحمل اذادر وبو مقامده سالك نواصئ جمیع ناس ودواب اورب الاربابك قبضهٔ
قدرتنده اولدیغن مشاهده قیلدیغندن قطعا بر مخلوقه اصلا بر اعتراضی قالمز وینه بو نفس ملهمه نك
صفاتندندر هیمان وبکا وقلق وخلقی اهمال وحق ایله اشتغال وتلوین وتعاقب قبض وبسط وعدم خوف
ورجا وحب اصوات حسنه واستماعیله زیادت هیمان وحب ذکر الله وفرح بالله وبشاشت وجه وحکمتله تکلم
ومشاهده ومراقبه وبونلر کبی اشیا پس بو صفاتلر صفات نفس ملهمه در وبو نفس ملهمه بو مقامه ترقیدن
مقدم مقام بهایمه قریب اولدیغندن بی واسطهٔ ملك وشیطان الهام ایشتمز ایکن بونده اشیدر اولمشدر انکیچون
بو مقام اکا صعب وخطرلی کلمشدر بونده سالك مرشد کامله محتاجدر که آنی شبهات ظلماتندن تجلیات
انوارینه اخراج ایده زیرا که بو مقامده آنك حالی ضعیفدر حقه کیده مز وجلال ایله جمالی فرق ایده مز وطبیعتدن
کلیتله خلاص بولمیوب مقتضیات بشریتك جمله سی اندن زائل اولمدیغیچون اکا خوف اولنور که نفسندن
غفلت ایلدیکی ساعتده نفسی همان کیرویه دونوب سجین طبیعته اینوب اسفل سافلین بدنه هبوط ایلر که مالوف
اولدیغی اولکی مقامدر پس ینه اسکی عادتلرینه رجوع ایدوب اکل کثیر وشرب کثیر ونوم کثیر واختلاط ناس ایله
مشغول اولور وچوق اولور که اعتقادی فاسد اولوب ترك طاعات ایدوب مرتکب معاصی اولور وبونکله بیله ظن
ایدر که موحد ومحقق اولمشدر وحقایق اشیایی کشف ایله بولمشدر وکندودن ماعدا اهل طاعت انك شهودندن
منحجب قالمشدر حال بو کیم ظلمت بحرینه کندوسی طالمشدر اکر اعتقادی فاسد اولدیسه اول سالك دکل هالك
اولمشدر وطبیعت ناری قلبنده ایمانن یاقوب کفره یه ملحق اولوب بو نجه سعی وتعبی جمله ضایع اولمشدر ونائل مرام
اولمسنه بو ضلالت مانع اولوب هواسنه تابع اولمشدر اول خیالات شیطانیه یی کوردکجه تجلیات رحمانیه صانوب
شیطان ایله قالوب وساوس ودسایسیله طولمشدر بو سالکك بشریتی ضعیف اولوب روحانیتی قوت بولمش ایکن
ومجاهده نصیب ومقام کماله قریب اولمش ایکن بو مصیبته کرفتار اولمسنه سبب اولکی مقامه قریب العهد
اولمسیدر زیرا که مجاهده اکا عادت اولمزدن مقدم قلبندن بعض حجب زائل اولوب اول حجبدن حاصل اولان
خوفی دخی زوال بولمشدر که اول خوف انی معاصیدن عوق وطاعاته سوق ایدردی پس انك خوفی زوال

بولدیغندن طریقتده میلی قالمزبلکه شرع شریفه تابع اولمز مکرکه همتی عالی وارادتی صادق اولدیسه اول طاعت لذتن الوب استقامتده دائم اولورو بو مقام خطردن مقام کماله ترقی قیلوب امن وامان ایله ایکی جهان سعادتن بولور (نظم)

حق دیرکه ای قولم بکا کل دلدن ایت رجوع ‖ جان کوکارینه چیق کیجه لر ایله هجوع
جان کاشنی قپوسی سنکچون کشاده در ‖ قوی خارو زار خواب وخوری آل طعام جوع
قداسته سن چوسر وسهی باغ عشقه کل ‖ کیم کوزلك ایلر آدمی بوجرخ هم هلوع
حی حیا بخش رفیقکدر رای کوکل ‖ ده روزه عمره باقه اوحیی بول ایت خضوع
جانی ویرن اودرسکا هم درد وغم ویرن ‖ دردی ویرن دواسن ایدراوله سن جزوع
چون حق سنکله دردخی سن وارانکله اول ‖ کوزله رضاسن ایله حیاقیل اکا خشوع
حقی همیشه حق ایله اول دلده بول سرور ‖ ذوق حضوردن سنی نفس اولمسون منوع

نوع ثانی) مقام ثالثده بولنان سالکك مرشد کامله تسلیم وارادتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده اولان سالکه جلهدن اهم والزمدرکه مالك اولدیغی مرشد کامله ارادت واهتمام ایله تبعیت ایدوب هرامرینه تسلیم تام ایله مطیع ورام اولسون واکر بو مقامده سالك نفسنی مرشدندن اکمل صانوب آنی انکار ایلدیسه امان همان اکا اوحالنده واجبدرکه کندی نفسنی اداب شریعتله مؤدب وارکان طریقتله مقید قیلوب اکا مخالفتله مجاهده ایده تا کیم اول مطمئن اولوب مقام رابعه کیدرزیراکه بو مقام ثالثده نفس اطلاقه مائل اولوب خلع عذار ایله بی قید وبی پروا قالمغه ملازمدرحال بوکیم اول مقام رابعه ترقی ایدوب مطمئن اولنجه یه دکین اکا مخالفت نافع ولازمدرزیراکه مقام رابع سعادت دارین وقرت عین درچونکه عنایت حق ایله سالك مقام رابعه کاور اول جمیع افات نفسانیه دن خلاص بولورو جمله مقضیات بشریت حیوانیه دن فارغ وازاد اولورو تلوین دن تمکینه ایروب ابتدای درجات کمالی بولوب نفحات انس حق ایله مطمئن اولوب انکله قالورپس طالب کمال اولان سالك صادق رعونات نفسی ترك ایدوب مطالب علیه سن بولور اول توحید افعالله مغرور اولمزوانی حقدن رجوع وانقطاعنه بهانه قیلمزوهمتن عالی طوتوب وطن اصلیسی اولان حضرت احدیته کاورو اکا ظهور ایدن بوارق علویه دن هیچ برینه التفات ایلمزکه انلرك حجب نورانیه اولدیغن بیلورزیراکه انلرسالکی قرب حقدن منع ایدوب مقام بهایم اولان مقام اوله رجوعنه سبب اولور پس اکر مقام ثالثده سالك نفسنی بولندیغی انکشافه مالك ایدن ارکان ستهٔ مذکوره یه مداومتده مقیم اولورسه ومرشد کاملك اتکنه تشبث قیلورسه وخاطرینه خطور ایدن خواطر جمیله وقبیحه یی باجمله اکا خبرویره بیلورسه وانك ویردیکی علاجاتی جان ایله قبول ایدوب قلبنده آندن رضا بولورسه آنکشافی زیاده اولوب مقام رابعه تیز ترقی ایده بیلور زیراکه مرشدینه حسن ظنی یقین واعتقادی متین اولدقچه قلبی خطرلردن امین اولوب عالم قدسه انجذابی قوت بولورو بشریته میل وانجذابی ضعیف اولورا کر مقام ثالثده سالکك ظنی غالب اولدیسه که مرشدندن کندی اعرف واکمل دراول زمان آندن اکا کان طریق فیض درونی مسدود اولوب مددندن محروم قالورپس اول وقت اول سالکه لازمدرکه بو بابك فصل سابعنی مطالعه ایله اول ظنی دفع ایلسون اکر مرشدنی کامل بولدیسه اکا بیعتله تبعیت ایدوب تحت حمایه سنه داخل اولسون وانك یدیله خلاصنی جزم ایدوب هرزحمتنه تحمل قیلسون همان غاسل یدنده میت کبی اکا تسلیم اولسون وپدرومادردن ایلر ویارغار وهرصدیقدن اصدق وهرقریبندن اقرب محرم اسرار آنی بیلسون وهرمرادنی وهب عیوبنی اندن کتم ایتیوب تنهاده صوردقچه سویلسون وخاطرینه آنی انکار ومعارضه کلدکده اندن اعراض ایتیوب اکا عرض وتوبه ایلسون خسته علتلرن طبیبنه دیمسوندیلسون زیراکه سالك مرشدندن انکار فی اقتضا ایدن احواله واقف اولور مثلا کوررکه مرشد برتیمسز نسنه یی اتلاف ایدن خادمنه تعزیر عظیم ایله ضرب شدید ایلر واول شئ قلیل ایچون الم کثیر ایله غم چکوب آنی سویلرنقل اولنمشدرکه برمرید مبتدی برکون مرشدنی ایت صورتنده کوروب اندن اعراض ایدوب انی تودیع ایلمشدر پس اول مرشد اندن اول وداعلك سبین صوردقده جواب طوغری

سویلمشدر همان اکا کندویی دراغوش ایتمکله امر ایلمشدر اولدخی مرشدن دراغوش ایلدکده نفسن دراغوش ایدرکورمشدر پس اول مرید معارض بوعارض اولان امر غامضك سرن مرشدندن صورمشدر اولدخی آنی ارشاد ایدوب بیورمشدرکه سنده بوحالده نار غضب مشتعلدر اول صورت غضبك عکسیدرکه بزدن سکا ظاهر اولورزیراکه بزخلق ایچنده برآینه مثالز که هرکیم بزه نظر ایدرسه کندن بولور نته کیم المؤمن مرآة المؤمن حدیث شریفی بومعنایه کاور پس اول مرید ارشاد اولوب احواله واقف ونفسنی عارف اولوب ومرشده تسلیم ایله اندن فیوض الور پس بوسالك مرشدندن بونك کبی احوالی کوردکده زنهار انی انکار ایتیوب حسن ظن ایله توجیه ایلسون وحضرت خضرو موسی علیهما السلام قصه سن نفسنه سویلسون زیراکه احوال کامل غیره قیاس اولنمزوانك حقیقتی بوعقله بیلنمزدیوب انکارنی دفع ایتسون واعتذار واستغفار ایدوب رضاسیله کتسون (نظم)

پیرمغان کجاست که ان مرد دوربین ‖ چون فکر دردل آید وچون شیدرکین
هرجاکه هست پیرمغان بامراددل ‖ ماراهمیشه روی نیازست برزمین
بارو ی او حکایت ایالك نعبدست ‖ باخوی اوشفاعت ایالك نستعین
وصفش چکونه کویم وشرحش چسان دهم ‖ انراکه آفتاب عیانست در جبین
پیرمغانه کفت وغلط کفت قاسمی ‖ پیرمغان سکوی که نوریست مستبین

نوع ثالث * مقام ثالثده سالکك اتباع شرع ایله رفتارن واجمال حال خلع عذارن وخیر وشرنك غلبه سی اثارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اکر مقام ثالثده سالکه صحبت کامل میسر اولمدیسه اکا جلهدن اهم والزم بودرکه شرع شریفه اتباع ایدوب * اکمل الکاملین وروح المرشدین وحبیب رب العالمین حضرتلرندن وارد اولان ادعیه واوراد ایله واکا صلوة وسلام ایله نفسنه معالجه قیلوب ابرار ایله مصاحب اولسون تا کیم استقامتله نفسی مطمئنه اولوب مقام کمالی بولسون بواوراد واذکار وصحبت ابرار واخیار بوسالکه اوحالنده لازمدرکه خطره واقع اولمش ارله ونفسنك شری خیرینه غالب کلمش اولمه اما اکر خطره دوشمیوب خیری شرینه غالب اولدیسه ونفسنی شریعت وطریقتده حالات وسطاده مدام واستقامتده بولدیسه همیشه منبسط ومنشرح اولسون ودرونی هردمده حضوروسرور ایله طولسون وخلع عذار ایله قلع اکدار ایلسونکه اندنه قیدنام اولسون ونه عارونه جنت فکری قالسون ونه نارزنهار اول ماسوادن فرار ایدوب هربارانس شهریاره کلسون ومحبوب اغیارلك بدکفتارینه اعتبار ایتیوب مشغول خلع عذار اولسون واهل معارضه دن اعراض ایدوب طریقنه موافق رفیق شفیق بولسون (شعر) خلعت عذاری واعتذاری لابس الخلاعة مسرورا بخلعی وخلعتی * وخلع عذاری فیك فرض وان ابی اقترابی قومی والخلاعة سنتی * ولیسوا بقومی ان اعابوا تهتکی * وابدوا قلا واستحسنوا فیك جفوتی * فاهلی فی دین الهوی اهله وقد * رضوا لی عاری واستطابوا فضیحتی * فمن شاء فلیغضب سوالك فلا اذی * ذا رضیت عنی کرام عشیرتی * والحاصل بومقام ثالث خیرایله شری جامع برمقامدرپس اکر بونفس ملعونه نك خیری شرینه غالب اولدیسه مقامات عالیه سمتنه ترقی ایدروا کر شری خیرینه غالب کلدیسه سجین طبیعته هبوط ایدوب اسفل سافلین بدنه کیدر تا مقام رابعه ترقی قیلنجیه دلك نفسی اتعاب وتحقیرایتمك لازمدرزیراکه اول بومقامده اسفله مائل وبشریتنه رجوع ایتمکه مترقب وعازمدراما خیرلك شره غلبه سی علامتی اودرکه بوسالك باطنن حقیقت ایمانیه ایله پرنور وظاهرن شریعت اسلامیه ایله معمور بولوریعنی قلبی مشاهده ایدرکه جمیع موجودات الله تعالی نك وفق مرادی اوزره جاری اولورو قالبی طاعات ایله معتاد اولوب جمیع کبائردن واکثر صغایردن اجتناب وحذر قیلوربین الناس اولسون تنهاده اولسون اصلا فرق ایتمززیراکه بویله اولان سالك قطعا حضور حقدن غفلته کتمز واما شرلك خیره غلبه سی علامتی اودرکه بوسالکده بشریت قالوب شریعتله مؤدب اولمش ایکن شهود حقیقت بونده قوت بولور پس ترك طاعات ایدرب مرتکب معاصی اولور زیراکه شهود حقیقت بونده غالب اولوب کوررکه جمیع موجودات عالم وکندینك افعالی بیله هردم مرادحقه موافق ومطابق کاور پس اولزمان اسرار شریعتدن

انوار حقیقتله محجوب ودور وضدانی جمع ایدن حضرتك ابوابندن مطرود ومهجور وحقیقتده بری ایکی کورمدن محروم وکور اولور قالور خاسر دنیا ودین برزندیق مهین اولورکه هیچ بردینده طورمز وبرمذهبه هم کیرمز بلکه انسان ایله حیوانك فرقنی بیله بیلمز انانیتدن بری اولمز * ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب * وبو سالك بو مصیبتله هالك اولمسنه سبب بودرکه شرع نفیسی قویوب هوای نفسه اویوب هویتدن شاشمشدر وعبودیت کمالی ذروه سندن انانیت ضلالی چاهنه دوشمشدر زیراکه روح انسانی برجوهر لطیف ربانیدرکه غایت لطافت وحسن استعداد انك شانیدر وکمال طلبده حرکتی دائمدر لکن ظلومیت وجهولیتله مجبول وقائمدر وقتاکه جبلتی مقتضاسنجه طبیعت سفلیه سنه تنزل ایدوب عالم حس وشهادته مائل اولور پس اول کمالی مالی جمع ایتمده کوروب کسب وتجارت قیلور بعده اول کمالی جاهی طلبده بیلوب مالی اکا صرف ایدوب الور بعده انی حکم وتسلطده بولوب ملوك ارضی قهر ایچون صاحب خروج اولور وجمیع سفلیاته مالك اولدقده ینه کمالی طلبده قانع وساکن اولمیوب اول ملك ملوك وجبار جبابره نك منازعه سنه کلور ونمرود مردود اسا انا احیی وامیت ولیس للعالم رب الا انا دیمکه باشلر وانك جوهری فاسد واستعدادی کاسد اولدیغندن کمال انسان تمام عبودیت اولدیغن بیلمیوب اول ایشلری ایشلر وقتاکه پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك شریعت مطهره سیله یا آنك نائبی اولان مرشد کاملك حسن تربیه سیله اول مفسدك جوهری اصلاح اولوب استعدادی سلامت بولور پس نفس نمرودنك باشنه لا اله الا الله کلمه سی چکوجیله اولقدر اوررکه وجودی طاغوتنه بلکه ماسوای بوتنه کافر اولوب الله تعالی یه ایمان کتورر وقلبی الله ایله مطمئن اولوب هویتیله حضورینه کلور اول زمان * فاعلم انه لا اله الا الله واستغفر لذنبك * امریله عامل اولوب اعظم ذنوب اولان وجودندن بالکلیه فنا بولوراندن (لیس فی الوجود سوی الله وصفاته وافعاله وآثاره دیوب اکا کمال عبودیتیله انك کمال ربوبیتن بیلور ونفسانیتی کیدوب وحدانیت قالور پس نفسنك شرتندن وکبر وانانیتندن فارغ وازاد اولور وعبد مولی اولوب زمرهٔ احراره کلور وانس حضور ایله کمالن بولور (نظم)

کوکل قومدرسه یی رسم خانقاه ارهمه
بو رسم وراهی براقسندن اوزکه راه ارهمه

طریق فقر وفنایی طوت اول بقایه روان
کیرویه باقه همان غیر پیشکاه ارهمه

ال اهل فقر وفنادن رسوم فقر وفنا
انی که اولدی کرفتار مال وجاه ارهمه

بو تنکنای بدندن برادم ایله کذر
اودر حضیرهٔ قدسیٔ پادشاه ارهمه

عیان اولور سکا اول دمده خیمهٔ سلطان
اوپادشاهی بولورسن دخی سپاه ارهمه

سکا عیان ایکن ای دوست جمله احوالم
عیوبی ستر ایدیجی سن امان کواه ارهمه

اونوتدی کندویی حقی سکا رجوع ایتدی
وجود ذنبنی محو ایله پس کناه ارهمه

نوع رابع * شریعت باطن وسر حقیقت اولدیغن واداب وشریعتله کیدن مقام قربه وصول بولدیغن وادبسزلك ایدن ضلالته کیدوب محروم قالدیغن وهر مراد الان عبادتله الدیغن برمثالله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله برمثال کتورمشلردرکه بو مقام ثالثده سالکه شهود حقیقت غالب کلوب حدود شریعت نظرندن ساقط اولدقده اول مثالله حقیقتك باطنی وسری شریعت اولدیغن یقینا بیلسون واحکام وادابیله عمل قیلسون وانکله بو مقامك شرندن سلامت بولسون ومقام رابعه واصل اولسون اما مثال معهود بودرکه برسلطان برسرای عظیم بنا ایدوب انسان ایچون لوازم دنیویه ولوازم اخرویه دن وجمیع امور خیریه دن وامور شریه دن هرنه طلب قیلنه جق ایسه وهرنه دن حذر اولنه جق ایسه جمله سن اول سرای ایچنده وضع ایلمشدر وخیر انواعندن هر برنوع ایچون برباب تعیین ایدوب عبدینه خبر ویرمشدرکه تحقیقا بنم عادتم بویله جاری اولمشدرکه خیرك برنوعن اعطا ایلم الاکه بوقپودن اعطا ایلرم وشر انواعندن هر برنوع ایچون کذلك برباب معین قیلوب عبدینه تنبیه ایلمشدرکه تحقیقا بنم عادتم اویله جاری اولمشدرکه شرك شونوعن اخراج ایلم الاکه شوقپودن اخراج ایلرم مثلا ما ایچون برباب وخبز ایچون برباب ولحم ایچون برباب ولباس انواعندن هر برنوع ایچون برباب تعیین ایلمشدر ورؤیتیچون نیچه ابواب وخدمتیچون نیچه ابواب وصحبتیچون نیچه ابواب

ورضا

ورضاسیچون نیچه ابواب وسخطیچون نیچه ابواب وبونلرك امثالیچون نیچه ابواب متعین قیلمشدر بعده اوسلطان عبیدینه بروزیر ارسال ایلمشدرکه اول سرای ایچنده مخزون اولان لوازمی اعطا واخراج ایچون تعیین ایلدیکی ابوابی انلره بیان ایدوب تبشیر وترغیب ایلسونکه هرکیمکه ابواب خیر اوزرنده واقف اولوب خیری طلب قیلدیسه اول قپولردن تعیین اولنان خیر البته اکا وصول بولوب سلطان اندن راضی اولور وینه اول وزیر اول عبدی تخویف وتحذیر ایلسونکه هرکیمکه ابواب شر اوزرنده واقف اولوب شری طلب قیلدیسه اول قپولردن تعیین اولنان شر اکا اصابت ایدوب سلطان اکا غضب ایلر پس بعض عبدی کلوب ابواب خیر اوزرنده ذل وافتقار ایله واقف اولوب اول سلطاندن فضل وکرمیله تعیین ایلدیکی خیری طلب قیلمشدر وابواب مذکوره نظرنده اولمیوب انجق تعیین سلطان ایچون آنلره اعتبار ایدوب کلمشدر پس بو صنفك اول ابوابه اویله نظری آنلری شهود سلطاندن واکا تذلل وایقاندن محجوب ایتمشدر ونعم سلطانی تعیین ایلدیکی قپولردن اعراض ایدوبده آنلری طلب ایچون غیری بابه کتمشدر تاکیم ادبی اهمال وحکمت سلطانی ابطال ایتمش اوله لر پس عبیدك بو صنفیدرکه عند السلطان مقرب دوست اولمشلردر زیراکه بونلر هرنسنه یی موضعنه وضع ایدوب اداب ایله حضور عزته کلمشلردر اما عبیدك ایکنجی صنفی اولکی صنفك اعمالی کبی عامل اولمشلردر لکن بونلر اول ابواب اوزرنده امتثال امر ایله طوردقده ابوابه نظر واعتماد کلی قیلوب حضور سلطاندن محتجب قالمشلردر وکندی نفسلرن کوروب عجب وکبر ایله طولمشلردر زیراکه انلر امر سلطانه امتثال ایتمیان قوللردن کندولرن افضل بولمشلردر پس بونلرك بو عجب وکبرلرن اول سلطان حس ایلدکده بکنمیوب بو صنفی اولکی صنف کبی حضرتنه مقرب ایتمشدر لکن بونلره دخی تعیین ایلدیکی خیرلردن کرم واعطا ایلمشدر واما عبیدك اوچنجی صنفی ابواب خیر اوزرنده واقف اولممشدر وتعیین اولنان خیردن برنسنه چیقوب انلره وصول بولممشدر زیراکه انلر اویله صانمشلردرکه اول ابوابك داخلی یوقدر بلکه انده اصلا ابواب دخی یوقدر ومعطی انجق سلطاندرکه بی ابواب اعطا ایده بیلور دیمشلردر وسلطانك حکمتنك اقتضاسی یوق ظن ایدوب ترك ادب ایتمشلردر پس انلر حکمت سلطانی بیلمیوب ابواب اوزرنده طورمدقلریچون انك حضورندن ایراغه کتمشلردر هم آنلر اویله برمرتبه یولدن شاشمشلردرکه مطرود اولدقلرن ادراك ایتمیوب انك محبتی دعواسنه دوشمشلردر حال بوکیم سلطان انلردن اکراه ایتمشدرکه حددن اشمشلردر بو تقدیرجه اقسام عبید اوچ قسمه ایرمشدر اولکی قسمی سلطانی فضلیله تعیین ایلدیکی قپولردن معطی کورمشدر وایکنجی قسمی انلر کبی کوروب ابوابی ونفسلرن دخی کورمشدر واوچنجی قسمی سلطاندن غیری برنسنه کورمیوب ابواب خیرك غیریسنده طورمشدر ایمدی بونده سلطان الله تعالی یه مثالدرکه * ولله المثل الاعلی بیورمشدر وسرای معظم خزائن غیبه مثالدر وابواب خیر وشر حدود شریعته مثالدر وسلطاندن خبر کتورن وزیر اعظم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مثالدر وعبید سلطان امت اجابته مثالدر پس رسول رحمان بزه بیان وعیان ایلدیکی حدود شریعتك بری مثلا نمازدر کانه بزه خبر ویرمشدرکه نمازی تعدیل ارکان ایله قلیکز تاکیم صلوة ایچنده بولنان قرة عین البته سزه حاصل اولوب رب العزة سزدن راضی اولسون پس هرکیمکه انك خبر صدقیله امر حقه امتثال ایدوب وعد کریمی اولان قرت عین ودولت دارین ورضای شریفن امید ورجا ایده رك صلوتی شروطیله ادا ایلدیسه اول کمسه مقربین زمره سنه کلوب امیدندن زیاده نائل مرام اولور وکیمکه بو صلوتی بو منوال ارزره ادا قیلدیسه لکن صلوتی ونفسنی کوروب امر حقه مطیع اولدیغندن نفسنه عجب وکبر کلدیسه اول کمسه قرب حضوره لایق اولمیوب ابرار زمره سنده قالور وکیمکه نمازی ترك ایدوب دیسه که تحقیقا حق تعالینك تجلیات ومحبتلری ورأفت ورحمتلری وجنت ونعمتلری وحور وغلمانی ولطف واحسانی وسائر اکرامی نمازه موقوف دکلدر وانك عطاسنه هیچ برمانع یوقدرکه جمله یه شاملدر بویله دین جاهل باب سرایی ترك ایدوب دیواری ظهرندن داخل اولمغه مائلدر پس اکر نمازی ترك ایلدیسه معاذ الله اول زندیق اولور وصلوة ایچنده اولان قرة عین اکرامندن محروم قالور اکر صلوة بابندن مقربین ایچون وعد اولنان تجلیات اومطروده اعطا اولنسه ایدی انك عمری اولدقچه بو نمازی ترك ایتمزدی وحدود شریعتدن خارج برخطوه کتمزدی واوامر ونواهی اولان حدود شرعیه نك جمله سی نمازی قیاس ایله بیلنور چونکه حق تعالینك رضاسی وتجلیاتی عبده کلمز الاکه ابواب

طاعتدن کلورسخطی وطردی عبده اصابت قیلمزالاکه ابواب معصیتدن قیلورپس سالك عارف ابواب شریعت اوزرنده عبد ذلیل اولوب طورور ومولای جلیلندن محتاج اولدیغی رضاولقاسنی طالب اولور زیراکه حق تعالی انی هرکزخایب ایتمزالبته رضاسن بولور (نظم)

چون کیچدی نفسم تن سوزنندن	کاشن کورندی دل روزنندن
صیغمم دیدی حق ارض وسمایه	کنزم بیلندم دل مخزنندن
کون ومکاندن کیچ قلبکه کل	سیرایله عشقی دل مسکنندن
قیلسك تماشا دیدار عشقی	کوثر لر اقار دل کاشنندن
کنج نهاندر بی حد وپایان	اولمش نمایان دل معدنندن
ساقی ومی هم محبوب ومطرب	دلدر قوطوت دل دامنندن
حتی نظر قیل کیم جله عالم	چورچوب کبیدردل خرمنندن

نوع خامس * مقام ثالثه مخصوص اولان اسم ایله بوسالکك اشتغالان والتفات ورجوع نفس میالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده بولنان سالك تلاوت اسم ثالثه مداومت ایلسون یعنی مدهاوسکون واوایله هوهوهوسویلسون تاکیم جله یه ساری وجله دن عاری اولان نورهویت آنك باطنده ظاهراولسون ابتدایای ندا ایله یاهو بعده یا سزهو تلاوت قیلسون وقیام وقعود واضطجاع اثنالرنده اناءاللیل ونهارا خفا ایله تکرارایدوب تأثیرنی بولسون چونکه سالك بواسم ایله مشغول اولورپس بونك برکتیله مقام ثالثك خطرلرندن خلاص بولورو بونکله نفس ملهمه نك بومقامندن اسفل بولنان ایکنجی مقامه وبرنجی مقامه تنزل والتفاتی منقطع اولورو بونفس ملهمه ایسه تطبیع ایلدیکی مقام ثالثدن کندی طبعی اولان مقامین اسفلین سمتنه التفات ورجوع ایتمدن خالی اولمزوسالکك غفلتنه مترقبدرکه انی سوق وزجردن غافل اولدقده عادت مألوفه سنه عودت ایدرقالماز زیراکه تطبیعه طبیعت غالب اولورتطبیعله قرارالماز ومقام ثالثدن مقام رابعه سوق نفس انجق جمال محبوبی ولقای معشوقی تفکروتذکروآرزو ایتمکله اولور وعشق وهیمان ایله وجد وحاله یتمکله مقام کمالی بولورا ول زمان نفسنك اسفله میل ورجوعندن امین اولورپس بومقام ثالثده سالك نفسنی وراسنه راجع کوردکده قلبی منقطع وعینی مندفع اولوب مبهوت قالورنته کیم مجنون لیلادن برحکایت بومعنایه اشارتدرکه مجنون دیمشدرکه ناقه می بنوب حی لیلی سمتنه توجه ایتدم وهمتله ناقه می سوق ایدوب خیلی مسافه یول کتدم چونکه بنی نوم آلوب ناقه دن غافل اولدم پس اویاندم انی ولدی اولان برنه رجوع ایتمش بولدم بعده بردخی انی بنوب مطلوبه توجه ایدوب اولکی همتمدن اقوی همتله سوردم اولکی مسافه دن زیاده یول کتمش ایکن بنه برغفلته واردم وقتا که غفلتدن اویاندم کندیمی اولکی مکاندده کوردم وبومنوال اوزره نیچه یوزکره ناقه می بنوب همتله سوروب حی لیلی سمتنه توجه قیلدم بن آندن غفلت ایلدکچه اول کوچکنه عودت ایدوب کندیمی اولکی یرمده بولدم تاکیم ذلیل وناچاراولوب عاجز ومتحیر قالدم وچاره وتدبیرم کسلوب ظهرناقه دن کندیمی یره صالدم ایاغم قیریلوب ایمکلیه رلنسورندم تاحی لیلی یه واصل اولدم پس مجنون کندویی ناقه سی ظهرندن ارضه القا ایتمسنه عجز ومذلت وانکسار وعبودیت اظهارینه اشارت واردرزیراکه بواوصاف رابعه جمیع مطالبك حصولنه معین ومدار درخصوصا ذل وافتقار ومسکنت اکسیرسعادتدر وسالك صادق ایسه ذل ایله متلذذ وافتقار ایله متنعم ومسکنته راضی درکه اکا عادتدر (شعر)

ذللت لهافی الحی حتی وجدتنی * وادنی منالی عندهم فوق همتی * ومن درجات العزامسیت مخلدا

الی درکات الذل من بعد تحوتی * ایمدی برکره بصیرتله نظرقیلکه بوطریق مقربین نه کوزل طریق همواردرونه لذتلی حالاتی واردروسالکلرینك مقاماتی عجایب عالیدروکوکلری خوش لاابالیدرزیراکه خوف وحزندن خالیدر اکر ذلیل اولسه لرعزیز انلردروا کرفقیراولسه لرغنی آنلردروسرمایه لری ذل وافتقاردرومسکنتلری اظهاردر (نظم)

میل

میل مجنون پیش آن لیلی روان	میل ناقه اش پس پی طفلش روان
یکدم ارمجنون زخود غافل بدی	ناقه کردیدی وواپس آمدی
عشق وسوداچونکه بربودش بدن	می نبودش چاره ازبی خودشدن
آنکه اوباشد مراقب عقل بود	عقل راسودای لیلی در ربود
لیك ناقه بس مراقب بودجست	چون بدیدی اومهارخویش سست
فهم کردی زوکه غافل کشت ورنك	روسپس رفتست برفرسنك شنك
درسه روزه ره بدین احوالها	ماند مجنون در تردد سالها
کفت ای ناقه چوهردوعاشقیم	مادوضد بس همره نالایقیم
نیست بروفق منت مهر ومهار	کرد بایداز تو عزات اختیار
کین دوهمره یکدکر واراه زن	کره آن جان کوفرو نایدزتن
جان زهجر عرش اندر فاقهٔ	تن زعشق خاربن چون ناقهٔ
جان کشاید سوی بالا بالها	درزده تن درزمین چنکالها
تاتو بامن باشی ای مردهٔ وطن	پس زلیلی دورماند جان من
خطوتینی بود این ره در وصال	مانده ام درره زشستشصت سال
راه نزدیکست ومانده سخت دیر	سیرکشتم زین سواری سیرسیر
سرنکون خودرا زاشتردر فکند	کفت سوزیدم زغم تاچند چند
چون چنان افکند خودراسوی پست	ازقضاان لحظه پایش هم شکست
پایرابربست وکفتا کوشوم	درخم چوکانش غلطان می روم
زین کندنفرین حکیم خوش دهن	برسواری کوفروناید زتن
عشق مولی کی کم ازلیلی بود	کوی کشتن بهراو اولی بود
این سفرزین پس بود جذب خدا	وان سفربرناقه باشد سیرما
اینچنین سیریست مستثنازجنس	کین فزود ازاجتهاد جن وانس

نوع سادس * مقام ثالثده نفس ملهمه نك حسن اوصاف واحوالن وخلع عذارینك تفصیل ومقالن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده سالك صادق لطیف روحانی وعاشق رحمانی اولورواول قلبنده نورعرفانی یلکه تاب افتاب عیانی بولور وروحنه بشیرکمال ایدوب نسیم وصال اکاهبوب ایتمشدروقلبندن حجبك اکثروا کثفی کشف اولوب نفسندن حظوظك اعظم واقیمی زائل اولوب کتمشدرچونکه مقام ثالث مقام روح خوبدرو روح ایسه شهوده مطلقدن محجوبدرزیراکه روح ایله حظوظی جامعدرکه انلرانی وصلندن قاطعدرلکن حجب نورانی وحظوظی مقبول ونافعدرزیراکه انك حجب وحظوظی طلب مشاهدهٔ جمالدروارزوی دولت وصالدروذل وافتقارایله متلذذ ومتنعم اولور وشوقی غالب اولدقجه صبر وقراری کسلور وبومقامده اولان عاشقك معشوقنه شوقی غالب اولدقجه وسادات صوفیه نك بومقام اهلیچون انشادایلدکلری اشعاروالهیات نغمات ایله استماع ویاترنم قیلدقجه محبوبی شوقندن ذوق وقراری قالمزوخلع عذارایدوب ناموس وعارایله کرفتاراولمزولباسن تبدیل ایدوب اعتبارناسی برحبه یه آلمازواویله حرکت ایلرکه برکسه نك عندنده هیچ قدروقیمتی قالمزاول عاشقده بواشیاایله تلذذ بولنور بوجهتله صادق کاذبدن فرق اولنورزیراکه محبتی مدعی چوغ ایسه ده دعواسنده صادق آز بولنور ومحبتده صادق اولدرکه قلبنده محبوبندن غیری برنسنه قالمیه وناسی اویله نسیان ایده که خاطرینه برکسه کلمیه وناس هم انی اونودوب کسه نك خاطرنده قالمیه ومحبتك برشرطی بودرکه محب اولان البته محبوبنه مطیع ومنقاد اولمه کلمشدرنته کیم تفصیلی بالاده محبت فصلنده کیچمشدر (شعر) تعصی الاله وانت تظهرحبه * هذالعمری فی القیاس بدیع * لوکان حبك صادقا لاطعته * ان المحب لمن یحب مطیع) واماعالم طبیعتده قالان وعلم

حقیقتدن بی خبر اولان ملاحده وزنادقه اویله ظن ایتمشلردرکه خلع عذاردن مراد انجق ترك اوامر وفعل مناهیدر پس آنلر تارك صوم وصلوة ومانع حج وزکوة اولوب تابع شهوات ومرتکب منکرات اولورلر وبونکله بیله دعوالری بودرکه بو ترك وافعالمز جمله خلع عذاردر وکسر نفس واسقاط اعتباردر وبز محب وموحد حقز که جانمزانی بولمشدر وبزم امثالیمزدن تکالیف شرعیه ساقط اولمشدر حال بوکیم آنلر بیلمدیلرکه بو خیال محال کفر وضلالدر ومبغوض حضرت ذوالجلالدر زیرا که بو افعال واقوال نه بردینه مطابقدر ونه بر مذهبه موافقدر پس بو مذهب اصحابنه خیالات شیطانیه غالب اولوب خلع عذاری امور نفسانیه صانمشلردر وارتکاب محرمات ایله کوکللری سیاه اولوب ظلمتده قالوب عبادت وریاضتدن اوصانمشلردر واما عاشقلر یقینا بیلمشلردرکه خلع عذاردن مراد مرام موجب توقیر واحترام اولان جاه واحتشاملرن خلقك نظرندن اسقاط ایدن مخالفات عادات عوامدرکه آنلر امور شرعیه ده تبعیت حدود واحکام واقتدای افعال اصحاب کرام وموافقت عادات اولیای عظام بو نظام اوزره تمامدر (بیت) جهانده صدر صفا لا ابالیلر یریدر * نه اعتبار اکا کیم قدر واعتبار استر * پس بونلر کسر نفس ایچون خلع عذار ایدوب خانه لری حاجتلرن اللریله وارقه لریله بازاره کوتوروب کتوررلر وخمیر تخته سن وایتمك تکنه سن اوموزلری وباشلری اوزره یوکلنوب پشوررلر وعیال وجیران ایچون صو کتوروب اودون قیروب قپولرن سپوررلر وفرس وحمار وبقر وغنم خدمتلرن کوررلر وباغ وبستان وترلا وخرمن وصنعت ودکان وبونلر کبی ایشلری بتوررلر وقالین وکیرلی واسکی ثیاب کیوب عریان مرکبه بنوب یالین ایاق یوررلر وبونلر کبی یوزبیك انواع امور شرعیه ایشلیوب اغیار اعتبارندن دوشوب کسر نفس ایدرلر وبو خلع عذار شرعی برله بونلر لقای محبوبن جمیع موانعن اصولندن قطع ایدوب کیدرلر مثلا البسهٔ فاخره تحصیلندن انواع تعب وحیله ایله مشغول اولمیوب انجق دفع برد وحر ایچون ادنی لباس ایله قانع اولورلر وفراغ بالله محبوبه توجه قیلوب جمعیت خاطر بولورلر پس بو مثاله قیاس ایله بونلر جمیع موانع وقواطعی دفع ورفع ایدوب حضرات قربه وصلتدن حظ الورلر ومقام ثالث مقام عشق اولدیغندن بو عاشقه خلع عذار اسان اولور وروحنه ذوق ولذت ویروب عارفلر قتنده عزت ورفعت کوروب محبوبی عندنده قدر وقیمت بولور کرچه اندن سفها مغتاظ اولوب تنفر ایدرسه ده اول اوغور اولسون دیوب خیر ایله قالور (نظم)

کوکل حقه توجه قیل سن اول کندکله بیکانه
وفای جسم وجانی بیل ورای شمع وپروانه

بقا استرسن اول فانی بو نفسی ایله ربانی
بقا اندر فنا بول اول یم وحدتده دردانه

کیمك کیم مطلبی حقدر حدیثی عشق مطلقدر
مدقق عقلی ترك ایلر اولور ازاده دیوانه

موحد چونکه یکتادر قتنده خلق موتادر
اوبولمش حی قیومی یونلمش کوکلی رحمانه

مثال ابن ادهم سن بو عالم ملکنی قوی سن
اولورسن شاه ملك دل ایرر جانك اوجانانه

سقاهم ربهم حاضر طهور اول شربت طاهر
اودر اول اودر آخر اودر ساقی وپیمانه

قلندر مشرب اول حق حقیقت اکله بر حقی
خیال وکولکه بل خلقی قو تقلید وافسانه

نوع سابع * مقام ثالثده سالکه روحانیلرك خطاب وثناسن وانك آنلردن اعراض واستغناسن وحقه توجهله انده فناسن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه وقتا که مقام ثالثده سالك خلع عذاری تکمیل ایدر وآنی جناب حقدن قطع ایدن نفس شیطانیه سی فانی اولور کیدر پس اول زمان روحانیلردن اکا امر ونهی واخبار ایله خطاب اولور لکن محبتده صادق اولان سالك انلره نه التفات واعتبار ایدوب نه ده مهابت الور وانلردن اکا نه سرور ونه غم کلور زیرا که جمله نك قصدی انی مطلبندن اشغال وقطع اولدیغن بیلور پس انلردن اعراض ایدوب انجق انکله مشغول اولور واکر سالکه روحانیلردن هیچ بر خطاب اولمدیسه اول کندی حقنده بغایت انفع واحسندر زیرا که نیجه طالب مثلنی ایشتمدیکی خطابات غریبه یی خطاب حق ظن ایدوب مطلوبنه وصولی زعمیله همتنه فترت کلوب طبیعت عالمنه رجوع ایدرکه بو دخی مقام ثالثك خطرلرندندر وبو مقامده سالکه فنا حالتی کلورکه انك مقام رابعه ترقی ایدوب نفسی مطمئنه اولمسنه معین اولور وبو مقامده اکا عارض اولان فنا بر حالتدرکه انی جمیع مدرکاتندن الور اول نوم واغما غیبتی دکل انجق ذهول وغفلت غیبتن بولور هر بر

حاسه

حاسه کندی محسوساتندن ذهول ایدوب ادراك ایدر کبی اولور حال بوکیم هر بری کندی ادراکندن معطل قالور مثلا کوزی باقمه سیله بیله مقابلنده اولان اشیادن ذهول ایلدکده بو سالکك حالی اول اهل مصیبتك حالی کبی اولورکه اول غم حالنده بر مصاحبنك یانندن کیچوب نظری یوزینه واقع اولمش ایکن اکا نه سلام ویرر ونه تکلم ایلر وقت آخرده اومصاحب اومصاحبه سؤال ایلرکه بنم سنکله قصورم ندرکه یانمدن کیچر کیدرسن بنمله نه سلام ونه کلام ایدرسن اول دخی اکا جوابنده والله بن سنی مصیبتم غمندن کوره مدم دیوب یمین ایدر کذلك قولاق اصواتی ایشتمز وکانه ایشدر وکذلك جمله حواسن انواع محسوساتندن ذهول ایدوب کیدر وعقل بشر دخی جمیع معقولاتندن ذاهل اولور وبو حالتی کماهی بیلمز الا که بونکله متصف اولان بیلور وبو حالتدن اول عارف خبر ویرمشدرکه * اوقفنی ربی وقال اعرفنی بالمعرفة التی لا یقابلها الجهل فان المعرفة التی یقابلها الجهل جهل بیورمشدر پس اولکی فنا بودر واما ایکنجی فنا مقام خامسده کامله عارض اولور واما اوچنجی فنا احدیت مرتبه سنده هلاك صفت بشریتدرکه حق الیقیندر وبو اوچنجی فنا عین بقادر (بیت) فیفنی ثم یفنی ثم یفنی) وکان فناؤه عین البقاء) اما اولکی فناده سالك روحانیلر کلامن اشیدر لکن بو قولاغیله ایشتمز وانلردن بر نسنه فهم ایتمز بلکه حالت فنا کندودن زائل اولدقده احساسه کلوب هر سوزلرن اول زمان فهم ایده بیلور وسرینه القا ایلدکلرن حفظ ایدوب کوکلی آیینه سنده منتقش اولان احوالی تصور قیلور پس اکر اولدمده نطق ایدرسه حکمت سویلر زیرا که حکمت ینابعی قلبندن غلیان ایدوب لساننه جریان ایلر وبو طرز اوزره اولان کلام روحانیلره صلصلة الجرس دیرلر * اللهم یا من اذا سئل اعطی لا تحرمنا والمحبین من هذا الفنا ولا تجعل حظنا منك العنا ولا حظوظ انفسنا ولا تجعل الدنیا اکبر همنا ولا مبلغ علمنا واصرف عنا کل شئ عنك یقطعنا امین وبو فنانك سبب عروضی اول امور اربعه درکه ابدال انلرله ابدال اولمشلردر وانلر جوع وسهر وصمت وعزلتله بو حالتی بولمشلردر واعظم اسباب فنا جوعدرکه اول مقام ثالثده مطلوب وماقبلنده ممنوعدر (نظم)

وحدت مینك برقدری وار ایسه سویله
اول صافی شکردر کدری وار ایسه سویله

وهم ایتمه که عشقك یولی پرخوف وخطردر
کر تیر قضانك سپری وار ایسه سویله

چون جان جهان عشقدر اول عشقدن اوزکه
برکسه نك اشفق پدری وار ایسه سویله

بر جانکه اوچار عشقدر انجق پروبالی
برغیری اکر بال وپری وار ایسه سویله

بو عالم امکان ایله اول ملك بقانك
کر غیر فنا رهکذری وار ایسه سویله

سدره اولور وارلق اوپندار دن اوزکه
وحدت یولینك برخطری وار ایسه سویله

حقی دله ناظر بیل اوحاضر بیله حقی
قلبك اکا هم برنظری وار ایسه سویله

نوع ثامن * مقام ثالثده اولان سالکك عشقی حالاتن وقبض وبسطنك تعاقب وتبدلاتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام ثالثده سالك نفسیله مجاهده سنده مداومت قیلدیسه عشقی زیاده اولوب هیمانی قوت بولور وشوق وسکر وخلع عذار امثالی احوال وافعالندن بغایت متلذذ اولور زیرا که بو مقام روح مقام عشق وحالتدر ومقام عشق ایسه مقام لذتدر حتی عاشق لذات عظیمهٔ روحانیه بولدیغندن عشق حجاب معشوق ایکن بیله مقام عشقدن ترقی ایلمك استمز وبولندیغی نقطع احشادن وضیق صدردن خلاصه رغبت ایلمز بلکه بو حالاتك دوام واثباتن طلب ایلر پس حالت عشق اکرچه کندی فوقنده بولنان حالاته نسبتله مذموم ایسه ده بر حالت مقبوله در حتی انسان کامل عشقك اوقات وحالاتن تذکر ایلدکجه انده اولان روحانی لذات وعدم مبالات وخلع عذار ایچون کوررسنکه تحسر چکر اما حالت عشق انجق مجاهده ایله حالت صادقه در وصاحبی عشاق اشعارندن هر نه اوقورسه صادقدر وتکلم ایلدکده درون دلدن ناشی تأوه وحرقتله اولان شیرین کلماتی مؤثر ومحرقدر واما بو حالت بلا مجاهده بر یلانجی حالتدر واشعار وکلماتی بی مزه وترنمات ونغماتی بی حلاوتدر نه ایشدنلر بر لذت بولور ونه ده کوکللرده بر تأثیری اولور نفوس اندن اکراه ایدوب نفرت قیلور چونکه مقام ثالث مقام روح مقبولدر وروح ایسه محل عشق وهیمان وذهولدر پس بونده سالکك

مدت اقامتی زمان طویله مائلدر زیرا که عاشق کندی نفسندن ذاهلدر وذکر اسم معشوق ایله وجمال وکمالی
وصفنده اولان ابیات واشعاری نغمات والحان وقراءتله معشوقندن دخی مشغول وغافلدر وبومذکور اتك
جله سی آنك بسطی حالتنده اولورا ما آنك حالت بسطنده نصکره حالت قبضی وارداولوب نوم عشق وهیماندن
اویاندقده صدری ایله ضیق اولورکه یورکی صدرندن قوپمغه یقین کاورپس ارلزمان عاشق ذل حقیقتله ذلیل
اولوب خضوع حقیقیله خضوع ایدوب متحیرقالورو بومقامده بوسالکه بوقبض وبسط حالتلری پری پرینی
تعاقب ایدرلر مقام رابعه ترقی قیلورو عشقی ساکن اولوب قبض وبسطی هیبت وانسه تبدل قیلوب
هرتعبدن خلاص بولور وبونلرایکی حالتدرکه مقام رابعه کلان کاملك قلبنده تعاقب ایدرلرکه انجق ذوق ایله
بیلنورا ما قبض ایله هیبتك فرقی بودرکه قبضدن صدرضیق اولوب نفس ناطقه تعب کورر وهیبت ایسه اویله
دکلدرکه اندن صدرمنشرح اولوب نفس راحت بولورو اما بسط ایله انس اراسنده فرق اودرکه بسطك صاحبنه
غالب اولسی بولنورکه حق تعالی یه ترك ادب ایلمسندن خوف اولنورحال بوکیم انس اویله دکلدرکه انکله
خضوع قیلنورو الحاصل خوف ایله رجاوقبض ایله بسط وهیبتله انس بوجله ایکی حالتدرلا غیر انجق اشخاص
ومقامات اعتباریله ادلری تبدیل اولنورپس بوایکی حالتله مقام اولدیه بولنان نفس اماره صاحبی یامقام ثانیده
اولان نفس لوامه صاحبی متصف اولسه بونلره خوف ورجادیناورو اکربونلرله نفس ملهمه اولان سالك متصف
اولدیسه بونلره قبض وبسط اطلاق اولنورو اکربونلرله نفس مطمئنه یاراضیه یامرضیه اولان کامل متصف
اولدیسه بونلره هیبت وانس اطلاق اولنورو اکربونلرله نفس کامله اولان خلیفه متصف اولدیسه جلال وجمال
تسمیه قیلنورپس خوف ورجاسبتدینك وقبض وبسط متوسطکدروهیبت وانس کاملك وجلال وجمال
خلیفه نکدرا ما خوف ورجاوقبض وبسط حالتلری ضیق وتعبدروهیبت وانس راحت وطربدروجلال وجمال
انجب واغربدر ومنفعت وکرامتدرخصوصا جلال حالتنده کامل برنسنه یه توجه ایلز الاکه اذن الله ایله انك
وفق مرادی اوزره واقع اولورزیرا که اول حینده اول کامل حق تعالینك خالص عبدیدر ویریوزنده
خلیفه سیدر وانك غضبیچون غضب ایدوب انتقامیچون انتقام ایدروصحبتیچون صحبت ایدوب اکرامیچون
اکرام ایدر پس اول کامل مقام جمع الجمعه واردقده ظاهرده جریان ایدن تأثیرات کندی یدیله اولدیغن کورزیله
کوروب هویتله یروب مجلس انسه کیدروسولاسیله ادبی زیاده اولوب مقام عبودیتدن ذهولنه خشوع
وخضوع ایله استغفارایدر (نظم)

عشق ایله معمور اولور	خانهٔ ویرانمز	حزن ایله مسرور اولور	طالب جانانمز
هرنه که عالمده وار	عشق ایمش ای یارغار	اولمش اولیل ونهار	علم ایله عرفانمز
عشق ایله خوش طولمشز	مست مدام اولمشز	فقر وفنا بولمشز	اولدی بقاشانمز
کرچه حقیرزچوخالك	اولدی ولی عشق یالك	دلده چومه تابنالك	اولدی چوزرکانمز
چوره مزه نه فلك	دورایدراول چون کلك	کیم شه ملك وملك	تختیدرا یوانمز
عشق کداسی اولان	سلطنت ایلر نهان	لاجرم اولمش جهان	بندهٔ فرمانمز
حق چودیوانه در	عاشق جانانه در	عشق ایله میخانه در	شوق ایله حیرانمز

نوع تاسع) مقام ثالثده سالکك انقباض ایله اولان ذل وافتقارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله
دیمشلردرکه مقام ثالثده سالکه ضیق صدرعارض اولوب خطردن خالی قالمززیرا که بومقام روحه شاملدر
وروح ایسه اطلاقه مائلدرپس اول ساعات قبض ایچنده بدن قفسن قیروب وطنی اولان عالم مجردانه متصل
اولمق مراد ایدرقادراولمزلکن اول ساعات قبضك حرارتنه اهتمام تام ایله تحمل ایدوب صابراولور زیرا که
اول حرارتده حدوحسابسز فائده لربولورحتی دینلمشدرکه اکرحالت قبضك حرارت ناری اولمسه نفوس خبیثه
قال وپالك اولمازدی وافضل اعمال نقلین اولان جذبهٔ رحمانیه یی کوکلر بولمازدی پس بویوله سالکك اکرام
اولندیغی کرامتلك اعظمی والزمی اوصاف مهلکهٔ حیوانیه سی اخلاق منجیهٔ رحمانیه ایله تبدیل اولسیدر
وتخلیه وتحلیه دن عبارت اولان کیمیای سعادتی بولمسیدرزیرا که سیروسلوك ایتمدن مقصودومأمول اولان

ملك ملوکه تقرب ووصولدروحصول وصول ایسه بالاده بیان اولنان حجب سبعینی رفع ایتمکه موقوفدر
وحجب سبعین ایسه عبدایله مولاسی اراسنده بعد مناسبتدن عبارتدرپس تبدیل صفات وکسب کمالات البته
تقریب مناسبتدرمثلا سالك اسفل صفات اولان شبهی طعام حق اولان جوعه تبدیل ایدوب وصفت حیوان
اولان نومی صفت ملك اولان سهره تحویل ایدوب صفت شیطان اولان عجب وکبری صفت ادم اولان ذل
وافتقاره تبدیل ایلدیسه قرب مولی ایچون کسب مناسبت قیاس اولورزیرا که عدم اکل وعدم نوم وبونلرکبی
اوصاف حمیده صفات ملائکه درروبونلرلك اضدادی اوصاف ذمیمه درکه صفات بهایمدر وانسان ایسه
ایکیسی آراسنده متوسط قائمدرپس اول صفات حیوان ایله متصف بولندقده حیواندن ادنی اولور وصفات
ملائکه ایله متصف اولدقده ملائکه دن اعلی اولوب انلرنائل اولدقلری مرتبه یی بولورو ذل وانکسار ایله مرأت
عبودیتی مرأت ربوبیت مولایه مقابل طوررر (بیت) نه فلك راست میسرنه ملکرا حاصل * انچه درسرسویدای
بنی آدم هست * پس درجات کمالك اعلاسی عبدلك کمال عبودیتله متصف اولمسیدر وبواشعار ایدرکه ذل
وانکسارا کسیرسعادتدرواسرار ربوبیت مسکنت وعبودیتده مودوع وموضوعدرو سالك ذل وافتقار ایله رق
اغیاردن آزادا ولوب عبودیتله عبید احرار دن اولورنته کیم اهل دل طریق مقربینی اول قومه لایق کورمشدرکه
انلرلك نفوسی مزبله لر سپورمشدرپس بوسالك خول ارضنده وجودن دفن ایدوب * موتوا قبل ان تموتوا
امرینه امتثالله شخصن اخفا قیلورو حضرت طبع صدیق اکبره اقتدا ایله یریوزنده میت متحرك مثالی یورر
وسالك یوموتی اکاموت طبیعی مقامنده طوررحتی قبض ارواح ایچون مؤکل اولان ملك انی کوتورمك
ایچون کادکده اکالطف ایله سلام ویروب رفق ایله معامله ایدوب غربتدن وطننه کوتورر زیرا که اول مطلوب
اولان موت ارادیله فانی اولمشدرکه بوفصل ایچره بیان اولنان فنایی بولمشدر وبوفنا ایسه برحالتدرکه بونکله
بوعارفك اصلا اموال واولاده وهیچ برنسنه یه وبرکسیه قطعا برمیلی قالمزوهیچ برسکروهدن هرکزخوفی اولمز
پس اشتباه یوقدرکه بوحالت حالت امواتدر نته کیم اموات عالم برزخ کشف اولور کذلك بوسالك هم عالم برزخ
وعالم مثال کشفنی بولورو بوایکی عالم اول ملکوت عالمندن شعبه لرکاور (نظم)

بونفس مشربی جام فنادن المدی حظ	بوعقل مذهبی ملك بقادن المدی حظ
فنای عشق اولوب اندن فنادن اول فانی	که بی فنای فنا جان خدادن المدی حظ
کوکلده طالب حظ اول که طشره ده آره یان	ایکی جهانده اوبراشنادن المدی حظ
کوکل که یارایله یاراولدی یادی یادایتمز	قالان سوی ایله عشق وهوادن المدی حظ
عبای فقروقبای غنایی فرق ایلر	اوجانکه فقروفنای لقادن المدی حظ
بلای عشق ایله اولمك الذ اشیادر	که ردعشقی بولان بردوادن المدی حظ
چوحظ اهل محبت بلادر ای حقی	بلای جان بویترکیم بلادن المدی حظ

نوع عاشر * مقام ثالثده بولنان سالکك قلبنده اسم ثالثك تأثیروخاصیتن ومشاهده نك انواع وماهیتن بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه اسم ثالثك تأثیروخاصیتی بودرکه بوکا مداومت ایدن عارفك
قلبنده هویت مطلقه ظهورایدوب جانبه حقیقت ایمانیه عیان ومعارف ربانیه نمایان اولورپس لذات دنیای
دنیه دن تنفرایدوب حیات ابدیه دولتنه شوق ایله رغبت قیلورلکن بواسمك خاصیتی حصوله کلمز وبوذا کرتأثیر
مطلوبه نائل اولمزالاکه ذکرخفی وقوینك کثرتیله نائل اولورواداب شریعتله مؤدب وارکان طریقتله مقید اولوب
صفیرانفاسنه سمعنی القاوخلوبالله نطقنه اصغاایده رلك مداومتله اول هویتی بولورو بوعارف بعض اوقاتنده
لاهوالاهواسمنه لام وواوی مدایله مشغول اولورزیرا که بواسمی بغایت عظیم الشان بولورو بواسم ایله اشتغالی
حالنده کانه اعضاسنه خطاب ایدرکه * لیس فی الوجود الاهویة الحق وان ماسواه فهوافعاله واثاره
پس مشهد کاملین انجق بومشهددروبوعارف بوشهودی کندی نفسنه تکلیف ایده رلك ادمان ایلدیسه شهود
معهوداندن اویله رسوخ بولورکه هرکزاندن منفك اولمیوب اکامقام اولور ومقصد اقصاوغایت قصوی
بوشهودی بولورپس بوشهودلك صاحبی اصلا برحالنده قطعا برنسنه ایله حضورحقدن ذهول ایتمز نه خلق ایله

حقدن ونه حق ایله خلقدن مشغول اولورونه کثرتله وحدتدن ونه وحدتله کثرتدن منحجب قالورلر بلکه اول کثرتی
عین وحدتده ووحدتی عین کثرتده بصیرتیله کوره بیلور (بیت) وحدتی کثرتده بولمق کثرتی وحدتده هم
بر عباد اول که جمله علم عرفان آنده در) چونکه بو کامل فرق اولده مسجون اولان محجوبلر مشهدی کبی مظاهری
بی ظاهر مشاهد اولمز وفرق ثانی یه وصول بولمیان موحدلر مشهدی کبی ظاهری بی مظاهر مشاهده قیلمز
بلکه مظاهری ظاهرده وظاهری مظاهرده مشاهده ایدوب کمال علوم وعرفانی بولورپس مشهدلر اوج نوع اولور
برنوعی کامل وبری ناقص وبری انقصدر اما مشهد کامل بونده بیان اولنان مشهد انفس اخصدر واما مشهد
ناقص اول موحد عارفلر مشهدیدر که ظاهر ومظهر انلرك مشاهده لرنده متحد اولور وانلرك عندنده مظاهر
ظاهرده فنا بولورپس آنلرك شهودنده نه کثرت اولور ونه ده ماسوی قالور وبو مشهد انکچون ناقص عد
اولنورکه بونده تعطیل وابطال خواص اسما وصفات حق بولنورلکن بو مشهدلك صاحبی معذوردرزیرا که مقام
ناقص اولان مقام ثالثده بولنديغندن مغلوب نوردروفرق ثانی شهودندن مستوردر واما مشهد انقص اول
مبتدیلر مشهدیدرکه مظاهرله ظاهردن محجوب اولورلر وکور مزلرالاکه مظاهر کورورلر وکثرتله وحدتدن
مشغول اولورقالورلر وبولمزلرالاکه کثرت بولورلر حال بوکیم کامل اودرکه وحدتی عین کثرتده وکثرتی عین وحدتده
مشاهده ایدوب بریله اوبرندن محتجب قالمز پس انسان کامل خلق ایله حقدن وحق ایله خلقدن محجوب اولمزکه
طرفینی معموردر (نظم)

بسط ایتدی دلده سفرهٔ عشقی دل آفرین
اعیان کائنات اوله لر انده خوشه چین
هم اولین غریق نوالی هم آخرین
سرمایهٔ جزاهم اودرخلقه یوم دین
اندن بقا سنکله درایاك نستعین
تا نورلك اوله قلبمه عالمه مستبین
جمع فحسب حکم ضلا لتدر اول مبین
فرق ایچره جمعی جمع ایله فرقی اولم امین
فقروفنایی بخش قیل امین یامعین

بسم الله ای محب لقا جوی دل نشین
هم عام وخاص رحمتی خرمن ایتدی کیم
هر حمد اورب عالمه درکیم مدام اولور
چون مالك قوای عباد اولدی روز کسب
عشقکده فانی اولمدر ایاك نعبد
سنسن هدایت ایلیجی اهدنا الصراط
فرق فقط نتیجهٔ قهرکدر اول عظیم
ویرقلبه جمع تفرقه وجمعی تابولام
حقی قولك دعامی فنادر فناهمان

فصل رابع * مقامات سبعه دن مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن
وکراماته میل وانتفاتن وفتن وافاتن وحبیب حقه محبتن ومالله میل ورغبتن ومرشد اولمغه لیاقتن وترجیح سلوك
از کیاواز کیایی وتطبیق طریق جمیع اولیایی درت نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس مطمئنه نك وجه
تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی وفوقنده اولان مقام نفس راضیه یه ترقی سنی بیلدریر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام رابعده نفس ناطقه کندی اضطرابندن خطاب حق
ایله اطمینان بولدیغچون اسمی مطمئنه اولمشدرنته کیم حق تعالی بونفسه یا ایتها النفس المطمئنة کلامیله
خطاب قیلمشدر وبونك سیری مع الله درو عالمی حقیقت محمدیه درو محلی سردروحالی اطمینانیهٔ صادقه در
وواردی بعض اسرار شریعتدر وصفاتی جود وایثار وتوکل وتفویض وصبر وحلم وتسلیم ورضادر وصدق
وعبادت ورفق وبشاشت وشکر وثنادر وشهود تام وحضور مدام وتعظیم کرامدر وسرور قلب ولطف لسان
وستر عیوب وعفو قصوردر وسالکك مقام رابعه دخولی علامتی بودرکه شریعتدن برشبر مقداری مفارقت
ایتیوب اتباع ایله یورروستلذذ اولمزالاکه اخلاق حبیب الله ایله تخلق له اولور ومطمئن اولمزالاکه انك اقوال
وافعالنه اتباع ایله اولورزیرا که بو مقام تمکین وعین الیقین وایمان کامل مقامیدرو بو مقامده بوکاملدن ناظرلك
ابصاری وحاضرلك اسماعی ذوق ولذت بولورحتی طول دهرا کر تکلم ایلسه شیرین کلاتندن سامعلره کلال
وملال کلیوب صدق وصفا کلورزیرا که انك لسانی طرف حقدن سرینه القا اولنان حقایق اشیادر قایق
معنی واسرار شریعت غرانك ترجمانی اولورپس اول برکلام سو یلمزالاکه قرآن کریمه موافق وحدیث شریفه

مطابق

مطابق کلورایسه کنه برکتاب مطالعه ایتمشدرونه برکسه دن اشتمشدرچونکه حق تعالی بوکاملك سرینه
القا ایلدیکی الهاماتی بی حاسهٔ سمع اشیدرپس بوکامل اناسرلك ایها الحبیب وانت سری الهامیله کندی
اضطراباتندن مطمئن اولوب ادب وحیادریاسنه غرق اولمشدروا کاهیت وخشیت ملازمت ایدوب وقار
وقبول خلعتلری ویرلمشدروعالمکون وفسادلك حقیقتی اکاظاهراولوب کل من علیها فان رمزنی الهام ایله
بیلمشدروبوکامل ناس ایله احیانا کوریشوب درونته القا اولنان حکمتدن انلره سویلروعلم سطوری تحصیل
ایدوب علم صدوری هم آرزوایدن احبابنی استعدادوقابلیتلری قدرارشاد وبهر مند ایلروا کثراوقاتنده ذکر
وفکرایله کندی شغلنه مقید اولورتا کیم مقامات باقیه نك ترقی سندن محروم اولمسون ودرجات کمالك اعلاسن
قویوب ادناسندن قالمسون وفانی اولمسون کندویی بولمسون (نظم)

کورندی دلده پردریاکه عشق آندن بدید اولمش
اودریادن بوجان طولمش کوکل ذوقی مزید اولمش
هوادن کیچسه جان موجی نفس بحرنده ساکندر
حیات اول حوت بولمش کیم اویدن مستفید اولمش
بوجان جانانه کفواولمق بعید اولمشدی عقلدن
ولی مهر جهان هرذره دن رخشان بدید اولمش
کوکلدن چاکر عشقم که جانمدر اکا قربان
دمادم ذوق وشوقندن بکا عیش جدید اولمش
مقلب قلبنی آلمش بوقالب خلق ایله قالمش
تنم کثرتده دل طالمش بووحدتده فرید اولمش
دل اهلی بکلمز بریل که کاسون عید شاد اولسون
که دائم عارفك هرساعتی بربشقه عید اولمش
کل ای حق اونوت جانی یوق اول آنکله بولانی
اوجانکیم دوستنی بولمش قووقتی سعید اولمش

نوع ثانی * مقام رابعده بولنان کامل ایچون خوارق عادات اولان کراماته میل والتفاتن فتن وافاتن بیلدیرر
(ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام رابعده اولان کامل اسم رابع ایله مشغول اولورحق حق
حق دیوب یاحرف ندا ایله یاحرف نداسز تکرار ایله تأثیرنی بولورورونده ظهورایدن علوم غریبه دن واحوال
عجیبه دن اعراض ایدوب علام غیوبه توجه قیلوروکندی یدی ایله ظهورایدن خوارق عاداتله وانواع کراماته
التفات واعتبار ایتیوب اکرام ایدن حضرت مولایه کاورزیرا که اظهار کرامات حیض رجال اولدیغن بیلور
واکامیل ومحبتنی حجاب وفتنه بولورانکچون کاملری کورورسنکه آنلردن برکرامت صادراولسه حس ایلزلر
وصدورندن خبرلری اولسه ده کسه یه سویلزلرنته کیم برکامل برکسه نك یانندن کیچوب جامعه کیدرکن
اول کسه اوکاملك ایاغنه برکوچك طاش اورمشدر وبوکامل ایسه اول ضاربه نه التفات ایلمش ونه طاشی
کورمشدرلکن اول ضارب اولزمان اندهٔ دوشوب جان ویرمشدرپس اندهٔ حاضراولنلرا کادیمشدرکه شان اولیا
عفوورضا ایکن قتل نفس ایتمك سکانه روادراول کامل انلره بویله جواب ویرمشدرکه والله بنم بوایشدن اصلا
خبرم یوقدرنه طاش المن حس ایلمشدر ونه ضاربی کورمشدرلکن عادة الله اویله جاری اولمشدرکه اولیاسنه
اکرام ایچون انلردن خبرسز نصرت واعانت قیلوروانلره اهانت ایدنلردن انتقام الورپس هرکامل محفوظ
اندن ظهورایدن کراماتی بیلمزویلسه ده کراماته التفاتی اولمزوالتفات ایلسه ده میل ومحبت قیلمزاما ظهورایدن
کراماته مائل اولوب انلره توقف ایدن سالکك حالی اول حاجینك حالی کبیدرکه بیت شریفی طلب ایدوب
حجاج ایله کیدوب طریقك اکثرن قطع ایلدکده اکا اویله برکوچك عورت کورینورکه عقلن الوب انی
مدهوش ایدرپس اول حاجی انك محتاجی اولوب وصلتن کندی علاجی بیلوب آرزوسیله یانده قالمق ومحبتیله کام
المق مراد ایلدکده امیر حاج اکادیرکه بونده بونکله ساکن اولمه وحجاج ایله کعبه یه کل منقطع اولوب یولده قالمه
تاکیم بیت شریفی طواف وزیارت قیله لم یعده رجوعمزده انی سکا نکاح ایله الهم واول سنك اولوب حلال کله
قاله سن لکن اکرسن ایمدی بونده توقف قیلدکسه آنك وصالی سکا حاصل اولماز اولسه ده حرام اولور پشیمان
اولورسك وبیت الله دن منقطع اولوب محروم قالورسن پس اول حاجینك هواسی غالب اولوب حجاجدن ایریلوب
واول عورته شوق ایله یقین کاوب یوزندن برقعن ذوق ایله قالدررکورورکه معاذالله آنك اغزی قوتش صویی
آغش دیشلری دوشمش یوزی قیرشمش کوزی قارشمش قپاغی شششمش قولتوغی پشمش رنکی کتمش ایشی بتمش
صاچی دوکلمش بلی بوکلمش برقره قوری عجوزه ایمش همان اولدمده نادم اولوب حجاجه ایرشمك مرادایدر اما قادر

اولماز جزعه باشلرایل ونهار اغلرفائده قیلمز اما بونده حاجی سالکه مثالدر وکعبه یولی طریق حقه مثالدر
وبیت شریف حضرت احدیته مثالدر وعورت اول کرامته مثالدرکه سالك اثنای طریقنده اکا مائل وطالب
اولور وامیر حاج مرشد کامله مثالدر وحجاج اهل سلوکه مثالدر پس شبهه یوقدرکه سالك طریق حضرات قربه
وصولنده صکره جمیع کرامات اکا مطیع ومنقاد اولور حال بوکیم کندی جمله سندن فارغ ومیل ومحبتلرندن ازاد
اولورواکرا کاهواسی غالب کاوب وقتیله مرهون اولان امری وقتنده مقدم طالب اولدیسه وکرامات میلیله
طولاشوب قالدیسه عبث یرده نفسنه تعب ویروب مطلوبنده منقطع اولورا کرکرامات اکا حاصل اولورسه ده
حقیقتنه واصل اولدقده کوررکه بربیهوده نسنه ایش کهنه دنیاسنه برفائده سی واردرونه آخرته برمنفعتی
واردر پس اول سالك ندامت نارنده یانوب یاقلورزیرا که انواع مشقتله ترقی قیلدیغی مقامدن اول میل ومحبتله
تنزل قیلورا ما کرامت کندی نفسنده بربدنسنه دکلدرزیرا که حق تعالینك اولیاسنه اکرامیدر لکن اکامیل
ومحبت سالکك فتنه سی ودامیدرکه جوهر عشقك عرض خامیدر (نظم)

جوهر وجود عشقدراول مابقی عرض — فوت اولسه اول بولنمزا کاغیری شی عوض
عهد ایلدمکه عشقه وفا ایلیم مدام — خوش کیچدی عمروعهدمزانکله ماانتقض
قیل غیر عشقدن بصرك غض که عاقبت — عض انامل اولدی مکافات ترك غض
افسرده اولسه جهل وکسلدن طبیعتك — عشق اتشیله زائل اولور انجق اول مرض
ای دل تحمل ایله بو بار محبتی — محبو بدن نه کلسه قبول ایله مافرض
فرضن ادا ایدنده ویرر قلبه انبساط — اعراض ایدنده دوست هم القلب انقبض
حق شراب عشق مدام ایله نوش کیم — ادم وجوده کلمدن اولدر همان غرض

نوع ثالث * مقام رابعده بولنان کاملك حضرت حبیب حقه محبتن ومالهٔ میل ورغبتن ومرشد اولمغه لیاقتن
بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام رابعده بولنان نفس مطمئنه صاحبی اولان
کامل اوراد واذکاریه مأنوس ومیل ایدوب حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مقدمکی محبتندن
زیاده بشقه برمحبتله محبت قیلورو بومقامده بوکاملك حب مال عارض اولور انجق فقرای سالکینه اعانت
ایچون مالهٔ مائل اولور حال بوکیم تحصیل مال انك کوکانی حقه برلحظه غافل قیلمز ودولت حضوریته هرکز
مانع اولمز وتحصیل اولنمش مالی خلقدن اخفا ایلیوب اظهار غنا قیلور وکسنه دن پرنسنه استیوب غنای
طبع ایله اعطا اولنان فتوحاتی آولور پس بوکیفیتده اولان حب مال انجق بوکاملك شانته کاور وبونیتله
اولوب بوکیفیتله بولنان حب مال الله ایچون صایلور پس بویله اولان حب مال اصلا مذموم اولیوب مقبول
وممدوح اولورا کربومقام رابعده بولنان کاملی حق تعالی قبای خوللهٔ ناسك جمله سندن ستراید وب افات
شهرتدن حفظ ایلدیسه فنعم الکرامه ونعم السلامه بودروا کرانی مقبول خواص ومشهور عوام ایدوب
مشیخت خلعتن کیدیروب قائم مقام ارشاد ایلدیسه اول کامل بونی قبول ایدرلکن اول بومشیختی نه طلب ومراد
وارزوایدرونه اندن اعراض واجتناب وفرار ایدرکیدر انجق حق تعالی انی محبوب القلوب ایدوب احبابنی
کندویه مطیع ومنقاد ومریدارشاد ایلدکیچون اول دخی انلره تسلیم اولوب کندوینی انلرك ممنونی بیلور
وجمله بی کندی نفسندن افضل واعلا کوردیکی حالده طالب وراغبلرن لطف ورفق ایله تهذیب اخلاقه ارشاد
واراءت قیلورو طریق ذل وافتقاری انلره ترغیب وتحسین ایله مرشد ومعین اولور پس من عند الله اکا کلان
مشیخت قبول ایتمش اولورزیرا که اول کامل السنهٔ خلقی اقلام حق بیلور پس بواوصاف ایله متصف اولان
کامل مرشد اولمغه لایقدرکرچه کندویه تعب لاحقدروا کراول پرده کندودن اکمل بولندیسه انی غنیت عظمی
بیلوروکندویه کلان طالبلری اکا کوندره روب راحت بولورومقام خامسه وسادسه وسابعه ترقی قیلوب خلیفه
اولوب حق ایله قالور (نظم)

بنمله اول که سکابن انیسم اندرکور — اوشب که ایلیه سن خانمانی ترك عبور
سلامی اشیدوب قبرایچنده خوش بیله سن — کهسن برآنده دکاسن حضوردن مستور

مثال

مثال عقل بنم جانده هرزمان حاضر — بولانده ذوق وسرور چنك نیده رنج ونفور
مزار ایچنده سکاعشق تحفه لر ویره جك — شراب وشاهد وشمع وکباب ونقل وبخور
اچلسه چشم بصیرتك براوله مشهودك — همیشه برکورینه عین ناظر ومنظور
نه سمته باقسه کوزلك کندی صورتك کوره سن — اکرچه کوردیکك اولسه جماد ویاشر وشور
بشرده کی صورکدن بری اول ای حقی — که بی نهایه کوزلدر بوروح وعشق غیور

نوع رابع) ترجیح سلوك از کیابی وتطبیق طرق اولیایی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه
سالکك طریق مقربین ایچره ترقی ایلدیکی مقامات مشهوره یدی مقامدرلکن بعض اهل الله دیمشلردرکه سالکك
سلوك ایده جك مقاماتی اوچ مقامدرزیرا که طریق مقربینی اوچ مقام اعتبار ایدن اولیای کرام اولکی مقامی
مقام اعتبار ایتیوب ایکنجی مقامی عدا ایتمشلردرکه نفس ناطقه آنده نوامه تسمیه اولنورواوچنجی مقامی
عدا ایتمشلردرکه نفس آنده ملهمه تسمیه قیلنورودردنجی مقامی عدا ایتمشلردرکه نفس آنده مطمئنه بولنور
اما بشنجی والتنجی ویدنجی مقاماتی مقام اعتبار ایتیوب جذبات حق ایله کتمشلردرزیرا که بوطریق اوچ مقام
اعتبار ایدن بعض اهل الله انجق فطرت وجبلت حسبیله طیب وکریم وشریف اولان نفوس زکیه سلوکن
اعتبار ایتمشلردرونفوس خبیثهٔ لئیمهٔ اماره یه التفات ایتیوب آتمشلردر پس بونلرقبول ایلمکلری سالکه اوچ
اسم اوکردرلرکه نفس لوامه ده لا اله الا الله ونفس ملهمه اوائلنده الله الله واواخرنده هو هو تلقین ایدرلر
وبواسم ایله اول سالك مقام نفس مطمئنه یه کاوب کامل اولدقده اکا ارشاد ایله اذن وتربیه ایله دستورویررلرچونکه
زکی النفس اولان سالك مقام نفس مطمئنه یه ترقی ایلدکده ارشاد ایتمکه لایق اولورپس شبهه یوقدرکه اول
کندی نفسنی دخی مرشد سز تربیه قیلوب درجات کمالك اعلاسنه واصل اولوب اخص خواصدن اوله بیلور
اما بوکتاب مستطابك بوباب ختامی) وسیر وسلوکی یدی مقام اعتبار ایدن اولیای کرامك طریق نظامدن بیلدیرر
زیرا که هرسالکك نفسی فطرت حسبیله زکی دکلدر بعض لئیم النفس اولان سالك مقام اماره دن ترقی
ایده رك مقام مطمئنه یه واصل اولورلکن انده لایق ارشاد اولمز تامقام کامله یه ترقی قیلمدقچه مقام ارشادی
بولمز پس بوباب فاصل طرق اولیانك جمله سنه شامل وهرسالکك ایچون مرشد کامل دروجمیع اهل الله دیمشلردرکه
چونکه مقام رابعده بولنان کاملك نفسی مطمئنهٔ رحمانیه اولورو کتاب وسنته اتباع ایله ذوق ولذت بولورولهمله
دمی کبی شریعتله ممتزج اولوب ادا یله عمل قیلورپس اولزمان ید الطاف انی کاملر جذبه سیله جذب ایدوب
نفسنه سر السرا سایله ندا کلور (یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة) دیه لورو آنی اویله
برنسیان استیعاب ایدرکه امور دنیا واخرت بالجمله انك ادراکندن چیقارکیدر انجق انك عندنده حاضر
اولان نسنه وبرکسنه خاطرینه کاورواما اول نسنه که بوکاملدن غایب اولورپس بودخی اندن غایب اولوب آنی اونودر
زیرا که بوکاملك کوکلی مشاهده دن برلحظه ذهول ایتیوب حق ایله اولور (نظم)

عجب کیم کوردی برعاشق) که وازکیچمش بوسودادن — عجب کیم کوردی بربالق — که اوصانمش بودریادن
یدنقاشدن بیرون — بولنمز نقش کونا کون — عجب کیم کوردی برمجنون — که اعراض ایندی لیلادن
اومجنون اولسه بی لیلی — قالور براسم بی معنی — اولورمعشوق مستغنی — که فارغ دررهب اسمادن
الااى جان جان سنسز — قرارم یوق برآن سنسز — که زندان دررجهان سنسز — مرادم سنسن اشیادن
خیال جانه سلطاندر — کوکلده خوش خراماندر — کاورکویا سلیماندر — درون بیت اقصادن
بوجامع بیت اکبردر — ایچی قندیل انوردر — بهشت وعین کوثردر — طوبی ولدان وحورادن
کوکلده حق بولهرآن — که اولدرمنتظر رحمان — کوکلدرجنت عرفان — یوجه درعرش اعلادن

فصل خامس * مقامات سبعه دن مقام خامسده بولنان نفس راضیه نك کیفیت واحوالن وصفات واطوارن
وتجلیات افعال واسماوصفات ایله بولنان حالاتن وعلم الیقین وعین الیقین وحق الیقین مراتبی تمثیلاتن اوچ نوع ایله
بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس راضیه نك وجه تسمیه سنی وسیرفی وعالمنی ومحالنی وحالنی وواردنی وصفاتنی
وفوقنده اولان مقام نفس مرضیه یه ترقیسنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام

خامسده نفس ناطقه جمیع احوالنده کمال رضا ایله متصف اولدیغیچون اسمی راضیه اولمشدر نته کیم حق تعالی بونفسه ارجعی الی ربك راضیة کلامیله خطاب قیلمشدر وبونك سیری فی الله در وعالمی عالم لاهوتدر ومحلی سر السردر وحالی فنادر لکن مقام ثالثده بیان ارلنان فنادکادر وبوایکی فنانك فرقی بودرکه فنای سابق سالك متوسطك حالیدرکه حواسك محسوساتدن ذهول ایتمیدر وبوفنا ایسه سلوك اواخرنده بولنوب بقایه مشرف اولهنك حالیدرکه صفات بشریه نك محو اولوب کتمیدر وسالك بقایه مهیا اولوب اکا یتمیدر زیراکه بقاعین فنای ثالثدرکه بوفنانك عقیبنده کاور واول حق الیقیندرکه مقام سابعده حاصل اولور وبونفس راضیه نك واردی بوقدرزیراکه وارداولمازالاکه بقای ایله اولور حال بوکم بوکاملك اوصاف بشریه سی ایله زائل اولمشدرکه اثری بیله قالممشدر انکچون بومقامده بوکامل فانیدرکه نه نفسیله باقیدر بولمق مقدم اولان مقاملرده اولدیغی کبی ونه ربیسیله باقیدر مقام سابعده اوله جغی کبی پس بو برحالتدرکه بیلمز الاکه ذوق ایله بیلنور وبونفسك اکرام ایچون اعطا اولندیغی صفتلری ورع وخلوص ومحبت دروانس وحضور وکرامت دروترك ونسیان ماسوادر وکمال تسلیم ورضادرزیراکه بوکامل جمال مطلقك شهودنده مستغرق اولور پس عالمده هرنه کیم وجوده کاور بوانی بی اعتراض وخلجان کوکل خوشلغیله قبول ایدوب محظوظ اولور وهیچ برمکروهی کندی نفسندن دفع ایچون توجه ایتیوب ابسم طورر وبوحالتله بیله خلقه نصیحتله امر ونهی ایده بیلور وبوحالت انی ارشاد عباد خدادن محجوب ایتیوب عهده سندن کاور حال بوکیم انك کلامن برکسه اشتمز الاکه آنکله منتفع اولور وبوجمله ایله بیله بوکامل سر السر ایله عالم لاهوتی بولور وبومقامك صاحبی حضور حق ایله ادب دریاسنده غرق اولور قالور وبونك دعاسی هرکزدر اولمزلکن ادب وحیاسی غالب اولدیغندن برنسنه طلب ایده بیلمز اکر مضطر قالدیسه دعا ایدر وقبول اولور وبوکامل حق تعالینك عندنده عزیز ومکرمدر واکابر واصاغر ناس ایچنده هم محترم در وخلقك اکا نعظیم واحترامی جبری وقهریدر بیلمز لرکه اکا نعظیم وحرمتلری نه ایچوندر وبونجه تعظیم واحترام ایله بیله بوکاملك ناسه اصلا میلی اولمز ظاهرده قطعا رکون ومحبت قیلمز پس انلرك طبیعتلری نارندن سلامت بولور هرچند اول فقیر اولوب اکا حسان ایلسه لرده ینه انلردن اعراض ایدوب ربیسیله مشغول اولورزیراکه اول تجربه قیلمشدرکه ناسدن اعراض ایلدکچه اکا میل ومحبتلری زیاده اولوب برقرار اوزره قالور وبیلمشدرکه انلرك مالنده نصیبی وارایسه البته برپهانه ایله کندویه کاور پس اول خلقك یدنده بولنان حطام دنیا رجاسیله نیچون انلره میل ورغبت قیلور حال بوکیم بوکامل عالم باطنده اوله برسلطنتله مشرف درکه جمیع ظواهرانك قهری تحتنده قالور پس اول بعض رعایاسنه نیچه تنزل قیلوب میل واعتبار ایده بیلور ونیچه خلقه رکون واعتمادی اولور وبومقام خامسده بوکامل اسم خامسله مشغول اولوب حی حی دیمکله مداومت قیلور تاکیم فنایی زائل اولوب حی ایله بقابولورو انك فروقنده اولان مقام سادسه کاور وباب اوزرنده واقف ایکن منزل احبابه دخول ایده بیلور وبواسم ایله مشغول اولدیغچه فنادن چقوب بقایه ایروب صفات حی ایله متصف اولور پس انکله اشیدوب انکله کورروانکله ذوق ایدوب آنکله بیلوروانکله بطش ایدوب انکله یورروتجلی افعالی کیچوب تجلی اسماوصفات ایله قالور (نظم)

اولمش سماع ذوق ایله تسبیح خوان ملك	رقص ایلر اول ترانه ایله دسبدم فلك
تسبیح ایدوب جهانده موشی خدایه دیر	المجد والکرامة والکبریاء لك
الاف قیلدیلر الف وحدتی همان	احاد ممکنات که صفر اولدی یك بیك
باقی قالاندر اول الف وحدت وجود	کرلوح اعتباردن اولسه بوجمله حك
بزلرله عشق کندی یوزن سیرایدر عیان	چشم جهانزاولمش اوبوچشمه مردمك
دل ویر بلایه قیلدك ایسه دعوئی ولا	نقد ولایه کوه بلادر کوزل محك
حقی بوعشقی سویله که بیوصف عشق شعر	دیرسنکه اهل ذوقه طعام اولدی بی نمك

نوع ثانی) مقام خامسده بولنان کاسله حاصل اولان تجلیات افعال واسماوصفاتی وبونلرله حاصل اولان کراماتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه نفس راضیه صاحبی اولان کامل اوخر مقام

خامسده تجلی افعالی کیچوب تجلیات اسماوصفاتله کاوب مقام سادسه ترقی قیلورپس علم الیقیندن عین الیقین مرتبه سنه کاوروالدن برجذبه ایله مقام سابعه داخل اولرب اندن حق الیقین اکا حاصل اولورا ما تجلی افعال اودرکه حق تعالینك افعالندن برفعل انك عبدی قلبنه منکشف اولورچونکه حق تعالی کندی افعالندن برفعلیله برعبدینه تجلی قیلورپس انك جمیع اشیاده جریان قدرتی اول عبده منکشف اولورواول عبد انجق حق تعالی بی محرك ومسکن بولورو بوحال اکا مشاهده ایله اولورو بوحالی بیلمز الاکه اهلی بیلورو بو تجلی افعال من الق اقدام اولورو بوندن مبتدیلره خوف وخطر کاورزیراکه انلر فعلی کندولردن کایتله نفی ایدرلرلکن حق تعالینك محفوظ قوللری استقامت اوزره کیدرلر اکر بومقامده اولان کامل بوتوحید افعال اولان تجلیده ثابت قدم اولوب محرك ومسکن حق تعالی بی بولدیغیله بیله احکام شرعیه بی کندی نفسنده اجرا قیلدیسه تحقیق اول محفوظ بوتجلی محظوظ کیچوب تجلی اسماوصفاتله عروج ایده بیلور واکر ثابت اولمدیسه طریق حقدن رجوع ایدوب زندیق اولور واسفل سافلین بدنه هبوط ایدوب سجین طبیعتده قالور* لاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم *واما تجلی اسما اودرکه حق تعالینك اسماء حسنا سندن براسمی عبدی قلبنه منکشف اولور چونکه حق تعالی کندی اسماسندن براسمیله برعبدینه تجلی قیلورپس اول عبداول اسمك انواری تحتنده اویله مغلوب ومصطلم اولورکه اکر حق تعالی اول وقتده اول اسم ایله ندا ایلسه اول عبد آنك جوابن ویرر واما تجلی صفات اودرکه حق تعالینك کندی صفاتندن برصفتی عبدی قلبنه منکشف اولور چونکه برعبدلك جمیع صفاتی فنابولورو حق تعالی آنك قلبنه کندی صفاتندن برصفتیله تجلی قیلورپس اول صفتلك بعض اثاری فضل حق ایله اول عبد فانیده ظاهر اولور مثلا حق تعالی اکا سمعی صفتیله تجلی قیلدقده اول عبد اعیان جمادات بیله نطقن اشیدوب فهم ایده بیلورزیراکه اول عبد فانی علم الیقین وعین الیقین مرتبه لرن کیچوب حق الیقین مرتبه سن بولمش اولورو سائر صفتلری بوقیاس ایله بیله بیلور (نظم)

جمله صفا تکه همان	آینه در صفا تمز	بحر حیا تسن روان	مثل زبد حیا تمز
کنج سن وطلسم بز	ذاتکه یوز بیك اسم بز	روح سن وجوجسم بز	عشقدر اصل ذاتمز
بولسه فنا وجود من	باقی اولور شهود من	ساقی اولور ودود من	حل اوله مشکلا تمز
لوح وجود سر تسر	طولدی حروف خوش صور	اولدی مفصل ایت نظر	جمله مجملا تمز
اولدی جهان آب وکل	نقش جهان جان ودل	ایکی جهاندر انی بیل	صورت ممکناتمز
بزکه جهتده یزهمان	بزدن اودوست اولورنهان	بی جهت اولسه اول عیان	محو اوله هپ جهاتمز
بزکه وجوده کلمشز	دوسته سجوده کلمشز	حق شهوده کلمشز	عشق ایله در ثباتمز

(نوع ثالث) علم الیقین وعین الیقین وحق الیقین احوالن وشهود وحدت وجودلك شروط وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه چونکه سالك صادق علم الیقین مرتبه سن کیچوب عین الیقین مرتبه سنه کاور پس جذبهٔ حق ایله حق الیقین مرتبه سن بولوراما علم الیقین دلیل عقلیدن حاصل اولان علمدروا ما عین الیقین مشاهده ایله حاصل اولان علمدروا ما حق الیقین عبدلك صفاتی حقك صفاتنده فانی اولوب کندی آنکله علما وشهودا وحالا بقابولمقدرچونکه حقیقتده عبدلك آنجق صفاتی فانی اولوب ذاتی فنابولمازپس عبدفانینك عینی باقی اولمق لازم کاورو حقه افترایدن جهلهنك زعم باطلی کبی عبدلك ذاتی حقك ذاتنده فانی اولمازقالورزیراکه قول مولاسنه تمام عبودیتله اظهار ذل وعجز ومسکنت قیلمغله ونقیض عبودیت اولان صفتلرلك جمله سندن فنابولمغله اکا تقرب ایلدکچه اول دخی کندی فضلیله اول عبدینه فانی اولان صفات ذمیمهٔ خلقیه سنه عوض کندی صفات حمیدهٔ حقیه سندن عطیه قیلورکر چه هرنسنه یه قادر مولی اولوب هر نسنه دن عاجز عبداولور لکن مولی مراد ایلدکده برعبدنده اولان خباثاتی کیدروب بدلنه سائر عبادی عاجز اوله حق کراماتی ویره بیلور اول فعال حکیمدرکه برعاجز قولنه قدرت ویرسه مولاسی اذنیله کائناتده متصرف اولورزیراکه عبودیتله ربوبیت بری برینه آینه اولوب بری برندن عکس آلورو عبودیت ایسه موجوده رضا ومفقوددن صبر وحدودی حفظ ایله وجوده کاوروبونك مثالی برپاره کومردرکه اکرنارلئ ضوئی بردیواره

دوشوب اندن اول کومره منعکس اولوب انی روشن قیلدیسه بوعلم الیقین مثالیدر واکر نارلك شعله سی اول کومره حجاب وواسطه سز مقابلنده واقع اولدیسه بوعین الیقین مثالیدر واکر اول کومر نارلك جانبنه یقین کلدیسه وآنك حرارتندن یانوب رنك ناره بویانوب اوصافی اوصافندن اولدیسه اویله کیم اول کومر لك ظلمتی اشراق ناره وبرودتی حرارت ناره وانفعالی فعل ناره متبدل اولدیسه بوحق الیقین مثالیدر پس مجاهده ایله سالك مقام سادسه واصل اوله بیلورلکن مقام سابعه وصولی جذبات حقدن برجذبه یه موقوفدر واول مرتبهٔ حق الیقین ومرتبهٔ احدیت ومرتبهٔ جمع الجمع ومرتبهٔ عما اسماسیله موصوفدر اکر بوتحقیقه واصل اولوب توحید حالی اولان کمالی بولدیکسه توحید مقالی برله موحد اولان مقلد لرك اول سهو وغلطی سکا ظاهر اولورکه انلرادناس طبیعتله معیوب وغضب وشهوتنه مغلوب وحجب مانعه ایله محجوب ایکن ظن ایتمشلردرکه هرکیمکه وحدت وجودی عارف دراول موحددر که حقیقته واقفدر بلکه برفاضلدرکه ذروهٔ درجات کماله واصلدر حال بوکیم اویله دکل بوظنونك جمله سی باطلدر زیرا که معرفت وحدت وجود اصحابنه اصلا برفائده ویرن دکلدر بلکه اویله اولورکه آنك سببیله طریق الحاده کیدرلر وزندیق اولوب سجین طبیعته هبوط ایدرلر اما سالکه سلوکنده مفید اولان شهود وحدت وجود عامدر مجرد معرفت مفید اولمزکه ناتمامدر وشهود ایسه برحالت اضطراریه درکه مجاهده ایله حاصل اولورذل وافتقار ایله وجوده کلورزیراکه مشاهده انحق مجاهده دن تولد ایدوب رسوخ بولور وبوحالت شهود اولزمان صاحبنه مفید اولورکه بونکله اتباع شریعت واوصاف حمیده بولنه والامهلکهٔ زندقه یه دوشر

(نظم)

بوعالمی پرنقش ونکارا کله ده سیرایت — طوفان کل وجوش بهارا کله ده سیرایت
باغله دهنی آچله تا دیدهٔ جانك — آفاقی طولی جلوهٔ یارا کله ده سیرایت
یار نکه قوطالب ومطلوب اوله یکرنك — اول بیری بوکون نیچه هزارا کله ده سیرایت
اول آتش پنهان که جهانی یقان اولدر — افلاکی طولی دود وشرارا کله ده سیرایت
اول نوش که نیش ایچره نهاندر آنی فهم ایت — کیمشدر اوکل کسوت خارا کله ده سیرایت
اجسامی غبارا کله که جان وجهنه قونمش — اول ماهی عیان زیر غبارا کله ده سیرایت
اول جان جهانی آره سن سنده بول آنی — اول زلف ورخی لیل ونهارا کله ده سیرایت
چون میوهٔ شیرین درخت دوجهانسن — بو نیچه شجر درنه ثمارا کله ده سیرایت
ای حق بصیرت کوزن آچ باق بوجهانه — هم محشروهم جنت ونارا کله ده سیرایت

(فصل سادس) مقامات سبعه دن مقام سادسده بولنان نفس مرضیه نك کیفیت احوالن وصفات واطوارن وبعض حالات واسرارن وطبیعتك تعریف وآسماسن اوچ نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس مرضیه نك وجه تسمیه سنی وسیرتی وعالمی ومحلی وحالی وواردتی وصفاتنی وبولندن مقام سابعه دخولنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام سادسده نفس ناطقه دن حق تعالی راضی اولدیغیچون اسمی مرضیه اولمشدر نته کیم حق تعالی بونفسه (ارجعی الی ربك راضیة مرضیة) کلامیله خطاب قیلمشدر وبونلك سیری عن الله در وعالمی عالم شهادتدر ومحلی خفی درو حالی حیرتدر وواردی شریعتدر وصفاتی اخلاق حق ایله تخلقدر وترك بشریت وحسن خلقدر وعفو ذنوب وستر عیوب وحسن ظن وجمله یه تلطف وشفقتدر وخلقی ظلمات طبایعندن انوار اروا حنه اخراج ایچون آنله میل ومحبتدر لکن بومیل ومحبت فی الله در الله ایچون اولدیغندن مقبول درکاهدر نفس امّاره مقامنده اولان میل ومحبت کبی دکل بورأفت ومرحمتدر زیرا که اول محبت نفس ایچون اولدیغندن مذموم وشوم وظلمت وغفلتدر وبونفس مرضیه نك صفاتندندرکه خلق ایله خالقك محبتن جمع ایده بیلور وبو بر عجیب نسنه درکه برکسه یه میسر اولمازالاکه بومقام سادس اصحابنه میسر اولور انکچون بومقامده اولان کامل ظاهری حسبیله عوام ناسدن فرق وتمیز اولنماز اما باطنی حسبیله کبریت احمر کبی مثلی بولنماز برخاص الخاصدرکه منبع انوار ومعدن اسرار وقدوهٔ اخیار ودائرهٔ علم الهیٔ حالیدر وشهود ندنه اغیاردن دیار قالمیوب درونی ماسوادن خالیدر وبومقامك صاحبی عندالله والناس مرضیدر وکندی جمله دن راضیدر وقدری عالیدر وبوکاملك سیری عن الله در یعنی حضرت حی وقیومدن

محتاج

محتاج اولدیغی علومی اخذ ایدوب عالم غیبدن عالم شهادته اذن الله ایله رجوع ایتمشدرکه کندویه انعام اولنان معارفدن خلقه افاده ایلیه وهرکسه لازم اولان حکمتی فهمنجه سویلیه وبوکاملك حیرتی مقبول خصلتدرکه حضور حضرتدر بوحیرتدرکه (رب زدنی فیك تحیرا) دعاسی حضرت صدیق اکبردن روایتدر بوحیرت سلوك اوائلنده اولان حیرت دکلدر اول محض غفلتدر وبوکاملك صفاتندندرکه هروعدینه وفا ایدوب هرکز خلف وعدا یتمز وهرنسنه یی موضعنه وضع ایدروعد التدن خارج کتمز پس محلنه مصادف اولدقده اویله چوق انفاق ایدرکه اشناسی اولمیان کورسه آنی مسرف ظن ایدر ومحلنه مصادف اولمدیسه اویله آزانفاق ایدرکه آنی بیلمیان کورسه بخیل ومقتر ضانور وکندویی مدح ایدن کسه محل اعطاده دکلسه اکا برنسنه ویرمز واکر ذم ایدن محل احسان ایسه کندویی ذم ایلدیکیچون حقنی منع ایتمز کرم کاینده بواحوال سنیه ایسه ارباب قلوب اولان کاملرلك شاینده ویومقاملك صاحبی جمیع احوالنده حالت وسطی ده اولورکه افراط ایله تفریطلك میانیده روبوحالت وسطی لسانده خفیف وامتحانده ثقیلدر وبوکوزل خصلتله متصف اولمغی هرکس آرزو ایلرومتصف اولنلره محبت ایدوب حسن حالن سویلراکن حالت وسطی صعب اولدیغندن آنکله متصف اولان قلیلدر زیراکه اول بومقام اهلنه مخصوص براطف جلیل ووصف جمیلدر (نظم)

کرعیاندن واقف ایسلك کوزله عین — این تمشی این تمشی این این
نحن اقرب دیرا ومن حبل الورید — عالمك مقصودیسك فی النشأتین
زین جانسن قالمه شین نفس الله — بریره جمع اولمازایکی زین وشین
شارب شرب خدادر جان ودل — خواجه ظن ایلریقدر شاربین
جنت عرفانه داخل اوله نك — چشمنه عالم کورینورزین زین
عارف اشیایی کاهی سیرایدر — غالب اولمازچون انك عینینه غین
حق افراط ایتمه هم تفریطی قوی — ایشلرك هرحالده اولسون بین بین

(نوع ثانی) مقام سادسده بولنان کاملك بعض احوال واقوال واسرارن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام سادسك اوائلنده بولنان کامله خلافت کبری بشارتلری لایح اولوب اواخرنده خلعتلری ویریلوب واول خلعتلر (کنت سمعه الذی یسمع به وبصره الذی یبصر به ولسانه الذی ینطق به ویده التی یبطش بها ورجله التی یمشی بها فبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق وبی یبطش وبی یمشی) حدیث قدسی مضمونیدرکه نتیجهٔ قرب نوافلدر وبوقرب نوافل عون حق ایله تأثیراول عبدلك اولمقدر فهم ایله که بومعنی بغایت دقیق ومغلقدر حاشاکه اکابر اولیا کتبن مطالعه ایدوب مقاصدن فهم ایتمیان ملاحده نك اعتقادی کبی عبد عین حق اولماو یله دکل مطلقدر زیرا که جمیع کتب اولیای کرام شرع شریفه موافقدر خصوصا کتب محیی الدین عربی رحمة الله تعالی علیه اصول وفروعه مطابقدر لکن قارئینك سوء فهمندن عوام ناسه شبهه لاحقدر پس تحقیق مقام بودرکه مقام راضیه ده اولان کامل فنای ثانی یه واصل اولدقده محل انفعال وشقاوت اولان صفات ذمیمهٔ بشریتی قرب نوافل اولان مجاهده سببیله محو اولدیسه عادة الله اویله جاری اولمشدرکه اکا کرمیله آنك محو اولنان صفاتنه مناقض صفتلر بخش ایدرکه اول اذن واهبیله تأثیر ایده بیلور پس بیان اولنان حق الیقین بودرکه مطابق کاورزیراکه حق تعالی برنسنه یه ویابرنسنه اکا حلول ایتمدن منزهدر حق بودرکه بوامور ذوقیه یی عقول ادراك ایده من عقلله ادراکن مرادایدن خطا ایدر طوغری کیده من پس بوامور انحق حالله ادراك اولنور اهل حال اولمیانلره ادراکی امر محال بیلنور زیراکه بوفنا وبقانك خارجده برنظیری بوقدرکه اکا قیاس اولنه وقرب نوافل وقرب فرایضك دخی نظیری بوقدرکه مثالله بیلنه پس بوامورك بوبابك بوفصلنده تحریرمز بومقامده اولان کامله خطاب وتقریرمزدرکه جمله اکا حال اولوب ذوق ایله بولورو بوامور ایله بومقامده اولدیغن بیلورزیراکه سالك طریق حقلك مقاماتك اخری واعلاسی قبلهٔ ملائکه اولان صورت ادمیه سنده وصولیدر بواول صورتدرکه آنك حقیقتی حقیقت محمدیه درولطیفهٔ ربانیه در وسراعظم هودرکه غایت قرب مولابودر پس نه زمانکه سالك بومقامه وصول بولوراول محض عبودیته وذل وعجز ومسکنته متصف

کامل اولور ونفسنی بواوصاف ایله بیلدکده ربینی اوصاف ربوبیته له بیلورزیرا که بوکامل نفسنی ذل وفنا ایله بولدیغندن ربینی عزوبقا ایله بولورومرآت عبودیتی مرآت ربوبیته مقابل طورورپس هر برنده نه وارایسه اوبرنده منتقش اولورنته کیم حق تعالی (ماوسعنی ارضی ولاسمائی ووسعنی قلب عبدی) بیورر پس اول عبد خالص جمیع حقایق اشیاده موضوع اولان دقایق اسراری علم الهی برله بیلور نته کیم حق تعالی (وعلم آدم الاسماء کلها) بیورمشدر بواسراری اشارته عبادینه طیورمشدر وبومقامده بعض اسرار خفیه واردرکه عبارته بیانه کلمز (فسبحان من عزعن التشبیه والمثیل وجل عن التشبیه والتمثیل وبومقام سادسده بوکامله بوصورت ادمیه کشف اولدقده بونك اعظم مطالب سالکین واعلا مقامات کاملین واعز موجودات اولدیغن بیلور پس بوصورتی طلبده اذیال شریعته تشبثله وارکان طریقته استقامتله واسم سادس قیومی تلاوتله جدوسعی وهمت قیلورتاکیم حسنات ابراری کندی سیئاتی بولوب اداب شریعت وطریقت وحقیقتله دخی زیاده متأدب اولورو صورت ادمیه ایله حقیقت محمدیه نك تحققنه ایروب مقام سابعه کاور (نظم)

اول کان حسن ایله یوق ایدی غیریدن نشان	الان ان عرفت علی ماعلیه کان
برعشق ایمش بوکثرت صورتده جلوه کر	فالکل واحد یتجلی بکل شان
اول نورمحض قیلدی بواوصاف ایله ظهور	نام تنوعات ظهور اتیدر جهان
هرچند غیر عشق نهان وعیانده یوق	فی حد ذاته نه نهان اولدی نه عیان
جودیله اولدی فایض اعیان انس وجن	لطفیله اولدی ساریٔ اطوار جسم وجان
جاندن سورکوکلده بیلورتنده حس ایدر	پس عشق ایمش کورن ایشیدن سویلیان همان
آندن ایشت اکادی اکاباق آنکله بیل	فاش ایتمه عشق سرنی بوعقله الامان
چون جهل نفس ووهم سوادرعذاب روح	نفس وسوایی عشق بیل ایت ذوق جاودان
اصل اصول عشق ایمش ای حقی چکمه غم	قوی حظ نفسی اصلکه وارویرا کاروان

(نوع ثالث) طبیعت وظل ونفس رحمانی بواوچی برجوهر اولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه حکمانك طبیعت دیدکاری برقوتدرکه جمیع اجسامه سرایت ایدوب جسم آنکله کمال طبیعیسنه واصل اولور وبرنبوکاظل دیرز زیراکه بوبر وجود اضافیدرکه نفسنده معدوم اولان ممکنات ایله احکامی اوزرینه منبسط درنته کیم حق تعالی کلام قدیمنده (الم ترالی ربك کیف مدالظل) بیورمشدریعنی وجودی ممکنات اوزرینه بسط ایلدیکن طیورمشدر (نظم) بوعالم عشقدن طولمش مکاندر * بوصحرا جمله کادر ارغواندر * جرس فریادوافغان ایلراندن * که اول لیلی بومجلده نهاندر * بوصدر محملی سیرایله جاندن * که بورفعتله بوسقف جناندر * پشیمان اولسه عقلك عشق حقدن * سوزن طوتمه که درزکار باندر * سکاسن پرده اولمش سن والا * جمال عشق هر یوزدن عیاندر * بواقلاك وعناصر عشقه انجق * مظاهر درولی نامی جهاندر * جهانی صورت عشق اکلیان جان * بیلورنفسن که اول برکیزلی کاندر * قوآیینه دن ظاهردراول یوز * اگرچه قلب جاهل پرکاندر * جهانی عشق بیل سیرایله حق * که آندن جمله شی نام ونشاندر * وطبیعت مرقومه کندی نفسنده برهوای سارج وعاری اولوب صورحروف ایله مختلف بولنان نفس انسانه مشابه اولدیغچون واعیان موجودات جهان هم کلمات انسانه مماثلت بولدیغچون اهل الله اکاظل تسمیه ایلدکاری کبی نفس رحمانی دخی تسمیه قیلمشلردرنته کیم کلمات انسان نیچه معنالره دلالت ایدرکذلك اعیان موجودات اول موجودینه وآنك اسما وصفاتنه دلالت ایدرزیراکه حق تعالی کلام قدیمنده (قل لوکان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی ولوجئنا بمثله مددا) بیورمشدر پس کلماتدن مراد اعیان موجودات اولدیغن طیورمشدر نته کیم انسانك کلماتنك هر برنده برمعنی واردرکه آخر کلمه سنده اولان معنانك غیریسیدرکذلك اعیان موجوداتك هر برنده برسرواردرکه عین اخراده اولان سرلك غیریسیدر پس حق تعالی اول اسراری نفسن بیلن عارفه قوللرینه بیلدرمشدر وعارف اولمین قوللرندن ستر ایلمشدر مثلا بوکاب ایچنده یازیلان کلمات امثالی کیم اهل علم اکا نظر قیلسه اوقیوب معناسن فهم ایده بیلور واهل جهل

اکاباقسه آنی نه اوقورونه اکارونه برلذت آلورآنجق انی خطوط متداخله ایله منقش برنسنه بولور (سبحان المعطی المانع جل شانه (بیت

چند انکه در کتاب جهان میکنم نظر	یك حرف بیش نیست که تکرار میشود
(نظم) ای مهندس ندراول تفرقهٔ نقطه وخط	بیل خط کون ومکان نقطهٔ عشق اولدی فقط
نقطه خط اولدی وخط حرف اولوب اول اولدی حروف	چونکه تبدیل صور قیلدی وتغییر نقط
نقطه دن غیری نه کیم لوح شهودك اوزره	نقش اولنمش آنی محوایت که اودرسه وغلط
نقطه بیل نقطه یه باق نقطه اول آندن غیری	هرنه کیم ایلمك اولدرسبب بعد وسخط
بحردن دور ایکن انهار فرات وشط در	ینه صو بحره ایرشسه نه فرات اوله نه شط
نه اولوز تنبل اوعارف نه سکردوب یور یلور	اهل عرفان روش وراهی اولور سیر وسط
چیقه حق چه طبعندن اولورظاهرا کا	سر لولدی حبل لعلی الله هبط

(فصل سابع) مقامات سبعه نك سابعنده بولنان نفس کاملك کیفیت احوالن وصفات اطوارن وعلامات وکراماتن ومرشد کاملك تربیه سی امارانن وسالك قابلك متانت وعلاماتن وحالت قبض ایله باطنی عمارانن وسالکه شیطانك مداخل ومکایدوغاراتن سکزنوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) نفس کاملنك وجه تسمیه سنی وسیرنی وعالمنی ومحلنی وحالنی وواردنی وصفاتنی وسالکلری تربیه ایتمه سنی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مقام سابعده نفس ناطقه جمیع کمالاتنه وصول بولدیغچون اسمی کاملدر وبونك سیری بالله دروعالمی کثرتده وحدت ووحدتده کثرت عالمیدر ومحلی اول اخفادرکه آنك خفی یه نسبتی جانك جسمه نسبتی کبیدر وحالی بقادر وواردی جمیع نفوسك بیان اولنان واردلریدر وصفاتی نفوس مذکوره نك جمیع اوصاف حمیده سیدروبوکاملك مشغول اولدیغی ورداسم قهاردرکه اسم سابعدر وبومقام سابع جمیع مقاماتك اعظم واعلاسیدرزیراکه بونده سلطنت باطن کاملهٔ ایروب مجاهده هم تمام اولمشدرورياضته حاجت قالميوب اول مقام رابعده ایکن ولی الله ایدی زیراکه مقام رابع مقام عوام اولیادرومقام خامس مقام خواص اولیادر ومقام سادس وسابع مقام خاص الخاص خدادر (سبحان من لامانع لمااعطی ولامعطی لمامنع جل جلاله وبوقهار اسمی قطبه مخصوص اولان اسمادندرکه قطب آنکله سالکاره امداد ایدوب انوار وهدایات وبشارات ارسال ایدر حتی سالکلرك دروننده بی سبب ظهورایدن جذبه وسرور وحضور اسثالی احوال دل وجان مددقطب زماندرکه آنلرك اذکار وتوجهاتندن بدل وعوض اولاندر وبومقامك صاحبی عبادتدن برلحظه خالی قالمازواول جمیع اعضای بدنیله یدیله یارجلیله یالسانیله یامجرد قلبیله عبادتده غافل اولمازوبوکاملك استغفاری چوقدروتواضعی برنده دررضا وسروری خلقك حقه اقبال وتوجهلرنده دروغضب وحزنی آنلرك حقدن اعراض وغفلتلرنده دروطالب حقه رغبت ومحبتی ولدصلبندن زیاده در وبوکاملك کثیر الاوجاع وقلیل الحرکات وضعیف القوادر امر معروف ونهی منکرایدوب رفق وتواضعله سویلر اهل محبته محبت ایدوب مستحق کراهته کراهت اظهار ایلربونکله بیله هیچ برکسه یه دروننده کراهت اولمازالله ایچون اولان امورى ایشلرلوم لایمدن حذرقیلمازوبونك قهری لطفیله وغضبی حلمیله وجلالی جمالیله ممتزج ازلمغله عین غضبدن راضی اولوب عین رضادن غضب ایدرلکن هرنسنه یی محلنه وضع ایدوب هرحالنده عدالت اوزره کیدر وقتاکه همتیله برامرلك حصولنه متوجه اولورانی مرادینه موافق حاصل اولمش بولورزیراکه بوکاملك مرادی مراد حقه ملازمدرورضاوسخطی آنکله قائمدرووحی آنکله هایم وحضورنده دائمدر (نظم)

کل من رام تف بوجه سما	رجع التف بوجهه ابدا

کر تو مردی بکو که چندین چیست ‖ نفی مستان حق علی العمیا
* باده نوشان جام لم یزلی * ‖ ماه رویان احسن الحسنی
پادشاهان عرصهٔ ملکوت ‖ شاهبازان قرب اوادنی
در بحر محیط کن فیکون ‖ جان مقصود و مقصد اقصا
حیف باشد که باز نشناسی ‖ جوهر جان ز صخرهٔ صما
قاسمی هرچه هست ارادت اوست ‖ وعلی ربنا توکلنا

(نوع ثانی) مرشد کاملك علامات وکراماتن وسالك قابلی تربیه‌سی اماراتن وکندی عادات وعباداتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه مرشد کامل جمله‌ناسه رؤف ورحیم اولور خصوصا طالب حق آنی پدر ومادرندن ارحم واشفق بولور پس مرشد کاملك عادت جمیله‌سی بودرکه حق تعالی حضرتلرینك معرفت ومحبتن طالب وکندی خدمت وصحبتنه راغب اولوب حضورینه کلان سالکلره ابتدای صحبتده تعلیم علم دین ایدوب عقایدلرن تصحیح وشبهه‌لرن حل وتوضیح ایدر اهل سنت والجماعت مذهبنه تطبیق ایله کیدر بعده طهارة وصلوة امورن تمامیله تعلیم ایدوب توکل وتفویض وصبر وتسلیم ورضایی ترغیب وتفهیم ایدر بو منوال اوزره صحبتله برمدت کیدر وسالکك حالنه نظر ایدر اکر انی قابل سلوك طریق حق بولدیسه اکا کلمهٔ توحیدی تلقین ایدوب طریق مقربینی تحسین ایدر وترك اسبابنده اکا مالله اعانت ایدوب جمیع موانعدن هر وجهله صیانت ایدر وآنك دستکیری اولوب طریق حقه طوغری یدر واکر سلوکی مراد ایده‌نی غیر قابل کوردیسه اکا پند ایدوب دیرکه صنعتك وار ایسه وار آنی اشله یوق ایسه انصاف اوزره بیع وشرایه باشله زیرا که حق تعالی تنبل واواره قوللرن سومز وبو کسل واهمالله بو طریقه کیدلمز واکر بو مرشد کامل اول سالك غیر قابلی صنعتنه کوندرمدیسه انی الده‌یوب غش ایتمش اولور حال بوکیم مرشد کامل غشاش اولماز کندویه صانمدیغن خلقه دخی صانمز نته‌کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (من غشنا لیس منا) بیورمشدر غل وغش صاحبی خایب وخاسر اولدیغن طیورمشدر واکر مرشدك خادمه احتیاجی وار ایسه اولزمان بو مرشد آنی خدمتنده استخدام ایده بیلور لکن اول شرطله که انك سالك طریق مقربین اولمدیغن مقدم کندویه بیلدیرر بعده اکر خدمتنده اکلنورسه خادم یرینه قالور ومرشد کاملك علامتلرندندرکه ستار عیوب اولور کمسه‌نك عیبنی کمسه‌یه سویلمز خصوصا سالکلرا کا اظهار ایلدیکی احوال واسراری ستاردرکه هرکز افشا ایلمز وبو کاملك نفسی غنیدرکه هیچ برکمسه‌دن برنسنه مأمول ایتمیوب جمله‌دن مستغنیدر واویله حسن خلقه مالکدرکه اصلا برکمسه‌یه قطعا غضب ایلمز وهیچ کمسه‌یه بربدسوز سویلمز مکرکه الله ایچون بغض ایلرده سویلر وبو کاملك عندنده جمیع مأکولات ومشموماتك نفیس وخسیسی هپ برابر اولمشدر وجمله ملبوسات وملموساتك حسن وخشنی بوکا مساوی کلمشدر پس بونك عندنده خمیر ایله فطیرك وپرنج ایله شعیرك وما ایله عصیرك وثوم ایله عبیرك وصوف ایله حریرك وفراش ایله حصیرك وجوان ایله پیرك وخطیر ایله حقیرك وامیر ایله فقیرك هیچ بر فرقی اولماز وبونلرك قنقیسی بولنسه مقابلنی ترجیح وآرزو قیلمز وبو کامل جوع ایله شبعده ونوم ایله سهرده وصمت ایله تکلمده وعزلتله الفتده وجمله عادات وعباداتده خیر الامور اولان حالت وسطایی بولور یعنی هر حالنده هر ایشی بین الافراط والتفریط اولور نته‌کیم اکمل الکاملین وروح المرشدین حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اما والله انی لاخشاکم لله واتقاکم له لکنی اصوم وافطر واصلی وارقد واتزوج النساء) بیورمشدر وبو حالت وسطی احسن احوال واشرف خصال ومخصوص اهل کمال اولدیغن طیورمشدر پس اشتباه یوقدرکه حالت وسطی ایله اتصافه قادر اولمازالا که نفسندن حر اولان اولیا مرتبه‌سنه ایرن کاملر اوله بیلور انکیچون حالت وسطی ایله متصف اولان کامل لایق ارشاد اولور پس بو علامات وکرامات ایله مرشد کامل ظاهر وعیان اولور (نظم)

مرد خدا سرخوش اولور بی شراب ‖ مرد خدا خوش طوق اولور بی کباب
مرد خدا واله وحیران اولور ‖ مرد خدا عادتیدر ترك خواب
مرد خدا اولمدی نار وهوا ‖ مرد خدا اولمدی هم خاك وآب

مرد

مرد خدا پادشه دلق پوش ‖ مرد خدا کنز خفی فی التراب
مرد خدا عقلله جان لبیدر ‖ مرد خدایه چه خطا چه صواب
مرد خدا عارف واکاه اولور ‖ مرد خدا کوکلی طولیدر کتاب
مرد خدا حقی اولور آشکار ‖ مرد خدادن کورینور افتاب

نوع ثالث) سالك قابلك متانت وعلامتلرن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سلوك طریق مقربینه قابلیتی اولان مریدك متانت وعلامتلری بودرکه کندی نفسنه عداوت ایدوب اکا جوع وظماء وسهر وصمت وعزتله زحمت چکدیروب انواع مشقتله مخالفت ومقاومت قیلور وآنی قبضهٔ قهرینه الوب اکا غالب خصم اولور اکر برکمسه انی انجدیرسه اول دوکوب سوکنه عتاب ایتمیوب قصوری نفسندن بیلور ودیرکه اکر نفسم خبیث اولمسه حق تعالی قوللرن اکا جفا ایله مسلط ایلمزدی واکر آندن مرشدینه شکوی ایدرلرسه اکا دیرکه والله مشتکیلره بن ظلم ایتمشمدر بنم ظالم هپ قباحت بنده‌در وقتا که سالك نفسنه غالب ومالك اولور وبو صفتلرله متصف اولوب هر قصوری نفسندن بیلور تحقیق اول سالك قابلدرکه طریق مقربینه کیده بیلور هرچند آنده بعض اوصاف ذمیمه بولنوب بعض قباحت صادر اولورسه‌ده مانع دکل معذور اولور زیرا که آندن برمکروه ایش صادر اولدقده راضی اولمیوب نفسنی لوم ایدوب کمسه‌یه بدسوز سویلمز وهر قصوری نفسندن بیلوب هیچ بر وجهله اکا نصرت ایلمز امانه زمانکه سالك نفسندن راضی اولوب مجاهده‌سندن عاجز قالسه وحین اقتضاده اوچ کونلك جوع وظماء وسهرله نفسنه مقاومتده مغلوب اولسه وکندویی سوکوب دوکنلره قصور وکسور بولسه وآنلره انکسار وعداوت ایدوب انتقام آلسه ونفسن استصحاب ایدوب راحتن آره‌یوب نصرت قیلسه اول قابل سلوك اولماز وطریق اولیانك رایحه‌سن بیله آلماز اول نفسانی واروب کندی صنعتیله مشغول اولسونکه تجارت روحانیین آنك الندن کلمز زیرا که اساس طریق مقربین انجق نفسندن راضی اولمیوب عداوت ایتمکدر وآنکله مجاهده ایدوب مشاهده قربنه یتمکدر پس اکر سالك سلوکنی بو اساس اوزرینه بنا ایلمسه بناسی تملسز اولوب تیز منهدم اولور (قطعه) طپراغه بکزر او درویش حقیر * که انی چیکنه‌یه هر بای وفقیر * ایتسلر جاننه بیك درلو عذاب * سویلمز کمسه‌یه مانند تراب * اما سالك قابل انجق نفسنه ساخط اولور اکر متألم اولسه آنجق نفسندن متألم اولور واکر شتم ایلسه آنجق نفسنه شتم ایلر واکر غضب ایلسه آنجق نفسنه غضب ایلر زیرا که حق تعالی حضرت داود علیه السلامه (یا داود تقرب الی بعداوة نفسك) بیورمشدر نفسه عداوت وسیلهٔ حضرت قرب اولدیغن طیورمشدر پس نفسه مساعده ایدن قابل سلوك اوله‌مز وطریق مقربین احوالندن برلذت آله‌مز زیرا که دوشمن اولمیان دوستنی بوله‌مز (نظم)

دیلر بو همتم کیم کندی کندمدن چکوب دامان ‖ کریبان تحیرده قالام خوش بی سر وسامان
یو مام نفس وهوا چشمن که اولدر فتنهٔ راهم ‖ کسم عقلن باشن کیم ایلر آندن بو سرم دوران
کسم هم صحبت امیدن یانام درد محبتدن ‖ دوکم لذت شرابن موت ایریشوب قاله دل عطشان
چو مهمان خانهٔ عزت ذلیل ومنکسر دلدر ‖ زهی حلوای درد وغم زهی لوزینهٔ حرمان
جهانك عزت ولذتلری بی قدر وقیمتدر ‖ آنك عندنده کیم بولمش کوکل تحتنده بر سلطان
کوکل بیت خدادر غفلتندن جای دیو اولمش ‖ که بی زحمت کیررایت بولسه کر بر مسجدی ویران
سکا زخم اورسه نامرد اورمه‌سن مرد ایسن ای حقی ‖ حسام المرأ مسؤل ولکن لا علی النسوان

(نوع رابع) سالك قابل حزن وانقباض ایله منشرح ومنبسط اولدیغن وحالت قبضده عمارات باطن بولدیغن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالك قابلك علامتلرندندرکه سر وعلانیه‌سنده طلب وآرزوسی کندی نفسنی اوصاف ذمیمه‌سندن پاك ایتمك اولور زیرا که نفسی آنك عدوی اکبری وخطرلی امراضنك معدنی اولدیغن بیلور پس نفسندن خلاص بولمغه سعی واهتمام ایدر واکر آندن طریقته مخالف برحرکت صادر اولدیسه مرشدینه شکوایه کیدر اول دخی اوتجاوزك ضدینه مداومتله اکا امر ایدر مثلا سالکك شکواسی وفرت طعام یا کثرت منام یا کثرت کلامك افراطندن ایسه بونلرك تفریطی اولان جوع

وسهر وصمت طويل ايله تكليف ايدر تا كيم سالكك نفسى حالت وسطى اولان تقليل طعام وتقليل منام وتقليل كلام ايله راضى اولوب استقامت اوزره كيدر وبو سالك قابل اكثر حالنده چاره سز مصيبته كرفتار اولان كمسه كبى قلبى محزون وباشى منكوس اولور ومنشرح اولدقده اول مصيبت صاحبنك انشراحى كبى نيم انشراح بولور حق بودركه بو سالك قابلك مصيبتى هر مصيبتدن اعظم اولمشدر زيرا كه آنك اسمايه مداومتى بركاتيله نفسنك مجبول ومنطوى اولديغى رزائل وخبايثى بيلمشدر وبو موانع وقواطعك بقاسيله محبوبنه واصل ومطلوبى حاصل اولميه جغن فهم ايدوب آنلردن خلاصنه توجه قيلمشدر لكن مانع وصال اولان خصال ذميمه نك جمله سندن خلاصى ممكن اولمديغيچون محزون ومتحير قالمشدر زيرا كه نفسك اخلاق ذميمه سى خبيث وكثيردر ونفس آنلرله آلوده اولديغندن خلاصى عسيردر وبر خصلهٔ ذميمه دن خلاص بولدقجه آندن اخبثنه واقع اولور پس شبهه يوقدركه حالى بويله ولان سالكك قلبى منكسر وعينى باكى اولوب كندى نفسندن شاكى اولور وسالك قابله بسط ورجا حالتى عارض اولدقجه رفع رأس وجهر صوت ايله ترك ادبدن وضحك ومزاح ايله اظهار طربدن تحفظ ايدوب بينه وبين الله اول حالتى صرف ايتمك ايچون تنهايره كيدر وحق تعاليدن اول حالتك زوالن وكندوسيله محفوظ اولمق حالن طلب ايدر زيرا كه اول بيلوركه حالت قبض البته سلامتدركه آنكله سالك اوزرينه خوف اولنماز لكن برصعب حالتدركه نفوس جاهله يه ملايم بولنماز واما سالك عارف اسددن خوف ايدر كبى حالت بسطدن خائف اولور واهل دنيا دنيالرندن لذت بولدقلرى كبى حالت قبضدن لذت بولور زيرا كه تجربه قيلمشدركه حالت بسط ايچره عمارت ظاهر وهلاك باطن واردر وحالت قبضده هلاك صفت نفس خبيثه وعمارت باطن واردر اكر برسالك ديرسكه حالت بسط ايچره بنم اول حضرتله حضور ومراقبه ومشاهده ومناجاتم واردر وحالت قبضده بنم ايچون بو فضائلك بريسى يوقدر پس بو سوزدن ظاهر اولمشدركه اول سالك نه حقى بيلمشدر نه ده آنكله حضورى بولمشدر ونه لذت انس آلمشدر اول دعواسنك اهلى دكل خطا قيلمشدر زيرا كه حق تعالى ايله حضور آنجق ماسوادن غيبتله اولور حال بوكيم جميع ماسوادن انسان غايب اولماز الا كه حالت قبضده اولور نقل اولنمشدركه بركون برسالك سرور بسط ايله رقص ايدركن مرشدى آنى كوروب ديمشدركه نيچون سرورى اظهار ايدرسن جواب ايتمشدركه نيجه منبسط اولمايم ونيجه سرورى اظهار قيلمايم كه اول بكا رب وبن اكا عبد اولديغم حالده صباحه داخل اولمشم پس اول حكيم انى ارشاد ايدوب ديمشدركه فرح وسرور آنكله دخى اولورسه ده مدخول ومذمومدر حال بوكيم حق تعالى هر قلب حزينه محبت ايلر پس بو قبض وحزن مقبولدر (نظم)

ای دل دلدارمز دلده غمكدر نشاط
وی مه عيارمز دلده غمكدر نشاط

دلده غمك ای عزيز شهد وشكردن لذيذ
ای يم افكارمز دلده غمكدر نشاط

لطف ايله باقسك دله دل پر اولور ذوقله
ای غم وغمخوارمز دلده غمكدر نشاط

قهر ايله قلبه اكر باقسك اولور پركدر
ای شه مختارمز دلده غمكدر نشاط

سندن آلور دل سرور سندن ايدر جان حضور
محرم اسرارمز دلده غمكدر نشاط

هر سوزك الهام اولور امريكه دل رام اولور
ای دم اقرارمز دلده غمكدر نشاط

حقى دل ايتسون سكوت جان سوزيدر قلبه قوت
ابر كهربارمز دلده غمكدر نشاط

(نوع خامس) سالك طريق مقربين مقام نفس اماره ده ايكن شيطان لعين آنى طريق حقدن قطع ايچون اكا صورت حقدن كلديكى ابوابى بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه طريق مقربين سلوكى مراد ايدن كمسه ابتدا كندى نفسى حالنه باقسونكه آنده سالك قابلك اوصافى وارميدر بعده احوال مرشده نظر ايلسون كه بيان اولنان اوصاف ايله متصف ميدر اكر نفسنى قابل ومرشدنى كامل بولديسه اكا واجبدركه طريق مقربينه سالك اولوب سجين طبعتدن خلاص بولوب صفات كماله مالك اوله اكر مدت وصولى طويل اولورسه ده غم يمسون منقطع وناقص قالدم ديمسون زيرا كه البته كمالاتنه واصل اولوب مراداتى حاصل اولور حتى اكر كندى نفسنده سالك قابل اوصافن بولديسه لكن مرشد كامل بولمديسه ده اكا لازمدركه

مرشد

مرشدسز منفرد سلوك ايده واداب شريعتله مؤدب واركان طريقتله مقيد اولوب اكمل الكاملين وروح المرشدين حبيب اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك ايزنجه كيده واكا چوق صلوة وسلام ايدوب احاديث شريفه سن يازوب مطالعه ايده زيرا كه سالك قسمندن شيطان لعين برلحظه غافل اولميوب ابواب كثيره دن اكا داخل اولور واكا هر برمقامده نيجه يولدن كلور اما سالك مقام نفس اماره ده ايكن شيطان لعين آنى طريق حقدن قطع ايچون كلوب اكا ديركه سنك بو طريق ايله نه مناسبتك واردر بو برطريقدركه اهلى فوت اولمشدر وبوندن قالممش الا كه عبارات واصطلاحات قالمشدر حال بوكيم سن برزمانده سن كه دينن حفظ ايدن جمره يى قبض ايدن كبيدر چونكه مرادك سلوك طريق حقدر كيمك يديله سلوك ايده جكسن قنى اصحاب مجاهدات ومشاهدات قنى ارباب حالات وكرامات آنلرك جمله سى دنيادن كتمشدر وچوغنك رسوم وعاداتى يتمش وباتمشدر همان سن آنلردن استمداد ايدوب ظاهر شريعتده قالوب آنكله قناعت قيل كه اول سلامت وراحتدر پس اكر سالك بو كلامه اصغا ايدوب همتى بارد وعزيمتى منحل اولديسه وسلوكه شروع ايلمش ايكن اعراض ايدوب قالديسه بعده ينه لعين اكا كلوب ديركه حق تعالى كندى فرائضن ادا ايدنلره نيجه محبت ايدرسه كذلك رخصتلرن قبول قيلوب عمل ايدنلره اويلجه محبت ايدر وقول مولاسى مغفرتن نيجه سورسه كذلك مولاسى رخصتلريله عملن اويله سور پس نفسكه تشديدى ترك ايدوب رفق ايله معامله ايله كه اول سنك مطيه ومركبكدر نته كيم حق تعالى (يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم العسر) وليس عليكم فى الدين من حرج بيورمشدر وعبادينه كمال رأفتيله رفق وراحت مراد ايلديكن طيورمشدر اكر سالك بو كلامه اصغا ايدرسه واقوال ائمه دن بولنان رخصتلره مائل وآنلرله عامل اولوب كيدرسه شبهه يوقدركه اول بين الحلال والحرام اولان شبهاتى اكل ايدوب حرامه قريب اولور حال بوكيم شبهاتك شانندندركه قلبى سياه ومظلم قيلور پس اول قلبنك ظلمتى سببيله حلالى فرق ايتميوب حرامه واقع اولور سالك اولميوب هالك اولور قالور زيرا كه مدام اكل حرام ايله بطنن ممتلى ايدن غافلك خاطرينه كلمز الا كه حرام ايشلر كلور وكلامى كذب وغيبت ونميمه وشتم اولور وموجب ارتكاب مخاطر وكسر خواطر اولان فعل شرى بولور ويدى حركت ايلدكده حرامه حركت ايدر ورجلى مشى ايتدكده حرامه كيدر وفسق ظاهرله ظلم قاهر ايدر پس آندن لعينك مرادى حاصل اولور وايكى عالمده مكافات ايله جزاسن بولور واكر سالكه لطف حق ايروب انك دسيسهٔ شيطانيه اولديغن كوررسه بيلوركه رخصتلره ميل ايتمك تنبللر اشيدر وآنلرله عمل دون همت اولان عاجزلر روشيدر پس آداب شريعتله واركان طريقتله وعلو همتله سلوك ايدر تا كيم نفسى لوامه اولوب ايكنجى مقامه كيدر (نظم)

ای كوكل كيچ هر هوسدن پاك اولوب كل راهه سن
تا كه مقبول اوله سن شايسته اول دركاهه سن

بو جهان ويرانه سن بايقوش مثالى بكلمه
(چون شهك شاهينى سن اوچ وار او شاهنشاهه سن

لا اله تيغن آل اشيايى دلدن قطع قيل
خوش خرام ايله جهان پاك الا اللهه سن

دو جهانك قوت جانى خمر وحدتدر اكر
نوش ايدرسن ملحق اولدك مردم اكاهه سن

چون سكا بو قوت اولور حاصل قوميل ورغبتى
بر آلاى حيوان ايچون اولان كياه وكاهه سن

عشق ايله عقلك ايشى يوقدر آچق سوز سويلمه
شير يزدان شيوه سن بيلدرمه هر روباهه سن

عشق حقدر اهل عشقك يار غارى دمبدم
حقى افشا ايتمه سرن هر دل كمراهه سن

(نوع سادس) سالك طريق مقربين مقام نفس لوامه ده ايكن شيطان لعين انى طريق حقدن قطع ايچون اكا صورت حقدن كلديكى ابوابى بيلديرر (ای عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه سالك طريق حق مقام نفس لوامه ده ايكن شيطان لعين آنى طريق حقدن قطع ايچون كلوب اكا اعمال صالحه سن مزين كوستروب قلبنه عجب كتورر پس اول سالك طريق عملدن عجب ايله طولوب نفسن بكندكدنصكره لعين اكا صورت حقدن كلوب ديركه علمدن مراد عملدر حال بوكيم سن اعمال صالحه يه موفق اولوب تحصيل ايتمشسن پس نه تعلم علمه ونه صحبت علمايه ونه استماع وعظه هيچ احتياجك قالممشدر اول سكا وعظ ونصيحت ايدن عالم كاشكى كندى نفسنه سوز كيچروب متنصح اولسه وسنك اعمالك عشرى مقدارى عمل قيلسه دولت آنك اولوردى

پس بو عجب آنده تمکن ایلدکده نفسن عظیم کوروب غیریلری تحقیر ایدوب خلقه سوء ظن ایله قالور پس اویله بدخو یلی اولورکه برعالمدن برنصیحت قبول ایتمز اولور وعقلی مقتضاسنجه عبادت ایدوب ظلمت جهالتده هلاک اولور قالور بعده بو سالکه اولعین دیرکه سنک حقنده خلقک حسن ظنی واردر اعمالکی کوکجک ایله تاکیم سکا اقتدا ایدهلر وثوابک اضعافیله زیاده اوله پس اکر بو سالک بو نیتله اعمالن تحسین ایدرسه علتلی اولور بعده بو سالکه اولعین دیرکه سن همان عبادتی اخفا ایله قیل تاکیم حق تعالی اخفا ایله اولان عملی قبول ایدوب سکا محبت ایلیه وناس اخلاصکه مطلع اولوب آنلر دخی سکا محبت ایدهلر پس اکر بو سالک بو کلامه تابع اولوب خلقک کندویه محبتی آرزوسیله عملن اخفا ایدرسه ریایه دوشر خبری اولماز اما انواع دسایس لعین چوقدر اکر قادر اولدیسه سالکن عملن افساد ایدر واکر افساده قادر اولمادیسه آنک قلبنه اول عملدن افضل برعمل القا ایدرکه آنک فعلنه قادر دکلدر لکن ایکنجی عملی اکا ترغیب وتسهیل وتحسین ایدر تاکیم اکا مباشرت سببیله اولکی عملدن کسلوب ایکنجی عملی هم اتمامه قادر اولمیوب ایکی عملدن بیله محروم اوله مثلا سالکه اولعین دیرکه سن نیجه الله ورسولی محبتن دعوا ایدرسنکه نه بیت شریفی حج وطواف ایدرسن ونه روضهٔ مطهره زیارتنه کیدرسن بو کسل واهمال شان محبین دکلدر نیدرسن همان سکا لایق اولان بودرکه حقه توکل ایدوب بیتنی حج وحبیبنی زیارت قیله سن واثنای طریقده صلوة وصوم وذکار وادعیهٔ یومیه ایله ینه مشغول اوله سن تاکیم بو عبادتله بیله حج وزیارت ثوابن دخی بوله سن پس اکر سالک بو وسوسه یه اصغا ایتدیسه وزاد وراحله سز فقر وفاقه سیله حجاج قافله سیله بیت شریفه توجه ایدوب کتدیسه اول یول زحمتندن بدننه کسل عارض اولدقده واوراد واذکاری فوت اولوب قلبنده ملالت بولدقده اول لعین اکا دیرکه نفسکه ظلم وتضییق ایدوبده طاقتندن زیاده تحمیل ایتمه نمازک فوت اولورسه ده قضاسی مکه ده ممکندر تعصب سمتنه کتمه پس بو سالک عجزندن لعینک بو کلامنه امتثال ایدوب ادای فرایضدن هم تکاسل ایدر واکا جوع وظماء غالب کلوب خلقی طار اولدقده ینه لعین اکا دیرکه حق تعالی حجی اغنیایه فرض ایتمشدر سنک کبی فقیر اول بیته نیجه کتمشدر شبهه یوقدرکه سنی طریق حجه کوندرن داعیه آنجق وسوسهٔ شیطانیه ایمش پس اول فقیر آنک بو کلامندن محزون اولوب اکا ندامت کلور وقضایه سخط ایدوب قلبی مظلم اولور وخلقک غیبتن ایدوب شتوم ایله عرضنه کیچوب آنلره عداوت قیلور زیرا که حج یولنده اکا برکسه نه تصدق ایلر نه ده التفات ایده بیلور پس اول قافله یی نمونهٔ محشر بولوب وهرکس کندی نفسی قیدنده اولدیغندن اول طلب قوت ایله مشغول اولوب حج وزیارتدن بی بهره قالور واکر بهره مند اولسه ده بیک بلا ایله اولور ومقدم بلدنده مقیم ایکن صدری منشرح وخلقی مفرح برحلیم وسلیم ایسه ده وناسی نفسنه ترجیح ایثار ایدرسخی وکریم ایسه ده ایمدی اثنای طریق حجده باشنه کلان احوال اهوالندن خلقی ذمیم وصدری ضیق اولوب ونفسی بخیل وحریص ولئیم اولور چونکه بو سالک حجه کتمکله کندی یولندن قالور وباشنه بونجه بلالر کلور پس اول لعین بونک طریقن قطع ایله مرادن آلور واکر حق تعالینک عون وعنایتی سالکه ایریشوب اول لعینک بونک کبی مکر وحیله لرندن نجات بولدیسه آداب شریعتله وارکان طریقتله وعلو همتله سالک اولور تاکیم نفسی ملهمه اولوب مقام ثالثی بولور (نظم)

نه مست بادهٔ عشقم نه مرد مستورم
نه مخبرم نه ده مستخبرم عجب دورم

درون دلده کی دلداری طشره ده ارارم
وصال ایچنده ایکن غفلتمله مهجورم

شراب وشاهد وشمعم کوکلده در اما
نه بهره بیلمشم باکرم چو باکورم

طولار جهانه دمادم هزار نفخهٔ صور
عجب نه مرده دلم تنده ساکن کورم

کوکل بو خانهٔ غفلتدن ایتسه طشره خرام
یقین ایدرکه حقیقتده بیت معمورم

جمال عشقی کوررسم کوکل کوزیله عیان
اودمده بن بکا خوش ناظرم که منظورم

شراب ناب محبتدن ایچسم ای حقی
اوجام جان ایله الحق مدام مسرورم

(نوع سابع) سالک طریق مقربین مقام نفس ملهمه ده ایکن شیطان لعین آنی طریق حقدن قطع ایچون اکا صورت حقدن کلدیکی ابوابی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالک طریق حق

مقام

مقام نفس ملهمه ده ایکن شیطان لعین آنک طریقن قطع ایچون اکا مناسب قپولردن دخول ایدر زیرا که بو سالک عقبات مذکوره یی کیچوب مقام ثالثده درجهٔ عرفانه کلمشدر ودسایس مزبوره ایله مغرور اولمقدن امین اولمشدر پس بو عارفه اول لعین صورت حقدن کلوب دیرکه سن خوش احوال عالمه واقف اولوب وحدت وجودی عارف اولمشسن پس * لاموجود الا الله دیرسن که * هو الاول والآخر والظاهر والباطن * نوری لمعانن بولمشسن زیرا که * الله نور السموات والارض * اشارتن * فاینما تولوا فثم وجه الله * بشارتیله بیلمشسن وجمله مز حقدن کلمش اکا کیده رز که * انا لله وانا الیه راجعون * بیورمشدر ومبدأ ومعادمز آنجق اودرکه (منه بدأ الامر والیه یعود) حصری طیورمشدر وجنت اهلی جنت ایچوندر ونار اهلی نار ایچوندرکه (جری ما جری وجف القلم) بو مضموندر وبر متحرک حرکت ایلمزمز الا که آنک محرکی خالقدرکه * والله خلقکم وما تعملون * بیورمشدر وبو رموزی برکسه بیلمز الا که اول سنک کبی عارفلره الهام ایله طیورمشدر بوندن صکره سن نه ایچون اعمال شاقه ایله کندیکه زحمت ویررسن بوندن بویله سنک شانکه لایق اولان بودرکه بو اعمال ظاهره ده بولنان عبادات وریاضاتک جمله سن اول محجوب اغیار اولان اهل ظاهر ایچون تارک اوله سن واهل تقلید امور یله مشغول اولمیوب آنجق کندی قلبکه کلوب ذوق وشوق ایله طوله سن واهم والزم اولان مراقبه ومشاهده کبی اعمال باطنه ایله تلذذ قیله سن پس اکر بو عارفک قلبی قدمی سورچوب بو وسارس ودسایسه اصغا ایتدیسه عبادت ومجاهده یی ترک ایدوب هوای نفسنه تابع اولوب کتدیسه آنک قلبی من حیث لا یشعر مظلم اولوب اولعین آنده تمکن بولور بعده اکا دیرکه ربک سنک حقیقتکدر وسن آنک حقیقتی سنکه (وهو السمیع البصیر) بیورمشدر پس هرنه دیلرسن ایشله که (لا یسئل عما یفعل) کلامیله سنکدخی مسؤل اولمدیغک طیورمشدر پس اول زمان حجب ظلمانیهٔ طبیعیه آنک بصیرتن اویله ستر ایدرکه هیچ کورمز اولور باشلر سرقت وخیانتله زنا ولواطه ایشلر ومسکرات ایچون انواع حرام اکل ایدر واعتقادی بوزیلوب خدادن خوف ایتمز اولوب ضلالت یولنه کیدر ولعینک اویله برملعبه سی اولورکه رحمانی قیویوب انی ولی اتخاذ ایدر پس ارض طبیعته میل ایدوب کلام لعین آنک هواسنه معین اولان غافلک حالی بودر واکر بو عارفه عنایت حق ایریشوب عبادت ومجاهده اوزره ثابت قدم اولدیسه تحقیقا آنک نفسی مطمئنه اولوب علو همتله مقام رابعه کلور وسعادت دارینی وقرت عینی بولوب لعینک مکرندن امین اولوب سلامت قالور (نظم)

غفلتدن اویان ای دل کیم بادصبا کلدی
عشقک یلی اسدی بیل کیم جانه صفا کلدی

ای عاشق روحانی وی عارف رحمانی
تنها کیجه بول آنی کیم جانه هدا کلدی

ویر خوابکی امواته کل قاضئ حاجاته
خوش باشله مناجاته اوان ثنا کلدی

قوی خواب وخیالاتی ترک ایله محالاتی
بول عشق ایله حالاتی کیم شوق لقا کلدی

کثرت کدرندن کیچ وحدت مینی صاف ایچ
سن صایمه وجودک هیچ اول نور وضیا کلدی

خواب ایچره اولور غملر عشق ایچره اولور دملر
اکاه اولک آدملر چون عون خدا کلدی

حقی قو بو اغیاری بول دلده او دلداری
فوت ایلمه اسحاری کیم وقت ندا کلدی

(نوع ثامن) سالک طریق مقربین مقام نفس مطمئنه یه واصل اولدقده حصن مولایه داخل اولوب شیطان لعینه غالب کلدیکن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل الله دیمشلردرکه سالک صادق مقام رابعه واصل اولدقده اکا اویله برکمال حاصل اولورکه اول ماسوادن هارب وانس حقی طالب اولور وذات پاکنه محبت ایدوب حبیبنه تبعیت قیلور وآنک اقوال وافعال واخلاقنی جان ایله قبول ایدوب آندن حیات جان ولذت ایمان الور ونور عرفان ایله حضور جنان بولور وشرع شریفیله طوغری کیدر تاکیم موت طبیعیله انتقال ایدر پس بو کاملک قلبنه هرنه کیم خطور ایلسه آنی حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک اقوال وافعالنه قیاس ایدر اکر موافق کلدیسه آنکله عمل ایدر والا رد ایدوب دیرکه شیطاندر سویلر ومحقق بیلمشدرکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم وفات ایله انتقال ایدنجیه دک فرایض وواجباتک برینی ترک ایتمشدر وترک عمل صالح نه اولیادن ونه علمادن اشید لمشدر پس محب صادق اولان کامل تیقن قیلمشدرکه شریعته

موافق اولمیان خواطرك جمله سی ضلالت اولمشدر زیرا که اول اهل باطن ظاهره مخالف اولان باطنی باطل بولمشدر پس طریق عبادتده استقامت قیلوب شیطان لعینه غالب اولمشدر وحق تعالینك (ان عبادی لیس لك علیهم سلطان) بیوردیغن بیلمشدر وسر شریعت اکا منکشف اولوب آنی ظاهر شریعتده پنهان بر بحر بی پایان کورمشدر اما ظاهر شریعتله عامل اولمیان غافل نه عارف نه ده کامل اوله بیلور ونه باطن وسری اکا منکشف اولور بلکه زندیق اولوب ضلالتده قالور چونکه حق تعالینك حبینه (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) وحیی نازل اولمشدر پس بو آیهٔ کریمه دار آخرته انتقال ایدنجیه دك باب شریعت اوزرنده وقوفی التزام ایتمك حقنده جمله یه کفایتده نهایت بولمشدر واما شریعتله عامل اولان عارف وکامل آنك باطن وسرینه داخل وآندن اسرار خدایه نائل اولور وقلبیله مقلب آراسنده واقع اولان خصوصیاته واصل اولور وبو اسراری آنجق ظاهرلری شریعتله مزین وباطنلری حقیقتله منور اولان کاملر بیلورلر که آنلره هیچ بر نسنه ملتبس اولماز وشیطان لعین آنلره یقین کلمز وکلسه ده هیچ بر جهتدن یول بولماز ومراد ایلسه بیله آنلری اضلال ایده بیلمز نته کیم شیخ صمدانی عبد القادر کیلانی حضرتلرینه بادیه ده شیطان کلوب (یا عبد القادر انی انا الله وقد ابحت لك المحرمات فاصنع ما شئت دیدکده بو شیخ کامل رحمة الله تعالی علیه اکا کذبت انك شیطان ان الله لا یأمر بالفحشاء جوابن ویرمشدر ای حقی بصیرتله برکره باق که بو شریعت نه عظیم قلعهٔ کرامتدر وبو نکله عامل اولان ایکی عالمده نه عجب عزیز وشریف وهر خطردن امین وسلامتدر پس جمیع ابرار وعابدین واخیار وعارفین واحرار کاملین زمره سنه داخل حصن حصین وابلیس لعین تلبیساتندن امین ایلمز الا که توفیق نعم المعین ایله تشبث بشرع کزین واتباع روح کاملین وصحبت علمای عاملین ایلر (وصلی الله علی سیدنا محمد واله وصحبه اجمعین والحمد لله رب العالمین چونکه بو کتاب مستطابك فن ثالثدن بورایه کلنجه یه دك جمیع شروط وارکان طریق عرفانك ورسوم واداب حضور یزدانك وعموم اسباب قرب رب الانامك ظاهر شریعت غرایه موافق اولان حکمت اولیای کرام ایله ترکیب وترتیب وترغیبنده اهتمام تام اولنوب بو مقدار اظهار وکتابتله نظامی ویرلمشدر پس ایمدی بو مقامده بو فنك بو باب اخیرنك ختامی تبرك ایچون پیرمز غوث علوی فقیر الله شیخ اسمعیل تلوی رحمة الله علیه حضرتلرینك اوصاف جمیله سن بیان ایدن فصلله تمام اولمق مناسب کورلمشدر نته کیم (عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة) دینلمشدر زیرا که نزول رحمت حب ابرار ایله بولنمشدر (بیت) حمدی اهل بقایی یاد ایله * خاطرك یادی ایله شاد ایله

(نظم)

بز محب قمر زدور قمردن سویله
طوطئ جانه هم اول شهد وشکردن سویله

قوی شش وپنج ایله رنجی او نهان کنجی بول
عشقدر اصلمز آنجق او پدردن سویله

حسرت عشق ایله دیوانه اولوب آغلردم
بونده یم بن دیدی سن نور بصردن سویله

جمله یوزدن سکا یوز ویرمشم ای جان پدر
سن انانیتی قوی حسن نظردن سویله

بر قمر یوزلی کورندی دیدیکم عشق بنم
عقلی قوی محرمم اول سر قدردن سویله

قلبکه هرنه دیسم کیزلی همان تسلیم اول
سرمی عقله دیمه طور بشردن سویله

صحبت عشق ایله قیل دلده حضور ای حقی
ایتمه جسمکله سفر دلده حضردن سویله

(فصل ثامن) حضرت غوث علوی فقیر الله شیخ اسمعیل تلوینك حسب ونسبن ومذهب ومشربن ولسان وادبن ووطن وولادتن ورسم وعادتن وعلم وعبادتن وحکایهٔ بئریه سن وولایت کشفیه سن وعزلت کلیه سن وقوت قدسیه سن وفضائل جبلیه سن وشمائل جسمیه سن وعبادات یومیه سن وعادات انسیه سن وثیاب لبسیه سن وپدرم عثمان افندی ایله صهرانی محمد افندیه غایبانه میل ومحبت صالدیغن وپدرم نه شکل دردمند اولوب نه طریق ایله واروب انی بولدیغن واول حکیم الهینك یاننده قالوب هر دردینه درمان الدیغن وحضرت شیخك بعض کراماتی نیجه ظاهر اولدیغن ونام وشان وجاه وصیت ایله جهانه طولدیغن ومرحوم پدرمك وفاتندنصکره بو حقی یتیمن بر نظر ایله تعزیه ایدوب بعده نیجه حکمتله توصیه وحکیمانه تربیه قیلدیغن وحضرت شیخك وعده سی ایروب حقه جان ویروب مراد الدیغن وجام فنایی ایچوب عالم بقایه کوچوب بو جهانده

ذکر جمیلی وخیر جزیلی قالدیغن اون نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) حضرت غوث علوی فقیر الله تلوی مرحومك حسب ونسب ومذهب ومشربن ولسان وادبن ووطن وولادتن ورسم وعادتن وعلم وعبادتن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اول ولی مولای جلیل ووصی نبی جمیل پیرمز شیخ اسمعیل فقیر الله رحمه الله حضرتلری علما نسلندن شافعی المذهب وعربی الاصلدر که اجداد کرامنك لسانی عربیجه تکلم قیلمشدر وجد اعلاسی مولانا ملا علی پای تخت کوردستان اولان جزیرة الاکرادك رئیس علماسی بولنمش ایکن طقوز یوز اون تاریخنده همان ظلمه دن دینن الوب هجرت قیلوب ایکی مرحله مسافه جانب شماله کلمشدر وبلده مز ارضرومك جنوب وشرقی جانبنده اون مرحله قدر مسافه ده یتمش سکز درجه طولنده واوتوز یدی درجه عرضنده واقع جمله بناسی جص وجمیع ناسی عرب اولان قصبهٔ طیبهٔ سعردك نقطهٔ مشرقی سمتنده اندن ایکی ساعت مسافه ده بر مرتفع مکانده واقع لطیف الهواء وکثیر الکروم والاشجار وقلیل الماء وکثیر الصهاریج والابار جمله بیوت آلچودن ایکیوز دار ایله نیجه دکان وبر خان وبر حمام واوچ مسجد وبر جمعه جامعی وار اولان تلو نام عرب قریه سنده توطن ایدوب اول جمعه جامعنده امام وخطیب ومدرس اولمشدر وآنك ولد عزیزی مولانا ملا عبد الجمال آندن علوم عربیه یی اخذ ایدوب پدری وفاتندنصکره مکانده قالمشدر وآنك مخدوم عزیزی مولانا ملا قاسیم آندن تعلم علومی تمام ایدوب پدرندنصکره آنك مقامن بولمشدر چونکه تاریخ هجرت نبوی بیك التمش یدی اولمشدر پس مولانا ملا قاسیم حضرتلرینك اول سنه رجب شریفنك ابتدا جمعه کیجه سی لیلهٔ رغایبك نصفی اخیرنده سعد اکبر اولان مشتری ساعتنده سعادتله براوغلی دنیایه کلمشدر وصدقی رسمیله اسمعیل اسمن آلمشدر وآنك سعادت مادرزادی آنی قرق ییل همان فواکه لطیفه ایله تربیه قیلمشدر وطبع پاکی جمیع اطعمه دن بلکه خبز واشربه دن تنفر قیلدیغیچون صفات بهایمدن طاهر قالمشدر وآنك درون وبیرونی علم وعبادت لذتیله طولمشدر واول خشوع وخضوع ایله ملائکه حضورن بولمشدر وحقوق والدینه رعایتیله دعا ورضالرن غایتیله آلمشدر وپدری ملا قاسمدن تحصیل علوم ایدوب یکرمی درت یاشنده ایکن تکمیل معارف واول سنه آخرنده مرحوم پدری آخرته کیدوب کندی تأهل ایدوب امامت وخطابتده وتدریس وعبادتده قائم مقام پدر اولمشدر وکندیسی اوتوز یاشنه واردقده مادر مشفقه سی دخی آخرته کیدوب کندی اهل واولادیله قالمشدر وزهد وورعی مقتضاسنجه باغلر نهایتنده بر خالی یری احیا ایدوب کندوسیچون بر اوزم باغی دیکمشدر واهل واولادیچون دخی بر ترلا احداث ایدوب میشه دن جمع ایلدیکی مازیله بر کسبی حلال آدمدن تخم ایچون بر اولچك حنطه الوب کندی یدیله قازمه ایله آنده اکمشدر اما اوزم باغی خدمتن کندی یدیله کوروب آرقه سیله میوسن اوه کتورردی واما ترلاسی صوسزدر که سائر باغلر وترلالر مثالی غوغاسزدر وحصادی وقتنده تلامیذی آبدست الوب آنی اوراق ایله بیچوب دسته دسته توقمقله دوکوب غربالله صاوررلردی بعده اهل بیتی اول حنطه دن تخم مقدارن حفظ ایدوب زیاده سن اهسته ال دکرمنیله دقیق ایدرلردی بعده کون بکون خمیر واوجاقده فطیر ایدوب بی ضرب وایذای حیوان وبی کسب خبیث نادان حلال لقمه یرلردی اما کندوسی همیشه حبات عنب وزبیب ایله افطار واکتفا ایدردی وهر یوم جمعه غسل ایدوب ثیابن دکشدکده جیبنه بر مقدار زبیب قورلردی وجمعهٔ آخرده ینه آنك بقیه سنی بولورلردی زیرا که اول عزیز هر لیلی قائم وهر نهاری صائم ایدی ومولاسیله حضوری دائم ایدی وکندویه ذکر وفکر وعبادتی عادت ایتمشدر وآنلر اکا قوت جان اولوب لذت ایمانه یتمشدر تا سن سنینی اربعین اولنجیه دك بو منوال اوزره کتمشدر وقرقنجی سنه مزاج لطیفی منحرف اولوب قرق کون علی التوالی بلا اکل وشرب وتکلم قالوب بی خود یاتمشدر بعد الاربعین اول مبارك کوزن آچوب بر طاس صو ایچوب اکشی رمان اشی استیوب خبز ایله اکل ایتمشدر آندن افاقتله مزاجی صحت بولوب هر طعامه اشتهاسی کلوب تناولی حد وسطه یتمشدر منوال مذکور اوزره قرق سکز یاشنه دك حجن ادا ایدوب علم وفضلله آبا واجدادی یرلرن طوتمشدر وبو زمانه دك بش اولادی وجوده کلوب دردی معمر اولوب بر کریمه سی صبیه ایکن کتمشدر واولاد کرامنك اکبری شیخ عبد القادردر که اول علم وفضلده مثلی نادردر واوسطی ملا عبد الله درکه اول متخلق باخلاق الله در واصغری حاجی صالحدر که اول هم عارفدر هم صالحدر وحفصه نامنده جمله دن شفقتلی اولان کریمه سنه زیاده محبت ایتمشدر وبیوك اوغلی عبد القادر افندی

کندودنصکره مقام قطبیته یتمشدر (نظم)

جان دماغی دمبدم پربوی جانان اولدی خوش
قعر بحرلم یزل امواج احسان اولدی خوش

جمله یه سر معیتله چو عشق اولمش رفیق
ذره لردن دائم اول خورشید رخشان اولدی خوش

خلقدن احببت ان اعرف چون اولمش قصدیار
بوظهورات فراوان ایچره سیران اولدی خوش

چین زلف عشقدن برحلقه اچدی چون صبا
لمعهٔ حسن رخی شمع شبستان اولدی خوش

زلفی سوداسنده رنجور اولمش ایکن شکرکیم
جان یوزن کوردی کوکلدن شاد وخندان اولدی خوش

جمله ذرات جهانه عشقدر ساری مدام
اول سببدن هرکله بلبل ثناخوان اولدی خوش

چون حرمدن قلبه قیلدی برنظر سلطان عشق
جان عاشق محرم اسرار سلطان اولدی خوش

عشق بی پرده ظهور ایتدی چودلدن عاشقه
مست اولوب طولدی درونی بحر عرفان اولدی خوش

حقی بیل هرمظهرك بررتبه سی وار حفظ قیل
صانمه کیم هپ مظهر عشق اولدی یکسان اولدی خوش

(نوع ثانی) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك حکایت بئریه سن وولایت کشفیه سن وعزلت کلیه سن وقوت قدسیه سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه چونکه غوث علوی فقیرالله تلوی رحمة الله علیه حضرتلرینك سن شریفی قرق سکزنجی ییله کلمشدر وتاریخ هجرت بیك یوزاون درده بالغ اولمشدر پس قضارا آنك جیرانندن برمسلمان رجب آینك آخرنده آخرته کتمشدر واول مرؤت کانی شعبان آیینك غره سی جمعه اخشامی واروب میتك خانه سنده اصحابن تعزیه ایتمشدر اول قریه نك هردارنده بربئر اولمغله یوز ییل قدر صویی چقوب بعده یابس قالمغله اول جارینك دارینك حوالیسی دیوارنده بر بئر یابس وارایدی وآنك عمقی یکرمی سکز ذراع ودیواری طی احجار ایدی اول صیف ایامنده تبرید ما وحفظ اشیا ایچون مثال کلار ایدی واویله صوسز قیولره بیله فواکه ومأکولات آصارلردی چونکه اول امام همام بعد التعزیة والطعام قبل العشا قیام ایدوب جماعته دیمشدرکه سز بونده مکث ایدیکز بن یالکز جامعه کیده رم وصلوة عشا تدارکن ایده رم پس اولدمده آنلری کیفنجه قویوب اوستی آچوق حولی یه تنهاجه کیدوب باب خارجدن خروج قصدنده ایکن یمین بابه متصل دیوار ایچنده مخفی اولان بئر عمیقه دخول ایلمش خبری اولممشدر وقعرینه نزول ایلمش آنی بئر اولدیغن دخی بیلممشدر وقعرنده قائم بولنوب برقارشدن آز چقوره دوشمش ظن اولنوب بئره دوشدیکن تخیل قیلممشدر چونکه اول عبد محفوظ اول بئر یابس ایچنده اطرافن دور ایدوب باب خارجی بولمدیغندن محزون ومتحیر قالمشدر پس اول حین اول دلیل المتحیرین آنك درونندن فتح باب ایدوب برجذبه ایله آنی آلمشدر واول مجلس معناده ارواح اولیایی بولمشدر واول دمده هرمرادی وجوده کلمشدر وهرنه اولمش ایسه اول حالتده اولمشدر وکأس محبتله مست مدام اولمشدر وتجلی نورینه حیران اولوب قالمشدر وروحك نور اخضری اول بئره منعکس اولمغله اولدمده آنك یشلی بئره چالمشدر حتی بووقعه دنصکره بعض قصایدنده سکری حالتنده بووقوعنه اشارت قیلمشدر (شعر) وقعت بئر خضراء وطیها مرمر احجار * وکان قعرها اذرع وجدته اقصر اشبار * رأیت النور من بئر الی فوق السموات * اضاءلی بضوء ما یضیئه قط انوار * اول دولتلی بوسعادتده بحر عشقه طالمشدر وولایت مرتبه سن بولوب مشاهده لذتن آلمشدر حال بوکیم آنك بواحالنی بیلمیان جماعت جامعده وخانه سنده آره یوب بری برینه صورشوب آنك غمنده قالمشدر آنجق برمسلمان چولها اول حولی ایچنده اولان دکاننده برطوقور ایکن اول کیجه دن درت ساعت کچدکده اول قیودرونندن بوعاشقك لذتلی صداسن آلمشدر اول همان خلقه خبرویروب جمیع اهل محله شمعه لرله رأس بئره کلمشدر لکن انی اویله استغراق آلمشدیکه اول جمله دن بی خبر اولمشدی پس اول بئره آدملر صالوب آنی چقارمشلرکه عمامه سی باشنده ونعلینی ایاغنده وجمیع وجودی سلامت قالمشدر آنجق مبارك جبهه سی صول حاجبی فوقندن برطرنق مقداری صیرلمشدر پس آنی سعادت خانه سنه کوتوروب سلامتیچون جمله سی مسرور اولمشدر وبوحکایتی اول عزیز کندی لسانیله نقل ایلدکده دیمشدرکه بن اول بئره نه دوشدیکیمی بیلورم نه ده چقاردقلرن بیلورم بنی چقارمق مراد ایدنلره

دیرایمشم که الله تعالی یی سورسکز بنی ترك ایدیکز بنم سزلرله ایشم قالمدی بندن ایراغه کیدیکز بوسوزمی دخی بیلمم آنجق انی بیلورمکه بنی ایکی آدم طوتمش محله باشنده اوه کتوررلر واهل محله ونسوان وصبیان جمله اطرافده ازدحام ایله یوررلر وهرکس النده بررشمعه طوتمشدر کیمکه بکا یقین کلوب یوزمه برنظر ایتمشدر همان سرور ایله سلامتم ایچون شکر ایدوب دونوب کتمشدر تم کلامه رضی الله عنه چونکه اول یوسف ثانی بوچاه ظلمانیده نور عیان یزدانی بولمشدر پس اول مصردلده عزیز ومحترم جان وسلطان اولیای زمان اولمشدر وقدر وجاه نهانی دللرده داستان اولوب جهانه طولمشدر اما قیوده نوش ایلدیکی سغراق محبتدن سکز ییل استغراق ایله علی التوالی مست مدام اولمش قالمشدر وناسك جمله سندن بالکلیه عزلت ایدوب اهل واولادندن بیله تجرد وتفرد قیلمشدر زیراکه خلقدن ایراغ اولان حقه یقین اولدیغن بیلمشدر پس ناسدن قاچوب انیس المستوحشین ایله تنها قالمشدر ولذت حضورانسی جمله نعمتلردن الذواعز بولمشدر آنجق بیوك اوغلی عبدالقادر افندی یی خدمتیچون قبول ایدوب ایچری آلمشدر واول سکز ییل ظرفنده اهل واولادی آنك خدمتنه کلدکچه امتناع ایدوب دیرایمش که بنم ایکی خادمم واردرکه هر بری بریردن کلجکدر وهرخدمتمی انجق آنلر کوره جکدر چونکه طقوزنجی سنه عزلت والفت وغلبه وخلوت اکا برابر اولمشدر وسکر واستغراقندن صحو وافاقت بولمشدر پس برصومعه بنا ایدوب آنده سجاده نشین اولمشدر واحبابنه زیارت بابن کشاده قیلمشدر وقتا که پدر عزیزم عثمان افندی وبرهفته دنصکره صهرانی محمد افندی آنك زیارتنه کلمشدر حضرت شیخ آنلره عظیم التفات ورغبت قیلمشدر وایکیسن بیله تبشیر ایدوب من عند الله اعطا اولندیغم ایکی خادم ملا عثمان ایله ملا محمد ایمش دیدکده ایکیسی بیله سجدهٔ شکره واروب هر بری بیك سرور ایله طولمشدر وایکیسی برابر مثال دوبرادر اوشفقتلی پدر خدمتنده اون ییل قدر قالمشدر وایکیسی برهفته ده وفات ایدوب جنازه لری نمازن کندی قیلمشدر وآنلر مراد آلمشدر (نظم)

عجب عشق وعجب عشق نه دریادر الهی
کوزلدر نه کوزلدر نه رعنادر الهی

عجب بادهٔ حمرا عجب حسن دلارا
عجب بحر مصفا نه معنادر الهی

عجب نفخ وعجب صور عجب نار وعجب نور
عجب ناظر ومنظور نه زیبادر الهی

عجب شور وعجب شوق عجب وجد وعجب ذوق
بزی حسنه ایدر سوق نه غوغادر الهی

عجب شیوه عجب سیل عجب زلف وعجب لیل
عجب عشق وعجب میل نه سودادر الهی

عجب ماه وعجب شاه اودر هردله همراه
عجب عارف اکاه نه دانادر الهی

عجب حقی عجب شین عجب روح وعجب زین
عجب عشق وعجب عین نه اعلادر الهی

(نوع ثالث) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك فضائل جبلیه سن وشمائل جسمیه سن وعبادات یومیه سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك توکل وتفویض وتسلیم ورضا واخلاصله صدق وصفا وتخلیهٔ قلب ازغیر خدا واشتغال باحضرت مولی وعبادت حق باحب وثنا وافتقار بفقر وفنا وتواضع ومرؤت بارفقا وقطع تعلق ازدنیا واهلها ووجود فقر ایله اظهار غنا واستوای سرا وضرا وترك اعتراض بتقدیرات قضا وصبر وشکر دروقت بلا وعدم متابعت نفس وهوا وامتناع ازعجب وریا ومتابعت اوامر بی ملال وعنا واجتناب مناهی درخلوت وملا وثبات قدم برشریعت غرا وکرم وجود وسخا وعفو وعلم وحیا ورفق وشفقت ووفا واحتراز ازتعصب وجفا ونصیحت اصدقا واعدا وبذل وایثار احبا ومحبت علماء وصلحا وتعظیم اولیا وانبیا کبی صفات ذاتیهٔ جبلیه سی جمله اخلاق حمیده واوصاف پسندیده ایدی (قربه الله من جنابه وقبل رجاء نابه) اما حضرت شیخك شکل وشمائل جسمیه سی حسن وجمالله وقیافت اعضای رسمیه سی لطف واعتدالله باصنع حکیم احسن تقویم اوزره هرعیبدن مبرا ومعرا خلق اولنمشدی زیراکه آنك قدموزونی نه طویل ونه قصیر ایدی لطیف ومعتدل وبی نظیر ایدی ورأس شریفی کبیر وشعر براقی عبیر ایدی ومعتدل جبهه سی جمیل وچین جبینی طویل ایدی واذن لطفی معتدل وبهین وحاجبینی مقوس ومفروق ومابینی بی چین ایدی والا کوزلرینك هرصفتی اوسط وباقشی کولج وانشط ایدی ووجه وجیهی انور ومتبسم

واسمر ایدی وانف نظیفی معتدل ودقیق ایدی وفم شریفی اوسط وشفه سی رقیق ایدی وصوتی بی غنه ملیح ونطقی
صریح ولسانی فصیح وکلامی صحیح ایدی ونکهتی طیب واسنانی بیاض وصاغ ومبارك لحیه سی تمام واغ ایدی
وعنق ومنکبینی لطیف وساعدین ویدینی ضعیف ایدی وکف شریفی لین واصابع لطیفی طویل وکبیرو یه انحناسی
هین ایدی وصدری وسعتی چوق وشعری هیچ یوق ایدی وبطنی خفیف وجمله جسمی نحیف ایدی واصابع
قدمی طویل وباشدن اياغه جمیل ایدی حق تعالی اول دوستنی اوکمش یار اتمش ایدی ویوز یبك کوکلده
اکابر اتمش ایدی اکرمه الله بتجلیاته ونفعنا بتخیلاته واما حضرت شیخك عبادت یومیه سی مخصوص خواص
اولان حالت وسطا ایدی وعادت قدیمه سی هر ایشده اقتدای حبیب خدا ایدی زیرا که اول عزیز ابتدا مراقبه
وفناعد اولنان منامندن هر سحر وقتنده انتباهی عندنده فراشندن قیام ایدردی (الحمدلله الذی احیانا بعد
ما اماتنا ورد الینا ارواحنا والیه البعث والنشور اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله حقا) دیوب
وضوء وتهجده اهتمام ایدردی بعده سجاده اوزرنده مستقبل القبله تربع قیلوب دعوات واستغفار ایله مناجات
غفار ایدوب احیای اسحار ایله صباحه دك ارام ایدردی بعده (اصبحنا واصبح الملك لله الواحد القهار رضیت بالله
ربا وبالاسلام دینا وبمحمد علیه الصلوة والسلام نبیا وبالکعبة قبلة وبالقرآن اماما وبالمؤمنین اخوانا وبالمؤمنات
اخواتا ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب صباح اولدقده شافعی وقتنده کندی صومعه سنده کریچ
قدر برحجر اوزرنده تکلم صوت ایله کندی اذان اوقیوب (اللهم رب هذه الدعوة التامة والصلوة القائمة آت سیدنا
محمدا الوسیلة والفضیلة والدرجة الرفیعة وابعثه مقاما محمودا الذی وعدته انك لا تخلف المیعاد) دعا سیله اذانی
ختام ایدردی بعده سنت صبحی قیلوب بوذکره (سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم) دیوب صلوة فرضی
اولادکرامیله ادای تام ایدردی بعد السلام (اللهم لا مانع لما اعطیت ولا معطی لما منعت ولا راد لما قضیت
ولا ینفع ذا الجد منك الجد سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب
ایة الکرسی اوقیوب تسبیح وتحمید وتکبیراتی صاغ الینك اصابع مفاصلیله اوتوزاوچر عددن تمام ایدردی
(بعده لا اله الا الله وحده لا شریك له له الملك وله الحمد یحیی ویمیت وهو حی لا یموت بیده الخیر وهو علی کل شئ قدیر)
دیوب دعاسنك اولندهوآخرنده حضرت پیغمبره صلوة وسلام ایدردی بعد الدعا اون کره لا اله الا الله اونجیده
(محمد رسول الله دیوب) فاتحه ایله انجام ایدردی وآیدستی مسوالك وادعیه سیله الوب خشوع وخضوع ایله
قیلوب دعایی خلوص وتفویض ایله ایدوب والدین واوستاذن واقربا واتباعن وخیر دعا ایله وصیت ایدن احیانن
آدلریله اکوب اوقات خمسه بونظامی التزام ایدردی وطلوع شمسه دلك سورهٔ یسن ایله اسمای حسنایی اوقیوب
سبعات عشره کبی ادعیه واذکارن تمام ایدردی بعده صلوة اشراقی ادا ایدوب اندن صکره اهل واولادیله کلام
ایدردی بعده کندی یازدیغی مصحف شریف ایله درت بش جزؤ قدر قرآن تلاوت ایدوب صلوة ضحی ایله اختتام
ایدردی بعده احباب وزوار ایچون فتح باب ایدوب وقت ظهره دکین کلان اهل درده پند وحکمتله ودعاوهمتله
درمان ایدوب فقرایه احسان وغربایه اطعام ایدردی وعاشقلری دیدار یله مسرور وعارفلری کفتار یله مست
مدام ایدردی وظهر اولدقده ینه صومعه سنده منارهٔ مزبوره اوزرنده کندوسی اذان اوقیوب یانده بولنان
جماعت اکا اویوب ادای صلوة ظهری تسبیح ودعا سیله تمام ایدردی بعده عصره دلك زیارتنه کلان مخلوق خدایه
ظلمه دن ماعدایه لطف ادایله عادتنجه کلام ایدردی وهرکسه رفق وتواضعله معامله ایدوب امر اواغنیادن
زیاده ضعفا وفقرایه اکرام ایدردی وجمله یی توجه ونتیجه یه وعقل وهمتنجه نائل مرام ایدردی وعصر اولدقده
ینه کندی اذان اوقیوب یانده بولنان احباب اکا اقتدا ایدوب صلوتی ادا ایلدکده ختم کلام ایدردی وبعد
العصر اول محبوب القلوب احبابندن انزوا ایچون غلق باب ایدوب جناب رب الارباب توجه تام ایدردی
ومعتادی اولان ادعیه واذکار ایله اخشام ایدردی اخشام اولدقده (امسینا وامسی الملك لله الواحد القهار
اللهم انی اعوذبك من شر هذه اللیلة وشر ما فیها وشر ما بعدها واعوذبك من همزات الشیاطین واعوذبك رب
ان یحضرون ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم) دیوب صلوة مغربك تعجیلنده اهتمام ایدردی وصایم ایسه
صوم ایله افطار ایدوب (اللهم لك صمت وبك امنت وعلیك توکلت وعلی رزقك افطرت) اوقیوب رمضان ایسه
(واصوم غدا من شهر رمضان نویت فاغفر لی ما قدمت وما اخرت دیوب دعایی تمام ایدردی وبعد صلوة المغرب

والا

والاقوابین سورهٔ فتحی اوقویوب اولاد کرامیله براوزرنده یزدن سفره اوستنده اغاج قاینغ ایچنده اداب
وسنت اوزره طعام ایدردی وبعد الفراغ (اللهم اشبع کل جایع کما شبعتنا) دیوب صاغ الینك رؤس اصابعن سفره
اوزرینه قویوب تفصیل ایلدکده ابکی الن قالدیروب (الحمدلله حمدا کثیرا طیبا مبارکا فیه غیر مکفی ولا موّدع
ولا مستغنی عنه الحمدلله الذی اطعمنا وسقانا وکسانا وجعلنا من المسلمین وهدانا ورحمة الله وبرکاته علی صانع
الطعام والآکلین والحمدلله رب العالمین) دیوب اللون یوزینه سوروب اول نعمته احترام ایدردی بعده اهل
واولادیله صحبت ایدوب آنلرك کیفیتجه کیدوب تدبیر معاش ومنزل امورندن اعلام واستیذان ایلدکاری قصور
وکسوری حکیمانه تکمیل واتمام ایدردی وتجدید وضوء ایدوب صلوة عشایی اولاد کرامیله قیلوب سورهٔ ملکی
اوقویوب لیلهٔ جمعه ایسه دعای ختم قرآن ایدوب هدیهٔ روح پاك نثر افلاك علیه الصلوة والسلام ایدردی
وقبله یه طوغری دوشمش فراش صوف اوزرنده بلا تأخیر قصد منام ایدردی وفراش ایچنده جلوس
ایدوب برر فاتحه وایة الکرسی واوچ اخلاص شریف وبررمعوذتین اوقویوب هر بری آخر اولدقجه کندی
وجودینه اوفوروب آنلرك کوکسنه سوروب بوافسونی مدام ایدردی بعده صاغ یانی اوزره قبله یه متوجه
یاتارقه سی اوزره سموائی متفکر یاتوب (باسمك ربی وضعت جنبی فاغفرلی ذنبی اودعتك نفسی فان امسکتها
فارحمها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به عبادك الصالحین اللهم ایقظنی فی احب الاوقات الیك واستعملنی
باحسن الاعمال لدیك اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله) دیوب عالم کثرتدن دونوب ینه
مراقبه ایله عالم وحدتده خوش خرام ایدردی (نفعنا الله ببرکاته وسلك بنا مسالکه (نظم

عشق بویله دم باد صبا کلمشدر — خوف واندوه کیدوب ذوق وصفا کلمشدر
نفخه کلدی ونسیمی دله جان بخش ایتدی — شادمانم که بکا بوی ولا کلمشدر
کوکلی زنده ایدرنکهت باد سحری — آنده خوش بوی دم اهل بقا کلمشدر
جله دن حق متجلی کن اودستینه مدام — دم ویسی دن اکا بوی خدا کلمشدر
وصلت عشق بولان جانن اشیدر هر دردن — نیجه بیك نعرهٔ مستان هوا کلمشدر
جله افکار کاور قلبله مسافر حقدن — جله دن خوش دله تسلیم ورضا کلمشدر
طور متانتله بلا لرده صبور اول سیرایت — حق حقدن نه کاور جانه صفا کلمشدر

(نوع رابع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیر الله رحمه الله حضرتلرینك عادات سنیه سن ومساعدات
انسیه سن وثیاب لبسیه سن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه فقیر الله رحمه الله حضرتلرینك عادات
ومساعداتی امر حقه تعظیم وجمله خلقه رفق وتکریم ایدی زیرا که آنلرك یانلرنده حق تعالینك اسم شریفی ذکر
اولندقده تعظیم ایدوب جل شانه دیرایدی وحضرت پیغمبرلرك اسم شریفی ذکر اولندقده صلی الله تعالی علیه
وسلم دیرایدی وسائر انبیادن برینك اسم شریفی ذکر اولندقده علیه الصلوة والسلام دیرایدی وجبرائیل
ویا اسرافیل ویا میکائیل ویا عزرائیل اسملری ذکر اولندقده علیه السلام دیرایدی واصحاب کرامدن برینی
آکلدقده رضی الله تعالی عنه دیرایدی واولیادن برینی آکلدقده قدس الله روحه دیرایدی وعلما وصلحادن
برینی ذکر اولندقده رحمة الله تعالی علیه دیرایدی وسلطان اسلامه عادل ومنصف اولمغله واعدا اوزرینه فرصت
ونصرت بولمغله دعا ایدردی واولادینه تعلیم علم دین ایدوب اقربا سنه صلهٔ رحمی ادا ایدردی وقونشولرینه
رعایت ومودته حاجتلرن قضا ایدردی وزیارتنه کلان وکلمیان احبابنه محبت ایدوب قصور لرینه قالمازدی
وزیارتنه کلن امرایه بلکه وزرایه بیله قیام ایده بیلمزدی رفق وتواضعله امر معروف ونهی منکر ایلدکچه
اولمزدی کان حیا ایدیکه ضحك ایتمیوب تبسمله سویلردی وسؤال ایده نه جواب ایدوب ایتمینه سکوت
ایلردی وصدر صومعه ده مبسوط اولان سیاه سجاده اوزرنده قبله یه توجه ایدوب متربع جالس اولوردی
نه خلقه التفات ایدردی ونه دیواره یصلنوردی ونه یصدیغه اتکا ایدوب نه ده یوقاری باقه یلوردی زیارتنه
کلنلرك یوزینه برکلنده وبرده کیدنده نظر ایدردی واکا نذر وهدیه ذهب وفضه کتوزسلر قبول ایدردی لکن
الته المیوب سجاده نك تحتنه وضع ایله امر ایدردی بعده بیوك اوعلی انی آلوب مصارف بیتنه خرج ایدردی

وسائر انواع هدایایی کندی یدیله اهل واولادی بیننده تقسیم ایدردی امّا فواکه ومأکولات امثالی هدیه‌لری
مجلسنده حاضر بولنان احباب وزوّاره تفریق ایدوب کندی هم تناول ایدردی وبرکون برکیجه‌ده
براتمك ربعن آنجق تناول قیلوردی وبش التی کونده آنجق برکاسه صوایچه بیلوردی واکثر اوقاتنده اکا وجد
وحالت کلورایدی واول وجدی حالنده اطراق رأس وتغمیض عین ایدوب صوت وصداسز قالوردی وجمله
وجودیله قعودی حالنده حرکت دوریه قیلوردی یعنی ابتدا صاغه وصاغدن کیرویه وکیرودن صوله وصولدن
ایلرویه وایلرودن صاغه تمایلیله بلندن یوقاری برقرار اوزره متحرّك اولوردی وصول الن آچوب ارقه‌سن
اوکنده بره قویوب کفی ایچنده صاغ الینك شهادت پرمغی اوجیله کندی حرکتی جهتیله دائرهٔ محیطی رسم
ایدرکبی اولوردی وقتا که بوحالت جاذبه اول کاملی آلوردی آنك حواس وقواسی اویله استغراقه واررد یکه
نه برکلام سویلیه بلوردی نه ده برکسه‌دن خبری اولوردی هرنسنه‌دن بی خبر قالوب کندی حالیله مشغول
اولوردی پس یاننده بولنانلری جمله مهابت آلوب طشره‌یه کلوردی وقویی وقعه‌سندنصکره ملك مشربلی
حصور اولدیغندن اهلیله یاتمزدی وهیچ برکسه‌نك خانه‌سنه کتمزدی امّا کندی زیارتنه کلن مسافرلره کونده
برقزان آش وبرقزان پلاو ایله ایکیوز ایتمك یتمزدی وجمله بدعتلردن احتراز ایدردی سنتلری ترك ایتمزدی وبش
وقتی کندی صومعه‌سنده اذان وجماعتله ادا ایدردی وایام جمعه غسل ایدوب ثیابن دکشوب جامع شریفه
کیدردی وصلوة اشراق وضحی واوّابین وتهجده مداومت ایدردی ویوم اثنین وخمیس ابدا صائم اولوردی وهر یوم
جمعه‌ده قبل الصلوة البته سورهٔ کهفی اوقوردی وجمیع اقوال وافعال واخلاق واطوارنده حضرت حبیب
خدایه اقتدا ایدردی وعادات وعبادات واعتقادات ایله آنك اثرنجه کیدردی حتی بوحقیء ضعیف اول فاضل
کاملدن کتاب مصابیحی سکزای ظرفنده اوقویوب اکا مراقب اولمشدم هرحالنده جمله حرکات وسکناتن اول کتاب
شریفه موافق ومطابق بولمشدم والحاصل برعالم وعامل وفاضل وکامل ایدی ودنیادن معرض ومولایه مقبل
ایدی ووظایف عبادتده مقیم ولطایف عبادتده مستقیم ایدی رضی الله تعالی عنه وارضاه واما حضرت شیخك
لبسیه‌سی دخی سنت اوزره مصنع ایدی زیرا که آنك لباسی خشین وابیض واخضر واسود وقصیر ومرقع ایدی
ابتدا رأس شریفنه آق بزدن ایکی عدد کله پوش اوزرینه برکوچك عمامهٔ بیضا صارار ایدی وآق اورته بزدن
کوملك ایشیله کیوب آنلرده بیله نظافت ارار دی وآق انجه بزدن ترلك ظوبونی وقصه قفتانی وار ایدی ومبارك
بلینه بیاض اینجه شال قوشاق باغلر ایدی وجبه‌سی یشیل انجه مخیر شال ایدی وآنك کمی مرفقنده وزیلی
رکبه‌سنده ایدی ورنکی زمرد مثالی ایدی والبسهٔ مذکورات ایکیشر قات اومنوال ایدی واینجه شالدن ایکی
قولسز یول عباسی وار ایدی هرنمازی آنلرله قیلر ایدی صیف ایچون اولان عباسی آق وشتا ایچون اولان سیاه
وبراق ایدی وبیاض ایلك چورابنه صاری مسح وپابوج ایکیشر جفت الحاق ایدی وسیاه اورته بزدن ایکی
سجاده‌سی وار ایدی ویشیل خشین بزدن دیکلمش آنلره استار ایدی واستارندن اطرافنه ایکیشر پرمق بوکلمش
حاشیه‌لری وار ایدی برینی صدر صومعه‌سنده نیم لحاف اوستنده اچوب ابدا اوزرنده جالس اولمشدی وبرینی
جمعه نمازی ایچون مهیا قیلمشدی یوم جمعه جامعك جانب شرقیسنده انکیچون بسط اولنوردی زیرا که قویی
وقعه‌سندنصکره امامت وخطابت خدمتنده بیوك اوغلی بولنوردی وایکی هفته‌ده برکره تراش اکا عادت
اولمشدی انکیچون اوچ اوستره وبرمقراض وبرقایش وبربیلکی وبرپیشکیری برکوچك صندیق ایچنده مهیا
قیلمشدی واول خدمتی دولتن مانند اولادی اولان پدرم بولمشدی بعده آندن بویتیمه اودولت میراث قالمشدی
تسریح لحیه ایچون ایکی صندال طراق وقلم اظفار ایچون بربچاق آلمشدی (النظافة من الایمان) دیوب ونظافت
ارایوب زینته باقمزدی حتی سیم خاتمین بیله اصبعنه طاقمزدی وفص خاتمی یمنی وشکلی بادامی وحلقه‌سی سیم
ایدی ونقشی بندهٔ حی اسمعیل بن قاسم ایدی وزمزملی بزدن کفنی سائر بخور ولوازمیله حاضر برصندیق ایچنده
محفوظ ایدی زیرا که هردمده وفات آنده ملحوظ ایدی وبرصندیقده سائر ثیابن صقلردی وجمعه اخشاملری
صومعه‌سنده بخور یقارلردی وآنك مشربه‌سی بربیاض فنجان ایدی وچناغی اغاج قایق وقاشقی شمشیر
کوچك قاشق ایدی وشمعدانی یاشل چینی شمعدان ایدی وصندل عصاسی پدرندن یادکار ایدی وآبدست
وغسل ایچون آق طپراقدن درت ابریقی وار ایدی ایکیسی بیوك ایدی غسل ایچون وایکیسی کوچك

لوله‌لری پك طار ایدی مسواکی چوق وتسبیحی بردن آرتق یوق ایدی وآبا واجدادندن قالان کتابلر بشیوزدن
چوق ایدی امّا صومعه‌سنده کندی حسن خطیله قراءت عشره‌سی اشارتیله برمصحف شریف
وینه کندی خطیله ایکی مجلد برتفسیر معالم تنزیل وینه کندی خطیله برمجلد مصابیح شریف وپدری خطیله
درت مجلد احیای علوم دین وینه پدری خطیله ایکی مجلد انوار فقه شافعی وجد اعلاسی ملا علی خطیله درت
مجلد برقاموس اکبر وبرمجلد کتاب شفای شریف وبرشرعة الاسلام بونلر کندی عندنده قالورلردی وحرم
حوالیسندن صومعه حوالیسنه برقپو واردرکه اهل واولادی آنجق اندن یاننه کلورلردی وصومعه‌سی برمربع
قبه‌درکه ایکی حصیر ایله ایکی کلیم انی استیعاب ایدر بولنمشدر وطول وعرضنك شکل ومقداری بوجدولدن
بیلنمشدر وصیف ایامنده صومعه حوالیسنك نصف مسقفنده جلوس ایدوب زیارت اولنمشدر اول برایوانیدرکه
اکا عربیجه بهره دینلمشدر واوکنده کندی مبارك یدیله طاتلی نار اغاجی دیکمشدر وخانه‌سی شکلی بودر

(نظم)

جان ودله خانه قیلدك عاقبت	کوکلی ویرانه قیلدك عاقبت
اول جنون زنجیرنی تحریك ایدوب	سن نی دیوانه قیلدك عاقبت
عشق بی پروایه محرم ایلدك	عقلدن بیکانه قیلدك عاقبت
دانهٔ ناچیزایدم بن زیرخاك	دانهٔ یوزدانه قیلدك عاقبت
دانه ایکن باغ وبستان ایلدك	خاکی پرکاشانه قیلدك عاقبت
جله دن قطع ایلدك چون کوکلی	واصل جانانه قیلدك عاقبت
خروحدتدن ایچوردك طبعمه	روحمی پیمانه قیلدك عاقبت
ساقیء کلزارجانسن دمبدم	کوکلی میخانه قیلدك عاقبت
ای فقیرالله بوحقی بنده کی	عاشق فرزانه قیلدك عاقبت

نوع خامس) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلکه ماتندم ولاد کرامی اولان پدر عزیزم درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلرینك وطن ومیلاد ومیثاقن وحسن اطواروا خلاقن وحزن وحیرت واحتراقن بیلدیرر * ای عزیز * معلوم اولسونکه ارضروم رفعت لزومك جانب شرقیسنده التی ساعت مسافه ده بروسعتلی صحرانك اوسط شمالنده پای تخت پاسین علیا اولان حسن قلعه سی اهالیسندن طورسون محمد اوغلی ملا بکر دیکله معروف ومسافره اکرام وفقرایه اطعام ودرویشانه احترام ایله موصوف ودیوان وزراوامرادهٔ رأی وتدبیرایله امورعظام عامه یه نظام ویرمکله مألوف اولان جد امجدمز مرحومك بیك سکسان برتاریخنده ربیع الاولنك اون دردنجی کونی یوم الاثنین اول نهارده یوزی نقابلی وحیاوحجابلی برارغلی دنیایه کلوب اسمی حضرت عثمان اولمشدر وآنك ولادتندن پدری بغایت محظوظ اولوب مراد آلمشدر وحق تعالی یه حمد وثنالر ایدوب اهالیء قلعه یه ضیافتلر قیلمشدر واول مخدوم چلبی یکرمی یاشنه وارنجیه دك بنده قلعهٔ مزبوره ده ظاهرالکرامة مرحوم قره شیخ اوغلی سید ابراهیم افندی رحمة الله علیه حضرتلرندن صرف ونحو وفقه وفرایض اوقیوب حدیث وتفسیروعلم عقاید بیلمشدر ولطف طبع خداداد وحسن خلق مادرزادایله معتاداولوب درویش افندی نامیله شهرت بولمشدر بعده والده سی خسته دوشوب فوت اولمشدر پس انی پدری ابراهیم ایله تزویج ایدوب قلعه نك قریبنده قندیغی نام قریه ده سادات کرامدن شیخ اوغلی مرحوم ده ده محمود نك قیزی آلمشدر اول حنیفه خاتون بزم والدهٔ مشفقه مزاولمشدر اکرچه عثمان افندینك حیاسی غالب اولدیغندن زفاف اخشامی ناسدن حجاب ایدوب سناره ده مختفی اولمشدر لکن اول ودود بیچون آنك اهلیله سکونیچون بیتلرنده نیچه مودت ومرحمتلر قیلمشدر وبری برینه نیچه رغبتلر ایدوب بری برندن نیچه لذتلر آلمشدر ومرقوم جد امجدمز ملا بکرك سخای طبعی مقتضا سنجه مسافردن حظ وافر بولمشدر وهراخشام البته آزوچوق مسافری کلمشدر یکرمی یازیاده اقلی اون غریب آدم اولمشدر مسافری کلمدیکی اخشام محزون اولوب اچ قالمشدر براخشام کوزیاممنده درویش ذکریاناسنده برعزیزاوزبکلی مسافری کلمشدر ومریض اولوب اول قیش آنده قالمشدر واوغلی درویش افندی یی اول عزیزك خدمتنه تعیین قیلمشدر اولدخی بوخدمتی کندویه نعمت عظمی بیلمشدر وباش وجان ایله کیجه وکوندزاکا قیداولمشدر وابتدای اربعینك شب یلدا سنده اول مخدوم خادم اول عزیز مریضك اوطه سنده بکلرایکن عزیزی برجاذبه آلمشدر واول حالتله فراشندن قالقوب برساعت قدردرون منزلده فریادایده رك کاوب کیدوب کانه استانبول حریقن اطفا قیلمشدر واستانبولدن حسن قلعه سنه خبرینك ابتدا سنده بروزیر چوقداری کلمشدر اول شب یلدا حریقندن خبرویردیکندن بوخادمك عزیزینه حسن ظنی یقین اولمشدر وعزیز مریض ایام بهاراولدقده صحت بولمشدر وحین ذهابنده اوطه بابنده خادمنك یوزینه برباقوب خطاب قیلمشدرکه سزلرا کرامکزا ایچی آی ظرفنده تمام اولوب بزمکی قالمشدرهمان مرادا سته کسنکیچون مرادقیوسی فتح اولمشدر پس بوخادم اول عزیزه نیازایله جواب ایتمشدرکه مرادم آنجق دنیادن آخرته ایمانله کتمکدروجنت اعلادولتنه یتمکدرتکرارا کا دیمشدرکه همتك یوجه طوتکه ایمانك اصلی همتی عالی ایتمکدرپس خادم اغلیوب دیمشدرکه اقصای مرادم عالم عقباده لقای مولایه نائل اولمقدرتکرارا کا دیمشدرکه علوهمت اول دولتی بولنده عالم دلده پشین بولمقدرهمان

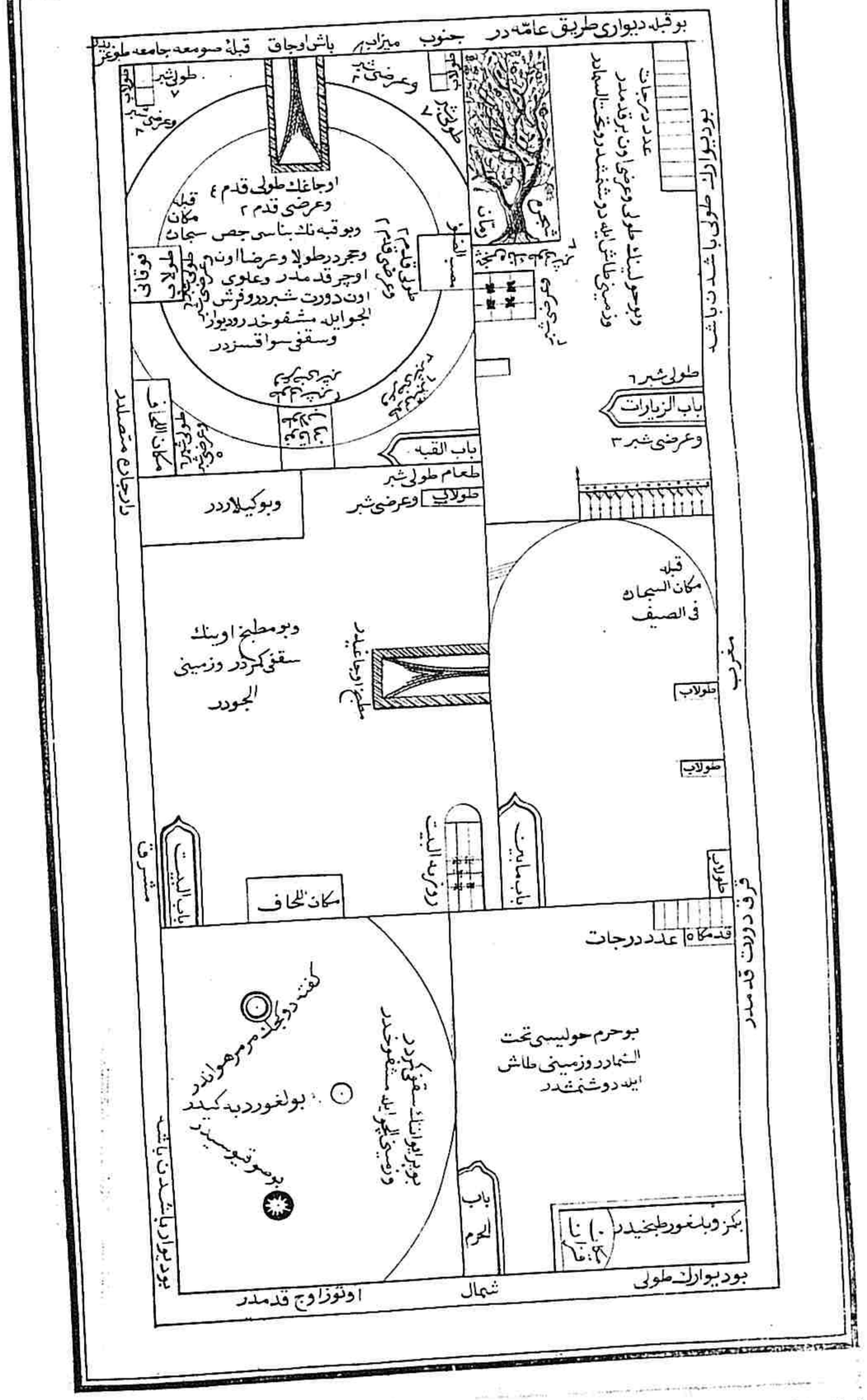

خادم بونی ایشدوب پاینه دوشمشدر واولدمده اکاهدایت حق ایرشمشدر پس اول عزیزآنی تبشیرایدوب
دیمشدرکه باشکی قالدیرکه بودوات نقدآنده قرارطوتمشدروکندی صورتن یعنی ایکی قاشی آره سن نقش ضمیر
ایتمکله اکاتنبیه ایتمشدروکلمهٔ توحیدی صفیرانفاس ایله کونده اون بیك کره تکرارایتمکی اکاتلقین ایدوب
کتمشدرپس اول عزیزك بوتنبیه وتلقینن درویش افندی حرزجان ووردلسان قیلمشدر واول ونهاراورادمنوال
اوزره تکرارایله مشغول اولمشدرواول اثناده آنك پدری ملابکرآزاق سفرینه کیدوب کفه ده وعده سی یتوب
انده اولوجامعده قالمشدرپس آندن کیروبونده قالان تجارت وزراعت وفدان وخدمتکاروچفت وکوتان وعربه
ومرابه وخانمان وکان کیدن فقراومهمانك تدبیرامورکرانی وخانه ده بولنان اخوان وصبیانك فریاد وفغانی
وسبب وجودی اولان پدرپرجودی موتك حسرتی وفراقی نیرانی درویش افندینك ذکروفکر وحضورینه
مانع اولدیغندن آنك طبعی بسته وروحی خسته وقلبی شکسته ومحزون ومتألم اولمشدروهرساعت وهرآن
کریان ونالان اولوب هموم وغموم بحرینه طالمشدر وبرمرشد کامل بولمش کهانی کوکلدن ایچری آله آنکچون
طشره ده قالمشدرپس نورکلمهٔ توحیدونارالم شدیداجتماعندن برمرضه مبتلااولمشدرکه جمیع اجزای بدنی
صوقدن یانوب بوزکبی بردایله طولمشدروبواثناده کندی اوتوز یاشنه وتاریخ هجرت بیك یوزاون سنه باشنه
کلمشدروعمرنده تهوربیلیوب احسن خلقه مالك اولان درویش افندی اول آتشدن خسته مزاج اولوب
هرکوردیکی نسنه دن وهرصدادن اکاغضب کلمشدراویله حسن خلقه مالك ایکن بویله سوءخلق ایله هالك
اولدیغی اکابرلرشقه الم اولمشدروهرسنه براوغلی طوغوب اوچ درت آیلق اولدقده مهدایچنده فجأتله
بوغولمشدروآنلری کوزکوره بوغان کورنمیوب یوغ اولمشدرونیچه بومذکورات امثالی آلام واکدارایله
دنیادن اعراض واکراه ایدوب مات ومتحیرقالمشدروبردایله یانمش یاقلمشدر (نظم)

عشق میدانشده مرد اولمقدن اوزکه کاریوق
بونده جاندن کیچملیدر غیری برکفتاریوق
برنفس آسوده اولمز عاشق دیداریار
آفتاب عشق ایچون برسایهٔ دیواریوق
عشق یارآهسته سویلرجان قولاغینه مدام
هرکیمك شغلی وارا کادرد مزدن باریوق
اجنبیلك سرمه سن کوزدن یودم قان یاشیله
قنده سیرایتمسه غیرجلوهٔ دلدار یوق
برقدم یول کتمدکچه بولمق اولمز انی کیم
غایت قربندن اوزکه مانع دیداریوق
حوت بحری کورمدی تاچقمدچقه بحردن
وارلغکدن چیقمکه بودریادن اوزکه واریوق
مردایسك کل رنك درد عشقه ای حقی بویان
باقکه بودار ایچره بزدن غیری بردیاریوق

نوع سادس) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلکه مانند اولاد
کرامی اولان حلم وحیامعدنی درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلری کندی امرنده استخاره
قیلوب ابراهیم اوغلی دنیایه کاوب کندی جمله دن کچوب قلعه دن ارضرومه کوچوب تصوف آشنااولوب
صاحبینك خبرن آلوب سیاحت رفیقن بولوب تدارك قیلدیغن بیلدیررر* ای عزیزن* معلوم اولسونکه چونکه
درویش افندی مرحوم امورنده متحیرومغموم قالمشدروتاریخ هجرت بیك یوزاون بشنجی سنه یه بالغ اولمشدر
پس اول محرمك ابتداجمعه کیجه سی تدبیرامورینچون صدق ایله استخاره قیلمشدرورؤیاسنده ترك دنیاوطلب
مولاایله مأمور اولمشدر واویاندقده سیاحت قیلمق ومرشد کامل بولمق آرزوسیله طولمشدرواول صباحی
یوم جمعه زهره ساعتنده طلوع شمس ایله برابرانك براوغلی دنیایه کلمشدرواسم ورسمی ابراهیم حقی اولمشدروجان
وجسمی عشق وشوق ایله طولمشدروکدورات جسمانیه دن وآفات روحانیه دن عنایت حق ایله سلامت بولمشدر
وآنك اجمال حالی بواوج بیتندن معلوم اولمشدر (قطعه) هجرتك تاریخی بیك یوزاون بش اولدی اول بهار* قلعهٔ
احسنده ابراهیم حقی طوغدی زار* اختیاری علم ایدی تاسال بیك یوزقرقه دلك* عشقه دوشدی عارف
اولدی وجدوحالی قیلدی کار* سال بیك یوزیتمش اولدی سن حقی اللی بش* کندی کاری بارووارای اختیاری
قالدی یار* حال بوکیم پدری آندن بلکه جاندن کیچوب مرشدآرزوسیله سیاحت فکرنده قالمشدرواخوان
وعیالی شهرکوشه سنده راحت قالسون ایچون برکیجه مخفیجه قلعه دن ارضرومه کوچوب کلمشدر

وار

وارضرومده کومرکجی درویش افندی یی کندی اوغلونه اوستادایتمکه طالب اولمشدرونیچه اکرام ایله بهرماه
اوتوزغروش آیلق تعیین ایدوب آره یه آدملرصالمشدرواول جمله دن اعراض ایدوب مرتلی حبیب افندی یی
ارایوب بولمشدرواول مرحت کافی مرحومدن حرمده محرمانه تصوف علمنده کتاب سیروسلوك اوقیوب تمامیله
بیلمشدرواول حبیب القلوب بومحرمنه محبت قیلوب احترام ایله امام ایلك ایچون مهدی محله سنده برجامع
بنا قیلمشدرلکن امام همام پدرافندی هموم وغموم آتشیله مشال محموم اولوب بردایله یانمش یاقلمشدرومرشد
آرزوسی انك صبروارامن کسوب عقل وفکرن آلمشدرواول اثناده لالاپاشاجامعنه برمرشد کامل اوزبکلی
واعظ کلمشدرودرویش افندی واروب اول کاملی تنها کوروب امراض واحوالن اکاسویلمشدروانی مرشد
اتخاذایلیوب برابرکیده جك اولمشدرواول کامل اول کیجه مراقبه سنده حق تعالینك بیلدرمسیله بونك
حقیقت احوالن بیلمشدرپس بردخی کورشدکده اول حکیم بومریضه عظیم التفات ایله تبشیروتسلیه
قیلمشدرکه ای مؤمن برادربزسنی قبول واستجاب ایدردلکن بزدن مقدم سنی سلطانمز آلمشدرسکابشارتکه
سنك برپیولك صاحبك واردرکه اول مرشدا کمل چون کبریت احمردرالتی سنه دن بروانك سکااشتیاقی مقرردر
وایکی سنه یه دلك ملاقاتکزمیسردرهمان سن بونیرانه تحمل ایدوب غنیمت بیلکه کوزل علامتدرومولایه توکل
ایدوب تیقن قیلکه صوکی سلامتدرچونکه درویش افندی اول کامل اوزبکلیدن بوخبری آلمشدرپس
بواشارت وبشارتله محظوظ ومسرورااولمشدروصاحب موعودنی بولمق آرزوسیله سیاحت ایچون عارف بالله
ایوب افندی رحمة الله تعالی علیه حضرتلرن رفیق شفیق طریق بولمشدروایکی سنه لیل ونهارآنکله یارغار
ومحرم اسرارروانیس وغمکسارااولوب قالمشدراول اثناده آنك اهلی حنیفه خاتون بوابراهیم اوغلن ترك ایدوب
آخرته رحلت قیلمشدرپس درویش افندی عالم تجرده ایروب براوغلن ایکی قرنداشنه ویروب کندی یول
تدارکن کوروب سیاحت فرصتن بولمشدر (نظم)

کراو لمسه بوعشق ایله ارواح کرفتار
جان ودلمز اولمز ایدی طالب دیدار
میل ایتمسه کرعاشقه اول دلبر معشوق
دوشمزدی بوعشاق ایچنه کرمیء بازار
عالمده اکر اولمسه نه عشق ونه دردی
بوجان وکوکل اولمزایدی عاقل وهشیار
کوسترمسه کردور وتسلسل رخ وزلفی
قیلمزدی بوعاشقلری سرکشته چوپرکار
هم کندی رخن کورمسه کرپرده ده اول مه
کندویی پس اول پرده دن اولمزدی خریدار
صورتلراولوردی همه بی حاصل ومحصول
عارفلر اکر اولسلر واقف اسرار
ای حقی اکر اولمسه جان اینهٔ عشق
عندنده انك اولمزایدی جانکه مقدار

نوع سابع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیرالله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی بلکه مانند اولاد
کرامی بولنان حلم وحیامعدنی درویش عثمان حسنی حقیرالله رحمه الله حضرتلری اول صاحب موعودی
اولان محب محبوبن نه تقریب ایله بولوب خدمتنده قالوب دردینه درمان اولوب مرادین الدیغن بیلدیررر
ای عزیزن معلوم اولسونکه چونکه فقیرالله رحمه الله حضرتلری قویی وقعه سنده بری درویش افندی
پدری کندی خدمتنه لایق وصحبتنه موافق کوروب محرم وهمدم ایلك ایچون محبتیله دمبدم جذب ایتمشدر
ودرویش افندی هم بوطرفده استخاره کیجه سنده بری دمبدم مرشد کامل جاذبه سی آرزوسیله صبروقراری
کسلوب ایشی یتمشدر وتاریخ هجرت بیك یوزیکرمی ایکی سنه سی رجب شریفك ابتداسنه یتمشدرپس درویش
معهوداول مرشد موعودن بولمق ایچون ربع مسکون ایچنده اون یل سیاحت قیلمق عزیمتیله رفیق شفیق شیخ
ایوب افندیله یله بدلیس طرفنه کتمشلردر ورفیق شفیق اول سمته مقدم واروب ملامحمد اروای نامنده برکامل
بولوب برمدت یانده قالوب آندن تحصیل علوم وعرفان ایله دیکشدن اواطرفی ترجیح ایتمشلردرودرویش افندی
بلدهٔ نفیسهٔ بدلیسه واروب انك بیوت عالیه سن وانهار جاریه سن واشجار متوالیه سن واثمار متدلیه سن کوردکده
تعجب قیلوب بوره سی جنت میدر دیوب رفیق شفیقنه صوروب برهفته آنده قالوب سیرایتمشلردر بعده ایوب
افندینك شیخی ملامحمد اروای رحمة الله علیه حضرتلرینك مرقدشریفن زیارت ایچون کردستانده طرف مکسه

کتمشلردر انده هم بر هفته قدر مکث ایدوب درویش افندینك صبر وقراری کیدوب جانان ایلنه توجه ایتمشلردر
آندن رفیق شفیقیله قصبهٔ سعرده طوغری حج نیتیله کعبه یولن طوتمشلردر (مصرع) جانان ایلینك ایشده جانم
طاغی کورندی * پس خیزاندن سعرده واران کاربان ایله یولداش اولوب انلرك لساننده بلد سعردك یاننده تلو نام
بر قریه ده شیخ اسمعیل نامنده بر عزیزك خبرن ایشتمشلردر وآنی زیارت ایچون کاربان اهلندن بر اختیار ایله اکا خبر
کوندروب کندیلر اول کیجه بر قریه ده یاتمشلردر وایلرو کیدن آدم اول عزیزه خبر ایتمشدر که یارین ایکی ارضروملی
ملالرسنك زیارتکه کله جکدر عجب اونلر کیملر اوله جقدر اول عزیز اکا بویله جواب ایتمشدر که آنلرك بری ینه
ارضرومه کیدوب بری بونده قاله جقدر پس درویش افندی رفیقی ایوب افندیله شعبان شریفك ابتدا کونی
اول عزیزك یاننه جان اتمشلردر واون ییللق مسافه ده استدکاری دولتلی یی اون کونلك یرده بولوب دیدار دولتنه
یتمشلردر همان ابتدای لقاده ایوب افندی نور عرفان ایله انی طانیوب بی توقف سجدهٔ شکره کتمشدر واول عزیز
اکا ملا ایوب * ارفع رأسك هذا حجك * دیوب انی تبشیر ایتمشدر اما درویش دلریش اول عزیزی مریض
اکلیوب کبریت احمر وخورشید انور اولدیغن طکلیوب قیاس نفس ایتمشدر وکندی مرشد حکیمن وصاحب
قدیمن بولمش ایکن بیلمیوب آنی ارامقده عقلی کعبه یه وکندی سعرده کتمشدر اوچنجی کونی قریهٔ تلویه کلوب
کورمشکه رفیقی ایوب افندی آرادیغن بولوب قدرن بیلوب یاننده قالمشدر وبیرامه دك اول جامعده معتکف
اولمغه وکونده بر لحظه اول عزیزك جمالندن مراد المغه نیت وعزیمت قیلمشدر پس اولدخی رفیقنه تبعیت
ایدوب آنکله جامعده قالوب بحر حیرته طالمشدر لکن یوما فیوما علتی زائل اولدیغندن انا فانا اول عزیزه
توجه قیلوب اکا مائل اولمشدر وتدریج ایله جسمی سلامت وجانی راحت بولمشدر وساعت بساعت قلبندن
غم وغفلت کیدوب سرور وحضور ایله طولمشدر وبیرامه دك صاحبن طانیوب اکا عید اکبر اولمشدر واول عزیز
اول درویشن بر مرتبه آلمشدر که رفیقی نرده قالمشدر اما شیخ ایوب افندی بعد العید ارضرومه کلمشدر واما
درویش خادم حضرت مخدومن بیلمشدر وسکز ییلدن بر وآرزو ایلدیکی مرشدن بولمشدر وسرمایهٔ تسلیم ایله
دولت معرفته نائل اولمشدر وکتاب سیر وسلوك ایله عامل اولوب اول کاملك صحبتیله کامل اولمشدر ونیران غمومی
انطفا وهر علتدن شفا بولمشدر واول عزیزه صدق وصفا ایله مهر ووفا ایدوب وخدمتنده ملازمت قیلمشدر وذوق
حضور ایله عمری اولدقجه آنك یاننده قالمشدر پس اول عزیزك نطقی یرن بولمشدر (نظم) کوزل شوق وکوزل شوق
کوزل عیش وتمنا * کوزل عشق وکوزل ذوق * کوزل حسن وتولی) کوزل صورت وقامت کوزل روز قیامت
کوزل لطف وکرامت * کوزل صحبت والفت * کوزل نور وتجلا * کوزل یار وکوزل یار * کوزل مؤنس احرار
کوزل معدن اسرار * کوزل منصب اعلا * کوزل نور وکوزل نور) کوزل رأیت منصور * کوزل آیت مشهور
تقدس وتعالی * کوزل طالع مسعود * کوزل حامد ومحمود * کوزل واجد وموجود * کوزل صورت ومعنا
کهی فتنهٔ جانسن * کهی شور جهانسن * کهی امن وامانسن * کهی بحر مصفا) عجب حقیء محمول) عجب
علت ومعلول) عجب قابل ومقبول) عجب اسم ومسما) چونکه رئیس الخدام درویش عثمان افندی اول مخدوم
عزیزن شعبان شریفك ابتداسنده بولمشدر پس اول شهرك یدنجی کونی خادم ثانی ومحب روحانی وفنون
علومك بحر عمانی ملا محمد صهرانی دخی اول ولی رحمانی وعصری اولیاسنك سلطانی اولان عزیزك زیارتنه
کلمشدر وماسوایی ترك ایدوب خلوت نشین اولوب مرادن آلمشدر وصدق وصفا ایله اول عزیزه خدمت قیلوب
مدح وثنا ایله وصفن ایدوب صحبتنده قالمشدر وعمری اولدقجه درویش افندیله رفیق اولمشدر وارتسی ییلی
شعباننده مرحوم شیخ علی عمم بن طقوز یاشمده ایکن بنی آلوب پدر افندی یی بولمشدر وابتدا ملاقاتمز اول وقتده
میسر اولمشدر که حضرت شیخ ایله پدر افندی صلوة عصری معا قیلمشدر وابتدا کورشمده حکمت باریله اول
عزیزك دیداری پدرمدن زیاده بکا بیلش وطانش کلمشدر همان اولدمده جذبهٔ دیدار ایله کوکلم آلمشدر وعقلم انك
حسن وجمالنه ولطف مقالنه وخلق وکمالنه ایردیکی قدر حیران اولوب قالمشدر وپدر عزیزم بنی حجره طاش
ایدوب حلم ورفق ایله علم اوکردوب ولطف ایله تربیه قیلمشدر بنم ایسه اول عزیزه ورد جانم السلام علیك یا روحی
اولمشدر (نظم)

سن عین عیانمسن	وارمده سن ای روحی	بل روح روانمسن	یارمده سن ای روحی
سن بخت سعیدمسن	هم وعد وعیدمسن	بل عمر مزیدمسن	کارمده سن ای روحی
سن جان وجهانمسن	هم امن وامانمسن	بل کنج نهانمسن	دارمده سن ای روحی
سن راحت روحمسن	هم فتح وفتوحمسن	بل جام وصبوحمسن	غارمده سن ای روحی
سن قدر وبر آتمسن	هم آب حیاتمسن	بل عین نجاتمسن	بارمده سن ای روحی
سن ذوق حضورمسن	هم حزن وسرورمسن	بل کوزده کی نورمسن	نارمده سن ای روحی
حقی دیدی درویشم	فریاد که دلریشم	امداد که بی خویشم	جارمده سن ای روحی

(نوع ثامن) غوث علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیر الله رحمه الله حضرتلرینك کندودن طلبسز وخبرسز
صادر اولان خوارق عادات وکشف کرامتنك بیکده برین بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه مرحوم شیخ
علی عمم ایله تلویه واروب پدر عزیزم عثمان افندی یی کوروب حضرت شیخك دیدار شریفیله مشرف اولدیغم
اثناده بر کیجه رؤیاده کورمشدمکه سما یوزنده هوا بیاض سرچه لرله طولمشدر وجمله سی خلقك اوزرینه هجوم
ایله کلمشدر وبکا حمله ایدنلری پدر افندی اوزرمدن دافع اولمشدر الا که بر سرچه فرصت بولوب صاغ ابطمه
صو قیلمشدر صباحی پدرمه سویلدکده آنده الیله طاعون اثری بولمشدر وبنم مطعون اولدیغمدن اول غایت
محزون اولمشدر بش کون بی خبر یاتوب التنجی کیجه کوزم آچوب کوردمکه پدرم آغلمقده وحضرت شیخ باشم
اوجنه کلمشدر وحضرت خضر آسا امدادمه ایریشوب الن قالدیروب بکا دعا قیلمشدر همان اولدمده جانم
حیات وجسمم شفا وقلبم صفا بولمشدر واللرن مبارك یوزینه سوردکده پدرمك یوزینه سرور ایله باقوب انی
تبشیر ایتمشدر که ابراهیمك ایشی بتمش ایکن حق تعالی انی مجددا احیا ایتمشدر واما ایکنجی سنه مزده صادر
اولان کراماتندن بری بودر که شتا ایامنده بر کون پدرم حضرت شیخ ایله صلوة عصری ادا ایدوب بنمله حجره مزه
کلجك اولمشدر حال بوکیم صومعه نك اوجاغنده پلید کوزی چوق یغلمشدر ومرحمت کانی شیخ افندیمز بو چراغنه
شفقتن طیورمشدر ملا ابراهیم اوشومسون آنکیچون حجره یه کوز کوتوردیو پدرمه بیورمشدر انك امرینه
امتثالله پدرم اوجاغ اوکنه کیدوب عباسی آتکین بسط ایدوب ایکی الین آتشه صالمشدر لکن حضرت شیخ انی
کوروب دمور طاوا ایله کوتوردیو اشارت قیلمشدر پس پدر افندی یی کوردمکه الن واتکین چکوب دمور طاوا ایله
کوز آلمشدر وقتا که حجره یه کلوب بنمله تنها قالمشدر بنم اول مشکلمن حلی وقتی کلمشدر پس پدرمه دیدمکه
سنك الك نار ایله یانمز میکیم اویله آتشه طالمشدر دیدیکه بنم جمیع وجودم سن دنیایه کلمزدن بش یل مقدم نار
برد ایله یانمش یقیلمشدر ودیدمکه ان شاء الله اول برد آته دن اولاده سرایت قیلوب میراث اولمشدر بوندن حظ
ایدوب وجود عوامی آتش اوزرنده بوش قوری اغاج کوزه یه تشبیه ایدوب وجود خواصی ما ایله مملو ومنجمد
کوزه یه تمثیل قیلمشدر بعده دیدمکه یا نیچون دمور طاوا ایله امر اولندك جواب ایلدیکه سن آنده بولندیغکی
بیلمشدر زیرا که خلقك عاجز اولدیغی اموری اظهار ایلمك کندویی خلقه صاتمق صایلدیغندن آنك عندنده اول
ترك ادب اولمشدر پس بزه خوارق عاداتی ستر واخفا ایله تنبیه واشارت قیلمشدر واما اوچنجی سنه مزده صادر
اولان کراماتندن بریسی بودر که باغ بوزومی وقتی کوز ایامنده حضرت شیخك قریه سندن شرق وشماله طوغری
درت ساعت مسافه ده بولنان قلعه ده شروان بکی اوزرینه وان پاشاسی بیك قدر عسکر وبر طوپ ایله کلوب اول
قلعه یی محاصره ایلدکده بشنجی کونی حضرت شیخ اکا مکتوب ارسال ایتمشدر که امت محمدك فقراسنه مرحمت
ایده سن باغلری یغما اولنمزدن بر ساعت اقدم عسکری آلوب کیده سن واول عاصی بکن جزاسی ترتیبن سمت
آخرله وقت آخره تأخیر ایده سن چونکه مکتوب شریف اکا قوشلق وقتنده کتمشدر پس اول پاشا حقی اصغا
ایتمیوب هماندم قالقوب کتمیوب خطا ایتمشدر فرمان سلطان ایله کلمشم دیوب قلعه نك فتحنده اصرار ایدوب
بر دخی طوپ آتمشدر همان اولدمده اول طوپ قلعه یه دکوب کیرویه دونوب ایکی پاره اولوب کندی فرسن
هلاك ایتمشدر ودر عقب بر قره سحاب اول عسکری احاطه ایدوب ایکی ساعت قدر ایری طولو یاغوب ایشلری
بتمشدر وخیول ودواب اول طولودن فرار ایدوب اصحابی انلری ارامقده ایکن طاغدن نیچه سیللر کلوب خیامی

قلع ایدوب جمله سن الوب کتمشدر پس اولزمان پاشا اویانوب براته بنوب سکز پیاده چوقدار ایله بعد العصر انجق
بزم حجره یه جان آتمشدر و پدر افندیله واروب حضرت شیخی کوروب ایاغ اوزره طوروب قان تره باتمشدر و حضرت
شیخ اکا التفات ایتمیوب آنجق (یا ظالم انت ما تخاف من رب العرش) خطابیله عتاب ایتمشدر اول مسافر مثال
مخموم ارتعاد ایله استغفار ایدوب اشارت پدر ایله صومعه دن قهقری طشره کتمشدر و حجره مزه کلوب عرقن
سیلوب مهابتدن ایشی بتمشدر بن شوکتلو سلطان احمدک مصاحبی ایدم بو دولتلی کبی مهابتلی برکسه
کورمدم دیو یمین ایتمشدر و اول کیجه پدر افندی ایله هیچ اویومیوب صباحدن چقمش کتمشدر و اما دردنجی
سنه مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه کوز ایامنده سطوح منازلده اوچیوز کیله قدر بلغورمز
سرلمش ایکن آیک اون ایکنجی کیجه سی ماهتاب اولمش ایکن و جمعه اخشامی عشا وقتی کلمش ایکن اذان ایچون
مناریه چقدم باقدمکه قریه نک مشرق سمتن سحاب آلمشدر و رجال و نسا سطوح منازلده بولنان اشیایی مطردن
حفظ ایتمک تدارکنده عجله قیلمشدر بن دخی اذان اوقیوب عجله ایندم بزم بلغورلری دوشورمکه یاردم ایچون
کتدمکه حضرت شیخک اولاد و احفاد کرامی و غلمان و خدامی بالجمله باب جامعه کلمشدر آنلره دیدمکه یوقاری
محله ده عجله ایله مطر تدارکی اولمشدر دیدیلرکه بز دخی اول تدارکده ایکن سیدمز بزی منع ایلمشدر بزه بلغوری
یاغموری قویوب جامعه کیدیکز جمعه کیجه سنه تعظیم ایدیکز سویلمشدر پس جمله مز جامعک صفه سنه کیدوب
صلوة عشایی تحت السما ادا ایدوب یوقاری باقدقکه سحاب ایکی یاریلوب قمر قبله یه کلمشدر و قریه اوزرنده ذره
قدر غیم اولمیوب اطرافی سحاب اسود آلمشدر و اویله شدتلی مطر کلمشدرکه اطراف قریه دن سیللر کتمشدر پس
حق تعالی اول قریه اهلنه آیدنلق ویروب اول عبد عزیزینه اکرام ایتمشدر و اما بشنجی سنه مزده صادر اولان
کراماتندن بریسی بودرکه صیف ایامنده بر جمعه کیجه سی پدر عزیزم جالس مراقب ایکن بن یاتمش اویومشدم
دوشمده کوردمکه خرمن یری صحراده بیکدن زیاده سوار و پیاده عسکر کلمشدر و آتلردن اینوب جمله سی
میدانده جمع اولمشدر آنلرک کیمیسی مشایخ هیئتنده و کیمی علما لباسنده قامتلری ایکی آدم بویی قدر یوجلمش
وزین و زینتلی آتلری خرمن یرنده قالمشدر و کندیلر حضرت شیخک صومعه سی بابنده صف صف دیزلمشدر
بن بو جمعیت کبرایه تماشاده ایکن صومعه بابنک صاغ یاننده طوران صفدن بریسی همان اکیلوب بنی
قوجاغنه آلمشدر و تبسمله تقبیل ایدوب یسارنده طورانک قوجاغنه ویرمشدر اولدخی بنی الوب محبتله اوپوب
صولنده طورانک قوجاغنه ویرمشدر بو منوال اوزره نوبت سکزنجی روحه ایرمشدر اولدخی بنی آلوب تقبیل
ایدوب یسارنده باب صومعه اولمغله اکیلوب رفق ایله بنی یره قویمشدر بن دخی بابی اچیق بولدم ایچری داخل
اولدم نظر قیلدمکه حضرت شیخک صومعه سنه سکز اختیار دولتلی کتمشدر و اول حضرت عالم صورتده هیچ
کمسه یه قیام ایده مز ایکن آنلره قیام ایدوب جمله سیله معانقه و مصافحه ایتمشدر بن بو تعجبده ایکن اویاندمکه
بو رؤیانک لذتی جانمه جان قاتمشدر بو رؤیایی سرورمدن همان اولدمده کمند ایچنده قاعد پدر ارجمندمه سویلدم
مکر اول ولی اکاه بو معنانک غورینه یتمشدر بو رؤیا اکا واقعه کلوب آنلری مشاهده ایله کوروب سوزلرن
ایشتمشدر پدر افندی بکا تنبیه ایلدیکه اکرچه بو رؤیا سکا کوره غیبدر لکن تکلم ایلمه که بو روحانیلردن عیبدر
وقتا که صباح اچلوب جمعه نمازی قیلنوب بین الصلوتین اولمشدر بن قپو اوکنده طورر ایکن کوردمکه سعرد
سمتندن بر قیر آتلی آق صقللی سید کلمشدر آتندن اینوب المی اوپدکده بن آنی کورممشدم اول بنی طانیوب
صومعه قپوسن بیلمشدر و بنی هدیه سیله حرم قپوسندن کوندروب زیارت اذنن استدکده اکا زیارت ایچون فتح
باب اولمشدر و بنمله ایچری کلوب حضرت شیخه سلام ویردکده و علیکم السلام و رحمة الله اهلا و سهلا
التفاتیله سلامن آلمشدر و قعود ایله امر ایدوب ابتدای کلامی بو اولمشدرکه یا سید حمزه بو جمعه کیجه سی بزه چوق
مسافر کلمشدر و آنک بو خوش خطابندن سید حمزه مات و متحیر قالمشدر و بر مقدار اکلنوب اغلیوب درلیوب
قالقوب سجاده سن اوپوب بنمله بزم حجره یه کلمشدر و پدر افندی یه احوالن حکایت قیلمشدرکه بن سعرد
اعیانندن سید حمزه یم بو یاشمه کلمشمدر عمرمده بو قریه یی کورممشمدر و بو شیخک زیارتی دولتنه ایرممشمدر
تا بو کیجه دوشمده بشیوز قدر یوزی نورلی آتلی و بشیوزدن زیاده اوزون بویلی پیاده اولیا عسکرینه بلد سعرد
اوکنده قارشوب بو دولتلی نک زیارتنه کلدم و بو قریه یی طریقیله رؤیاده کورمکله بیلدم وقتا که اولیا عسکری

بو خرمنلره

بو خرمنلره کلدیلر جمله سی خیولندن نزول ایدوب بو قپولر مقابلنده صف اندر صف دیزلدیلر و نوبتله جمله سی
بو عزیزک صومعه سنه دخول ایدوب بونی زیارت قیلدیلر بکا دخی پیاده لرله زیارت نوبتی کلمشدر و باب
صومعه نک صاغنده صف طوران اولیانک قوجاغنده ایشده بو اوشاغی کوردمکه بری برینه ویروب المشدر
قپویاننده طوران بو اوشاغی قوجاغندن ایندردکده صومعه یه داخل اولمشدر بن قپوده ایکن اویاندمکه
کوکلم لذت ایمان ایله طولمشدر پس بو کون جمعه نمازن قیلوب فرسمه سوار اولوب کیجه کلدیکم طریق ایله
طوغری کلدم و کسه دن سؤالسز بو قریه یی بولوب سزلری طانیوب بیلدم و حضرت شیخه کلدمکه بو رؤیایی
سویلیم و بعد الیوم اکا مرید اولوب محبت ایلیم بو ایسه بندن مقدم بکا خبر ویرمشدرکه یا سید حمزه بو جمعه
کیجه سی بزه چوق مسافر کلمشدر سبحان الله بنم اسم و رسمی قنده بیلمشدر و رؤیا کوردکم بو کانیجه عیان
اولمشدر و سید حمزه نک بو تعجبنه پدر افندی بویله جوابن ویرمشدرکه سنک بو کوردکن رؤیایی عینیله بو اوغلم دخی
کورمشدر لکن عوام ناسک کوردیکی رؤیالره خواص اولیا مشاهده ایله ایرمشدر حق تعالی هر قولنه
بر عطیه ویرمشدر و اما آلتنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه بهار ایامنده بر کون ضحی وقتنده
بر دلی بک اوتوز قدر خدامیله زیارته کلمشدر و باب صومعه دن بی پروا کیروب ایاغ اوزره طوروب تبسم و سرور ایله
سلام ویروب مهابت و مخافتسز اول عزیزه دیمشدرکه کوزل جانم بن دیر ایدمکه سکا قنده ایره یم سن خوش
بونده ایمش سن دخی بن نه طور ایم اللهی سورسن بر قیام ایله که قامتکی دخی کوره یم اندن بو طاتلی جانمی سکا
فدا قیله یم همان اول مروت کانی قائم اولمشدر و امیر مجنون ایاغنه دوشوب بیهوش اولوب قالمشدر پس حضرت
شیخ انک خدامنه اشارت قیلمشدرکه بو امیری مسافر اوطه سنه کوتوروب اوزرینه چوق لحاف اورتکز
اویوسنکه افاقت بولمشدر و عقلی کالاول باشنه کلمشدر التمش کوندن برو اویومیان مجنون التی لحاف التنده
التی ساعت اویقویه طالمشدر انک اویقوسی آلتی ساعت اولدقده حرمدن بکا خبر اولمشدر کتدمکه والدهٔ
عزیزه مز بر طبق ایچنده قوری ایری قرمزی اوزم کتورمشدر و حضرت شیخ اول زبیب احمری مبارک یدیله
تقلیب ایدوب اوقیوب افورمشدر اول عزیز بو قولنه بیورمشدرکه وار اول یاتان مسافرک باشی اوجنده اوتور
اویانوب نه استرسه کل ویره لم کتور بن همان کتدیکم کبی اویانوب دیدیکه بن حضرت شیخک اوکنده طبق ایچنده
اولان زبیب احمری استرم بن دخی حضرت شیخه کلدم خبر ویروب اوزم طبقن الدم مسافره کتوردکده اوزومی
کوروب المدن آلمشدر و کفیله اغزن طولدیروب کوزن اغردوب دلیجه سنه تناول قیلمشدر اوزم نهایت
بولدقده قالقوب آبدست الوب افاقت بولمشدر آلتمش کون نماز قیلمیان مجنون اویله نمازن قیلمشدر و اول
کیجه پدر افندیله قالمشدر چونکه ضحی وقتنده کیده جک اولمشدر پس حضرت شیخه وداع ایچون کلمشدر
لکن دخول صومعه یه جسارت ایده میوب مهابتله طولمشدر و حجابندن ایچری بیله نظر ایده میوب قپوده
ایاغ اوزره قالمشدر آنجق عتبهٔ بابی خضوع ایله تقبیل ایدوب سرور ایله یولنه روان اولمشدر زیرا که آنک عقلی
باشنه کلوب دونکی کوزل جانک بو کون کیم اولدیغن بیلمشدر و اما یدنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن
بریسی بودرکه صیف ایامنده صهرانی شیخ علی افندی نامنده بر پیر فانی اللی ایکی مریدانیله بلا امیر حاج
کعبه دن کلمشدر و ضحی وقتنده حضرت شیخ ایله ملاقی اولمشدر نه سلام ویروب نه بر کلام ایدوب و نه تقبیل
و نه مصافحه قیلمشدر همان واروب متأدب اوتورب صمت و سکوت ایله اطراق رأس ایدوب ظهره دک حضرت
شیخک یاننده قالمشدر و بعد اداء الصلوة بی وداع و سلام اول عزیزک یانندن چقوب بزم حجره مزه کلمشدر و ینه
بلا سلام و کلام اطراق رأس ایدوب مربع اوتوروب عصره دک پدر افندیله مراقبه قیلمشدر و پدر افندی اول پیره
تعظیم عظیم ایدوب توقیر کثیر ایله خدمتنده اولمشدر و اول پیر اختیار اخشام افطار ایلدکده هر طعامدن
بر لقمه یا بر قاشق آلمشدر و اول کیجه ینه اویلجه ساکت و جالس حجره سطحنده ماهتاب آیدیلغنده پدر افندیله
تنهاجه قالمشدر غالبا آنلر صباحه دک بحر مکاشفه یه طالمشدر علی الصباح اول پیر مسافر واروب حضرت
شیخی کوروب بر لحظه ینه ساکت اوتوروب قیام ایلدکده حضرت شیخ اکا اکرام ایچون قالقوب ایاغ اوزره دعا
قیلمشدر بعد الدعا مبارک الن تقبیل ایدوب صمت و سکوت ایله قهقری صومعهٔ بهیه سندن طشره یه کلمشدر
و حضرت شیخک اکا قیامیچون جمله مز اول پیره اکرام ایله یدن تقبیل ایدوب آتنه بندیروب احترام ایله تشییع

ایلمشز تا کیم خرمن بری نهایت بولمشدر بعده اول پیر شهسوار بزمله وداع ایدوب پیاده مریدان ایله راهی
اولمشدر پس عودتدنصکره پدر افندیه دیدمکه بونه شکل مسافردرکه جمله دن زیاده عزت وحرمت بولمشدر
جواب ایلدیکه بو مسافر سائرلره قیاس اولنمز کاملدر وخواص اولیادن صاحب دلدر و بزم خاص الخاص
افندیمزك حال وشاننه قریب وقابلدر زیرا که دیمشدرکه بن چوق زماندن بروسیاحت ایدوب اطراف عالمه
کیدوب ربع مسکونك بلاد وقراسن کورمشمدر واللی سنه دنبرو زمانه ده اولان اولیای کرامك جمله سنك
زیارتنه ایرمشمدر ظاهرده معروف اولمیان اولیایی مجلس معناده خوش کورمشمدر بو عزیزی جمله سندن
اقرب واکرم وغوث اعظم بیلمشمدر وحالا بونك وجود شریفن آتش عشق حق ایله یانمش بولمشمدر چونکه
بو عزیزك صومعه سنه کلمشمدر ودیدار شریفیله مشرف اولمشمدر وکوکلمی عیانا کوزمله کورمشمدر پس بنم
سیاحتم تمام اولوب مرادم آلمشمدر پدر افندیه دیدمکه هیچ تکلم ایتمیان مسافر بو وافر سوزلری نه زمان
سویلمشدر جواب ایلمشدرکه بز اشراق قلوب ایله تکلم ایلمشزدر وبوندن غیری دخی چوق حکمت سویلمشزدر
واما سکزنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه حضرت شیخك قریه سندن اوچ ساعت مسافه
بر وادیده بر قریه اهلندن بر محبی وار ایدیکه انك باغنده عنب مسبق نامنده بر درلی سیاه اوزوم اولوردیکه عنبك
سائر انواعندن یکرمی کون مقدم ایرشوردی واول عنب ایرشدکده اول محب اندن ابتدا حضرت شیخه برسپد
کندی آرقه سیله هدیه کتورمکی هر سنه عادت قیلمشدی پس اول سنه عادتندن بر هفته صکره کلمشدی
وتأخیرنده مرؤتکاتندن بویله عذرخواه اولمشدیکه شیخم بنی معذور طوتکه بن عادتم اوزره ابتدا ایریشن عنبی سز
افندمزه کتورر ایکن غیری کوین چوبانی اولان دوستم یول اوزرینه کلمشدر واودره ده بکا تصادف ایدوب بو سمته
کلدیکمی بیلمشدر بکا دیدی کل بو صوکنارنده سنکله بر ساعت راحتلنوب سویلیلم وپدر ومادرك خیرینه ایکی
صالقم اوزم ویرییه لم چوق بهانه ایلدم لکن پك مصر اولمشدی بن دخی ناچارا کا تسلیم اولدم تا کیم سپدك نصفنی
بولمشدی آندنصکره دونوب بکا نکته ایله تعذیر ایدوب دیمشدرکه تکری سکا مال ویرمش اما عقل ویرممشدر
بو عاقل ایشی دکلدرکه اولادیکی قویوب کندی مالکی مستحق اولمیان ایللره بویله زحمتله کوتوروب ویررسن شیخ
اولمق مشکلدر یوخسه عنب بولمدیغن نه بیلورسن بنم کوزم بو سوزمی طوتوب قلان اوزمی بو فقیر چوبانه احسان
ایله که ثوابی والدینك جاننه دکسون دیوب اوزمی تمامیله آلمشدی بن دخی بوش سپدی الوب کیرویه دونمشدم
آنجق یوقش یاری اولمشدی همان دره دن امان امان صداسی کلمشدی برده انی کوردمکه اول چوبانی کندی
کلبی یاتورمش آلتنه آلمشدی وازی دیشلرن صاحبنك بوغازینه صالمشدی همان سکردوب چوبانی کلبندن
تخلیص ایلدم اماندنصکره آزمش بلاسن بولمشدی پس انك قریه سی اهلنه خبر ایتدم بن دخی بیله کتدم بعض
علاج ایله صحته دوندی لکن بنی بر هفته بو خدمتدن عوق ایتدی عذرم بو اولمشدی پس حضرت شیخ اول محبنك
بو عذرن قبول ایدوب اکا دعا قیلمشدرکه) جزاك الله عنا خیرا کثیرا من کان لله کان الله له معینا ونصیرا * واما
طقوزنجی سنه مزده صادر اولان کراماتندن بریسی بودرکه حضرت شیخك کندی اقرباسندن عباس نامنده
بر اختیار اول عزیزك حضورینه کلمشدر کوردمکه آغزی اکیلوب صول قولاغنه متصل اولمشدر صول
یوزینك جلدی قات قات قیرشوب شفه سیله قولاغی آراسنده بوروشوب کورنمز اولمشدر وصاغ یوزینك جلدی
اویله کریلوب اچلمشدرکه کونشده قالان دف کبی ازرق وبراق اولمشدر وسویلر اما سوزی فهم اولنمدن قالمشدر
اول مرحمت کانی انی اویله کوردکده اغلیوب مبارك یدیله انی مسح ایدوب ال قالدیروب دعا قیلمشدر بعد الفاتحه
اغزی کالاول طوغریلوب تمام یرینه کلمشدر بعده تکلم ایدوب دیمشدرکه الامان شیخم بنی عفو ایله که سنك
حقکده قصور ایلمشمدر بو کیجه سکا غیبتکده ناسزا سوز سویلمشمدر بن اویقویه واردقده غایبدن برسله کلمشدر
اغزمی بو حاله صالمشدر توبه لر اولسون دیوب یوزن یره سورمشدر واول حکیم الهی اول بیوك کناهی عفو
ایدوب دیمشدرکه سکا بزدن بکا اولان قصورك حلال اولسون وحق تعالی سکا هدایت قیلسون صقین کمسه یی
غیبت ایلمه که مؤمن مؤمنی غیبت ایتمك نص قاطع ایله حرامدر وبزی سویلمه که بزم کبی عبد ذلیلك صاحبی عزیز
ذو انتقامدر واما حضرت شیخك نقل اولنان کراماتنك اونجی کرامتی بودرکه بر کون حضرت شیخك صومعه سنه
بر ساعت مسافه ده بر قریه دن بر حافظ متورع اولان فقیه متشرع کلمشدر وحضرت شیخه معارض بولنمشدر

ابتدا دیمشدرکه یا شیخ سن نیچون جامعه کلمزسن اول دریای حلم اکا لطف ایله جوابن ویرمشدرکه یا حافظ
بو صومعه مسجد نیتنه بنا اولنمشدر بونده دنیا کلامی سویلنمك مکروه بیلنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون جماعت
ثوابن طالب اولمزسن ینه رفق ایله جوابن ویرمشدرکه اوقات خمسده اولاد واحبابم جماعت اولوب فرایض انلرله
ادا اولنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون اذان محمدی یه اجابت قیلمزسن ینه لطف ایله جواب ویرمشدرکه بو مسجدك
مناره سی شوکر پیچ قدر حجردرکه انك اوزرنده بش وقتده اذان اوقنمغله بو مسجدك اذاننه اجابت قیلنمشدر
وصلوة جمعه جامعده ادا اولنمشدر تکرار دیمشدرکه نیچون جماعت کثیره نك فضیلتن بولمزسن ینه تبسمله جوابن
ویرمشدرکه قویی وقعه سندن مقدم کبی حضورمه خروج اکر مانع اولمسیدی جماعت کثیره ثوابی جانمه
منتدرکه غنیمت بولنمشدر چونکه معذورم حق تعالی اول ثوابدن محروم ایلمسونکه * نیة المؤمن خیر من عمله *
خبرده روایت قیلنمشدر پس حافظ افندی کندی حدن بیلیوب جوابن الوب کتمشدر اول کیجه خانه سنده یاتوب
صباحی اویانمشکه قرأن وفقهی بالجمله اونوتمشدر ایکنجی کونی آبدست المغی ونماز قیلمغی بالکلیه اونوتمشدر
اوچنجی کونی کوزی اعمی اولوب نوری یکپاره کتمشدر دردنجی کونی متحیر قالوب آتنه بنوب ایکی اوچ ادمله
حضرت شیخك قپوسنه جان آتمشدر اول مرحمت کانی انی اعمی کوردکده اغلیوب دعا اتمشدر ومبارك
الن کوزینه سوردکده نوری کلوب ظلمتی کتمشدر واول اعتذار ایدوب خجالته باتمشدر ومرؤت کانی اکا تحسین
ایدوب حقی سویلدك امر معروف ایلدك سعیك مشکور اولسون دیوب تسلیهٔ خاطر ایتمشدر پس حافظ
افندی تائب اولوب حدن بیلوب اول کیجه بزم حجره ده یاتمشدر صباحی قالقوب کالاول شفا بولوب اونوتدقلری
هپ خاطرینه کلوب مسرور وممنون اولوب حقه حمد وثنا وشیخه چوق دعا قیلوب یوزن کوزن عتبه یه
سوروب پیاده کوینه کتمشدر اکرچه فقیر الله رحمه الله حضرتلری معدن استقامت اولدیغندن منبع کرامات
اولوب مقام خلافته یتمشدر لکن بو محلده بو ذکر اولنان کراماتی ارادت اهل محبته کفایت ایتمشدر زیرا که
فنا فی الشیخ اولان نور محمدی یه ایروب فنا فی الله مرتبه سنه کتمشدر (نظم)

فقیر فانی اولان دیر جم جهانم بن ‖ امیر دیر اوجمه بندهٔ شبانم بن
فقیر دیرکه جهان ایچره شمس تابانم ‖ امیر دیرکه اکا سایهٔ نهانم بن
امیر دیر بو زمان بر و بحره حکم ایده رم ‖ فقیر دیرکه شه ملك جاودانم بن
امیر دیرکه قوناس ایچنده مقبولم ‖ فقیر دیرکه کوکالرده طاتلی جانم بن
فقیر دیرکه جهان محنتندن آزادم ‖ امیر دیرکه بلا سهمنه نشانم بن
فقیر دیرکه اولومدر قتمده شهد وشکر ‖ امیر دیرکه اولمدن قتی جبانم بن
فقیر دیرکه قیامتده نم حساب اولنور ‖ امیر وحقی دیر اول غمله بدکمانم بن

(نوع تاسع) غوث اعظم علوی شیخ اسمعیل تلوی فقیر الله رحمه الله حضرتلرینك رئیس خدامی ومانند اولاد
کرامی بولنان حلم وحیا معدنی درویش عثمان حسنی حقیر الله رحمه الله حضرتلرینك رحمت حقه انتقالله مراد
آلدیغن وحضرت شیخ اندنصکره بو یتیمن بر نظرله تعزیه ونیچه حکمتله توصیه وحکیمانه تربیه قیلدیغن بیلدیرر
* ای عزیز * معلوم اولسونکه چونکه مرحوم پدر افندی بیك سکسان بر تاریخنده حسن قلعه سنده دنیایه
کلمشدر واوتوز ییل قدر اوقیوب یازوب چلبی افندی اولمشدر ویوز اون تاریخنده نار بارده ایله یانمغه باشلمشدر
ویوز اون بشده دنیادن اوصاتمش مرشد کامل آرزوسن قیلمشدر وارضرومه کوچوب دورت بش ییل انده
قالمشدر ویوز یکرمی ایکی تاریخنده اون ییل سیاحت قصدیله ارضرومدن اون کونلك یره کلمشدر وعدیم المثل
اولان عزیزی انده بولمشدر پس انك سایه سنده اون سنه سعادتله قالمشدر وهموم غمومی وسرور وحضوره تبدیل
اولمشدر وصحبتی برکاتیله خواص اولیا مرتبه سن بولمشدر واحوال اهل قبوره مطلع اولوب کشف حسیدن حظ
آلمشدر واشراق قلوبه واصل اولوب کشف خیالی یی بیلمشدر اعنی حضورنده بولنان کمسه نك خیالی انك
قلبنده منعکس اولمشدر ووحوش وطیور انکله الفت قیلمشدر وبو نوبت جهاننده اللی ایکی سنه خلوه ایله
هر مرادن المشدر لکن عالی همتیله اقصای کمال اولان زلال وصال ارزوسنده قالمشدر وسائر مقامات وکراماتی

بلكه ماسوى اولان خيالاتى نظرندن صالمشدر ومراد ومقصودى انجق موت ايله بولنان كمال وصال اولمشدر حتى
كندى ياراننده ملا زياد نامنده اول قريه ده بر مسجد امامى تنهاده بر كون پدر افندى يه ديمشدر كه سن بو عزيزك
عندنده اولادندن اعز ايكن اون سنه دن برو نائل مرام اولمدكمى اولدخى جواب ايتمشدر كه هنوز اقصاى
مرادمه نائل اولمامشمدر سنكله وعده مز اولسونكه نائل مرام اولديغم كبى سكا خبر ويره يم تا ياتور اولسك بيله سنى
قالديره يم وبو وعده اوزرينه اون كون مرور ايتمشدر بعده پدر عزيزم مريض اولوب امام موعود اكا بش كون بش
كيجه خدمت ايتمشدر بو مدتده او مرحوم اكل وشرب وتكلم ايتميوب حرارتله بيخود ياتمشدر چونكه سن سنينى
اللى ايكى اولوب وعده سى يتمشدر وتاريخ هجرت بيك يوز اوتوز ايكى يه كلوب ماه رجب اصم نصفنه كتمشدر
پس بنم اول يار غارم پدر ومادرم وغمكسارم وحجره داشم وغربت يولداشم درويش عثمان افندى جمعه كيجه سى
صباحه يقين دنيادن اخرته انتقال ايتمشدر وبو دار شقادن اول دار لقايه كتمشدر وحق يولنده جان ويروب
قرب وصاله يتمشدر ونائل مرام اولوب رحمت دريا سنه باتمشدر وبو يتيم اول كيجه بشقه جه مسافر اوطه سنده
ياتمشدر صباحى قالقوب خسته پدرى كورمك مراد ايلدكده انى بكلينلر بنى الداتمشدر ديديلر سن وار ابتدا
نمازى قيل صكره كل كه خسته شمدى راحت ايتمشدر بن بو سوزى تصديق ايدوب جامعه كيدوب كوردمكه
جمله جماعت مسح انف ايتمشدر ينه تفطن ايده ميوب ظن ايلدمكه خلقى زكام طوتمشدر چونكه نمازى قيلوب
حجره مزه كلوب كوردمكه پدر افندى كتمشدر پس بن دخى نه اكلنورم ايشم بتمشدر همان كوكلم اوى ظلمت
غيوم غموم ايله طولوب حسرت فراق مرحوم ايله مثال ويرانه بوم اولمشدر ومسموم اولان كبى اويله فرياد وفغان
ايده جك ايدم كه سقف حجره يى رفع ايدوب صداى انينم سمايه كيده جك ايدى بن بو تدار كده ايكن انى كوردمكه
خلق اوركشوب اول مرحمت كانى كلمشدر وبندن خوش اول حزن والمى المشدر بنده قيام ايدوب كوكلمدن
ديدمكه شمدى عيبدر صبور اولورم عزيز افندمز كتدكدنصكره نه صيحه لر ايده جكم بن بيلورم همان اول خضر
وقت ايروب جمله يه سلام ويروب غريب اوغلنك باشى اوجنده قاعد اولمشدر وشهيد عشقنك روحيچون بر فاتحه
اوقيوب مراقبه يه طالمشدر وبو حقير اول عزيزك قرشوسنده مرحومك اياغى سمتنده اياقده قالمشدر مكرسه
عنايت حق ايريشجك وقت اولمشدر همان انى كوردمكه رأس شريفن قالدروب نظر كميا اثريله يوزيمه باقوب
تبسم ايده رك فقط ملا ابراهيم ملا عثمان لفظيله بو يتيمن تعزيه قيلمشدر اول اثناده انك مبارك صدرندن شمشك
مثالى بر نور لامع وبرق اوروب انده قالمشدر اولدمده بنم درون سينمده يوره كم سرعتله دتره يوب حزن والم كيدوب
يرينه سرور ولذت طولمشدر واول باباى عالم بو يتيمن مجددا احيا ايدوب كندى مكاننه روان اولمشدر وكوكلم
اول ذوق ايله اويله طولمشدر كه حواسمدن بيله دوكيلوب طاشمشدر بيراملق جديد آل ياشل اثوابمى كيدمكه اول
روز ماتم بو يتيمه عيد اكبر وسور اعظم اولمشدر وفكرمده قالوب غمم چكن احباب اول سرورمدن تعجب
قيلمشدر حق تعالى اول پدرى غريق رحمت ايلسونكه بو اوغلى اندن نه حياتى حالنده مغموم اولمشدر ونه
وفاتى وقتنده محزون قالمشدر ومرحوم پدر افندينك يوزن اچوب باقدم كانه كولمشدر وبشره سى نورانى
وبدنى كرم واعضاء ومفاصلى نرم كويا كه اول نائم اولمشدر وجنازه سى نمازن حضرت شيخ افندى كندى
قيلمشدر وانك جنازه سى نمازينه اوچ قريه خلقى وجميع سعرد اهلى كلمشدر وبشيوز قدر ذمى دخى اغلشوب
خرمن يرينك بر كوشه سنده جمع اولمشدر وانك وفاتيچون بر اوغلندن غيرى اول مملكتك خلقى بالجمله محزون
قالمشدر زيرا كه حضرت شيخك محبتيله درويش اوغلى دخى محبوب القلوب اولمشدر وبعد الدفن والتلقين
امام موعود اويقوسز قالديغندن همان واروب اول ساعت كندى خانه سنده اهل واولادى ياننده حزن ايله
ياتوب اويقويه طالمشدر فى الحال امام اولدمده كندويى اياقده مسرور بولمشدر پس انك اهل واولادى آنى
نائم ايكن فجاتله قائم كوروب تعجبله ياننه واروب صورمشلر كه سكا نه حالت اولمشدر امام اغليوب انلره جواب
ويرمشدر كه اون بش كوندن مقدم عثمان افندى مرحوم ايله وعده مز وار ايديكه نائل مرام اولديغن بكا اعلام
ايده نائم اولسم بيله بنى قائم ايدوب كيده پس اول وعده سن وفا ايچون شمدى سرور ايله كلمشدر بنى قوشاغمدن
طوتوب نه ياتورسن قائم اولكه بن مرادمله دائم اولدم ديوب بنى خرم قيلمشدر همان امام ابدست آلوب حضرت
شيخه كلمشدر واول وعد ووفا ماده سن نقل ايلدكده اول عزيزا كا خطاب ايتمشدر كه يا ملا زياد اوغلوم ملا عثمان

حليم

حليم وسليم ومستور وتسليم اولديغندن حال حياتنده كماله ايروب خواص اوليا مرتبه سنه يتمشدر غالبا
همتى عالى اولديغندن اخص خواص ايله اولمغى مراد ايتمشدر ان شاء الله تعالى انلرن زمره سنه كتمشدر
پس پدر افندى مرحومك اون ييل سياحت عزيمتى انك عمرى بقيه سنه اشارت ايمش رحمة الله عليه روحيچون
الفاتحه وپدر افندى مرحومك وفاتى كونى آنك رفيقى اولان ملا محمد صهرانى دخى عليل اولوب بر هفته قالوب
اولدخى وفات ايتمشدر رفيقندن بر هفته صكره كلوب بر هفته صكره كتمشدر وحضرت شيخ آنك دخى جنازه سى
نمازن قيلوب اولدخى مرادينه يتمشدر رحمه الله عليه روحيچون الفاتحه اما باباى عالم افندمز بو يتيمنه شفقتيله
التفات ايلديكندن مرحوم پدر افنديدنصكره انك خدمتلرى بزه ميراث قالمشدر واول حكيم الهى بو خوى
خسته سن نيجه حكمت شربتلريله تربيه قيلمشدر كوكل امراضندن صحت بولدقده محبتيله انى ايچرى المشدر
پس توحيد وتوكل وتفويض وتحمل وتسليم ورضا رياضنه داخل اولمشدر وجان وجهاندن اعز والد نعمتلر
بولمشدر وجمله دن اولى واعلا معرفت ومحبتله فنايى بيلمشدر واول طبيب قلوبك بو مريض عيوب ايچون تركيب
ايلديكى حكمت شربتلرى الفاظينك ظروفيله تيمنا بو محله نقل اولنمشدر پس اول مرشد كامل بو جاهل غافل
غلامن ارشاد ايدوب اقتضا ايلدكچه بر رايكيشر حكمت بيورمشدر ونيجه اشارت وبشارتله كوكل علاجاتن
طيورمشدر ملا ابراهيم من وحد الله نجا من عذاب الله ملا الكل من الله والكل الى الله ملا الكل
مع الله والكل لله ملا الكل بيد الله والكل افعال الله ملا من احب الله احب قراءة القرأن ملا قرأة القرأن
غداء روح الانسان ملا قرآءة الفاتحة جالبة ودافعة ملا من احب الله عمل بمضمون القرأن ملا ابراهيم
من احب الله اتبع حبيب الله ملا من احب الله احب حبيب الله من احب حبيب الله اكثر من الصلوة عليه ملا
من احب حبيب الله عمل بسنته من احب حبيب الله قرأ حديثه ملا كتاب المصابيح كله من الاحاديث الصحاح
ملا ابراهيم انا مأذون من ابى وهو مأذون من اجدادى بتعليم العلوم اجمعين واذنت لك فى تعليم المصابيح وتفسير
المعالم وعلوم الدين ملا افضل العبادة هو تعليم علم الدين للمسلمين وافضل العلم علم الصلوة فانها معراج المؤمنين
انت صل الفرايض فى الوقت مع السنن اما الجماعة على الامكان ملا الشريعة المحمدية ثمرة شجرة الوجود
واتباع الشريعة يعطى السعود احذر ان تخرج من دائرتها اياك ان تفارق اجماع اهلها ملا ابراهيم الدنيا
ملعبة الصبيان الدنيا خيال ونقصان الدنيا كالظل الزائل الدنيا كالرؤيا الباطل ملا امور الدنيا ليست
بعملى الدنيا مثال قدر يغلى ملا الدنيا خراب والبقاء لله اترك الكل وتوجه الى الله الدنيا عددى والعقبا مددى
والمولى ابدى ملا ابراهيم الاصل هو القلب والشرط هو المحبة وجد المولى من فى قلبه طلبه لانه قريب من العبد
وهو معه ملا ابراهيم الرياضة للمحب عادة تقليل الاكل والشرب صحة وراحة ملا كتاب ابيك يقول ماء
اللحم لا يمنع الرياضة انا كل خمسة ايام مرة اشرب الماء بهذه الكأسة وان فلانا بقى يوما عطشان فشرب جرة من الماء
وذلك يفسد الرياضة ملا اصل هذا الخبز عفص حلال انا آكل فى اليوم والليلة مرة لقيمات من اى طعام
وجد ملا ابراهيم تقليل النوم حضور وسرور ملا الليل نهار المحبين الليل محرم العاشقين ملا انا فى بداية حالى
كنت احيى الليالى وانتظر طلوع الفجر وانظر كيف يضئ والآن اصلى العشاء واتوضأ وانام الى ما شاء الله ملا
ابراهيم الصمت حكمة بليغة وخصلة مليحة ملا صمت اللسان معين لصمت القلب وصمت القلب موجب
لمعرفة الرب ملا سلامة الانسان فى حفظ اللسان والقلم احد اللسانين ملا السر صديق ملازم وستره امر لازم
لا تقل غير الصدق ولا تقل كل صدق ملا احوال القلب على اللسان نقصان الحال وخسران اذا كان افشاء سر
المخلوق يوجب العقاب فكيف سر الخالق ملا ابراهيم الراحة فى العزلة والسلامة فى الوحدة ملا الناس ما يخلون
على حالنا الناس ما يخلوا احدا على عمله ملا نحن خليناك مع قلبك فكن انت مع ربك انت ما بقى لك شغل مع احد
ولا ميل الى عدو ملا نحن مالنا معاملة مع المخلوقات ولا التفات الى الكائنات صحبة الخلق صداع والانس
فى الانقطاع ملا الخلق حجاب لبصرك عن شهودك وانت حجاب لقلبك عن شهود ربك فانت محجوب عنك بهم
الحق محتجب عنك بك ملا كن مع الله كان لا خلق ومع الخلق كان لا نفس واذا كنت مع الله كان لا خلق فقد
وحدت وعن الكل فنيت واذا كنت مع الخلق كان لا نفس فقد عدلت وبقيت ملا ليس الا خلق وخالق فان
اخترت الخالق فقل فانهم عدو لى الا رب العالمين ملا انت بين الله والخلق فان علقت قلبك بهم خذلوك وان علقته

بالله خدموك اترك الخلق وادخل الى قلبك وحدك ترى مؤنسك فى خلوة سرك ملا ابراهيم * افضل الذكر لا اله الا الله * وتكرار الاسم منتج لمحبة الله من ذكر الله وحده ذكره الله واحبه ملا حقيقة ذكر الله نسيان ماسواه ان نسيت الكل بقيت مع الله ملا من قال كل يوم خمسمائة مرة * لا اله الا الله * واسم الجلال الى ماشاء الله بالاخفاء فقد سلك طريق الاولياء وطريقنا اويسى والتلقين فيه من الله ملا الذاكر من لا يخطر بباله سوى مولاه ولا يغيب عن معناه ولا يميل الى هواه الذكر المدام غذاء الارواح ملا ابراهيم الفكر التمام عادة الاولياء الكرام تفكر ساعة فى نفى وجودك * خير من عبادة سنة باثباتك له ملا الخواطر خطاب يرد على الضمائر فاذا كان من قبل الملك فهو الالهام واذا كان من قبل الشيطان فهو الوسوسة واذا كان من قبل النفس فهو الهوى واذا كان من الله بالذات فهو الخاطر الحق فعلامة الالهام ان يرد بضعف موافقا للعلم وعلامة الوسوسة ان ترد بضعف مخالفا للعلم وعلامة الهوى اللجاج فى الطلب بسوء وشره وباقى الالحاح معاوداحتى يأتى به وعلامة الخاطر الحق انه يرد على القلب بقوة ولذة ومعرفة يعرف بغتة عند وجدانه فى الخير والخلق والاصل ويعقب سرورا وعلما وحلما وراحة وامنا وثوقا كلا وتفويضا وتسليما ورضاء ومعرفة وحبا وحكمة واطفاء ومن كان اكله من الحرام لا يقدر ان يفرق بين هذه الخواطر القلب رباط اضياف الخواطر ملا ابراهيم توكل على الله وفوض امرك الى الله ملا توكل بالله وسلم امرك الى الله ملا انت مثلنا سلم امورك الى الله ملا انت محسوب علينا نحن نبعث لاهل بيتك نحن نعطى لاولادك ملا المتوكل ماؤه فى البئر وخبزه فى الغيب لاهم له فى القلب ولا دراهم فى الجيب ملا ابراهيم ما اختار احد حالا الا كان عليه وبالا ملا فى الاختيار افة وفى التفويض راحة فدع الاختيار الى ربك لانك لا تدرى نفعك ولا ضرك ملا انظر الى ابراهيم عليه السلام كيف توكل على ربه واعتمد عليه فى كل حاله وحين القى فى النار ما استعان من احد ولا من جبرائيل عليه السلام قال له جبرائيل هل لك من حاجة قال اما اليك فلا واما اليه فبلى قال فاسئله قال علمه بحالى حسبى عن سؤالى واستعان يوسف عليه السلام من صاحبه المسجون فقال له ربه كيف وثقت بمخلوق عاجز وعرضت قصتك عليه ورفعت حاجتك اليه وانا المعطى والمانع وانا الضار والنافع ملا التوكل والتفويض والتسليم والصبر والرضاء اصول فى طريق حصول الوصول الى الله تعالى ملا ابراهيم الصبر الهمام من الله والجهالة دسيسة الشيطان التحمل امن وامان ملا الصبر اوله مر كالحنظل وآخره حلو مثل العسل ملا الله صبور يحب الصابرين هو يبلى عبده ويعين ملا العلم بالتعلم والحلم بالتحلم القلب سلطان وتخته التوحيد وتاجه الحلم العلم مرتبة علية والحلم عطية عظيمة ملا ابراهيم من رضى عن الله فقد رضى الله عنه ملا الرضاء بالقضاء من شأن الاولياء ملا البلاء من الحبيب عطاء فالسخط للعطاء خطاء ملا الخير فيما اختاره الله والاحسن ما فعله الله ملا كيف ما فعل الله المليح ذلك المليح ماسواه الله فارض بما قدر لك الله ملا اول مقامات المعرفة الصبر على مراد الله واوسطها الرضاء بمراده وآخرها ان تكون بمراده ملا ابراهيم انت موعود بمعرفة ربك ومحبته وعطية الله تعالى ليست بالسعى والجهد بل بعنايته وهدايته ملا لو اردت معرفته عشرة ايام بالصدق لاعطاك بل ان اردتها يوما وليلة بالتوجه التام لهداك ملا ارجو من الحق سبحانه ان يبلغك الى مقصودك ملا اسئل الله العظيم ان يعطيك مرادك ملا انى قد دعوت الله تعالى وسئلته ان يسهل عليك جميع مراداتك ملا اذا اراد الله تعالى ان يتعرف لعبده وضع نوره فى قلبه ليعرفه به ملا نور المعرفة فى قلب العارف كالشمس فى العالم اذا طلعت من خلا بحضوره البسه من نوره ملا ان الطاعة والمعرفة تجعلان العبد اميرا وان ضديهما يجعلان الامير اسيرا ملا ان عرفت نفسك ذليلا فقيرا عرفت ربك عزيزا قديرا ان جهلت ربك تحركت وان عرفته سكنت معرفة الله سعادة الدارين ومحبة الله قرة العين ملا المحبة ثمرة المعرفة والمعرفة هداية ازلية ملا اول ما يطلع فى سماء القلب نجم الحكمة ثم قمر العلم ثم شمس المعرفة فبضوء نجم الحكمة تشاهد حقايق الاشياء وبضوء قمر العلم تشاهد عالم المعنى وبضوء شمس المعرفة تشاهد حضرة المولى ملا ابراهيم من كان له حبيب مثل الله فكيف يميل الى غيره ومن كان له طبيب مثل الله فكيف يركن الى غيره ومن كان له صديق مثل الله فكيف يخاف من غيره ومن كان له صاحب مثل الله فكيف يشتغل بغيره ومن كان له جميل مثل الله فكيف يشاهد غيره كما قال الله تعالى كذب من ادعى محبتى وخطر بباله غيرى ملا من احب الله آثره على ماسواه من ترك غير الله صفى وقته مع الله من احب الله فقد احبه الله ملا من احب الله غلق على نفسه ابواب المقالات وعلى قلبه ابواب الكونين

فى جميع الحالات ملا ليس كل عبد يصلح للتذكار ولا كل قلب يصلح لمحبة الجبار ملا قلوب المشتاقين منورة بنور الله فاذا تكلموا اضاء النور من انفاسهم ملا الشوق يكون الى العبد الغايب وهو قريب مجيب فكيف نشتاق اليه بل يحبه ونحب من يحبه ملا انا فقير الله احب من يحب الله ملا انت محبنا منذ خلق السموات والارض ملا انت است للجنة ولا للنار بل لاجل محبتنا فى الله ملا انت ولدنا انت عندى مثل عبد القادر انت كمثل اولادى ملا انت لى دع الاستحياء وعلى فاقبل انت منى اى شئ ما تفعل انا اقبل ملا ابراهيم قريبنا بعيد وبعيدنا قريب انت عندى ايما كنت لو رميتك فى البحر لردك الله على ملا هنالك ايضا نحن نربيك الله معك هو معينك ويحفظك الله يعطيك عمرا طويلا واولادا كثيرا ويجعل عاقبتك خيرا ملا ابراهيم النفس الزكية نجم والقلب السليم قمر والسر الصافى شمس فمقام النفس فى الباب ومقام القلب فى الحضرة ومقام السر فى المخدع قائم فى الحضور بالخضوع فيتلقن الحكمة ويلقنها القلب والقلب يلقنها النفس والنفس تملى على العين او اللسان او القلم ملا المؤمن اذا عمل صالحا انقلبت نفسه قلبا ثم انقلب قلبه روحا ثم انقلب روحه سرا وصار فناء ثم انقلب الفناء وصار وجودا حقيقيا يسقيه ربه ما يسقى ويزرع ما يزرع ملا متى طلبته بالعقل والتفكر فقد ضللت ومتى طلبته بالفقر والتحير فقد اهتديت وهو معكم ايما كنتم فى الدنيا والاخرة ملا اذا كنت معه حجبك عنك واذا كنت معك استعبدك له فالفناء خروجك عنك والبقاء توحيدك اياه ملا ما دمت انت انت فانت مريد فاذا افناك عنك فانت مراد فالسعادة العظمى غيبتك عنك والدولة الكبرى وجودك به ملا المعرفة طريق الفناء والفناء طريق التوحيد ما صلحت لنا وفيك بقية لسوانا فاذا فنيت عنك صلحت لنا فاودعنا سرنا وابقينا لك بنا ملا اذا استأنست بك استوحشت عنه واذا استوحشت عنك استأنست به ملا ان سلمت اليه قربك وان نازعته ابعدك قربك منه خروجك عنك وبعدك عنه وقوفك معك ملا ان جئت بلا انت قبلك وان جئت بك حجبك فانفصل عنك تشهده فى قلبك فتفنى عنك وتبقى به فلا تشهد فى مرأت الوجود الا الوجه الموجود انتهى كلامه ملا ابراهيم غلامه رضى الله عنه وارضاه وجعل مقعد الصدق مأواه (بيت) خذ العلم من افواه الرجال * بقلب لا بعقل ذى جدال * وحضرت پير پرتدبير لك بوحقير فقيره اعطا البلد يكى هدايا سنك برى زين العابدين حضرت تلرينك بو منظومه سيدركه مطلوب اولان اوقو مسيدر (منظومه)

عباد الله رجال الله	اعينو نا بعون الله	وكونوا عونا لله	عسى نحضر بفضل الله
فيا قطاب ويا اوتاد	بحق الله رجال الله	اعينو نا بعون الله	وفينا اشفعوا لله
الى من غيركم اذهب	ويا ابدال ويا سياد	اجيبوا يا ذوى الامداد	وانتم خيرا هل الله
تعالوا وانظروا بالله	بحق الله رجال الله	اعينونا بعون الله	يجب لله يرد لله
اجيبوا يا كرام القوم	ومالى دونكم مذهب	ومنكم يحصل المطلب	وكونوا عونا لله
تقصدنا كرام الحى	بحق الله رجال الله	اعينونا بعون الله	ومالى غير باب الله
فيا ربى بسادا تى	تعالوا وانصروا لله	وهبوا وانصرونا اليوم	وانتم باب رب الحى
فيا باه يا ربى	بحق الله رجال الله	اعينونا بعون الله	ويصفوا وقتنا بالله
فيا طه ويا طس	وخلوا عنكم ذا النوم	اعينونا بعون الله	والحقنى باهل الله
	بحق الله رجال الله	عسى تأتى بشاراتى	
	وزدت نار اهل الغى	اعينونا بعون الله	
	بحق الله رجال الله	ازل ياسيدى كربى	
	فحقق لى مرادا تى	اعينونا بعون الله	
	بحق الله رجال الله	انا عبد انا مسكين	
	ويا غوثاه يا حسبى	اعينونا بعون الله	
	بحق الله رجال الله		
	و يا حم و يا يس		
	بحق الله رجال الله		

سمعنا منك يا محبوب
سئلناكم سئلناكم
بقرأن وجبريل
باسماء وا وصاف
بطه سيد الكونين
برب قد تولاكم
فسلوا سيفكم ياقوم
فهموا با اولى الالباب
فزين العابدين واقف
وانتم بابه يا هو
باسم الله فتحنا الباب
فطفنا ثم وافينا
ونادانا منادى الحى
وما كنا بذى الاشباح
فيا اركان بيت الله
وزين العابدين ملقى

وجاء السؤل والمطلوب
بحق الله رجال الله
وللابواب جئناكم
بحق الله رجال الله
وتورية وانجيل
بحق الله رجال الله
وذات ذات اوصاف
بحق الله رجال الله
وسيد والد الشابين
بحق الله رجال الله
واعطاكم وا ولاكم
بحق الله رجال الله
وهيوا وانصرون اليوم
بحق الله رجال الله
تعالوا وافتحوا الى الباب
بحق الله رجال الله
على ابوابكم عاكف
بحق الله رجال الله
فياهو اشفعوا ياهو
بحق الله رجال الله
وصلينا مع الاحباب
بحق الله رجال الله
و جينا و لبينا
بحق الله رجال الله
اجبناكم وزال النبى
بحق الله رجال الله
ولكن تفرح الارواح
بحق الله رجال الله
وياجبران جر الله
بحق الله رجال الله
على ابوابكم حقا
بحق الله رجال الله

واسمك عندنا مكتوب
اعينونا بعون الله
وفى امر قصدنا كم
اعينونا بعون الله
وما فى اى تنزيل
اعينونا بعون الله
وابرار واشراف
اعينونا بعون الله
وانتم نور عين العين
اعينونا بعون الله
وفى الاكوان والاكم
اعينونا بعون الله
فحاشا يعتريكم نوم
اعينونا بعون الله
وانتم جملة الاحباب
اعينونا بعون الله
ومن تقصيره خائف
اعينونا بعون الله
واهل النجى قد تاهو
اعينونا بعون الله
ودارت بيننا لاكواب
اعينونا بعون الله
وفى الابواب ناجينا
اعينونا بعون الله
وجاءت فى حماكم حى
اعينونا بعون الله
من الفتاح للفتاح
اعينونا بعون الله
بكم طبنا وحق الله
اعينونا بعون الله
فحاشا بعده يشقى
اعينونا بعون الله

ووصفك زين اهل الله
فشدوا عزمكم بالله
اعينونا لاجل الله
واخيار ورسل الله
انلنى مقصدى لله
اعينونا بجاه الله
عن الراجى لكم با لله
وانتم خير اهل الله
ولا يشكو لغير الله
ولم يدروا با هل الله
شربناها بسم الله
وجدنا كل اهل الله
وقولوا انف شى الله
بهذا جاء سرا لله
وهذا شأن اهل الله
اياسادات شى لله

(نوع عاشر) غوث اعظم علوى شيخ اسمعيل تلوى فقير الله رحمه الله حضرتلرينك هر حالتده متانتن وطريقتده استقامتن وحقيقتده امامتن وآندن جمله نك استعانتن وحيات مستعاره سنده مدت اقامتن وزمان انتقال ورحلتن بيلديرر * اى عزيز معلوم اولسونكه فقير الله رحمه الله حضرتلرينك روح پاكى عالم فضلدن بولنمشدى وحجرهٔ عنايتده تربيه قيلنمشدى وانك ولايت فطريه سى خداداديدى وسعادت جبليه سى مادرزاديدى آنى كورنلرك قلوب ونفوسى اكا محبت ومنقاديدى واول محبوب قلوب ملوك ايدى ومخدوم عموم اهل سلوك ايدى آنك جناب سعادتى كعبهٔ حاجات خواص ايدى وباب دولتى مقصد عامهٔ ناس ايدى انى كورن علماء

وعامه ولايت تامه سنه تسليم ايدى واول عصرنك فريدى ودهرنك وحيدى وقدرى عظيم ايدى انك صيت جليلى عربستان وكوردستان اقطارنده مشهوراولمشدى وذكر جميلى اسلامبولدن هندستانه واروب ايران وتورانه طولمشدى احرارا كااختيارايله خدمتكار اولوب رقيتن قبول قيلمشلردى وصحبتن بولوب خدمتن قيلنلر حالات و كمالاتك اعلاسن بولمشدى آنك مبارك باشنده وصدرشريفنده كونش كبى نور مشعشع كورمشلردى وانى كورنلراول عزيزى خبرسز سورمشلردى واندن الدنلرن آلوب آنكله ايردكارينه ايرمشلردى وآنك جمالى خيالن نقش ضميرايدنلرصفاسن سورمشلردى واول واسطه ايله مجلس حضوره كيرمشلردى زيراكه اول وصى همام طريقت محمديه ده امام ايدى وعلامات مرشد كامل انده تمام ايدى توفيق انك رفيقى وحالت وسطى طريقى ايدى وانس انك نديمى وبسط انك نسيمى ايدى وحكمت آنك مشيرى وفكرانك وزيرى ايدى وصدق انك رايتى وحلم انك صناعتى ايدى ومكاشفه غداسى ومشاهده شفاسى ايدى واداب شريعت انك ظاهرى واطوار حقيقت انك سرطاهرى ايدى اول معدن عرفان منشرح الصدر وعظيم الشان ايدى وخوارق عجيبه سى بى حد وحالات غريبه سى بيپايان ايدى وقطب اولياى زمان بلكه غوث هرلهفان ايدى تتمه كيم عالم دلده اوروح روان اولياى عصرينه سلطان وجمله يه صاحب فرمان ايدى وعاشقلره جانان ودرتليره درمان ايدى وجمال وكمال ايله شمس تابان واهل بصيرت انك علوشانده حيران ايدى كذلك ملوك عالم صورت اولان شريف مسعود مكهٔ مكرمه وسلطان هندستان وسلطان محمود آل عثمان وانك اكثروزراسى وجميع امراى كوردستان اكاعيان وپنهان مكاتيب ونذوروارمغان ارسال ايدوب هربرى انك دعاورضاوهمتن جويان ايدى وقبول دعاسى ولذت رضاسى ظاهر ونمايان ايدى واقبال عزتى ونفوذ همتى كونشدن عيان ايدى وانك احبابه لقاسى وفقرايه عطاسى بى امتنان ايدى وزائرلره نصح وثناسى وسائرلره حب ودعاسى مفت ومجان ايدى وتلقين اكا تعظيم واكرام ايله امرينه رام اولوب رضاسن خواهان ايدى زيراكه اول مرشد انس وجن وشيخ اهل عرفان ايدى وعزيز اهل عالم ووارث خلافت آدم ووصى حبيب رحمان ايدى * نفعنا الله تعالى ببركاته آمين *

اما شريف مسعودك اول محبوب قلوبه كوندردبكى مكتوبك عنوانى بودر الحمد لله الذى جعل مرائى قلوب اوليائه مجالى جماله وجهه الكريم ولاح منها على صفايح وجوههم لوايح نوره القديم فصاروا بحيث اذا رؤا ذكر الله والصلوة على افضل من ارتفع حجب الكون عن بصر بصائرهم وانكشف سرسريان وجوده السارى فى الكل على سرائرهم شاراً وافى الوجود الا اياه بعد ابلاغ جواهر بواهر الاسلمة والتحيات وزواهر نوادر الاثنية الوفيات بالروايح الطيبات واللوايح المكرمات الى من عنده قلبى مقيم ومن بشوقه جسمى سقيم معدن اللطف والجود ومنبع فيض الودود شيخنا وشيخ الثقلين عين الانسان وانسان العين ظل الله فى العالم ووصى النبى المحترم صلى الله عليه وسلم اعنى به العالم العامل الفاضل الكامل حضرت مولانا فقير الله الغوث التلوى قدس الله سره العلوى واما سلطان محمودك اول عزيزه كوندردبكى مكتوبك عنوانى بويله در الحمد لله الذى كشف لاوليائه مالا يحيط بعلمه العقل والقياس واوصل محبيهم ومعتقديهم الى مالا يمكن الوصول اليه لسائر الناس وقرب خواصهم منه بحيث من وجدهم عرفه ومن عرفهم وجده بلا التباس فمن قبل احدهم نجا ومن قبله احدهم فقد وصل الى الله بالاستيناس والصلوة والسلام على من شرب من بحار القدس وجلس على بساط الانس وعلى آله واصحابه الذين شاهدت اسرارهم اجلال الاحدية فتلاشت اوصافهم فى شهود الربوبية اما بعد (فسلام قولا من رب الرحيم) الى حضرة شيخنا العظيم امام الطريقة وهمام الحقيقة قائم مقام الارشاد وناظم امور العباد المتوجه الى الله تعالى فى جميع احواله والداعى للخلق الى الحق بحاله وقاله خلاصة الاشباح والارواح وسر الزجاجة والمصباح عارف احوال الملك والملكوت والواقف على اسرار القدس واللاهوت المعروف العارف بالله والمنقطع الواصل الى الله عزيزنا ومولانا فقير الله ادامه الله به وابقاه انتهى عنوان المكتوبين چونكه اوروح پاكى عرصهٔ خاكه اينوب كسب كمال ايدوب عارف حق ومعروف خلق اولمشدى ومظهر عنايات ازليه ومنبع فيوضات ابديه اولوب ايكى جهانى كوكل اينه سنده بولمشدى وجمله يى اونودوب انجق ربيسن بيلوب انكله تك وتنها قالمشدى پس بوجهانك جور وجفاسندن اعراض ايدوب عالم ذوق وصفايه متوجه اولمشدى وبوجهانك كثرت كدرندن اوصانوب عالم وحدته زلال وصال مدامى آرزو قيلمشدى وبو كارخانه ده برجلوهٔ عجيبه ايله نوبتن ضاوب رحلت وقتى كلمشدى وبودار فنادن اول

داربقایه انتقال اکا آسان اولمشدی زیرا که اول اهل بقا بئره وقوعنده موت اختیاری برله اولمشدی وروح پاکی بدنی مرقدنده حبس اولمش قالمشدی وقتا که اول عزیزك سن سنینی ثمانینی تجاوز قیلمشدی وتاریخ هجرت بیك یوز قرق یدی سنه یی بولمشدر پس اول ییلك شهر شوالی نصفنده اول جمله نك پدری برهفته قدری بحر درونه طالمشدر خلق ایسه اویله صانمشدر که اول مریض اولوب بیخود قالمشدر بعده برجمعه کیجه سی بعد العشا اول حالتدن بوعالم حسه کلمشدر واولاد واحفادن یاننه دعوت ایدوب علم وصلاح ایله وصیت قیلمشدر وجمله نك ذمتن ابرا ایدوب تربه سی اوقافنه بیوك اوغلی عبد القادر افندی یی متولی قیلوب پس شریف اوقومه یی خاطرلرینه صالمشدر واول اثناده صومعهٔ شریفه سی رایحهٔ طیبه ایله طولمشدر کویا که بر رحقه عود وعنبر یاقلمشدر واولاد واحفادی غموم واحزان ایله طولمشدر واکا اول کیجه لیلهٔ عید وسور اولمشدر وقتا که اکا (سلام قولا من رب الرحیم) صداسی کلمشدر الله دیوب جسمن قویوب حقه جان ویروب مراد آلمشدر کندوسی انده کیدوب وجسم لطیفی بونده قالمشدر چونکه اول اهل حضور بودار غروری قویوب اول دار سروره رحلت قیلمشدر پس اولاد واحفادی فراقیچون اغلیوب یورکلرن طاغلیوب جمله سن حیرت آلمشدر اول شب اکا عید اکبر وسور اعظم ایکن آنلره یأس وماتم اولمشدر همان اولکیجه اولاد کرامی تنهاجه صباحه دکین غسل وتکفینن تکمیل ایدوب اول وصیتی یرن بولمشدر وکیجه دن سعر داهلنه وبش التی قریه خلقنه آدم کیدوب بالجمله صباحی کلمشدر وبی حد ونهایه جماعت کثیره جمع اولوب عبد القادر افندی اوغلی صلوة جنازه سن قیلمشدر ومرقد شریفی پدرم عثمان افندی ایله محمد افندینك تربه لری قدامنده قازلمشدر واهل قریه قرق کون صباح ومسا مرقد شریفنه کلوب قرأن تلاوت قیلمشدر وآنده برقبهٔ عظیمه بنا اولنوب ایچنده تاریخ وفاتی یازلمشدر ومرقدی اوزرینه مزین ستاره لرله اورتولی بریوجه صندوقه یاپلمشدر وهفته ده بر کون اول قریه اهلنه مرقدی عندنده بررایکیشر اتمك کندی اوقافندن تعیین قیلنمشدر ومرقد منوری زیارة قیلنوب آنکله تبرك اولنمشدر قدس الله سره روح پاکی ایچون الفاتحه (نظم)

ای خواجه بوزندادن
جان عزم سما ایتدی
سیل مثلی روان اولدم
دلدن اومه تابان
جان ایچره اوجاناندر
اول وصلت روح آنی
حقی دل وجان طولسون

بن عزم سفر قیلدم
تا معدننه یتدی
وحدت یمنی بولدم
کوستردی یوزن رخشان
دل حسننه حیراندر
خوش بولدی بوروح آنی
اول خمر ایله مست اولسون

افلاك دل وجاندن
اول سمته که جان کتدی
اول خمر ایله خوش طولدم
مهریله ایدوب دوران
عارف ایشی سیراندر
سیر وسفر جانی
بی پرده آنی بولسون

خوش راهکذر قیلدم
اول سمته نظر قیلدم
بن بحری مقر قیلدم
بن سیر قمر قیلدم
بن ذوق دکر قیلدم
بی خوف وخطر قیلدم
بن جسمی سپر قیلدم

(خاتمه الکتاب) کیفیت صحبت حبیب خالق وخلق زمانی ورغبت اقارب واباواخوانی والفت وازواج واولاد وغلمانی ومعاشرت مجاهیل ومعارف وجیرانی ومباشرت اطعام فقرا واکرام مهمانی وامور خارجیهٔ اعیان وامثال واقرانی ومعاملات عوام وخواص اهل جهانی وموجب مودت والفت بولنان لطف واحسانی وهر برصحبت والفته مخصوص اولان اداب وارکانی وآفات اعضای سبعه ایله آفات ابدانی واسباب فقر وغنا وحفظ ونسیانی وبوجمله یی انسانه اسان ایدن توحید حضرت یزدانی فصول اربعه ایله تفصیل ایدر (فصل اول) اجمال معاملات حبیب خدایی وحسن معاشره یی ترغیب ایدن آیات قرأنیه یی واحادیث قدسیه یی اوچ نوع ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) مکارم اخلاق رسول امینی واصحاب کزینی وانلره تابعینی وعلمای دینی اجمالا بیلدیرر ای عزیز* معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که اول حنان ورحمان ورؤف ورحیم وستار وحلیم وودود وکریم اولان الله تعالی حضرتلرینك کلام قدیمنده (وانك لعلی خلق عظیم) خطابی مقامنده مقیم اولان رفیق وشفیق وحلیم وسلیم محمد امین ومعین مساکین وحبیب اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك مخلوق خدا ایله اولان مکارم اخلاق وعناسی وجمیع ناس ایله عشرت واستیناسی وامت واصحابیله صحبت ومعامله سی واهل واولادیله الفت ومکالمه سی واکا اقتدا ایدوب ایزنجه کیدن* وآنك تخلقوا باخلاق الله* امرینه امتثال ایدن

اصحاب

اصحاب کرامك واولیای عظامك وعلمای دینك وسلف صالحینك دائما رسم وعادتلری وطور وطبیعتلری جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله ولطف ولین ایله مکالمه ایدی ومسامحه ایله معاشرت وموافقتله مباشرت ایدی واختلاط ایله رغبت وامتزاج ایله صحبت ایدی وحلم ایله نصیحت ورفق ایله محبت ایدی وتواضعله شفقت وبشاشتله الفت ایدی وایثار ایله خدمت واحسان ایله فتوت ایدی وکرم ایله مودت وحیا ایله مروت ایدی ومدارات ایله مرافقت وتحمله مجاورت ایدی وعفو ایله شفاعت وجود ایله سخاوت ایدی وتوددله طلاقت وتلطفله ظرافت ایدی ووقار ایله سکینت ورجا ایدنه رأفت ایدی وصدق ایله صیانت وهرکسه اعانت ایدی وجمله یه خیر دعا وحسن ظن ایله ثنا ایدی وتصغیر نفس وتوقیر احبا وستر عیوب وصفح اذا ایدی وناسك احسان ومحاسنن افشا وکندی احسانن اخفا ایدی وکوچکلره ترحم وبیوکلره وفا ایدی وبونلر امثالی کوزل خصال ایدی حال بوکیم بزلره جمله دن اهم والزم اول حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه اتباع واقتدا قیلمقدر وانك آل واصحابنك عادات وادابیله معتاد ومؤدب اولمقدر ورضای مقلب القلوبی کوکللرده آرایوب بولمقدر وانکیچون جمله خلقنه رفق وشفقت قیلمقدر (نظم)

معدن الطاف ایدی پیغمبر ایتمزدی غلو
خلقه ایلردی تواضع کرشریف وکروضیع
سوسه کربغض ایلسه الله ایچون ایلردی اول
کولمدی هیچ قهقهیله سوکمدی هیچ نسنه یه
حرمت ولطف وحیا وحلم ایله موصوف ایدی
کندی اهل بیتی حاجاتن کورردی کندیسی
نعل وثوبینه یمالقلر دیکردی کینوب
که بنردی ناقه که آت وقاطر که مرکبه
که تربع ایلرایدی که دیکردی بردیزین
اربه اتمکینه یا خود مرجمك چورباسنه
یردی اوچ پارماغله طتلی یلاردی آنلری
اعتذار ایتسیدی کمسه عذرن ایلردی قبول
طورسه ذکر الله ایدی اوتورسه ذکر الله ایدی

حسن اخلاق ایله ذاتی اولمش ایدی طپطلو
نفسی طپراق کبی الچق کوکلی صومثلی طورو
کندی نفسیچون سوب هم اولمدی هرکز عدو
لطف ایله بسام ایدی یوزی کولج اول ماهرو
کمسه یه لادیمدی کیم کلسه اکا یالوارو
دائما مسکینلر ایله اوتورردی اول اولو
خسته کورمك تعزیه ایچون یورردی ای عمو
اردینه ادم الوردی اولسه ایدی المالو
مجمع الاداب ایدی مخفی عیان یوزی صولو
قیلسلر دعوت وارردی آره مزدی رنك وبو
بسملیله اوچ نفسده صوایچردی دیکلنو
یوغ ایدی عندنده لطفیله کرمدن سوکلو
کمسه یه ویرمزدی جان وکوکلنی الا که هو

نوع ثانی) جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله یی ولطف ولین ایله مکالمه یی ایات بینات ایله بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل اب دیمشلردر که حق تعالی عبادینه عنایتیله قیلدیغی رأفت ورحمتی وبری برلرینه لازم اولان شفقت والفتی طیورمشدر نتکیم کلام شریفنده لطفیله بیورمشدر* یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر* ان الله بالناس لرؤف رحیم* والله رؤف بالعباد* وان تعفوا اقرب للتقوی ولا تنسوا الفضل بینکم* ان الله بما تعملون بصیر* واذکروا نعمة الله علیکم اذ کنتم اعداء فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخوانا* والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس والله یحب المحسنین* فبما رحمة من الله لنت لهم ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولك فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم فی الامر) ولا تکن للخائنین خصیما) والصلح خیر واحضرت الانفس الشح وان تصلحوا وتتقوا فان الله کان غفورا رحیما) فاعف عنهم واصفح ان الله یحب المحسنین* والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض ان ربی رحیم ودود* ولو شاء ربك لجعل الناس امة واحدة ولا یزالون مختلفین الا من رحم ربك ولذلك خلقهم) ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذکرون* وان عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به ولئن صبرتم لهو خیر للصابرین* ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اسأتم فلها* ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون) وقضی ربك الا تعبدوا الا ایاه وبالوالدین احسانا اما یبلغن عندك الکبر احدهما او کلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما

وقل لهما قولا كريما واخفض لهما جناح الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما كما ربيانى صغيرا) وقل لعبادى يقول
التى هى احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوا مبينا * قل كل يعمل على شاكلته
* وليعفوا وليصفحوا الا تحبون ان يغفر الله لكم والله غفور رحيم * وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض
هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما والذين لا يشهدون الزور واذا مروا باللغو
مروا كراما اولئك يجزون الغرفة بما صبروا ويلقون فيها تحية وسلاما خالدين فيها حسنت مستقرا ومقاما *
واذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه وقالوا لنا اعمالنا ولكم اعمالكم سلام عليكم لا نبتغى الجاهلين * ومن اياته ان خلق
لكم من انفسكم ازواجا لتسكنوا اليها وجعل بينكم مودة ورحمة ان فى ذلك لايات لقوم يتفكرون * ووصينا
الانسان بوالديه احسنا حملته امه كرها ووضعته كرها * ولا تستوى الحسنة ولا السيئة ادفع بالتى هى احسن
فاذا الذى بينك وبينه عداوة كانه ولى حميم وما يلقاها الا الذين صبروا وما يلقاها الا ذو حظ عظيم * الله لطيف
بعباده * والذين يجتنبون كبائر الاثم والفواحش واذا ما غضبوا هم يغفرون * وجزاء سيئة سيئة مثلها فمن عفى
واصلح فاجره على الله * ولمن صبر وغفر ان ذلك لمن عزم الامور * انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بين اخويكم
واتقوا الله لعلكم ترحمون * يا ايها الذين امنوا لا يسخر قوم من قوم عسى ان يكونوا خيرا منهم ولا نساء من نساء
عسى ان يكن خيرا منهن ولا تلمزوا انفسكم ولا تنابزوا بالالقاب بئس الاسم الفسوق بعد الايمان
ومن لم يتب فاولئك هم الظالمون (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم
ولا تجسسوا ولا يغتب بعضكم بعضا ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا فكرهتموه واتقوا الله ان الله تواب
رحيم (ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا بالايمان ولا تجعل فى قلوبنا غلا للذين آمنوا ربنا انك رؤف رحيم
ويؤثرون على انفسهم ولو كان بهم خصاصة ومن يوق شح نفسه فاؤلئك هم المفلحون (يا ايها الذين امنوا ان من
ازواجكم واولادكم عدوا لكم فاحذروهم وان تعفوا وتصفحوا وتغفروا فان الله غفور رحيم (وتواصوا بالصبر
وتواصوا بالمرحمة) خذ العفو وأمر بالعرف واعرض عن الجاهلين (واصبر وما صبرك الا بالله ولا تحزن عليهم
ولا تك فى ضيق مما يمكرون (فاما اليتيم فلا تقهر واما السائل فلا تنهر واما بنعمة ربك فحدث (رباعى) مخلوق
خدايه شفقت ايت رحمت بول) ابله لره حلم وحرمت ايت راحت بول) سن هر كسه رفق رغبت ايت رفعت بول)
كرايده مدكسه عزلت ايت عزت بول (نوع ثالث) جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يى ولطف ولين ايله
مكالمه يى احاديث قدسيه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل الله ديمشلردركه حق تعالى عبادينه
عنايتيله قيلديغى رأفت ورحمتى وبرى برلرينه اقتضا ايدن صيانت وشفقتى وحمايت ورغبتى طيورمشدر نته كيم
احاديث قدسيه سيله تنبيه وتعليم بيورمشدر (يا ابن آدم انكم لا تحسنون الا الى من احسن اليكم ولا تصلون
الا من وصلكم ولا تكلمون الا من كلمكم ولا تطعمون الا من اطعمكم ولا تكرمون الا من اكرمكم وليس
لاحد فضل على احد انما الفضل للذين يحسنون الى من اساء اليهم ويصلون من قطعهم ويكلمون من هاجرهم
ويطعمون من حرمهم ويكرمون من اهانهم فاعفوا واصفحوا وتواضعوا واستروا وارحموا ارحمكم (يا ابن آدم
لا يدخل جنتى الا من تواضع لعظمتى وقطع نهاره بعبادتى وكف نفسه عن الشهوات من اجلى وآخا الغريب
ورحم المصاب واكرم اليتيم وكان له كالاب الرحيم وللارامل كالزوج الشفيق فمن كانت هذه صفاته ان دعانى
لبيته وان سئلنى اعطيته وفى قلوب عبادى احببته يا ابن آدم المال مالى وانت عبدى والضيف رسولى فان
منعت مالى عن رسولى فلا تطمع فى النعيم المقيم يا ابن آدم المال مالى والاغنياء وكلائى والفقراء عيالى فمن
بخل بمالى على عيالى ادخلته النار ولا ابالى يا ابن آدم احسن خلقك لعبادى حتى احبك واحببك فى قلوبهم
يا ابن آدم ضع يدك على صدرك فما تحب لنفسك فحبه لغيرك يا ابن ادم من ترك العنف والغيبة والنميمة اظهرت
محبته فى القلوب ونجيته من العيوب والكروب يا ابن ادم كما ترحم كذلك ترحم وكيف ترجوا ان ارحمك وانت
لا ترحم عبادى يا ابن آدم من اسند اليه اليتيم والارملة ابتغاء مرضاتى جعلته فى ظلى يوم لا ظل الا ظلى يا ابن ادم
انفق انفق عليك وبيورمشدركه يا موسى انى اصطفيتك لسبب شفقتك على خلقى لانك كنت ترعى غنم شعيب
فنبذت شاة من غنمك واتبعتها فاصابك الجهد فى طلبها حتى ادركتها فلما اخذتها ضممتها الى حجرك وقلت لها
يا مسكينة لم اتعبتنى واتعبت نفسك فبرحمتك عليها اكرمتك بالنبوة يا ابن ادم اذكرنى حين تغضب اذكرك حين

اغضب

اغضب وارض بنصرتى لك فان نصرتى لك خير من نصرتك لنفسك يا ابن ادم احسن خلقك لعبادى وعد
المريض منهم حتى احبك فى قلوبهم ويقول الله يوم القيامة يا ابن ادم مرضت فلم تعدنى فيقول يا رب كيف
اعودك وانت رب العالمين فيقول اما علمت ان عبدى فلانا مرض فلم تعده اما علمت انك لو عدته لوجدتنى عنده
ويقول الله تعالى يا ابن ادم استطعمتك فلم تطعمنى فيقول يا رب كيف اطعمك وانت رب العالمين فيقول
استطعمك عبدى فلان فلم تطعمه اما علمت انك لو اطعمته لوجدت ذلك عندى ويقول الله تعالى يا ابن ادم
استسقيتك فلم تسقنى فيقول يا رب كيف اسقيك وانت رب العالمين فيقول استسقاك عبدى فلان فلم تسقه اما
علمت انك لو سقيته لوجدت ذلك عندى يا ابن ادم اذا ابتليتك فلم تشكنى الى عوادك اطلقتك من اسارى ثم
ابدلتك لحما خيرا من لحمك ودما خيرا من دمك ثم تستأنف العمل يا ابن آدم اوجبت محبتى للمتحابين فى ويقول
الله تعالى يوم القيمة اين المتحابون فى فوعزتى وجلالى اليوم اظلهم فى ظلى يا ابن آدم المسكين رسولى فان اعطيته
فقد اعطيتنى وان منعته فقد منعتنى يا ابن آدم لا تؤذى احدا من خلقى رعاية لحقى (بيت) جهان باغنده اى
عاقل بودر مقبول انس وجن) نه كمسه سندن انجنسون نه سن بر كمسه دن انجن (فصل ثانى) جمله خلق ايله حسن
خلق ايله معامله يه ولطف ولين ايله مكالمه يه متعلق اولان احاديث واخبارى وكلام كبارى وهر كسله عقلنجه
رفتار وكفتارى واجمال امور خارجيه مختارى وترهيب وترغيب تأهل بى كارى درت نوع ايله بيان وعيان
ايدر (نوع اول) جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله نك ولطف ولين ايله مكالمه نك فضائل وفوائدن احاديث
شريفه ايله بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه حضرت حبيب اكرم صلى الله تعالى
عليه وسلم امت واصحابنه شفقت ورأفتيله حسن معاشره يى تعليم وتفهيم ايدوب فضائل وفوائدن
طيورمشدر نته كيم بعض احاديث شريفه سنده بيورمشدر رحمان اولان الله مرحمت ايدنلره مرحمت ايلر
سز يرده اولانلره مرحمت ايلكز تا كيم كوكده اولانلرك خالقى سزه مرحمت ايلسون وبيورمشدركه سزدن
كوچكلره مرحمت ايلكز تا كيم سزدن بيوكلر سزه مرحمت ايلسون وبيورمشدركه مؤمنلره لازمدركه
برى برينه خير صانوب نصح ايده لر وبرى برينه مرحمت ايدوب اعانه سنه كيده لر وبرى برينك الميله متألم اولوب
مسرت سمتنه ييده لر نته كيم بدنك بر عضوى متألم اولدقده جميع اعضاى بدن آنك المن بولور تا اول عضوك المى
زائل اولنجيه دك جمله بدن راحتسز اولور وبيورمشدركه مؤمنلر برى برينك قرنداشيدر وعالملر نفس واحده
كبيدر وبيورمشدركه برى بريكزه نسنه بخش ايلكز تا كيم برى بريكزه محبت ايده سز وبيورمشدركه خلقك
خيرليسى ناسه منفعتلسيدر انكچون اصحاب كزين وآنلره تابعين وعلماى دين مبين برى برلرينه معين اولوب
منفعت ايدرلردى بلكه اهل كتاب وذميه وجميع مخلوقاته بيله مرحمت ايدوب معاونتلرينه كيدرلردى
وبيورمشدركه امتمك ابدالى كثرت صلوة وصيام ايله جنته داخل اولمزلر بلكه رحمت قلوب وسلامت صدور ايله
وسخاوت نفوس ايله داخل اولورلر واول حضرت كندى مبارك يديله يتيم اوشاقلرك باشين مسح ايلردى وآنلره
تلطف ايدوب تبسمله سويلردى وبيورمشدركه يا معاذ يتيم اوشاقلره مرحمتلى پدر كبى اوله سن واكدكك
كبى بچرسن يقينا بيله سن وبيورمشدركه كيمكه مسلمان قرنداشن دنياده مسرور ايدرسه حق تعالى آنى دنياده
وآخرتده مسرور ايدر وكيمكه مؤمن قرنداشن دنيا غصه لرينك بريسندن خلاص ايدرسه حق تعالى آنى يوم
قيامت غصه لرندن آزاد ايلر وبيورمشدركه حق تعالينك عبدى مادامكه مؤمن قرنداشلرينك ياردمنده در
مولاسى آنك ياردمنده در وبيورمشدركه پدر ومادرينه اكرام واحسان ايدن ايچون جنتك ايكى بابى
مفتوحدر وبيورمشدركه حق تعالى اول كمسه يه رحمت ايلسونكه كندى ولدينه معاونت ايلر يعنى اول امرى
اكا تكليف ايتمزكه اول امرى اشلمكده كندويه عاصى اولمسندن خوف اولنه وبيورمشدركه اعمالك افضلى
مؤمنك بالنه سرور ادخال ايتمكدر وبيورمشدركه بر كمسه كندى عيالنه بر درهم انفاق ايلسه بنم عندمده حق
يولنه بيك دينار انفاقندن احسندر وبر كمسه پدر ومادرينه بر كون مطيع اولسه بنم عندمده بيك يل عبادتندن
خيرليدر وبيورمشدركه بر كمسه عيالى عندنده بر ساعت اكلنسه بنم عندمده بو مسجدمده اعتكافندن
افضلدر وبيورمشدركه ايمانى اكمل اولان مؤمن كندى اهليله خلقى احسن اولاندر وبيورمشدركه نسوانه
خير صانوب رفق وحلم ايله معامله ايلكزكه انلر كندى نفسلرينه مالك اولميوب سزك عنديكزده اسير اولوب

امانة الله بولنمشلردر وبیورمشدرکه کندی عبدینه یدیله ضرب ایده نك کفارتی آنی ازاد ایلمکدر وبیورمشدرکه
لساننه مالك اوله نك عیوبی مستوردر وکظم غیظ ایده نك ذنوبی مغفوردر وبیورمشدرکه جواری وغلمانکزه
لطف ولین ایله مکالمه ایده سز برکونده یتمش کره تقصیرات ایدرلرسه ده عفو ایله معامله ایده سز وآنلره کندی
مأکولاتکزدن اطعام ایلیه سز وکندی ملبوساتکزدن الباس ایدوب اولادکز کبی اکرام ایلیه سز وآنلره
طاقتلرندن زیاده خدمتلر تکلیف ایلمکز که بدنلری لحم ایله دمدر وآنلر سزلر کبی بنی آدمدر آنلره ظلم ایدنلرك
خصمی خلاق عالمدر وبیورمشدرکه هر کیمکه پدر ومادرینه مطیع اولوب صلهٔ رحم ایلسه واهل واولاد
وخدامیله ملایم سویلسه واخواننه اکرام ایدوب کندی خانه سنه ملازمت ایلسه تحقیق اول کمسه تکمیل
مروت ایلمشدر وبیورمشدرکه اولیا ایله مجالسه وعلما ایله مکالمه ایلکز وحکما ایله صحبت وفقرا ایله انسیت ایلکز
وبیورمشدرکه ایکی مصاحبك کلماتی بری برنده امانتدر پس برینه حلال اولمزکه اوبرینك کیزلی سوزن کمسه یه
سویلیه یا انك سر مستورن خلقه اظهار ایلیه وبیورمشدرکه مؤمن مؤمنه روح ایله جسد مثابه سنده در
وبیورمشدرکه مؤمنك مؤمنه نظری عبادتدر ویوزینه تبسمی کفارتدر وبیورمشدرکه مؤمنك قلبنه سرور
ادخال ایتمك موجب رضای رحماندر وبیورمشدرکه هر کیمکه حق تعالی یه وعالم عقبایه ایمان کتورمشدر اول
کمسه جارینه اکرام وضیفنه احترام ایلسون وخیر سویلسون یا سکوت ایلسون وبیورمشدرکه یا اباهریره
نفسکه محبت ایلدیکك امری ناسه محبت ایله که مؤمن اوله سن وجارکله مجاورتی کوچك ایله که مسلمان
اوله سن وبیورمشدرکه جبریل امین بکا حسن مجاورتله اویله چوق وصیت ایدردیکه قونشی قونشیسندن
میراث آلور ظن ایدردم واول حضرته کلوب جارندن شکوی ایدن مؤمنه بیورمشدرکه کندی جارکدن اذیتکی
کف ایدوب آنك اذیتنه صبر ایدرسن تا کیم موت ایله اندن آیریلوب کیدرسن پس حسن جوار آنجق کف
اذیت دکلدر بلکه حسن جوار اذیت جاره صبر وتحملدر وبیورمشدرکه تحقیقا حسن خلق وحسن جوار
وصلهٔ رحم اسباب رضای مولادر ومذیب جمیع خطایادر وبیورمشدرکه حسن خلق الله تعالینك رحمتندن
صاحبی انفنده بر یولاردرکه برملك یدنده در وملك ایسه انی خیره چکرکیدر وخیرانی جنته ادخال ایدر
وسوء خلق الله تعالینك عذابندن صاحبی انفنده بر یولاردرکه برشیطان النده در وشیطان ایسه آنی شره
چکرکیدر وشرانی جهنمه ادخال ایدر وبیورمشدرکه هر کیمده که اوچ خصلت اولمز اول کمسه ایمان طعمنی
بولمز بری حلمدرکه انکله جاهلك غضبن رد ایلر وبری ورعدرکه آنکله محارمدن منع ایلر وبری حسن خلقدرکه
آنکله خلقه مدارات ایلر وبیورمشدرکه افضل صدقات مدارات ناسدر وبیورمشدرکه ادای فرایضله امر
اولندیغم کبی مدارات ناس ایله مأمورم وبیورمشدرکه رفق ومدارادن بهره مند اولان دنیا وآخرت خیرن
بولمشدر ورفق ومدارادن محروم اولان دنیا وآخرت خیرندن بی بهره قالمشدر وبیورمشدرکه ایماندن صکره
عقلك باشی مدارات ناسدر وخلقه تودد له حسن امتزاج واستیناسدر زیرا که استشاره ایده نك ایشی راستدر
وکندی رأینه قانع اوله نك صوکی افلاسدر وبیورمشدرکه دنیایی ترك ایدن عند الله مرغوب اولور وخلقك یدنده
اولنی ترك ایدن محبوب القلوب اولور وبیورمشدرکه امانت قبض ایتمین راحت بولور وناسدن برنسنه سؤال
ایتمین عزیز اولور وبیورمشدرکه مؤمنلره نصح وشفقت علامت سعادتدر وبیورمشدرکه حق تعالی رفیقدر
ورفقی سوب عنفی آلمز ورفق ایچون ایلدیکی لطفی عنف ایچون قیلمز وبیورمشدرکه حق تعالی بربیت اهلنه
خیر مراد ایلسه انلری رفق ایله معتاد ایدوب عنفدن ازاد ایدر زیرا که رفق برنسنه ده بولنمز الا که انی زین ایدر
وعنف برنسنه ده بولنمز الا که انی شین ایدر وبیورمشدرکه یا اباذر اکر مؤمن قرنداشکه نفعك اولمدیسه باری ضررك
اولمسون واکر اول سندن سرور بولمدیسه غم هم بولمسون واکر انی لسانك مدح ایتمدیسه ذم هم قیلمسون
زیرا که مسلمان اودرکه انك یدندن ولساننده مسلمانلر سلامت بوله لر وجمله سی انك ضرر وزیانندن امین اوله لر
(بیت) نفس قبول قیل ای حقی خلقی انجتمه * کیم انجدرسه سنی حقدن اکله سن انی * (نوع ثانی) جمله
خلق ایله حسن خلق ایله معامله نك ولطف ولین ایله مکالمه نك ماهیت وکیفیتن نیجه اخبار وآثار ایله بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم امت واصحابنه
مودت ومحبتیله الفت وصحبتك اداب وارکانن تفهیم وتعلیم ایدوب ماهیت وکیفیتن طیورمشدر نته کیم

احادیث

احادیث شریفه سنده لطفیله بیورمشدر ای امت واصحابم اخلاق حق ایله متخلق اولکز تحقیقا علم وحلم
آنك اخلاقندندر وعلم انجق تعلمله وجوده کلور وحلم هم تحلمله حاصل اولور خیری اختیار ایدن کمسه خیر بولور
وشردن حذر ایدن حفظ اولنوب سلامت قالور وبیورمشدرکه علمی طلب ایلکز وعلم ایله بیله حلم وسکینتی
طلب ایلکز وتعلیم ایلدیککز طالبلره ملایم سویلکز وتعلم ایلدیککز اوستادلره تعظیم ایلکز جبابر علمادن
اولمکز که جهلکز سزه غالب اولمسون وبیورمشدرکه ای امتم سزدن قطع رحم ایدنه صلهٔ رحم ایلکز وسزی
محروم ایدنه سز کرم قیلکز وسزه جهلله معامله ایدنه سز حلم ایله اولکز وبو خصالله عند الله رفعت بولکز
وبیورمشدرکه حق تعالی دین اسلامی مکارم اخلاق ایله محفوف ومحاسن اعمالله مزین قیلمشدرکه آنلر
حسن معاشره وکرم طبیعتدر ولین جانب وبذل معروفدر واطعام طعام وبذل سلامدر وعیادت
مریض وتوقیر پیر واختیاردر وعفو مسیء وحسن جواردر وکظم غیظ واصلاحدر وجود وکرم وسماحدر
واظهار محاسن وستر عیوبدر وبیورمشدرکه مسلمانك مسلمان اوزرنده اولان حقوقی آلتیدرکه مسلمانه
ملاقی اولدقده اکا سلام ویره سن وسنی دعوت ایلدکده اجابت ایدوب کیده سن وسندن نصیحت استدکده
اکا نصیحت ایده سن وعطسه سی عقیبنده حمد ایلدکده آکا دعا ایده سن ومریض اولدقده عیاده سنه کیده سن
وفوت اولدقده جنازه سنه کیده سن وبیورمشدرکه مؤمن هین ولین اولوب ناقه کبی چکلورسه کیدر واکر
برطاش اوزرنده یخ اولنورسه ایدر واول حضرتك غزاده مبارك سن رباعیه سی شهید اولدقده اصحاب کرامه
کران کلوب دیدیلرکه بو قومه لعنت ایله که سکا بو فعلی ایشلدیلر پس اول حضرت اصحابنه جواب ایتمشدرکه
بن مخلوق خدایه لعنت ایچون بعث اولنمشم آنجق انلری حقه دعوت ایچون بعث اولنمشمدر ورحمة للعالمین
بولنمشمدر اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون بیورمشدر آنکچون دینلمشدرکه کیمکه ظالمنه بد دعا ایدرسه تحقیق
اول کمسه محمد امینی محزون ایدوب ابلیس لعینی مسرور ایتمش اولور وکیمکه ظالمنی عفو ایدرسه تحقیق اول کمسه
محمد امینی مسرور ایدوب ابلیس لعینی محزون ایتمش اولور وبیورمشدرکه یتیم اوشاق دوکلسه آنك اغلمسیچون
عرش رحمان حرکت ایلر پس حق تعالی دیرکه ای بنم ملکلرم سیز شاهد اولیکزکه اول یتیمی راضی ایده نی
بن کندی عندمدن راضی ایدرم وبیورمشدرکه کیمکه بازاردن اولادنه برترفنده میوه کتورسه تصدق
ایتمش اولور ابتدا اناثه ویرسونکه آنلرده رقت اغلب اولدیغندن حق تعالی آنلره ارحمدر وبیورمشدرکه
ولدك والدینی اوزرنده اوچ حقی واردرکه طوغدقده اسمن کوچك ایتمکدر وعاقل اولدقده کتابت اوکرتمکدر
وبالغ اولدقده تزویج ایلمکدر وبیورمشدرکه زوجك زوجه سی اوزرنده اولان حقوقی بودرکه اکر عورت
بردوه تکلتی سی اوزرنده بولنسه بیله کندی نفسن زوجندن منع ایتمسون وآندن اذنسز رمضانك غیریسنده
برکون اورج طوتمسون وزوجندن خبرسز خانه سندن بریره کتمسون ثواب اومار ایکن کناهه باتمسون
وبیورمشدرکه اکر برعورت زوجی خانه سندن فرار ایدرسه انك نمازی قبول اولمز تا رجوع ایدوب الن النه ویروب
هرنه ایشلرسن ایشله دیمدکجه خلاصن بولمز وبیورمشدرکه تحقیقا برعورت بش وقت نمازن قیلسه وبرآی
اوروجن طوتسه وکندویی نامحرمدن حفظ ایتسه وزوجنه اطاعتله کتسه اول عورت جنت اعلایه داخل
اولور وبیورمشدرکه جارك جار اوزرنده اولان حقوقی سکزدر اکر سندن برنسنه بورج استرسه اعطا ایده سن
واکر سنی دعوت ایدرسه دعوتنه کیده سن واکر سندن استعانت ایدرسه اعانت ایده سن واکر برخیره ایررسه
تهنیه ایده سن واکر برمصیبت ایریشورسه تعزیه ایده سن واکر مریض اولورسه عیاده ایده سن واکر موت
ایریشورسه جنازه سنه کیده سن واکر غایب اولورسه منزل وعیالن محافظه ایده سن وبیورمشدرکه جار
اوچدرکه بعضنك اوچ قات حقی واردر وبعضنك ایکی قات حقی واردر وبعضنك برقات حقی واردر اما اوچ
قات حقی اولان جارسنك قریب ومسلم جارکدرکه بری قرابت حقی وبری اسلام حقی وبری جوار حقیدر واما
ایکی قات حقی اولان جارسنك مسلم جارکدر واما برقات حقی اولان جار ذمی جارکدر وبیورمشدرکه قصور
جنان اول مؤمنلر ایچوندرکه انلر اطعام طعام وافشای سلام وکوندز صیام وکیجه قیام ایدرلر نته کیم
ابراهیم علیه السلام حضرتلری اطعام طعامی اویله آرزو ایدردیکم تناول غدا مراد ایلدکده کندوسیله
بیله اکل ایدر کمسه بولمدیسه ایکی میل مقداری یره واروب مسافر ارار ایدی وقصرینك جهات اربعه یه

درت بابی وارایدیکه هر برندن نظر ایدوب ضیف آرزوسیله منتظر بولنمشدر انکچون خلیل الرحمان
ابو الاضیاف اسمیله تسمیه اولنمشدر وبیورمشدرکه تحقیقا بودیندرکه بن سزه لایق کورمشمدر حال
بوکیم بونی اصلاح ایلمزالا که ایکی خصلت ایلربری حسن خلقدر وبری سخادر پس بونلرله بودینه اکرام
ایلمك لازمدر وبیورمشدرکه مؤمنه حلال اولمزکه اوچ کیجه دن زیاده کوسی طوتوب هجرت ایلیه
وبری برینه ملاقی اولدقده یوزلرن دونده روب اعراض ایده لر وایکیسنك خیرلیسی ابتدا سلام ویروب
سویلیاندر وبیورمشدرکه صدقهٔ یسیره فضائل کثیره در اصلاح ذات البین درکه تهاجر وتقاطع ایدرلر
وبیورمشدرکه کیمکه ایکی مؤمنك مابینن اصلاح ایلر حق تعالی اکا هر بر کلمه ایچون بر رقبه عتقی ثوابن بخش
ایلر وبیورمشدرکه بر میل مسافه کیدوب بر خسته عیاده ایله وایکی میل مسافه یورویوب بر مؤمن قرنداشکی
زیارت ایله واوچ میل مسافه مشی ایدوب اصلاح ذات البین ایله وبیورمشدرکه سلطانه قریب اولان رحماندن
بعید اولور واتباعی چوق اولانك شیاطینی کثیر اولور ومالی چوق اولانك هم وغمی بی حساب وشدید اولور
وبیورمشدرکه چونکه ملوك وامرا علم وحکمتی سزلك عندیکزده ترك ایتمشلردر پس سزدخی آنلرك ملکن
انلرك عندنده ترك ایلکز وبیورمشدرکه کیمکه قاضی نصب اولنور اول بچاقسز ذبح اولنور وبیورمشدرکه
مجاورهٔ اغنیا ومعاشرهٔ امرا وعلمای دنیادن حذر اوزره اولکز وبیورمشدرکه وقتا که متواضعلری کوررسز
انلره تواضع ایلکز ومتکبرلری کوردکده آنلره تکبر ایلکز اول انلره مذلتدر وسزلره تصدق وعزتدر وبیورمشدرکه
کیمکه پاپوجن دیکوب ثوبن ترقیع ایدر ومولایه سجود ایله وجهنی غبار ایدر تحقیق اول کمسه کبردن بریدر
وبیورمشدرکه کیمکه عیالیله ارپه ایتمکی ییوب ثیاب صوف ایله نعل مخصوفی کیوب شاتنی حلب ایدرسه
ومساکین ایله مجالسه قیلوب حمارینه راکب اولوب یولنه کیدرسه تحقیقا حق تعالی اول کمسه نك قلبندن
کبری محو ایتمشدر وبیورمشدرکه درت نسنه صوم ایله رضوئی بوزوب عمل صالحی هدم ایدرکه انلر کذب
وغیبت ونمیمه ونامحرمه نظردر وبو دردی ساقیٔ اصول هر شردر نته کیم صو ساقیٔ اصول هر شجردر وحضرت
عیسی علیه السلام اصحابنه دیمشدرکه بکا خبر ویریکزکه اکر سز براویور کمسه اوزرینه کلسه کزکه ریح آنك
بعض عورت برن کشف ایتمشدر سزانی ستر ایدرمیسز جواب ایتمشلرکه بلی ستر ایدرز اول حضرت انلره
دیمشدرکه لا بلکه قالان یرن سز کشف ایده سز دیمشلرکه سبحان الله بز اول بقیه یی نیجه کشف ایده رز
جواب ایتمشدرکه سزلك عندیکزده بر کمسه سوء ایله ذکر اولندقده سزانی استصحاب ایده جك ایکن اسوهٔ
احوالن سویلمزمیسز (بیت) مباش در پی آزار وهرچه خواهی کن * که در طریقت ما غیر ازین کناهی نیست
نوع ثالث) جمله خلق ایله حسن خلق ایله معامله یه ولطف لین ایله مکالمه یه متعلق اولان کلمات کباری وهر کسك
عقلنجه رفتار وکفتاری وهر امر مهم ومختاری بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه
سخا زینت انساندر وعفو احسن احساندر تواضع ثمرهٔ علمدر وعلم قائد حلم وصدق کرامتدر وکذب
مهانتدر نجات صدق ایله در ومیمنت رفق ایله در تواضع سلم شرفدر وتکبر اساس تلفدر قناعت معز
اسیردر وطمع مذل فقیردر وعده بر مرضدرکه انك شفاسی وفاسیدر عاقله مخالفت اشد عتابیدر واحمقه
سکوت افضل جوابیدر کریم آزی شکور اولور ولئیم چوغی کفور اولور لسان میزان انساندر وممیز دانا
ونادان در مؤمن انصاف ایتمیه نه انصاف ایله کیدر وصبر آنك قلبنه مصیبت قدر نزول ایدر مؤمن هین ولین
اولور وسهل وامین ومؤتمن اولور کذاب ومحیل شیطاندر لکن صورتده انساندر رفق وعفو اتباعدر وحلم
وکرم طباعدر کریم اولان وعدینه وفا ایدر وخلف ایده نی عفو ایدر کیدر خلقك النده اولندن کف
ید ایتمك ایکی سخانك بریسیدر وسائله دعا ایتمك ایکی صدقه نك بریسیدر وزوجهٔ موافقه ایکی راحتك
بریسیدر حقه تقرب سؤال ایله در وناسه تقرب عدم سؤال ایله در دوستك بر انساندرکه اول سنك عینکدر
آنجق فرقی بودرکه اول سنك غیرکدر مشاوره سکا راحتدر ومستشارکه رحمتدر حلیمك ابتدا عوض حلمی
اویله ساری وجاریدرکه جمیع ناس آنك خصمی اوزرینه معین وانصاریدر رفعتله تواضع قدرتله عفو کبیدر
کریم اولان مکارم افعالن کندی اوزرنده دین کوررکه ادا ایده ولئیم اولان سوالف احسانن ناس اوزرنده
دین کوررکه قبض ایلیه اصدقا نفس واحده در واجسام متفرقه ده در مؤمن خلقك اذیتنه متحملدر واندن

برکسه متأذی دکلدر کریم اودرکه عرضنی مالیله صیانت ایدر ولئیم اودرکه مالنی عرضیله صیانت ایدر
نصرت ایله که نصرت اولنه سن واساءت ایده نه احسان ایله که آکا مالك بولنه سن کیمه دیلرسن احسان ایله ده
امیری اول وکیمدن دیلرسن استغنا ایله ده نظیری اول وکیمه دیلرسن محتاجی اولده اسیری اول اویله ثیاب ایله
تزین ایله که انکله نه شهرت بوله سن نه ده حقیر اوله سن کندیکه راضی اولدیغك سوزی خلقه سویلیه سن وقادر
اولدغکجه عفو وقصور وستر عیوب ایلیه سن خلقك سنکله هر نیجه صحبتندن محظوظ اولورسن همان
سندخی انلرله اویلجه صحبت قیله سن تا کیم انلر سندن امنیت بولوب سن انلردن امین اوله سن اعتذار ایده نك
عذرنی قبول ایلیه سن وسکا جفا ایده نی عفو ایدوب ملایم سویلیه سن سندن بیوکاره سن مطیع اولکه
سندن کوچکلر سکا مطیع اوله لر مؤمنك رجاسی حقدن اولور ماسوادن رجا ایدن خائب قالور اویله ایشدن
حذر قیل که صاحبك بی اعتبار ایدر واندن سؤال اولندقده اشلیان حیا ایدوب انی انکار ایدر کریمه اهانت
ایلدکسه اندن حذر قیل ولئیمه اکرام ایلدکسه اندن حذر اوزره اول هزل ومزاح وترهات افاتی جالبدر
وتضییع اوقات عمر هر طالبدر غیبت ونمیمه دن حذر قیلکه انلر صاحبن خلق وخالقدن بعید ایلرلر بخلدن حذر
قیل که بخیل اولان کمسه دن قریبی نفرت قیلوب غریب اکا مقت ایلر انفع کنوز محبت قلوبدر وحلم وتواضع
مرغوب ومحبوبدر عارف بالله اولان ناسه اعتذار ایدر اطوار لئیمه باقیوب آکا هم اعتبار ایدر علمك افضلی
حلم وسکینتدر ثیابك احسنی اودرکه سنی ناس ایچنده اجمل والطف ایدر والسنهٔ خلقی سندن کف ایدر
مسکین الله تعالینك رسولیدر کاور کیمکه اکا بر نسنه عطیه قیلور اول آنی کوندورنه ویرمش اولور وآنی
منع ایدن کونده رنی منع ایتمش اولور مکارم اخلاقك اکرمی بودرکه سندن قطع رحم ایده نه سن صلهٔ
رحم ایده سن وسنی محروم ایدنه سن کرم ایده سن وسکا ظلم ایده نی سن عفو ایده سن خلقك سکا احتیاجی حقك
نعمتی رواجیدر آنی غنیمت بیل ملول اولمه که اول نعمت نقمت اولمسون نطق ایدرسن صدق سویله مالك
اولورسن رفق ایله وعده ایدرسن وفا قیل معروف ایشلرسن اخفا قیل لئام ایله بولنورسن صیام ایله اکتفا
قیل سفیهه حلم ایلدکسه آنی مغمور ایلدك حلمکله غمن زیاده قیل که آنی شوم آکلدك غیرکده بر خلق
ذمیم کوردکسه آنك امثالندن اجتناب ایله جود ایله سیادت اولور وشکر ایله زیادت اولور موافقتله مودت
اولور ورفق ایله مروت اولور حسن عشرتله صحبت دوام بولور وایثار ایله احرار غلام اولور رفق ایله صعبلر
لین اولور وتأنیله سببلر هین اولور بذل سلام کوزل خصلتدر وتمام احسان ترك منتدر تواضعك ثمره سی
رفعتدر وقناعتك ثمره سی عزتدر حسن صحبت مزید محبتدر وحسن خلق اصل هر فضیلتدر حسن خلق
انسانه خیر قریندر حسن خلق آدمه نعم المعین در ناس ایله اویله استیناس ایله که اکر بر سمته کیدرسن
سنی آرزو ایلیه لر واکر وفات ایدرسن سنی اغلیوب سویلیه لر علمك باشی رفق وحلمدر وحلمك باشی کظم وتحملدر
حکمتك باشی مدارات ناسدر وعقلك باشی تودد له استیناسدر حسن خلق انسانی سعادته یتورر آدمك
رفق وسخاسی اعداسن آکا محبت ایتدیرر حلمك زکاتی حسن مداراتدر وعلمك زکاتی تعلیم ازکیادر علمك
زینتی حلم ورضادر وحلمك زینتی تحمل اذادر قدرتك زینتی انصاف ایتمکدر ونعمتك زینتی صلهٔ رحمه کتمکدر
سبب محبت سخادر وسبب الفت وفادر سبب فرقت اختلافدر وسبب فقر اسرافدر سنت کرام لین کلام وافشای
سلامدر سندن راضی اولانه شکرك آنك رضا وسخاسن زیاده قیلور وسکا ساخط اولانه شکرك آندن سکا
صلح ومحبتی موجب اولور ملازمت رفق ومدارا مفتاح محبت اعدادر دلده سکینت احسن زینتدر اخوان
صفا زینت رخا وعون بلادر حسن خلق ایله سخا موجب غنا ورخادر بذل سلام ولین کلام موجب مودت
جمیع انامدر عادت اولیا حلم وسخادر ورفق ومدارادر وبلاده مسرور وشدتده صبور وزلازلده وقور اولمقدر
مالکله سخی وسرکله بخیل اولکه بذل مال ایدن جلیل وبذل عرض ایدن ذلیلدر لسانی عزب اولانك
اخوانی کثیردر سنی مدح ایدن بلکه ذبح ایلرسکا نصح ایدر اولکه عیبکی سویلر کلامی ملایم اولانك محبتی
لازمدر عزمنی اظهار ایدنك حزمی نائمدر کیمکه سائل ماسوای حقدر اول محروم اولمغه مستحقدر کیمکه خلقه
اذیت ایلمز کمسه اکا عداوت ایلمز خلقی کریم اولانك رزقی وسیع وقدری عظیم اولور سوطکدن خوف ایدن
موتکی استرسکا حسن ظن ایده نك ظنن تصدیق ایده سن حسن مدارات ایله اصلاح اولمیان سؤ مکافات ایله

اوله جغن تحقیق ایده سن مدح ایله ترك ایتمین ذم ایله ایلر زیرا که عیبی دیللره دوشوب خلق آنی سویلر
کظم غیظ ایدن تکمیل حلم ایتمش اولور ناس ایله مدارا ایدن سلامت بولور غضبنه مالك اولان حلیمدر
شهوتنه مالك اولان حکیمدر خلقی کوچك اولان ملایم سویلر هم راحت بولور هم راحت ایلر ناس ایله صلح
اولانك عیوبی مستور قالور وخلقك عیوبن آرایانك عیوبی مکشوف اولور نصیحت قبول ایدن فضیحتدن
سلامت بولور سکا توجه ایدنه اعانت لازم کلور توقیر عالم تعظیم خدادر اطاعت امام اطاعت مولادر ناس
ایچون قیوقزان کندی دوشر یولنه کلور کوچك مصیبتی بیوك صایان اندن بیوکیله مبتلا اولور کیمکه خلقك
اسرارن افشا ایدوب سویلر حق تعالی انك اسرارن اظهار ایلر خفیات اموری تفتیش ایدن کوکللر مودتندن
محروم اولور خلقه احسان ایدن حقدن احسان بولور وجمیع امورنده عاقبتی خیر اولور مسیئنه احسان ایدن
هر فضلی آله بیلور وکندی فوقنده اولانلرله مدارات ایلین مرادن آلور دوستنك ذلاتنه تحمل قیلین مرض
موتنده یالکز قالور ناسه شکر ایتمین حق تعالی یه شکر ایتمش اولور ناسدن حیا ایتمین حقدن ایتمش
صایلور نامحرمه باقمیانك قلبی راحت بولور سکا نقل کلام ایدن سندنده نقل ایده بیلور سکا غیریدن شکر ایدن
سندن سؤال ایتمش اولور سفهایی لوم ایدن نفسنه شتم ایتمش اولور والدیننه مطیع ومنقاد اولان کندویه اولادن
انقیاد اوزره بولور صدیق صدوق اعظم نعمدندر ابرای ذمم اشرف شیمدندر صدق اقوال ورفق احوال وحسن
خصال علامات اقبالدر طاعت کبی عز وقناعت کبی کنز اولمز ادب کبی حسب وعلم کبی شرف اولمز تغافل
کبی حلم وتجاهل کبی عقل اولمز معصیت خالقده مخلوقه اطاعت اولنمز ویلان سویلین کمسه دن خیر اولمز
عاقله لازمدر که طبیبك خسته یه ایلدیکی خطاب کبی جاهله خطاب ایلیه اول حدتله شدت ایلدکجه بو ملایم
سویلیه صقین کریمك یدن طوتمیه سن اول احسان ایلدکده سن منع ایتمیه سن تا کیم مسلوب امکان اولوب
کتمیه سن خلقك اکراه ایلدیکی ایشلری ایشلمه که سنك حقکده افترایه باشلمیه لر محسن ایله مسیئی مساوی
طوتمیه سن محسنی دعا وثنادن اونوتمیه سن بخیل وجبان ایله مشاوره ایتمیه سن عورته یوك اولمیه سن مالندن
استغنا قیله سن زیرا که اول امتنانی اکثار واحسانی انکار ایدندر احسانی اونودوب نقصانی حفظ ایدن دوست
دکل دشمندر عورته وجودنی تجاوز ایدن حطامی تملیك ایتمیه سن عورت ریحاندر قهرمان دکلدر اول یوك
آلتنه آنی آتمیه سن صقین مجالسده برکسه یه تصدر ایتمیه سن مجلس اهلی سنی رفع ایتمدکجه سن یوقاری
کتمیه سن (قطعه) وارمه اول صدره که سندن اعلا * سنی اشاغه سورر بی پروا * بودر ارباب کماله الیق *
قدری عالی اوله کوکلی الجق (نوع رابع) تأهل وتزوجك ترهیب وآفاتن وترغیب وفوائدن بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردر که تزوجك آفاتی اوچدر وفوائدی بشدر وترهیبندن ترغیبی خوشدر
وفوائدی بولنمدیسه تزوج بوشدر اما تزوجدن ترهیبك ادله سی انصح وافصح واروحدر نته کیم امام محمد شافعی
رحمة الله علیه حضرتلرینك مذهبنده تجرد تأهل اوزرینه مرجحدر وحدیث شریفده مصرحدر که (اذا
اتی علی امتی مائة وثمانون سنة فقد حلت العزوبة والعزلة والترهب علی رؤس الجبال) وینه خبرده موضحدر که
(یأتی علی الناس زمان لا تنال المعیشة فیه الا بالمعصیة فاذا کان ذلك الزمان حلت العزوبة (وحضرت علی
رضی الله تعالی عنه بیورمشدر که (النساء شر کلهن واشر منهن احتیاجنا الیهن) وینه بیورمشدر که
اکثار المناکح ایثار الفضایح (طوبی لمن لا اهل له) وتفسیر کشافك صاحبی دیمشدر که (شعر) تزوجت لم اعلم
واخطأت لم اصب * فیا لیتنی قدمت قبل التزوج * فوالله لا ابکی علی ساکن الثری * ولکننی ابکی علی المتزوج *
وبعض کبار عرب دیمشدر که التزوج فرح شهر وغم دهر وکسر ظهر والتزام مهر وبعض شعرای عرب دیمشدر که
(بیت) ان ذئبا اخذوه وتمار وافی عقابه * قال شیخ زوجوه وذروه فی عذابه * وبر مرید مرشدندن تزوج
اذنن طلب ایلمشدر مرشد آکا ان الله فرد یحب الفرد فانفرد حکمتن سویلمشدر نته کیم حضرت حبیب
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (خیرکم بعد المأتین الخفیف الحاذ الذی لا اهل له ولا ولد له) بیورمشدر
اول حضرت بو زمانده تجرد تأهلدن اولی واعلی اولدیغن طیورمشدر (بیت) نظر شهوت ایچون روی زنان اغ
اولسون * زنی اولمزسه کشینك صول الی صاغ اولسون * واما تزوجك آفات ثلثه سندن اولکی آفتی
حلال معیشتی کسب ایتمدن عاجز قالمقدر نته کیم خبرده (کلکم راع وکلکم مسؤل عن رعیته) روایت

قیلنمشدر

قیلنمشدر واستعاذه اولنان جهد بلا کثرت عیال وقلة ما لله تأویل اولنمشدر ویا حبذا العزوبة والتجرد دینلمشدر
واما ایکنجی آفتی اهل واولادك حقوقن اداده قصور قیلمقدر نته کیم خبرده (ان الهارب عن عیاله کالعبد الابق
لا یقبل له صلوة ولا صیام) کلمشدر واما اوچنجی آفتی اهل واولاد آدمی حقدن مشغول قیلمقدر واستمتاع اهل
واستئناس اولاد ایله اولوب ذکر وفکر مولادن غافل قالمقدر نته کیم خبرده (قد تعس عبد الزوجة روایت
اولنمشدر ودخی (من لازم افخاذ النساء لا یجیئ منه شیئ الا فی حکم النادر) دینلمشدر واما تزوجی ترغیبك ادله سی
اصح وارجح واملحدر نته کیم امام اعظم ابو حنیفه رحمة الله تعالی علیه حضرتلرینك مذهبنده تأهل تجرد
اوزرینه مرجحدر وحق تعالی (فانکحوا ما طاب لکم من النساء) بیورمشدر وینه والذین یقولون ربنا هب لنا من
ازواجنا وذریاتنا قرة اعین) بیوروب سؤال ازواج واولاد احسن احوال اولیا اولدیغن طیورمشدر وحضرت
حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (تناکحوا تکاثروا فانی اباهی بکم الامم یوم القیمة ولو بالسقط) بیورمشدر
وینه اول حضرت (من ترك التزوج مخافة الفقر فلیس منا) بیوروب تأهل خصوصنده توکل ایتمینلر شرار
ناس اولدیغن طیورمشدر اما انبیا واولیانك صدوری معرفت نوریله طولدیغندن عروقه فایض اولوب اول نور
ایله دل وجان هیجان بولور وحواس وقوای نفس وریح شهوات انفس آنکله حرکته کلور پس اهل دل اولان
عارفلردن هر کیمکه قلبنده نوری اوفر اولور اول کاملك شهوت جماعی اکثر اولور زیرا که علاج ایتمك علت
قدر لازم کلور نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم (اعطیت قوة اربعین رجلا فی البطش
والجماع واعطی المؤمن قوة عشرة) بیورمشدر شهوت جماع اهل عرفانك نور وحضوری حسبنجه اولدیغن
طیورمشدر زیرا که هر شهوتدن قلبه قساوت وکدر کلمشدر الا که شهوت جماع ایله کوکل نور وضیا وذوق
وصفا بولمشدر انکیچون اکثر انبیا واولیا وعلما اکا زیاده مائل اولمشدر واما اهل نفس اولان عامه ده جماعك
غلبه سی مرض مذمومدر زیرا که اول تأثیر ضیای نور معرفت دکل بلکه مقتضای نار شهوت شومدر پس کوکل
امراضندن صحت بولان کاملك هر شهوتی ممدوح ومقبولدر وامراض قلب ایله قالان ناقصك شهوت جماعی
بیله مدخول ومعلولدر (بیت) هویت السمان فشیبتنی) وقد کنت قدما هویت السمان) واما تزوجك فوائد
خمسه سندن اولکی فائده سی جنس انسان بقا بولمقدر وامت محمد آنکله چوق اولمقدر معصوم ایکن
کیدرسه روز محشرده شفاعت قیلمقدر واما ایکنجی فائده سی بودر که تزوجده زنادن تحفظ واهلیله تلذذ
اولور وفراغ بالله نیجه خوش حالی بولور زیرا که (ومن شر غاسق اذا وقب) نظم کریمی قیام ذکر ایله تأویله
کلور نته کیم حق تعالی (زین للناس حب الشهوات من النساء) بیورمشدر نسایی جمله یه تقدیمندن جمیع
لذات دنیانك اشهی واحلاسی عورت اولدیغن طیورمشدر واما اوچنجی فائده سی بودر که تزوج ایدن آدمك
نفسی اهلیله انسیت وراحت بولور زیرا که نفس انسان برامره مداومت قیلسه آندن یوریلور آنکیچون
روحوا الاذهان کما تروحوا الابدان) دینلور وحق تعالی (خلق منها زوجها لیسکن الیها) بیورمشدر
هر قولنه کاهیجه اهلیله تلذذ لازم اولدیغن طیورمشدر وحدیث شریفده حبب الی من دنیاکم ثلاث
النساء والطیب وقرة عینی فی الصلوة) کلمشدر واول حضرته مکاشفات انواری ثقیل اولدقجه کلمینی
باعایشه دیوب مبارك یدن اوزرینه قویوب آنکله ملاعبه قیلمشدر واما دردنجی فائده سی بودر که تزوج
ایدن کشی تدبیر منزلدن فراغ قلب ایله راحت بولور زیرا که خانه سی خدمتیله کیجه کوندز مشغول اولان
تضییع اوقات عمر ایدوب علم وعملدن معزول اولور انکیچون صالحه خاتون دنیای دنیدن عد اولنمیوب آخرتدن
صایلور زیرا که اول کشینك بیتی ایشن وقضای شهوت خدمتن کوروب آخرت اعمالنده اکا معین اولور واما
بشنجی فائده سی بودر که تزوج ایدن کشی اهل واولادنك اصلاح وتربیه لرنده نفسیله مجاهده ایدر وانلر ایچون
کسب حلالله واذیتلرینه احتمالله ریاضت یولنه کیدر زیرا که تدبیر معاش وتربیهٔ عیال انسانی حالدن حاله
صالوب نفسانیتندن دوشروب نیران المله پشوروب پوتهٔ غمده قال ایدر (شعر) انی وان کنت ذا عیال قلیل مال
کثیر دینی * لمستعف برزق ربی حوایجی بینه وبینی) چونکه بو بیان ایله تزوجك آفات وفوائدی بالجمله عیان
وهویدادر پس هر کیمده که آنك آفاتی منتفی وفوائدی مجتمع ومهیادر اول کمسه ایچون تأهل وتزوج احسن
واولیدر وکیمده کیم بو امرك عکسی بولنمشدر آنك تجرد وعزوبتی افضل واعلا بیلنمشدر وکیمده کیم آفات

وفوائدی مختلط بولنمشدر قنقیسی غالب ایسه اول سمته کتمك ترجیح قیلنمشدر وحرام اکلندن زیاده زنادن حذر قیلنوب شهوتی غالب اولان فقیر تزوجله امر اولنمشدر اما مجرد اولان سالك صائم وسهران اولسون کسه ایله سویلیوب خلقه نظر ایلیوب کوکلدن مولایه توجه قیلسون ونفسی یورلدقده برسمته کتیوب کندی قلبنه کاسون وانواع آرزوی هواسی تخیلاتیله تسلی بولسون بعده بنه ماسوایی اونودوب ذکر وفکره طالوب مولاسیله تنها قالسون تابالغ وکامل اولدقجه تأهل قیلمسون اول نفسیله نزاع وجدال اوزره ایکن هواسیله کوکلدن طشره یه کتمسون نته کیم برمرشد کامل مارأیت سالکا تزوج وثبت علی طریق المولی فان من تزوج فقد رکن الی الدنیا) دیوب حکمت سویلمشدر وزمانه زنانی آرزوسنده صبر وتحمل الله تواصلندن وبدخویلرینه تحملدن قلبه اروح وانجح واهون وروحه اعز والذ واحسن اولدیغن بیان ایلمشدر زیرا که حق تعالی (ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم فاحذروهم) کلامیله تنبیه بیورمشدر آدمك نفسی عدوی جان ایکن سائر اعدا ایله جمعیتی کندویه زیاده زیان اولدیغن طیور مشدر واما عارف کامل عالم وحدته کلمشدر وعالم کثرتی خیال وظل بیلمشدر وا کا تأهل وتجرد وصحبت وعزلت برابر اولمشدر زیرا که اول جمله یی ربیسیله بولمشدر وجمیع احوالنده آنکله معامله ایدوب تسلیم ورضا ایله طولمشدر وانك ماسوا ایله برایشی قالمیوب حق ایچون خلقه رغبت وخدمت قیلمشدر پس اکا ازواج واولاد ندن نه ضرر ونه زیان کلمشدر غلبه وکثرتده بیله مولاسیله تك وتنها قالمشدر (بیت) امواج کثرت ایچره یم وحدتی سیزن * دریادل اردر اول نه کدر آلسه ده سه زن * والحاصل خلقك کیمی سلامتن تجرد حالنده وکیمسی راحتن تزوج نوالنده بولور پس کوزل خصاله یاخود کماله ویاچوق ماله مالك اولان کسه تزوجدن لذت آلور ومال وجمال وکمال وخصالی اولمین کسه تجرد عالمنده راحت قالور حال بوکیم حق تعالی هرقولنه خیرلی اولان امری بیلور وهرکسك حالنه هرآنده لایق اولنی دمبدم کرم قیلور (بیت) خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی * هرقولنی برحاله قیلمش متسلی (فصل ثالث) اداب وارکان صحبت خالق وخلق زمانی والفت اقارب وجیران ویارانی اون اوچ نوعله بیان وعیان ایدر (نوع اول) عبدك مولاسیله حضور وانسیتنك آداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه تحقیقاسنك اول صاحبك که حضور وسفرلك اوقاتنده ویقظه ونومك ساعتنده بلکه حیات وموتك حالاتنده سندن برآن مفارقت ایلمز اول سنك مولی وخالقکدر ورب ورازقکدر هرنه ساعت که سن انی ذکر وفکر ایدرسن اول سنك جلیس وانیسکدر نته کیم حق تعالی انا جلیس من ذکرنی بیورمشدر وهرنه زمانکه آنك حقنده اولان تقصیرلك ایچون سکا حزن کاوب قلبك منکسر اولور اول سنك صاحب وملازمکدر نته کیم حق تعالی (انا عند المنکسرة قلوبهم لاجلی) بیورمشدر (بیت) کرهزاران دام باشدر رقدم * چون توبامایی نباشد هیچ غم * تحقیق اکرسن حق تعالی یی معرفتیله عارف اولسك آنی صاحب اتخاذ ایدردلك وخلقك صحبتن بالکلیه ترك ایدرکیدردلك وجمیع انفاس ولحظاتکده قلب وجوارحکی مراقبه ایله یلوب تیقن ایدردلك که حق تعالی هرانده سنك ضمیرکه مطلع اولور ایمش وظاهر وباطنکه مشرف وقلبکه هرخطور ایدنی بیلور ایمش ومشاهده ایدردکه حق تعالی سنك مخالطه وخلوتکده متردد اولدیغك حالاتکده سنکله حاضر ایمش وسائر حرکات وسکناتکه ودمبدم لحظات وخطراتیکه ناظر ایمش وسیر ایدردکه عالم ملك وملکوت ایچنده برساکن سکنوت بولمز وبرمتحرك حرکت قیلمز الا که جبار سموات وارض آنی محیط ایمش پس اول زمانده عبد ذلیلك مولاسی حضورنده تأدبی کبی حضور باریده ظاهر وباطنکله متأدب اولوردلك وسعی واهتمام ایدردلك که سولای جلیل اصلاسنی منهیاتنده کورمیوب مأمور اتنده بولسون ایمدی اکرسن جمیع اوقاتکده بوحضور وانسه قادر اولدکسه زنهار لیل ونهار اویله بروقتدن خالی اولمسونکه آندن دربکله تنها قالدکسن ومناجاتیله متلذذ اولدکسن پس اول وقتده سکا لازمدرکه اداب صحبت مولایی بیله سن وبوحضورلك آداب اون بش عدد بوله سن که بری باشن اکوب اوکونه باققدر وبری عقلن جمع ایدوب غیری افکاری براققدر وبری صمت وسکوت قیلمقدر وبری جمیع اعضای بدنی ساکن اولمقدر وبری مبادرت امر ایتمکدر وبری اجتناب نهی ایتمکدر وبری اعتراض ایتمکدر وبری دوام ذکر ایله اولمقدر وبری فکر مولایه ملازمت قیلمقدر وبری حق تعالی یی جمله یه ترجیح وایثار ایتمکدر وبری خلقك جمله سندن مأیوس اولوب

کتمکدر وبری هیبت آلتنده خضوع ایله تذلل قیلمقدر وبری حیا آلتنده خشوع ایله منکسر اولمقدر وبری کاروکسب ایتیوب ضمان حقه اعتماد ایتمکدر وبری تسلیم ورضا سمتنه کتمکدر ولازمدرکه بوذکر اولنان اداب وارکان جمیع لیل ونهار کرده سنك شعارك اولمله بونلرسندن طرفة العین مفارقت ایلمین صاحبکله اولان آداب صحبتدر اما خلق البته بعض اوقاتکده سندن مفارقت ایدرلروسنی ترك ایدوب کندی ایشلرینه کیدرلر (نظم)

جانان ایلندن کلمشم	فانی مکانی نیلرم	اول ملکه میل صالمشم	بن بوجهانی نیلرم
دنیایه کلدم کتمکه	علم ایله حلمه یتمکه	عشق ایله جان سیرایتمکه	بن این وآنی نیلرم
دورزمانلدن طویمشم	کون وفسادی قویمشم	دارالامانی طویمشم	بن سجن جانی نیلرم
هپ اعتبارم آتمشم	عاشقلغه ال قاتمشم	بن نفسی دوستم صاتمشم	بو دشمنانی نیلرم
عشقك شرابن ایچمشم	دل کاشنینه کوچمشم	بن وارلغمدن کچمشم	نام ونشانی نیلرم
عشقی طبیبم قیلمشم	درد نده درمان بولمشم	بن اب حکمت بیلمشم	یونانیانی نیلرم
انفاس عشقی دارکم	مال ومنالی تارکم	کنج نهانی مالکم	نقد روانی نیلرم
تخت توکل بولمشم	ملك قناعت آلمشم	مخفیجه سلطان اولمشم	جاه عیانی نیلرم
هرنه کاورسه یخشیدر	زیرا اودوستك بخشیدر	چون جمله آنك ایشدر	بن بد کمانی نیلرم
اولمش آنکله قالمشم	عین حیاته طالمشم	کندیم بیلوب کام المشم	وهم ویلانی نیلرم
کرچه زمان دوران ایله	پیرایتدی جسم شان ایله	کوکلم جواندر جان ایله	پیر وجوانی نیلرم
تن بسلمکدن صاپمشم	کوکلم سرا ین یاپمشم	خورشیدم آنده طاپمشم	بن اختر انی نیلرم
یاری بکابس کورمشم	اغیاری دلدن سورمشم	انسیله تنها طورمشم	بن انس وجانی نیلرم
دلدن دله یك ترجمان	وارکن نه سویلر بولسان	چون جان ودلدر هم زبان	نطق وبیانی نیلرم
حق جمیع خلقدن	مستغنی یم بالله بن	خلاق عالم وارایکن	خلق زمانی نیلرم

نوع ثانی) عالمك طالبلرینه تعلیم وتدریسنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه استاذلك تلامیذینه تعلیم وتدریسنك آداب وارکانی اون یدیدر بری احتمال اذادر وبری صمته ملازمت قیلمقدره وبری حلیم وسلیم اولمقدر وبری وقارایله جلوسدر وبری اطراق رأسدر وبری اختیار تواضعدر وبری ترك هزل ومزاحدر وبری متعلمه ملایم اولمقدر وبری متجمزه تأنی قیلمقدر وبری پلیدی حسن ارشادایله اصلاح ایلمکدر وبری سؤالی تکرار ایدنه تعذیر ایتمکدر وبری سائله صرف همتله اصغا ایلمکدر وبری سؤالی تفهم ایدوب آندن جوابن سویلمکدر وبری حجتی قبول ایتمکدر وبری حقه رجوع وانقیادایله کتمکدر وبری ضرر لی علمدن متعلمی منع ایتمکدر وبری علم نافعی غیر الله ایچون تعلمندن آنی زجر ایتمکدر پس هرعالمه لازمدرکه متعلملریله بواداب مذکوره اوزره معامله ایدوب علم نافعی تعلیم ایلیه (قطعه) مأذون اولورسن اوقوت علومی * نشر ایله خلقه نفع عمومی * عامل اولورسن کامل اولورسن * حکمتلری هپ سنده بولورسن (نوع ثالث) شاکردلك اوستاذندن تعلمنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه متعلمك عالمدن استفاده سنك اداب وارکانی اون بشدر بری استاذینه سلام ویروب ایاغ اوزره طورمقدر وبری استاذی اذیله اوتورمقدر وبری نمازایچنده کی ادبلی قعود ایلمکدر وبری آنك حضورنده ازسویلمکدر وبری اوستاذی سؤال ایلدیکچه سویلمکدر وبری اندن استیذان ایلدیکچه سؤال ایلمکدر وبری فلان سنك خلافك دیمشدر دیمیله اکا معارض کتمکدر وبری صوابی استاذندن کندی اعلم اولدیغن اکا اشعار ایتمکدر وبری آنك مجلسنده جلیسنك قولاغنه مخفی سوز سویلمکدر وبری باشن اوکنه اکوب اطرافنه التفات ایلمکدر وبری آنك ملالی عندنده ختم کلام ایلمکدر وبری اول کیدوب کادیکچه اکا قیام ایلمکدر وبری استاذی قیام ایلدکده سؤالی ترك ایتمکدر وبری اول یولنه کیدرایکن اکا برنسنه سؤال ایتیوب بیلدیکنه کتمکدر وبری انك جمیع اولاد ولواحقنه بیله تعظیم

واكرام ايتمكدر وبرى ظاهرى منكر اولان ايشده آكا سوء ظن ايتميوب سرينه يتمكدر واول فعلك سرنده
آنى اعلم بيلسون وسوء ظن عارض اولدقده حضرت خضر ايله موسى عليهما السلامك قصه سن تذكر
قيلسون پس هر طالب علمه لازمدركه استاذ ايله اداب مذكوره اوزره معامله ايدوب تحصيل علم ايلسون
نته كيم دينلمشدر (ماوصل من وصل الا بالحرمة والتعظيم وماسقط من سقط الا بترك الحرمة والتعظيم
(بيت) استاذكه تعظيم ايت زيرا كه دينلمشدر * من علمنى حرفا قد صيرنى عبدا (نوع رابع) آدمك والدينيله
صحبت والفتنك اداب واركانن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه والدينى حياتده اولان
كمسه نك والدينيله صحبت والفتنك اداب واركانى اون بشدر برى انلرك سوزلرن استماع ايتمكدر وبرى امرلرينه
امتثالله كتمكدر وبرى انلردن اذنسز اوتورممقدر وبرى انلرك قيامجون اياغ اوزره طورمقدر وبرى انلرك
اوكنجه بر يولده كتممكدر وبرى انلرك صوتندن زياده رفع صوت ايتممكدر وبرى انلرك اسملريله دعوت ايتممكدر
وبرى دعوتلرينه اجابت ايدوب ليبك سويلمكدر وبرى خدمتلرنده سرعت ايلمكدر وبرى انلرك رضالرن طلبده
حريص اولمقدر وبرى انلره قول قنات بسط ايدوب حرمت قيلمقدر وبرى انلره بر واحسانن امتنان ايتممكدر
وبرى انلره حدتله نظر ايتممكدر وبرى انلرك يوزينه قارشو يوزن اكشتميوب كولج يوزله وطاتلى سوزله خاطرلرن
مطيب قيلمقدر وبرى امرلرى اولمدقجه غربته كتميوب يانلرنده قالمقدر پس هر كسه لازمدركه والدينيله بو اداب
اوزره صحبت والفت ايده وهر خدمتلرن كوروب رضالرن كوزه ده (بيت) رضاى حق رضاى والدين ايچره
بيلنمشدر) كه جنت امهات اقدامى تحتنده بولنمشدر (نوع خامس) تجرد عالمنده اولان عارفك تأهل وتزوجنك
اداب واركانن بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه سالك متجرد تكميل سلوك ايدوب
عارف كامل اولدقده تزوج ايتمك مراد ايلديسه آنك نامزاد اولوب تزوج قيلمسنك آداب واركانى اون بشدر
برى تحصن وعفتى نيت قيلمقدر وبرى وليمه ومهر ايچون آقچه قرض آلمقدر اكر يانده اقچه بولنمديسه بورج
السون وحق تعالى يى آنك اداسنده ضامن بيلسون وبرى فقر وعسرتدن خوف وحذر ايتميوب حقه توكل
قيلمقدر وبرى اصلى پاك اولان متدينه وعاقله يى نشانليوب آلمقدر زيرا كه مطيع وصالحه خاتون اغرنجه
التون دكر خير متاع دنيا صايلور نقدر فقير وحقير اولورسه ده زوجى آكا محبت ايدوب اوزرينه بايلور وبرى
عز ومال وجمال ايچون تزوج ايتممكدر زيرا كه عز ايچون تزوج ايدن ذليل اولور ومال ايچون تزوج ايدن فقير
اولور قالور وجمال ايچون تزوج ايدن رسواى عالم اولوب بلاسن بولور وبرى شرف ومال وسن وقامتده كندودن
ادنايى آلمقدر زيرا كه قلبه اويله اولمق اروح كلور وآنك حقارت نظرندن امين اولور واكر عورت نشانلمق مراد
ايلديسه رجلده دين وحسن خلق وسخا اختيار ايلسون وبرى تقليل مهر ايتمكدر زيرا كه مهرك خيرليسى
درتيوز مثقال فضه در وبرى موسر ايسه اداى مهرى تعجيل ايتمكدر وبرى برشاة ايله اولورسه ده طعام
وليمه قيلمقدر وبرى اكل طعام وليمه يى غنيمت بيلمكدر زيرا كه اول جنت طعامندن حظ آلمقدر وبرى احسن
لباسيله مزين اولمقدر وبرى قبل الزفاف ايكى ركعت نماز قيلمقدر وبرى ابتدا اهلنك ناصيه سن طوتمقدر
(اللهم بارك لى فى اهلى وبارك لاهلى فى) ديمكدر وبرى اهلنك رخلرك بوس ايدوب لبلرن اموب ممه لرن يمكدر
وحضرت عمر رضى الله تعالى عنه عورتك ضعيف وسمينندن سؤال اولندقده فراشك لين اولسون بيورمشدر
نسوانك سمانى احسن واشهى وجماعى الذ واحلا اولديغن طيورمشدر (بيت) بزه لازم دكل ضعيف ومريض
استرز عورتى سمين وعريض (نوع سادس) رجل كندى اهليله ملاعبه وجماعنك اداب واركانن بيلديرر (اى
عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه جماعك آداب واركانى يكرميدر برى ابتدا كندوسى قميصندن
غيرى لباسندن معرا اولمقدر وبرى اهلنى دخى كذلك عارى قيلمقدر وبرى سلنمك ايچون ايكى خرقه المقدر وبرى
مجامعه دن مقدم تقبيل وملاعبه ايله متلذذ اولمقدر زيرا كه اويله ايتمك هم بدنده خفت وهم كوكلده عفت وهم
جانده راحت بولمقدر وبرى قبل الادخال تعوذ وتسميه قيلمقدر وبرى عند الادخال تقبيل وتكلمدن فارغ
اولمقدر زيرا كه بونلر ولدك صاغر ولال اولمسنه سببدر وبرى بعد الانزال اهلنك بطنى اوزرنده انك دخى ايشى
بتنجيه دك قالمقدر تا كيم عورت بر دخى جماع اولنجيه دك سست اولوب تنبل قالمسون نته كيم خبرده وارد
اولمشدركه وقتا كه رجل اهليله اختلاط ايلر خروس كبى ايتمسون بلكه اهلنده بولديغى لذتى اهلى دخى اندن

بولمد

بولمدقجه بطنى اوزرندن كتمسون وبرى صبى ويا بهيمه عندنده جماع ايتممكدر وبرى اهلنك قبلن قويوب دبرينه
كتممكدر وبرى كثرت جماع ايله افتخار ايلممكدر وبرى عورتنك حسن ولطفن كمسه يه سويلممكدر زيرا كه
بونلر فتنه يه باعثدر وبرى ترك جماعه مداومت قيلممقدر زيرا كه ممه دن سوت صاغلمسه آنك صوغلمسى
محققدر وبرى بعد الفراغ اوچ قطره ده اولورسه بول ايتمكدر تا كيم بقيه منى مثانه ده قالمسون وآندن دواسز
مرض حاصل اولمسون وبرى بعد الجماع صاغ يانى اوزرينه راحت بدن ايچون بر نومه خفيفه يه كتمكدر وبرى
بر دخى عودت مراد ايدرسه ذكرن غسل ايتمكدر وبرى انى ارقه سى اوزرينه ياتوروب دوردى آراسنه كتمكدر
زيرا كه جماعك يكرمى شكلندن احسن اشكالى بويله ايتمكدر نته كيم انك اردأ اشكالى واضر احوالى عورت
رجل اوزرينه چقمقدر وآنك فرجى رطوبتى آنك ذكرى اوزرينه آقمقدر وبرى عورته حيض ايامنده رغبتى
ازاولمق ايچون اكا اسكى ثيابن كيديرمكدر وبرى عورت پاك اولنجيه دك ازار آلتنه بيله التن سورتممكدر
اما انكله بيله ياتسون وبيله سنجه اكل وشرب ايتسون وبرى آناسى وباجيسى وعمه سى وخاله سى وقيزى وكلينى
محبتيله مجامعت قيلممقدر وبرى اجنبيه دن اجتناب ايدوب انكله تنها قالممقدر زيرا كه اجنبيه ايله خلوت
حرامدر واكا نظر وانكله كلام اتهامدر بر شاعر بر بولوك عورتلر يانندن كچوب يولنه كيدر ايكن ديمشدركه
بيت) ان النساء شياطين خلقن لنا * نعوذ بالله من شر الشياطين * وانلردن بر شاعره اكا جواب
ايتمشدركه (بيت) ان النساء رياحين خلقن لكم * وكلكم يشتهى شم الرياحين (نوع سابع) اوقات جماع
واتحادى واحوال واشكال اولادى بيلديرر (اى عزيز) معلوم اولسونكه اهل ادب ديمشلردركه مستحب
ولايق وتنعم فايق ومرؤته موافق بودركه رجل اهلنك رضاسيله جماع ايليه ومراعات اوقات ايله اجتماع
ايليه واوقات ممنوعه ده آندن امتناع ايليه پس اكر بر كشى اهلنك رضا ومحبتيله جماع ايدرسه آندن حاصل
اولان ولد عاقل ورشيد اولور واكر هلال آينك ابتدا كونى جماع ايدرسه آندن اولان ولد جميل اولور واكر
كوندز قبل الظهر ايدرسه ولد حكيم وكريم اولور واكر اثنين كيجه سى ايدرسه حافظ قرأن اولور واكر صالى
كيجه سى ايدرسه ولد هم سخى وهم رحيم اولور واكر خميس كيجه سى ايدرسه ولد هم عالم وهم عامل اولور واكر
جمعه كيجه سى ايدرسه ولد هم عابد وهم عارف اولور واكر جمعه كونى قبل الصلوة ايدرسه ولد سعيد اولوب موتى
كلدكلده شهيد اولور واكر بر كشى اهلندن رضاسز اكراهله جماع ايدرسه اندن اولان ولد احمق اولور واكر
مرضعه يى ايدرسه ولد ينه ضرر كلور واكر هلال آينك ابتدا كيجه سى يا اون بشنجى كيجه سى ويا صولك كيجه سى
جماع ايدرسه ولد مجنون اولور واكر بازار كيجه سى ايدرسه ولد قاطع طريق اولور واكر چارشنبه كيجه سى
ايدرسه ولد قتال اولور واكر كوندز بعد الظهر ايدرسه ولدك كوزى شاشى اولور واكر رمضان بيرامى
كيجه سى ايدرسه ولد عاق الوالدين اولور واكر قربان بيرامى كيجه سى ايدرسه ولد التى پارمقلى ويا درت پارمقلى
اولور واكر اياغ اوزره اولديغى حالده ايدرسه ولد فراشنه بوال اولور واكر بالدوزى محبتيله ايدرسه ولد خنثى
اولور واكر جماع اوزرنده تكلم ايدرسه ولد لال اولور واكر فرجه نظر ايدرسه ولد اعمى اولور واكر اول حالده
زنى تقبيل ايدرسه ولد صاغر اولور واكر ميوه اغاجى التنده ايدرسه ولد ظالم اولور واكر طهارتسز ايدرسه
ولد بخيل اولور واكر لحافسز تحت النجوم ايدرسه ولد منافق اولور واكر بر كمسه نك حضورنده ايدرسه ولد
سارق اولور واكر برات كيجه سى ايدرسه ولد بدخو بلى اولور واكر يوله كيده جك كيجه ايدرسه ولد مسرف اولور
وانزالى حالنده ايكيسنك فكر وخيالنده نه صورت بولنورسه ولد اكا يقين اولور وكوزلرى نه رنكه نظر ايدرسه
ولد اول رنكه قريب اولور واكر حيض ونفاس ايامنده ايدرسه ولد جذام اولور وايتديكى ايش حرام اولور واكر
نطفه ممتزجه داخل فم رحمده اولان افواه اربعه سنك برندن دخول ايدرسه ولد بر اولور وايكيسندن كيدرسه
ولد ايكى واوچندن كيدرسه ولد اوچ ودوردندن كيدرسه ولد درد اولور واكر ماء رجل اول كلوبده اكثر اولورسه
اول سبقت حكميله اوغلان اولوب اول كثرت حكميله عموسنه مشابه كلور واكر ماء رجل اول كلوب ماء مرأه
اكثر اولورسه اول سبقت حكميله اوغلان اولوب بو كثرت حكميله طايى سنه مشابه كلور واكر ماء مرأة سبقت
ايدوب اكثر اولورسه اول سبقت حكميله قيز اولوب اول كثرت حكميله خاله سنه مشابه كلور واكر ماء مرأه
سبقت ايدوب ماء رجل اكثر اولورسه اول سبقت حكميله قيز اولوب بو كثرت حكميله عمه سنه مشابه كلور

وبو احکامك جمله‌سی آثار ایله اثبات اولنوب تجربه قیلنمشدر (نظم)

شول دمکه روح طائر قدس اشیان ایدی ‖ جان بلبلینه کلشن وحدت مکان ایدی
کان خفاده جوهر جان بی نشان ایدی ‖ کتم عدمده عالم وآدم نهان ایدی
خلوت سرای سرده کوکل کامران ایدی ‖ بربار ایدی همان وبر اول یار جان ایدی

دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

قنی اودمکه ساقیء خمخانهٔ ازل ‖ صونردی روح پاکیمزه جام لم یزل
مابینمزده اولمز ایدی بحث ایله جدل ‖ بی قیل وقال اولوردی قومشکلات حل
یوغ ایدی آفت اجل عمر بی بدل ‖ راحتده ایدی زمرهٔ ارواح ما حصل

دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

داخی قورلمشدی طلسمات کائنات ‖ یکسان ایدی هنوز بوافراد ممکنات
چیقمامش ایدی ساحل امکانه فلك ذات ‖ اولمامش ایدی موج فکن قلزم صفات
کتم عدمده ایدی شئون مکونات ‖ داخی ظهوره کلمش ایدی تعینات

دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

ناکاه کلك کاتب دیوان امر هو ‖ یازدی برات آدمه طغرای اهبطو
آیری دوشوب او کلشن لاهوتدن قمو ‖ ایتدك ضروری کلخن ناسوته سرفرو
طوتدق اکرچه صحن سرای وجوده رو ‖ جانده هنوز باقیدر اول شوق وآرزو

دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

ارواح انس بصدی قدم چون سیاحته ‖ کلدك ضروری عالم کون وصباوته
تبدیل اولوب اودکاو لطافت کثافته ‖ دست قضا براقدی فلکدن فلاکته
دوشدك قیودرنج وعنا وسقامته ‖ بوخاکدانه کلدك اکرچه اقامته

دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

(نوع ثامن) رجلك اهلیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه رجلك زوجه‌سیله صحبتنك اداب وارکانی اوتوزدر بری کشی کندی اهلیله حسن خلق ایله معامله ایلمکدر وبری آنکله رفق وحلم ایله صحبت والفت ایدوب لطف ولین ایله سویلمکدر نته‌کیم خبرده کلمشدرکه خلقك خیرلیسی اهلنه خیرلی ومنفعتلی اولان کمسه‌در وبری اهلنك اوزرینه داخل اولدقجه اکا سلام ویروب حالن سؤال ایلمکدر وبری آنی تنهاده مسروره بولدیسه ساچلرن اخذ ومسح ایدوب انواع تلطفله کندویی بوس وکنار ایلمکدر وبری آنی تنهاده محزونه بولدیسه آکا اظهار محبت وشفقتله خاطرن صوروب طاتلی سویلمکدر وبری اهلنك خاطرن دروغ مصلحت آمیز اولان وعده‌لرله تطییب ایلمکدر زیرا که اول خانه‌سنده محبوس وغیریدن مأیوس وکندوسیله مأنوس اولان یارغاری وغمکساری وامکداری وملعبه‌سی ومزرعه‌سی ومأربه‌سیدر وبری اهلنه طفلی تربیه‌سنده یاردم ایلمکدر زیرا که طفل اناسنه کیجه کوندز فریاد وفغان ایله برزمان مهلت ویرمز آمانسز غریمیدر بلکه انصافسز مهینیدر پس آکا امداد ایده‌نك مولاسی معینیدر وبری اهلنه کندی ملبوساتندن الباس ایتمکدر وبری آکا کندی مأکولاتندن اطعام ایتمکدر واکر وسعی وار ایسه آنك نفقه‌سن واسع قیلسون واهلنك مسکن ولباس ونفقه‌سن بوینه

واجب

واجب بیلسون وبری اهلنی هیچ دوکیوب دنیا امورنده اولان قصوریچون سوکمکدر وبری اهلنك دین امورنده بولنان تقصیریچون برکوندن زیاده کوسممکدر وبری اهلنه رفق ایله مدارا ایلمکدر زیرا که اول ضلع معوجدن خلق اولنمشدر وعقل ودینی ناقص بولنمشدر وزوجی عندنده اسیر قیلنمشدر انجق بشاشتله صحبت والفت ایچون آلنمشدر وبری اهلنك سوء خلقی حرکت ایلدکده کندی نفسنه سوء ظن ایدوب اکر نفسم اصلاح اولسه اهلم دخی اصلاح اولوردی دیمکدر اولیای کرامك بریسی اهلنك سوء خلقنه صبر ایدوب سؤال ایدنه جواب ایدر ایمش که خوف ایدرمکه آنك اذیتنه صبر ایتمیان کمسه آنی تزوج ایدوب ایکیسی بیله بلایه دوشرلر نته‌کیم دینلمشدرکه رجل اهلندن تحمل ایتمده التی نسنه‌نك التی نسنه‌دن نجاتی واردر صبی سله‌دن وقدره قیرلمدن وبوزاوی دوکلمه‌دن وکدی سوکلمدن ومسافر قوولمدن وثیاب یرتلمه‌دن قورتلور وبری اهلنك غضبی غالب اولدقده سکوت ایلمکدر تاکیم عورت نادم اولوب زوجنه اعتذار ایلسون زیرا که اول ضعیفه‌در سکوت ایله مغلوب اولور وبری اهلنك حسن خلقی غالب کلوب هر خدمتن بشاشتله ادا ایلدکجه آکا دعا وحقه شکر وثنا ایلمکدر زیرا که رجله موافق عورت شکری ادا اولنمز برنعمتدر وبری اهلیله اویله معامله ایتمکدرکه عورت زوجم بنی جمله نسادن زیاده بکنمش وسومش بیلسون وبری اهلیله تدبیر معاش وحوایج بیت امورنده مشاوره ایدوب غیری بیوك اموری اکا بار خاطر ایتمکدر وبری اهلنك خیانت ومکرندن حذر اوزره اولمقدر زیرا که حضرت آدم آتامز اهلی حوا انامزك دعوتیله ربیسنه عاصی اولمشدر وبری اهلنك معصیت اولمیان تقصیرات وتزویراتندن اغماض ایله تجاهل وتغافل ایتمکدر وبری اهلنك جمیع اسرار وعیوبن جمله‌دن ستر ایلمکدر وبری اهلیله مزاح ایدوب لطیفه‌لر سویلمکدر وکندی زی نسایه کیرمیوب غیری ملاعبه‌لر ایلمکدر نته‌کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم ازواج مطهره‌سیله اظرف ناس ایدی حتی اول حضرت عایشه اهلیله برکره مسابقه ایلدکده عایشه انامز ضعیفه وضامره اولدیغندن آنی سبقت ایلمشدر بعده اول حضرتك محبت وامریله عائشه انامز تسمین بدن علاجن تناول ایدوب سمینه اولدقده بردخی مسابقه ایدوب اول حضرت عائشهٔ سمینه‌یی کچدکده هذه بتلك حدیثن سویلمشدر زیرا که رجلك اهلیله ملاعبه‌سی لهو باطل دکلدر بلکه اول حقدر وطاعتدر وبری اهلنی غلبهٔ ناسه ناظر اولان ایوانده اسکان ایتمکدر تاکیم نامحرمه باقوب خلقه میلی آقسون وبری اهلنه یازی یازمق اوکرتمکدر زیرا که آنده فتنه واردر وبری اهلنه قرآن وفرایض واداب دین اوکرتمکدر وبری اهلندن اذنسز نطفه‌یی آندن عزل ایتمکدر وبری اهلن البسهٔ فاخره‌دن عاری صاقلمقدر تاکیم زینت صاتمق ایچون طشره‌یه چقمیوب خانه‌سنه ملازم اولسون (بیت) خاتون خوب صورت وپاکیزه روی را * نقش ونکار وخاتم فیروزه کو مباش * وبری اهلندن اذنسز سفره بلکه حجه کتمکدر وبری اهلی صالحه ومطیعه ایسه آنك اوزرینه بردخی تزوج ایتمکدر تاکیم عدالتله حسن معاشره‌دن محروم اولمیه وبری اهلنه هموم وغموم وخصوم ودیونن سویلمکدر وبری اهلنه حضور وغیابنده خیر دعا ایدوب بددعا ایتمکدر زیرا که لیل ونهار اول آنك خدمتکاریدر وخباز وطباخ وخیاط وغسال وخزینه داریدر بلکه انیس ومونس ویارونکاریدر (بیت) کیمك که یاری سنجلین سروناز اولور * یوز بیك بلایه اوغرسه ده ینه ازاولور (نوع تاسع) عورتك زوجیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه عورتك زوجیله صحبتنك اداب وارکانی یکرمیدر بری زوجی قپودن ایچری کلدکده اکا قیام ایلمکدر وبری زوجك انبساط ایله استقبال ایلمکدر وبری زوجنه مرحبا افندم سویلمکدر وبری زوجنك عباسن المقدر وبری زوجنه هر امرنده مطیع ومنقاد اولمقدر وبری زوجنك فراشندن فرار ایتمکدر وبری زوجندن اذنسز خانه‌سندن بریره کتمکدر وبری زوجی آندن بوس وکنار استدیکی ساعت نفسنی تسلیم ایدوب تأخیر ایتمکدر وبری زوجنك ثیابن تنظیف ایدوب قلن دوشورمکدر وبری زوجنك آشن واتمکن پشورمکدر وبری زوجنك مومن واوجاغن یاقوب فراشن بسط ایدوب دوشورمکدر وبری زوجنه غسل ووضوء ایچون طشت ومقرمه کتورمکدر وبری زوجی استرسه غسل ووضوده آنك خدمتن بتورمکدر وبری زوجندن اذنسز اوروج طوتممقدر وبری زوجنه مال وجمالیله امتنان ایتمکدر وبری زوجنه کسوت ونفقه امرنده برغم کتورممکدر

وبری زوجنك صوتندن زیاده کندی صوتن یوقاری کوتورممکدر وبری زوجنه اذیتله جاننه یتورممکدر وبری
زوجنك حضور وغیابنده آکا دعا وثنا قیلمقدر وبری زوجیچون کحل وحنا ایله وسائر مباح اولان اشیا ایله متزین
اولمقدر وبری زوجنك عرض ومالن کیجه کوندز حمایت وصیانت ایلمکدر یعنی کندی نامحرمه کورنمیوب
اندن اذنسز برکسه یه برنسنه سن ویرممکدر (بیت) مرادم شویله در حالا * سکا ای قامتی بالا * قومه سن
حضرت مولا * بنی بران همان سنسن (نوع عاشر) کشینك اولادیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر
ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه آدمك کندی اولادیله صحبتنك آداب وارکانی یکرمیدر
بری پدر اولادنك ولادتیله مسرور اولمقدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه
ولد دنیاده سرور وآخرتده نوردر وبری بنات ایله زیاده مسرور اولوب آنلره حرمت قیلمقدر زیرا که اولادك
خیرلیسی قیز اولمقدر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه عورتك برکتلیسی
قیز طوغرمغله استفتاح ایدندر زیرا که بن حق تعالی دن مؤنتسز اولاد استدم بکا بنات احسان ایلمشدر
وبری تبشیر اولندقده ولدینه کوکچك آدویرمکدر وبری یدنجی کوننده یا بعده اوغلان ایچون ایکی قیون
وقیز ایچون برقیون عقیقه نیتیله ذبح ایدوب بی کسر عظام انی تقسیم سهام ویا طبخ واطعام ایلمکدر وبری یوم
سابعده یا اون ییله دك اوغلن سنت ختان ایتدرمکدر وبری اوغلی یا قیزی آلتی یاشنه بالغ اولدقده آنلره قرأن
وفرایض وآداب دین اوکرتمکدر وبری اوغلنه کتابت ورمی وسباحت وبرصنعت هینه تعلیم ایتمکدر زیرا که
خبرده الحرفة امان من الفقر کلمشدر واکر علمه رغبت ایدرسه آکا هدایت اولمشدر (قطعه) لغت
بیل صرف ونحو ومنطق آداب * حساب وحکمت وهیئت سطرلاب) معانی بیل اصولین شریعت * حدیث
وفقه وتفسیر وطریقت * وبری اوغلنه کوکچك لقب ویرمکدر وبری قیزینه طبخ وغزل وخیاطه اوکرتمکدر
وبری جمیع اولادن تزیین واحسان وهدایاده برابر طوتمقدر وبری ترونده میوه یی ابتدا قیز اولادینه ویرمکدر
زیرا که آنلرك یورکاری ارق واضعفدر وبری اطفالن شفقتله تقبیل ورأفتله در اغوش ایلمکدر وبری
اولادیله بغایت مرحمتله معامله ایلمکدر وبری آنلرله ملاعبه ایدوب انبساط ایله سویلمکدر وبری آنلره
بددعا ایتمیوب خیردعا ایلمکدر زیرا که بددعا اسباب فقردندر وچوق اولورکه قرین اجابت اولوب آنلری
فساده ویرر وبری اون یاشنه بالغ اولان صبیانك ذکور واناثن تفریق ایدوب بشقه دوشکده یاتورمقدر
زیرا که انلری بیله یاتورمق فتنه یه باتورمقدر وبری اون بش یاشنه بالغ اولان اولادن رضالریله تزویج ایلمکدر
وبری اولادینك ادا ایده مدیکی خدمتی امر ایتمکدر تا کیم عاق اولملرینه سبب اولمسون وبری یاننده قالانلرینه
کندی مأکولاتندن اطعام وکندی ملبوساتندن الباس ایلمکدر وبری کمسه نك اولادینه سؤقصد
ایتمکدر تا کیم آنك ضرری کندی اولادینه راجع اولمسون وبرزماندنصکره یوللرینه کلمسون نته کیم
اخوت یوسف آنی پدرندن الوب اسیر قیلدیلر انلرك اولادی هم فرعون النده اسیر اولدیلر واکدکارن
بیچوب جزالرن بولدیلر (بیت) مجازاتنده خوب وزشتك ایتمز ذره جه تقصیر * عجب صورت نمای عدلدر
آیینهٔ عالم (نوع حادی عشر) سیدك غلمان وجواریسیله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز)
معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه آدمك کندی ملك یمینی اولان غلمان وجواریسیله صحبتنك اداب
وارکانی اون یدیدر بری سید اول اسیرلری اشترا ایلدکده باشلرن طوتوب انلره برکتله دعا ایتمکدر وبری ابتدا
انلره برشیرین نسنه یدرمکدر وبری کندی طعامندن یدروب کندی لباسندن کیدرمکدر وبری آنلره اولادی
کبی قرأن وفرایض وعقاید دین اوکرتمکدر وبری آنلره مشقتلی ایش تکلیف ایتمکدر وبری انلره اعمال شاقه
تکلیف ایلدکده یاردم ایلمکدر وبری برکون برکیجه ده یتمش کره قصور ایتسه لر عفو ایله معامله قیلمقدر ویتمش
برنجی قصور ایتدکارنده لسان ایله تعزیر ایدوب یتمش ایکنجیده تأدیب ایچون الیله اورمقدر وبری انلری غضبی
ساکن اولمدقجه ضرب ایتمکدر وبری اون سله دن یوقاری کتمکدر وبری آنلری تأدیب ایچون دوکدکده
یوزلرینه وتهلکه یرلرینه ضرب ایتمکدر وبری غلام وجاریه سنك کندی خدمتنده اولان تقصیراتن کندینك
مولاسی خدمتنده اولان تقصیراتندن کورمکدر نته کیم اولیای کرامك بریسنك غلامی کندویه عاصی
اولدقده دیرایمش که ای غلام سن بکا بغایت مشابه سن وبری انلرك تربیه قبول ایتمیانلرین یا بیع ویا تزویج

ایله

ایله چراغ ایتمکدر وبری انلری کندوسیله برسفره ده برابر اوتوردوب طعام ایتدرمکدر واکر آنلر آیقده خدمت
ایدر اولدیلرسه اکل اولنان اطعمه دن آنلره بررلقمه ویرمکدر وبری آنلری برزمان استخدامندنصکره ازاد
ایتمکدر تا کیم حق تعالی آنی نارندن ازاد ایلیه وبری آنلری بعد العتق استخدام ایتمکدر زیرا که اول انلره
اذیتدر وبری کندی راکب اولدیغی دابه اوزرنده غلامن ردیف ایتمکدر وبری انکله نوبتله کاهی بنوب کاهی
پیاده کتمکدر اما کندی اتن بنوب غلامن اردنجه یورتمك خلقه کبر ایتمکدر زیرا که حضرت عمر رضی الله
تعالی عنه شام شریفه قدومنده برغلامیله برناقه یه رکوبنده نوبتله مشارکت ایلمشدر کاهی کندی ناقه یه بنوب
یولارن غلامی چکوب برفرسخ قدر کیدردی وکاهی غلامی بندیروب ناقه یی کندی چکوب برفرسخ پیاده
یورردی وقتا که شامه یقین کلدیلر نوبت رکوب غلامك ایکن یول اوزرنده برنهره تصادف قیلدیلر پس اول
حضرت پابوجن صول قولتغنه آلوب ناقه یی چکوب اول صویی کچوب کورمشدرکه امیر شام اولان عبیدة
بن الجراح آنی استقبال ایچون کنار نهره کلمشدر چونکه عبیده انی اول حالتده کورمشدر پس اکا دیمشدرکه
یا امیر المؤمنین اعیان شام استقبالکه کلورلر وسنی بو حال اوزره کورسه لر استحسان ایتمیوب غیری معنی ویررلر
واول حضرت اکا جواب ایتمشدرکه حق تعالی بزی دین اسلام ایله عزیز ایلمشدر بز انك رضاسن طلب ایلرز
مقالات ناس ایله مقید دکلز انلری نیلرز (بیت) دوست مدحندن نه حاصل ذم دوشمندن نه غم) فارغ وازاده یم
بردریا نمده مدح وذم) وحضرت عثمان رضی الله تعالی عنه برغلامنك قولغن بوکوب انجتمشدر بعده نادم
اولوب کندی قولغن چکدیروب آنی آزاد ایتمشدر پس هرکسه لازمدرکه اداب وارکان مذکوره ایله عامل
اولوب غلمان وجواریلرینه اولادی کبی مرحمت وشفقت قیله لر واما غلمان وجوارینك اغا افندیلریله صحبت
والفتلرینك اداب وارکانی بعینه بالاده بیان اولنان اولادك والدین ایله بولنان صحبت والفتلرینك اداب
وارکانی کبیدر وخبرده کلمشدرکه اغاسندن قچن قولك نمازی قبول اولمازتا رجوع ایدوب تائب اولمدقجه
(بیت) الهی عبدك العاصی اتاك * مقرا بالذنوب وقد دعاك (نوع ثانی عشر) اقربانك اقربا ایله صحبت
والفتلرینك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه کشینك اقرباسیله
صحبتنك آداب وارکانی یدیدر بری کشی اقرباسن احیانا زیارت ایلیوب انلره طاتلی سویلمکدر نته کیم
حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم یا اباذر زرنی غبا تزدد حبا بیورمشدر احیانا زیارت ایده نك
محبتی زیاده اولدیغن طیورمشدر پس قریبه ممکن ایسه هفته ده بریا آیده بر ویا سنه ده برکره اقرباسنك زیارتنه
کتسون واکر ممکن دکلسه زیارته بدل آنلره بر هدیه یا برمکتوب ویا بر سلام ارسال ایتسون وبری کندی
عشیرت وقبیله سیله وذوی الارحام اقرباسیله تناصر وتظاهرده یکدل ویکجهت ید واحد اولمقدر پس آدم
اقرباسنه کندی حاجاتندن برنسنه تکلیف ایتمیوب مهماتندن آنلری راحت قیلسون وآنلرك غملریله مغموم
وسرورلریله مسرور اولسون وتعزیه وتهنیه ایدوب بیرام کونلرنده بری برینك زیارتنه کلسون وآنلر کلدکده
قیام ایدوب بشاشتله سویلسون وکتدکده برابر کیدوب قپویه دك تشییع ایلسون وبری اقرباسنك دوشن
حاجتن ردا ایتمیوب ادا قیلمقدر زیرا که انلری ردا ایتمك قاطع رحم اولمقدر انکچون مجاورت اقربا مکروه اعتبار
اولنمشدر تا کیم هرکون کورشمکله محبتلری نقصان بولمسون وحرمتلری قالقوب تقاطع ارحامه بادی
اولمسون نته کیم خبرده حق تعالی رحمی وصل ایدنی وصل ایدر وقطع ایدنی قطع ایدر کلمشدر پس ایمدی صلهٔ
رحم البته برسلام ایله اولورسه ده واجب اولمشدر وبری پدرندنصکره عموسن وبیوك قرنداشن وخالن توقیر
واطاعت وخدمتده پدری مثابه سنده طوتمقدر وآنلر دخی اکا شفقت ومرحمتده ورأفتده اولادی کبی
معامله ایتمکدر وبری والده سندنصکره عمه سن وخاله سن والده سی منزله سنه تنزیل ایدوب آنلر دخی اکا عزت
وشفقت ایتمکدر وبری کشی اقرباسن اسیر اولمش بولدیسه اشترا ایدوب ازاد ایتمکدر وبری اقربانك هر اذیتنه
تحمل ایدوب آجی سوزلرن یوتمقدر وخسته لرن کوروب جنازه لرینه واروب وصیتلرن طوتمقدر زیرا که
اقربا بری برندن صلهٔ رحم اکرامن کمالیله مأمول ایدرلر مأمول ایلدکلرینك عکسی ظهور ایلدکده خصملغی
قویوب خصومت سمتنه کیدرلر پس اقربا ایله مبتلالره لازمدرکه آنلر ایله بلکه انلرك اهل واولادیله بیله حسن وفا
قیله لر تا کیم خصملق خصومته دونمیوب صلهٔ رحم ایتمش اوله لر وحسدلری شرندن سلامت بوله لر (شعر)

اقارب كالعقارب فى اذاها) فلا تفرح بعم اوبخال * فكم عم يكون الغم منه * وكم خال عن الاحسان خال
(نوع ثالث عشر) كشينك جيرانيله صحبت والفتنك اداب وارکانن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه
اهل ادب دیمشلردرکه جارك جیرانیله صحبتنك اداب وارکانی اربعین اولمشدر بری کشینك کندی
بیتنه متصل اولان بیوتك اصحابی وکندی قپوسی مقابلنده بولنوب ابوابی کورینن بیوتك اصحابیله
فرق داره وارنجیه دلك ذمی اولورسه ده واجب الاحسان اولان جیرانیدرکه اقربایمی مثالی آنلره اکرام
ایتمکدر وبری جیرانك اهل بیتنه خیانت ایتیوب عرضلرن صیانت ایتمکدر زیراکه خبرده حرمة
الجار کحرمة الام کلمشدر وبری جیرانك خادملرینه چوق باقوب نظرن ارزاتمقدر وبری جارقربی اج ایکن
کندی طوق یاتمقدر وبری جیرانن الیله یادلیله المجتمدن صاقنمقدر وبری آنلرك دارینه اذنسز باقمقدر
وبری جیرانته آزدن وچوقدن بولنانی ذمی اولورسه ده هدیه ویرمکدر وبری قونشی چناغی کوندرمکدر
یعنی برقوقلی طعام پشوردکده جارقریبنه حصه ویرمکدر وبری اشترا ایلدیکی میوه دن کوردیکی جارینه
هدیه ایتمکدر وبری جیرانی استقراض ایدرلرسه قرض حسن ویرمکدر وبری جیرانی محتاج
اولدیلرسه حاجتلرن کورمکدر وبری جیرانن بیراملرده زیارت ایتمکدر وبری جیرانی دیوارینه تبول
ایتمکدر وبری جیرانك ایتلرینه طاش آتمقدر وبری جیرانك دوابنه ضرب ایتمکدر وبری جیرانی اولادن
کندی اولادینه دوکدوروب سوکدرمکدر وبری جیراندن اذنسز کندی بناسن آنلرك بناسی اوزرینه
حواله ومرتفع یاپدرمقدر وبری جیرانن کندی جدارینه اغاج قاقمقدن منع ایتمکدر وبری جیرانته مصب
ماء میزاب ومطرح ثلج وتراب ایچون تضییق ایتمکدر وبری جیرانك عیوب واسرارن سؤال ایلمکدر وبری
جیرانك امور واحوالن سویلمکدر وبری جیرانته یولده مصادف کلدکده ابتدا سلام ویرمکدر وبری جیرانیله
ابتدا سوزی اوزاتیوب دوشرمکدر وبری جیراندن ماء وملح ونارامثالی مرافق بیتنی منع ایتیوب ویرمکدر
وبری جیرانی هدیه سن آزایسه ده قبول ایدوب چوق کورمکدر وبری جیرانی عیوبن ستر ایتمکدر وبری
جیرانیله مواسات ایلمکدر وبری جیرانك اذنیله دارن اجنبی یه صاتمقدر وبری جیرانی برطرفدن کلدکده آنلری
زیارت ایتمکدر وبری جیرانی مسرور اولدقده تهنیه لرینه کتمکدر وبری جیرانی محزون اولدقده واروب انلری
تعزیه ایتمکدر وبری جیرانی آنی دعوت ایلدکده اجابت ایلمکدر وبری جیرانی برحاجت طلب ایلدکده نشاط
ایله ویرمکدر وبری جیرانی قصور ایلدکده عفوایله مودته ایرمکدر وبری جیرانی خسته اولدقده واروب
کورمکدر وبری جیرانی وفات ایلدکده جنازه لرینه حاضر اولمقدر وبری جیرانی ایتماسن استصحاب ایلمکدر
وبری جیرانته ملاقی اولدقده کوله یوزایله طاتلی سوز سویلمکدر وبری جیرانن کندوسیله نه شکل
معامله لرندن محظوظ اولورسه آنلرله اویلجه معامله ایلمکدر وبری سائرناسدن تحمل ایتمدیکی اذیتی جیراندن
تحمل ایلمکدر تسلط ایدنلره تسلیم اولوب سرت سویلینلره ملایم سویلمکدر (بیت) ضبرایله سن ایلك قیل جوز
ایلسه همسایه * یوقدرایکی عالمده ایلك کبی سرمایه (فصل رابع) اداب وارکان وصحبت اخوان ومعارف
خاصی والفت مجاهل ناسی وعادات ومراسم عوام اجناسی وامور خارجیهٔ علما وخواصی وبوجمله بی انسانه اسان
ایدن توحید رب الناسی الی نوع وبرخاتمه ایله بیان وعیان ایدر (نوع اول) اداب وارکان صحبت اخوان
صفا یی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه آدمك اساتیذ وتلامیذندن واصول
وازواج وفروعندن وغلمان واقارب وجیرانندن نصکره سائرناس آنك حقنده اوچ قسم اوزره بولنمشدرکه یا اخوان
صفادر ویا معارف پرجفادر ویا مجاهل بی وفادر پس عقد اخوت وصداقتده سفکچون ایکی وظیفه لازمدر
اما وظیفهٔ اولی ابتدا طلب شروط صداقتدر اندنصکره عقد اخوتدر تاکیم اخوت وصداقته لایق اولمیانلری
صدیق اتخاذ ایتمه سن بنه کیم حضرت حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم الرء علی دین خلیله بیورمشدر
کشی کندی صدیقنك مشرب ومذهبنده اولدیغن طیورمشدر اکرسن تکلم وتعامله شریکك ودین ودنیا
امورنده رفیقك اولمق ایچون برصدیق شفیق استرسن آنده بش خصلت رعایت ایلمك سکا کرکدر واما خصلت
اولی عقلدر پس صحبت احمقده خیر اولماززیراکه انك احسن احوالی اودرکه سکا منفعت مرادایدرکن ضرر
ایدر بیلمز واما خصلت ثانیه حسن خلق در پس بدخویلی اولان کمسنه دن وفا وصفا کلمز وبدخویلی اودرکه

غضب

غضب وشهوتنه مالك اولهٔ بیلمز پس اویله برکسه یی صدیق اتخاذ ایله کسن اکا خدمت ایلدکده اول سنی صیانت
ایلیه وسن انکله الفت ایلدکده اول سکا زینت ویروب طاتلی سویلیه وسندن برحسنه کوردکده آنی عد ایلیه
وبرسیئه کوردکده آنی سد ایلیه واما خصلت ثالثه صلاحدر پس برکبیره اوزرینه مصر اولان فاسق ایله دوست
اولمه که حقدن خوف ایدن معصیتنده مصر بولنمز حال بوکیم حقدن خوفی ارلیان کمسنه نك غائله سندن
امین اولنمز زیراکه اول تغیر اعراض متغیر اولور قالمز واما خصلت رابعه قناعتدر پس حریص دنیا ایله
مقارن اولمه که صداقتی زائلدر حال بوکیم حریص ایله صحبت بیم قائلدر زیراکه طبایع تشبه واقتدایه
مائلدر بلکه طبایع اصحابندن خبرسز بری برندن خوی وخصال اوغوراتمده ماهر در پس مصاحب
حریص البته حریص اولورنته کیم مقارن زاهد زاهد اولوب راحت بولورواما خصلت خامسه صدقدر پس
کذاب ایله دوست اولمه که مذمومدر واول سراب اساشومدر زیراکه اول سکا ایرانی یقین ویقینی ایراغ ایتمسی
معلومدر واکر بوخصال خمسه نك اجتماعك شخص واحده بولمدکسه اول زمان سکا ایکی امرلك بری لازم کاور
یاناس ایله خصالی قدره صاحب اولورسن ویا کلیتله عزلت ایدوب سلامت بولورسن زیراکه اخوان اوچدر
بری سکا اخ آخرتدر پس آنده آنچق دیانت آرارسن وبری اخ دنیادر پس آنده آنچق حسن خلق ارارسن
وبری اخ استیناسدر پس آنده آنچق شرندن سلامت بولمق ارارسن حال بوکیم خلق عالم بری بریندن حقنده ادج
مرتبه بولنمشدر بری مثال غدادرکه اندن هیچ استغنا کلمز وبری مثال دادرکه اول بعض وقت ادمه لازم
اولور وبعض وقت اولمز ومرتبهٔ ثالثه مثال دادرکه اول هرکزلازم اولمز لکن انسان انکله کاهیچه مبتلا اولور
واول برشخصدرکه اندنه برمنفعت بولنورنه ده انکله انسیت قیلنور پس آندن خلاص بولنجیه دلك آنکله
حسن مدارات اولنور تاکیم آندن نیچه فوائد عظیمه بولنوب نیچه عبرتلر النور برفائده بودرکه اندن استقباح
اولنان خباثت امثالندن اجتناب اولنور زیراکه سعید اودرکه غیریسیله متعظ بولنور نته کیم حضرت
حبیب اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه اکرناس غیریدن کوروب اکراه ایلدکاری اشیادن
اجتناب ایلسه لر ادبلری کمال بولوب مؤدبدن مستغنی اولورلردی واما وظیفهٔ ثانیه مراعات حقوق صحبت
والفتدر وقتا که صدیقکله بینکزده شرکت ورفاقت منعقد اولور پس حقوق صحبت والفت هر بریکزه لازم
کاورحال بوکیم دوستلغك حقوقی اداسنك دخی نیچه اداب وارکانی واردر نته کیم حضرت حبیب اکرم صلی
الله تعالی علیه وسلم بیورمشدرکه اخوین مثالیدین درکه بری برینن غسل ایدر واول حضرت بعض
اصحابیله براغاچلغه داخل اولوب ارالك اغاجندن ایکی مسواك کسمشدرکه بری طوغری وبری اکری
ایدی اول کرم کانی طوغری مسواکی رفیقنه ویروب اکری یی کندی الدقده رفیقی دیمشدرکه مسواك
مستقیمه سن بندن مستحق ایکن بکا ویردیککده حکمت ندر پس مروت کانی اکا دیمشدرکه اکر مسواکی
سن بولوب کسمش اولسك اولزمان طوغری یی بکا ویرمك ایثار ومروت عد اولنوردی زیراکه ایکی کمسنه
صحبت ایتمدیلر الا که صاحبنه اشفق اولان عند الله اکرم اولور اما اداب وارکان صحبت والفت اخوان صفا
یکرمی بشدر بری مال وملکن صدیقنه بخش ایدوب رضاسنه یتمکدر یوکمکن اولمدیسه فضل مالله احتیاجن
دفع ایتمکدر وبری صدیقنك حاجتنده التماسندن مقدم تبادر ایله اعانتنه کتمکدر الیله یاردم ایتمکدر وبری
صدیقنك هرسرن جهردن کتم ایتمکدر وبری صدیقنك عیوبن اورتمکدر وبری خلقك آنی ذمندن اکا غم ایراث
ایدن سوزی آندن کتم ایلمکدر وبری خلقك آنی مدحندن اکا سرور ویرن سوزی سویلمکدر وبری صدیقنك
حدیثن کمال التفات ایله استماع ایلمکدر وبری صدیقنك کلامنه مداخله ومعارضه ایتمکدر وبری صدیقك
کوچك ادیله اعنی کندویه خوش کان لقبیله دعوت ایلمکدر وبری صدیقنه پند اقتضا ایدرسه لطف ورفق ایله
نصیحت ایلمکدر وبری صدیقنك محاسنیچون اکا مدح وثنا سویلمکدر وبری صدیقنك غیبتی اولندقده
استصحاب ایلمکدر وبری صدیقنك قصور وکسورن عتاب وجفاسز اغماز ایله عفوایلمکدر وبری صدیقنه حیات
وممانتده هرعقیب صلاتنده دعا ایلمکدر وبری صدیقنك حزنیله محزون اولمقدر وبری صدیقنك سروریله مسرور
اولمقدر وبری صدیقنك آکا تنهاده اظهار ایلدیکن اضمار ایلمکدر وبری صدیقنك حضور وغیابنده برابر
اولوب سراوعلنا اکا خیرصانمقدر وبری صدیقنه کندی حاجتنده برآنسنه تکلیف ایتیوب کندی مهماتندن

انك قلبن راحت ایلمکدر وبری صدیقنك قدومنده بشاشتله قیام ایدوب طلاقتله سلامن آلمقدر وبری
صدیقنه مجلسده توسیع مکان قیلمقدر یاخود کندی مکانن آکا ویرمکدر وبری صدیقنك حال وخاطرن
واولاد واتباعن سؤال ایلمکدر وبری صدیقنك کلامن تصدیق ایده جك سوز سویلمکدر وبری صدیقنك قیامی
عندنده انی تشییع ایلمکدر والحاصل کندویه محبت ایلدیکی معامله یی صدیقنه ایلسون تاکیم دوستلغنده
صادق اوله زیرا که جاننه صاندیغن دوستنه صانمیانك دوستلغی نفاق اولور وبری صدیقنك موتندنصکره
آنك اهل واولادیله ومحبت ایلدیکی اقرباسیله بیله حسن وفا ایلمکدر (بیت) کاور ذوق وصفا دوستك یکا جور
وجفاسندن * محب صادقی یکدر کشینك اقرباسندن (نوع ثانی) آداب وارکان صحبت والفت معارف
ناسی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه معارف ناسدن حذر اوزره اوله سنکه شر
کورمزسن الا که یوزده دوست اولان معارفدن کوررسن اما صدیقك سکا یاردم ایدر واما مجهولك سکا
تعرض ایتمز کندی ایشنه کیدر واما شرك جمله سی اول معارفدندرکه لسانیله صداقت اظهار ایدرلر ودرون
دلدن عداوت سمتنه کیدرلر پس قدرتك اولدقجه معارفدن بعید اوله سن تاکیم شرلردن سلامت بوله سن
اما اکر معارفله برمدرسه ده ویا برجامعده ویا برچارشوده ویا برمحله ده ویا بربلده ده مبتلا اولدکسه سکا لازمدرکه
انلردن هیچ برن استصغار ایتمیه سن تاکیم کندیکی عداوت نارینه آتمیه سن وانلره دنیالقلریچون عین تعظیم
ایله نظر قیلمیه سن تاکیم عندالله والناس حقیر اولمیه سن زیرا که دنیا وما فیها عندالله حقیر اولدیغن بیلورسن
وقتا که اهل دنیایی عندکده عظیم کوررسن تحقیق اول حینده حق تعالینك نظر اعتبارندن دوشرسن
پس اهل دنیانك یدنده اولان دنیالغه نائل اولمق ایچون قپولرینه کتمیه سن وآنلره دینکی بذل ایتمیه سن زیرا که
برکسه اویله ایتممشدر الا که آنلرك کوزلرنده حقیر اولمشدر ویدلرنده اولان حطام دنیادن دخی محروم قالمشدر
واکر انلر سکا عداوت ایدرلرسه انلره سن عداوتله مقابله ایتمیه سن زیرا که انلرك مکافاتنه صبر ایده مزسن انده
دینك کیدوب انلرله تعبك طویل اولور واکر سکا اکرام ایدوب اظهار مودتله یوزکده ثنا ایدرلرسه انلره میل
واعتماد ایتمیه سن زیرا که انك حقیقتن ارارسن بیکده برن صادق بوله مزسن وطمع قیلمه که انلر سکا حضور
وغیابکده براوله لر زیرا که اولمزلر وسنی غیبت ایلسه لر تعجب ایلمیه سن وانلره غضب ایدوب اجی سویلمیه سن زیرا که
اکر سن انصاف ایله کندیکه ناظر اولورسن کندکده هم اول معامله یی بولورسن حتی اصدقا واقاربك حقنده
بلکه والدین واستاذك حقنده سر وعلنده برطرز اوزره کیده مزسن زیرا که انلری غیبتده اویله کلمات ایله ذکر
ایدرسنکه اول کلمات ایله انلره خطاب ایده مزسن ومعارفك مال وجاه ومعونتلرکدن قطع طمع قیله سن
وطامع اولان هرحالنده ذلیل ومألنده خائب اولور بیله سن وسن انلرك برندن برحاجت استدکده ویردیسه اکا
دعا وثنا قیله سن والا اکا عتاب واندن شکوی ایتمیه سن تاکیم بغض وعداوت سمتنه کتمیه سن طالب عیب
اولمیوب طالب عذر اوله سن بلکه انك اوتقصیرنده سنك مطلع اولمدیغك عذرن بوله سن وانلردن برینه وعظ
ونصیحت ایلمیه سن وسؤال ایتمدیکی حکمتی اکا سویلمیه سن یوخسه انی سندن قبول ایتمز وسکا خصم
اولور واکر انلر برمسئله ده خطا ایدوب هرکسدن اوکرنمدن عار ایدرلرسه زینهار انلره تعلیم ایتمیه سن زیرا که
انلر سندن هم علم استفاده ایدرلر وهم سکا عداوت سمتنه کیدرلر واکر خطالری معصیته متعلق اولورسه لطف
ورفق ایله حقی اظهار ایتمك سکا لازم کلور واکر انلردن برخیر واحسان کوردکسه اول مولایه شکر ایده سنکه سنی
انلره سودرمشدر واکر انلردن برشر وزیان چکدکسه حق تعالیدن بیلوب انلری اکا حواله قیله سن وانلره
عتاب ایدوبده بن فلان اوغلی فلان عالم وفاضل ایکن قدر وحرمتم نیچون بیلمزسن دیمیه سن زیرا که بوسوز تمدح
نفس ایتمکدر حال بوکیم نفسی مدح ایتمك حماقت سمتنه کتمکدر وتیقن ایده سنکه سنك برکچمش کناهکدن
حق تعالی آنلری سکا مسلط ایلمشدر وآنلرك حق سوزلرن سمیع وباطل سوزلرندن اصم اولوب محاسنلرینه ناطق
ومساویلرندن صامت اوله سن وخلاف وجدالله مشغول اولان مقلدلرك صحبتندن حذر قیله سن زیرا که آنلر
سکا حسدندن ظنون ایله تقاطع ایدوب غیابکده عیون ایله تغامز ایدرلر وسهو وخطالریکی عدو حفظ ایدرلر
تاکیم مناظره وغضبلری عندنده سکا جواب ایده لر انلرنه برعیبکی ستر ایدرلر ونه برسهوکی عفو ایدرلر نقیر
وقطمیر حساب ایدوب قلیل وکثیر ایچون سکا حسد ایدرلر اکر راضی اولسه لر ظاهرلری تملقدر واکر سخط

ایتسه لر

ایتسه لر باطنلری پرخشم وتصلفدر چونکه آنلرك شانی بوعادتلرله تخلقدر پس آنلرك مصاحبتلری خسران
ومعاشرتلری خذلاندر وبونلر سکا صداقت اظهار ایدن معارفدر اما عداوت اظهار ایدنلرك شئونی بونلره نسبتله
آساندر انکیچون عربده ضرب مثلدرکه احذر عدوك مرة واحدة واحذر صدیقك الف مرة (شعر) عدوك من
صدیقك مستفید) فلا تستکثرن من الاصحاب) فان الداء اکثر ما تراه) یکون من الطعام والشراب (نوع ثالث
اداب وارکان صحبت مجاهیل ناسی وعادات ومراسم اختلاط عوام اجناسی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم
اولسونکه اهل ادب دیمشلردرکه مجالسهٔ مجاهلك اداب وارکانی ومخالطهٔ عامه نك عادات ومراسمی واردرکه
انلر لوازم صغار وکباردر اما اداب وارکان مجالسهٔ مجاهل ناس انجق بشدر بری انلرك سوزلرینه طالممقدر وبری
انلرك اراجفلرینه اصغا قیلممقدر وبری انلرك ما بیننده جاری اولان الفاظ قبیحه دن تغافل ایدوب قولاغه
الممقدر وبری آنلرك ملاقاتندن احتراز ایدوب مجلسلرنده چوق قالممقدر وبری انلردن استغنا ایدوب انلره
بروجهله محتاج اولممقدر پس انلرله مبتلا اولان کمسه خلاص بولنجیه دك سکوت ایله معامله قیلسون تاکیم
آنلردن عرض ووقاریله سلامت بولسون واما مخالطهٔ عامهٔ ناسك عادات ومراسمی چوق بولنمشدر وجمله سی
بونوع ایچره بیان اولنمشدر پس اکر سن عامه ایله اختلاط ایدرسن سکا لازمدرکه انلرك عادات ومراسمنجه
کیده سن اصدقا واعدا ایله بیله مذلت ومخافتسز رضا وجهیله صحبت والفت ایده سن وکندکدن بیوکلره تعظیم
وخدمت وکوچکلره شفقت ونصیحت واقرانکه رفق وموافقت قیله سن تاکیم راحت وسلامت وعزت
ورفعت ودولت وسعادت بوله سن وناس ایچنده مجلسلرنده کثرت التفات ایله قوللرینه نظردن احتراز ایده سن
وتطویل جلوس ایله ثقلت ویرمیوب زیارتی برلحظه ایدوب کیده سن ومجلسده کشف رأس ایله حکدن
وتشبیك اصابع ایلمکدن ولحیه وخاتمکله اویمقدن ودیشلرن خلاللمقدن تحفظ ایده سن وپرمغك انفکه
ادخال ایتمدن وبزاق ونخاعی چوق آتمدن حذر ایده سن وزبابی یوزکدن چوق طرد ایتمکدن وچوق
کرنشمکدن وخلقك یوزینه مقابل اسنمکدن احتراز ایده سن مجلسك همیشه مؤدب وحدیثك هردم مرتب
اولسون وسنکله تکلم ایده نك حدیث لطیفنه محبت مفرطه یی اظهارسز وتعجبله اعاده سنی اشعارسز استفاده
ایده سن وفحشیات ومضاحکدن سکوت ایله کیچوب کیده سن واوراد واشعاریکی وتصنیف وکفتاریکی
وتزکیهٔ نفسه راجع اولان سائر اطواریکی مدح وتعجبله خلقه سویلمیه سن وتزیننده تصنع ایتمیوب تکحل
وتدهنده افراط ایلمیه سن وکمسه یه تذلل ایتمیوب برامری التزام ایله برکمسه یه ابرام ایتمه که اول ثقلت وجفادر
ومصاحب حاکم ومعین ظالیم اولمه که اول فتنه وبلادر واکر مبتلای قرب سلطان اولدکسه آندن
مقدار سنان ایراق اوتورکه اول آتش سوزاندر وصدیق عافیتدن حذر قیل که اول سر دفتر دشمناندر ومالکی
عرضکدن معزز طوتمیه سن ومخاصمه ایدنلره غضبله عجله ایتمیه سن ویدکله اشارتی وکیرویه التفاتی
چوق ایتمیه سن ودیزه کلمیه سن وغضبك ساکن اولمدقجه سویلمیه سن ومالك مقدارن اهل واولادیکه بیله
بیلدرمیه سن زیرا که انلر آنی از کوردیلرسه آنلرك یاننده قدرك حقیر اولور واکر آنی انلر چوق کوردیلرسه
تحصیل رضالری سکا عسیر اولور غلمان وجاریه لرکله هزلیات ومضاحك سویلمیه سن وخلقی سخریه واستهزا
ایلمیه سن زیرا که بونلر وقاری اسقاط وماء وجهی اراقت ایدر وبونلردن قلوبه اذیت کلوب وحشته مؤدی
اولوب نهایتی حقد ولجاج وتضاربه کیدر پس اکر برکمسه سنی استهزا ایلدیسه سن جوابن ویرمیوب آندن
اعراض ایلیه سن واکر برکمسه سکا ظلم ایلدیسه انی حقه تفویض ایدوب ملایم سویلیه سن ومخلوق خدادن
برکمسه یه وبرنسنه یه لعنت ایتمیه سن واهل قبله دن برکمسه ایچون شرك ونفاق ایله شهادت ایتمیه سن
زیرا که سرائره مطلع انجق حق تعالیدر پس عباد ایله مولالری اراسنه کرمیه سن والبته لسانکی غیبتدن
حفظ ایده سن زیرا که برغیبت اسلام ایچنده اوتوز کره زنادن اشد حرامدر وصقین برکمسه یه برنسنه وعده
ایتمیه سن تاکیم ناسه احسانك فعلا بلاقول اولسون واکر مضطر اولوب وعده ایلدکسه خلف ایتمدن بغایت
حذر ایده سن زیرا که خلف وعد انجق منافق شانیدر وهرکز یلان سویلمیه سن زیرا که یلان ام الاثام وهر دینده
حرامدر وکذاب اولان مردود انام ومطرود عزیز علامدر وزینهار تکلمده ناس ایله مجادله ومناقشه ایتمیه سن
زیرا که انده مخاطبی تجهیل وتخجیل واردر واظهار فطنتله نفسی تزکیه وتبجیل واردر حال بوکیم حق تعالی

فلاتزكوا انفسكم * بيورمشدر مدح نفسی نهی ایدوب مذموم اولدیغن طیورمشدر وبرحکیم دیمشدرکه
قبیح اولان صدقی سویلمك انسان کندویی مدح ایلمکدر پس البته لسانکی مدح نفس ایله معتاد ایتمیه سن
زیرا که خود پسندلك قدری پست اولور وعندالله والناس انك رتبه سی نقصان بولور وچوق یمین بالله ایتمیه سن
ویمین بغیرالله ایتمدن حذر ایده سن وکسه یی وجهنده مدح ایتمیه سن وتکلمده صوتکی الچق ایلیوب
مفید ومختصر سویلیوب سوزی اوزاتمیه سن تاکیم مستمعی ملول ایتمیه سن وتبسمله سویلیوب عاطسی
تشمیت ایلیه سن وعطسه عندنده باشکی اکوب یوزلك اوزرینه الکی قویوب صوتکی آچق ایده سن زیرا که
عطاسی تصریح ایتمك حماقتدر وخبرده تکلم عندنده عطاسی اکا شاهد عادل دردیو کلمشدر وچوق مزاح
ایتمیه سن وقهقهه ایله ضحك ایتمیه سن وبرقاچ کلمه زیاده سویلیوب اصلاح ذات البین ایلیه سن وکسه نك عیبین
تفتیش ایتمیه سن ومطلع اولدکسه ستر ایلیه سن وهیچ کسه یه بیلدیکك عیبیله دخل وتعرض قیلمیه سن تاکیم
اول عیبن مثلیله مبتلا اولمیه سن وجمیع ناسه خیرصانوب خیربوله سن وزمانه دن بیله راضی اولیه سن (شعر)
نعیب زماننا والعیب فینا * فالزماننا عیب سوانا * ولیس الذئب یأکل لحم ذئب * ویأکل بعضنا بعضا
عیانا * نوع رابع * علمای کرامك وفقهای عظامك امورخارجیه ده نظامن واختلاط عوام ایله رسوم
وعادتلری انتظامن تمامیله بیلدیررد (ای عزیز) معلوم اولسونکه امام اعظم ابوحنیفه رحمة الله تعالی علیه
حضرتلری امام ثانی ابویوسف رحمة الله تعالی علیه حضرتلرینك عقل وکمالن وحسن خصالن ولطف
مقالن وخلقك اکا اقبالن مشاهده ایلدکده امورخارجیهٔ مهمه یی ورسوم وعادات سنیه یی اکا تعلیم
ووصیت ایدوب بیورمشدرکه یا یعقوب والیء ولایته اطاعتله توقیر ایده سن وحاکملرك یانینه انلرك شانینه تعظیم
ایله کیده سن صقین آنلرك حضورنده یلان سویلیه سن وسنی برحاجت علمیه ایچون دعوت ایلدکچه هروقت
آنلری زیارت ایلیه سن زیرا که اکرسن آنلرك صحبتنه چوق کیدرسن تحقیقا کندی قدریکی آنلرك یانینده اچلق
ایدرسن پس حاکملره آتش معاملهسین قیله سن انلردن منفعت الوب ایراق اوله سن زیرا که انلرکندی نفسلرینه
صاندیغن برکسه یه صاغلرلر بیله سن وصقین حاکم حضورنده مسائل علمیه دن چوق سویلیه سن تاکیم
کندیکی آنلك یانینده تبجیل واتباعی میانتده تجهیل ایلیه سن زیرا که اول سنك کلماتك اخذ ایدوب صکره اتباعنه
سویلرآنلره کندویی سندن اعلم کوسترووب سنی تصغیر ایلروانك حضورنده کندی قدریکی وغیرینك قدرینی
بیله سن تاکیم نه غیریدن ضرر کوروب نه ده حاکم نظرندن ساقط اوله سن وحاکم یانینده بیلدیکك عالم وار
ایکن ایچری کیرمیه سن تاکیم اکرسندن اعلا ایسه اکا تصدرله ضررن کورمیه سن واکرادنی ایسه سن اندن
انحطاط ایله حاکملك نظرندن حقارته ایرمیه سن اکر حاکم کندی اعمالندن سکا برمنصب ویردیسه اول
سندن علم وقضاده مذهبکدن راضی اولدیغن بیلدکچه انی قبول قیلمیه سن تاکیم حکومتده غیرینك مذهبن
ارتکابه محتاج اولمیاسن اکر حاکملك مقربی اولدکسه انچق اکا قریب اولوب جمیع اتباعندن بعید اوله سن
تاکیم انك یانینده جاه وحدکاه محترم قاله سن وصقین عامه وتجاره سؤال اولندیغندن غیری جواب ایلمیه سن
وعوام وتجارایله علم حاللرندن غیری برسوز سویلمیه سن تاکیم سنك ماله حب ورغبتکی بیلمسونلر وسکا سوء
ظن ایدوبده اخذ رشوتی نسبت قیلمسونلر وعوام ناس ایله کولمیوب تبسم بیله قیلمیه سن وبازارایچون چارشویه
چوقده کیدوب کلمیه سن ومراهقلرله تکلم ایدوب فتنه یه طالمیه سن اما اطفال وایتام ایله تبسم وتکلم قیله سن
وشفقتله اوپوب باشلرن صغاوب سیله سن وپیرواختیاراولان عوام ایله بولده رفاقت قیلمیه سن تاکیم انلری
تقدیم ایله علمکی وتأخیرایله پیریکی تحقیرایتمش اولمیاسن ودخی * من لم یرحم صغیرنا ولم یوقر کبیرنا فلیس منا
حدیث شریفی تحتنده قالمیه سن وممرناس اولان یول اوزرنده طوروب اوتورمیه سن واکراقتضا ایدرسه جامع
حولیلرندن غیری برده طورمیوب اوتورمیه سن ومسجدلرده وچارشولرده اتمك یمیه سن ومصلقلردن وسقالر
الندن صوایچمیه سن ودکانلرده اوتورمق ایچون چارشویه کتمیه سن ودیباج امثالی ابریشم ثیابی لبس
ایتمیه سن تاکیم حظنفس اولان رعونت لجه سنه باتمیه سن وکندی اهلکله فراش ایچنده امورجواری ونسای
اغیاری سویلیه سن وانی چوقده لمس ودلك وبوس ودراغوش ایلیه سن انچق اکا لازم اولان سوزلری تبسمله
مقتصرجه سویلیه سن وملاعبهٔ قلیلدن صکره بسمله ایله تقرب ایلیه سن تاکیم اول سندن چوق یوزبولسون

واروبده رجال اجانبی لسانه المسون وقدرتك یتدکچه اری یابابا سی ویاانا سی اولان عورتی المیاسن تاکیم آنلرك
دیللرنده قالمیه سن مکرکیم اقربا سیله کور شمهك شرطیله آله سن اوله کیم اولزمانده برجهتدن راحت قاله سن
زیراکه عورتك مالی اولسه پدرومادری انی کندولرینك بیلورلروقیزلرینك یدنده امانت بولورلرپس عورت بابا سی
اوینه کتمسه زوجیله راحت قالورلر وصقین ایچ کویه کی اولوبده اهلك بابا سی خانه سنده طورمیه سن حرایکن
اسیراولوبده مالکی خلقه ویرمیه سن وصقین اوغلی یاقیزی اولان عورتی المه که کوله مزسن زیراکه سن انك یانینده
اولادندن اعزواکرم اوله مزسن پس اول جمیع مالن انلرایچون ادخار ایلدکدن صکره سنك مالکدندخی
سیرقت ایدرییله مزسن وصقین ایکی عورت المیه سن اکرشاشوب الدکسه ایکیسیله براوده اولمیه سن وکار
وکسبه قدرتکی بیلمدکچه تأهل قلمیه سن ابتدا طلب علم آندن جمع مال حلال آندن تزوج ایله که تعلم وقتنده طلب
ماله مشغول اولوبده صکره تعلمدن عاجز قالمیه سن زیراکه مال اشترای جواری وغلمانه باعث اولمغله تحصیل
علم ایتمزدن مقدم دنیا ونسا ایله مشغول اولوب تضییع اوقات ایدرسن واولادلك جمع اولوب عیالك چوغالدقده
علمی ترك ایدوب انلرك مصالحی قیامنك سمتنه کیدرسن پس ابتدا شبابك عنفوانندده وقلب وخاطرك فراغی
آوانندده طریق تحصیل علمه کیده سن بعده مال حلالی جمع ایدوب اندنصکره تأهل ایده سن زیراکه اهل وعیال
مشوش بالدربی صنعت ومال نیده سن البته یانکدده وضع اولنان امانتی صاحبنه ادا ایدوب طوغری یوله
کیده سن وجمیع ناسه خیرخواه اولوب نصیحت ایده سن وخلق اطوارکه مائل اولوب سنکله معاشرته مباشرت
ایلدکده صحبتلرینه کیده سن ومجلسلرنده ناسی ونفسکی توقیرایله مذاکرهٔ علم ایده سن تاکیم سن آنلرك یانینده
زیاده محبوب القلوب اولوب جمله سن آخرت یولنه بیده سن صقین عامه یه اصول دین امرلرنه علم کلام ایله
سویلمیه سن تاکیم سکا تقلیدایله علم کلام آنلره شغل اولسون وهرعام خام اول بحرعمیقه طالمسون کیمکه سکا
کاوب فتنوای مسائل استرآنك آنچق جوابن ویروب غیری نسنه اکاضم ایلمیه سن تاکیم انك سؤالنك جوابی سنی
مشوش قیلمسون وانواع فنون ایله سائلك عقلی طاغلمسون اکراون بیل کتابسز واسبابسز قالدکسه ده صقین
علمدن اعراض ایتمیه سن تاکیم علمدن اعراض ایله ضیق معیشت سمتنه کتمیه سن وکندی تلامیذکه التفاتك
کمال شفقتله اولسون تاکیم هربرشاکردلك کندویی سنك اوغلك بیلسون وعلمه سعی ورغبتلری یومافیوم ترقی
بولسون وسنکله معارضه ایدن عامه ایله واهل سوق ایله برکلامك اولمسون تاکیم هرعام کالانعام ایله یوزلك
صوبی دوکلمسون وحق سویلدکده کسه دن حذر قیلمیه سن سلطان اولسه بیله اندن مهابت آلمیه سن وسنك
عبادتك عامه دن اکثر اولسون اقل اولمسون تاکیم آنلرسنك عبادتله اقبالنکی کندی اعمالندن اکثر
کورمدیکچون قلت رغبتکه حمله عقیده لرینه ضعف کلمسون وقتا که علما سی اولان بلده یه داخل اولورسن
اکرکندیکی آنلرك بری کبی بیلورسن انلرك جاه ومنصبلرینه طالب اولمدیغك بیلوب سندن امین اولورلر وسندخی
انلردن سلامت بولورسن والاجمله سی اوزریکه هجوم ایله مذهبکه طعن ایدرلروعامه دخی سکا حقارت کوزیله
باقوب علمك ایزیله کیدرلروسن جمله سنك عندنده فائده سز مطعون اولورسن واکر اول علما کاوب سندن
مسائلده استفتا ایدرلرسه انلرله مناظره ومطارحه ومناقشه ایلمیه سن وانلره دلیلی واضح اولمیان نسنه یی
سویلمیه سن وانلرك سندلرینه دخل ایتمیه سنکه دخل اولنمیه سن علمدن حذراوزره اولوب عامه دن بیله غافل
بولنمیه سن ظاهرکاله الله ایچون اولدیغك کبی باطنکله هم آنچون اوله سن تاکیم سروعلانیتك برقیلوب کندیکی
خالص اللهك بوله سن واکرحاکم سکا صالح اولمیان منصبی تکلیف ایلدیسه آنی سکا علمك ایچون ویردیکنی
بیلدکچه قبول ایلمیه سن وصقین امتحان ومناظره مجلسنده خوف ایله سویلمیه سن زیراکه اول ملاحظه یه خلل
ولسانه ضعف وکال کتورروصقین چوق کولمیه سنکه اول قلبی اولدیروب حلاوتن کوتوررومشی ایتمیه سن
الاکه وقار ایله آهسته کیده سن وجمیع امورنده عجله ایتمیوب تأنی ایده سن وسنی کیرودن ندا ایدنك جوابن
ویرمیه سن زیراکه بهایم خلفندن ندا اولنورانی کندیکه لایق کورمیه سن وتکلم ایلدکده کثرت صیاح ایله رفع
صوت ایدوب چاغرمیه سن انچق مخاطبك ایشده جك صوت ایله آهسته سویلیه سن وکندك ایچون صمت
وسکوتی وقلت حرکتی عادت اتخاذ ایلیه سن تاکیم سنك صبروثباتکی خلقك جمله سی بیلسونلروناس ایچنده
چوق ذکرالله ایله که انی سندن اوکرنسونلر وبش وقت نمازاردنجه کندکچون اویله وردا تخاذ ایله که آنده قرآن

ارقیوب ذکر الله ایله شکرن قیله سن وهر شهرك نیجه ایامنده صائم اوله سن ونفسکه رقیب اولوب علمی محافظه یه
اله سن تا کیم علمکله ایکی عالمده منفعت بوله سن وکندك بیع وشرا ایتمیوب برخادم بوله سن که امورکده معتمد علیه
اوله وناس ایله اولان خدمتلریکی اول کوره بیله ویدکده بولنان دنیا دولتنه وبدنکده اولان اعضا صحتنه اعتبار
واعتماد ایتمیه سن تا کیم انلرك جمله سندن صوینوب سئوال اولندقده یاسه باتمیه سن وامرد اوغلانلر
المیه سن تا کیم خلقك دیلنده قالمیه سن اکر سلطان سنی کندی مقربلرندن ایدرسه ده سن اول قربکه خلقی
واقف قیلمیه سن تا کیم ایکی صویك آراسنده قالمیه سن زیرا که اظهار تقرب سلطان ایلدکده قبلهٔ حاجات ناس
اولورسن اکر قضای حوایجی بوینکه آلورسن تحقیقا سلطانك نظرندن دوشوب حقارت بولورسن واکر التزام
ایتمدکسه تعییب ناس ایله اوممق وکوسمك ثقلتنده قالورسن وخلقك خطاسن ستر ایدوب صوابنه تبعیت
ایلیه سن واکر برکسه یی شر ایله بیلدکسه آنی آنکله ذکر ایتمیوب برخیرن بولوب آنکله سویلیه سن واکر اول
شردین امرنده ایسه آنی خلقه سویلیه سن واکا تبعیتدن آنلری تحذیر ایلیه سن نته کیم حضرت حبیب اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم * اذکروا الفاجر بما فیه حتی یحذره الناس وان کان ذا جاه ومنزلة * بیورمشدر حق
تعالی دین مبینك معینی وآنك ناصری اولدیغن طیورمشدر پس اکر سن اهل جاهك دیننده کوردیکك
خللی برکره ذکر ایدرسن حق تعالی معینك اولوروسندن ناس البته مهابت آلورنه کمسه دین امرنده بربدعت
اظهار ایده بیلورنه ده آنك اول خللی اویله قالور وقتا که سلطانکدن علمه موافق اولمیان عمل کوررسن آنی
اکا اطاعتله ملایم سویلیه سن زیرا که آنك یدی سنك یدکدن قوتلیدر پس بوسوزی برکره ایله اکتفا ایلیه سن
واکر اول اهل جاه اول خللی غیبتنده سویلمکله سندن مهابت آلمدیسه وآنی ینه اشلیوب ترکن قیلمدیسه سن
آنك سراینه واروب آنی تنها کوروب رفق ولین ایله نصیحت ایلیه سن واکر مبتدع ایسه مناظره ایله کتاب وسنتدن
خاطریکه کلنی سویلیه سن قبول ایلدیسه نه کوزل والا آنی اغضاب ایتمدن حذر ایلیه سن وصقین موتی
اونوتمیوب حق تعالیدن استاذلرك ایچون مغفرت ورحمت طلب ایده سن وتلاوت قرآنه مداومت ایدوب
زیارت مقابره ورؤیت مشایخه ومبارك مواضعه چوق کیده سن وعامه نك سکا عرض ایلدکلری انبیا واولیا
وصالحلری مساجد ومنازل ومقابرده کوردکلری رؤیالرن قبول ایده سن وکفر وبدعت اهلندن برکسه ایله
مجالسه ومکالمه ایتمیه سن وممکن ایسه دینه دعوت ایده سن والا لعب وشتم اولان مجلسه کتمیه سن ومؤذن اذان
اوقودقده مهیا اوله سن تا کیم عامه دن مقدم مسجده کله سن وحاکم جوارنده دار اتخاذ ایلمیه سن وجارکدن
کوردیکك عیب امانتدر انی ستر ایدوب کمسه نك سرن کمسه یه سویلمیه سن وکیمکه سنکله برایشده مشورت ایلر
انی حقه بیده سن وسنی مولایه قریب ایدن افعالی اکا اشارت ایده سن وبنم بو وصیتلریمی جان ایله قبول قیله سن
تا کیم بونلرله دنیا وآخرتکده منتفع اوله سن وتوفیق حقی رفیقك بوله سن وصقین مالله بخل ایتمه که مبغوض
اولمیه سن وطماع وکذاب اولمه که مرؤتسز قالمیه سن وحقی باطله قاتمه که اهانت کورمیه سن وجمیع امورکده
مرؤتك کوزه ده سن وسر اوضراده ثیاب ابیض کیوب غنای قلب اظهار ایده سن واکر فقیر اولدکسه
کمسه یه عرض احتیاج ایتمیه سن وحطام دنیایه حرص ورغبت سمتنه کتمیه سن وهمتك عالی ایدوب آلچقده
قالمیه سن تا کیم همت ضعیفه ایله حرمتسز اولمیه سن وقتا که یولده کیدرسن یمین ویسارکه التفات ایتمیوب
ارضه نظر ایدرسن وقتا که حمامه داخل اولورسن حمام وجامکان اجرتن بازار ایتمیوب عامه دن زیاده جه کرم
قیلورسن وحمام اهلی بیننده مرؤتك ظاهر اولوب آنلردن تعظیم وحرمت بولورسن وکندك جولها وصناعه
متاع الوب ویرمك ایچون کتمیه سن ویدکله غلاتی کیل ودراهمی عد ایتمیه سن وعلم اهلی عندنده حقیر اولان
دنیایی آلچق طوته سن تا کیم حق تعالینك عندنده دنیادن اعلی وابقی اولان دولته یته سن وامور دنیا ایچون
بروکیل صادق بوله سن تا کیم اول حاجاتکی مهیا قیلوب سن علم وعمله اقبال ایده بیله سن وصقین مجانین ایله
برسوز سویلمیه سن وعلم اهلندن حجت ومناظره بیلمیانلرله وطلب جاه ایچون ناس ایچنده اولان مسائل بحثنه
طالنلرله تکلم ایلمیه سن زیرا که آنلرسندن حذر ایتمیوب تخجیلکه سعی ایدرلر وسنك حق اوزره اولدیغك بیلسه لرده
مخالف کیدرلر واکر اعیان واکابر مجلسنه داخل اولدکسه انلرسنی یوقاری سمته رفع ایتمدکچه سن ترفع ایتمیه سن
وبرجماعت ایچنده بولندکسه آنلرسنی تعظیم ایله صلوة ایچون تقدیم ایتمدکچه سن ایلرو کتمیه سن وکونش

طوغمزدن مقدم واویله وقتی حمامه وارمیه سن ومجمع نسوان وغلمان اولان مصیره لرده طورمیه سن وفسق
وملاهی وظلم ومناهی اولان مجلسلره کیرمیه سن تا کیم انلرله شریك اولوبده اهانت کورمیه سن صقین علم
مجلسنده غضب ایلمیه سن وعامه یه تکذیبه قریب اولان حکایه لری سویلمیه سن وقتا که اهل علمك بریچون
برمجلس اتخاذ ایتمك مراد ایدرسن اکر اول مجلس فقه ایسه کندك کیدرسن وانده بیلدیکك تحقیقی تقریر
ایدرسن تا کیم خلق آنی عالم صانوبده آنکله مغرور اولمسونلر وسنك حضورکله شبهه ده قالمسونلر واکر سوزی
فتوایه صالح ایسه انی آندن ذکر ایده والا سنك حضورکده تدریس ایتمش اولمسون ایچون قالقوب کیده سن
بلکه آنك یاننده برشاکردیکه مستمع قیله سن تا کیم آندن آنك کیفیت کلامنك وکمیت علمنك خبرن آله سن
وبدعتله مختلط اولان مجالس ذکره حاضر اولمیه سن وکندی شاکردك مجلس وعظنده اوتوروب آنی منفعل
قلمیه سن بلکه اعتماد ایلدیکك اهل محله یی وعامه یی قندیره سن واصحابك برینی آنده مستمع کوندره سن وامور
مناکحی وصلوة جنایزی وصلوة عیدی جمعه خطیبنه تفویض ایدوب بویله ایشلره کندیکی قاتمیه سن والدین
واساتیذکی خیر دعادن اونوتمیه سن وبوموعظه یی بزدن دل وجان ایله قبول ایده سن زیرا که بونی سنك وجمله نك
مصلتیچون وصیت ایلدم بویولده کیده سن تا کیم خلقی حقه یونلدوب آخرت سمتنه ییده سن (بیت) مقصودك
اکر دین ایسه دنیادن کیچ (اللهه یونل جملهٔ اشیادن کیچ (نوع خامس) اولیای کرامك ومشایخ عظامك امور
خارجیه لری نظامن بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اول فرید عصری حسن بصری قدس الله تعالی
روحه حضرتلری محبت یمی عاشقلرجمی حبیب عجمی قدس الله تعالی روحه حضرتلرینه امور خارجیه یی
وعادات سنیه یی تعلیم وتوصیه ایدوب بیورمشدرکه یا حبیب ناسدن هرکسله عقلی قدر مکالمه ایلدیکك کبی
حدی قدر معامله برله کندی مرتبه سنه تنزل ایده سن وجمیع امورکده رفق وتأنیله حالت وسطاده کیده سن
دنیا وآخرت اهلندن هرصنفه کندی خلقیله اختلاط ایدوب ملایم سویلیه سن وسفهادن برضرره تحمله
اون ضرردن قورتلوب اون فائده هم ربح ایلیه سن واهل اسلامه اکرام ایله حرمت قیله سن تا کیم حق تعالی یه
اکرام ایتمش اوله سن ولسانکی کلمهٔ طیبه ایله معتاد ایلیوب خیر سویلیوب شیرین جواب اله سن وجمله خلقه
خیرخواه اولوب هرکسه عین شفقتله نظر قیله سن وجمله یه حسن ظن ایدوب سندن اولی واعلی بیله سن ومال
وعرض ودمکی الله ایچون عبادینه تصدق ایدوب جمله دن راضی اوله سن ایکی جهانده برکسه دن برنسنه
مطالبه ایتمیوب مکارم اخلاقی بوله سن واکر طریقکده سندن برنسنه دوشدیسه اول کتاب ویا ثیاب ویا هزار
دینار ایسه ده وانی کیچمش کتمش اولدکسه اول نسه دن واز کیچوب کیده سن آنك طلبنده نه کندك رجوع
ایده سن ونه کمسه یی کوندره سن آنی فراموش ایده سن ویولده کیدر ایکن کیرویه التفات ایتمیه سن اکر التفات
ایده جك اولدکسه جمیع وجودکله دونه سن وسکا کیرودن ندا ایده نك جوابن ویرمیه سن ومکان وزمان ایله
وانسان وحیوان ایله تشؤم ایتمیوب جمله ایله تفأل ایدوب اوغوربله سن واغنیا اوزرینه فقرایی ترجیح ایده سن
واهل دنیا اوزرینه اهل آخرتی ایلری طوته سن وجمیع احوالکده اداب دین ایله مؤدب اوله سن وعلمای عاملین
ایله صحبت قیله سن وحدیث وتفسیر وشریعت علمندن حظ وافر اله سن ومتصوفهٔ جهله دن بعید اولوب
صحبتلرندن احتراز ایده سن وصلاتی جماعتله ادا ایدوب مجلس وعظه کیده سن اما مؤذن وامام وواعظ وشیخ
اولمیه سن ومناصبله مقید اولوبده شهرت بولمیه سن ومکاتیب ومحضرلرده اسمکی یازوبده امضا قیلمیه سن ومحکمهٔ
قضایه واروبده باشکی غوغایه صالمیه سن وکمسه یه وکیل وکفیل ووصی ومتولی وسبب اولمیه سن واغنیا وامرا
ایله الفت ایدوبده آفت وبلاده قالمیه سن ونسوان وغلمان ایله صحبت ایدوبده رسوای عام اولمیه سن وتکیه لرده
اکلنوبده تهمتلره طالمیه سن وکمسنه دن برنسنه استمیوب امانت هم آلمیه سن وکمسه یی استخدام ایتمیه سن
واهل دنیا خدمتنه کتمیه سن وحرام صرفه ال اوزاتمیه سن ودینکی دنیایه صاتمیه سن وکندی خانهٔ
بی منتکده ملازمت قیله سن ونشر علوم دین ایله مشغول اوله سن واهل واولادکله عدالت ایلیه سن
وتربیه لرنده ملایم سویلیه سن ومخلوق خدادن کاظم غیظ اوله سن تا کیم خالق وباریدن مجازاتن بوله سن
پس کظم غیظ ایتمده جهد وهمت قیله سن تا کیم کوکللردن مودت لذتن آله سن نته کیم حضرت حبیب اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم بری بریمزه تحبب وتوددله امر ایلمشدر ومحبت ومودتك اعظم اسبابی کظم غیظ

اولدیغن سویلمشدر پس حق تعالینك سنكله نه شكل معامله سن محبت ایدرسن اول معامله یی بعینه
مخلوقاتیله قدم بقدم ایدر كیدرسن وهیچ كمسه یی حاضر اولسون غائب اولسون انجندیكی نسنه ایله لسانه
المیه سن وناسدن بركمسه نك مكروهیله مسرور اولمیه سن وسكا شتم وظلم ایدن كمسه نك ذمتن ابرا ایدوب
صوچندن كیچوب كیده سن متواضعلره تواضع قیلوب متكبرلره تسامح ایده سن اما متواضعلرك علاماتی اون
نسنه دركه خادم ایله اتمك یمكدر وعصا ایله یورومكدر ویوللردن ایذایی دوشورمكدر وصبیانه تبسمله سلام
ویرمكدر وتابعسز پیاده یورومكدر وفقرا ایله مجالسه ایدوب انلری كورمكدر وچارسودن خانه سنه لازم
اولان اشیایی كتورمكدر وحلب ایچون شاتی اعتقال ایدوب سورمكدر وحماره بنوب اكا جوابن ویرمكدر
وقومشولرك دوشن خدمتلرن كورمكدر (شعر) لاهل الحق اوصاف كرام * خضوع وافتقار وانكسار *
البته اكابری توقیر وعلمایه تعظیم ایده سن وضعفایه نصرت سمتنه كیده سن وسندن یاشده بیوك اولنه تعظیم
ایدوب زیارتن تقدیم ایده سن وكوچكه شفقت ایدوب اكا اعطایی تقدیم ایده سن وهدیه یی صاحبندن تعظیم ایله
قبول ایدوب مكافاتن اكثر ویره سن ویتیمه اقچه یا میوه ویروب باشن طوتوب شفقتله خاطرن صوره سن وسائله
اطعام وزائره اكرام ایدوب هر خدمتن كندی الكله كوره سن اكر زائرا كرامكی رد ایلدیسه ابرام ایله
قبول ایتدیره سن نته كیم اصحاب كرام بری برلرینه ملاقی اولدقده معانقه ایدرلردی ومفارقت ایلدكده
مصافحه ایدوب كیدرلردی اكر هر كون ملاقی اولسه لرینه معانقه ومصافحه ایدرلردی وسكا تكری
مسافری كلدكده اكا اهلا وسهلا ومرحبا دیوب یوزینه بشرهٔ بشاشتله باقوب وصفا وخوش ایده سن والن
شكر وبشاشتله طوتوب انی آلوب منزلكه كیده سن وقدرتك یتدیكی قدر نان ونعمتله خدمت واطعام ایده سن
ومرتبه سی تحمل ایتدیكی قدر لطف والفتله عزت واحترام ایده سن ورحلتی وقتی كلدكده اكا اول یومیه
نواله سن ویروب خارج بابه دك اكا دعا ایدرك بیله سنجه كیده سن واكر پیاده ایسه قپودن طشره یوز خطوه
مسافه تشییع ایده سن اول سكا سزی الله تعالی یه اصمرلدق دیدكده سن اكا سلامتله الله تعالی یه امانت اوله سز
دیوب رجوع ایده سن وجمیع بهایم ووحوش وطیور وحشراته مرحمت وشفقت قیله سن تا كیم حق تعالی دن
رحمت ورأفت بوله سن ودابه نك یوزینه اورمیوب هیچ برحیوانه عذاب ایتمیه سن وعصفوری عبث یره قتل
ایتمیوب قمله یی یره اتمیه سن وهیچ برحیوانی ناره القا ایتمیه سن نته كیم ابو الدردا رضی الله تعالی عنه حضرتلری
اطفال الندن عصافیر اشتر ایدوب ازاد ایلردی وارجناح آچوب هواده اوچوب سلامت قال دیو سویلردی
واكر بهایمدن بریله مبتلا اولدكسه آنك غبارن سیلوب هر خدمتن كوره سن یا كوردوره سن وبركون بر كیجه ده
اون كره علف وصویون ویره سن وشانك بوینندن طوته سن قولاغندن طوتمیه سن وبقری حمار كبی تحمیل
وركوب ایتمیه سن وهره یه هر كوردیكی یمكدن بر لقمه ویره سن اج قپاتمیه سن ومخلوق خدادن برینك بریرن
كسوب عیبلی ایتمیه سن وبو بر امر عظیم اولدیغن بیلوب حذر اوزره اولوب اونوتمیه سن وبرحیوانی بغلیوبده
قورشون واوق كبی اشیایه نشان ایتمیه سن وهدهد وضفدعی ونحله ونمله یی وسائر حشرات ارضی قتل ایتمیه سن
وطیری كیجه وقتی یووه سنده طوتمیه سن زیرا كه لیل انك امن وامانیدر اوركوتمیه سن وخبرده كلمشدر كه
ییلانلری قتل ایده سن مكر كیم قضیب فضه كبی كورینن جان ابیضه دكمیوب كیده سن (بیت) روادر كرچه
اولدرمك ییلانی * اكر درویش ایسك انجتمه جانی * تحقیقا انسان مخلوقاتك حقنده اوچ درجه ده بولنور
اما اولكی درجه خلقك حقنده ملائكه دن كرام برره منزله سنده بولنمقدر كه جمله یه راحت ایصالنده سعی ایدوب
قلوبه سرور ادخالنده اهتمام ایتمكدر واما ایكنجی درجه خلقك حقنده جمادات منزله سنه تنزلدر كه انلره خیرن
ایرشدرمز لكن شرن دخی انلردن كف ایدر واما اوچنجی درجه خلقك حقنده سباع وحیات وعقارب منزله سنه
دوشمكدر كه اندن خیر مأمول اولنمز بلكه شرندن خوف وحذر قیلنور پس اكر سن افق ملائكهٔ كرامه ترقی
قیلمغه قادر اولمدكسه باری درجهٔ جماداته قائل اولوب اول مرتبه ده مقیم اوله سن زینهار اندن درجهٔ سباعه
وحیاته نزول ایتمیوب آندن حذر اوزره اوله سن اكر اعلای علییندن تنزلی كندیكه لایق كوردكسه باری اسفل
سافلینه هبوطی لایق كورمیه سن تا كیم قعر ناره دوشمیه سن (بیت) خلوت وعزلتده كوردم چونكه شهرت
آفتن * خدمت وصحبتله ایردم حضرت مولایه بن * نوع سادس * آفات ذنوی جمیع اعضایی واسباب حفظ

ونسیان

ونسیان وفقر وغنایی اجمالا بیلدیر (ای عزیز) معلوم اولسونكه اهل ادب دیمشلردركه عبد مؤمن اعضای
سبعه سیله جمیع بدنك اوچیوز عدد ذنوب آفاتندن حفظ وحمایت قیلدیسه اهل تقوی زمره سنه داخل اولور
وایكی جهان مشقتندن سلامت وراحت قالور بلكه * ان اكرمكم عند الله اتقاكم كرامتن بولور پس ذنوب
آفاتندن حفظ اولنه جق اعضایدی عد اولنمشدر اذن وعین ولسان ویدوبطن وفرج ورجل بیلنمشدر وحفظ
اولنه جق بردخی بی تعیین اعضای جمیع بدن بولنمشدر ونیجه اشیا واردركه اسباب وحفظ ونسیان وفقر وغنا
اولدقلری آثار ایله اثبات اولنوب تجربه قیلنمشدر اما افات اذن اون ایكیدر بری تكلمی جائز اولمیان كلامی استماع
ایلمكدر وبری ساز استماع ایلمكدر وبری نغمات اهنكنی استماع ایلمكدر وبری لحن وخطا ایله اوقنان قرأنی
استماع ایلمكدر وبری شابهٔ اجنبیه كلامن استماع ایلمكدر وبری خلقك حدیثن خبرسز دكله مكدر
وبری قرأن وخطبه یی استماع ایتمكدر وبری قاضی وامیر ومحتسب واستاذ ووالدین وزوج وسید امثالی
متبوعك كلامن استماع ایتمكدر وبری مفتی مستفتی نك كلامن استماع ایتمكدر وبری قاضی خصم
وشاهدك سوزلرن استماع ایتمكدر وبری مسؤل عنه سائل مضطرك كلامن استماع ایتمكدر وبری
اكابر ضعفانك كلامنی اصغا ایتمكدر واما آفات عین اون ایكیدر بری قصد ایله نامحرم عورته نظر ایلمكدر
وبری قصد ایله غیرینك عورت یرینه نظر ایلمكدر وبری فقرایه وضعفایه حقارت كوزیله نظر ایلمكدر
وبری منكراته ضرورتسز نظر ایلمكدر وبری نزول كواكبه نظر ایلمكدر وبری دنیا امرنده كندی فوقنده
اولانلره رغبت كوزیله نظر ایلمكدر وبری دین امرنده كندی تحتنده بولنانلره اقتدا كوزیله نظر ایلمكدر وبری
غیرینك خانه سنه اذنسز نظر ایلمكدر وبری نماز ایچنده كوزك یوموب نظر ایتمكدر وبری ایكی خصم بری برینه
نظر ایتمكدر وبری شاهد مدعیلره نظر ایتمكدر وبری قاضی خصم وشاهدلره نظر ایتمكدر واما افات لسان
یتمشدر بری كفرسوز سویلمكدر وبری خوف كفر اولان سوزی سویلمكدر وبری خطا سوز سویلمكدر
وبری یلان سویلمكدر وبری غیبت ایلمكدر وبری قوجیلق ایلمكدر وبری استهزا ایلمكدر وبری سب
ایلمكدر وبری فحش سویلمكدر وبری خلقه لعن ایلمكدر وبری ناسه طعن ایلمكدر وبری نیاحت ایلمكدر
وبری نزاع ایلمكدر وبری جدال ایلمكدر وبری خصومت ایلمكدر وبری تعریض ایله یلان سویلمكدر وبری
غنان ایلمكدر وبری سری افشا ایلمكدر وبری باطل سوزه طالمقدر وبری سؤالله مال آلمقدر وبری عوامك
فهم ایده مدكلرن سؤال ایلمكدر وبری خلقه مغلطه سویلمكدر وبری تعبیرنده خطا سویلمكدر وبری سوزنده
نفاق ایلمكدر وبری ایكی دیللی سویلمكدر وبری شفاعت سیئه ایلمكدر وبری امری منكر ونهی معروف
ایلمكدر وبری كلام عنف ایله سویلمكدر وبری عیوب ناسی تجسس ایلمكدر وبری كندودن اعلانك یاننده
افتتاح كلام ایلمكدر وبری اذان اوقنور ایكن سویلمكدر وبری نماز ایچنده دنیا كلامن سویلمكدر وبری
خطبه حالنده سویلمكدر وبری طلوع فجردن طلوع شمسه دك دنیا كلامن سویلمكدر وبری خلاده تكلم
ایلمكدر وبری جماع ایدركن سویلمكدر وبری مسلمانه بددعا ایلمكدر وبری ظالمه صلاحك غیریسله دعا
ایلمكدر وبری قرأن اوقنوركن سویلمكدر وبری جامعده دنیا كلامی سویلمكدر وبری خلقه بدلقب
سویلمكدر وبری یمین غموس ایلمكدر وبری غیر الله ایله یمین ایلمكدر وبری چوق یمین ایلمكدر وبری سؤال
امارت وقضا ایلمكدر وبری تولیه سؤال ایلمكدر وبری وصیت سؤال ایلمكدر وبری كندویه بددعا ایلمكدر
وبری عذر ناسی رد ایلمكدر وبری قرأنی كندی رأییله تفسیر ایلمكدر وبری مؤمنی تخویف ایلمكدر وبری
كلامی قطع ایلمكدر وبری تابع متبوعنك كلامن رد ایلمكدر وبری برنسنه نك حل وطهارتن محلنك غیرنده
سؤال ایلمكدر وبری مزاح ایلمكدر وبری آدمی یوزنده مدح ایلمكدر وبری هجو ایله شعر سویلمكدر وبری
شجع وفصاحتده اهتمام ایلمكدر وبری فضول كلامی سویلمكدر وبری مالا یعنی سویلمكدر وبری ایكی
آدم برآدم یاننده بری برینك قولغنه مخفی سویلمكدر وبری شابهٔ اجنبیه ایله تكلم ایلمكدر وبری فاسقه
یا ذمی یه سلام ویرمكدر وبری متغوط وبائله سلام ویرمكدر وبری معصیت یولنه دلالت ایلمكدر وبری
معصیته اذن ویرمكدر وبری آفات معاملاتدر وبری افات عبادات متعدیه در وبری افات عبادات قاصره در
وبری افات سكوتدر واما افات ید التمش آلتیدر بری بركمسه یی بغیر حق قتل ایلمكدر وبری بركمسه یی جرح

ایلکدر وبری برنسنه سرقت ایلکدر وبری برکسه نك یوزینه ضرب ایلکدر وبری حیوانك قولاغن
بوکمکدر وبری حیوانك یوزینه ضرب ایلکدر وبری بلاحق خلقی دوکمکدر وبری خلقك مالن چکوب آلمقدر
وبری غنیمت مالندن اوغورلین چالمقدر وبری غنی اولان زکوة وعشر وفطره وکفارت واقطه یی آلمقدر وبری
هدیه یی ویره نك حسن ظنینه مخالف اولان انی قبض ایلکدر وبری وقف باطلدن اخذ ایلکدر وبری وقف
صحیحدن ترك خدمتله اخذ ایلکدر وبری بیت المالك مصارفندن بولنمیان آندن المقدر یا کفایتدن زیاده سنه
ال صالمقدر وبری بی اذن سید عبدندن کندی مالن المقدر وبری میته ودم وخنزیر مثالی حرام لعینه اولان اشیایی
النه آلمقدر وبری مجنونك وصبینك مالن اخذ ایلکدر وبری حیوانلر صورتن تصویر ایلکدر وبری نظری حرام
اولنی لمس ایلکدر وبری ذمیلرله مصالحه ایلکدر وبری کندی مالن تعییب واسراف ایلکدر وبری کندی
مالن اتلاف ایلکدر وبری مالن ریایه ومعصیت یولنه صرف ایلکدر وبری مدیونن صویوب کندی مالی
قدرن المقدر وبری ضیافت آرتغی طعامی اذنسز المقدر وبری حامده عذرسز اعضایی دلك ایلکدر وبری کندی
عورتیله جاریه سندن غیری کمسه ایله ال بازاری ملاعبه ایلکدر وبری شطرنج امثالی ملعبه لری الینه آلمقدر
وبری طنبور امثالی الاتی اصول ومقامات ایله چالمقدر وبری قوش بازاولوب کوکرچین اوینا تمقدر وبری ذی
روحی نشانه بغلیوب اکا اوق یاقورشون ویا طاش آتمقدر وبری بهایمی بری بریله دوکوشدرمکدر وبری جنب
ومحدث وحایض ونفسا مصحف وتفسیره ال اورمقدر وبری بودردی قرآنی یازمقدر وبری تلفظی حرام اولان
کلامی یازمقدر وبری جامعده یاجامعه کیدرکن اصابعن تشبیك ایلکدر وبری غیرینك مالیله برمدت انتفاع
ایدوب ینه اکاردا یتمك ایچون آنی آندن اذنسز المقدر اکابر عیب ونقصان ایرشمزسه ده ینه غیرینك ملکنده اذنسز
تصرف قیلمقدر وبری برمؤمنی سل سلاح ایله قورقتمقدر وبری برکسه نك برنسنه سن مزاح ایچون اوغورلمقدر
وبری پرچم قویوب تراش ایتمکدر وبری عورت باشن تراش ایلکدر وبری رجل صقالن تراش ایلکدر وبری
برقبضه دن اقصر اولان صقالی مقراض ایله آلمقدر وبری قطع اولنمش اظفار وشعرن کنیفه اتمقدر وبری قبر
اوزرندن سبزه قوپارمقدر وبری لحد مزاری قصد ایله آچمقدر وبری صاغ الیله مخاض انفین المقدر وبری صاغ الیله
استنجا قیلمقدر وبری پارمغن دوبرینه یاقبلینه صوقمقدر وبری فضه دن غیری خاتم طاقمقدر وبری ضرورتسز
رشوت ویروب آلمقدر وبری غصب اولنمش مالدن ویریلن هدیه وتصدق ومبیعی اخذ ایلکدر وبری قدرتی اولان
کمسه مظلومی قورتارمدن ال چکمکدر وبری اوق اتمه یی تعلمدن صکره ترك ایتمکدر وبری طرنقلرن کسمه یی
ترك ایتمکدر وبری قادر ایکن ساز آلاتن قیرمه یی ترك ایتمکدر وبری ممکن ایکن صور حیواناتی بوزمه یی ترك
ایتمکدر وبری ضایع اوله حق لقیط ولقطه یی المه یی ترك ایتمکدر وبری مال وحیوانی حرق وغرق وتلفدن انقاذی
ترك ایتمکدر وبری کونش باتمدقده صبیان ودوابی طشره دن ایچری المه یی ترك ایتمکدر وبری کیجه اولدقده
تغلیق بابی ترك ایتمکدر وبری قابلرك اغزلك اورتمه یی ترك ایتمکدر وبری شمعه یی اطفایی ترك ایتمکدر
وبری اهلیله ال بازارن ترك ایتمکدر وبری اهلی وارایکن یدیله استمنا ایتمکدر وبری کندی اصبعن اهلنك
قبلنه ادخال ایتمکدر واما افات بطن اون بشدر بری بطنته ضرورتسز حرام ادخال ایلکدر وبری فوق الشبع
اکل ایتمکدر وبری بدنه ضرر وبرن نسنه یی اکل ایتمکدر وبری چارسوده ویولده اتمك یمکدر وبری مقبره ده
اتمك یمکدر وبری التون وکومش قابلردن یمك وایچمکدر وبری لهو ولعب ایله اولان ضیافتدن یمکدر وبری
افتخار ایچون اتخاذ اولنان طعامی اکل ایتمکدر وبری عذرسز صول الیله یمکدر وبری طعامك وسطندن یمکدر
وبری یله سنجه تناول ایدنك اوکندن یمکدر وبری ثمله قدحدن صو ایچمکدر وبری اکل وشربی مریض یامیت
اولنجیه دك ترك ایتمکدر وبری ترك اکل وشرب ایله عاق والدین اولمقدر وبری قرق کوندن زیاده اکل مرقی ترك
ایتمکدر واما افات فرج بکرمیدر بری زنا ولواطه ایتمکدر وبری بهیمه یی ایتمکدر وبری حایض ونفسایی ایتمکدر
وبری جماعه تحملی اولمیان کوچك اهلن ایتمکدر وبری مریضه یی ایتمکدر وبری آدم ویاحیوان یاتنده جماع
ایتمکدر وبری اشترا ایلدیکی جاریه سن قبل الاستبرا ایتمکدر وبری قضای حاجت حالنده قبله ستمنه یاشمسه
وباقره یوزن یاارقه سن دوندرمکدر وبری انسان یاحیوان مأکولاتیله استنجا ایتمکدر وبری یولده یاجمع ناس
اولان ظلده قضای حاجت ایلکدر وبری اباق اوزرنده بول ایتمکدر وبری صویه تبول ایتمکدر وبری شقوق

ارضه بول ایتمکدر وبری مغتسله بول ایتمکدر وبری اکنه بول ایدوبده خانه ده ترك ایتمکدر وبری کندویی
بورمق یاذکرن قطع ایتمکدر وبری اهلیله جامعی ترك ایتمکدر وبری اهلندن اذنسز نطفه یی عزل ایتمکدر وبری
سودوکندن اجتنابی ترك ایتمکدر وبری سنت ختانی ترك ایتمکدر واما افات رجل یکرمی بشدر بری معصیت
مجلسنه کتمکدر وبری والدین واهلندن اذنسز غزایه کتمکدر وبری طاعون اولان یردن فرار ایتمکدر وبری
غیرینك ملکنه اذنسز کتمکدر وبری قبور اوزرنده مشی ایتمکدر وبری نسوان جنازه ایله کیدوب قبوری زیارت
ایتمکدر وبری جنب وحایض ونفسا مسجده کیرمکدر وبری قبله یه ومصحفه وکتابه طوغری اباق اوزاتمقدر
وبری اباق ایله یاانسانه ویاحیوانه دیمه اورمقدر وبری اباق ایله غیرینك مالن اتلاف ایتمکدر وبری ظلمه نك قپوسنه
ضرورتسز کتمکدر وبری مواضع شریفه یه صول ایاغی ایله دخول وصاغیله خروج ایتمکدر ومواضع
خسیسه یه یونك عکسیله کتمکدر وبری سفردن قدومنده اهلنك اوزرینه خبرسز دخول ایتمکدر وبری
جامعده رقاب ناسی تخطی ایدوب ایلری کتمکدر وبری جمعه وجماعته کتمه یی ترك ایتمکدر وبری تعلم وتعلیمه
کتمه یی ترك ایتمکدر وبری فرض اولان جهاد وحجه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری منکر اولیان دعوته
کتمه یی ترك ایتمکدر وبری عاجزك خدمتنه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری میتك غسل ودفننه کتمه یی
ترك ایتمکدر وبری اجیرك خدمت مستأجره کتمه یی ترك ایتمکدر وبری مملوکك خدمت سیده کتمه یی
ترك ایتمکدر وبری ولدك والدینی خدمتنه کتمه یی ترك ایتمکدر وبری زوجه نك داخل بیتی خدمتنه کتمه یی
ترك ایتمکدر وبری رعیه نك والیلری امریله کتمه یی ترك ایتمکدر افات اعضای سبعه بونلردرکه بیان
اولنادر واما افات جمیع بدن سکساندر بری گردان قیروب رقص ایله اباق آلوب قول صالمقدر وبری عورت
بری مکشوف اولمقدر وبری حریر اسباب کیمکدر وبری بدنی حرامه دکدرمکدر وبری حرام اوده طورمقدر
وبری عاق الوالدین اولمقدر وبری قطع رحم ایلکدر وبری زوجك حقوقنه رعایت ایتمکدر وبری زوجه نك
حقوقنه رعایت ایتمکدر وبری اولادك ضایع قیلمقدر وبری اجنبیه ایله تنهاقالمقدر وبری رجل عورته
تشبه قیلمقدر وبری یونك عکسی اولمقدر وبری مملوك سیدینه عاصی اولمقدر وبری سیدمملوکنه اذیت قیلمقدر
وبری جارجاریه اذیت قیلمقدر وبری اشرار ایله صاحب اولمقدر وبری اسنه دکده آغزن اچمقدر وبری یول
اوزرنده اوتورمقدر وبری کونشله کولمکه اراسنده اوتورمقدر وبری حلقه وسطنده اوتورمقدر وبری غیرینك
یرنده اوتورمقدر وبری جامعده عمل دنیا ایشلمکدر وبری اضنا ایله سلام الوب ویرمکدر وبری خلقه سحر
ایتمکدر وبری کوز بونجوغی امثالك بوینندن اصمقدر وبری اکنه وسورمه ایله دوکون اورمقدر وبری بیق
اوزاتمقدر وبری حره عورت محرمسز سفره کتمکدر وبری دابه نك اوزرندن ایتمکدر وبری اوج رفیقك برن امیر
ایدنمکدر وبری رفیقی کیروبه قالدقده انکیچون اکلنمکدر وبری عورت سرج اوزرینه بنمکدر وبری طعام
ولیمه یی ترك ایتمکدر وبری یوزی اوزره یاتمقدر وبری سرسز سطح اوزرنده اویومقدر وبری الی یاغلی یاتمقدر
وبری کاب صقلمقدر وبری یولده دابه نك بوینندن جرس اصمقدر وبرابکی آدم یالکز سفره کتمکدر وبری نوم
وبصل امثالن اکل ایدن ناس ایله اختلاط ایتمکدر وبری ابدستی ترك ایتمکدر وبری غسلی ترك ایتمکدر وبری
نمازی ترك ایتمکدر وبری تعدیل ارکانی ترك ایتمکدر وبری جماعتی ترك ایتمکدر وبری تسویهٔ صفوفی ترك
ایتمکدر وبری امامه مخالفت ایتمکدر وبری جمعه نمازن ترك ایتمکدر وبری زکوة ویرمه یی ترك ایتمکدر
وبری صوم رمضانی ترك ایتمکدر وبری قضای مافاتی ترك ایتمکدر وبری کفاراتی ترك ایتمکدر وبری
منذوراتی ترك ایتمکدر وبری صدقهٔ فطری ترك ایتمکدر وبری اضحیه یی ترك ایتمکدر وبری حجی ترك
ایتمکدر وبری جهادی ترك ایتمکدر وبری بیمناز عورتی صاقلمقدر وبری کتب شریعتی یصدیق ایتمکدر
وبری الات لهوی خانه سنده حفظ ایتمکدر وبری سفینه یه رکوب ایتمکدر وبری طیوری قفسده حبس
ایتمکدر وبری بقاله آچقه قرض ایدوب تدریج ایله اشیا المقدر وبری اکراه ایله بیع ایدندن اشترا ایتمکدر وبری
مسرفه تصدق ایلمکدر وبری جامعده سائله تصدق ایتمکدر وبری اسم الله یازیلان کاغده برنسنه وضع
ایتمکدر وبری قرآنی اونو تمقدر وبری ریادرکه اچقه یه فائده یه ویرمکدر وبری مأکولاتی اوجوز الوب حبس
ایدوب زیاده بهالی صاتمقدر وبری یولده بلده کان طعامه قارشو کیدوب اشترا ایلمکدر وبری اسیری قرینندن

تفریق ایلمکدر وبری عینه درکه اچقه بی دورشرعیله فائدیه ویرمکدروبری شهرلی کویلی یه زیاده ثمنله ویرسی یه
بیع ایتمکدر وبری کندویه لازم اولمیان مبیعك ثمنی زیاده ایتمکدروبری خطبه اوزره خطبه ایلمکدروبری غنی
اولان بورجن اداده اهمال ایتمکدروبری تصدقله وکیل اولان اول صدقه دن کندی ایچون آلمقدر وبری
مهوایله اخذاولنان نسنه سنك کندی یانندن قالان بدلیله انتفاع ایلمکدر وبری قبور اوزرنده شموم ایقاد
ایلمکدر وبری هبه دن رجوع ایلمکدروبری قتال اثناسنده کفاردن فرارایتمکدر پس بواوچیوز افات
مذکوره دن اجتناب ایدن آداب وارکان دین مبین ایله تقوی یولنجه کیدندروایکی جهان سعادتنه یتندر
واما اسباب حفظ اوندن بری تقلیل غدادروبری اکثارتکراردروبری لیالیده صلوة وقیامدروبری کثرة صلوة
وسلامدر وبری قراءت قرآندروبری ترك جملهٔ عصیاندروبری مسوالتاستعمال ایتمکدروبری هرصباح آج
ایکن بال ایچمکدروبری هرکون علی الریق یکرمی بردانه زیب احمر یکدروبری بلغمی هرتقلیل ایدن نسنه یی
تناول ایتمکدرواما اسباب نسیان اوندن بری کثرت عصیاندروبری کثرت غموم واحزاندر وبری کثرت علایق
وتشاغلدر وبری تازه کشنجی تناولدروبری اکشی تفاح اکل ایتمکدروبری دوه قطاری اراسندن کیچوب
کتمکدروبری نقرهٔ قفادن جماعت ایتمکدروبری الواح قبوری اوقومقدروبری مصلویك یوزینه باقمقدروبری
دیری قله یی ارضه آتمقدرواما اسباب فقراضطراری قرقدروبری معاصی یی ارتکاب ایلمکدر وبری خلقه
یلان سویلمکدروبری صباح وقتی اویومقدر وبری برکون برکیجه ده سکز ساعتدن زیاده اویومقدروبری عریان
اولوبده اویومقدروبری عریان ایکن بول ایتمکدروبری برباغی اوزرینه یصلنوب اتمك یمکدروبری اتمك اوفاغن
یره دوکمکدر وبری جنابت حالنده ملامضمضه اکل ایتمکدروبری قشورثوم وبصل یاقمقدر وبری کیجه وقتی
منزلی سپورمکدر وبری زبلی کنج خانه ده جمع ایتمکدر وبری یاشده بیوکارلك اوکنجه یورمکدر وبری والدینك
آدلریله چاغرمقدر وبری چور چوپله دیشلرن خلالمقدر وبری تراب وطین ایله اللرین یومقدر وبری عتبه
اوزرنده اوتورمقدر وبری قپونك برقنادینه اتکا قیلمقدروبری خلاده آبدست آلمقدر وبری کندی اوزرنده
ثیابن دکمکدروبری یوزن یقدقده یکیله یاانکیله سیلمکدروبری بیت عنکبوتی خانه ده ترك ایتمکدر وبری
صلوتی ادا ایتمکده تکاسل قیلمقدروبری صلوة صبحی اداد نصکره جامعدن تیزچقمقدروبری هرصباح ایرکن
چارسویه کتمکدر وبری چارسودن کیچ خانه یه رجوع ایتمکدروبری سائللردن اتمك اوفاغن اشترا ایلمکدر
وبری کندی اولادینه بددعا ایلمکدروبری قلبی اتشه آتمقدروبری کیجه قابلرك آغزن اچیق ترك ایتمکدر
وبری سراجی نفسله سوندرمکدروبری عقده لی قاله یازمقدروبری دیشی منکسر طراق ایله طرانمقدر
وبری والدین واستاذن دعادن اونوتمقدروبری قعودی حالنده عمامه سن صارمقدروبری قائم ایکن لباق
طوتن کیمکدروبری سائله تعزیر ایدوب بوش دوندرمکدروبری تقتیر ایدوب لوازمدن ازخرج ایتمکدر
وبری اسراف ایدوب حدندن زیاده صرف ایتمکدروبری معاش امورندن تکاسل ایتمکدروبری قپوسز
منزلده کیجه تنهاجه یاتمقدر وبومذکورات مورث فقراولدیغی اثارایله ثابت ومحققدرواما اسباب عنا
یکرمیدربری فقرایه تصدق ایلمکدروبری هرکسه طاتلی سوزسویلمکدروبری جمله خلقه کولوب یوز کوسترمکدر
وبری حسن خط یازمقدر وبری سحروقتی اویانمقدروبری خانه ایله قپواوکن سپورمکدروبری قابلری پاك
یومقدر وبری فرایض خمسه یی تعدیل ارکان وتعظیم ایله اوقاتنده قیلمقدروبری ضحی نمازن قیلمقدروبری
هرکیجه تبارك سوره سن اوقومقدر وبری اذاندن مقدم مسجده وارمقدروبری ابدسته مداومت قیلمقدر
وبری سنت بجرایله وتری خانه ده قیلمقدروبری طلوع فجردن طلوع شمسه دك دنیا کلامن ترك ایتمکدر
وبری وتری قیلدقدنصکره تکلمسز یاتمقدروبری نسوان ایله ازمجالسه ایتمکدروبری کلام لغوی ترك ایتمکدر
وبری ازسویلمکدروبری صباحك سنتیله فرضی اراسنده یوزکره *سبحان الله وبحمده سبحان الله العظیم*
دیمکدن وبری هرجمعه کونی تمش کره *اللهم اغننی بحلالك عن حرامك واکفنی بفضلك عمن سواك* دعاسن
اوقومقدر وبومذکوراتی یقیناتصدیق ایتمك لازمدرکه جمله سی حقدرومنبع فیض لایزالی امام محمد غزالی
علیه رحمة المتعالی حضرتلرینك بومناجاتی دولت دارینی جامع اولدیغی محققدر *اللهم انانسئلك من النعمة
تمامها ومن العصمة دوامها ومن الرحمة شمولها ومن العافیة حصولها ومن العیش ارغده ومن العمر اسعده

ومن

ومن الفضل اعذبه ومن اللطف انفعه ومن الاحسان اتمه ومن الانعام اعمه اللهم کن لنا ولاتکن علینا وحقق
بالزیادة آمالنا واقرن بالعافیة غدونا واصالنا واختم بالسعادة آجالنا واجعل الی رحمتك مصیرنا ومآلنا واصبب
سجال عفولك علی ذنوبنا وامنن علینا باصلاح عیوبنا واجعل التقوی زادنا والعافیة لباسنا وفی دینك اجتهادنا
وعلیك توکلنا واعتمادنا والجنة مأبنا اللهم ثبتنا علی نهج الاستقامة واعذنا من موجبات الندامة یوم القیمة
وخفف عنا ثقل الاوزار وارزقنا عیشة الابرار واکفنا واصرف عنا شر الاشرار واعتق رقابنا ورقاب آبائنا
ورقاب امهاتنا ورقاب جمیع المؤمنین والمؤمنات من النار یا عزیز یا غفار یا جلیل یا جبار یا مهیمن یا ستار یا الله
بفضلك وجودك وکرمك یا اکرم الاکرمین برحمتك یا ارحم الراحمین

خاتمة الخاتمة

بالاده ترغیب اولنان طاعات وعبادانی وبو اراده ترتیب اولنان اداب معاملاتی وعادات اولیای سادانی انسانه
آسان ایدن توحید اسما وصفاتی وروحن شادان ایدن وحدت ذاتی بیلدیرر (ای عزیز) معلوم اولسونکه اهل
وحدت دیشاردرکه مادامکه انسانك نفسی میل شهوتله غالب وحیدروقلبی مقلبدن غفلتله مغلوب ومیتدر
وعقلی جسم ایله طبیعت ظلمتنده متحیر ومحبوسدرروحی کثرتله وحدتدن محجوب ومأیوسدر تحقیقا طاعات
وعبادات اکا عسیر اولورومعاصی وشهواته میلی کثیر اولورواداب معاملات مخلوقات اکا کران کلورومخالفات
واهمال وکسل نفسنه آسان کلورپس اول کسه بی طاعت یزدان وبی اداب وارکان روحانیتدن بی فر
وانسانیتدن بی خبرقالورزیرا که اول عام کالانعام کثرت اکل وشرب ونوم ایله مکبولدرواوصاف ذمیمهٔ بهیمیه ایله
محجولدروعالم اغیارده شهوات نفسانیه ایله مشغولدراما اکراول عام خام نیچه ایام تقلیل طعام وتقلیل منام
وتقلیل کلام ایدوب صحبت جمیع ناسی ترك ایله تنهایه کتدیسه ومدام انای لیل ونهار لااله الاالله کلمهٔ
طیبه سن صفیر انفاس ایله تکرارایدوب نفی خواطروافکار ایله کیدوب مقلب القلوبه توجه واقبال ایتدیسه
کلمهٔ توحیدك ملازمت ومداومتنده مودوع وموضوع اولان نوروحدت آنك قلبنه طولوب اول نور وحدت
جمله جهتدن صفحات کائنات اوزرینه منعکس اولوب ظلمت اغیار آنکله منکشف اولوروآتدن ماسوا
مضمحل اولوب کثرت اطوارا کاخیالات امثالی کاوب اول عالم وحدتی بولور (بیت) توتیادرکه چشم جانی آچر
جوهرلااله الاالله *چکسه دم کائناتی جله بودار *ازدرلااله الاالله *جرعه سندن جهانی مست ایلر *
ساغرلااله الاالله) نورتوحیدوذوق عرفاندر) ثمرلااله الاالله) لامعی بولدقدنیسه مسرور اول) ظفرلااله الاالله
پس اول حالده انك نفس شهوانیهٔ حیوانیه سی میت اولوب نفس انسانیه سی اولان قلبی حیات بولوروعقل
مجردی سجن طبیعتدن چیقوب لطیفهٔ رحمانیه فضاسنه کاورورروحندن سجب کثرت زائل اولوب شمس
وحدت بصیرتله مشاهده قیلور وکندی صفاتی بشریتندن فنابولوب امر حقه تعظیم وحرمت قیلوب جمله
خلقنه شفقتله طولوب انك اسمای حسنا سیله متصف اولور (بیت) تجلیات خدادر اچلسه چشم شعور *
تطورات عوالم تجددات امور *بروز کنج خفیدربوجهٔ پرشور *بوکار بارالهی بوطمطراق ظهور *پس اول
موحد جمیع معاصیدن اکراه واعراض ایدوب طاعات مولایی جمله دن الذ واحلا بولوروانك محلوقاتنه مرحمت
ورأفت ومحبت ومودت وشفقت ورقت وعزت وحرمت ورغبت وخدمت قیلورواتکیچون نه هم ونه غم ونه حزن
والمنه ده غرض ومرض قالور ونه کسه دن خوفی ونه ده رجاسی اولورواول انجق الله ایچون جمیع خلقنه لطف
ورفق وملاعبتله معامله ایدوب تعظیم واداب وملاطفتله مکالمه ایدرزیراکه اول جمله خلقی کورورکه ظلال امثالی
صاحبلرینه تبعیتله کیدر وحرکات وسکاتلرنده نواصیلری بدنده اولان محرکارینه مسخر بولورکه اول انلری
هرسمته یتدر (بیت) هب تصرف حقك اولدیغنه علم وارایکن *یوق انکله علم چکدیکم آنك تمیدر *پس
اول عارف کندی ناصیه سی یدنده اولان صاحبندن برلحظه غافل اولمزوبرکسه یه میل واعتمادکلی قیلمزوهیچ
کسه دن اذیت وکراهیت بولمزوانك عندنده کبیروصغیروامیروفقیروملیح وقبیح وقریب وغریب وصالح وطالح
وغایب وحاضرهب برابراولور وجمله افعالی قدرت باریله بولور جمیع امورك یقین ایله اندن بیلورپس انك خدام
واصدقا واعدا سی هرحالده کندی حقنده هرنه ایدرلرسه مراد ومقصودی اول ایشلر اولور زیراکه اول
عبد راضی تسلیم ورضا ایله کندی نفسندن ومرادا تندن کیچوب فانی اولمشدرومرادمولادن غیری مرادی

قالميوب مرادحق كندى مرادينك عينى بولمشدر پس مولاى متعال عبادى يديله هرنه اجراواظهاراييلديسه
اول بعينه انك مرادى اولمشدر انكچون اول فاضل جميع ناسه اهل اولسون نااهل اولسون عفوومرحمتله
وايثار وفتوتله تحبب وتودد ايدوب رب تعالينك كندويه اجرا ايلديكى مؤنث نامى طوع ورضا ايله تحمل قيلور
وحق تعالينك بونعوتنه مقابل اولان اسماسى ظهوريجون انى ذل وافتقار ومسكنت واحتقار وتواضع
واضطرار وحيا وانكسار الوب هركوكلده آنكله متأدب اولوروحق تعالى دخى اكامحبت ايدوب السنهٔ خلقله
اكامدح وثنالرقيلور (شعر) بسمك اللهم ياذا الامتنان * انت برهان لاصحاب العيان * نحن نرجوامنك توفيق
الحضور * عن صميم القلب فى كل الامور * پس اول كامل وحدتى كثرتده وكثرتى وحدتده بولوروانك عندنده
عزلت ومحبت مساوى اولوراول جسمك خلقه وقلبن خالقه ويروب غرق حضور وسرور اولوب حق ايله
قالور وخلق ايله هرمعامله سنى موافقت حق اوزره اولوروپرنسنه دن زهدايتيوب هرنسنه يى كندى محلنده
استعمال ايده بيلور وجميع وجودى شعائرالله اولمش كوروب معاملهٔ حبيب خدا كبى تعظيم ايله معامله
قيلور ومحبوب القلوب اولوب دولت دارين ايله سعادت كونين بولوروشرك وشك عذابندن قورتلور وتوحيد
وعرفان ايله ذوق وصفا قيلور * اللهم يسرلنا اللهم ارزقنا حبهم واجعلنا معهم (نظم)

بوتوحيد اولدى اصلى هركما لك
ثموذ وقه چوتوحيد اولدى مبدأ
عذابه باعث اولان شرك وشكدر
كشينك شركى دكلودر عذابى
كشينك شركدن پاك اولسه جانى
ير ايشى زيد وعمروك بيليميدى
كل ايمدى زيد وعمروه طابمه يى قو
عصات مؤمنينى ياقد يغى نار
اكر شرك خفيدر كر جليدر
خدا قيلمز ولى سيئه عذابى
بومعنادن اكاكيم ايره ارشاد
موحد ايلمز هيچ غيرى اثبات
روايت قيلنوركيم پيربسطام
اود كلو جد وسعى ود قتيله
باقوب هرحالنه اول مرد فايق
ديمش برحقه لايق ايش يوق الحق
دينلمش بيله ميسن سوت يديكك
يوسوزله بولنورمى سنده توحيد
اويان غفلتدن ايمدى عاقل ايسن
اولوب كتمزدن اول قوى هوايى
سواى حق هوا بيله هو سدر
چوسن عرفان ايچون كادك جهانه
ندر ديرسن اكر انك طريقى
صلاحه كرچه هر معروف پولدر
كه ترك ايلر مقدم ماسوايى
ايريشور صكره خوش توحيد ذاته

كه شرك وشكدر اصلى هرضلالك
عذاب اكبره شرك اولدى منشأ
ايرن توحيده ذوق ايتمك كركدر
ار ايسك غايت اليه اجتنابى
اوكورمز هيچ عذاب دوجهانى
عذابه جسم وجانن صالميدى
قيو انواع شرك وشكدن الو
انكچوندر بكم شرك خفى وار
قودن پاك اولان لابد وليدر
ولى اول شركدن قيل اجتنابى
برايشى زيد وعمروه قيلمز اسناد
كه التوحيد اسقاط الاضافات
اوشيخ بايزيداول صاحب اقدام
اود كلو خلوتيله عزلتيله
آرايوب بولمش برحقه لايق
مكروار ايسه توحيدم وار آنچق
بوره كيم اول سوت اغرتدى ديد يكك
عجب سن قنده سن ياقنده توحيد
موحداوله كوراهل دل ايسن
خدايى بيلبوق اكله ماسوايى
بيل انچق حقى كيم الله بسدر
هيچ ايتمه آره ده درلو بهانه
بيلور حتى بيلن نفسن حقيقى
حقيقتده وليكن صالح اولدر
كيجر نفسندن اول اكلر خدايى
باقوب قالمز بوافعال وصفاته

بوتوحيده اكر ايرمك ديلرسن
سراى وحدته كيرمك ديلرسن
همان ذكرايله دائم قرع باب ايت
سواى ترك ايدوب رفع حجاب ايت
ديلرسن اوله سن مقبول حضرت
مؤدب اول بوله سن تاكه قربت
ديلر سنكيم قبول ايده سنى رب
مؤدبيه اول مؤدب اول مؤدب
كوزت يرلى يرنده هرمقامى
عقول ناسه كوره دى كلامى
حقيقت ايلسون سركده جولان
شريعت ظاهرك حفظ ايتسون اى جان
حبيب اللهه سن قيل اقتدايى
صراط مستقيمه كيت هدايى (مناجات

بسم الله فاتح الوجود والحمد لله مظهر كل موجود ولا اله الا الله وحده لا شريك له توحيدا مطلقا عن كشف وشهود والله اكبر منه بدء الامر واليه يعود وسبحان الله ما ثم سواه مشهود ولا معه غيره معبود واحدا احدا على ما كان عليه قبل حروف الحدود وله فى كل شئ آية تدل على انه واحد موجود سره منزه عن الادراك والنفوذ ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم استنزل به كل خير وادفع به كل شر وافتق به كل رتق مسدود انا لله وانا اليه راجعون فى كل امر وحال وخاطر وورود والله هو المرجو والمأمول والمقصود منه الالهام والفهم والجود بلا انكار ولا منازعة ولا جحود باطن بالاحدية ظاهر بالوحدانية فلا شئ معه اذ الشئ بالحقيقة مفقود وهو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بكل شئ عليم قبل كون الشئ وبعد الوجود فهو المثنى على نفسه وهو الحامد والحمد والمحمود احدى الذات واحدى الاسماء والصفات عليم بالجزئيات والكليات محيط بالفوقيات والتحيات بل هو الموجود اللهم افتح لى ابواب هذه الكنوز واكشف لى حقايق هذه الرموز وكن انت مواجهى ووجهتى واحجبنى برؤيتى لك عن رؤيتى لنفسى وامح بظهور تجليك جميع صفاتى حتى لا يكون لى وجهة الا اليك ولا يقع منى مشاهدة الا عليك اللهم انظر الى بعين الرأفة والعناية والحفظ والرعاية فى كل شئ حتى لا يحجبنى عن شهودى لك شئ واكون مشاهد الك بما امددتنى به من نظرك فى كل شئ واجعلنى خاضعا لتجليك من كل شئ يا من بيده امر كل شئ يا من اليه يرجع كل شئ يا من لا يعلم ما هو الا هو يا من له الوجود المطلق يا جواد فوق المراد يا مولاى انت اولا بى منى كيف لا اقصدك وانت وراء القصد ام كيف اطلبك والطلب عين الغيد ايطلب من هو قريب حاضر كيف اعرفك وانت الباطن الذى لا يعرف ام كيف لا اعرفك وانت الظاهر الذى فى كل شئ تعرف كيف اوحدك ولا وجود لى فى عين الاحدية ام كيف لا اوحدك والتوحيد سر العبودية سبحانك لا اله الا انت ما وحدك من احد سواك اذ انت كما كنت فى سابق الازل ولا حق الابد فعلى التحقيق ما وحدك سواك وما عرفك الا اياك بطنت وظهرت فلا عنك بطنت ولا لغيرك ظهرت فانت انت لا اله الا انت فيا من ابهم الامر وابطن السر واوقع فى الحيرة ولا اله غيره اللهم انى اسئلك كشف سر الاحدية وتحقيق عين العبودية والقيام بحق الربوبية فانا موجود بك حادث معدوم وانت موجود باق حى قيوم قديم ازلى عالم معلوم فيا من لا يعلم ما هو الا هو اللهم انى اسئلك الهرب منى اليك والجمع بجميع مجموعى عليك حتى لا يكون وجودى حجابى عن شهودى يا مقصودى يا معبودى ما فاتنى شئ اذا وجدتك ولا جهلت شيئا اذا علمتك ولا فقدت شيئا اذا شهدتك فنائى فيك وبقائى بك ومشهودى انت لا اله الا انت الشاهد والمشهود يا قريب يا مجيب اللهم يا سميع اسمعنى منك يا بصير ابصرنى بك يا عليم علمنى منك يا حى احينى بذكرك يا مريد خلصنى من ارادتى بقدرتك وافتح لى كنز العرش والذات وامحقنى تحت انوار الصفات سبحانك لا يعلم من انت سواك سبحانك ما اقربك مع ترفع علاك يا من هو اقرب الى من حبل الوريد يا فعال لما يريد الهى عدمى بك عين الوجود ووجودى معك عين العدم فجردنى عن توهم وجودى معك بتحقق عدمى بك واجمع شملى باستهلاكى فيك لا اله الا انت يا احدا يا صمد بك الوجود ولك السجود اعوذ بك منى واسئلك زوالى عنى الهى ادخلنى فى لجة بحر احديتك وقوفى بقوة سلطان فردانيتك حتى اخرج الى فضاء سعة رحمتك الهى انت القائم بذاتك والظاهر بافعالك وصفاتك توحدت فانت الواحد الاحد وتفردت فى الازل والابد لا معك غيرك ولا فيك سواك اسئلك الفنا فيك والبقاء بك لا معك الهى غيبنى فى حضورك وافنى فى وجودك واقطع عنى كل قاطع يقطعنى عنك واشغلنى بك عنى وعن كل ما يشغلنى عنك الهى انت الموجود الحق وانا المعدوم المحض بقائك

بالذات وبقائي بالعرض فجد بوجودك على العدم حتى اكون حيث لم اكن وانت كما انت حيث لم تزل الهي انت الباطن في كل غيب والظاهر في كل عين والعالم والمعلوم في الواحد والاثنين فكم اناجيك وانت المناجي وكم اناديك وانت المنادى فجردني من توهم الغير ولا غير الا انا ولا انا الا انت سبحانك لا يشغلك شان عن شان ولا يحصرك الوجوب والامكان الهي لا تنفعك الطاعات ولا تضرك المعاصي وبيدك ملكوت القلوب والنواصي واليك يرجع الامر كله فلا نسبة للمطيع والعاصي فقدس سري باسرار وحدانيتك واسكر روحي بخمور جمال ربوبيتك وزين عقلي بعلوم لدنيتك ونور قلبي بانوار حضرتك وانقلني من دركات خلقي وخلقي الى درجات حقك وحقيتك انت ولي ومولاي بك مماتي ومحياي رب غيبني عن جميع خلقك واجمعني عليك بحقك واحفظني بشهود تصرفات امرك في عوالم فرقك رب اني بك توسلت ومنك سئلت وفيك لا في شئ سواك رغبت لا اسئلك سواك ولا اطلب منك الا اياك لا اله الا انت رب اتحنى بك في كل شان واشهدني بلطفك في كل آن وافتح عين بصيرتي في فضاء ساحة التوحيد لاشهد قيام الكل بك شهودا يقطع نظري عن كل موجود ياذا الفضل والجود رب طهرني ظاهرا وباطنا من لوث الاغيار والوقوف مع الاطوار بفيض من ظهور قدسك وغيبني عنهم بيارقة من بوارق انسك واطلعني على حقايق الاشياء واسمعني نطق الاكوان بصريح توحيدك في العوالم كلها وابعدني من القواطع عن حضرة قربك وامح من لوح فكري اشكال الاعيان واثبت فيه سر قربك السابق المكنون بين الكاف والنون وازل ظلمة طبعي ببشريتي بتجلي نور ذاتك يا نور النور يا عالم المايذات الصدور رب اسئلك فناء انانية وجودي وبقاء امنية شهودي يا موجودي يا مقصودي يا معبودي يا هو يا من هو هو يا من ليس الا هو يا اول يا اخر يا ظاهر يا باطن سبحانك لا اله الا انت الواحد الاحد الفرد الصمد يا كريم برحمتك يا ارحم الراحمين ختمت هذا الكتاب بمناجات العارفين (نظم)

حقي يه اولمز ارغو لدر بو كتاب	اكدر خير ايله اني بيحساب
كيم بوني اوقورسه مرد كار اولور	كيمكه فهم ايلر اوبر خوردار اولور
بو كا بي اوقيا في يا ز في	معرفت كنجيله باي ايت ياغني

تأليف هذا الكتاب وقع * في تاريخ غفع * نفع الله من به انتفع * قد تم طبع هذا الكتاب المستطاب * المقبول المرغوب فيه عند اولى الالباب * بعناية الله الملك الوهاب * المسمى بمعرفتنامه * الذي فوائده للخلايق عامة * المحتوى على كل علم باهر * الحقيق بقول الشاعر *

هذا كتاب لو يباع بوزنه * ذهبا لكان البايع المغبونا
اوما من الخسران انك آخذ * ذهبا ومعطوجوهرا مكنونا

وهو من تأليفات العالم العامل * الفاضل الكامل * جامع جميع الفضائل * تاج العلماء المحققين * سلطان العارفين * برهان العاشقين * قطب الكاملين غوث الواصلين * المنقاد بالتعظيم لكل اوامر الله * المعتاد بالشفقة على جميع خلق الله * العارف بالله الخلاق * المعروف بين الخلائق في الافاق * اعني به حضرت سيدنا ومولانا ومن من كل الوجوه اولانا السيد الحاج الشيخ ابراهيم الحقي الفقير الحليم السليم رحمه الله الرؤف الرحيم خليفة حضرت الشيخ سيدنا فقير الله قدس الله شريف اسرارهم * وافاض علينا من فيوضات انوارهم وكان انطباعه بالمطبعة الكبرى ببولاق مصر المحميه التي انشأها صاحب السعادة الابدية محمدي الاخلاق على الهمم * ناشر رايات العدل والاحسان بين الامم * محررا تصحيحه على يد احمد افندي من تلامذة الشيخ حافظ محمد مرادشيخ السادة النقشبندية سنة الف ومائتين واحدى وخمسين من هجرة سيد المرسلين وحبيب رب العالمين عليه افضل الصلاة والسلام وعلى آله واصحابه الكرام

١٢٨٦

هذه

هذه صورة مكتوب ابراهيم حقي بعض اخوانه في الله

بسم الله الحمد لله وصلى الله على مصطفاه ومن اجتباه وبعد ايها الاخ في الله اعزك الله وصل الى مكتوبك بكرم الله وقبلت ما فيه بلطف الله واجبت سؤالك باذن الله وكتبت لك هذه القائمة بعون الله وبعثتها الى صوبك حبا في الله فاذا وصلت اليك بمشية الله فاسئل من فضل الله ان تكون هذه الوصايا مقبولة عندك وعند الله وان تعمل بها بتوفيق الله حتى تدخل في زمرة اهل الله اوصيك اولا بتقوى الله حتى تذوق طعم حب الله واوصيك بالتوكل على الله حتى يكفيك الله واوصيك بتفويض جميع الامور الى الله حتى تستريح عن العزم والاختيار والتدبير المخالف لتقدير الله واوصيك بالتسليم والرضاء بقضاء الله حتى تسلم من المخالفات وتنال رضاء الله واوصيك بالصبر الجميل على ايذاء الناس لله حتى تنسى اوصاف البهايم وتتخلق باخلاق الله واوصيك بكظم الغيظ وبالعفو عن عباد الله حتى تجد حلاوة عفو الله واوصيك بستر العيوب وبالشفقة على جميع خلق الله حتى يستر الله عيوبك ويرحمك الله واوصيك بالعزلة عن الغافلين عن الله حتى لا يشغلوك عن التوجه الى الله وعن الحضور مع الله واوصيك بالصدق وخلوص النية في جميع احوالك لوجه الله حتى لا تلتفت الى غرض النفس ولا الى نظر الخلق لئلا تسقط عن نظر الله واوصيك بالاتباع قولا وفعلا وظاهرا وباطنا لحبيب الله حتى يحبك الله ويعزك الله ويهديك الله واوصيك بكتم احوال القلب وستر اسرار الحب وحفظ حدود الله عن كل من لا يعرف نفسه ولا يطلب ربه ولا يعرف الله حتى يطيب عيشك ويدوم حضورك ويحفظك الله وتكون امين الحق ومحرز اسرار الله واوصيك بالتوبة والرجوع الى الله من كل ما يقطعك عن الله حتى تجد الحق مع الكل والكل مع الله واوصيك بترك جميع ماسوى الله حتى تشهد الوحدة في الكثرة والكثرة في الوحدة وتجمع بين حب الخلق وحب الله فتعامل الخلق بالادب مع الله واوصيك بترك حظوظ النفس وبالسفر القلبي عنها الى الله حتى لا تبتلى بالسفر الظاهر لاجلها ويصفو وقتك مع الله واوصيك بتقليل الطعام والمنام والكلام بغير الله حتى تذوق لذة الالهام وحلاوة الانس بالله واوصيك بمداومة الذكر القلبي بكلمة لا اله الا الله حتى ينور قلبك بنور وحدانية الله وينعكس ذلك النور على صفحات الكائنات وتشاهد وحدة الوجود بنور الله فتنال دولة الفقر الحقيقي وسعادة الفناء في الله واوصيك بنفي الخواطر والافكار في ملاحظة غير الله حتى لا يبقى حجاب بينك وبين الله فيكون قلبك بيت الله واوصيك بتجلية مرآة القلب بصيقل ذكر الله حتى تنظر فيه وتظهر لك سر معية الله وتجد ربك اقرب اليك منك وتكون من المقربين الى الله وتعرف نفسك وربك بالله وتعلم كنز معرفة الله وتنال السعادة الابدية وتلحق بخواص رجال الله واوصيك بالاعراض عنك والاقبال على الله حتى تكون ناسيا لنفسك ومتذكرا لله واوصيك بمحو الوجود بالكلية في محبة الله حتى يجذبك بلطفه اليه ويكون هو سمعك وبصرك فتسمع بالله وتبصر بالله فتفنى عنك وتبقى بالله فلا يبقى لك انتظار ولا احتياج الى خارج عنك ولا تشغل مع الله غير الله وتكون مستغنيا بالله عما سوى الله واوصيك بدوام الاشتغال السري بوحدانية الله حتى لا يخطر ببالك في جميع احوالك غير الله خصوصا في مظاهر الافعال فلا تشاهد الفعل الا من الله من العطاء والمنع والضر والنفع والايذاء والابلام والاهداء والانعام وسائر ما يصدر عن الانام فاذا ظهر انعام فلا تشكر حقيقة الا الله وتشكر ذلك المظهر مجازا لكونه كالة لله واذا وقع ايذاء او ايلام فترى ذلك من عدل الله ولا تعاتب ذلك الشخص لكونك في جميع الاحوال حاضرا مع الله وغايبا عما سواه واوصيك بخلاصة هذه الوصايا وهي ترك الكل ونسيان النفس والهوى في جنب ذكر الله حتى لا يبقى في القلب الا الله وتموت نفسك الحيوانية ويحيى قلبك بالله فتكون حينئذ ولي الله قال العارف بالله من كان في قلبه الله فعينه في الدارين الله ومن كان في قلبه غير الله فخصمه في الدارين الله يا اخي فالله الله لا تغفل لحظة عن الله حتى لا تجد في قلبك غير الله ولا تعرف ابدا الا الله الاول والاخر الله والظاهر الله والباطن الله والحي الله والباقي الله من المحب في الله حقي بن حقير الله مريد فقير الله رحمهم الله

(بيت) والله لنعم الوصايا القدسية * لطالب المعرفة والمحبة الانسية
(بيت) شفاى صدر مؤمندر وصيت نامه حقي * قبول ايدن بولور دائم حضور حضرت حقي

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب

ب
٩٣
٩٤